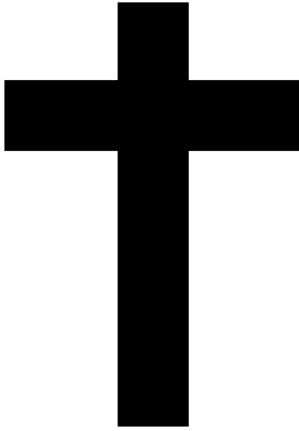

Godindi Hoafi

The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea

Godindï Hoafï
The New Testament in the Angor language of Papua New
Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3

Contents

Godindɛ Hoafɛ	1
Matyu	3
Mak	89
Ruk	134
Son	216
Ratɔpurɛ	276
Rom	347
1 Korin	384
2 Korin	417
Garesia	441
Efesus	454
Firipai	464
Korosi	472
1 Tesaronaika	480
2 Tesaronaika	486
1 Timoti	490
2 Timoti	500
Taitus	507
Firemon	511
Hibru	513
Sems	544
1 Pita	554
2 Pita	564
1 Son	571
2 Son	579
3 Son	580
Sud	582
Weindahɛfembo	585
Read the New Testament	625

Godꞑndꞑ Hoafi

The New Testament in the Angor language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini [agg]

There are approximately 1,000 Angors living in the Amanab district of the Sandaun Province of Papua New Guinea

Translation by Wycliffe Bible Translators

Print publication © 2001 by The Bible Society of Papua New Guinea
Print version ISBN 9980 63 852 4

Web version
2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Godɨndi Hoafi

Bukɨyafe Ndürɨ [tab] Bodɨfo Ndürɨ [tab] Pes

Matyu

Aboedi Hoafi Matyu ai sürü papimarandi

Sisas Kraisindi amoao mamî nüngurumboemo tüküyafu manîngomo hoafi (Ruk 3:23-38)

¹ Sisas Kraisindi amoao mamî nüngurumboemo tüküyafu manîngomo hoafane nda. Sapo Sisas ai Defitindi amoao ambeahindi tükümefiyua asu Defit ai Abrahamindi amoaoombofi tükümefiyu ranî hoafane nda. ² Abraham ai Aisakindi afindiyuane. Asu Aisak ai Sekopindi afindiyuane. Asu Sekop ai Suda ahandî apodoho mamî ranî babîdîmbo-memo rana-hamundi afindiyuane. ³ Asu Suda ai Peres Sarayafandi afindiyuane. Ahafandi hondî ranai Tamarîyoane. Asu Peres ai Hesronindi afindiyuane. Asu Hesron ai Ramindi afindiyuane. ⁴ Asu Ram ai Aminadapindi afindiyuane. Asu Aminadap ai Nasonindi afindiyuane. Asu Nason ai Sarmonindi afindiyuane. ⁵ Asu Sarmon ai Boasindi afindiyuane. Ahandî hondî ranai Rahapîyoane. Asu Boas ai Obetindi afindiyuane. Ahandî hondî ranai Rutîyo. Asu Obet ai Sesindi afindiyuane. ⁶ Asu Sesi ai sapo Defit adükari bogori nindoumbofi manîngû ranahandi afindiyuane. Asu Defit ai Soromonindi afindiyuane. Ahandî hondî ranaiyo horombo Uriandi nîmorehî-mayo. ⁷ Asu Soromon ai Rehoboamindi afindiyuane. Asu Rehoboam ai Abaisandi afindiyuane. Asu Abaisa ai Asandi afindiyuane. ⁸ Asu Asa ai Sehosaifatindi afindiyuane. Asu Sehosaifat ai Sehoramindi afindiyuane. Asu Sehoram ai Usiandi afindiyuane. ⁹ Asu Usia ai Sotamindi afindiyuane. Asu Sotam ai Ahasindi afindiyuane. Asu Ahas ai Hesekiandi afindiyuane. ¹⁰ Asu Hesekia ai Manasendi afindiyuane. Asu Manase ai Emonindi afindiyuane. Asu Emon ai Sosaiandi afindiyuane. ¹¹ Asu Sosaia ai Sekoniani apodoho mamî ranahamundi afindiyuane. Sapo ranîsimboanî Babiron ami Israer nendî ranaheimbo Babiron hîfîna ahamundi moanî ratûpurîmbohûnda sowandûmondûrî mahomo. ¹² Ai Babiron hîfîna sowandûmondûrî houmbo Sekonia ai Searîtierindi afindiyuane. Asu Searîtier ai Serubaberindi afindiyuane. ¹³ Asu Serubaber ai Abiutindi afindiyuane. Asu Abiut ai Eriakimindi afindiyuane. Asu Eriakim ai Asorindi afindiyuane. ¹⁴ Asu Asor ai Sadokindi afindiyuane. Asu Sadok ai Akimindi afindiyuane. Asu Akim ai Eriutindi afindiyuane. ¹⁵ Asu Eriut ai Ereasarindi afindiyuane. Asu Ereasar ai Matanindi afindiyuane. Asu Matan ai Sekopindi afindiyuane. ¹⁶ Asu Sekop ai Sosepindi afindiyuane. Asu Sosep ranai Mariandi nindowenihi-mayu. Maria ai Sisas ranahambo wakîmarîmîndo, sapo ahambo Krais* sei arîhündî ra. ¹⁷ Ranîmboane munğambo nindou Abraham nünğambe peyo haya ho hombo Defit nünğambe tükümefeyo ranai 14 amoao boagîriyomo nîmorîyomo marundi ra tükümefeyo. Asu Defit nünğambe peyo haya ho hombo Babiron hîfîna sowandûmondûrî homondambe amboanî, mare yahu-rai 14 amoao kareandeimbambe ramîndûmbî boagîriyomo nîmorîyomo

* **1:16:** Ndûrî Krais ranana nindou God ai nindou aboedambofembohûnda adükari bogorîmbofembohûnda kamafoariri.

marundi ra tüküme feyo. Asu Babiron hifina sowandümondürü homondambe peyo haya ho hombo Kraisi mbo Maria wakrimindoambe amboani mare yahurai 14 amoa kareandembambe ramindümbi boagiyomo nimiriyomo marundi ra tüküme feyo.

*Sisas Kraisi mbo Maria wakrimindo hoafi
(Ruk 2:1-7)*

¹⁸ Sisas Kraisi ai tüküme fiyu hoafi ra ndahuriane. Ahandi hondü Maria ranahambo Sosep mbo segod mbo momo kürihi hin ngi marihindi. Maria ranai Sosep dibo ni ngokoateyo ambeyo asu ahambo hoerihindane ai furümbi maningo moani Yifafi Aboedindi ngi indinambo. ¹⁹ Ahandi nindowenihi Sosep ranai nindou mbumundi hamindiyu, nga ai Maria ranahambo nindou himboahü amoan ingam bo fembo-mayo ranimbo yi boarükumbo asu ai moani dibo ahambo randihe hin ngi indheha yahu haya hohoan momayu. ²⁰ Sosep ai ranimbo dibo hohoan moyu ane asu Adükari ndi sunambeahindi nendi ranai ahamboso yafogad nambo tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Sosep, Defitindi amoa, se Maria sihafü nimorehimbofe semindimbo yihimbondamboyafi. Yifafi Aboedindi hoafi sünguane Maria ai fi masemindo. ²¹ Nimorehi ranai nindowenihi nimirü nderimindimboe. Asu se ndürü Sisas ra kaboad worü nimböe sapo ai animbo ahandi nindou ranahaimbo ahei moaruwai hohoanimo ranambeahindi aboedambondearümbui,” mehundo. ²² Munguambo ranimoatükuni rahurai tüküme feyo ra, sapo Adükari ai ahandi hoafi hoafiyu randeimbindi yafambe süngure haya hoafiyayu. Ai yare hoafiyuhü yahuya,

²³ “E, nimorehi mamü ai nindowenihi dibo hokoatendowohü ai fi ndemindi haya asu nindowenihi nimirü nderimindimboe.

Rananimbo asu ahambo ndürü ra kaboad horühi Emanuer mbisahündomboyei,”

Aisaia 7:14
mehu ra. Rani hoafi ranahandi nimindi hoafi ana God ai sihiri babidimbo aninguane. ²⁴ Raniyu asu Sosep ai yangirifi haya Adükari ndi sunambeahindi nendi hoafimayundo süngu rareandühi Mariambo ahandi nimorehimbofe masemüdu. ²⁵ Sosep ranai moai nimorehi ranidibo mamühi apafe rinandi, nga moani nimorehi ranai poanimo ningo himboyo asu ai nindowenihi nimirü maserimindo. Raniyu asu Sosep ai nimirü ranahambo ndürü Sisasani mehu.

2

Hüfihamindi süfuanipoedi ndüfosi nendi Sisas hoeifimbo tüküme fundi

¹ Herot ai Sudia hifambe bogorimbofi nunguambe rani simboani Maria ai Sisas ranahambo Betrehemühi wakrimindo. Hondü ai Sisas ranahambo serimindi hayamboyo ane ranambe nindou bogori fifirundeimbi ranai hüfihamindi süfuanipoedi Serusarem ngoafambe tüküme fundi. ² Ai düduyafundühi yahomoya, “Nimirü simbori masahorimindei sapo Suda yafe bogorimayu ra nungufiyua? Ro hoerihundan ahandi mupui ranai hüfihamindi süfuan tüküfe mamaroamboanefi asu ro ahambo hohoan moyondowohü ngüsüfo pefimbohünda masühifi,” mehomondamboyo. ³ Raniyu asu Herot Adükari Bogorimayu ranai ranü hoafi ra himboriyu haya ngüsüfoambe afindi hohoan momarira

asu munḡuambo nindou Serusarem ḡgoafi+hü mamarei amboani ramare-andüri. ⁴ Raniyu asu Herot ai God+ambo sesi sihou-rundeimbi bogori nindou-memo raniyomo asu ahinümbi hohoani+mo fifirundeimbi nindou-memo raniyomo munḡuambo ahamumbo mamühi gugureapurü mbura düdufipurühi yahuya, “Krais ranahambo ḡgoafi nahü mandahor+in+indeia?” yahu düdumefipuramboemo. ⁵ Asu simbori ai ahambo yahomoya, “Betrehem ḡgoafi+hü Sudia hifambe. Sapo horombo God ai ahandi hoafi hoafi+yu-randeimbi nindou ahandi süḡgu hoafi ra ndahuraiyu yare sürü pare masihendi. Ai Bukambe yare hoafi+yuhü yahuya,

⁶ “Betrehem+hündi, se Sudia hifambe-anei aniboadei ra awi se Sudiambu hifandundeimbi bogori ḡgoafi ranahamundi daboadanipoedi hamindiyepoani, ḡga wani. Sihei ḡgoafi mbusümodidi animbo nindou adükarü mamü ai tükündüfi haya wandi Israer nindou ranaheimbo hibadarümbui,” *Maika 5:2*

mehu. ⁷ Raniyu asu Herot ai sapo nindou hüfihamindi süfuanipoedi ndüfosi nendi masifomo ranahamumbo dibo mborai yahupuri hürühepuri haya yahuya, “Nini simboani hondü hamindiyomo mupui ra tüküfe mamaro?” yahu haya düdu düdumefipuri. ⁸ Raniyu ai nindou memo ranahamumbo Betrehem+nambo koamar+hepuri ndani süḡgundafundi yahuhaya hoafi+yupurühi yahuya, “Se ḡḡifomo moani ndondu nimori ranahambo nahi ai ahambo masahor+in+indei ranahambo kokondurü. Nga asu hoeindurühi ana, asu se wambo ranühi mbisimo hoafindimondani animbo asu ro-amboani düḡi ahambo hohoan+mondahandowohü ḡḡusüfo pandihinimboane,” yahu koamar+hepuri. ⁹ Ndüfusi nendimemo ranai ahandi hoafi ra h+imboriyomo houmbo ndamefundü. Ai nafina hifomondane, sapo mupui hüfihamindi süfuan tüküfe mamaro ra asükaiyomo hoeimarundi. Mupui ranai ahamundi hanḡifoani hifo nimori nimarümbi wori rani nimoamo mamaro. ¹⁰ Raniyomo mupui ra hoeirundani mayowa ai afindi hihifi+hihifimemo. ¹¹ Raniyomo asu ai worimayo ranambe kefou hifomo nimori ranahambo hoeimarüwuri ahandi hondü Maria radibo. Raniyomo asu ai ahandi fikimü pütapiyomo yiri yimbu pusiru nimar+mombo ahambo hohoan+moyomondühi ḡḡusüfo pamarüwuri. Raniyomo ai ahamundi arambeah+ndi napo ra bokaründümo houmbo masabudo. Rani+moatükuni ra gorüyo, fisiharümbi mbimbirayo asu sanda aboedüyo, ḡḡin+ndi napo ra masabudo. ¹² Nindou ranahamumbo God ai yafogoadi-namboya, “Se Herot nimarü nafi ḡḡomboemo,” mehupuramboemo. Asu süḡgunambo ai rani+nafi hini+ḡḡiru hou ḡḡorü nafi ahamundi hifina mahomo.

Isip hifina Sosep ai ahandi amborü babidi+ambo aboeda mafefoehindi

¹³ Nindou ranai ndaweyafundane rani+simboani Adükar+ndi nendi ranai Sosepimbo yafogoadi+nambo tükümeḡiyu. Asu ai hoafi+yundühi yahuya, “Botindafo, nimori ranani asu ahandi hondane ra ndowap+ndi+fi hawa Isip hifina feboehi ḡḡei ranühi nimboeianü asu ro hombo hoafindahani animbo ḡḡoründühi ḡḡei. Nimboe Herot ai nimori ranahambo hifokofimbo kokondüri wak+ndirümbui,” yahu hoafi+menduyamboyu. ¹⁴ Raniyu Sosep ai botifi nimori ra serümündü haya ahandi hondü rani+dibo mare rani nimbokoni Isip hifinambo mahei. ¹⁵ Hifi ranühanimbo ai nimboeianü Herot ai yifindümbui. Adükarü ai ahandi hoafi+yu-randeimbi ahandi yafambe süḡḡure haya hoafi+yuhüya, “Ro wandi Nimori Isip

hifambeahindî mborai masahando,” mehu. Hoafi ra moani anihondü hondü tükündîfemboe yaho hayamboyo rani moatükunî ranai yare yahurai tüküme feyo.

Herotindî hoafi süngu nîmorî hifokoakomarihündî

¹⁶ Hüfîhamindî süfuanîpoedî ndüfosi nendî masifomo ranai ahambo ngorü-süngumarüwuri ra Herot ai kirîhai fifire hayamboyo asu raniambo ahambo ngîniindî ngusüfoambe fondîrimindî mahafo. Raniyu asu ai munguambo nindowenihi nîmorî yimbu hîmbanîkoateyeimbî Betre-hem ngoafîhündî asu ngoafî amuri rani ngoafî-kimî adaburo ranambeahindî hifokoakofoefembo hoafi masendî. Sapo nindou hüfîhamindî süfuanîpoedî ranai hoafîmemo rani-simboani mupui tüküme feyo hoafi ra fifire hayamboyo asu ai yare hoafîmepuri nîmorî ra hifokoakofoefembo. ¹⁷ Ndanî-moatükunî tüküme feyo ra sapo Godindî hoafi hoafîyu randeimbî nindou Seremaiandî yafambe süngure haya horombo hoafîmareandî ra simogodühî tüküfemboyo yare tüküme feyo. ¹⁸ Sapo ai yare hoafîyuhü yahuya,

“Ramahündî ai yasîmondî mamî hîmborîyei.

Aranî hoafi afîndî pukûna asu aranî hoafi yambohai tükîfeyowa hîmboraye.

Reser ai ahandî amoa mamî Israerîhündî nîmorî ranaheimbo aranînamborandûra

asu munguambo nindou ranai ngîrî ahambo didîboadondîhindî ahandî ngusüfoambe farîhefembo.

Nimboe sapo ahandî nîmorî ranai nîngokoatemayeiambo wambo,” mehu rani-süngumbo. *Jeremaia 31:15*

Sosep ai ahandî amborî babîdî asükaiyei masühüsi

¹⁹⁻²⁰ Süngunambo Herot ai yifîyuane asu Adükariindî nendî ranai yafogoadambe Sosepîambo Isip hîfîthü tüküfi hoafîyundühî yahuya, “Se amborî ndowapîndîfî hawa hîhîrîndafo Israerînambo ngafî. Nindou sapo nîmorî ranahambo hifokoefimbo hohoani momemî ranai ana yifîmemo,” mehundoamboyo. ²¹ Raniyu asu Sosep ai botîfi nîmorî ra serümündü haya hondambo kameihî asu ai hîhîrîyahi Israer hîfînambo mahüsi. ²² Asu Arkeraus ai ahandî afîndî Herot ranahandî fondühî Sudia-yafe adükari bogorîmbofi manüngu rani hoafi ra Sosep ai hîmborîyu haya ranühî nîngombo hombo ra yîhîmbomayu. Nga asu God ai yafogoadambe Sosepîambo bidîfirî hoafi masagadoamboyo asu ai Gariri hîfînambo mahu. ²³ Raniyu asu ai hu ngoafi mamî ahandî ndürî Nasaret ranühî manüngu. Sapo mamî rani-süngumbo anîmbo God ai ahandî hoafîyomo rundeimbi süngu hoafîyomondühîya, “Nindou ranahambo Nasaretîhündî nindou mbîseimboyei,” mehomo yahurai anihondü tüküfembohündamboyo yahurai tüküme feyo.

3

Son hîmoni hundürürarandeimbî nindou ranai Godindî hoafi bokarîhefembo tüküme feyo

(Mak 1:1-8; Ruk 3:1-9; Son 1:19-29)

¹ Rani-simboani Son hîmoni hundürüra-randeimbîmayu tüküme feyo. Nindou ranai nîmî wohî furîkoatereandühî Sudia hîfambe ranühî

manüngu. Ai piyu haya nindou ranî hîfîhû amarei ranaheimbo Godîndî hoafî ra bokarîhai marandî. ² Ranîyu asu ai yare hoafîyuhû yahuya, “Awi, se sîhei moaruwai hohoanîmo ranahambo daboadanambondîhindî, nga God ngaîndî hîfîfandarandî ra ndeara moanî akîmane,” mehu. ³ Sapo Son ranahamboyu God ahandî hoafî hoafîyu randeimbî nindou Aisaia ranahandî yafambe süngure hoafîyuhûya, “Nindou mamî ai nîmî wohî furîkoatereandûhî munğîyuhû yare hoafîyuhûya, ‘Adûkarîndî nafî se didîboadondîhindî.

Ai hombo-memo nafî ra ndondondîhi hînîngîndîhindî,’ *Aisaia 40:4* mehu ra,” mehu.

⁴ Son ai hoearî ahandî güdemarandî ranana kamer nînhondî nînendînambo nafîyoweimbîhündîyo. Asu ai nînhondî hoearîhündî tîtapürîmbore güdehaya botîfohû asu wohî yîtîhî nîmambeahîndî, efu hoe ranîyu sesü marandî. ⁵ Ranîyei asu nindou ranai Serusarem ngaofîhündî, munguambo Sudia hîfî ranîhündî asu munguambo hîfî Sodan Hoe ranîkîmî adaburo ranühündambo ai Son sowana masühîsi. ⁶ Ranîyei nindou ranai ahei moaruwai hohoanîmo süngumarîhi hei ranahambo weindahîmarîhinda asu ai aheimbo Sodan hîmo hundürürarû marandî.

⁷ Nga Son ai hoeireapurane Farisi asu Sadyusi afîndî ranai ahamboya, “Yîhoefombo ai hîmonî hundürümbîramunî,” yahomo houmbo ahambo sowana mahomonda hoeimareapurî. Ranîyu asu ai ahamumbo hoafîyupurûhî yahuya, “Awi seana amoasîrîndî nîmor-anemo! God ai sîhamumbo ngaîndînduhî moaruwaimbo ndeapurîmbui. Se nüngundafu mafebou? ⁸ Se moaruwai hohoanîmo ranahambo daboadanambo-rundeimbîhündî ana asu sîhamundî nîne ratûpurî rawarundî ra se moaruwai hohoanîmo hînîngîfembo nafuimbendüramboane. ⁹ Se ngaîrandu borîndîmondûhîya, Roana Suda anefî, Roana Abrahamîndî amoao mamîwambo aboedambo-ndahumboyefî, mbîsîmo. Awi ro sîhamumbo hoafehapurî God aiana moanî nîmoei kurayo ranamboanî ndemündî haya Abrahamîndî amoao mamîmbonde hînîngîndeambui! ¹⁰ Nîmî sîrahambe pîrîfîrîhefembohünda ndeara tîme ranai ndoramîndî engoro. Munguambo nîmî ra nahanîyo ai aboedî hîsîkoateayo ana, ranahambo tîme ranambo hîtîhefe hefe haiambe pütîfemboane. ¹¹ Roana se moaruwai hohoanîmo ra hînîngîrîhimboanei ranîmbo nafuimbohünda hîmonî hundürarîharû. Nga nindou ngaîrî ai wandî wagabe tüküfemboayu ranai ana sîheimbo Yîfiatî Aboedînambo asu hai ranambo hundüründarümbui. Aiana moanî adûkarî hondüyuwanî asu ro ranî hoarehanahî. Roana awi aboedî ndearîhamîndîyahîpoanî ahandî su ra semîndîndombo. ¹² Rananîmbo ai fok warambe ndemündî haya ranambo wit hîpîrî ra futînde fîndamündî pendendambui. Asu ai wit safî aboedî ranî-yanğîrî ndemündî ahandî wit sîhefembo worî-mayo ranambe dîgembui. Nga asu hîpîrî moaruwai moanî yanğorombo rananîmbo ai ndemündî sapo hai dîkîrîfekoate moanî yare koadürümbo koadürümbo horoweimbî ranambe pütîndîfimbui,” mehu.

Son ai Sisasîmbo hundürümarîrî

(Mak 1:9-11; Ruk 3:21-22)

¹³ Mamî ranî-sîmboanî Sisas ai Gariri hîfî hînîngîre haya Sodan hîmona mahanu. Son sowana ngaçanî ai wambo ahandî warîna hîmonî hundürîmbîrandîrî, mehu. ¹⁴ Nga asu Son ai ahambo ngaîrî hohoanîmonambo yare hoafîyundowohû yahuya, “Seanîmbo wambo

hundürüyondirimbomayafi asu simbori se wambo-sowana asinifi ro sihambo hundürüyoninimbo,” mehundoamboyu. ¹⁵ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “I ambe, nga hapondani ana moani ro hoafayahi süngu randowandi. Se randowandani moani rani süngu mbumundi hohoanimo mungu sihiri nafindihumindefomboane, nga ra aboedane,” mehundoamboyu. Asu Son ai himboriyu haya refembo-ane mehu.

¹⁶ Son ai Sisasimbo himoni hundürüri hayamboyu ane, Sisas ai mamhari himonindi tükumefiyu. Raniyo asu sunambe sunu ahambo bureandühiyo asu Godindi Yifiafi ranai wupufu nahurai kosi ahandiwami pühimayoa hoeimareandi. ¹⁷ Raniyo asu yasi mondi mam ranai sunambeahindi kosowohü yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou ranana wandi nimorani, nga moani ro ngusüfo parihineimbani. Ahamboane Ro wambo ngusüfoambe siaoweheandi,” meho.

4

Sisasimbo refe hoeifembo moatükuni (Mak 1:12-13; Ruk 4:1-13)

¹ Raniyo asu rani-simboani Yifiafi Aboedi ranai Sisasimbo Satan ai sisihimombohünda nimi wohi furikoatereandühi serimindi maho. ² 40 si ra Sisas ai sesikoate nungu mbura asu ai wembombomayu. ³ Asu Satan, nindou sisinda-randeimbi ai ahambo-so tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Se Godindi Nimorayafi ana, nimoei kurayo ndanahambo hoafindafani sesimbofe tükümbifeyowamboane,” mehundoamboyu. ⁴ Asu simbori Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Godindi Bukambe yahoya, ‘Sesi yanggiri ana ai ngiri nindoundi yanggiri ningombo ndendi. Nindou ai yanggiri ningombo sahümundi arihündi ra mungu hoafi Godindi yafambeahündi süngu mbisahümundi,’ meho,” mehu. ⁵ Raniyo asu Satan ai Sisasimbo Godindi adükari ngoafi Serusarem rani-nambo serümundü hu haya hafumbo nimoamo hamindi Godindi Wor Adükari bogimondi raniwami hinngimariri. ⁶ Raniyo asu ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Asu se Godindi Nimorayafi ana, nimoamo ndani-waminindi hifini horipindafo pindafi. Sapo Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘God ai sihambo ahandi sunambeahindi nendi ranahamumbo hoafinduanu asu ai sihambo ahamundi warinambo mbundindininimboemo asu ngiri nimoei hoarehi kurayo ranai sihambo futndeanini,’ meho,” *Buk Song 91:11-12*

mehundoamboyu. ⁷ Asu Sisas ai ahambo yahuya, “Nga awi Baiborambe hoafi ranamboani ai yare hoafiyowohü yahoya, ‘Se Adükari sapo shafi God ranahambo rando hoeindorimboyafi, nga yowani,’ meho,” mehundoamboyu. ⁸ Raniyo asükaiyu Satan ranai Sisasimbo serümundü hifi wafu nimoamo hamindi-mayo raniwami mahafu. Raniyo ai raniwami nungumbo Sisasimbo munguambo nindou-yafe hifandarundi raniyo asu ahamundi munguambo aboedi adükari moatükuni engoro ranahambo nafuimefoendo. ⁹ Raniyo asu Satan ai hoafiyundühi yahuya, “Asu se yiri yimbu pusitrowandühi wambo hohoanimoafindirühi ngusüfo pararowandiri ana, asu ro sihambo mungu moatükuni nafuimehanini ra ndahaninimboyahi,” mehundoamboyu. ¹⁰ Asu Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “E! Satan, se andai ragu ngafi! Baiborambe

hoafi ranai yare hoafiyowohü yahoya, 'Adükari sapo sîhafi Godîmayu ranahambo yangîranîmbo se hohoanîmondafi ngusüfo pandoworühi asu ahandî ratûpurî yangîrî ratûpurîndafi,' meho," mehundo-amboyu. ¹¹ Asu Satan ai Sisasîmbo yare hîniñgîmarira ndamefiyua asu Godîndî nendi ranai kosîmo ahambo farîhouwurühi hîfandîmarühi.

Sisas ai Gariri hîfambe piyu haya Godîndî hoafi wataporîmbomarandî (Mak 1:14-15; Ruk 4:14-15)

¹² Sonîmbo sowaründümo karabusambe hîniñgîmarüwuri hoafi Sisas ai hîmborîyu haya Gariri hîfîna mahu. ¹³ Asu ai Nasaret ngoafîthü hîniñgîre haya Kaperneam ngoafi sapo Gariri kurîhoe ranîkîmî ngoafi ranîna mahu. Kaperneam Seburun hîfi, Naptari hîfambe engoro ranühi manüngu. ¹⁴⁻¹⁵ Sapo God ai ahandî hoafi hoafiyu-randeimbî nindou Aisaiani yasîmondî süngu yare hoafiyuhüya, "Seburun hîfi, Naptari hîfi, Gariri hoe nafi howanî gogu ra,

Sodan hoe gogoanîni ra nindou Sudayafe ndîfoyei Gariri hîfane.

¹⁶ Nindou dîdîyei ai nîmbî nîmaroambe anîmboei ranai ana si adükari ra hoeirîhimboanei.

Yîfiyorambo hîfi ranambe nîmbî nîmaroanî nindou anîmboei

ranaheimbo ana si ranai boakîfoareandürîmboane," *Aisaia 9:1-2*

mehu, nga ranîsimongorühümboyo ranîmoatükunî ra yahurai tükümefero. ¹⁷ Ranîyu asu ranîsimboanî piyu haya Sisas ai ahandî hoafi ra bokarîhendühi yahuya, "Awi se sîhei moaruwai hohoanîmo ranahambo daboadanambondîhindî, nîmboe sapo God ngînîndî hîfandarandî engoro ranai ndeara akîmî tüküfembo yangîrane," mehu.

Sisas ai ahandî sünguferambo nindou yimbuyimbu weangurühi mborai mehupurî

(Mak 1:16-20; Ruk 5:1-11)

¹⁸ Sisas ai Gariri kurîhoekîmî huane kinî wowariyafanî rînandeimbî apodoho ranai manîmbafanda hoeimareapurî. Ahafandî ndürî ra Saimon, Pitamboyu-randeimbî asu ahandî akîdî Andruyu. Apodoho ranai andürînambo kurîhoe ranambe kinî wowariyafandühi manîmbafanî.

¹⁹ Ranîyu asu Sisas ai hoafiyupîrühî yahuya, "Se mborai wandî süngu sîniñfandanî anîmbo asu ro sîhafanîmbo nindou semîndîmbo se kinî rawarîneandî nou nafuindahapîrîmboyahî," mehupîramboyafanî. ²⁰ Asu ai moanî hoafi nîngoambe ahafandî andürî ra rarîne sîhene hena Sisasîndî süngu ndamefiñeandî. ²¹ Asükaiyu ai sühüfi huhündamboyu ngorü apodoho ahafandî ndürî Sems, Son ai ahafandî afîndî Sebedi babîdî botambe nîmarîmombo ahamundî andürî ra dîboadorundühi mamarîmonda hoeimareapurî. Asu ai ahafanîmbo mborai mehupîrî. ²² Asu moanî hoafi nîngoambe ahafandî bot asu afîndambo rarîne hîniñgîrîne hena Sisasîndî süngu ndamefiñeandî.

Sisas ai hoafi bokarîhendühi asu angünîmboyeimbî nindou aboedîmarearü

(Ruk 6:17-19)

²³ Ranîyu asu Sisas ai Gariri hîfi mungu ranambe nungu wakîmareandî. Ranîyu asu ai refihî Suda-yafe rotu worî nindou ranambe aheimbo yamundîmareandürî. Asu ai refihî God ngînîndî hîfandarandî engoro Aboedî Hoafi ranahambo bokarîmarîhendürî. Mamî ranî simboanî nindou ranahei fi ranai moanî ranîpoanîmbo ranîpoanîmbo angünî

fi moaruwaimboareandür; ranahambo aboedimarearü. ²⁴ Ai ranimoatükun; rawareand; ranahambo Siria hif; munju ranambe nindou amarei ranai himborimayei. Asu raniyei munjuambo nindou ranai nindou didiyei ai moan; mam;kar; angün; moaruwai asu asübus; afind; mam;kararandür; ranaheimbo ahambo-so fufurühümündihündür; mafand;hind;. B;di;fir; nindou moaruwai nend; ahei fiambe n;marümb;, wunünümboyeimb; asu yir; war; yif;safeimb; raniyei ai mafand;hinda asu Sisas ai aheimbo aboedimarearü. ²⁵ Ran;yo asu nindou afind; ranai Gariri hif;hünd;, Dekaporis ngof;hünd;, Serusarem ngof;hünd;, Sudia hif;hünd; asu Sodan hoe gogoan;n;poed; ranai mam; munju ahambo süngumar;hor; hei.

5

Sisas hif; wafuambe God;nd; hoaf; bokamar;hend;

¹ Sisas ai hoeireandürane nindou afind; ranai ahand; süngu tümareandamboyu asu ai hafu hif; wafu mam; ran;wam; n;maru ane asu ahambo süngururü-rundeimb; ai ahambo sowanambo masifomo. ² Ran;yu asu Sisas ai ahamumbo piyu haya yamund;mareapur;.

Anihondü hondü h;hif; h;hifane

(Ruk 6:20-23)

³ Ran;yu ai ahamumbo yare hoaf;yupurühi yahuya,
 “Nindou didiyei ai rarihi hoaf;yeihüya, Roana God;nd; aboed; sürühoeimb; hohoan;mo ra mbon;mbor; hum;ndef; mboanef;, ase ana, nindou ranai h;hif;-h;hif;mbeyei-amboane,
 nga God ng;n;nd; hifandarand; ran; hoareh; an;boadei.
⁴ Nindou didiyei ai aran; aran;yei hei ranai ana h;hif; h;hif;mbeyei-amboane,
 nga nindou ranaheimbo ana God ai did;boado-ndearühi yirümondearümbui.
⁵ Nindou didiyei ai himboar; yang;r; hifandühündeimb;-mayei aiana h;hif;-h;hif;mbeyei-amboane,
 nga nindou ranai ana nin;-moatükun; God ai aheimbo saimbo yahuhaya mas;hend; ra ndahümündimboyei.
⁶ Nindou didiyei ai God;nd; mbumund; hohoan;mo ranahambo sem;nd;mb; wembohühi nouehind; asu hoe s;m;nd;mb; am;ndan;ngombo nouehind; ana, aiana h;hif;-h;hif;mbeyei-amboane,
 nga God ai aheimbo mbumund; hohoan;mo ra dagadürümbui.
⁷ Nindou didiyei ai nindou ngorumbo moan; h;poamboar;hünd; ranai ana h;hif;-h;hif;mbeyei-amboane,
 nga God ai h;poambondearümbui.
⁸ Nindou didiyei ai ahei ngusüfoambe moan; aboed; sürühoeoyoweimb; hohoan;mo ra amarondür; ana, aiana h;hif;-h;hif;mbeyei-amboane,
 nga aiana God amaru ranahambo hoeind;hor;mboyei.
⁹ Nindou didiyei ai moan; nindouyei mbusümo raran; moatükun;mb; bor;foeferambo yang;r; nindouayei ana, aiana h;hif;-h;hif;mbeyei-amboane,
 nga nindou ranai ana aheimboya aiana God;nd; n;moranei, mb;seimboyei.

¹⁰ Nindou d̄d̄iyei ai mbumund̄i hohoan̄imo yan̄ḡir̄i süngur̄ihindan̄i, asu ran̄imbo nindou amur̄i ai aheimbo t̄n̄j̄ir̄ifo sahündür̄üh̄i moaruwai moaruwaimbo-ar̄ihindür̄i ana, asu nindou ranai ana h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifimbeyei-amboane, n̄ga God n̄gin̄ind̄i h̄ifandarand̄i s̄unambe ra ahei-ane.

¹¹ Nindou bod̄imond̄i ai s̄ihamumboya, Aiana Sisas̄imbo süngurur̄ü rundeimb-anemo, mb̄iseihumbo, s̄ihamumbo moaruwai moaruwaimbo nd̄ih̄ipur̄ühumbo, moan̄i moaruwai wos̄ihoafor̄i moatükun̄i watapor̄i hoaf̄ind̄üh̄ipuran̄i ana, asu se ran̄imbo h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifind̄imo. ¹² Asu se n̄gus̄üfoambe aboed̄i kündund̄üh̄i af̄ind̄i h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifina n̄ngomo sapo ad̄ukar̄i moatükun̄i tak̄in̄i ra ai s̄unambe mbenḡor̄ipuri. Sapo God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyomo-rundeimb̄i se n̄ngomond̄i daboadan̄i man̄ngomo ranahamumbo amboan̄i nindou ai rar̄ih̄i yahurai moaruwaimbo mar̄ih̄ipur̄i.”

*An̄ihond̄ümbofimbi nindou ana sor nam̄i asu si nahurai ane
(Mak 9:50; Ruk 14:34-35)*

¹³ “Seana h̄if̄in̄ind̄i nindou ranahei apar̄ümbi nam̄i nahurai-anemo. N̄ga asu nam̄i ranai ahand̄i apar̄i ra h̄in̄nḡireand̄üh̄i wanayo ana, asu nam̄i ra budesowan̄i apar̄i-koatendoan̄i n̄ḡir̄i ahand̄i apar̄i ra koadür̄ü koadür̄ünd̄ife h̄in̄nḡind̄ifeyo, n̄ga wan̄i. Ranana ran̄i moatükun̄i ranai ndeara moaruwaimayoya nindou ai n̄ḡir̄i ndahümündi ranambo ran̄imbond̄ihind̄i, n̄ga pifeyoan̄i nindou ai p̄ütap̄iyeh̄iane. ¹⁴ Seana mun̄guambo h̄if̄in̄ind̄i nindou ranahei si nahurai-anemo. N̄goaf̄i ad̄ukar̄i h̄ifi wafuambe an̄nḡo ranai n̄ḡir̄i d̄ibo nan̄go. ¹⁵ Nindou n̄gor̄ü ai n̄ḡir̄i ram hai ra yimunde mbundambo wambür̄i hoareh̄i ragu nindeand̄i, n̄ga wan̄i. N̄ga ai moan̄i n̄moamo moanambüh̄i an̄imbo nindeandan̄i asu si ranai nindou mun̄guambo ran̄i worambe amarei ranaheimbo si boak̄iboadeandür̄imboe. ¹⁶ Moan̄i mam̄i ran̄i-süngumbo an̄imbo s̄ihamund̄i si ranamboan̄i nindou ranahei h̄imboah̄ü si boak̄iboadeandür̄an̄i, asu ai n̄ne aboed̄i moatükun̄i rawarund̄i ra hoeind̄ihind̄üh̄i ranan̄imbo asu ai s̄ihamund̄i Ape s̄unambe amaru ranahambo aboedani mb̄isei-amboane.”

Ah̄in̄ümbi hohoan̄imombo yamund̄ife hoaf̄i

¹⁷ “Ro mas̄in̄ih̄i nda sapo God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyomo rundeimb̄i yomond̄i hoaf̄i men̄goro asu Moses̄ind̄i ah̄in̄ümbi hohoan̄imo ra raguanam-bofembo s̄in̄imboyah̄iporan̄i, n̄ga asu se randu hohoan̄imond̄imboemo, n̄ga wan̄i. N̄ga roana ran̄i hoaf̄imayo ran̄ifih̄i s̄imon̄gor̄iȳim̄ind̄imboyah̄i mas̄in̄ih̄i. ¹⁸ S̄ihamumbo ndanahambo an̄ihond̄ümbi anah̄i hoaf̄iyah̄ipuri, süngunambo s̄ün̄ü h̄ifi ranai mun̄guyoambe ra ah̄in̄ümbi hohoan̄imo ranahand̄i s̄ür̄ü pamefeyo ane, asu ranahand̄i sisamane ran̄i-moatükun̄i ra ak̄idou amboan̄i n̄ḡir̄i awar̄ind̄ihoayo, n̄ga wan̄i. N̄ga ah̄in̄ümbi hohoan̄imo moatükun̄i ra rande moan̄i yagod̄i n̄go n̄gombo mun̄guambo moatükun̄i ranai tükünd̄ifemboe. ¹⁹ Ran̄imboane nindou düdi ai moan̄i ak̄idou amboan̄i ah̄in̄ümbi hoaf̄imayo ranahambo h̄imbor̄i-koateyuh̄ü, asu ai nindou bod̄imondambo mare ran̄i hohoan̄imo süngu yamundareandür̄i ana, nindou ran̄imayur̄i ranahand̄i ndür̄i ra moan̄i ak̄idou ham̄ind̄i God n̄gin̄ind̄i h̄ifandarand̄i ranambe yagodomboe. N̄ga asu nindou düdi ai ah̄in̄ümbi hohoan̄imo ranahambo h̄imbor̄iyu ran̄i-süngureand̄üh̄i, asu ai nindou bod̄imondambo mare ran̄i hohoan̄imo süngu yamundareandür̄i ana, nindou ran̄imayur̄i ahand̄i ndür̄i ra God n̄gin̄ind̄i

hifandarandi ranambe adükarî hamîndî yagodomböe. ²⁰ Ro sîhamumbo nda hoafehapuri, sîhamundî mbumundî hohoanîmo ranai ahînümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo ranahamundî mbumundî hohoanîmo ranahambo ngasündîfekoateayo ana, se ngîrî God ngînîndî hifandarandi ranî-hoarehî nîmandîmo, ngâ wani.”

*Nindou ngînîndî hohoanîmo ranahandi yamundîfe hoafî
(Ruk 12:57-59)*

²¹ “Se hîmborîyomombo-anemo horombo sîhamundî amöao ai hoafî ra masowandümo. Yare hoafîyohü yahöya, Se yowanî nindou hîfokoepeöani. Nindou düdi ai ngörumbo hîfokoararîrî ana, ahambo nindou yîbobore-randeimbî-mayu ranahandi hîmboahü semündü homboani, mehomo ra. ²² Ngâ asu hapo ro sîhamumbo hoafehapuri nda, nindou düdi ai ahandî wandafî ranahambo ngînîndî hîmboahoeyu ana, sapo yîbobore-randeimbî-mayu ranahandi hîmboahü semündü homboani. Asu nindou düdi ai ahandî wandafî ranahambo yare hoafîyundühiya, Seana fifîrîfe koate-anafî, ehundo ana, nindou ranahambo kansîr bogorî ranahamundî hîmboahü semündü homboani. Asu nindou düdi ai ahandî wandafî ranahambo yare hoafîyundühiya, Seana hohoanîmokoate-anafî, ehundo ana, nindou ranai hîbadambo, hai ngöafambe homboani asu ranühi hai ahambo tîkindîrîmboe. ²³⁻²⁴ Ranîmboane asu se nîni-moatükunî Godîmbo saimbo fondî-mayo ranîwamî sîhefembo safî hawamboayafîhünda asu sîhafî wandafîndandî-mayo hoafî sîhambo engoro ra hohoanîmondafühi ana, asu se nîni-moatükunî Godîmbo saimbomayafî fondîkîmî rando dîgoefî hawa ngafî. Sapo sîhafî wandafî-mayu ranîdîbo aboedî aboedîndafîne mbundînambo anîmbo sünguna ngafî sîhafî sîhefembo moatükunî-mayo ra Godîmbo dabado. ²⁵ Asu nindou ngörü ai sîhambo papi-hoafîyonînambo mbüsü haya yîbobore-randeimbî nindou ahambo sowanîmbo hombo sîhambo ndemündünînanî ana, se nîmai ngafî nafînî aboedî aboedîndafîneandî. Ngâ asu hîbadambo sîhambo ai papi-hoafî ranambe sîndeanînambo. Asu se ranambe efoandî ana, asu ai sîhambo yîbobore-randeimbî ranahandi warambendeanînanî asu ai ndemündünînanî prismanîndî warîhündeanînanî asu ai sîhambo karabusambe hînîngîndeanînambo. ²⁶ Ro sîhambo anîhondumbo-anahî hoafehanînanî. Asu se sîhafî papi hoafî ranahambo kakî sîhefekoateayafî ana, asu se ngîrî karabus ra hînîngîndo hawa aboedambondaföandî, ngâ wani. Ngâ se moanî rando karabus ranambe nîmboamboayafî.”

Nîmorehî ngörü semîndî yamundîfe hoafî

²⁷ “Se hîmborîyomombo-anemo horombo yaru hoafîyomondühi yahömo, ‘Se yowanî nîmorehî sîsîhîmo asu nîndowenîhî bîrabîrîpoanî,’ mehomo. ²⁸ Ngâ asu hapo ro sîhamumbo hoafehapuri nda, nindou düdi ai nîmorehî hoeire haya ahambo hohoanîndandî ana, nindou ranai ahandî ngusüfoambe nîmorehî sîsîhîmoyumboani. ²⁹ Ranîmboane asu sîhafî hîmboarî mamî ranai randeanînanî se moaruwai hohoanîmondafanî ana, hîmboarî ra hündandîfî ragu pindowandî. Hîmboarî mamî ranahambo yangîrî ragu moenda pife ranane aboedayo, ngâ asu muñguambo fi ra haiambe ho ana, aboedî hamîndîyopoanî. ³⁰ Asu sîhafî warî mamî ranai randeanînanî se moaruwai hohoanîmondafanî ana, warî ra kandandîfî pindowandî. Warî mamî ranahambo yangîrî ragu moenda pife

ranane aboedayo, nga asu munḡuambo fi ra haiambe ho ana, aboedi hamindiyopoani.”

*Nimorehi semindihunda hinngife yamundife hoafi
(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Ruk 16:18)*

³¹ “Asūkaiyo horombo hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, Nindou düdi ai ahandi nimorehi ranahambo moei yahuhi hinngifembo mbüsühi ana, ai nimorehi ranahambo hinngife hoafi pepafihü sürü papindandühi animboya, Ro nimorehi ndanahambo hinngifembo anahi, mbüsü, mehomo. ³² Nga asu ro hapo sihamumbo hoafehapuri nda, nimorehi ranai nindou ḡgorü-dibo hokoateyowani, asu ahandi nindowenihü ai moei yahuhü hinngireanda asu ai nindowenihü ḡgorü aserimindo ana, nindou ranai nimorehi semindi ahini ra goniḡmbo-foareandühani.”

Se hoafiyowohüya, Nimoamo nda, yahopoani

³³ “Asūkaiyomo se himboriyomombo-anemo, horombo sihamundi amoa ranahamumbo yare hoafiyowohü yahoya, Se tikando hawa hoafindafühi nimoamo nda mbisamboyafi. Nga asu se nini moatükunimbo dabarifihi nimoamo nda yahombo mbisafombo ana, se moani anihondumbo mamanimbo randowadühi amboani Adükariḡndi himboahü yahurai dabarindafoandi, meho. ³⁴ Nga asu ro hapo sihamumbo hoafehapuri nda. Se ninimbo dabarifihi nimoamo nda yahopoani, nga wani. Se sünambe ranahambo dükefihü nini-moatükunimbo ḡḡnemindühi dabarifepoani. Nga sapo sünü ranana Godḡndi munḡu moatükuni ra hifandiyoni marimbo fondane. ³⁵ Asu se ninimbo dabarifihi hifi ndanahambo dükefehümo dabarifepoani. Nga hifi ranana sapo God ai nimoamo ahandi fondiwami nimarumbo hifi rani-fihani tḡḡari türe amaru. Asu se Serusarem ḡgoafi ra ndüri dükefihü ranifihi dabarifepoani. Nga Serusarem ranana Adükari Bogorḡndi ḡgoafane. ³⁶ Asu nine-hoafi ranahambo ḡḡnemindimbohünda mbirofihü kife dabarifepoani. ḡḡiri sihafihöari mbirinanjü mamamboani ra randowadani kifohindo asu nimbandiḡndi ndandi, nga wani. ³⁷ Se yini ehomo ana, yini yangiri yini mbisimo. Se wani ehomo ana, wani yangiri wani mbisimo. Ran-hoafi ra moani ndearane. Nga nine-hoafi ranifihi türe haya aho ranahambo se hoafemo ranana Satanḡndi-mayo hohoani-moane.”

*Se nindumbo simbori moaruwaimbofepoani
(Ruk 6:29-30)*

³⁸ “Se himboriyomombo-anemo hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, Nindou ḡgorü ai sihafü himboari nikondeandani simbori amboani ahandi nikon dowandi. Asu ai sihafü yahafi kaboadeandani simbori amboani ahandi kaboadowandi, meho. ³⁹ Nga asu hapo ro sihamumbo hoafehapuri nda, nindou ai sihambo moaruwaimbo-ndeaninani asu se simbori moaruwaimbo-ndiworimboyafi, nga wani. Nindou ḡgorü ai sihafü koeho ra pakarḡndiheninani asu ḡgorüḡoaniḡndi amboani ahambo hihirindowandi. ⁴⁰ Nindou düdi ai sihafü wari ambeimbü hoeari ra ai ndahamḡndi yahu haya sihambo papü hoafifembo randifiyuwani ana, asu sihafü ḡḡsihari hoeari ḡgorü ranambo kameihü dabado. ⁴¹ Nindou ai ahandi napo semindimbo, Se wandi napo ra ndowandifi hawa mami kiromita nafi gebuai ra ḡgafi, mbüsüani ana, asu se ḡgorü kiromita nafi gebuai ra tapandandifi hawa napo ra ndowandifi ḡgafi. ⁴² Nindou ḡgorü ai

sihambo n+n+ moatükun+imboyu düdündüfin+nani moani ahambo dabado. Asu nindou düdi ai s+hafi-mayo n+n+moatükun+imboyu sem+nd+mburumbo saimbo mbüsüwani ng+r+ ahambo daboadi h+h+nd+wor+.”

Hürütümb+ nindoumbo ngunind+imbofembo yamundife hoafi
(Ruk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Se h+mbor+iyomombo-anemo hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, ‘Se s+hafi ngunindambür+ ranaheimbo hohoan+mo pandowandür+ asu s+hafi hürütümb+ nendi-mayei ranaheimbo moaruwai moaruwaimbo ndoandür+,’ meho. ⁴⁴ Nga asu hapo sihamumbo ro hoafehapuri nda. Nindou sihamund+ hürütümbayei ranaheimbo se hohoan+mo pandundür+ asu nindou sihamumbo moaruwaimbo-ar+hind+ ranaheimbohünda God+imbo d+d+bf+ndafundi. ⁴⁵ Ranan+imbo se sapo sihamund+ Ape God sünambe amaru ranahandi n+mor+ n+ngomboemo. Sapo ahandi hüf+ham+nd+ ra ai nindou moaruwai-anei asu aboedanei ranaheiwam+ ai rareandani boak+foareandühane. Asu ai hoe ra rareandani nindou moaruwaiyeyei ranaheiwam+ peyo asu nindou mbumundayeyei ranaheiwam+ amboani peyo randühane. ⁴⁶ Asu se nindou sihamumbo aboed+ hohoan+moyei r+hündeimb+imbo s+mbor+ aheimbo aboed+ hohoan+moemondür+ ana, ran+imbo asu God ai sihamumbo n+n+tak+n+ madagapur+yo? Nindouyeyi-mayo takis kak+ sowandümo-rundeimb+ aiamboani yahurai yaru arundi. ⁴⁷ Asu se sihamund+ wandafi ranaheimbo yang+r+ h+h+faründür+ ana, asu sihamund+ hohoan+mo ra nindou amur+ ranaheimbo nüngundo ngasünd+mandowora? Nindou sapo God+imbo fif+r+ifekoate-mayei ranai ran+ hohoan+mo se sünguarundi ra aiamboani süngur+hindühane. ⁴⁸ Ran+imboane asu se moani mbumund+ ham+nd+ hondü n+ngomo sapo sihamund+ Ape sünambe moani mbumund+ ham+nd+ hondü anüngu nou.”

6

Nindou ngorümb+ feh+fembo hohoan+moane

¹ Sisas yahuya, “Se h+badümb+! Se sihamund+ aboed+ ratüpur+ ra nindou h+imboahü randundan+ asu nindou ai hoeind+himboyei, nga yowani. Se ra süngu yaru randundan+ ana, asu se ng+r+ aboed+ tak+n+ moatükun+ sihamund+ Ape sünambe amarund+mayo ra ndowandümo, nga wani. ² Ran+imboane asu se n+n+moatükun+yo nindou napokoateyeyimb+ ranaheimbo saimbo mb+saf+imbo ana, asu se nindou ngorümb+ y+nafoaimbohündambo, Se wambo horombondafo ngafan+ an+imbo nindou muñguambo hoeimb+r+hind+ramboane, mb+samboyafi. Se nindou yafuyambo horombo aho nou refe weindah+ weindah+yo hopoani sapo yimbu yafambeimb+ nindou ai rawarund+ nou. Nindou ranai Suda-yafe rotu worambe asu nafi bogor+ süngu y+nafoai tütüru houmbo homorundi, nga se ai rarund+ nou refepoani, nga yowani. Nindou ranai rawarund+ ranana sapo nindou amur+ ranai y+hoef+imboya, Aiana moani nindou aboed+ ham+ndanemo, mb+seiya yahomombo-anemo rawarund+. Ro sihamumbo an+hondümb+anah+ hoafayah+ nda, nindou ranai ana tak+n+ ahamund+ ra ai ndeara sowandümbombo-anemo. ³ Nga asu se nindou napokoateyeyimb+ ranahambo far+helimbo hohoan+mondafühi ana, d+bo an+imbo ahambo fand+hawor+ asu s+hafi fik+m+n+nd+amboani n+ne-moatükun+ se rawarowand+ ran+imbo ai fif+r+ifekoatembeyeamboane.

4 Ran+amboane asu sihaf+ saimbo hohoan+mo ra di+bo yangoromboane. Ranan+ambo asu sihaf+ Ape sapo n+n+moatükun+ di+bo engoro ra hoeire-andeimb+mayu ranai simbor+ sihambo tak+n+ mas+hend+mayo ra dagan+n+mbui.”

God+ambo di+di+ba+fi+fe yamund+fe hoaf+

(Ruk 11:2-4)

5 “Se God+ambo di+di+ba+fi+ndafundühi sapo yimbu yafambe hoafümbi nindou rawefundi nou randafumboemo. Ran+ nindou ana munquambo nindou ai yi+hoef+ambo hoeimb+ri+himuna yahomo houmbo-anemo. Sudayafe rotu wor+ munquambo asu naf+ tüküfih+ aho ra bot+yafu weindah+ n+ngomombo God+ambo di+di+ba+fi+ambo hohoan+moyomondühanemo. Ro sihamumbo an+hondümb+anah+ hoafayahi, nindou ranai ana tak+n+ ahamundi ra ai ndeara h+fi+ ndanühünda sowandümb+anemo. 6 Nga asu se di+di+ba+fi+fembo mb+safombo ana, se wor+ safambe keboao ngüfi yipuri+ pando hawambo an+ambo sihaf+ Ape moan+ di+bo amaru ranahambo di+di+ba+fi+ndafoandi. Ranan+ambo asu sihaf+ Ape sapo n+ne-moatükun+ di+bo engoro ra hoeireandeimb+mayu ranai simbor+ sihambo tak+n+ dagan+n+mbui. 7 Se di+di+ba+fi+ndafundani God+ambo fi+fi+ri+fe-koateyembi nindou rawari+hindi nou randafundümb+oemo, nga yowan+. Nindou ranai God+amboya, Ai yi+hoef+ hoaf+ himbor+ndümbui, sei hehi moan+ af+nd+ hoandar+ hoaf+ hoaf+yeih+ di+di+ba+fehindi. Nga se yahurai God+ambo moan+ fi+fi+ri+fe-koate hoaf+ af+nd+ di+di+ba+fi+ndafu-mboemo, nga yowan+. 8 Asu se rani-nindou yahurain+mondühi ahamundi+mayo hohoan+mo rani-süngundümb+oemo, nga yowan+. Sihamundi Ape ai n+ne-moatükun+ sem+nd+ambo hohoan+moayomo ranahambo se ahambo düdufekoateyomondambe fi+fi+reamboane.

9 Se di+di+ba+fi+fembo mb+s+imombo ana, ndandu houmbo an+ambo di+di+ba+fi+ndafundi,

‘Yi+hoef+ Ape sünambe amar+fi,

sihaf+ ndüri ranahambo moan+ ah+nümb+ ham+nd+imbeyowamboane.

10 Sihaf+ ng+n+ndi hifandarand+ ra ndüh+ mbokoso-amboane.

Se hohoan+moayafi süngu yang+ri+ h+fi+ ndanühi süngufemboane sapo sünambe-amboan+ sünguarundi nou.

11 Yi+hoef+ambo sesi ndani simboan+ sesi+ambo simogodühi ndawamun+.

12 Se yi+hoef+ambo n+ne-moatükun+ moaruwai ramar+hundi ran+ambo amboawiyei mb+saf+mun+

sapo ro nindou ai moaruwai yi+hoef+ambo rar+himuna aheimbo amboawiyei sefi ar+hundi nou.

13 Se yi+hoef+ambo refe hoefimun+ moatükun+ ranambe ndowand+fi+mun+ ngamboyafi,

nga se yi+hoef+ambo moaruwai nend+ ahand+ warambeah+nd+ aboedühi ndowand+fi+ h+n+ng+ndowamun+,’ mb+s+imo.

14 Nindou ai sihamumbo moaruwaimbo-ri+hipuran+ asu se ranaheimbo amboawi ehomondüri ana, asu sihamundi Ape sünambe amaru ranai-amboan+ sihamundi moaruwai hohoan+mo ranahambo amboawi mbüs+mbui. 15 Nga asu se nindou ngorümb+oemo ranahambo amboawi yahokoateyomo ana, asu sihamundi Ape sünambe amaru ranai amboan+ ng+ri+ se n+ne-moatükun+ moaruwai rarumboemo ranahambo amboawi mbüsü, nga wan+.”

Sesi weh^{isao} yamundife hoafane

¹⁶ “Asu se nⁿn^{mbo} sesi weh^{ndi}mondühⁱ ana, se ngusumboari sihamundi ra amomongo-amomongond^{mondüh}i wembombofi nd^{mbo}emo yimbu yafambeimbⁱ nindou rawefundⁱ nou, nga yowanⁱ. Nindou ranai wembombofiayomo houmbo ai nindou h^{mbo}ahü hoahoangomondühanemo nindou ai ahamumboya ai ana sesi weh^{yomondühanemo}, mb^{iseiya} yahomo houmbo. Ro sihamumbo an^{hondü}mbo-an^{ahi} hoafehapuri, nindou ahamumbo aboedanemo aseⁱ ana, ai ran^{hü}nda ahamundi takⁿi sowandümombo-anemo. ¹⁷ Nga asu se sesi ra weh^{ndafü}hi ana, sihafⁱ ngusumboari ra popoainda asu mb^{iro} sibada mbundambo an^{mbo} ngafⁱ. ¹⁸ Ranan^{mbo} nindou amurⁱ ai ng^ri sihambo fi^rindi^{hin}nⁱ se sesi wehayafⁱ ranahambo. Nga sihafⁱ Ape sapo d^{bo} anüngu ai yang^ri an^{mbo} fi^ri^{ndean}n^{mbo}. Ranan^{mbo} asu sihafⁱ Ape sapo n^{ine}-moatükunⁱ d^{bo} engoro ra hoeireandeimbⁱ-mayu ranai sihambo takⁿi mas^{hend}i-mayo ra daganⁿmbui.”

Napo afndi sünambe mbejgori
(Ruk 12:33-34)

¹⁹ “Se hi^fi ndanühⁱ n^{ngomombo} moanⁱ ngⁿndⁱ napo ra sihamumbo püpindu gafomboemo. Hi^fi ndanühⁱ ana n^{ine}-moatükunⁱ engoro ra k^daboarⁱ ai taparühⁱ, sami ai sesi, asu h^{ümbuhün}i nendⁱ ai worⁱ b^ri^{hehi} sahümündi raraor^{hündü}hanei. ²⁰ Nga asu se sihamundi ngⁿndⁱ napo ra se sünambe an^{mbo} püpindu gafomo. Ranühⁱ ana ng^ri k^daboarⁱ ai tapandühⁱ, sami ai dedⁱ asu h^{ümbuhün}i nendⁱ ai worⁱ b^rindi^{hehi} ndahümündi raro ndühündⁱ, nga wanⁱ. ²¹ Nga sihafⁱ aboedⁱ napo ra püpira hafo yang^{orowohü} ranühⁱ an^{mbo} sihafⁱ ngusüfo amboanⁱ kündar^{mboe}.”

Fi ranahandⁱ si
(Ruk 11:34-36)

²² “H^{mbo}arⁱ ranana sihafⁱ fi mu^{nguambo} ranahandⁱ ram hai nouane. Sihafⁱ h^{mbo}arⁱ ranai sürar^{hoayo} ana, asu hohoan^{imo} sihafⁱ fiambe mu^{nguambo} ranai si nahurain^{mboe}. ²³ Nga sihafⁱ h^{mbo}arⁱ ranai moaruwaiayo ana, asu hohoan^{imo} sihafⁱ fiambe mu^{nguambo} ranai n^{mb}i n^{mand}mboe. Asu si sihafⁱ fiambe amaro ranai n^{mb}i nouayo ana, n^{mb}i ra moaruwai hamndnd^{mboe}!”

Nindou ngorü ai ng^ri yimbu bogorⁱ nindouyafandⁱ ratüpur^{indu}
(Ruk 16:13)

²⁴ “Nindou ngorü ai ng^ri yimbu bogorⁱ nindouyafandⁱ ratüpur^{iyu} randeimbⁱ nüngu. Nga nindou ranai ana bogorⁱ ngorü ranahambo moaruwaimbondirühⁱ asu ngorü bogorⁱ ranahambo d^{boadondirü}mbui. Ai ngoründⁱ hoafⁱ yang^ri süngundeandühⁱ asu ngoründⁱ hoafⁱ daboadanambo-ndeambui. Se ng^ri God asu kakⁱ mamⁱ ngusüfoambe hohoan^{imo} pandowapⁱ.”

Ngusüfo puküyowohü afndi hohoan^{imo} hoango hoafⁱ
(Ruk 12:22-31)

²⁵ “Ran^{mbo}anahi ro sihamumbo hoafehapuri nda, se sihamundi yang^ri n^{ngombo} ranahambo afndi hohoan^{imo}-nd^{mbo}emo. Se yaru hoaf^{yomondühiya}, Si^{hir}i nⁿ-moatükunⁱ madagüdifⁱ? asu Si^{hir}i nⁿ-moatükunⁱ mand^mndefⁱ? mb^{isimbo}emo. Asu sihamundi fi rana-hambo ng^ri afndi hohoan^{imo}-nd^{mondühiya}, Si^{hir}i nⁿ moatükunⁱ

magüdühu? mbisimboemo, nga wani. Yangiri n'ngombo ra ai sesi moatükuni yangiri yopoani. Asu fi ra ai yihuru moatükuni yangiri yopoani. ²⁶ Asu awi se ndu nimoamo ahahabodei ranaheimbo hoeirundüri. Ndu ranai ana moai nini-moatükuni hoari hifi karihi, sesi yimungurihümündi hei sesi wori ranambe gugurihi sihehi raraorihündi. Nga sihamundi Ape sünambe amaru ranai-ani aheimbo sesi sagadürühi hifandandüri arandi. Se ndu ranaheimbo ngasündündüri houmbo ndeari hamindanemo. ²⁷ Nga asu nindou sehündi ranai-amboani ngiri moani ahandi hohoanimo ranambo yangiri ahandi yangiri n'ngo ra sühinde ngu! ²⁸ Asu nimboe se hoari napo ranimbo afindi hohoanimoemo? Awi se amindafuri ahuri tükufe ninouayo ranahambo hoeiru. Ai ana moai t'ngiri foyeihi momo yibüdühi rihündi, nga wani. ²⁹ Nga asu awi ro sihamumbo hoafehapuri horombo nindou adükari bogori Solorom amboani ai yihuru napo moani simbafi hamindimayusti, nga asu ai moai hoari ra ahuri moani aboedi himboyo haya tütükyo ninouayo yahurai yihururamündu. ³⁰ Wohi amindafurambe amaro haponda ra asu sümbo siambe hifitiri yimindi haiambe pütifemboane. Moaruwai yahurai wohi ranamboani God ai ahambo aboedi yihurure hin'ngareandi ana, asu ai sihamumbo amboani yihurundeapurümbui. Se yihuru ranahambo afindi hohoanimooyo, nga sihamundi anihondümbofe hohoanimo ana akidou ane! ³¹ Nga asu se refe afindi hohoanimo-yomondühiya, Nahanihünda sesi yihoe fi ranai tükümandife? Yihoe fi simindimbo moatükuni amboani? Asu yihoe fi hoari napo amboani? Rani-moatükuni ranahambo yahurai afindi hohoanimooyo hoangpoani. ³² Yahurai rani hohoanimo ranana nindou Godimbo fifiri fekoate-yeimbi-maye rananei ai yahurai rarihi hohoanimo yei hei arihündi. Sihamundi Ape sünambe amaru ranai rani-moatükuni se semindimbo hohoanimooyo ra ai fife türi foare-amboani. ³³ Asu se sapo God ahandi hifandarandane asu ahandi mbumundi hohoanimomayo ranane rani-boatei-animbo se hohoanimondimo hoangomo. Rananimbo asu raniwami amuri bidifiri moatükuni ranamboani ai rani-moatükuni kapeih ndaiyapurümbui. ³⁴ Ranimboane asu se nini-moatükuni sümbo tüküfemboayo ranahambo afindi hohoanimondimboemo. Nini-moatükuni sümbo tüküfemboayo sümbo se ranahambo hohoanimondimo. Mamami si ranai moani ahandi t'ngiri fo rani-simboani ndearane," mehu.

7

Nindou ngorumbo ahandi n'ngo ranimbo yibobofepoani (Ruk 6:37-38, 41-42)

¹ Sisas yahuya, "Se nindou ngorumbo yibobo-ndundürimboemo. Hibadumbo, nga sihamumbo asukai hihindife yibobo-ndeapurimboe. ² Sapo se nindou ngoründi hohoanimo yiboboarundi rani simogodühi animbo God ai-amboani sihamundi hohoanimo yibobo-ndeapurümbui. Sapo se nindou ngorumbo yimbumarundi mamani rani simogodühi God ai sihamumbo yimbundeapurümbui. ³ Nimboe asu se sihaf wandafi ranahandi himboarambe düdübudi akidou apaiaro ra hoeiarowori, nga asu nimoko afindi sihaf himboarambe amaro ranahambo awi se moai fifirowandüyo? ⁴ Asu se n'nguro hawamboyafi sihaf wandafi ranahambo raro hoafiyafühiya, Wandafi, sihaf himboarambe düdübudi

ra hündihehea samboanahi, asafi, nga asu sihafî hîmboarambe nîmoko ra nûngumando-a? ⁵ Awi seana yimbu yafambeimbî nindou-anafi! Se boatei sihafî hîmboarambe nîmoko ra hündandîfî raguanambondo hawambo anîmbo asu sihafî wandafi-mayu ranahandî hîmboarambeahîndî dîdûbudî akîdou ra hündîhoefîndo.

⁶ Se Godîndî moatükunî ra yaforî moaruwaimbo dîgoemboemo, nga asu ai hîhîrîndahîndühî sîhamumbo kûndarîmboyei. Asu sîhamundî nîne-moatükunî aboedî-mayo ra moateiyei wagabe pîndumboemo, nga asu ai tîŋarînambo anûmî boagîndühî dîgegîmboyei.”

Nindou ai Godîmbo didîbafehîndî ana, dagadûrîmbui

(Ruk 11:9-13)

⁷ “Se düduyafu arundî ana, dagapurûmbui. Se kokoru arundî ana, hoeîndumboemo. Se pîrako pîrako arundî ana, yipurî sîhamumbo sîbüdühepurîmboe. Asu düdi ai pîrako pîrako arandî ana, ahambo yipurî sîbüdühoemboe. ⁸ Nga nindou düdi ai düdufi arandî ana, ndemündûmbui. Asu düdi ai kokora arandî ana, hoeindeambui. Asu düdi ai pîrako pîrakora arandî ana, ahambo yipurî sîbüdühoendomböe. ⁹ Nindou sîhamumbo mbüsümo ahandî nîmorî ai mbanîmbo sao yahumbo düduwefîndo ra ahambo moanî nîmoei menŋoro ra madagadoyo? ¹⁰ Asu ahandî nîmorî ranai kinîmbo düdufîndoanî ra ahambo amoaŋîrî madagadoyo? ¹¹ Se nindou moaruwai-anemos, nga se sîhamundî nîmorî ranaheimbo aboedî moatükunî yangŋîrî sabudûrî arundî. Yahurai anîmbo sîhamundî Ape sînambe amaru ranai nindou düdi ahambo düduwefîny ana, ranahambo aboedî moatükunî dagadombui. ¹² Munŋuambo moatükunî hohoanîmo ra nindou amurî ai sîhamumbo yahurai rambîrîhimunî ayahomo yahurai hamîndî anîmbo se moanî aheimbo randundîrî. Ranî-moatükunî hohoanîmo ranana Mosesîndî ahînûmbî hohoanîmo asu Godîndî hoafi hoafi-yomo-rundeimbî-yomondî yamundîfe hoafi-mayo ranahandî nîmîndane.”

Nafîtambe akîdou nafî ho

(Ruk 13:24)

¹³ “Nafîtambe akîdou ranî nafanîmbo se kebou ŋgomo. Sapo nafîtambe adûkarî ahandî nafî fuiriyandeimbî ranana moaruwaimbo ŋgoafi-namboane aho. Nga nindou afîndî ai nafî ranî-sûngu hei rîhündühaneî. ¹⁴ Nga yipurî nafîtambe hîhîforeandeimbî ranai akîdouyo haya asu ahandî nafî tîŋûmbane. Nga nafî ra yangŋîrî koadûrûmbo nîŋgombo nafane aho, nga ranane asu nindou yimbu mamî yangŋîraneî ai nafî ranahambo hoerîhîndühî ranî-sûngu ahei.”

Nîmî nîmîndî asu ahandî hîsî ranane

(Ruk 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ “Godîndî hoafi tîkai hoafi-yomo-rundeimbî nindou ranahamumbo awi se hîbadûmbo. Moanambühî sîpsîp hîmboarî hoafendî hîmboemo nahurai sîhamumbo sowana asîfomo, nga asu wagabe ragu ana nîmambeahîndî yaforanemo. ¹⁶ Se ahamundî ratûpurî ranambo ahamundî hohoanîmo fîfîrîndumboemo. Nga angînanî tîhoarî tîhoarûmbî wofî nîmîndî ranîfîhî hîsîmandîyo? Asu hoandasûfo sosoweimbî werîfoai nîmîndî ranîfîhî hîsîmandîyo? Ra wanî. ¹⁷ Nga sopo nîne-nîmî aboedayo ranai aboedî nîmî hîsî yangŋîrî hîsîndîmboe. Asu moaruwai nîmîmayo ranai moaruwai nîmî hîsî ranî yangŋîrî hîsîndîmboe. ¹⁸ Nga asu moaruwai nîmî ranîfîhî

nggiri aboedi nimi hisi ra hisindo. Asu aboedi nimi ranifihiri nggiri moaruwai nimi hisi ranai hisindo, nga wani. ¹⁹ Munguambo nimi ranai nimirindiri ranifihiri moaruwai hisiyowani ana, ahambo hifitiriyimindi haiambe mandifeyowohane. ²⁰ Ranimboane asu se Godindi hoafitiki hoafiyomorundeimbirananamumbo ahamundi ratupuri hohoanimo ranambo fifirindupuri. ²¹ Se yaru hohoanimo-ndimonduhiya, Munguambo nindou ai wambo hoafiyehi, Adukari Adukarayi ranai God sunambe hifandarandi ranambe gagusimboyei, mbisimboemo, nga wani. Nga nindou didiyei ai moani wandi Ape sunambe amaru ranahandi hohoanimo sungurihiri arihundi ranai yanggiri animbo God nggini hifandarandi ranambe keboehimboyei. ²² Nga asu yibobofembo si ranai tukufeyoambe animbo nindou afindi ai dukandihindiri hoafindeihiri animboya, 'Adukari, Adukari, sifahiri ndurimboyei Godindi hoafiri hefi wataporimborihunduhiri bokarihuhu marihundi. Sifahiri ndurimboyei moaruwai nendi nindouyei fiambeahindi raguanambo-rihunduhiri hepunifeimbi moatukuni rarihu marihundi,' mbiseimboyei. ²³ Rananimbo asu ro hoafindahuhiri animboya, 'Ro moai siheimbo fifirhearui. Moaruwai hohoanimo ratupuriyei ruhundeimbi nindou-anei. Wambo sowana nduhiri sinpoani, nga andai ragu ngei!' mbisamboyahiri."

Worimborinirinandeimbirindou yimbu

(Ruk 6:47-49)

²⁴ "Asu, nindou dudi ai wandimayo hoafiyaheimbiri hoafiri ranahambo himboriyu mburambo asu ai rani-sunguareandiri ana, nindou ranai sapo fiftreandeimbiri nindou ai ahandiri woriri kambohoaniri nggini raniwamiri worimboarandiri nahurai-ani. ²⁵ Asu hoe afindi ranai hoeyowohu, hohoambu afindi ranai tukufeyowohu weri ranai woriri ranahambo fandihenduhanesi, nga asu woriri ra kambohoaniri fondarimbo-wambo moai birefoai hifini peyo. ²⁶ Asu nindou dudi ai wandimayo hoafiyaheimbiri hoafiri ranahambo himboriyu haya asu ai rani-sungufekoateayu ana, nindou hohoanimokoate-ani. Sapo nindou woriri moani kambohoaniri kaihuriri yanggiri raniwamiri worimboarandiri nahurai-ani. ²⁷ Hoe afindi ranai hoeyo, hohoambu afindi ranai hohoambuyo, asu weri afindi ranai woriri ranahambo fandihenda asu woriri ranai birefoai peyowohane rani-moatukuniri ranambo. Woriri ra birefoandiri ranana moani moaruwai hamindi hondane!" mehu.

²⁸ Sisas ai hoafiri ranahambo hoafiyu kiki-maramundua, nindou afindi ranai ahandiri yamundife hoafiri himboriyei-ani mayowa mahepunehindi.

²⁹ Nga Sisas ai moai ahinumbiri hohoanimo yamundurundeimbiri nindou yahurai tukufi yamundeanduri, nga ai moani rani-poanimbo nggini namboyu aheimbo yamundi-mareanduri.

8

Sisas ai nindou mimanitho angunumbiri aboedimariiri

(Mak 1:40-44; Ruk 5:12-14)

¹ Sisas ai yamundife hoafiri ra hoafiyu haya hifi wafu-mayo raniwaminindiri hifina mahanua, awai nindou ranai ahandiri sungu tumareandiri.

² Raniyu asu nindou mimanithoeimbi-mayu ranai Sisasimboso tukufi Adukarani yahu hohoanimoyuhu yiri yimbu pusireapiri ahandiri fikimi

piyu n+marühi hoafiyundowohü yahuya, “Adükari, se refembo ho-
hoan+mondafühi ana, wambo aboed+ndowandiri,” mehundo-amboyu.
3 Asu Sisas ai warifi hu nindou-mayu ahambo sündirühi hoafiyuhü yahuya,
“Yini, ro randi+heamboyahisi. Nga se haponda aboedi tüküyafo,” mehuam-
boyu. Asu moani mam+har+ran+simboani nindou ranai m+man+hoeimbi-
mayuhündi aboedimefiyu. 4 Raniyu asu Sisas ai ahambo hoafiyundühi
yahuya, “E, Se ndühi h+mbor+yafi! Ndanimoatükuni ndanahambo se
nindou amurambo hoafindamboyafi. Nga se moani ngafi Godimbo sihai-
randeimb+ nindou-mayu ranahambo animbo sihaf+ fi ra nafuindafi. Asu
Godimbo sihefembo moatükuni Moses refemboane mehu ra randowandi
ai hoafi-mayu süngu. Ranimoane sihaf+ fi hoeari anjün+ ra munjgumayo
mb+sei-amboane,” mehundo.

*Sisas ai Rom+hündi amiyomondi bogor+ndi ratüpuriyurandeimbi
aboed+mariri*

(Ruk 7:1-10)

5 Raniyu asu Sisas ai Kaperneam ngoafambe tüküfiyuwane Rom+hündi
ami-yomondi bogori ai ahambo ranühi hoeriri hayambo Sisas ai
mb+far+hendiri yahu haya düdu düdumarüri. 6 Ai yare hoafiyundühi
yahuya, “Nindou Adükari, wandi ratüpuriyu-randeimbi nindou ranai
anjünimbo worambe mbejguri. Ai ahandi t+jar+ yifiyo haya asübusi
af+ndi semündü haya mbejguri,” mehundo-amboyu. 7 Asu Sisas ai
hoafiyundühi yahuya, “Awi ro nga ahambo aboed+nd+hin+mboyahi,”
mehundo-amboyu. 8 Asu simbori ai hoafiyundühi yahuya, “Nin-
dou adükari, jgiri se randafand+ndi. Ro ndeari ham+ndiyahi animbo
se wandi worambe keboao manjüfi. Nga se moani hoafi yangjri
animbo hoafindafani amboani asu wandi ratüpuriyu-randeimbi ranai
aboed+mbiyu-wamboane. 9 Ro-amboani wambo hifandiy+ndiri+mbo nin-
dou ami bogori adükari nünguwan+ anahi asu ami b+di+fi+ri ai wandi
hoarehanemo an+jgomo. Rananahi asu ro nindou ndanahambo, Se
hafi, asahando ra ai huhani, asu nindou jgorü ranahambo, Se sühüfi,
asahi ra ai süfuhani. Asu nindou wandi ratüpuriyu-randeimbi rana-
hambo, Se rani-moatükuni raro, asahi ra ai moani rareandühani,”
mehundo-amboyu. 10 Asu Sisas ai rani hoafi ranahambo h+mbor+yu
haya, hepünüfhi nindou af+ndi ahandi süngu tümareandi ranaheimbo
hoafiyundürühi yahuya, “Ro siheimbo hoafehandüri, horombo ro moai
nindou mam+ Israer ngoafi-hündi ndahurai an+hondumbo-reandeimbi
nüngua hoer+hini. 11 Awi ro nda siheimbo hoafehandüri, nindou af+ndi
b+di+fi+ri ai hüfi+ham+ndi süfuan+poedi asu hüfi+ham+ndi hanüwan+poedi
ranai fand+hi sesesi fondi man+jgo ran+kim+ Abraham, Aisak asu Sekop
bab+di God jg+n+ndi hifandarandi ranambe n+mandeimboyei. 12 Nga
asu sapo hifandarandi ranambeah+ndi nendi-mayei ranaheimbo animbo
n+mbi n+mar+wani ndemündündüri pindeirani ranühi ai has+heindeih+
ahei yahafi hit+hümüboyei,” mehündüri. 13 Raniyu asu Sisas ai ami-
yomondi bogori ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Se ngoafi+nambo
ngafi, nga asu se n+ne-hoan+imo raro an+hondumbo-arowandi rani-süngu
animbo sihambo randean+nimboe,” mehundoamboyu. Asu moani hoafi
n+jgoambe ami-yomondi bogor+ndi ratüpuriyu-randeimbi nindou ranai
aboedimefiyu.

Sisas ai Pitandꝑ yamongoamindꝑ aboedꝑmareandꝑ
(Mak 1:29-31; Ruk 4:38-39)

¹⁴ Refi mbura Sisas ai Pitandꝑ worambe kefuai hüfuhünda Pitandꝑ yamongoamindꝑ ranai fi hüfiyohü angünꝑmbo fondühꝑ menjorowa hoemareandꝑ. ¹⁵ Ranꝑyu asu Sisas ai ahambo watꝑngorühꝑ masündeanda angünꝑ ranai nꝑmorehꝑmbo hꝑnꝑngꝑre haya makosꝑfoendꝑ. Ranꝑyo asu ai botꝑfe Sisasꝑmbo sesi kanꝑmarerꝑ.

Pitandꝑ yamongoamindꝑ aboedꝑmareandꝑ
(Mak 1:32-34; Ruk 4:40-41)

¹⁶ Ranꝑyo asu ranꝑ nꝑmbambe nindou bꝑdꝑfirꝑ moaruwai nendꝑ ahei fi ambe nꝑmarꝑndüreimbꝑ ranaheimbo Sisas sowana fufurühümündꝑ-hündürꝑ mahüsi. Ranꝑyu Sisas ai nindou ranahei fiambeahꝑndꝑ moaruwai nendꝑ ranaheimbo hoafꝑnambo yangꝑrꝑ raguanambo-mareandüra asu nindou ranꝑ angünꝑmbꝑ-mayei ranai munꝑguambo aboedꝑmehindꝑ. ¹⁷ Sisas ai ranꝑ-moatükunꝑ ramareandꝑ ra, sapo Godꝑndꝑ hoafꝑ hoafꝑyu randeimbꝑ Aisaia ai yare hoafꝑyuhü yahuya,

“Ai ahandꝑhoarꝑ angünꝑ moaruwai sꝑhefꝑ ra ndemündühꝑ
asu sꝑhefꝑ ranꝑ-moatükunꝑ ra raguanambo-mareandꝑ,”

Aisaia 53:4

mehu ranꝑ simogodühꝑ tüküfemboyo ramareandꝑ.

Nindou yimbu ai Sisasꝑndꝑ süngu hombo masafanꝑ
(Ruk 9:57-60)

¹⁸ Sisas ai hoeireandane nindou afꝑndꝑ ranai ahandꝑ fikꝑmꝑ rereambo menjoroamboyo, asu ai ahambo süngururü-rundeimbꝑ-memo ranahamumbo kurꝑhoe Gariri ra ngorü hꝑmboranꝑ barꝑhoemo nꝑngomo yahumbo hoafꝑmayupurꝑ. ¹⁹ Ranꝑyu asu ahꝑnꝑmbꝑ hohoanꝑmo yamunde-randeimbꝑ-mayu ranai Sisasꝑmbo-so tüküfi hoafꝑyundühꝑ yahuya, “Yamundo-randeimbꝑ, se nahanꝑnꝑyo ahafꝑ ra roana sꝑhafꝑ süngu hombo yangꝑranahꝑ,” mehundo-amboyo. ²⁰ Asu ai sꝑmborꝑ hoafꝑyundühꝑ yahuya, “Koko ai ahei nꝑmarꝑ rambo ambe mbanꝑngondürꝑ, asu ndu ai-amboanꝑ ahei apo rambo ngerꝑ mbanꝑngondürꝑ. Nga Nindou Hondü ro nꝑmarꝑ apo rambo fondꝑ-koate anahꝑ,” mehuamboyo. ²¹ Ranꝑyu asu Sisasꝑmbo süngurürꝑ-randeimbꝑ ngorü ahambo hoafꝑyundühꝑ yahuya, “Adükari, awi ro hꝑhꝑrꝑndahe, nga wandꝑ apembo boatei hꝑfi kandꝑhinꝑ heheambo anꝑmbo,” mehundo-amboyo. ²² Asu Sisas ai sꝑmborꝑ hoafꝑyundühꝑ yahuya, “Wambo mborai se süngundandꝑrꝑ dꝑdꝑfi, nga nindou yꝑfiyeimbꝑ aheihoiarꝑ yꝑfi nꝑmoko hꝑfi kambꝑreandꝑ-amboane,” mehundo.

Sisas hoewerꝑmbo hoafꝑmayua afurꝑmareandꝑ
(Mak 4:36-41; Ruk 8:22-25)

²³ Ranꝑyu asu Sisas ai botambe farꝑfi haya mahua ahambo süngururü rundeimbꝑ ai ahandꝑ süngu mamꝑ mahomo. ²⁴ Asu ranꝑyomo ai botambe nafꝑ hꝑfomondane nꝑmai hoewerꝑ ngꝑnꝑndꝑ ranai tüküfihꝑ kurꝑhoe ranahambo yabadꝑmarandꝑ. Ranꝑyo asu bot ai nꝑmarꝑmondeimbꝑ ranai ndeara hꝑmonꝑ hanꝑmbo yangꝑrimayo. Nga asu Sisas ai dꝑbo botꝑ-mayo ranambe yapombofi haya apu. ²⁵ Ranꝑyomo ahambo süngururü-rundeimbꝑ ranai ahambo hꝑfomo yangꝑrꝑwuri hoafꝑyomondühꝑ yahomoya, “Adükari, yꝑhoefꝑmbo farꝑhawamunꝑ. Sꝑhꝑrꝑ ana ndeara yꝑfombo yangꝑranefꝑ,” mehomondamboyo. ²⁶ Asu sꝑmborꝑ ai hoafꝑyupurühꝑ yahuya, “Se ra nꝑmboe moanꝑ yahurai yꝑhꝑmboemo rana? Awi se akꝑdou hamꝑndꝑ anꝑhondümboru-rundeimbanemo,” yahupurꝑ haya, botꝑfi hoewerꝑyo asu

hoe ranai fiñimiyowohü hani hafo marandi ranahambo rühi safi kíkíndandífi mehua asu hoafi nñngoambe munnguambo moatükuni ranai afure pímayo. ²⁷ Munnguambo botambe mamarimo ranai hepünafundühi yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ndahurai nda nñni nindoyu yahuraia? Asu hoeweri hoe hani hafo marandi ranai moani ahandi hoafi himboriyondo haya afurimareandi,” mehomu.

Sisas ai nindou yimbuyafandi flambeahindi moaruwai nendi hemafoareandi

(Mak 5:1-20; Ruk 8:26-37)

²⁸ Raníyu Sisas ai kuríhoe ra gogoasürüni Gadara hífambe tükümeñiyu. Raníyafani asu nindou yimbu moaruwai nendi ahafandi flambe nímariþireimbi ranai honnguambeahindi tüküyafine sinifani Sisasimbo-so tükümeñineandi. Nindou yimbu ranai moaruwai hamindi himbomefanda asu nindou amuri ai ahafanímbo moai hei ngasündhipiri rihündi. ²⁹ Raníyafani asu ai puküna heiyafandühi hoafiyafandühi safaniya, “Godindi Nímori, se yihoehímbo nñngufemunímboyafi? Yihoehímbo tññriþo semunímbo safomboyafi sapo refembo si ranai awi moai tüküfeyo, nga asu se yihoehímbo nñngufemunímboyafi?” safani düdumefineando. ³⁰ Ranífikimi moatei afindi ranai sesi sahüsi wakirihindühi buríyei. ³¹ Raníyei asu moaruwai nendi nindou yimbuyafandi flambe mamarei ranai Sisasimbo düduyahihündühi hoafiyohündowohü seiya, “Se yihoefímbo nindou yimbu ranahafandi flambeahindi hefoefemunímbo mbisafombo ana, moatei afindi burayi ranaheimbo sowana ahei flambefembo koandihawamuni,” masahündoamboyu. ³² Asu Sisas ai moaruwai nendi ranaheimbo yare hoafiyundürühi yahuya, “Se andai hei,” mehündüramboyei. Asu ai nindou yimbumbo hññngirihipiri hehi moatei burímayeri ranahei fiambemehindi. Raníyei asu moatei afindi burímayeri ranai hññriþinini þiþiyeihanei himoni þütapíyei hoe karühüsihü yifisafímayeri. ³³ Raníyomo asu nindou sapo moatei moanqui mafandundi ranai adükari ngoafi manango raninambo fefou mahomo. Níne-moatükuni nindou moaruwai nendümbimefani ranahafanímbo tükümeñepiri raní hoafi ra wataporimbomarundi. ³⁴ Raníyei asu munnguambo nindou adükari ngoafi ranühindambo-mayeri ranai Sisasimbo hoeifimbo hei-maríhündi. Asu ai hei hoeríhorühi ahei hífi ra hññngife hefe ngorügoanini hombo Sisasimbo andai, sei hehi hoafímehündo habodei.

9

Sisas ai nindou tññari moaruwaimbü aboedmariri
(Mak 2:1-12; Ruk 5:17-26)

¹ Sisas ai asükaiyu botambe farífi haya Gariri kuríhoe ra baríhoei haya ahandi ngoafi Kaperneamína mahu. ² Nindou bídífiri ai Sisas sowana nindou tññari moaruwaimbü fondíwamí mananquwa sahorimindei mahai. Sisas ai nindou ranahei aníhondümbofe ra hoeire haya asu nindou tññari moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Wandí nímori, ngusüfoambe afurindo kündowandi. Síhafi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi sambo-anahi,” mehu. ³ Raníyomo asu ahññümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi ranai moani ahamundíhoari simbori

hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ndanai ana Godimbo moaruwaimbofoe hoafi hoafimayu,” yahomo dibo hoafimemo. ⁴ Sisas ai fifireandi nne-moatükun+ nindou ranai ahamundi hohoan+moambe watapor+imboarundi ran+imbo. Ran+iyu asu ai ahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Nimboe se hohoan+mo moaruwai ra yahurai yaru ngusüfoambe hohoan+moemo rana? ⁵ Ro hoafiyahühi sahiya ‘Sihafi moaruwai hohoan+mo ranahambo amboawi,’ asahiyo asu ‘Botiyafu hawa hafi,’ asahiyo, yimbu ra hoafimbo ro ngin+ndeimbanahi. Asu yimbu hoafi ra hoafimbo nahan+iyu hin+ngirouayo asu nahan+iyu t+njumbayo? Yibobo ro hoafindahani an+hondumbo tükündifemboe. ⁶ Nga Nindou Hondü hifi ndanühi moaruwai hohoan+mo ranahambo amboawi yaho hoafi ra ngin+ndi hifandamboayu ranahambo ra an+hondumbo nafuindamboyahi,” mehupuri. Ran+iyu asu ai nindou t+jari moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Se botiyafu sihaf+ fondi ra sowand+fi hawa wor+nambo ngafi,” mehundo-amboyu. ⁷ Asu nindou ranai aboedi botifi haya ahandi wor+na mahu. ⁸ Nindou af+ndi ranühi bur+mayeri ranai Sisas ramareandi moatükun+ ranahambo hoeir+hi hehi yih+imbo sisi+imehindi. Ran+iyei asu ai Godimbo adükarani sei hoafimehundo moan+ yahurai ham+ndi ngin+ndi ra nindumbo masendi sei hehi.

*Sisas ai Matyumbo Se wambo süngurandiri mehundo
(Mak 2:13-17; Ruk 5:27-32)*

⁹ Sisas ai ran+hünda botifi haya nafin+ huhündamboyu, nindou mami ahandi nduri Matyu takis kaki semündü-randeimbi ranai ahandi ratüpur+ worambe mamaruwa hoeimari. Ran+iyu Sisas ai yahuya, “Se wambo süngurandiri,” mehundu-amboyu. Asu ai botifi haya ahandi süngu ndamefiyu. ¹⁰ Mami Sisas ai worambe n+marumbo sesi sesühi n+maru-ane, takis kaki sowandümo-rundeimbi nindou af+ndi ran+yomo asu nindou moaruwai hohoan+moyomo-rundeimbi ran+yomo ranai tükümefundü. Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi-memo ran+bab+d+imbo mami sesi fond+mayo ran+kim+ guguriyafu mamar+mo. ¹¹ Ran+yomo Farisi nindou ai ran+moatükun+ ranahambo hoeirunda mayoa, asu Sisas+imbo süngururü-rundeimbi-memo ranahamumbo düduyafupurühi yahomoya, “Nimboe sihamundi yamunde-randeimbi ranai yahurai nindou bab+d+imbo mami n+mar+imombo asesu rana?” mehomondamboyu. ¹² Asu Sisas ai hoafi ra hamboriyu haya, simbor+ hoafiyupurühi yahuya, “Nindou angüni-koate ana, dokta sowana moai hei r+hündi, nga nindou angüneimbane dokta sowanambo hei ar+hündi. ¹³ Awi se ngomo Bukambe hoafi ndare hoafimayo ranahambo türüboadundi. Hoafi ranai ndare hoafiyowohü yahoya, ‘Hipoambofoe hohoan+mo ran+imbo-anahi ro yifirayahi, nga sesi moan+ sihefe hohoan+mo ran+imboyah+poani,’ God ra-mehu. Ro tükümeheandi nda nindou aheihar+imbo mbumundi hohoan+moyefeimbane+ asei ranaheimbo mborai yahomboyah+poan+, nga moaruwai hohoan+moyeimb+ nindou ranaheimbo mborai yahomboyahi tükümeheandi,” mehu.

*Sisas ai sesi wehisaambo hoafi ra yamund+mareandi
(Mak 2:18-22; Ruk 5:33-39)*

¹⁴ Asu Son hundü+rarü-randeimbi+imbo süngururü-rundeimbi nindou ai Sisas+imbo-so tüküyafu düdururühi yahomoya, “Nimboe Farisi nindou

babidi mbo ro sesi ra wehisaoyefi, nga asu sihambo süngurunini-rundeimbi nindou aiana moai wehisaoyomo rundi?" mehomu. ¹⁵ Sisas ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, "Nindou mamî ai nimorehi simbori ndemündü haya asu ahandi ngunindi sesesiyehi rani-babidi mbo niboadei-ambe ranai nindou ranahambo afindi hohoi-momandahündüyo? Awi ra ai ngiri randahindi, nga wanî. Nga ngoru nindou ranai sesi ranambeahindi ndowarindümo ngorünambondurani rani-simboani animbo ahandi ngunindi-mayei ranai sesi wehisaondeimboyei. ¹⁶ Nindou mamî ai-amboani moai wamindafi hoeari ranai ambe nngowanî asu simbori hoeari bidifiri kikamündi ambe ranahambo pare kakiyu randi. Nindou ai simbori kikamündü wamindafihî parareandi ana, asu wamindafi hoeari ranai ambe afindi hamindi nngomboe. ¹⁷ Asu nindou ai simbori wain hoe ra wamindafi wain hoe nin+hondi hoeari hipri ranambe karareandi ana, asu hipri ranai tipondifeyowohü asu wain hoe ranai keboendühi hipri ranai moaruwaimbo-ndifemboe. Nga simbori wain hoe ranana simbori hipirambe animbo kefeyoani amboani asu yiboboambo moani aboedi nimoamboyafe," mehu.

Sisas ai bogori nindondi nimorehi niori aboedimareandi asu nimorehi ai Sisasindi hoeari sündimareandi
(Mak 5:22-43; Ruk 8:41-56)

¹⁸ Sisas ai rani hoafi ra hoafiyuhü nungu ane, Suda-yomondi bogori nindou mamî ahambo-so süni yiri yimbu pusire nimarumbo ahandi hanjifoani hoafiyundühi yahuya, "Wandi niori ai ndeara yifiyo haya mbenjori. Nga asu se sinifi sihafi warî ahandi wami nandowandani animbo asu ai aboedi yangiri botife mbini-ngo-wamboane," mehundu-amboyu. ¹⁹ Raniyu asu Sisas ai botifi haya nindou ranahambo süngumarüri huamboemo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai botiyafu houmbo Sisas babidi mahomu.

²⁰ Nimorehi mamî ai ningo hayamboyo 12 himbani amoamo watikoafira marandi ranai sinî Sisasindi daboadani nngombo ahandi hoeari bidifiri-mayo ranihî masündeandi. ²¹ Ai ahandi hohoi-monomambo yangiri yare hoafiyowohü yahoya, "Ro moani ahandi hoeari rani-yangiri asündheandi amboani aboedindaheamboyahî," meho. ²² Sisas ai hihirihî hoireandühi hoafiyuhü yahuya, "Wandi niori, se moani ngusüfo afurindo kündowandi. Sihafi anihondümböfe ranambo aboedireanini-mboane," mehundo-amboyu. Asu moani mamî rani simboani hamindi nimorehi ranai aboedimayo. ²³ Raniyu Sisas ai bogori nindou-mayu ranahandi worina mahu. Ranühi ai hoireandane nindou yinafoai tütüre haya menjoro nimorehi niori ai yifimayoambo asu nimorehi nindowenihi afindi ranai hoafi afindi afindiyei wakimarihindi. ²⁴ Raniyu asu ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, "Munguambo nindou se ragu andai Niori akidou ndanana moai yifeyo, nga ai moani pomboane ana," mehu-amboyei. Asu munguambo nindou ranai ahambo tikifinambo-mariori. ²⁵ Nindou afindi ranaheimbo bukürimafoareandüra niori akidou-mayo ranahandi fondani kefuai hüfu warühi kümefindoa aboedi botimefeyo. ²⁶ Sisas ai ahambo ramareandi hoafi ranai mungu rani hifihü nindou amarei ranai himboriyei pamarihindi.

Sisas ai himboatihari nindou yimbu aboedimareapiri

²⁷ Sisas ai ranihunda botifi haya nafini hu ane, nindou yimbu himboatihari ranai ahambo sungumariniri hafani. Ai hafani Sisas ranahambo pukuna hoafiyafinandowohu safaniya, “Defitindi nimori,* yihoehimbo se hipoambondowamuni,” masafinando. ²⁸ Sisas ai worambe kefuai hufu ane himboatihari nindou yimbumevani ai ahambo-so tukumefineanda, asu ai ahafanimbo dudureapiruhi yahuya, “Se wamboya, Ai yihoehimbo aboedindeamunumbi safani hena anihondumbo-rineandai?” mehupiramboyafani. Asu ai hoafiyafanduhi safaniya, “Yini, Adukari,” masafandamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai ahafandi himboari ra sundeapiruhi hoafiyuhü yahuya, “Se sihafandi anihondumbofe ranimböhunda rani-moatükuni ranai sihafanimbo aboedimbeyopiramboane,” mehupiri. ³⁰ Raniyo asu ahafandi himboari ranai birimarihoepiri. Raniyo asu Sisas ai ahafanimbo ahini hoafiyupiruhi yahuya, “Se ndani-moatükuni ndanahambo nindou amurambo weindah hoafindamboyafani,” mehupiriyosi. ³¹ Nga asu ai ranihunda botiyafine hena hafani rani hoafi ranahambo, munguambo rani hifihi nindou ranaheimbo hoafuhimarineanda himboriyei pamarihindi.

Sisas hoafikoate nindou aboedimariri

³² Ai ranihunda botiyafine henambo naf hafandane, nindou bidifiri ai nindou ahandi fiambe moaruwai nendi nimari hayambo ranimböhunda hoafi-koateayu-randeimbi ranahambo Sisas sowana sahorimindei tukumehindi. ³³ Sisas ai nindou ranahandi fiambeahindi moaruwai nendi ra raganambo-mareanda asu moani mam rani-simboani nindou ranai hoafi wataporimayua munguambo nindou ranai mahepühendi. Ai rarihi hoafiyehi seiya, “Ro moai Israer hifambe yahurai moatükuni horombo tukufeyoani hoeirihundi,” masei. ³⁴ Nga asu Farisi nindou ai yaru hoafiyomonduhi yahomoya, “Moaruwai nendi-yafe bogorani ai ahandi nginindi ranambo moaruwai nendi ranaheimbo hemafoarearu,” mehomo.

Sisas ai nindumbo hipoambomareanduri

³⁵ Sisas ai adukari ngoafi asu akidou ngoafi ranambe ndufosi ndufosiyuhü hoahoangu wakimareandi. Ai refih munguambo Suda-yafe rotu worambe nindouambo yamundi-reandurühi Aboedi Hoafi sapo God nginindi hifandarandi ranahambo bokarihenduri marandi. Asu nindou moani rani-poanimbo rani-poanimbo angünumbi ranaheimbo aboed-reanduri marandi. ³⁶ Asu ai nindou afindi ranaheimbo hoeireandurühi ahandi ngusüfo ranai aheimbo hipoambo afindi hipoamboranduri marandi. Nimboe sapo ai afindi hohoanimoeyehi moani fehefe nindou-koateyei sapo sipsip aheimbo hifandi-koate buriyehi wakarihindi nou ramehindi. ³⁷ Raniyo ai ahambo sunggururü-rundeimbi-memo ranahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Sesi ra yimunguri yimindimbo ranana afindane aninggo, nga asu yimunguri yimindi nindou ranana moani yikoarifoane. ³⁸ Yimunguri Aharamburi ahambo didibafifeyoani animbo asu ai yimunguri yimindimbo nindou bidifiri koandihenda ahandi yimunguri ra yimungurihümündi mbüsühüsi-amboane,” mehupuri.

* **9:27:** Suda ai sünambeahindi adukari bogori ai kosombo hohoanimoeyehi mamarei. Ahandi nduri ngorü Defitindi nimorani ase. Nimboe horombo hondü Defit ai Israeri-yafe adukari bogorani.

10

Sisas† hoaf† sowandümo homorundeimb† 12
(Mak 3:13-19; Ruk 6:12-16)

¹ Sisas ai ahand† süngururü-rundeimb† 12 ranahamumbo mborai yahupur† hüühürepur† haya mamüh† asu ai ahamumbo moaruwai nend† nindou fiambeah†nd† raguanambofe asu munḡuambo ran†-poan†mbo ran†-poan†mbo aḡḡün† ra aboed†ferambo ḡḡ†n†nd† masagapur†. ² Krais†nd† hoaf† sowandümo homo-rundeimb†-yomond† ndüranepur† nda: Sai-mon†mboyou Pitamboyou-randeimb†, ahand† ak†d† Andru, Sems asu ahand† ak†d† Son ai Sebed†nd† n†moranafan†. ³ Firip, Bartoromyu, Tomas anemo, Matyu nindou ra ai takis kak† semünd†-randeimbani. Sems Arfius†nd† n†morani, asu Tadiusani. ⁴ Saimon Serot* asu Sudas Iskariot nindou sapo Sisas†mbo härütümb†-yomond† warüh† h†n†ḡḡ†nd†rübui. Ahamund† ndüranepur† ra.

Sisas ai ahand† hoaf† sowandümo homorundeimb† 12 ranahamumbo ratüpur† masagapur†
(Mak 6:7-13; Ruk 9:1-5)

⁵ Sisas ai nindou 12 ranahamumbo randafu-randafu ndund† yahuhaya hoaf† sagapur† mbura koar†hepurüh† yahuya, “Se nindou ḡḡorü sir†hünd†yei h†fambe-ane asu b†d†f†r† Samariayei† ḡḡoaf† ranambe-ane ra ḡḡomboemo, ḡḡa yowan†. ⁶ ḡḡa ran†n† h†mbo-memohünd† asu se moan† h†h†ndafu sapo far†heh†ndeimb† sipsip n†n†hond† nou Israer nindou bur†yeian† an†mbo ḡḡomo. ⁷ Ran†n† an†mbo se ḡḡomo watapor†mbondund†h† an†mboya, God ḡḡ†n†nd† h†fandarand† ranai ana ndeara ak†mane, mb†s†mo. ⁸ Asu se nindouyei aḡḡün† aboed†ndund†r†, y†f†yeimb†mbo yang†r† aboedambo bot†ndu h†n†ḡḡ†ndund†r†, m†man†hoeimb† aheimbo aboed†ndund†r† asu moaruwai nend† ranaheimbo raguanambondund†r†. Se moan† masowandümo-ane, ḡḡa ranan†mbo se moan† ndound†. ⁹ Se ḡḡomond†h† s†hamund† hoearambe gor, sirfa, kak† ra ndowandüamboemo. ¹⁰ Se arü, hoear† yimbu, su, n†mi-n†mi, munḡuambo ran†-napo ra fih† ndowandümo ḡḡomboemo, ḡḡa wan†. Nindou ratüpur†yu-randeimb† ranai an†mbo nindou ḡḡorü ahambo ses† napo ra mb†s†gado-amboane. ¹¹ Se adükari ḡḡoaf†hüyo asu ak†dou ḡḡoaf†hüyo nahanüh†yo se tükefund† ra nindou mbumund†yuweimb† ranahambo an†mbo kokondur†. Asu se yahurai nindou ho†ndur†hündoan† se ai-bab†d†mbo n†ḡḡomo mbundu ḡḡorün†n† ḡḡomond†h† an†mbo ahambo randu h†n†ḡḡ†ndüwuri. ¹² Se nindouyei worambe fandafund†h† ana, nindou ran† worambeah†nd†-mayei ranahaimbo hoaf†nd†mond†h† an†mboya, ‘God ai s†heimbo aboed† aboed†-mb†reandüramboane,’ mb†s†mond†r†. ¹³ Nindou ran† worambeah†nd† ai s†hamumbo wor†n†nd†hipuran† ana, s†hamund† h†h†f† hoaf† ra randu ranahaimbo-so d†gau houmbo ḡḡomo. ḡḡa asu nindou ai s†hamumbo refe wor†n†fepur†-koatendeian† ana, s†hamund† h†h†f† hoaf† ra h†h†ndu ndowandümo ḡḡomo. ¹⁴ Asu nindou b†d†f†r† ai worambeyo adükari ḡḡoaf†hüyo nahi ra ai s†hamumbo wor†n†fepur†-koatendei, s†hamund†

* **10:4:** Serot ai Sudahündanemo, ḡḡa mam† hohoan†mo sünguru-rundeimbanemo. Rom gafman ai Suda-yafe h†f† h†fand†marund†, ḡḡa Serot ai Rom bab†d† y†fiar†mbo mehomo. † **10:5:** Samaria hünd†ana Suda hondüyeipoani, ḡḡa am†ḡḡ†r†hoand† nahurai anei. Suda ai Samariahünd† y†boaruko-mar†hünd†.

hoafi ranahambo himbori-koatendeiani ane, ranana se sihamundi tñari fihndi hifi hasufi ra kikiboardu houmbo ngomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mbireanduri yaho refe nafuiyonduri-mbohunda. ¹⁵ Ro sihamumbo anihondumbo-anahi nda hoafehapuri, Yibobofe si ra tukufeyoambe ana, Sodom Gomora ngoafihundi nindou ranaheimbo tñarifo afindi tukundifemboesi, nga nindou sihamumbo worinifepuri-koatendeiani, nindou rani ngoafambe amarei ranaheimbo tñarifo afindi safi tukundifemboe.”

Sisas ai ahandi hoafi sowandumo homorundeimbimboya, Afindi tñarifo tukundifemboe mehupuri

(Mak 13:9-13; Ruk 21:12-17)

¹⁶ “Se himboriyomo. Sihamumbo ro sipsip nou nimatebeahndi yafori afindi buriyei-ambe koararitheheapuri. Nga se moani sapo amoasiri rawefeyo nou hohoanimo-ndimondühi hibadundi. Asu ndu wupufo rawefeyo nou yahurai himboari hoafendühi nimateimo. ¹⁷ Awi se hibadumbo, nga sihamumbo nindou bidifiri ai mbundupundumo mbundu kotambe papi-hoafindupurimboemo asu ahamundi rotu wori ranambe ndufuriboadipurimboemo. ¹⁸ Wambohündambo sihamumbo nindou rani gafmani-yomondi bogori nindou asu bidifiri adukari bogoranemo ranahamumbo sowana papi-hoafiyopurimbo kundafu hündupundumo ngomboemo. Asu se nindou ranaheimbo-ane asu ngoru nindou ngoru sirambe-ahindane ra Aboedi Hoafi wataporimbondünduri. ¹⁹ Ai sihamumbo papi-hoafiyopurühi refe hoeifepurimbo ndowapundumo ngomondani wani asu nungu-nahurai hoafi hoafindefühi asu nungundihu hoafimandefi mbisimo houmbo afindi hohoanimo-ndimboemo, nga wani. Se hoafombo-yomondi simboani animbo God ai sihamumbo nime-hoafi hoafombo-memo ra nafuindupurühi rani-sunguru hoafiyomo mbüsüpurimbui. ²⁰ Rani hoafi se wataporimboarundi ra sihamundi-mayo hoafiyopoi, nga wani. Hoafi ranana sihamundi Ape God ranahandi Yifiafi ranai-animbo sihamundi yafambe sungunde haya moani aimbo wataporimbondamboe. ²¹ Nindou bidifiri ai ahamundi apodoho ranahamumbo hifokoefemböhünda ngoru nindou-yomondi warühindupurimboemo. Asu afindi mamai ai ahamundi nimori ranaheimbo amboani moani mamai rani-sungundundurimboemo. Asu nimori ai-amboani ahei boagiri ranaheimbo daboadi hihirindhindühi aheimbo hifokoandi-hindurimboeyi. ²² Wambohündambo nindou ai sihamumbo yiboarukondihipurimboeyi. Nga asu düdi ai rani-moatükuni tñarifo ranahambo moanane yahu nganindi kikihamundi hu humbo bidifirani tükefiyu aiana aboedambo-ndifimbui. ²³ Sihamumbo ngoru ngoafihü moaruwai moaruwaimbo-ndihipuranai ana, rani ngoafi ra hini-ngindu houmbo ngoru ngoafini febou ngomo. Ro sihamumbo anihondumbo-anahi hoafehapuri, Se Israeri-yafe ngoafi munguambo hokoateyomondambe animbo Nindou Hondü ai kudümbui. ²⁴ Yamundihindeimbi nindou ranai moai ahandi yamunde-randeimbi nindou ranahambo ngasündiri. Asu ratüpuriyu-randeimbi nindou ranai moai ahandi bogori nindou ranahambo ngasündiri, nga wani. ²⁵ Nga yamundihindeimbi nindou ranai animbo ahandi yamunde-randeimbi nindou rani simogodühi tükefiyu ana, hihifi-hihifiyu-wamboane. Asu

yahurai animbo nindou ngoründi ratüpuriyu-randeimbi ai-amboani ahandi bogori nindou rani simogodühi tükefiyu ana, ranai hihifi hihifiyiwamboane. Worü aharamburi-mayu ranahambo ndüri moaruwai dukarühorühi Bersebur asahüdo ana, nindou mamü rani worambe amarei ranahaimbo amboani moani moaruwai hamündi ndüri hondü animbo dukandihindürimboyei.”

Sihiri Godimbo animbo yihimbondihurumboane
(Ruk 12:2-7)

²⁶ “Ranimboane asu se nindoumbo yihimbo sisirifepoani. Nine-moatükunü hapondanambe gabudambe engoro ranana asu süngunambo weindahi gabuduwami nimoamo yagodomböe. Nine-moatükunü munjuambo dibo megoro ranai weindahi fifinde-fifindendamboe. ²⁷ Nine-moatükunü ro sishamumbo nimbü nimarö-ambe hoafehapuri ra asu se sürühi si peyoani ro hoafimayahü süngu kainimo hoafindomo. Nine-moatükunü se dibo himboreyomo ra asu se weindahi worü bogimondü wami puküna bokarühoemo. ²⁸ Nindou ai fi hoeari ranahambo hifokoarundühanemosi, nga asu ngiri yifiafi hifokoandundi se ranahamumbo yihimbondipurimboemo. Nga Godimbo animbo yihimbonduri, nga aianimbo fi hoeari asu yifiafi rani kameihü munjuambo Haiambe rani-nambo ndemündü moaruwaimbo-ndeambuimbohünda. ²⁹ Ndu akidou yimbu ra mamü toeanambo yangrane pemüyei sahümündi arihündi. Nga asu sishamundi Ape ranai refembo moei ehu ana, asu ngiri ndu akidou yahurai amboani hifini pindo, nga wani. ³⁰ Sishamumbo ana, sishamundi mbirinanü amboani munjuambo mamü mamü ra tapuyoweimbanepuri. ³¹ Se Godündi himboahü adükaranei, nga ndu afündi akidou ane. Ranimbohündambo animbo se nini-moatükunimbo yihimbondimboemo.”

Sisasündi ndüri weindahife hohoanimo
(Ruk 12:8-9)

³² “Nindou düdi ai wandi ndüri ranahambo nindou himboahü weindahareandüri ana, asu simbori nindou ranahandi ndüri wandi Ape sünambe amaru ranahandi himboahü weindahindüheamboyahü. ³³ Nga asu nindou düdi ai wandi ndüri ranahambo nindou himboahü weindahife watorimbo moei ehu ana, asu simbori amboani ranahandi ndüri ranahambo wandi Ape sünambe amaru ranahandi himboahü weindahifembo moei mbisamboyahü.”

Munjuambo nindou ai Sisasimbo hohoanimo pandühorü
(Ruk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Se wambo randühi hohoanimondeihüya, Ai yifiari-yifiari hifi ndanühi engoro ra kifikembo makusu-ane mbüseimboyei, nga wani. Ro moai yifiari-yifiari ranahambo kifikemboyahüpoani makosahi, nga roana pisao yihimündi nahurai sahamündi heheamboyahü makosahi. ³⁵ Rananimbo ro randüheiarani, Nindowenihü nimori ai afindambo hürütündürümbui. Asu nimorehi nimori ai ahandi hondambo hürütündamboe. Asu nimorehi ahandi ahüboarambo hürütündamboe.

³⁶ Nindowenihümayu ahandi fikimnündi animbo ai ahambo hürütündühorimboyei.

³⁷ Nindou düdi ai ahandi afindamboyu asu ahandi hondamboyo ahafembo afindi hohoan+moyupirühi asu wambo akidou yanggiri hohoan+moayu ana, nindou ranai ngiri wandi süngureandeimbi nindoundu. Asu nindou düdi ai ahandi nindowenihini morimboyo asu ahandi nimorehi morimboyo ahafembo afindi hohoan+moyupirühi asu wambo akidou yanggiri hohoan+moayu ana, nindou ranai ngiri wandi süngureandeimbi nindoundu. ³⁸ Nindou düdi ai ahandi nini keimbi karhendeimbi ra semündü haya ro ahahi anümi süngu ho-koateayu ana, nindou ranai ngiri wandi süngureandeimbi nindoundu. ³⁹ Nindou düdi ai ahandi yanggiri niŋgo ranahambo kikiharimündu ana, rani-moatükuni ra ai awarindihomboe, ŋga asu nindou düdi ai wambohündambo ahandi yanggiri niŋgo ranahambo hiniŋgareandi ana, nindou ranai ahandi yanggiri niŋgo hondü ra ndemündümbui.”

Nindou Kraisandi nendambo farihenduran aboedi takini ndahümundimboyei

(Mak 9:41)

⁴⁰ “Nindou düdi sihamumbo aboedi ndindoareapuri ranai ana, wambo kameihini ndindoreandiruhani. Asu ai wambo ndindoareandiri ana, Nindou sapo wambo koamarhendira makosahi ranahambo amboani ndindoriruhani. ⁴¹ Nindou düdi ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ranahambo ndindoariri ana, sapo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi mayuambo wambo, nindou ranai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ranahandi takini ra simongodi ai-amboani ndemündümbui. Nindou düdi ai nindou mbumundi ranahambo ndindoariri ana, sapo nindou mbumundi mayuambo wambo, nindou ranai mbumundi nindou ranahandi takini ra simogodi ai-amboani ndemündümbui. ⁴² Ro nda sihamumbo anihondumbo-ahahi hoafehapuri, nindou mamini ai-amboani ahambo horirühi awi ai Sisasimbo sünguriri-randeimbi nindou-ani nda, ŋga ro ahambo hoe ŋgisiharhi fuihando ehu ana, nindou ranahandi takini ra ngiri awandihoayo,” mehu.

11

Son ai Sisas sowana ahambo süngururündeimbi koamarhepuri
(Ruk 7:18-35)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-ründeimbi ¹² ranahamumbo ra süngundundi hoafi ra yahu sagapuri haya, ranihunda botifi haya nindou rani ŋgoafikimi amarei ranaheimbo Aboedi Hoafi bokarhifendürimbo asu yamundi findürimbo ahei ŋgoafina mahu. ² Son hundürirarürandeimbi ai karabusambe nüngumbo nini-moatükuni ratüpuri Kraisi ai ratüpurayu ranahambo himboriyu haya, asu ai ahambo süngururündeimbi-mbo koarhepura ahambo sowana mahomo. ³ Ai homo Sisasimbo düduyafundowohü yahomoya, “Se yihoefimbo hoafiyafimuni. Son ai hoafiyuhüya, ‘Awi nindou wandi süngu düdümbui,’ mehu raniyafi se ndane asu ro nindou ŋgorümbo tükündüfimbui mbisefi hoahu himbomandefiyo?” mehomondamboyo. ⁴ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Se nini-moatükuni himborayomo-ane asu hoeiarundi ranane rani-moatükuni ranahambo hihirindafu ŋgomo Sonimbo hoafindimondo. ⁵ Nindou himboatiharhi ai aboedi himboaraye, tinarhi moaruwaimbi ai asükaiyei aboedi ahahabodei, nindou nimanitho

fi hoeari-mayei ai fi aboedayei asu nindou hĩmbotũhũfu gũreareimbi-mayei ai asũkaiyei hoafi hĩmborayei. Nindou yifiyeimbihũndĩ ai yangĩri botehindĩ asu nindou napo-koateyeimbĩ ranai Godĩndĩ Aboedi Hoafi ra aheimbo bokarĩhefendũra ai hĩmborayei. ⁶ Nindou ai wambo yimbu hohoanĩmo-koatendũhĩ ana, nindou ranai hĩhĩfi-hĩhĩfiyu-wamboane,” mehu.

⁷ Sonĩndĩ sũngururũ-rundeimbĩ ranai ndamefundamboyo mamĩ ranĩ-sĩmboanĩ Sisas ai nindou afĩndĩ burĩmayei ranaheimbo Sonĩmbohũnda hoafiyundũrũhĩ yahuya, “Sapo se nĩmĩ wohĩ furĩ-koateyoweimbĩ hĩfĩhũ Son sowana mahei ra nĩnĩ-moatũkunĩmboyei tũkũfeyoanĩ hoeifemboane maseia? Awi se werĩnambo boabodari momoanĩgorũ-marandamboyo hoeifembo maheia? ⁸ Asu se nĩnĩ-moatũkunĩ hoeifemboyei ranĩnĩ mahei rana? Nindou ai moanĩ ranĩ-poanĩmbo hoearĩ yihuramũndũ haya manũngu ranĩ hoeifemboyei mahei? Nindou yahurai hoearĩ yihururũndũmondeimbĩ ana bogorĩ adũkarĩ nindou-yomondĩ worĩ ranambe-ane nĩngomo arundĩ.

⁹ Se nĩnĩ-moatũkunĩ ranahambo hoeifemboyei ranĩnĩ mahei rana? Godĩndĩ hoafi hoafiyu-randeimbĩ ranahambo hoeifemboyei? Yĩnĩ, ro sĩheimbo hoafehandũri nindou se hoeimarĩhorĩ ranana Godĩndĩ hoafi hoafiyu-randeimbĩ nindou ranahambo nĩgasũndĩreimbĩ adũkarĩ hamĩndiyu se ahambo hoeimarĩhorĩ.

¹⁰ Nga Son ranahamboyo Baiborambe God ai hoafiyuhũ yahuya,

‘Ro wandĩ hoafi semĩndĩ hombo nindou ranahambo boatei horombo sĩhafi nafi dĩboadĩfembo koandĩhehinĩmboyahĩ,’ mehu. *Maĩakai 3:1*

¹¹ Ro sĩheimbo anĩhondũmbo-anahĩ hoafehandũri nda, Son hundũrirarũ-randeimbĩ aiana sapo nindou muũngu ndanĩ hĩfĩhũ manĩmboadei ranaheimbo nĩgasũndeandũri haya moanĩ adũkarĩ hamĩndani. Nga asu nindou moanĩ akĩdou ai God nĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ranambe anĩmboei ana, ranai Sonĩmbo nĩgasũndĩhorĩmboaneĩ.

¹² Son hundũrirarũ-randeimbĩ ai ranĩ-sĩmboanĩ ranambe piyu haya ho ho hombo hapondanambe-amboanĩ, nindou ai seiya, Sĩhĩrĩ yifiarĩ yifiarĩndefanĩ anĩmbo God nĩnĩndĩ sũnambe hĩfandarandĩ ra tũkũndĩfemboe, maseĩ.

¹³ Ho ho hombo Son ai nũnguambeyo Godĩndĩ hoafi hoafiyomo-rundeimbĩyomo asu Mosesĩndĩ-mayo ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ranĩyo muũguambo ranĩ-moatũkunĩ tũkũndĩfemboe yahomo ranahambo wataporĩmbo-marundĩ.

¹⁴ Nga asu se wandĩ hoafi ranahambo hĩmborĩmboayei ana, hĩmborĩndei. Son aiana Eraisa-ani nindou awi tũkũmbĩfiyuwambo-ane maseĩ horombo.

¹⁵ Se hĩmboambeimbĩndei hĩ ana, awi se hoafi nda hĩmborĩndei. ¹⁶ Nindou hapo ndanambe burayei ndanaheimbo ra nĩnĩ-moatũkunĩ fihĩ aheimbo pandĩhe sĩmonĩgorĩndĩhe hoemamĩndĩheĩara? Nindou ndanai ana nĩmorĩ bĩdĩfĩrĩ nahurai-aneĩ. Nĩmorĩ akĩdĩbou maket fikĩmĩ nĩmareimbo, ahei bodĩmondambo hoafiyehũya.

¹⁷ Ro sĩheimbo fufunĩ fufunĩyefĩ,
nĩga asu se herũmbo moei aseĩ.

Ro aranĩ hoafi herũ herayefĩ,
nĩga asu se aranĩmbo moei aseĩ.

¹⁸ Son ai tũkũfĩhĩ sesĩ wehĩyuhũ wain hoe ranamboanĩ sĩmĩndĩ-koatemayu-amboyei, asu ahambo muũguambo nindou ranai hoafiyhũndowohũ seiya, Ahandĩ flambe ana moaruwai nendĩ nĩmarĩndo-mboane! masahũndo.

¹⁹ Asu Nindou Hondũ ai tũkũfĩ sesĩ ra sesũ asu wain hoe ra sũmũndĩ raramarandamboyei, asu muũguambo nindou ranai hoafiyehĩ seiya, ‘Awi

se nindou ndanahambo hoeir+hor+! Nindou ndanai ana sesi af+ndeimbi+yu, asu wain hoe s+m+nd+ af+ndeimbani. Aiana takis kak+ sowandümo-rundeimb+ nindou-anemo asu moaruwai hohoan+moyomo-rundeimb+ nindou-anemo ranahamund+ ngunindani, 'masei. Nga asu God ai d+boadore f+fir+re haya rareandan+ aboed+ moatükun+ tükefeyo ranühündambo nindou ai rani-moatükun+ an+hondane mb+sei f+fir+nd+himboyei," mehu.

Nindou b+id+f+ir+ ngoaf+hünd+ God+nd+ hoaf+ an+hondümbofe koateyeyi ai h+ipoan+imbembouanei
(Ruk 10:13-15)

²⁰ Sisas ai hepün+feimb+ moatükun+ af+nd+ saf+ b+id+f+ir+ adükar+ ngoaf+hü ramareand+, nga rani ngoaf+hünd+ nindou ranai ana moai ahei moaruwai hohoan+mo ra daboadanambo-r+hind+. Ran+yu asu Sisas ai rani ngoaf+ ranahambo wat+koaf+marand+. ²¹ Ai yare aheimbo hoaf+yuhü yahuya, "Korasin se h+ipoan+imbembou-anei! Betsaida se h+ipoan+imbembou-anei! S+heimbo t+ñ+r+ifo adükar+ saf+ tükünd+fendür+imboe! Nindou ngorü ai Tair Saidon ngoafambe hepün+feimb+ moatükun+ rambarea-mbonana sapo ro s+hei ngoafambe ramar+heand+ nou, ranana asu Tair, Saidon ranai horombo hasüf+ par+hi s+so s+soweimb+ hoear+ güdühi hehi n+marei ahei moaruwai hohoan+mo daboadanambo-fembo nafuimbohünda. ²² Nga ro s+heimbo hoafehandür+ nda, God+nd+ y+bobofe si tüküfeyo-ambe ana, Tair, Saidon ngoaf+hünd+ nindou ranaheimbo t+ñ+r+ifo af+nd+ tükünd+femboesi, nga s+heimbo ana moani adükar+ ham+nd+ t+ñ+r+ifo an+imbo tükünd+femboe. ²³ Asu Kaperneam se ra. Asu sünambe bot+ife hafombo hohoan+moyeyiai? Nga seana Haiambe h+fin+ gadeimboyei. Nindou ngorü ai Sodom ngoafambe hepün+feimb+ moatükun+ rambarea-mbonana sapo ro s+hei ngoafambe ramar+heand+ nou, Sodom ai aboed+ yang+ri+ yare ho. ²⁴ Nga ro s+heimbo hoafehandür+ nda, God+nd+ y+bobofe si tüküfeyo-ambe ana Sodom ngoaf+hünd+ nindou ranaheimbo t+ñ+r+ifo tükünd+femboesi, nga s+heimbo ana moani adükar+ ham+nd+ t+ñ+r+ifo an+imbo tükünd+femboe," mehu.

Se wamboso tüküyahi n+marei yikun+m+ har+hi
(Ruk 10:21-22)

²⁵ Mam+ rani-simboan+ Sisas ai yare hoaf+yuhü yahuya, "Ape, sünü h+fi ranahand+ Adükar+ bogori, ro s+hambo h+h+far+ihan+ni. Sapo se s+hafi hohoan+mo ra nindou hohoan+mo f+fir+hindeimb+mayei ranahei h+imboahü d+bonap+ro mbura asu n+mor+ ak+d+bou ranaheimbo nafuiyaf+ndür+mboanaf+. ²⁶ Y+n+ Ape, seana rani-moatükun+ ra yahurai yare tükümb+feyo saf+ hawamboyaf+ hohoan+momayaf+. ²⁷ Munguambo moatükun+ ra wambo wand+ Ape ranai wand+ war+wam+ manandeand+. Nindou düdi ngorü ai moai N+mor+imbo f+fir+ri+, nga moani Af+nd+ ai yang+rani f+fir+ri+imboayu. Asu nindou düdi ngorü ai moai Af+ndambo f+fir+ri+, nga moani N+mor+ ai yang+rani f+fir+ri+imboayu. Asu nindou b+id+f+rambo N+mor+ ai ahand+hoar+ Af+ndambo nafuimbo yahumbo ranan+imbo ai-amboan+ Af+ndambo f+fir+ri+imboayu.

²⁸ Nindou se d+di+yei af+nd+ t+ñ+r+ifoayei+ fiambe y+boarukoarandür+ habodei ranana se mborai wambo sowana ndüh+ dügüsiän+ an+imbo ro s+heimbo afur+nd+he h+n+ng+nd+heandür+imboyah+. Asu wand+ n+mbori n+imüh+ künd+ho se rod+bo y+bobondahoam+nde. ²⁹ Ranan+imbo asu wambo f+fir+nd+hind+ri+imboyei, n+imboe sapo roana nindumbo h+imboari

hoafendühi h+n+ngi+rou safi rari+hearühanahi asu wandi+hoari fi hifi+nambo-r+heandühanahi. Rananimbo asu se sihei ngusüfo ranahambo afurife kifembo hoeindihimboyei. ³⁰ Nga nim ro siheimbo segodürimboyahi ranana t+ngümbiyopoi, nga ro siheimbo sem+ndimbo asahandüri ranana ai n+mboreimb+yopoi,” mehu.

12

Moani n+marimbo sihi ratüpurikoatembo hoafi (Mak 2:23-28; Ruk 6:1-5)

¹ Rani-simboani moani n+marimbo si tüküfeyo-ane, Sisas ai wit nübürambe mahu. Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ranühi wembomboyondühiyo ai nübür+ ranambeah+ndi witi-mayo ra hüründümo masowasümo. ² Asu Farisi ai ra hoeiru houbmo Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Awi se rando hoeindowandi, sihafü süngurun+n+rundeimbi ai rani-moatükun+ rarawarundi ra y+hoef+ moani n+marimbo si ah+nümbi hohoan+mo ranahambo gogonimbo-foarundühanemo!” mehomondamboyu. ³ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya “Asu se Bukambe moai hoeirundiyo, sapo n+ne-moatükun+ Defit ai ahandi nendi b+di+fr+ ra bab+dimbo wembomboyomondühi ramareandi rana? ⁴ Sapo ai God+ndi wori ranambe kefuai hüfu ahandi nendi b+di+fr+memo rani-bab+dimbo bret God+imbo hoafiyü sihefeimb+hündi masowasümo ra. Rani-moatükun+ ra ai sesimbo ah+nümbiyo, sapo nindou God+imbo sihou-rundeimbi rani yangiri bret ra sesimbo-mayo. ⁵ Asu awi se moai Moses+ndi ah+nümbi hohoan+mo ra hoeirundiyo? Sapo muḅuambo moani n+marimbo si ranambe nindou sihou-rundeimbi sapo God+ndi wori ranambeah+ ah+nümbi hohoan+mo ra gogonimbofoaru marundi, nga hütiyomopoi. ⁶ Awi ro nda sihamumbo hoafehapuri. God+ndi wori ranahambo ngasündeandeimbi nindou ndanühi anü+ḅu. ⁷ Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya ‘Hi+poambo hohoan+mo ranahambo roana yifirayahi, nga asu n+n+hond+ hifokoefe sihefe hohoan+mo ranahambo ana moai yifiri+yahi,’ meho. Asu se rani hoafi ra n+n+ nim+nd+hünd+imboyo yare hoafimayo ranahambo f+fr+hi-mbonana, asu nindou ai n+ne-moatükun+ hüti refe-koatemayomo se ngiri ranahamumbo papi-hoaf+ndüpurü. ⁸ Nindou Hondü ranai ana moani n+marimbo si ranahandi aharambürani,” mehu.

Sisas nindou wat+jar+ moaruwaimbü aboed+marir+ (Mak 3:1-6; Ruk 6:6-11)

⁹ Sisas ai ran+hünda botifi haya, Suda-yafe rotu worina mahu. ¹⁰ Ranühi nindou mam+ wat+jar+ moaruwaimbü ranai mamaru. Asu nindou b+di+fr+ ai Sisasimbo papi-hoafiyumbo yahomo houbmo mamar+mo, ai ahambo düduyafundowohü yahomoya, “Moani n+marimbo sihi nindou ai aboed+fembo ratüpur+ ratüpurayu ana, asu ai y+hoef+ ah+nümbi hohoan+mo gogonimb+foareandühiyo wan+yo?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyuhü yahuya, “Asu sehündi nindou mam+ ai sipsip ra moaḅuirandani n+ḅu haya asu moani n+marimbo sihi hifambe ambe p+rayo ra ai nüngumandea? Nindou ranai si ran+fih+ ahandi sipsip ranahambo hifambe ambeah+ndi n+moamo hündamündi tükümandüfiyo wan+yo? ¹² Nindouyei n+ḅu ranana sipsipiyei n+ḅu ranahambo ngasünde haya adükar+ moatükun+ ane! Rani+mayomboane nindou moani n+marimbo sihi nindoumo far+hefembo hohoan+mo ra wanḅeiyoy,”

mehu. ¹³ Raniyu asu Sisas ai nindou wat+ɲar+ moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafi+unduwohö yahuya, “Se si+hafi wat+ɲar+ ra ɲgur+hoefi,” mehundu-amboyu. Raniyu asu nindou-mayu ranai wat+ɲar+ ahand+ ra ɲgur+mar+henda asu ɲgorü rahurai aboed+mayo. ¹⁴ Raniyomo asu Farisi nindou-memo ranai homo Sisas+imbo hi+fokoeffimbo hoafi fi+fi+marundi.

Sisas ana God ai wand+ ratüpur+imboani yahu haya di+bon+mayundoani

¹⁵ Sisas ai ahambo hi+fokoeffimbo hoafi ra hi+mbori+yu haya, ranü+nda bot+fi haya ndamefiyu. Raniyei nindou af+nd+ ranai ahambo süngumar+hör+ hei. Raniyu asu Sisas ai aheimbo muŋgu aŋgün+ ra aboed+mareandüri. ¹⁶ Ai hoafi+undürühi yahuya, “Se nindou amurambo wand+ ndür+ hoaf+ndei-an+ fi+fi+rind+hind+imboyei,” mehu. ¹⁷ Ran+moatükun+ ai ramareand+ ra sapo God ai ahand+ hoafi hoafi+yu-randeimbi Aisaia ahand+ yafambih+ ai hoafi+mayu yahurai an+hondü tükümb+feyo yahu hayamboyu ramareand+. ¹⁸ Sapo Aisaia ai yare hoafi+yuhü yahuya, “Wand+ ratüpur+iyu-randeimbi+ nda kafoar+hini+ hi+n+ɲg+mar+hini+.

Asu ro ahambo ɲgusüfo par+hinühi+ siaowehini+.

Ro wand+ Yifiafi ahand+ fiambe hi+n+ɲg+nd+heandomboyahi+

asu ai wand+ mbumund+ hohoan+imo ranahambo muŋguambo nindou ɲgorü si+rambeah+nd+ ranaheimbo bokand+hendürümbui.

¹⁹ Nindou ranai ana ɲg+r+ wat+koafi hoafi+nduh+ hoafi puk+ kand+hend+.

ɲg+r+ nindou ai hi+mbor+ndei ai naf+ bogor+ ra puküna hoafi+ndu wak+nde ndandi, ɲga wan+.

²⁰ Ai ɲg+r+ woh+ emündü bü+rühoai yaŋgoroweimbi ranahambo muŋguna bü+bü+iboade di+gend+.

Asu ai ɲg+r+ ram hai ak+dou ni+mbiraŋ+ reandeimbi ahoro ranahambo muŋguna di+k+nde kos+iboadeand+.

ɲga aiana moani ratüpur+ndühi+ ɲgu ɲgumbo moan+ aboed+ mbumund+ hohoan+imo tükünd+ifemboe.

²¹ Ranan+imbo asu nindou ɲgorü si+rambeah+nd+ muŋgu ranai ahambo yaŋg+r+ an+hondü+mbö+nd+hör+ ɲgeih+ ahambo hi+mbondeimboyei,” *Aisaia 42:1-4*

mehu.

Sisas ai Bersebur kameih+ ratüpurayu masei
(*Mak 3:20-30; Ruk 11:14-23; 12:10*)

²² Raniyei asu nindou bi+di+fi+r+ ai Sisas+imbo sowana nindou mam+ moaruwai nend+ ahand+ fiambe ni+mar+ndo haya hoafi-koate hi+mböat+hari ni+marümb+mayu ranahambo sahor+m+ndei mahei. Sisas ai nindou ranahambo aboed+marira hoafi+yu hi+mböar+yu arand+. ²³ Raniyei asu nindou af+nd+ ranai ni+n+moatükun+ Sisas ramareand+ ran+imbo hoer+hi hehi mahepünehindi. Raniyei asu ai rari+hi hoafi+yeih+ seiya, “Awi nindou nda Defit+nd+ ni+mor+imbeyu?” masei. ²⁴ Farisi nend+ ai ran+ hoafi hi+mböar+yomo houmbo si+mbor+ hoafi+yomondühi+ yahomoya, “Sisas ai moaruwai nend+ raguanambore arand+ ra sapo Bersebur moaruwai nend+ yafe bogor+ ranai ɲg+n+nd+ sagadowan-ani ai ranahand+ ɲg+n+nd+nambo rani+moatükun+ ra yare arand+,” mehomo. ²⁵ Sisas ai fi+fi+reand+ Farisi ai ni+imboyo hohoan+imoemo ran+imbo. Raniyu asu ai ahamumbo hoafi+yuhü yahuya, “ɲgorü bi+di+fi+r+ hi+fi ranai ahafehoar+ ɲgorügoan+ni+, yi+böbore ɲgorügoan+ni+ yi+böbore haya si+mbor+ yifiar+, si+mbor+ yifiarayo ana, hi+fi ra ɲg+r+ am+tata yikürü+nde pi+ndowohü awar+nd+hoeyo. Asu

bidiŋirani ŋgoafiyo mamani ranani worambeahindiyo ranai ahafehoari yibobore ŋgorügoanani, yibobore ŋgorügoanani yibobore haya simbori yifiarayo ana, ŋgiri gedambo niŋgo. ²⁶ Satan ai ahandi nendi bidifirambo hihaboadipurani ana, ahandi nendi ranai ndeara yikürübireandühani. Ranimboane ahandi hifandarandi ra ŋgini ndi niŋgombo nüngunde manigo? ²⁷ Se yaru hoafiyomondühiya Bersebur ai ŋgini ndi sendanane ai ranahandi ŋgini ndi nambo moaruwai nendi ranaheimbo raguanamboareandüri mehomondiri. Refeana, asu nindou düdi sapo nindou se mamambeyafundeimbimemo ranahamumbo moaruwai nendi raguanambofe rambo ŋgini ndi masagapura? Ranimböhündambo animbo asu sapo nindou se mamimemo ranai se hüti-anemo mbisimo houmbo sihamumbo papindüpurimboemo! ²⁸ Bersebur ranaiyopoani, ŋga Godi ndi Yifiafi wambo ŋgini ndi sendiranani raninambo moaruwai nendi ranaheimbo raguanamboariheandüri. Ranane asu God ŋgini ndi hifandirandi ranai sihamumbo sowahi ndeara tüküfembo-ane ranahambo se fiŋindundi. ²⁹ Asu nüngunde nindou ŋgorü ai sapo ŋgini ndi hamindi harümbi ahandi worambe birindihai fandifi ahandi napo ra fufumandamünda? Nindou ranai harümbimayu ranahambo mbundürümündi yiri warihüputüpundürümündi hayambo animbo ai ahandi worambe birindihai fandifi napo ra fufundamündumbui. Ŋga moani ana ŋgiri ndu. ³⁰ Nindou düdi ai wambo ŋgunindimbofendiri-koateayu ana, ai wandi hürütümbani. Nindou düdi ai rodibo nine-moatükuni mamühi gugurife-koateayu ana, nindou ranai mamikare pütüyu wakireandühani. ³¹ Ranimboane asu ro ndani-moatükunimbo-anahi hoafehapuri. Nindou ai moaruwai hoanimoaye ane asu nine-moatükuni moaruwai hoafaye-ane ranahambo God ai amboawiyei mbüsümbui. Ŋga asu nindou düdi ai Yifiafi Aboedimayo ranahambo moaruwai hoafayu ana, asu God ai ŋgiri ahambo amboawi mbüsü, ŋga wani. ³² Nindou düdi ai Nindou Hondümayu ranahambo nine-moaruwai hoafendu ana, God ai nindou ranahambo amboawi mbüsündombui. Ŋga asu nindou düdi ai Yifiafi Aboedi ranahambo nine-moaruwai hoafayu ana, God ai nindou ranahambo ŋgiri amboawi mbüsü hapondanane asu süŋgunambo aho ranamboani.

*Nimi moaruwai ranai hisi moaruwai hisiyowohane
(Ruk 6:43-45)*

³³ Nimi nimindi ranai aboedayo ana, hisi ranai-amboani aboedindimboe. Asu nimi nimindi ranai moaruwaiayo ana, hisi ranai-amboani moaruwaindimboe. Nindou ai hisi ra hoeindihindühi animbo nimi nimindi aboediyo, moaruwaiyo ra fifirindihimboyei. ³⁴ Awi seana nindou amosiri moaruwai nahurai-anemo. Asu se nindou moaruwai-anemo asu nüngunde aboedi moatükuni ranahambo wataporimbo-mandundi? Nine-moatükuni ŋgusüfoambe tüküra pire haya anigo ranane asu yafambe ai ranahambo wataporimbora arandi. ³⁵ Nindou aboedi ai ahandi ŋgusüfoambe aboedi hohoanimo afindi amarondo. Ranane asu ranihündambo aboedi ratüpuri hohoanimo ra tüküfe arandi. Nindou moaruwai ai ahandi ŋgusüfoambe moaruwai hohoanimo afindi amarondo. Ranane asu ranihündambo moaruwai ratüpuri hohoanimo ra tüküfe arandi. ³⁶ Ro sihamumbo nda rarihe hoafehapuri, Godi ndi yibobofe si tüküfeyo-ambe ana, muŋguambo nindou ai nine-mamikari wataporimaye ranahambo asükaindo hihinde Godi ndi himboahü

yibobondeandürimboe. ³⁷ Sïhamundi hoafi ranisüngumbo animbo God ai türüboade yibobondeapurühi nindou moaruwai hohoanimomayafi mbüsü asu nindou mbumundi hohoanimomayafi mbüsündambui,” mehupuri.

Nindou bïdïfiri ai hepünifeimbi moatükuni Sisas randeanda hoeindïhu sei hehi hoafimayeï

(Mak 8:11-12; Ruk 11:29-32)

³⁸ Raniyomo rani-simboani ahinümbi hohoanimo yamundurundeimbyomo asu Farisi nindouyomo ai hoafiyomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi nindou, se hepünifeimbi moatükuni rarowanda hoeindïhu sefombo-aneï,” mehomondamboyu. ³⁹ Asu ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Godimbo hohoanimo-koateyeimbi nindou moaruwai hamindi hapondanambe animboei se wamboya, Ai hepünifeimbi moatükuni nafiimbiyu, yahomo houmbo-anemo. Nga asu ro ngiri rani-moatükuni nafiindahi. Sapo Sona Godindi hoafi hoafiyurandeimbi nindou-mayu ranahandi hepünifeimbi moatükuni yangiri animbo nafiindahani se hoeindïhimboyei. ⁴⁰ Sona ai kin adükarindi bodoambe ngimi si ngimi nimbiyu haya tükümeïfyu nou yahurai-animbo asu Nindou Hondü ranai-amboani hifambe ragu ngimi si ngimi nimbindümbui. ⁴¹ Yibobofe si tüküfeyo-ambe ana, nindou Ninifehündi ai botindahi nimboeimbo nindou se hapondanambe animboei sïheimbo papi-hoafindïhündürimboyei. Nimboe sapo nindou rani ngoafihündi aiana horombo Sona bokarimarihendi watapori ra hïmboariyei hehi ahei moaruwai hohoanimo ranahambo daboadanamborihï hehimbohündi wambo. Nga awi ro sïhamumbo hoafehapuri, nindou mamï Sonambo ngasündireimbi adükari awi ndanüngu! ⁴² Yibobofe si tüküfeyo-ambe ana, Siba-yafe bogori nimorehi ngorügoanini-poedi ranai nindou hapondanambe animboei sïheimbo botindife nïngombo papi-hoafindandürimboe. Nimboe sapo ai adükari bogori Soromonindi fïfiriifeimbi hoafi rani hïmborimbo anguni-poedi sïfo hayambohündiwambo. Nga awi ro sïhamumbo hoafehapuri, nindou mamï bogori Soromonimbo ngasündireimbi ndanüngu!”

Moaruwai nendi koadürana hïhïrife maho

(Ruk 11:24-26)

⁴³ “Moaruwai nendi nindou ranahambo hiniïngareandi ana, asu ai hoe-koatereandi hïfihü warï hefe nïmarimbo kokora howohane, nga ai fondi ra moai horeandi. ⁴⁴ Asu ai rande hoafindowohü animboya, Awi ro asükainda koadürü nïmboahi ana, hïhïndahe nga, mbisimboe. Asu ai ho hoeireandane worï sapo horombo ranambe manïngo-mayo ra nindou ai yihoariyo dïboadore hiniïngimareandi. ⁴⁵ Rananimbo asu ai ngo moaruwai nendi 7 bïdïfiri ranaheimbo fihïndamündündürï haya ngei worï ranambe nïmandeimboyei. Weangurühïdïdï-mayo ranahambo ngasündihï hehi 7 bïdïfiri ranai ana moani munguna moaruwai hamïndanïmboandimboyei. Moaruwai nendi ranai nindou ranahandi fiambe nafiñdühümündi nïmandei-anï animbo asu nindou ranai munguna moaruwai hïmbondu haya nïmandümbui horombo rasafi mamaru yahurai nïmarï-koate. Moaruwai hohoanimoyeimbi nindou hapondanambe animboei aheimbo amboani yahurai-animbo tüküfendïndürimboe,” mehu.

Sisasindi hondï asu akohoandi mamï

(Mak 3:31-35; Ruk 8:19-21)

46 Sisas ai nindou afindî ranaheimbo wataporimbo-randühî nungu-ane asu ahandî hondî akohoandî ranî babîdî ahambo-so tükümehindî. Ai hîfîni tüküyahi nîmboeimbo ahambo hoafimbo masei. 47 Ranîyei asu nindou mamî ranambeahîndî ai Sisasimbo hoafiyundowohü yahuya, “Se ndühî hîmboyafi, sîhafî me ai amondî mamî babîdîmbo hîfîni anîmboei ra ai sedîbo wataporimbo seimboanei,” mehundo. 48 Nga Sisas ai simborî hoafiyuhü yahuya, “Dîde wandî me rana? Dîdemo wandî akohoandî rana?” mehu. 49 Ranîyu asu ai ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranahamumbo warî nûmbuirapurühî hoafiyuhü yahuya, “Ndühî hîmboeyi, ndananemo wandî me, wandî akohoandîyomo! 50 Nindou düdi ai wandî Ape sünambe amaru ranai refembo hohoanîmoayu ranî-süngu rawareandî ana, ai wandî rehane, wandî akîdani, wandî meane,” mehu.

13

Nindou sesî ahurî nûmbûrambe bubuarandî hoafî (Mak 4:1-9; Ruk 8:4-8)

1 Moanî mamî ranî-simboanî Sisas ai worî ra hîniñgîre haya kurîhoe-mayo ranî hîmborîkîmî hu mamaru. 2 Nindou afindî ahambo wakîmarîhorî ranai afindîwambo fondî tîre koamarandamboyu Sisas ai botamai kefuai nîmaru ane asu nindou afindî ranai gudihî hoekîmî burîmayei. 3 Ranîyu asu ai afindî kafeefe hoafî ranambo aheimbo hoafîmayu. Ranîyu ai aheimbo yare hoafiyuhü yahuya, “Nindou mamî ai mamîmbo sesî ahurî bubumbo ahandî nûmbûrina mahu. 4 Ai hu sesî ahurî ra buburandane bîdîfirî ai nafîni pûtapîmayoa ndu ai tüküyahi fufumarîhüsi. 5 Bîdîfirî hîfî akîdou yangîrî niñgo-ambe nîmoei yahafî safambe pûtapîyo. Hîfî ranai ragu hanî-koate niñgo-ambe. Hîfî ranai ragu han-koate-wambo sesî ahurî ranai nîmai tütükîmayo. 6 Asu hüfîhamîndî ai peyowohüyo ranambo ahurî hapoadûmbo maforo ranahambo sore-soremarandî. Sapo ahasîhari ai ragu hîfambe hanî hanî ra-koateyo hayambo-wambo ranîyo asu ai muñgu yapatîparîmayo. 7 Asu bîdîfirî ahurî ranai tîhoari-tîhoarûmbî wofambe pûtapîyo haya, asu tîhoarî ranambo gabudandühî moaruwaimbo-mareanda hîsî-koatemayo. 8 Asu ahurî bîdîfirî ai hîfî aboedambe safî pûtapîyowohü ai aboedî hîsîmayo. Nîmîndî mamî ranahandambo bîdîfirî ai 100 hîsîyo, bîdîfirî ai 60 hîsîyo, asu bîdîfirî ai 30 hîsîyo marandî,” mehu. 9 Sisas ai hoafî moendîfembo yahumbo hoafiyuhü yahuya, “Hîmboambeimbiñdeihî ana, hîmborîmbeyei-amboane” mehundûri.

Sisas ai nungure hohoanîmoyuhüyo kafeefe hoafînambo wataporîmbora marandî

(Mak 4:10-12; Ruk 8:9-10)

10 Ranîyomo asu Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai Sisas sowana sîfomo ahambo düdururühî yahomoya, “Nîmboyafi se nindou ranaheimbo wataporîmborarühî kafeefe hoafîmefîndûra?” mehomondo-amboyu. 11 Asu simborî Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühî yahuya, “God ñgîniñdî hîfandarandî ranahandî hoafî dîbo engoro ahandî nîmîndî ranahambo sîhamumboyo masayo, nga asu nindou ranahaimbo moai sayo. 12 Nindou düdi ai bîdîfirî moatükunî asîhendî ana, asu God ai ahambo bîdîfirî moatükunî ranîwamî dagadombui. Rananîmbo asu ai ranî-moatükunî ndearîndûmbui. Nga asu nindou düdi ai ranî-koateayu

ana God ai n̄ine-moatükun̄i sapo ak̄idou mas̄ihend̄i ra mun̄gu h̄ih̄inde ndemündübui. ¹³ Ran̄imboane asu ro aheimbo kafoefe hoaf̄inambo watapor̄imbo-mar̄handür̄i.

Sapo nindou ranai hoer̄ih̄indühaneis̄i,

nḡa asu ai nḡir̄i ndond̄ih̄i hoeind̄ih̄ind̄i.

Ai h̄imbor̄iyeh̄aneis̄i,

nḡa asu ai nḡir̄i n̄ini-moatükun̄imboyo hoafayo ranahambo ndond̄ih̄i h̄imbor̄indei f̄ifir̄ind̄ih̄ind̄i.

¹⁴ Nindou ranaheimboyo God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyu-randeimb̄i nindou Aisaia hoaf̄imayu hoaf̄i ra hapoana an̄ihondü tüküme Feyo. Hoaf̄i ranai yare hoaf̄iyowohü yahoya,

‘Se hoaf̄i ranahambo af̄ind̄imbo h̄imbor̄indeimboyei,

nḡa asu se nḡir̄i f̄ifir̄ind̄ih̄ind̄i.

Se af̄ind̄imbo h̄imboapondeimboyei,

nḡa nḡir̄i hoeind̄ih̄ind̄i.

¹⁵ Sapo nindou ranai ahei hohoan̄imo ra tap̄ih̄am̄iyondür̄i,

asu ai ahei h̄imboambe ra güre pap̄ireandür̄i

asu ahei h̄imboar̄i ra tütümöndeandür̄i hayambo wambo.

Nḡa asu refe-koatembeyei-mbonana ahei h̄imboar̄inambo hoer̄ih̄i,

ahei h̄imboambenambo h̄imbor̄iyeh̄i hohoan̄imo ra f̄ifir̄ih̄i mbur̄ih̄umbo

asu wambo sowana s̄ineih̄i ro d̄id̄iboado-r̄ih̄eandür̄an̄i aboed̄iyei,’

Aisaia 6:9-10

mehu. ¹⁶ Nḡa asu moan̄i seana h̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄ind̄imo. S̄ih̄amund̄i h̄imboar̄i ranai ana hoeireandüh̄i tür̄üfoareandüh̄ane. Asu s̄ih̄amund̄i h̄imboambe ranai-amboan̄i n̄ini hoaf̄iyo ranahambo h̄imbor̄iyowohü f̄ifireandüh̄ane.

¹⁷ Ro s̄ih̄amun̄bo an̄ihondümbö-anah̄i nda hoaf̄ehapur̄i. Horom̄o God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyomö-rundeimb̄i nindou af̄ind̄i asu mbumund̄i nindou af̄ind̄i ai n̄ine-moatükun̄i se hoeiarund̄i ranahambo hoeifembo masei, nḡa asu ai moai hoer̄ih̄ind̄i. Asu se n̄ine-moatükun̄i hoaf̄i h̄imbor̄ayei ran̄i hoaf̄i ra h̄imbor̄imbo masei, nḡa asu ai moai h̄imbor̄iyei.”

Sisas ai ses̄i ahur̄i ranahand̄i kafoefe hoaf̄i n̄im̄ind̄i tür̄üfoare hoaf̄imayu (Mak 4:13-20; Ruk 8:11-15)

¹⁸ “Se ndüh̄i h̄imbor̄indei. Nindou ses̄i ahur̄i bubumarand̄i kafoefe hoaf̄i ranahand̄i n̄im̄ind̄i ra tür̄üboad̄ih̄ind̄i. ¹⁹ Nindou sapo God̄ nḡin̄ind̄i h̄ifandarand̄i ranahambo h̄imbor̄iyeh̄i hehi asu ndofe tür̄üfoefe-koateayeh̄i nindou ranana sapo ses̄i ahur̄i naf̄in̄i pütap̄imayo nahurai-ane. N̄ine-moatükun̄i ahei nḡusüfoambe ses̄i ahur̄i nou bubumayo ra moaruwai nend̄i-mayu Satan ranai tüküfi kosamündüh̄ani. ²⁰ Sapo ses̄i ahur̄i n̄imoeiwam̄i pütap̄imayo ranana nindou sapo hoaf̄i h̄imbor̄iyu simboan̄i ai n̄imai h̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄iyuh̄i masemündu nahurai-ane. ²¹ Nḡa ai ahur̄i ahas̄ih̄ari-koate nahurai hoaf̄i ranai moai ahand̄i nḡusüfoambe nḡin̄ind̄i n̄imarondowohü ai moai gedambo nḡin̄ind̄i nüngu. Ran̄imboane nindou ranai af̄ind̄i hohoan̄imoyo asu pap̄i hoaf̄iyo ranai Aboed̄i Hoaf̄i ra süngufembo tükünd̄ifendoan̄i asu ai ahand̄i an̄ihondümböfo hohoan̄imo ra n̄imai h̄in̄inḡimareand̄i. ²² Ses̄i ahur̄i t̄ihoar̄i t̄ihoar̄iyoweimb̄i wofambe pütap̄imayo ranana, sapo nindou ai hoaf̄i ra h̄imbor̄iyu haya m̄itanaramündu nahurai-ani. H̄if̄in̄ind̄i moatükun̄i ranahambo af̄ind̄i hohoan̄imoyuhü asu napo af̄ind̄i s̄ih̄efembo ranahambo nḡusüfo pareandüh̄i ran̄i-moatükun̄i ranai God̄ind̄i hoaf̄i ranahambo gabud̄imareand̄i, asu

ahuri ranai ngiri hisindo. ²³ Nga asu sesi ahuri hifi aboedambe bubumayoa aboedi tukumefeyo ranana, sapo nindou dudi ai hoafi ra himboriyu haya asu ai hoafi ranahambo fifiireanduh tumafoareandi nahurai-ane. Raniyo ai hisi aboedi hisimayo. Bidifiri ai 100 hisimayo, bidifiri ai 60 hisimayo asu bidifiri ai 30 hisimayo,” mehu.

²⁴ Sisas ai aheimbo ngoru kafoefe hoafi hoafiyuhü yahuya, “God nginindi hifandarandi ranana nindou ai aboedi sesi ahuri ahandi numbürambe bubuarandi nahurai-ane. ²⁵ Mamimbo nimbokoani munguambo nindou ai apusiyei-ane, hürütümbi nindou moaruwai ranai tüküfi wohi ahuri ra nindou sapo wit ahuri bubumarandi ranambe bubura hinngire haya ndamefiyu. ²⁶ Wit mangiri ranai tütükiyowohüyo asu hisi ranai ndeara tüküfe-tüküfe marandi. Raniyo asu rani mbusümo wohi ahuri amboani tükumefeyo. ²⁷ Nümbüri aharambüri-mayu ranahandi ratüpuriyomo-rundeimbi-memo ranai nindou ahambo-so tüküyafu hoafiyomondühüya, ‘Nindou adükari, se sapo sesi ahuri ra moaruwaiyopoi, nga aboediyo sihafi numbürambe bubumarandisi. Asu dagüda wohi ra tüküfemboyo furayo rana?’ mehomondamboyo. ²⁸ Asu nindoumayu ranai simbori ahamumbo hoafiyuhüya, ‘Nindou hürütümbi ai dibo tüküfi wohi ahuri ra bubumarandane furayo,’ mehu-amboemo. Asu ai simbori ahambo düdurüwurihi yahomoya, ‘Ro wohi ra ho wohirihfembo se hohoani moyafai?’ mehomondamboyo. ²⁹ Asu simbori ai ahamumbo hoafiyuhüya, ‘Yowani refepoi! Se wohi digoundühi wit mangiri ra wohi bitapindu firibadigumboemo, nga ambe. ³⁰ Wohi ranai moani rande wit bitapinde mam tütükündou ngombo asu sesi ra yimunguriyimind-ambe firibadhefemboane. Ra-simboani ro nindou yimungurindümo-rundeimbi ranahamumbo wohi ra boatei wohi digau mbundu hüpütüpondu haiame fufusindundühi, asu moani wit safi rani yangiri gururindu wandi sesi sihefe worambe kurindundi mbisamboyah!’ mehupuri,” mehu.

Sisas ai hoari akidouhündi adükari tüküfembo kafoefe hoafi hoafimayu (Mak 4:30-32; Ruk 13:18-19)

³¹ Sisas ai ngoru kafoefe hoafi hoafimayundüri. Ai yahuya, “God nginindi hifandarandi ranana ndahurai-ane. Nindou ai mastet hoari hambomo nahurai ra semündi haya ahandi numbürambe hifi kariruhani. ³² Hoari ra ai moani moaruwai akidou tikaimboanisi, nga asu ai hifambeahindi tüküfe nimoamo ahafo ranana moani ngasündeandeimbi moatükuni ane, asu munguambo ndu ranai tükündahi nim düdüdü raniwami ngeri ahei ngerambo-ndühümboyei,” mehu.

Sisas ai mam moatükuni ahandi ndüri yis ranahambo süngunambore haya kafeere hoafimayu (Ruk 13:20-21)

³³ Sisas ai kafoefe hoafi ngoru hoafimayu. Ai hoafiyuhü yahuya, “God nginindi hifandarandi ranana ndahurai-ane. Nimorehi ai bret mandifembo yahombo ana, ai sapo fufudigoyo-randeimbi moatükuni, ahandi ndüri yis, ra akidou yangiri praua adükari ranambe bubufoare haya fande yamunderandani munguambo praua ranai nimoamo fufudigoyo hafohane.”

Sisas ai kafoefe hoafinambo hoafimayu ranahandi nimindi (Mak 4:33-34)

³⁴ Sisas ai kafeefe hoafinambo munḡuambo moatükunî ranahambo nindou afindî ranaheimbo hoafmayundürî. Nga asu ai ngirî nînehoafi aheimbo hoafombo mbüsümbo ra kafeefe hoafinambo hoafi-koate hoafindundürî, nga wanî. ³⁵ Horombo, Godindî hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ai hoafimayu ranî simogodühî yahurai tüküfemboyu Sisas ai yare kafoare hoafimayu ra. Sapo nindou ranai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Ro aheimbo wataporimboarîhandürî ana, kafeefe hoafinambo wataporîndamboyahî.

Ro munḡu moatükunî dîbo engoro hîfi asu

munḡu moatükunî nafi-koateyo-ambe ho hombo hapondanambe fifirife-koatemayo

ra aheimbo hoafindaharümboyahî,’
mehu.

Buk Song 78:2

Sisas ai wohimbo kafeefe hoafimayu ranahambo türüfoare hoafimayu

³⁶ Ranîyu Sisas ai nindou afindî ranaheimbo ranühî yare hîningîrearü haya worambe kefuai mahüfu. Ranîyomo asu ahambo süngurürü-rundeimbi ai ahambo-so kefoau hîfomo hoafiyomondowohü yahomoya, “Se yîhoefimbo nümbürambe wohî tüküme Feyo ranahandî kafeefe hoafi nîmîndî ranahambo türüfoaro hoafiyafîmunî,” mehomondamboyu. ³⁷ Asu Sisas ai ahamumbo simborî hoafiyuhü yahuya, “Nindou düdi ai sapo sesî ahurî aboedî nümbürambe bubumarandî ranana Nindou Hondü ranani. ³⁸ Nga asu nümbürî ana hîfi ndanane. Ahurî aboedî ranana nindou sapo God ngînîndî hîfandarandî ranambe anîboadeî ranane. Nga asu wohî moaruwai ranana nindou sapo Satanîndayeî ranane. ³⁹ Nga asu hürütümbî nindou wohî ahurî bubumarandî ranana Satan-anî. Asu yimunḡurî yimîndîmbo si ranana hîfi ndanai munḡumbo si-ane. Nga asu yimunḡurîndümo-rundeimbi nindou ranana Godindî sünambeahîndî nendî rananemo. ⁴⁰ Sapo ai wohî ra firu hüpütüpuru haiambe fufusarandî yahurai-animbo hîfi nda munḡuyo-ambe nindoumbo tükündîfemboe. ⁴¹ Rananimbo Nindou Hondü ranai ahandî sünambeahîndî nendî koandîhepurümbui. Asu ai munḡu moatükunî nindouyeî anîhondümbofe hohoanîmbo ranahambo moaruwaimbo-reandürî arandî asu nindou bîdîfirî moaruwai hohoanîmoyeî arîhündî rananeî aheimbo God ngînîndî hîfandarandî-ambeahîndî fufundündîmo raguanambo-ndundürîmboemo. ⁴² Rananimbo aheimbo hai hüfi afindî ranambe pinduwaranî ranühî ai ahei yahafî hîthündühî hasîheindeimboyeî. ⁴³ Rananimbo asu Godindî nindou mbumundî-mayeî ranai ahei Ape ngînîndî hîfandarandî ranambe hüfîhamîndî nou si boakîboadîhimboyeî. Se hîmboambembündeihî ana, hîmborîndei. ⁴⁴ God ngînîndî hîfandarandî ranana ndahurai-ane. Nindou ai ngînîndî napo dîbo hîfambe samboeroa hoeireandühî ane, asu ai dîbo yare gabude sîhendühî-ani. Ranani asu ai ranîmbo hîhîfî-hîhîfîfi haya asu hu munḡu moatükunî ai masîhendî ra nindou ngorümbo fufusendühî ranîhündî kakî semündü haya asu ai hîhîrîfî hu ngînîndî napo yanḡoroweimbi hîfi ra pemîmayu.”

Sisas ai boagîryafe kaki finambore hoafimayu

⁴⁵ “Asu God ngînîndî hîfandarandî ra ndahurai ane. Nindou ai moanî ngînîndî moatükunî boagîrî kaki nahurai ranahambo kokora randühani.

⁴⁶ Asu ai ranî-moatükunî ra moanî aboedî hamîndî hoeireandühî anîmbo

asu ai hu munḡu moatükunî ai masihendî ra nindou ḡgorumbo fufusendühî ranîhündî kakî semündü haya asu kakî ra pemîmayu.”

Sisas ai andürimbo süngure haya kafaore hoafîmayu

⁴⁷ “Asu God ḡḡnîndî hîfandarandî ra ndahurai-ane. Nindou bidîfirî kinî wowariyomo-rundeimbî ai ahamundî andürî ranambo hîmonî safoarundühî mamîkarambo kinî ḡmarüwuri. ⁴⁸ Asu andürî ranai kinî ranambo tüküfeyo-anî ane ai gudianî hüründümo sîhoemo houmbo kinî ra yîboboarundî. Rananemo asu ai nîmarîmombo kinî aboedî aboedî ra wambûrambe wambûrihîrundühî asu moaruwai moaruwai moanî yanḡorombo ra ragu moenda pütîyefu arundî. ⁴⁹ Hîfî nda bidîfirîranî si ranî-sîmboanî moanî yahurai hamîndî anîmbo tükündîfemboe. Rananîmbo asu sünambeahîndî nendî ai nindou moaruwai hohoanîmoyeimbî ranaheimbo ḡgundüwuri mamîndüwuriumboemo aboedî-mayei ranambeahîndî. ⁵⁰ Rananîmbo aheimbo hai hüfî afîndî ranambe pinduwaranî ai ahei yahafî hîthündühî hasîheindeimboyei.”

Sîmborîyamundîfe hoafî asu wamîndafîyamundîfe hoafî

⁵¹ Sisas ai ahamumbo düdüfirühî yahuya, “Se ndanî-moatükunî rana-hambo fîfiru türüfoarundai?” mehuamboemo. Asu ai hoafîyomondühî yahomoya, “Yîni, ro fîfirîhumboanefî,” mehomondamboyu. ⁵² Asu asükaiyu ahamumbo yahuya, “Ranî-mboane asu munḡambo nindou ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî-memo ai God ḡḡnîndî hîfandarandî ranahambo ndoru fîfirarundî ranai worî aharambûri nahurai anemo. Ai kefuai hüfu ahandî napo worî-mayo ranambeahîndî sîmborî napo asu wamîndafî napo fufuaramündu nahurai anemo.”

*Nasaretîhündî ai Sisasîmbo yîboarukomarîhorî
(Mak 6:1-6; Ruk 4:16-30)*

⁵³ Sisas ai ranî kafaefe hoafî ra hoafîyu moendîre haya, ranühînda botîfi haya ahandî ḡgoafîna hîhîrîfi mahafu. ⁵⁴ Ai hafu ahei rotu worî ranambe hoafî yamundî-mareandüra nindou ahandî hoafî hîmborîmayei ranai ranîmbo mahepûnehîndî. Ai düduyahîndühî seiya, “Ai dagüdamboe fîfirîfe ra yahurai masemündu-a? Asu ahandî hepûnîfeimbî moatükunî ranambo-ana? ⁵⁵ Nindou nda dadî nîmorîyua? Ai awi nindou worîmbora randeimbîndî nîmorîmbeyu? Asu awi Maria ana ahandî hondîmbai? Awi Sems, Sosep, Saimon, Sudas ra ahandî akohoandîmbemo? ⁵⁶ Awi ahandî munḡambo rehîhoandî ranai ndanühî nîmboeiai? Asu ai dagüdamboe munḡambo ranî-moatükunî ra masemündu rana?” rarîhi hoafîmayei. ⁵⁷ Ranîyei asu ai Sisas ahambo yîboaruko-marîhorî. Ranîyu asu Sisas ai hoafîyundürühî yahuya, “Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî nindou rana-hambo munḡambo nindou ai ahambo hîhîfî-hîhîfîyeihî nindou adükaranî sahündo arîhündî, ḡga asu ahandî ḡgoafîhündî ai ana wanî,” mehu. ⁵⁸ Nindou ranî ḡgoafîhündî ai anîhondümbfoe hohoanîmo-koatemayei-amboyu asu ai moai ranühî hepûnîfeimbî moatükunî afîndî ahei hîmboahü rareandî.

1 Rani-simboani Gariri hifi hifandira-randeimbi nindou ahandi nduri Herot ranai Sisas nine-moatukuni ratupurimayu rani hoafi himborimayu. 2 Raniyu asu ai ahandi hoarehi nindou bidifiri ratupuriyomo-rundeimbi ranahamumbo hoafiyupurui yahuya, "Ai ana sapo Son nindou hundurura-randeimbi mayu ranai ana yifihundi botifimboani. Ranimbo ani anasi ai rani nginindi ra semundu haya ranambo hepunifeimbi moatukuni rawareandi," mehupuri. 3 Nimboe sapo Horombo Herot ai Sonimbo karabusifimbo hoafimayu. Raniyomo Son ahambo mburundo hiputurihauwuri mburu karabusambe hinngimaruwuri. Sapo Herot ai ahandi akidi, ahandi nduri Firip, ahandi nimorehi, ahandi nduri Herodias, ra ndahamindi mehu. 4 Horombo Son ai Herotimbo hoafiyundui yahuya, "Herot, se nimorehi ra asowandifi ana, aboediyoponi," mehundo. 5 Raniyu asu ai Sonimbo hifokoandihini yahu haya ramefiyu. Nga asu ai Sudambo yihimbomanduri sapo ai Son ahamboyo Aiana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbani sei hoafimayi. 6 Mamimbo Herotimbo hondi ai wakimarinindo si ranahambo hohoanmoyomondui nindou bidifiri ai fandihi nimoreimbo sesesimayi. Raniyo asu Herodiasindi nimorehi niori ranai ahei hangifoani moporiyo wakimareandi. Raniyu asu Herot ai nimorehi moporimayo ranimbo siaomefiyu. 7 Raniyu asu ai hoafiyuhü yahuya, "Ro shambo nda dabareheandi se ninimoatukunimboyafi wambo duduwefoandi ra ndahaninimboyahi!" mehundo. 8 Nimorehi niori ranai ahandi hondi hoafimayo süngu nngombo Herotimbo hoafiyohü yahoya, "Moani haponda hamindi ndui Son hundurura-randeimbi mayu ranahandi mbiro pretiwami nando ndawandi," mehoamboyu. 9 Asu Herot ai rani hoafi ra himboriyu haya afindi hohoanmomayu. Nga asu sapo ai nimoamo ranifih dukare dabarimefiyuwambo asu nindou afindi ai babidimbo nimorei masahüsi ranimbo ai hoafiyuhü yahuya, "Ahandi hohoanimo süngu-ndundi," mehu. 10 Raniyu asu ai nindou ahandi hoarehi ratupuriyomo-rundeimbi ranahamumbo Sonindi mbiro kiki rihelimbo hoafimepura ai homo karabus-ambe-ahindi mbiro kiki marihauwuri. 11 Raniyomo ai ahandi mbiro ra preti-mayo raniwami nandu sowandümo hifomo nimorehi niori-mayo ranahambo masabudoa ahandi hondi sowana semindi maho. 12 Raniyomo asu Sonimbo sünggururü-rundeimbi ranai homo ahandi fi nimoko sowaründümo homo hifikarwuri houmbo asu ai homo Sisasimbo hoafimemondo.

*Sisas ai 5,000 nindou ses masagaduri
(Mak 6:31-44; Ruk 9:10-17; Son 6:1-13)*

13 Sisas ai Son ramefiyu hoafi ra himboriyu haya, ranihunda botambe farifi haya moani aimbo nindou kiki foefe-koatereandi hifini mahu. Nindou bidifiri ai Sisas ranini mahu hoafi ra himboriyei hehi asu ai ahei ngoafi hinngiriheli hehi moani hifi nafi süngumarihori hei. 14 Sisas ai botambeahindi kusifoendane asu nindou afindi ranai gudih menjorowa hoeireandurui aheimbo ngusüfo afindi hipoamborandurui ahei anggüni ra aboedimarearu. 15 Mamani rani nimb hoafombo ahambo sünggururü-rundeimbi-memo ranai ahambo-so homo tükuyafu hoafiyomondowohü yahomoya, "Ndanana nindou koate-reanduhane, nga ndeara hüfihamindi hüriminduhane. Nga se nindou ranaheimbo koarhawandurani animbo

ai ngoafina nimai ahei sesi kokofefembo ndambayahindi,” mehomondamboyu. ¹⁶ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ai ngiri botindahi hehi sesi kokombo ragu ngei. Nga seanimbo sihamundihoari sesi ra ai sesiimbo dabudüri!” mehuamboemo. ¹⁷ Asu ai simbori hoafiyomondowohü yahomoya, “Roana hondahüfeimbi (5) bret anemo asu kin akidou yimbu-anafani rani yangirane sahumindfimboayefi,” mehomondamboyu. ¹⁸ Asu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Refe ana ndühi wambo sowana sesi ra sowandümo sifomo,” mehu. ¹⁹ Raniyu asu ai nindou afindi ranaheimbo wohiwami nimandei mehua m-mare. Raniyu asu ai mam hondahüfimbü breti-memo raniyomo asu kin akidou yimbumevani raniyafani ra semündü haya sünambe himboyu hafuhü Godimbo hihifimari. Refi mbura ai breti-mayo ra hifitire ahambo sünggururü-rundeimbimbo masagapura asu ai nindou afindi ranaheimbo yimbumarundüri. ²⁰ Munguambo nindou ai sesi ra sahüsimbo ndeara nafimarihümundi. Raniyomo asu ahambo sünggururü-rundeimbi ai sesi moani bode megoro ra 12 wamburi tüküfimbü masowandümo. ²¹ Nimorehi, nimori akidibou tapuife-koate nindowenihü yangiri sesi ra masowasümo ranana ai 5,000 nahurai nindouyomo masowasümo.

Sisas ai Gariri kurihoe hangifo süngu nimoamo pütapimayu hüfu (Mak 6:45-52; Son 6:16-21)

²² Raniyu Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbimbo botambe fandafu houmbo se-boatei Gariri kurihoe rani goesürüni ngomo mehuamboyu asu ai nimorehi nindowenihimbo ahei worinambo koirihendürimbo mehu. ²³ Ai aheimbo koirihendüri haya hifi wafuwami ahand-amboani mahafu Godimbo didibafifendombo. Ndeara nimbü ai akimiyowohüyo asu Sisas ai moani ahand-amboani hamindi ranühi manüngu. ²⁴ Asu rani-simboani bot ai ndeara anguni hoe mbusümondühi weri ra hangifoani sifohiyoy asu hoe ranai fandihoyohü bot ranahambo semindi pire semindi pire randühi maho. ²⁵ Raniyu asu Sisas ai si hoafombo ahambo sünggururü-rundeimbi ranhamumbo-so hoe hangifo süngu pütapimayu hüfu tüküme fiyu. ²⁶ Asu ai ahambo hoerüwura hoe hangifo süngu pütapimayu hüfuwa hihamindariyomondühi yihimboyondühi yahomoya, “Rani-moatükuni ranana yifiafane,” mehomo. Raniyomo ai yihimbombo hisiheimemo. ²⁷ Asu Sisas ai mamihari hoafi ningoambe hoafi karihoeihü yahuya, “Se nginindi ningomo, roanahi nda, nga se yihimbondimboemo!” mehupuramboemo. ²⁸ Raniyu asu Pita ai ahambo hoafiyundühi yahundoya, “Adükari, anihondü sendafühi ana, wambo hoafiyafindira ro sihambo sowana hoe hangifo süngu pütapinda dügi,” mehundo-amboyu. ²⁹ Asu Sisas ai Pitambo hoafiyundowohü yahuya, “Se mborai sühüfi,” mehundo-amboyu. Raniyu asu ai botambeahindi tüküfi haya Sisas sowana hoe hangifo süngu mahüfu. ³⁰ Nga asu ai weri ra hoeireandan mayowamboyu nginindi hamindimayoa yihimboyuhü ndeara himoni tiporikomefiyu hanu. Raniyu asu ai heiyuhü hoafiyuhü yahuya, “Adükari, se wambo aboeda farihawandiri!” mehundo-amboyu. ³¹ Raniyu asu Sisas ai nimai mamihari warifi hu kikhirümundühi hoafiyundühi yahuya, “Sihafi anihondümbowe ra akidou ane. Se nimboe hohoanimbo yimbumbo-marowanda?” mehundo. ³² Asu ai yibobo botambe kefoeneandühimboyo asu weri ai afurimareandi. ³³ Raniyomo asu nindou botambe mamarimo

ranai Sisasiṁbo Adūkarī hondani yahomo hohoanīmoyomondūhī yahomoya, “Awi seana moanī Godīndī Nīmorī hond-anafī!” mehomondo.

Sisas nindou afīndī Genesaret hīfīhündī angūnī aboedīmareandūrī
(Mak 6:53-56)

³⁴ Ai botambe kurīhoe ra barīhoemo hou homo Genesaret hīfambe tükūmefundī. ³⁵ Ranīyei asu nindou ranī hīfīhündī ai Sisasiṁbo fīfīrīmarīhorī. Ranīyei asu nindou ranīhündambo-māyei ranai ṅgoafī daburī wakīmareandī ranaheimbo Sisas tükūfīmboani hoafī ra hoafūhīmarīhündī. Ranīyei asu nindou ranai angūnūmboyeimbī ranaheimbo fufurūhūmündī-hündūrī mafandīhindī Sisas sowana. ³⁶ Ranīyei asu nindou angūnūmbīyeimbī ai moanī Sisasiṁndī hoearī ranahambo sündīfīmbo hoafīmehūndo habodei. Ranīyo asu ai ranī hoearī ahandī ra sündīhindūhī ahei angūnī ra muṅguambo aboedīmehindī.

15

God ai amoa mamīyei ahīnūmbī hohoanīmo hīfīnambomareandī
(Mak 7:1-13)

¹ Ranīyo asu Farisi nindouyomo asu ahīnūmbī hohoanīmo yamundu rundeimbiyomo ranai Serusarem ṅgoafīhündī botīyafu houmbo sīnīmo Sisasiṁbo-so tükūyafu hoafīyomondūhī yahomoya, ² “Asu nīmboe sīhafī süngurunīnī-rundeimbī ranai horombo yīhoe fī amoa mamī ai ahamundī hohoanīmo yamunde sīhai mamaro ra süngufe-koateayomoa? Aiana moai ndoru koadūrū refe-arandī süngu ahamundī warī ra popoairīhoemo mburu sesī ra sowasūmo rundī,” mehomondamboyu. ³ Asu Sisas ai sīmborī ahamumbo hoafīyuhū yahuya, “Asu se nīmboe God ai hoafīyumbī hoafī ra ndofe süngufe-koate moanī sīhamundī yamundīfe hohoanīmo ranī-süngu yangīrī sünguaru homoa? ⁴ Sapō God ai yare hoafīyuhū yahuya, ‘Se sīhafī meapembo ahīnīndafūhī fandīhawapīrī ndandī.’ Asu ‘Nindou dūdi ai ahandī hondafīndambo hoafī moaruwai hoafīnduanī ana, nindou ranahambo hīfokoeffīmboane,’ mehu. ⁵⁻⁶ Nga asu se hoafīyomo rundūhī yahomoya, ‘Nindou mamī ai kaki napo moatūkunī hondafīndī ahafembo farīhefepīrīmbo asīhendī ana, ai ahafembo hoafīnduhī anīmboya, Ranīmoatūkunī ranana ro Godīmbo masīheheandane ehu ana, asu ai ahandī hondafīndambo ranīnambo ṅgīrī fandīhepīrī,’ yahomo arund. Ranī hohoanīmo süngu ana, asu se Godīndī hoafī ra mbahīrīhaundūhī moanī sīhamundī yamundīfe hohoanīmo ranī-süngu yangīrī sünguru homondūhanemo. ⁷ Awi seana nindou yimbu yafambeimbanemo! Aisaia ai anīhondūmboyu sīhamumbo horombo hoafīyuhū yahuya,

⁸ ‘God ai yahuya, “Nindou ranai wambo yafambe ranambo Adūkarani aseindīrī,

ṅga asu ṅgusūfoambe ana moai wamboso akīmīyo, ṅga angunanendūrī.

⁹ Ai nindou-yomondī ahīnūmbī hohoanīmo ranahambo bokarīhehindūhī yangīrī hoafīyeihūya, ‘Ndanana Godīndī hoafane,’ masei.

Ranīnambo ai wambo ndūrī adūkarūmbani, mbīsahündīrīmboyei,” ’ ’ ”
mehu. *Aisaia 29:13*

Nīnemōatūkunī nindumbo rareanda nindou ai moaruwai hohoanīmoyei arīhündī

(Mak 7:14-23)

10 Ran+iyu asu Sisas ai nindou afind+ ranaheimbo mborai yahunduri haya hoafiyundurihi yahuya, “Se hoafi ndanahambo himborindei hehi fifirindihindi. 11 N+ne-moatukun+ nindou ranahandi yahamo ahano ranaiyopoi+ nindou ranahambo rarerani+ ai moaruwai hohoan+mombi nindouayu God+ndi+ himboahü. Nga n+ne-moatukun+ ahandi yahamo nafipoi+ tükefeyo ranane rarerani+ ai moaruwai hohoan+mombi nindouayu God+ndi+ himboahü,” mehunduri. 12 Ran+iyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ahambo-so homo hoafiyomondowohü yahomoya, “Awi se moai fifirowandiyo, Farisi ai se ran+ hoafi hoafimayafi ranimbo himboriyomo houmbo ahamumbo ngusüfoambe moaruwaiarapur+ rana?” mehomondamboyu. 13 Asu Sisas ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Munguambo mangir+ wandi Ape sünambe amaru ai hifife-koatemayu ranana firibadi hefemboane. Farisi ai nindou yahurai anemo. 14 Se ahamumbo hohoan+moyopur+ipoi+. Nindou ranai ana himboat+har+ nindou anemosi, nga himboat+har+ bod+mondambo naf+ nafumbo yahomombo-anemo. Nga asu himboat+har+ ngoru ai himboat+har+ ngorumbo naf+ nafuiaruri+ ana, yibobo hoeapoarambe pindamboyanani.” 15 Nga asu Pita ai hoafiyundurihi yahuya, “Awi se y+hoefimbo ran+ kafeofe hoafi ra fifiro hoafiyafimuni,” mehuamboyu. 16 Ran+iyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurihi yahuya, “Awi se-amboani+ ran+moatukun+ ranahambo awi fifirife-koateyomoa? 17 Mungu moatukun+ yahamo naf+ ahano ana, asu ran+ moatukun+ ranai hani+ bodoambe tüküfeyoani+ ahandi fi ranambe hasifi tüküfhane. Se ra moai fifirundi-yo? 18 Nga asu n+ne-moatukun+ ngusüfoambeahindi hohoan+moyo haya yahamo naf+ tükefeyo ranane ai nindou ranahambo rarerani+ asu ai moaruwai hohoan+mombi nindouayu God+ndi+ himboahü. 19 Nindou ranahandi ngusüfoambeahindi n+ne-moatukun+ hohoan+mo tükefeyo ranana, sapo nindou ngorumbo hifokoefe hohoan+mo, n+morehi+ sisi+imo, nindowenih+ birab+reimbi hohoan+mo, hümbuhün+ hohoan+mo, t+kai hoafi, asu bod+mondambo moaruwaimbofe hoafi ranane. 20 Ran+moatukun+ ranane nindoumbo rarerani+ asu ai God+ndi+ himboahü moaruwaimboarer+. Nga asu nindou ai war+ popoi+ hefe-koate asesu ana, ran+moatukun+ ranai ngir+ nindou ahambo randeandan+ nindou ai moaruwai hohoan+mombi nüngu, nga wani+,” mehu.

*Nimoreh+ mam+ ai Sisas+imbo an+hondümbomareri+
(Mak 7:24-30)*

21 Sisas ai ranühinda botifi haya Tair Saidon ngoafi+ anambafe hifi ran+im+ mahüfu. 22 Nimoreh+ mam+ Kenan+hünd+ ai ran+ hifithü n+mar+ hayamboyo Sisas sowana s+ni+ puküna hoafiyondowohü yahoya, “Adükari+, Defit+ndi+ Ahuri+, se wambo hipoamborowandiri+. Wand+ nimoreh+ n+mor+ndi+ fiambe moaruwai nendi+ ranai n+mar+indo hayamboane asu ahambo fi ra moaruwai mam+kararandi+,” mehondo. 23 Nga asu Sisas ai nimoreh+ ranahambo moai hoafi ak+dou-amboani+ kareandi+. Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondo hoangomondühi yahomoya, “Se nimoreh+ ranahambo koari+hawanda mb+ho! Ai shefimbo süngu sünguramuni+ hoangohane ran+moatukun+ ranahambo himboso papara hoango,” mehomondamboyu. 24 Asu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyupurihi yahuya, “God ai wambo Israer nindou sipsip nahurai ranaheimbo sowanamboyu yang+ri+yu far+hefenduri+imbo koamar+hendiri+.”

²⁵ Nga asu nimorehi-mayo ranai sini Sisasindi yirikimi peyo nimari hoafiyowohu yahoya, "Adukari, awi se wambo farihawandiri," meho. ²⁶ Asu Sisas ai ahambo hoafiyuhu yahuya, "Awi nimori akidibou-yafemayo sesi ra semindi hefe yaforimbo pife ana, aboedi hamindiyopoani," mehu. ²⁷ Asu nimorehi ranai hoafiyondowohu yahoya, "Adukari, ranana anihondanesi. Nga asu yafori ranai-amboani sesi fu ra fondi waminindi ahandi afindandi-mayo ra peyoani sesowohane," mehoamboyu. ²⁸ Raniyu asu Sisas ai ahambo simbori hoafiyunduhi yahuya, "Nimorehi, sihaf anihondumbofe hohoanimo ra adukari hamindane. Nine-moatukuni ro sihambo refembo se hohoanimoayafi ranana sihambo randiheaninimboyah," mehundo. Raniyo hoafi niangoambe ahandi nimorehi nimori-mayo ranai aboedimayo.

Sisas ai nindou afindi aboedimarearu

²⁹ Raniyu asu Sisas ai ranihunda botifi haya Gariri kurihoe-mayo ranikimi mahu. Ai hu haya hifi wafu-mayo raniwami farifi hafu mamaru. ³⁰ Raniyei nindou afindi hamindi ranai nindou tjarari moaruwaimbi, himboatihari, nimarititirinambo yanggiri hahabudimbi, hoafi-koate, asu bidifiri amuri mamikarambo angunumbi ra munju aheimbo sahumundihunduri Sisas sowana mahei. Ai hei Sisasindi yirikimi hinigimarihinduramboyu asu ai aheimbo aboedimarearu. ³¹ Asu nindou afindi hamindi ranai mahepunimehindi hoafi-koatemaye ranai wataroyei, nimarit yanggiri nimateimbi ai aboediyei, tjarari moaruwaimbi ai hahabodei, himboatihari ai himboariyei raraomarihunda horihi hehi. Raniyei asu ai Israeriyei God ranahambo Adukarani sei hoafimehundo.

Sisas ai 4,000 nindoumbu sesi masagaduri (Mak 8:1-10)

³² Sisas ai ahambo sunggururu-rundeimbimbo mborai yahupuri huruhepuri haya hoafiyupuruh yahuya, "Ro nindou ndanaheimbo hipoamboariharü sapo ai ndanuh ro babidi ngimi si nimateimbo asu sesi koatemaye-ambo ai sesimbomayo ra. Ro aheimbo sesi segoduri-koate koihefendurimbo ana moeisahi. Asu ai ngoafina ngeihunda nafini himboawurindeimboyei samboanahi," mehuamboemo. ³³ Asu ahambo sunggururu-rundeimbi-memo ai dudururuh yahomoya, "Asu sihiri dagüda sesi afindi yahurai ndare nini kikefoefe-koateyowohu nda ndahumndefi hohu nindou afindi ranheimbo sesi ra mandahundura?" mehomondamboyu. ³⁴ Sisas ai dudureapuruhi yahuya, "Se bret ra nungunimbiyo sowandumomoemo?" mehupuramboemo. Asu ai simbori hoafiyomondowohu yahomoya, "Bret 7 anemo asu kini akidimondou-anemo," mehomondamboyu. ³⁵ Raniyu asu Sisas ai nindou afindi ranaheimbo hifini ninouyei mehundura asu ai mamarei. ³⁶ Sisas ai bret 7-yomo asu kini akidibou-memo raniyomo ra semundü haya, Godimbo hihifiruri mbura, hifitire ahambo sunggururu-rundeimbimbo masagapura asu ai nindou afindi-maye ranaheimbo yimbumarunduri. ³⁷ Nindou ai sesi ra sahusi nafirihumundihiyei asu sesi wamburi 7 ranai bode mengorowa ahambo sunggururu-rundeimbi ai fufumarundimo. ³⁸ Nindou ai sesi masahusi ra nimorehi nimori akidibou kameihi tapui-koate nindowenih yanggiri ana 4,000 nindouyomo. ³⁹ Raniyu refi mbura Sisas

ai nindou ranaheimbo koakor+hendürî haya asu ai botambe farîfi haya Magadan hîfîna mahûfu.

16

*Hepünifeimbi moatükunî sünambeahîndî hoeifembo hoafîmemo
(Mak 8:11-13; Ruk 12:54-56)*

¹ Farisi asu Sadyusi nindou ai Sisasi+mbombo refi hoeifimbo yahomo houmbo ahambo-so tüküme fundî. Ai hepünifeimbi moatükunî sünambeahîndî ngî+ndî rarowanda hoeindîhu yahomo houmbo hoafîmemondo. ² Nga asu Sisasi ai simborî ahamumbo hoafîyuhû yahuya, “Hüfîhamîndî ai hürî+îndî+hî sünû hamburî aboedî kakîrandanî se yaru hoafîyomondühîya, ‘Hapoana ngîrî hoendo, nga yahîmo aboedî nîngombœ,’ yahomondühanemo. ³ Asu siambeahî se yaru hoafîyomondühîya, ‘Hapoana hoewerîndîmboe, nga hoenîmbanîyowohû asu sünû anûsahayo,’ yahomondühanemo. Yîni, se ana sünambe nîne-moatükunî tükéfeyo ranahambo ndoru hoerundühîmboya, ‘Ranî-moatükunî ra randîfemboe,’ yahomondühanemosî. Nga asu se ana nîne-moatükunîyo hapondanambe tüküfemboayo ranahambo moai ndoru fîfîrundî. ⁴ Moaruwai hamîndî hondû nindou anei hapondanambe anîboadei! Godîmbo hohoanîmo-koateyeimbi nindou ra ro hepünifeimbi moatükunî nafuimbo düduyahîndîrühîyei, nga ro ngîrî sîheimbo ranî-moatükunî ra nafuindahandürî. Ranî-moatükunî ana ndearamboyo sîheimbo horombo Sona ai nafuiyundürî masagadürî ranî yangîrî hoeîndîhimboyei,” mehupurî. Ranîyu asu ai ahamumbo yare hîni+ngîre purî haya ndamefîyu.

*Farisi asu Sadyusi nindouyomondî fufudîgoyorandeimbi moatükunî yis ranahandî kafoefe hoafî
(Mak 8:14-21)*

⁵ Sisasi+mbombo süngururû-rundeimbi ai Gariri kurîhoe ra barîhoemo gogoanîni mahomo, asu ai moai bret sowandümo, nga mîtanîmarundümo. ⁶ Ranîyu asu Sisasi ai ahamumbo hoafîyuhû yahuya, “Farisi asu Sadyusi nindou-yomondî fufudîgoyo-randeimbi moatükunî yis ranahambo awi se hîbadûmbo,” mehu. ⁷ Ranîyomo asu ai ahamundîhoarî simborî hoafîyomondühî yahomoya, “Ai ra-mehu awi sapo sîhîrî bret semîndî sîfokoate-mayefî ranîmboyumunî yare hoafîmemunî,” mehomo. ⁸ Sisasi ai nîne-moatükunî hoafî ai wataporî mboarundî ranahambo fîfîreapurî. Ranîyu asu ai ahamumbo hoafîyupurühî yahuya, “Se sîhamundî anîhondümbœfo hohoanîmo ra akîdou safane! Se ra nîmboe sîhamundîhoarî wataporîmboarundî bret semîndî-koateayefî yahomo houmbo rana? ⁹ Awi se fîfîrundai? Sapo ro hondahüfeimbi bret hîfîtirîhe heheya 5,000 nindoumbo yimbumarîheandî ra se hohoanîmoyomondai? Asu nîngunûmbî wambürîyo se wambürîhîru manîndunda? ¹⁰ Asu bret 7 ranîyo 4,000 nindoumbo hîfîtirîhe maseheandambo asu se wambürî 7 wambürîhîru manîndundî ra fîfîrundai? ¹¹ Awi se ra nînînguyafumboyo fîfîrîfe-koateayomo rana? Ro ana moai sîhamumbo bretîmbo wataporîmborîhapurî, nga wani. Ro ana Farisi asu Sadyusi nindou-yomondî fufudîgoyoweimbi moatükunî yis ranahamboyahî

awi hɪbadũmbo masahi,” mehu. ¹² Raniyomo asu ahambo sünggururũ-rundeimbi-memo ranai ŋgusũfo masowandũmo Sisas ai fufudĩgoyorandeimbi moatũkunĩ yis bretambe pefe arandi ranahambo se hɪbadũmbo yahumboypoani, ŋga Farisi Sadyusi nindou-yomondi yamundĩfe hoafi hohoani mo ranahamboyo hoafi mayu.

*Pita ai Sisas-imbo Kraisanu mehu
(Mak 8:27-30; Ruk 9:18-21)*

¹³ Sisas ai ahambo sünggururũ-rundeimbi babidi Sisaria Firipai hifi na homondũhiyomo asu rani-simboani ai ranahambo dũdufi hoafiyupurũhi yahuya, “Nindou ai Nindou Hondũ ranahambo dũdi sei hoafiyeihiyeia?” mehupuramboemo. ¹⁴ Asu ai simbori hoafiyomondũhi yahomoya, “Bidi firĩ ai seiya ‘Son sapo nindou hundũrarũ-randeimbimbeyu,’ asu bidi firĩ ai ‘Seremaiambeyu’ asu ‘Godĩndi hoafi hoafiyu-randeimbi mamimbeyu’ asei,” mehomo. ¹⁵ Raniyu asu Sisas ai dũdureapurũhi yahuya, “Asu sihamundihoari ro nindou didiyahi se nũnguru hohoani moyomondũhiyomoa?” mehupuramboemo. ¹⁶ Asu Saimon Pita ai simbori ahambo hoafiyundũhi yahuya, “Seanafi Kraisyafi.* Seana God sapo yangiri koadũrũmbo nũngumbũ-mayu ranahandi Nimor-anafi,” mehundo-amboyo. ¹⁷ Asu simbori Sisas ai hoafiyuhũ yahuya, “Saimon, Sonĩndi nĩmori, se hihifi-hihifi ndafi! Rani hoafi ra moai nindou hifi ndanũhũnda ranahandi mayo tũkufenĩni, ŋga moani wandi Ape sũnambe amaru ahandihoari sihambo masaganĩni. ¹⁸ Ŋga sihambo ro hoafehanĩni nda, se Pita-anafi. (Ndũri Pita ana Grik hoafinambo nĩmoei yitifo ane). Asu nĩmoei yitifo raniwami animbo ro wandi nendi gugurĩndihearũmboyahĩ. Rananimbo asu ŋgiri yifimbo ŋgĩnĩndi amboani wandi nendi ranaheimbo hifinambondeandi. ¹⁹ Rananimbo asu ro sihambo God ŋgĩnĩndi sũnambe hifandarandi ranahandi yipuri ki ndahanĩnimboyahĩ. Nĩne-moatũkunĩ hifi ndanũhi se pararowandi ranana asu God ai-amboani sũnambe pandeambui. Asu nĩne-moatũkunĩ hifi ndanũhi se tirihoefti asihoefti ana, asu God ai-amboani sũnambe tindihai digembui,” mehundo. ²⁰ Sisas ai ahambo sünggururũ-rundeimbimbo nindou amurambo yowanĩ Kraisi ani yahopoani yahu haya hoafimepuri. Sisas ai ro yifinda mbundiha botĩndaheamboyahĩ yahu haya hoafimayu ranimbo.

*Sisas ai yifĩndũmbui mehu
(Mak 8:31-9:1; Ruk 9:22-27)*

²¹ Mami rani-simboani Sisas ai piyu haya ahambo sünggururũ-rundeimbimbo nafuimefoepuri ai Serusarem ŋgoafinambo mbũhuwamboane. Ndanũhũndambo bogori nindou, bogori Godimbo sesi sihou-rundeimbi nindou asu ahĩnũmbi hohoani mo fifi-rundeimbi-yomondi-mayo afĩndi tĩŋgĩrĩfo tũkũfendombomayo ranahambo hoafimayu. Ai yare nafuiyupuri hoafiyuhũ yahuya, “Nindou ranai wambo hifokoandu ndĩrimboemosi, ŋga asu ŋgĩmi si süngunambo asũkainda ro yangiri botĩndaheamboyahĩ,” mehupuri. ²² Raniyu asu Pita ai ahambo ŋgorũkĩmi serũmũndũ hu hĩnĩngĩrirĩ haya ŋgĩnĩndi hoafiyundũhi yahuya, “Adũkari, rani-moatũkunĩ ra se yowanĩ sihambo yahurai tũkũndĩfenĩnimboe, ŋga

* **16:16:** Ndũri Kraisi ranana nindou God ai nindoumbo aboedambo-fendũrambo adũkari bogorimbefembõhũnda kamafoariri ani.

yowani,” mehunduamboyu. ²³ Asu Sisas ai h+h+i+r+fi nüngumbo Pitambo hoafiyundüh+ yahuya, “Satan, se wambo-sowah+ndi andai ragu biyafu! Awi se wambo nafi gürarowand+i. Awi se sihaf+ hohoan+moayafi ranana God+ndi-mayo sowand+i+imbo-yafipoan+i, nga ranana h+i+f+i+ndi nindou-yafe-mayo masowand+i+,” mehundo. Ai munnguambo ahamumbo hoafiyupurüh+ yahuya, “Nindou d+i+d+iyei ai wand+ süngu hombo hohoan+mondeih+ ana, asu ai ahei hohoan+mo ra h+i+f+i+nambond+ihi hehi n+i+m+i keimb+ kar+hend+i+feimb+ fih+ y+i+f+i+mbu noundahi hehi munnguambo si aho ra wambo süngumb+i+hind+i+ramboane.”

²⁴ Ran+yu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimb+i-memo ranahamumbo hoafiyuhü yahuya, “Nindou düdi ai wand+ süngu hombo hohoan+moayu ana, ai moan+ ahand+ fimbo h+i+f+i+nambonde haya n+i+m+i keimb+ kar+hendeimb+ fih+ y+i+f+i+mbu nounde wambo süngundand+i. ²⁵ Nindou düdi ai ahand+ fi ranahambo aboedambobofembohünda ahand+hoar+ k+i+k+i+haramünda ana, asu ahand+ fi yang+i+r+i n+ngombo awandhoemboe. Nga asu nindou düdi ai wambohünda ahand+ fi ra moan+ yare hohoan+mo-koate h+i+n+ng+i+reand+ ana, asu ai süngunambo ahand+ fi yang+i+r+i n+ngombo ra gedüh+ n+ngomboe. ²⁶ Asu nindou düdi ai h+i+f+i+ndi moatükun+ munnguambo ra semündü hifanda huhü asu ahand+ fi n+ngou awand+hoeh+i ranana ahand+ mungu moatükun+ n+ngunde nindou ranahambo mafand+hera? I ra wani! Nindou mam+ ai n+i+n+i-moatükun+i+nambo sisemandend+ ahand+ yang+i+r+i n+ngou hohoan+mo ra h+i+h+i+r+i+fe sem+i+nd+i+mbohünda? ²⁷ Nindou Hondü ai ahand+ Af+i+ndand+ h+i+mboamupuimborandeimb+ moatükun+ ran+ mbusümo ahand+ sünambeah+ndi nendi-memo ran+i-bab+i+d+i+mbu ndeara ak+i+m+i kosimbo yang+i+rani. Ra-s+i+mbu asu ai kusüh+ nindou d+i+d+iyei n+i+ne ratüpur+i ramar+hind+ ran+ s+i+mogodüh+ tak+i+n+ dagadürümbui. ²⁸ Ro sihamumbo an+hondümbuana+h+ hoafehapur+i nda, nindou ndanüh+ an+boadei nda b+i+d+i+f+i+r+i ai ng+i+r+i y+i+f+i+ndei, nga n+i+boadeimbo Nindou Hondü ranai bogor+i nindoumbondüfi akusu ra hoeind+hor+i+mboyei,” mehupur+i.

17

Sisas+ndi fi ra ran+poan+imbo h+i+mbomayo (Mak 9:2-13; Ruk 9:28-36)

¹ Refe huya 6 si ranai howane, asu ranambe Sisas ai Pita, asu Sems Son apodoho ranahamumbo sepurümünd+ haya hifi wafu n+i+moamo ham+i+ndi-mayo ran+i+wam+i moan+ ahamund-amboan+ mahafomo. ² Asu ai h+i+mboyomondane ahamund+ h+i+mboahü Sisas ai moan+ ran+i+poan+imbo fi tükümeffendo. Ran+yu asu ahand+ ngusümboari ranai huf+tham+i+ndi nahurai sis+i+qarambo randüh+yo asu hoear+ magüdeand+i ranai si nahurai kifoh+i ham+i+ndi tükümeffeyo. ³ Ran+yomo asu ahambo süngururü-rundeimb+ ng+i+m+i-memo ranai Moses Eraisa ai Sisas bab+i+d+i+mbu watapor+i+memonda hoeimarüpur+i. ⁴ Ran+yu asu Pita ai ran+i+mbu Sisas+i+mbu hoafiyundüh+ yahuya, “Adükari, awi aboed+ safanef+ si+h+i+r+i ndanüh+ sühifi an+i+mboeff+i! Se refembo hohoan+moayafi ana, awi ro dago ng+i+m+i hüründ+hapur+i+mboyah+i, sihambo mam+i, Moses+i+mbu mam+i, asu Erasimbo mam+i,” mehundo. ⁵ Ran+yo asu Pita ai hoafiyuhü nüngu ane kifoh+i sis+i+qarambo-randeimb+ mburüngai ranai ahamumbo gabud+i+mafoareapur+i asu hoafi mam+i ranai mburüngai-ambeah+ndi tüküfih+ hoafiyowohü yahoya, “Nindou ndanana

wandî nîmori hondü ro ahambo ngusüfo parihineimbani. Ro ahambo siaoyamboanahi, nga ahambo hîmborîndîmondo,” meho. ⁶ Sisasîmbo süngururü-rundeimbî-memo ranai ranî hoafi ra hîmborîyomo houmbo yîhîmboyomondühî hîfîni hîfambe mbîro pütapîmemo. ⁷ Ranîyu asu Sisas ai ahamumbo-so süni sündiapurühî hoafiyuhü yahuya, “Boteyafu. Se yîhîmbondîmboemo,” mehupuramboemo. ⁸ Ranîyomo asu ai mbîro faründümo hîmboyomondane moai dîdî ai ranühî nünggu, nga Sisas ai yangîrî manünggu. ⁹ Ranîyomo asu hîfî wafu-mayo ranî-wamîniîndî hîfîna hanîmondühî nafîni Sisas ai ahamumbo yowanî hoafi hoafiyupurühî yahuya, “Yowanî se nindou amurambo hoafîndîmboemo sapo nîne-moatükunî tüküme Feyoa hoeimarundî ranahambo. Nga ranî-moatükunî ra moanî rande yagodî ngombo Nindou Hondü ranai yîfîhündî botîfiyu-ambe tükümbîfeyo-wamboane,” mehupuri. ¹⁰ Ranîyomo asu ai simborî ahambo düduyafundowohü yahomoya, “Asu nîmboe ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî ai hoafiyomondühîya Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbî Eraisia boatei tükümbîfiyu-wamboane mehomoa?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai ahamumbo simborî hoafiyuhü yahuya, “Yîni, anîhondane Eraisia ai boatei tüküfi muŋguambo moatükunî ra ai nafiyîmîndî sîhefemboani. ¹² Nga asu ro sîhamumbo hoafepaurî, Eraisia ai ndeara tüküfimboani, nga asu nindou ai moai ahambo ndorîhorî fîfîrîhorî. Nga asu ai moanî ahambo ai hohoanîmoayeî ranî-süngurîhorî mamîkarî moatükunî raraoarîhorî hei. Mamî ranî-süngumbo anîmbo Nindou Hondü ranahambo amboanî randîhorî moaruwaimbondîhorîmboyeî,” mehu. ¹³ Ranîyomo asu ahambo süngururü-rundeimbî ai ranî hoafi ra hîmborîyomo houmbo ai Son sapo hundürüra-randeimbîmayu ranahamboani wataporîmboaramunî mehomo.

Sisas ai moaruwai nendî nîmori akîdoundî flambeahîndî hemafoareandî (Mak 9:14-29; Ruk 9:37-42)

¹⁴ Asu ai nindou afîndî meŋgoro ranaheimbo sowana homo tüküyafundane, nindou mamî ai Sisasîmbo-so tüküfi hu yirî yimbu pusîreandühî hoafiyundühî yahuya, ¹⁵ “Adükarî, awî se wandî nîmori ranahambo hîpoamborîworî! Ai ana wunünümboyu randühî ranani asu ahandî fi moaruwai tüküfîhî hîmboawuwure piyu arandî asu ai afîndîmbo haiambe piyu asu hîmonî piyu arandî. ¹⁶ Ro sîhafî süngurunî-rundeimbî-memo ranahamumbo-so sahümîndî mahahî, nga asu ai ngîrî ahambo aboedîndüwuri,” mehundo-amboyu. ¹⁷ Ranîyu asu Sisas ai nünggumbo hoafiyuhü yahuya, “Awî nindou se ana anîhondümbofe hohoanîmo-koateayeî hehi hohoanîmo ndofe kîfe-koate nindou-aneî. Nüngunîmbîmbo ro se babîdîmbo manîmboahî rana? Nüngunîmbîmbo ro ra awî hîpoambomandîheandüra? Ndühî se nîmori ra wambo sowana sahorîmîndei sühüsi,” mehündürî. ¹⁸ Ranîyu asu Sisas ai moaruwai nendî nîmori mayu ranahandî flambe mamaro ranahambo andai ragu hafî mehundoa asu ai nîmoriîndî flambeahîndî kosîfoai haya ragu mahoa, asu mamî ranî-sîmboanî hamîndî nîmori ranai aboedîmayu. ¹⁹ Ranîyomo asu Sisasîmbo süngururü-rundeimbî ai ahambo-so ai yangîrî tüküyafu düduyafu hoafiyomondowohü yahomoya, “Nîmboe asu ro moaruwai nendî ranahambo raguanambofe-koatemayefa?” mehomondamboyu. ²⁰⁻²¹ Ai simborî hoafiyuhü yahuya, “Nîmboe sapo se ranî-moatükunî refe ranahambo anîhondümbofe akîdou yangîrî-memo ranîmbohünda

se ngirindimo. Ro sihamumbo anihondumboanahi hoafehapuri nda, sihamundi anihondumbofo hohoanimo ranai akidou hambomo hoari yahurai-ayopuri ana, asu se ningomombo hifi wafu ndanahambo nduhunda firihoefti hawa gogu ranuhi hafi nimarifti ehomo ana, ra ai ngomoe. Asu se nane-moatukuni refembo ra ngiri sihamumbo tinjandapuri, nga se moani raranimoatukuni ra randumboemo!" mehu.

Sisas ai asukaiyu sapo ai yifimboayu ranahambo wataporimbomarandi (Mak 9:30-32; Ruk 9:43-45)

²²⁻²³ Sisasimbo sunggururu-rundeimbi ai-babidi Gariri hifambe guguriyafu mburumbo ai hoafiyuhü yahuya, "Nindou Hondü ra ndeara nindou ranahamundi waruhifembo yangirani, nga ahambo hifokoanduwurimboemo. Nga asu ai randifi haya sungunambo ngimi si yagudi mbunda yangiri botindufimbui," mehupuramboemo. Raniyomo asu ahambo sunggururu-rundeimbi ai afindi hohoanmomemo.

Sisas ai Godindi wori ranahambohünda kaki masihendi

²⁴ Sisas ai ahambo sunggururu-rundeimbi babidimbo Kaperneam ngoafihü tüküyafundane, Godindi worimbohünda nindou takis kaki sowandümo-rundeimbi ai Pitambo-so tüküyafu düduwurühi yahomoya, "Sihafi yamunde-randeimbi nindou ranai Godindi worimbo takis kaki ra sihendai?" mehomondoamboyu. ²⁵ Asu Pita ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "Yini, ai sihendisi," mehu. Asu Pita ai worambe tükümeftiyua, Sisas ai rani hoafi boatei düdufihü yahuya, "Saimon, se sihafi hohoanimo ra nungu-nahuraiyo-a? Hifi ndanühündambo bogori nindou ra dadimayoyo mamikarambo takis ra sowandümo arunda? Ai ra nindou mamani rani sirimaye ranahi-mayoyo asu nindou amuriyei-mayoyo sowandümo arundi?" mehuamboyu. ²⁶ Asu Pita ai simbori hoafiyundühi yahuya, "Nindou amuriyei-mayo," mehuamboyu. Raniyu asu Sisas ai asukaiyu hoafiyuhü yahuya, "Refe anasi, nindou mamani rani sirani rani kaki ra sihefepoanisi, nga moanimboane. ²⁷ Nga asu sihiri takisimbo kaki sihefe-koateayefi ana, sihefimbo yiboaruko-ndihimunimboyei. Nga se ngafi Gariri hoe ranambe batüründandanini kinini weangurühi hürarihoefti ranahandi yahamo himbondafani kaki ngüsarimboe. Ranana wangei Godindi wori ranahambo kaki sihefembohünda ndearane. Rananimbo ndowandifti hawa ahamumbo dabapuri sihehi takisimbo sihefembohünda," mehu.

18

Nindou düdi God nginindi hifandarandi ranambe adükar hamindi hondayu

(Mak 9:33-37; Ruk 9:46-48)

¹ Mamani rani-simboani ahambo sunggururu-rundeimbi-memo ranai Sisasimbo-so tüküyafu düduyafu hoafiyomondowohü yahomoya, "Nindou düdi God nginindi hifandarandi ranambe adükar hamindi hondayua?" mehomondamboyu. ²⁻³ Raniyu asu Sisas ai nimori akidou serümündü ahamundi mbusümo hininngiriri haya hoafiyuhü yahuya, "Ro sihamumbo anihondumboanahi hoafehapuri nda. Se hihirife nimori akidou ndahurai tüküfekoateayomo ana, asu se ngiri God nginindi hifandarandi ranambe keboundi. ⁴ Nindou düdi ai moani ahandi fi hifinamboreandühi nimori akidou ndahuraiyu ana, nindou ranai God nginindi hifandarandi

ranambe adükari hamindî hondü tükündüfimbui. ⁵ Nindou düdi ai wambohünda nîmorî ndahuraimbo amboanî hohoanîmoayundürî ana, asu ai wambo amboanî hohoanîmoyundîrühani,” mehu.

Moaruwai hohoanîmo ana nindouyafe nînggo hohoanîmo ranahambo moaruwaimboreandühane

(Mak 9:42-48; Ruk 17:1-2)

⁶ Nga asu nindou düdi ai nîmorî akîdîbou mamî ndahurai wambo anîhondümboreandîrî ranahambo randeandanî nîmorî ranai moaruwai hohoanîmo süngwareandî ana, awi nindou ranahambo nîmoei hondü ra kife mburumbo ahandî amîndasümoambe foefendo hefe sîrîwara hohoeambe safoefimbo ra aboedane. ⁷ Hîfî ndanühi moaruwai moatükunî afîndî rareandanî nindou moaruwai hohoanîmoyei arîhündî. Anîhondane hohoanîmo ra tükündîfe gedühi yagodomboesi, nga hîpoanîmboembou-anei nindou ranai rarîhindanî moaruwai hohoanîmo ra tüküfe arandî. ⁸ Sîhafî warî, yirî ranai randeandanî se moaruwai hohoanîmoayafî ana, kandandîfî ragu pütindaföandî! Aboedane se warî mamümbîyo asu yirî mamümbîyo hefe yangîrî koadürümbo nîngoweimbi semîndî ra. Nga asu yirî yîboboyopîrî, warî yîboboyopîrî hefe sapo hai koadürümbo koadürümbo horoweimbi-mayo ranambe sîhambo pifenîni ana, moaruwai-ane. ⁹ Asu sîhafî hîmboarî ranai randeandanî se moaruwai hohoanîmoayafî ana, hündandîfî ragu pütindaföandî! Se hîmboarî mamümbîyo hefe yangîrî koadürümbo nîngombo ra aboedane. Nga asu hîmboarî yîboboyopîrî hefe sapo haiambe sîhambo pifenîni ana, moaruwai-ane.

Sipsip mamî mafarîhoayo kafeefe hoafî

(Ruk 15:3-7)

¹⁰ Se hîbadümbo sapo akîdîbou ndahurai ranheimbo ngîrî moanane yahomondühi hînîngîndundürî. Ro sîhamumbo anîhondümboranahî hoafehapurî, ahei sünambeahîndî nendî ranai ana muŋguambo si ra wandî Ape sünambe amaru ranahandî ngusümboarî hoeirüwuri rundühanemo. [¹¹ Nga Nindou Hondü ana sapo didîyei ai awarîhehindeimbi-mayei aheimbo aboedamböfendürîmboyu tükümeŋiyu.]

¹² “Se nîngguru hohoanîmoyomo-ndühîyomoa? Nindou mamî ai ahandî 100 sipsip moanŋui fandandeimbi-hündî asu mamî ai afarîhoayo ra nînggumandîfia? Ai amurî 99 ranaheimbo rande hînîngîndeiaranî wafuwamî wohî dagüdi wakîndîhindanî anîmbo asu ai ngörü mafarîhoayo ranahambo kokonda wakîndeambui. ¹³ Ro sîhamumbo hoafehapurî, nindou ranai sipsip mafarîhoayo-mayo ra kokora hoeiareandî ana, ai ahandî sipsip ranahambo moanî afîndî hamîndî hîhîfî-hîhîfîndümbui nga, asu ngîrî amurî farîhefe-koate burîmayei ranaheimbo yahurai hîhîfî-hîhîfîndu. ¹⁴ Mare yahurai ane sîhamundî Ape sünambe amaru ai-amboanî akîdîmondou ndahurai ranaheimbo hohoanîmoayu refe farîhefepoanî yahu haya.”

Sîhafî wandafî ai sîhambo moaruwai hohoanîmonduanî nînggumandowora

¹⁵ “Asu sîhafî wandafî ranai sîhambo moaruwai hohoanîmonduanî ana, asu se ngafî ahambo-so tükündafö sapo nîne-moatükunî ai hüti sîhambo ramareandî ra nafuindafîndo. Asu ranî-moatükunî ra moanî dîbo sîhafandamboanî yangîrî anîmbo randîneandî sîhafandî

mbusúmo. Ai síhafi hoafi ra hímborayuníni ana, asu se síhafi wandafi ranahambo aboedambo ngunindímboro sowaríndífímbo-anafi.¹⁶ Nga asu nindou ranai síhafi hoafi ra hímborí-koatenduaní ana, asu se nindou mamínduaní, yimbundafandaní yahurai ndowapíndífí hawa ngafi. Ranámbo asu ai sápo níne-moatúkuni tükúmefeyo ranahambo aníhondane mbíseimboyei.¹⁷ Asu nindou ranai ahei hoafi hímborí-koatenduaní Kraisíndí nendí-mayeí munguambo fandiíhindaní ranaheimbo raní-moatúkuni ranahambo hoafíndafíndürí. Bídífiraní nindou ranai ahei hoafi ra hímborí-koate hímbosíhímo-ndíhoayuaní ana, ranahambo randíhi hohoanímondeihíya nindou ranai Godímbo aníhondúmbofe-koate nindou asu nindou takis kaki semündü-randeimbí nahurai-aní, mbísei-amboane,” mehu.

¹⁸ “Ro síhamumbo aníhondúmbo-anahí hoafayahí nda. Níne-moatúkuni hífí ndanúhí se kíkihárúndúmo ranana asu God ai-amboaní súnambe kíkihíndamündímbuí. Asu níne-moatúkuni se hífí ndanúhí moaní raru híngígarundí ranana asu God ai-amboaní súnambe moaní híngíndeambuí.¹⁹ Awi asúkaí síhamumbo hoafehapurí nda. Níni-símboaníyo nindou yimbu se hífí ndanúhí nímbafanímbo níni-moatúkunímboyo se refemboane safaní hena ranahambo Godímbo dídíbafefíneandí ana, raní-moatúkuni ra wandí Ape súnambe amaru ranahandí warí súngu síhafanímbo tükúndífepírímboe.²⁰ Nga nindou yimbu-yafe, ngímíyeyé ranai wandí ndürínambo mamúhíyahindaní ana, ro ranúhí ahei mbusúmo nímbambo-anahí,” mehu.

Amboawi yaho hohoanímo

²¹ Raníyu asu Pita ai Sísasímbo-so tükúfi dúdufi hoafíyundúhí yahuya, “Adúkarí, asu wandí wandafí ai moaruwai hohoanímøndupúndunda nguwaní wambo ra, asu ro núngunúmbímbo ahambo amboawi mbísa híngímandíhina? 7 ambefimbí ramandíhíniyo?” mehuamboyo.

²² Asu Sísas ai hoafíyuhú yahuya, “Yowaní, 7ambe ramíndeimbí asúkaí 7ambe ramíndeimbí asúkaí 7ambe ramíndeimbí aho ra.²³ Nga God ngíníndí hífandarandí ranai ndahurai-ane. Adúkarí bogorí nindou mamí ai ahandí ratúpuríyomo-rundeimbí nindou ranhamundí níni-moatúkuniyo ahandí-mayo sowandúmo marundí ra símogodúhí túmara hu.²⁴ Ai hapoadúmbó kaki nindou ahandí-mayo masowandúmo ra dídíboadoreandúhí nímaru-ane, nindou mamí ahandí-mayo ten mirían (10,000,000) kaki semúndúmbímayu ranahambo sowarúndúmo tükúmefundí.²⁵ Nga asu nindou ranai moai kaki yahurai síhendí asúkaíyo símborí ahambo segodímbo. Ranímboyo asu bogorí nindoumayu ranai nindou ranahambo hoafíyhúya, ‘Níndou ranahambo, ahandí aborúdí asu ahandí mungu moatúkuni ra sahúndürúhí raní fihíndí kaki símborí segodímbo mbíсахúmundí-amboane,’ mehu.

²⁶ Raníyu asu nindou ranai bogorí nindoumayu ranahandí fikímí yimúndího kare pusíre nímarúmbó hoafíyuhúya, ‘Se awi wambo hípoamborowandíruhí hímboarínambo yangírí hífandandírí. Nga awi ro síhafi-mayo munguambo moatúkuni masahamíndíhí ra síhambo asúkaínda ndahanímboyahí!’ yahu hütí-hoafímayundo.²⁷ Raníyu asu bogorí nindoumayu ranai nindou ranahambo hípoamboríruhí ahandí símborí segodímbo-mayo ra híngíre haya asu moaní aboedí koamaríheira mahu.²⁸ Raníyu asu ai nafíní huhúndamboyo ahandí

ngorü afindî mamî ratûpurîyafanî-rînandeimbî ai kakî akîdou simborî ahambo segodîmbo engoro ranahambo hoeimarirî. Ranîyu asu ai ahambo mburûmündü haya amîndasûmohü fufure waramberamündühü hoafîyuhü yahuya, ‘Se wandî-mayo ngîmî kina simborî süngu ra ndawandîrî!’ mehu. ²⁹ Ranîyu asu ahandî ngorü afîndîmayu ranai ahandî fikîmî yimîndoho kare pusîre nîmarîmbo hoafîyundühî yahuya, ‘Se awi wambo hîpoamborowandîrühî hîmboarînambo yanggîrî hîfandandîrî, nga awi ro sîhafî-mayo masahamîndîhî ra simborî hîhîrîndîhe ndahanînimboyahî,’ mehundo. ³⁰ Nga asu ngorü afîndî ai ahandî hoafî hîmborî-koate refembo moei mehu. Ranîyu asu ngorü afîndambo serûmündü hu karabusîmarirî mamî ahandî kakî akîdou ra dagadowanî anîmbo hînîngîndîrûmbui. ³¹ Asu ratûpurîyomo-rundeimbî bîdîfîrî ai ranîmoatükunî ramefeyo ranahambo hoeiru houmbo ai ngînîndî hoafîmemo. Ranîyomo asu ai bogorî nîndoumayu ranahambo-so tüküyafu nîne-moatükunî tükûmefeyo ranahambo wataporîmbomarundî. ³² Ranîyu asu bogorî nîndou ai ratûpurîyu-randeimbîmayu ranahambo mborai yahundo hühîrîrî hoafîyundühî yahuya, ‘Se ana nîndou ratûpurîyafî-randeimbî moaruwai hamîndanafî. Se wambo dîdumefoandî asu ro afîndî kakî se wandî-mayo masowandîfî ranahambo i amboawi saheheya moanî hînîngîmarîheanî. ³³ Se sîhafî mamî ratûpurîyafanî-rînandeimbî-mayu ranahambo hîpoamboroworühî amboawi safîndosî sapo ro sîhambo ramarîheanî süngumbo,’ mehundo. ³⁴ Ranîyu asu bogorî nîndoumayu ranai ahambo ngînîndîrürühî karabusambe asûbusî semîndîmbo koamarîheirî. Ai karabusambe nûngumbo-anîmbo asu simborî saimbo ra dagadombui,’ Sîsas ra-mehu. ³⁵ Ranîyu Sîsas ai hoafî moendîreandühî hoafîyuhü yahuya, ‘Moanî mamî yahurai safî wandî Ape sînambe amaru ranai nîndou munjuambo sîhamumbo randeapürûmbui se sîhamundî ngusûfoambe sîhamundî wandafî ranahambo amboawi yaho-koateayomo ana,’ mehu.

19

Sîsas ai nîndowenihî nîmorehî semîndîhündambo hînîngîfe ranîmbo yamundîmareandî

(Mak 10:1-12; Ruk 16:18)

¹ Sîsas ai ranî hoafî wataporîmbomarandî ra moendîre haya asu ai Garîrî hîfî ra hînîngîre haya Sudia hîfîna Sodan hoe ngorü goesürînî barîhoei mehu. ² Ranî-sîmboanî nîndou afîndî safî ranai ahandî süngu maheia asu aheimbo ranühî aboedîmarearü. ³ Ranîyomo asu Farîsî nîndou bîdîfîrî ai Sîsasîmbo-so tüküyafu ahambo refî hoeifimbo yahomo houmbo dîdururühî yahomoya, ‘Nîndou mamî ahandî ho-hoanîmo yanggîrî ahandî nîmorehî hînîngîfembo ehu ana, asu sîhefî ahînûmbî hohoanîmo ranahambo wanjeimandîyo?’ mehomondamboyu. ⁴ Asu Sîsas ai simborî hoafîyuhü yahuya, ‘Awi se moai Baiborambe hoeirundîyo sapo hoafî ranai yare hoafîyowohüya ‘Weangürühî hondü Nafîra-randeimbî ai nîmorehî nîndowenihî nafîmarapîrî,’ meho ra? ⁵ Sapo God ai yare hoafîyuhü, ‘Ranîmbohündambo anîmbo nîndou ahandî hondî afîndambo hînîngîndeapîrî haya ahandî nîmorehî ranî dîbo mamî tapeimbî nîmbafeihî asu yimbu ai moanî mamî tükündafîne

n+moambo-yafe,' mehu. ⁶ Asu ngir+ ai yimbundafe, nga ai fi manafe. Sapo God ai mamambere h+n+ng+mareand+ ra asu nindou ai yükürübifepoan+," mehupuri. ⁷ Ran+yomo asu Farisi nindou ai Sisas+mo düdururüh+ yahomoya, "N+moae asu nindowenih+ ranai ahand+ n+moreh+ ranahambo moei-yaho h+n+ngife ranahambo Moses+nd+ ah+nümb+ ho-hoan+mo ranambe yare hoaf+yohüya 'Se sihaf+ n+moreh+ h+n+ngarowand+ ana, ahambo moei yahombo sürü pando dabado,'" mehomondamboyu. ⁸ Asu Sisas ai asükaiyu simbor+ ahamumbo hoaf+yuhü yahuya, "Se af+ndaf+ndeimbanemo ran+moane asu Moses ai sihamund+ n+moreh+ h+n+ng+fembo hohoan+mo ranahambo moan+ yare h+amboana wamarapuri. Nga asu horombo hondü munngu-moatükun+ God ai naf+randambe ana hohoan+mo yahurai moai yangoro. ⁹ Asu ro sihamumbo hoafehapuri+ nda, nindou mam+ ai ahand+ n+moreh+ ra nindowenih+ ngorü-d+bo hoanepoan+, nga ai moan+ hoang+re haya n+moreh+ ranahambo moei yahu h+n+ng+re haya, asu ai n+moreh+ ngorü asemündu ana, nindou ranai n+moreh+ sem+nd+ hohoan+momayo ra moaruwaimbo-reandühani." ¹⁰ Sisas+mo süngururü-rundeimb+ ai ahambo hoaf+yomondowohü yahomoya, "Asu nindowenih+ n+moreh+h+fembo hohoan+mo yahurai rawefayo ana, asu nindowenih+ n+moreh+h+fe-koate ra aboedane," mehomondamboyu. ¹¹ Asu Sisas ai simbor+ hoaf+yuhü yahuya, "Ndan+ hoaf+ nda munnguambo nindou ranahamumbo hoaf+yowohüyopoan+, nga nindou sapo ahamumbo God ai ran+ ng+n+nd+ masagapuri+ ranahamumboane hoaf+ ra. ¹² Nga ran+poan+mo hohoan+momboane nindou ai sapo n+moreh+ sem+nd+koate an+ngo ra. Nindou b+d+fir+ ra n+moae sapo ai moan+ yahurai n+ngombo boag+r+ ai masahüpurim+ndei, asu nindou b+d+fir+ ra n+moae nindou ai ahamumbo moan+poan+mo mb+nünguwa seihehi t+moef+ kamarihori. Asu nindou b+d+fir+ ai moan+ God h+fandarand+ ranahambo hohoan+mombo yang+r+wambo ran+moane n+moreh+ sem+nd+koateyomo arund+. Nindou düdi ndan+ yamund+fe hoaf+ ra sem+nd+moabayu ana, ai moan+ mb+semündu-wamboane," mehupuri.

*Sisas ai n+moak+d+boumbo-hündambo d+d+baf+mayu
(Mak 10:13-16; Ruk 18:15-17)*

¹³ Ran+yei nindou ai Sisas sowana n+moak+d+bou ra fufurühmündi-hündür+ tükümehind+, ai aheimbo ahand+ war+ nandearüh+ d+d+baf+mb+findüra sei hehi. Nga asu ahambo süngururü-rundeimb+memo ranai nindou ranahaimbo ng+n+nd+marundüri. ¹⁴ Nga asu Sisas ai hoaf+yuhü yahuya, "N+moak+d+bou ra ndüh+ aheimbo h+n+ngir+hindüra wambo sowana mb+sihüsi, nga ng+r+ güdüwuri. Nga God ng+n+nd+ h+fandarand+ ra nindou n+moak+d+bou ndahuraiyei-ane," mehu. ¹⁵ Ran+yu ai aheiwam+ war+ nandearündüri mbura asu ndamefiyu.

*Nindou hoar+fi+ napo af+ndeimb+
(Mak 10:17-31; Ruk 18:18-30)*

¹⁶ Nindou mam+ ai mam+mo Sisas+mo-so tüküme fiyu. Ai ahambo düdufi hoaf+yundüh+ yahuya, "Yamundo-randeimb+, ro yang+r+ koadürümbo n+ngombo ra sem+nd+mo mb+sambo asu n+n+ aboed+ moatükun+ ramand+hea?" mehundo-amboyu. ¹⁷ Asu Sisas ai ahambo hoaf+yundüh+ yahuya, "Se ra n+moae wambo n+n+moatükun+ ai aboedayo ranahambo hoaf+yafüh+ düduwefoand+r-a? Aboed+ mam+ yang+r+rani moan+ aboedayu. Se gedüh+ aboed+ yang+r+ n+ngombo hohoan+mondafüh+ ana, se moan+

sapo ah+nümbi hohoan+momayo mungu ran+imbo k+kih+saf+ndand+fi,” mehundo-amboyu. ¹⁸ Asu nindou-mayu ranai düdufinduh+ yahuya, “N+ine ah+nümbi hoafi rana?” mehundo-amboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Se nindou hifokoefepoani, se nimorehi s+sh+mopoani, se h+mbuhün+poani, se nindou ngorumbo t+kefehefe pap+ hoafi+poani, ¹⁹ se s+hafi meapembo ndondond+wap+rühi ahafe hoafi h+mbor+ndafi, se s+hafi wandafi mam+imbo n+gusüfo pandowörü s+hafi fimbo n+gusüfo pararowand+ nou,” mehuamboyu. ²⁰ Asu nindou hoar+fi+mayu ranai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Ro munguambo rani ah+nümbi hoafi ranahambo h+mbori+ya süngur+heambo-anahi. Asu ngorü n+ni-moatükun+ ramand+he-a?” mehundo-amboyu. ²¹ Asu Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Asu se moani aboedi nindou hondü n+ngombo mb+safombo ana, se ngafi s+hafi mungu-moatükun+ mashoefi ra nindou ngorumbo fufundawandühi ran+fi+h+ndi kak+ ndowand+fi mbunda, nindou moaruwai napokoate-maye+ ranahe-imbo kak+ ra dabadüri. Ranan+imbo asu se sünambe napo af+ndeimbi+ndamboyafi. Nga asu se mborai wand+ süngu,” mehundo. ²² Raniyu asu nindou hoar+fi+mayu ranai ran+ hoafi ra h+mbori+yu haya af+ndi hohoan+mo kapeih+ ndamefiyu sapo ahand+ napo af+ndi ran+imbo wambo.

²³ Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi+mo hoafiyupurühi yahuya, “Ro nda s+hamumbo an+hondumbo-anahi hoafehapur+hi, nindou napo af+ndeimbi+ ranai God n+g+n+ndi h+fandarand+ ranambe kefoefembo ana, awi t+ñümbi safane. ²⁴ Asukai ro s+hamumbo hoafehapur+hi nda, kemor, adükar+hi n+ni+hond+hi hos naturai, ranai ana hoar+hi kak+imbo nür ambe ak+idou rani nafi kefoefembo ana, ahambo t+ñümb+ane, nga nindou napo af+ndeimbi+ ai God n+g+n+ndi h+fandarand+hi ranambe kefoefe h+fombo t+ñümbi safane,” mehupuri. ²⁵ Asu ahambo süngururü-rundeimbi+ ai ran+ hoafi ra h+mbori+yomo houmbo asu ran+imbo mahepünafund+hi. Rani+yomo asu ai ahambo düdururühi yahomoya, “Asu nindou d+di+ ai refe ana, aboedambomand+fi?” mehomondamboyu. ²⁶ Sisas ai ahamumbo h+imboari pareapurühi simbori hoafiyuhü yahuya, “Ndan+ moatükun+ ranana nindou ai refembo t+ñümbi safane, nga God ai refembo ana, mungu-moatükun+ ra t+ñümbi+yopoani,” mehuamboyu.

²⁷ Raniyu asu Pita ai hoafiyuhü yahuya, “Awi se ndühi h+imboyafi, ro munguambo moatükun+ rar+hu kokosifoari+hu hohu s+hafi süngufemboanefi, nga n+ni tak+n+ni mandahum+ndefa?” mehuamboyu.

²⁸ Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro s+hamumbo an+hondumbo-anahi hoafehapur+hi nda, h+fi simbori tükufemboayo rani sih+ Nindou Hondü ranai sürühoeyoweimbi+ n+mar+ fond+ ran+wami n+manduan+hi, asu wambo süngurund+ri-rundeimbi+ se-amboan+hi mam+hi n+mar+hi fond+ 12 ran+wami n+mand+imboemo 12 mam+s+ri+ Israer+hünd+hi ranaheimbo h+fand+yondür+imbohünda. ²⁹ Ranan+imbo asu nindou munguambo d+di+yei ai ahei wor+hi, akohoand+hi, reh+hi mam+hi, hondaf+ndi, n+mor+hi, asu n+mbür+hi ra wambohünda rar+hi h+n+ngar+hi+h+ndi+hi ana, asu ai 100 yimbumbond+hi ndahümünd+hi asu aheimbo yang+ri+ koadürumbo n+ngombo-mayo ra God ai dagadür+imbu+hi. ³⁰ Nga nindou af+ndi d+di+yei ai haponda adükar+imbofemboaye+hi ana, süngunambo ai ak+idoumbo-ndahimboye+hi, nga asu nindou af+ndi d+di+yei ai haponda ak+idou-mboeh+ndi+hi ana, asu ai süngunambo adükar+imbo-ndahimboye+hi,” mehu.

20

Wofî hîsî nûmbûrambe ratûpurîyomorundeimbî nindou kafoefe hoafî

1 Sisas ai hoafîyuhû yahuya, “God ngîniîndî hîfandarandî ranana sapa nindou mamî nûmbûrî aharambûrî nahurai-ane. Ranani asu ai siambe hamîndî hu nindou ahandî wofî hîsî nûmbûrî ranambe ratûpurîmbo masepurîmûndu. 2 Nindou ranai ratûpurîyomo-rundeimbî ranîbabîdîmbo mamamî si mamamî kaki ra ai segopurîmbo hoafî mamûhîru houmbo asu ahamumbo ahandî nûmbûrî ranambe ratûpurîmbo koamarîhepurî. 3 Asûkaiyu ai hûfîhamîndî ngîniîndîyuambe safî huane nindou bîdîfirî ai maketambe moanî ratûpurî-koate burîmemonda hoeimareapurî. 4 Ranîyu asu ai ahamumbo hoafîyupurûhûya, ‘Seamboanî ngomo wandî wofî hîsî nûmbûrî ranambe ratûpurîndîmo. Nga ro sîhamumbo kaki ndeara segopurîmbo-mayo ranî-simogodûhî ndahapurîmboyahî,’ mehapurî. 5 Ranîyomo asu ai ratûpurîmbo mahomo. Hûfîniîmbo asûkaiyu nîmbambe safî ai hu mamî ranî-sûngumareandî. 6 Ndeara nîmbambe hondû hu hoeireapurânî nindou bîdîfirî ai moanî ratûpurî-koate ranûhî yaru manîngomondamboyu. Ranîyu asu ai ahamumbo dûdureapurûhû yahuya, ‘Se ra nîmboe moanî ndanûhî ratûpurî-koate hûfîhamîndî gebuai afîndî ra manîngomo rana?’ mehuamboemo. 7 Asu ai ahambo hoafîyomondûhî yahomoya, ‘Yîhoefîmbo nindou ai ratûpurî saikoate-memo-ndamboanefî anîmboefî,’ mehomondamboyu. Asu ai hoafîyupurûhû yahuya, ‘I refe anasî, se-amboanî ngomo wandî nûmbûrambe ratûpurîndîmo,’ mehapurî. 8 Ndeara bîdîfirîrana kîniîni hoafambe nûmbûrî aharambûrî bogorî-mayu ranai ahandî ratûpurîyomo-rundeimbîmbo bogorîmbofî hîfandapurî randeimbî-mayu ranahambo hoafîyuhû yahuya, ‘Ratûpurîyomorundeimbî nindou ranahamumbo mborai mbîsafîpurî hawa ahamundî kaki ra dabapurî. Nindou bîdîfirîranî sûngunambo hondû ratûpurî masahapurî ranhamundî fihî pîndafî hawa ngafî weangurûhî ratûpurîmemo ranhamundî fihî tîndowandî,’ mehundo. 9 Ranîyo asu nindou ndeara nîmbambe hondû peyomo houmbo ratûpurîmemo ranai kaki mamamîru masowandûmo. 10 Ranîyomo asu nindou weangurûhî peyomo houmbo ratûpurîmemo ranai-amboanî kaki semîndîmbo tûkûmefundî. Ndanana ro afîndî safî ndahumîndemboyefî yahomo houmbo. Nga asu ai-amboanî moanî namî yahurai kaki mamamîru masowandûmo. 11 Ranîyomo ai kaki ra sowandûmo houmbo asu ratûpurî masagapurî nindoumayu ranahambo ‘Kakî ranîmbo nîmboe ndahurai masawamunî,’ yahomo houmbo ngînepomemo. 12 Ai yahomoya, ‘Rîndou sûngunî se ratûpurî masagapura moanî bodîfombo yanggîrî ratûpurîmemo-ane mo asu se ahamumbo kakî ra yîhoefîmbo masawamunî nahurai masabapurî. Roana siambe peyefî hohu hûfûnî gebuai ra ratûpurî tîngîrîfomayefî hûfîhamîndî kîkîrîhundûhî,’ mehomondamboyu. 13 Nûmbûrî aharambûrî ai nindou ngorûmayu ranahambo sîmborî hoafîyundûhî yahuya, ‘Wandafî, se hîmborîyafî, ro sîhamumbo moai moaruwai dîbo nîniîngurîheapurî, nga wanî. Asu sapa sîhîrî moai mamî si ratûpurîmbo weangurûhî mamî si ratûpurîyowohû, kakî mamamîfe semîndîmbo hoafî mamî sûngurîhundîyo?’ 14 Haponda hamîndî se sîhafî kaki ra ndowandîfî hawambo ngoafînambo ngafî. Sapa ro kaki sîhamumbo masahapurî yahurai nindou sûngunî

ratüpurimemo ranahamumbo amboani segopurimbo saheheamboyahi masahapuri. ¹⁵ Awi wandi kaki ra ro hohoani momayahai süngu refembo ra wani mandiyoy? Rani-moatükuni ranana ai moani wandi moatükuni yangirane. Ro sapo aboedi moatükuni ramaritheanda asu se rani-mbo wambo garibirowandirühüyafi? mehu.” ¹⁶ Sisas ai ndeara hoafi moendi fembo yahumbo hoafiyupurühi yahuya, “Nga nindou didiyei ai haponda adükarimbo-femboayei ana, süngunambo ai akidoumbondahimboyei, nga asu nindou didiyei ai haponda akidoumboehindi ana, asu ai süngunambo adükarimbo-ndahimboyei,” mehu.

Ngimimbo Sisas ai yifimbo rani-mbo wataporimbomarandi
(Mak 10:32-34; Ruk 18:31-33)

¹⁷⁻¹⁸ Sisas ai Serusareminambo hafuhüyu ai ahandi süngururü-rundeimbi 12 memo ranahamumbo ahamundi hoari bogo hoafiyupurühi yahuya, “Awi se himboriyomo. Haponda sihiri nda Serusarem ngoafinambo hahifühanefti, nga ranühi animbo Nindou Hondü ranai Godimbo shou-rundeimbi bogori nindou asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou ranahamundi warühindifimbui. Rananimbo asu ai ahambo yifimbo papihofafi-ndürimboemo. ¹⁹ Rananimbo asu ai ahambo nindou amuri ranahei warambe hinngindurümboemo. Rananimbo asu nindou amuri ranai ahambo nindou himboahü tikifinambondihori habudihü ahambo ndüfuri ndüfuri boadüwurimboemo. Asu ahambo nim keimbi karihendeimbifih pandüwurimboemo. Nga asu randife hayambondoi süngunambo ngim sindu mbunda asükaindu yangiri botindifimbui,” mehupuri.

Sems Son ai adükarimbo fembo masafani
(Mak 10:35-45)

²⁰ Raniyo asu Sebedindi nimorehi ahandi nimori yimbu babidi Sisasimbo-so tükufe ahandi hangifoani peyo yiri kakire nimarimbo ai mamimmoatükuni rambireandi yaho haya düdumareri. ²¹ Raniyu asu Sisas ai ahambo düdureandühi yahuya, “Nimorehi ra se nini-moatükunimboyafi rana?” mehundo-amboyo. Asu ai ahambo simbori hoafiyondowohü yahoya, “Se wambo randiheamboyahi mbsafindiri se bogorimbofeyoani asu wandi nimori yimbu nda shafi wari-hondüni nimari, shafi kadüdanini mariri rambohünda,” mehoamboyo. ²² Raniyu asu Sisas ai tñirifo ahambo tükufemboayo rani-mbo nimori yimbumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se-ana moai fifirineandi se nini-mboyafani düduefineandi rani-mbo. Se ra ro tñirifo semindimboyahi ra mandowandifaniyo?” mehupiramboyafani. Asu ai simbori ahambo hoafiyafinandowohü safaniya, “Yini, ro randihoamboyeihisi,” masafani. ²³ Sisas ai ahafanimbo hoafiyupurühi yahuya, “Yini, wandi tñirifo ndowandimboyafanisi. Nga asu ro shafanimbo hoafindahapiri, düdi wandi wari-hondüni nimari asu kadüdanini mariri rambo ra ngirindahi, nga wani. Fondi ranana wandi Ape ai nindoumbo didiboadoramüdi hinngimareandane,” mehu. ²⁴ Raniyomo asu Sisasimbo süngururü-rundeimbi 10 memo ranai rani hoafi ra himboriyomo houmbo asu ai apodoho yimbumefani ahafanimbo nginindimarupiri. ²⁵ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo mamigugureapuri mbura hoafiyupurühi yahuya, “Se awi ranahambo fifirumbo-anemo, ngörü sirambeahindi-mayei ranahei bogori nindou ranai ana nindou ranaheimbo nginindi hifandirundürhanemo. Rananemo asu ahei adükari

nindou ranai-amboani nginindî aheimbo hifandarundûri. ²⁶ Nga awi ndahurai hohoanimo ndanana sîhamundî mbusûmo yangoripoani, nga wani. Sîhamundî mbusûmo nindou mamî ai adûkarimbofe tûkûfembo hohoanimoayu ana, asu ranai nindou sîhamundî ratûpurîyu-randeimbi nindoumbofi mbûnûngu-wamboane. ²⁷ Asu nindou mamî ai sîhamundî mbusûmo ro horombopoedi nindou-anahî yahu anûngu ana, nindou ranai sîhamundî moani ratûpurîyu-randeimbi nindoumbofi mbûnûngu-wamboane. ²⁸ Sapo rahurai ane Nindou Hondû aiana hifinambo makusu ra ahambo nindou ai farîhefimboyupoani. Nga ai nindou afîndî ranaheimbo aboedambo-fendûrimbo-hûndamboyu yifimbo makusu,” mehu.

*Sisas ai nindou yimbu himboatîharî aboedîmareapîrî
(Mak 10:46-52; Ruk 18:35-43)*

²⁹ Ranîyomo ai Seriko ngoafi hîningîru hou mahomonda, asu nindou afîndî safî ranai Sisasimbo sûngumarîhorî hei. ³⁰ Himboatîharî nindou yimbu ranai nafîkimî nîmarîfanî himborîyafandane, Sisas ai mahuwamboyanî, asu ai hoafi pukûna karîhoefîneandûhî hoafiyanî safanîya, “Defitîndî ahurî! Adûkarî, se yîhoehîmbo hîpoambo-rowamunî,” masafanî. ³¹ Nindou afîndî ranai ahafanîmbo se moani yafambe kîkîhandîfanî sei hehî nginîndî hoafîmehûpîrî. Nga asu ai moani pukûna hamîndî hoafi karîhoefîneandûhî hoafiyanî safanîya, “Defitîndî ahurî! Adûkarî, se yîhoehîmbo hîpoamborowamunî,” masafanî. ³² Ranîyu asu Sisas ai ranûhî nginînimareandî. Asu ai ahafanîmbo dûdureapîrûhî yahuya, “Ro sîhafanîmbo nîni nûnûngufepîrimboyahî asu se ranîmbo hohoanimoayafana?” mehupîramboyanî. ³³ Asu ai sîmborî ahambo hoafiyanî-nandowohû safanîya, “Adûkarî, se yîhoehî himboarî aboedi bîrîhawamunî semboanehî hohoanimoayehî,” masafanî. ³⁴ Ranîyu asu Sisas ai ahafanîmbo hîpoamboreapîrî haya warî ahafandî himboarambe pamareapîra moani mamî ranî-sîmboanî himboarî aboedi bîrîmarîhoayopîra himboarîyafandûhî, asu ai Sisasîndî sûngu mahafanî.

21

*Sisas ai bogorî nindou nahurai Serusarem ngoafambe tûkûmefîyu
(Mak 11:1-11; Ruk 19:28-40; Son 12:12-19)*

¹ Sisas ai ahambo sûngururû-rundeimbi babîdî Serusarem ngoafîkimî akîmî tîfîrundûhîyomo asu ai ndeara Betfage ngoafambe Orif Nîmî Wafukîmî tûkûmefundî. Ai ranûhî tûkûyafundûhîyomo Sisas ai ahândî sûngunerî-rîndeimbi ranahafanîmbo hoafi ranî bîtapîre horombo koarîhepîrûhî yahuya, ² “Ngoafi akîmî anango ranîhûnda ngafanî nîmehûnou hoeîndîneandanî donji mamî ahândî nîmorî ranîdîbo wofîfîhî kife hîningîfîmbî-mayo ra fufurîndî-heneapîrî mbundîna wambo sowana ndowandîfanî dûgûfanî. ³ Asu nindou ngorû ai ranahambo nîni hoafi hoafînduanî ana, asu se hoafîndafandûhîya, ‘Adûkarî ai ranahambo hoafi mayu-amboanehî,’ mbîsafandanî anîmbo asu ai moani rande hîningîndeandanî amboanî ndowandîfanî dûgûfanî,” mehu. ⁴ Ranîmoatûkunî ranana sapo horombo Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbi ai hoafîmayu sîmogodûhî tûkûfemboyo ramefeyo. Sapo ai yare horombo hoafîyuhûya,

⁵ “Saion nindou ranaheimbo hoafîndafîndûrûhî anîmboya,

‘Awi se ndühî hîmbondei sîhei adûkarî bogorî nindou ranai sîheimbo sowana asûfu!

Aiana moanî hîmboarî hoafendühî dongji ranîwamî nîmarû haya asûfu.

Asu aiana dongji nîmorî mamî ranîwamani nîmarû haya asûfu,” meho.

Sekaraia 9:9

6 Ranîyafanî asu ahambo süngurînerî rînandeimbî ai hafanî Sisas ai hoafîmayupîrî ranî-süngu ramarîneandî. 7 Ranîyafanî asu ai dongji hondî nîmorî kameihî ra sowapîndîfanî hüfanî ahafandî hoearî ra ahafewamî nandîne hîningîmarîneapîra asu Sisas ai ranîwamî farîfi mamaru. 8 Ranîyei nindou afîndî safî ranai ahei warî hoandarî hoearî fufurühümündî nafîni korîmarîhinda asu bîdîfîrî ai nîmî warî emündî kameihî hutühümündî nafîni korîmarîhi hei. 9 Nindou afîndî bîdîfîrî ranai Sisasîndî hangîfoanî kefoehi hehi hei asu bîdîfîrî süngunîmayei ranai hoafî pukûna karîhehindühî hoafîyeihü seiya,

“Defitîndî ahurî, ranahambo hîhîfî-hîhîfîndahündo!

God ai ahambo aboedî aboedî-mbîriramboane ai Adûkarîndî ndürînambo asûfu ranahambo.

Godîndî ndürî adûkarane mbîsefomboane,” masei.

Buk Song 118:26

10 Sisas ai Serusarem ngoafambe tükümeftiyua asu ngoafî adûkarî ranai hepünî kîkîrandühî nindou ranai düduyahindühî seiya, “Nindou düdi rana?” masei. 11 Nindou afîndî-mayei ranai hoafîyeihî seiya, “Nindou ndanana Nasaretîhündî Gariri hîfîhündî Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî nindou Sisas ani,” masei.

Sisas ai Godîndî worambe kefuai mahüfu

(Mak 11:15-19; Ruk 19:45-48; Son 2:13-22)

12 Sisas ai Godîndî Worîkîmî hüfu nindou ranühî sesi napo kakîfihî sîmborî sîseyei wakîrîhindühî nînoumayei ranaheimbo bukürümafoarearü. Ranîyu ai kakî sîsefe rambo fondîyo asu nindou bîdîfîrî ai wupufo nîmarîmombo sîseru-rundeimbî nîmarî fondî ra hîhîrîmafoareapurî.

13 Ranîyu ai hoafîyundürühü yahuya, “Sapo Baiborambe sürü mapaiaro ra yare hoafîyohü yahoya, ‘Wandî worî ranana dîdîbafîfe worane mbîseimboyei,’ mehu. Nga asu se worî nda nîmboe hümbuhünî nindouyei dîbonapîfe worîmbo-arîhinda?” mehupurî.

14 Nindou hîmboatîharî asu nindou tînarî moaruwaimbî ranai Godîndî worî ranambe tüküme hinda Sisas ai aboedîmareandürî. 15 Godîmbo sesi sîhou-rundeimbî bogorîyomo asu ahînûmbî hohoanîmo yamundurundeimbiyomo ranai hoerundane, Sisas ai hepünîfeimbî moatükunî ramareanda asu nîmoakîdîbou ai pukûna hoafî karîhehindühî Godîndî worî ranambe seiya, “Defitîndî ahurî ranahambo hîhîfî-hîhîfîmboani,” maseiamboemo asu ai ranîmoatükunî ranahambo ngîndîmemo.

16 Ranîyomo asu ai Sisasîmbo düdururühî yahomoya, “Se nîne-hoafî ai hoafayei ra hîmborîyafai?” mehomondamboyu. Asu Sisas ai sîmborî ahamumbo hoafîyuhü yahuya, “Anîhondane, ro ra hîmborîyamboanahî. Asu se moai hoafî Baiborambe mengoro nda hoerundîyo? Sapo ai yare hoafîyowohü yahoya,

‘God, Se nîmorî akîdîbou asu

akîdîbou hondü tîtîhündî ranahei yafambe boaroworanî anîmbo asu ai Sîhambo adûkarani sei ndorîhi hoafîmbeyai-amboane,’ meho ra,”

Buk Song 8:2

mehu. ¹⁷ Raniyu Sisas ai ahamumbo yare hin+ngireapur+ haya Betani ngoaf+na ranuh+ apombo mahu.

Sisas ai hoaf+mayua n+mi fik sūfuri nahurai n+mb+mayo
(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Hapoadumbo siambe hondū Sisas ai adūkar+ ngoaf+na hih+ifi naf+ huhūyu asu ai wembombomayu. ¹⁹ Raniyu ai huhūnda naf+k+mi fik n+mi+nd+ ranai man+ngowa hoeire haya rani sowana mahu. Asu moai n+mi+nd+ ran+fihi fik hi+ ranai kiaro, nga moani emūnd+ yanggiri man+ngowa hoeimareandi. Raniyu asu ai n+mi+ ranahambo hoaf+yuhū yahuya, “N+mi+ ndan+mbafi ndan+ se ng+r+ asūkaindaf+ hi+s+ndaf+,” mehua, asu n+mi+ ranai moani mam+har+ hoaf+ n+ngoambe n+mb+mayo. ²⁰ Raniyomo asu ahambo sünggururū-rundeimb+ ranai ai ramareandi ranahambo hoeriu houmbo hepūnafundūhi dūduyafundūhi yahomoya, “Nūngumareandamboyo fik n+mi+nd+ ranai moani yahurai n+mai ham+nd+ n+mb+mayo rana?” mehomo. ²¹ Raniyu Sisas ai simbor+ ahamumbo hoaf+yupurūhi yahuya, “Ro s+hamumbo an+hondūmboanahi hoafehapur+, asu se an+hondūmbondundūhi moani yimbu hohoan+mo-koateayomo ana, seamboan+ ro n+mi+ ndanahambo ramar+heand+ nou randumboemos+. Nga se hi+fi wafu ndanahambo hoaf+nd+mondūhiya, ‘Se fir+hoeff+ hawa s+haf+hoar+ han+fi sir+wara himo peyafi,’ ehomo ana, ra ai rand+femboe. ²² Asu se an+hondūmboru houmbo n+ni+moatūkun+imboyo s+hamundi d+d+ibafife ra hoafemo ana, asu se rani+moatūkun+ ra ndowandūmboemo,” mehupuri.

Sisas+imbo dūdi ng+in+nd+ masagado yahomo houmbo dūdumefund+
(Mak 11:27-33; Rūk 20:1-8)

²³ Sisas ai God+nd+ wor+mayo ranambe kefuai hu tūküfi nindou b+d+if+rambo hoaf+ yamundeandūrihi man+ngū. Raniyo asu God+imbo ses+ s+hou-rundeimb+ bogori nindouyomo asu nindouyei bogori nindouyomo ranai ahambo-so tūküyafu dūdururūhi yahomoya, “Nūngu-nahurai ng+in+nd+yo se yahurai nda sowand+fi hawa ndan+moatūkun+ refembo rana? Nindou dūdi s+hambo ng+in+nd+ yahurai ra masagan+n-a?” mehomondamboyo. ²⁴ Asu simbor+ Sisas ai ahamumbo hoaf+yupurūhi yahuya, “Ro-amboan+ s+hamumbo awi mam+ dūdufe dūdundaheapur+imboyah+. Asu se wand+ dūdufe ranahambo hoaf+ weindaharundi ana, s+hamumbo n+ne-ng+in+nd+ ro saham+nd+ hehea rani+moatūkun+ rari+he ar+hand+ ranahambo hoaf+ndahapur+imboyah+. ²⁵ Asu dagūdamboe Son hi+mon+ nindou hundūriyo rambo hohoan+mo masemūndu rana? Rani+moatūkun+ ra God+nd+mayo tūküfemboyo asu nindouyei-mayo tūküfemboyo?” mehupuramboemo. Raniyomo asu ai ahamundihoar+ bogo simbor+ hoaf+yomondūhi yahomoya, “N+ni+ hoafi s+hir+ ra hoaf+mandefa? Asu s+hir+ ahambo hoaf+yahundowohūya, God+nd+mayo tūkümfefeyo ane asefi ana, asu ai simbor+ s+hef+imbo rande hoaf+ndūmunūhiya, N+imboe refe ana, asu se Son+imbo an+hondūmbofe-koatememoa? mbūsū dūdundūfimun+mbui. ²⁶ Asu s+hir+ rarihu hoaf+yefūhi, Rani+moatūkun+ ra nindou-yafe-mayo tūkümfefeyo ane, asefi ana, asu nindou ranahaimbo y+imbo-nd+hur+imboyefi, n+imboe sapo nindou ranai Son+imboya, Aiana God+nd+ hoaf+ hoafiyu randeimb+ nindoumayu ani aseimbohūnda,” mehomo. ²⁷ Raniyomo asu ai Sisas+imbo hoaf+yomondūhi yahomoya, “Rani+moatūkun+ ra ro moai fi+ri+hundi,”

mehomondamboyu. Asu ai ahamumbo sɪmborɪ hoafiyuhũ yahuya, “Roamboanɪ ro ŋgɪrɪ sɪhamumbo hoafɪndahapurɪ dagũdamboe ro hohoanɪmo ra sahamɪndɪ hehea ranɪ-moatũkunɪ rarɪhe arɪhandɪ ra,” mehu.

Sisas ai afɪndɪ mamɪ ranahandambo nɪmorɪ yimbu ranahandɪ kafeefe hoafɪ hoafɪmayu

²⁸ Sisas ai yahuya, “Asu haponda se ra nũnguru hohoanɪmoyomondũhiyomoa? Mamɪmbo nindou mamɪ ai nindowenihi nɪmorɪ yimburaɪrɪ henũngumboyu. Ai hu ahandɪ amoŋgo nɪmorɪmayu ranahambo hoafiyundũhi yahuya, ‘Wandɪ nɪmorɪ nda, se ŋgafɪ wofɪ hɪsɪ nũmbũrɪ ranambe ratũpurɪndafɪ,’ mehu. ²⁹ Asu nɪmorɪ ai yahuya, ‘Ro ratũpurɪmbo moei samboanahɪ,’ mehu, ŋga asu sũngunambo hohoanɪmoyu hoeireanda mayoa ai ratũpurɪmbo mahu. ³⁰ Ranɪyu asu afɪndɪ ai akɪdambo sowana hu mamɪ hoafɪ yahurai yare hoafɪmayundo. Asu nɪmorɪ ai yahuya, ‘Yɪnɪ Ape, ro ŋgamboyahɪ ranɪ ratũpurɪmbo,’ mehu, ŋga asu sũngunambo ai moai hu. ³¹ Nɪmorɪ yimbu ranai nahanɪyu sapo afɪndɪ ai hoafɪmayu sũngu hɪmborɪyu haya ramareanda?’ mehuamboemo. Asu nindou ai hoafiyomondũhi yahomoya, “Amoŋgo nɪmorɪ ai,” mehomondamboyu. Sisas ai hoafiyupurũhi yahuya, “Ro sɪhamumbo haponda hoafehapurɪ nda, Nindou takɪ kakɪ sowandũmo-rundeimbɪ asu nɪmorehɪ nindowenihi bɪrabɪrɪyei rɪhũndeimbɪ ranai sɪhamumbo ŋgasũndɪhipurɪ hehi ai boatei God ŋgɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ranambe karefoehindɪ. ³² Ŋga nɪmboe Son sɪhamumbo sowahɪ tũkũmefiyu ra ai sɪhamumbo sapo nafɪ aboedɪ sũngumbeyafunda yahumboyu nafuimayupurɪ. Ŋga asu se moai ahambo anɪhondũmborũwuri. Ŋga asu nindou takɪ kakɪ sowandũmo-rundeimbɪ-memoyomo, asu nɪmorehɪ nindowenihi bɪrabɪrɪyei rɪhũndeimbɪ ai yanɪgɪrɪyei ahambo anɪhondũmbo-marɪhorɪ. Ranɪ-moatũkunɪ ra se hoerundɪsɪ, ŋga asu se moai sũngunambo yaru nɪŋgomo hohoanɪmoyomondanɪ wanɪ asu ahambo anɪhondũmborũwuri,” mehu.

Nindou moaruwai wofɪ hɪsɪ nũmbũrɪ hɪfandɪmarundɪ kafeefe hoafɪ (Mak 12:1-12; Ruk 20:9-19)

³³ Sisas ai hoafiyuhɪ yahuya, “Awi se ŋgorũ kafeefe hoafɪ ranahambo hɪmborɪndɪmo. Mamɪmbo nindou mamɪ hɪfɪ aharambũrɪ ai wofɪ hɪsɪ hɪfoare mbura ginɪrɪmayu. Asu nũmbũrɪ ranambe wofɪ hɪsɪ ra boboeyo-rambohũnda hɪpɪrɪ nafɪmarandɪ. Asu nũmbũrɪ ranambe nɪmoamo hafo gɪgũdɪyo ramboghũnda yibadɪ ŋgerɪra hafu hɪnɪŋgɪmareandɪ. Ranɪyu asu ai munɠu-moatũkunɪ ra raraore mbura nindou kakɪ semɪndɪmbo ratũpurɪyomo-rundeimbɪ ranahamundɪ warambe hɪnɪŋgɪre haya, ŋgorũ hɪfɪna anɠunɪ mahu. ³⁴ Ndeara wofɪ hɪsɪ ranai sũfɪyoanɪ nindou ranai ratũpurɪyomo-rundeimbɪ ranahamumbo nindou nũmbũrambe ratũpurɪmemo ranahamumbo sowana koamarɪhepura mahomo wofɪ hɪsɪ ra semɪndɪmbo. ³⁵ Ranɪyomo asu nindou wofɪ hɪsɪ nũmbũrambe ratũpurɪyomondũhi manɪŋgomo ranai nindou ahandɪ koamarɪhepura mahomo ranahamumbo mbumarɪpundũmo. Ŋgorũmbo bubururɪ, ŋgorũmbo hɪfokoarũwuri asu ŋgorũmbo nɪmoeinambo-marurɪ. ³⁶ Ranɪyu asũkaiyu nindou ranai ahandɪ ratũpurɪyomo-rundeimbɪ bɪdɪfɪrɪ afɪndɪ safɪ koarɪhepurane, nindou nũmbũrambe manɪŋgomo-memo ranai

ahamumbo mamî horombo bîdîfîrambo ramarûpurî nou yahurai ramarûpurî. ³⁷ Ranîyu nindou ranai bîdîfîranambo hondü ahandî nîmorî ranahambo ahamumbo sowana koamarîheirü. Ranîyu ai yare hoafîyuhü yahuya, ‘Nindou ranai awi wandî nîmorî ranahambo ndondûwurühi ahandî hoafî hîmborîndîmboemosî,’ mehu. ³⁸ Nga asu ai ahandî nîmorî ranahambo hoeirûwurühi ahamundîhoarî yahomoya, ‘Nîmorî ndanana sapo nûmbürî aharambürîndî nîmor-ani. Awi sîhîrî ahambo haponda hîfokoandîhurühi anîmbo asu sîhîrî ahandî-mayo napo ra fufundîhumündefomboane,’ mehomo. ³⁹ Ranîyomo asu ai ahambo mburündümo nûmbûrambeahîndî hîmboranî pirûwurî houmbo houmbo hîfokoamarûwurî.’ ⁴⁰ Sisas ai yare düdufîhi yahuya, ‘Asu wofî hîsî nûmbürî aharambürî ai asûkaindu tükündûfîhi ra, nindou ahandî nûmbürî hîfandîmarundî ranahamumbo nûngumandepura?’ mehuamboemo. ⁴¹ Asu ai hoafîyomondühi yahomoya, ‘Nindou moaruwai ranahamumbo nindou ranai hîfokoa-ndepurûmbui. Rananîmbo asu ai nindou bodîmondambo ahandî nûmbürî ra dagapuranî asu ai hîfandundühi wofî hîsî süfi-ambe nindou ranai nûmbürî aharambürîmbo bîdîfîrî dabudomboemo,’ mehomo. ⁴² Ranîyu asu Sisas ai ahamumbo hoafîyuhüya, ‘Awi, se moai hoafî Baiborambe apenîngo ra hoeirundîyo? Hoafî ra yare hoafîyowohüya,

‘Worîmboru-rundeimbî nindou ai worîmbombo kambohoanî moaruwai ra moanî yaru moei yahomo masîhoemo,

asu kambohoanî ranai moanî ndorîhoeimbî hamîndî kambohoanîmbofe tüküme feyo.

Ranîmoatükunî ra Adûkarî ai ramareandane,

nga ranîmoatükunî ra ro hoeirîhunda aboedî hamîndane, asefî,’ *Buk Song 118:22-23*

meho. ⁴³ Ranîmboane asu sîhamumbo hoafehapurî, ‘God ngînîndî hîfandarandî ranamboanî sîhamumbo saihündî-mayo ra ndemündü haya asu nindou dîdîyei ai hîsî aboedî hîfandarandambe tüküfembohünda ranaheimbo dagadürîmbui. ⁴⁴ Nindou düdi ai kambohoanî ranîwamî pîrayu ana, ai mujuna hürühumbo yagudûmbui. Asu kambohoanî ranai nindou ranahandî wamî pîrayo ana, ranambo ndünînderîmboe,’ mehu. ⁴⁵ Ranîyomo asu Godîmbo sesî sîhou-rundeimbî nindou bogorîyomo asu Farisi nindouyomo ranai Sisasîndî kafeefe hoafî ranahamboya ‘Yîhoefomboani yare kafeare hoafayu,’ yahomo fîfîrîmarundî. ⁴⁶ Ranîyomo asu ai ahambo mbuimündümo yahomo houmbo hoanîmomemo. Nga asu ai nindou afîndî ahambo wakîrerî mengoro ranaheimbo yîhîmbomarundîrî, nîmboe sapo ai Sisasîmboya, Ai Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî nindoumbofimboani masei ranîmbo wambo.

22

Sisas ai nîmorehî semîndî sîmboanî sesesîmbo kafeefe hoafî hoafîmayu (Ruk 14:16-24)

¹⁻² Asu asûkai Sisas ai kafeefe hoafînambo hoafîyundürühiyahuya, ‘God ngînîndî hîfandarandî ranana ndahurai-ane. Mamîmbo adûkarî bogorî nindou ai nîmorehî semîndî sesesîmbo sesî raraore fikîmî-fikîmîre masîhendî ahandî nindowenîhî nîmorî ai nîmorehî semîndîmbomayua. ³ Ranîyu ai nîmarumbo ahandî ratûpurîyomo-rundeimbî nindoumbo koamarîhepurî nindou bîdîfîrambo sesesî si ranîfîhî tükündafundî

yaho hoafiyopurimbo. Nga asu rani-simboani nindou ranai moai tükufembo hohoanimoyomo. ⁴ Raniyu asukaiyu ai ahandi ratupuriyomorundeimbi nindou bidifirambo koamarihepuri. Ai yare hoafiyuhü yahuya, 'Wandi sesesimbo si ranai ndeara nafiramindimboane. Burmakau anamindi asu nanihondi bidifiri wowondümbi wandi hifokoaru mandu didiboadiru nafiramindimboane. Nga se difomo nimorehi semindimbo sesesi ra sesimbo,' yahu hoafiyu koamarihendi. ⁵ Nga asu nindou ranai moai ahamundi hoafi himboryomo hou homo, nga wani. Nga ai ahamundi hohoanimomemo sungu ahamundi ratupurimbo bukürimefoundi. Nindou mamai ai ahandi nümbürinambo-ndefi, mamai ai ahandi stoa worinambofi raraomarundi. ⁶ Asu bidifiri ai nindou ranahandi ratupuriyomorundeimbi ranahamumbo mburüpundümo houmbo bubuhaiyomopurühi hifokoakomaripuri. ⁷ Raniyu asu bogori nindou mayu ranai ranimbo ngusüfoambe moaruwairürühiyu ahandi ami ranahamumbo koamarihapura ai homo nindou hifokoaru rundeimbi-memo ranahamumbo hifokoako-foarupurühi ahamundi ngoafi ra hai kamandu kamandu marundi. ⁸ Raniyu asu ai ahandi ratupuriyomorundeimbi ranahamumbo hoafiyuhü yahuya, 'Wandi nimorehi semindimbo sesesi si ranai ndeara nafiramindimboanesi, nga asu nindou fandi fembo hoafimayahi ranai moei mehomo, nga ngiri wandi worambe difomo. ⁹ Nga haponda se ngomo munguambo bogori nafi ranihünda munguambo nindou hoeindundühi ana, hoafindimondani nindou afindi safi wandi sesesimbo si ranühi ai mbifandund-amboane!' mehuambo. ¹⁰ Raniyomo asu ahandi ratupuriyomorundeimbi ranai munguambo nafi bogori ra homondühi munguambo nindou hoeirupurühi gugurimarundi. Nindou bidifiri aboedi, bidifiri moaruwai kapeihi, ranai mungu fandafandambo nimorehi semindi sesesimbo fondi ra nindou yangiri güremareandi.

¹¹ Raniyu bogori nindou ai nindou mafandandi ranaheimbo himboasafimbo huwane nindou mamai ranai sesesimbo hombo hoeari yihuruyimindi-koate mamaruwa hoeimariri. ¹² Raniyu asu bogori nindou ai ahambo düdurirühi yahuya, 'Wandafi, se ra nününguyafamboyafi sesesimbo sihi hombo hoeari yihuruyimindi-koate tükümefoandi ndana?' mehundoa asu nindou ranai moani hoafi-koate siri yare mamaru. ¹³ Raniyu bogori nindou ai ahandi ratupuriyomorundeimbi ranahamumbo hoafiyuhü yahuya, 'Nindou ranahambo yiri wari hüputüpundümo houmbo weindani nimbini maro-ambe pinduuri. Rananimbo ai heindühi yahafi hitimbirandamboane,' mehu.' ¹⁴ Ndeara Sisai hoafiyuhüya, "Nindou afindimboyo fandi fembo hoafimayondüri, nga asu moani yimbu mamai yangiri ranaheimbo dibonimayondüri," mehu.

*Takis kaki sai hohoanimo ranahambo Sisasimbo düdumarhor
(Mak 12:13-17; Ruk 20:20-26)*

¹⁵ Farisi nindou ai homo Sisai hoafayu ranahambo nini düdufe hoafi sihiri hoafindefühi ranambo yirümondihurimbo yahomo fifirimarundi. ¹⁶ Raniyomo ai nindou ahamumbo sünguripuri-rundeimbi asu Herotindi süngururü-rundeimbi bidifiri ranahamumbo Sisai-sowana koamarihouपुरi. Ai homo Sisai-simbo-so tüküyafu hoafiyomondohü yahomoya, "Nindou yamundo-randeimbi, ro sihambo fifirihuninimboanefi se anihondumbo hondü hoafiyafi arandi ra. Nindou

ai n̄ne-hohoanimo hohoanimoaye ranahambo se af̄ind̄i hohoanimo-koate seana God̄ind̄i an̄ihondū hohoanimo ranahambo yamundo randūhanaf̄i. Asu seana sihaf̄i h̄imboahū mungua nindou simogodūhanei. ¹⁷ Ranana asu se yihoef̄imbo hoaf̄iyaf̄imunt̄. Se ra ranimbo nūnguro hohoanimoyaf̄uh̄yafa? Rom̄iyomond̄i nindou bogor̄i Sisar ranahambo takis kaki saimbo ra aboediyo wan̄iyo?” mehomondamboyu. ¹⁸ Nga asu Sisas ai ahamund̄i n̄ne-hoaf̄i moaruwai f̄if̄irarund̄i ranimbo f̄if̄ireand̄i. Ran̄iyu asu ai ahamumbo hoaf̄iyupurūh̄i yahuya, “Awi seana nindou yimbu yafambeimbanemo! Se ra n̄imboe wambo ngorū-sūngufend̄ir̄imbo yahomo houmboemo rana? ¹⁹ Naha ndūh̄i wambo kak̄i hoar̄i takisambe sihefembo-mayo ra nafui-yomond̄iri,” mehuamboemo. Asu ai ahambo kak̄i hoar̄i ra sowandūmo homo nafuimemondo. ²⁰ Ran̄iyu asu ai ahamumbo hoaf̄iyuhū yahuya, “Se ra dade ngusūmboariyo asu ndūriyo kak̄i ndan̄if̄ih̄i apaiaro rana?” mehuamboemo. ²¹ Asu ai ahambo simbor̄i yahomoya, “Adūkar̄i bogor̄i nindou Sisar ranahandane,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai hoaf̄iyupurūh̄i yahuya, “I awi refeanas̄i n̄ne-moatūkuni Sisar̄indayo ahambo sihefemboane, asu n̄ne-moatūkuni God̄indayo ahambo sihefemboanes̄i,” mehuamboemo. ²² Ran̄iyomo asu ai ran̄i hoaf̄i ra h̄imbor̄iyomo houmbo hepūnafundūh̄i ahambo ranūh̄i yaru h̄in̄inḡirūwuri houmbo ndamefund̄i.

*Nindou yif̄ih̄ünd̄i bot̄ife hoaf̄i ranimbo Sisasimbo dūdumemondo
(Mak 12:18-27; Ruk 20:27-40)*

²³ Mam̄i ran̄i sihi Sadyusi nindou b̄id̄if̄iri ai Sisas sowana tūkūmefund̄i. Ran̄i nindou ai-ana nḡiri nindou yif̄ih̄ünd̄i bot̄ind̄ife-ndand̄i yahomo rund̄imb̄i nindouyomo. ²⁴ Ran̄iyomo asu ai Sisasimbo dūdurūwurūh̄i yahomoya, “Nindou yamundo-randeimb̄i, Moses ai yare hoaf̄iyuhū yahuya, ‘Nindou mam̄i ai n̄imori-koate yif̄induan̄i ana, asu ahand̄i ak̄id̄i ai ahand̄i-mayo n̄imoreh̄i kai ra ndemond̄i haya yif̄imayu ranahand̄i fondūh̄i far̄ih̄efembo-hūnda ahand̄i n̄imori ra amon̄goand̄i n̄imori-mbiyuwamboane,’ mehu. ²⁵ Horombo yihoef̄i mbusūmo apodoho mam̄i 7 ranai man̄ngomo. Amon̄go hondū ai n̄imoreh̄i ra semündū haya n̄imori m̄buim̄ind̄i-koate yif̄iyuhūyu asu ai n̄imoreh̄i ahand̄i ra ran̄ik̄im̄i ak̄id̄im̄imayu ranahambo h̄in̄inḡimareand̄i. ²⁶ Ran̄ik̄im̄i ak̄id̄im̄imayu amboan̄i yahurai amon̄go hondū ai ramefiyu nou ramefiyu. Ran̄iyu asu ai ran̄ik̄im̄i ak̄id̄i ngorū mbusūmond̄i amboan̄i ngorū yahurai ramefiyu. Moan̄i mam̄i yahurai yan̄ḡiri homo-homombo b̄id̄if̄iran̄i ak̄id̄i hondū 7-mayu ranahand̄if̄ih̄i tūmareand̄i. ²⁷ Ndeara b̄id̄if̄iran̄ambo hondū n̄imoreh̄i ranai yif̄imayo. ²⁸ Nga asu sūngunambo nindou yif̄ih̄ünd̄i yan̄ḡiri bot̄ifembo si tūkūfeambe ra n̄imoreh̄i ranai nindou dad̄i n̄imoreh̄imanda? Apodoho-mam̄i ranai sapo ahambo munguambo masowandūmo anesi,” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai ahamumbo simbor̄i hoaf̄iyuhū yahuya, “Awi seana h̄ih̄ind̄i hohoan̄imombū nindou-anemo! Awi seana n̄imboe sapo Baiborambeah̄ind̄i hoaf̄iyo asu God̄ind̄i nḡin̄ind̄iyo ra f̄if̄ir̄ifekoate-wambo ranimboanemo. ³⁰ Nindou yif̄ih̄ünd̄i bot̄ehind̄i ana, ai sapo sūnambeah̄ind̄i nend̄i sūnambe amar̄imo yahurai tūkūndahindūh̄i animbo asu ai nḡiri n̄imoreh̄i nindowenihūh̄i ndahind̄i, nga wan̄i. ³¹ Asu sapo nindou ai yif̄ih̄ünd̄i bot̄ife ranimbo ra, awi se moai God̄i ai Bukambe siheimbo hoaf̄imayundūri ra hoeir̄hind̄iyo? ³² Sapu ai yare hoaf̄iyuhū yahuya, ‘Ro-ana Abraham̄ind̄i God̄-anah̄i, Aisak̄ind̄i God̄-anah̄i, asu Sekop̄ind̄i

God-anahi!’ mehu. Aiana yangiri nungumbi nindou-yafe God-ani asu ai yifihundi-yafe Godiyupoani,” Sisas ra mehu. ³³ Nindou afindi ranai rani hoafi ra himboriyei hehi Sisasindi yamundife hoafi ranimbo mahepūnahindi.

*Nine ahinūmbi hohoanimo bogorayo ranahambo hoafimayu
(Mak 12:28-31; Ruk 10:25-28)*

³⁴ Rani hoafinambo Sisas ai Sadyusi nindou ahamundi hoafi kiki-mareapuri. Raniyomo asu Farisi nindou ai rani hoafi ranahambo himboriyomo houmbo ai mamūhi gugurimefundi. ³⁵ Raniyu asu nindou mamā ahamundi mbusūmo ahinūmbi hohoanimo fifireandeimbi ranai mamā dūdufe Sisasimbo randihin hoeindihin yahu-haya dūdumariri. ³⁶ Ai ahambo dūdurirūhi yahuya, “Yamundo-randeimbi nindou, naha ahinūmbi hoafi ranaiyo moani adūkarī hamndayo?” mehuamboyu. ³⁷ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundūhi yahuya, “Adūkarī sapo sihafi God ranahambo, sihafi ŋgusūfo muṅguambo, sihafi hohoanimo muṅguambo, yifiafi muṅguambo ranambo ŋgusūfo pandowori.” ³⁸ Rani ahinūmbi hohoanimo ranane ai weaṅgurūhididi asu moani adūkarī hamndayo. ³⁹ Asu ŋgorū ahinūmbi hoafi adūkarī rani-kimnindi ra ndahurai-ane, “Se ŋgunindambūri ranaheimbo ŋgusūfo pandowandūri sapo se sihafi fimbo rawarowandi nou.” ⁴⁰ Mosesindi muṅguambo ahinūmbi hohoanimo aho ranane asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi nindou-yomondi yamundife hohoanimo ranane muṅguambo ranana yimbu adūkarī ahinūmbi hoafi ra nimndūhane,” mehu.

*Sisas ai dūdi Kraisyu yahu haya dūdumefiyu
(Mak 12:35-37; Ruk 20:41-44)*

⁴¹ Farisi nindou ai guguriyafu mamarimonda Sisas ai ahamumbo dūdufipurūhi yahuya, ⁴² “Se ra Kraisi-mbo nūnguru hohoanimoyomondūhiyomoa? Ai ra dadī amoa moaniyomondambe-ahindiyua?” mehuamboemo. Asu ai simbori hoafiyomondūhi yahomoya, “Ai-ana Defitindi amoa-ambeahindani,” mehomondamboyu. ⁴³ Asu ai ahamumbo dūdeapuriyahuya, “Asu nūngufemboyo Yifiafi Aboedi ranai Defitimo hohoanimo ŋgusūfoambe horimarera asu ai Kraisi ranahambo Adūkar-ani mehundoa? Defit ai yare hoafiyuhū yahuya, ⁴⁴ ‘Adūkarī Ai wandī Adūkarimbo yare hoafiyuhū yahuya,

“Wandi warī hondūni ndanūhi ndando nimandifi ŋgafimbo asu sūnguna sihambo hūrūtūmbi nindou sihafi yirūmbo hoarehi hinŋgindiheamboyahī,”’

Buk Song 110:1

Defit ra-mehu. ⁴⁵ Defit ai Kraisi ahambo Adūkarī yahundo marandane. Asu nūngufimboyo Kraisi Ai Defitindi ahuirayu rana?” mehupuri. ⁴⁶ Asu nindou mamā ai-amboani moai Sisasindi dūdufe hoafi ranimbo simbori hoafiyundo, ŋga wani. Raniyomo asu ai ri-hūnda peyomo houmbo ahambo dūdufembo ahinrurūhi asu ai moai ahambo mamā dūdufe amboani dūduyafundo rundi, ŋga wani.

23

*Sisas ai ahinūmbi hohoanimo yamundurundeimbi asu Farisi nindou ranahamundi hoafi ranimbo ahin hoafimayu
(Mak 12:38-39; Ruk 11:43, 46; 20:45-46)*

¹ Raníyú asu Sisas ai nindou afíndí ahambo wakíreri menjoro ranaiyei asu ahambo süngururü-rundeimbi-memo ranaiyomo aheimbo wataporimbomarándürí. ² Ai yare hoafíyundürühü yahuya, “Ahínümbí hohoanímó yamundu-rundeimbi asu Farisi nindou-anemo ai síheimbo yamundífembo Mosesíndí fondí kosiründümo houmbo aníngomo. ³ Ranímbohündambo anímbo asu se hímboríndei süngundhíndí níní-moatükunímboyo ai se raríhi yahomo houmbo hoafemondürí ranímbo. Nğa asu se níné-moatükuní ai rawarundí rasüngu randíhimboyei, nğa waní. Aiana hoafí yanggírane ai raríhi raríhi-emo, nğa asu ai ahamundíhoarí refembo ana, ngírí randundí. ⁴ Ahamundí ahínümbí yamundífe hoafí ra tíngümbí moatükunane. Ai-ana nindou amuríyei daboahamíndíwamí nímboeimbi moatükuní ai mbísahümündia yahomo houmbo hüputüründümo nandundühanemo. Asu aiana ahamundíhoarí ngírí akídou amboaní nímboeimbi moatükuní ai manandundí ranahambo semíndímbo moai faríhouwuri, nğa waní. ⁵ Nindou ai yíhoefímbo hoeimbírhímuní yahomondühanemo ai nindou hímbóahü müngu-moatükuní ra yaru arundí. Ai dídíbafífe wadagí adükari güdu mburu yihurüründümo arundí. Asu ai ahamundí hoarí raní hímborífíhí moaní raní-poanímbo yihuru yihurumarundí. ⁶ Aiana nímárfíndí aboedühi nímárfímboane hohoanímoyomo arundí afíndí sesesímbo sí símboanane asu Suda-yafe rotu worí ranambe dírdühi nímárfímbo-anemo hohoanímóemo. ⁷ Aiana nindou ai ahamumbo nindou afíndí fandífeambe yíhoefímbo híhífímbríhümüní, yahomo asu yíhoefímbo yamundu-rundeimbi nindou-anemo mbísahümüní mbíríhündí, yahomombo-anemo hohoanímoyomo arundí. ⁸ Nindou ai síheimbo yowaní yamunde-randeimbi nindou mbísahíndürímboyei, nğa waní. Seana moaní mamí apodoho apodoho mamí yanggíraneí, nğa síhei Yamunde-randeimbi Nindou aiana moaní mamí ai yanggírani anüngu. ⁹ Asu se nindou mamí hífí ndanühínda ranahambo ahíníndíhorühí hoafíndeihiya ‘Ape’ mbíseimboyei, nímboe sapo síhei Ape mamí yanggírani sünambe amaru. ¹⁰ Asu nindou ngorü síheimbo hoafíndeihiya ‘Yamundo-randeimbi’ mbíseimboyei, nímboe sapo síhei yamunde-randeimbi Krais yanggírani. ¹¹ Nindou düdi ai síhei mbusümo nindou adükari hamíndí anüngu ana, asu ai síhei ratüpuríyú-randeimbi nindoumbofí mbününguawamboane. ¹² Nindou düdi ai ahándíhoarí nindou adükaranahí ehu ana, ahándí ndürí hífnámbo gadímboe. Nğa asu nindou düdi ai ahándíhoarí hífnámboareandí ranai ana ahándí ndürí adükárándímboe.”

Sisas ai ahamundí yimbu yafambe moaruwai hohoanímó yaru arundí ranímbo hoafímáyú

(Mak 12:40; Ruk 11:39-52; 20:47)

¹³ “Ahínümbí hohoanímó yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, hípoanímboembou-anemo. Awi seana yafambe yimbumbíyomo houmbo-anemo! Seana nindouyei ngusümboarühí God ngíníndí hífandarandí ranahambo yipurí papíru híningírú arundí. Asu se síhamundíhoarí amboaní moai ranambe kefoau homorundí. Asu asúkai se moai nindou dídíyei ai ranambe kefoefembo yífírayei ranaheimbo hínníngíwura kefoehí hüsi, nğa nafí gürarundí. ¹⁴ [Ahínümbí hohoanímó yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hípoanímboembou anemo. Awi seana yafambe

yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana sapo nimorehi kai animboei ranaheimbo wosihofori hoafiyomo-ndündürühanemo asu se ahei wori kosaründimo. Rananemo asu se nindou ai hoembirihimuna yahomo houmbo Godimbo moani gedühi didibafiyomondühi homo arundi. Raninimbohündambo animbo süngunambo sihamundi tñirifo ra moaruwai hamindi tükündifepurimboe!]¹⁵ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo se boboharindümo! Awi seana yafambe yimbumbiyomo houmbo-anemo! Seana botiwami hoe hanjifo-süngu homo arundane asu hifi-süngu homo arundane ra nindou mam sihamundi süngurapuri randeimbi tükife niñgombo kokombohündambo-anemo. Nindou ranai sihamundi süngurapuri-randeimbi nindou tüküfiyuwanane asu randüwuran ai haiambe nafi gadümbui sapo se-amboani rawefundi nou. Ranani nindou ranai se rarundan ahandi moaruwai hohoanimo sihamundi moaruwai hohoanimo ranahambo ngasündearandi.¹⁶ Nindou himboatihari nindou amurambo nafi nafuimbo-memo, se hipoanimoembou-anemo! Seana nindou yamundundühiya, Nindou düdi ai ninimboyu dabarifihi Godindi wori ranahambo dukare ranifihi dabarefiyu ana, ra moanane. Nga asu nindou düdi ai gor Godindi wori ranambe engoro ranifihi dukare dabarefiyu ana, asu ai rani-moatükuni refembomayu ra anihondumbo rambireandamboane yahomo arundi.¹⁷ Seana himboatihari hohoanimo-koate nindou-anemo! Nini-moatükuniyo ai moani ahinümbi moatükunayo, gor ranaiyo asu Godindi wori ranioyo? Gor ai Godindi worambe yanggoromboane asu Godindi moatükuni hondü nahurai tükefeyo.¹⁸ Asu asukai seana yamundundühiya, Nindou düdi ai sesi sihefe hasihoni ranahambo dukare ranifihi dabarefiyu ana, ra moanane. Nga asu nindou düdi ai sapo sesi sihefe hasihoni raniwami sesi asihefeyo ranahambo dukare ranifihi dabarefiyu ana, asu ai rani-moatükuni refembomayu ra anihondumbo rambireandamboane yahomo arundi.¹⁹ Awi seana nindou himboatiharanemo! Nini-moatükuniyo ai moani ahinümbi moatükunayo, sesi asihefeyo ranaiyo asu sesi sihefe hasihoni ranioyo? Sesi, sesi sihefe hasihoni raniwami yanggoromboane asu sesi ra Godindi yangiri tükefeyo.²⁰ Ranimboane asu nindou düdi ai sesi sihefe hasihoni ranahambo dukare dabarefiyu ana, muñgu moatükuni raniwami engoro ranahambo kameih ranifihi dabarifihani.²¹ Asu nindou düdi ai Godindi wori ranahambo dukare ranifihi dabarefiyu ana, asu God ai wori ranambe anüñgu ranifihi kameih dabarifihani.²² Asu nindou düdi ai süñü ranahambo dukare ranifihi dabarefiyu ana, asu ai sapo Godindi nimar hi fandimbo fondi asu ai mare fondi raniwami amaru ranahandi-ih kameihü dabarifihani.

²³ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanimoembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Se-ana muñguambo akidibou sesambefembo moatükuni wambifi nahurai ranane se yimunguründümo mburu asu 10 ranahandi ngörü bidifiri ra Godimbo yiboboru asihemo. Nga asu seana adükari ahinümbi hoafi bidifiri ranahambo ana se hinñgürumbo-anemo. Sapo rani-moatükuni hoafi ranana ini ra, nindou muñguambo ranaheimbo mam si mogodi hohoanimo hohoanimo, nindou ngorumbo hipoambo hohoanimo, asu anihondumbofe hohoanimo ranane. Godimbo nini-moatükuniyo 10 ranahanda mam bidifiri yibobofe sihefe ahinümbi hoafi ra se hinñgündumboemo, nga adükari moatükuni hohoanimo

hoafimayah ranamboani se süngundu ndundi. ²⁴ Seana himboatihariyo hefe nindou ngorumbo naf nafiumbo nindou-anemo! Seana himboafifi ranahamumbo simindi hoe ranambe foerimonda hürühoupurühanemo, nga asu kamer ninihondi adükar ra kameihuru sirifoarundühanemo! ²⁵ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimb nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanimoembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Se-ana sesi hipiri napo ra himborani moanambühi ranane popoaiarhoemo, nga asu wagabe ragu ana hümbühüni hohoanimo asu moani sishamundi fi ranahambo hohoanimo ranimboane foafusafu hinngirundani tüküra piareandi. ²⁶ Farisi nindou seana himboatihari nindou-anemo! Awi se hipiri ranambe ra, wagabe ragu ran boatei popoaindihomondani animbo asu himborani moanambühi ranamboani kameihi aboedi himbondimboe! ²⁷ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimb nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanimoembou-anemo! Awi seana yafambe yimbumbanemo! Se-ana yifambe ranahambo yihuruyo hinngifeyoani aninggo yahurai-anemo! Ranane sapo yifambe ranai moanambühi himborani ranai aboedi himboyo haya aninggo, nga asu ragu wagabe ranana yifi hambohaindi fisingarümbi moaruwai ranai mamikariyombo foerimboane. Se sishamundi fiambe ragu ra moani yahurai hamindanemo! ²⁸ Yahurai-anemo se-amboani fi moanambühi nindouyei himboahü mbumundi nindou himboemo, nga asu sishamundi fiambe ragu ranana yafambe yimbumbi hohoanimo asu moaruwai hohoanimo ranambo güre pireaipurimboane.

²⁹ Ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimb nindou-anemo asu Farisi nindou-anemo, se hipoanimoembou-anemo! Awi se-ana yafambe yimbumbanemo! Se-ana Godindi hoafi hoafiyomorundeimb ranahamundi yifambe nafiru arundi. Asu nindou aboedi mbumundi manimboei-mayei ahei yifambe-wami se yihururu hinngiru arundi. ³⁰ Asu rananemo se yaru hoafiyomondühiya, 'Ro horombo shefi amoa mamani maningomo ranambe mbanimboefimbonana ngiri ro Godindi hoafi hoafiyomorundeimb nindou ranahamumbo hifokoefembo farihupuri.' ³¹ Asu se ran hoafi yaru hoafemo ranana asu se maru sapo nindou didemo Godindi hoafi hoafiyomorundeimbimbo hifokoamarupuri ranahamumbo nahurai-anemo weindah nafuiayomo. ³² Refe ana, awi koe se nine-moatükun sishamundi amoa mamani ai ramarundi ranifih randu ngomo nafindundümo! ³³ Awi seana amoasiranemo! Seana moaruwai amoasirindi nimor hondonemo! God ai sishamumbo papife hoafinduan se haiambe gadimboemo. Nüngundu se ranahambo mafebou-a? ³⁴ Ranimboane asu se himborindimo nda. Ro sishamumbo sowana Godindi hoafi hoafiyomorundeimb nindou, fifirundeimb nindou asu yamundurundeimb nindou ranahamumbo koandihheapurimboyah. Ranambo asu se bidifiri hifokoandupurimboemo, bidifirambo nimifih hifokoefemböhünda pandupurimboemo, bidifirambo Godindi worambe bubundupurimboemo. Asu bidifirambo ngorü ngoafihündi heboadupuri houmbo wandupuri ngomo ngorü ngoafihü tükündafundi. ³⁵ Ranimboane asu nindou mbumundi hifi ndanühi manimboei ranaheimbo hifokoamarundüra yifimayei, ran mungu moatükun ranahambo se hütiyomo. Sishamundi huti sünguyo sapo nindou ai mbumundi hohoanimo süngurihindeimb Eberindi sirambeahindi peyo haya ho

hombu Sekaraia sapo Berekiandi n̄mor+mayu ranahand+fiḥi t̄umareandi ranahambo h̄ifokoamarūwuri. Se God̄indi wori asu ses̄i s̄ihfefembo fondi mbusūmo ranambeyo h̄ifokoamarūwuri. Ran+ambohündambo an+ambo s̄ihamundi-wami t̄iḡir̄ifo ranai nan̄gopurimboe. ³⁶ Ro s̄ihamumbo an+hondūmboanah̄i hoafehapuri nda. Nindou h̄ifokoaru marundi ranahambohūnda t̄iḡir̄ifo af̄indan+ambo God ai nindou haponda an+amboei aheiwami nandeandürümbui.”

Sisas ai Serusarem ḡgoafi ranahambo hohoan+momayu
(Ruk 13:34-35; 19:41-44)

³⁷ “Serusarem+hündi, Serusarem+hündi, se God̄indi hoafi hoafiyomo rundeimbi nindou ranahamumbo h̄ifokoar+hipurūhi asu se God̄indi hoafi sem̄indi hombu nindou s̄iheimbo sowana koamar+hepur̄i ranahamumbo h̄ifokoeffepurimbo safombo n̄imoeinambo-r̄ih̄upur̄i mar+hündi! Ro s̄ihafi mbusūmo nindou an+amboei ranaheimbo waḡidem̄ind̄indür̄ih̄i war̄i gabud̄ifoefendürimbo af̄indi hohoan+momayah̄i kakaroko hond̄i ai ahand̄i weihoandi mbanendi hoareharam̄ind̄indür̄i nou. ḡga asu se wambo moai refembo raro-saf̄ind̄iri, ḡga moei masafi. ³⁸ Asu se h̄imbor̄indei. God ai Ahand̄i wori s̄ihei mbusūmo h̄in+ḡḡ+mareandi asu moan̄i fondarimboe. ³⁹ Ro nda s̄iheimbo hoafehandür̄i, hapondanambo ana se ḡḡir̄i asūkai wambo hoeind̄ihind̄iri, ḡga ḡgo ḡgombo süḡgunambo an+ambo se rand̄ihi hoaf̄indeih̄iya, ‘God, Se nindou ai Adūkar̄ind̄i ndür̄ina tūkefiyu ranahambo aboedi aboed̄ind̄i-wori,’ mb̄iseimboyei,” mehu.

24

Sisas ai God̄indi wori ra b̄ir̄iboemboe yahu haya watapor+mbomarandi
(Mak 13:1-2; Ruk 21:5-6)

¹ Sisas ai God̄indi wori ranambeah̄indi tüküfi haya huwane asu ahambo süḡgururū-rundeimbi ai ahambo sowana mahomo God̄indi wori wor+mbomarundi ra nafuiyondowohū hoaf̄iyondombohūnda. ² Ran̄iyu asu Sisas ai ahamumbo hoaf̄iyuhū yahuya, “Ȳin̄i, ro an+hondūmbo-anah̄i nda hoafehapuri. Se haponda mun̄guambo moatükun̄i ra hoeirundai? ḡḡir̄i n̄imoei nda süḡgunambo ana rande atūboaki-atūboak̄ind̄i gafuwani hoeindund̄i, ḡga mun̄guambo n̄imoei ra h̄ifin̄i pind̄ihimboyei,” mehupuri.

Sisas ai ahambo süḡgururū-rundeimbi+amboya t̄iḡir̄ifo tükünd̄ifemboe yahu hoafimayu
(Mak 13:3-13; Ruk 21:7-19)

³ Sisas ai Orif N̄imi Hifi Wafuambe n̄imaru ane asu ahambo süḡgururū-rundeimbi ai yan̄ḡir̄i hafomo ahambo-so tüküme fundi. Ran̄iyomo asu ai düduyafu hoaf̄iyomondūhi yahomoya, “Se ȳihoefimbo hoaf̄iyafimun̄i nün̄gu-simboani ran̄i-moatükun̄i ra tükümand̄ife? Asu n̄in̄i-moatükun̄i boatei tükünd̄ifeyoan̄i hoeimand̄ihu sapo se kosimboayafi ranane asu ndeara b̄id̄if̄i-ranambo si tüküfemboayo ranane ranahambo f̄if̄ir̄ind̄ihumboyef̄i?” mehomondamboyu. ⁴ Ran̄iyu asu Sisas ai simbori hoaf̄iyuhū yahuya, “Awi se h̄ibadūmbo nindou ai s̄ihamumbo wos̄ihoafori hoaf̄indeimboyei. ⁵ ḡga nindou af̄indi ai tükündafu wand̄i ndür̄i dükandu hoaf̄ind̄imondūhi an+amboya, ‘Ro nda Krais-anah̄i!’ mb̄is̄imondūhi an+ambo ai nindou af̄indi ranahaimbo wos̄ihoafori hoaf̄ind̄imondan̄i ai an+hondūmbond̄ihimboyei. ⁶ Se yifari hoafi asu yifari yafui hoafi h̄imbor̄ind̄imboemo. ḡga asu se ran̄i-moatükun̄i ranahambo h̄ibadūmbo,

nga hepünündafumboemo ranimbo. Rani-moatükuni ra tükündifemboesi, nga asu rani-moatükuni tükefeyo ranahambo ndeara bidifiranambo si ane yahopoani, nga awi wani. ⁷ Hifi hifi ranai simbori yifiranindimboe. Asu adukari bogori nindou mamahandi nendi ranai ngörü adukari bogori nindoundi nendi rani-babidi simbori-simborindimboemo. Hifi bidifiri ranifihisi sesai wanindohü asu hifihhe ranai tükündifendamboe. ⁸ Munjuambo moatükuni ra tükefeyo ranana moani nimorehi ai niori wakemindimbo asubusi boatei asemindo yahurai boatei-ane tükefeyo. ⁹ Ranimbo siheimbo mbunduründumo tñirifombi moatükunambe sindundürühi hifokoandundürimboemo. Ranimbo munjuambo hifindi nindou ai wandi sünguna sihamumbo yiboarukondühüpurimboyei. ¹⁰ Rani-simboani nindou afindi ranai ahei anihondümbefe hohoanimo ra hinngindihindühi, asu ai ahei ngunindi ranaheimbo nindou amuri hürütümbi nindouyei warühindihindürühi asu aheihoi amboani simbori yiboarukofirindeimboyei. ¹¹ Ranimbo asu Godindi tikai hoafi hoafiyomo-rundeimbi nindou afindi ranai tükündafundühi animbo asu ai nindou afindi ranaheimbo wosihofori hoafindimondani anihondümbondihimboyei. ¹² Ranifihisi animbo asu saporuawai hohoanimo ranai afindi tükündifeyohü nindou ngörumbo hipoambofeihisi ngüsüfo pefe hohoanimo ranai akidoundimboe. ¹³ Nga asu nindou düdi ai nini-moatükuni ahambo tükefeyo ranahambo moanane yahu kikihiramündi anüngu ai ngu ngumbo bidifirani si tüküfyuambe ranana ai aboedambondifimbui. ¹⁴ God nginindi hifandarandi Aboedi Hoafi ranahambo munjuambo hifi ranühi nindou munju ranaheimbo weindahi bokarihendürani animbo asu ndeara bidifirani si ra tükündifemboe.”

Moaruwai hamindi moatükuni tükündifemboe

(Mak 13:14-23; Ruk 21:20-24)

¹⁵ “Asu moaruwai moatükuni niñgombo-mayo sürühoeimbi fondi ranahambo moaruwaimbondeambui ranahambo Godindi hoafi hoafiyurandeimbi nindou ahandi ndüri Danier ai wataporimbomarandi ra se hoeindumboemo. (Nindou düdi ai ndani hoafi ra hoeifemboayu ranai hoafi ranahambo ndore fñirimbireandamboane.) ¹⁶ Rani-simboani animbo nindou didiyei ai Sudia hifambe animboei ranai hifi wafunambo nimai mbifeohindamboane. ¹⁷ Rani-simboani ana saporuawai ahandi worikimi amaru ranai ahandi napo worambe kurayo ranahambo hani semindimbo hihiniñgindeambui. ¹⁸ Asu nindou düdi ai ahandi nübürambe anüngu ranai ngiri ahandi hoeari masihendi ra semindimbo hihirindifi ngu, nga wani. ¹⁹ Rani-simboani nimorehi didiyei ai niori furümbaye-ane asu nimorehi niori titi simindeimbaye ranane ranaheimbo moaruwai hamindi tükündifemboe. ²⁰ Se Godimbo didibafindimo ranimbo asu se ngiri afindi ngisihari tüküfeyoambe ane asu moani nimarimbo si ranambe ane ra se ngiri feboundi! ²¹ Rani-simboani tñirifo afindi tükündifemboe. Horombo God ai hifi sünü nafimaramdambe peyo haya ho hombo hapondani tükefeyombe ana, moai afindi tñirifo ndahurai tüküfeyo. Nga süngunambo rani simboani ana moani munjuambo tñirifo afindi hamindi moatükuni animbo tükündifemboe. Asu randife hayambo ra süngunambo ana ngiri asükaindo tñirifo yahurai tükündifeyo. ²² Nga asu God ai rani-simboani ranahambo bodifombofe kikihiyimindi-koatembonana munjuambo nindou ranai ngiri aboedamboyahindi.

Nga asu God ai munḡuambo nindou sapo ranaheimbo wandanei yahu d̄bon+m̄ayund̄ur̄i ran̄im̄boh̄und̄ambo wambo an̄im̄bo asu hapondan̄i ana God ai ran̄i si ra awi bod̄ifombonde k̄ik̄ih̄nd̄am̄und̄umbui. ²³ Ras̄im̄boan̄i nindou b̄id̄if̄ir̄i ai s̄ih̄am̄umbo hoaf̄iyeh̄üya, ‘Se nd̄uh̄i h̄im̄boemo, nga Krais ana ini nda!’ mb̄isei-anane, asu ‘Ai ana ini gogu ra!’ mb̄isei-anane ra se nindou ranahei hoaf̄i an̄ihond̄umbo-ndund̄ur̄im̄boemo. ²⁴ Nim̄boe sapo nindou b̄id̄if̄ir̄i ai t̄ük̄üafund̄uh̄i wos̄ihoaf̄or̄i hoaf̄ind̄im̄ond̄uh̄iya, ‘Ro Krais-anah̄i,’ asu ‘Ro God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iya-r̄ih̄andeimb̄i nindou-anah̄i,’ mb̄is̄im̄bo-memo. Asu ai hep̄ün̄ifeimb̄i moat̄ükun̄i nafuind̄im̄ond̄uh̄i ran̄ipoan̄im̄bo ḡḡin̄ind̄i nafuim̄bo rat̄üpur̄i rat̄üpur̄ind̄im̄boemo. Ai nindou sapo God wandanei mehu ranaheimbo amboan̄i ndahur̄im̄ndef̄im̄bo mb̄is̄im̄boemo, nga ḡḡin̄ind̄imo. ²⁵ Ran̄i-moat̄ükun̄i ranahambo ro horombonambor̄ih̄e hoaf̄imehapurane, nga se ranahambo h̄imbor̄ind̄imo. ²⁶ Asu nindou ai rand̄ih̄i hoaf̄indeih̄iya, ‘Hoeir̄ih̄i, Krais-mayu ranai ana n̄im̄i woh̄i fur̄ikoate-reand̄i h̄if̄uh̄ani an̄ḡḡu,’ mb̄iseian̄i asu se ran̄in̄i ḡḡomboemo, nga wan̄i. Asu nindou ai rand̄ih̄i hoaf̄indeih̄üya, ‘Aiana d̄bo ndanambe ndan̄ḡḡu nda,’ mb̄iseian̄i wan̄i asu se ranahambo an̄ihond̄umbondumboemo, nga wan̄i. ²⁷ Nga Nindou Hondü ranai ana, sapo wabür̄üs̄i s̄ün̄ü munḡu ran̄if̄ih̄i hüf̄ih̄am̄ind̄i süfuan̄ipoed̄i ḡḡu hafuan̄i si boak̄iboadeamboe yahurai-an̄im̄bo nindou h̄im̄boah̄ü t̄ük̄ünd̄üf̄imbui. ²⁸ Sapo nahan̄üh̄iyo nindou ai ȳif̄iyo haya ȳif̄i n̄im̄oko ranai moanamb̄üh̄i engoro ana, ran̄üh̄i koahoeimb̄i ranai hei gugur̄ih̄ind̄uh̄anei.”

*Nindou Hondünd̄i kos̄im̄bo si
(Mak 13:24-27; Ruk 21:25-28)*

²⁹ “Ran̄i t̄iḡ̄ir̄ifomb̄ü moat̄ükun̄i si ranai ndeara munḡundoan̄i an̄im̄bo n̄imeh̄ünou, hüf̄ih̄am̄ind̄i ai n̄im̄bir̄an̄inder̄üh̄i asu amoamo ai ḡḡir̄i sindu.

Mupui ai s̄ünam̄beah̄ind̄i fir̄ibad̄iȳiboai p̄ütap̄indowoh̄ü asu munḡuambo ḡḡin̄ind̄i moat̄ükun̄i s̄ünambe an̄iḡḡo ranai fif̄im̄ind̄im̄boe. *Aisaia 13:10; 34:4*

³⁰ Ran̄i-s̄im̄boan̄i an̄im̄bo Nindou Hondü ai t̄ük̄üfembo nafuim̄bo moat̄ükun̄i ranai s̄ünambe weindah̄i t̄ük̄ünd̄ifemboe. Asu h̄if̄i ndan̄üh̄und̄ambo munḡuambo s̄ir̄ih̄ünd̄i nindou ranai aras̄iran̄indeim̄boyei. Asu Nindou Hondü ai s̄ünambeah̄ind̄i mbur̄ḡḡaiwam̄i n̄ḡḡumbo ahand̄i ḡḡin̄ind̄i asu ad̄ükari h̄im̄boamupuim̄bo-randeimb̄i moat̄ükun̄i ndem̄ünd̄ü haya ra d̄bonde kuduan̄i ranahambo hoeind̄ih̄im̄boyei. ³¹ Ranan̄im̄bo fufun̄i af̄ind̄i ranai hoaf̄ind̄im̄boe. Ranan̄im̄bo asu ai ahand̄i s̄ünambeah̄ind̄i nend̄i ranhamumbo yimbuyimbu h̄if̄i ra h̄imboran̄ipoed̄i nindou munḡu God ai wandanei mehu gugur̄ifend̄ur̄im̄boh̄ünda koand̄ih̄epura ḡḡomboemo.”

*Hoandas̄üfo n̄im̄ind̄i ranahambo yamund̄ife hoaf̄i
(Mak 13:28-31; Ruk 21:29-33)*

³² “Asu se hoandas̄üfo n̄im̄ind̄i tür̄üfoarund̄uh̄i hohoan̄im̄ond̄imo. Ran̄i n̄im̄i ranai ahand̄i d̄üd̄üd̄ü ran̄if̄ih̄i hoehoi t̄ütük̄iyoh̄ü emünd̄ü aforo ana, se f̄if̄ir̄und̄i sapo ranana ndeara hoemboane. ³³ Mam̄i ran̄is̄ḡḡumbo an̄im̄bo asu se hoeindundan̄i munḡuambo ran̄i moat̄ükun̄i ranai t̄ük̄ünd̄ifeyoan̄i hoeindund̄uh̄i ranan̄im̄bo se Nindou Hondü ai ḡḡir̄i am̄tata kudu, nga yipur̄i k̄imani an̄ḡḡu, ra f̄if̄ir̄indumboemo. ³⁴ Ro

sihamumbo anihondumboanahi hoafehapuri nda. Bidifiri nindou hifi ndanuhi animboei yifihai-koateayei-ambe animbo rani-moatukun ranai tukundifemboe. ³⁵ Sunu hifi ranai ana awarindihomboe, nga asu wandi hoafi ranana ngiri awandihoyo, nga wani.”

*Nindou mamai aiamboani moai Adukari ai tukufembo si ra fifireandi
(Mak 13:32-37; Ruk 17:26-30, 34-36)*

³⁶ “Nga asu Nindou Hondu ai tukufembo si raninambo nindou mamai-amboani moai fifireandi. Asu rana si tukufemboayo ra sunambehindi nendanemo asu Nimori aiani ra moai fifirundi. Nga moani Afindi ai yangirani rani-moatukun ranahambo fifireamboayu. ³⁷ Nindou Hondu ranai tukufembo si ranana Noa nungambe ra simboani nahuraindimboe. ³⁸ Sapo horombo hohoambu ai tukufe-koateyoambe rana-simboani ra nindou ai moani sesi sahusi hoe simindei asu nimorehi nindowenih anaminduhiyahi heimbo bidifirani hondu ranambe Noa ai botambe aboeda kamefuendi. ³⁹ Rana-simboani ra nindou ranai rana-moatukun tukufemboayo ranahambo moai fifirihindi, nga ai moani siri mbirowohi ratupuriyei hei-ane asu hohoambu ranai tukufehu aheimbo pare gogomaramindinduri. Moani yahurai-animbo sunguna Nindou Hondu ai tukufyuambe tukundifemboe. ⁴⁰ Rana-simboani ana nindou yimbu ai numburambe ratupurindafanduh nimbafandani animbo, nindou ngorumbo nderumunduh asu ngoru ai moani rande bodiboadiran nungumbui. ⁴¹ Nimorehi yimbu ai mban hirindafih nimbafeani animbo asu ngorumbo ndemunduan asu ngoru ai moani rande bodiboadeandani nngombome. ⁴² Awi se hibadumbo nngomo, nga nini-simboaniyo sihamundi Adukari ai tukufemboayu ra se moai fifirundi. ⁴³ Awi se randu hohoanimondimo. Wor aharamburiyu haya humbuhuni nindou ai nini-simboaniyu ahandi worambe humbuhunimbo tukufemboayu ra fifirareandi ana, nindou ranai ngiri apu. Nga ai humbuhuni nindou worambe tukundufimbui mbusu haya yangiri gunde nimanduh ngumbui. ⁴⁴ Ranimbohundambo animbo se-amboani munguambo si aho ra hibadunduh nafindundumo nimandimo. Nga Nindou Hondu ranai tukufembo ranahambo se mitanrindumo houmbo hidibohidiboyomondambeanimbo moani ai sumbundamunduh tukundufimbui.”

*Nindou ratupuriyafaninandeimbi aboedi asu moaruwai ranahafandi
kajofoe hoafi
(Ruk 12:42-46)*

⁴⁵ “Asu dudi ratupuriyu-randeimbi kaowori hohoanimo-koate didiboadire-randeimbi fifireandeimbi nindouayua? Nindou rana ana sapo ahandi bogori nindou-mayu rana ahamboya, ‘Se nindou ratupuriyomo-rundeimbi bidifiri-memo ranahamumbo hibadapuri,’ yahu haya kajoariri hinngimariri ranani sapo ai ahamumbo sesi segopurimbo simboani yibobofe segopurimbohunda. ⁴⁶ Nindou ranahandi bogori nindou ai worambe tukufi hoeirani asu nindou-mayu rana sapo ahandi bogori nindou ai refembo hoafi-mayu sungu rawareandi ranana nindou rana moani hihifi-hihifimbiyuwamboane! ⁴⁷ Ro nda sihamumbo anihondumboanahi hoafehapuri, bogori nindou rana nindou ranahambo ahandi munguambo moatukun ranahambo hifandimbo bogorimbondiri hinngindirumbui. ⁴⁸ Nga asu nindou rana, moaruwai ratupuriyu-randeimbi nindouayua ana, asu ai ahandi fimbo

rande hoafɪnduhü anɪmboya, Wandɪ bogorɪ nindou ai ɲɪrɪ awi nɪmai tükündüfiyu mbüsümbui. ⁴⁹ Rananɪmbo asu ai ahandɪ mamɪ ratüpurɪyomorundeimbɪ-memo ranahamumbo piyu haya bubuhaindüpurühɪ asu sesɪ dedü wakɪndeandühɪ bia ra ndümündɪ, nindou bia sɪmɪndɪmo-rundeimbɪ ranɪ-babɪdɪ hoanɲuhü randu wakɪndeambui. ⁵⁰ Rananɪmbo asu mamɪ sɪmboanɪ sapo ratüpurɪyu-randeimbɪ-mayu ranai ahandɪ bogorɪ nindou ranai tüküfemboayu ra mɪtanɪramündü haya hɪdɪbo-hɪdɪboyuambe anɪmbo tükündüfimbui. ⁵¹ Rananɪmbo asu ahandɪ bogorɪ nindou ai ahambo kɪbodɪrɪndirɪ mbunda asu nindou wosɪhoaforɪ hoafɪyeimbɪ ranambendirɪmbui. Rananɪmbo asu ai ranambendɪfihɪ heindühɪ yahafɪ sɪsɪnderɪmboe.”

25

Yihoarɪfamborɪ 10 ranahei kafoefe hoafɪ

¹ “Ranɪ-sɪmboanɪ ana God ɲɪnɪndɪ sünambe hɪfandarandɪ ra ndahurai anɪmbo tükündɪfemboe. Mamɪmbo yihoarɪfamborɪ 10 ranai nindou mamɪ nɪmorehɪ semündü haya masüfuwa asu ai ahei ram hai ra fufurühümündi hehi ahambo nafɪnɪ nafoarɪfihɪ fihambo mahei. ² Hondahüyahindeimbɪ-mayei (5) ranai moanɪ hohoanɪmo-koateyei, ɲga asu ɲgorɪ hondahüyahindeimbɪ-mayei (5) ranai aboedɪ fɪfɪrɪhindeimbɪyei. ³ Sapo nɪmorehɪ hohoanɪmo-koate-mayei ranai ahei ram ra sahümündi, ɲga asu moai ram hoe bɪdɪfɪrɪ fuihümündi. ⁴ ɲga asu nɪmorehɪ dɪboadɪre fɪfɪrɪhindeimbɪ-mayei ranai ahei hoe hɪpɪrɪ-mayo ranambe hoe fuihümündihɪ ahei ram dɪboadorɪhi masahümündi. ⁵ Ranɪyei asu sapo nindou nɪmorehɪ semündümbɪ-mayu ranai nɪmai tüküfe-koatemayuwamboyei asu aheimbo yapombo hɪmbo-marandüramboyei moanɪ rarɪhi yapombo boarɪhehi hehi kurɪmayei. ⁶ Ranɪyo hombo nɪmbɪ mbusümöndühɪ nindou mamɪ ranai mɪɲɲɪyowuhü yahuya, ‘Sapo nindou nɪmorehɪ semündümbɪ-mayu ana nda! ɲga asu se ahambo sühüsi nafoarɪhorɪ fihɪrɪhorɪmɪndei!’ mehu. ⁷ Ranɪyei nɪmorehɪ-mayei ranai munɲu botɪyahindühɪ ahei ram hai ra yimundɪfembo dɪdɪboadomafandɪhündɪ. ⁸ Ranɪyei asu nɪmorehɪ hohoanɪmo-koateyeimbɪ-mayei ranai nɪmorehɪ aboedɪ fɪfɪrɪhindeimbɪ-mayei ranai hoafɪyeihü seiya, ‘Awi se yɪhoefɪmbo ndühɪ sɪhei-mayo hoe bɪdɪfɪrɪ fuissehi, ɲga yɪhoefɪ ana hūmaraso,’ maseiamboyei. ⁹ Asu nɪmorehɪ aboedɪ fɪfɪrɪhɪ-rɪhündei ranai hoafɪyeihü seiya, ‘Yowanɪ, ɲɲɪrɪ ndehundɪ. Hoe ndanana sɪheimboane asu yɪhoefɪmboane ra ɲɲɪrɪ sɪmonɲoründamɪndɪmuni. ɲga awi hɪhɪrɪndahi ɲgei stoa worambeahɪndɪ se-amboanɪ sɪheipoanɪmbo pemɪndei,’ masahündüramboyei. ¹⁰ Asu ranɪyei hohoanɪmo-koate nɪmorehɪ-mayei ranai stoaambo hoe pemɪmbo hɪhɪrɪyahɪ mbahei nou ranambo amonɲonɪmbo nindou nɪmorehɪ semündümbɪ-mayu ranai tükümeifiyu. Ranɪyei asu hondahüyahindeimbɪ nɪmorehɪ nafɪrɪhümündimbü-mayei ranai nɪmorehɪ semɪndɪmbo sesesɪ fondɪ-mayo ranambe nindou-mayu ranɪ-babɪdɪ kefoehi mahüsi. Ranɪyo asu ranambe kefoefe hombo yipurɪ ra pamaiaro. ¹¹ Ranɪyei asu süngunambo hondahüyahindeimbɪ nɪmorehɪ bɪdɪfɪrɪ-mayei ranai tükümeihindɪ. Ranɪyei asu ai rarɪhi puküna hoafɪyeihü seiya, ‘Adükari, Adükari, se yɪhoefɪmbo yipurɪ sübüdühawamunɪ digifo,’ sei hoafɪmayei. ¹² Ranɪyu asu nindou ranai sɪmborɪ aheimbo hoafɪyundürühɪ yahuya,

‘Ro s̄heimbo an̄ihondũboanah̄i hoafayah̄i, se nḡir̄i keboehindi, nga roana moai s̄heimbo f̄if̄ir̄ihearũ,’ mehundũr̄i.” ¹³ Sisas ai ndeara hoafi moend̄ireandũh̄i yahuya, “Awi se h̄ibadũmbo, nga moai se Nindou Hondũ ai tũkũfembo si ane asu rani s̄imboanane ra f̄if̄ir̄undi,” mehu.

*Nindou nḡim̄i ratũpur̄iyomorundeimb̄i ranahamund̄i kafoeje hoafi
(Ruk 19:11-27)*

¹⁴ Sisas ai asũkai hoafiyuhũ yahuya, “Rani si tũkũfe s̄imboani ranana ndahurai-ane. Mami s̄imboani nindou mami ai ahand̄i wor̄i ra h̄in̄nḡife hefe nḡorũ h̄if̄ina hombo mehu. Raniyu asu ai ahand̄i ratũpur̄iyomorundeimb̄i ahamumbo mborai yahupur̄i mbura ahand̄i mun̄guambo moatũkuni ahamund̄i warambe h̄in̄nḡimareand̄i. ¹⁵ Nindou-mayu ranai ahand̄i ratũpur̄iyomorundeimb̄i ranahamund̄i nḡusũfo nḡin̄nd̄i kũru hohoani moemo rani s̄imogodũh̄i kaki hoari ra ahamumbo ȳibobore yimbumareapur̄i. Nindou nḡorũmbo 5,000 kaki hoari sagado. Nḡorũmbo 2,000 kaki hoari sagado. Asu nḡorũ-mayu ranahambo 1,000 kaki hoari ra sagado marand̄i. Raniyu asu ai ahamumbo yare h̄in̄nḡireapur̄i haya nḡorũnamefiyu. ¹⁶ Ratũpur̄iyu-randeimb̄i nindou s̄apo 5,000 kaki hoari masemũdu-mayu ranai n̄imehũnou kaki ranambo kaki sem̄nd̄i ratũpur̄ambe s̄ihai haya ratũpur̄iyuhũ rani-fih̄nd̄i 5,000 asũkaiyu raniwami masemũdu. ¹⁷ Asu mami yahurai safi nindou s̄apo 2,000 kaki hoari masemũdu-mayu ranai kaki rani-fih̄nd̄i 2,000 asũkaiyu raniwami masemũdu. ¹⁸ Nga asu nindou s̄apo 1,000 masemũdu-mayu ranai ahand̄i bogor̄nd̄i kaki ra semũdu hu h̄ifambe kak̄ir̄ihai mbura h̄ifambe d̄ibo samboare h̄in̄nḡimareand̄i. ¹⁹ Nindou ranahamund̄i bogor̄-mayu ranai anḡuni hu gedũh̄i nũngu nũngumbo asu ai ngoaf̄ina h̄ih̄ir̄ifi hu tũkũmefiyu. Raniyu asu ai ahand̄i kaki nindoumbo ȳibobomareapur̄i-mayo ranahambo nindou rani bab̄id̄imbo hoafi d̄iboand̄iheapur̄i yahu haya. ²⁰ Nindou 5,000 kaki masemũdu-mayu ranai tũkũfi ahand̄i bogor̄i nindou-mayu ranahambo 5,000 nḡorũ-mayo ra masagado. Asu ai ranahambo hoafiyundũh̄i yahuya, ‘Adũkari, se wambo 5,000 kaki masowand̄ir̄i, nga awi se nda hoeiro. 5,000 kaki-mayo se masawand̄ir̄i rani-fih̄nd̄i ro nḡorũ 5,000 kaki masaham̄nd̄ih̄i nda,’ mehuamboyu. ²¹ Asu ahand̄i bogor̄i nindou-mayu ai hoafiyuhũ yahuya, ‘Se aboed̄i ham̄nd̄i ramarowand̄i. Seana aboed̄i asu an̄ihondũmbo hondũ ratũpur̄iyafi-randeimbanafi. Seana moani ak̄idou moatũkuni d̄iboad̄iro-randeimbanafi. Nga asu rani-mbohũdambo an̄imbo hapondani ana s̄ihambo ro adũkari moatũkuni h̄ifand̄imbo amboani bogor̄imbond̄ihe h̄in̄nḡind̄ihean̄in̄mboyah̄i. Asu se mborai sũhũfi ranahambo rod̄ibo h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifinde,’ mehundo. ²² Raniyu asu nindou 2,000 kaki masemũdu-mayu ranai-amboani tũkũfi ahand̄i bogor̄i nindou-mayu ranahambo hoafiyundũh̄i yahuya, ‘Adũkari, se wambo 2,000 kaki masawand̄ir̄i, nga awi se nda hoeiro. 2,000 kaki-mayo se masawand̄ir̄i rani-fih̄nd̄i ro nḡorũ 2,000 kaki masaham̄nd̄ih̄i nda,’ mehuamboyu. ²³ Asu ahand̄i bogor̄i nindou-mayu ai hoafiyuhũ yahuya, ‘Se aboed̄i ham̄nd̄i ramarowand̄i. Seana aboed̄i asu an̄ihondũmbo hondũ ratũpur̄iyafi-randeimbanafi. Seana moani ak̄idou moatũkuni d̄iboad̄iro-randeimbanafi. Nga asu rani-mbohũdambo an̄imbo hapondani ana s̄ihambo ro adũkari moatũkuni h̄ifand̄imbo amboani bogor̄imbond̄ihe h̄in̄nḡind̄ihean̄in̄mboyah̄i. Asu se mborai sũhũfi ranahambo rod̄ibo

hîhîfî-hîhîfînde,' mehundo. ²⁴ Ranîyu asu nindou 1,000 kakî masemündu-mayu ranai-amboanî tüküfi bogorî nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, 'Adükari, ro sîhambo fîfîriheanînimboanahî. Seana nindou awi hîmboarî handinî-yafeimbî ngîninîndî hamîndanafî. Seana nîne-moatükunî se hîfîrowandeimbî-hündîyopoanî nûmbûrambeahîndî sesî ra yimungurandîfî arandî. Asu nindou amurî ai nîninî-moatükunî mangîriyo bubufoarhindeimbîhündane seana sesî ra guguro arandî. ²⁵ Ranîmboyahî asu ro sîhambo yîhîmbombo sîhafî kakî ra sahamîndî ha hîfambe kakîrihî dîbo masamboarîheandî. Sîhafî munquambo kakî ini nda, nga se rando hoeindowandî,' mehundo-amboyu. ²⁶ Asu ahandî bogorî nindou-mayu ai hoafiyuhü yahuya, 'Awi se ana ratûpurîyafî-randeimbî nindou moaruwai, ratûpurî-koate yîboaruko yîboaruko-yafeimbî nindouanafî. Nindou ngorü ai ratûpurîyumbü ranahandî ro sesî yimungurahamîndî asu nindou ai nîne ahurî buburandeimbî ranahandambohündî ro sesî ra yimungurîhamîndî gugurîhe arîhandî ranahambo awi se wambo ndoro fîfîriwandîrimbo-wamboayafî? ²⁷ Asu awi refe anasî, se kakî wandî ra sapo kakî sîhefe arandî worambe sîhoefanî anîmbo, asu ro tükûndaheandühi amboanî kakî bîdîfîrî ranîwamî nandîhe ndahamîndîmbohündîsi. ²⁸ Haponda ahandî warambeahîndî kakî ra ndowandümo mbundu nindou sapo 5,000 kakûmbî-mayu ranahambo dabudo. ²⁹ Nga ai sapo nîne-moatükunî sîmongorî-maramündu ranîfîhî bîdîfîrî pandeamboe. Nga asu nindou düdi ai nîninî-moatükunîyo ranahambo wanayu ana, asu ai nîninî-moatükunîyo ai akîdou asîhendî ra ahandî-mayo munqu fufuimîndîmboane. ³⁰ Nga yîboaruko-yîboarukoyumbü nindou ranahambo weindanî hondü nîmbî nîmaroambe pinduwurü. Rananîmbo ai ranambe nîmandümo heinduhî yahafî sîsînderîmboe,' mehu.

Nindou Hondü ai munquambo nindou ranaheimbo yîbobondearümbui

³¹ "Süngunambo Nindou Hondü ranai bogorîmbondüfi tükündüfîhü ahandî sünambeahîndî nendî ranî-babîdîmbo ana, asu ai ahandî munquambo moatükunî hîfandîmbo nîmarî fondî ranîwamî nîmandümbui. ³² Rananîmbo asu munquambo hîfî ranî-hündambo nindou ranai ahandî hanğîfohü gugurîndearümbui. Rananîmbo asu nindou ranaheimbo sapo sipsip hîfandîrandeimbî nindou sipsip ngorünîni yîbobore asu meme ngorünîni yîbobore arandî nou rando yimbumbonde yîbobondearümbui. ³³ Randeandühi anîmbo ai sipsip ahandî warî hondünî hîniingîndearühî asu meme ahandî warî kadüdanî hîniingîndearümbui. ³⁴ Rananîmbo asu Bogorî nindou ai nindou ahandî warî hondünî amarei ranaheimbo hoafîndundürühî anîmboya, 'Se ana sîheimbo wandî Ape ai aboedî-aboedîmareandürane, nga se mborai sühüsi. Rananîmbo asu se sühüsi God ngîninîndî hîfandîrandî ranahambo sapo wandî Ape ai sîheimbo semîndîmbo horombo hîfî sünü hapoadümbö sîmborîyoambe raraore nafîramündü masîhendî ra sahümundî. ³⁵ Sapo ro wembomboyahanî asu se wambo sesî masehindîri. Ro amîndanîjomboyahanî asu se wambo hoe sîmîndîmbo masehindîri. Ro nindou amurî tüküyaheandanî asu se wambo sahümundîhündîri sîhei worîninîmarîhindîri. ³⁶ Ro hoearî-koate nîmboahanî asu se wambo hoearînambo yihurumarîhindîri. Ro angünümboyahanî asu se wambo hîfandîmarîhündîri. Ro karabusambe nîmboahanî asu se wambo hei wakîmafoarîhindîri. Ro hoearî napo-koateyahanî se wambo hoearînambo

wandî fi yihurumarîhindîrî,' mehu. ³⁷ Nindou mbumundî-mayei ranai ahambo sîmborî hoafîndahîndowohü anîmboya, 'Adûkarî, nûngu-sûmboanîyo sîhambo hoeirîhunîna wembombomefa sesî masahunîni, asu sîhambo hoeirîhunîna amîndanîjombomefa hoe sîmîndîmbo mafuihunîni ra?' ³⁸ Nûngu-sîmboanîyo ro sîhambo hoeirîhunîna nindou amurîmboyafo tüküyafoanda sahumîndefîrîni yîhoefî worînrîhunîni, asu hoeirî-koateyafanî hoeirî yihurumarîhunîna?' ³⁹ Asu nûngu-sûmboanîyo ro sîhambo hoeirîhunîna anjünümboyafo asu karabusambe nîmbafî randanî ro hefî wakîmafoarîhunîna?' mbîseimboyei. ⁴⁰ Asu Bogorî nindou ai aheimbo sîmborî hoafînduhü anîmboya, 'Ro sîheimbo anîhondümbö-anahî hoafayahandürî, nîne-moatükunî se moanî ndürî-koateyeimbî nindou wandî ranahambo se ramarîhindî ranana wambo rîhündîrî rarîhi marîhündîrî!' mbüsümbui.

⁴¹ Rananîmbo asu ai nindou ahandî warî kadüdanî anîmboei ranaheimbo hoafîndundürühi anîmboya, 'Se awarîhehindeimbî nindou-anei. Andai se wambo hînrîngîrîhindîrî ragu ngei! Seana hai moanî yare koadürümbo horoweimbî God ai didîboadore nafamündü Satan asu ahandî nendî ranahamumbo hînrîngîmareandî ranambe ngei!' ⁴² Sapo ro wembomboyahanî ra se moai wambo sesî sehîndîrî. Ro amîndanîjomboyahanî se moai wambo hoe sîmîndîmbo sehîndîrî. ⁴³ Ro nindou amurîmboyahe heheya tüküyahîndanî se moai wambo sahümündî-hündîrî sîhei worînrîhindîrî. Ro hoeirî-koate nîmboahanî se moai wambo hoeirînambo yihururîhindîrî. Ro anjünîmboya, karabusambe nîmboaha raraorîhandâ se moai wambo farîhehindîrî rîhündî,' mbüsümbui. ⁴⁴ Asu ai-amboanî sîmborî ahambo hoafîndahîndowohü anîmboya, 'Adûkarî, nûngu-sûmboanîyo ro sîhambo hoeirîhunînanî se wembomboyafî, hoeimbo amîndanîjomboyafî, nindou amurîmboyafo tüküyafo, hoeirî-koate nîmbafî, anjünümboyafo asu karabusambe nîmbafanî ro sîhambo farîhefenîni-koatemayefa?' mbîseimboyei. ⁴⁵ Asu Bogorî nindou ai aheimbo sîmborî hoafîndühî anîmboya, 'Ro sîheimbo anîhondümbö-anahî hoafehandürî, se sapo moanî ndürî-koateyeimbî nindou wandî ranaheimbo farîhefendürîmbo moei aseî ranana asu se wambo amboanî farîhefendürîmbo moei seihane!' mbüsümbui. ⁴⁶ Rananîmbo asu nindou ndanai koadürümbo koadürümbo tînrîrîfo adûkarî nîngoweimbî ranambe mbîhei-amboane, nge asu nindou aboedî mbumundî-mayei ranai-anîmbo yangîrî koadürümbo koadürümbo nîngoweimbî ranambe mbîhei-amboane," mehu.

26

Suda-yafe bogorî nindou ai Sisasîmbo hîfokoeffimbo hoafî fîfîrîmarundî (Mak 14:1-2; Ruk 22:1-2; Son 11:45-53)

¹ Sisas ai ranî yamundîfe hoafî ra moendîreandühî asu ahandî süngururü-rundeimbîmbo hoafîyupurühî yahuya, ² "Se fîfirumboanemo, nge awî asoungu God Israer aboedambomareandî hohanîmombo Si (Pasofa) tükündîfemboe. Asu sesî sesîmbo si ranambe anîmbo Nindou Hondü ranahambo hürütümbî nindou-yomondî warîhündîfimbui ahambo hîfokoeffimbo-hündambo nîmîfîhî tikondüründîmo pandüwurîmboemo," mehupurî. ³ Ranîyomo asu Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî nindouyomo, asu Suda-yafe bogorî nindouyomo ranai bogorî hondü nindou Godîmbo sesî sîhai-randeimbî ahandî ndürî Kaiafas ranahandî adûkarî

worambe mami gugurimefundi. ⁴ Raniyomo asu ai Sisasimbo dibo kikihiyimundi hefi hifokoefimbo yahomo houmbo hoafi ra fifirimarundi. ⁵ Asu ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Rani+moatükun+ ra nindou afindi fandife sesesambe ana refepoani, nga asu nindou afindi ranai hoafi afindafindindeih+ ngaofi moaruwaimbo-nd+himboyei,” mehomomo.

Betani ngoafihü nimorehi mami ranai Sisasindiwami fisjarümbi moatükun+ kamareando
(Mak 14:3-9; Son 12:1-8)

⁶ Mami, Betani ngoafihü Sisas ai Saimon+ndi worambe mamaru. Nindou ranai horombo m+man+hö masimeiyu haya mamaru. ⁷ Sisas ai nindou ranahandi worambe sesühi n+maru-ane nimorehi mami ranai ahambo sowana tüküme feyo. Ai n+moei h+p+rambe sanda aboedi fisjarümbi kaki afind+fihi sem+ndi-weimb+hündi ra sem+ndi haya tüküme feyo. Raniyo asu Sisas ai ses+ fondi-mayo ranikimi n+maruambe ai sanda ra ahandi mbiro wafuambe kamareando. ⁸ Raniyomo asu Sisasimbo sünggururü-rundeimbi ai rani+moatükun+ ramareandi rani+mo hoerü houmbo ngin+ndi hoafiyomondühi düduyafundühi yahomoya “Nimboe nimorehi ndanai sanda nda yatikir+ yatikir+ra wakareandi?” ⁹ Awi sanda ndanana kaki adükar+fihi an+mo koar+hefihi kaki sem+ndi mburumbo nindou napo-koate-maye ranaheimbo kaki ra saimboyosi,” mehomomo. ¹⁰ Sisas ai fifireandi ahambo sünggururü-rundeimbi ai n+nimboe hoafimemo rani+mo ra. Raniyo asu ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ra nimboe nimorehi ndanahambo moaruwaimboarundi rana? Ai ana moani simbam+ndi ham+ndi moatükun+yo wambo ramareandi rananasi. ¹¹ Nindou napo-koateyeimbi ranai ana se bab+di munguambo si ra ni+boadeimboyei, nga asu roana ng+r+ se-bab+di+ambo munguambo si ra ni+moahi. ¹² Aiana sanda raniyo wand+wami kamareandi sapa wambo samboefend+rimbo did+boadoreandühi. ¹³ Haponda ro sihamumbo an+hondumbo-ana+ nda hoafehapuri, munguambo hifi ndanühi n+ni ngoafihüyo God+ndi hoafi ra watapor+imboayo ana, n+ne-moatükun+ ai wambo ramareandi ra ahandi hoafomböhünda watapor+mbondühi-ndühi+mboyei,” mehu.

Sudas ai Sisasimbo bogor+ nindouyomondi warüh+nd+hin+imboyah+ mehu
(Mak 14:10-11; Ruk 22:3-6)

¹⁴⁻¹⁵ Raniyo asu Sisasimbo sünggururü-rundeimbi nindou mami ahandi nduri Sudas Iskariot ai God+imbo si+hourundeimbi nindou bogor+memo ranahamumbo sowana hüfu düdufipurühi yahuya, “Se wambo n+n+moatükun+ mandaund+r+ ro Sisasimbo sihamundi warüh+ yirümond+hinani rana?” mehupuramboemo. Raniyomo asu ai ahambo kaki hoar+ 30 ra tapuiyafu masabudo. ¹⁶ Raniyo rani+simboan+ piyu haya Sudas ai Sisasimbo ahamundi warüh+ yirümofo hohoan+mo tümarandi.

Sisas ai ahambo sünggururündeimbi bab+di sesesi ses+ ra masowasümo
(Mak 14:12-21; Ruk 22:7-14; Son 13:21-30)

¹⁷ Adükar+ si bret yis pefe-koate weangurühi tüküfeyoambe rani+ simboan+ Sisasimbo sünggururü-rundeimbi ai tüküyafu ahambo düdururühi yahomoya, “Nahan+n+yo sesesi ses+ ra ro sihambo did+boadofembo se hohoan+moayafa?” mehomondamboyu. ¹⁸ Raniyo asu Sisas ai ahamumbo

yare hoafiyupurühi yahuya, “Ngoafi adükari ranühi animbo ngomo, nindou mamî ranahambo hoafîndimondühi animboya, ‘Nindou yamunde-randeimbi ai yare hoafiyuhü-randeimbi ai yare hoafiyuhü yahuya, “Wandî si ndeara tükufemboane, nga ro wambo sünggurundîri-rundeimbi babîdî sîhafî worambe Pasofa sesesîndefo sefîmboanefî,” ’ mbîsîmo,” mehupurî. ¹⁹ Ahandî sünggurü-rundeimbi-memo ranai moanî mamî Sîsas ai hoafîmayupurî süngu sapo sesî ra didîboadomarundî. ²⁰ Ndeara nîmbambe Sîsas ai ahambo sünggurü-rundeimbi 12-memo ranî-babîdî sowasümondühi mamarîmo. ²¹ Sesambe Sîsas hoafiyuhü yahuya, “Ro sîhamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî nda. Sehündî mamî ai wambo hürütümbî-yomondî warühi yirümondandîrimbui,” mehuambo. ²² Ahandî sünggurü-rundeimbi ranai ranî hoafî ra hîmborîyomo houmbo ngusüfoambe afîndî hohoanîmorapurühi asu ahambo ngorü ai düdufe, ngorü ai düdufeyomondühi yahomoya, “Adükari, royahî? royahî?” memo. ²³ Ranîyu asu Sîsas ai sîmborî hoafiyupurühi yahuya, “Nindou mamî wakîrihu nîmarefîmbo bret hîpîrî mamî ranambe foare haya asesu ranai-animbo wambo nindou hürütümbî-yomondî warühi yirümondandîrimbui. ²⁴ Baibor ai Nindou Hondü ranahambo hoafîmayo süngu ai yfîndümbui. Hîpoanîmboembou ani nindou düdi ai Nindou Hondü ahambo nindou hürütümbî-yomondî warühi yirümoarîrî. Nindou ranai ana nîmboe hondî ai wakîmarîmîndo, nga ambemboyu!” mehupurî. ²⁵ Sudas sapo ai ahambo nindou hürütümbî-yomondî warühi yirümoreimbi-mayu ranai hoafî karîhoeihü ahambo düdurirühi yahuya, “Nindou yamundo-randeimbi, awi se yaro hohoanîmoyafühi rombayahî safîmboayî?” mehundo-amboyu. Asu Sîsas ai ahambo hoafiyundühi yahundayo, “I sapo se hoafîmayafî mbîsesî,” mehu.

Adükarîndî sesî Sîsas ahandîhoarî sünggurü-rundeimbi-mbo masagapurî (Mak 14:22-26; Ruk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²⁶ Ai mamî sowasümondühi nîmarîmombo Sîsas ai bret bîdîfîrî ra semündü Godîmbo hîhîfîrîrî didîbafîfi mbura hîfîtîre haya ahambo sünggurü-rundeimbi ranahamumbo sagapurühi yahuya, “Ndanana wandî fi safane, nga sowandümo mburu sowasümo,” mehupurî. ²⁷ Ranîyu ai asükaiyu hîpîrî ra semündü haya Godîmbo hîhîfîrîrî mbura sagapurühi yahuya, “Munquambo se hîpîrî ndanambe ndîmîndîmo. ²⁸ Ndanana wandî horane, sapo Godîndî hoafî femîndî sîhefe ngînemîndîmbo moatükunane. Wandî horî ra nindou afîndî ahei moaruwai hohoanîmo-ambeahîndî aboedambo-fembohünda kamefoendane. ²⁹ Ro nda sîhamumbo hoafehapurî, ro wain hoe nda ngîrî asükainda ndîmîndîhî, nga awi nga ngambo wandî Ape ngîndî hîfîndîrandî ranambeyahî animbo ro sîmborî wain hoe ra se-babîdîmbo ndîmîndîmboyahî,” mehu. ³⁰ Ranîyomo asu ai herü mamî herüyomo mburu Orif nîmî wafunambo mahafomo.

Sîsas ai Pitamboya, Ro moai ahambo fîfîrîhinî mbüsümbui, mehu (Mak 14:27-31; Ruk 22:31-34)

³¹ Ranîyu asu Sîsas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ndanî nîmbokoanî ana munquambo se wambohündambo sîhamundî anîhondümböfe hohoanîmo hînîngîndumboemo. Sapo Baibor ai yare hoafiyowohü yahoya, ‘Ro sîpsîp hîfîndîra-randeimbi nindou ranahambo hîfokoandîhinanî anîmbo

asu sipsip ranai buküründeï wakîndîhimboyei,' *Sekaraia 13:7*
 meho süngu. ³² Nga asu süngunambo ro yangîri botîndahe heheambo
 ana, Gariri hîfînambo sîhamundî wagabe ro boatei ngûmboyahî,"
 mehupuri. ³³ Ranîyu Pita ai hoafî karîhoeihü Sisasîmbo hoafîyundühi
 yahuya, "Munguambo nindou sîhamböhünda ahamundî anîhondümböfe
 hohoanîmo hîningarundî amboanî asu roana ngîri wandî anîhondümböfe
 hohoanîmo hîningîndîheandî," mehundo. ³⁴ Asu Sisas ai Pitambo
 hoafîyundühi yahuya, "Pita, ro nda sîhambo anîhondümböanahî
 hoafehanîni, nîmbokoanî kakaro ai hoafî-koateayuambe anîmbo se
 rando hoafîndafühî anîmbo ngîmîmbo 'Ro moai Sisasîmbo fîfîrîhinî,'
 mbîsamboyaftî," mehundo. ³⁵ Ranîyu Pita ai sîmborî hoafîyunduhî yahuya,
 "Ro sedîbo yîfayahi amboanî i ambe, nga asu ro ngîri randîhe yahurai
 hoafîndahî," mehu. Ranîyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi-memo
 mungu amboanî maru Pita hoafîmayu süngu yaru hoafîmemo.

Sisas ai Getsemanihî Godîmbo dîdîbafîmayu
 (Mak 14:32-42; Ruk 22:39-46)

³⁶ Ranîyu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babîdî nîmî nûmbürî
 mamî Getsemanihî hîfomo tüküyafundühi hoafîyupurühî yahuya,
 "Awi se ndanühî nîmandîmondanî anîmbo asu ro gogu ranühî
 nga Godîmbo dîdîbafînda," mehupuri. ³⁷ Ai Pita Sebedindî nîmorî
 yimbuyafanî ahamumbo sepurûmündî haya mahu. Ranîyu Sisas ai
 ranî-sîmboanî ngusûfo afîndî hohoanîmoyuhü asu ahambo afîndî
 ngusûfoambe moaruwaimarîrî. ³⁸ Ranîyu asu ai hoafîyupurühî yahuya,
 "Afîndî hohoanîmo wandî ngusûfoambe amaro ranai afîndî hamîndî
 tüküfendîrühane asu ai wambo borîfe pefendîrîmbo yangîrayo. Nga
 awi se ndanühî nîmandîmombo ro-babîdîmbo moanî hîmboarî yangîrî
 hîbadundî," mehupuri. ³⁹ Ranîyu asu ai akîdou sühüfi hu ahandî mbîro
 ra hîfîni hîfambe amofihü Godîmbo dîdîbafîyuhü yahuya, "Wandî Ape,
 nûngurîhî refemboayo ana, moanî yahurai tîngîrîfombü hîpîrî wandî
 wamînîndî ra sowandîfî raguanamboro! Nga asu ranî-moatükunî
 refembo ra ro randîhea sambo hohoanîmoyahühî-yahîpoanî, nga
 moanî se hohoanîmoayafî süngu," yahu dîdîbafîmayu. ⁴⁰ Ranîyu asu
 ai hîhîrîfî ahambo süngururü-rundeimbi ranahamumbo hoeireapurane
 ai yapomboyafu houmbo mapomo. Ranîyu asu ai Pitambo hoafîyundühi
 yahuya, "Nindou ngîmî ra awi se nîmboe moanî bodîfombo amboanî
 ro-babîdîmbo hîmboarî yangîrî hîfandühî nîmarî-koatememöa? ⁴¹ Se
 moanî hîbadümbö dîdîbafîndîmondühî nîmandîmo. Rananîmbo asu
 nîne-moatükunî sîhamundî moaruwai hohoanîmo ranahambo süngu
 hühîndeapurîmboe. Sîhamundî ngusûfo aiana refembo yaho, nga asu
 sîhamundî fî ranane ai awi mbosîhoasîrayo," mehupuri. ⁴² Asükaiyu
 mamîmbo Sisas hu dîdîbafîfihî yahuya, "Wandî Ape, tîngîrîfombü hîpîrî
 ndanai wambo gübüsîfoefendîrî-koateyowanî, asu ro ranî-moatükunî
 ra asîmîndîhî ana, sapa se nînîmboyo refembo hohoanîmoayafî ranî-
 süngu refemboane," mehu. ⁴³ Asükaiyu hîhîrîfî hu ahambo süngururü-
 rundeimbi-mbo hoeireapurane ai moanî mapomo. Ai moai ahamundî
 hîmboarî ra yangîrî bîrîhoai nîngopurî. ⁴⁴ Ranîyu asu Sisas ai asükaiyu
 ahamumbo yare hîningîreapurî haya ngîmîmbo noure mamî weangurühî
 hoafîmayu hoafî yahurai hoafîyuhü dîdîbafîmayu. ⁴⁵ Asükaiyu ai

ahambo süngururü-rundeimbi ranahamumbo-so tüküfi hoafiyupurühi yahuya, “Awi se moani fiharu apomondühiyomoa? Awi Nindou Hondü ranahambo moaruwai hohoani mo-yomondeimbi nindou ranahamundi warihüfembo akimi tifireamboane. ⁴⁶ Botiyafu houmbo mborai ngefo. Awi se hoeiru nindou mamí ndani wambo hürütümbi-yomondi warühi yirümayondiri mbo ndanüngu,” mehupuri.

Sisasimbo mbumaründümo

(Mak 14:43-50; Ruk 22:47-53; Son 18:3-12)

⁴⁷ Sisas ai wataporimborandühi nüngu ane asu Sudas, süngururü rundeimbi 12-ambeahindi nindou mamí, ai tüküme fiyu. Godimbo sihou-rundeimbi bogori nindouyomo asu Suda-yafe bogoriyomo ranai nindou afindi safi ranahamumbo koamarihoupara pisao yihimindi asu nimihari adükari ra fufuründümo houmbo Sudas babidimbo tüküme fundi. ⁴⁸ Nindou sapo Sisasimbo nindou hürütümbi-yomondi warühi yirümo fimbo-mayu ranai nindou afindi ranahamumbo dibo hoafi hoafiyupurühi yahuya, “Nindou ro ahambo wakikihindühunaní animbo aiani, nga se ahambo mbunduründümo,” mehupuri. ⁴⁹ Raniyu asu nimai Sudas ai Sisasimbo-so hüfu hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, karíhasi,” yahuhü wakikihimarüri. ⁵⁰ Raniyu asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Wandafi, rani-moatükuní ra se referembo asafi, nimai raro,” mehundo. Raniyomo asu nindou afindi ranai tüküyafu Sisasimbo mburündümo mburu kikihisafi-marüründümo. ⁵¹ Raniyu asu nindou mamí Sisas dibo manüngu ranai sisirifihiyu ahandi pisao hoearambeahindi hüramundi nüngumboyu bogori nindou, Kaiafas, ranahandi ratüpuriyu-randeimbi-mayu ranahandi himbohoeari mafoafoareandi. ⁵² Raniyu Sisas ai nüngumbo ahambo hoafiyundühi yahuya, “Pisao ra se sowandifi koadürambe sando. Nindou munquambo düdi ai pisao asowandümo ana, asu ai pisao ranambo yifindimboemo. ⁵³ Asu ro wandi Apembo wambo farihefendirimbohünda miringindahaní asu ai sünambeahindi nendi bidifiri ami 12 ngasündeapureimbi ai koaríhefemboayu ra awi se moai fifrowandiyo? ⁵⁴ Nga asu rani-süngumbo ana, nüngunde sapo Baiborambe yare hoafiyowohüya, ‘Rani-moatükuní ra moani yahurai rambifeyo-wamboane,’ meho ra yahurai tükümandifea?” mehundo. ⁵⁵ Raniyu asu Sisas ai nindou afindi ahambo mbuimündümo tüküme fundi ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi ro hümbohünümbi nindou meha rani-mbo wambo mbuimindindirimbo se pisao asu nimihari ra fufuründümo houmbo sifomomboemo? Ro afindimbo Godindi worambe nimarimbo hoafi yamundühandüri habodí maríhandi, nga rani-simboani moai se wambo mburündümondiri. ⁵⁶ Nga asu rani-moatükuní ramefeyo ra Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi nindou ai Baiborambe randifemboe yahu haya sürü pamareandi rani simogodühiyo ramefeyo,” mehu. Asu müngu süngururü-rundeimbi ranai Sisasimbo hiningirüwuri houmbo mafoaríhoemo.

Sisas ai kansiri-yomondi himboahü tüküfi hoafi didiboadomareandi

(Mak 14:53-65; Ruk 22:54-55; Son 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Godimbo sihou-rundeimbi bogori hondü, Kaiafasiyu ahinümbi hohoani mo yamundu-rundeimbiyomo asu bogori nindouyomo ranai guguru mamühiyafu mamarimo. Raniyomo asu nindou ranai Sisasimbo mburündümo houmbo nindou guguriyafu nimarimondühi worina

sowaründümo mahomo. ⁵⁸ Pita ai ahambo süngumarürü hüfü, nga asu ai moai ahandi fikimi akimi papuhifiyu, nga ai Kaiafasindi wori ginirimayo ranambe kefuwai hüfü hifandi-rundeimbi-memo ran+babidimbo mamaru. Ai nini-moatükuni Sisasimbo tükümandifendo yahu haya rani himboasafomboyu. ⁵⁹ Godimbo sihou-rundeimbi bogori asu munguambo Suda-yafe kansir ai Sisasimbo hifokoefimbo-hündambo nindou ahambo tikefehefembo papi-hoafifimbo kokomaruru. ⁶⁰⁻⁶¹ Nindou afindi ai tüküyafundühi Sisasimbo tikefehefe papi-hoafifimbosi, nga asu ai moai nine moaruwai hohoanimo ramareandi ra mam amboani ahambo hifokoefembo-hünda fifirirundi. Ndeara bidifiranambo hondü nindou yimbu ai botiyafine hafani hoafiyafinandowohü safaniya, “Nindou ndanai yare hoafiyuhü yahuya, ‘Ro Godindi wori nda biriboadihe mbundiha asu moani ngimi sihi yangiri asükainda fondihe hiniingindiheamboyahü,’ mehu,” masafani. ⁶² Raniyu asu Godimbo sihou-rundeimbi-yomondi bogori hondü ranai botifi nüngumbo Sisasimbo hoafiyunduhü yahundoya, “Se moai nini hoafi simbori nindou sihambo papi-hoafimarinanini ranahafanimbo hoafiyopirimbo sihawandiyoy?” mehundo. ⁶³ Nga asu Sisas ai moai nini hoafi ahambo simbori hoafiyundo, nga moani ai sisi koate manüngu. Asükaiyu bogori nindou-mayu ranai ahambo hoafiyunduhü yahuya, “God yangiri nüngumbü-mayu ranahandi ndürinambo ro nda sihambo hoafiyahanini, nga hapo se nimoamo nda dabarifimbi hoafi simbori hoafindafi. Se Kraisi, Godindi Nimorindafühi ana, haponda hamindi yhoefimbo hoafindafimuni,” mehundo-amboyu. ⁶⁴ Asu Sisas ai ahambo simbori hoafiyunduhü yahuya, “Ndeara se rani hoafi ra hoafiyafomboanafi. Nga ro sihamumbo munguambo hoafehapuri nda. Ngiri amitata Nindou Hondü ranai bogorimbondüfi God munguambo nginindeimbi ranahandi warihondani niamandü asu ai mburüngaiwami sunambeahindi kuduani hoeindüwurumboemo,” mehupuri. ⁶⁵ Raniyu asu bogori nindou-mayu ranai ngusüfoambe hüfirürühi ahandi hoeari ra hireandühi hoafiyuhü yahuya, “Ai Godimbo tirifoefe hoafi hoafayu. Hapondani ana nindou ngorü ai Sisas ranahambo nine hoafi hoafombo tüküfepoani, nga wani. Se ndeara ai Godimbo tirifoefe hoafi hoafimayu ra himboriyomombo-anemo! ⁶⁶ Asu se ra ahambo nünguru hohoanimoyomondühüyomo-a?” mehupuramboemo. Asu ai simbori hoafiyomondühü yahomoya, “Ai ana sapo ai hüti ramefiyumbowambo yifiyumbiyuwamboane,” mehomo. ⁶⁷⁻⁶⁸ Raniyomo asu ai ahandi ngusümoarambe nguri tifiyafundowohü bubumaruri. Asu nindou bidifiri ai pakarihourühi hoafiyomondühü yahomoya, “Krais, se nindou düdi ai sihambo harayunini ranahambo Godindi hoafi hoafiyurandeimbi nahurai hoafindafi,” mehomo.

*Pita ai Sisasimbo Ro moai ahambo fifirihinü, mehu
(Mak 14:66-72; Ruk 22:56-62; Son 18:15-18, 25-27)*

⁶⁹ Pita ai weindani rani hifini ginirambe namaru-ane Godimbo sihou-rundeimbi bogori hondündi ratüpuriyorandeimbi mam ranai ahambo-so tüküfe hifo hoafiyohü yahoya, “Se-amboani Sisas Garirihündi rani dibomefoandane,” mehondoamboyu. ⁷⁰ Asu munguambo ahei himboahü ai wani yahuhüya, “Roana se wataporimbo arandi ranahambo moai fifirihendi,” mehu. ⁷¹ Raniyu asu ai ginirimayo rani nafitambekimi mapenüngu. Raniyo asu nimorehi ngorü ai hoerirühi nindou burimemo

ranahamumbo hoafiyohü yahoya, “Nindou aiyu Nasaretihündi Sisas ranidibo manüngu,” meho. ⁷² Asükaiyu Pita ai wani yahumbo hoafiyuhü yahuya, “Roana haponda dabareheandi, ro nindou ranahambo ana moai fifirihini,” mehu. ⁷³ Akidou hihiniñgire safoareambo nindou ranühi burimemo ranai Pitambo-so tüküme fundi. Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Se ana ai-babidihindi nindou-anafi. Nga sifahif hoafif hoafayaf ranai Garirihündanafi yaho weindahimareanini,” mehomo. ⁷⁴ Raniyu Pita ai dabarifihi hoafiyuhü yahuya, “Ro tikai hoafindahani God ai wambo moaruwaimbo-mbreandira-mboane! Nga roana nindou ranahambo moai fifirihini,” mehu. Raniyo asu kakaro ranai hoafimayu. ⁷⁵ Asu Pita ai ngusüfo pumaramüdu sapo nine hoafif Sisas ai ahambo hoafimeindo ranahambo. Sapo ai yare hoafiyuhü yahuya, “Kakaro ai hoafif-koateayambe animbo se ngimimbo rando wambo hoafindafühiya, ‘Ro moai ahambo fifirihini,’ mbisamboyafi,” mehundo ranimbo. Raniyu asu Pita ai ginrambeahindi tüküfi haya afindi hamindi aran aranimayu.

27

*Pairatimbo sowana Sisasimbo sowarüdümo mahifomo
(Mak 14:1; Ruk 23:1-2; Son 18:28-32)*

¹ Ndeara siambe hondü Godimbo sihou-rundeimbi bogoriyomo asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai Sisasimbo hifokoefimbo hoafif ra fifirimarundi. ² Raniyomo asu Sisas ahambo hüputüpurihou sowarüdümo hifomo Romiyomondi Israer hifif hifanda-randeimbi bogori nindou ahandi ndüri Pairatindi warühimarüwuri.

*Sudas ai yifimayu
(Ratüpurif 1:18-19)*

³ Asu Sudas sapo Sisasimbo hürütürümbi nindou-yomondi warühimaririf ahambo papif hoafiyu hifokoefimbo hoafif ra himbormayu. Ranimboane ngusüfoambe afindi hohoanimoyuhü ai kaki hoarif 30 ra hihire semündü hu Godimbo sihou-rundeimbi bogoriyomo asu bogori nindouyomo ranahambo masagapuri. ⁴ Raniyu asu Sudas ai ahamumbo yare hoafiyuhü yahuya, “Awi ro hütiyahif moaruwai hohoanimomayahif. Ro nindou ai ninimmoatükuniyo moaruwai refekoate ranahambo nindou hürütümbiyomondi warühif yirümomarihini,” mehuamboemo. Asu ai simborif ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Awi ro ranahambo ra nimboe mambisefiyo? Ranimmoatükuni ra yihoeif moatükuniyo, nga sifahif moatükuni yangirane ranana,” mehomondo. ⁵ Raniyu asu Sudas ai kaki hoarimayo ra Godindi worif ranambe pire haya ndamefiyu. Raniyu asu ai hu wofifihi kiarü ahandi fi ra ahandihoarif hifokoamareandi. ⁶ Raniyomo asu Godimbo sihou-rundeimbi ranai kaki pimareandi ra fufurüdümo houmbo hoafiyomondühi yahomoya, “Kakif ndanana nindou hifokoamefiyu ranahandi horif takini kakane. Sapo sifehif ahinümbi hohoanimo süngumbo Godindi worambeahindi kaki gugurife sifehe arandi ranambe pefepoani,” mehomo. ⁷ Kakif ranahambo wataporimboru homo mamif ninimndühiru sishoemo houmbo asu ai kaki ranambo hifif mamif ahandi ndüri Hifif Sospen Nafimbo Hifif pemayomo. Hifif ra angunpoedi nindou yififeianif hififkefendürimbo hifane. ⁸ Ranimbohündamboane haponda hifif ranahambo rarifi dükarihindühiya Nindou Horif Hifane, sei arihündi. ⁹ Godindi hoafif hoafiyu-randeimbi mamif, Seremaia,

ai hoafimayu simogodühi rahurai tüküme feyo. Ai yare horombo hoafireandühi yahuya, “Ai kaki hoari 30 ra masowandümo sapo Israer nindou b'idifiri ai horombo hoafimayu sungu ai nindou ranahambo pemimbohunda. ¹⁰ Ranio asu kaki ranambo Hifi Sospen Nafimbo Hifi ra pemimemo. Rani hoafi ra Adukari ai wambo randowandi mehu nou ane,” mehu. Asu moani anihondü rani yahurai safi tüküme feyo.

*Pairat ai Sisasimbo düdu düdumariri
(Mak 15:2-5; Ruk 23:3-5; Son 18:33-38)*

¹¹ Sisas ai Romiyomondi bogori nindou, Pairat, ranahandi himboarühi manüngu. Raniyu asu Pairat ai ahambo düdurirühi yahuya, “Se ra Suda-yomondi adukari bogori nindouyafi?” mehundo-amboyu. Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Se ndeara raro hoafiyafomboanafi?” mehundo. ¹² Godimbo shou-rundeimbi bogori nindouyomo asu bogori nindouyomo ranai awi ahambo papi-hoafirüri hoangomosi, nga asu Sisas ai moai nin hoafi akidou ahandi yahomo tüküfendo. ¹³ Raniyu asu Pairat ai ahambo hoafiyundühi yahundoya, “Awi se moai hoafi ra himboriyafiyi shambo ai papi-hoafarunini ranahambo rana?” mehundo. ¹⁴ Nga asu Sisas ai simbori mam hoafi akidou-amboani hoafombo moai hoafiyu. Raniyu asu Romiyomondi bogori nindou-mayu ranai moani adukari hamindi hepünife mahepünifiyu.

*Pairat ai Sisasimboya Ai yifiyumbiyuwamboane mehu
(Mak 15:6-15; Ruk 23:13-25; Son 18:38; 19:16)*

¹⁵ Mungu himbani Pasofa adukari si tüküfeyoambe, munguambo nindou ranai nindou karabusambeahndi hningfiyuwan aboedühi tüküfembo hohoanimoeyi marihündi. Ranahambo ana Romiyomondi bogori nindou ranahamboyo hoafiyeani ai nindou ranahambo aboedühi koarheiri marandi. ¹⁶ Rani-simboani ana, munguambo nindou ai fifirihoreimbi nindou ahandi nduri Barabas ai karabusambe manüngu. ¹⁷ Asu rani-simboani nindou afindi ranai guguriyahi mamareiamboyu Pairat ai aheimbo düdureandürühi yahuya, “Se ra nindou daboe ro ahambo karabusambeahndi aboedühi koarhefimbo hohoanimoayeia? Barabasiyu asu Sisas ranahambo Kraisani sei arihündi raniyu?” mehu. ¹⁸ Nga Pairat Suda nindou Sisasimbo ngusüfoambe moaruwairürühiyomo wandi warühi marurü yahu haya ai ranimbo ndore fifirimareandi. ¹⁹ Pairat ai nindou hoafi yiboboferambo wori safambe nimiru-ane, ahandi nimorehi ai hoafi koarhendühi yahoya, “Nindou ra ninmoatükuniyo ai refe-koatemayu ranahambo hoafi ana moai yangoro, nga se ahambo nin-nungundorimboyafi. Hamani nimbokoani ro ahambo yafogoadinambo hoerihini hehea hididimo apoyahühi afindi hohoanimomayahi,” meho. ²⁰ Nga Godimbo shou-rundeimbi bogoriyomo asu bogori nindou-memo ranai-yomo ai nindou afindi ranühi mengoro ranaheimboya “Se hoafindeiani animbo Pairat ai Barabasimbo aboedühi koarheirühi asu Sisasimbo hifokoambiriramboane,” yahomo houmbo aheimbo hohoanimomo ngusüfoambe botimarundüri. ²¹ Asu Pairat ai nindou afindi ranaheimbo düdufindürühi yahuya, “Se nindou yimbu ra nindou daboeysi ro ahambo karabusambeahndi aboeda koarhefimbo hohoanimoayeia?” mehunduramboyei. Asu ai simbori ahambo hoafiyahündowohü seiya, “Barabasimbo,” masei. ²² Asu Pairat

ai hoafiyundürühi yahuya, “Asu refe ana, Sisasiṁbo Kraisi sei arihündi ranahambo ra nungumandihina?” mehuamboyei. Simbori mungu ai ahambo hoafiyehü seiya, “Nimifihitokoemündi pefimboani,” masei. ²³ Asu Pairat ai aheimbo düdufindürühi yahuya, “Nindou ndanai nimoatükuni moaruwai ramareanda?” mehuamboyei. Asu ai moanipuküna hoafi nimoamo karihehindühi hoafiyehü seiya, “Nindou ranahambo nimifihitokoemündi pefimboani,” masei. ²⁴ Pairat ai ndare hoeireandane hoafi ranahambo waporimboyo hombo ra waniyowohü ai ro ngirindahi, nga yifari tükündüfihü hoafi afindi yagodomboe mehu. Raniyu asu hoe fuyamündi haya nindou ranahai himboahü wari ahandi ra popoifoareandühi hoafiyuhü yahuya, “Nindou ndani ahandi yifi ra i ro hütirühünipoani, nga rani moatükuni ra sheihoaranei,” mehu. ²⁵ Raniyei asu nindou afindi munguambo rani simbori ahambo hoafiyehü seiya, “Ai hütii yifimboayu rani moatükuni ra yihofane asu yihoefti nimori ranahai ane!” masei. ²⁶ Raniyu Pairat ai Barabasiṁbo aboeda koamarheira aheimbo sowana mahu. Raniyu asu ai Sisasiṁbo daboadanidüfuri ndüfuri foarüwuri mehua ahambo nimifihitokoemündi pefimbohünda amiyomondi warihumariri.

*Ami ai Sisasiṁbo tikifinamborüwurihi tirifoefe hoafimarüri
(Mak 15:16-20; Son 19:2-3)*

²⁷ Raniyomo asu Pairatindi ami ai Sisasiṁbo sowaründümo gafmani yomondi wori ranambe mahifomondamboemo, asu munguambo ami nindou rani Sisasiṁbo wakimarüwuri. ²⁸ Raniyomo asu ai ahandi hoeari ra yimindibadi houndowohüyomo asu hamburi hoeari hoandari ra magüdüdo. ²⁹ Raniyomo asu ai wofitihari-tihorümbinambo mbiroambe kikimafoarundi. Asu nimihari sowandümo ahandi warihondü warani waramberundühi yimindihopusiru nimarimondühi ahambo tikifinamborüwurihi hoafiyomondowohü yahomoya, “Sudayafe adükari bogori, karihasou-anafi,” mehomondo. ³⁰ Raniyomo asu ai ahambo nguritiyomondowohü ahandi warambeahindi nimihari-mayo ra kosiründümo ahambo mbihapiri kakimarüwuri. ³¹ Ai ahambo tikifinamborüwuri tirifoefe hoafiyomondo mburumboemo asu ahandi fihindi hamburi hoeari hoandari-mayo ra yimündündümo-ndühiyomo asu hoeari ahandi hondü ra sowandümo güdu hinngimarundo. Raniyomo asu ai ahambo nimifihitopehi hifokoeffimbohünda sowaründümo mahomo.

*Sisasiṁbo nimikeimbi karihendeimbifihitikoründümo pamarüwuri
(Mak 15:21-32; Ruk 23:26-43; Son 19:17-27)*

³² Ahambo sowaründümo hou homondühiyomo asu ai nindou mamisairinihündi, ahandi ndüri Saimon, ranahambo hoeimarihori. Raniyomo asu ai nindou ranahambo Sisasiṁbi nimikeimbi karihendeimbi-mayo ra sowandifindo yahomo houmbo hütihütimaruri. ³³ Raniyomo ai homo Gorgotahü tüküme fundi. Gorgota ranahamboane ai mbihapiri nahurai hifi sei arihündi. ³⁴ Rani hifihüyomo ami ai Sisasiṁbo wain hoe hühütimbü moatükuni fanduyamundu mburu masabudo. Asu Sisasiṁbi rani moatükuni ra sümündü hoeireanda mayoa asu ai moai sümündü. ³⁵ Raniyomo ai ahambo nimikeimbi karihendeimbifihitaparüwuri hou asu ai ahandi-mayo hoeari ra ahamundi mbusümo sowandümo yiboborundümo hou ranambo ngorü ai mbi semünda yahomo houmbo piraimemo. ³⁶ Raniyomo asu ai

raraoyafu mburu ranühi nîmarîmo Sisas ahambo yifîmbiyu yahomo houmbo homo hîmboana wamarurü. ³⁷ Ahandî mbîro wafusifohü ahambo papî-hoafi sürü papîru mburu tikoründîmo pamarundî ranai yare hoafiyohü yahoya, NDANANA SISAS SUDAYAFE BOGORI ADÜKARI NINDOUANI, yahomo paru hîniŋgîmarundî. ³⁸ Ranîyomo asu ai nindou yimbu hümbuhünîyafanî-rînandeimbî ranahafanîmbo Sisas babîdî ahandî fikîmî pamarupîrî. Ngorü Sisasîndî warîhondü waranî parüwuri asu ŋgorü kadüdü waranî parüwuri marupîrî. ³⁹⁻⁴⁰ Ranîyei nindou afîndî ranai hei ŋgasündîhorî hei rühündühi mbîro hîrîhîrîhündühi ahambo tîrîfoarîhorühi hoafiyahündowohü sahündoya, “Sapo se Godîndî worî ra bîrîfoefe mburumbo moanî ŋgîmî sihi yangîrî fondîfe hîniŋgîfembo mayafiyosi! Se Godîndî nîmorîyafühanasî, se sîhafîhoari yaro aboedamboyafosi. Se ndahonî nîmî keimbî karîhendeimbî-fihîndî hîfîna foarefoao pefafîsî!” sei hoafîmehündo. ⁴¹ Nindou ai ramehindî ranî-süŋgu yahurai Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî nindou, ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî asu ranîhündambo bogorî nindou ranai-amboanî yaru tikîfinambo-rüwurühi tîrîfoarüwurühi yahomoya, ⁴² “Sisas ai nindou bîdîfîramboya ai aboedamboreandürî marandî, ŋga asu ai ŋgîrî ahandî fimbo ana aboedambondeandî! Awi aiana Israerî-yafe adükarî bogorîmbeipoanî! Asu ai haponda nîmî keimbî karîhendeimbî ranî-fihîndî hîfînî akusîfoendî ana, asu ro ahambo anîhondümbondîhurîmbo yefî!” ⁴³ Ai Godîmbo anîhondümborîrühî Ahandî nîmoranahî mehu. Refeanasî, awi sîhîrî hoeindîhu God ai ahambo farîhefîmboayuhî ranahambo,” mehomondo. ⁴⁴ Asu nindou hümbuhünîyafanî-rînandeimbî Sisasîndî fikîmî mapaiarîfanî amboanî ai mare moanî nindou bîdîfîrî ai ramarîhorî nou yahurai rarînerî tîrîmafoarînerî.

Sisas ai ndeara munġuna yifîmayu

(Mak 15:33-41; Ruk 23:44-49; Son 19:28-30)

⁴⁵ Refe hayamboyo-ane hüfînîmbo peyo haya hîfî munġu ranai nîmbî nîmarî ho ho hombo nîmbambe hondü hüfîwuyuambe tüküme feyo. ⁴⁶ Hüfîwuyuambe safî sîmogodühi Sisas ai puküna heiyuhü yahuya, “Eri, Eri, rema, sabaktani?” mehu. Ranî hoafi ra yare yahurai hoafiyowohü yahoya, “Wandî God, wandî God, se nîmboe wambo hîniŋgîrowandîrîmboayafî?” meho. ⁴⁷ Nindou bîdîfîrî ranühi manîmboei ranai ranî hoafi ra hîmborîyei hehi hoafîyeihü seiya, “Nindou ranai ana Erasiamboani dükarîrî mîŋgayundo,” masei. ⁴⁸ Nîmai nindou mamî ahei mbusümo ranai pîpîyu hu worapo-worapoyoweimbî moatükunî nou semündü mbura nîmîharîfihî pare hîmondamündü mbura hüütîmbü wain hoe ranambe foare hüramündî haya Sisas ai ranî moatükunî ra mbîsümündü yahu haya segodîmbo mehu. ⁴⁹ Ŋga asu bodîmondî ai hoafîyahündowohü seiya, “Awi, hoeindîhu mbundîhumbo Erasais ai ahambo farîhefembo tükümandîfiyu wanîmandîyo,” masei. ⁵⁰ Ranîyu asu Sisas ai asükaiyu puküna heiyuhü ahandî yifîafî hîniŋgîrîrühî nîmokokomayu. ⁵¹ Ranîyo asu Godîndî worî safambe hoearî yipurî nafîtambehü mahetaro ranai nîmoamo ŋgahî peyo haya hîfînî gebü türeandühi yimbu kikîmareandî. Hîfî ai fîfîmîyowohüyo munġambo nîmoei ranai gübüdümarihoayo. ⁵² Yîfambe ranai nafîtambe tihoaitihoairandühi asu Godîndî nindou afîndî horombo yîfîsafîmayei ranai

yangiri botiyahi-botiyahi marihündi. ⁵³ Ai yifambe ra hinngirihhi hehi Sisas yangiri asukaiyu botimefiyu ranisungunambo ai Sürühoeimbi Ngoafi adukari (Serusarem) ranina mahei. Ranio nindou afindi ranai aheimbo ranuhi hoeimarhinduri. ⁵⁴ Ami-yomondi bogoriyu asu bidifiri amiyomo ranai ai-babidimbo niyngomombo Sisasimbo himboanawaruruhi manngomo ranai sapo hifheyowohi asu munjumbo moatukuni tukumefyooa hoeimarundi ranimbo yhimboyomonduhi hoafiyomonduhi yahomoya, "Awi aiana Godindi Nimori honduyu," mehomu. ⁵⁵ Nimorehi afindi bidifiri Gariri hifi hinngirihhi hehi Sisasimbo farihfimbo sungumarihori masuhisi-mayei ranai buriyei. Ai moai akimi papuhuyahindi, nga moani anguni goagu safi nimboeimbo himboari papimayei. ⁵⁶ Nimorehi burimayei ranaehi mbusumo ra ngoru Maria Makdarahundio, ngoru ra Maria Sems Sosepiyafandi hondio asu sapo Sebedindi nimorehiyo rarihi ai manimboei.

Sisasimbo Sosep Arimateahundi ai hongu ambe masiheru
(Mak 15:42-47; Ruk 23:50-55; Son 19:38-42)

⁵⁷ Ndeara nimbambe nindou napo afindeimbi ahandi nduri Sosep Arimateahundi-mayu ranai tukumefiyu. Nindou ranai-amboani Sisasimbo sungururi-randeimbi nindouyu. ⁵⁸ Ai hufu Pairatindi himboahuh tukufi nungumbo Sisasindi yifinimoko ranahambo ndahamindi yahu haya dudumefindo. Ranio asu Pairat ai Sisasindi yifi-nimoko ra Sosepimbo dabudo mehu. ⁵⁹ Sosep ai yifi-nimoko serumundu mbura simbori kifohi hoearifih pariri himondimariri. ⁶⁰ Ranio ai ahandi hongu nimoei nginndambe simbori nafirihai hinngimareandi ranambe masiheru. Ai nimoei yitifo afindi ra gugurihai nafitambembo gure pare mbura ndamefiyu. ⁶¹ Rani-yafe Maria Makdarihundi-mayo ranaiyo asu ngoru Maria-mayo ranaiyo ai hongu ra hangifohu mamarife. ⁶²⁻⁶³ Ngoru sina moani nimarimbo si tukufeyoambe Godimbo shou-rundeimbi bogoriyomo asu Farisi nindouyomo ranai Pairat babidi mamuhiyafu fandu nimarimo hoafiyomonduhi yahomoya, "Nindou adukari, ro hoanmoyefimboanefi hoafi mam sapo nindou woshihoafori hoafumbimayu ranai yare hoafiyuhuya, 'Ro ngimi sinda mbundha asu asukaında yangiri botindaheamboyahii,' mehu ra! ⁶⁴ Ranimbohundambo animbo asu se hoafindafani hongu ra ndore nginndi hifandio ho ngimi si ranuhi tukufemboane. Ranimbo asu ahambo sungururu-rundeimbi ranai ngiri ahandi finimoko ra dibo humbuhunimbo ndowandumo houmbo asu ai nindou ranaheimbo hoafinimonduhia, 'Ai yifihundi yangiri botimefiyu,' mbsimo. Sungunambo woshihoafori hoafi ranai asu horombo woshihoafori hoafimayu ranahambo ngasundeamboe," mehomu. ⁶⁵ Ranio asu Pairat ai ahamumbo hoafiyupuruh yahuya, "Se hifandiru-rundeimbi nindou bidifiri sowapundumo houmbo ngomo moani hongu ambe ra nginndi hamindi pap papindu hinngindundi," mehupuri. ⁶⁶ Ranio asu ai ranihunda botiyafu homo hongu ambe ranahambo yowani yahomombo paru hinngirru houmbo asu nindou bidifirrambo hifandio nimarimbo hinngimarupuri.

*Sisas ai yifihündi yangiri botimefiyu
(Mak 16:1-10; Ruk 24:1-10; Son 20:1-18)*

¹ Moani nimarimbo si ranai munguyo ane, asu weangguruhu sihi hapoadumbo siambe hondu hufihamindi sifo-koateyuambe, Maria Makdarahündiyo asu ngoru Maria ranaiyo ai hongu Sisas yangurumbu-mayo ra himboambo mahafe. ² Ranayo moani nimai hamindi hifihe afindi ranai tukufihayo, Adukarindi nendi ranai sunambeahindi kusu nimoie afindi nafitambih mapaiaro ra gugurihai sihai hayambo raniwami mamaru. ³ Ai waburusu nahurayowohuyo asu ahandi hoeari ranai moani mburijgai kifohi hamindi nahurai tukumefeyo. ⁴ Ranayomo asu nindou hongu ambe ranahambo hifandu maningomo-memo ranai ahambo yihimbombo hihambariyomonduh yifi nahurai korimemo. ⁵ Asu sunambeahindi nendi-mayu ranai nimorehi yimbume fe ahafembo hoafiyupiruh yahuya, "Se awi yihimbo-ndamboafe. Ro sihafembo fifiriheapirimbo-anahi, sapo seana Sisas nime keimbi karhendeimbifihififokoamefiyu ranahambo kokombo-anafe nda. ⁶ Aiana moai nduhi yanguru. Aiana sapo horombo hoafimayu sungu yangiri aboeda sukai botimefiyu. Awi naha fondi ai menguru nda hoeirine. ⁷ Nga se nimai ngafe ahambo sungururu-rundeimbi nindou-memo ranahambo hoafindafinapuruhiya, 'Ai yangiri aboeda botimefiyu. Asu haponda ai Garirinambo horombofi sihamundi wagabe ahu, nga se ranuhi animbo ahambo hoeindurumboemo!' mbisafe. Hapoana ro sihafembo hoafiyahipirimbo-anahi," mehupiri. ⁸ Ranayafe ai hongu ra hinngirine hena yihimboyafesi, nga asu ai hihifi-hihifi kameihu pipina Sisasimbo sungururu-rundeimbi-mbo hoafombo mahafe. ⁹ Moani nimai Sisas ai ahafembo-so tukufi hoafiyupiruh yahuya, "Karihapisi," mehupiri. Ai ahambo-so tukuyafine yitjaruhi kikihirinandife henambo ahambo Adukarani safe hena hohoanmomefinando. ¹⁰ Sisas ai ahafembo hoafiyupiruh yahuya, "Se yihimbondamboafe. Se ngafe wandi wandafi mamimbo hoafindafeani animbo asu ai Garirinambo ngifomo tukundafu ranuhi animbo ai wambo hoeindurimboemo," mehu.

Nindou hifandu maningomo ranai hoafi sowandumo homo wataporimbomarundi

¹¹ Nimorehi yimbume fe ranai nafi mbahafe nou ranambo, bidifiri hifandu-rundeimbi nindou ranai ngoafi adukari-mayo ranina homo bogori Godimbo sihou-rundeimbi nindou ranahambo munguambo watapori nime-moatukuni ahamundi himboahuh tukumefeyo ranahambo wataporimbomarundi. ¹²⁻¹³ Ranayomo Godimbo sihou-rundeimbi nindou bogoriyomo asu bogori nindou-memo ranaiyomo ai mamuhiyafu houmbo hoafi fifirimarundi. Ai kaku afindi ra ami-memo ranahambo sabupuruh yahomoya, "Se randu hoafindimonduh animboya, 'Nimbokoani ro yapomboyahu mboapoe fi nou ranambo ahambo sungururu-rundeimbi ai tukuyafu humbuhunimbo ahandi finimoko ra masowarundumo,' mbisimo. ¹⁴ Rani hifi bogorimbofi hifanda-randeimbi ai rani hoafi ra himborinduanu asu ro ahambo bidifiri hoafindahundoani rananimbo asu se ngiri ranimbo tinirifo tukundifemboe mbisimo hou afindi hohoanmondimo," mehomopuri. ¹⁵ Ranimboane ami-memo ranai kaku masapuri-mayo ra sowandumo hou asu ai ahambo hoafimemopuri sungu yaru homo hoafimemo. Ranane asu rani hoafi ra Suda-yafe mbusumo hapondanambe amboani yangoru wakareandi.

*Sisas ai ahambo süngururürundeimbimboso tüküme fiyu
(Mak 16:14-18; Ruk 24:36-49; Son 20:19-23)*

¹⁶ Sisasimbo süngururü-rundeimbî 11memo ranai Gariri wafunambo mahafomo sapo horombo Sisas ai ranühi ngomo mehupuri süngu. ¹⁷ Ai homo ahambo hoerüwurühüyomo asu ahambo ngusüfo parüwuri ho-hoanîmomemondo. Nga asu bîdîfirî ai ahambo hohoanîmo yimbun-borurü. ¹⁸ Sisas ai akîmî ahamumbo-so sühüfi hüfu hoafîyupurühi yahuya, “God ai wambo munquambo ngînîndî sünambeahîndîyo asu hîfînîndîyo ra sendîrimboani. ¹⁹ Ranîmbohündambo anîmbo asu se ngomo munquambo nindou ranaheimbo ai wambo sünguyondîrî-rambo nindou tüküfembohündambo randu ndundî. Asu se aheimbo Apendî ndürînambo, Nîmorîndî ndürînambo, asu Yîfiatî Aboedîndî ndürînambo hîmonî hundüründundürî. ²⁰ Asu ro sîhamumbo hoafîmehapuri ra munquambo moatükunî süngufe homböhünda yamundundürî. Asu ro se babîdî nîmboa ngambo bîdîfiranî si tükündîfemboe,” mehupuri.

Mak Aboedi Hoafi Mak ai sürü papimarandi

Son hundürüra randeimbi ai hoafi bokamarihendi

(Matyu 3:1-12; Ruk 3:1-2; 3:15-17; Son 1:19-28)

¹ Sisas Kraisi God'indi nïmorimbo aboedi hoafane nda. ² Hoafi nda boatei tüküme feyo God'indi hoafi hoafi yu randeimbi Aisaia ai sürü papimarandi nahurai. God ai yahuya,

“Ro nindou mamî wandi hoafi bokarihefembohünda koandihehinanî ai sihamböhünda horombondîfi ngumbui.

Asu ai animbo sihamböhünda nafi didi boadondeambui.

³ Nïmî wohî furikoatereandühi, nindou mamîndî yasimondî miŋgiyo hoafiyowohü yahoya,

‘Adükari mbohünda nafi nafîndîhehindî.

Ahandî nafi didi boadondîhindî,’ meho,” mehu.

Aisaia 40:3

⁴ Son nindou hundürüra randeimbi mayu ranai nïmî wohî furikoatereandühi tüküfi nïmorehî nindoweni mbo God'indi hoafi bokarihendühi yahuya, “Se moaruwai hohoanimo hiniŋgife aboedi hohoanimo süngufembo nafuimbohünda hundüründeianî animbo, God ai sihei moaruwai hohoanimo raguanambondeambui,” mehu. ⁵ Ranîyei nindou afîndî Sudahündîyei asu Serusaremîhündîyei ai Son'indi hoafi hïmborimbo mahei. Ai ahei moaruwai hohoanimo ra weindahi hoafimayeia Son ai Sodan hïmo hundürümarandüri. ⁶ Asu Son aiana hoeari kamer nïnendînambo nafümbî güde mbura titapürinambo kikihihîhaimarandî. Ahandî sesi ana yîthî asu efu hoe ranîyo sesümarandî. ⁷ Son ai nindou ranaheimbo hoafi bokarihendühi ndare hoafiyuhî yahuya, “Nindou ŋgorü süngu düdümbui ahandî ŋgîndî ra wandi ŋgîndîmbo ŋgasündeamboane. Roana amofe ahandî sufihîndî wofî ra fufurifembo nindou aboedi hamîndîyahîpoanî. ⁸ Ro siheimbo hoenambo hundürühandüri arîhandî, ŋga ai animbo Yifiafi Aboedinambo hundürü-ndandürümbui,” mehu.

Son ai Sisasimbo hundürümarüri

(Matyu 3:13-17; Ruk 3:21-22)

⁹ Ranîsimboanî Sisas ai Nasaret ŋgoafi Gariri hîfîhü hiniŋgire haya masünuwamboyu Son ai Sodan hïmo hundürümarüri. ¹⁰ Asu nîmehünou hoe hiniŋgire haya tüküfi süfu hoeireandane sünü ai bureandühiyo Yifiafi Aboedi ranai ahambo sowana wupufu nahurai makoso. ¹¹ Hoafi mamî sünambeahîndî tüküfehü yahoya, “Se ana wandi ŋgusüfo parîheanîneimbi nïmor-anafi. Asu ro sihamboane ŋgusüfoambe siaoehandî,” meho.

Satan ai Sisasimbo moaruwai hohoanimobiyuwa yahuhaya rari hoeimarirî

(Matyu 4:1-11; Ruk 4:1-13)

¹² Nîmehünou Yifiafi Aboedi ai Sisasimbo nïmî wohî furikoatereandühi koamarîhera mahu. ¹³ Ranühi 40 si manüŋgua Satan ahambo moaruwai hohoanîmobiyuwa yahuhaya rari hoeimarî. Sisas ai afendî nînihondî babîdîmbo nüŋguwanî asu sünambeahîndî nendî ai ahambo mafarîhawurî.

*Sisas ai Gariri hifambe piyu haya Godindî hoafi wataporimbomarendî
(Matyu 4:12-17; Ruk 4:14-15)*

¹⁴ Son ai karabusî-mefiyua asu Sisas ai Garirihü tüküfi, Godindîmayo aboedî hoafi ra bokamarîhendî. ¹⁵ Ai aboedî hoafi ra wataporîmborandühi yahuya, “God ai hoafi mayu si ra ndeara tüküfehü asu ahandî ngîndî hifandarandî ra ndeara akîmî tüküfemboane. Nga se moaruwai hoanîmo ra hîngîndîhi hehi aboedî hohoanîmo süngundîhindî,” mehu.

*Sisas ai nindou yimbuyimbu hoafîmayua ahandî süngu mahomo
(Matyu 4:18-22; Ruk 5:1-11)*

¹⁶ Sisas ai kurîhoe Gariri hîmborîkîmî huhü Saimon Andru apodohombo hoemareapîrî. Ai andürî kurîhoeambe mafoarîneandî, ai kinî wowarîyafanî rînandeimbî nindou wambo. ¹⁷ Sisas ai ahafanîmbo hoafi yupîrühî yahuya, “Se mborai wambo süngundîndîrî ndîndî, rananîmbo ro sîhafanîmbo nindou semîndîmbo yamundîheapîrîmboyah,” mehu. ¹⁸ Asu ai nîmehûnou andürî sîhene hena ahandî süngu mahafanî.

¹⁹ Ai akîdou sühüfi hu Sebedindî nîmorî yimbu, Sems Son apodohombo botambe nîmarîfanîmbo andürî dîboadomarîneanda hoemareapîrî. ²⁰ Sisas ai ahafanîmbo hoafi mayupîramboayafanî, ahafandî afîndî Sebedî asu mamî ratûpurîyomo rundeimbî nindou botambe hîngîrîneapurî hena, Sisasîndî süngu mahafanî.

*Sisas ai nindou mamîndî flambeahîndî moaruwai nendî
hîhaimafoareandî
(Ruk 4:31-37)*

²¹ Sisas ai ahambo süngururû-rundeimbî babîdîmbo moanî ngoafîmbo nîmarî sihî Kaperneam ngoafînambo mahîfomo. Rani-sîmboanî ai Suda-yei rotu worambe kefuai hafu nîmorehî nindowenîmbo Godîndî hoafi yamundîmareandürî. ²² Ranîyei asu ai ahandî yamundîfe hoafi ranahambo hepûnîmehîndî. Sapo ai moai ahînûmbî hohoanîmo yamundu rundeimbî nahurai yamundeandî, nga nindou adûkarî ngîndîndî nahu-
rai yamundîmareandürî. ²³⁻²⁴ Rani-sîmboanî nindou mamî moaruwai nendî nîmarûmbîmayu ranai Suda-yei rotu worambe nîmarû pukûna hoafi karîhoehü yahuya, “Sisas, Nasaretîhündî, se yohoefîmbo nîndî nîngîngîfemunîmboayafî masîndî? Yîhoefombo moaruwaimbo-fimunîmbo safîmboayafî? Ro fîfîrîheanîndî. Se ana Godîndî mbumundî nindou-anafî,” meho. ²⁵ Asu Sisas ai moaruwai nendambo ngîndî hoafi yuhî yahuya, “Se hoafi kîkîrandîfi hawa kosîfoao,” mehundoamboyo. ²⁶ Asu moaruwai nendî ranai nindou ranahambo yabadîrî hîngîrîrî mbura hoafi moanî pukûna karîhoai haya nindou ranahandî flambeahîndî makosîfoendî. ²⁷ Ranîyo asu munguambo nîmorehî nindowenîhî ranai hepûnahîndühî aheihoarî sîmborî hoafiyeihî seiya, “Nîndîmoatükunîyo nda yahurai tüküfeyoa? Nindou ndanai sîmborî moatükunî bogorî nindou nahurai yamundîmareandî. Asu ai moaruwai nendambo hoafi mayua ahandî hoafi hîmborîmayei,” masei. ²⁸ Ranîyo asu Sisasîndî hoafi ranai nîmehûnou munguambo hîfi Garirihü ra hoango wakîmareandî.

*Sisas ai Pitandî yamongoamîndî aboedîmareandî
(Matyu 8:14-15; Ruk 4:38-39)*

²⁹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Suda-yei rotu worambeahindi tüküyafu houmbo Sems weimbo Son babidimbo Saimon weimbo Andru-yafandi worinambo mahomo. ³⁰ Saimonindi yamongoamindi ai angünumbo fondihü mapowa asu ahandi angün rana-hambo nimehünou Sisasimbo hoafimehündo. ³¹ Ranıyu Sisas ai hüfu ahandi watınarühi kikihiramündü botimareanda asu angün ahandi ranai nimehünou makosifoenda asu sesi sindimarandi.

Sisas ai nindou afindi aboedimareandüri
(Matyu 8:16-17; Ruk 4:40-41)

³² Mamı ranı nimbambe hüfıhamındi hürımındowa nindou ranai nımorehi nindowenihi angünumbı asu moaruwai nendeimbi fufurühümündihündüri Sisas sowana mafandıhındı. ³³⁻³⁴ Muıguambo nindou nıgoafıhındı ranai hei worı Sisas nımarumbı ranı yipurı-kımı burımayeia Sisas ai afındı nımorehi nindowenihi muıguambo mamıkarambo angünumbı aboedıreandüri asu moaruwai nendı afındı raguanamboreandüri marandı. Asu moaruwai nendı ranai ahambo fıfirıhorı ranımboyu ai aheimbo yowanı akıdou amboanı hoafıyopoanı mehündüri.

Sisas ai Garirihü hoahoıngu wakımareandı
(Ruk 4:42-44)

³⁵ Sisas ai siambe hondü nımbı hoangırı kiaroambe botıfi haya hu gorügoanı nı nindou nımarıkoateyohü Godımbı dıdıbafıyuhü maru. ³⁶ Asu Saimon ai ahandı nıgunındı babıdı Sisasımbı kokomarurı homo. ³⁷ Ai homo hoeırüwurühi hoafıyomo-ndowohü yahomoya, “Muıguambo nindou ai sıhambo kokorıhünınühanei,” mehomo. ³⁸ Sisas ai ahamumbo hoafıyupurühi yahuya, “Nıgorü nıgoafı akımı adaburo ranambo nıgefo. Rananımbı ro aheimbo amboanı Godındı hoafı hoafındahandüri. Ranımboyahı ro nda masınıhi,” mehu. ³⁹ Asu Sisas ai muıgu Gariri fıfıhü hoahoıngu wakıreandühi, Suda-yei rotu worambe hu, Godındı hoafı bokarıhendühi asu moaruwai nendambo hıhaifoareandüri marandı.

Sisas ai nindou mamı mımanıho masımeimbı aboedımarırı
(Matyu 8:1-4; Ruk 5:12-16)

⁴⁰ Nindou mamı mımanıho masımeimbı ai hu Sisasındı yırıkımı piyu nımarumbı hüti hoafırürühi yahundoya, “Se refembo yıfirayafı ana, wandı mımanıho masımei ra aboedındowandıri,” mehundo-amboyu. ⁴¹ Asu Sisas ai ahambo fıpoamborırühiyu, ahandı warınambo sündırühi yahundoya, “Refembo samboanahi, nıga se aboedıyafı,” mehu. ⁴² Ranıyo masımei ranai nımehünou dıdıkırıfoendühiyo asıkai nindou ranai aboedımayu. ⁴³⁻⁴⁴ Sisas ai nındoumayu ranahambo nıgoafınambo koarıherühi asıkaiyu hoafıyowohü yahundoya, “Se yowanı nindou mamımbı amboanı sıhafı fı ranahambo hoafıyopoanı. Nıga se nıgafı Godımbı sıhairandeimbımbı sıhafı fı ra nıfuındafındo. Rananımbı Mosesındı ahınümbı hoafımayı süngu sıhafı fı aboedı tükümefeyo ra aheimbo nıfuımbıbohünda Godımbı sesi mbısıhenda-mboane,” mehu. ⁴⁵ Nıga asu nindou ranai hu Sisas ai ahambo aboedımarırı ranahambo wataporımbımaranda asu Sisas ramareandı hoafı ra muıguambo nıgoafı hıhımborımayei. Ranımboyu Sisas ai nindou hoeındı-hındırı-mboyei yahuhaya moai mamı

ngoafi amboani hu. Ai nindou niŋgo-koateyeihī manūnguyosi, ŋga asu nindou ranai munḡuambo hifi hündi ahambo sowana hei marihündi.

2

Sisas ai nindou yiriwarī moaruwaimbü aboedimariri

(Matyu 9:1-8; Ruk 5:12-16)

¹ Yahunümbi si ho hayamboyoane Sisas ai asukai Kaperneam ngoafinambo hihirifi mahu. Ranīyo ai hu worambe amaru hoafi ra mahoaŋgo. ² Nindou afindi ranai fandambo wori ranai tühüforeandühi moai yipurikimi amboani fondi akidou niŋgo. Ranīyo Sisas ai aheimbo Godindi hoafi yamundeandürühi mamaru. ³ Yimbu-yimbu nindou ai nindou yiriwarī moaruwaimbü ra fondi wami foarüwuri mburu sowaründümo mahifomo. ⁴ Nindou ranahambo Sisas sowanambo semündü hifombo nindou afindiwambo nafi gümareandambo hafomo woriwami Sisas nüŋgu simogodühi hifinambo titirundeimbi wori ranambe wanḡeyanirihou mburumbo fondi kameihü masafoarüwuri. ⁵ Ranīyo Sisas ai nindou ranahamundi anihondübofe ra hoeireanda mayoa, nindou yiriwarī moaruwaimbü ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Nindou hoarifi, sihafī moaruwai hohoanimo ranana amboawi sambo-anahi,” mehu. ⁶ Asu ahinümbi hohoanimo yamundu rundeimbi bidifiri ranühi mamarimo ranai ahamundihoari ḡgusüfoambe raru hohoanimoyomondohü yahomoya, ⁷ “Nimboe nindou ndanai hoafi yahurai hoafayua? Ai Godiyupoani yahurai hoafayu. God mami yanḡiri animbo moaruwai hohoanimo ra amboawi mbüsümbui,” mehomondamboyo. ⁸ Sisas ai nimöhönou ahinümbi hohoanimo yamundu rundeimbi-yomondi hohoanimo ra fifireandi. Ranīyo ai hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se ndani moatükuni nda raru hohoanimoemoa? ⁹ Niŋe hoafiyu nindou yiriwarī moaruwai ndanahambo hoafimbo hiniŋgrouayoa? Ro hoafiyahühi sahiya, ‘Sihafi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi,’ asahiyo asu ‘Botiyafu sihafī fondi sowandifi hawa hafi,’ asahiyo. Ŋga yimbu ra hoafimbo ro ḡḡinindeimb-anahi. Asu yimbu hoafi ra hoafimbo nahaniyo hiniŋgrouayo asu nahaniyo tinümbayo? Yibobo ro hoafindahan anihondümo tükündifemboe. ¹⁰ Ŋga ro sihamumbo rani-moatükuni ra fifirindundi asahi, Nindou Hondü ai hifi ndanühi moaruwai hohoanimo amboawi yahombo ḡḡinindeimbani,” mehu. Ranīyo asu Sisas ai nindou yiriwarī moaruwaimbü mayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, ¹¹ “Ro sihambo hoafayahanini, botiyafu sihafī fondi sowandifi hawa worinambo hafi,” mehondowamboyo. ¹² Nindou afindi meḡgoro ranahei himboahü yiriwarī moaruwaimbü mayu ranai nimöhönou botifi ahandi fondi semündü haya mahu. Ranīyo nindou afindi meḡgoro ranai hepünahindühi Godimbo aboedani sei hoafiyehi, “Moai horombo ro ndahurai moatükuni hoerihündi,” masei.

Sisas ai Rifaimbo mborai wandi süŋgu mehu

(Matyu 9:9-13; Ruk 5:27-32)

¹³ Sisas ai asukai hihirifi haya Gariri kurihoe himbori kimi hüfuane nindou afindi meḡgoro ranai ahandi süŋgu tümare hoamboyo asu Godindi hoafi yamundimareandüri. ¹⁴ Ai huhündamboyo Rifai Arfiusindi nimir ai ahandi takis kaki semindi worambe mamaruwa hoeimariri. Ranīyo Sisas

ai hoafi yundowohü yahuya, “Mborai wandi süngu,” mehundo-wamboyu Rifai ai botifi haya Sisasindi süngu mahu. ¹⁵ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi babidimbo Rifaindi worambe takis kaki sowandümo rundeimbi nindou-yomo asu moaruwai hohoan+moyomo rundeimbiyomo ai babidimbo n+marimo masowasümo. Nindou yahurai ranai munguambo si Sisasimbo sünggururü marundi. ¹⁶ Farisihündi ahinümbi hohoanimo yamundurundeimbi ranai hoeirundane Sisas ai takis kaki sowandümo rundeimbi asu moaruwai hohoan+moyomo rundeimbi nindou babidimbo sesi masesu. Raniyomo ahambo sünggururü-rundeimbi dudurüpurühi yahomoya, “Nimboe Sisas ai takis kaki sowandümo rundeimbi asu moaruwai hohoan+moyomo rundeimbi nindou babidimbo n+marümo sesi sesü maranda?” mehomom. ¹⁷ Sisas ai rani hoafi ra h+mbor+yu haya ahinümbi hohoanimo f+frundeimbi ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Nindou angüni-koate ana moai dokta sowanambo hei rihündi, nga angüneimbi anei hei arihündi. Mam+ yahuraiane ro makosahi nda mbumundi nindou anefi seimbi nindou ranaheimbo mborai yahombo-yah+poani, nga nindou moaruwai hohoan+moyei rihündeimbi seir+hündeimbi ranaheimbo mborai yahomboyahi,” mehu.

*Sisas ai sesi wehisaombo hoafi yamundimareandi
(Matyu 9:14-17; Ruk 5:33-39)*

¹⁸ Sonimbo sünggururü-rundeimbi asu Farisi-yomondi sünggurundeimbi ai mamimbo sesi wehimemo. Raniyo asu nindou bidifiri ai homo Sisasimbo dudurüwurühi yahomoya, “Nimboe Sonimbo sünggururü-rundeimbi asu Farisi-yomondi sünggurundeimbi ai sesi wehisaoyomo arundi, nga asu sihafü sünggurunini rundeimbi ana moai sesi weh+yomo rundi?” mehomondamboyu. ¹⁹ Asu Sisas ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Nindou mam+ nimorehi sem+ndimbo sihi ai babidimbo nunguambe ra sesi wehimandeyo? Nindou nimorehi sem+ndimbomayu ranai ai-babidimbo nunguambe ana ngiri sesi wehindei. ²⁰ Nga sünggunambo nindou ranahambo ndowaründümo ngomondani ai-babidimbo n+ngokoate-ayambe animbo sesi wehindeimboyei. ²¹ Nindou mam+ aiamboani moai hoeari goesüri simbori semündü haya wamindafi ngisihari hoeari fihü pare kakiyu randi. Rawareandi ana, boboe-ndandani asu hoeari goesüri simbori ranai akidou yangiri yagodi mbunda ngisihari hoeari ra hirindeamboe. Hoeari goesüri simbori rananai wamindafi ra hirindeandani asu ambe afindi n+ngomboe. ²² Asu nindou ngorü ai simbori wain hoe ra wamindafi wain hoe nin+hondi hoeari hipiri ranambe ngiri kandeandi. Rawareandi ana, hipiri ranai bor+ndifeihü wain hoe ranai keboemboe. Nga simbori wain hoe ana hipiri simbori ambe femboane,” mehu.

*Moani n+marimbo sihi ratüpurikoatemo hoafi
(Matyu 12:1-8; Ruk 6:1-5)*

²³ Mam+ ngoafimbo n+marimbo sihi Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi babidimbo wit nümbüri mbusümo mahomo. Raniyo ahambo sünggururü-rundeimbi ai wit ahuri bidifiri hür+maründümo. ²⁴ Asu Farisihündi ai Sisasimbo dudurüwurühi yahomoya, “Nimboe sihambo sünggurunini rundeimbi ai moani n+marimbo sihi ahinümbi ra rawarunda?” mehomondamboyu. ²⁵ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Awi se Defit ai ahandi wandafi mam+ babidimbo sesi koate

wembomboyomondühî ramareandî ra hoeirundai wanîyo? ²⁶ Sapo Abaiatar ai Godîmbo sesi sîhairandei-mbîmbofi nîmaruambe Defit ai Godîndî ser worambe kefuai hüfu bret Godîmbo masîhoundî ra masesu. Bret ranana Godîmbo sesi sîhou-rundeimbî yangîrane sowasümo arundî. Nga Defit ai sesühî ahandî wandafî mamîmbo bîdîfirî masagapurî ra moai fîfirundîyo?” ²⁷⁻²⁸ Sisas ai asükai Farisimbo hoafîyupurühî yahuya, “Moanî nîmarîmbo si ranahambo fehefemboyopoanî God ai nindou nafîmarandî. Nga moanî nîmarîmbo si ranai nindoumbo mbîfarîheirambo yahuhayamboyu nafîmarandî,” mehu.

3

Sisas ai nindou watîŋarî moaruwaimbü aboedîmarirî (Matyu 12:9-14; Ruk 6:6-11)

¹ Asükai ŋgorü-sîmboanî Sisas ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfuane nindou watîŋarî moaruwaimbü ai ranühî mamaru. ² Ranîyo nindou bîdîfirî ai Sisasîmbo hîmboarî safühîmarüwuri moanî nîmarîmbo sihî nindou watîŋarî moaruwaimbü ra aboedîndira papîhoafîndîhurî yahomo houbmo. ³ Sisas ai nindou watîŋarî moaruwaimbümayu ranahambo hoafîyundowohü yahuya, “Botîyafö ndühî sühüfanî munŋuambo hoeimbîrîhinîni,” mehu. ⁴ Ranîyu Sisas ai düdureandürühîya, “Nîni-moatükunîyo moanî nîmarîmbo sihî refembo ahînümbî ra aboedayo, aboedî moatükunî refemboyo moaruwai moatükunî refemboyo? Nindou hîfokoeffemboyo asu nindou aboedambofemboyo?” mehu. Nga ai moai sîmborî ahambo akîdou amboanî hoafîyomo. ⁵ Sisas ai nindou ranahambo hübudurapurî wakîreapurane asu ahamundî ŋgusüfoambe ranai tapîhamîmayo-wamboyu hîhîfî-hîhîfî-koatemayu. Ranîyu asu nindou watîŋarî moaruwaimbü ranahambo hoafîyundowohü yahuya, “Sîhafî watîŋarî ŋgurihao,” mehua ŋgurîmarîhenda aboedî tükümeŋefeyo. ⁶ Ranîyo Farisi nindoumemo ranai worî ra hîniŋgîru houbmo homo Herotîndî nindou babîdî Sisasîmbo hîfokoeffimbo hoafî fîmaründümo.

Nindou afîndî ranai Sisasîmbo süngumarîhorî (Ruk 6:17-19)

⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdîmbo Gariri kurîhoenambo mahomonda asu nindou afîndî ranai ahamumbo süngu-marîhüpürî hei. ⁸ Sisas ai nindou yamunde asu aboedîre arandî hoafî ra hîmborîyei hehi, nindou afîndî Gariri, Sudia, Serusarem, Idomia, hîfî Sodan hoekîmî adaburo, Tair asu Saidon ŋgoafî ranîhündî ranai Sisas sowana mafandîhindî. ⁹ Sisas ai nindou afîndî ra hoeireanda mayowamboyu ahambo süngurururü-rundeimbîmbo hoafîyupurühî yahuya, “Nindou afîndane eŋgoro, ŋga se bot ŋgorü sowandümo sîfomo, ŋga afîndî afîndîndeihî wambo hoe hohoeanî nînendî-hündürîmboyei,” mehupürî. ¹⁰ Sisas ai horombo nindou afîndî aboedîmareandürî ranîmboyei anŋünümbî nindou afîndî ranai Sisasîmbo sündîfimbo sîmborî nînendürîmayei hei. ¹¹ Asu moaruwai nendî ranai Sisasîmbo hoeirîhoranî mayoa ahandî wagabe piyei nîmareimbo puküna hoafî karîhehindühî seiya, “Seana Godîndî nîmor-anafî,” masei. ¹² Nga Sisas ai aheimbo nüngunahurai nindouyu yaho fîfirîfe hoafîmbo yowanî mehündürî.

Sisas ai ahandi hoafi semindi horambo nindou 12 kafoare hiniŋgimareapuri
(Matyu 10:1-4; Ruk 6:12-16)

¹³ Ai hafu hifi wafuwami nimarumbo nindou dideyomo ai hohoani-mopureimb+ ahamumbo hoafi mayua ahambo sowana mahafo. ¹⁴⁻¹⁵ Sisas ai nindou 12 sepurimundi hiniŋgimareapuri haya hoafi sowandumo homo-rundeimbi anemo yahu kamafoareapuri. Nindou ranai Sisas babidimbo niŋgombo ai koarifehempura ho Godindi hoafi bokarifehehu asu moaruwai nendi hihaifoefembo nginindi masagapuri. ¹⁶ Sisas ai nindou 12 ndanahamumbo masepurimundu: Saimon, asu Sisas ai ngoru nduri Pita kamafoariri. ¹⁷ Sems, Son Sebedindi nimori. Sisas ai ahafanmbo Boaneres anafani yahu dukamareapuri. Ahandi nimindi ra nimoamondi hoafi nahurai nindouane. ¹⁸⁻¹⁹ Andru, Firip, Bartoromyu, Matyu, Tomas, Sems, Arfiusindi nimori, Tadius, Saimon Serot* sirambeahindiyu asu Sudas Iskariot Sisasimbo ahandi hurutumb+yomondi warihumariri.

Sisas ai Bersebur kapeihü ratupurayu masei
(Matyu 12:24-32; Ruk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Sisas ai worinambo huan+ asukai nindou afindi ranai hei wori gumariori. Ranimboyu ai ahambo sunggururu-rundeimbi babidimbo sesi sesi-koatememo. ²¹ Sisasindi fikiminindi ai rani hoafi ra himboriyei hehi ahambo fihimundimbo mahei. Sapo ai hohoan+moyeihiya, ai wununumbo-yuhumbei sei hehi. ²² Nga Serusaremihundi ahinumb+ hohoan+moyamundu-rundeimbi ai hanimo hoafiyomondhiya, "Ahandi fiambe Bersebur mbamaru. Aiana moaruwai nendiyei bogori Bersebur ahandi nginindi-namboane moaruwai nendi nindouyei fiambeahindi hefoare arandi," mehomo. ²³ Sisas ai nindou ranaheimbo hoafiyundura akimi maheia kafoefe hoafi hoafiyundurühi yahuya, "Satan ai nungunde Satanimbo hemoaadira?" ²⁴ Asu mam+ hifihundi ai yibobore haya yifiarayo ana, rani hifihundi ranai ngiri aboedi nemandei. ²⁵ Asu mam+ worambeahindi ai yiboborihi hehi yifiaraye ana, ai ngiri aboedi nemandei. ²⁶ Asu Satan ai yifiarimbo yahuhaya ahandi nendi ranai yiboboareandi ana, ngiri nginindi niŋgo, nga ai ran+wam+ randihi moendi-ndeimboyei. ²⁷ Ngiri nindou ngoru ai nginindi nindoundi worambe ngu napo humbuhunindu. Sapo nindou ranai humbuhunimbo hohoanimoayu ana, nginindi nindou ranahambo wofinambo hutupond+heru mbundambo animbo asu ahandi napo mungu ra fufundamundumbui. ²⁸ Ro sheimbo anihondumbo-anahi hoafehanduri, nindou ai Godimbo moaruwai hoafaye ane asu moaruwai hohoanimoaye ane ra amboawi mbusumbui. ²⁹ Nga nindou ngoru ai Yifiafi Aboedimbo moaruwai hoafayu ana, God ai ngiri amboawi mbusu, hapondani-ane asu sunggunamboane. Nga moaruwai hohoanimo ranai ahambo-so koadurumbo koadurumbo yagodimboe." ³⁰ Sisas ai rani hoafi hoafimayu ra sapo ahinumb+ hohoanimo yamundu-rundeimbi ai ahamboya, 'Moaruwai nendi ahandi fiambe nimarimboane,' mehomon-damboyu ra-mehu.

Sisasindi fikiminindi
(Matyu 12:46-50; Ruk 8:19-21)

* 3:18-19: Serot ai Rom hoarehi nimarimbo moei yahomo-ndeimbanemo.

³¹ Rani-simboani Sisasindi hondi asu akohoandi ai ahambo fihambo tükümehind. Ai moanambühi nimboeimbo aheimbo sowana hombo hoafimbo nindou mamî koamarhehori. ³² Nindou afindi ranai Sisasimbo wakirihori nimareimbo hoafiyahündowohü seiya, “Sihafi amondi aborüdi ai shambo weindani niboadei hifandarihünini,” masei-amboyu. ³³ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Didiyei wandi me asu akohoanda?” ³⁴ Nindou wakirihî mamarei ranaheimbo hübudurandürî wakirerühi yahuya, “Ndananei wandi me asu akohoand-aye. ³⁵ Wandi me, akohoandi asu rehioandi ana nindou didiyei Godindi hohoanimo süngurihindeimbi rananei,” mehu.

4

Sesi ahuri nümbürambe bubufoefembo kafoefe hoafi (Matyu 13:1-9; Ruk 8:4-8)

¹ Sisas ai asukai Gariri kurihoe kimî nindou yamundife ratüpuri ra botimareandi. Nindou afindi ranai ahandi hoafi himborimbo mafandanda botambe farifi hoe hanjifo-wami mamaru. Asu nindou ranai gudiani hoe kimî mamarei. ²⁻³ Sisas ai aheimbo kafoefe hoafinambo yamundeandürühi yahuya, “Nindou mamî ai nümbürambe hu sesi ahuri bubumarandi. ⁴ Ai hu sesi ahuri ra buburandane bidifiri ai nafini pütapimayoa ndu ai tüküyahi masahüsi. ⁵ Bidifiri nimoei yahafi safambe hifi akidou yangiri ningowambe pütapimayo. Hifi ra ragu hanikoate-wambo ahuri ranai nimai tütükimayo. ⁶ Nga asu hüfihamindi ai piyowohüyo ahuri hapoadümbö maforo ra sore soremarandi. Sapo ahasihari ranai hifambe ragu hanikoate-wambo asu mungu yapataparimayo. ⁷ Asu bidifiri ahuri ranai thoarî thoarümbi wofi ranambe pütapimayoa gabudandühi hisikoatemayo. ⁸ Asu ahuri bidifiri ai hifi aboedambe safi pütapiyowohü hisimayo. Nimindi mamî ranahandambo bidifiri ai 100 hisiyo, asu bidifiri ai 60 hisiyo, asu bidifiri ai 30 hisiyo,” mehu ⁹ Hoafi moendifembo yahumbo Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Nindou ai himbo-ambeimbändühi ana, hoafi nda himborimbiyu-wamboane,” mehu.

Sisas ai nimboe kafoefe hoafinambo wataporimbomarandi (Matyu 13:10-17; Ruk 8:9-10)

¹⁰ Süngunambo nindou afindi ranai bukürefoendane Sisas yangiri mamaruwa ahandi süngururü-rundeimbi 12-yomo asu nindou ahambo süngurihori-rihündeimbi ai kafoefe hoafi ranahambo düdumehindi. ¹¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “God nginindi hifandarandi ranahandi dibo hoafi nimindi ra se fifirifembo-hünda God ai masagadürî, nga nindou weindani maniboadei ranaheimbo ana kafoefe hoafi yangiriyö hoafimayu. ¹² Ranimboane,

Ai afindimbo himboari papindeimboyei,

nga ai ngiri türüboadihi fifirindihindi.

Ai afindi hoafi himborindeimboyei,

nga ahandi nimindi ngiri fifirindihindi.

Ranimbo-animbo ai wambo sowana asukai hihrihdahi dideiyani

God ai ahei moaruwai hohoanimo ra amboawi mbüsümbui,”

6:9-10

Aisaia

mehu.

*Sisas ai sesɪ ahurɪ ranahandɪ nɪmɪndɪ fɪfɪre hoafɪmayu
(Matyu 13:18-23; Ruk 8:11-15)*

¹³ Sisas ai ahamumbo hoafɪyupurühɪ yahuya, “Awi se kafoefe hoafɪ ranahandɪ nɪmɪndɪ ra moai fɪfɪrundɪyo? Asu refeana bɪdɪfɪrɪ amurɪ kafoefe hoafɪ ra nūngundu fɪfɪrɪ-mandunda? ¹⁴ Nindouyei mbusūmo Godɪndɪ hoafɪ wataporɪmboayo ana, sapa nindou sesɪ ahurɪ nūmbūrambe buboafoareandɪ nahuraiane. ¹⁵ Hoafɪ nafɪnɪ pɪrayo ana, sapa nindou Godɪndɪ hoafɪ hɪmborɪyeihanei, ŋga Satan ai nɪmehūnou hoafɪ ra nindouyei mbusūmonɪndɪ semündü raguanambo-reandühani. ¹⁶ Bɪdɪfɪrɪ sesɪ ahurɪ nɪmoei yahafɪsafambe pütapɪmayo nahuraiane. Ai Godɪndɪ hoafɪ ra hɪmborɪyei hehi nɪmehūnou semɪndɪmbo hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪyeihɪ-anei. ¹⁷ Ŋga ai moai hoafɪ ra ndorɪhi sahūmündia ahei ŋgusūfoambe ragu ŋgɪnɪndɪ nɪmaro, ŋga ai moanɪ akɪdou yangɪrɪ ŋgɪnɪndɪ nɪmboeihɪ anei. Ai Godɪndɪ hoafɪ hɪmborɪyei masahūmündi ranahambo refe hoefembo nindou ŋgorü ai tɪŋrɪfo sehindanɪ nɪmehūnou hɪnɪŋgɪrɪhindühɪ-anei. ¹⁸⁻¹⁹ Bɪdɪfɪrɪ ai sesɪ ahurɪ tɪhoari-tɪhoarūmbɪ wohambe pütapɪmayo nahuraiane. Nindou ranai hoafɪ hɪmborɪyeihaneisɪ, ŋga ai hɪfɪndɪ moatükunɪmbo afɪndɪ hohoanɪmoyeihɪ napo afɪndɪ semɪndɪmbo ŋgusūfo parɪhindühɪ Godɪndɪ hoafɪ ranahambo gabudɪfoareanda asu ahurɪ ranai ŋgɪrɪ hɪsɪndo. ²⁰ Asu sesɪ ahurɪ hɪfɪ aboedambe bubumayo aboedɪ tükefeyo ranana sapa nindou düdi ai hoafɪ hɪmborɪyu haya fɪfɪreandühɪ tümafoareandɪ nahuraiane. Ranɪyo bɪdɪfɪrɪ ai hɪsɪ aboedɪ hɪsɪyowohü bɪdɪfɪrɪ ai 100 hɪsɪyo, bɪdɪfɪrɪ ai 60 hɪsɪyo, asu bɪdɪfɪrɪ ai 30 hɪsɪyo marandɪ,” mehu.

*Sisas ai moaruwai nendɪ hemafoareandɪ
(Ruk 8:16-18)*

²¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbɪmbo hoafɪyupurühɪ yahuya, “Awi nindou ai ram hai wambürɪ asu fondɪ hoarehɪ dɪbonapɪmandɪhiyo? Wanɪ, ŋga ram ra fondɪwamɪ nɪmoamo ane nindɪhi arɪhündɪ. ²² Muŋguambo moatükunɪ haponda dɪbombo eŋgoro ra süngunambo ana weindahɪ tükündɪfemboe. Asu nɪne-moatükunɪ gabudɪhi masɪhehindɪ ra süngunambo ana weindahɪ yagodomboe. ²³ Nindou ai hɪmboambeimbɪndühɪ ana, hoafɪ nda hɪmborɪmbiyu-wamboane,” mehu. ²⁴ Asükai hoafɪyupurühɪ yahuya, “Hoafɪ hɪmborayomo ra se wudɪpoapondu hohoanɪmondɪmo. Se nindoumbo yimbuarɪhindürɪ ranɪ sɪmogodühɪ anɪmbo God ai sɪheimbo yimbundearühɪ asu ŋgorü bɪdɪfɪrɪ pandeambui. ²⁵ Nindou düdi ai bɪdɪfɪrɪ moatükuneimbayu ana, God ai asükai bɪdɪfɪrɪ dagadombui. Ŋga nindou düdi ranɪ-koateayu ana, nɪne akɪdou ahandɪ warambeahɪndɪ ra ndemündü raguanambo-ndeambui,” mehu.

Sisas ai sesɪ ahurɪ tükefeyo kafoefe hoafɪ hoafɪmayu

²⁶ Sisas ai asükai hoafɪyuhɪ yahuya, “God ŋgɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ranana nindou sesɪ ahurɪ nūmbūrambe buboafoareandɪ nahuraiane. ²⁷ Nindou ranani apuwanɪyo asu yangɪrɪ ahandɪ ratüpurɪ ratüpurɪyuwanɪyo nɪmbokoanɪ sɪrühɪ sesɪ ahurɪ adükari tükefeyo ra ai moai fɪfɪreandɪ. ²⁸ Hɪfɪ yangɪrane sesɪ ahurɪ ra rareanda adükari tüküfehü hɪsɪyo arandɪ. Ai moai fɪfɪreandɪ nūngureambombai weŋgurühɪ emündɪ boatei tükündɪfemboe mbunda mbɪro ahurɪ tükündɪfɪhü anɪmbo ranambe hɪsɪ tükündɪfemboe.

29 Hîsî ranai ho ngîndîyowa nûmbûrî aharambûrî ranai yimungure-mîndîmboyo sîmboanî yimunguramûndî arandî,” mehu.

Sisas ai hoarî akîdouhîndî adûkarî tûkûfembo kafoefe hoafî hoafîmayu (Matyu 13:31-32; Ruk 13:18-19)

30 Sisas ai asûkai hoafîyuhî yahuya, “Sîhîrî God ngîndî hîfandarandî ranahambo nûngunahuraine mambîsefa? Ranahambo hoafîmbo nîni-kafoefe hoafînambo hoafîmandefa? 31 God ngîndî hîfandarandî ranana hambomo hoarî nahurai akîdou ahandî ndûrî mastet hoarî hîfî kararowandî nahuraiane. 32 Nga hîfeyo ana, tîkoanî nahurai tûkûfe haya adûkarî hamîndî amurî nûmbûrambeahîndî sesî ranahambo ngasûndeandûhane. Ranane afîndî dîdîdî papîre haya nîngowanî, ndu ai hei ranîwamî ngîsîharûhî ngeramborûhî arîhîndî,” mehu.

Sisas ai kafoefe hoafînambo hoafîmayu ranahandî nîmîndî (Matyu 13:34-35)

33 Sisas ai nîmorehî nindowenîhî afîndî ranaheimbo kafoefe hoafî afîndî wataporîmbomrandî ahei hohoanîmo ra sîmogodûhî. 34 Ai ranaheimbo kafoefe hoafînambo yangîrî wataporîmborandûrî marandî. Nga ahambo sînggururû-rundeimbî aiyangîrî nîmarîmondanî ana, hoafî ranahandî nîmîndî ra yamundeapurî-marandî.

Sisas ai hoewerî hoafîmayua afurîmareandî (Matyu 8:23-27; Ruk 8:22-25)

35 Mamî ranî nîmbambe ahambo sînggururû-rundeimbîmbo yahuya, “Sîhîrî Garîrî kurîhoe ra ngorû-goanî nî ngefomboane,” mehupurî. 36 Ranîyo nîmorehî nindowenîhî afîndî ra raru hînîngîrîwuri houmbo bot Sisas mamaru ranambe fareafu houmbo sowarûndûmo mahomo. Asu bot bîdîfîrî amurî ranai amboanî ai-babîdîmbo maho. 37 Ai hîfomondane, Garîrî kurîhoe ranambe ngîndî hamîndî werî ranai tûkûmefoyo. Ranîyo hoe ranai hafo kaifoairandûhî tûkûhefembo yangîrîmayo. 38 Asu Sisas ai daboadanî pirowamî mbîro nande haya apuane, ahambo sînggururû-rundeimbî ai yangîrî ruwurûhî yahomoya, “Nîdou Yamundo-randeimbî, sîhîrî yîfîmbo yangîrayefî ranahambo awî se moai hohoanîmoyafîyo?” mehomondamboyo. 39 Sisas ai botîfî hoe asu werî ranahafembo ngîndî hoafîyupîrûhî yahuya, “Rûhîsafî kîkîndandîfe,” mehua hoafî nîngowambe kîkamîndûhîyo hoe asu werî ai afure pimareandî. 40 Sisas ai ahambo sînggururû-rundeimbîmbo hoafîyupîrûhî yahuya, “Nîmboe se yîhîmboayomoa? Awî se anîhondûmbofe-koate-wamboyo?” mehu. 41 Ahambo sînggururû-rundeimbî ai ahamundîhoarî sîmborî ndûwuriyomondûhî yahomoya, “Nîdou nda nûngunahurai nîdouyua? Moanî hoe afîndî-afîndîmayo asu werî ranai ahandî hoafî hîmborîyafehû afurîmarîneandî,” mehomo.

5

Nîdou mamîndî fîambeahîndî Sisas ai moaruwai nendî hemafoareandî (Matyu 8:28-34; Ruk 8:26-39)

1 Sisas ai ahambo sînggururû-rundeimbî babîdîmbo Garîrî kurîhoe ra botambe barîhoemo houmbo Gerasa-yafe hîfambe mahomo. 2 Sisas ai bot hînîngîre haya kusîfuendanîyo, nîdou mamî ahandî fîambe moaruwai

nendî nîmareimbî ai yîfî sîhehi rîhûndeimbî honguambeahîndî hu ahambo tükümeſiyu. ³ Nindou ranai ana yîfî sîhehi rîhûndeimbî honguambeani apu arandî. Ranane ngîrî ahambo senînambo amboani yîrîwarî hüputüpu-ndürîndümo. ⁴ Nindou ranahambo afîndîmbo senînambo yîrîwarî hüputüpurî-horîmîndeî marîhündî, nga sen ra gurîhaimarandî. Ai ngînîndî hamîndî-wambo nindou ngorü ai-amboani moai ahambo kîkîhîrîmündu. ⁵ Nîmbokoani asu sîrühî nindou ranai yîfî sîhehi rîhûndeimbî nîmoei-ambe asu hîfî wafu ranambe hoahoangura-marandî. ⁶ Sisas ai hapoadümbö angunî huambe nindou-mayu ranai hoerîrî haya pîpîyu hu ahandî wagabe yîrî yimbu pusîre mamaru. ⁷ Nindou ranai puküna hoafî karîhoehü yahuya, “Sisas, se-ana God Nîmoamo Hondü ahandî nîmorî anafî, se wambo nînî nününggu-fendîrîmboayafa? Ro sîhambo düduarîheanîni, Se Godîmbo dabarîndafoandühî ngîrî sîhambo nînî-moatükunî randîheandî mbîsafî,” mehu. ⁸ Ramehu ra sapo Sisas ai hoafîyuhîya, “Moaruwai nendî se nindou ranahandî fiambeahîndî kosîfoao,” mehu ranîmboyo. ⁹ Asu Sisas ai düdureandühî yahuya, “Sîhafî ndürî nîne?” mehuamboyo. Asu moaruwai nendî ranai yahuya, “Wandî ndürî ana amiane. Sapö ro ana afîndî sîrîhünd-aneſî,” meho. ¹⁰ Moaruwai nendî ranai ranî hîfîhündî yowanî yîhoefîmbo hefoefemuni-poanî yaho haya Sisasîmbo hüti hoafîmarîrî. ¹¹ Ranî fikîmî hîfî wafuambe moatei afîndî ranai sesî sahüsîhî burîyei wakîmarîhindî. ¹² Ranîyo moaruwai nendî ranai Sisasîmbo hüti hoafîyeihî seiya, “Se yîhoefîmbo koandî-hawamuna moatei akîmî nda burayeî ahei fiambendahumboane,” masei. ¹³ Ranîyo Sisas ai hînîngî-mareandüra rasüngumehîndî. Moaruwai nendî ranai nîndoundî fiambeahîndî kosîfoehî hehi moatei akîmî burîmayeî ahei fiambemehîndî. Ranîyo 2,000 moatei ranai hîrîpîni pîyeî hehi gügürîyeî hanîmbo kurîhoeambe hoe karîhüsî hehi yîfîsafî-mayeî. ¹⁴ Nindou moatei hîfandîmarundî ranai fefou houmbo homo adükarî ngoafîyo asu akîdöu ngoafî adaburo ranîyo ra wataporîmbomarundî. Ranîyo ranühündambo nîmorehî nîndowenîhî ranai nîne-moatükunîyö moateimbo tükümeſeyo ra hoeifembo mahei. ¹⁵ Ai hei Sisasîmbo tüküyahi hoeirîhindane nindou horombo ahandî fiambe moaruwai nendî afîndî nîmareimbî-mayu ranahambo hoeimarîhorî. Ai asükai aboedî hohoanîmo fifire hohoanîmoyuhümbö hoearî güde haya mamaruwa hoeirîhorî hehi yîhîmbomarîhorî. ¹⁶ Nîne-moatükunî Sisas ramareandî hoeifembo mahei ranai asükai hîhîrîyahi hei nindou horombo moaruwai nendî nîmareimbî-mayu asu moatei ranahambo amboani wataporîmbo-marîhündî. ¹⁷ Ranîyo nîmorehî nîndowenîhî ranai ranî hoafî ra hîmborîyeî hehi Sisasîmbo ranî hîfîhündî ngorü-goanîni hombo hüti hoafîmarîhorî. ¹⁸ Asu Sisas ai botambe mafarîfiyuwamboyo nindou horombo moaruwai nendî nîmareia hefoareandeimbîmayu ranai aidîbo hombo hüti hoafîmayu. ¹⁹ Nga asu Sisas ai ahambo moai yîni yahundo. Ai hoafîyundowöhü yahuya, “Se sîhafî worînambo ngafî fikîmîndîmbo Adükarî ai sîhafî fimbo hîpoambo-reanînühi ramareanîni ranahambo wataporîmbondandî,” mehu. ²⁰ Ranîyo nindou ranai hu Dekaporîs hîfîhü ahandî fimbo wataporîmbo-maranda nîmorehî nîndowenîhî afîndî ranai mahepûnahîndî.

Sisas ai nîmorehî nîmorî yîfîhündî botîre asu nîmorehî angünümbî

*aboeðimareandî**(Matyu 9:18-26; Ruk 8:40-56)*

21 Sisas ai Gariri kurihoë ra botambe farifi haya ngorü goanin huane nindou afindi ranai ahandi hoafi himborimbo mafandeandi. 22 Raniyo Suda-yei rotu wori hifandi ra randeimbî, ahandi nduri Sairus, ai mahu. Ai hu Sisasimbo hoeirirühi ahandi yirikimi yiri yimbu pusire mamaru. 23 Ai Sisasimbo huti hoafiyundo hoanguhü yahuya, "Wandi nimorehi nimori ai yifimbo yangirane, nga se didifi wari nandowandanî animbo aboeðimbeyo-wamboane," mehundo-amboyu. 24 Asu Sisas ai aidibo mahua nimorehi nindowenihi afindi ranai ahandi süngu mahei. Raniyo ahandi fikimi gugureandühi ninendi-marihori. 25 Asu nindou gugurimareandi ranambe nimorehi mamî 12 himbanühi-feimbimbo amoamo watikoafira-marandi. 26 Raniyo nimorehi ranai dokta hoeifepurimbo ahambo fehefembo-hünda ahandi kaki afindi saimarandi. Asu dokta ranai moai ahambo farihoemondani aboeði tüküfeyo, nga wani. 27 Nimorehi ranai Sisasindi hoafi ra himboriyo haya ho nindou afindi ranahei mbusümo maninggo. Raniyo ai Sisasindi daboadanî ho ahandi hoandarî hoearî ra sündimareandi. 28 Ai ahandihoari yare hohoanimo-yowohü yahoya, "Ro ahandi hoeari yangiri amboani sündartheandi ra aboeðindamboyahi," meho. 29 Ramare-andamboyo nimehünou amoamo watikoafimarandi-mayo ra kikiramindühi asu ahandi fiambe angüni ranai aboeðimayoa fifirimareandi. 30 Asu Sisas ai ahandi fiambeahindi nginindi makosifoenda fifeire haya hihirifi düdurearühi yahuya, "Düdi wandi hoearühi sündimareanda?" mehu. 31 Ahambo süngurürundeimbî ai hoafiyomondühi yahomoya, "Nindou afindi engoro ra hoeiarowandane asu düdi sündimareandi safi hawambo düduwefoanda?" mehomo. 32 Nga awi Sisas ai düdi ahandi hoeari fihî sündimareandi ra fifirindihëa yahu haya kokomara hu. 33 Nimorehi ranai ahambo ranimoatükunî tüküme feyo ra fifeire haya yihimboyohü hiamindari-mayo. Raniyo ho Sisasindi yirikimi yimindihona nimarimbo munguambo moatükunî ahambo tüküme feyo ra wataporimbomarandi. 34 Sisas ai nimorehi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, "Nimori akidou, se anihondümbö-arowandi ranimbohünda seana asukai aboedanafi. Sihafi angünî aboeðimefeyo ranimbohünda se ngusüfo afurindo kündo hawa ngafi," mehu. 35 Sisas ai wataporimborandühi nunguambe nindou bidifiri ai Suda-yafe rotu hifandi randeimbindi worambeahindi sinimo hoafiyomondühi yahomoya, "Sihafi nimorehi nimori yifimayo. Nga nindou yamunde randeimbimbo tinirifo segodopoani," mehomo. 36 Asu Sisas ai moai ahamundi hoafi ranahambo hihimboriyo. Ai Suda-yafe rotu hifandirandeimbî ranahambo yahundoya, "Yowani, yhimbo-yopoani, nga se moani Godimbo anihondümbö-ndowandi," mehu. 37 Sisas ai nindou ranaheimbo ai-babidimbo hombo yowani yahu hiningirerü haya, Pita, Sems, Son, asu ahandi akidi Sems ahamumbo yangiri süngureapuri haya mahu. 38 Ai homo Suda-yafe rotu bogorindi worikimi tüküyafundühi Sisas ai hoeireandane arani hoafi afindi afindi-mayei. 39 Ai worambe farifi hafu hoafiyundürühi yahuya, "Nimboe se arani hoafi afindi-afindayeia? Nimori ndanana yifiyopoani, nga moani apomboane," mehuamboyei. 40 Asu nindou ranai ahambo tikifinambo-marihori. Ai aheimbo ranî worambeahindi hihaifoarearü mbura, nimori ranahandi hondafindi-yafe

asu ahandi süngururü-rundeimbi+memo aheimbo yangiri semündündüri haya, nïmori yifi menjoro rani wori safani kamefoehindi. ⁴¹ Ai hüfu nïmori ranahandi watïnarïhü kïkïhïramündi haya hoafiyundowohü yahuya, “Tarita kumi,” mehu. Hoafi ranahandi nïmindï ana ndahuraiane, “Nïmorehi nïmori yihoarifi ro hoafehanïni, se botiyafo,” yaho ranane. ⁴² Asu nïmehïnou nïmorehi nïmori ranai botife haya mahowa nïndou ranai mahepünehindi. Nïmori ranana 12 hïmbani yoweimbiyo. ⁴³ Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Se yowani nïndou mamïmbo amboani ndani moatükunï nda hoafiyopoani. Nïmori ranahambo sesi sahündo anïmbo mbïseso,” mehu.

6

Nasaretihöndi ai Sisasimbo yihoarukomarïhori (Matyu 13:53-58; Ruk 4:16-30)

¹ Sisas ai ranühi hïniñgïre haya ahandi ngoafi hondünambo mahua asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ai-babïdïmbo mahomo. ² Raniyo moani nïmarïmbo sihi Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nïmorehi nïndowenihïmbo yamundïmareandüri. Nïndou afïndï ranai hïmboriyei hehi hepünahindühi seiya, “Ndanï ndofe fïfirife nda nahünda semündümboyua? Asu hepünifeimbi moatükunï refembo ngïniñdï ra nahündambo semündümboyua? ³ Aiana worïmbora randeimbi nïndou yangir-ani. Asu ai Mariandi nïmori Sems, Sosep, Sudas asu Saimon ahamundï amonngo-ani. Asu ahandi rehïmamï ai nda shïri babïdï anïmboei,” sei hehi Sisasimbo ngusüfoambe yihoaruko-marïhori. ⁴ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Godïndi hoafi hoafiyu-randeimbi ai munguambo ngoafihü ndürimb-ani. Nga ahandi ngoafi hondühi ahandi fikïmïniñdï-so worambe ana ndürïkoate-ani,” mehu. ⁵ Asu Sisas ai ranühi moai hepünifeimbi moatükunï rareandi, nga yïmbumamï angünümbï nïndou yangiriyo warï manandeanda aboedïmehindi. ⁶ Raniyo nïndou ahambo anïhondümbofe-koatemayeia hepünimefiyu.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi nïndou 12 ranahamumbo koamarïhepura mahomo (Matyu 10:5-15; Ruk 9:1-6)

Raniyu Sisas ai ranühi ngoafi adaburo ra hoahoanguhü Godïndi hoafi yamundïmareandüri. ⁷ Ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ahamumbo nïndouyei fiambeahindï moaruwai nendï hefoefembo ngïniñdï sagapuri mbura yimbu-yimbure koamarïhepuri. ⁸ Sisas ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Se ngomondühi ra nïni-moatükunï ndowandümboemo, nga nïmïniñdï yangiri anïmbo ndowandümo. Se yowani bret, arü asu kaki rani-moatükunï sandife semïndï-poani. ⁹ Se su güdundi, nga hoeari ana güdarundi rani yangiri anïmbo güdu ndowandümo ngomo. ¹⁰ Asu se homo ngorü ngoafihü tüküyafu houmbo ngorü worambe ahafomo ra rani worambe yangiri nïmandïmo mbundumbo ngorü-goanïni asükaï ngomo. ¹¹ Ngomondani rani ngoafihündï ranai shïhamumbo worïnïfepuri-koatendeihï shïhamundï hoafi hïmbori-koatendeiani, se ngoafi ra hïniñgïndundï. Se hombo mbïsisïmombo ana, shïhamundï tïnarïhöndï hasüfi ra püpürüfïboadu houmbo ngomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mbïreandüri yaho nafuyondürïmbo-hünda,” mehu. ¹² Raniyo Sisasimbo süngururü-rundeimbi ranai homo

n+moreh+ nindowenih+mbwo hoafi bokar+hoemondühi yahomoya, “Sihei ngusüfoambe moaruwai hohoan+mo h+n+ng+nd+hindühi s+mbori hohoan+mo süngund+hindi,” mehomo ¹³ Asu ai homo nindoweyei fiambeah+ndi moaruwai nendi hefoaru, anjünümb+ nindoweyewam+ weri hoe karunda anjünümb+ nindow ai aboedi tüküyahi mar+hündi.

*Herot ai Sisas+mbwoya Son hundürüra randeimb+mbei mehu
(Matyu 14:1-12; Ruk 3:19-20; 9:7-9)*

¹⁴ Sisas ai munju-moatükuni ramareandi hoafi ra adükari bogori Herot ai h+mbor+mayu, sapo ahambo munjuambo nindow fifir+hor+ hehimbo wambo. Ran+yo bidifir+ nindow ai seiya, “Son hundüra randeimb-ani yifihündi botifi haya. Sapo ran+mbwoane hepün+feimbi moatükuni yare arandi,” masei. ¹⁵ Asu bidifir nindow seiya, “Aiana Erasais-ani,” masei. Asu bidifir+ nindow seiya, “Aiana God+ndi hoafi hoafiyomo rundeimbi horombo yifimemo nahurai-ani,” masei. ¹⁶ Herot ai rani hoafi ra h+mbor+iyu hayambo yahuya, “Ro Son hundürüra randeimb+mbwo ana horombo mb+ro kik+mar+hehini. Nga asu haponda asükaiyu yifihündi botifimboyu?” mehu. ¹⁷⁻¹⁸ Horombo Herot ai ahandi ak+di Firip+ndi n+moreh+ Herodias masemüdu. Ran+mbwo Son ai Herot+mbwoya, “Aboedi hohoan+moyopoi+ni sihaf+ ak+dandi n+moreh+ masowand+fi,” yahundo-marandi. Ran+mbwoya Herot ai nindow bidifir+ koamar+hepura Son+mbwo kik+h+rundümo mburumbo karabus+ambe h+n+ng+marüwuri. ¹⁹ Herodias ai Son+mbwo ngin+ndir+ihü hifokofimbo hohoan+momayo, nga ai ngir+ndo. ²⁰ Sapo Herot ai Son+mbwo y+h+mbor+ürühi-wambo. Ai fifir+reandi Son ai God+ndi h+mbwoahü mbumundi nindow-mayua ran+mbwo Herot ai ahambo hifandür+marandi. Ai Son+ndi hoafi h+mbor+iyuhü ana, ngusüfoambe moaruwair+ihü af+ndi hohoan+moyuhani. Nga asu ahandi hoafi h+mbor+mbwo hohoan+moyuhani. ²¹ Herodias ai Son+mbwo mb+ro kik+fimbo, nafi kokorambo hoeimareandi. Herot ai ahambo hondi ai wak+mar+m+ndo rani sihi gafmani+yomond+ bogori, ami+yomond+ bogori asu Gariri hifandu-rundeimbi ahamumbo sesi sind+mareandi. ²² Ai sowasümondühi n+mar+mondane, Herodias+ndi n+moreh+ n+mor+ ai hafo h+hifi-hihifiyo wak+mareandi. Ran+yo Herot asu bidifir+ boboagori sesi sowasümondühi mamar+mo ai ranahambo af+ndi h+hifi-hihifi+memo. Ran+yo adükari bogori Herot ai n+moreh+ n+mor+ ranahambo düdureandühi yahuya, “Se n+ne-moatükunimboyo hohoan+mo-ayafi ra ndahan+n+mbwoyah+ni, nga se wambo hoafiyafi,” mehu. ²³ Herot ai dabarifi hoafiyundowohü yahuya, “Se n+ne-moatükunimboyo hoafayafi ana, ndahan+n+mbwoyah+ni. Se hifi hifandar+handi ranahambo kik+rowandir+ asafi ana, ranamboani ro kik+ndi+hean+n+mbwoyah+ni,” mehu. ²⁴ N+moreh+ n+mor+ ranai hondi sowana h+hir+ife ho düdureandühi yahoya, “N+nim+moatükunimboyo düdumandahe?” mehoamboyo. Hondi ai yahoya, “Son hundürüra randeimb+ndi mb+rombo an+mbwo düdundafoandi,” mehondoamboyo. ²⁵ N+moreh+ n+mor+ ranai h+hir+ife ho adükari bogori+mbwo anahoya, “Hapondani ham+ndi Son hundürüra randeimb+ndi mb+ro pre-tambe foando hawa ndawand+ri,” meho. ²⁶ Ai rani hoafi ra h+mbor+iyu haya ahambo ngusüfoambe moaruwai-mar+isi, nga sapo nindow fandu masowasümo ahamundi h+mbwoahü n+ne-moatükun+ se hoafayafi ro rand+heamboyah+ni mehu. Ran+mbwoya ai n+moreh+ n+mor+ ranahandi hoafi süngufembo ambe yahokoatemayu. ²⁷⁻²⁸ Ran+yu adükari bogori

ranai ami mamî koamarîheira Sonîndî mbîro semîndîmbo mahûfu. Ai hûfu Sonîmbo karabus worambe mbîro kîkîrîrî mbura ahandî mbîro ra pretambe foare semündü hu nîmorehî nîmorî ranahambo masagado. Ranîyo nîmorî ai semîndî ho hondambo masagado. ²⁹ Sonîmbo sünggururû-rundeimbî ai ranî hoafî hîmborîyomo houmbo homo karabus worambeahîndî fi-nîmoko sowandümo homo honquambe masîhawurî.

*Sisas ai 5,000 nindoumbo sesî masagadürî
(Matyu 14:13-21; Ruk 9:1-17; Son 6:1-13)*

³⁰ Sisasîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai homo ai-babîdîmbo mamûhîyafundûhî wataporîmemo. Ai ratûpurî rarundûhî nîmorehî nindowenihîmbo Godîndî hoafî yamundîmarundürî ranahambo. ³¹ Nindou afîndî ranai fande bukürefoe-marandamboyo Sisas ai ahandî hoafî sowandümo homorundeimbî babîdîmbo sesî sesî-koatememo. Ranîmboyo hoafîyupurûhî yahuya, “Andai sîhîrîpoanîmbo nindou nîmarî-koateandûhî ngefûhî anîmbo akîdou fi-handîhu,” mehupurî. ³² Ranîyomo ai yanggîrî botambe fareafu houmbo nindou nîmarî-koateandûhî mahomo. ³³ Nga nîmorehî nindowenihî afîndî ranai hoeirîhi fîfîrîhipurî, ranîmboyo nindou afîndî ranai Sisas ahandî sünggururû-rundeimbî babîdîmbo homboyomondanî ahei ngoafî hîninggîrîhi hehi Sisasîmbo sowana pipîna hei ai-boatei tükûmehîndî. ³⁴ Ranîyo Sisas ai ahambo sünggururû-rundeimbî babîdîmbo botambe homo tüküyafundane, nindou afîndî ranai hîfanda meŋgoro. Ranîyu hoeireanda mayoa sipsîp hîfandîyo-randeimbî nindou hîfandîyo-koate nahurai fimayeia hîpoambo-reandürûhî afîndî yamundîmareandürî. ³⁵ Asu sünggunambo nîmbambe hûfîhamîndî ai hanuambe hoafîyomondûhî yahomoya, “Ndanûhî ana nindou nîmarî-koatereandûhane ndeara hûfîhamîndî ahanu. ³⁶ Ranîmbo-hündambo anîmbo nîmorehî nindowenihî ranaheimbo koarîhawandûra hei ngoafî akîmî adaburo ranûhî aheihoarî sesî pemîyei mbîsahûsî,” mehomo. ³⁷ Nga asu Ai sîmborî hoafîyupurûhî yahuya, “Se sesî dabudürî,” mehuamboemo. Ai sîmborî ahambo hoafîyomondûhî yahomoya, “Awi se hohoanîmoyafanî ro afîndî handret kinanambo aheimbo bret pemîyo saimboyo?” mehomo. ³⁸ Sisas ai dödureapurûhî yahuya, “Nüggunûmbî bretîyo se sîhoemomboemoa? Homo hoeiru,” mehuamboemo. Homo hoeirunda mayoambo yahomoya, “Hondahûfeimbî bret asu yimbu kinî ranane nŋgoro,” mehomondamboyo. ³⁹ Sisas ai ahamumbo hoafîmayua nindou ranaheimbo hoafîmayomonda yîbobo-yîboboyahi hehi mamarei. ⁴⁰ Mamarei ra bîdîfîrî 100, asu bîdîfîrî 50, ranîyei yîbobo-yîboboyahi mamarei. ⁴¹ Sisas ai bret hondahûfeimbî asu kinî yimbu ra semündü haya sünambe hîmboyo hafuhû Godîmbo hîhîfîrûrî mbura, hîfîtîre haya ahandî sünggururû-rundeimbîmbo masagapurî nindou ranaheimbo yimbufembo. Asükaiyu kinî akîdou yimbu ranamboanî hîfîtîre haya yimbumareandî. ⁴² Muŋguambo nindou ranai sesî ra sahûsimbo sîmoŋgorî-marîhûmündî. ⁴³ Ranîyo Sisasîmbo sünggururû-rundeimbî ai bret asu kinî bîdîfîrî bîdîfîrî kurîmayo ra 12 wambûrambe wambûrîhîru hafombo tükûmefeyo. ⁴⁴ Nindou sesî masahûsî ranana 5,000-yei.

*Sisas ai kurîhoe hangîfowamî pütapîmayu
(Matyu 14:22-33; Son 6:16-21)*

⁴⁵ Sisas ai nîmehûnou ahambo sünggururû-rundeimbîmbo botambe farîfe hefe Garîrî kurîhoe behefe hefe ai-boatei Betsaida ngoafînambo

hombo hoafi mayupuri. Nga aiana awi nimar mburambo nindou ra koar hefendürimboyu. ⁴⁶ Nimorehi nindowenih ra koar heir mbura asu ai Godimbo didibafifembo hifi wafuanambo mahafu.

⁴⁷ Ran nimbambe ahambo sünggururü-rundeimbi ai botambe Gariri kurihoe hanjifowamiyomo, nga asu aiana ngindaniyu. ⁴⁸ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi hoeireapurane werambe bot ra ahamumbo kameihü ninendi-mareapura asu bot ra semindi hombo purina watihar marundi. Ranio Sisas ai si hoafimbo safi ahamumbo sowana bot ra ngasunde haya hoe hanjifowami putapimayu hu. ⁴⁹ Nga asu ai hoeiruwuran hoe hanjifowami putapimayua yifiaf-ani yahomo houmbo hasiheimemo. ⁵⁰ Ai munqumbo hoeiruwura mayoa yihimbo-mayomondamboyu, ai ahamumbo nimehünou hoafiyupurühi yahuya, "Se yihimbo-ndimboemo, nga nginindi nimandümo. Ndanana ro-anahi," mehu. ⁵¹ Asu ai botambe farifi hafu ai-babidimbo mamaruwa hoeweri ranai afurimareanda mahepünafundi. ⁵² Nga Sisas ai hondahüfeimbi bret hepünifeimbi moatükuni ramareandi ra moai wudipoaporu fifirundi sapo ahamundi hohoanimo ranai tapihamiyohu wambo.

*Genesarethü Sisas ai anjünümbi nindou afindi aboedimareandi
(Matyu 14:34-36)*

⁵³ Ranioyomo ai botambe kurihoe ra barihomo gudiani Genesaret ngoafikimi bot ra himondindümo hinngimarundi. ⁵⁴ Ai botambeahindi makusifoendambo nindou ranai nimehünou fifirimarihori. ⁵⁵ Ngoafiran ngoafikimi adaburo ranühi hahabodeihü hoafimayeiya, anjünümbi nindou afindi safisendambe-rhindür Sisas nünggühi sahümündindür hei marihündi. ⁵⁶ Ranio munqumbo ngoafi adaburo ranühi, nahi Sisas ai huan anjünümbi nindou ra fufurihü-mündindür hei fandihirühündühi sihindür marihündi. Ranieyi ahandi wari hoandari ngisihari hoeari ra anjünümbi nendi ai sündimbrhind sei hehi hüti hoafimayei. Asu ahandi hoeari sündimarhind ranai asukai aboedi tükümehindi.

7

*God ai amoa mamieyi ahinümbi hohoanimo hifinambomareandi
(Matyu 15:1-9)*

¹ Farisihündi bidifiri ai ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi nindou babidimbo Serusarem ngoafihündi sifomo Sisasimbo hoeimaruwuri. ² Ranio hoeirundan Sisasimbo sünggururü-rundeimbi memo ranai wari popoakoate sesi sowasümondühi mamarimo. Wari popoakoate sesi sesimbo ranana moaruwaiane. ³ Sapo Farisi asu Suda-hündi aiana ai boagiri süngumarundi ranimboane ngiri wari popoakoate sesi dagüdi. ⁴ Asu sesi maket ambeahindi pememo amboani sesi popoihefekoate ana, ngiri dowadümo. Sapo ai boagiri refemarandi sünggumbo hipri napo ra popoaindihou mbundumbo animbo mandu dowadumboemo. ⁵ Ranio Farisi asu ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi ai Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, "Nimboe sihambo sünggurunini rundeimbi ai boagiri ahini ra süngufe-koateayomoa? Asu nimboe wari afisaho kapeih sesi asowasümoa?" mehomo. ⁶ Ranioyomo Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, "Godindi hoafi hoafiyurandeimbi Aisaia ana anihondümo yimbu yafambeimbi sihamumboyu hoafimayu. Ai ndare sürü papirandühi yahuya,

'Nindou ndanai ana yafambe yangirane wambo aboedani asei,
nga ahei hohoanimoana angunane engoro.

7 Aiana nindouyei ahinümbi hohoanimo ranane yamundhindühi Godindi
hoafane nda asei,

ranimboane ai wambo hohoanimoaye ra moanipoane,' *Aisaia 29:13*
mehu. ⁸ Seana Godindi ahinümbi hohoanimo ra hingiriru houbanoemo
nindouyei hohoanimo yangirane sünguarundi." ⁹ Raniyo ai hoafiyupurühi
yahuya, "Seana Godindi ahinümbi hohoanimo ranahambo ambeyaho
hiningifehümbi sihamundi hohoanimo süngufembo yangirane
hohoanimoemo. ¹⁰ Sapo Moses yahuya, 'Se sihaf meapeyafe
hoarehindafi,' asu 'Düdi ahandi hondamboyu afindamboyu moaruwai
hoafayu ana, yifimbiyuwamboane,' mehu. ¹¹⁻¹² Nga se ndaru
hoafiyomondühiya, 'Nindou ranai ahandi hondafindambo fehefe kaki
napoeimbanisi, nga hondafindambo hoafindupirühiya, "Ndan kak ana
ro Godimbo saimbo masiheandane," mbüsu ana, asu ngiri nindou ranai
kaki ranambo ahandi hondafindambo fehefepirimbo yini mbisimo,'
yahomo arundi. ¹³ Ranimboane Godindi hoafi ra hiningirundühi asu se
boagiri-yafe hoafi ra süngu-arundi asu se afindi moatükun rahurai raru
arundi," mehu.

*Nine-moatükun nindumbo rareanda nindou ai moaruwai
hohoanimoaye arihündi
(Matyu 15:1-9)*

¹⁴ Sisas ai nindou afindi ranaheimbo asukai miringyu hürühendüri
haya hoafiyundürühi yahuya, "Munguambo nindou se wandi hoafi nda
himborindei hehi fifirindihindi. ¹⁵⁻¹⁶ Nine-moatükun moanambühündi
nindou fiambe ahano ai-ana ngiri nindumbo randerani moaruwai
hohoanimondi. Nga nine-moatükunyo nindouyei fiambeahindi
nimari haya moanambühi tükefeyo ranane rareandani nindou ai
moaruwai hohoanimoaye," mehu. ¹⁷ Sisas ai nindou ranaheimbo
hiniringreandüri haya worina hafuane ahambo süngururü-rundeimbi
ai rani kafeefe hoafi ranahambo düdumefundi. ¹⁸ Raniyo Sisas ai
hoafiyupurühi yahuya, "Awi seana ngusufokoate-wamboemo. Awi se moai
fifirundiyo, sapo nine-moatükun moanambühündi nindou fiambe ahano
raniyopani nindumbo moaruwaimbore arandi. ¹⁹ Ranana ngusüfoambe
hohoanimo ranambe howohüyopani, nga ranana bodoambe hani
mburambo awaimboreandühane." Sapo Sisas ai ramehu ra munguambo
mamikarambo sesi ra Godindi himboahü ana aboedane yahumboyu.
²⁰ Asu asükaiyo Sisas ai hoafiyuhi yahuya, "Nine-hohoanimo nindou
ahandi fiambeahindi nimarihaya tükefeyo ranane nindou ranahambo
Godindi himboahü moaruwaimboareri. ²¹⁻²² Ro hoafimayahi ranana
ndanimoatükun nindou hohoanimoambe tüküfe arandi ndanimoayahi
hoafimayahi. Munguambo mamikarambo moaruwai hohoanimo,
hümbühüni, nimorehi sisihomo asu anamindhoandi birabiri, nindou
hifokoefe, nimorehi anamindeimb dibomboyo, hohoani, woshihoafori
hoafi, bodimondambo nginindi, moaruwai hoafi, hoafi himborikoate,
afindi-afindi, asu mamikari hohoanimo ranimoayahi hoafimayahi."
²³ Munguambo ndani moatükun ndanane nindou hohoanimo-ambeahindi
tüküfeyoahü nindumbo rareirani Godindi himboahü moaruwaimboreri
arandi," mehu.

*Fonisia hifi+hünd+ n+moreh+ ai Sisas+ambo an+hondümbomareri
(Matyu 15:21-28)*

²⁴ Sisas ai ranühündambo botifi haya Tair ngoafikim+ mahu. Nindou ai ahambo fifir+nd+horimboyei yahuhaya worambe mamaru. Nga ai ngiri dibo amaru ra d+bond+fiyu. ²⁵ N+moreh+ mam+ ahand+ n+moreh+ n+mor+nd+ fi+ambe moaruwai nend+ n+mar+weimb+ ai Sisas ranüh+ amaru hoafi ra h+mbor+mayo. Ran+yo ai n+me+hünou ho Sisas+ambo so tüküfe ahand+ yir+kim+ peyo mamaro. ²⁶ N+moreh+ ranai ana ai-poan+ambo Fonisia sir+hünd+ Grik hoafeimbiyo. Ran+yo ai Sisas+ambo ahand+ n+moreh+ n+mor+nd+ fi+ambeah+nd+ moaruwai nend+ hefoefembohünda hütihütimar+i. ²⁷ Sisas ai n+moreh+ ranahambo kafoefe hoafi hoafiyundowohü yahuya, “Sih+ri+ n+mor+ ranaheimbo ses+boatei ndahundür+ mbundühumbo an+ambo. Nga awi sih+ri+ n+mor+yei-mayo ses+ ra yafor+ambo ndahundürümboye fi,” mehuamboyo. ²⁸ Asu n+moreh+ ranai hoafiyowohü yahoya, “Adükari, yin+si, nga yafor+ amboan+ ses+fond+ koambe n+amboimbo n+mor+yei-mayo ses+ bid+fir+bid+fir+ ra sahüsihanei,” mehowoamboyo. ²⁹ Asu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se hoafimayafi ran+mbohünda ngafi, nga moaruwai nend+ ai sihaf+ n+mor+ ra h+n+ng+mareand+,” mehu. ³⁰ N+moreh+ ranai h+h+ri+fe ho worambe h+mboyowane, ahand+ n+mor+nd+ fiambeah+nd+ moaruwai nend+ ai kosifoendüh+ asu fond+wam+ mapo.

*Sisas ai nindou mam+ yafambe asu h+amboambe moaruwaimbü
aboed+mariri*

³¹ Ran+yo Sisas ai Tair h+n+ng+ire haya hu Saidon+hü tüküfi mbura hu Dekaporis+hü tüküfi haya hu Gariri kur+hoe-kim+ tüküme fiyu. ³² Sisas ai ranüh+ n+maruambe nindou bid+fir+ ai nindou mam+ h+mbotüh+fo asu h+h+nd+ hoafiyu randeimb+ sahor+m+nde mahei. Ran+yei ai Sisas+ambo nindou ranahand+wam+ war+ mb+nandeand+ sei hehi hüt+ hoafimaye. ³³ Ran+yo nindou ranahambo nindou af+nd+ ahei mbusümo ahambo yangg+ri+ serümündü mahu. Ran+yo Sisas ai war+batend+ h+amboambe yimbufih+ pamareanda aboed+mayafea asu war+ boatend+fil+ nguri+ pare mbura nindou ranahand+ teifüh+ pamareand+. ³⁴ Sisas ai sünambe h+amboyo hafu hanafu af+nd+ hüfoareandüh+ nindou ranahambo yahundoya, “Efat.” Hoafi ranahand+ n+m+nd+ ra ndahuraiane, ‘sübüdühoefi’ yahoano. ³⁵ Ran+yo n+me+hünou ahand+ h+amboambe ai aboediyowohü asu hoafi h+h+nd+ hoafiyumarand+ ra asükai aboed+ hoafimayu. ³⁶ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo ran+moatükun+ hoeimar+hind+ ranahambo nindou ngorümbo yowan+ hoafiyopoan+ mehu. Ai aheimbo yowan+ mehündür+yos+, nga asu ai ranahambo watapor+mbomarühü hei. ³⁷ Ai hepünehindüh+ seiya, “Sisas ai munju-moatükun+ aboed+ ramareand+. Ai rareandan+ h+ambo tüh+fo güreyandüreimb+ amboan+ ai h+mbor+yei asu hoafi+koateyeimb+ ai-amboan+ watapor+yei mar+hünd+,” masei.

8

*Sisas ai 4,000 nindoumbo ses+ masagadür+i
(Matyu 15:32-39)*

¹ Asu ngorüs+amboan+ nindou af+nd+ ranai Sisas+ambo sowahi mafand+hind+ ran+yei sesikoatemaye. Ran+yo asu Sisas ai ahand+

sünggururü-rundeimbimbo mborai yahupuri haya hoafiyupurühi yahuya, ² “Ro nindou ndanaheimbo hipoamboarhearü. Ai ro-babidi ngimi si nimateimbo wambo asu ai sesikoateanei. ³ Ro ngiri wembopo ngoafinambo koandihhearü, nga ai nafini himboa wuwurindei hehi pndeimboyei. Nga asu bidifiri ana nafi angunipoedanei,” mehu. ⁴ Asu Sisasimbo sünggururü-rundeimbi ai simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Sihiri ana ngoafi angunanehi. Nga asu dagüdambo bret ra ndahumindifi hohumbo nindou ndanaheimbo mandahundura?” mehomo. ⁵ Raniyu asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Se nüngunümbi bretiyo sowandümomboemoa?” mehuamboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Ro 7 bret sihehumboanehi,” mehomondamboyu. ⁶ Raniyo asu Sisas ai bret 7 ra semündü haya Godimbo hififimarüri. Raniyo asu hifitire mburambo ahambo sünggururü-rundeimbimbo bidifiri bidifiri ra yimbumareapuri. Asu ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se bret ra nindou ranaheimbo yimbundundüri,” mehupuri. Raniyo asu ahambo sünggururü-rundeimbi ai rasüngu-marundi. ⁷ Asu sünggururü-rundeimbi ai kini yahunümbi amboani sowapundümo. Sisas ai kini ranahambo Godimbo hihifirüri mburambo asu ahandi sünggururü-rundeimbimbo hoafimayupurambo kini ra nindou ranaheimbo yimbumarundüri. ⁸ Asu münguambo nindou ai sesi ra sahüsi bodomaye. Raniyo asu bidifiri-bidifiri sesimayo ra 7 wambüri wambürihimarundi. ⁹ Asu 4,000 nindouyei sesi ra masahüsi raniyo asu Sisas ai hoafimayundürambo bukürimayahindi. ¹⁰ Asu Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi babidi botambe fariyafu houmbo Darmanuta hifinambo mahomo.

Farisi ai Sisasimbo sisihimoruri hoeimarüwuri

¹¹ Farisi ai Sisasimbo sisihimofi hoeifimbohünda tüküyafu düdumarüwuri. Raniyo asu Sisasimbo düdurüwurühi yahomoya, “Se Godindi nimorayafi ana, se Godindimayo hepünifeimbi moatükuni randiwandi,” mehomo. ¹² Asu Sisas ai ngusüfoambe moaruwairirihü raguambe yare hoafiyuhü yahuya, “Nindou nda nimboe hepünifeimbi moatükuni hoeifembo düduehindi? Ro anihondümboanahi hoafehandüri, ngiri nafuimbo moatükuni yahurai hoeindihindi,” mehu. ¹³ Raniyu asu Sisas ai Farisimbo yare hiningireapuri hayambo ndamefiyu. Asu botambe farifi haya kurihoe barihoei gogonani mahu.

Farisi asu Herot ahamundi yis ranahambo kafeje hoafi

¹⁴ Sisasimbo sünggururü-rundeimbi ai bret adükarü semindi hifombo mitanamarundümo. Nga asu mamü yangiriruri botambe foarüwuri houmbo sowarindümo mahifomo. ¹⁵ Asu Sisas ai ahini hoafiyupurühi yahuya, “Se Farisi-yomondi asu Herotindi yis ranahambo hibadumbo!” mehu. ¹⁶ Nga asu Sisasimbo sünggururü-rundeimbi ai hoafi ranahandi nimindi ranahambo wataporimbomarundi. Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Sapo ai hoafimayu ra bretkoateayefi ranahamboyu hoafimayu,” mehomo. ¹⁷ Raniyu asu Sisas ai fifireandi nini-moatükunimboemo wataporimbomarundi ranahambo. Asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Se ra nimboe bretkoateayefi ranahambo wataporimbaru hoangomoa? Awi seana moai hoeirundi asu fifirundi?” ¹⁸ Awi se himboarümbü-anemosi, nga moai hoeirundi asu se himboambembü anemosi, nga

moai hĩmborĩyomo. Sĩhĩrĩ horombo bretkoateyefũhĩ horombo ro ramarĩhendĩ ra se fĩfĩrũndai? ¹⁹ Horombo ro hondahũfeimbĩ bret 5,000 nindoumbo maseheandĩ ranĩ-sĩmboanĩ se nũngunĩmbĩ bĩdĩfĩrĩ bĩdĩfĩrĩ bret wambũrĩyo wambũrĩhĩmarundĩ?” Ranĩyomo asu ai hoafĩyomondũhĩ yahomoya, “12 wambũrĩ,” mehomondo. ²⁰ “Asu se fĩfĩru ro bret 7 4,000 nindoumbo maseheandĩ ra. Asu nũngunũmbĩ bĩdĩfĩrĩ bĩdĩfĩrĩ bret wambũrĩyo wambũrĩhĩmarundĩ?” mehuamboyo. Asu ai hoafĩyomondũhĩ yahomoya, “7 wambũrĩ,” mehomondo. ²¹ Asu ai yare hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Awi se moai ra fĩfĩrũndiyo?” mehu

Betsaidahũndĩ hĩmboatĩharĩ mamĩ Sisas ai dĩboadomarĩrĩ

²² Betsaida ŋgoafĩhũ Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbĩ babĩdĩmbo hĩfomo tũkũyafundane asu ahambo sowana nindou hĩmboatĩharĩ mamĩ sowarĩndũmo mahĩfomo. Ranĩyei ai Sisasĩmbo fambĩheira seihehi hoafĩmayahũdo. ²³ Ranĩyu Sisas ai hĩmboatĩharĩmbo warĩhũ kifi hũrũmũndĩ haya ŋgoafĩ hĩnĩngĩrĩne hena hafanĩ ahandĩ hĩmboarambe ŋgurĩ pamarĩrĩ. Ai kĩkĩhĩrũmũndũhĩ dũdũfĩndũhĩ yahuya, “Se ŋgorũmoatũkunĩ amboanĩ hoeirĩwandai wanĩyo?” mehundo. ²⁴ Asu nindou ranai hĩmboapoyu wakĩrendũhĩ yare hoafĩyuhĩ yahuya, “Ro nindou bĩdĩfĩrĩ hoeirĩheambo-anahĩ. Ŋga asu ro hoeirĩheandanĩ nĩmĩ fĩrĩbadĩhoai aho nahuraiane,” mehu. ²⁵ Ŋga Sisas ai asũkaiyu ahandĩ hĩmboarũhĩ warĩ pamareandĩ. Asu ahandĩ hĩmboarĩ ra bĩrĩmarĩhoayo. Ranĩyu asu hĩmboarĩ ahandĩ ra aboediyowohũyo asu mũnguambo moatũkunĩ ra aboedĩ hoeimareandĩ. ²⁶ Asu Sisas ai worĩnambo koarĩherũhĩ yahuya, “Se yowanĩ ŋgoafĩna ŋgamboayafĩ,” mehu.

*Pita ai Sisasĩmboya Kraisi-ani mehu
(Matyu 16:13-20; Ruk 9:18-21)*

²⁷ Ŋga asu Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbĩ babĩdĩ ŋgoafĩ Sisaria Firipai ŋgoafĩkĩmĩ adaburo ranũhĩ mahomo. Ranĩyomo asu nafĩnambo homondũhĩ ahambo sũngururũ-rundeimbĩmbo dũdũreapurũhĩ yahuya, “Wambo dĩdai-ani mbaseia?” ²⁸ Asu ai hoafĩyomondowohũ yahomondoya, “Bĩdĩfĩrĩ ai hoafĩyeihĩya, ‘Aiana Son hundũrũrandũrĩ-randeimb-ani.’ Asu bĩdĩfĩrĩ ai hoafĩyeihĩ ‘Aiana Eraisa-ani.’ Ŋga asu bĩdĩfĩrĩ ai hoafĩyeihĩ, ‘Aiana Godĩndĩ hoafĩ hoafĩyurandeimb-ani,’ masei,” mehomo. ²⁹ Asu Sisas ai dũdũfĩpurũhĩ yahuya, “Asu se wambo nũnguru hohoanĩmoyomo ro dĩdĩyaha?” Ŋga asu Pita ai sĩmborĩ hoafĩyundũhĩ yahundoya, “Seana Kraisanafĩ, nindou God ai dĩbonĩyũnĩnĩ hĩnĩngĩmareanĩnĩ nindou aboedambofendũrĩmbohũnda,” mehu. ³⁰ Asu Sisas ai hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Se yowanĩ nindou ŋgorũmbo hoafĩndĩmboemo ro nindou nũngunahurayahi ranahambo,” mehu.

*Sisas ai ahandĩ asũbusĩ afĩndĩ semĩndũhĩ yifĩmbo hoafĩmayu
(Matyu 16:21-28; Ruk 9:22-27)*

³¹ Asu Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbĩmbo yamundeapurũhĩ yahuya, “Nindou Hondũ aiana asũbusĩ afĩndĩ ndemũndũmbui. Asu ahambo ana bogorĩ nindoumemo, Godĩmbo sĩhou-rundeimbĩ bogorĩmemo, ahĩnũmbĩ fĩfĩrũndeimbĩmemo ai ahambo yĩboarukondũwurũhĩ hĩfokoandũwurĩmboemosĩ, ŋga ŋgĩmĩ sindu haya asũkai botĩndĩfĩmbui.” ³² Asu Sisas ai hoafĩ ra fĩfĩrĩfoare hoafĩmayupurĩ. Ranĩyu asu Pita ai Sisasĩmbo serũmũndũ hĩmboranĩ hu ŋgĩnĩndũhĩre hoafĩmarũrĩ. ³³ Asu

ran+yu Sisas ai h+hiri+fi ahambo sünggururü-rundeimb+ambo hoeireapurühi asu Pitambo ng+n+ndüh+re hoafiyundowohü yahuya, “Satan, andai se biyafu. Nga seana God+ndi hohoan+mo-yopoani sünguarowandi, nga nindouyafe hohoan+mo anandi sünguarowandi,” mehu. ³⁴ Asu Sisas ai n+morehi nindowenih+ aheimbo ahandi sünggururü-rundeimb+ bab+id+ambo mborai yahundüri haya hümar+hendüri. Ai hoafiyundürühi yahuya, “Nindou düdi ai wambo süngufend+rimbo hohoan+moayu ana, ai nindou mam+ ahandi n+m+ keimb+ kar+hendeimb+ sem+ndi ho yahurai ahandi yifir+ ra h+n+ng+inde haya asu wambo süngumb+rand+ramboane. ³⁵ Nindou düdi ai ahandi+hoari ahandi yang+iri ra k+ik+haramünda ana, ahandi yang+iri ra awar+nd+hoemboe. Asu nindou düdi ai aboedi hoafi asu wambohünda ahandi yang+iri ra h+n+ng+areandi ana, ai yang+iri gedühi nüngumbui. ³⁶ Asu nindou düdi ai muŋgua h+fi ndan+hünda moatükuni ra asemünda ana, asu ahandi yang+iri n+ngombo ra awar+nd+hoembui asu muŋguambo moatükuni ranai ng+iri fand+heri. ³⁷ Nga asu nindou ranai n+n+ tak+n+ madagado yang+iri ra s+mbor+ sisefembo-hündambo? ³⁸ Asu n+morehi nindowenih+ hapondanambe burayei ai God+ambo h+n+ng+iri+horühi wos+hoafori hohoan+moyei ari+hündi. Nga nindou düdi+yei ai wambo asu wandi hoafi ranahambo amoan+ng+ari+hünd+ri ana, asu ro wandi Apend+imayo h+amboamupui-randeimb+ asu sürühoeimb+ sünambeah+ndi nendi bab+id+ kosefi s+amboani ro aheimbo amboani amoan+ng+nd+hand+ri+mboyah+,” mehu.

9

¹ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Ro s+heimbo an+hondümb+o-anah+ hoafehandüri, nindou haponda burayei ndanai y+fi+koatey+e+am+be an+ambo God ng+n+ndi h+fandarand+ ra ng+n+ndeimb+ kodowan+ hoeind+himboyei,” mehu.

Sisas+ndi fi ran+ipoan+imbo tüküme feyo (Matyu 17:1-3; Ruk 9:28-36)

² Asu 6 si hoane Sisas ai Pita, Sems asu Son sepur+mündü haya h+fi wafu n+moamo ran+wam+ mahafomo. Ranühi ai-yan+g+iri n+ngomombo Sisas+ambo hoeirüwurane ahandi fi ranai ran+ipoan+imbo tüküme feyo. ³ Ran+yo asu Sisas+ndi hoeari ranai kifoh+ ham+nd+imayo. Nga h+fi ndan+hündambo nindou ai ng+iri randeandani kifoh+ yahurai tükündefeyo. ⁴ Ran+yo Eraisa asu Moses ai ranühi ahamumbo-so tüküyaf+ne Sisas bab+id+ wat+apor+yomondüh+ man+ngomo. ⁵ Pita ai ran+ moatükuni ra hoeire haya hoafiyuh+ yahuya, “Yamundo-randeimb+ ndanühi an+amboefi ranamboani aboedanesi. Nga dago ng+im+ hüründ+humboane, s+hambo mam+, Moses+imbo mam+ asu Erasambo mam+,” mehu. ⁶ Asu Pita ai moai n+n+hoafi hoafi+ambo hohoan+moyu, sapo ngorü yimbu bab+id+ambo ai y+h+imboyomondüh+wambo. ⁷ Ran+yo asu mbur+ngai ai kosi muŋguambo gabud+maf+o+reapur+. Asu mbur+ngai+ambeah+ndi hoafi mam+ ranai hoafiyohü yahoya, “N+imori nda wandi n+imor+ani ro ngusüfo parar+hini, nga se ahandi hoafi h+mbor+ndomo,” meho. ⁸ Nga Pita, Sems, Son ai h+imboapomemoyosi, nga asu Sisas yang+iri ai-bab+id+imbo ranühi manüngu. ⁹ Asükai h+fi wafuwani+poedi h+h+ri+yafu han+mondüh+ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimb+ambo hoafiyupurühi yahuya, “Se yowan+ n+n+hoafi hoafi+nd+imboemo n+ne-moatükuni hoeimarund+ ranahambo.

Nga hĩbadu ŋgomombo Nindou Hondũ ai yĩfĩhũndĩ botĩndĩfiyuanĩ anĩmbo nĩmorehĩ nindowenihĩ ranaheimbo hoafĩndĩmo,” mehupurĩ. ¹⁰ Asu Sisas hoafĩmayu ra hohoanĩmoyomo kikĩhĩrũndũhĩyomo ahamundĩhoarĩ sĩmborĩ ndũwurĩyafundũhĩ yahomoya, “Sisas hoafĩmayu yĩfĩhũndĩ botĩfe ra nĩnea?” mehomo. ¹¹ Asu Sisasĩmbo dũdurĩwurũhĩ yahomoya, “Nĩmboe ahĩnũmbĩ hohoanĩmo fĩfĩrũndeimbĩ ai hoafĩyomondũhĩya, ‘Eraisas boatei anĩmbo tũkũndĩfĩmbui,’ mehomo?” mehomondamboyu. ¹² Sisas ai sĩmborĩ hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Aiana anĩhondũmbo anahomo raru hoafeyomo, Eraisas boatei anĩmbo tũkũndũfi muŋguambo moatũkunĩ ra dĩboadondeambui. Ra anĩhondanesĩ, ŋga Godĩndĩ bukambe hoafĩ apenĩŋgo ranai yare hoafĩyowohũ yahoya, ‘Nindou Hondũ ai asũbusĩ afĩndĩ ndemũduanĩ nindou afĩndĩ ai ahambo moanĩpo-ani mbĩseimboyei?’ meho. ¹³ Ro sĩheimbo hoafehandũrĩ, Eraisas ana tũkũfĩmboani. Godĩndĩ bukambe hoafĩ yare meŋgoro sũngu nindou aiana moaruwai hohoanĩmo randĩhimboyei nĩne-moatũkunĩ ai refembo hohoanĩmomayeĩ sũngu,” mehu.

*Sisas ai nĩmorĩ moaruwai nendĩ nĩmareimbĩ aboedambomarĩrĩ
(Matyu 17:14-21; Ruk 9:37-43)*

¹⁴ Sisas ai, Pita, Sems asu Son babĩdĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ bĩdĩfĩrĩ sowanambo mahomo. Ai homo hoeirundane ahĩnũmbĩ hohoanĩmo fĩfĩrũndeimbĩ ranai Sisasĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ bĩdĩfĩrĩ babĩdĩmbo hoafĩnambo sĩmborĩ sĩmborĩ-memondamboyo nindou afĩndĩ ranai ahamumbo wakĩre meŋgoro. ¹⁵ Ranĩyeĩ asu nindou afĩndĩ ranai Sisas hoerĩhorĩ hehimbo hepũnehĩndũhĩ ahambo hĩhĩfĩmbo pĩpĩmayeĩ hei. ¹⁶ Sisas ai dũdũfĩpurũhĩ yahuya, “Se nĩnĩmboemo ahĩnũmbĩ hohoanĩmo fĩfĩrũndeimbĩ babĩdĩmbo hoafĩnambo sĩmborĩ hoafĩmemoa?” mehupurĩ. ¹⁷ Aheĩmbusũmo nindou mamĩ ai hoafĩyuhĩ yahuya, “Yamundo-randeimbĩ, ro wandĩ nindowenihĩ nĩmorĩ moaruwai nendĩ ai ahandĩ fiambe nĩmarĩmbo hoafĩkoateyu-marandambo sĩhambo sowanambo sahũmĩndĩ asĩhũhĩ. ¹⁸ Asu moaruwai nendĩ ranai farĩfendowohũ wakĩfoareranĩ hĩfĩnĩ piyu yaŋgurĩmbo yahamonafĩ ŋgasĩho wutĩpuarĩyuhũ yahafĩ hĩheporĩyu arandĩ. Asu ro sĩhafĩ sũnguru rundeimbĩmbo moaruwai nendĩ ranahambo raguanamobofembo dũdumeheapurĩ, ŋga ai ŋgĩrĩndĩmo,” mehu. ¹⁹ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo hoafiyundũrũhĩ yahuya, “Se ana moai anĩhondũmborĩhindĩ. Ro nũngunĩmbĩmboyo sebabĩdĩ manĩmboaha? Asu ro nũngunĩmbĩmbo sĩhei tĩŋrĩfo ra mandahamĩndĩha? Nĩmorĩ ra ndũhĩ sahorĩmĩndei sũhũsi,” mehundurĩ. ²⁰ Asu ahambo sũngururũ-rundeimbĩ ai nĩmorĩ ra sowarũndũmo Sisas sowana mahĩfomondamboyo moaruwai nendĩ ranai Sisas hoerĩrũhĩ nĩmorĩ ranahambo wakĩmafoarerana hĩfĩnĩ piyu hĩhĩre amoahĩrerandũhĩ yaŋgurĩmbo yahomonafĩ ŋgasĩho wutĩpuarĩmayu. ²¹ Sisas ai afĩndambo dũdurĩrũhĩ yahundoya, “Nĩmorĩ nda nũngunĩmbĩmboyo ndahurai ramefiyuwa?” Asu afĩndĩ ai yahuya, “Akĩdoyuambe piyu hayamboani raraoyu arandĩ. ²² Muŋguambo si moaruwai nendĩ ranai nĩmorĩ ranahambo haiambe asu hĩmonĩ wakĩfoarerĩ arandĩ. Se nĩnĩ-moatũkunĩ refemboayafĩ ana, se hĩpoambondĩwamunũhĩ fandĩhawamunĩ,” mehu. ²³ Asu Sisas ai afĩndambo hoafiyundũhĩ yahuya, “Se nĩmboe hoafiyafũhĩya, refemboayafĩ ana, fandĩhawamunĩ masafa? Anĩhondũmbo-reandeimbĩ nindumbo ana muŋguambo moatũkunĩ ra tĩŋũmbũyopoanĩ,” mehu.

²⁴ Asu nimehünou afindî ai hihifi-hihifiyuhü hoafiyuhî yahuya, “Ro anihondümbortheambo-anahisi, nga se koe wambo fandihawandira anihondumbo-ndiheamboane,” mehu. ²⁵ Asu Sisas ai hoeireandane nindou afindî ranai pipiyei hei wakimarioramboyo asu moaruwai nendi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Moaruwai nendi, se nindou ndanahambo rariworani himbotühifoyu asu hoafikoateyu arandi. Se nindou ndanahandi fiambeahindî kodiboawandi, nga asu se asukai yowani farifembopoani,” mehundo. ²⁶ Asu moaruwai nendi ranai heiyohüyo nîmori ranahambo yabadi-rani hifini pimayuwa yare siheri hayambo makosifoendi. Asu nîmori ranai yifi nahurai menguruwamboyei nindou afindî ranai yifiyumboani masei. ²⁷ Nga asu Sisas ai nîmori ranahambo warihü kifi botiriri hini ngimarira manüngu. ²⁸ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi hafomo worambo nîmarimombo düduyafundühi yahomoya, “Nîmboe ro moaruwai nendi ra raguanambofe-koatemayefa?” mehomondamboyo. ²⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Godimbo didibafifenambo animbo moaruwai nendi ndahurai ana raguanambofe-ndürimboane,” mehu.

Sisas ai ahandi yifio hefembo botife ranahambo wataporimbomandi (Matyu 17:22-23; Ruk 9:43-45)

³⁰ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi imbo rani ngoafi ra hini ngiru houmbo Gariri hifi mbusümo mahomo. Ai ramefundî ra nindou fifirindihimuni mboyei yahomo houmbo didimoamboemo ranühi mahomo. ³¹ Sisas ai hoafiyupurühi yahupuriya, “Nindou Hondumbo ana hifokoeffimbo-hünda nindouyei warihündihorimboyei. Nga aiana ngimi nimbindu hayambo asukai yifihündi botindifimbui,” mehupuri. ³² Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahandi nîmindî ra moai fifirundi, nga ahambo düdufimbo yihimbomaruri.

Düdi adükari hamindayua (Matyu 18:1-5; Ruk 9:46-48)

³³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi homo Kaperneam ngoafihü tüküyafu houmbo worinambo homo mafariyafundi. Raniyu asu ranühi nîmarumbo hoafiyupurühi yahuya, “Nîmboe se nafimbo simbori hoafimemo sinimoa?” mehupuri. ³⁴ Nga asu moai ahambo süngururü-rundeimbi ai simbori hoafiyomondo sapo nafini simbori hoafimemo ra nindou düdi adükaryu yahomondühi wambo. ³⁵ Sisas ai nîmarumbo ahandi hoafi sowandümo homorundeimbi mbo hoafimayupurambo mahomo. Ai hoafiyupurühi yahuya, “Nindou düdi adükari bogori nindou tüküfemboayu ana, ai ndürikoatendu haya munguambo nindouyei moani ratupuriyu randeimbi-mbiyuwamboane,” mehu. ³⁶⁻³⁷ Sisas ai nîmori akidou serümündü ahamundi mbusümo hini ngiriri warihü kiki hürü mündi nungumbo yahuya, “Nindou düdi nîmori akidou ndahuraimbo wandi sünguna afarihairü ana, ra wamboane afarihendiri. Ai wambo yangiri yopoani, nga nindou düdi wambo koamarihendira makosahi ahambo kapeihani,” mehu.

Nindou shefombo moaruwaifemunikoateyei ana, sihefi ngunindanei (Ruk 9:49-50)

³⁸ Son ai hoafiyundohü yahuya, “Yamundo-randeimbi, ro hoeirihundanî nindou mamî sihafî ndürinambo moaruwai nendi

hefoaremarandî. Raniyo asu ahambo yowanî masahundo, nîmboe ai sîhefî sîrambeahîndîyupoanî sefahumbo,” mehu ³⁹ Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Se yowanîyahondopoanî. Nindou düdi ai hepünîfeimbî moatükunî wandî ndürînambo rawareandî ana, ngîrî wambo moaruwai hoafundîrî. ⁴⁰ Nindou düdi sîhefîmbo moaruwaimbo-femunîkoateayu ana, ai sîhefî ngjunidani. ⁴¹ Ro anîhondümbö-anahî hoafehapurî. Nindou düdi ai hoeireanînanî se Kraisîndî-yafanî sîhambo hoe fuyamündî asaganînî nindou ranai ahandî takînî hondü ra süngunambo ndemündümbui,” mehu.

*Moaruwai hohoanîmo ai anîhondümböfe hîfînamboe arandî
(Matyu 18:6-9; Ruk 17:1-2)*

⁴² Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Nindou nîmorî akîdou ai wambo anîhondümböeandîranî asu nindou ngorü ai rarîranî moaruwai hohoanîmo süngüareandî ana, nindou ranahambo nîmoei pefî hüpütüpuimündî mburumbo hoe hohoe afîndambe safoefiyuwanî yîfîmbiyuwamboane. ⁴³⁻⁴⁴ Sîhafî watîngîrî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, asu kandîhawandî. Nga warî ngorü karîhoayowanî fi bîdîfîrî yanggîrî koadürümbö nîngombo ra aboedane. Nga fi munguambo hai dikîrîfekoateyorandeimbî ranambe pîfenînanî hanî ranana moaruwaiane. ⁴⁵⁻⁴⁶ Se sîhafî tîngîrî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, kandîhawandî. Nga tîngîrî ngorü karîhoayowanî fi bîdîfîrî yanggîrî koadürümbö nîngombo ra aboedane. Nga fi munguambo hai dikîrîfekoateyo randeimbî ranambe pîfinînanî hanî ranana moaruwaiane. ⁴⁷ Sîhafî hîmboarî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, hündîhawandî. Nga hîmboarî mameimbî yanggîriyo hefe God ngînîndî hîfandarandî ranambe kefoefe ra aboedane. Nga hîmboarî yimbuimbüyo hefe hai didîrîfekoate koadürümbö horoweimbî ranambe pîfenînanî hanî ranana moaruwaiane. ⁴⁸ Asu hai ranambe kîmongîmo nindoumbö asahüsîhündîrî ranamboanî ngîrî yîfîsafîndeî. Asu hai ahei fi tîkîrarandürî ranamboanî ngîrî dikîrîndîfeyo. ⁴⁹ Munguambo nindou ranai ahei fi aboedîfembohünda Godîmbo sesî sîhefembo namî paparîhindî yahurai anîmbo hainambo tîngîrîfo ndahümündimboyei. ⁵⁰ Namî ana aboedî moatükunî-anesî, nga asu namî ranai ahandî aparî ra hînîngîreandühî wanayo ana, budesowanî aparîkoateayo ra ahandî aparî asükai ngîrî koadürî koadüründîfe hînîngîndîfeyo. Nga se namî aparayo nahurai aboedî hohoanîmo süngündîhindî sîhei wandafî mamîyei mbusümo,” mehu.

10

*Nîmorehî semîndîhündî hînîngîfe hoafî
(Matyu 19:1-12; Ruk 16:18)*

¹ Sisas ai ranî hîfî ra hînîngîre haya Sudia hîfîna Sodan hoe ngorü-goesürünî barîhoei mahu. Ranühî nindou afîndî ahandî süngu tümareandamboyu asu yamundîmareandürî ai yaremarandî süngu. ² Farisi nindou bîdîfîrî ai Sisasîmbo-so tüküyafu houmbo asu randîhuranî Sisas ai boarîbadamündî ngorü hoafî hoafîmbiyuwambo yahomo houmbo raru hoeimarüwuri. Ai Sisasîmbo düdurüwuruhî yahomoya, “Nindou mamî ahandî nîmorehî hînîngîfembo ehu ana, asu sîhefî ahînûmbî hohoanîmo ranahambo wanjeimandîyo?” mehomo. ³ Asu Sisas ai

sĩmborĩ hoafiyupurũhĩ yahuya, “Moses ai nĩne-ahĩnũmbĩ hohoanĩmo masagapura?” mehu. ⁴ Farisi ai hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Moses ai hoafiyuhĩ yahuya, ‘Nindou ai pepa fihĩ sũrũ pande dagadowohũ koandĩhendani ndemĩndĩ haya ŋgomboe,’ mehu,” mehomu. ⁵ Sisas ai hoafiyupurũhĩ yahuya, “Moses ai hoafĩ sĩhamumbo masĩhendĩ ra Godĩndĩ hoafĩ hĩmbosĩhĩmo-rĩhoemondembĩ memondamboyu hoafĩ ra masĩhendĩ. ⁶ Horombo hondũ God ai munguambo moatũkuni nafĩrandũhĩyu nĩmorehĩ nindowenihi nafĩmarapĩri. ⁷ Ranĩmayowamboane asu nindowenihi ai ahandĩ hondafĩndĩ hĩnĩŋĩndeapĩri haya nĩmorehũhĩndĩfĩmbui. ⁸ Rananiĩmo asu yĩmbu ai mamĩ fi tũkũndafĩneamboyafe. Asu nindou ra yĩmbuyafepoani, ŋga mamanafe. ⁹ God ai nindou yĩmbu ra mamambemareapĩrane, ŋga nindou dĩdai ŋgĩrĩ yikũrũbũndeapĩri,” mehu ¹⁰ Sũngunambo Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbĩ babĩdĩ worambe nĩmarĩmomboemo nĩmorehĩ semĩndĩhũnda hĩnĩŋĩfembo hoafĩ ranahambo dũdumarũwuri. ¹¹ Sisas ai hoafiyupurũhĩ yahuya, “Nindou dũdi ai ahandĩ nĩmorehĩ ra moei yahu haya hĩnĩŋĩreandũhĩ asu nĩmorehĩ ŋgorũ asemũndu ana, ai ahandĩ weyaŋgĩruhũdĩdĩ ranahambo moaruwaimboreandũhĩ nĩmorehĩ sĩsĩhĩmoyuhani. ¹² Asu nĩmorehĩ ai nindowenihi hĩnĩŋĩreri haya ŋgorũ nindowenihi aserĩmĩndo ana, ai-amboani nindowenihi bĩrabĩryohane,” mehu.

Sisas ai nĩmoakĩdoubu God ai aboedĩ aboedĩmbĩreandũramboane mehu (Matyu 19:13-15; Ruk 18:15-17)

¹³ Nindou ai Sisas sowana nĩmoakĩdĩbou ra fufurĩhũmũndi tũkũmehĩndĩ ai aheimbo warĩ nandĩfendũrĩmbohũnda. Ŋga asu sũngururũ-rundeimbĩ ranai nindou ranaheimbo ŋgĩnĩndĩmarundũri. ¹⁴ Asu Sisas ai ra hoeireanda mayoa, ahamumbo ŋgusũfoambe nĩmbĩmayupuri. Asu ai hoafiyuhĩ yahuya, “Nĩmoakĩdĩbou ra ndũhĩ aheimbo hĩnĩŋĩrũndũra wambo sowana mbĩsĩhũsi. Ŋga ŋgĩrĩ bobohĩndũndũri. Ŋga God ŋgĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ra nĩmoakĩdĩbou ndahuraiyeiane. ¹⁵ Ro anĩhondũmbo-anahĩ hoafehandũri. Nindou dũdi God ŋgĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ra nĩmorĩ nahurai tũkũfekoateayu ana, ai ŋgĩrĩ ranambe kebuai ŋgu,” mehu. ¹⁶ Asu Sisas ai nĩmoakĩdoubu warĩhũ kĩkĩhĩramũndũndũri mbura aheimbo warĩ nandearũhĩ God ai aboedĩ aboedĩmbĩreandũramboane mehu.

Nindou napo afĩndeimbĩ (Matyu 19:16-30; Ruk 18:18-30)

¹⁷ Sisas ai botĩfi hayambo hũfuane asu nindou mamĩ ranai pĩpĩyu hu ahandĩ hangĩfoani yimĩndohonambo mamaru. Ranĩyu asu ai dũdufĩhĩ yahuya, “Yamundo-randeimbĩ Aboedĩ, ro nĩnũngũndĩheandũhĩ yaŋgĩrĩ koadũrũ koadũrũmbo manĩmboahĩ?” mehu. ¹⁸ Asu Sisas ai sĩmborĩ hoafiyundũhĩ yahundoya, “Nĩmboe se wambo aboedĩ asafĩndĩra? Moai nindou dĩdĩ ai aboedĩyu, ŋga God mamĩ ai yaŋgĩrĩ ani aboedayu. ¹⁹ Se ahĩnũmbĩ hohoanĩmo nda fĩfĩrowandĩ: Se nindou hĩfokoeffepoani, se nĩmorehĩ sĩsĩhĩmopoani, se hũmbuhũnĩpoani, se nindou ŋgorũmbo tĩkefe hefe papĩhoafĩpoani, se nĩndoyei kaka napo semĩndĩmbo tĩkai hoafĩpoani. Asu se sĩhafĩ meapembo ndondondowapĩri,” mehu. ²⁰ Asu nĩndoumayu ranai hoafiyuhĩ yahuya, “Ro akĩdoyahambe sĩnĩ haponda munguambo ranĩ ahĩnũmbĩ hohoanĩmo ra

himboriya sünguriheambo-anahi,” mehando. ²¹ Sisas ai nindou rana-hambo hübudurirühi hipoamborirühi hoafiyuhü yahuya, “Awi se mami-moatükunü mbonimborañdifiñbo-anafi. Se ngafi mungu-moatükunü asihoeñ ra kakifiñimbo koandihoeñühi ranifiñindü kakü ndowandifi. Asu kakü ra napokoatemayeñ aheimbo dabadürü. Rananimbo sihambo takinü sünambe yagodoninimboe. Asu rananimbo se wambo süngundowandiri,” mehu. ²² Nindou ranai hoafi ra himboriyu hayambo afindü hohoanimo kapeihü ndamefiyu ai napo afindeimbi-wambo. ²³ Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbiñbo hübudureapuri haya hoafiyupurühü yahuya, “Nindou napo afindeimbiñbo ana tinüyomboane God nginindü hifandarandü ranambe kefoefembo ana,” mehu. ²⁴ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahambo mahepünafundü. Raniyu asükai hoafiyupurühü yahuya, “Wandü nimokidibou, God nginindü hifandarandü ranambe kefoefembo ana tinümbi safane. ²⁵ Tinümbi safane napo afindeimbi ai God nginindü hifandarandü ranambe kefoefembo! Nga Kemor ai hoeari kakimbo nir ambe ranambe karefoendü ana, tinümbiyopoani,” mehu. ²⁶ Asu raniyomo ahambo süngururü-rundeimbi ai afindü hamindü hepünafundühü ahamundühoari simboriñdüyurimefundü. Rawefeyo ana, asu didai yangiri aboedambomandüfia?” ²⁷ Ai ahamumbo hübudureapurühü yahupuriya, “Ndanü moatükunü ana ngiri nindou aheihorari randihindü. Nga God animbo randeambui. God ai-animbo munguambo moatükunü randeambui,” mehu. ²⁸ Asu Pita ai Sisasimbo hoafiyundühü yahuya, “Ro munguambo moatükunü hiningariñhu hohu sihambo sünguarihuninü,” mehuamboyu. ²⁹⁻³⁰ Ai hoafiyupurühü yahuya, “Ro sihamumbo ahondumbo-anahi hoafehapuri. Munguambo nindou didiyei ai aheñ ngoafi, apodohomami, rehímami, hondafindü, nimori asu nümbürü wambo süngufembo hündambo hiningarihindü ana, ai 100 raniwamiñ nandühi ndahümündeimboyei. Asu ai hifiñ ndanühü niñboadeiambe ndahümündeimboyei. God ai mungu moatükunü dagadürümbui horombo ai masihhindü ra ngasündühi hehimbo ndahümündeimboyei. Ai wori, apodohomami, rehímami, nimorehi, boagiriñ nimorakidibou asu nümbürü ndahümündeimboyei. Asu aheimbo moaruwaimbo-ñdihindürimboyei, nga ai yangiriñ koadürümbö ndahümündeimboyei. ³¹ Nindou afindü didiyei ai haponda horomboehindü aiana süngunindeimboyei, nga haponda süngunayeñ ai-animbo horombon-dahimboyei,” mehu.

Sisas ai ahandü yifimbo ngimimbo hoafimayu

(Matyu 20:17-19; Ruk 18:31-34)

³² Sisas ai Serusaremñnambo ahandü süngururü-rundeimbiñ babidü mahafomo. Nga asu Sisas ai horombofi mahafua raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai afindü hohoanimo-memondamboyo asu nimorehiñ nindowenihü ahamundü süngu mahahüsü ranai afindü hohoanimomayeñ. Asükaiyu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbiñ sepurimündü haya huhü ninimmoatükunü ahambo tüküfemboayo ranahambo wataporimboarapuri. ³³ Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Himboriyomo, siñiriñ ana Serusaremñnamboaneñ ahahifi, nga ranüh-animbo Nindou Hondü ranahambo ahinümbiñ hohoanimo fifiñrundeimbiñ asu Godimbo sihou-rundeimbiñyomondü warihündüfimbui. Rananimbo asu ranüñ nindou ranai Nindou Hondü ranahambo yifimbiyuwamboane

mbisimboemo. Asu ranahambo Suda-yafe ndifoyei warihündi horimboyei. ³⁴ Nindou ranai ahambo tikifindahüdo asu guri tifindahindo ndühümboyei. Asu ahambo harindimondomboemo ndifurimbimbatükuninambo hifokoandüwurümboemo. Nga asu ngimi sindu hayambo-animbo asu yifihündi asukai botindifimbui,” mehu.

*Sems asu Son ai adükari tükufembo hoafimefani
(Matyu 20:20-28)*

³⁵ Sems asu Son Sebedindi nimir yimbu ai Sisasimbo-so tükumefineandi. Raniyafani hoafiyafandühi safaniya, “Yamundo-randeimbi, ro sishambo yihoeimbo mami-moatükuni randowandi sehoahoa düduarhoanini,” masafani. ³⁶ Sisas ai düdureapirühi yahuya, “Se wambo nini-moatükunimboyanifanifepirimbo yifirayafana?” ³⁷ Ai hoafiyafandühi safaniya, “Se sifahifimboamupuimbo-randeimbi fondi raniwami nimarifi hifandarandi ana, ro yifirayehi se ndowandifimuni se amarifi fondi ranambe nimandefomboane. Nga asu rananimbo ngörü ai warihondünindu asu ngörü ai kadüdaniyu mbirandamboane,” masafani. ³⁸ Sisas ai hoafiyupirühi yahuya, “Se ana moai fifirineandi nime-moatükuni se düdufifineandi ranahambo. Se asubusi ro semindimboayahira mandowandifaniyo?” Asu se ro hundürayahi yahurai ra hundürümandafaniyo?” mehu ³⁹ “Ranana randi hoamboyei,” safani hoafimefani. Asu Sisas ai hoafiyupirühi yahuya, “Se tinirifo ra ndowandümbemo ro asahamindihira nou. Asu ro hundürayahi yahurai se-amboani hundüründimboemo. ⁴⁰ Awi, ro sifahanimbo ngiri yini mbisahapiri wandi warihondani asu kadüdanini marimbo ra. Nga bidifiri nindou animbo rani fondi raniwami ana nimandeimboyei. Rani fondi ranana aheimboyo ndindofe hinigimefeyo,” mehu. ⁴¹ Asu sünguru-ndeimbi 10 ranai ra himboriyomo mburumbo asu Son, Sems ahafanimbo nginindimarupiri. ⁴² Sisas ai ahambo süngururürundeimbiimbo munguambo mborai yahupuri hürhepuri hayambo hoafiyupurühi yahupuriya, “Suda-yafe ndifo nindou mami ranahambo dükarihorühiya hifandirandeimbi asei. Se fifirihindi hifandirundeimbi ai ahamundi nginindi ra munguambo nindoumbo nafuimbohünda. Asu ahei adükari hamindi horomboyafu homondeimbi, ai ahamundi nginindinambo munguambo nindoumbo hifandarundüri. ⁴³ Nga se rani süngundumboemo. Nga nindou didai adükari tükufembo ehu ana, ai moani farihairandeimbi nahurai mbinüguwamboane. ⁴⁴ Nindou düdi ai adükari hamindi tükufembo hohoanimoyu ana, ai munguambo nindouyei moani ratüpuri randeimbi tükümbifiyuwamboane. ⁴⁵ Mami yahuraiane, Nindou Hondü ai hifinambo makusu ra nindou ai ahambo farihefimboyopoani. Nga ai ahandi yangiri ningo hohoanimoyu ra nindou ranaheimbohünda hinigifehü aboedambofendürimboyo makusu,” mehu.

Sisas ai nindou himboatihari aboedimariri

⁴⁶ Sisas ai ahambo süngururürundeimbi babidimbo Seriko ngoafihü tükumefundi. Ai tüküyafu mburu nindou afindi safi rani babidimbo heiane, Bartimeus Timeusindi nimir himboatihari kak napombo moako moakoyu randeimbi ranai nafikimi mamaru. ⁴⁷ Ai Sisas Nasareti hündi akimi asunu hoafi ra himboriyu haya pukuna hoafi karihoeü yahuya,

“Sisas, Defitindi ahuri, se wambo hipoamborowandiri,” mehuamboyo. ⁴⁸ Asu Nindou afindi mahei ranai nindou himboatihari ranahambo afoai hoafi kikirandifi masahundo. Nga nindou ranai asukai pukuna hoafi karihoehü yahuya, “Sisas, Defitindi ahuri, se wambo hipoamborowandiri,” mehundo. ⁴⁹ Sisas ai nungumbo hoafiyuhi yahuya, “Nindou ranahambo hoafiyahundoani ndühi mbüsünu,” mehuamboyo. Asu nindou afindi ranai himboatihari ranahambo mborai masahundo. Ai hoafiyahündowohü seiya, “Hihifi-hihifi kapeihü botiyafol! Nga Sisas ai shambo mborai mehu,” masahundo. ⁵⁰ Ranayo nindou himboatihari ranai horipirohoei piyu haya ahandi ngisihar hoeari yare shai haya Sisasimbo sowana mahu. ⁵¹ Sisas ai düdurirühi yahuya, “Ro shambo nin-nünungufenimboyo se hohoanimoyafa?” mehundoamboyo. Asu himboatihari ranai simbori hoafiyuhi yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbi, ro asukai himboarinda samboanahi,” mehundo. ⁵² Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se anihondumboarowandi ran süngumbo aboediyafimboanafi, nga hafi,” mehundoamboyo. Asu mamihari asukaiyu hoeireandühi Sisasimbo nafisüngu süngumarühi hu.

11

Sisas ai Serusarem ngoafambe adükari bogori nindou nahurai tüküme fiyu (Matyu 21:1-9; Ruk 19:29-38; Son 12:12-15)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Serusarem ngoafikimi akimi tiferundühiyomo Orif hifi wafuhi Betefage asu Betani ngoafihü tüküme fundi. Ai ahambo süngururü-rundeimbi yimbu koaripirühi yahuya, ² “Ngoafi gogu anango raninambo ngafani. Se ngoafambe tükündafineandühi dongi hoarifi nindou ai horombo semindi hokoate nimfilhi wofinambo himondindümo hinngindundani ninjowa nimehünou hoeindineamboyanani. Se wofi fufurindihene hena ndowandifani dügufani. ³ Asu nindou mamai ai shafanimbo düdündüfirühiya, ‘Nimboe dongi ra sowandifani ahufana?’ ehu ana, asu se hoafindafinandowohü animboya, ‘Adükari ai ranambo ratüpurindu mbunda ngiri amitata koandihendi,’ mbisafani,” mehu. ⁴ Ai hafani hoerineandane dongi ranai nafini wori nafitambe kimi himondirundümo hinngirundani maningo. ⁵ Ai wofi fufuriheneandane, nindou akimi maningomo ranai düdurüfirühi yahomoya, “Se nin-nünungufemboyo dongi ra wofi fufuriheneanda?” mehomondambo-yafani. ⁶ Asu Sisas ai hoafimayupiri süngu simbori hoafimefi napuri. Ranayo nindou-memo ranai dongi ra semindi hombo ahafanimbo yini mehomopiri. ⁷ Ai dongi ra sowandifani hüfani Sisasimbo-so tüküyafine ahafandi hoandar hoeari ra dongiwami manandineanda raniwami Sisas ai mamaru. ⁸ Ranieyi nindou afindi ranai ahei ngisihar hoeari yimündibadhümündi nafini korihi hei asu bididifiri ai mbeyemü nahurai hutühümündi korimarhi hei. ⁹ Nindou afindi ranai pukuna hoafi karihehindühi seiya, “Godimbo hihifi-hihifimboane!

God ai nindou Adükarindi ndürinambo asunu ranahambo aboedi aboedimbiramboane.

¹⁰ Sihifi amoa Defitindi sirambeahindi adükari bogori hapondani sihefimbo hifandiyomunimboayu ranahambo God ai aboedi aboedimbiramboane.

God nimoamo hondü amaru ranahambo hihifi-hihifimboane!” *Buk Song 118:25-26*

masei. ¹¹ Sisas ai Serusaremihü tüküfi haya hu Godindî worambe munğu-moatükuni hübudura wakimareandi. Nga asu ndeara nimbifembo yangirîmayowamboyo ai ahambo sünggururü-rundeimbî 12 ranîbabîdîmbo Betani ngoafinambo hihiriyafu mahomo.

Sisas ai fik hoandasüfo nîmîndî nahurai ranahambo yowanî hisiyoponanî mehu

(Matyu 21:18-19)

¹² Ngorü sinambo Betani ngoafihündî sifomondühîyo, Sisas ai wembombomayu. ¹³ Ranîyu fik nîmîndî ranai akîdou angunî safî emündü afîndî momoriyo haya manîngowa hoeimareandi. Ai fik hisî kiarîhipo yahu haya akîmî hîmboambo mahu, nga ai moai hisî mamî amboanî kiarowa hoeirirî. Ai emündü yangirîyo afîndî momorîmayo, sapa ranana fik hisambeyoponanî, nga ranîmbo wamboyo. ¹⁴ Sisas ai fik nîmîndî ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Se yowanî asüka hisiyowanî nindou ai fik sesîpoanî,” mehuamboyo. Asu ahambo sünggururü-rundeimbî ai hoafî hoafîmayu ra hîmborîmemo.

Sisas ai Godindî worambeahîndî nindou kakî semîndîmbo ratüpurî ratüpurîmemonda hemoafoareapurî

(Matyu 21:12-17; Ruk 19:45-48; Son 2:13-22)

¹⁵ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbî babîdîmbo homo Serusarem ngoafihü tüküyafu houmbo Godindî worîna mahu. Ai hu hîmboyuwane nindou ai ranambe napo kakîfihî sîhou sowandümo raramaründa bukürîmafoareapurî. Ai nindou kakî nandu houmbo sîseru asu nindou nîmarîmo ndu kakîfihî sîhou-marundî ahamundî nîmarîfondî ra hîhire amoahîmareandi. ¹⁶ Asu ai nindou ranahamumbo Godindî worî ranî papambe fufuemîndî horambo yowanî mehupurî. ¹⁷ Ranîyu nindou ranahamumbo yamundeapurühî yahuya, “Godindî bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Wandî worî ana munğuambo hîfîhündî nindou ai ho wambo dîdîbafîfe worane,’

Aisaia 56:7, Jeremaia 7:11

meho. Nga se hümbuhünî nindouyei dîbonapîfe fondî nahurai rawarîhindî,” mehu. ¹⁸ Godîmbo sesî sîhou-rundeimbî bogoriyomo asu ahînûmbî hohoanîmo yamundu rundeimbîyomo ai ranühî hoafî ra hîmborîyomo houmbo Sisasîmbo hîfokoeffimbo nafî kokomarundî. Ai ramefundî ra sapa nindou ranai Sisasîndî yamundîfe hoafî ranîmbo hepünahî marîhünda ranîmbo yîhîmborurühî. ¹⁹ Asu nîmbambeahî Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbî babîdîmbo Serusarem hînîngîru houmbo mahomo.

Nindou düdi ai anîhondümbofe hondü anîhondümboreandühî dîdîbafeyu ana, ai ndemündümbui

(Matyu 21:20-22)

²⁰ Ngorü-sîmboanî sîambeahî Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbî babîdîmbo homonduhîyo hoeirundanî fik nîmîndî ranai nîmbîmayo. Ai nîmbîyowohü emündü asu ahasîharî munğuambo yapataparîmayo. ²¹ Sisas ai fik nîmîndî ranahambo hoafîmayundo ra Pita ai fîfire haya hoafiyundowohü yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbî hoeiro,

fik n+im+ndi se hoafi+mayaf+ndo ranana n+imbiyo haya an+ngo,” mehu. ²² Asu Sisas ai s+imbori hoafi+yupurühi yahuya, “Se God+imbo yang+ri an+hondümbondüdi. ²³ Ro s+hamumbo an+hondümbö-anahi hoafehapuri. Nindou mam+ ai yimbu hohoan+imokoateyuhü n+imoei wafu ndanahambo s+ir+wara-ambe kari+hoefi han+fi ehu ana, ai hoafi+mayu süngu rand+femboe. ²⁴ Ran+imboane ro s+hamumbo hoafehapuri, se n+ni+moatükun+ sem+imbo an+hondümborundühi ndahum+ndemboyefi yahomo houmbo di+di+bafefund+ ana, rani-süngunambo an+imbo ndowandümböemo. ²⁵⁻²⁶ Asu se bot+indafu n+ngomombo di+di+baf+ndafundühi nindou ngorü ai s+hambo moaruwai ramareandi ra hohoan+imoayafi ana, amboawi mb+isaf+ndo. Ran+imbo asu God ai s+imbori s+hafi hohoan+imo moaruwai ra amboawi mbüsümbui,” mehu.

Sisas+imboya düdi s+hambo ngin+ndi masagan+ni yahomo houmbo düdumefundi

(Matyu 21:33-46; Ruk 20:1-8)

²⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+di+imbo asukai Serusarem ngoaf+hü tükümefund+ di. Sisas ai God+ndi worambe huane God+imbo sesi s+hou-rundeimbi, ah+nümb+ hohoan+imo f+firundeimbi asu bogori nindou ai ahambosowana mahomo. ²⁸ Ai Sisas+imbo düdururühi yahomoya, “Se ndani ngin+ndi ra nahan+hündambo sowand+fi+mboyafa? Di+dandi ngin+ndi nda s+hambo masagan+namboyafi ndani ratüpur+ rawarowanda?” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai s+imbori hoafi+yupurühi yahuya, “Roamboani s+hamumbo s+imbori mam+ düdufe düdünd+heapur+imboyahi. Se wambo s+imbori hoafemond+ndiri ana, asu ro ndani ratüpur+ ratüpur+imbo ngin+ndi düdi masend+ri ra hoaf+ndahapur+imboyahi. ³⁰ Se wambo hoafi+yomond+ndiri, Son ai nindou hundürüra-marand+ ngin+ndi ra God+ndi-mayoyo, asu h+fi ndanü+hndambo nindou-yomond+mayoyo?” mehu. ³¹ Ai ahamund+hoari s+imbori hoafi+yomondühi yahomoya, “S+ih+ri God+ndi-mayoane asefi ana, ai s+hefi+imboya asu n+imboe an+hondümböfö+koteayomoa? mbüsümbui. ³² Nga s+ih+ri hoafi+yefüh+ya h+fin+ndi nindou-yafemayoane asefi ana, asu munguambo nindou ai f+fir+hindi Son ai God+ndi hoafi hoafi+yu-randeimbani,” mehomo. ³³ Ran+imboya ai hoafi+yomondühiya, “Moai f+fir+hundi,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai s+imbori hoafi+yupurühi yahuya, “Roamboani düdi ngin+ndi masend+ri ra ngorü hoaf+ndah+pur+,” mehu.

12

Nindou moaruwai wain nümbür+ hifand+marund+ kafeefe hoafi
(Matyu 21:23-27; Ruk 20:1-8)

¹ Sisas ai Suda-yei bobaagori ranahamumbo kafeefe hoafi hoafi+yuh+ yahuya, “Nindou mam+ ai wain nümbür+ nümbür+ra mbura gin+ri+mayu. Wain+ h+si ra bubutük+imbohünda h+fi ambe k+k+ra mbura nümbür+ ra h+fiand+imbo dago hürä h+n+ng+mareandi. Nümbür+ ra ngorü nindou-yomond+ warühi kaki sem+ndi ratüpur+imbo h+n+ng+ire haya ahand+hoari angun+ h+fi+na mahu. ² Wain+ ranai h+si+mayowamboyo nümbür+ aharambür+ ranai ahand+ ratüpur+yu randeimb+ koamar+heirü. Ai nguwan+ nümbür+ ranambeah+ndi sesi b+di+f+ri mb+isabudowa yahu haya. ³ Nga nümbür+ h+fiand+marund+ ranai ratüpur+yu-randeimb+ ranahambo

mburündümo houmbo bubururü mburu n+n+ akidou warambefendokoate koamarihawuri. ⁴ Asu nümbür+ aharambür+mayu ranai asukai ratüpur+yu-randeimbi ngorü koamar+heirü. Ran+yo ranahambo amboan+ mb+ro burüwuri mburümbu moaruwai moaruwaimbomarüwuri. ⁵ Asukai ngorü ratüpur+yu-randeimbi koamar+heirü. Nga ranahambo hifokoamarüwuri. Asu asukai sünggunambo ahand+ ratüpur+yomo rundeimbi af+nd+ koamar+hepuri. Nümbür+ hifand+rundeimbi ranai bid+fi+r+ buburupuri koamar+houpuri asu bid+fi+r+ hifokoamarupuri. ⁶ Nindou nümbür+ hifand+marund+ sowana koehefembo ra nümbür+ aharambürü ahand+ ngusüfo parireimbi n+mor+ yang+ri+yu manüngu. Nga bid+fi+r+ranambo ahamumbo sowana koamar+heirü. Af+nd+ ai hoaf+yuh+ya wand+ n+mor+nd+ hoafi an+mbu h+mbor+nd+imboemo yahu haya koarmar+heirü. ⁷ Nga nümbür+ hifand+marund+ ranai ahamund+hoari simbor+ hoaf+yomondüh+ yahomoya, 'Ndanana nümbür+ aharambür+nd+ n+mor+ani. Si+h+r+ ahambo hifokoand+hurüh+ an+mbu nümbür+ ra si+hef+mbeyo-wamboane,' mehomo. ⁸ Ran+yo n+mor+ ranahambo kik+i+h+ründümo mburu hifokoarüwuri houmbo ahand+ fin+moko ra wain nümbür+ gin+r+ hundün+ pimarüwuri," mehu ⁹ Asu Sisas ai düdufih+ yahuya, "Nümbür+ aharambür+ ranai n+n+nüngumandea? Ai düdü wain nümbür+ hifand+marund+ ra hifokoandepurüh+ wain nümbür+ ra ngorü nendambo asukai dagapurümbui. ¹⁰ Awi seana Baiborambe hoafi mapen+ngo ra hoeimbarund+yopoani. Ai yare hoaf+yowohü yahoya, Kambohoan+ wor+mbor-rundeimbi ai moaruwaiane yahomo houmbo mas+hoemo
 ranane asu hapondan+ wor+ ng+nem+nd+imbo bog+mond+ kambohoan+mbofemboayo.

¹¹ Adükar+ ai ahand+höari ramareanda tüküme feyoane, ranane ro hoeir+hundani aboed+ham+ndayo," *Buk Song 118:22-23*
 mehu. ¹² Suda-yei bobaogor+ nindou ranai fif+rund+ ahamumboyo rani kafoefe hoafi ra Sisas ai watapor+mbomrandi. Ran+imboyo Sisas+imbo ranüh+ kik+i+him+nd+imbo hohoan+momemo. Nga nindou af+nd+ ranaheimbo y+h+imbo yomondüh+yo, raru h+n+ng+rüwuri houmbo mahomo.

Takis kaki sai hohoan+imo ranahambo Sisas+imbo düdumar+hor+ (Matyu 21:18-19)

¹³ Suda-yei bobaogor+ nindou ranai Farisi nindou bid+fi+r+yomo asu Herot+nd+ nend+ bid+fi+r+yomo ahamumbo Sisas+imbo sowana koamar+houpuri. Ai tikefe hefemboya Sisas ai moaruwai hoafi hoafi+mayu yahombo yahomo houmbo mahafomo. ¹⁴ Nindou ranai homo Sisas+imbo hoaf+yomondüh+ yahomoya, "Nindou Yamundo-randeimbi, ro fif+r+humboanefi, seana nindumbo y+h+imbokoate an+hondümbonanafi hoaf+yafi arandi. Seana nindou ndüreimbiyei asu ndür+koateyei ranaheimbo moai hohoan+moyafi, nga God yifirayu hohoan+moane nindou yamundo arandi. Asu se nünguro hohoan+moyafa? Rom+yafe adükar+ bogori Sisar+imbo takis kaki saimbo ra ah+nümb+yo, wan+yo? Asu si+h+r+ takis kaki saimbo ra ah+nümb+yo, wan+yo?" mehomo. ¹⁵ Asu Sisas ai ahamund+ wos+hoafi hoafi ra fif+re haya hoaf+yuh+ yahuya, "N+imboe se wambo refe hoeifend+r+imbo ehomoa? Kaki hoari mami sowaründümo s+n+mo an+imbo ro hoeind+hea!" mehu. ¹⁶ Nindou ranai kaki hoari sowaründümo homo masabudowamboyo düdureapurüh+ yahuya, "Ndür+ asu sisam+ nda dadea?" mehuamboemo. Asu ai hoaf+yomondüh+

yahomoya, “Sisarindane,” mehomu. ¹⁷ Asu Sisas ai hoafi yupurühi yahuya, “Sisarind+ moatükunayo ra Sisarimbo ndabudo. Asu Godind+ moatükunayo ra Godimbo ndabudo,” mehuamboemo Sisasind+ hoafi ranahambo mahepünefundü.

*Nindou yifihünd+ botife hoafi ranimbo Sisasimbo düdumefundo
(Matyu 22:23-33; Ruk 20:27-38)*

¹⁸⁻¹⁹ Sadyusi ai hohoanimo-yomondühüya, nindou yifiteyimb+ ai ngir+ asükai yangir+ botindahind+ yahomo-rundeimb+ ai homo Sisasimbo düduyafundüh+ yahomoya, “Nindou yamundo-randeimb+, Moses ai sifehimbo ndan+ ahinümb+ hohoanimo nda sürü papimarand+. Nindou mam+ ai nimoreh+ semündü haya nimori+koate nindowenih+ ai yifayu ana, amongoand+ kai ra akid+ ai mbisemündu-wamboane. Rananimbo ahand+ amongoand+ fondambe nindou wanind+imboemo-hünda nimori+ kambir+neandamboane. ²⁰ Mamimbo apodoho mam+ 7 maningomo. Amongo hondü ranai nimoreh+ ra semündü haya nimori+ mbuimind+koate yifiyuh+yu asu nimoreh+ ahand+ ra ranik+minind+ akid+mayu ranahambo hin+ing+mareand+. ²¹ Ranayo nimoreh+ ra asükai akid+ ngorü ai semündü haya nimori+ kefekoate yifimayu. Ranayo asükai akid+ ngorü ranik+minind+ ai-amboan+ mam+ yahurai ramefiyu. ²² Mam+ yahurai apodoho mam+ 7 ranai ramefund+. Ranayo süngunambo nimoreh+ ranai amboan+ yifimayo. ²³ Apodoho mam+ ranai nimoreh+ ra munguambo masowandümo. Nga süngunambo nindou ranai yifihünd+ botifeambe apodoho mam+ ranai botindafundüh+ asu nimoreh+ ra dad+ nimoreh+ manda?” mehomu. ²⁴ Sisas ai hoafi yupurühi yahuya, “Se moai Baiborambe hoafi apen+ngo ra fifirund+ asu Godind+ nginind+ fifirund+. Ranimboane se mamikari+ hoafayomo. ²⁵ Nindou yifiteyimb+ ai asükai yangir+ botehind+ ana, ngir+ anam+ndüh+ ndahi asu nimorehüh+ndafu ndühünd+. Aiana sünambeahind+ nend+ nahurai niboadeimboyei. ²⁶ Nga nindou yifiteyimb+ yifihünd+ botife ra awi se Mosesind+ buk+ n+mi+ akidou hai imami tükumefeyo ra se hoeimbaruyo? Hoafi sürü mapen+ngo ranambe God ai Mosesimbo hoafi yuh+ yahuya, ‘Roana Abrahamind+ God-anahi, Aisakind+ God-anahi, asu Sekopind+ God-anahi,’ mehu. ²⁷ God ana yifiteyimb+yei Godi yupoan+. Nga yangir+ niboadeimb+yei God-ani. Sihei hohoanimo ana hihind+ hohoanimoane,” mehu.

*Godind+ weangurühind+ ahinümb+ hohoanimo
(Matyu 22:34-40; Ruk 10:25-28)*

²⁸ Ahinümb+ hohoanimo fifireandeimb+ ai süfuane Sadyusi ai Sisas babid+imbo simbor+ hoafimemo. Ranayu ai himbor+yuane Sisas ai ahamund+ düdufe hoafi ra simbor+ aboed+ hoafimayupuri+. Ranayu Sisasimbo düdurirüh+ yahuya, “Ahinümb+ hohoanimo nahanimo amur+ ranahambo ngasünde haya adükari+ ham+ndayoa?” mehuamboyu. ²⁹ Sisas ai simbor+ hoafiyundohü yahuya, “Ngasündeandeimb+ ahinümb+ hohoanimo ana ndanane: ‘Israer se wud+poapond+hi himbor+indei. Adükari+ mam+ yangirani sifehi+ Godayu. ³⁰ Se sifehi+ God Adükari+ ranahambo ngusüfoambe munguambo, yifiafi+ munguambo, hohoanimo munguambo, ngin+nd+ munguambo ranambo ngusüfo pand+hor+.’ ³¹ Ranik+minind+ ahinümb+ hohoanimoane nda: Se shafi+ wandafi+ mam+imbo ngusüfo pandowandüri+ shafi+ fimbo rawarowand+ nou. Moai ngorü ahinümb+ yimbu ndanahafembo ngasündeandeimb+ yangoro,”

mehu. ³² Ahinümbi hohoanimo fifireandeimbimayu ranai Sisasimbo hoafiyundohü yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbi, se hoafayafi ra aboedane. Anihondane moai ngorüpoanimo God nüngu, nga Adükari God mamı yangirani anüngu. ³³ Ranimboane Godimbo ngusüfoambe munguambo, fifirife munguambo, nginindi munguambo ranambo ngusüfo pefembo asu wandafi mamimbo ngusüfo pefembo sihefi ranbo rawehundi nou randihumboane. Sihiri yimbu hohoanimo ra rawarhundı ana, Godimbo sesi mungu mandife asu ninihondi hifikoefe mandife sihefe ra ngasündeamboane,” mehu. ³⁴ Sisas ai hoeireandane ndore fifireandeimbi hoafi simbori hoafimayamboyu ai hoafiyuhı yahuya, “Se God nginindi hifandarandi ra akimisafi animbafi.” Sisas ai yare hoafimayua amuri ranai ahambo düdufe hoafi hoafimbo yhimbomemo.

*Sisas ai düdi Kraisyahu yahu düdumefiyu
(Matyu 22:41-46; Ruk 20:41-44)*

³⁵ Sisas ai Godindi worambe nindou yamundearühi düdufihı yahuya, “Nimboe ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi ai Kraisyahu, nindou ra God ai ahandi nendambo aboedambofembo kamafoariri, ranahambo Defitindi nimor-ani ehomoa? ³⁶ Yifafi Aboedi ai Defitimbo hohoanimo masagadowa hoafiyuhı yahuya, ‘Se wandı warihondı waranı nımandıfi ngafimbo sihafı hürütümbi ra sihafı hoarehi hınıngındıheapurı-mboyahi,’ *Buk Song 110:1* mehu ³⁷ Defitı ai Kraisyahu Adükari yahundo-marandi, asu nıngunde ahandi nimorı mandü-a?” mehu.

*Sisas ai ahinümbi hohoanimo fifirundeimbimbo ahini hoafimayupurı
(Matyu 23:1-36; Ruk 20:45-47)*

Nindou afindi ranai yangorimbo Sisasindi hoafi himborimbo hihifi-hihifimayei. ³⁸ Ai yamundeandürühi yahuya, “Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbimbo hibadihumbo. Aiana warı hoandarümbi hoearı yihuryo hefe maketambe howanı nindou ai ahinıyeihı hihifi-mbirihümünyahomomboanemo hohoanimoemo. ³⁹ Aiana rotumbo-hünda rotu worambe asu sesesambe ra weangurühindi fondıwamı wagabe nımarımboanemo hohoanimoemo. ⁴⁰ Aiana nımorehi kaisahoabedi ranaheimbo wosıhoafori hoafiyomondürühi ahei worı kosiründümo asu tikaruhoumbo hoandari hamındı didıbafıyafu arundi. Ranimbo-hündambo anımbı papı hoafi yıbobofeambe ahamumbo ana tıırıfo ra moaruwai hamınd-anımbı ndımbı,” mehu.

*Nımorehi napokoate Godimbo kahi masihendi
(Ruk 21:1-4)*

⁴¹ Sisas ai Godindi worimbo kahi hipiri fikimı nımaruane nımorehi nindowenihı ai hipiri ranambe hei kahi mafoarihindi. Nindou kahi afindeimbi ranai afındısafı hipiri ranambe hei mafoarihindi. ⁴² Asu nımorehi napokoate kai ranai hamburı kahi yimbu toea sepirimındı ho hipiri ranambe mafoareapiri. ⁴³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo mborai yahupurı gugureapurı haya hoafiyuhı yahuya, “Ro sihamumbo anihondümbı-anahı hoafıhapurı. Nımorehi kai napokoate kahi Godındı worı hipirambe masihendi ranana napo afindeimbi masıhehındı ranhambo ngasündeamboane. ⁴⁴ Nindou napo afindeimbi ranai ana ahei adükari mbegorındürı, nga akıdou mafoarihindi. Nga nımorehi kai

napokoate ranai ana ahandi sesi pemimboyoweimbi-mayo ranayo munju masihendi," mehu.

13

Sisas ai Godindi wori bireboemboe mehu

¹ Sisas ai Godindi wori hini ngire tukufiyuane ahandi sungururu-rundeimbi mamai ai hoafiyuhi yahuya, "Nindou Yamundo-randeimbi, wori aboedi safi asu nimoei adukari ra hoeiro," mehundo. ² Sisas ai simbori hoafiyuhi yahuya, "Se wori afindi ndanahambo hoeiarowandi. Ngiri nimoei mamai amboani ngorundiwami nanjo, nga hifitireboai pndimboe," mehu.

Sisas ai tiji ifo afindi tukundifemboe mehu (Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)

³⁻⁴ Sisas ai Orif hifi wafuambe nimarü himboyuane, Godindi wori ai anguni goagu mafondaro. Asu Pita, Sems, Son, Andru ai yangiri masifomo. Ai sifomo Sisasimbo duduruwurühi yahomoya, "Hoafiyafimuni rani-moatükuni ra nüngusumboani tukumandifea? Asu nini-moatükuni boatei tukundifemboe mbisefi fifirmandihua?" mehomondamboyu. ⁵ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Se hibadumbo, nga nindou mamai sishamumbo wosihofori hoafindapurumbui. ⁶ Nindou afindi ranai ngomo wandi nduri dukandundühiya, 'Ro nindou ranahani nda,' mbisimo houmbo nindou afindi wosihofori hoafindunduriimboemo. ⁷ Asu se yifiarindimondani himborindimonduhane, asu yifiari hoafi yangiri angunipoedi himborindimonduhane ra se yowan afindi hohoanmondimboemo. Rani-moatükuni ra tukundifemboesi, nga asu rani-moatükuni tükufeyo ranahambo awi bidifiranambo siane yahopoani. ⁸ Hifi-hifi ranai simbori yifiarindomboe. Asu adukari bogori nindouyafe nendi ranai simbori simborindimboemo. Hifi bidifiri ranifih sesi ai wanindimboe asu hifithe ranai tukundifemboe. Munguambo moatükuni ranana nimorehi ai nimori wakemindimbo yaho haya asubusi boatei asemindo nahuraiane tükufeyo. ⁹ Ransimboani animbo se hibadumbo. Ai sishamumbo mbundupundumo houmbo kansiriyafe himboarühi papi hoafindupuriimboemo. Asu Suda-yei rotu worambe bubundupuriimboemo. Wambo sunguna ahamundi adukari bogori asu hifandirundeimbi ahamundi himboahü ni ngomboemo. Nga refeambe animbo Aboedi Hoafi ahamumbo wataporimbondupuri. ¹⁰ Nga bidifiranambo si ranai tukufekoateyoambe nindou munguambo ranai aboedi hoafi ra himborindei hehimbo animbo. ¹¹ Sishamumbo mbundupundumo houmbo kotambe ndowapundumo ngomondani se yowan nini hoafi hoafimandefi yahoefembo yihimboyopoani. Moani rani-simboani hamindi animbo se hoafimbo ra God ai horindeapurumbui. Asu ngiri se sishamundihoari wataporimbondundi, nga Yifiafi Aboedi ai-animbo wataporimbondamboe. ¹² Nindou ai ahamundi amonjo mamai asu akohoandambo papi hoafindupuri mbundumbo hifokoefepurimbo hoafindimboemo Asu afindi ai mamai yahurai randaembui. Asu nimori ai ahandi hondi afindambo moaruwaimbondeapirühi nindoumbo hoafinduan hifkoandupuriimboemo. ¹³ Wambohunda munguambo nindou ai sishamumbo moaruwaimbo-ndhipurimboyei. Nga asu didiyei moanane sei nginindi animboei hei ana, God ai aboedambo-ndearumbui," mehu.

*Moaruwai ham+ndi moatükun+ tükündifemboe
(Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)*

¹⁴ Sisas ai hoafiyuh+ yahuya, “Se hoeindundan+ moaruwai ham+ndi moatükun+ sürühoeimb+ fond+wam+ n+ngomboe. Nindou düdi ndan+ hoaf+ nda ritimarand+ ana, ai fifir+mb+reandamboane. Ran+simboan+ nindou Sudia hifihü an+imboei ai n+mai fefoehi hehi hif+ wafuanambo mb+hahüsiamboane. ¹⁵ Asu nindou ai wor+wam+n+ndi akus+foend+ ra ai yowan+ ahand+ napo fufoem+nd+imbo wor+nambo keboembui. ¹⁶ Asu nindou düdi nümbürambe anüngu ranai yowan+ ahand+ war+hoandar+ hoear+ sem+nd+imbo ngumbui. ¹⁷ Ran+simboan+ n+moreh+ warandühumbanei asu n+mor+ kehureimbanei aiana h+poan+imboembouanei. ¹⁸ Se God+imbo did+baf+ndafundan+ an+imbo ran+moatükun+ ranai ng+s+har+ af+nd+ tüküfeyoambe tüküfekoateembeyo-wamboane. ¹⁹ N+imboe sapo ran+simboan+ an+imbo moaruwai ham+ndi t+ng+r+fo tükündifemboe. God ai wea+ngur+h+ mu+ngu-moatükun+ naf+r+dambe moai yahurai t+ng+r+fo tüküfeyo, asu süngunambo amboan+ ng+r+ yahurai moatükun+ tükündifeyo. ²⁰ Asu Adükari+ ai t+ng+r+fo ranahambo bod+foahüfe k+kem+nd+ikoate mbeimbonana mu+nguambo nindou ranai ng+r+ aboedamboyahind+. Nga nindou ai wandanei yahu d+bon+yu h+n+ng+mareandür+ aheimbo hohoan+mondandür+h+ bod+foahünde k+k+ndeambui. ²¹ Ran+simboan+ nindou mam+ ai s+heimbo hoaf+ndundürühiya, ‘Hoeir+hi, Krais ini nda,’ mb+seian+yo asu ‘Hoeir+hi, ini goagu ra,’ mb+seian+ se yowan+ an+hondümbofepoan+. ²² Nindou b+d+f+r+ ai ngomo t+kandu houmbo an+imboya, ‘Ro nda Krais-anah+,’ asu ‘Ro God+nd+ hoaf+ hoaf+ya r+h+andeimb-anah+,’ mb+s+mo hou hepün+feimbi moatükun+ randumboemo. Ai rarumbo-mbembonana God ai nindou d+bon+yundüreimbi ranaheimbo t+kai hoaf+yomondür+. ²³ Ran+imboane mu+ngu-moatükun+ tükefeyo ra se h+bad+hümb+o, nga mu+nguambo moatükun+ tüküfekoateyoambe ranahambo hoafayahapur+,” mehu.

*Süngunambo Nindou Hondü ai kudümbui
(Matyu 24:29-31; Ruk 21:25-28)*

²⁴ Sisas ai hoafiyuh+ yahuya, “Ran+moatükun+ ranai tükündife hayam-bondoan+ an+imbo, hüf+h+am+nd+ ai n+mb+r+ng+ ndam+nd+imboe asu amoamo ai ng+r+ sindu. ²⁵ Mupui ai sünambeah+nd+ fir+badeboai pütap+ndowohü asu mu+nguambo sünambeah+nd+ ng+n+nd+ moatükun+ ranai fif+im+nd+imboe. *Aisaia 13:10, 34:4* ²⁶ Ran+simboan+ an+imbo nindou ai hoeind+horan+ Nindou Hondü ai mbur+ngaiwam+ nangu haya ahand+ h+imboamupuimbo-randeimb+ ng+n+nd+ kapeih+ kudümbui. ²⁷ Ran+simboan+ an+imbo ai sünambeah+nd+ nend+ koand+hepuran+ ngomo nindou God ai d+bon+yundüreimbi ra h+f+ ranahand+ yimbuyimbu h+imboran+poed+ gugur+nduwurümbemo. Ai h+f+ ranüh+ fufundünd+mo ngomombo sünü hif+ fondeandam+ ngomo tükündafumboemo,” mehu.

*Se süfuri+ n+im+nd+ ranahambo fif+r+nd+hind+
(Matyu 24:32-35; Ruk 21:29-33)*

²⁸ Sisas ai asükai hoafiyuh+ yahuya, “Se süfuri+ n+im+nd+ fif+r+nd+nd+nd+. N+m+ ranai emündü fofoyo ana, se fif+r+nd+ ra ndeara hoembo

akim̄i tükufembo yahomboane. ²⁹ Mam̄i yahuraiane, se hoeindundan̄i mun̄guambo moatükun̄i tükefeyo ra se fifir̄indund̄i, Nindou Hondü ai nḡir̄i am̄itata kudu, nga ndeara yipur̄i k̄mani an̄ungu. ³⁰ Ro sihamumbo an̄ihondumbo-anah̄i hoafehapur̄i. Bid̄ifir̄i nindou h̄ifi ndan̄uh̄i an̄iboadei ranai yif̄ikoateyeiambe an̄imbo ran̄i-moatükun̄i ra tükünd̄ifembo. ³¹ H̄ifi asu sünü ana awar̄ind̄ihoemboe, nga wand̄i hoaf̄i ana nḡir̄i awar̄ind̄ihoayo, nga wan̄i,” mehu.

Nindou mam̄i ai-amboan̄i moai Adükari ai tükufembo si ra fifireand̄i (Matyu 24:36-44)

³² Sisas ai asükai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Nindou mam̄i ai-amboan̄i moai ran̄i-moatükun̄i tükufemboayo si ra fifireand̄i. Sünambeah̄ind̄i nend̄i amboan̄i moai fifirund̄i asu N̄imor̄i ai-amboan̄i moai fifireand̄i, nga Af̄ind̄i ai-yanḡirani fifireamboayu. ³³ Se h̄ibadumbo n̄ingomo, n̄imboe sapo ran̄i-moatükun̄i tükufembo ra se moai fifirund̄i. ³⁴ Ranana nindou mam̄i ai ngorügoan̄in̄i hombo yahu haya, ahand̄i ratüpur̄iyomo rundeimb̄imbo h̄ibadünd̄i yahu haya ratüpur̄i yimbureapur̄i mbura nindou yipur̄i h̄ifand̄ira-randeimb̄imbo yipur̄i wud̄ipoapondo h̄ibadand̄i ehu nahuraiane. ³⁵ Ran̄imbo-an̄imbo se h̄ibadumbo n̄imandümo, n̄in̄i s̄imboan̄i wor̄i aharambürü ranai tükümand̄ifi, ra se moai fifirund̄i. Ai n̄imbambe tükümand̄ifiyo n̄imb̄i mbusümbomand̄üyo, siambeah̄imand̄üyo ra se moai fifirund̄i. ³⁶ Asu ai n̄imehünou tükünd̄üfi hoeindeapurani asu se apomboemo. ³⁷ Ndan̄i hoaf̄i ro sihamumbo hoafehapur̄i ra, mun̄guambo nindoumbo kapeih-anah̄i, nga se h̄ibad̄ihumbo n̄imand̄ei,” mehu.

14

Sudayafe bogor̄i nindou ai n̄ungund̄ihu Sisas̄imbo mbund̄ihur̄im̄indef̄i h̄ifokoamand̄ihur̄i mehom̄o (Matyu 26:1-5; Ruk 22:1-2; Son 11:45-53)

¹ God ai Israer̄imbo Aboedambo-mareand̄üra aboed̄i man̄imboei si (Pasofa) asu bret yis̄ikoate ses̄imbo si ra tükufembo yimbu si man̄inḡo. Ran̄iyo God̄imbo sihou-rundeimb̄iyomo asu ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo yamundurundeimb̄i ai Sisas̄imbo k̄ik̄himünd̄i h̄ifokoefimbo hohoan̄imomemo. Ran̄iyo ai hoaf̄iyomond̄uh̄i yahomoya, “Sīh̄ir̄i n̄in̄i-süngund̄ihu Sisas̄imbo wos̄ihoaf̄or̄i hoaf̄i nd̄ihur̄i mbunduh̄u k̄ik̄h̄ind̄ihur̄im̄indef̄i hoahu h̄ifokoamand̄ihur̄i,” mehom̄o. ² Ai hoaf̄iyomond̄uh̄i yahomoya, “Sīh̄ir̄i adükari sīh̄i ana refepoan̄i, nga nindou ai nḡin̄ind̄indeih̄i s̄ih̄ef̄i mbusümo yifiari bot̄ind̄ihimboyei,” mehom̄o.

N̄imoreh̄i mam̄i ranai Sisas̄ind̄i mb̄irowam̄i f̄is̄iñarümbü moatükun̄i kamareand̄i (Matyu 26:6-13; Son 12:1-8)

³ Sisas ai Betani ngoaf̄ihü Saimon horombo m̄iman̄iho mas̄imeimboyoweimb̄i ahand̄i worambe mamaru. Sisas ai nindou ranahand̄i worambe sesüh̄i n̄imaruane, n̄imoreh̄i mam̄i ai n̄imoei h̄ip̄irambe sanda aboed̄i f̄is̄iñarümbü kak̄i af̄ind̄i fihi sem̄indeimb̄i sem̄ind̄i haya tükümefeyo. Ran̄iyo Sisas ai sesüh̄i n̄imaruane ai h̄ip̄ir̄i ra boborehaya sanda ra ahand̄i mb̄irowam̄i kamareando. ⁴ Nga asu nindou bid̄ifir̄i mamarümo ranai nḡin̄ind̄iyomond̄uh̄i s̄imbor̄i hoaf̄iyomond̄uh̄i yahomoya, “N̄imboe sanda ra yat̄ik̄ir̄i-yat̄ik̄ir̄i aranda? ⁵ Nindou ai sanda ra kak̄inambo mbasah̄ümünd̄i-mbonana 300 kak̄i hoar̄inambo an̄imbo

sahümündihî kaki ra nindou napokoate-yeimbimbo sahündürî,” mehomom. Ranimboemo ai nimorehî ranahambo nginindimarundi. ⁶ Nga Sisas ai hoafiyupurühî yahuya, “Nimorehî ra ambe, nga nimboe se ahambo nginindarunda? Ai aboedi moatükuniyo wambo ramareandi. ⁷ Nindou napokoateyeimbî ana munguambo si sebadidimbo nimandeimboyei. Se nini-simboanayo aheimbo fehefendürimbo hohoanimoaye ra fandihhindürî. Nga ro ana ngirî munguambo si se-babidimbo nimboahi. ⁸ Nimorehî ndanai nini-moatükuniyo ai refembomayo ranayo ramareandi. Ai wandî fi sandanambo hundürümarandi ra yifindahani hifikefendürimbo mayo ranimboyo ranî boatei ramareandi. ⁹ Ro sihamumbo anihondumbo-anahî hoafepapuri, munguambo hifî aboedi hoafi ra waporimbondühî nimorehî ai ramareandi ranahambo hoafindimonda ahambo hohoanimondeimboyei,” mehu.

Sudas ai Sisasimbo bobagorî nindouyomondi warihündihinimboeahî mehu

(Matyu 26:14-16; Ruk 22:3-6)

¹⁰ Ranisimboanî Sisasimbo sünggururü-rundeimbî mamî Sudas Iskariot ai Godimbo shou-rundeimbî sowana Sisasimbo ahamundi warihüfimbo mahu. ¹¹ Godimbo shou-rundeimbî ai ranî hoafi ra himboriyomo houmbo hihifî-hihifiyomondühî Sudasimbo bidifîrî kaki segodombo hoafimemo. Ranayo Sudas ai Sisasimbo ahamundi warihüfimbo ninüngumandîhe yahuhayambo hohoanimomayu.

Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbî babidimbo sesesimemo
(Matyu 26:14-16; Ruk 22:7-14, 21-23; Son 13:21-30)

¹² Bret yisikoate sesimbo si ranai weangurühî tüküme feyo. Ranisimboani ra Pasofa sipsip nimorî sesimbohünda hifokoarîhi arihündî. Asu Sisasimbo sünggururü-rundeimbî ai düduyafundowohü yahomoya, “Se hohoanimoyafani ro sesesimbo ra shambo nahü ngefi didiboado-mandihunda?” mehomondamboyu. ¹³ Asu Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbî yimbu koarîhepirühî yahuya, “Se adükarî ngoafinambo ngafani. Ranühî nindou mamî hoe hipirambe ndemündü haya nafinî düdî tükündüfimbi. Ahambo animbo se sünggudinîrî. ¹⁴ Se hoeindinerani nini-worinamboyu afarîfiyu ra se worî aharambüri ranahambo düdundafineandühî animboya, ‘Nindou yamunde-randeimbî ai düdufihîya, ‘Worî nahanambe Pasofa si sesî ra sesesimandefî?’ mehuamboanehî,’ mbisafani. ¹⁵ Rananimbo adükarî nimoamondî worî nafirîndümo hinîngimarundi ra nafuindümbui. Ranühî animbo se sesî ra sindindineandi,” mehu. ¹⁶ Sünggurînerî-rînandeimbî ranai hafani ngoafi ranühî hoerineandane, mungu-moatükunî ai hoafimayu sünggure mengoro. Ranayo ranühî sesesimbo sesî ra sindimarineandi. ¹⁷ Ndeara nimbohoafi-mayoambo Sisas ai ahandî sünggururü-rundeimbî 12 ranîbabidimbo mahomo. ¹⁸ Ai sesî sowasümondühî nîmarimombo Sisas ai hoafiyupurühî yahuya, “Ro sihamumbo anihondumbo-anahî hoafepapuri. Nindou mamî seambeahindî animbo wambo hürütümbî nindou-yomondî warihündeandîrîmbui. Nindou ranai hapondani ro-dibombo sesî asesu,” mehu. ¹⁹ Sünggururü-rundeimbî ranai ranî hoafi ra himboriyomo houmbo ngüsüfoambe moaruwaimarapuri. Ranayo mamai mamaiyomondühî düdururühî yahomoya, “Awi rombayahipoani?” ranîranîmemo. ²⁰ Sisas

ai hoafi yupurühi yahuya, “Nindou ranana seambeahindani. Ai bret semündü haya rodibo hpirambe afoarhoandi. ²¹ Anihondane Nindou Hondü ai yifimbiyuamboane. Baiborambe hoafiyohüya, yifindumbui, meho süngu. Nga nindou düdi Nindou Hondü hürütümbi nindou-yomondi warihariri ranai hipoanimoembouani. Mamihariri hondü ai ahambo ana wakemündikoate mbeyowamboyo.” mehu.

Sisas ai ahambo süngururü rundeimbimbo wain hoe asu bret masagapuri (Matyu 26:26-30; Ruk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²² Sowasümondühi nimarüombo Sisas ai bret semündü hifitire Godimbo hihifirüri mbura ahambo süngururü-rundeimbimbo yimbumareapuri. Asu ai hoafi yupurühi yahuya, “Se sowandümo, nga nda wandü fi safane,” mehu. ²³ Asüka wain hoe kapambe semündü Godimbo hihifirüri mbura masagapura ai munguambo masimindimo. ²⁴ Asu Sisas ai hoafi yupurühi yahuya, “Nda wandü horane God hoafi firamündü masihendi ra nginemindimbo. Wandü hori karefoendi ra munguambo nindumbo fehefembo-hündamboane. ²⁵ Ro sishamumbo anihondümbonanahi hoafehapuri, Ro ngiriri asükainda wain hoe ndimindihü, nga moani nga ngambo God nginindi hifandarandi ranambe simbori wain hoe ndimindimboyahi,” mehu. ²⁶ Raniyo herü mam herüyomondühi adükari ngoafi ra hinngiru houmbo Orif hifi wafuanambo mahafomo.

Sisas ai Pitamboya ai wambo daboadi hihirindeandirimbui mehu (Matyu 26:31-35; Ruk 22:31-34; Son 13:36-38)

²⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafi yupurühi yahuya, “Se munguambo sishamundi anihondümbofe hinngindumboemo. Nimboe sapo Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Ro sipsip hifandirandeimbi nindou hifokoandihina asu sipsip ai buküründahimboyei,’

Sekaraia 13:7

meho. ²⁸ Nga yifihündi botindahe hehea roboakori Gariri hifinambo ngümboyahi,” mehu ²⁹ Pita ai hoafiyundühi yahuya, “Munguambo nindou ai sishambo anihondümbofe hohoanimo ra hinngindumboemo. Nga roana ngiriri hinngindüheanini,” mehu. ³⁰ Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Ro sishambo anihondümbonanahi hoafehanini, ndani nimbokoani kakaro ai yimbumbo hoafikoateayuambe animbo se ngimimbo hoafindafühiya, ro moai ahambo fifirihini mbisamboyaifi,” mehundo. ³¹ Nga Pita ai hoafiyuhü yahuya, “Ro ngiriri moai fifirihini mbisahi, nga sedibo yifindamboyaifi,” mehuamboemo. Asu bidifiri süngururü-rundeimbi ai-amboani mam yahurai hoafimemo.

Sisas ai Getsemanih Godimbo didibafimayu (Matyu 26:36-46; Ruk 22:39-46)

³² Ai homo Getsemani seiarihündi ranühi tüküyafu ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ndühi nmandümo, nga ro Godimbo didibafinda samboanahi,” mehupuri. ³³ Asu ai Pita, Sems, Son ahamumbo yangiri sepurmündü haya mahu. Raniyu asu Sisas ai ngusüfo pukiririhü ngusüfoambe moaruwai hohoanimomari. ³⁴ Raniyu hoafiyupurühi yahuya, “Wandi ngusüfoambe pukirandirühi yifimbo yangirayahi. Nga se ndühi ndondu nmandimo hibadündi,” mehu ³⁵ Ai akidou sühüfi hu hifini amoembü amoearumbo nafi yagodohü ana, tngirifo ra gübüsimbofoareandira yahu haya didibafimefiyu. ³⁶ Ai

ndare d+id+bafi+fihi yahuya, “Ape, wandi Ape, se yifirayafi ana wambo t+ng+r+foembü moatükuni ra raguanambo-ndowandi. Nga se yowani wandi yifiri süngufepoani, nga shafi yifiri süngundowandi,” mehu ³⁷ Ai h+ih+r+ifi hu h+imboyuwane ahambo süngururü-rundeimbi ranai mapomondamboyu. Ai Pitambo hoafiyundowohü yahuya, “Saimon, se apafühiyafi? Asu se awi mam+ awa amboani yangg+r+i n+imar+ambo ra waniyo?” mehu. ³⁸ Asu ai hoafiyupurühi yahuya, “Se h+ibadu n+ngomombo d+id+bafi+ndafundi, nga shamumbo refe hoeifepur+ambo tükünd+feyoani p+ind+imboemo. An+hondane, ngusüfo ana refembo ho-hoan+moayosi, nga fiane n+imborayo,” mehu. ³⁹ Asükai Sisas ai h+ih+r+ifi hüfo weanggurühi d+id+bafi+mefiyu nahurai d+id+bafi+mefiyu. ⁴⁰ Ai asükai h+ih+r+ifi hu h+imboyuwani ahambo süngururü-rundeimbi ai yapombo h+imbomarapura mapomo. Raniyo yangg+r+i mareapura, asu moai n+ih+hoafi ahambo hoafi+ambo f+if+rundi. ⁴¹ Sisas ai asükai ng+i+m+ noufimb+ h+ih+r+ifi süni h+imboyuwane ahambo süngururü-rundeimbi ai apus+memo. Raniyo hoafiyupurühi yahuya, “Awi se fiharu apomomboemo? Ndear-ambo rani+moatükuni ranai tüküfehü Nindou Hondumbo moaruwai ho-hoan+moyomondeimbi+yomondi war+hü-rüwur+imboanemo. ⁴² Hoeiru, nindou-yomondi war+hüfend+i+imbo nindou-mayu ranai tüküfimboani. Nga bot+yafu houmbo ngefo,” mehu.

Sisasimbo mbumaründümo

(Matus 26:47-56; Ruk 22:47-53; Son 18:3-12)

⁴³ Sisas ai watapor+imborandühi n+ngwane Sudas süngururü-rundeimbi 12 ambeah+ndi mam+ ai tükümeiyu. God+imbo sesi shou-rundeimbi bogori nindouyomo asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai nindou af+ndi safi ranahamumbo koamar+houpura pisao yih+m+ndi asu n+im+hari fufuründümo houmbo ah+nümbi hohoan+mo f+if+rundeimbi bab+d+imbo mahomo. ⁴⁴ Nindou sapo Sisasimbo nindouyomond war+hüfimbomayu ranai nindou af+ndi ranahamumbo d+ibo hoafiyupurühi yahuya, “Nindou ro wak+k+h+nd+hünani an+imbo aiani, nga se ahambo mbundür+nd+imo houmbo ndonu h+ibadür+ ngomo,” mehur+i. ⁴⁵ Raniyo Sudas ai n+mehünou hu Sisasimbo hoafiyundowohü yahuya, “Yamundorandeimbi,” yahuhü wak+k+h+marüri. ⁴⁶ Raniyo nindou ranai Sisasimbo wariyomo homo mbumaründümo. ⁴⁷ Nindou ak+i+m+ bur+memo ranambeah+ndi mam+ ranai ahandi pisao hüramündi haya God+imbo shairandeimbi adükari bogori+ndi ratüpur+iyu randeimbi+ambo har+i+meindo. Raniyo ahandi ngori h+imbo hoeari mafafoareando. ⁴⁸ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se pisao asu n+im+hari fufuründümo houmbo wambo kik+hem+nd+i+imbo masifomo ra h+ümbüh+nümb+ nindoumbo kik+him+nd+imbo nahuraianemo. ⁴⁹ Ro si mamam+r+handühi seba+d+imbo n+imar+imbo God+ndi worambe nindou yamund+hearü mar+handi ra asu se moai wambo kik+h+ründümond+i. Nga Baiborambe hoafi+mayo ra an+hondü tükümb+feyoamboane,” mehu. ⁵⁰ Raniyo ahambo süngururü-rundeimbi ranai h+ing+rüwuri houmbo pomefoundi. ⁵¹⁻⁵² Nindou hoar+ifi mam+ ai k+fohi hoeari yangg+r+i güde haya Sisasimbo süngumarüri hüfu. Asu ahambo kik+h+ründümondane hoeari yangg+r+i kik+h+maründümonda safi yangg+r+i mafifoendi.

*Sisasimbo kansir yomondi himboahü pap hoafimarithori
(Matyu 26:57-68; Ruk 22:54-55; Son 18:13-14, 19-24)*

⁵³ Sisasimbo mburündümo mburumbo Godimbo sihai-randeimbi adükar bogori hondündi worambe, Godimbo sihou-rundeimbi, bogori nindou asu ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi gugureafu nimarimondani sowaründümo mahomo. ⁵⁴ Sowaründümo mahomondamboyo Pita ai akidou angunisafi süngumarapuri hu. Ai hu Godimbo sihou-rundeimbi-yomondi bogori hondündi worambe kefuai prisman babidimbo haihü mamarimo. ⁵⁵ Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori asu munjuambo kansir ai nini-moaruwai moatükunirandi Sisas ai ramareandi ra fifirifembo-hünda kokomarundi. Ahambo hifokofimbo-hünda ahandi moaruwai hohoanimo fifirifembo-hünda kokomarundi, nga ai moai nini-akidou amboani moaruwai rareanda fifirundi. ⁵⁶ Nindou afindi ahambo tikarithori hehi pap hoafimarithori, nga ahei hoafi ra yimbusümoane. ⁵⁷⁻⁵⁸ Nindou bidifiri ai Sisasimbo pap hoafimbo yahomo houmbo niñgomombo hoafiyomondühi yahomoya, “Ro himboriyefani ai hoafiyuhi yahuya, ‘Godindi wori nindou ahamundi warinambo worimbomarundi ra biriboadiheamboyah. Asu ro ngimi si yangiri asukai nindou warina worimbokoateyeimbi wori ra worimbondihamboyah,’ mehu,” mehomo. ⁵⁹ Nga asu ahamundi hoafi wataporimbomarundi ranai simogodühi hoafikoate mamikari wataporimboru wakimarundi. ⁶⁰ Godimbo sihai-randeimbi adükar bogori ai kansiryomondi himboahü botifi nungumbo Sisasimbo düdurirühi yahuya, “Nimboe pap hoafarunini ranahambo simbori hoafikoateyafa?” mehundo. ⁶¹ Nga Sisas ai ahamumbo moai nini akidou amboani hoafiyupuri. Asukai sesi sihai-randeimbi ai düdurirühi yahuya, “Se God aboedani sei rihundeimbi ahandi nimori Krais-yafi, wanyo?” mehu. ⁶² Asu Sisas ai hoafiyuhya, “Rananahi. Rananimbo se munjuambo hoeindihoran Nindou Hondü ai God Nginiñdeimbindi wakihondü warani nimandümbui asu sündameahindi mburiñgai dibonde kudümbui,” mehu. ⁶³ Godimbo sihai-randeimbi adükar bogori ranai ahandi fihindi hoeari hireandühi hoafiyupurühi yahuya, “Ngiri nindou ngorü ai moaruwai ramareandi ranahambo hoafindu. ⁶⁴ Se himbori-yomondani ai Godimbo tirifoefe hoafimayu. Se hohoanimo yomondani shiri ahambo nini-nünüñgu-mandihura?” mehuamboemo. Asu munjuambo ai hoafiyomondühi yahomoya, “Ai moaruwai ramareandi ranimböhünda yifimbiyu-wamboane,” mehomo. ⁶⁵ Bidifiri ai nguri tifiyafundo asu hoearinambo himboari gabudifoaru mburumbo harimemondo. Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Hoafiyafi düdi shambo harimayu ra,” mehomo. Ranayo asu prisman ai sowaründümo houmbo harimemondo.

*Pita ai Sisasimbo ro moai fifirihini mehu
(Matyu 26:69-75; Ruk 22:56-62; Son 18:15-18, 25-27)*

⁶⁶ Pita ai hoafi yibobofe wori giniri mbusümondühi nimaruwane Godimbo sihai-randeimbi adükar bogorindi ratüpuriyo randeimbi yihorifi ai tüküme feyo. ⁶⁷ Ai hoiererane Pita ai haihü mamaruwa himboari pareri niñgombo hoafiyohü yahoya, “Seamboani Sisas Nasaretihöndi dibombo manimbafane,” mehoamboyo. ⁶⁸ Asu Pita ai wani yahu hoafiyuhi yahuya, “Se hoafayafi ranana ro moai fifirihendi,” yahu haya wori yipurikimi mahu. ⁶⁹ Asu ratüpuriyo randeimbi ranai asukai hoiereri

haya nindou akimî manîngomo ranahamumbo hoafi yopurûhi yahoya, “Nindou ndanai amboani ai dîborîhîndani,” meho. ⁷⁰ Nga asûkaiyu Pita ai didîmoyuhû wani mehu. Akîdou hîhîniîngîre mbura nindou manîngomo ranai Pitambo hoafi yomondûhi yahomoya, “Anîhondû, seamboani Garirihünd-anafi, nga se ai dîborîhînd-anafi,” mehomo. ⁷¹ Asu asûkai ai dabarîfihî yahuya, “Se nindou wataporîmboarîhorî ranana ro moai fîfîrîhini,” mehu. ⁷² Ai rani hoafi ra hoafi yu hayamboyuane, nîmehûnou kakaro ai asûkai hoafi mayu. Raniyo Sisas ai Pitambo hoafi yundowohûya, “Kakaro ai yimbumbo hoafi koate-ayambe anîmbo ngîmîmbo wamboya moai fîfîrîhini mbîsambo yafi,” mehu ra hohoanîmoyuhî asu Pita ai afîndî aranîmayu.

15

Pairatîmbo sowana Sisasîmbo sowaründümo mahîfomo (Matyu 27:1-2, 11-14; Ruk 23:1-5; Son 18:28-38)

¹ Siambe hondû Godîmbo sîhou-rundeimbî bogori, hîfandîrundeimbî nindou, ahînûmbî hohoanîmo fîfîrundeimbî munnguambo kansîr ai hoafi mamamberu masîhondî. Raniyo asu sîngunambo Sisasîmbo wari hûputûpurundümo mburumbo Pairat sowanambo sowaründümo mahomo. ² Asu Pairat ai Sisasîmbo dîdurîrûhî yahuya, “Se Suda-yei adûkarî bogori yafi?” Asu Sisas ai sîmbori hoafi yuhîya, “Se sîhafîhoari hoafayafîsi,” mehu. ³⁻⁴ Godîmbo sîhou-rundeimbî ai afîndî papî hoafi marura asu Pairat ai asûkai dîdurîrûhî yahuya, “Sîhambo afîndî papî hoafarunîni. Asu se nîmboe akîdou amboani sîmbori hoafi koate ayafa?” mehu. ⁵ Asûkai Sisas ai akîdou amboani hoafi koatemayua Pairat ai mahepûnîfiyu.

Pairat ai Sisasîmbo ya fîmbiyu wamboane mehu (Matyu 25:15-26; Ruk 23:13-25; Son 18:39-19:16)

⁶ Mungu hîmbani Pasofa sesesi si tüküfeyoambe Pairat ai karabusambe ahîndî nindou mamî aboedambo hîniîngîrîrî-marandî. Nîmorehî nindowenihi ranai aheihoari ndürî dükarihoranane hîniîngîrerû marandî. ⁷ Rani sîmboani nindou mamî ahandî ndürî Barabas ai nindou bîdîfîrî sepurîmündü haya gafman babîdîmbo yifiariyomo nindou hîfokoamarunda karabusîmarûpuri. ⁸ Nindou afîndî ranai gugureandûhiyo Pairatîmbo horombo aheimbo yaremarandî rasûngufembo dîdumehîndî. ⁹ Asu Pairat ai dîdurerûhî yahuya, “Se hohoanîmoyeyanî sîheimbo sowana Suda-yei adûkarî bogori ra aboedambo koandîhehinîmboyo?” mehu. ¹⁰ Sapo Pairat ai ndore fîfîreandî Godîmbo sesi sîhou-rundeimbî ai Sisasîmbo ngusûfoambe moaruwaiyomondûhiyo ahambo sowana koamarîhawuri. ¹¹ Nga Godîmbo sîhou-rundeimbî ai nindou afîndî ranaheimbo hohoanîmo botîmarundûrî Sisasîmbo ana yowanî aboedambofipoani, nga Barabasîmbo anîmbo, yahomo houmbo. ¹² Asûkai Pairat ai dîdureandûrûhî yahuya, “Se hohoanîmoyeyanî, ro nîni-nûnûngu mandîhini se Suda-yei adûkarî bogori sei arîhündî ranahambo-a?” mehuamboyei. ¹³ Asu ai asûkai hoafi karîhehindûhi seiya, “Nîmî keimbî karîhendeimbîfihî tîkoemündü pefimboani,” masei. ¹⁴ Asu Pairat ai dîdureandûrûhî yahuya, “Nga asu nîne-moaruwai ramareanda?” mehuamboyei. Asu ai pukûna hoafi karîhehindûhi seiya, “Nîmî keimbî karîhendeimbîfihî tîkoemündü

pefimboani,” maseiamboyou. ¹⁵ Ranıyo nindou afındı ranai hıhıfı-hıhıfımbeyeia yahu haya aheimbo sowana Barabasımbı koamarıheırü. Asu amımbo hoafımayua Sısasımbı ndüfurı ndüfurırurı mburumbo nımı keımbı karıhendeımbı-fıhı tıkoemündı pefımbohünda amı-yomondı warıhümarırı.

*Amı ai Sısasımbı tırıfoefe hoafımarurı
(Matyu 27:27-31; Son 19:2-3)*

¹⁶ Amı ai Sısasımbı sowaründümo homo Rom gafmanı-yomondı adükarı worı, Pretorıam seımarıhündı, ranambe hınıngırüwuruı houmbo amı bıdıfırambo hoafımemonda gugurımfundı. ¹⁷ Ranıyomo hoearı yımındıbadı-hounduwohüyo hamburı hoearı güdındı mburumbo tıhoarı tıhoarümbı wofınambo at nahurai nafıru mbıroambe kıkımafoarundo. ¹⁸ Ranıyo ai Sısasımbı hoafıyomondühiya, “Suda-yafe adükarı bogorı, karıhası,” mehomo. ¹⁹ Ranıyo ahambo nımıharınambo mbırowohü harıyomondo, ngurı tıfıyafundo, adükarımbı hohoanımbımo rawefundı nou tıkaruhou yımındıhona nımarımo raramarundı. ²⁰ Ai ahambo tırıfoefı hoafımbı munğua-moatükunı ra raru mburu asu hamburı hoearı güdımaründı ra yımındı-ründümondühi asükai ahandı hondü ra güdımarundo. Munğua-moatükunı raraoru mburu nımı keımbı karıhendeımbı-fıhı tıkoemündı pefımbo sowaründümo mahomo.

*Sısasımbı nımı keımbı karıhendeımbıfıhı tıkoründümo pamarüwuruı
(Matyu 27:32-44; Ruk 23:26-43; Son 19:17-27)*

²¹ Sısasımbı sowaründümo houmbo heihüyei Sairınihündı nindou mamı, ahandı ndürı Saimon, Areksander Rufus-yafandı afındı ai adükarı ngoafınambo masüfuwa hoeımarıhorı. Ranıyo amı ai sowaründümo houmbo hoafımemondı Sısasındı nımı keımbı karıhendeımbı ra masemündü. ²² Ranıyo Sısasımbı sowaründümo homo Gorgota sei arıhündı ranıhü tükümehındı. Gorgota ranahandı nımındı ra mbırıhapırı-ane. ²³ Ranühiyo amı ai Sısasımbı wain hoeambe hühütımbü marasen fanduyamundu mburu masabudo, nğa ai moai sümündü. ²⁴ Ranıyo amı ai ahambo nımı keımbı karıhendeımbı-fıhı parüwuruı mburumbo ahandımayo hoearı-napo ra yımbuemındımbı yahomo hou satu pıraımemo. ²⁵ Sapo Sısasımbı nımı keımbı karıhendeımbı-fıhı pamarüwuruı ra sıambeahı hüfıhamındı kehurı süfuambeyo. ²⁶ Ahambo papı hoafı sürü paru mburu ranai yare hoafıyowohü yahoya, “SUDA-YAFE ADÜKARı BOGORı,” meho. ²⁷⁻²⁸ Asu Sısasındı fıkımı nindou yımbu yıfıarıyafanı hımbuhünyafanı rınandeımbı ahafanımbı amboanı tıkorüpındümo pamarupırı. Nğorü Sısasasındı kadüdanı parüwuruı asu nğorü warıhondanı parüwuruı. ²⁹ Ranıyei nindou afındı ranai nğasündıhorı heiheırühündühi mbıro hırıhırıhündühi ahambo tırıfoefe hoafı hoafıyeıhı “Sapo se safıya ‘Godındı worı bırfıfoefe hefe nğımı sıhı yanğırı worımbondıhı hınıngındıheamboyahı,’ masafı. ³⁰ Hapondanı se sıhafı fımbı farıhoefı. Se nımı keımbı karıhendeımbı fıhındı foarefoa hawambo kosafı,” maseı. ³¹ Asükai mamı yahurai Godımbı sıhou-rundeımbıyomo asu ahınümbı hohoanımo yamundu-rundeımbı-yomo ai-amboanı tırıfoefe hoafımarurı. Ai ahamundıhoarı raru hoafıyomondühi yahomoya, “Ai nindou amurambo aboedamboreandürı-marandı, nğa asu moai ahandı fımbı aboedamboreandı. ³² Kraıs İsaerıyei adükarı bogorı ranai nımı

keimbi karihendeimbi ra hini ngire haya mbikusifuendi. Ranamambo sihari hoeindihurühi ahambo anihondumbo ndihurimboane,” mehomo. Nindou yimbu Sisasindi fikimi pamarupiri ai-amboani mam yahurai Sisasimbo tirimafoarineri.

Sisas ai yifimayu

(Matyu 27:45-56; Ruk 23:44-49; Son 19:28-30)

³³ Hüfniambo ranai hifihü nimbirani peyo haya ho hombo hüfhamindi wuwuriyambe tükumefeyo. ³⁴ Hüfhamindi wuwuriyambe Sisas ai puküna heiyühü yahuya, “Eri, eri, rema sabaktani?” mehu. Hoafi ranahandi nimirandi ra ndahuraiane: Wand God, wand God, nimboe se wambo hini ngimarowandiri. ³⁵ Nindou bidifiri akimi manimboei ranai himboriyei hehi hoafiyehi seiya, “Himboriyei, ai Erasamboani mnggayu,” masei. ³⁶ Ahei mbusumonindi nindou mam ai pipiyu hu poposi moatükun nahurai semündü mbura wain hoe ranambe foare mbura nimirihiri pare himondamündi haya masagado. Nga asu bodimondi ai hoafiyehi seiya, “Awi hoeindihu mbundihumbo, Erasais ai ahambo farihembo tükumandiyu, wanimandiyu?” masei. ³⁷ Asu Sisas ai asukai puküna heiyu mbura yifimayu. ³⁸ Refihiyu asu Godindi worambe hoeari kümarundi ranai nimoamo ngahi peyo haya bure hanimbo gebü hifini türeandühi yimbumbore bumareandi. ³⁹ Asu amiyomondi bogori Sisasindi fikimi manügu ranai ai yifimayu ra hoeireanda mayoa hoafiyuhü yahuya, “Anihondane, nindou nda Godindi nimirani,” mehu. ⁴⁰ Nimorehi bidifiri ai akidou anguni safi niboadei himboapomayei. Ahei mbusumo ra Maria Makdarahündiyo, Maria, Sems Sosep-yafandi hondiyu asu Saromeyo. ⁴¹ Sapo Sisas ai Garirihü nunguambe nimorehi raniyei Sisasimbo süngurihorühi farihehori marihündi. Asu amuri bidifiri nimorehi Sisas babidimbo Serusaremnambo mahei ai-amboani ranühi manimboei.

Sisasindi yifi nimoko honguambe masihorü

(Matyu 27:57-61; Ruk 23:50-56; Son 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Sosep Arimateahündi ai kansiriyu haya munguambo nindou ai aiana aboedani sei hehi ahinirihori hündeimbiyu. Ai-amboani God nginindi hifandarandi ranahambo himboyu-marandi. Sümbo moani ngoafimbo nimiramboane yaho yimungurifeambe Sosep ai yihimbokoate hu Pairatindi himboahü nungumbo Sisasindi finimoko semündumbo düdumefiyu. ⁴⁴ Pairat ai Sisas yifimayu hoafi ra himboriyu haya hepünimefiyu. Raniyo amiyomondi bogorimbo mborai mehuamboya mahua Sisas ai yifimbaiyu wanio yahu haya düdumariri. ⁴⁵ Amiyomondi bogori ranai hoafimayua himboriyu haya Pairat ai Sosepimboya yifi nimoko ra ndoarindifi, mehundo. ⁴⁶ Sosep ai hu kifohi hoeari mam pemiyu mbura Sisasindi yifinimoko foarümundi hoearambe pariri ngamondifoariri mbura serümundi hu honguambe masiheiri. Hongu ra nimoei nimirweimbindingo nindou hüti wowondimarundiyu. Raniyo Sosep ai nimoei adukari ngorü gügüra hu hongu nafitambe ra güre pare hini ngimareandi. ⁴⁷ Raniyo Maria Makdarahündiyo asu Maria Sosepindi hondiyu ai Sisasimbo masihawuri ra nimbafe himboapomayafe.

16

*Sisas ai yifihündi botimefiyu
(Matyu 28:1-8; Ruk 24:1-12; Son 20:1-10)*

¹ Moani njoafimbo nimarimbo si ranai munjuyowane, Maria Makdarahündiyo, Maria Semsindi hondiyu asu Sarome ai Sisasindi yifinimoko popoaimbo sei hehi bidifiri aboedi fisinjarümbü moatükuni pemimayi. ²⁻³ Ranayo Sande siambehondü nafimbo hüsihü ai aheihoari simbori hoafiyehi seiya, “Didai shefimbo fandihemuni hayambo honju nafitambehündi nimoei ra ndemündü yihirmandea?” masei. ⁴ Nimoei ranai afindi hamindiyu, nga ai hei himboyeiane nimoei ra yihiramarundi. ⁵ Ai honju ranambe kefoehi hei himboyeiane, nindou hoarifi mam hoandar hoeari kifohi güde haya warihondü warani mamaruwa hepünimehindi. ⁶ Nindou ranai hoafiyundürühi yahuya, “Se yowani hepünifepoani. Ro fifirihambo-anahi, seana Sisas Nasaretihündi nimi keimbi karihendeimb-fih pamarihori ranahamboane kokoarihori. Aiana asukai yangiri botimefiyu! Aiana moai ndanühi yanguru. Ahambo masihehori fondi ra hoeirih. ⁷ Nga se ngei ahambo süngururü-rundeimbi asu Pitambo amboani hoafindei. Sisas aiana sihamumbo Garirinambo horombofi haya mahu. Horombo hoafimayu süngu Garirihü animbo hoeindiwurimboemo,” mehu. ⁸ Nimorehi ranai honjuambeahindi tüküyahi hehi mafefohindi. Ngüsüfoambe hepünahi hihamindariyei hehi yihimboyeihiwambo moai nindou mamimbo amboani mam hoafi amboani hoafiyei.

*Maria Makdarahündi ai Sisasimbo hoeimareri
(Matyu 28:9-10; Son 20:11-18)*

⁹ Sisas ai Sande siambeahihondü botifi-hayamboyu Maria horombo Sisas ai moaruwai nendi 7 hefoareandeimbi ahambo-so boatei tükümefiyu. ¹⁰⁻¹¹ Nindou horombo Sisas babidimbo hoahoangomo marundi ranai afindi hohoanimoyomondühi araniyomondühi nimarimondane, Maria ai ho hoafiyopurühi yahoya, “Sisas ai yangiri manünguwa ro hoeimarihini,” meho. Ai hoafi ra himboriyomos, nga moai anihondümbo-rundi.

*Süngurineri rinandeimbi yimbu ai Sisasimbo nafini hoeimarineri
(Ruk 24:13-35)*

¹² Asukai süngunambo ahambo süngurineri-rinandeimbi ai nafisüngu hafandane, Sisas ai ngorüpoanimbo fiyu haya hu ahafanimbo-so tükümefiyu. ¹³ Asu ai hafani süngururü-rundeimbi bodimondambo ran hoafi ra wataporimbomarinand. Nga ai moai ahafandi hoafi ra anihondümbo-rundi.

*Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbo-so tükümefiyu
(Matyu 28:16-20; Ruk 24:36-49; Son 20:19-23; Ratüpurü 1:6-8)*

¹⁴ Bidifiranambo hondü ahambo süngururü-rundeimbi 11 ahamumbo-so sesi sowasümondühi nimarimondani tükümefiyu. Ranayo ahambo süngururü-rundeimbi ai ngüsüfoambe tapihaniyomondühi nimorehi nindowenih ai yangiri botimefiyu hoeirihori hehi hoafimayi ra anihondümbofekoate-memonda nginindi hoafimayupuri. ¹⁵ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se munjuambo hifi ra hoahoangomondühi munjuambo nindoumbo aboedi hoafi ra wataporimbondündüri. ¹⁶ Nindou

düdi ai anihondümbore haya hundürayu ana, God ai ahambo aboedambo-ndirümbui. Nga nindou düdi ai anihondümbofe-koateayu ana, ai God'ndi nindou-yafe hoafi h'imboryohü yibobofe ranambe awar'ndihoembui.

¹⁷ Anihondümborihindeimb' ranahei warisüngu God ai hepünifeimb' moatükun' randeambui. Ai wand' ndür'nambo moaruwai nendi heboadihi asu ranipoan'imbo hoaf'nambo hoaf'ndei raraond'hümboyei.

¹⁸ Ai amoasiri war'nambo kiki'h'ndihümündi asu nindou ai sim'ndei hehi yifiyei rihündeimb' moatükun' asim'ndei amboan' ranai ng'ri moaruwaimbondeandüri. Asu ai angünüb' nindou-yeiwam' war' nand'hinda ai asükai aboed'ndeimboyei," mehupuri.

¹⁹ Adükari Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimb'mbo watapor'imborapur' mbura God ai sünambe serümünd' hafu h'in'ng'rira ahand' war'hondü waran' mbamarü.

²⁰ Asu ahambo sünggururü-rundeimb' ai muŋguambo hifi hoahoangomondühi watapor'imbomarund'. Asu Adükari ai ai-bab'id'mbo nüngumbo ahamund' hoafi ra ng'nem'nd'mbo-hünda hepünifeimb' moatükun' yare-marand'.

Ruk Aboedi Hoafi Ruk ai sürü papimarandi

Ruk ai Sisas tükümeftyu ranahambo Tiofirusimbo sürü papimarandi

¹ Tiofirus, karihasi se adükari nindou-anafi. Nindou afindi ai nñe-moatükunî God ai yihoefi mbusümo ramareandi ranahambo diboadofe sürü papimbo mehomo. ² Sapo nindou didemo weangurühi hondü Sisasindî ratüpurî ahamundî hîmboarinambo hoeiru mburumbo aboedi hoafi wataporîmborümunî marundî ranahamboemo ai sürü papiru marundî. ³ Ro wandîhoari muñguambo moatükunî ndorîhoeimbi weangurühi tükümeftyo ra tüfoarihe fifirîmarîheandi. Ranîmboane asu, Tiofirus, sîhambo ranî-moatükunî tüküfe-tüküfe marandî ranahambo diboadofe sürü papimbo ro hohoanîmoyahani mayoa aboed-ane masahi. ⁴ Ro randîheandani anîmbo asu se muñguambo moatükunî sîhambo yamundîmarîhunîni ra tüfoarowandühi fifirîmbîrowanda sahehea.

Son tüküfemboayu ranahambo sünambeahîndî nendî ai Sekaraiambo hoafîmayundo

⁵ Herot ai Sudia-yafe bogorîmbofi nünquambe nindou mamî ahandî ndürî Sekaraia ai Godîmbo sesi sîheferambo nindoumbofi manüngu, aiana Godîmbo sesi sîhoemo-rundeimbi Abaisa-yomondi sîrambeahîndîyu. Ahandî nîmorehîndî ndürî ra Erisabetîyo ai-amboani Aronîndî sîrambeahîndîyo. ⁶ Yimbu ai Godîndî hîmboahü mbumundî hamîndî nîmbafembo Adükariîndî hoafi hîmborîyafeihî süngurîne marînandî. ⁷ Erisabet ai purüsü hayamboyo ranîmbo ai Sekaraia-dîbo nîmori kefekoate nîmbafembo boagîrîmayafe. ⁸ Mamî sîmboani Sekaraiandi sîrîhündî ratüpurîmbo si tüküfeyoambe sesi sîhefe ra Godîndî hîmboahü ramareandi. ⁹ Sapo Godîmbo sesi sîheferambo dîbonîmbo ranî hohoanîmo süngumbo ahambo dîbonîmemondowa Godîmbo sîhefembo fondîwamî fisînarümbî moatükunî mandîfembo Adükariîndî worî ranambe kefuai mahüfu. ¹⁰ Ranîyo fisînarümbî moatükunî-mayo ranai hai tikîrandühi horoambe nîmorehî nîndowenihî afîndî ranai weindani nîmboeimbo Godîmbo dîdîbafîyehî burîmayei.

¹¹ Ranîyo asu refeyoambe Adükariîndî sünambeahîndî nendî ranai ahambo-so tüküfi fisînarümbî moatükunî mandîfe fondî warîhondani manüngu. ¹² Ranîyu Sekaraia ai hoeirîrî haya hepünîfi yîhîmbo sîsîrîmeftyu. ¹³ Nga asu sünambeahîndî nendî-mayu ranai hoafîyundowohü yahuya, "Sekaraia, se yîhîmbondamboyafî! God ai sîhafî dîdîbafîfe hoafi hîmborîyumboani. Asu sîhafî nîmorehî Erisabet ai sîhafî nîmori nderîmîndîmboe. Rananîmbo se ahambo ndürî Son kaboadîworî. ¹⁴ Nîmori ranai tükündîfiyuanî se afîndî hamîndî hîhîfi-hîhîfîndamboyafî asu nindou amurî ranai-amboani afîndî hîhîfi-hîhîfîndeimboyei. ¹⁵ Nindou ranai ana Adükariîndî hîmboahü ndüreimbi hondündümbui. Aiana yowanî wain asu ngînîndî hamîndî bia ra ndümdümbui. Ahambo hondî ai wakemîndîmbo yangîrîyoambe Yîfiáfî Aboedi ranai ahandî fiambe yadîdündîfemboe. ¹⁶ Rananîmbo ai Israerîhündî nindou afîndî ranaheimbo God ahei Adükari-mayu ranahambo sowana hîhîndeirî ndemündündürî ngumbui. ¹⁷ Aiana

Godindî hoafî hoafiyu-randeimbi, ahandî ndürî Eraisâ ramefiyu nou, yahurai nginindî ndemündü haya Adükarîmbohünda ai boatei horombondüfi ngumbui. Aiana afindî mam-anemo asu nîmor-anemo asükaî mamühîndeapura aboedî-aboedîndafu, nindou Godindî hoafî hîmborîkoate-yei-rîhündeimbi aheimbo hîhîrîndeiranî mbumundi hohoanîmo süngundîhi, asu anîhondümborîhîndeimbi Adükarî ai kosîmbo-mayu ranîmbo didîboadondearümbui,” mehu.

18 Sekaraia ai sünambeahîndî nendî-mayumbo sîmborî hoafiyundühi yahuya, “Asu ro nüngundîhe fifîrîmandîhe ranî-moatükunî ra anîhondayo amboanî? Roana ndeara boagirîyamboanahî asu wandî nîmorehî amboanî boagirîyomboane,” mehindowamboyu. 19 Sünambeahîndî nendî ai sîmborî hoafiyundühi yahuya, “Ro Gebrier-anahî nda. Roana Godîndî ngusûmboaranî-anahî nîmboa arihandî. Aiyu wambo koamarîhendîra sîhambo aboedî hoafî hoafîmbo makosahî. 20 Se moai wandî hoafî ra anîhondümborowandî ranîmbo-hünda yafadühamî tapî nîmbafî ngafîmbo ranî-moatükunî ra tükündîfemboe. Nîni-sîmboanîyo God ai dîbonîmayu ranî-moatükunî ra anîhondümbor tükündîfemboe,” mehundo.

21 Ranî-moatükunî ranai refeyoambe nindou bîdîfirî ai Sekaraiambo weindanî nîmboeimbo hîmboyahündowohü hohoanîmoyeihîya, “Ai nîmboe Godîndî worambe gedühi anüngu?” masei. 22 Ai weindanî tüküfi huhü aheimbo moai hoafî karearü, nga wani. Ranîyei asu ai rarîhi hohoanîmoyeihîya awi Sekaraia ai nîne awambo moatükunî ahandî hîmboahümbor Godîndî worî ranambe hoeire hayamboyu rawefiyu masei. Ai aheimbo nîni hoafî akîdîdî hoafîyokoate-yundürühiyu asu ai moani ahandî warînambo yanjîrî sîsamîra wakîmareandî.

23 Godîndî worambe Sekaraia ai sâpo nîne-moatükunî refe ratüpurîmbo-mayu ratüpurî ra moendîre hayamboyu asu ai ngoafîna mahu. 24 Ranî-moatükunî ranai refe hayamboyo-ane ranambe ahandî nîmorehî Erisabet ranai warandühumbîyo haya asu ai moai hondahüfeimbi amoamo ranambe worî hîniñgîre ho, nga wani. 25 Ai yare hoafîyowohü yahoya, “Haponda ndeara bîdîfirîanî hondü Adükarî ai wambo hîpoamboreandîrîhü ai wandî amoanîngî nindou hîmboahü menjoro ra raguanamboareandî,” meho.

Sünambeahîndî nendî ranai Mariamboya Sisâs ndowarîndîmboya fî mehundo

26 Erisabet ai 6 amoamombo nîngoambe God ai sünambeahîndî nendî ahandî ndürî Gebrier ranahambo Gariri hîfambe ngoafî ahandî ndürî Nasaret ranînambo koamarîherü. 27 Ai mahu ra nîmorehî sâpo nîndowenîhî ahandî ndürî Sosepîmbo momo kûmarîhîndî ranahambo hoafî semündü hayamboyu. Sosepî ranai ana adükarî bogorî Defitîndî amoao-yomondî sîrambeahîndîyu. Nga asu nîmorehî-mayo ranahandî ndürî ana Mariayo. 28 Sünambeahîndî nendî-mayu ranai nîmorehî ranahambo-so tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Karîhasî. Adükarî ai se-dîbo nüngumbo sîhambo aboedî-aboedîmareanîni,” mehundo.

29 Ranîyo asu Maria ai sünambeahîndî nendandî-mayo hoafî ra hîmborîyo haya asu ai afîndî hohoanîmoyowohü nîne-moatükunî hoafî yahurai ra yahohaya hoafîmayo. 30 Sünambeahîndî nendî-mayu ranai ahambo hoafiyundowohü yahuya, “Maria, se ranîmbo yîhîmbondamboya fî, nga God ai sîhambo ngusûfoambe aboedî fufurîfoareanînimboani. 31 Nga rananîmbo se warandühumbündafî hawa

nindowenihi n̄mori ndowarindifi mbunda asu se ahandi nduri Sisas kaboadiwori. ³² Aiana adukari hondunduani ahambo moani Nimoamo Hamindi Hondundi n̄morani mbiseimboyei. Rananimbo asu Adukari God ranai ahambo bogorimbondirimbui sapo ahandi amoao Defit ramefiyu sungu. ³³ Rananimbo ai koadurumbo-koadurumbo Sekopindi ahuiyi mam̄yei bogorimbondifi nunguhū, ahandi nḡn̄indi hifandarandi ranai nḡri moend̄ndo,” mehundo.

³⁴ Maria ai s̄nambeah̄indi nendi-mayu ranahambo hoafiyondowohū yahoya, “I, rani-moatukun̄ ra nungunde yahurai t̄kumandifea? Asu roana nindowenihi-koate-anahisi!” mehondowamboyu. ³⁵ Asu s̄mbori ai ahambo hoafiyundūhi yahuya, “Yifiafi Aboedi ranai sihaf̄i fiambe t̄kūndifeni-n̄hū animbo asu God̄indi nḡn̄indi ranai sihambo gabud̄iboadean̄nimboe. Ranimbo-hūdambo animbo asu s̄rūhoeimbi n̄mori ranahambo God̄indi N̄mor-ani mbiseimboyei. ³⁶ Awi se h̄mboriyafi, sihaf̄i mbu Erisabet amboan̄ nḡri n̄mori wak̄indam̄ndo masei boagir̄imayoa, nga haponda warandūhumbūyo haya 6 amoamo homboane. ³⁷ Nḡri God ai n̄n̄-moatukun̄i refekoate-ndu,” mehu. ³⁸ Asu Maria ai s̄mbori hoafiyowohū yahoya, “Ro Adukar̄indi ratupuriya-r̄ihandeimb-anahi, nga se hoafimayafi s̄nḡu ai moan̄i ramb̄reandamboane,” mehondowamboyu asu s̄nambeah̄indi nendi ranai ndamefiyu.

Maria ai Erisabetimbo ndūfosimbo maho

³⁹ Rani-s̄mboan̄i Maria ai botife naporam̄ndi haya n̄mai ngoafi mam̄i Sudia hifi wafuambe anango raninambo mahafo. ⁴⁰ Raniyo asu ai Sekaraiandi worambe ho haya farife hafo Erisabetimbo h̄h̄ifi-marandi. ⁴¹⁻⁴² Erisabet ai Maria h̄h̄ifi-marandi ra h̄mboriyo-ambe asu mare ranambe n̄mori ai ahandi furambe sangurimbo botifi piyu marandi. Raniyo asu Erisabet̄indi fiambe Yifiafi Aboedi ranai t̄kūfeyowohūyo, ai pukūna hoafi kar̄ihoehū hoafiyowohū yahoya, “God ai sihambo aboedi-aboedimarean̄ni mun̄guambo n̄morehimbo refenduri-koate-mayu nou. God ai n̄mori ranahambo amboan̄i aboedi-aboed̄ir̄imboani! ⁴³ Awi adukari moatukun̄i wambo t̄kūmefeyond̄ri. Nga wandi Adukar̄indi hond̄i ai wambo hoeifend̄rimbo t̄kūmefeyo. ⁴⁴ Awi se h̄mboriyafi, asu ro sihaf̄i-mayo h̄h̄ifi hoafi ra kefoendūhi h̄mborih̄am̄ndi-h̄h̄iyahi asu n̄mori wandi furambe asanguru ranai h̄h̄ifi-h̄h̄ifiyuhū hohor̄ipi-hohor̄ipi-mayu. ⁴⁵ Adukar̄indi hoafi ra se an̄hondūmbo-ndowandūhi ana, asu se h̄h̄ifi-h̄h̄if̄indafi sapo rani-moatukun̄i ranai an̄hondū sihambo t̄kūndifeni-n̄imboe,” mehondo.

Maria ai Godimbo herūna kakisaomar̄i

⁴⁶ Maria ai yahoya,

“Ro wandi nḡsūfoambe ra Adukarimbo adukar-ani sa hohoan̄imoayahi.

⁴⁷ Asu wandi hohoan̄imoambe ranai Godimboya

wandi Aboedambo-reand̄ri-randeimbani yaho h̄h̄ifi-h̄h̄ifayo.

⁴⁸⁻⁴⁹ Ro ahandi ratupuriya-r̄ihandeimb̄iya hehea moan̄indi n̄morehiyahi, nga asu ai wambo hohoan̄imoyuhū ndondomareand̄ri.

Hapondanambe peyo haya s̄nḡunambo gogu aho ranambe amboan̄i nindou ai wambo h̄h̄ifi-h̄h̄if̄umb-anafi mbiseimboyei,

nimboe sapo Adükari Ham'ndi God ai wambo adükari moatükuni ramare-andi ranimbo-hünda.

Ahandi nduri ra moani sürühoeimbane.

⁵⁰ Nga asu ahandi hipoambofe hohoanimo ranana nindou didiyei ahambo ahinarihori

ranaheimbo-so boagiri tuhünimbo rande yagodimboe.

⁵¹ Ai ahandi wari ng'in'ndi ranambo adükari ratüpuru ratüpurimayu.

Ai nindou afindi-afindiyeimbi ranaheimbo ahei hohoanimo n'ne moaruwai amaronduri

rani kameih bukürümafoareanduri.

⁵² Ai bogori nindou-memo ahamundi nimarifondi wam'in'ndi hifini hemoafoareapuri.

Raniyo asu nindou nduri koate-memo ranahamumbo nimoamo sepurimündü botimareapuri.

⁵³ God ai nindou wembomboyembi ranaheimbo aboedi moatükuni yimbu-reanduri

asu nindou napombü-maye ranaheimbo nini akidou-amboani warambefendurikoate koamarihenduri.

⁵⁴ Ai ahandi ratüpuruyeirihündeimbi Israer ranaheimbo mafarihenduri ra sapo horombo hoafiyo masihendi rani süngumboyu hipoambomareanduri.

⁵⁵ Ai Abraham asu ahandi ahuri mam ranaheimbo hoafiyondurimbo koadürümbo-koadürümbo ra hohoanimo yu masihendi rani süngumboyu ramareandi,"

meho.

⁵⁶ Maria ai ngimi amoamo Erisabeti-dibo n'ngo himboyo asu ai ngoafina asükaiyo hihirife maho.

Erisabet Sonimbo maserim'ndo

⁵⁷ Erisabet ai ahandi nimori sem'ndimbo si tüküme fenyondowamboyu asu rani-simboani ai nindowenih nimori maserim'ndo. ⁵⁸ Nindou bidifiri ai-babidimbo wori yimburihindeimbi raniyei asu ahandi wahori mamiyomo munguambo Adükari ai n'ne aboedi rani-poanimbo moatükuni ahambo ramareandi ra himboriyehi ai Erisabetimbo ngusüfoambe hihifi-hihifimehüdo.

⁵⁹ Nimori ranai mam wikiyu hayamboyuwane, asu ai ahandi fihoeari kefetrihefe mburimbo afindandi nduri süngu Sekaraiambofi kafoefimboani sei hehi mahei. ⁶⁰ Nga asu ahandi hondü ai hoafiyowohü yahoya, "Yowan! Ahandi nduri ana Son an'imbombiyu-wamboane," mehenduri.

⁶¹ Raniyei asu ai ahambo hoafiyehi seiya, "Asu seana sihafi s'rambe moai yahurai nduri ana yangoro," masahüdo. ⁶² Raniyei asu ai ahandi af'ndambo warinambo yang'ri hoafiyehi nduri nini nimori ranahambo kamaboadihori masahüdo.

⁶³ Sekaraia ai sürü papimbo moatükunifih nduri pareandühi yahuya, "Ahandi nduri ana Son-ani," mehuamboyei. Asu moani nimboe yahurai munguambo ai hepünimehindi. ⁶⁴ Refeyowohüyo asu moani ranambe ham'ndi Sekaraia ai asükaiyo hoafi ra wataporimborandühiya Godimbo aboed-ani yahu hoafimayu. ⁶⁵ Raniyo asu nindou ngoafi akimi amarei ranai yhimbo sisireandürühüyo, asu rani-moatükuni ramefeyo rani hoafi ranai Sudia hifi wafuambe ngoafi an'ngo rani-amboani ho-ho marandi. ⁶⁶ Munguambo nindou ai rani hoafi ranahambo himboriyehi hehi hohoanimo kikirihündüh d'uduyahindüh seiya, "Nimori

ra nɪnɪ moatükunɪ nahurai nɪmori tükümandɪfia?" masei. Ai rarɪhi fɪfɪrɪhindɪ Adükarɪndɪ ŋgɪnɪndɪ ranai ai-dɪbo anɪŋgo ho.

Sekaraia ai Godɪndɪ hoafɪ hoafɪmayu

⁶⁷ Sonɪndɪ afɪndɪ Sekaraiandɪ fiambe Yifiafɪ Aboedɪ ranai farɪfehüyo asu ai Godɪndɪ hoafɪ ra yare hoafɪyuhɪ yahuya,

⁶⁸ "Awi sɪhɪrɪ Israeri-yafe God Adükarɪ ranahambo aboed-ani mbɪsefomboane.

Ai ahandɪ nɪmorehɪ nindowenihɪ ranaheimbo farɪhefendürühɪ aheimbo aboedambofe-ndürimbohünda makusu-ani.

⁶⁹ Ahandɪ ratüpurɪyü-randeimbɪ amoa Defitɪndɪ sɪrambeahɪndɪyü ai sapo nindou ŋgɪnɪndɪ sɪhefɪmbo aboedambofe-munimbo-mayu ranahambo dɪbonɪmayundo.

⁷⁰ Ai ahandɪ sürühoeimbɪ hoafɪ hoafɪyomo-rundeimbɪ-yomondɪ süngu horombo hoafɪyü masɪhendɪ hoafɪ ra süngumareandɪ.

⁷¹ Ranɪ hoafɪ ra yahurai yare hoafɪyuhɪ yahuya ai nindou sɪhefɪmbo hürütümb-anei.

Asu yɪboarukoarɪhimun-anei ranahei ŋgɪnɪndɪ warambeahɪndɪ aboeda hündɪhemunümbui yahu hoafɪyü masɪhendɪ.

⁷² Ai sɪhefɪ amoa mamimbo hɪpoambondeandürümbui.

Asu ahandɪ hoafɪ hoafɪyü fɪramündü masɪhendɪ ranahambo hohoanɪmondümbui.

⁷³ Sɪhefɪ amoa Abrahamimbo ai dabarɪfihɪ hoafɪyü masɪhendɪ.

⁷⁴ Ai sɪhefɪ hürütümbɪyei warambeahɪndɪ aboedambo hürühefemünühɪ, asu ai sɪhefɪmbo ahandɪ ratüpurɪ yɪhimbo sɪsɪrifekoate ratüpurimbo ra süngurɪhi yahombo hoafɪyü masɪhendɪ.

⁷⁵ Asu rananɪmbo sɪhɪrɪ yangrɪ nɪmboefambe amboanɪ, sɪhɪrɪ moanɪ sürühehundeimbɪndefɪ mbundɪhu, aboedɪ mbumundɪ hamɪndɪ ahandɪ hɪmboahü muŋguambo si aho ra nɪmboefomboane.

⁷⁶⁻⁷⁷ Haponda, wandɪ nɪmori, sɪhambo ana

Nɪmoamo Hamɪndɪ Hondündɪ hoafɪ hoafɪyafɪ-randeimb-anafɪ mbɪseimboyei.

Seana Adükarɪmbohünda horombondafo ŋgafühɪ ahambohünda nafɪ dɪdɪboadondowandühɪ

ahandɪ nendɪ ranaheimbo ahei moaruwai hohoanɪmo ra amboawi yahohü moaruwai hohoanɪmo-ambeahɪndɪ aboedambofe-ndürimboani yahombohünda.

⁷⁸ God ahandɪ hɪpoambofe hohoanɪmonambo sɪmborɪ si nahurai koaboadeanda kodimboe.

⁷⁹ Rananɪmbo nindou yɪfɪmbo yɪhimboyeihɪ nɪmbɪ nɪmaroanɪ anɪmboei aheimbo si boakɪboadeandürimboe.

Asu rananɪmbo sɪhefɪmbo aboedɪ nɪmarɪmbo nafɪ nafuindamuna ŋgemboefɪ,"

Sekaraia ra mehu.

⁸⁰ Süngunambo Son ai adükarɪyuhümbu asu Yifiafɪ Aboedɪ ranai-amboanɪ ahandɪ fiambe ŋgɪnɪndɪ tüküme Feyo. Ai hu nɪmɪ wohɪ furɪkoate-reandühɪ nüngu humbo Israer so boatei weindahɪ tüküme Feyu.

2

*Maria Sisasimbo maserimindo
(Matyu 1:18-25)*

¹ Rani-simboani Romi-yafe adükari bogori Sisar Ogastas ai munguambo nindou ranihündambo ai nduri semindimbo hoafi ra hoafiyu masihendi.

² Kwirinius ai Siria-yafe bogorimbofi nunguambeyo munguambo nindou ranaheimbo nduri semindimbo ra boatei tükumefeyo. ³ Raniyei asu munguambo nindou ranai mamami ahandihoari ahandi nduri semindimbohünda ahandi ngoafi hondü raninambo hei marihündi.

⁴ Raniyu asu Sosep ai-amboani Gariri hifambe Nasaret ngoafihündi botifi haya adükari bogori Defitimbo sahorimindeimbi ngoafi Betrethem Sudia hifambe anango raninambo mahu. Sapo ai Defitindi srambeahndani. ⁵ Raniyo asu Maria ranahambo Sosepimbo semündumbo momo kumarihindi ranidibo nduri semindimbo mahu. Raniyo asu Maria ranai warandühumbiyo. ⁶ Raniyo asu ai Betrethem ngoafihü nimbafeambe Maria ai ahandi nimori wakemindimbo si ranai ndeara bidifirani tükumefeyo. ⁷ Ai ahandi amonjo nimori ra wakirimindi haya nimori-yafe hoearinambo himonderi mbura burmakauyei sesi hiprambe mafoareri. Sapo nindou porambo wori ranai nindou fondi munjo simongorimayeiambo wambo.

Sünambeahndi nendi ai sipsip hifandiru-rundeimbimbo Sisas tükumefiyu hoafi sowandümo mahomo

⁸ Rani hifihü sipsip hifandiru-rundeimbi ai ahamundi sipsip fufurundümo homo moanambühi hifandirundürühi mamini nimbimemo. ⁹ Adükarindi sünambeahndi nendi ranai ahamumbo-so tüküfihüyu asu Adükarindi himboamupui-randeimbi si ranai ahamumbo boaki-mafoareapuri. Raniyomo asu ai rani-moatükun ranahambo yihimbo sisirimefundu. ¹⁰ Nga asu sünambeahndi nendi ranai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ranahambo yihimbondimboemo. Ro ndani-mboahi nda sishamumbo aboedi hoafi sahamindimboanahi. Rani-moatükun hoafi rananimbo adükari hihifi-hihifi ndemindi munguambo nindou ranaheimbo tükündifemboe. ¹¹ Ndani-simboani Defitindi ngoafi Betrethem ranihü nindou sapo sheimbo aboedambofe-ndurimbo-mayu ranahambo hondü ai wakimarimindo. Ai nindou God dibonimeindo Kraisi Adükari ranani. ¹² Nga asu rananimbo se ahambo anihondumbo randu yahurai fifirindüwuri. Se hoeindüwuranini nimori ranai hoearinambo himondihelimbi burmakauyei sesi hiprambe foerümbui,” mehupuri.

¹³ Raniyo asu hoafi ninngoambe sünambeahndi ami-yomondi nendi ranai tüküyafu sapo sünambeahndi nendi ngorü-mayu rani-babidimbo ninngomombo Godimbo aboedani yahomo hoafiyomondühi yahomoya,

¹⁴ “God nimoamo hamindi hondü anungu ranahambo aboedanimbiseiamboane.

Nimorehi nindowenihini hifi ndanihü animboei ranaheimbo ngusüfo afurifimbi hohoanimo segodurimboane.

God ai aheimbo ngusüfo pareandürühi siyaofindürühani,” mehomo.

Sipsip hifandiru-rundeimbi nindou ranai homo Sisasimbo hoemarüwuri

¹⁵ Sünambeahndi nendi ranai ahamumbo sowahindi botiyafu sünambe hafomondane, sipsip hifandiru-rundeimbi nindou-memo

ranai ahamundihorari bogo hoafi firündümondühi yahomoya, “Awi sihirari Betrethem ngoafinambo ngefi sapo rani-moatükuni tüküme feyo ra hoeindihu Adükari ai hoafimemuni süngu,” mehomu. ¹⁶ Raniyomo asu ai nimai rani-nambo homo Maria Sosepimbo-so tüküyafu mburu nimir burmakauyei sesi hipirambe mafoeru ra hoeimarwuri. ¹⁷ Sipsip hifandiru-rundeimbi nindou-memo ranai ahafembo hoerupiri mburu asu ai nine-hoafi nimir ranahambo sünambeahindi nendi ai hoafimemo hoafi ra hoafimemopiri. ¹⁸ Munguambo nindou ai rani hoafi ra himboriyei hehi hepünahi afindi hohoanimomaye. ¹⁹ Nga asu Maria ai rani hoafi mungu ra ngusüfoambe hohoanimo marandi. ²⁰ Raniyomo asu sipsip hifandiru-rundeimbi nindou ranai hihiriyafu homondühi Godimbo adükari-ani asu ndürimb-ani yahomo houmbo mahomo. Ai sapo ahamumbo sünambeahindi nendi hoafimemopuri rani süngumbo rani-moatükuni ranahambo himboriyomo hoeiru houmbo wambo.

Sisasimbo ndüri kamafoarhorari

²¹ 7 Si ranai hoane rani wagabe nimir ranahambo hoeari kefetirihelihirari Sisas kafoefimbo si ranai tüküme feyo. Sisas ra horombo hondandi furambe sanjorikoate-yuambe rani-simboani sünambeahindi nendi ai kamafoarir-ane.

Simion Ana ai Sisasimbo Godindi worambe hoeimarinerari

²² Mosesindi ahinümbi hohoanimo menjoro ranai hoafimayo süngu Maria Sosep ai aboedi tüküfe nimarimbomefe rani si ai tüküme feyopiri. Rani-yafe asu ai nimir ra sowarindife hena Adükarindi himboahü hinjgimbo Serusarem ngoafina mahafe. ²³ Sapo rani-moatükuni refembo-mayo ra Adükarindi ahinümbi hohoanimoambe yahurai sürü pare yangorowohü yahoya, ‘Munguambo nindowenihir nimir fur simborihündi ranana Godindifihir yangiri pairimboane,’ meho. ²⁴ Asu ai hafe yimbu wupufombefeyo asu dibi weimbefeyo ranamboani Godimbohünda hifokorine masiheneandi sapo Adükarindi ahinümbi ra-meho süngumbo.

²⁵ Rani-simboani nindou mamihir ahandi ndüri Simion ranai Serusarem ngoafi ranihü manüngu. Nindou ranai ana ai aboedi hamindiyu haya Godimbo yangiri hohoanimo parireimbi nindouyuhü Israer nindou ranai aboedambo-mbeahindi yahu haya himboyumbüyu manüngu. Yifiafi Aboedi ranai ahandi fiambe nimaroweimbiyu. ²⁶ Raniyo asu Yifiafi Aboedi ai Simionimbo hoafi weindahireandowohü yahoya, “Ngirari se nimai yifindafi, nga se nimbafinimbafimbo Adükari ai Nindou koamarihirari ra hoeindiworihawambo animbo ndamboyafi,” meho süngu. ²⁷ Yifiafi Aboedi ai Simionimbo hohoanimo botmareramboyu asu ai Godindi worina mahüfu. Sapo ahinümbi hohoanimo menjoro rani-süngumbo ahambo refimboyafe hondafindi ai nimir Sisas ranahambo sowarindife Godindi wori ranambe mahüfe. ²⁸ Raniyo asu Simion ai nimir ranahambo ahandi warambe wakirümundi Godimbo hihirirühi hoafiyuhü yahundoya,

²⁹ “Adükari sapo horombo wambo se hoafimayafi ra-süngumbo sihafiratüpuriyari rihandimbi nindou nda moanirando hinjgindowandirari ro ngusüfo afurindihir kündihir hehe yifindamboane.

³⁰ Ro wandi h̄imboar̄inambo se ȳhoefombo aboedambofe-mun̄imboayafi ra hoer̄iheamboanahi.

³¹ Rani-moatükun̄i ra se s̄haf̄i n̄imoreh̄i nindowenih̄i ranahei h̄imboahü d̄id̄iboadorand̄ifi mas̄ihoefane.

³² Rani-moatükun̄i ranana weindah̄ifembo si-ane, nga s̄haf̄i hohoan̄imo süngu rani-moatükun̄i ranai an̄imbo Suda-yafe nd̄ifo mayei ranaheimbo si dagadür̄imboe.

Asu n̄imoreh̄i nindowenih̄i s̄haf̄i Israer̄ihündi-mayei ranaheimbo ndür̄i adükar̄umbi n̄nggo hohoan̄imo ra tükünd̄ifendür̄imboe,” mehu.

³³ Rani-yafe asu n̄imor̄ind̄i hondaf̄ind̄i ranai n̄ine-moatükun̄i hoafi Simion ai watapor̄imbo-marand̄i ranimbo h̄imbor̄iyafe hena hepün̄imefineand̄i. ³⁴⁻³⁵ Raniyu asu Simion ai aheimbo aboedi-aboed̄ireandür̄ih̄i Maria n̄imor̄ind̄i hond̄i-mayo ranahambo hoafi-yundowohü yahuya, “N̄imor̄i ndanana God ai ahand̄i-hoar̄i d̄ibon̄imayuan̄i Israer̄ihünd̄i b̄id̄if̄ir̄i ahambo an̄ihond̄umbofekoate-qyei ranai moaruwaimbo-ndahimboyei asu an̄ihond̄umbo-ar̄ihor̄i ai aboedambondahimboyei. Ai God̄ind̄i yifir̄i nafuind̄umbui asu n̄imoreh̄i nindowenih̄i af̄ind̄i ranai ahand̄i hoafi h̄imbor̄i-koate-ndeihi, asu ahei n̄ine hohoan̄imo d̄ibo ahei ngusüfoambe mamarondür̄i ra weindah̄ind̄ihimboyei. Ranan̄imbo asu s̄hambō-amboa af̄ind̄i hohoan̄imo ranai pisa nahur̄i s̄hambō ngusüfo ra nandeamboe,” mehu.

³⁶⁻³⁷ Ranihü n̄imoreh̄i kai mami ahand̄i ndür̄i Ana God̄ind̄i hoafi hoafiyo-randeimbiyo man̄nggo. Ai Fanuer̄ind̄i n̄imoriyo haya asu Asand̄i s̄irambeah̄ind̄i-mayo. N̄imoreh̄i ranai 7 h̄imban̄iyo nindowenih̄ih̄imefeyo nga asu haponda 84 h̄imban̄imbo boaḡir̄iyomboane. Ai moai God̄ind̄i wor̄i ranahambo h̄in̄inḡire tifoend̄i, nga ai moan̄i n̄mb̄i n̄mb̄isi aho ra God̄imbo hohoan̄imoyowohi wembopo d̄id̄ibaf̄ife marandane. ³⁸ Moan̄i ran̄i-simboan̄i ham̄ind̄i ranambe n̄imoreh̄i ranai ak̄im̄i tükufe n̄nggo God̄imbo h̄if̄ih̄imar̄ir̄i. Asu ai nindou d̄id̄iyei sapo Serusarem ngoaifi God ai aboedambo-fembo-mayu ranahambo h̄imbomayei ranaheimbo n̄imor̄i-mayu ranahambo watapor̄imbo-randür̄ih̄i hoafi-mendür̄i.

Sosep ai ahand̄i ambor̄i bab̄id̄imbo Nasaret̄inambo h̄ih̄ir̄iyahi mahei

³⁹ Sosep Maria ai sapo n̄ine-moatükun̄i ratüpuri Adükar̄ind̄i ah̄inümbi hohoan̄imo süngumbo refembo ratüpuri-mayo ra rar̄ine mbur̄ina, asu ai ahafe ngoaifi Nasaret Gariri h̄ifambe an̄nggo ran̄inambo h̄ih̄ir̄iyafine mahafe. ⁴⁰ N̄imor̄i ranai adükar̄iyuhü nḡin̄imar̄ihoayu. Raniyu asu ai ndore f̄if̄ire haya God ai ahambo ngusüfoambe aboedi-aboed̄imarir̄i.

Sisas hoar̄ifi ranai yamundu-rundeimbi nindou bab̄id̄i God̄ind̄i worambe mamaru

⁴¹ Munguambo h̄imban̄i ra Sisas̄ind̄i hondaf̄ind̄i ai Serusarem̄inambo adükar̄i si ahand̄i ndür̄i Pasofa tükufe arand̄i ran̄i hoefembo hafe mar̄inand̄i. ⁴² Asu Sisas ai 12 h̄imban̄imbo n̄nggo hayamboyuane, sapo ran̄i moatükun̄i si koadür̄i refemarand̄i süngumbo ai hoefembo mahafe. ⁴³ Adükar̄i si ranai h̄umaram̄indo-wamboyafe asu ai ngoaifina h̄ih̄ir̄iyafine hafe, nga Sisas hoar̄ifi-mayu ranai Serusarem ngoaifihü n̄imaru. Nga asu ahand̄i hondaf̄ind̄i ai n̄imar̄imbo-mayu ra moai f̄if̄ir̄ineand̄i. ⁴⁴ Ai ndananan̄iya nindou amur̄i b̄id̄if̄ir̄i ran̄i-bab̄id̄imbo

mbahumbai safe hena asu ai ranî si peyo haya maho ra nafi sŭngu hafehŭ ngunindambŭrî asu mamîsîrî-mayei ranahei mbusŭmo kokomarînrî hafe. ⁴⁵ Ai ahambo hoeifikoate-yafehŭ asu ai hîhîriyafine hena Serusaremînambo hŭfîhî kokomarînrî hŭfe. ⁴⁶ Yimbu si ranai howane, ngîmî sinambo hondafîndî ai Godîndî worambe Suda-yomondî ahînŭmbî hohohanîmo yamundu-rundeimbî babîdîmbo mamaruwa hoeimarînerî. Ai ranîhŭ nîmarŭmbo ahamundî hoafi hîhîmborîyu asu dŭdufe hoafi dŭdufîpurî randŭhî mamaru. ⁴⁷ Ranî nindou muŋguambo dîdemo ai ahandî hoafi hîmborîmemo ranai ahandî fîfîrifeyo asu sîmborî hoafîmayu rana-hambo hepŭnŭmefundî. ⁴⁸ Ahandî hondafîndî ai ahambo hoeirînerŭhî hepŭnŭyafine mburîna hondî ai hoafi yondowohŭ yahoya, “Nîmorî nda se nîmboe yîhoehîmbo ra-sŭngumarowanda? Sîhafî ape-dîbo ro sîhambo afîndî hohohanîmoyehŭhî kokomarîhoanîni,” meho. ⁴⁹ Nîmorî ranai sîmborî hoafi yuhî yahuya, “Nîmboe se wambo kokomarînandîra? Ro wandî Apendî worambeahî nîmboamboanahî ra se moai fîfîrineandîyo?” mehu. ⁵⁰ Nga yimbu ai moai nîmorîndî hoafi nîmîndî ra ndorîne fîfîrineandî.

⁵¹ Ranîyo asu Sisas ai ahandî hondafîndî babîdîmbo Nasaret ngoafînambo hîhîriyahî mahei. Asu ai ahafe hoafi hîmborîyu marandî. Ahandî hondî Maria ai muŋgu moatŭkunî ra ngusŭfoambe hohohanîmoyo kîkîhîmareandî. ⁵² Sisas ai ahandî fî ra adŭkarîyuhŭ asu ahandî fîfîrîfe hohohanîmo ranai adŭkarî tŭkŭfîhî God-aiyu asu nindou-ayei ahambo hoeirîhora mayoa aboed-ani masahŭndo.

3

Son hundŭrîra-randeimbî ai hoafi bokarîmarîhendî (Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Son 1:19-28)

¹⁻² Sisar Taiberius ai 15 hîmbanî hîfandîrandambe Pondius Pairat ai Sudia-yafe hîfî hîfandîmarandî. Herot ai Gariri hîfî hîfandîrandane, ahandî akîdî Firip ai Ituria hîfî asu Trakonitis hîfî hîfandîmarandî. Risanias ai Abirene hîfî hîfandîrandambeyo asu Anas weimbo Kaiafas ai Godîmbo sesî sîhene-rînandeimbî bogorî adŭkarîmayafanî. Ranî sîmboanîyo Son Sekaraiandî nîmorî ahambo-so nîmî wohî furîkoate-reandŭhî Godîndî hoafi ranai tŭkŭmefeyo. ³ Ranîyo Son ai Sodan hoekîmî ra hoahoanŭ wakîreandŭhî hoafi bokarîhendŭhî yahuya, “God ai sîhei moaruwai hohohanîmo ra gogorîhefemböhŭnda muŋguambo nindou sîhei moaruwai hohohanîmo ra hînîngîndîhî hehî hundŭrîndei,” mehu. ⁴ Ranîmoatŭkunî ra Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbî, ahandî ndŭrî Aisaia, ahandî bukambe hoafîmayo sŭnguyo tŭkîmefeyo. Ai yare hoafi yowohŭya, “Nîmî wohî furîkoate-reandŭhî nindou mamî ahandî yasîmondî ranai mîngîyo hoafîyowohŭ yahoya,

‘Adŭkarîndî nafi wudîpoapondîhindî,
ahambohŭnda nafi dîdîboadondîhindî.’

⁵ Muŋguambo hoafendî peyo-peyo arandî ra hîfî hîrîndei koaboandîhindŭhî botîre nîngoweimbî ra dîdîboadombîrîhindamboane.

Nafi ho pusîre ho pusîre-randeimbî ra
dîdîboadorîhînda mbumundîmbeyo-wamboane,
asu nafi moaruwaiyo ra wudîpoapo-mbîrîhindamboane.

6 Ranan+imbo munḡuambo n+moreh+ nindowenih+ ranai God s+hef+imbo aboedambofe-mun+imbohünda ratüpur+mayu ra hoeimb+r+hindamboane,” *Aisaia 40:3-5*
meho.

7 Nindow af+nd+ ranai Son+imboya hundürümb+ramun+ sei hehi Sodan h+mona maheiamboyu ai aheimbo hoaf+yundür+h+ yahuya, “Se ana amoas+r+ moaruwai ranahand+ n+mor-anei. S+heimbo d+d+ ai hoaf+mayu-amboyei God ai moaruwaimbo-fendür+imboayu ranambeah+nd+ aboedambo-fembo hohoan+moayeia? 8 S+hei hohoan+mo ra h+si nahurai-ane. Se s+hei moaruwai hohoan+mo h+n+ḡg+mar+hind+ ra nafuimbohünda h+si aboed+ nahurai hohoan+mombeyei-amboane. Asu se ḡg+r+ s+heihor+i simbor+ hoafür+ndeiht+ya, ‘Abraham ana y+hoef+ amao-ani ran+imboane God ai ḡg+r+ y+hoef+imbo ḡg+n+nd+ndamun+,’ mb+sei. ḡga Abraham+nd+ ahuir+ ra moanane. Haponda ro s+heimbo hoafayahandür+, God ai yifirayu ana, ai n+moei nda Abraham+nd+ ahuir+imbonde naf+ndandür+ h+n+ḡg+ndeandürümbui. 9 N+m+ ranai aboed+ h+si+koate-ayo ana, n+m+ af+mambe t+me yḡgor+imboane, h+t+foefe haiambe pifembohünda,” mehu.

10 N+moreh+ nindowenih+ ranai Son hoaf+mayu ra h+imbor+y+ei hehi düdur+hör+h+ seiya, “Asu ro nünḡgu-mand+hunda?” masei 11 Asu ran+y+o Son ai simbor+ hoaf+yundür+h+ yahuya, “Nindow ḡgorü ai s+ot yimbundap+r+ran+ asu ḡgorü ai moan+nduan+ ahand+mayo fih+nd+ ḡgorü mb+isagadowamboane. Asu nindow ḡgorü ai ses+ af+nd+ as+hend+ amboan+ moan+ mam+ mare ran+ sünggumb+reand-amboane,” mehu. 12 Takis kaki sowandümo-rundeimb+ nindow b+d+f+r+ amboan+ hundürümb+bohünda mahomo. Asu ai düduyafundüh+ yahomoya, “Nindow yamundo-randeimb+, asu ro nünḡgu-mand+hunda?” mehomo. 13 Asu simbor+ Son ai hoaf+yupurüh+ yahuya, “Se takis kaki ra gafman hoaf+memo s+mogodüh+ yḡg+r+ ndowandümo, ḡga se ahei-mayo af+nd+ ham+nd+ sem+nd+poan+,” mehu. 14 Asukai ami b+d+f+r+ ranai düduyafundowohü yahomoya, “Asu ro nünḡgu-mand+hunda?” mehomondamboyu. Asu simbor+ hoaf+yupurüh+ yahuya, “Se yowan+ nindow b+d+f+r+ambo moaruwaimbo-ndüwurüh+ ahei kaki h+mbuhün+yopoan+. Asu se yowan+ ahei-mayo kaki h+mbuhün+imbohünda t+kefehefe papi-hoaf+yopoan+. Sapo s+hamund+ ratüpur+ ran+imbo-hünda kaki asowandümo ra ndear-ane,” mehu.

15 N+moreh+ nindowenih+ ranai ran+moatükun+ ra hoeir+hi hehi hepünehindüh+ af+nd+ hohoan+moyeih+ seiya, “Awi Son ranana God+nd+ nindow ranaheimbo sem+nd+ndür+imbo kafoarir+ h+n+ḡg+marir+ sapo Kraisi ran+mbai,” masei. 16 Ran+y+o asu Son ai aheimbo munḡuambo hoaf+yundür+h+ yahuya, “Roana s+heimbo hoenambo yḡg+r+ane hundür+r+h+ndür+, ḡga nindow ḡgorü sünggun+ as+nu ranai ana ahand+ ḡg+n+nd+ ra wand+ ḡg+n+nd+ ḡgasündeamboane. Asu roana aboed+ ham+nd+yah+poan+ ahand+ su wof+ h+mond+maramünda ra fufur+h+efembohünda. Ai an+imbo hai asu Yifiaf+ Aboed+nambo hundürü-ndandür+immbui. 17 Aiana nindow s+fet semündümbo nahurai an+imbo tükünd+f+immbui. Ranan+imbo wit h+p+r+ ra f+f+r+nd+h+emmbui. Asu wit saf+ wit s+hefe worambe d+gendüh+ h+p+r+ ra hai koadürümbo koadürümbo h+roweimb+ ranambe mandeambui,” mehu.

18 N+moreh+ nindowenih+ af+nd+ ranaheimbo Son ai ahei ḡgusüfoambe ḡgorü sünggurearü bot+rearü randüh+ aboed+ hoaf+ ra bokamar+h+ndür+. Asu b+d+f+r+ amur+ hoaf+ ranamboan+ ran+f+h+ türe watapor+imbo-marand+.

Herot ai Sonꝑmbo karabusꝑmarirꝑ

¹⁹ Nꝑa Son ai ahamundꝑ nindou adꝑkarꝑ bogorꝑ ahandꝑ ndꝑrꝑ Herot ranahambo nꝑnꝑndꝑ hoafꝑmayundo. Ai ramarirꝑ ra sapo Herot ai ahandꝑ akꝑdandꝑ nꝑmorehꝑ ahandꝑ ndꝑrꝑ Herodias semꝑndꝑ asu bidꝑfirꝑ amurꝑ moaruwai hohoanꝑmo ranambo yare marandamoyo ramarirꝑ. ²⁰ Ranꝑyo Herot ai moaruwai hohoanꝑmo nꝑgorꝑ hohoanꝑmoyuhꝑyo asu ai Sonꝑmbo karabusꝑmarirꝑ.

Son Sisasꝑmbo hundꝑrꝑmarirꝑ
(Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Munꝑuambo nꝑmorehꝑ nindowenihꝑ ai huhundꝑrꝑyei hehimboyei, asu Sisas ai-amboanꝑ hundꝑrꝑmayu. Ai refi mbura nꝑmoamo hꝑmboyuhꝑ didꝑbafꝑyuhꝑ nꝑnꝑuane, asu sꝑnambe bumareandꝑ. ²² Ranꝑyo asu Yifiafꝑ Aboedꝑ ranai wupufo hoearambefe haya kosꝑ ahandꝑwamꝑ pꝑhꝑmayo. Ranꝑyo asu sꝑnambeahꝑndꝑ hoafꝑ ranai tꝑkꝑfihꝑ yare hoafꝑyowohꝑ yahoya, “Seana moanꝑ wandꝑ nꝑmorꝑ hondꝑ-anafꝑ. Ro sꝑhambo nꝑusꝑfoambe siao yaheamboanahꝑ,” yaho hoafꝑmayo.

Sisasꝑndꝑ amoaꝑ ahamundꝑ ndꝑrꝑ
(Matyu 1:1-17)

²³ Sisas ai 30 hꝑmbanꝑmboyuhꝑyo ahandꝑ ratꝑpurꝑ ra piyu haya ratꝑpurꝑmayu hu. Ranꝑyei asu nindou ai awi Sosepꝑndꝑ nꝑmor-ani sei hoafꝑmayei. Ranꝑhꝑ peyo haya boagꝑrꝑ maho ra ndahurai-ane: Sosep ai Erindꝑ nꝑmorꝑyuane asu Eri ai Matatꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. ²⁴ Matat ai Rifainꝑ nꝑmorꝑyuane asu Rifai ai Merkindꝑ nꝑmorꝑmayu. Merki ai Sanainꝑ nꝑmorꝑyuane asu Sanai ai Sosepꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. ²⁵ Sosep ai Matatiasꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Matatias ai Amosꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Amos ai Nahumꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Nahum ai Esrindꝑ nꝑmorꝑmayu. Esri ai Nagainꝑ nꝑmorꝑyuane asu Nagai ai Matꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. ²⁶ Mat ai Matatiasꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Matatias ai Semenꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Semen ai Sosekꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Sosek ai Sodandꝑ nꝑmorꝑmayu. ²⁷⁻²⁸ Soda ai Soananꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Soanan ai Resandꝑ nꝑmorꝑmayu. Resa ai Serubaberꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Serubaber ai Siartierꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Siartier ai Nerindꝑ nꝑmorꝑyuane, Neri ai Merkindꝑ nꝑmorꝑmayu asu Merki ai Adindꝑ nꝑmorꝑyuane asu Adi ai Kosamꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Kosam ai Ermadamꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Ermadam ai Erꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. ²⁹ Er ai Sosuandꝑ nꝑmorꝑyuane asu Sosua ai Erieserꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Erieser ai Sorimꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Sorim ai Matatꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. ³⁰ Matat ai Rifainꝑ nꝑmorꝑyuane asu Rifai ai Simionꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Simion ai Sudadꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Suda ai Sosepꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Sosep ai Sonamꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Sonam ai Eriakimꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. ³¹ Eriakim ai Mereandꝑ nꝑmorꝑyuane asu Merea ai Menandꝑ nꝑmorꝑmayu. Mena ai Matatandꝑ nꝑmorꝑyuane asu Matata ai Natanꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. ³² Natan ai Defitꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Defit ai Sesindꝑ nꝑmorꝑmayu. Sesi ai Obetꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Obet ai Boasꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Boas ai Sarmonꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Sarmon ai Nasonꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. ³³ Nason ai Aminadapꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Aminadap ai Ramꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Ram ai Hesronꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Hesron ai Peresꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Peres ai Sudadꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu ³⁴ Suda ai Sekopꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Sekop ai Aisakꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Aisak ai Abrahamꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. Abraham ai Terandꝑ nꝑmorꝑyuane Tera ai Nahorꝑndꝑ nꝑmorꝑmayu. ³⁵ Nahor ai Serukꝑndꝑ nꝑmorꝑyuane asu Seruk ai Reundꝑ nꝑmorꝑmayu. Reu

ai Perekindî nîmoriyu-ane asu Perek ai Eberindî nîmori-mayu. Eber ai Sarandî nîmoriyuane asu Sara ai Kainanindî nîmori-mayu. ³⁶ Kainan ai Arpaksatindî nîmoriyuane asu Arpaksat ai Siemindî nîmori-mayu. Siem ai Noandî nîmoriyuane asu Noa ai Ramekindî nîmori-mayu. ³⁷⁻³⁸ Ramek ai Metuserandî nîmoriyuane asu Metusera ai Enokindî nîmori-mayu. Enok ai Saretindî nîmoriyuane asu Saret ai Mahararerindî nîmori-mayu. Mahararer ai Kenanindî nîmoriyuane asu Kenan ai Inosindî nîmori-mayu. Inos ai Setindî nîmoriyuane asu Set ai Adamindî nîmoriyuane asu Adam ranîyu Godindî nîmori-mayu.

4

Satan ai Sisasimbo moaruwai hohoanîmombiyuwa yahuhaya rari hoeimariri

(Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹⁻² Sisas ai Sodan Hoe hîmonindî tüküfi haya Yifiafi Aboedî ahandî fiambe farîfehüyo kife hürîmîndî nindoukoate-reandî nafî maho. Ranîyo asu ranîhü Satan ai ahambo moaruwai hohoanîmombiyuwa yahuhaya 40 sihi rari hoeimariri.

40 si maho ranai munğuyoambe Sisas ai nîni sesî akîdou-amboani sesîkoate-wambo wembombomayu. ³ Ranîyu asu Satan ai Sisasimbo hoafiýundühi yahuya, “Se Godindî nîmor-ayafi ana, nîmoei kurayo ndana-hambo hoafîndafani bretîmbondife tükümbîfeyo-wamboane,” mehundo. ⁴ Sisas ai simborî hoafiýundühi yahuya, “Godindî Bukambe yare hoafiýowohü yahoya, ‘Nindou ai ngîrî bret ranîfihî gedühi yangîrî nunggu, nga wani,’ meho,” mehundo.

⁵ Ranîyu asükai Satan ai Sisasimbo hîfi wafuambe nîmoamo serümündü hafu munğambo moatükunî ngînîndî hîfandarandî engoro hîfi ranî hoarehî ranahambo nafuimefoendo. ⁶ Ranîyu yare hoafiýundühi yahuya, “Ro sihambo munğungu moatükunî ngînînd-ane asu ndürî adükarümbî moatükunî hîfi ranîhü engoro ra ndahanînimboyahi. Munğambo moatükunî ranana wandî yangîrî-ane, nga ranîmbo wambo ro nindou daboe saimboayahî ra moanî wandî hohoanîmonambo yangîrî ndeheamboyahî. ⁷ Se wambo yangîrî ngusüfo parowandîrühî hohoanîmoayafîndîrî ana, ro sihambo munğungu moatükunî ra ndahanînimboyahi,” mehundowamboyu. ⁸ Asu Sisas ai simborî ahambo hoafiýundühi yahuya, “Godindî Bukambe yare hoafiýowohü yahoya, ‘Sihafi Adükari God ranahambo yangîrî anîmbo ngusüfo pefihumbo ahambo hohoanîmoyondowohü ahandî ratüpurî yangîrî refemboane!’ meho,” mehundo.

⁹ Ranîyu asükaiyu Satan ai Sisasimbo serümündü haya Serusarem ngoafîna hafu tüküfi Godindî worî-mayo ranî bogîmondî wamî nîmoamo hamîndî ngahî hîningîmariri. Ranîyu asu ai ahambo hoafiýundühi yahuya, “Se Godindî Nîmor-ayafi ana, ndanîwamîndî sihafîhoari ragu horopîndafo pîndafi. ¹⁰ Buk Baiborambe yare hoafiýowohü yahoya, ‘God ai ahandî sünambeahîndî nendambo hoafîndüpuranî

asu ai sihambo aboedîndondünî hîfandîndünînimboemo.

¹¹ Ai sihambo ahamundî warî ra nandunanî kodafi ranîwamî pîndafühi ngîrî sihafî tîjarî ra nîmoeinambo kaboadeyanîni! meho,” *Buk Song 91:11-12*

mehundo. ¹² Nga asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Buk Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Se ngiri Adükarî sîhafî God ranahambo rando hoeindîworî’ meho,” mehundo. ¹³ Satan ai ahandî refe hoeife hohoanîmo hoafi ranambo Sisasimbo ngorü-sünguriri hoeriri ngorü-sünguriri hoeriri ra mbura awi süngunamboane yahuhaya ranîhü ahambo rarirî hîningîrirî haya ndamefiyu.

Sisas ai ahandî ratüpurî Gariri hîfambe boatei piyu ratüpurîmayu (Matyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Ranîyu asu Sisas ai Gariri hîfambe hîhîrîfi hu tüküfiyuwane Yîfiâfî Aboedîndî ngîndî ranai ahandî fiambe mamarîndo. Ranîyo asu ai ranîhü tüküfimboani hoafi ahambo ra muŋguambo hîfi ranîhü hîmborîmayei. ¹⁵ Ranîyu ai muŋguambo si aho ra Suda-yafe rotu worî ranambe aboedî hoafi yamundî-mareandüra asu nindou ranai ahambo aiana nindou aboed-ani masei.

Nasaretîhündî ai Sisasîndî hoafi hîmborîmbo moei masei (Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Ranîyu asu Sisas ai Nasaret ngofîna ai nûngu adükarîmayu ranîhü mahu. Ranîyu asu moanî nîmarîmbo si tüküfeyoambe sapa koadürü refe arandî süngumbo ai Suda-yafe rotu worî-mayo ranambe mahüfu. Ai hüfu worî ranambe nûngumbo Godîndî hoafi bukambe hoeireandühi wataporîmbo-marandî. ¹⁷ Ranîyomo Godîndî hoafi hoafi-yu-randeimbi Aisaia ahandî-mayo buk ra masabudo. Ranîyu ai buk momondîfimbî-mayo ra fufurîhai hoeireandane hoafi ranambe mapenîngo ranai yare hoafiyowohü yahoya,

¹⁸ ‘Yîfiâfî Adükarîndî-mayo wandî fiambe amarondîrî.

Aboedî hoafi nindou moaruwai ranaheimbo bokarîhefendürîmbo hündambo

ai wandî mbîrowamî werî kafaoreandühi dîbonîmayundîrî.

Ai wambo koamarîhendîrî ra ro aheimbo hoafi ra refe bokarîhefehüya, Nindou karabusambe nîmboeimbi ana, karabusî ra hîningîndîhî hehi ngeimboyei.

Nindou dîdîyei ai hîmboarî tîharîndeihi ana, asu ai asükai hîmboarî bîrîndîhehi hîmboarî-ndeimboyei.

Nindou moaruwai hamîndî tîngîrîfoaye

ai kîkîfe fufurî-hefeyoanî aboedambo-ndahimboyei.

¹⁹ Asu sapa Adükarî ai ahandî nendî ranaheimbo aboedî hohoanîmoayundürî ana,

ranî hîmbanî si ra ndeara tüküfeihane yaho wataporîmboyo wakîfembohünda koamarîhendîrî-anahî nda,’ *Aisaia 61:1-2*

meho.

²⁰ Ranîyu asu ai nindou worî ra hîfandandembi bogorî ranahambo bukî-mayo ra momonde mbura hîhîre sagado haya piyu mamaru. Ranîyei asu muŋguambo nindou Suda-yafe rotu worî ranambe mamarei ranai moanî ahambo sowanambo yangîrî hîmboarî mamînambo-marîhorî. ²¹ Ai hoafiyundürühi yahundürîya, “Bukambe ndanî bîdîfirî hoafi ra haponda moanî anîhondü hondü tüküfefeyo ra sapa se ranahambo wataporîmbo-mayowa hîmborîyeimboanei,” mehundürî. ²² Muŋguambo nindou ai ahambo nindou aboed-ani sei hoafiyeihî ahandî yahamo hoafi aboedî tüküfefeyo ranahambo ngusüfo afîndî hohoanîmomaye. Ranîyei asu ai

rarihi hoafiyehi seiya, “Awi nindou ndanana Sosepindi n̄mor-ani, nga n̄mboe ai ndahurai hoafayu?” sei hoafimaye.

²³ Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Ro anihondümboanahi hoafayahi, ndani hoafi nda se wambo randihi hoafindeih̄i animboya, ‘Dokta se shafih̄oar̄i angün̄i ra aboed̄indowandi,’ m̄b̄isei. Ranan̄mbo se wambo hohoan̄mondeih̄i animboya, ‘Se sapo ro h̄mbor̄iyefani Kaperneam ngoafih̄ü ramarwand̄i nou asu haponda shaf̄i h̄ifi hondüh̄i amboan̄i yarosi,’ m̄b̄iseimboyei,” mehu. ²⁴ Sisas ai astükaiyu ran̄fih̄i türe haya hoafiyuh̄i yahuya, “Ro anihondümboanahi hoafehandür̄i, God̄indi hoafi hoafiyu-randeimb̄i ai ahand̄i ngoafi hondüh̄ünd̄i ranaheimbo hoafayu ana, nḡir̄i ai ahand̄i hoafi ra h̄mbor̄indei. ²⁵ Ro nda anihondümboanahi hoafehandür̄i, Horombo Erasais n̄ngguambe, Israer h̄ifambe n̄moreh̄i b̄id̄if̄ir̄i kai ra bur̄imaye. Ran̄i-simboan̄i ana nḡim̄i h̄imbaniyo hayambo asu 6 amoamoyo hoekoate-mayo. Ran̄iyo asu h̄ifi ran̄ih̄ü mun̄guambo wembo af̄ind̄i tüküme feyo. ²⁶ Ramefeyoa God̄ ai moai Erasambo Israer ngoafih̄ü n̄moreh̄i kai mam̄imbo-so amboan̄i koar̄ih̄eir̄i, nga wan̄i. Nga ai ahambo n̄moreh̄i kai mam̄i Saidon h̄ifambe Sarefat ngoafih̄ü man̄nggo ranahambo sowanamboyu koamar̄ih̄erü. ²⁷ Ran̄i-simboan̄i God̄indi hoafi hoafiyu-randeimb̄i Erasais ai Israer ngoafih̄ü n̄ngguambe ana nindou af̄ind̄i ranai mun̄guambo mas̄imeimb̄iyehi hehi af̄ind̄i t̄nḡir̄ifo masah̄ümündi. Nga Siriahünd̄i nindou ahand̄i ndür̄i Neman ai yanḡir̄iyo aboed̄imayo, nga Israer nindou-yopani,” mehuamboyei. ²⁸ Asu nindou Suda-yafe rotu wor̄i ranambe mam̄i n̄nggü ranai ran̄i hoafi ra h̄mbor̄iyehi hehi nḡin̄nd̄i hohoan̄mo ranai ahei nḡus̄ifoambe tüküme feyondür̄i. ²⁹ Ran̄iyehi ai bot̄iyahindüh̄i n̄imboeimbo ngoafam̄beah̄ind̄i Sisasimbo kiah̄o hür̄ihor̄im̄indei wafuan̄i n̄imoamo ahei ngoafi nan̄goan̄i mahah̄üsi. Ai ramar̄ihor̄i ra ahambo nd̄ir̄ifan̄i semündü safoefimbo sei hehimboyei. ³⁰ Nga asu Sisas ai nindou af̄ind̄i-maye ranaheimbusümo hu haya ahand̄i nafi-sün̄gu ndamefiyu.

Sisas ai nindou mam̄indi fiambeah̄ind̄i moaruwai nendi hemafoareandi (Mak 1:21-28)

³¹ Ran̄iyo Sisas ai Gariri h̄ifambe Kaperneam ngoafi an̄nggo ran̄nambo mahu. Ai hu ran̄ih̄ü n̄moreh̄i nindowenih̄i ranaheimbo moan̄i n̄mar̄imbo si ran̄i-simboan̄i aboed̄i hoafi yamund̄imarear̄ü. ³² Mun̄guambo nindou ranai ahand̄i yamund̄ife hoafi ra ai sapo nḡin̄ndeimb̄i nindou nahurai watapor̄imbo-maranda h̄mbor̄iyehi ranahambo mah̄ep̄üh̄ind̄i.

³³⁻³⁴ Suda-yafe rotu wor̄i-mayo ranambe nindou mam̄i moaruwai nendi ahand̄i fiambe n̄mar̄indoweimb̄iyu haya mamaru. Ran̄iyo ai puküna hei kar̄ihoei hoafiyuh̄i yahuya, “E! Sisas Nasaret̄ihünd̄i, se ȳihoeombo n̄nggufemun̄imbo safomboyafi nda mas̄ih̄üfa? Se ndan̄ih̄ü tüküme foandi nda ȳihoeombo moaruwaimbo-femun̄imbo safomboyafi? Ro sh̄hambo nda f̄ifir̄i-hean̄in̄imboanahi. Seana God̄indi sür̄uhoeimb̄i hoafi hoafiyafi randeimb̄i nindou-anafi!” mehuambo. ³⁵ Asu Sisas ai nḡin̄nd̄i hoafiyundowöh̄i yahuya, “Se hoafi k̄ik̄irand̄if̄i hawa nindou ranahand̄i fiambeah̄ind̄i kos̄ifoao!” mehundowambo. Ran̄iyo asu nindou-mayu ranahambo nindouyehi wagabe wak̄ifoarer̄i sh̄her̄i haya nindou ranahambo moaruwaimbofi-koate fiambeah̄ind̄i hifoai peyo haya ndamefeyo.

³⁶ Nindou ranai ranahambo hepūnahi sɪmborɪ hoafɪyahindūhi seiya, “Nɪne-moatūkunɪ hoafɪ moanɪ yahurai rana? Moanɪ ranɪ-poanɪmbo ŋgɪnɪndɪ hamɪndɪ hoafɪnamboyo nindou ndanai moaruwai nendɪ ranahambo hoafɪ masagadowa asu ai nindou fiambeahɪndɪ akosifoendɪ!” masei. ³⁷ Ranɪyo asu Sisas ai ranɪ-moatūkunɪ ramareandɪ hoafɪ ranai ranɪ hɪfɪ munḡu ranambe tūkūmefeyoa hɪmborɪ-marɪhūmūndɪ.

*Sisas ai Pitandɪ yamŋgoamɪndambo aboedɪmareandɪ
(Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31)*

³⁸ Sisas ai ranɪhū Suda-yafe rotu worɪ ra hɪnɪŋɪre haya Saimonɪndɪ worɪna mahu. Ranɪyo asu Saimonɪndɪ yamŋgoa-mɪndɪ ranai aŋgūnɪmboyo wohū hūfū afɪndɪ hamɪndɪ pare haya mamarowamboyo, asu nindou ranai Sisasɪmbo nɪmorehɪ ranahambohūnda wataporɪmbo-marɪhorɪ. ³⁹ Ranɪyo asu Sisas ai hu ahandɪ fikɪmɪ botɪfɪ nūngumbo hūfū afɪndɪ ranahambo nɪmorehɪ ra hɪnɪŋɪro hawa kosɪfoao yahuhaya hoafɪmayu. Ranɪyo hūfū afɪndɪ ranai ahambo hɪnɪŋɪre haya makosifoenda, asu nɪmorehɪ ranai moanɪ mamɪharɪ botɪfe aheimbo sesɪ kanɪmareandūri.

*Sisas ai nindou afɪndɪ aboedɪmareandūri
(Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Hūfɪhamɪndɪ hūrɪmɪndoanɪ nɪmbambe nindou bɪdɪfɪrɪ ranai ahei ŋgunɪndɪ aŋgūnɪ moaruwai hamɪndeimbɪ ranaheimbo sahūmūndihūndūri Sisas sowana mafandɪhindɪ. Sisas ai nindou aŋgūnɪmboyeimbɪ munḡuambo mamamɪ ranaheimbo aheiwamɪ warɪ nandeandūrihɪ munḡuambo dɪdɪboado-mareandūri. ⁴¹ Moaruwai nendɪ ranai nindou afɪndɪ ranahei fiambeahɪndɪ kosɪfoehindūhi hasɪheiyehɪ seiya, “Seana Godɪndɪ Nɪmor-anafɪ!” masei. Sisas ai moaruwai nendɪ ranaheimbo hoafɪkoate yafadūhamɪ tapɪmbɪyeia yahuhaya hoafɪmayundūri sapo ai Krais-ani sei fɪfɪrɪ-marɪhorambo.

*Sisas ai ŋgorū ŋgoafɪnɪ hoahoŋgu wakɪmareandɪ.
(Mak 1:35-39)*

⁴² Siambe hondū Sisas ai ŋgoafɪ ra hɪnɪŋɪre haya nindoukoate reandūhi mahu. Ranɪyei asu nindou ranai ahambo kokomarɪhorɪ. Ai kokorɪhorɪ hoeirɪhorūhiyei ahambo ŋgumbui sei hehi kɪkɪhɪsafɪ-marɪhorɪmɪndei. ⁴³ Ŋga asu ai aheimbo hoafɪyundūrihɪ yahuya “God ai ŋgɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ranahambo aboedɪ hoafɪ ra bɪdɪfɪrɪ ŋgoafɪ ranɪhū amboanɪ bokarɪhefembo samboanahɪ. Sapo ro ranɪ-moatūkunɪ refembo ranɪmboyo God ai wambo koamarɪhendɪrɪ nda,” mehundūri. ⁴⁴ Ranɪyo asu ai munḡuambo Suda-yafe rotu worɪ ranɪ hɪfambe afeburo ranambe huhurandūhi ranɪ hoafɪ ra bokamarɪhendɪ.

5

*Sisas ai ahambo sūŋgrurū-rundeimbɪ ŋgɪmɪ weaŋgurūhɪ masepurūmūndu
(Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Mamɪmbo Sisas ai Genesaret kurɪhoe-mayo ranɪ gudikɪmɪ nūnguane, asu nindou afɪndɪ ranai ahandɪ fikɪmɪ Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyowanɪ hɪmborɪmbo sɪmborɪ nɪnendūriyeihɪ burɪmayei. ² Ranɪyo ai hoeireanda bot yimbu ra hūrūpūndɪmo gudianɪ masɪhoupɪrɪ. Nindou kinɪ batūru-rundeimbɪ ranai bot ra raru sɪhoupɪrɪ houmbo andūri popoairundūhi

man+ngomo. ³ Raniyu asu Sisas ai bot yimbu menjorafe ra ngorü Saimon+ndi-mayo ranambe kefuai haya ahambo gudiani+poedi akidou hoe safana ninendi+febohünda hoafi+mayundo. Sisas ai bot ranambe nimarumbo God+ndi hoafi yamundi+marearu.

⁴ Wataporimbo ra kikumündühi nüngumbo Saimonimbo hoafi+yundühi yahuya, "Bot ra asukai akidou hohoeanambo safi ninendo hafühi animbo asu se shafi ngorü afindi yimbu rani-babidimbo sihamundi andüri ra kini wakem+ndimbohünda foandu gadimo," mehundo. ⁵ Saimon ai Sisasimbo simbori hoafi+yundühi yahuya, "Adükari ro nimbi gebuai maho ra huti-hütiyefimboyefane moai akidou-amboani wakir+hum+indefi. Nga asu se rawasafi ana, ro andüri nda himoni foandi+he gadimboyahi," mehundo. ⁶ Ai andüri ra foarine hanifan+imbo kini afindi safi andürambe piyeih andüri ranai birem+ndi pimbo yangir+imayo. ⁷ Raniyomo asu ai ahamundi bidifiri wandafi mamä ngorü botambe mamarimo rana-hamumbo warikakimemo yihofombo sinimo fari+haumuni yahomombo. Raniyomo asu ai sifomo bot yimbu ra wambürü+rup+ri hafomombo bot ranai tükürin+ pirineandühi himoni tiporikofembo yangir+imayo.

⁸ Saimon Pita ai rani-moatükuni ramefeyo ra hoeire haya Sisas+ndi hanjifoani yirü yimbu pusire nimarumbo hoafi+yuhü yahuya, "Adükari, se andai ragu ngafi, nga wandi fikim+ n+ngopoani. Nga roana moaruwai hohoan+moyaheimb+ nindou-anahi!" mehundo. ⁹ Saimon aiyu asu nindou bidifiri ai-babidimbo man+ngomo ranaiyomo muñguambo kini afindi yahurai wakimäründümo ranimbo hoeirunda mayoa mahepünafundi. ¹⁰ Saimon+ndi ngorü afindi yimbu Sems Son Sebedindi nimori ai-amboani marine mahepünafineandi. Raniyu Sisas ai Saimonimbo hoafi+yundühi yahuya, "Se yhimbo-ndamboyafi, hapondahündi ana sopo se kini afindi andürambeah+ pirifim+marandi yahurai animbo nindou-amboani se ndowandifi wambo sowana didimboyafi," mehu. ¹¹ Raniyomo ai bot ra gudiani kiafu hürüpündimo shaupt+ri houmbo muñguambo moatükuni ra rani+hü raru kokosifoaru shoemo houmbo Sisas+ndi süngumefundi.

*Sisas ai nindou mamä m+man+ho mas+meimb+ aboedimari+ri
(Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Asu Sisas ai adükari ngoafihü nimarwane, rani ngoafihü nindou mamä m+man+ho mas+meimb+ t+ñ+ri+fomboyuhü mamaru. Ai Sisasimbo hoeiriri haya ahandi fikim+ yim+ndoho yimbu pusire hifin+ mbiro türe nimarumbo huti hoafirürühi yahuya, "Adükari, se refembo hohoan+mondafühi ana, se wambo didiboado-ndowandira aboed+ndamboane!" mehundo. ¹³ Raniyu asu Sisas ai warifi sündirühi yahuya, "Ro refembo samboanahi, nga se aboedi tüküyafo," mehundo. Raniyo asu nindou ranahambo masimeirani mamähar+ hoafi n+ngoambe hin+ngimarerü. ¹⁴ Raniyu asu Sisas ai nindou-mayu ranahambo hoafi+yundühi yahuya, "Nindou amurambo hoaf+ndamboyafi, nga se moani ngafi Godimbo sesi shai-randeimb+mayu ranahambo animbo shafi fi ra nafuindafi. Rananimbo Moses+ndi hoafi hoafi+mayo süngu Godimbo sesi shai-randeimb+ ai shambohünda sesi mbisihendamboane. Rananimbo asu masimeirani aboedayo ra nindou amuri ranai fir+imb+ri+hi-ndamboane," mehundo. ¹⁵ Nga asu Sisas ai rani-moatükuni yare arandi hoafi ranai afindi ham+ndi yanggori wakimareandi. Raniyei n+morehi nindowenih+ afindi ranai ahandi hoafi himborimbo

asu ahei fiambe angüni ra aboedifembohünda ahambo sowana masinei.
 16 Nga afindimbo Sisas ai nindou kikefoefekoate-reandühi Godimbo didibafifembo aimbo huhani.

*Sisas ai nindou mamî yirîwarî moaruwaimbü aboedimarîrî
 (Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)*

17 Mamimbo Sisas ai nimorehi nindowenihî ranaheimbo yamunde-andürühî nîmaruane, asu ranîhü Farisi nindou-yomo Suda-yafe ahînümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî-yomo ranai mamarîmo. Bidîfirî ai muŋguambo ŋgoafi Gariri hîfambe adaburo ranambeahîndî, bidîfirî ai Sudiahündî asu bidîfirî Serusarem ŋgoafihündî ranîyomo ranîhü mamarîmo. Ranîyo asu nindouyei fiambe angüni moaruwai amarondürî ra aboedifembohünda Adükarîndî ŋgînîndî ranai Sisasîndî fiambe mamaro. 18 Nindou bidîfirî ai nindou mamî yirîwarî moaruwaimbü Sisasîndî haŋgîfoanî safoefimbo yahomo houmbo safîsendîwamî nandu sowaründümo mahomo. 19 Asu nimorehi nindowenihî afîndî ranai gûmarîhi-ndamboemo ai ahambo semündü hîfombo nafî ra hoeifekoate-yomondühîyomo, asu ahambo worîwamî sowaründümo mahafomo. Ranîyomo ai woteimî fifahîrîhoemo mburu ranî nafî nindou-mayu ra safîsendî-mayo ranî kameihî nindou-mayeî ranahei mbusümo Sisasîndî wagabe masafoarüwuri. 20 Sisas ai ahamundî anîhondümbofofe hohoanîmo ranahambo ndare hoeireapurani mayoa, nindou-mayu ranahambo hoafîyundühî yahuya, “Wandafî, sîhafî moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi samboanahî,” mehundo.

21 Suda-yafe ahînümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbî-yomo asu Farisi nindou-yomo ai ahamundîhoarî simborî hoafîndurü-yafundühî yahomoya, “Nindou nda nîni nindouyu God nahurai hoafîyuhî ranînambo ahambo tîrafoarîrî ndana? God yangîrî anîmbo moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi mbüsümbuisî!” mehomo. 22 Sisas ai ahamundî hohoanîmo amaropurî ranahambo fîfire haya ahamumbo hoafîyupurühî yahuya, “Se ra nîmboemo yahurai raru hohoanîmoemo rana? 23 Ro hoafîyahühîya ‘Sîhafî moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi’ asahîyo asu ‘Botîyafo hawa hafî’ asahîyo, yimbu ra hoafîmbo ro ŋgînîndeimb-anahî. Asu yimbu hoafî ra hoafîmbo nahanîyo hîniŋgîrouayo asu nahanîyo tînjûmbayo? Yîbobo ra ro hoafîndahanî anîhondümbo tükündîfemboe. 24 Se Nindou Hondü ro ŋgînîndî masahamîndîhî moaruwai hohoanîmo amboawi yaho hoafîmbohünda ranahambo sîhamumbo nafuimbo ro nindou nda aboedîndîhinîmboyahî,” mehu. Ranîyo asu ai nindou yirîwarî moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafîyundühî yahuya, “Haponda ro sîhambo hoafehanîni, botîyafo sîhafî safîsendî ra sowandîfî hawa ŋgoafînambo ŋgafî,” mehundo. 25 Hoafî nîŋgoambe muŋguambo nindou-mayeî ranahei wagabe botîfî ahandî safîsendî ra semündü haya Godîmbo aboedî hamînd-anî yahuhü ŋgoafîna mahu. 26 Ranîyei asu muŋguambo nindou ranai muŋguna yahurai afîndî hamîndî mahepünehindî! Ai rani-moatükunîmbo ŋgusüfo kibodîrîfoarîhindühî Godîmbo aboed-anî seihüya, “Ranî-poanîmbo moatükunî haponda hoeimarîhundî,” masei.

*Sisas ai Rifaimbo ahambo süngufimbo mborai mehundo
 (Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Ran+moatükuni ai refe hayamboyoane ranambe Sisas ai hu hoeirirane nindou mam+ ahand+ ndür+ Rifai takis kaki semündü-randeimb+ ai ahand+ ratüpur+ worambe mamaru. Sisas ai ahambo hoafi+yundüh+ yahuya, “Se wand+ süngu mborai,” mehundowamboyu. ²⁸ Asu Rifai ai bot+fi haya munjuambo moatükuni yare kokos+foare haya Sisas+ndi süngu ndamefiyu.

²⁹ Ran+yu asu Rifai ai ahand+ worambe Sisas+mbu sesi af+nd+ sind+marand+. Ran+yomo asu nindou takis kaki sowandümo-rundeimb+yomo asu nindou amur+ ran+yomo ai sesi ra ai-bab+d+mbu n+mar+mo masowasümo. ³⁰ Ran+yomo Farisi b+d+fir+ ran+ rotu-ambeah+ndi-memo-yomo asu ah+nümb+ hohoan+mo yamundu-ndeimb+ b+d+fir+yomo ranai Sisas+ndi süngururü-rundeimb+memo ranahamumbo momor+ hoafi+yomopurüh+ düdurüpurüh+ yahomoya, “Se ra n+mo boemo takis kaki sowandümo rundeimb-anemo asu nindou amur+ moaruwai hohoan+moyomo-rundeimb-anemo ran+bab+d+mbu sesi sowasümo hoe s+im+nd+mo arunda?” mehomopur+. ³¹ Sisas ai ahamumbo h+h+re hoafi+yupurüh+ yahupur+ya, “Nindou angün+koate ana, moai dokta sowana hei r+hünd+, nga angüneimb-anei hei ar+hünd+. ³² Ro tükümeheand+ nda nindou ahehoar+mboya ro mbumund+ nindou-ane fi sei ar+hünd+ ranaheimbo awi se moaruwai hohoan+mo h+n+ng+r+i+hindüh+ aboed+ hohoan+moyei sahehea tüküyaheambo yah+poani, nga wan+. Nga ro moaruwai hohoan+moyeimb+ nindou ai aboed+ hohoan+mo süngumbeyah+nd+ sahehea tükümeheandane,” mehupur+.

Sisas ai sesi weh+ n+ngombo hoafi+yamund+mareand+ (Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Ran+yei asu nindou b+d+fir+ ai Sisas+mbu hoafi+yeih+ seiya, “Nindou b+d+fir+ Son+mbu süngururü-rundeimb+ ana af+nd+imbo sesi weh+ n+ngomombo God+mbu yang+r+ d+d+ba fi-yomondühanemo. Asu nindou Farisi-yomond+ hohoan+mo süngurundeimb+ranai-amboan+ maru ran+ sünguru arundi, nga s+hambo süngurun+n+ rundeimb+ aiana sesi sowasümo hoe s+im+nd+mo rundühanemo?” maseiamboyu. ³⁴ Asu Sisas ai aheimbo hoafi+yundürüh+ yahundür+ya, “Asu se ra nindou mam+ ai n+moreh+ sem+nd+imbo yahuan+ ran+simboan+ sesi af+nd+ raraor+hindüh+ ngun+nd+ afand+hind+ ranaheimbo sesi wembopo ndahümdühündür+ m+mandiyo sapan+ nindou n+moreh+ sem+nd+imbo-mayu ranai ai-bab+d+imbo n+manduan+? I, ra wan+. ³⁵ Nga süngunambo n+moreh+ sem+nd+imbo nindou ranahambo ndowar+ndümo gorügoan+n+ ngomondan+ ran+simboan+ an+imbo ai sesi weh+ndeimb+oye,” mehu.

³⁶ Asükaiyu Sisas ai aheimbo ngorü kafeefe hoafi+ hoafi+yundürüh+ yahundür+ya, “Nindou mam+ ai-amboan+ moai hoear+ simbor+ndambo buramünd+ haya asu ng+s+har+ hoear+ wam+ndaf+ ambe an+ngo ran+filh+ pare haya kak+yu rand+, nga wan+. Ai rawareand+ ana, hoear+ simbor+mayo ranai bundeandan+ asu simbor+ hoear+ ranai ng+r+ wam+ndaf+ hoear+mayo ran+filh+ s+mongori-ndam+ndo. ³⁷ Asu nindou ngorü ai wain boboe simbor+ ra sapan+ wam+ndaf+ n+n+hond+ hoear+ h+p+r+ wain keferandeimb+mayo ranambe karareand+ ana, simbor+ wain ranai wam+ndaf+ wain h+p+r+ ra bor+indeandüh+ wain ranai h+fin+ keboendüh+ wam+ndaf+ h+p+r+mayo ra moaruwain+imboe. ³⁸ Nga simbor+ wain boboe ranana sapan+ simbor+ n+n+hond+ hoear+ h+p+r+mayo ranambe an+imbo keferamboane! ³⁹ Nindou ai wam+ndaf+ wain ra sümünd+ hayambo ana, ai ng+r+ simbor+ s+im+nd+imbo

yifirindu. Ai hoafi+yuh+ya, ‘Wamindafi wain-ane aboedayo,’ mbüsümbui,’ mehündüri.

6

Moani ngoafimbo n+mar+sih+sisas ai wit nümbürambe mahu (Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Moani ngoafimbo n+mar+imbo sihi sisas ai wit nümbürambe mahu. Raniyo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai wit h+si ra war+hü hüründümo mburu war+ düdühuru hipiri ra hor+mar+hoayowa safi yang+ri ma-sowasümo. ² Raniyomo asu Farisi nindou b+di+firi ai düduyafundühiya, “Se n+imboe rani-moatükun+ ra rawarund+ rana? Yihoefi ah+nümbi hohoan+mo ranai yahoya moani ngoafimbo n+mar+imbo sihi rani-moatükun+ refepoan+ meho,” mehomondamboyu. ³ Asu simbori sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Awi se moai bukambe hoeirundiyo sapo Defit ai ahand+ nend+ b+di+firi-bab+dimbo wembomboyuhü ramareand+ hoafi rana? ⁴ Sapo ai God+ndi worambe kefuai hüfu God+imbo sihefeimb+hündi bret mengoro ra semündü sesühi asu ahand+ nend+ b+di+firi-memo ranahamumbo amboan+ masagapur+hi. Yihoefi ah+nümbi hohoan+mo süngu amboan+ nindou amur+ ai ng+ri refimb+hündi bret ra dagüdi, nga moan+ God+imbo sesi shou-rundeimbi yang+ri an+imbo bret ra dowadumboemo,” mehupuri. ⁵ Asu sisas ai hoafi moend+reandühi hoafi+yuh+ yahuya, “Nindou Hondü ranai ana moan+ ngoafimbo n+mar+imbo sihi ra ai n+indani,” mehu.

Sisas nindou war+ moaruwaimbü aboed+mariri (Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Ngörü moani ngoafimbo n+mar+sihi sisas ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu n+morehi nindowenih+imbo yamundi-mareandüri. Ranühi nindou mam+ war+hondü war+ ahand+ ranai moangor+foarer+ haya mamaru. ⁷ Suda-yomondi ah+nümbi hohoan+mo yanundu-rundeimbi b+di+firi+yomo asu Farisi nindou-yomo ai n+n+ naf+süngund+huri sisas+imbo papi-hoaf+nd+huri yahomo houmbo mamar+mo. Raniyomo ai moan+ ahambo himboar+nambo yang+ri hifand+rürühi mamar+mo sisas ai moan+ ngoafimbo n+mar+imbo si rani+hü nindou aboed+reand+hüpo yahomo houmbo. ⁸ Asu sisas ai ahamundi hohoan+mo ra fifi+rehayambo-wambo nindou-mayu ranahambo hoafi+yundowohü yahuya, “Bot+yafo hawa ndühi wagabe sühüfi,” mehundo. Raniyu asu nindou-mayu ranai bot+fi hüfu wagabe manüngu.

⁹ Ramefi-yuwamboyu sisas ai ahamumbo hoafi+yupurühi yahuya, “Ro shamumbo düduweheandi: n+n+moatükun+imboyo sihefi ah+nümbi hohoan+mo ranai yowan+ moan+ n+mar+imbo sihi refepoan+ mehoa? Farihefemboyo asu moaruwaimbo-femboyo? Nindou mam+ndi yang+ri n+ngombo ra d+di+boado-femboyo asu yembüfemboyo?” mehu. ¹⁰ Ai ahamumbo münguambo türapurani mayowamboyu asu nindou-mayu ranahambo hoafi+yundowohü yahuya, “Si+hafi war+ ra ngur+hoefi,” mehundo. Ai rani+süngumareanda, asu ahand+ war+ ranai asükaiyo aboed+mayo. ¹¹ Asu nindou-memo ranai ngusüfoambe moaruwairapurühi sisas+imbo nüngund+huri yahomo houmbo ahamundihoari watapor+mbomarundi.

*Sisas ai ahandi hoafi semind i horambo nindou 12 masepurimundu
(Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Mami rani-simboani Sisas ai hifi wafuana Godimbo didibafifembo mahafu. Ai nimbokeani Godimbo didibafiyoyombo surifoefembohunda.

¹³ Raniyo asu simayoambo ai ahambo sungurururundeimbi-memo ranahamumbo mborai yahupuri hurihepuri haya asu 12 nindou sepurimunduh i ahamundi nduri hoafi sowandumo homo-rundeimb-anemo yahu kamafoareapur i. ¹⁴ Saimonimboyu Pitamboyu-randeimbimayu, asu ahandi akidi Andruyu, Sems, Son, Firip, Bartoromyu, ¹⁵ Matyu, Tomas, Sems Arfiusindi nimori, asu Saimon Serotihundi raniyomo.*

¹⁶ Sudas Semsindi nimori asu Sudas Iskariot, sapo Sisasimbo hurutumbi nendi-yomondi warihurireimbi-mayu raniyu.

*Sisas ai angunimboyeimbi aboedimareanduri
(Matyu 4:24-25; Mak 3:7-12)*

¹⁷ Sisas ai hifi wafu waminindi ahandi hoafi sowandumo homo-rundeimbi-memo rani-babidi hanimo houmboemo asu nindou bidifiri afindi ahambo sungurururundeimbi rani-babidi ndumunduh manijgomo. Raniyei nindou afindi ra Sudia hifihundi, Serusaremihundi, Tair asu Saidoni-yafe hifihuri siriwara gudikimi ngoafi adaburo ranihundambo aimboani ranihu burimaye. ¹⁸ Asu ai ranihu tukumehindi ra ahandi hoafi himboriyoyombo ahei anguni ra aboedimbreandambo sei hehimboyei. Asu didiyey moaruwai nendi nimarindurimbo tinjirifo sahumundeimbi aimboani tukumehinda aboedimareanduri. ¹⁹ Munguambo nindou ranai ahambo sindihori marihundi ra sapo ahandi fiambeahindi nginindi ranai kosi foenduh i aheimbo aboedireiri marandamboyei. Raniyo Sisas ai munguambo nindou aboedimareanduri.

*Hihifi hihifi asu tinjirifo tukundifemboe hoafi
(Matyu 5:1-12)*

²⁰ Sisas ai ahambo sungurururundeimbi-memo ranahamumbo himboari pareapur i nunjumbo hoafiyupuruh i yahuya,

“Se didemo napokoate-ayomo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane, nga haponda God nginindi hifandarandi ra sishamund-ane.

²¹ Se didemo haponda wembomboemo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,

nga seana bodoweimbi ninjgomboemo!

Se didemo haponda arani-aranemo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,

nga seana tikifinambo ninjgomboemo!

²² Didemo sishamumboya Nindou Hondumbo sungurururundeimb-anemo mbiseih i

asu rani sungumbo sishamumbo yiboarukorihipuri,

nginindi hoafiyahupuri asu seana moaruwai-anemo sei hoafayey ana, se hihifi-hihifinimo.

²³ Rani-moatukuni ra rawefeyo ana, se hohoripi-hohoripinidmonduh i hihifi-hihifinidimo nimboe sapo sishamundi takini afindi sunambe begoripuri. Nimboe sapo ahei amoaomami amboani Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi ahamumbo rani-moatukuni ramarihindi.

* **6:15:** Serot ai Suda-yafe amoaoyomondi hohoanimo yangiri sungufembo hohoanimo-memo. Ai Israer Romi-yomondi gafman hoarehi ninjgombo moei mehomo.

- ²⁴ Se dîdîyei haponda napo afîndeimbaye, seana hîpoanîmboembou-ane! Sapo seana hapo yangîrî anîmbo tîŋîrîfokoate-fi handîhi nîmboeimboyei.
- ²⁵ Se dîdîyei haponda bodoweimbaye, seana hîpoanîmboembou-ane! nîmboe seana sapo wembombondeimboyei!
- Se dîdîyei haponda tikîfî-hoafînambo amarei, seana hîpoanîmbembou anei!
- Nîmboe sapo seana aranî-aranîndeimboyei!
- ²⁶ Nindou ai sîheimbo haponda aboed-ane! sei hoafîyei arîhündî, seana hîpoanîmboembou-ane!
- Nîmboe ahei amoa mamî amboanî Godîndî hoafî tikai hoafîyomorundeimbi-memo ranahamumbo amboanî yahurai rasei marîhündane,” mehu.

*Sîhei hürütümbî ranaheimbo ŋgusüfo pandîhindürî
(Matyu 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Se dîdîyei wandî hoafî hîmboriyei arîhündî sîheimbo ro hoafayahî: Nindou dîdîyei sîhei hürütümbaye ranaheimbo se hîpoambo-ndîhindürî. Nindou dîdîyei sîheimbo yîboaruko-arîhündürî ranaheimbo se ŋgusüfo pandîhindürîhî hîpoambo-ndîhindürî. ²⁸ Nindou dîdîyei sîheimbo hoafînambo moaruwaimbo-arîhindürî ranaheimbo se God ai aboedî-aboedîmbîrea-ndüramboane mbîsei. Asu nindou dîdîyei sîheimbo wudîpoapofe-ndürîkoate-aye ranaheimbohünda se Godîmbo dîdîbafîndeî. ²⁹ Asu sîhambo nindou ŋgorü ai mamî koaihoanî harînduanî asûkai ŋgorü koaiho amboanî hîhîrîndowandanî ranîfîhî harîmbiyuwamboane. Asu nindou ŋgorü ai sîhafî ŋgîsîharî hoearî ndemüduanî ana, asûkai sîhafî siot ŋgorü-amboanî mbîsemüdu-wamboane. ³⁰ Nindou dîdîyei sîhambo nînî-moatükunîmbo dîdündahindanî ranaheimbo muŋguambo dabadürî. Asu nindou ŋgorü ai sîhafî nînî-moatükunî napo ndemüduanî asûkai hîhîrîfe semîndîmbo hoafîpoanî. ³¹ Asu se nindou bîdîfîrambo ai wambo ranî-moatükunî rambîrîhindî asafî ra se aheimbo ranî-süngundowandî.

³² Se nindou sîheimbo hohoanîmoyei-rîhündeimbi ranî nindumbo yangîrî se hohoanîmoaye ana, ŋgîrî ranî süngu sîheimbo aboed-ane! mbîsei. Nindou moaruwai hohoanîmoyei-rîhündeimbi amboanî nindou dîdîyei aheimbo hohoanîmoyei-rîhündeimbi aheimbo yangîrî hohoanîmorîhündürî rîhündühane! ³³ Asu se nindou sîheimbo dîdîboado-rîhindürî arîhündî ranaheimbo yangîrî se dîdîboado-arîhindürî ana, asu ŋgîrî ranî-süngu aheimbo aboed-ane! mbîsei. Nindou moaruwai hohoanîmoyei rîhündeimbi amboanî ranî süngurîhî hündühane! ³⁴ Asu se nindou dîdîyei ranaheimbo nînî-moatükunî ndahündürü mbundîhumbo hîhîrîndîhu ndahumîndefî sei hehi hohoanîmoyei hîhîrîfe aheimbo yangîrî sahündürî arîhündî ranîmbo ŋgîrî sîheimbo aboed-ane! mbîsei. Nindou moaruwai hohoanîmoyei-rîhündeimbi amboanî nindou bîdîfîrî moaruwai hohoanîmoyei-rîhündeimbi ranaheimbo sahündürî rîhündühane, ra aheimbo masehindî nahurai hîhîrîfe semîndîmbohünda! ³⁵ Yowanî, ŋga se nindou dîdîyei sîheimbo hürütürî-hündürî-rîhündeimbi hîpoambondîhindürî. Asûkai nînî-moatükunî nindumbo sai mburîmbo se yowanî bîdîfîrî moatükunî hîhîrîfe semîndîmbo hohoanîmoyoponanî. Rananîmbo se takînî afîndî ndahümündî mbundîhü asu God Nîmoamo Hamîndî ranahandî nîmorîndamboyafî. Nîmboe aiana nindou dîdîyei

hîhîfîyo-rakoate asu moaruwai hohoanîmoyei-rîhîndeimbî ranaheimbo aboedîyuhani. ³⁶ Se hîpoambondo ndandî sîhafî ape ai-amboanî hîpoambore arandî nou.”

*Nindou ngoründî nîngo ra türüfofeihü papî-hoafîpoanî
(Matyu 7:1-5)*

³⁷ “Se yowanî nindou ngoründî nîngo ra türüfofeihî papî-hoafîpoanî. Asu rananîmbo ngîrî God ai sîhei nîngo ra türündandürühî papî-hoafîndandürî. Se yowanî nindou ngoründî nîngo ra yîbobofeihî moaruwai-ane yaho hoafîyopoan. Asu rananîmbo ngîrî God ai sîhafî nîngo ra yîbobondeandühî moaruwai-ane mbûsu. Se nindou bîdîfîrîyei moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi aseî-anîmbo God ai-amboanî sîhei moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi mbûsûmbui. ³⁸ Se nindou bîdîfîrambo asahündürî anîmbo asu God ai sîheimbo dagadürîmbui. Refe süngu ana se afîndî hamîndî anîmbo ndahûmîndeimboyei. Sapo se anîhondûmbo nindou farahehindî ranî sîmogodühî anîmbo sîhei warambe babîboai pîtapîndîmboe. Se nînî sîmogodühîyo nindou bîdîfîrambo farîhehindî süngu-anîmbo God ai sîheimbo ranî sîmogodühî randeandürîmbui,” mehu.

³⁹ Asu Sisas ai ahamumbo kafoefe hoafî nda hoafîmepurî: “Nindou mamî hîmboatîharî ai ngîrî nindou ngorü hîmboatîharî-mayu ranahambo nderûmündî haya nafî nafîndu ngu. Asu ai rawareandî ana, yîbobombo hoe apoarambe pîndamboyafanî. ⁴⁰ Yamundîfe nîmorî ai ahambo yamundîrî-randeimbi-mayu ahandî nîmoamoyupoanî, ngga munnguambo yamundîfe nîmorî ahei yamundîfe ratûpurî ra munngundoanî ana, asu aheimbo yamundu-rundeimbi-memo nahuraindeimboyei.

⁴¹ Asu se nîmboe nindou ngoründî hîmboarambe dîdîbudî akîdou afoeru ranahambo yangîrî hîmboapoyafühî asu sîhafî hîmboarambeahî nîmoko bîdîfîrî afoero ranahambo hoeifekoate-a? ⁴² Nûngundo nindou ngorûmbo hoafîndafühîya, ‘Wandafî, awî sîhafî hîmboarambeahî dîdîbudî akîdou afoeru ra hündîhehinî samboanahî,’ mambîsafî sîhafî hîmboarambeahî nîmoko bîdîfîrî afoero ra sîhafîhoarî hoeifekoate-a? Seana yimbu yafambeimbi nindou-anafî! Weangurühî se boateî-anîmbo sîhafî hîmboarambe nîmoko bîdîfîrî afoero ra hündühofefî mbundambo-anîmbo asu nindou ngoründî hîmboarambe dîdîbudî akîdou afoeru ra wudîpoapondo hoeindowandühî hündühofefîndo,” mehu.

*Nîmî-ane asu ahandî hîsî ranane
(Matyu 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Nîmî mamî aboedî hamîndî ai ngîrî hîsî moaruwaimbû nîngo. Asûkai nîmî mamî moaruwai ai-amboanî ngîrî hîsî aboedeimbi nîngo. ⁴⁴ Munnguambo nîmî ra ahandî hîsîyo ranî süngu-ane türüfofeihî awî ranî nîmî-ane eho. Se ngîrî nîmî hîsî fik ra tîhoarî tîhoareimbi nîmî-fihîndî hüründandîfî, asu ngîrî yukui amurî nîmî-fihîndî hüründandîfî. ⁴⁵ Nindou aboedî ai ahandî ngusûfoambe hohoanîmoambeahî aboedî moatükunî arühayo ranane bokarîhai arandî, ngga asu nindou moaruwai ai ahandî ngusûfoambe hohoanîmoambeahî moaruwai moatükunî arühayo ranane bokarîhai arandî. Nîmboe sapo nîne-moatükunîyo ngusûfoambe hohoanîmo-ambeahî amaro ranane asu yafambe ai weindahî hoafîyo arandî,” mehu.

*Nindou yimbu worimborin+rinandeimbi
(Matyu 7:24-27)*

⁴⁶ Sisas ai yahuya, “Asu se nimböe wambo ‘Adükari, Adükariyei rihündühi asu wandi hoafayahi ra süngufekoate-ayeia? ⁴⁷ Nindou düdi ai wambo sowahi tüküfi wandi hoafi himböriyu mburambo rani sünguaréandi animbo asu ro ai nüngunahurai nindouayu ra siheimbo nafuindamboyah? ⁴⁸ Aiana sapo nindou worimbombo yahuhaya hifambe ndihü ragü kakira hanü mburambo kambohoani nimoewami mafemburifiyu nahurai-ani. Hoe ranai afindi hohoumboyohü wori ranahambo hariyo randa moai fifimiyo, nimböe sapo ai wudipoapore worimbora hayambowambo. ⁴⁹ Nga asu nindou düdi wandi hoafi himböriyu mbura rani süngufekoate-ayu aiana sapo nindou worimbombo yahuhaya kambohoani wudipoapofe feburifekoate-yuwani asu hoe ranai hohoumboyohü wori ranahambo hariyo randani moani mamihari biramindi pirimayo nahurai-ani. Asu biramindi pirimayo ra moani afindi hamindi mamikari pirimayo!” mehu.

7

*Sisas ai ami-yafe bogorindi ratüpuriyu-randeimbi diboadomariri
(Matyu 8:5-13; Son 4:43-54)*

¹ Sisas ai nimorehi nindowenihü rani hoafi ra hoafiyundüri mbura Kaperneamühü hu tüküme fiyu. ² Nindou mamü Romihündi ami-yafe bogori ranihü manüngu. Raniyu ahandi ratüpuriyu-randeimbi ngusüfohündi ranai angünümboyuhü yifimbo yanggirimayu. ³ Ami-yafe bogori ai Sisas ranihü anüngu hoafi ra himböriyu haya raniyu ai Suda-yafe bogori bidifiri koamarihepura ahambo hoafimbo mahifomo. Rananimbo ahandi ratüpuriyu-randeimbi ra aboedimbirir-amboane yahu haya. ⁴ Ai homo Sisas sowahi tüküyafu watiharürühi yahomoya, “Ai nindou aboed-ani, nga se ahambo fandihawori. ⁵ Nga ai Suda yihoeffimbo ngusüfohö paremun-randeimbi-ani. Nga aiyu yihoeffi rotu wori ra worimbomarandi,” mehomondamboyu.

⁶ Raniyu Sisas ai rani-babidi hu worikimi tüküfiyuani ami-yafe bogori ai ahandi ngunindi Sisasimbo hoafimbo koamarihepura homo hoafiyomondühü yahomoya, “Adükari, ambe se tñjirifondamboyafi, nga ro nindou aboediyahi animbo wandi worambe madügüfi, nga ro moai münguna wandi worina didifi sahehea hohoanimoyahi. ⁷ Ranimboanahi ro aboedi hamindi-yahanimbo shambo sowana madidihü. Nga moani se hoafi-yanggiri hoafindafani wandi ratüpuriyu-randeimbi ai aboedimbiyu-wamboane. ⁸ Nimböe ro-amboani nindou wandi nimoamo ndüreimbimmo ranahamundi hoarehanahi, nga asu ami-anemo wandi hoarehemo. Ngorümbo hoafindahühi, ‘Se hafi,’ mbisahani ai hu randühani. Asu ngorümbo hoafindahühi ‘Se sinifi,’ mbisahani ai süni randühani. Asu wandi ratüpuriyu-randeimbi-mbo hoafindaha-ndowohümbo, ‘Ranimoatükuni raro, sahani, ai rareandühani,’ mehu. ⁹ Asu Sisas ai rani hoafi ra himböriyu haya nindou ranahambo afindi mahöpünifiyu. Raniyu hihirifi nimorehi nindowenihü afindi ranaheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Ro siheimbo hoafayahi. Ro moai anihondümbofe ndahurai ndühi hoerihéandi, Israerihündi amboani, nga wani,” mehu. ¹⁰ Nga sapo nindou

ami-yafe bogor+ ai koamar+hepur+ ranai homo worambe hoeirüwurane asu aboed+mayu.

N+moreh+ kaind+ n+mor+ Sisas ai yf+hünd+ bot+marir+

¹¹ Refe hayamboyoane, asu süngunambo ranambe n+mai Sisas ai ngoaf+ mam+ ahand+ ndür+ Nen ran+nambo bot+fi mahafu. Ahambo süngururü-rundeimb+iyomo asu n+moreh+ nindowenih+ af+nd+imaye ran+yei ai mam+ mahahüsi. ¹² Sisas ai ndeara ngoaf+ gin+r+ naf+itambek+m+ tüküfyuane asu ngoafambe-ah+nd+ aran+hoaf+ yas+mond+ ranai tükümfefeyo. Yf+ n+moko ranana sapo n+moreh+ kai-mayo ranahand+ nindowenih+ n+mor+ moan+ mam+ ham+nd+mayu ranaiyu. Ran+yo asu n+moreh+ nindowenih+ af+nd+ ran+ ngoaf+hünd+ ranai n+moreh+ ran+bab+d+imbo mamei. ¹³ Asu Adükar+ ai n+moreh+ ranahambo hoeireanda mayoa asu ahambo ngusüfoambe af+nd+ hipoamboreandüh+ hoaf+iyundüh+ yahuya, "Se yowan+ aran+ndaf+ndo-mboyaf+," mehundo. ¹⁴ Ran+yu Sisas ai hu yf+ safisend+mayo ra sünd+mareanda asu nindou yf+ n+moko masowandümo-memo ranai ng+ng+n+ru man+ngomo. Ran+yu Sisas ai hoaf+yuhi yahuya, "Nindou hoar+f+ ro s+hambo hoafehan+ni se haponda bot+yafo," mehundo. ¹⁵ Ran+yu asu yf+iyumb+ nindou-mayu ranai bot+fi n+marümb+ watapor+mayuamboyo asu Sisas ai n+mor+ ra ahand+ hondand+ war+hümariri. ¹⁶ Ran+yo asu n+moreh+ nindowenih+ af+nd+ ranai ngusüfo kik+foar+hindüh+ God+mboya aiana aboed-ani sei hoaf+yahündowohü seiya, "Ahand+ hoaf+ hoaf+yu-randeimb+ adükar+ ham+nd+ ai y+hoef+ mbusümo tükümfeyu! Ai ahand+ nend+ ranaheimbo aboedambofe-ndür+mb+ tükümfeyu-ane!" masei. ¹⁷ Sisas ai ran+moatükun+ rawareand+ hoaf+ ranai muṅguambo Sudia hf+ asu ran+ hf+ik+m+ adaburo ranambe yanḡori wak+mareanda h+mbor+mayei.

Son hundürüra-randeimb+ ai ahambo süngururü-rundeimb+ yimbu Sisas sowana koamar+hep+r+
(Matyu 11:2-19)

¹⁸ Son+mb+ süngururü-rundeimb+ ai muṅgu moatükun+ tükümfefeyo ra ahambo watapor+mbomarur+. ¹⁹ Ran+yu asu Son ai ahambo süngururü-rundeimb+ nindou yimbu mborai yahup+r+ hürühep+r+ haya Adükar+mb+ düdufimbohünda ahambo sowana koamar+hep+r+. Ahand+ Adükar+mb+ düdufe hoaf+ ra yahuraiyo, 'Nindou nda horombo ro tükündüfimbui masah+ ran+yaf+, asu ṅgorü tükündüfimbui mb+sef+ hohu h+mbomandef+yo?' ²⁰ Asu ai Sisas+mb+so tüküyaf+neandüh+ hoaf+yaf+andowohü safan+ya, "Son hundürüra-randeimb+ ai s+hambo refe düdufen+in+mb+ y+hoeh+mb+ koamar+hemuna masneh+. Se nindou tükündüfimbui mehuyaf+, asu ṅgorü tükündüfimbui mb+sef+ hohu h+mbomandef+yo," masafan+.

²¹ Moan+ ran+si+mb+oan+ ham+nd+ ran+hü Sisas ai n+moreh+ nindowenih+ af+nd+ fi moaruwaimbü, aṅgünümb+, moaruwai nend+ n+marümb+ ranaheimbo aboed+reandür+ asu h+mb+oat+har+ af+nd+ ranaheimbo h+mb+oar+ b+r+hendüran+ asüka+ h+mb+oar+yei rarao mar+hünd+. ²² Sisas ai Son+mb+ süngur+n+r+ri-r+ndand+im+ ranahafan+mb+ s+mbor+ hoaf+yup+r+üh+ yahuya, "Se ṅgafan+ Son+mb+ hoaf+ndafan+ se n+ne-moatükun+ hoeir+ne h+mbor+yafan+ mar+nand+ ra: Ran+moatükun+ ra sapo h+mb+oat+har+ ai asüka+ h+mb+oar+ b+r+hehi h+mb+oar+yei, t+ṅar+ moaruwaimbü ai bot+iyahi

hei, fi moaruwaimbü, mîmanþho masîmeimbî ai aboedi popoatapofoarihi. Hîmbotühüfo ai asûkai hoafi hîmbori-yei, yifiyeimbî ai yangîri botiyahi asu aboedi hoafi ra nindou napokoate-yeimbî-mayei aheimbo wataporîmboyo ramarandi ranahambo. ²³ Nindou didîyei wambo anîhondümbö-arihindîri ai-ana hîhîfi-hîhîfimbeiyei-amboane!" mehu.

²⁴ Sonîmbo süngurîne-rînandeimbî mefanî ranai hafandane süngunambo Sisas ai Sonîmbo nîmorehî nindowenihî-mayei ranaheimbo hoafiyundürühi yahuya: "Sapo se Son sowana nîmîwohi furîkoate-reandühi heihü ra se nîni-moatükunîmboyei tüküfeyoani hoeifembo sei hehi hohoanîmomayei a? Awi se boabodari emündü werînambo mboahurî-hendanî ra hoeifemboyei mahei? ²⁵ Nîni-moatükunî hoeifemboyei se mahei rana? Awi nindou hoearî moanî ranî-poanîmbo aboedi hoearî yihuruyu haya nünguwani hoeifemboyei mahei? Ra wani. Nindou yahurai hoearî aboedi yihuru-rîhümündeimbî ana, adûkarî bogorîndî worambe-ane nîmboei arîhündî. ²⁶ Se wambo ndühi yarîhi hoafiyahündîri sapo se nîni-moatükunî hoeifemboyei mahei ra? Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbî nindou ranahambo hoeifimboyei? Yinî ra anîhond-ane Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbanisî, nga ro nda sîheimbo anîhondümböanahî hoafayahandürî. Son aiana Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbî nindou ranahambo ngasündireimb-ani. ²⁷ Son ranahamboyo Godîndî Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, 'Ro nindou mamî wandî hoafi semîndî homböhünda koandîhehinanî, ai boatei se hokoate-yafambe ngumbui sîhafî nafî nafîri-hefemböhünda,' meho," mehu. ²⁸ Sisas ai bidîfirî hoafi pareandühi hoafiyuhî yahuya, "Son ana nindou moanî adûkarî hamîndîyu haya asu ai nindou horombo manîngomo ahamumbo ngasündeapureimb-ani. Nga asu nindou düdi ai sapo God ngîndî hîfandarandî ranambeahîndî akîdou aiyu aiana Sonîmbo ngasündirümböani," mehündürî.

²⁹ Muŋguambo nindou ai Sonîndî hoafi hîmbori-yei hehi asu takis kaki sowandümo-rundeimbî nindou-amboanî muŋguambo rarîhi hoafiyehî seiya, "Yinî, Godîndî hohoanîmo ranana anîhondü hondü mbumundane," masei. Ranîyei asu süngunambo ai ahandî warîhü hundürümaye. ³⁰ Nga Farisi nindou-yomo asu Suda-yomondî ahînûmbî hohoanîmo yamundurundeimbî-yomo ranai ahamundîhoarî Godîndî hohoanîmo ra hîmbori-yowohü süngufembo moei mehomo. Ranîmboemo ai moai Sonîndî warîhü hundürüyomo.

³¹ Sisas ai hoafiyuhî yahuya, "Nîmorehî nindowenihî hapodanambe anîmboei ndanaheimbo ro nîni-moatükunîfihî sîmongorîndîhe hoeimandîheara? Nindou nda ai nüngunahurai nindouyei ndana? ³² Nindou ndanai ana sapo nîmori akîdîbou ngoafîhü nînouyeimbo nahurai-anei. Sapo ai nîmareimbo bodîmondî nîmoakîdîbombo rarîhi hoafiyehîya, 'Ro sîheimbo fufuŋînambo fufuŋî-mehündürî, nga asu se moai botiyahi yirîwarî moporiyei! Ro sîheimbo wengîsahoafînambo marîhundürî, nga asu se moai aranîhoafîrihündî ranî ranîmayei!' nahurai-anei. ³³ Son sapo nindou hundürüra-randeimbî-mayu ranana tüküfi sesî sesü, wain hoe sîmîndî rakoate-mayua, asu se hoafiyehüya, 'Ahandî fiambe ana moaruwai nendî nîmarîmboane,' masei! ³⁴ Asu Nindou Hondü ai tüküfi sesî sesü, hoe sümündî marandambo, asu se hoafiyehîya, 'Nindou ranahambo hoeirîhorî! Aiana sesî afîndî sesü asu

nginindî wain hoe sümündî arandî. Aiana nindou takis kaki sowandümo-rundeimb-anemo asu nindou moaruwai wosîhoaforî hohoanîmoyomorundeimb-anemo ranahamundî ngunind-anî!’ masei. ³⁵ Nga asu nindou didîyei Godîndî-mayo fîfirîfe ra anîhond-ane sei sahümündimbî aiana ranî fîfirîfe ra anîhondümbo nafuyieihanei,” mehu.

Sisas ai Saimon Farisihündandî worambe mamaru

³⁶ Farisi nindou ai Sisasîmbo sesîmbohünda ro-dîbo dowadîfî mehundo-wamboyu asu Sisas ai ahandî worambe hu farîfi hafu mamaru. ³⁷ Ranî ngoafîhü nîmorehî mamî ai nindowenihî birabîrî hohoanîmoyorandeimbî manîngo. Sisas ai Farisi nindoundî worambe sesî sesühi amaru hoafî ra hîmborîyo haya, asu ai arabasta nîmoei kaki afîndî fihî semîndümbî hipîrambe fisînarümbî moatükunî hipîrî tüküre semîndî haya maho. ³⁸ Ranîyo ai ho Sisasîndî daboadanî yirîkîmî nîngombo aranîyowohü Sisasîndî tînarî ra ahandî aranîhîmboaho-mayo ranambo popoaimarandî. Ranîyo asu ai Sisasîndî tînarî ra ahandî mbîrînanî ranambo nîjombîrîhoayoa yahohaya gedühai mbura wakîkîhîrapîrühî fisînarümbî moatükunî ra tînarî yimbume fanî ranîwamî kamafoareandî.

³⁹ Asu Farisi nindou Sisasîmbo mborai mehundo ranai ranî-moatükunî ramareanda hoeire haya ahandî fimbo hoafîyuhî yahuya, “Nindou nda anîhondü Godîndî hoafî hoafîyurandeimbayü ana, ai nîne nîmorehî ahambo sündarerî nda fîfirîndeambui. Asu moaruwai yahurai nindowenihî birabîrîmbî nîmorehî anîngo ranahambo fîfirîndeambui,” mehu. ⁴⁰ Sisas ai sîmborî hoafîyundühî yahuya, “Saimon, ro sîhambo hoafîyonînimbo hoafî moai sîheheandî,” mehundowamboyu. Asu Saimon ai ahambo hoafîyundühî yahundoya, “Yîni, Yamundo-randeimbî nindou se wambo ndühî hoafîyafîndîrî,” mehuamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai piyu haya hoafîyuhî yahuya, “Nindou yimbu nîmbafanî henamboyafanî ai nindou ngoründî-mayo kaki sîmborî hîhîndîho ndehoamboehî safanî hena masowandîfanî. Nindou ngorü ai sapo kaki sairandeimbî-mayu ranahandî-mayo 500 kaki hoarî semündu süngunambo sîmborî saimbohünda asu nindou ngorü-mayu ranai 50 kaki hoarî semündu süngunambo sîmborî saimbohünda. ⁴² Nindou yimbu ranai kaki masowandîfanî ra sîmborî hîhîrîfe saimbo kakîkoate-mefandamboyu asu nindou ranai ambe mehupîrî. Nindou yimbu ra didî ai nindou-mayu ranahambo ngusüfo afîndî pamandira?” mehuamboyu. ⁴³ Asu Saimon ai sîmborî ahambo hoafîyundühî yahuya, “Ro rarîhe hohoanîmoayahî ana, nindou sapo ahambo kaki adûkarî masagado ranai-anîmbo afîndî hamîndî ngusüfo pandirümbui.” Ranîyu Sisas ai yahuya, “Yîni, se anîhondümbonafî hoafayafî,” mehu.

⁴⁴ Ranîyu asu ai nîmorehî-mayo ranambo sowana hîhîrîfihî Saimonîmbo hoafîyundühî yahuya, “Se nîmorehî ndanahambo moai hoeirowandîyo? Ro sîhafî worambe mafareheandî, nga asu se moai wambo hoe sawandîrî wandî tînarî popoaimbohünda. Nga asu nîmorehî ndanaiyo wandî tînarî ra ahandî aranîhîmboahonambo popoaira mbura ahandî mbîrînanînambo gedümarandîrî. ⁴⁵ Seana moai wambo sowandîfîndîrî worîrîrowandîrühî wakîkîhîrandîrî, nga wanî. Nga nîmorehî ndanai ana ro sühühambe peyo haya wandî tînarî ra moai wakîkîhî hînîngîreandî, nga wakîkîhî hoafîna hohombo haponda tükefeyo. ⁴⁶ Se moai wambo mbîroambe kefembohünda orif nîmî

hisi boboe didi boadiro sihawandi, nga nimorehi aiyo wandi tihari ra fisihjarumbü moatükuni ranambo kamareandiri. ⁴⁷ Ranimboanahi ro sihambo hoafehanini, nimorehi ndanai ahandi hohoanimo moaruwai afind-ane, nga ranahambo God ai amboawi mehu. Nimboe sapo ai wambo ngusüfo afindi pamareandiri. Nga asu nindou daboe ahambo moani akidou yanggiri amboawi yahoweimbi nindou ana ai moani akidou yanggiri ngusüfo pareandiruhani,” mehu.

⁴⁸ Ranıyo asu Sisas ai nimorehi-mayo ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Sihafi hohoanimo moaruwai ranana ro amboawi samboanahi,” mehundo. ⁴⁹ Ranıyo asu nindou bidifiri sesi fondikimi mamarimo ranai ahamundi mbusümo hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou nda düdi moaruwai hohoanimo amboawi yahu aranda?” mehomo. ⁵⁰ Nga asu Sisas ai nimorehi-mayo ranahambo hoafiyundühiya, “Sihafi anihondumbofe hohoanimo ranamboyo sihafı moaruwai hohoanimo ranambeahindi aboedambo-marıheanini, nga se ngusüfo afurindo kundo hawa ngafi,” mehundo.

8

Nimorehi bidifiri ai Sisas-babidimbo mahei

¹ Ranümbi ra kikefoendane, asu süngunambo Sisas ai adükarı ngoafi asu akidou ngoafi ranambe huhü God ngınindi hifandarandi ranahambo wataporımbomarıandi. Sisasımbosüngururü-rundeimbi 12 ai Sisasındi süngu mahomo. ²⁻³ Ranıyei asu nimorehi bidifiri didıyei moaruwai nendi nımarındüreimbi asu angünı moaruwaimbü Sisas ai aboedımarearı amboani ahandi süngu mahei. Nimorehi-mayei ranai ana Maria Makdarahündi, sapo Sisas ai moaruwai nendi 7 ahandi fıambeahındi raguanambo-reandeimbi-mayo ranayo, Soana, Kusandı nimorehi, nindou ranai Herodındi worı hifanda randeimbi-mayu ahandi nimorehiyo, Susana asu nimorehi bidifiri sapo ahei kakınambo Sisas asu ahandi hoafi sowandümo homo-rundeimbi fıarıhehipurı-rıhündeimbi-mayei amboani ai-babıdı mahei.

Nindou sesi ahurı nübürambe bubumafoareandi kafepe hoafi (Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Nindou afındi ranai ngorü ngoafıhündi ngorü ngoafıhündi kıkırıhefekoate Sisas sowana nübüni tümarıhında, ndanı kafepe hoafi hoafiyundürühi yahuya, ⁵ “Nindou mamı ai sesi ahurı semündü hu bubufoareandane, asu bidifiri nafikimi pütapımayo. Nindou ai hahabodeihü pütapıyeiane, asu ndu ai nımoamonıdı pühiyei masahüsi. ⁶ Bidifiri ahurı ranai nımoı boatifowamı pütapıyo mbura tüküfehündamboyo asu yapataparımayo fıfi ranai hoe puıarı-koate nııjondi hamındıwambo. ⁷ Asu bidifiri ai wohı tıhoarı tıhoarümbı nıınouyoambe pütapıyo mbura ranı dibore tüküfıhiyo asu wohı ranambo gabudı-mafoareandi. ⁸ Nga asu bidifiri ahurı ranai fıfi aboedambe pütapıyo haya tütükıyowohüyo 100, 100-mbore hısimayo.” Sisas ai ranı hoafi ra moendıfembo yahumbo hoafıyuhı yahuya, “Nindou düdi ai fımborımbımbınduhü ana, hoafi ra fımborımbıyıwamboane,” mehu.

⁹⁻¹⁰ Ranıyomo ahambo süngururü-rundeimbi ai ranı hoafi ranahandı nımındı ranahambo düdumefundo-wambo hoafıyupurühi yahuya, “Sıhamumbo ana God ngınındı hifandarandı dıbohındı hoafi

ra masayopurane, nga nindou amuri ranaheimbo ana kafoefe hoafi namboane hoafayonduri. Rananimbo ai himboari ndeimboyei, nga ngiri hoeindihindi asu himbor ndeimboyei, nga ngiri fifirindihindi.”

*Sesi ahurimbo kafoefe hoafi ranahandi nimindi hoafi
(Matyu 13:18-23; Mak 4:13-20)*

¹¹ “Kafoefe hoafi ranahandi nimindi ra ndahurai-ane. Sesi ahuri ra Godindi hoaf-ane. ¹² Sapo sesi ahuri nafini putapimboyowohu putapimayo ranana nindou didiyei hoafi himboriyehaneisi, nga asu Satan ai ahei ngusüfoambeahindi semündü pireanduhani. Sapo Satan ranai aheimboya anihondumbo-ndihi hehi aboedambo-ndahimboyei yahuhaya. ¹³ Sesi ahuri sapo nimeoi boatifowami pimayo ranana nindou didiyei hoafi ranahambo himboriyei hehi sahümundihi hihifi-hihifiyehaneisi, nga ahei ngusüfoambe hoafi ra moai kiki mifoare nimaronduri. Ai hoafi ranahambo anihondumbo-rhinduhaneisi, nga asu nime-moatükun ahe- imbo refe hoefendurimbo tüküfeyoambe ai peyehane. ¹⁴ Sesi ahuri wohi tihoiari tihoiarümbi mbusümo putapimayo ranana, sapo nindou didiyei ai hoafi ra himboriyehaneisi, nga asu afindi hohoanimo, kaki napo sifehe hohoanimo, hifi ndanihundambo hihifi-hihifi hohoanimo ranai gabudifoareanduran asu ai aboedi hisikoate-aye nahurai-ane. ¹⁵ Sesi ahuri hifi aboedambe pimayo ranana, sapo nindou didiyei ai hoafi ra himboriyei hehi ngusüfoambe kikihi safimarihümundi-ane. Ai ahei hohoanimoambe didiboadorihoeimbi hamindi hondü nimarindurimboyo asu ai his aboedi tüküme fenduri.”

*Nindou ai moai si wamburi hoarehi dibonapiferandi
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ “Nindou mam ai moai ram hai ra yimunde mbura wamburinambo gabude, asu fondi hoarehi ninde randi, nga wani. Sapo aiana yimunde mbunda ram hai nindiferambo fondi-mayo ranawami nimoamo animbo nindeandani nindou didiyei worambe keboehindühi hoeindihimboyei. ¹⁷ Nime-moatükun dibo mengoro ranai ana weindah moanambühi tükündifemboe. Nime-moatükun nindou ai gabudhi masihendi ranai ana weindah hai sihi tükündifeyoan hoeindihimboyei. ¹⁸ Awi se hibadihumbo, himbo yangiri kündihi nimandei. Nindou düdi hohoanimo ra ndore fifirareandi ana, God ai adukari ndagadombui. Nga nindou düdi ndofe fifirifekeate-ayu ana, nime akidou fifirimareandi amboani God ai raguanambo-ndeambui,” mehu.

*Sisasindi hondiyoy asu akohoandi
(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Sisasindi hondiyoy asu ahandi akidi mamiyomo ranai Sisasimbo hoeifimbo tüküme hindi, nga ai nimorehi nindowenih afindi rani mbusümo wambo moai ahandi fikimi papühuyahindi. ²⁰ Raniyei nindou bidifiri ai Sisasimbo hoafiyahündowohü sahündoya, “Sihafi me-ane asu amondi mam-anemo ai weindani animboei shambo hoeifeninimbo semimbo,” maseiamboyo. ²¹ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo munguambo yare hoafiyundurühi yahuya, “Nindou didiyei ai Godindi hoafi himboriyei mburihü sünguarihindi ranai-ane wandi me asu akohoandayomo,” mehu.

*Sisas ai hoafimayua weri afurimareandi
(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Mamimbo Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbi babidimbo botambe fareafundühi hoafiyupurühi yahuya, “Awi sîhîri kurîhoe ranî goesürünî bandîhehu ngefo,” yahupurî haya mahomo. ²³ Ai botambe homondühi-yomo asu Sisas ai yapombofi menjuru. Ranîyo asu nginîndî hamîndî hoewerî ranai kurîhoe-mayo ranambe tüküfehüyo, hoe botambe tüküfehü asu ai ndeara hîmoni hanimbo yangîrimemo.

²⁴ Ranîyomo asu ahambo süngurü-rundeimbi ai Sisas sowana homo yangîrîrûwuri hoafiyomo-ndowohü yahomoya, “Adûkarî! Adûkarî! Sîhîri ndeara yîfîmbo yangîrayefî,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai botîfi hoewerîmayo ranahambo awi-awimefiyu-wamboyo afureandühiyo asu hoe ranai afure mafoero. ²⁵ Ranîyo Sisas ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Asu sîhamundî anîhondümböfe ra nûngüia?” mehupuramboemo. Asu ai hepûnafu yîhîmbo sîsîreapurühi simborî hoafiyafundühi yahomoya, “Nîndou nda düdi rana? Ai moanî hoewerî ranahambo awi-awimefiyuwa ahandî hoafî hîmborîyowohü afurîmareandî,” mehomomo.

Sisas ai nîndou mamîndî fîambeahîndî moaruwai nendî hemafoareandî (Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbi babidimbo Gerasa-yafe hîfînambo Gariri hoe gogoasürünî homo tükümefundî. ²⁷ Tüküyafu mburu botambeahîndî kusîfoendane nîndou mamî ranî ngoafîhündî moaruwai nendî nîmarîndoweimbi ranai ahambo sowanambo mahu. Aiana horombo hondü piyu haya moai hoeari güdeandî, nga moanî yare saföeyapo manûngu-ane. Ai ngoafîhü nîngokoate yîfî sîhehi rîhündeimbi honguambeyu nûngu marandî. ²⁸ Nîndou ranai Sisasimbo hoeirirühi pukûna heiyuhü yîrîkîmî piyu nîmarûmbo hoafîyuhî yahuya, “Sisas, God Nîmoamo Hamîndî Hondündî nîmorî, se wambo nûngufendîrimbo safomboyafa? Ro sîhambo hütî hoafarîhanîni se yowanî wambo tîjîrîfo ndawandîrimboyafî,” mehundo. ²⁹ Nîndou ranai yare hoafîmayu ra sapo Sisas ai moaruwai nendî ranahambo hoafîmayundoa kosîfoendühiyo. Afîndîmbo moaruwai nendî ranai kîkîhîrimîndî nîmaroanî asu munguambo nîndou ranai hîmboari safûhîrurühi senînambo hûputûpu-rîhawuranî ai ranî-moatükunî ra gurîhai haya moaruwai nendî ranai fare serîmîndî haya nîmî wohî furîkoate-yowanî ho-marandî.

³⁰ Sisas ai ahambo düdufîhi yahundoya, “Ndürî sîhafî nînea?” mehundowamboyu. Asu ai simborî hoafîyundühi yahuya, “Wandî ndürî ana Awai nîndou-ane.” Ai yare hoafîmayu ra sapo moaruwai nendî afîndî ranai ahandî fîambe mamarei ranîmboyu. ³¹ Moaruwai nendî-mayei ranai Sisasimbo hütî hoafîyahündowohü seiya, “Se yîhoefombo nîmbî nîmarûmbî hîfambe ranambe koandîhawamunî-mboyafî,” masahündo.

³² Ranîyo asu moatei afîndî ranai hîrîpînîni hîmborîhündühi burîmayei-amboyo moaruwai nendî ranai Sisasimbo moatei ranahei fîambe koarîhefendürîmbo hütî-hütîmarîhora koamarîhendürî. ³³ Ranîyei nîndoundî fîambeahîndî kosîfoehî hehî moateiyei fîambeyahîndühi asu moatei ranai hîrîpînîni pîpînambo haneî kurîhoeambe pîyei hoe karîhüsi hehî yîfîsafîmayei.

³⁴ Nîndou moatei hîfandîmarundî ranai hoeirunda mayoa, pîpîyomo homo ranî ngoafîhü asu nûmbûrambe ratûpurîyeihî burîmayei ranaheimbo hoafîhûmarundî. ³⁵ Nîndou ranai nîni-moatükunîyo tüküme Feyo sei hehî hoeifembo Sisasimbo-so tüküme hîndî. Ranîyo tüküyahi hoeirîhindane,

nindou moaruwai nendi n̄mar̄i haya kosifoendeimbi-mayu ranai ahandi yir̄i k̄im̄i hoeari yihuruyu mbura hohoanimo aboedi koadürü hohoanimo arandi süngu mamaruwa hoeir̄ihorühi yihimbo sis̄imehindi.

³⁶ Nindou hoeifembo mahüsi ranai Sisas nindou aboedi-mariri ra hoeir̄ihi hehi nindou b̄id̄iframbo wataporimbo-mar̄ihündi. ³⁷ Ran̄iyei asu mun̄guambo nindou Gerasa h̄if̄ihündi ranai yihimboyeih̄i Sisasimbo ragu ngaf̄i maseia asu botambe far̄fi haya ndamefiyu.

³⁸⁻³⁹ Ran̄iyu asu nindou moaruwai nendi n̄mar̄i haya kosifoendeimbi-mayu ranai Sisasimbo h̄iti hoaf̄irürühi yahuya, “Wambo se ȳin̄i safanimbo se-d̄ibo d̄id̄i,” mehundo-wamboyu. Asu ai ahambo koar̄ihir̄ühi yahuya, “Se ngooaf̄ina ngaf̄i n̄in̄i-moatükun̄yo God ai s̄hambo ramarean̄in̄i ra nindou b̄id̄iframbo wataporimbo-ndandi,” mehundo. Ran̄iyu asu hu n̄ine-moatükun̄i Sisas ai ahambo ramarir̄i ranahambo ran̄i ngooaf̄ihündi-maye ranaheimbo wataporimbo-marand̄iri.

*Sisas ai bogor̄indi n̄imoreh̄i n̄mori yif̄ihündi bot̄ire asu n̄imoreh̄i angün̄umbi ai Ahand̄i hoeari sündimareandi
(Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Sisas ai asükai Gariri ngor̄ü-goan̄in̄i hu tüküme fiyu-wamboyei n̄imoreh̄i nindouwenih̄i ranai ahambo h̄ih̄ifi-h̄ih̄if̄imaye, sapo h̄imbomaye hehi ran̄imbowambo. ⁴¹ Ran̄ühi asu nindou mam̄i ahand̄i ndür̄i Sairus ran̄i ngooaf̄ihü rotu wor̄i h̄ifand̄ira-randeimbi ai Sisas̄indi yir̄ik̄im̄i tüküfi piyu n̄imar̄umbo wand̄i wor̄ina dügüfi yahu haya h̄iti-hoaf̄imar̄uri. ⁴² Ai sapo ahand̄i n̄imoreh̄i n̄mori 12 h̄imban̄i mam̄i yanḡḡir̄iyo haya yifambo-mayowamboyu ramefiyu. Sisas ai Sairus̄indi wor̄ina hüfuane, asu nindou af̄indi ranai an̄goan̄go-mar̄ihori hehi. ⁴³ Ahei mbusümo n̄imoreh̄i mam̄i 12 h̄imban̄imbo amoamo wat̄ikoaf̄imboyo mara ho ranai man̄inḡo. Ai ahand̄i angün̄i ra aboedi-femböhünda doktambo hoeifepurimbo kaki af̄indi sai marand̄i, nga asu nindou d̄id̄i ai-amboan̄i moai aboedi-reandi. ⁴⁴ N̄imoreh̄i ranai Sisas̄indi daboadan̄i ho n̄ingombo hoeari h̄imbor̄i-mayo ran̄ifih̄i masündeandamboyo asu ahand̄i hor̄i ranai moan̄i ran̄i-simboan̄i ham̄indi kik̄imar̄ihoayo.

⁴⁵ Ran̄iyu asu Sisas ai düdufih̄i yahuya, “Düdi wand̄i hoeari masündeanda?” mehuamboyo. Asu mun̄guambo nindou ranai wan̄iwan̄iyeh̄i d̄id̄imomaye-amboyo asu Pita ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Adükari, nindou af̄indi ranai s̄haf̄i fik̄im̄i wak̄ire yanḡgorimbo simbor̄i koar̄ur̄imaye,” mehundowamboyo. ⁴⁶ Asu Sisas ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Nindou ngor̄ü ai wambo masündeand̄ira wand̄i fiambeah̄indi nḡin̄indi ranai makosifoendi ran̄imboanah̄i,” mehuamboyo.

⁴⁷ Asu n̄imoreh̄i ranai wambo f̄if̄ir̄ih̄i-nd̄ir̄imboanei, nga ro nḡir̄i d̄ibo n̄imboah̄i yahohaya, h̄iham̄indar̄i kameih̄i ho Sisas̄indi yir̄ik̄im̄i piyo mamaro. Ran̄iyu ai mun̄guambo nindouyei h̄imboah̄ü wataporimbo-marand̄i n̄imboe masünder̄i asu nün̄üngureamboyo ran̄i-simboan̄i ham̄indi aboedi-mayo ranahambo. ⁴⁸ Sisas ai n̄imoreh̄i ranahambo yahundoya, “N̄imori ak̄idou, s̄haf̄i an̄ihondümbefe ranai s̄hambo aboedi-marean̄in̄i, nga se ngusüfoambe afur̄indo kündo hawa ngaf̄i,” mehu.

⁴⁹ Ai wataporimbo-rand̄ühi nün̄guambe, nindou mam̄i ai h̄ifand̄ira-randeim̄indi worambeah̄indi tüküfi hu hoaf̄iyuh̄i yahuya, “S̄haf̄i n̄imori ana yif̄imayo, nga se yamunde-randeimbi-mayu ranahambo t̄n̄j̄ir̄ifo

dabandomboyafi,” mehuamboyo. ⁵⁰ Sisas ai rani hoafi ra himboryu haya, Sairusimbo hoafiyunduhü yahuya, “Se yihimbondamboyafi, nga anihondumbo-ndowandani animbo sihaf nimori ra aboedindimboe,” mehundo.

⁵¹ Ai nimorehi-mayo ranahandi afindandi worambe hu tüküfi haya moai nindou amuri semündündüri worambe kefuendi, nga Pita, Son, Sems asu nimorindi hondafindi aheimbo yanggriyo süngurearu haya mahüfu. ⁵² Nindou afindi ranihü mamarei ranai nimori ranahambo hohoanimoyeihi aranihoafi-marihündamboyu Sisas ai yahuya, “Ai ana yifiyombo-yopoani, nga ngiri aranihoafi-ndihünda,” mehuamboyei. ⁵³ Nindou ranai nimori yifi mayo ra fifirihindi, ranimboyo Sisasimbo tikifinambo-rigorühi tirifoefe hoafimayahünda. ⁵⁴ Nga ai nimorimayo ranahandi warihü kikihamündü hoafiyundowohü yahundoya, “Nimori akidou, se botiyafo,” mehundo. ⁵⁵ Asu ahandi yifiafi ranai hihirife ho fiambe farifehüyo asukai botimefeyo. Raniyo Sisas ai nimori ranahambo sesi sahündo yahu haya hoafimayundüri. ⁵⁶ Asu hondafindi ai hoerineanda mayoa mahepünafi-neandamboyu Sisas ai rani-moatükuni tüküme Feyo ranahambo “Nindou ngorumbo yowani hoafipoani,” mehu.

9

Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbimbo koamarhepuri (Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbi 12 ranahamumbo mborai yahupuri hürühepuri haya moaruwai nendi asu munguambo angüni aboediferambo nginindi adukari masagapuri. ² Raniyu God nginindi hifandarandi ranahambo wataporimboyo asu angüni aboediferambohünda koamarhepuri. ³ Ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Sihamundi hoahoango ranambe se yowani niminimi, arü, sesi, kaki, asu hoerari yimbu-ane ra ndowandumboemo. ⁴ Se nin-worambeyo afareafundi ra moani se rani worambe yanggiri nimanimo mbundu botindafu ngomo. ⁵ Nahi homondani nindou ai sihamumbo worinifepurikoate-ndeianana, asu se ngoafi ra hiningindu houmbo ngomondühi yirifihindi hifi hasüfi ra kükiboadu houmbo ngomo ranaheimbo God ai moaruwaimbombreandüri yaho refe nafuiyo-ndürimbohünda,” mehupuri. ⁶ Raniyomo asu ahambo sünggurü-rundeimbi ai ranihü hiningiru houmbo homo munguambo ngoafi ranambe Godindi hoafi ra wataporimbo-rundühi nindou angünimbo-yeimbimbo aboedirundüri marundi.

Herot ai afindi hohoanimomayu (Matyu 14:1-12; Mak 6:14-16)

⁷ Gariri-yafe adukari bogori Herot ai munguambo moatükuni tüküme Feyo ranahambo hoafi ra himboryu haya, afindi hohoanimomayu. Ai yare hohoanimomayu ra, nindou bidifiri ai rarihi hoafiyeihi seiya, Son hundürüra-randeimbi ai yifihündi botimefiyu masei. ⁸ Asu bidifiri ai seiya, “Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi Eraisai ai yihoefombo-sotüküme Feyu.” Asu awi bidifiri ai seiya, “Nindou mam Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi horombo hondü manüngu ranai yifihündi botimefiyu-ane,” maseiamboyu. ⁹ Herot ai yare hoafiyuhi yahuya, “Ro sapo Sonindi

mbiro ra kiki+mar+hehin+. Asu nindou düdi nda ai yahurai ro hoafi nda h+mbor+yaha tüküme+fiyu. Asu ahambo hoeifimbo samboanah+,” mehu.

*Sisas ai 5,000 nindoumbo sesi masagaduri
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Son 6:1-13)*

¹⁰ Krais+ndi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai h+hi+iyafu homo Sisas+imbo-so tüküyafu muñguambo moatükuni ai ramarundi ranahambo watapor+imbo-maruri. Raniyu ai süngure sepurümündü haya Betsaida ngoafi+nambo ai yang+ri+ni+mar+imbo mahomo. ¹¹ Nga asu awai nendi af+ndi ranai Sisas nahanafiyu mahu ranahambo türüfoar+hi hehimbo-wambo, ai süngumar+hor+ hei. Raniyu asu ai aheimbo mborai+mborai+finduri hin+ng+ireanduri haya, God ng+in+ndi h+fandarandi ranahambo watapor+imbo-marandi. Asu nindou d+di+yei angünümbi+mayei aheimbo aboed+mareanduri.

¹² Hüfiham+ndi hür+m+ndoambe, süngurü-rundeimbi 12 ai ahambo-so tüküyafu hoafi+yomondowohü yahomoya, “Se nindou ndanaheimbo koar+hawandüran+mb+hei. Ranan+imbo asu ai hei adükar+ ngoafi+hüyo asu h+mboran+yo ran+hü apofond+yo asu sesiyo ra kokombir+hi+hündamboane. Ndan+hü ana nindou ni+mar+koate-yohane,” mehomo. ¹³ Raniyu asu Sisas ai ahamumbo hoafi+yupurüh+ yahuya, “Sean+imbo sesi ra aheimbo ndabadürü,” mehuamboemo. Asu ahambo yaru hoafi+yomondüh+ yahomoya, “Roana hondahüfeimbi bret-anemo asu kin+ akidou yimbuanafan+ rani yang+ri+ane si+hehumboayefi. Asu muñguambo nindou ranaheimbo se homo sesi pemiyomo safimboayfi hohoan+moayafa?” mehomo. ¹⁴ Nindowenih+ rani+hü mamar+imo ra 5,000-yomo. Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbi ahamumbo hoafi+yupurüh+ yahuya, “Nindou ranaheimbo hoafi+nd+mondüran+ an+imbo ai 50, 50-ndahi mb+mari-amboane,” mehupuri. ¹⁵ Raniyomo ahambo süngurü-rundeimbi-memo ai h+mbor+yomo houmbo nindou ranaheimbo rani-süngumarandüra mamarei. ¹⁶ Raniyu Sisas ai hondahüfeimbi bretiyomo asu kin+ yimbume+fan+ ra semündü haya, sünambe h+mboyu hafuhü sesi ranahambo-hünda God+imbo h+hi+f+rüri mbura, bret kin+ h+fi+ire ahambo süngurü-rundeimbi-mbo nindou-mayei ranaheimbo yimbufendür+imbohünda masagapuri. ¹⁷ Nindou ranai sesi ra sahüsi muñgu par+hindüh+yei, asu Sisas+ndi süngurü-rundeimbi ai sesi b+di+f+ri b+di+f+ri kor+mayo ra 12 wambür+ tükuru madüburafundi.

*Pita ai Sisas+imboya nindou ndanana God d+bon+mayu Kraisani mehu
(Matyu 16:13-19; Mak 8:27-29)*

¹⁸ Mam+imbo Sisas ai ahand-amboan+ God+imbo d+di+ba+fiyuhü ni+maruwane, asu ahambo süngurü-rundeimbi ai, ai-bab+di+imbo mamar+imo. Raniyu ahamumbo düdufi+purüh+ yahuya, “Nindou ai wamboya ai düdi sei?” mehu. ¹⁹ Asu simbor+ ahambo hoafi+yomondüh+ yahomoya, “B+di+f+ri ai Son sapo nindou hundürüra-randeimbi-mayuni sei. B+di+f+ri ai sihambo seiya ai Erisa-ani maseiamboyei, asu b+di+f+ri ai God+ndi hoafi hoafi+yu-randeimbi horombo hondü manüñgu ranai y+fi+hünd+ bot+mefiyu-ani masei,” mehomondo. ²⁰ Raniyu asu ai ahamumbo simbor+ hoafi+yupurüh+ yahuya, “Asu se ra wambo nüñguru hohoan+mo+yomo ro d+di+yaha?” mehuamboemo. Asu Pita ai ahambo simbor+ hoafi+yundüh+ yahuya, “Seana Krais-anafi nindou God ai

diboniyunin+ hin+ngi+mareanin+ nindou aboedambo-fendür+imbohünda,” mehundo.

Sisas ai yifinda mbundiha yifihündi botindaheamboyah+ yahu watapor+imbomarandi

(Matyu 16:20-28; Mak 8:30; 9:1)

²¹ Ran+yu asu Sisas ai rani+ hoafi+ ranahamboya, “Se nindou ngorümbo yowan+ hoafi+nd+imboemo,” mehupuri. ²² Asükaiyu ahamumbo yare hoafiyupurühi+ yahuya, “Nindou Hondü ai ana asübusümbi+ tiñirifo afindi+ ndemündühi+ animbo ahambo bogori+ nindou-anemo Godimbo sesi+ sihou-rundeimb-anemo asu ah+nümbi+ hohoanimo yamundu rundeimb-anemo ranai+ yi+boaruko-ndur+imboemo. Ai ahambo hifokoandüwuran+ yifindümbuisi, nga asu ai ngim+ sindu mbunda sünguna yifihündi bot+nd+fimbui,” mehu.

²³ Ai muñguambo aheimbo hoafiyundürühi+ yahuya, “Nindou d+diyei ai wand+ süngu hombo hohoan+mondeih+ ana, asu ai ahei hohoanimo ra hifinambo-nd+hi hehi nim+ keimbi+ kari+hendeimb+fihi+ yifimbo noundahi hehi muñguambo si aho ra wambo süngumb+rihi-nd+iramboane. ²⁴ Nindou düdi ai ahandi+ yang+ri+ n+ngo hohoanimo ra ahandi+hoari+ hifandarandi+ ana, ai awari-nd+hoemboe. Nga asu nindou düdi wamböhünda ahandi+ yang+ri+ n+ngo hohoanimo ranahambo moanane ehu ana, ra gedühi+ n+ngomboe. ²⁵ Nindou mam+ ai ratüpur+ yuhümübo muñguambo moatükun+ napo hifi ndan+hündambo ra gugurareandi+ ana, asu ahandi+hoari+ awari+nd+hembui, nga nüngunde ahambo mafandi+hera? ²⁶ Nindou düdi ai, roanahi+ asu wand+ yamundi+fe hoafi+ ranane ranahambo amoan+ngay+ ana, asu ro-amboan+ nindou ranahambo Ape, ro, asu sünambeah+ndi+ nendi+ bab+di+ yi+hoefi+ ng+n+ndi+ himboamupuimbo-randeimb+ kapeihü+ kosahambe amoan+ngi-nd+hün+imboyah+. ²⁷ Ro siheimbo an+höndümbaanahi+ nda hoafayahandüri, nindou bi+di+fi+ri+ d+di+yei ndan+hü an+boadei ranai ana yifikoate yang+ri+ nimboei+ambe God ng+n+ndi+ hifandarandi+ ra hoeind+himboyei,” mehündüri.

Sisas+ndi+ fi ran+poanambo fiyoweimb+ tüküme feyo

(Matyu 17:1-14; Mak 9:2-13)

²⁸ Sisas ai rani+ hoafi+ ra hoafiyu haya, 8 si howane, ai Pita, Son asu Sems ahamumbo sepur+mündü haya hifi+ wafunambo Godimbo d+di+bafifembo mahafu. ²⁹ Ai Godimbo d+di+bafiyuhü nünguane asu ahandi+ ngusümboari+ ra ran+poanambo fiyowohüyo asu ahandi+ hoeari+ ra kifohi+ ham+ndi+yowohü si nahurai tüküme feyo. ³⁰ Ran+yo asu rani+si+amboan+ Moses, Eraisa ai Sisas-d+bo wapor+yafandühi+ man+mbafan+. ³¹ Nindou yimbu ranai himboamupuimbo-randeimb+ kapeihü tüküyaf+ne henamboyanfan+ asu Sisas ai God+ndi+ ratüpur+ moendi+fihi+ Serusarem ngoafi+hü yifimbo-mayu ranahambo ai-bab+di+ wapor+memo. ³² Pita ai ahandi+ ngunindi+ yimbu Son asu Sems ai ahamumbo yapombo himbomarapura mapomo. Asu himboari+ b+ri+hoemo hoeirundane, Sisas+ndi+ himboamupuimbo-randeimb+ si ranambe nindou yimbu ranai-amboan+ yahurai ai-d+bo man+mbafan+. ³³ Moses Eraisa ai ndeara hombo safan+ henambo-yafandane, Pita ai Sisasimbo hoafiyundühi+ yahuya, “Adükari, aboed-ane ndan+hü amarefi+si, nga sihi+ri+ dago ngim+ hündihupur+imboane, sihambo ngorü, Mosesimbo ngorü asu Erasimbo ngorü.” Pita ai yare hoafi+mayu ra ai ndore fi+fi+re hayamboyoan+ hoafi+mayu.

³⁴ Ai rani hoafi ranahambo yare hoafiyuambe mburungai ranai piyo gabudi-mafoareapura, asu ai yihimbomemo. ³⁵ Raniyo asu hoafi ranai mburungai-ambeahindi tukufhi yahoya, "Wandi Nimor-ani nda, ro ahambo dibonimayahando-ani. Se ahandi hoafi himborindimo," meho. ³⁶ Rani hoafi ra ho kikamindoambe Sisas ai yangiri ranihu manungu. Pita, Son, Sems ai rani-simboni nini-moatukuni hoeimarundi ranahambo nindou ngorumbo moai nini hoafi hoafiyomo.

Sisas ai nimori moaruwai nendi flambe nimarindoweimbi aboedimariri (Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Ngoru sina hifi wafu ra hini ngiru houmbo hanimondani, nimorehi nindowenihifindi ranai Sisasimbo nafini hoeimarihori. ³⁸ Nindou mamini, nimorehi nindowenihifindi-maye ranambeahindi ai Sisasimbo pukuna hoafi karithoehi yahuya, "Nindou yamundo-randeimbi karithasi. Se suhufi nimori wandi hoeiriwori, nga wandi mamini ndearani nda. ³⁹ Moaruwai nendi ai nimori ranahambo kikihi-safiri-manduhane asu ai hepunufi heiyu arandi. Moaruwai nendi ranai ahambo yabadi wakrerihane asu yahamo kasiau wutupuiariyu arandi. Ai ahandi fi ranahambo mungunambo moaruwaimbo-rerihane asu ahambo nimai hini ngifi hombo sisamindarandi. ⁴⁰ Ro sihambo sunguruni-rundeimbi ranahamumbo huti-hutimarihapuri moaruwai nendi ranahambo raguanambofembo, nga ai ngiri raguanambondundi," mehundo.

⁴¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyunduhi yahuya, "Nindou nda se ana anihondumbofe hohoanimokoate-yeihanei, asu sihei ni ngi hohoanimo ra moai ndorihoyo. Nungunimbimbo awi ro se-babdimbo nimboambo sihei niboriri ra mandahamindihaha? Nimori sihafi ra nduhi sowarindifi suhufi," mehu ⁴² Nimori ranai sifuane moaruwai nendi ranai serimindi hifihuh purapoporeri siheri haya yabadi mariri. Nga asu Sisas ai moaruwai nendi ranahambo nginindi hoafiyundo haya nimori ranahambo aboediriri mbura ahandi afindambo hihiriri maserugudo. ⁴³ Raniyei asu munguambo nindou-maye ranai Godindi nginindi adukari ranahambo mahepunehindi.

Sisas ai asukaiyu yifindamboyahi yahu wataporimbo-marandi (Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Munguambo nindou ranai Sisas ramareandi ranahambo afindi hohoanimoyeihini nimboeiambe, ai ahambo sungurururundeimbimbo hoafiyupuruhini yahuya, ⁴⁴ "Ro nini-moatukuni sihamumbo haponda hoafihapuri ndanahambo mitanindundumboemo. Ngiri amitata Nindou Hondu ndanahambo nindouyei wariwami hini ngindihori," mehu. ⁴⁵ Nga asu ahambo sungurururundeimbi ai rani hoafi ranahandi nimindi ra moai fifirundi. Rani hoafi ra ahamumbo dibo mengoro wambo ai moai ndoru turifoarundi. Nga asu ai Sisasimbo dudufembo ra yihimbomemo.

Nindou dudi adukarayu (Matyu 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Sisasimbo sungurururundeimbi ai nindou dudi adukarayu yahomo houmbo simbori hoafimemo. ⁴⁷ Sisas ai fifireandi nini hohoanimo ahamundi ngusifoambe amaro ranimbo. Raniyu asu ai nimori akidou serumundu ahandi ngirisafini pamariri. ⁴⁸ Raniyu ai hoafiyuhini yahuya, "Nindou dudi ai nimori akidou ndanahambo wambohunda hohoanimoayundo ana, wambo amboni hohoanimo-ndiruhani. Nindou

düdi ai wambo hohohanimoayundiŕi ana, asu nindou sapo wambo koamarihendira makosahi ahambo amboani hohohanimoayun-dohani. Nindou düdi ai shamundi mbusumo akidou hamindayu ai-ani moani adükari hamindi hondayu,” mehu.

Nindou düdi shefiŕimbo moaruwaimbo-fekoate-ayu aiana shefiŕi ŕgunindani

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Raniyu asu Son ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Adükari, ro hoerihundani nindou mamı ai shafi ndürinambo moaruwai nendi raguanambomareanda, ro ahambo rani-moatükuni raguanambofembo yowanı masahundo. Ro ahambo ramarıhurı ra nimboe sapo ai moai shambo süngureani ro rawehundi nou,” mehu. ⁵⁰ Sisas ai Sonimbo hoafiyundühi yahuya, “Se yowanı ahambo yowanı yahondopoani, sapo nindou düdi ai simbori shamumbo hoafiyopurıkoate-ayu ranai ana nindou “shamundani,” mehupuri.

Samariahündi ai Sisasimbo ahei ŕgoafina hombo yowanı masei

⁵¹ Sisas ai God sowana hafombo si ranai ndeara akimı tüküfeyoambe, ai Serusarem ŕgoafinambo hombo hohohanımomayu. ⁵² Raniyu ai munguambo moatükunı ahambo yimungurıfembo nindou bidifiri horombo koamarıhepura homo Samaria ŕgoafihü tükümfundi. ⁵³ Nga asu nindou rani ŕgoafihü ranai moai Sisasimbo mborai sahündo ai Serusaremınambo mahuwambo wambo. ⁵⁴ Sisasimbo süngururı-rundeimbı nindou, Sems, Son ai rani ŕgoafihündi ramehindi raniŕmbo hoerıne hena hoafiyafandühi safaniya, “Adükari, ro sünanbeahındi hai ranahambo hoafındehani kosi nindou ranaheimbo moaruwaimbofendürimbo ra se yifirındafanı ana, randıhoa?” masafandamboyu. ⁵⁵ Raniyu asu Sisas ai ahafanıŕmbo hıhırfı ŕginındi hoafımayupıri. ⁵⁶ Raniyomo asu ai ranihünda ŕgorü ŕgoafina mahomo.

Sisasimbo süngufe hohohanımo

(Matyu 8:19-22)

⁵⁷ Ai homondühyomo nafını nindou mamı ai Sisasimbo yare hoafiyuhi yahuya, “Se ninıniyo ahafi ra roana moani shambo yangrı süngundıhanınımboyahı,” mehuamboyu. ⁵⁸ Asu Sisas ai ahambo hoafiyuhi yahuya, “Nımambeahındi yafori ana ahandı hıfi ambe ra mbanıŕgo ai ho aporambo, asu ndu ai ŕgerümb-anei, nga Nindou Hondü aiana fondıkoate-ani ai ho ahandı mbıro bıdagorıfe aporambo ra,” mehu. ⁵⁹ Nindou ŕgorü-mayu ranahambo Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Se wambo süngundandıri,” mehundo. Nga asu ai ahambo yare hoafiyundühi yahuya, “Adükari, awi ro nga wandı apembo hıfi-kandıhinı heheambo asu sünguna ŕgamboyahi,” mehu. ⁶⁰ Nga asu Sisas ai ahambo yare hoafiyundühi yahuya, “Nindou yıfiyeimbı ai aheihoari yifınımoko ra hıfi kambırihi-ndamboane, nga seana ŕgafi God ŕginındi hıfandarandı ranahambo anımbı wataporımbı-ndandı,” mehu. ⁶¹ Nindou ŕgorü ai hoafiyuhi yahuya, “Adükari, ro shambo süngundıhanınımboyahı, nga awi ro nga wandı fıkinınındı-mayei ranaheimbo asürü ahınındıhearü mbundıhambo anımbı süngundıhea-nınımboyahı,” mehu. ⁶² Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou mamı ai nımı hıtandühi

daboadaní kefuai hímbóayu ana, God ngíníndí hífandarandí ranahambo ngírí ratúpuríndu,” mehundo.

10

Sisas ai 72 nindou ahandí ratúpurímbohúnda koamaríhepurí

¹ Súngunambo Adúkarí ai 72 nindou díboníyu mbura, ahamumbo boatei yimbu-yimbure níne ngoafí sapo ai hombo yahuhayambo-mayu raní ngoafíní koamaríhepurí. ² Ai ahamumbo yare hoafíyupurúhí yahuya, “Númbúrambe sesí afíndí burayo ranai ndeara mungu súfi yangírayo, nga asu sesí ranahambo yimungurífe gugurífembo nindou ana afíndíyopoani. Ranímbo-húndambo anímbo asu se númburí aharamburí ranahambo dídíbafíndafundaní anímbo asu ai sesí ra yimungurífe gugurífembohúnda nindou afíndí safí koambírí-hepuramboane. ³ Hapoana se ngomo, nga awi se hímboríyomo! Ro síhamumbo sipsip wei nahurai yaforí harúmbí nímboeiambe nou koararíheheapurí. ⁴ Se kakí sandíferambo arú akídouane, napo arú ane, asu su yirambe kíkifoefemboane ndowandúmoemo, nga yowaní. Asu se nindou nafíní hoeindundurúhí aheimbo warí furúboadundurúhí wataporímbo-ndurímboemo, nga yowaní.

⁵ Se níní worambe-yomo afareafundí ra, boatei randu hoafíndímondúhí anímboya, ‘Nindou ndaní worambe amarei se ngusúfoambe afuríndíhi kúndíhindí,’ mbísímo. ⁶ Nindou bídífirí raní worambe ngusúfoambe afurífe kife hohoanímombo yifríyeimbi nímmandianí ana, nindou aheimbo-so ngusúfoambe afurífe kifeimbi hohoanímo síhamundí-mayo ra mbeyangoro-amboane. Nga asu wanayo ana, raní hohoanímo síhamundí-mayo ra asúkaíndo síhamundí híhírífe mbíhowamboane. ⁷ Se moaní worí mamí ranambe yangírí nímmandímo. Nindou raní worambeahíndí ai níní-moatúkuniyo ndehúpuraní se raní worambe yangírí sesí dowadúmo hoe ndímíndímo ndundí. Nga se woríní worínípo-ndímboemo.

⁸ Níní ngoafíhúyo se tüküyafundaní nindou ai síhamumbo ndahúpurúmúndí woríníndíhipuraní ana, se moaní níne-moatúkuni ai síhamumbo púpimaráhindí ra dowadúmo. ⁹ Asu raní ngoafíhú anggúnúmbí nindou amarei ranaheimbo aboedíndundurúhí hoafíndomondurúhí anímboya, ‘God ai ngíníndí hífandarandí ranai ndeara síheimboso akímí tükéfemboane,’ mbísímo. ¹⁰⁻¹¹ Nga asu se níní ngoafíhúyo homondaní nindou ranai síhamumbo sepurímíndí worínífekoate-ndeianí ana, asu raní ngoafíhú se ngomo nafíní níngomombo aheimbo hoafíndomondurúhí anímboya, ‘Síhei ngoafíhúndí hífí hasúfí yíhoefí tíngarífhí apeníngo ra síheimbo hütímbo-húndamboane púpúrífafaaríhundi. Nga awi se randíhi fífiríndíhindí God ngíníndí hífandarandí ranai ndeara akímí tükéfemboane,’ mbísímo. ¹² Ro síhamumbo raríhe hoafehapurí, Godíndí yíbobofembo sí tükéfeyoambe ana, síheimbo tíngarífo Sodomíhúndí ranaheimbo tüküme Feyondurí ra ngasúnde haya moaruwai hamíndí tükúndífemboe.

Aníhondúmbofekoate-yeimbi nindou ana hípoaníhímboe-mbou-anei (Matyu 11:20-24)

¹³ Hípoaníhímboembou-anei Korasiníhúndí se! Hípoaníhímboembou-anei Betsaidahúndí se! Síheimbo moaruwai hamíndí tükúndífendurímboe. Asu ro hepúnífeimbi moatúkuni síhei ngoafíhú ramaríheandí rahurai

Tair ngoaf+hü Saidon ngoaf+hü rambar+hea-mbonana, nindou raní ngoaf+hündí ranai horombonambo anímbo moaruwai hohoanímbo hín+ngíríhi hehi díd+boadoríhi nímarei. Rananímbo ai hasúfi yihuruyei mburíhúmbo nímarei sapo roana yíhoefí moaruwai hohoanímbo ranahambo hín+ngírí+humboanefí sei hehi. ¹⁴ Nga asu Godíndí yíbobofe si tüküfeyoambe ana, Tair ngoaf-ane Saidon ngoaf-ane ranaheimbo ana ngírí afíndí hamíndí tíjírífo tükündífeyo, nga síheimbo ana níne moaní afíndí yahurai hamíndí tíjírífo tükümandí fendürí. ¹⁵ Asu Kaperneam se ra sünambe ndürí adükarí mandahümündiyo? Waní yangír-ane ana! Síheimbo ana hífiní safí pindeandüraní gadeimboyei!” mehu.

¹⁶ Ai ahambo sünggurü-rundeimbímbo hoafíyuhí yahuya, “Nindou düdi ai síhamundí hoafí hímborayu ana, wandí hoafí amboaní hímboríyuh-ani. Asu nindou düdi ai síhamundí hoafí hímboríyo hefe semíndíkoate-ayu ana, asu wandí hoafí ngírí hímbondu haya ndemündu. Asu nindou düdi ai wandí hoafí hímboríyo hefe semíndíkoate-ayu ana ai ngírí Nindou düdi wambo koamaríhendírí ahandí hoafí amboaní hímboríndu haya ndemündu,” mehu.

72 nindou ai híhíríyafu mahomo

¹⁷ Nindou 72-memo ranai híhífí-híhífí kameihí híhíríyafu homo tüküyafu hoafíyomondühí yahomoya, “Adükarí, síhafí ndürí dükaríhunda moaruwai nendí ranai yíhoefí hoafí hímboríyeyi maríhündí!” mehomo. ¹⁸ Sisas ai símborí ahamumbo hoafíyuhí yahuya, “Ro hoeiríheandaní Satan ai sünambeahíndí wabürüsü nahurai pímayu. ¹⁹ Awi se hímboríyomo, sapo ro síhamumbo amoasíríyo híftaníyo raníwamí pütapíyo hombo ngíníndí masahapur-ane. Asu síhamundí hürütümbíndí ngíníndí ngasünde-andeimbí ngíníndí masahapurí. Nga ranímbo-hündambo anímbo síhamumbo ngírí níní-moatükuní moaruwaimbo-ndeapurí. ²⁰ Sapo moaruwai nendí síhamundí hoafí hímborímeyei ranímbo se yowaní híhífí-híhífíndímboemo. Nga sapo síhamundí ndürí sünambe pare masíhepurí ranímbo-hündambo anímbo híhífí-híhífíndímbo,” mehupurí.

Sisas ai Afíndambo dídíbafímefíndo (Matyu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Raníyo asu raní-símboaní Yífiáfí Aboedíndí híhífí-híhífí ranai Sisasíndí ngusúfoambe tüküfehüyo, asu ai yare hoafíyuhí yahuya, “Ape, sünambe-ane asu hífi ndaníhü-ane se Adükar-anafí. Ro síhambo híhífaríhaníní ra nímboe sapo nindou fífíríhi mburíhü dídíboadoríhehindeimbí-mayei aheimbo raní-moatükuní ra díbonapíro mbura, asu nímorí akídíbou nahurai-mayei aheimbo nafuímefíndürí ranímbo-hünda. Yíní, Ape se raní-moatükuní refembo yífirayafí,” mehu. ²² Sisas ai hoafíyupurühí yahuya, “Wandí Ape ai wambo munguambo moatükuní ngíníndí ra masendírí. Nindou dídí ai moai Nímor-ayu ndanahambo fífírírí, nga Afíndí ai yangír-ani fífírírímboayu. Asu nindou dídí ai moai Afíndambo fífírírí. Nga Nímorí aiani asu nindou dídemo Nímorí ai ahandíhoarí díbonímayupurí sapo Godímbo fífírífi hoafímbo-memo ai yangír-anemo fífírímboemo,” mehu. ²³ Raníyo Sisas ai híhírífi nünjumbo ahambo sünggurü-rundeimbí-memo ranahamumbo-poanímbo yangírí hoafíyupurühí yahuya, “Níne-moatükuní se síhamundí hímboarínambo hoeiarundí raní-moatükuní ra nindou ai-amboaní hoeiareandí ana, ai

h+hif+ h+hif+mbiyu-wamboane! 24 Ro s+hamumbo nda hoafehapuri, God+nd+ hoafi hoaf+yomo-rundeimbi-yomo asu bogor+ nindou-yomo ai n+ne-moatükun+ haponda se hoeiarund+ ndanahambo ai hoeifembo mehomoyosi, nga ai moai hoerund+. Asu ai n+ne hoafi se h+mborayomo ranahambo amboan+ h+mbor+ambo mehomoyosi, nga asu ai moai h+mbor+yomo,” mehupur+.

Sudahündambo Samariahünd+ ai mafar+herü

25 Suda-yomond+ ah+nümbi hohoan+mo yamunde-randeimbi+ nindou ranai Sisas+ambo refi hoeifembo tükümfeyu. Ai yare hoafiyuh+ yahuya, “Yamundo-randeimbi, ro nüngund+heandüh+ koadürümbo yang+ri n+ngombo hohoan+mo ra mandaham+nd+ha?” mehuamboyu. 26 Asu Sisas ai s+mbor+ ahambo hoafiyuh+ yahuya, “Asu nüngureamboyo Baiborambe hoaf+mayoa? Nüngundo se rani+moatükun+ ranahambo hoeindo fif+ri+mandowanda?” mehuamboyu. 27 Asu nindou-mayu ranai hoaf+yuh+ yahuya, “Adükari+ aiana sihei God+ani, ran+mboran+ambo se ahambo sihei yifiafi, ng+n+nd+, hohoan+mo ranambo ngusüfo pand+hor+. Asu sihei wandafi ranaheimbo amboan+ ngusüfo pand+hindür+ sapo se sihei fimbo ngusüfo parar+hind+ nou,” mehu. 28 Asu Sisas ai s+mbor+ hoafiyuh+ yahuya, “Se an+hondümbo-anafi hoafayafi. Se randowandüh+ an+ambo yang+ri+ n+mboramboyafi,” mehundo. 29 Nga asu ai Sisas+amboya ai adükari+ fif+reandeimb+ani yahuhaya ahambo düdufinduh+ yahuya, “Nindou düdi ai wand+ wandafayua?” mehundowamboyu.

30 Sisas ai s+mbor+ hoafiyundüh+ yahuya, “Mam+ambo nindou mam+ ai Serusarem ngoaf+hünd+ botifi haya Seriko ngoaf+na hanuwane, hühmbühün+ nindou ai naf+n+ mbur+ndümo houmbo hoeari+ napo ahand+ hir+foarundowohü asu ahambo buburur+ yifimbo yang+ri+ sihawur+houbombo ndamefund+. 31 Rani+moatükun+ ranai refeyowane Sudahünd+ God+ambo sesi s+hai-randeimbi+ nindou ai naf+ rani+süngu mahanu. Nga asu nindou ranai hoeririra mayowamboyu h+mbor+ naf+ wak+ramündü tüküfi haya mahanu. 32 Nindou mam+ God+ambo sesi s+hai-randeimbi+ Rifai s+ri+hünd+ ai mahanu. Ai süngun+ hanü nindou ranahambo hoeririra mayowamboyu h+mbor+ naf+ wak+ramündü tüküfi haya mahanu. 33 Ran+yo asu nindou mam+ Samariahünd+ ai naf+ rani+süngu mahanu. Ai hanü nindou buburür+ masihawur+ ranahambo-so tükümfeyu. Asu ai nindou ranahambo hoeririra mayoa ahambo h+poambo af+nd+ h+poambomarür+.

34 Samariahünd+mayu ranai hüfu ahand+ fikim+ tüküfi orif h+si+ wer+ hoeyo asu wain h+si+ hoeyo ra buburura hor+mayo rani+wam+ kare mbura hoeari+ goesür+nambo h+mond+mar+herü. Raniyu ai nindou ranahambo serümünd+ ahand+ donggi-mayo rani+wam+ nandi serümündü haya, nindou fand+hi apoei-r+hündeimbi+ wor+na mahanu ran+hü semünd+ ho hifand+yo n+mar+mböhünda. 35 Ngörü sina Samariahünd+mayu ranai kak+ sepur+münd+ hu nindou tüküyahi apoei-r+hündeimbi+ wor+ hifand+ra-ndeimbi+mayu ranahambo sagadowohü yahuya, ‘Nindou ndanahambo se did+iboadond+wor+. Se ahamböhünda kak+ püt+iyafi ana, ro asükainda h+h+ndahe dügühü+ s+hambo h+h+nd+he ndahan+n+imboyahi,’ mehundo,” mehu.

36 Sisas ai asükaiyu düdufindowohü yahuya, “Se s+haf+ hohoan+monambo nindou ng+m+ ra düdi wandafi ranahambo ngusüfo paririmbayua?” mehuamboyu. 37 Ai hoafiyuh+ yahuya, “Nindou sapo düdi ai ahambo hanü

hĩpoamborirũhĩ mafarĩherũ ranai-ani,” mehundowamboyu. Asu Sisas ai sĩmborĩ hoafi-yundohũ yahuya, “Se ŋgafi moani rani sũngundowandi,” mehando.

Sisas ai Mata Mariambo hu hoeimareapĩ

³⁸ Sisas ai ahambo sũngrurũ-rundeimbĩ babĩdĩmbo nafĩ homondũhĩ ai ŋgoafi mamĩ Mata nĩmarũmbĩ rani ŋgoafihũ tũkũfiyuane asu ahambo serĩmĩndĩ worĩnĩmarerĩ. ³⁹ Mata ai akĩdĩmbũyo hayamboyo ahandĩ ndũrĩ ra Maria ai sifo Adũkarĩndĩ yirĩkĩmĩ nĩmarĩmbo ahandĩ yamundĩfe hoafi wataporĩmbo-arandĩ ra hĩhĩmborĩmayo. ⁴⁰ Ŋga asu Mata ai afĩndĩ ratũpurĩ worambe engoro ranahambo tĩŋambo-yowohũyo ai moai ŋgusũfoambe ndore kũreandĩ. Ai ahambo-so ho hoafi-yondowohũ yahoya, “Adũkarĩ seana awi moai wandĩ akĩdĩ ranai hĩnĩŋgĩreandĩranĩ munũgumbo ratũpurĩ wand-amboani rarawarĩhandĩ ranahambo ana hohoanĩmoyafĩyo? Se hoafi-yafĩndoani anĩmbo ai sĩnĩ mwo mo mbĩfarĩhendĩrĩ,” mehundowamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai sĩmborĩ hoafi-yundowohũ yahuya, “Mata, Mata, seana munũgumbo moatũkunĩ ranahamboanafĩ afĩndĩ hohoanĩmoyafũhĩ ŋgusũfoambe ndofe kifekoate-ayafĩ. ⁴² Mamĩ moatũkun-ane adũkarĩ hamĩndayo. Maria aiana aboedĩ moatũkunĩ hamĩnd-ane ai warĩfe semĩndĩmboayo. Rani-moatũkunĩ ranai ahandĩ warambeahĩndĩ ŋgĩrĩ hũndũhũmũndĩ,” mehando.

11

Sisas ai Godĩmbo dĩdĩbafĩfembo hohoanĩmo yamundĩmareandĩ (Matyu 6:9-15; 7:7-11)

¹ Mamĩmbo Sisas ai ŋgorũndũhĩ dĩdĩbafĩyuhũ manũngu. Ai dĩdĩbafĩyũ kĩkamũnduane, asu ahambo sũngrurũ-rundeimbĩ mamĩ ranai hoafi-yundũhĩ yahuya, “Adũkarĩ, se yĩhoefĩmbo dĩdĩbafĩyorambo ra Son ai ahambo sũngrurũ-rundeimbĩmbo ramareapurĩ nou yamundowamunĩ,” mehuamboyu. ² Asu Sisas ai hoafi-yupurũhĩ yahuya, “Se ndandu dĩdĩbafĩ-ndafundũhĩ anĩmboya,

‘Ape, sĩhafĩ ndũrĩ ra moani ahĩnũmbĩ-mbeyowamboane.

Sĩhafĩ ŋgĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ra mbĩkosowamboane.

³ Munũgumbo si ro sesĩ semĩndĩmbo hohoanĩmoayefĩ ra se ndawamunĩ.

⁴ Yĩhoefĩ moaruwai hohoanĩmo ra amboawi mbĩsafĩmunĩ, ro-amboani munũgumbo nindou yĩhoefombo moaruwaimbo-rĩhimuna, amboawi asahundũrĩ nou.

Asu se yĩhoefĩmbo nĩnĩ-moatũkunĩ refe hoeifemunĩmboayo

ranambe ndowandĩfĩmunĩ ŋgamboayafĩ,’ mbĩsĩmo,” mehu.

⁵⁻⁶ Ranĩyu asu Sisas ai hoafi-yupurũhĩ yahuya, “Asu se sĩhafĩ ŋgunĩndĩmayu ranahandĩ worĩna nĩmbĩ mbusũmondũhĩ hafĩ hoafi-yafĩ-ndowohũya, ‘Wandafĩ, se wambo bret ŋgĩmĩ sawapurĩ, nĩmboe sapo wandĩ ŋgunĩndĩ ai nafĩmbo sũnĩ tũkũmefiyũ, ŋga ro ai sesĩmbo sesĩ-koate-anahĩ.’

⁷ Nindou worambe amaru ranai rande sĩmborĩ hoafi-nduhũya, ‘Yipurĩ parĩheamboanahĩ, ŋga se wambo tĩŋĩrĩfo ndawandĩrĩ-mboayafĩ, ŋga ragu moeindani ŋgafi. Roana nĩmori babĩdĩmbo fondĩhũ apoefĩ. Ro ŋgĩrĩ botĩndahe sĩhambo nĩnĩ-moatũkunĩ amboani ndahanĩnĩ,’ mbũsũmbui.

8 Ro sihamumbo hoafiyahapurí, worí aharambüri ranai botíndüfi níní-moatükuníyo mbonímbo-maramündu ra worambeahíndí fufundamündí dagadombui. Nindou ranai ahandí nguníndí ranahambo faríhefímbo rareandühíyupoaní, nga düdu-düdupo-marürambo ranímbo dagadombui.

9 Ro sihamumbo hoafepapurí nda, düdundafundaní anímbo God ai sihamumbo dagapurímbui. Kokoarundí anímbo hoeindumboemo. Yipurífihi píra-ko-píra-kondundaní anímbo yipurí ranai sihamumbo sübüdühoemboe. 10 Aníhondane, munguambo nindou düdi-düdufi arandí hu-anímbo ai ndemündümbui. Nindou düdi ai kokoara hu-anímbo ai hoeindeambui. Munguambo nindou düdi ai yipurífihi píra-ko-píra-koara hu-anímbo ahambo yipurí ra sübüdühoemboe. 11 Asu síhafí nímorí ai kiní sao sei hehi düduehíndí ra se harínendí madabudüríyo? 12 Asu síhafí nímorí ai songo sao sei hehi düduehíndí ra asu se aheímbo hífitaní madabundürüyo? 13 Se moaruwai hohoanímoyomo-rundeimbí nindou-anemosi, nga asu se sihamundí nímorí ranaheimbo aboedí moatükuní sabudürí arundí. Mamí yahurai-ane nindou dídíyei Ape sünambe amaru ahambo düduehíndí ana, Yífiáfí Aboedí dagadürímbui,” mehu.

Sisasímboya moaruwai nendíyafe bogorí Berseburíndí ngíníndínamboane ratúpuríyo arandí masei
(Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

14 Mamímbo Sisas ai moaruwai nendí hemafoareandí nindoundí fiambe nímamímbo nindou ranai wataporíkoate-yu maranda. Nindou ranahandí fiambeahíndí moaruwai nendí ranai kosífoendühíyo, asu nindou-mayu ranai wataporímayu. Raníyei nímorehí nindowenihi ranai mahepünahíndí. 15 Nga asu nindou bídífirí ai hoafíyeihí seiya, “Sisas ai moaruwai nendíyafe bogorí, ahandí ndürí Bersebur, ahandí ngíníndínambo moaruwai nendí ra nindowei fiambeahíndí raguanam-bore arandí,” masei. 16 Asu nindou bídífirí ai Sisasímbo refe hoeífímbo seihehi hohoanímoyeihiya, “Ai Godíndí ratúpuríyo rawareandí ra nafuim-bohünda hepünífeimbí moatükuní rambírea-ndamboane,” masei.

17 Asu Sisas ai ahei hohoanímbo ra fífiréandürí haya hoafíyundürühi yahuya, “Nindou dídíyei ngoafí mamí papíríhi nímareimbí ranai yimbumbore yíbobore haya yífiarayo ana, ngírí aboedí nímboei. Asu nindou mamí raní worambeahíndí ranai yimbumbore yíboboríhi mburíhü aheihorí yífiarayeí ana, ngírí aboedí nímboei. 18 Asu Sataníndí nendí ranai yimbumbore yíbobore haya ahafehoarí yífiarayo ana, asu nüngunde mamühi ngíníndí maníngoá? Se wambo seiya, ‘Ai ana moaruwai nendíyei bogorí ahandí ndürí Berseburíndí ngíníndínamboani moaruwai nendambo hefoare arandí,’ masei. 19 Asu ro Berseburíndí ngíníndínambo moaruwai nendí ra raguanambo-mbaríthea mbonana, asu síhei nendí ai dade ngíníndínambo moaruwai nendí ra raguanamboru arunda? Síhei nendí ranai síheimbo yíbobondundürühi síhei hoafí ra aníhondüyopoaní mbísímo nafuindímboemo. 20 Nga asu God ai ahándíhoarí wambo ngíníndí ra sendíraní raní ngíníndínambo moaruwai nendí ra raguanambo-aríheandí ana, awi se randíhi fífiríndíhíndí God ai ngíníndí hífandarandí ra síheimbo-so tüküfemboe.

21 Nindou harí ngíníndí ai munguambo yífiarí nímínehoarí gugure haya ahandí worí ranahambo hífandarandí ana, ahandí munguambo moatükuní ranai aboedí yagodímboe. 22 Nga asu nindou ngorü harí ngíníndí hondü ai

tüküfi nindou ran+di bo yifiari+yafan+imbo ahambo hifi namboariri ana, nindou muŋguambo nindou fehefe yifiari+imbo napo ra fufundamündühi asu ahandi+mayo napo muŋguambo ra nindou amurambo yibobondearümbui. ²³ Nindou düdi ai wandi ŋgunindi+yupoani ehu aiana wambo yi boaruko-reandi+rühani. Asu nindou düdi ai wambo fari+hefendi+ri hefe nindou ranaheimbo gugurifendüri+koate-ayu ana, ai aheimbo wari+badandüri wakindearümbui,” mehu.

*Moaruwai nendi ranai asükaiyo tükumefeyo
(Matyu 12:43-45)*

²⁴ Sisas ai yahuya, “Moaruwai nendi nindou-mayu ranahandi fi-ambeah+ndi makosi+foendi ranai n+ne hifi ni+ŋondi anango ran+nambo ran+hi wari+hefe ni+mar+imbo kokora howohane. Ai fondi ra mam-amboani hoiefekoate-ayo ana, ai ahandi+hoari hoafi+ndowohü an+imboya, ‘Awi ro asükainda wandi horombodi+ wori hi+ni+ŋgi+mar+iheandi ran+nambo hi+hi+ndahe nga,’ mb+simboe. ²⁵ Asu ai ŋgo wori ra hoeindeanda moani aboedi yi+hoari+hefe di+di+boado-yi+mi+ndümbi fondar+imboe. ²⁶ Ranan+imbo asu ai ŋgo moaruwai nendi 7 bi+di+fi+rambo fi+hi+ndam+nd+ndüri ŋgo ai mam+ran+ worambe ni+mandeimboyei. Moaruwai nendi süngu tükumehindi ranai moaruwai ham+ndi+ndeimboyei. Muŋguambo ai nindou-mayu ranahandi fiambe gugur+ndahi ni+mandiani an+imbo nindou ranai horombo mamaru nahurai ni+mar+koate moani moaruwai ham+ndi hondü ni+mandümbui,” mehu.

Nini nindou ai an+hondümbi hi+hi+fi+hi+hi+mandei

²⁷ Raniyo asu Sisas ai ran+ hoafi ra yare hoafiyuambe ni+morehi mam+ni ni+morehi nindowenihi af+ndi meŋgoro ran+ mbusümo botife Sisas+imbo hoafiyowohü yahoya, “Ni+morehi ndanai si+hambo wak+ram+nd+ni+ni+mbura ti+ti+hümaran+ni+ ranai ana hi+hi+fi+hi+hi+fi+mbeyo-wamboane,” mehoamboyu. ²⁸ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou di+di+yei ai God+ndi hoafi hi+mbori+yei mburi+hi rani+süngu+ri+hi+ndi aian+imbo hi+hi+fi+hi+hi+fi+mbeyo-amboane,” mehu.

*Nindou bi+di+fi+ri ai Sisas+imbo hepüni+feimbi moatükuni refembo
düdumehindo*

(Matyu 12:38-42; Mak 8:12)

²⁹ Ni+morehi nindowenihi af+ndi ranai türehowohü ahambo aki+ni kak+mar+hi+om+ndei heiamboyo aheimbo hoafiyundüri+hi yahuya, “Nindou hapondanambe an+imboei ndanai ana awi nindou moaruwai ham+nd-anei. Ai ana hepüni+feimbi moatükuni hoiefemboanei hohoan+moayeiyi sapo wamboya ai an+hondü God+ndi ratüpur+yo ratüpurayü yaho fi+fi+ri+feimbohünda. Nga asu aiana ŋgi+ri ni+ni+moatükuni+yo tükefeyo ranahambo hoeind+hi+ndi, nga wani. Aiana sapo nindou God+ndi hoafi hoafi+yu-randeimbi ahandi ndüri Sonambo ni+ne-moatükuni tükumefeyondo ran+moatükuni yanggi+ri an+imbo hoeind+himboyei. ³⁰ Mare yahuraiyo God+ndi hoafi hoafi+yu-randeimbi nindou Sona ai Ninife ŋgoafi+hi nindou amarei ranaheimbo yahurai-ane yaho nafuiyo-ndüri+imbohünda tükumefeyo. Mare yahurai-an+imbo Nindou Hondü ndanai-amboani tükündüfi+mbui God ai nindou hapondanambe amarei ranaheimbo nafuiyo-ndüri+imbohünda. ³¹ God ai nindumbo yi+bobofendüri+imboayu ran+ si tükufeyo+ambe an+imbo bogori adükari

nimorehi hifi warĩ kadüdanipoedi ai tükündife nindou hapondanambe animboei ranaheimbo nini-moatükunĩ ai moaruwai ramarĩhindi ranimbo papi-hoafindandürimboe. Rani-moatükunĩ refemboayo ra nimboe sapo ai adũkarĩ bogori Soromonĩndĩ ndofe fifirife hoafi hĩmborĩmbo-hũndambo ahandĩ hifi bidifirani anjũnipoedi hiniĩngire haya masĩno. Nga ro siheimbo hoafehandürĩ nindou sihei mbusũmo anũngu aiana Soromonimbo ngasũndirũmboani. ³² God ai nindoumbo yĩbobofe-mboayu rani si tüküfeyoambe ana Ninife ngoafihũndĩ nindou ranai botĩndahi nimboeimbo siheimbo papi-hoafindühürimboeyei. Ai refemboayei ra nimboe sapo Sona ai hoafi wataporĩmbo-maranda hĩmborĩyeyi mburĩhũ moaruwai hohoanĩmo ahei ra hiniĩngĩmarĩhindi ranimbo-hũnda. Nga asu ro siheimbo hoafehandürĩ sihei mbusũmo nindou mamĩ anũngu aiana Sonambo ngasũndirũmboani,” mehu.

*Nindou-yafe hohoanĩmoambe si nahurai
(Matyu 5:15; 6:22-23)*

³³ Sisas ai yare hoafiyuhĩ yahuya, “Nindou didĩ ai moai ram hai ra yimundĩhi mburĩhũ wambürĩ hoarehĩ dĩbonapĩrũhi rĩhũndĩ, nga wanĩ. Aiana moanĩ sapo yimundĩhi mbundĩhũmbo nĩmoamo fondĩwamĩ nindĩhindanĩ animbo si ranai boakĩboadeandanĩ nindou didĩyeyi worambe fandahindühĩ hoeindĩhimboeyei. ³⁴ Sihei hĩmboarĩ ra sihei hohoanĩmo ranahandĩ ram hai nahurai-anendürĩ. Asu sihei hĩmboarĩ ra aboedayondürĩ ana, sihei hohoanĩmoambe si ranai boakĩboadeandürĩmboe. Nga asu sihei hĩmboarĩ ranai moaruwaiayo ana, sihei hohoanĩmoambe nĩmbĩ bũndearũmboe. ³⁵ Ranĩmbohũndambo animbo se hĩbadĩhũmbo, nga asu sihei hohoanĩmoambe si amaro ranai nĩmbĩndeamboe. ³⁶ Asu munjuambo hohoanĩmoambe sihei fiambe ranai si yangĩrĩ boakĩfoareandühĩ gorũgoanĩnĩ nĩmbĩ nĩmarĩkoate-ayondürĩ ana siheimbo si ranai boakĩboade-andürĩmboe ram hai si boakafoareandĩ nou,” mehu.

Sisas ai Farisi nindouyomo asu ahĩnũmbĩ hohoanĩmo fifirundeimbĩ bogoriyomo ahamumbo papi-hoafĩmarapurĩ

³⁷ Sisas ai wataporĩmbora mbura asu Farisi nindou mamĩ ai hoafiyundühĩ yahundoya, “Dũgũfĩ dagoade-ndĩhoamboane,” mehundo. Raniyu asu Sisas ai hũfu farifi sesĩ fondĩhũ mamaru. ³⁸ Raniyu asu Farisi nindou ranai Sisas warĩ popaikoate nĩmarũ sesĩ ra masesuwa hepũnĩmefiyu. ³⁹ Adũkarĩ ai hoafiyundühĩ yahuya, “Farisi nindou seana hoe simĩndĩ hipĩrĩ asu sesĩ foefe sesĩ hipĩrĩ ra moanambũh-ane ndoru popoaiarĩhoemo. Nga sihamundĩ wagabeyahĩ ana hũmbuhũnĩ hohoanĩmo asu munjuambo moaruwai hohoanĩmoane amaropurĩ. ⁴⁰ Seana hĩhĩndĩ hohoanĩmo-yomondeimb-anemo nĩmboe sapo God weindanĩ nafĩmarandĩ ai wagabe-amboanĩ nafĩmarandĩ. ⁴¹ Nĩne hohoanĩmo aboedi sihamundĩ ngusũfoambe amaropurĩ ranambo nindou didĩyeyi nĩne napo mbonĩmboarĩhũmũndĩ ranaheimbo fandĩhaundürĩ. Rawarundĩ animbo asu sihamundĩ munjuambo moatükunĩ ra aboedi yangĩrĩndĩmboe.

⁴² Farisi se hĩpoanĩmboembou-anemo! Nĩmboe sapo seana munjuambo akĩdĩbou sesambefembo moatükunĩ wambĩfĩ nahurai ranane se yimũngurundũmo mburu asu 10 ranahandĩ ngorũ bidifirĩ ra Godĩmbo yĩboboru asĩhoemo. Nga seana mbumundĩ hohoanĩmo asu Godĩmbo ngusũfo pefembo hohoanĩmo ranahambo hiniĩngĩrumboanemo. Se rani

hohoanimo ra afindi hohoanimo-ndimondühi asu se ngoru ahinümbi ra hinngife poani.

⁴³ Farisi, se hipoanimoembou-anemo! Nga seana Suda-yafe rotu wori ranambe bogorimbofe nimarimboanemo hohoanimoemo. Asu nindou ai sihamumbo nindou afindi himboahü hihifi-mbiri-hümuna yahomo houbonemo.

⁴⁴ Se hipoanimoembou-anemo! Se hoeifekoateimbi yif-ambe nahurai-anemo. Nindou yif-ambe ranahambo fifirifekoate raniwami hei hehi asu raninambo moaruwai tükümehindi. Yahurai-ane sihamundi moaruwai hohoanimo wagabe ragu amaropuri ranai nindou-yafe hohoanimo moaruwaimbo-ndeandürimboe,” mehu.

⁴⁵ Nindou mam ahinümbi hohoanimo fifireandeimbi ai hoafiyuh yahuya, “Yamundo-randeimbi, se rani hoafi Farisimbo hoafayafi ranana yihoefombo kameihi moaruwaimbo-rowamunühanafi,” mehuamboyu. ⁴⁶ Asu Sisas ai hoafiyuh yahuya, “Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi, Se hipoanimoembou-anemo. Seana nindou bidifiriyei daboahamndiwami nimboreimbi mbisahümündi yahomo houmbo hüpütüründümo nandundühanemo. Asu seana ngiri akidou-amboani wari pandundi nimboreimbi moatükun aheiwami manandundi ranahambo farihendüri hefe semindimbo, nga wani.

⁴⁷ Se hipoanimoembou-anemo! Nga seana Godindi hoafi hoafiyomo rundeimbi sihamundi amoa mam hifokoa-marupuri ranahamundi yifambe yihururu arundi. ⁴⁸ Seana nafuiyomo-ndühanemo, sapo sihamundi amoa Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi hifokoamarupuri ranahambo aboed-ane yahombo. Nimboe sapo ai ahamumbo hifokoamarupuri, nga se ahamundi yifambe yihururu arundi. ⁴⁹ Asu aboedi ndorihoyoweimbi hohoanimo Godindi-mayo ranai hoafiyowohü yahoya, ‘Ro Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi asu hoafi sowandümo homo-rundeimbi ra koandih-he-heapuran bidifiri hifokoandupuri-mboemo, asu bidifirambo moaruwaimbo-ndüpurimboemo,’ mehu ⁵⁰ Munguambo nindou hapondanambe ai hütiyomo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi hifikoamarupuri. Horombo God ai hifi nda nafirandambe peyo haya sinimbo hapondadi ni morehi nindowenih burayei aheimbo yagodimboe, nga rani süngumbo animbo tinirifo ndahümündimboyei. ⁵¹ Ai nindou hifokoako-marupuri Aber nunguwami piyo haya sin Sekaraia nunguwami kikire hinngimareandi. Nga asu ranahambo Godimbo sesi sihefe fondikimi Godindi worambeyo kefoaru marundi. Munguambo moaruwai hohoanimo ranahandi hüti ra nindou hapondanambe burayei aheimbo rani süngumbo animbo tinirifo ndahümündimboyei.

⁵² Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi, se hipoanimoembou-anemo. Nga seana fifirife aboedi semindimbo-mayo ranahambo yipuri papi ru hinngirundühanemo. Nga seana sihamundihoari kefoundühiyomopani, nga asu bidifiri ai kefoefe fifirife semindimbo seiani-ane asu se nafi gürarundüri,” mehu. ⁵³ Sisas ai wori nimarümbi ra hinngire hayambo hu-ane ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbiyomo asu Farisiyomo ai ahambo moaruwaimbo-rüwurihi düdu-düdumaruri. ⁵⁴ Ai ahambo refi hoeifiyuwani asu aboedi simbori hoafikoate-nduan ahambo papi hoafindihuri yahomo houmboemo ramarüwuri.

12

Farisi-yomondi yimbu yafambeimb+ hohoanimo ranahambo h+badumbo (Matyu 10:26-27)

1 Nindou afindi tausen gugureandühiyo asu simbori tñari yipütapürimayi. Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo boatei hoafiyupurühi yahuya, “Se Farisi-yomondi fufudigoyo-randeimbimbo moatükun+ yis ranahambo h+badumbo. Ro hoafayah+ ranana ahamundi yimbu yafambeimb+ hohoanimo ranahambo anah+ hoafayah+. 2 N+ne-moatükun+ munquambo hapondanambe gabudambe engoro ranana asu süngunambo weindah+ gabud+wami n+moamo yagod+mboe. Asu n+ne-moatükun+ munquambo dibo mengoro ranai weindah+ fifinde fifindendamboe. 3 N+ne-moatükun+ n+mb+ n+maroan+ hoafimayei ra asu si peyowohü h+mbor+ndeimboyei. Asu n+ne-moatükun+ se-dibo yipuri parihi hehi hoafi s+moas+nambo watapor+mbomari+hünd+ ra weindah+ wor+ bog+mond+wami n+mb+moembo pukuna hoaf+ndeimboyei,” mehu.

Sih+r+ God+mbonyang+r+ an+mbonyih+mbon+ndihur+amboane (Matyu 10:28-31)

4 “Wandafi mam+, ro s+heimbo hoafehandüri, nindou fi hoeari yang+r+ hifokoaru arundi ranahambo se y+h+mboyopoan+, nga asu ng+r+ yifiafi ana hifokoandundi. 5 Nga ro daboe y+h+mbombo ra s+heimbo hoaf+ndamboyah+. God+mbonye y+h+mbondei sapo ai an+mbony+hifokoefe mbur+mbonyhai ngoaf+nambo koar+hefe rambo ng+n+ndeimbayurani+mbonyhünda. An+hondane, mam+ ranahambo yang+r+ an+mbony+h+mbondefomboane. 6 Ndu ak+dou hondahüfeimb+ ra yimbu toeanambo yang+r+ane pemiyei sahümundi ar+hünd+. Nga asu God ai ng+r+ mamamboan+ mitan+ndamünda. 7 Nga asu God ai nüngunümb+ mb+r+nan+jyio s+hafi mbiroambe amaro fifireamboani. Ran+mbonyan+mbonye y+h+mbonyndeimboyei, seana God+ndi h+mbonyhü ndu ak+dou ranaheimbo ngasündi-hindür+mbonyane,” mehu

Sih+r+y+h+mbonykoyate Sisas+ndi ndür+ weindah+ hoaf+ndefomboane (Matyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Sisas ai hoafiyuh+ yahuya, “Ro s+hamumbo hoafehapuri nindou düdi nindou h+mbonyhü nüngumbo ro Sisas+mbonyan+hondümbonyr+hin+mbonyanah+ ehu ana, simbor+ nindou ranahand+ ndür+ Nindou Hondü ro God+ndi sünambeah+ndi nendi-yomondi h+mbonyhü nindou ranana wandani mb+samboyah+. 9 Nga asu nindou düdi nindou h+mbonyhü nüngumbo wamboya moai ahambo an+hondümbonyr+hin+ ehu ana, asu simbor+ amboan+ God+ndi sünambeah+ndi nendi-yomondi h+mbonyhü ai wandiyupoan+ mb+samboyah+. 10 Nindou düdi ai Nindou Hondümbony moaruwai hoafayu ana, God ai amboawi mbüsümbui. Nga nindou düdi ai Yifiafi Aboedi ranahambo moaruwai hoafayu ana, God ai ng+r+ amboawi mbüsu, nga wan+. 11 Ai s+hamumbo rotu wor+nambo papihoafi h+mbor+yomonyundeimbimbo asu bogori nindou-yomondi h+mbonyhü ndowapundümo ngomondan+ ro nüngunahurai asu n+n+ hoafi hoafimandefi mb+simbo houmbo ranahambo af+ndi hohoan+mond+mbonyemo. 12 Mami rani-simboan+ an+mbonye n+ne hoafi hoafimbo ra Yifiafi Aboedi ranai s+hamundi hohoan+moambe hor+nde dagapur+mbonye,” mehu.

Kak+ af+ndeimbimbo nindoundi h+h+ndi hohoan+mo kofoye hoafi

¹³ Nindou afindî gugure meŋgoro ranambeahindî mamî ai hu Sisasimbo hoafiyuhî yahuya, “Nindou yamundo-randeimbî, se wandî amonŋoambo hoafindafanî ai apendî-mayo napo yihoehî ra yibobondîhoa-mîndembo,” mehuamboyu. ¹⁴ Asu Sisas ai hoafiyundowohû yahuya, “Dîdî ai hoafîmayuwamboyo ro sihafandî papi-hoafî hîmborîyohû yibobofembo rana?” ¹⁵ Asûkai hoafiyundûrûhî yahuya, “Se ndondîhî hîbadîhûmbo, ŋga munŋuambo moatûkunî semîndîmbo afindî hohoanîmondîmboemo. Nga se ŋgîrî koadûrû koadûrûmbo nîŋgo napo ranîfihî ndowandîfî,” mehu.

¹⁶ Sisas ai kafoefe hoafî ra wataporîmbo-randûhiya, “Nindou napo afîndeimbî mamî ranai hîfî ranîfihî nûmbûrî hîfireandanî afîndî safîmayo. ¹⁷ Nindou ranai aimbo nîmarû hohoanîmoyuhûya, ‘Ro nînî nûnûngundîheambo, ŋga nûmbûrambeahîndî sesî ra kurîfembo fondî wanayo,’ mehu. ¹⁸ Ranîyu asu hoafiyuhîya, ‘Awi ro nda sîngundîhea. Wandî sesî worî ra munŋu bîrîboadîhe mbundîhambo mamî afîndî worîmbondîhî mbundîhambo wit asu amurî napo ra kundîheamboyahî.’ ¹⁹ Rananîmbo wandîfimbo hoafîndahûhiya, ‘Hapoana afîndî hîmboanî aho ra sesîmbo aboedî napo ra wanŋei-ane. Nga nîmandefî sesî ra dagudîfî hoe ndîmîndefî raraondîhundîhî hîhîfî-hîhîfîndefo,’ mehu. ²⁰ Nga asu God ai hoafîyundûhî yahuya, ‘Seana ŋgusûfokoate nindou-anafî! Hapo nîmbîkoanî anîmbo se yîfîndamboyafî. Nga asu nindou dîdî ai napo sihafî-mayo ndorandîfî masîhawandî ra mandemûnda?’ mehu. ²¹ Yahurai anîmbo nindou dîdîyei napo afîndeimbayeî aheimbo tûkundîfemboe, ŋga aiana Godîndî hîmboahû napo-koate-anelî,” mehu.

*Ngusûfo pukîyowohû afîndî hohoanîmoyo hoanŋo hoafî
(Matyu 6:25-34)*

²² Sisas ai ahambo sîngururû-rundeimbîmbo hoafiyuhî yahuya, “Ro sihamumbo hoafehapurî nda, Se nînî sesî madagudîfî mbîsîmo asu nînî hoearî yihoefî fî gabudîmandîhu mbîsîmo houmbo afîndî hohoanîmondîmboemo. ²³ Yangîrî nîŋgo ranane adûkarî hamîndayo, ŋga sesî ana moanane asûkai fi-ane adûkarî hamîndayo, ŋga hoearî ana moanane. ²⁴ Asu awî se ndu nîmoamo ahahabodeî ranaheimbo hoeirundûrî. Ndu ranai ana moai nînî-moatûkunî hoarî hîfîkarîhî, sesî yimunŋurîhîmûndî heî worambe sihehî raraorîhîndî, ŋga aheimbo ana God ai sesî ra sagadûrî arandî. Nga seana ndu ranaheimbo ŋgasûndîhîndûrîmboanei. ²⁵ Se rani-moatûkunîmbo afîndî hohoanîmoayafî ranai ŋgîrî fandîhenînanî akîdou gedûhî safî yangîrî nîmbafî. ²⁶ Asu se akîdou moatûkunî yahurai ra ndofe hîfandîyokoate-ayafî ra asu nûngundo adûkarî moatûkunî ra hîbadîmandanda?

²⁷ Nûngure hayamboyo wohî ahurîyei arîhîndî ra hoeiru, aiana moai aheî fimbohûnda hoearî kakîyei asu ratûpurîyei rîhîndî. Nga ro sihamumbo hoafehapurî horombo adûkarî bogorî Soromon ai napo afîndeimbîyu, ŋga ahandî yihuru aboedî yihurumaramûndu ra wohî ahurî ranai Soromonîndî yihuru ra ŋgasûndeamboane. ²⁸ God ai wohî hapondanî yangîrî amaro ra hîfîhû hoearî yihurure hînîŋgîreandûhani, ŋga asu sûmbo ana haiambe pifemboane. Se akîdou anîhondûmbofe-koate-yomondeimbî God ai sihamumbo amboa hoearî yihurundeapurîmbui. ²⁹ Se nînî sesîmboyo mbîsei asu nînî sîmîndîramboyo mbîsei hehî rana-hambo afîndî hohoanîmondeî ŋgeimboyei, ŋga yowanî. ³⁰ Godîmbo anîhondûmbofe-koate-yeimbî ana munŋu moatûkunî ra semîndîmboane

hohoanimoayei, nga Ape God ai fifireamboani se semindimbo afindi hohoanimoayei ra. ³¹ Nga God nginindi hifandarandi ranahambo kokondunandi animbo ran amboani dagapurumbui,” mehu.

*Aboedi napo gugurife hohoanimo
(Matyu 6:19-21)*

³² “Sipsip afindifuri ra se yowan yhimbo-ndeimboyei, nga nduhi sühüsi, s̄hei Ape ai s̄heimbo amboani nginindi hifandarandi ranambe hifandiyondürimbo yifirayu. ³³ Se s̄hamundi napo ra kakifih̄i koandihou mbundu asu napo-koate-yeimb̄i ranaheimbo kaki ra dabudür̄i. Se kaki foefe h̄ip̄ir̄i yahurai ndowandümo n̄mai moaruwaiyo rakoate-yoweimb̄i asu rananimbo aboedi napo s̄nambe gugurindundi. Nḡir̄i s̄nambe ana fandih̄oayo, nḡir̄i h̄umbuhün̄i nindou ndahümündi asu s̄s̄imbüm̄i ai dagüdi. ³⁴ S̄hei nḡusüfo ana sapo nahi s̄hei napo yanḡor̄ih̄i animbo kündarümbui.”

*Nafindihümind̄i n̄mandimbo h̄badihünd̄i
(Matyu 24:45-51)*

³⁵ “Se hoear̄i yihuru-r̄ihümündi amarei nou n̄ne-moatükun̄i tüküfemboayo ranahambo h̄badühündüh̄i s̄hei ram ra yimund̄ihinda simbeyowamboane. ³⁶ Se ratüpur̄iyei r̄ihündeimb̄i nahuraindeih̄i asu ahei bogor̄imbo nindou ai n̄moreh̄i semindimbo si ra hu mbura asu h̄ih̄ir̄ifi huan̄i nou h̄bad̄ihori. Ai süfu yipur̄i fih̄i p̄irako-p̄irakondandant̄i n̄mai yipur̄i s̄übüd̄ih̄ehind̄i. ³⁷ Asu ahei bogor̄i nindou ranai hu h̄imboyuwani yapombefoate yanḡir̄i n̄marei ahambo hifandar̄ihori ana, ai h̄ih̄if̄i-h̄ih̄if̄indei. Ro s̄heimbo an̄ihondümoanah̄i hoafehandür̄i bogor̄i nindou ranai ahand̄i war̄ihoardarümb̄i nḡis̄ihar̄i hoear̄i ra yimünd̄ihai mbunda hoaf̄indündür̄ani ses̄i fond̄ik̄im̄i n̄mandeian̄i düd̄i ses̄i dagadür̄umbui. ³⁸ Ratüpur̄iyei-r̄ihündeimb̄i ranai n̄mb̄i mbusümomboyoy asu si hoaf̄imboyoy hifand̄ihümbö n̄mareian̄i ahei bogor̄i nindou ranai hu hoeiareandür̄i ana, ai h̄ih̄if̄i-h̄ih̄if̄indeimboyei. ³⁹ Se fif̄ind̄ihind̄i s̄apo wor̄i aharambüri ranai n̄ni-simboaniyo h̄umbuhün̄i nindou tüküfemboayu ra fif̄ir̄areand̄i ana, tükündafu h̄umbuhün̄i-ndimboemo mbüs̄i haya günde n̄mandümbui. ⁴⁰ Ranimboane se-amboani h̄bad̄ihümbö, nga Nindou Hondü ranai tüküfembo ra m̄itan̄i-r̄ihümündi hehi h̄id̄ibo-h̄id̄iboyeambe animbo kudümbui,” mehu.

*Nindou ratüpur̄iyafan̄i-r̄inandeimb̄i aboedi asu moaruwai ranahafand̄i
kafoefo hoaf̄i
(Matyu 24:45-51)*

⁴¹ Pita yahuya, “Adükarī hoafayaf̄i nda yihoeimbo yanḡir̄iyaf̄i asu muṅguambo nindoumboyaf̄i?,” mehuamboyu. ⁴² Simbor̄i Adükarī ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Nindou düdi ai aboedi ndore an̄ihondümbö fif̄ireandeimb̄iyu haya aboedi ratüpur̄iyu randeimbeyua? Nindou ranahambo ahand̄i bogor̄i nindou-mayu ranai an̄ihondümbö-r̄ir̄i hayambo wambo worambe ses̄inapo engoro ra hifand̄iyohü ratüpur̄iyomo rundeimb̄i nindou ai ses̄i semind̄i simboani segupur̄i ramböhünda kaboadir̄i h̄in̄nḡindir̄umbui. ⁴³ Nindou ranahand̄i bogor̄i nindou ranai worambe tüküfi hoeiriran̄i ratüpur̄ayu ana, moant̄i af̄ind̄i ham̄ind̄i h̄ih̄if̄i-h̄ih̄if̄i-mbiyuwamboane. ⁴⁴ Ro s̄hamumbo an̄ihondümoanah̄i hoafehapur̄i, bogor̄i nindou ranai nindou ranahambo ahand̄i muṅguambo

moatükunî ranahambo hifandimbo bogorîmbondirü hîñîngîndirümbui. ⁴⁵ Nga asu nindou ranai yare hohoanîmoyuhüya, ‘Awi, wandî bogorî nindou ranai ngîrî nîmehünou hîhîrîndüfi düdu,’ yahu haya bodîmondî ratûpurîyei rîhündembî nîmorehî nindowenihî ranaheimbo bubuhaiyu sesî sesü bia ndümündü haya hîhîndî hohoanîmondümbui. ⁴⁶ Nga asu bogorî ndindou ranahambo ahandî ratûpurîyu-randeimbî ranai mamî sîmboanî ngîrî tükündîfiyu mbüsî haya hîdîbo-hîdîboyuambe anîmbo tükündüfimbui. Rananîmbo bogorî nindou ranai bubundürî mbunda koandîheiranî ngu nindou bîdîfirî hîmborîkoate-yei rîhündembî babîdîmbo nüngumbui.

⁴⁷ Ratûpurî-yurandeimbî ranai ahandî bogorî nindou ai refembo yifirayû ra fîfîreandî, nga ai refekoate-yu, asu bogorî nindou ai yifirayû süngufekoate-ayu ana, bogorî nindou ranai afîndîmbo bubundürümbui. ⁴⁸ Nga asu ratûpurîyu-randeimbî ranai ahandî bogorî nindou yifirayû ra fîfîrîfekoate-yu haya ndofe ratûpurîkoate-ayu ana, asu yimbunamîmbo safî bubumboani. Sapo nindou dîdîyei afîndî hamîndî masahümündî ana, asu sîmborî afîndî hamîndî mbîsehîndamboane. Asu nindou ranahei warîhü afîndî hamîndî asîhîhendî ana, asu sîmborî afîndî masîhîhendî ra ngasündeandimbî segodürîmbo hohoanîmombeye-amboane.”

*Sisas ai nindou yikürübüfe-ndürîmboyu makusu
(Matyu 10:34-36)*

⁴⁹ “Ro makosahî nda hîfî ndanîhü hai pûpîfemboyahî makosahî asu hai ranai yimbeyowa sahehea yifiar-ayahî. ⁵⁰ Nindou hoeambe hundürayeî nou ro asûbusî afîndeimbî hundürü-ndamboyahî, nga hundürü ra awi moai hundürüyahî ranîmboanahî ngusüfo sîhayahî. ⁵¹ Se randîhi hohoanîmondeihîya, ‘Ai ana yifiarî yifiarî hîfî ndanîhü engoro ra kîkîfembo makusu-ane,’ mbîseimboyei, nga wanî. Ro moai yifiarî yifiarî ranahambo kîkîfembo kosahî, nga nindou yikürübüfe-ndürîmboyahî makosahî. ⁵² Hapondanî peyo haya aho ra nindou mamî ai ahandî fikîmîñîndî hondahüfeimbeimbayû ana, yîbobondahimboyei. Rananîmbo yimbumbündafe asu ngorü ngîmeimbîndei hehî sîmborî sîmborîndeimböyei. ⁵³ Rananîmbo yîbobondahi mbundîhü, nindowenihî nîmorî ai afîndambo asu afîndî ai nîmorîmbo hürütürî-ndamboyanî. Asu nîmorehî ai ahandî nîmorehî nîmorîdîbo sîmborî hürütürîndafe asu yamongoamîndoho ai sîmborî hürütürîndafe rarandeimböyei,” mehu.

*Munġuambo nindou nîne-moatükunî tükefeyo ranahandî nîmîndî moai fîfirîhindî
(Matyu 16:2-3)*

⁵⁴ Sisas ai nindou afîndî ranaheimbo hoafîyundürühî yahuya, “Se hoerîhindanî hüfîhamîndî hanuwanîpoedî hoenîmbarjî sîfowanî hoerîhindühî hoendîmboe seianî asu hoeyo arandî. ⁵⁵ Asükai se hoerîhindanî ngîrîsafîñîpoedî werî sîfowanî yahîmondîmboe seianî asu yahîmoyo arandî. ⁵⁶ Seana yimbu yafambeyeimb-anei, sapo se fîfirîhimboanei nîne moatükunî hîfîñî asu sünambe tükefeyo ra. Asu nîmboe nîne-moatükunî hapondanî God ai ratûpurîmayuwa tükefeyo ra fîfirîfekoate-ayeia?” mehu.

*Düdi sîhambo hoafîmayunîñî dîbo hoafî dîdîboadondowandî
(Matyu 5:25-26)*

57 “Nimboe sihafihoiari yibobofekoate-ayafi nine-moatükuniyoboedayo ranahambo? 58 Asu nindou ngorü ai sihambo papihoafiyoninimbo mbüsü haya yibobore-randeimbi sowana hoafi himborimbo ndemündünini nguani ana, se nimai ngafi nafini aboedi-aboedi-ndafineandi. Asu se refekoate-ayafandi ana sihambo papihoafi ranini-randeimbi nindou ranai hoafi himboriyu randeimbindi warihüdeanina, prisman ai karabusambe hini-ngindeaninimbui. 59 Ro anihondumboanahi sihambo hoafehanini, se rando nimanidifimbo kaki pemindafi mehomo simogodühi pemayafi animbo tükündafomboyafi,” mehu.

13

Nindou düdi anihondümbofekoate-ayu ana awarindihombui

1 Rani-simboani nindou bidifiri ranai Sisasimbo rarihi hoafiyehiya, “Nindou Garirihündi bidifiri ai ninihondi hifokoaru Godimbo sihoundane Pairat ai hifokoamareapuri. Raniyo asu ahamundi hori ra ninihondi hori Godimbo saimbo hifokoamarundi rani bitapire mamikarimayo,” masei. 2 Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Rani-moatükunü tüküme feyo ra se rarihi hohoanimoyeyani ahei moaruwai hohoanimo ra Garirihündi bidifiri ranahei moaruwai hohoanimo ra ngasündeamboyo? 3 Wani, nga ro anihondumboanahi hoafehandüri, Se sihei hohoanimo ra didiboadofe-koate-aye ana, munguambo siheimbo amboani yahurai tükündifendürimboe. 4 Asu nunguriyei 18 nindou Siroamihündi aheimo nimoei wori hoandar piyowohü hifokoamareandüri rana? Se rarihi hohoanimoyeyani, Nindou worinambo hifokoamareandüri ranahei moaruwai hohoanimo ra Serusaremihündi bidifiri ahei moaruwai hohoanimo ra ngasündeamboyo? 5 Wani, nga ro anihondumboanahi hoafehandüri, se sihei hohoanimo ra didiboadofe-koate-aye ana, munguambo se-amboani yifindeimboyei,” mehu.

Nimi hisiyokoate ranahandi kafeefe hoafi

6 Sisas ai mamikafeefe hoafi wataporimbo-randühi yahuya, “Nindou mamai ahandi wain nümbürambe süfuri nimindi ra hifimareandi. Raniyo süngunambo süfuri nimindi ra hisiyohüpo yahuhaya mahu, nga moai hisi mamamboani hoeireandi. 7 Raniyo asu nindou ranai ahandi nümbürambe ratüpuriyu-randeimbi ranahambo hoafiyundühi yahuya, ‘Ro süfuri nimindi nda ngimi himbani sini himboyarhanda moai hisiyorandi, nga hitiboadowandi. Ai hisi-koate moani hoangire haya ni ngombo nübürü hifi bidifiri gabudarandi,’ mehu. 8 Nga asu ahandi ratüpuriyu-randeimbi ranai simbori hoafiyundühi yahuya, ‘Ritifo, awi moani mamihimbani ni ngo hoeireandühi animbo, nga hisimboyohüpo. Asu awi ro nimi rani-fikimi hifambi kakindihü mbundüha, asu yafisühumi afümambe püpindihü hoeindihembangahi. 9 Randihe hoeindihendane ngorü himbani ra hisindoani ana, aboed-ane, nga hisi-koate-ayo ana, hitifoefemboane,’ mehu.

Sisas ai moani ngoafimbo nimarimbo sihi nimorehi mamibloedimareandi

10 Sisas ai Suda-yafe moani nimarimbo si ranambe ahei rotu worambe yamundimareandüri. 11 Raniyo ranihü nimorehi mamai, 18 himbani ahandi fiambe moaruwai nendi nimarimbo amoefoe semindi haya

homarandi. Asu ahandi daboadi hamindi ra fare hayamboyo asu moai mbumundi botife niŋgorandi. ¹² Raniyo Sisas ai hoeireanda mayoa mborai mehundowa mahowa hoafiyundühi yahuya, “Me, hapoana aŋgüni mbomayafi ra aboedi anafi,” mehu. ¹³ Sisas ai ahandiwami warí manande-andamboyo asu ni mehünou mbumundi botife niŋgombo Godi mo aboed-ani yaho ŋgusüfo pamareri.

¹⁴ Raniyo Suda-yafe rotu wori hifandandembí bogori ranai ŋgüni ndi mayu Sisas ai moani ni marimbo sihi ni morehi aboedi mareandi ranimbo. Nindou ranai hoafiyuhi yahuya, “Sapo 6 si-ane ratüpurimbo siayo. Nga sapo aboedifembo ana, rani si animbo refemboyosi, nga moani ni marimbo si ana yowan-ane,” mehu. ¹⁵ Adükari ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Seana yimbu-yafambeimbi nindou-anemo! Asu se moai sihamundi burimakau asu donji ra muŋguambo si asu moani ni marimbo sihi ranamboani wofi fufuri houndüri mburu hoe simindi mbo sowandümondüri homo rundiyo? ¹⁶ Ni morehi ro aboedi marihendi, nda ai Abrahamindi ni mor-ane, asu ahambo Satan ai 18 himbani kikihi ramündi manüŋgu-ane. Asu ro ahambo moani ni marimbo sihi aboedambo-fembo ra ahinümbiyo.” ¹⁷ Sisas ai yare hoafimayu-wamboemo asu ahandi hürütümbi-memo ranai amoani ŋgambo-mefundi. Nga asu bidifiri afindi meŋgoro ranai aboedi moatükuni ramareandi ranimbo hihifi-hihifimaye.

Sisas ai hoari akidouhündi adükari tüküfembo kafoefe hoafi hoafimayu (Matyu 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Sisas ai hoafiyuhiya, “God ŋgüni ndi hifandarandi ra nüŋgunahurayowa? Asu ro nüŋgundihe yibobomandihea? ¹⁹ Ai rahuriane, nindou mamí ai ahandi nümbürambe mastet hoari hambomo nahurai akidou hifireandühani. Asu hoari akidou ranihündi adükari tikoani nahurai niŋgowani, ndu ai raniwami ŋgeramborühi arihündi,” mehu.

Fufudogoyo-randeimbi moatükuni yis ranahandi kafoefe hoafi (Matyu 13:33)

²⁰ Asükaí Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Ro asükainda God ŋgüni ndi hifandarandi ranahambo ni ni moatükuni filhi yibobomandihea? ²¹ Ni morehi ai fufudogoyo-randeimbi moatükuni yis semindi haya wambürambe fraua bubufoare mbura yis ra babifoareandani fufudogoyo hafo nahuriane,” mehu.

Nafitambe akidou nafi ho (Matyu 7:13-14, 21-23)

²² Sisas ai Serusaremnambo huhüyu muŋguambo adükari ŋgoafi asu akidou ŋgoafi aheimbo wataporimbo-marandüri hu. ²³⁻²⁴ Nindou ŋgorü ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, yimbu mamí nindou yangiri aboedambo-mandahindiyo?” mehuamboyo. Ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Yipuri nafitambe akidou ranambe kefoefembo hütihüti ndei, nga nindou afindi ai-amboani hütihüti-ndeimboyei ranambe kefoefembo, nga ŋgüri ndei. ²⁵ Süŋgunambo wori aharambüri ai yipuri papareandi ana, se weindani ni mboeimbo yipuri filhi pirako-pirako-ndihündühi animboya, ‘Adükari, yipuri sübüdühawamuni,’ mbi seimboyei. Nga

sĩmborĩ hoafĩndũhĩya, 'Ro moai sĩheimbo fĩfĩrĩheandũrĩ,' asu 'Se nahani-hũndamboyei?' mbũsũmbui. ²⁶ Rananĩmbo se hoafĩndafũhĩya, 'Ro se-dĩbo sesĩ sahusifĩ hoe sĩmĩndefĩ asu yĩhoe fĩ ngoafĩ nafĩ hohũ yamundowamunĩ marandĩ' mbĩseimboyei. ²⁷ Asu ai sĩheimbo hoafĩndũhĩ anĩmboya, 'Ro moai sĩheimbo fĩfĩrĩheandũrĩ, ũga asu nahani-hũndamboyei? Andai ragu, ũga seana moaruwai hohoanĩmoyei rĩhũndeimbane,' mbũsũmbui.

²⁸ Se aranĩdeihĩ asu yahafĩ hĩtĩhũndũhĩ nĩmboeimboyei, ũga Abraham, Aisak, Sekop asu Godĩndĩ hoafĩ hoafiyomo-rundeimbĩ ai God hĩfandarandĩ ranambe nĩmandeimboyei, ũga asu sĩheimbo ana ragu moeindanĩ pĩndĩhirĩmboyei. ²⁹ Rananĩmbo nĩndou afĩndĩ ai hũfĩhamĩndĩ sũfwanĩpoedĩ, hanuwanĩpoedĩ, hĩmborĩ yĩmbunĩpoedĩ ai God ũgĩnĩndĩ hĩfandarandĩ ranambe sesĩ fondĩkĩmĩ tũkũndahĩ nĩmandeimboyei. ³⁰ Rananĩmbo nĩndou dĩdĩyei haponda adũkarĩmboehĩndĩ aiana sũngunambo akĩdombon-dahĩmboyei, ũga akĩdombobehĩndĩ aiana sũngunambo adũkarĩmbo-ndahĩmboyei," mehu.

*Sisas ai Serusaremĩmbo hĩpoambo-marandĩ
(Matyu 23:37-39)*

³¹ Ranĩ-sĩmboanĩ Farisi bĩdĩfĩrĩ ai sĩfomo Sisasĩmbo hoafiyomondowohũ yahomoya, "Andai ndanũhũndambo ragu hafĩ, ũga Herot ai sĩhambo hĩfokoefenĩnĩmbo yahumboani!" mehomo. ³² Sisas ai hoafiyupurũhĩ yahuya, "Ũgomo nĩndou sĩsĩndĩra randeimbĩ ranahambo hoafĩndĩmo, ũga hapo sũmbo ana ro moaruwai nendĩ fĩambe nĩmareimbĩ raguanambo-rĩheandũrĩ asu nĩndou aboedambo-rĩheandũrũhĩ anahĩ. ũga asu ũgĩmĩ si anĩmbo wandĩ ratũpurĩ ra moendĩndĩ-heamboyahĩ. ³³ Asu ro hapo, sũmbo, asanũ ranana nafĩ ũgamboyahĩ. ũga sapo Godĩndĩ hoafĩ hoafiyurandeimbĩ ana ũgĩrĩ amurũhĩ hĩfokoandũwuri, ũga Serusaremĩhũ anĩmbo hĩfokoandũ-wurĩmboemo.

³⁴ Serusarem, Serusarem! Seana Godĩndĩ hoafĩ hoafiyomo-rundeimbĩ sĩhambo sowana koehefepura masĩnĩmo ra nĩmoeinambo hĩfokoaroapuri arandĩ. Ro afĩndĩmbo sĩhafĩ nĩndou ranaheimbo kakaro hondĩ nĩmori gũgureandũrĩ mbanendĩ hoareharamĩndo nou mbanendĩ hoarehĩ-fendũrĩmbo samboyahĩ, ũga moai se yĩfĩryei. ³⁵ Haponda sĩhafĩ worĩ ranambe nĩnĩ akĩdou-amboanĩ yanĩgorĩkoate worĩ yanĩgĩrĩ hamĩndĩndĩmboe. Ro hoafehanĩnĩ, se ũgĩrĩ hoeĩndĩ-hĩndĩrĩ, ũga ũgombo se wambo randĩhĩ hoafĩndehĩya, 'God ai aboedĩ-aboedĩ-mbĩrĩramboane Adũkarĩndĩ ndũrĩnambo akusu nda,' mbĩseimboyei," mehu.

14

Sisas ai nĩndou anĩgũnũmbĩ aboedĩmarĩrĩ

¹ Moanĩ nĩmarĩmbo sĩhĩ Sisas ai Farisi bogorĩndĩ worambe sesĩ sesĩmbo mahuwa nĩndou ai ahambo ndorũwuri hĩmboarĩ safũhĩmarũwuri. ² Ranĩhũ nĩndou mamĩ yĩrĩwarĩ fiyuweimbĩ mamaru. ³ Ranĩyo Sisas ai Farisi nĩndou-yomo asu ahĩnũmbĩ hohoanĩmo fĩfĩrũndeimbĩ-yomo ahamumbo hoafiyuhĩya, "Moanĩ nĩmarĩmbo sĩhĩ ra nĩndou aboedĩfemboyo asu yowanĩyo?" mehu. ⁴ ũga asu ai moai ahandĩ hoafĩ sĩmborĩ hoafiyomo. Ranĩyo asu Sisas ai nĩndou ra serũmũndũ aboedĩrĩrĩ mbura koamarĩherũ.

5 Sisas ai ahamumbo hoafi yupurühüya, “Sihamundi n̄mor̄iyo asu burmakauyo ai moani n̄mari sihi feamongoambe p̄rayo ra n̄mai h̄umand̄houyo asu wani mand̄iyo?” mehu. 6 Rani yomo asu moai ahambo simbori hoafiyomondo.

Se yowani s̄hafi fimbo roana ndori hehe-andeimb-anahi yahopoani

7-8 Sisas ai hoeireapurane nindou sesi sesimbo hoafimayua tüküfund̄i ranai n̄marifond̄i aboed̄i ham̄nd̄iwami n̄marimbo hohoan̄momemonda yare hoafiyuhüya, “Nindou ngorü ai s̄hambo n̄morehi sem̄indambe sesesimbo hoafinduan̄ ngafühi ra se n̄marifond̄i aboedühi ndowand̄imboyafi, nga nindou ndori hoeimbi ahambo amboani hoafiyomondowohüpo. 9 Nindou s̄hafan̄imbo yiboboambo hoafimayup̄ra mahafani ranai düdü s̄hambo hoafindühüya, ‘Nindou ndanahambo s̄hafi-mayo fond̄i ra sabado,’ mbüsümbui. Rand̄ifiyuwani asu se amoan̄nḡindafi mbunda ngafi bid̄ifirani fond̄iwami n̄mand̄imboyafi. 10 Nga s̄hambo hoafindeiani ngafühi ra fond̄i rapo akidou yahur̄nḡoahuri safi-mayo ran̄iwami an̄imbo n̄mand̄ifi. Ranan̄imbo s̄hambo hoafimayun̄na mahafi ranai ngu hoeindean̄nani wani hoafinduhüya, ‘Wandafi, fond̄i aboedühi ndaniwami sühüfi n̄marifi,’ mbüsüwani asu bid̄ifiri amuri mafand̄ihindi ranai s̄hambo nindou adükar-ani mb̄iseihü ah̄n̄indeimboyei. 11 Nindou did̄iyei ai ahei fi botarihindi ana, God ai h̄ifinambo-ndearümbui. Asu nindou did̄iyei ahei fi h̄ifinambo-arihindi ana, God ai aheimbo bot̄ndearümbui,” mehu.

Se takini ndowand̄imboyafi

12 Sisasimbo nindou hoafimayundoa mahu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Hüfin̄imboyoy asu n̄imbambeyo sesesimbo ra, se yowani s̄hafi ngunindi, fik̄im̄in̄indi, boaḡiri, s̄hafi napo af̄indeimbi wandafi aheimbo yanḡiri mborai yahopoani. Asu simbori amboani ngorusimboani hoafindeiani ngafani sesi ndahün̄n̄imboyei. 13 Ranamboasi, nga se sesesindafühi ra napo-koate-yeimbi, fi moaruwaiyeimbi, t̄ngari moaruwaiyeimbi asu h̄imboatihariyeimbi aheimbo an̄imbo mborai mb̄isafi. 14 Ranan̄imbo God ai s̄hambo aboed̄i aboed̄indea-n̄n̄imbi, n̄imboe sapo aiana napo-koate-wambo asu ngiri simbori n̄n̄i ndehindi. Nga aboed̄i nindou ai yifihündi botiyahindi simboani God ai takini dagan̄n̄imbi.”

Sisas ai n̄morehi sem̄indi simboani sesesimbo kafoefe hoafi hoafimay (Matyu 22:1-10)

15 Mami simboani nindou mami sesi fond̄iwami Sisas-d̄ibo n̄marümbö God nḡin̄indi h̄ifandarand̄i ranambe n̄mareimbo seses-aye hoafi ra h̄imboriyu haya hoafiyundühi yahuya, “Nindou ranai h̄ihifi-h̄ihifimbeyei-amboane,” mehuamboyu. 16 Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Nindou mami ai af̄indi sesesimbo hohoan̄moyu haya nindou af̄ind̄imboya ‘Mborai’ mehupuri. 17 Mami muṅguambo sesi sind̄i naf̄ram̄indoani ahand̄i ratüpur̄iyu randeimbimbo hoafiyundowohü yahuya, ‘Nindou ro hoafimehapuri ranahamumbo sowana hafi hoafiyaf̄ipurühi an̄imboya, ‘Mborai, muṅguambo sesi sind̄i naf̄ram̄nd̄imboane’ mb̄isafi.

18 Nga asu muṅguambo nindou ranai moeimbo nḡiri did̄efi mehomo. Nga ngorü ai boatei hoafindühüya, ‘Ro hifi pem̄iya heheambo wamboanahi nga hoeind̄ihea samboanahi asu ro nḡiri did̄ihi,’ mehu. 19 Rani k̄imi ngorü ai hoafinduhüya, ‘Roana burmakau 10 ratüpur̄imbohünda pem̄iya

heheambo wamboanahi nga randi he hoeindi hea samboanahi, nga asu ro ngiri didihi,' mehu. ²⁰ Asu bidifiranambo nindou-mayu ranai hoafiyuhi yahuya, 'Ro ana hapondani yangiri nimorehühi-yahe heheambo wambo ngiri didihi,' mehu.

²¹ Ranayo asu ahandi ratüpuriyu-randeimbi ai hihirifi hüfu ahandi bogorimbo nindou ai yiboaruko-memo ranahambo hoafimayundo. Ranayu asu bogori ai ngusüfoambe moaruwaiyuhü hoafiyuhüya, 'Nimöhönou asukai ngafi munguambo adükari nafihü asu munguambo akidou nafihü, napo-koate-yeimbi, fi moaruwaiyeimbi, yitijari moaruwaiyeimbi asu hímboatihari ra fufondandifindüri dügüfi,' mehu ²² Süngunambo ratüpuriyu-randeimbi ai hoafiyundowohü yahuya, 'Bogori, ro ramarheandi se hoafimayafi süngu, nga awi fondi aningo,' mehuamboyu. ²³ Ahandi bogori ai hoafiyundowohü yahuya, 'Ngafi tükündafö hawa akidou nafi asu nimambe nafi ngafühi hoeindowandürühi ana hütü hoafindafani mbüsühüsiamboane. Rananambo wandi fondi ra simongori-mbeyowamboane. ²⁴ Ro nindou weangurühi hoafimehapuri ra ngiri didai-amboani wandi-mayo sesi ra apindeandi,' mehu." Sisas ramehu.

Nindou düdi ai Sisasimbo süngufembondühi ana ndonde hohoanimöndu hoeindeandühi animbo (Matyu 10:37-38)

²⁵⁻²⁶ Nindou afindi ranai ahandi süngu tümareandamboyu asu aheimbo hihirifi hoafiyundürühi yahuya, "Nindou düdi ai wambo süngureandürühi asu ahandi hondafindi, nimorehi, nímori, akohoandi rehímami aheimbo asu ahandi hoarimbo amboa afindi hohoanímoyuhü wambo akidou- yangiri hohoanímoyu ana, nindou ranai wandi süngureandeimbi-yupoani. ²⁷ Nindou düdi ai wandi süngunambo ahambo tñjirifo afindi tükefeyo ranahambo moanane yahu nginindi ningkoate-ayu ana, ai wandi süngureandeimbi-yupoani.

²⁸ Sapo se afindi hoandari worimbombo hohoanímoyafi ra weangurühi nímandifi hohoanímondafi nüngunümbi kakinambo wori nda moendimandihiní mbisafi hohoanímondafi hoeindowandühi animbo randowandi. ²⁹ Asu refekoate-ayafi ana, se kambohoani yangiri fondo hinjingo hawa asu moendifekoate-ndafani bodimondi ai síhambo tirifoefe hoafi-ndahüninimboyei. ³⁰ Ai randihi hoafindeihüya, 'Nindou nda worimbo-marandiyosi, nga moai moendireandi,' mbiseimboyei.

³¹ Adükari bogori nindou ngorü ai adükari bogori ngorü-díbo yifiarimbo hohoanímoyu ana, ai nímandü hohoanímöndu hoeindeandühi animbo rambüfiyuwamboane. Ai nímandü hohoanímöndu hoeindeandühi animbo 10,000 ami ra 20,000 ranahambo wanjeimandiyo. ³² Asu ngirinduhü ana, bogori ngorü ai anguníyuambe animbo nindou ngorü koandíheiraní nímái hu hoafiyuwani asu aboedi-aboedi-mbeyafíne-andamboane. ³³ Mami rahurairi se munguambo moatükuní ranahambo ambe yahokoate-ayafi ana, ngirí se wandi süngurwandirí-randeimbi tükündaföandi," mehu.

Sisasimbo anihöndimbo-fimbi nindou ana sor namí nahurai-ane (Matyu 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Namí ana aboed-ane, nga namí ra budesowaní aparíkoate-ndoani ngirí ahandi aparí ra koadürü koadüründífe hiníngíndífeyo, nga wani.

³⁵ Namí moaruwai yahurai ana ngirí nümbürambeahíndí sesi ranahambo

fandihendaní aboedí tükündífeyo. Asu ngírí híhamoe awai bítapíndíhu núbürambe dígehundí, nga waní. Nga nindou ai moaní pindíhimboyei. Se dídíyei hímbamboembayeí ana, ndondíhi hímboríndeí.

15

Sisas ai sipsip mamí mafaríhoayo kafeefe hoafí hoafímayu (Matyu 18:12-14)

¹ Takis kaki sowandümo-rundeimbi-yomo asu nindou ai ranahamumbo moaruwai-anemo aseí raníyomo ai muñguambo sínimo Sisasíndí hoafí hímborí-memo. ² Raníyomo Farisi asu ahínümbí hohoanímo yamundu-rundeimbi ai momorí hoafiyomondühi yahomoya, “Hoeiru, nindou ndanai moaruwai hohoanímoyomondeimbi sepurímündü híniñgíreapurí mbura asu nímarü aibabídí sesí sowasümo arundí,” mehomó

³⁻⁴ Raníyu Sisas ai raní kafeefe hoafí ra hoafiyupurühi yahuya, “Nindou mamí ai ahandí 100 sipsip moañgui fandandeimbi-hündí asu mamí ai afaríhoayo ra nñgumandüfia? Ai amurí 99 ranaheimbo rande híniñgíndeiraní wafuwamí wohí dagüdi wakíndíhindaní anímbo asu ngorü mafaríhoayo ranahambo kokonda wakíndeambui. ⁵⁻⁶ Nindou ranai sipsip mafaríhoayo-mayo ra kokora hoeiareandí ana nindou ranai ahandí sipsip ranahambo afíndí hamíndí híhífí híhífíndühi warambuhíwamí nande ndemündü haya ngoafína ngumbui. Rananímbo ahandí ngunindí asu woríyimbu-ríneandeimbi ranaheimbo hoafíyuhíya, ‘Se robabídí híhífí-híhífíndeí, nga ro wandí sipsip mafaríhoayo ra asúkaí hoeiríheamboanahí,’ mehu. ⁷ Ro hoafehandüri, mare yahurai anímbo nindou düdi ai moaruwai hohoanímo híniñgíre haya aboedí hohoanímoyu ana, sünambe afíndí hamíndí híhífí-híhífí anímbo tükündífemboe. Nga asu nindou 99 aboedí hohoanímoyeimbí aheimbo ana ngírí yahurai hamíndí híhífí-híhífí tükündífeyo,” mehu.

Kakí mafaríhoayo kafeefe hoafí

⁸ “Nímoréhí mamí ai 10 kakí ambeimbí sepurímíndoane asu mamí pímayu. Rananímbo asu ram yimunde mbunda yíhoaríndo wakíndeandühi kokonda hoeindeamboe. ⁹ Ai kokora hoeireandühi ahandí ngunindí asu woríyimbu-ríneandeimbi ranaheimbo hoafíyowohü yahoya, ‘Se robabídí híhífí-híhífíndeí, nga ro wandí kakí mafaríhoayo ra hoeiríheamboanahí,’ meho. ¹⁰ Mare yahurai anímbo, nindou moaruwai hohoanímoyumbü ai moaruwai hohoanímo híniñgíre haya aboedí hohoanímoyu ana, Godíndí sünambeahíndí nendí ai híhífí-híhífíndímboemo,” mehu.

Nindowenihí nímorí ngoafí híniñgíre añguní mahu kafeefe hoafí

¹¹ Raníyu Sisas ai hoafíyuhíya, “Nindou mamí ai nindowenihí nímorí yimbumarapírí. ¹² Asu akídí nímorí ai afíndambo hoafíyuhíya, ‘Napo sapo wambombuimbí-mayo ra ndawandírí,’ mehu. Raníyo asu afíndí ai napo ra nímorí yimbumo yíbobomareapírí.

¹³ Raníyu asu moai amitata akídí ai ahandí napo ra sagadürí mbura ranífhíndí kakí ra semündü mbura añguní ngorü hífína mahu. Ranühí ahandí muñguambo kakí mamíkare mbirímafoareandí. ¹⁴ Ahandí muñguambo kakí ra mbirífoare hayamboyuane asu raní hífhíhü sesí

waniyowohü asu nîmori ranai worambe nîni kîkefoefekoate-yuhü wembombomayu. ¹⁵ Ranîyu ai hu nindou mamî ngoaŋi aharîhündî ahandî ratûpurîyu randeimbîmbo-mefiyuwa asu nûmbûrîna koamarîheira moatei ginîrînanbo moanġuimbo mahu. ¹⁶ Asu nîmori ranahambo nindou ngorü ai-amboanî moai sesî sagado ranîyo wembombomoyuhü nîmî hîsî hîpîrî moatei masahüsa ra sesîmbo hohoanîmomayu.

¹⁷ Asu süngunamba ndore hohoanîmoyuwa mayowamboyu, 'Wandî apendî ratûpurîyomo-rundeimbî aiana sesî afindî mbasihoemo. Nga ndanîhü anîmboahî nda ro wembombo yîfîmbo yangîr-ayahî. ¹⁸ Ambehoanġo, nga ndühî hîniġġindîhe hehea nga apembo hoafîndahandowohü anîmboya, "Ape, ro sîhambo asu Godîmbo moaruwai hohoanîmoyahapîrîmboanahî. ¹⁹ Hapondanî ana ro nindou aboedîyahîpoanî, nga ngîrî se wambo wandî nîmori mbîsafîndîrî. Nga moanî se rando hîniġġindowandîra sîhafî ratûpurîya rîhandeimbî nahurai tükûndaheamboane," mbîsamboyahî,' mehu. ²⁰ Ranîyu asu nîmori ranai ranîhü hîniġġire haya ahandî afindî sowana ndamefiyu. Ai anġunî ngahî sünuambe afindî ai hoeirîrühî ahandî nîmori ranahambo hîpoambomarîrî. Ranîyu asu afindî ai pîpîyu hüfu warî kafoarîrî haya wakîkîhî-marürî.

²¹ Nîmori ai hoafîyuhîya, 'Ape, ro moaruwai hohoanîmoyamboanahî sîhambo asu Godîmbo amboanî. Nga hapondanî ana ro nindou aboedîyahîpoanî, nga ngîrî se wambo wandî nîmori mbîsafîndîrî,' mehuamboyu. ²² Asu afindî ai ahandî ratûpurîyomo-rundeimbîmbo hoafîyuhî yahuya, 'Nîmehûnou hoearî aboedî sowandûmo sîfomo yihuruwurî. Asu warambeahîndî moatükunî kîkîfoarüwurî, yirî hoearî güdündo. ²³ Asu burmakau nîmori safeimbî manîġgo ra hîfokoandu mandu houmbo anîmbo dagudîfîhümbö hîhîfî-hîhîfî-ndefomboane. ²⁴ Wandî nîmori nda yîfîmbomayuyosî, nga asu yangîrî haponda anġgu! Ai mafarîhoayuyosî, nga haponda hoeiarîhuri,' mehu. Ranîyo ai sesesîyomondühî hîhîfî-hîhîfîmemo.

²⁵ Asu amonġo nîmori ai nûmbûrambe nūġgu mbura worîkîmî huane gita hoafîyowohü heirûmemo ra hîmborîmayu. ²⁶ Ranîyo asu ratûpurîyurandeimbî mamîmbo düdurîrühî yahuya, 'Nîniamboe ndana?' mehuamboyo. ²⁷ Asu ratûpurîyurandeimbî ai hoafîyundowohüya, 'Sîhafî amondai aboedî tükûmefiyu, nga ranîmboyo ape ai burmakau nîmori mamî safeimbî hîfokoare mande hayambo sahusîfühî hîhîfî-hîhîfîfayefî,' mehu. ²⁸ Ranîyo asu amonġo ai ngîniġġîrühî moai sesesîmayei ranambo hu, nga wanî. Ranîyo afindî ai hu sesesî ranambe hombo hütîhütîmarürî. ²⁹ Asu amonġo nîmori ai afîndambo yare hoafîyundowohüya, 'Ro sîhambo afindî hîmbanî moanî ratûpurîya rîhandeimbî nahurai hoafî hîmborîyahühî farîheheanîni marîhandî. Nga se moai wambo wandî wandafî babîdîmbo hîhîfî-hîhîfîyohü sesesîmbohünda meme nîmori amboanî sawandî. ³⁰ Nga sîhafî nîmori ranana, sîhafî-mayo kakî ra nîmorehî wosîhoafîrî hohoanîmoyei rîhündeimbîyeyî-fihî moendîre haya tükûmefiyu-ane asu ahambo burmakau nîmori safeimbî ra hîfokoaro mamandowando,' mehu.

³¹ Asu afindî ai hoafîyundowohü yahuya, 'Nîmoakîdou, se ro-dîbo manîmbafanesî, nga munġuambo moatükunî wandî-mayo ra sîhafane.

³² Sîhîrî hîhîfî-hîhîfî-ndefomboane nîmboe sapo sîhafî amond-ai yîfîmbo-
mbuimbîyusî, nga asu haponda yangîrî tûküfî anûngu. Asu ai mar-
farîhoayuyosî, nga haponda hoeiarîhurî,' mehu," Sîsas mehu.

16

Anîhondü aboedî hamîndî napo

¹ Sîsas amboanî ahambo süngurü-rundeimbîmbo hoafîyupurühi yahuya, "Nîdou mamî ai napo afîndeimbîyu hayamboyu asu ahandî napo ra hîfandîmbo nîdou nga serûmündü hînîngîmarîrî. Ranîyomo asu nîdou bîdîfîrî ai nîdou ranahambo papi-hoafîrürühi yahomoya, 'Bogorî, sîhafî napo ra mbîrîmafoareandî,' mehomondo. ² Ranîyu asu napo afîndeimbî-mayu ranai ahandî napo hîfandandeimbî bogorî-mayu ranahambo mborai yahundo hürüheirü mbura düdurîrühî yahuya, 'Hoafî ra nûngurîyo ro sîhafî ratûpurî ranahambo hîmborîmayahî? Nga se nga fî wandî kakî ranînambo nînî ratûpurîyo ramarowandî ra sürü papînda ndawandî, nga nga rî se wandî napo hîfanda-randeimbîndafî,' mehu.

³ Ranîyu asu ratûpurî hîfanda-randeimbî-mayu ranai aimbo hoafîyuhîya, 'Ro nûngumandahe wandî bogorî ai ratûpurî ranambeahîndî raguanambo-areandîrî ra? Roana hîfî hîrîmbo nga nîndîyahîpoanî asu aheimbo moako-moakombo amoanîngaîmboanahî. ⁴ Ro fîfîrîheamboanahî nîne-moatükunî süngufeyowanî nîdou ai wambo semîndîndîrî worînfendîrîmbo ra,' mehu. ⁵ Ranîyo napo hîfandandeimbî-mayu ranai ahandî bogorîndî kakî masowandümo ranahamumbo mborai yahupurî hîmarîhepurî. Asu weangurühîndîdî-mayu ranahambo düdurîrühî yahuya, 'Se nûngunûmbîyo wandî bogorîndî-mayo kakî masowandîfî?' mehundowamboyu. ⁶ Asu ai sîmborî hoafîyundowohü yahuya, '100 adükarî hîpîrî werîyo,' mehuamboyo. Asu napo hîfandandeimbî ai hoafîyuhî yahuya, 'Nîmehûnou sîhafî ndürî paaroweimbî pepa ra ndowandîfî hawa 50 adükarî hîpîrî pandowandî.' ⁷ Asükai nga rûmbo düdurîrühîya, 'Se ra nûngunûmbîyo masowandîfî?' mehundowamboyu. Asu ai sîmborî hoafîyundowohü yahuya, '100 bek wîtyo,' mehuamboyo, asu hîfandîrandeimbî ai hoafîyundowohüya, 'Sîhafî ndürî parundeimbî pepa ra sowandîfî hawa 80 bek pandowandî,' mehu.

⁸ Ranîyo asu napo afîndeimbî-mayu ranai anîhondümbö hoafîkoate hîfandîrandeimbî-mayu ranahambo hoafîyuhî yahuya, 'Se nînî-moatükunîyo sîhambo süngunambo tüküfemboayo ranahambo wudîpoaporo hohoanîmoayafî ra aboed-ane,' mehu. Nga ro hoafehapurî, nîdou ai hîfîndî moatükunîmbo hohoanîmoyeî arîhündî ranai dîboadorîhoeimbî nahurî-anei, nga rananei asu nîdou sürühehindeimbî ranaheimbo süngunambo nînî-moatükunîyo tüküfemboayo hohoanîmo ra nga sündarîhindürî.

⁹ Ro sîheimbo hoafehandürî hîfî ndanîhündambo kakî napo ranî süngumbo se nîmorehî nîdownehî babîdî nga nîndîmboehîndî, nga süngunambo kakî semîndîmbo ra munguyoambe sîheimbo ndemündündürî worîndîndî asu se koadürümbö koadürümbö nîmandeimböyeî.

¹⁰ Nîdou düdî ai akîdou moatükunî ndore hîfandarandî ana, asu adükarî moatükunî amboanî ndonde hîbandambui. Nga asu ai akîdou moatükunî ndofe hîfandîkoate-ayu ana, asu nga rî adükarî moatükunî amboanî ndonde

hibandandi. ¹¹ Asu se kakî napo hîfî ndanîhündambo moaruwai ra ndofe hîfandîkoate-ayeî ana, asu se ngîrî napo hondü ra hîbadîhündî. ¹² Se nindou ngoründî napo ndofe hîfandîkoate-ayafî ana, asu se ngîrî napo sîhei hondü ra ndondîhi hîbadîhündî.

¹³ Nindou ngorü ai ngîrî yimbu bogorî nindouyafandî ratüpurümbî nüngu. Nga nindou ranai ana bogorî ngorü ranahambo moaruwaimbo-ndirühî asu ngorü bogorî ranahambo ngusüfo pandirümbui. Se ngîrî kakîmbo ratüpurî asu Godîndî ratüpurî yîboboambo ngusüfo pandowapîrî.”

Sisas ai ahînümbî asu ngînîndî God hîfandarandî ranahambo hoafîmayu (Matyu 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁴ Farisi nindou, kakîmbo yanggîrî ngusüfo parundeimbî-memo, ranai ranî hoafî hîhîmborîyomo houmbo asu Sisasîmbo tîkîfînambo-marurî.

¹⁵ Ai simborî hoafîyupurühî yahuya, “Seana nindouyeî hîmboahü aboedî hîmboyomondühanemo, nga God ana sîhamundî hohoanîmo ra fîfîreapurîmbo-ani. Nîne nindouyeî hîmboahü aboedî hamîndayo ra Godîndî hîmboahü ana moaruwai hamîndane.

¹⁶ Mosesîndî ahînümbî hohoanîmoyo asu Godîndî hoafî hoafîyomo rundeimbî-yomondî hoafî ra wataporîmboru sînîmombo asu Son ai tüküfi nünguambe kaimayo. Nga Son nünguambe peyo haya asîno ndanana God ngînîndî hîfandarandî aboedî hoafî ra muŋguambo ngoafî tükefeyo. Ranane asu God hîfandarandî ranambe kefoefembo muŋguambo nindou ai hamîndî tütüŋgarîhehindî. ¹⁷ Hîfî sünü ranai muŋgundîmboe, nga Godîndî-mayo ahînümbî hohoanîmo ranana ngîrî akîdou-amboanî awarîndîhoeyo.”

Nîmorehî semîndîhünda hînîngîfembo yamundîfe hoafî (Matyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)

¹⁸ “Nindou düdi ai ahandî nîmorehî hînîngîre haya asu ngorü asemündu ana, ai moaruwai wosîhoaforî hohoanîmoyumbo-ani. Asu nindou düdi ai nîmorehî horombo ahandî nindowenihî ai moei yahumbü asemündu ana ai-amboanî moaruwai wosîhoaforî hohoanîmoyumbo-ani.”

Napo afîndeimbî asu Rasarusî-yafandî hoafî

¹⁹ Sisas ai hoafîyuhî yahuya, “Nindou mamî ai kakî napo afîndeimbîyuhî haya asu ai hoearî aboedî-aboedî yihuruyu haya muŋguambo sî sesî aboedî sesühî nîmarü marandî. ²⁰ Nindou mamî napo-koate ahandî ndürî Rasarus ai ahandî fî masîmeî yanggîrîyuhî haya napo afîndeimbîndî yîpurî nafîtambeihü nîmarü marandî. ²¹ Ai napo afîndeimbîndî-mayo sesî fu fondîwamînîndî pîndoanî dagadî yahuayamboyurî ramefîyî. Ranîyo asu yaforî ai hei ahandî masîmeî ra muŋgoarühî marîhündî.

²² Süngunambo Rasarus ai yîfîmayuamboyo asu sünambeahîndî nendî ai sowaründümo hafomo Abrahamî-dîbo hînîngîmarüwurî. Asu napo afîndeimbî-amboanî yîfîmayuwa hîfî kamarîhorî. ²³ Asu yîfiafî ngoafîhü napo afîndeimbî-mayu ranai asübusî afîndî masemündu. Asu ai hîmboyuane angunî goagu Abraham ai Rasarus parümundü haya manîmbafanî. ²⁴ Ai hoafîyuhîya, ‘Abraham, wambo hîpoambo-rowandîrî! Se Rasarus koarîhaworanî hoe warî foare hüramündî süfo wandî amîndasümo kusîmbîreandîrî, nga wambo hai hüfînambo muŋgunambo-arandîrî,’ mehu

²⁵ Abraham ai hoafi yuhî yahuya, ‘Wandî nîmori, se yangîrî nîmbafambe aboedî moatükuneimbi-mayafi, nga asu Rasarus ai moaruwai mamaru. Nga asu ai haponda ndanîhü aboedî mamaruwa asu se asübusî asowandîfi. ²⁶ Ngorü-moatükunî ra ai hoe apoarî afîndî mbusümondühî kîkîreamunîmboane, nga ngîrî dîdai badîhoeî ndühî düfu asu ngîrî dîdai badîhoeî rühî düfu,’ mehu.

²⁷ Asu napo afîndeimbî ai hoafi yuhî yahuya, ‘Ape, refe ana Rasarus koandîhaworanî apendî worîna mbîhuwamboane. ²⁸ Ro hondahüfeimbî akohoandeimb-anahî rananîmbo Rasarus ai hoafînduanî asübusî afîndî semîndî nafî kosîkoate-mbeyomo-ndamboane,’ yahuhaya hoafîmayu. ²⁹ Abraham ai hoafi yuhîyahya, ‘Ai ana Mosesîndî-mayo ahînûmbî hohoanîmo asu Godîndî hoafi hoafi yomo-rundeimbî sürü papîmarundî ra hoeîndundühî fifîrîndumboemo.’ ³⁰ Napo afîndeimbî ai hoafi yuhî yahuya, ‘Wanî, Ape Abraham! Nîndou düdi yîfîhündî ahamumbo sowana ahu ana, ai ahamundî moaruwai hohoanîmo ngorü süngundundühî asu anîhondümbö-ndumboemo.’ ³¹ Abraham ai hoafi yundowohü yahuya, ‘Asu ai Mosesîndî hoafi hîmborîkoate-yomo, Godîndî hoafi hoafi yomo-rundeimbî-yomondî hoafi hîmborîkoate-ayomo ana, asu ngîrî nîndou yîfyeimbî-yei hoafi amboanî hîmborîndomo,’ mehu.

17

Moaruwai hohoanîmo ai anîhondümböfe hohoanîmo hîfînambore arandî

(Matyu 18:6-7; 18:21-22; Mak 9:42)

¹ Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbîmbo hoafi yupurühî yahuya, ‘Awi süngunambo mamîkarambo moatükunî moaruwai tükündîfemboe asu ranî süngumbo wambo nîmorehî nîndowenîhî ai moaruwai hohoanîmondeimboyei. Hîpoanîmboe-mbouanei nîndou düdi nîmorehî nîndowenîhî ranaheimbo rareandanî moaruwai hohoanîmoayeî. Nîndou ranahambo ana moaruwai hamîndî anîmbo tükündîfemboe. ² Asu ai rareandanî nîmori akîdîbou ndanai moaruwai hohoanîmoayeî ana nîndou ranahambo amîndasümoambe nîmoeî hondî wofîfîhî kîfe mburîmbo hoe hohoeambeahî pîfiyuwanî hanü yîfîmbo ra aboed-ane. ³ Ranîmbo-hündambo anîmbo se hîbadîhümbö. ‘Asu sîhafî wandafî ranai moaruwai hohoanîmonduanî se ahambo hoafîndafühî, sîhafî moaruwai hohoanîmo ra hînîngîndowandî mbîsafîndo. Asu ai ahandî moaruwai hohoanîmo ra hînîngîndeandanî ana, se ahambo amboawi mbîsafî. ⁴ Asu nîndou ranai sîhambo mamî sîhî 7-mbo moaruwai hohoanîmoyu mbura asükai 7-mbo hu sîhamboya, ‘Karîhasî, ro sîhambo moaruwai hohoanîmo-mayahanî,’ ehu ana, ahandî moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbîsafî,’ mehu.

Anîhondümböfe hohoanîmo

⁵ Ahandî hoafi sowandümo homorundeimbî ranai Adükarîmbo hoafi yomondühî yahomoya, ‘Se rarowandanî yîhoefî anîhondümböfe ra afîndîmbeyo.’ ⁶ Mehomondamboyu asu Adükarî ai sîmborî hoafi yupurühî yahuya, ‘Asu sîhamundî anîhondümböfe ranai mastet hoarî nahurai akîdouayo-amboanî se nîmî ndanahambo hoafîndîmondühî anîmboya ‘Fîrîhoefî hawa ahasîharî kameihî hafîmbo hoe hohoeambe nîmbafî,’ mbîsîmondanî asu nîmî ranai se hoafîmemo süngu randîfemboe,’ mehurî.

Ngorü nindoundi ratüpurüyu-randeimbîndi ratüpurü

⁷ Sisas ai hoafi yuhî yahuya, “Nindou mamî seambeahîndî ai ahandî ratüpurüyu-randeimbî ranai ngu nûmbûrambe hîfi hîrîndu asu sipsip hîfandînda mbundambo asûkai worînambo düduwanî, ai hoafi ndu-ndowohüya, ‘Nîmehînou sîni fi nîmarîfîmbo sesi sowasîfi,’ mambûsîndoyo? ⁸ Wanî, nga ahambo anîmboya, ‘Wandî boatei sesi ra dîdîboadondo ndao hawambo anîmbo asu se hoearî güdo mbunda nîmandîfi hîbadandîranî ro boatei sesi dagadî hoe ndîmîndahaimbo nîmandîhanî anîmbo asu se sîhafî sesi ra süngu dowadîfi,’ mbûsûmbui. ⁹ Asu bogorî nindou ranai ahandî ratüpurüyu-randeimbî nindou ranahambo hîhîfîmandüriyo ahandî hoafi hîmborîyuhü süngumareandî ranîmbo-hûnda? Wanî. ¹⁰ Ranîmbo-hûndamboane se-amboanî God ai hoafi mayu ra mungu ratüpurayomo ana se randu hoafi ndîmondühiya, ‘Roana aboedî ratüpurîyefî rîhundeimbîyefîpoanî, nga ranî ratüpurî ranana yîhoefîmbo ratüpurîndîmo yahu hoafi mayu ranîyo ratüpurîmayefî,’ mbîsîmo.”

Sisas ai mîmanîho masîmeimbî nindou 10 aboedîmareapurî

¹¹ Sisas ai Serusarem ngoafîna yare huhîyu Sameria asu Gariri-yafe hîfi yipupuïambe nafî mahu. ¹²⁻¹³ Ai hu ngoafi mamî ranîhü tüküfiyuwane, nindou 10 mîmanîho masîmeimbî ranai homo ahambo nafîni hoemârûwuri. Ai angunî nîngomombo raru mîngiyomo hoafi yomondühi yahomoya, “Sisas! Nindou Adûkarî! Se yîhoefîmbo hîpoambo-rowamunî,” mehomondo. ¹⁴ Asu Sisas ai ahamumbo hoeireapurühi hoafi yupurühi yahuya, “Se ngomo Godîmbo sesi sîhou-rundeimbî ahamumbo anîmbo sîhamundî fi ra nafuindîmondanî anîmbo asu ai tûmbûrûpuramboane,” mehu. Ai nafî homondane ahamundî fi ranai asûkai aboedî tükûmefeyo.

¹⁵ Asu nindou mamî ahamundî mbusûmo ranai hoeireandanî ahandî fi ranai asûkai aboedî-mayowamboyo, ngoafînambo hîhîrîfi huhü pukûna hoafi yuhî Godîmbo aboed-ani mehu. ¹⁶ Nindou ranai hu Sisasîndî yîrîkîmî piyu yanggurûmbo hîhîfîmarûrî. Nindou ranai ana Samari-ahündîyu. ¹⁷ Sisas ai nindou ranahambo hoeirîrî haya hoafi yuhî yahuya, “10 aboedîmayafundî. Nga asu ngorü 9 ra nûnguyafunda? ¹⁸ Asu nîmboe nindou ngorü sîrambeahîndî mamî ndanai yanggîrî sünî Godîmbo hîhîfarûra?” ¹⁹ Asu Sisas ai nindou ranahambo hoafi yundowohü yahuya, “Botîyafô hawa hafî, nga sîhafî anîhondûmbofe ranaiyo aboedambo-mareanî,” mehundo.

*Nindou Hondü ranai weindahî tükündüfimbui
(Matyu 20:23-28; 24:37-41)*

²⁰ Farisî nindou ranai Sisasîmbo düduyafundühi yahomoya, “Nûngusûmboanî God ngînîndî hîfandarandî ra tükûmandîfea?” mehomondamboyo. Asu Sisas ai sîmborî hoafi yupurühi yahuya, “God ngînîndî hîfandarandî ranai tükûfemboayo ranî-moatükunî nafuimbohûnda ngîrî nîni-moatükunî tükündîfeyoanî nindou ai ahei hîmboarînambo hoeindîhindî. ²¹ Ai ngîrî randîhi hoafi ndeihîya, ‘Hoeirîhi aiana ndanî,’ mbîsei asu ‘Goagu ra’ mbîsei. Nîmboe, sapo Godîndî ngînîndî ranana sîhei mbusûmo-ane engoro.”

²² Ranîyo asu ahambo süngururû-rundeimbîmbo hoafi yupurühi yahuya, “Süngunambo ranî-moatükunî ranai tükündîfemboe, rananîmbo se Nindou Hondündî sî ra hoefîmbo afîndî hohoanîmo-ndîmboemosî, nga se ngîrî

hoeindundi. ²³ Rananimbo sihamumbo hoafindeihiya, 'Hoeiru, aiana goagu anungu ra' mbisei asu 'Hoeiru, aiana ndanungu,' mbiseimboyei, nga se yowan anihondumbofeihü ho kokopoani. ²⁴ Sapo wabürusi ranai sünü ngörü himboran tükufe haya ho ngörü himboran karamindo, yahurai animbo ndimboe Nindou Hondü ai ahand tükufembo sihi ra. ²⁵ Nga asubusi afindi boatei ndemündi mbundambo asu nindou ndani simboani animboei ranai ahambo daboadi hihirindihori mbundühumbo ndeian animbo ndimboe.

²⁶ Horombo Noa nunguambe ramefeyo yahurai animbo Nindou Hondü ranai tükufemboyuambe-amboani randifemboe. ²⁷ Sapo Noa nunguambe nindou afindi ranai sesi sahüsi, hoe simindei, nimorehüh+yafu, anamindüh+yahi raraorüh heimbo mam bidifiranambo sihi Noa ai botambe mafarifiyu-wamboyo hohoambu afindi ranai kosowohü nindou ra hifokoako-mafoareandi.

²⁸ Horombo Rot nunguambe ramefeyo yahurai animbo ndimboe. Munguambo nindou ranai sesi sahüsi hoe simindei, napo pemiyei, kaki semindimbo koarhehi, nümbür hifirhi, worimbörüh raraomarhündi. ²⁹ Nga Rot ai Sodom ngoafi ra hinngire haya hu simboani hai asu sarfa nimoie ranai hoe nahurai sünambeahindi pütap+yowohü munguambo nimorehi nindowenih hifokoako-mafoareandüri.

³⁰ Mam yahurai animbo Nindou Hondü ranai weindah tüküfi simboani amboani randifemboe. ³¹ Rani-simboani nindou ngoafihü amaru ranai ngiri kebuai ahandi napo worambe engoro ra ndemündu. Asu mam yahuraiane nindou nümbürambe anungu ranai ngiri ahandi worinambo hihirindüfi ngu. ³² Sapo Rotindi nimorehimbo tükümfefeyo ra se hohoanmondimo. Ai hihirife ngoafi hoeimareanda yifimayo. ³³ Nindou didiyei ahei yanggiri ningo ranahambo afindi hohoanmoyeihi kikharihümündi ana, awarindihomboe. Nga nindou didiyei ahei yanggiri ningo ranahambo afindi hohoanmokoate-ayei ana, aboedambo ndifemboe. ³⁴ Ro sihamumbo hoafehapuri, nindou yimbu ranai mam fondiwami guguyafani apafani ra God ai ngörumbo nderümündüh ngörü rande apofondiwami digeirumbui. ³⁵⁻³⁶ Nimorehi yimbu ranai mban hirayafe ra God ai ngörumbo ndemündüh ngörü rande hinngideambui," mehu. ³⁷ Sisasimbo sünggurü-rundeimb ai düdürüwurüh yahomoya, "Ranimoatükuni ra nahü tükümandifea?" Asu Sisas ai simbori hoafiyupurüh yahuya, "Yifinimoko yanggorowohü ana, koaheimb-ane hei sahüsi arihündi," mehu.

18

Nimorehi kai asu yibobore-randeimb+yafe kafeefe hoafi

¹ Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbimbo didibafiferambo yiboarukondi-mboemo yahu haya kafeefe hoafi mam yamundife-purimbohünda hoafimayupuri. ² Sisas ai yare hoafiyuh yahuya, "Mami adükari ngoafihü nindou yibobore-randeimb mam ai manungu. Aiana moai Godimbo yihimboyu asu nindoumbo afindi hohoanmoyu randi. ³ Raniyo adükari ngoafi ranihü nimorehi kai ningo haya ho nindou yibobore-randeimbimbo huti hoafiyondo randühya, 'Wandi hürütümbi ai wambo hürütarandiri, nga se wambo hoafi yibobofe ra farihawandiri,' meho.

⁴ Gedühí safíyú nindou yíbobore-randeimbi ranai nímorehí ranahambo fehefembo moei mehu. Nga humbo süngunamboyu ai ahandí fimbo hoafíyuhíya, 'Sapo ro moai Godímbo yíhímboya asu nindoumbo hohoanímoya ríhandí. ⁵ Nga nímboe nímorehí kai ranai muŋguambo si wambo tíŋírífo sai arandímbo anímbo ro ahambo fandíhehe hehea ahandí papí+hoafí ra hímborínda. Asu ro refekoate-ayahí ana wambo sowana muŋguambo si dídí ndandaní wambo süngunambo garí+ndeandírí+mboe,' mehu.

⁶ Asúkaiyu Adúkarí ai hoafíyuhí yahuya, "Se nindou yíbobore-randeimbi moaruwai ranahandí hoafí ra hímboríyomo. ⁷ Nímorehí nindowenihi God ai wandanei yahundüreimbi ranai nímbinímbe si muŋguambo Godímbo araní aranayi ra aheimbo fehefendürí+koate-mandüyo? Asu awi fehefendürí+koate ahei hoafí ra hímborípo-mandüyo? Waní. ⁸ Nga ro síhamumbo raríhe hoafehapurí, ai ahei papí+hoafí ra nímehúnou hímborínduhú yíbobondeambui. Nga Nindou Hondú ai kudúmbo nímorehí nindowenihi hífí ndaníhú anímboei ahei aníhondúmbofe ra hoeimandeyo?" mehu.

Farisi nindou asu takis kakí semündü-randeimbi-yafandí kafeefe hoafí

⁹ Nindou bídífirí ai ahamundí fimboya aiana mbumundí hamínd-anemo, nga ŋgorú nindou aiana mbumundí-yomopoań ehomo ranahambo Sisas ai kafeefe hoafí hoafímayu. ¹⁰ "Mamímbo nindou yimbu ranai dídí+baífí+febbohúnda Godíndí worína mahafaní. Mamí ai Farisihündíyu asu ŋgorú ai takis kakí semündü-randeimbiyu. ¹¹ Farisihündí ranai ahandípoanímbo nūngumbo ŋgusúfoambe dídí+baífí+fihiya, 'God, ro síhambo híhí+faríhaníni, roana moai nindou bídífirí raríhi aríhündí sünguríhe hehea díbokoríya, tíkai hoafíya asu nímorehí sísíhímoya ríhandí. Nga roana nindou takis kakí semündü-randeimbi gogu raní nahurai-yahípoaní. ¹² Ro mamí wik ranambe yimbumbo sesí wehíya asu muŋguambo moatúkuní ro asahamíndíhí ra 10 yíboboríhe hehea síhambo mamí bídífirí síhehe aríhandí,' mehu.

¹³ Nga takis kakí semündü-randeimbi-mayu ranai ahandípoanímbo akídou anguní safí manūgu. Ai sūnambe hímbó+koate mbíro türe nūngumbo ahandí ŋgusúpoahúhí purúkíreandúhí yahuya, 'God, ro moaruwai hohoanímoya ríhandeimb-anahí, nga se wambo hípoambo-rowandírí,' mehu. ¹⁴ Ro síhamumbo hoafehapurí, takis kakí semündü-randeimbi-mayu ranai worínambo ŋguwaní ai anímbo Godíndí hímbóahú mbumundí nindou-ndúmbui, nga Farisi nindou ana waní. Sapo mamí yahuraiane nindou dídíyei ahei fimbo hífí+nambo-aríhindí aheimbo God ai botíndearúmbui. Nga asu nindou dídíyei ahei fimbo botaríhindí aheimbo God ai hífí+nambo-ndearúmbui," mehu.

Sisas ai nímóakídí+boumbo híni+ŋgírí+híndúra wambo sowana mbúsühúsi, mehu

(Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Raníyei nindou bídífirí ranai Sisasímboya ai warí nande haya dídí+baífí+mbí+findúra sei hehi nímóakídí+bou fufuríhúmdíndürí túkímehíndí. Nga asu ahambo süngurú-rundeimbi-memo ranai nindou ranaheimbo ŋgíníndí-marundürí. ¹⁶ Nga asu Sisas ai hoafíyuhí yahuya, "Nímóakídí+bou ra aheimbo híni+ŋgíndí+híndúra ndúhí wambo sowana mbúsühúsi, nga ŋgírí bobohíndúndúra. Sapo God ŋgíníndí hífíndarandí

ra n̄mori akidibou ndahurai aheiane,” mehu. ¹⁷ Sisas yahuya, “Se nda fifir̄indundi, nindou did̄iyei God nḡn̄ndi h̄ifandarandi ra n̄moakidibou sah̄um̄undi ar̄ih̄undi nahurai sem̄ind̄ikoate-aye ana, nḡr̄i keboehindi, nga wani,” mehu.

*Nindou napo af̄indeimbi ai Sisas-d̄ibo watapor̄mayu
(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)*

¹⁸ Suda-yafe bogori nindou ranai Sisasimbo d̄udur̄ih̄iya, “Nindou yamundo-randeimbi aboedi, ro yanḡr̄i koad̄ur̄i koad̄ur̄umbo n̄ngombo ra n̄ni-moat̄ukuni n̄nun̄gond̄hend̄uh̄i mandaham̄nd̄iha?” mehundowamboyu. ¹⁹ Asu Sisas ai ahambo simbor̄i hoaf̄iyundowoh̄u yahuya, “N̄imboe se wambo aboedi asafa? Moai nindou did̄i ai aboediyeu, nga God yanḡr̄-ani aboedayu. ²⁰ Sapo se ah̄n̄umb̄i hohoan̄imo ra fif̄rowandi: Se yowan̄i n̄moreh̄i s̄is̄h̄imoyo asu anam̄ind̄hoandi bir̄ab̄ir̄yopoani, wos̄thoaf̄ori hoaf̄iyopoani, nindou h̄ifokoefepoani, h̄umbuh̄niyopoani, se yowan̄i nḡor̄umbo t̄ikefe-hefe papi-hoaf̄iyopoani, asu se s̄ihaf̄i me-apembo ah̄n̄indaf̄uh̄i ahafe hoaf̄i h̄imbor̄indaf̄i,” mehu. ²¹ Nindou ranai simbor̄i hoaf̄iyundowoh̄u yahuya, “Ro n̄mori akidouyahambe peya hehea hambo hapondani ro ran̄i ah̄n̄umb̄i ra s̄ungur̄ihe ar̄ih̄andi,” mehu. ²² Sisas ai ran̄i hoaf̄i ra h̄imbor̄iyu haya, simbor̄i hoaf̄iyundowoh̄u yahuya, “Awi mam̄i moat̄ukuni se randowandi. S̄ihaf̄imayo napo ra nindou nḡor̄umbo dabad̄ur̄uh̄i ran̄ifih̄indi kaki asowand̄ifi ra napo-koate-yeimbi ranaheimbo dabad̄uri. Ranan̄imbo se s̄unambe napo af̄indeimbi-ndamboyafi. Ran̄i boatei ran̄i-s̄ungundo mbundambo an̄imbo asu wand̄i s̄ungu did̄ifi,” mehu.

²³ Nga nindou ranai Sisas hoaf̄imayu ra h̄imbor̄iyu haya nḡus̄ifoambe n̄imbi-mayu, n̄imboe sapo ai napo af̄indeimbi wambo. ²⁴ Sisas ai horiran̄i mayoa hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Nindou napo af̄indeimbi ana God nḡn̄ndi h̄ifandarandi ranambe kefoefembo t̄n̄jumbane. ²⁵ N̄n̄ihondi mam̄i ahand̄i nd̄uri kamer ranai ana hoear̄i kak̄imbo nir ambenaf̄i kefoefembo t̄n̄jumbiyopoani, nga nindou napo af̄indeimbi ai God nḡn̄ndi h̄ifandarandi ranambe kefoefembo ana, t̄n̄jumbane,” mehu.

²⁶ Nindou b̄id̄if̄ir̄i ranai hoaf̄i ra h̄imbor̄iyeh̄i d̄udur̄ih̄or̄uh̄i seiya, “Asu refe ana, nindou did̄i ai yanḡr̄i koad̄ur̄i koad̄ur̄umbo man̄ungua?”

²⁷ Sisas ai simbor̄i hoaf̄iyuh̄iya, “N̄ni-moat̄ukuniyo nindoumbo t̄n̄jumbayo ra Godimbo ana t̄n̄jumbiyopoani,” mehu.

²⁸ Asu Pita ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Awi! Ro ȳihoef̄i ngoaf̄i h̄in̄nḡr̄ih̄u hohu s̄ihaf̄i s̄ungu mas̄inefi,” mehundowamboyu. ²⁹⁻³⁰ Sisas ai hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “Ro s̄ihamumbo an̄ihond̄umboanah̄i hoaf̄ehapur̄i, nindou d̄udi God nḡn̄ndi h̄ifandarandi ranahamboh̄unda ahand̄i ngoaf̄i, n̄moreh̄i, akohoandi, boaḡr̄i n̄moakidibou h̄in̄nḡareand̄uri ana, h̄ifi ndan̄ih̄u God ai aheimbo af̄nd̄i moat̄ukuni dagad̄ur̄umbui. Asu s̄ungunambo aho ra yanḡr̄i koad̄ur̄i koad̄ur̄umbo n̄ngo ra ndah̄um̄undimboyei,” mehu.

*Sisas ai yifiyo hefe yifih̄undi bot̄ifembo-mayu ranahambo as̄ikai
hoaf̄imayu
(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)*

³¹ Sisas ai s̄unḡrur̄i-rundeimbi 12 sepur̄im̄und̄u h̄in̄nḡreapur̄i haya hoaf̄iyupur̄uh̄i yahuya, “H̄imbor̄iyomo! Haponda s̄ih̄r̄i

Serusarem+nambo anefi ahahifi. Ran+hü an+ambo sapo God+ndi hoafi hoafi+yomo-rundeimbi nindou ai Nindou Hondü ranahambo n+n+moatükuniyo tükufembo horombo sürü papiru masihoemo ra an+hondü tükündifemboe. ³² Ai ahambo ndifoyei war+hünduwur+imboemo. Ranan+ambo ahambo tikif+nambond+horu, türüfoefe hoafindei, asu nguri tifi+ndahi raraond+hümboyei. ³³ Ranan+ambo asu ahambo ndufuri ndufuri+boaduwuri mbundümbö hifokoanduwuri-mboemo, nga ngimi sindo haya süngunambo asukai bot+ndüfimbui,” mehu. ³⁴ Nga asu ahambo süngururü-rundeimbi ai moai hoafi ra türüfoaru fifirundi. Hoafi ranahandi n+m+ndi ra moai ahamundi hohoan+moambe weindah+feyo. Asu ai moai Sisas n+ambo hoafi+mayu ra aki+dou-amboani fifirundi.

Sisas ai nindou h+ambo+har+ moako-moakoyu-randeimbi aboed+mariri (Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Sisas ai Seriko ngoaf+k+m+ huane nindou mam+ h+ambo+har+ nafik+m+ n+marumbo nindou heyan+ kaki napombo moako-moakoyu marandi. ³⁶ Ai h+mbor+yuwan+ awai nendi af+ndi ranai tümareandamboyu, asu nindou ranaheimbo düdureandürüh+ yahuya, “Nindou ra n+n+hünda?” mehunduramboyo. ³⁷ Asu nindou ranai seiya, “Sisas Nasaret+hündi ranai ndanaf+ mas+nuamboaniyefi,” mehomondamboyo. ³⁸ Nindou h+ambo+har+ ranai puküna hoafi kari+hoeihü hoafiyuh+ yahuya, “Sisas, Defit+ndi ahuri, se wambo h+poambo-rowand+ri.”

³⁹ Asu nindou horomboyahi mas+nei ranai ng+n+ndi hoafiyahündowöhü seiya, “Se hoafi kik+rand+fi,” maseiamboyo. Asu nindou ranai asukai hoafi puküna kari+hoeihüya, “Sisas Defit+ndi ahuri, se wambo h+poambo-rowand+ri,” mehuamboyo. ⁴⁰ Raniyo Sisas ai hu nüngumbo nindou h+ambo+har+ ranahambo ahambo sowanambo semündühombo hoafi+mayu. Nindou ranai hu manünguwa Sisas ai düdurirüh+ yahuya, ⁴¹ “Ro sihambo n+n+moatükun+ nününgufen+n+mboyo se hohoan+moayafa?” mehundowamboyo. Asu nindou ranai yahuya, “Nindou Adükari, rowand+ h+ambo+ri ra asukai aboed+mbeyowa samboanahi.” ⁴² Sisas ai simbor+ hoafi+yundowöhü yahuya, “Si+hafi h+ambo+ri ra aboed-ane. Si+hafi an+hondümböfe rani süngumboyafi se aboedayafi,” mehu. ⁴³ Asu mam+har+ ahandi h+ambo+ri ranai b+r+mahoeoyowamboyo Sisas+ndi süngu huhü God+ambo aboed-ani mehu. Nindou af+ndi ranai rani-moatükun+ ra hoer+hinda mayoa ai-amboan+ God+ambo aboed-ani masei.

19

Sisas ai Sakius+ndi wor+na mahu

¹ Sisas ai Seriko ngoafi mbusümo nafi hu ngasünde haya mahu. ² Huane asu nindou mam+ rani ngoafi+hü mamaru ahandi ndür+ Sakius ai napo af+ndeimbi, takis kaki sowandümo-rundeimbi-yomondi bogoriyu. ³ Ai Sisas+ambo nüngunahurai nindouyu yahuhaya hoeifimbo mehu, nga n+morehi nindowenih+ af+ndi bur+yeimbo ahambo hoeifimbo fondi gümar+hinda asu Sakius ai bodifo wambo rani+ambo ng+ri+ ahambo hoeindiri. ⁴ Raniyu asu ai horombofi pipiyu hu haya n+m+ndi n+moamo mahafu Sisas+ambo hoeind+hini+ yahuhaya. Ai fif+re haya Sisas+amboyo nafi mam+ rani+nafi an+ambo düdü haya ngumbui yahuhaya.

⁵ Raniyu Sisas ai ranihü tüküfi asu nîmîwamî nîmoamo hîmboyuhü Sakiusîmbo hoafiyundowohü yahuya, “Sakius, se kosîfoao, hapoana ro sîhafî worambe didî nîmandîmboyahî,” mehundo. ⁶ Raniyu ai nîmehûnou kusîfoendûhî ngusûfoambe hîhîfî-hîhîfîyuhü Sisasîmbo ahandî worîna serûmündî mahu. ⁷ Nga munguambo nindou ai Sisas Sakius dîbombo mahafandî ra hoeirîhi mburîhü asu momorî hoafîyeihî seiya, “Ai ahu ranana moaruwai hohoanîmoyu-randeimbîndî worînamboani,” masei.

⁸ Raniyo Sakius ai nûngumbo Adûkarîmbo yare hoafîyunduwohü yahuya, “Adûkarî se hîmborîyafi, hapoana wandî-mayo mungu moatûkunî ra yîbobondîhe mbundîha nindou napokoate-yeimbîmbo ngorû bîdîfîrî ndehamboyahî, asu nindou ngoründî-mayo takis kaki wosîhoafî hoafîya hehea sahamîndîheimbî ana, asûkai yimbuyimbumbo hîhîrîndahe nga ndahandomboyahî,” mehu. ⁹ Ra-mehuamboyu Sisas ai hoafîyundowohü yahuya, “Hapoana God ai nîmorehî nindowenihi worî ndambeahîndî aboedambo-reandûrûhani. Nîmboe, nindou ranambo ai Abrahamîndî amoaonî. ¹⁰ Nindou Hondû makusu ranana sapo nindou awarîhehindeimbî kokoyondûrî aboedambo-fendûrîmboyu makusu,” mehu.

*Nindou 10 kaki masowandümo kafoefe hoafî
(Matyu 25:14-30)*

¹¹ Rarihi nîmorehî nindowenihi afîndî ranai hîmborîyeiane, asûkai Sisas ai aheimbo kafoefe hoafî mamî hoafîmayundûrî. Nîmboe sapo ai Serusarem fikîmî akîmîmayuambo nindou ranai rarihi hohoanîmoyeihîya, God ngînîndî hîfandarandî ra nîmehûnou anîmbo tükündîfemboe, masei. ¹² Asu ai yare hoafîyuhî yahuya, “Mamîmbo ana bogorî nindou mamî angunî hîfîna ahambo adûkarî bogorîmbofi hînîngîfîmbohûnda mahu. Bogorîmbofe mbuiyombo asûkai ngoafînambo hîhîrîfe hombo hohoanîmomayu. ¹³ Nga ai hombo yahuhaya ahandî ratûpurîyomo-rundeimbîmbo mborai yahupura mahomondamboyo gorînambo nafûmbî kaki hoarî nindou mamamîmbo yimbureapurûhî yahuya, ‘Se kaki nda ndowandümo houmbo bîdîfîrî kaki semîndîmbohûndambo ratûpurîndîmondanî ro asûkai tükûndaheamboane,’ mehupurî.

¹⁴ Nga asu mamî ranî ngoafîhündî ranai nindou ranahambo yîboarukomarîhorî. Raniyo ai huane nindou bîdîfîrî koamarîhehipura bogorî nindou mahûfu ngoafîna hoafî sowandümo hîfomo hoafîyomondûhî yahomoya, ‘Ro moei asefî nindou ranahambo bogorîmbofembo ana,’ mehomo. ¹⁵ Nga asu nindou ranai adûkarî bogorîmbofi mbura ngoafîna hîhîrîfi mahu. Ai hîhîrîfi hu nîmarûmbo ahandî ratûpurîyomo-rundeimbî ranahamumbo nîmehûnou hoafîmayupurî ahambo sowana howanî gorînambo nafûmbî kaki hoarî masagapurî ranîfîhî nûngunûmbî mbasowandümo yaho dûdufepurîmbohûnda.

¹⁶ Nindou ngorû ai boatei horombofi sünî hoafîyuhî yahuya, ‘Adûkarî, ro sîhafî-mayo gorînambo nafûmbî kaki hoarî mamî ranînambo bîdîfîrî kaki semîndîmbo ratûpurîyambo kaki hoarî 10 masahamîndîhî,’ mehu. ¹⁷ Asu bogorî ai yare hoafîyundowohü yahuya, ‘Se aboedî ratûpurî ramarowandî ra aboedî hamîndî hondû-ane, ranî-moatûkunî akîdou ra se dîboadoro hîfandîmarandî. Ranîmboanahî asu ro sîhambo ngoafî 10 se hîfandîmbohûnda hînîngarîheandî,’ mehu.

18 Asūkai ratūpurīyu-randeimbī ŋgorū ai sūni hoafiyuhī yahuya, ‘Adūkari, ro sīhafi-mayo gorinambo nafūmbī kaki hoari masawandi raninambo kaki semindimbo ratūpurīyambo hondahūfeimbī kaki hoari masahamindihī,’ mehu. 19 Asu bogori ai yare hoafiyundowohū yahuya, ‘Ro sīhambo hondahūfeimbī ŋgoafi hībadandi sa hehea hīnīŋgarīheandi,’ mehu.

20 Asūkai ŋgorū ai sūni hoafiyuhī yahuya, ‘Adūkari, gorinambo nafūmbī kaki hoari sīhafi-mayo nda, ro hoearambe parihe hīmondīhe sīheheanda meŋgoro. 21 Nīmboe sapo ro hoeirīhenīna, se ŋginīndiyafi-randeimbī nindoumefambo. Sapo nīni-moatūkuni nindou bīdīfīrī ai sīhehinda se sowandīfī asu sesī amboani bīdīfīrī nindou ai hīfīrīhinda se sowandīfī arandi ranimboanahī ro sīhambo yīhīmboayahī,’ mehu. 22 Ranīyu bogori ai nindou ranahambo yare hoafiyundowohū yahuya, ‘Se nindou moaruwai ratūpurīyafi-randeimbī-anafi. Sīhafi ranī sūngumbo anīmbo sīhambo hīhīnde papi-hoafīndanīnimboe. Sapo se fīfīrowamboanafi ro ŋginīndīya rīhandeimbī nindou-anahī, asu ro bīdīfīrī nindou ai napo sīhehinda sahamīndī asūkai sesī hīfīrīhinda sahamīndī rīhandeimbī-anahī. 23 Asu nīmboe se kaki wandī beŋambe sīhefekoate-mayafa? Sapo rananīmbo ro hīhīrīfe kosihū wandī kaki ra bīdīfīrī ranīfīhīndī kameihī hīhīrīhe sahamīndī,’ mehu.

24 Ŋga bogori nindou ranai nindou akīmī burīmemo ranahamumbo yare hoafiyupurūhī yahuya, ‘Se ahandi-mayo gorinambo nafūmbī kaki hoari ra sowandūmo mburumbo nindou kaki hoari 10 masemūdu ahambo dabudo,’ mehu. 25 Asu ai raru hoafiyīmondowohū yahomoya, ‘Adūkari, nindou ranai ana ndeara 10 kaki hoareimb-ani,’ mehomo. 26 Ŋga asu bogori nindou ranai hoafiyuhī yahuya, ‘Ro sīhamumbo hoafayahī, nindou bīdīfīrī napo afīndeimbī aiyomo aiana asūkai bīdīfīrī napo ndowandūmboemo, ŋga nindou ai napo akīdouyeimbī-mayeī ranahei warambeahīndī ana ŋgorūfemboane. 27 Ŋga asu wandī hūrūtūmbī-memo, sapo wambo adūkari bogorīmbofembo yowanī mehomo ranahamumbo ndūhī sowapurīndūmo sīfomo wandī hīmboarūhī hīfokoarūpurī!’ mehu. 28 Sisas ai kafoefe hoafi ra hoafiyu mbura asūkaiyu Serusaremīna mahūfu.

*Sisas ai adūkari bogori nahurai Serusarem ŋgoafambe mahu
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Son 12:12-19)*

29 Sisas ai Betani asu Betfage ŋgoafīkīmī tūkūfī Orif Wafu sei-arīhūndīkīmī homondūhīyo ahambo sūngrurū-rundeimbī yimbu horombo koamarīhepīrī. 30 Asu ai yare hoafiyupīrūhī yahuya, “Se ŋgoafi gebū anaŋgo raninambo ŋgafanī. Ranūhī se dongi mamī hoarīfī hoeīndīneanda wofīna hīmondīndūmo hīnīŋgīndūmboemo ra moai nindou dīdī ai-amboani horombo ranīwamī nīmaruwani serīmīndī ho-randi. Asu wofī fufurīgene mbundīna wambo sowana ndowandīfanī dūgūfanī. 31 Asu nindou ŋgorū ai sīhafanīmbo dūdundīfīhīya, ‘Nīmboe se dongi ra fufurīheneandī?’ mbūsuwani asu se ahambo hoafīndafīnandowohūya, ‘Adūkari ai bīdīfīrī moatūkuni refembo dongi ranambo hoafīmayuambo anīhoandi,’ mbīsafanī,” mehu.

32 Sisas ai koamarīhepīra hafanī hoeirīneanda dongi hoarīfī ranai ahafanīmbo hoafīmayupīrī sūnggu ramefeyo. 33 Ranī yimbu ai dongi ranahambo hapoadūmbo wofī fufurīhoeīneanda ranī afīndī ai ahafanīmbo yahuya, “Nīmboe se dongi ra wofī fufurārīheneanda?” mehu. 34 Ŋga ai

hoafiyafandühi safaniya, “Adükari ai bîdîfirî moatükunî refembo dongi ranambo hoafîmayuambo anîhoandî,” masafanî.

³⁵ Ranîyafanî asu dongi ra Sisasiṁbo sowana sowandîfanî mahafanî. Asu ai ahafandî-mayo warî hoandarümbî ngîsîharî hoearî dongiwamî nandîne mburîna Sisasiṁbo ranîwamî hîniṁgîmarüwuri. ³⁶ Ai dongiwamî nîmarü haya Serusarem ngoafîkîmî mahuwamboyei nindou bîdîfirî ahei warî hoandarümbî ngîsîharî hoearî ra nafîni ahambo homböhünda kurîmarîhinda ranîwamî mahu. ³⁷ Sisasi ai Serusarem ngoafînambo huhü Orif Hîfî Wafu hanî nafî tüküfeambefiyuane, nindou afîndî ahambo süngurîhorî-rîhîndeimbî ranai hîhîfî-hîhîfîmayei. Sapo ai muṁgu hepûnîfeimbî moatükunî hoeimarîhindî ranîmbo-hünda ai pukûna hoafî karîhehindühi Godîmbo adükar-ani masei. ³⁸ Ai hoafîyehî seiya,

“Adükari bogorî ai Adükarîndî süṁgu akusu

ranahambo God ai aboedî-aboedîmbîriramboane.

Sünambe muṁguambo ai aboedî amarei

asu God nîmoamo hamîndî hondü anüṁgu ranahambo aboed-ani
mbîsei-amboane,”

Buk Song 118:26

masei.

³⁹ Nga Farisi bîdîfirî nindou ranahei mbusümo burîmemo ranai Sisasiṁbo raru hoafîyomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbî, sîhambo süngurîhünîni-rîhîndeimbî ranaheimbo hoafîndafanî anîmbo ai ahei hoafî kîboakîmbîrîhîmündî-amboane!” mehomo. ⁴⁰ Nga asu Sisasi ai sîmborî yare hoafîyupurühi yahuya, “Ro sîhamumbo hoafayahapurî, nindou ranî hoafî ra hoafîkoate-ayei ana, nîmoei ai-amboanî pukûna hoafîndeimboyei,” mehu.

Sisasi ai Serusaremîmbo aranînambomarandî

⁴¹ Sisasi ai Serusarem ngoafîkîmî huhü ngoafî ra hoeireandühi ahambo aranînambomarandî. ⁴² Ai yare hoafîyuhî yahuya, “Serusarem, haponda ndanî sihi se aboedî nîmarîmbo hohoanîmo nîmîndî ra fîfirîmbarowamba-nana, aboedîyo. Nga hapondanî ana awi ranî-moatükunî ra moai se hoeirowandî. ⁴³ Mamî sîmboanî süṁgunambo ana nindou sîhambo hürüturunîneimbî ranai hîfî sîhafî ginîrîkîmî wakîndîmondühi pûpîndu dîfomombo sîhambo muṁguambo gündünînimboemo. ⁴⁴ Rananîmbo sîhambo moaruwaimbo-ndünînimboemo asu se-babîdî amarei ranahaimbo amboa. Asu ngîrî nîmoei mamî amboanî nîmoei ngoründîwamî hîniṁgîndundî. Nîmboe se moai fîfirîrowandî sapo God ai sîhambo aboedambo-fenînimbohünda makusu ra,” mehu.

Sisasi ai Godîndî worambe kaki semîndîmbo ratûpurî ratûpurîmemonda hemafoareapurî

(Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Son 2:13-22)

⁴⁵ Sisasi ai Godîndî worambe kefuai hüfu nindou kakîhümbö napo sîhoumarundî ra pütifoendühi hemafoareapurî. ⁴⁶ Ai yare hoafîyipurîhî yahuya, “Godîndî Buk ai yare hoafîyohü yahoya, ‘Wandî worî ranana dîdîbafîfembo worî yangîrane. Nga se hümbühünî nindou ranahei dîbofembo fondîmboarîhindî,’ meho.” ⁴⁷ Nga muṁguambo sî Godîndî worî ranambe nindou yamündîreandürî marandî. Asu Godîmbo sesî sîhou-rundeimbî bogorî, ahînûmbî hohoanîmo fîfirîrundeimbî, bogorî nindou bîdîfirî ai Sisasiṁbo nîni-süṁgufe hîfokoeffimbo nafî kokomarundî.

48 Nga nindou afindî ranai ahandî hoafi hîmborîmbo afindî hohoanîmo mayeambo wambo moai ahambo hîfokoeffimbo nafî ra fîfirundî.

20

Sudahündî ai Sisasîmboya düdi sîhambo ngînîndî masendî yahomo düdumefundî

(Matyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Mamî sîmboanî Sisas ai Godîndî worambe nîmorehî nindowenihîmbo yamundîreandürühî aboedî hoafi ra bokarîmarîhendî. Ranîyo Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî, ahînûmbî hohoanîmo fîfirundeimbî bogorî, asu Suda-yafe bogorî ai Sisas babîdîmbo wataporîmbo mahafomo. 2 Ai hoafi yomondühî yahomoya, “Se hoafi yafîmunî nîni ngînîndî namboyo rani moatükunî raro aranda? Düdi sîhambo rani ngînîndî ra masaganîna?” mehomo. 3 Sisas ai sîmborî hoafi yupurühî yahuya, “Ro-amboa sîhamumbo mamî moatükunî düdundaheanda asu se wambo hoafîndîmo. 4 Sapo Son ai nindoumbo hundürümarandürî ngînîndî ra Godîndî mayoyo asu nindou-yafe-mayoyo?” mehu.

5 Ranîyomo ahamundîhoarî sîmborî hoafîndürî yomondühî yahomoya, “Sapo sîhîrî hoafi yefühîya, Son hundürüra marandî ranana Godîndî mayoane asefî ana, ai rande hoafîndühîya, ‘Asu nîmboe se rana-hambo anîhondümbofekoate-ayomoa,’ mbüsümbui. 6 Nga asu sîhîrî hoafi yefühîya, ‘Ranana nindou-yafe-mayoane,’ asefî ana, nindou ranai sîhefîmbo nîmoeinambo-ndîhûmunîmboyei. Nîmboe sapo ai fîfirîhorî Son ai Godîndî hoafi hoafi yu-randeimb-ani sei anîhondümborîhorühî wambo?” mehomo. 7 Ranîyomo Sisasîmbo raru hoafi yomondühî yahomoya, “Ro moai fîfirîhundî Son ai rani ngînîndî ra nahünda semündü-hayambombai,” mehomo. 8 Nga Sisas ai yare hoafi yupurühî yahuya, “Ro-amboa ngîrî hoafîndahapurî düdi wambo ngînîndî masendî ratüpurîmbohünda,” mehu.

Nindou moaruwai wain nûmbürî hîfandîmarundî kafoe fe hoafi
(Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 Sisas ai nindou ranaheimbo kafoe fe hoafi mamî hoafi yundürühî yahuya, “Nindou mamî ai wain hîfî fembo nûmbürîra mbura nûmbürî ra nindou bodîmondî-yomondî warambe hîni ngîmareandî ranîfîhî kaki semîndîmbo ratüpurîmbohünda. Asu ai hu anguni ngorü hîfîni gedühî manûngu. 10 Asu wain ranai hîsîmayowamboyo nindou mamî koamarîheira nûmbürambe ratüpurîmemo ranahamumbo sowana bîdîfirî hîsî nûmbürambeahîndî semîndîmbohünda mahüfu. Nga asu nindou nûmbürî ranambe ratüpurîmemo ranai bubururü mburumbo nîni akîdou-amboanî warambefekoate koamarîhawura mahu. 11 Asükaiyu ngorü koamarîheira ahamumbo sowana mahüfu. Ranîyo ranahambo amboanî ahîni koate bubururü mburumbo nîni akîdou-amboanî warambefendokoate koamarîhawura mahu. 12 Asükaiyu ngorü koamarîheira mahüfu. Nga asükaiyomo ahambo amboanî nûmbürî hîfandî-rundeimbî ranai bubururü mburumbo moanambühî kiafu hüründümo pimarüwuri.

13 Ranîyu asu nûmbürî afîndî ranai hoafi yuhî yahuya, ‘Haponda ro nûngumandîhea? Ro wandî nîmorî afîndî hohoanîmo-yahandoweimbî ra koandîhehinîmboyahî. Awi ahandî hoafi anîmbo hîmborîndîmboemo.’

14 Nga asu nūmbūri hifandi-rundeimbi ranai nindou ranahandi nīmorī masūfuwa hoeirūwuri houmbo sīmborī hoafi-iyomondūhi yahomoya, 'Nindou ndanana nūmbūri afīndandi nīmor-ani. Sīhīri ahambo hifokoararīhuri anīmbo asu munngu-moatūkuni ra sīhefīndīmboe,' mehomo. 15 Ranīyo nūmbūri hifandi-rundeimbi ranai nūmbūrambeahīndī sowarīndūmo moanewani tūkūyafu homo hifokoamarūwuri. Asu nūmbūri ranī afīndī ranai nindou ranahamumbo nīnī-nūnūngumandēapura? 16 Ai dūdī nūmbūri ranambeahīndī nindou ranahamumbo hifokoandēapurūhi wain nūmbūri ra nindou bīdīfīrambo dagapurīmbui," mehu. Nindou ranai hoafi ra hīmborīyei hehimbo hoafiyeihī seiya, "Awi ranī-moatūkuni ra tūkūndīfemboe, nga ambembeyo-wamboane," masei.

17 Nga Sisas ai aheimbo hīmboarī pareandūrūhi nūngumbo dūdūreandūrūhi yahuya, "Nīmboe asu Godīndī bukambe sūrū ra paru masīhoemoa?

'Nīmoei worīmboru-rundeimbi ai moaruwai-ane yahomo houmbo ambe mehomo,

nga nīmoei ra worī ranahambo ngīnemīndīmbo weangurūhīdīdī bogorī nīmoeiyo.'

Buk Song

18:22

18 Munguambo nindou nīmoei ranīwamī pīrayei ana, ai mbusūmo kīkīndahīmboyei, asu nīmoei ranai nindouwamī pīrayo ana, nindoumbo munguna mosīhoasīndīheirīmboe," mehu.

19 Ranīyo ahīnūmbī hohoanīmo fīfīrundeimbiyomo asu Godīmbo sesī sīhou-rundeimbi bogorīyomo ai raru fīfīrīmarundī Sisas ai kafoefe hoafi hoafīmayu ra ahamumboyo. Ranīmboemo mamī ranī-sīmboanī ai botīfe Sisasīmbo kīkīhīmīndīmbo hohoanīmomemo, nga nīmōrehī nīndowenihī ranahēmboya yīhoefīmbo nūnūngumandīhimunī yahomo houmbo yīhīmboememo.

*Ai Sisarīmbo takis kaki mandahūndoyo asu wanīmandīyo
(Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17)*

20 Ahīnūmbī hohoanīmo fīfīrundeimbiyomo asu Godīmbo sesī sīhou-rundeimbiyomo ai Sisasīmbo hīfandūrūhī nindou bīdīfīrī koamarīhouapura tīkaruhoumbo ahandī hoafi hīmborīmbo nouyafu mahīfomo. Nindou ranai ana tīkaru hou ngorū sūngufihī ahandī hoafi hīmborīyowohū moaruwai hoafīmayu yaho hefe gafman bogorīndī warīhū hīnīngīfīyuwanī papi-hoafi-mbūruramboane, yahomomboemo.

21 Tīrīfoefe hoafombo mahīfomo ranai dūdūyafundūhī yahomoya, "Nindou yamundo-randeimbi, fīfīrīhumboanefī hoafi se hoafayaf-ane asu yamundarwand-ane ranana anīhond-ane. Seana nindou ranai adūkārī ndūreimbīmbayeiyō asu ndūrīkoate-mbayeiyō ra moai hohoanīmoyafī, nga seana anīhondūmbofe hohoanīmo Godīndī-mayo ranane yamundo arandī.

22 Se yīhoefīmbo hoafīyafī, ro Sisarīmbo takis kaki ra mandahūndoyo asu wanīmandīyo?" mehomo.

23-24 Sisas ai fīfīreandī ranana ahambo tīkaruhoumbo wosīhoaforī-rurūhīyomo asu sīmborī hoafīyuhī yahuya, "Wambo kaki mamī nafuyomo. Sīsamī asu ndūrī kaki fihī apenīngo ra dadea?" mehuamboemo. Sīhamoya, "Sisarīnd-ane," mehomondamboya. 25 Asu Sisas ai ahamumbo hoafīyupurūhī yahuya, "Sisarīndī moatūkunayo ana, se Sisarīmbo dabudo. Asu Godīndī moatūkunayo ana ra se Godīmbo dabudo," mehu. 26 Ranīyo Sisas ai nīmōrehī nīndowenihī babīdīmbo nūngumbo

wataporimbo-randambe moai wosihoaforiyumbo hohoanimoyomo. Raniyomo ahamundi dūdufe hoafi ranahambo simbori hoafiyu maranda hepūnafundūhi hoafi kikirūdūmo houmbo manijgomo.

*Sadyusi ai yifihündi botife ranahambo dūdumefundi
(Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27)*

²⁷ Sadyusihündi bidifiri ai raru hohoanimoyomondūhiya, nindou yifihündi ngiri asūkai botindahindi yahomo-rundeimbi ai Sisas sowana mahifomo. ²⁸ Ai Sisasimbo dūduyafundūhi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, Moses ai shefimbo hoafi mamī sūrū papira masihendi sapo nindou mamī nimorehi semündū mbura asu nīmori-koate yifayu ana, ahandi akidi ranai nimorehi ra asūkai semündū haya nīmori wakindamīndoanī nīmori ranai amongoandi nīmori noumbiyuwamboane. ²⁹⁻³⁰ Mamimbo apodoho mamī 7 manijgomo. Amongo hondū ai nimorehi semündū haya nīmori-koate yifiyuane, asūkai akidi mbusūmonīndi ai amongoandi kai ra semündū haya yifiyuane. ³¹ Asūkai akidi ngorū ai-amboanī amongoandi kai ra masemūdu. Apodoho mamī 7 ranai muṅguambo nimorehi ra semīndeimbi yanggirimemo, nga ai nīmori-koate yifisafimemo. ³² Asu sūnguna nimorehi ranai-amboanī yifimayo. ³³ Muṅguambo apodoho mamī 7 ranai nimorehi ra masowandūmo. Sūngunambo nindou yifihündi botifeambe nimorehi ra dadi nimorehi-manda?” mehomō.

³⁴ Ranīyu Sisas ai ahamumbo yare hoafiyipurūhi yahuya, “Hifi ndanūhane nindowenihī ai nimorehūhiyafu asu nimorehi ai anamīndūhiyahi arihūndi. ³⁵ Nga nimorehi nindowenihī yifihündi asūkai yanggiri botayahindi ana, ngiri nimorehūhindafu asu anamīndūhindahi rarandihūndi. ³⁶ Rani-simboanī ana ai sūnambeahīndi nendi nahurai-wambo ngiri yifindei. Sapo God ai yifihündi botirearū hayambo wambo ai ahandi nīmori-anei. ³⁷ Sapo Moses amboanī nindou yifiyeimbi botindahimboyei ranahambo ndore nafuimayu. Ai nīmī akidou hai tikiramarandi ranahambo sūrū papirandūhiya, ‘Adūkarī God ranana Abraham, Aisak, Sekop ahamundani.’ ³⁸ Ranimboane asu God ranana yifiyeimbiyei Godiyupoanī, nga yanggiri aniboadeiyei God-ani. Nindou dūdi ai Godayu ra koadūrūmbo yanggiri nūngumboanī,” mehu.

³⁹ Ahinūmbi hohoanimo yamundo-rundeimbi bidifiri ai hoafiyomondūhi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi shafi hoafi ra aboed-ane,” mehomō. ⁴⁰ Raniyomo nindou ranai asūkai ngorū moatūkunimbo Sisasimbo dūdufembo yihimbomemo.

*Nindou ranaheimbo Sisas ai God koamafoariri ranahambo dūdumefiyu
(Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37)*

⁴¹ Ranīyo Sisas ai nindou ranaheimbo dūdureirūhi yahuya, “Asu nīmboe nindou ai hoafiyeihiya, ‘Krais nindou God ai nindoumbo aboedambo-fembo kamafoariri ra Defitīndi ahuirani,’ aseia? ⁴²⁻⁴³ Sapo Defit ahandihoari Herū Buk ranambe yare hoafiyuhīya, ‘Adūkarī ai wandī Adūkarimbo hoafiyundowohū yahuya,

‘Se wandi warihondani bogorimbondafo nīmandifi ngafimbo ro shambo hūrūtūmbi ra shafi hoarehi hinīngi-ndiheapurimboane,’
Buk Song 10:1

mehu. ⁴⁴ Defit ai nindou ranahambo Adükari yahu marandî, asu Kraiss ai nüngunde ahandî ahuirî+manda?" mehu.

*Sisas ai ahî+nümbî hohoanîmo fîfîrundeimbîmbo papî+hoafî+marapurî
(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40)*

⁴⁵⁻⁴⁶ Nindou afîndî ranai hîhîmborîyeiane, Sisas ai ahambo sünggrurü-rundeimbîmbo hoafîyuhî yahuya, "Se ahî+nümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbîmbo hîbadümbö. Ai hoandarî hoeari güdîfe hefe hoahoango wakîfeyoanî nindou ai ahamumbo hîhîfîyopurî asu maketambe ahamumbo ahî+nîyopurî-ramboanemo hohoanîmoemo. Aiana Suda-yafe rotu worambe fondî wagabe ranî+wamî nîmarî asu sesî sesambe sia semîndî nîndîfe hefe wagabe nîmarîmboanemo hohoanîmoemo. ⁴⁷ Nğa aiana nîmorehî kaisahoabedî ranaheimbo wosî+hoafî+yondürühi ahei worî ahamumboru marundî. Asu ai aboedanemo mbîseiya yahomo houmbo Godîmbo dîdî+bafîyomondühi ra hoandarî hamîndî dîdî+bafîyomo arundî. Nğa sünggunambo nindou ranaheimbo yîbobofendürîmbo sîmboanî ana tîñîrîfo afîndî safî ndowandümböemo," mehu.

21

*Nîmorehî kai napo-koate ai Godîmbohünda kakî masîhendî
(Mak 12:41-44)*

¹ Sisas ai nîmarî hîmboapoyuane, nindou napo afîndeimbî ranai hei Godîndî worî ranahandî hîpîrambe kakî mafoarîhîndî. ² Ranîyo asu nîmorehî kai napo-koate ranai hamburî kakî yimbu hîpîrî ranambe mafoareanda hoeimareandî. ³ Sisas ai hoafîyupurühi yahuya, "Ro sîhamumbo anîhondümböanahî nda hoafayahapurî, nîmorehî kai napo-koate masîhendî ranai nindou napo afîndeimbî masîhehindî ranahambo nğasünde-amboane. ⁴ Nindou napo afîndeimbî masîhehindî ranana akîdouyo masîhehindî, nğa ahei adükari ana mbeñgorîndürî. Nğa nîmorehî kai ndanana akîdou meñgoro ra masîhendî," mehu.

*Sisas ai Godîndî worî bîrîboemboe mehu
(Matyu 24:1-2; Mak 13:1-2)*

⁵ Sisasîmbo sünggrurü-rundeimbî bîdîfîrî ranai Godîndî worî ranahambo nîmoei aboedînamboyo asu Godîmbo saimbo moatükunînambo yihururu marundî ranahambo waporîmbomarundî. Nğa asu Sisas ai hoafîyuhî yahuya, ⁶ "Ro sîhamumbo hoafayahapurî, ndanî moatükunî hoeiarundî nda mamî sîmboanî nğîrî nîmoei mamamboanî nğoründîwamî nanğö, nğa ai hîfîtîreboai pütapîndîmboe," mehu.

*Sisas ai tîñîrîfo afîndî tükündîfemboe, mehu
(Matyu 24:3-14; Mak 13:3-13)*

⁷ Asu ai düduyafundühi yahomoya, "Nindou yamundo-randeimbî, ranîmoatükunî ra nünggu-sîmboanî tükümandîfea? Nîni boatei tükümandîfe ranîmoatükunî tüküfemboayo ranahambo nafuimboa?" mehomo. ⁸ Sisas ai hoafîyupurühi yahuya, "Se hîbadümbö, nğa nindou ai mamî sîmboanî sîhamumbo tîkai hoafîndîmboemo. Nindou afîndî ai nğomo wandî ndürî dükandündühi anîmboya, 'Ro rananahî nda,' asu 'Ndearambo ranîmoatükunî ra tüküfemboane,' mbîsîmboemo, nğa se yowanî ahamundî sünggufepoanî. ⁹ Asu se nğorü hîfîhündî nindou yifiaremo hoafî, asu nğorü nğoafîhündî yifiaremo hoafî ra hîmborîndeihi yîhîmbondeimboyei. Nğa

sapo rani+moatükuni boatei tükündifemboe, nga bidifiranambo si ana ngiri nimai tükündifeyo,” mehu.

¹⁰ Raniyo aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Ngorü hifihündi ai ngorü hifihündi babidimbo yifiarindimboemo asu ngorü adükari bogorindi nendi ai ngorü adükari bogorindi nendi babidimbo yifiarindimboe. ¹¹ Hifihe afindi hamindi tükündifehü asu ngorügoanini sesikoate-ndeihi wembombondei asu angünihaindei raraondihümboeyei. Asu sünambe rani+poanmbo yihimboeimbi moatükuni bidifiranambo si tüküfemboayo ra nafuimbohünda tükündifeyoani se yihimbondeimboeyei. ¹² Nga rani+moatükuni ranai tüküfekoate-yoambe animbo se wambo anihondümborarihindirani ranimbo-hünda nindou ai siheimbo kikihindümondürü houmbo moaruwaimbo-ndundürimboemo. Rananimbo rotu worambe pap+hoafindundürü mbundümbokarabusi-ndundürimboemo. Asu ndowandümondürü ngomo adükari bogori asu gafmani-yomondi himboahü pap+hoafindundürimboemo. ¹³ Refeambe animbo siheimbo aboedi hoafi ra wataporimbo-yombo nafi yagodimboe. ¹⁴ Ranimboane se afindi hohoanimondeihiya, ro nini hoafi hoafimandefi mbiseimboeyei. ¹⁵ Nimboe sapo ro wandihoari animbo shei hohoanimoambe horindheandühi ndorihoeimbi fifirife ndahandürani se hoafayei ra nindou ngorü ai-amboani ngiri gogonimbondihendühi moaruwaimbondeandi. ¹⁶ Siheimbo shei boagiri, amonjo-mami, akohoandi, reh+mami, mam+siri, ngunindi rananimbo hürütümbi nindouyei warihündihindürimboeyei. Rananimbo seambeahindi bidifirani hifokoandundürimboemo. ¹⁷ Munguambo nindou ai sihamumbo moaruwaimbo-ndihindürimboeyei, sapo se wambo anihondümborarihindirani ranimbo-hünda. ¹⁸⁻¹⁹ Nga sihei mbirinani mami ra ngiri findihoaiyo. Se nginindi aniboadei animbo se yangiri nimgombo hondü ndahümündimboeyei. Rananimbo sihamundi fimbo fandihapurimboe sihamundi yangiri nimgo ranahambo,” mehu.

*Sisas ai Serusaremimbo moaruwaimbo-ndifemboe mehu
(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)*

²⁰ Sisas yahuya, “Se hoerihindani ami ai sinimo Serusarem ngoafi ra worari wakarundi ana, se fifirindihindi Serusarem ai ndeara moaruwaimbo akimane. ²¹ Rananimbo nindou didiyeyi Sudia ngoafihü amarei se feboehi hehi hifi wafuana gagüsi asu Serusarem ngoafihü amarei se ngoafi ra hinngindihhi hehi ngorüni ngei, asu ngorü hifihü animboei se yowani Serusarem ngoafinambo hopoani. ²² Rani+simboani animbo God ai tinirifo masahündürü ranaheimbo simbori moaruwaimbo-ndearümbui, rananimbo mungu-moatükuni Bukambe hoafimayo ra anihondü tükündifemboe. ²³ Rani+simboani ana nimorehi warandühumbi asu nimori kehureimbi ana hipoanihimboeimbou-anei. Sapo rani+simboani animbo hifi ndanihü nimbora afindi tükündifehü asu Godindi moaruwaimbofe ra nimorehi nindowenih ranaheiwami pindimboe. ²⁴ Rananimbo hari nendi ai didimo nindou bidifirambo hifokoakondundürühi asu bidifirambo karabus nindoumbondundürü munguambo hifina ndowandümondürü ngomboemo. Rananimbo aheindi fo ranai Serusarem ngoafi ra pühindei nimandi ngeimbo God ai aheimbo hifandimbo hoafimayu süngu tükündifemboe,” mehu.

Nindou Hondü ai kudümbui
(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ Sisas ai hoafi yuhü yahuya, “Ran+simboan+ ana ran+poan+imbo wos+hoafor+ moatükun+ hüf+ham+ind+ , amoamo asu mupui ran+fih+ tükünd+femboe. Asu hif+n+ sir+wara ranai af+nd+af+nd+indowohü mbundo p+ndo ndandan+ nindou ai af+nd+ hohoan+mondeih+ y+h+mbondeimboyei.
²⁶ Nindou af+nd+ ranai hif+ ndan+hü n+n+moatükun+yo tüküfemboayo ranahambo h+mbondeih+ y+h+mbombo h+amboar+ wuwur+ndear+ümboe. Nimboe sapo mun+guambo ng+n+nd+ moatükun+ sünambe ranai-amboan+ fif+nd+imboemböhünda. ²⁷ Ranan+imbo nindou ai hoeind+horan+ Nindou Hondü ranai mbur+ngai wam+ n+mandü haya ahand+ h+imboamupuimbo-randeimb+ ng+n+nd+ ran+ kapeihü kudümbui. ²⁸ Ran+moatükun+ ranai hapoadümbö tüküfembo mb+s+ haya tükünd+feyoan+ bot+ndahi n+imboeimbo mb+ro bot+nd+hind+ sapo God ai s+heimbo aboedambo-fembo ra ndeara tüküfembo yang+rane,” mehu.

Süfuri n+im+nd+ ranahambo se tür+boad+hind+
(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Sisas ai kafeefe hoafi mam+ hoafi yupurühi yahuya, “Se süfuri n+im+nd+ane asu amuri+ n+im+ ranamboan+ hoeindund+. ³⁰ Sapo se hoeirundan+ n+im+ ranai hoalhoai s+mbori bokar+ arand+ ana, se fif+r+ndund+ ai ndeara hoembo yahomboane. ³¹ Mam+ yahuraiane sapo se hoeindundan+ ran+moatükun+ tükefeyo ra se fif+r+ndund+ God ng+n+nd+ h+fandarand+ ra ndeara tüküfembo yang+r+ane. ³² Ro s+hamumbo an+hondümböanah+ hoafayahapur+, nga se fif+r+ndund+ nindou hapondan+ an+imboei ranai y+f+koateyeiambe an+imbo ran+moatükun+ ra tükünd+femboe. ³³ Hif+ sünü ana awar+nd+hoemboe, nga wand+ hoafi ana ng+r+ awar+nd+hoeyo,” mehu.

Sisas+imbo süng+rurü-rundeimb+ ai h+badümbö

³⁴⁻³⁵ Sisas ai hoafi yupurühi yahuya, “Se h+badümbö! Se mun+guambo seses+nd+imo asu bia nd+im+nd+imo houmbo mam+kar+ hohoan+mond+imo asu find+ moatükun+ ran+imbo af+nd+ hohoan+mond+imo ndümböemo. Ran+moatükun+ ranai s+hamumbo andürambe n+n+hond+ p+rayo nou yahurai an+imbo randeapur+imboe. ³⁶ Se mun+guambo si h+badü n+ngomombo God+imbo d+d+ba+f+ndafu ndund+. T+ng+r+fo tükefeyo ra ng+n+nd+ n+ngo hombohünda asu Nindou Hondünd+ h+imboarüh+ tüküfemböhünda ran+imbo d+d+ba+f+ndafund+,” mehu. ³⁷ Sisas ai mun+guambo si God+nd+ wor+ ranambe nindou yamundeandür+ hu asu n+imbokoan+ hafu Orif H+f+ Wafuambe apu marand+. ³⁸ Asu nindou ranai siambe hondü Sisas+nd+ hoafi h+imbor+imbohünda God+nd+ wor+na hei mar+hünd+.

22

Suda-yafe bogor+ nindou ai Sisas+imbo h+fokoeffimbo hoafi fif+r+marund+
(Matyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Son 11:45-53)

¹ Bret yis+koate sese+imbo si Pasofa sei-ar+hünd+ ranai tüküfembo yang+r+imayo. ² Raniyo God+imbo ses+ s+hou-rundeimb+ bogoriyomo asu ah+nümb+ hohoan+imo fif+rundeimb+iyomo ai n+imoreh+ nindowenih+imbo y+h+imboyomondüh+ Sisas+imbo h+fokoeffimbo nafi kokomarund+. ³ Raniyo Sudas Iskariot Sisas+imbo süng+rurü-rundeimb+ndambo mam+ ahand+

fiambe Satan ai mafarifiyu. ⁴ Raniyo Sudas ai Godimbo sesi s'hou-rundeimbi asu prisman bidifiri Godindi wori hifandimarundi ahamumbo sowanambo ai nunungundiri Sisasimbo ahamundi warihumandiri ranimbo fifirifembohunda mahu. ⁵ Raniyomo asu nindou ranai hihifi-hihifiyomondühi Sudasimbo kak' masabudo. ⁶ Ai hohoanimo mami-sunguru mburumbo hifanda humbo nindou afindi ranai Sisas-dibo nimarikoate-yei-ambe ahamundi warihufimbo yahu hayamboyu.

Sisas ai ahambo sungururü-rundeimbi babidi sesesi si ra nimarimombo masiwasiimo

(Matyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Son 13:21-30)

⁷ Bret yisi-koate sesimbo si God ai Israerimbo aboedambo-mareandüri ra tüküfeyoambe animbo sipsip nimori ra hifokoefemboane. ⁸ Sisas ai Pita weimbo Sonimbo hoafiyupirühi yahuya, "Ngafani sesi s'hefimbo sindindineamuni adukari si ranihü sesesimbohünda," mehuri. ⁹ Asu simbori düdurinerühi safaniya, "Nahanihümboyafi yihoehimbo sesi ra sindifembo hoafayafimuni rana?" masafani. ¹⁰ Asu simbori hoafiyupirühi yahuya, "Ngoafi adukari ranihü ngafandühi nindou mami ai hoe hipirambe fuindamündü haya nguan hoeindinerimboyafani. Nga ahambo animbo süngundiniri nini worambeahiyo karefuendi ra. ¹¹ Rananimbo wori aharambüri ranahambo hoafindafinandowohüya, 'Yamunde-randeimbi ai s'hambo hoafiyuh' yahuya, 'Ro wambo süngurundiri-rundeimbi babidi wori nahanambe sesesi-mandefi God ai Israerimbo aboedambo-mareandüri si ra?' mehuamboane, mbisafani. ¹² Asu ai s'hafanimbo sesi napo kurife nimar' sesi-mbo fond' afindi buriyoweimbi nimoamonindi wori nafuindüpürimbui. Se ranihü sesi napo sindindineandi," mehu. ¹³ Rani-yafani Pita weimbo Son ai hafani hoerir-neandane asu mujgumbo moatükuni ra Sisas hoafimayu süngu tüküme Feyo. Rani-yafani asu ranihü sesi ra sindimarineandi.

Adukarindi sesi Sisas ahandihoari süngururü-rundeimbi-mbo masagapuri
(Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25)

¹⁴ Sesi sesimbo yahomo houmbo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo sesi fondühi mamarimo. ¹⁵ Ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, "Ro afindi hamindi yifirayah' se-babidi sesesimbo God ai Israerimbo aboedambo-mareandüri si, nga asu süngunambo ana ro asubusi afindi ndahamindimboyahi. ¹⁶ Ro asükai ngiri sesi ndahurai dagadhi, nga ngombo rani-moatükuni ra God hifandarandi ranambe tükündifemboe," mehu.

¹⁷ Raniyu Sisas ai kap hoe semündü Godimbo hihifirüri mbura yahuya, "Kap hoe nda sowandümo houmbo s'hamundihorari simindimo. ¹⁸ Asu ro wain boboe ra asükai simindikoate ngambo God nginindi hifandarandi ra tükündifemboe," mehu. ¹⁹ Asu asükaiyu bret semündü Godimbo hihifirüri mbura hifitire ahambo süngururü-rundeimbi-mbo yimbureapurühi yahuya, "Nda wandi saf-ane asahapuri. Nga se wambo hohoan+mombohünda randu ndundi," mehu.

²⁰ Mare yahurai sesi sowasümo mburu Sisas ai kap semündü hayambo hoafiyuh' yahuya, "Kap nda wandi hori s'hamumbohündambo karefoendi rananimbo simbori hoafi femindi asihefeyo ra nginindamindimboe. ²¹ S'hamundi mbusümo nindou mami ai wambo hürütümbi nindou-yafe warihüdeandirimbui. Nga ahandi watinari ra wandi dibore

sesi nandife fondiwami anango. ²² Ntine-moatükunî God ai Nindou Hondü ahambo refimbo hohoanîmomayu ra yahurai tükündîfemboe. Nga Nindou Hondümbö hürütümbî nindou-yomondî warühariri ranai hîpoanîmbembou-ani,” mehu. ²³ Raniyomo asu sünggurü-rundeimbi ai ahamundîhoari ranî-moatükunî ra dîdî ramande yahomo houmbo sîmborîndüwurîmemo.

Sünggurü-rundeimbi ai düdi adükarayu yahomo houmbo hoafînambo sîmborî sîmborîmemo

²⁴ Sisasîmbo sünggurü-rundeimbi ai düdi adükarayu yahomo houmbo sîmborî hoafiyomondühi mamarîmo. ²⁵ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ndîfoyei adükari bogori ai ana ndüreimbiyomo houmboanemo asu nîmorehi nindowenihî ra hîfandîrundürî arundi. Nga nindou ranaheimbo hîfandîrundürî arundi ranahamumbo aboedi farîhou-rundeimb-anemo sei arîhündî. ²⁶ Se yahurai randafumboemo, nga adükari hamîndayu sîhamundî mbusümo ra ai hoarîfî nindou nahurai-mbiyuwamboane. Asu horombofi hu ratüpurîyu-randeimbi ai fehefembo ratüpurîyu-randeimbi nahurai-mbiyuwamboane. ²⁷ Düdi adükari hamîndayua? Seseî fondühi amaruyu asu sesi yimbuareandîyu? Se raru hohoanîmoyomondühiya seseî fondühi amaruyu ai adükari hamîndayu. Nga roana sîhamundî mbusümo fehefembo ratüpurî ratüpurîya rîhandeimbi nahurai-anahî. ²⁸ Se wambo tîngîrîfo tüküme feyo ra moai hîningîrundürî. ²⁹ Ro sîhamumbo hîfandîmbo ngînîndî asahapurî wandî Ape wambo hîfandîmbo ngînîndî masendîri nou. ³⁰ Se ro ngînîndî hîfandarîhandî ranambe wandî sesi fondiwami sesi dowadümo hoe ndîmîndîmondümböemo. Asu se bogorîndî nîmarî fondiwami nîmandümombo Israeri-yafe sîrî 12 ra hîbadüboemo,” mehu.

Sisas ai Pitamboya, ai wambo daboadi hîhîrîndeandîrîmbui mehu (Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Son 13:36-38)

³¹ “Saimon, Saimon, Satan ai sîhafî anîhondümböfe ra refe hoeifembo hoafiyumboani sapo nîmorehi mbani hîriyeihî badinî pirîhindühi safî hîningarîhindî nou. ³² Nga ro Godîmbo dîdîbafîmeheandi sîhafî anîhondümböfe ra hîningîndowamboyafî sahehea. Rananîmbo se asükai hîhîrîndafo wambo sowanambo dîdîfîhümbö apodoho-apodohoyomondeimbi ranahamumbo fandîhawapura ngînîndîmbeyomondamboane,” mehu. ³³ Nga Pita ai Sisasîmbo hoafiyunduwohü yahuya, “Adükari, ro ndearambo nafîrîhamîndîmboanahî se-dîbo karabusambe hombo asu yîfîmbo amboani,” mehu. ³⁴ Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Pita, hapo nîmbîkoanî kakaro ai hoafîkoate-yuambe anîmbo se wamboya ngîmîmbo moai fîfîrîhinî mbîsafîndîrîmboyafî,” mehundo.

Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbi mbo kaki sandife arü pisao yihîmîndî asu napo arü ra mbîsîwandümu-ndamboane mehu

³⁵ Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbi ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Horombo ro sîhamumbo koarîheheapurühi sahiya, “Se kaki sandîferambo arüyo asu napo sandîferambo arüyo, asu su yirambe kîkîfoefemboane semîndîpoanî’ masahî ranî-sîmboanî se bîdîfîrî moatükunî mbonîmborundümondai?” Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Wanî,” mehomo. ³⁶ Ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Haponda nindou düdi se kaki sandîferambo arü, düdi se pisao yihîmîndî hamîndî ra

sem+ndi+koate-ayu ana, ahandi ngi+ihari hoeari ra nindou ngorumbo sagadowohumbo asu rani fih+ndi kaki ndemündü haya pem+mbiyuwamboane. ³⁷ God+ndi bukambe hoafi+yowohü yahoya, 'Ahambo moaruwai hohoani+moyu-randeimbi nindou nahurai randi+horimboyei,' meho ranana wamboyo, nga ranane hapondanambe tükefeyo," mehu. ³⁸ Ahandi sünggurü-rundeimbi ai hoafi+yomondühi yahomoya, "Adükari! Hoeiro, pisao yih+m+ndi ham+ndi yimbu nda," mehomomo. Ai hoafi+yupurühi yahupuriya, "Ra ndearane," mehupuri.

Sisas ai Orif Wafuambe Godimbo didibafimayu
(Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Sisas ai adükari ngoafi ra h+n+ngire hayambo Orif Wafuana mahafu sapo munguambo si refi marandi nou. Raniyomo asu ahambo sünggurü-rundeimbi ai ahandi süngu mahafomo. ⁴⁰ Ai hafomo n+marimboyohü tüküfih+ hoafi+yupurühi yahupuriya, "N+n+moatükun+ sihamumbo rande hoeindeapurimboe rani+mb+hünda se Godimbo didibafindafundani sihamumbo ng+n+ndi mbi+sagapur-amboane," mehupuri. ⁴¹ Sapu n+moei pifeyoani ho p+rayo rani simogodühi safi Sisas ai hu yir+ yimbu pus+re n+marumbo Godimbo didibafimefiyu. ⁴² "Ape, se yifirayafi ana, wambo asübusümbi moatükun+ tüküfemboayo ra raganambo-ndowandi. Nga se n+ne yifirayafi rani süngundowandi, nga ro yifirayahi rani süngufepoani," mehu. ⁴³ Raniyo asu sünambeah+ndi nendi ai ahambo ng+nemündümbohünda tüküme fiyu. ⁴⁴ Sisas ai asübusi af+ndi ham+ndi sem+ndimboayo ranahambo ham+ndi tütü+ng+r+hoei hayambo Godimbo didibafimayu hoan+gu. Raniyo asu ahandi yikun+m+hoe ranai hori nahurai p+mendo hoan+go.

⁴⁵ Sisas ai Godimbo didibafiyu moendire hayambo ahambo sünggurü-rundeimbi+mbowambo sowana huane asu mapomo sapo af+ndi hohoani+moyomondühi wambo. ⁴⁶ Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, "Nimboe se hapoana apusayomoa? Nga botiyafu Godimbo didibafindafundi n+n+moatükun+ rande hoeindeapurani ng+nepur+m+ndimbohünda," mehu.

Sisasimbo mbumaründümo
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Son 18:3-11)

⁴⁷ Sisas ai watapor+yuhü nün+guambe awai nendi af+ndi ranai mas+fo. Sapu Sudas Sisasimbo sünggurü-rundeimbi ambeah+ndimayu ranai sepur+mündü haya mahafomo. Raniyu asu Sudas ai Sisasimbo wak+k+himbohünda ahandi fikim+ mahu. ⁴⁸ Asu Sisas ai hoafi+yundühi yahuya, "Sudas, se wak+k+himbo asafi ra Nindou Hondümo hürütümbi nindou-yafe war+hüfimbo safomboyafi?" mehu. ⁴⁹ Sisasimbo sünggurü-rundeimbi ai hoeirundane ahambo kik+him+ndimbo yang+r+memondamboemo hoafi+yomondühi yahomoya, "Adükari, ro y+hoe fi pisao yih+m+ndi safi ranambo hi+ihup+r+imbo?" mehomomo. ⁵⁰ Raniyo asu aihü+ndi mam+ ai pisao ndar+hendü+ndamboyu Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori hondü+ndi ratüpur+yu-randeimbi+mbowar+hondü himbohear+ mafoafoareando. ⁵¹ Sisas ai hoafi+yuh+ yahuya, "Yowan! Ndahurai refepoani!" mehu. Raniyo ahandi himbohear+ ra war+ pamareanda asukai koadürü koadürüme fiyo.

⁵² Nindou sapo Sisasimbo kik+him+ndimbo mas+fomo ra Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori+yomo, God+ndi wor+ hi+fand+ru-rundeimbi

⁷⁰ Ai munnguambo hoafiyomondühi yahomoya, “Ranayo ana, se Godindi nîmoriyafi?” Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se sihamundihoari hoafayomo rasi, nga rananahi,” mehu. ⁷¹ Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Refe ana, nîmboe nindou ngorumbo ahambo hoefimbo hoafayefa? Nga ndearambo sihefi himboambenambo hoafimayuambo himboriyefimboanefisi,” mehomomo.

23

*Pairatimbo sowana Sisas sowaründümo mahifomo
(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Son 18:28-38)*

¹ Munnguambo rani boboagori-memo ranai Sisasimbo sowaründümo Pairat sowanambo mahifomo. ² Ai ahambo papi-hoafirirurühi yahomoya, “Nindou nda sihefi nendambo hohoanimo mamikarimarandüra kikihimarhurimindefi. Ai hoafiyuhi yahuya, ‘Yowanî Sisarimbo kaki saimbopoani,’ yahu asu ahandi fimboya, ‘Krais, adükari bogor-anahi,’ mehu,” mehomomo.

³ Pairat ai Sisasimbo düdurirühi yahuya, “Se ra Suda-yafe adükari bogoriyafi?” mehuamboyu. Sisas ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Sihafihuari hoafayafisi,” mehu. ⁴ Pairat ai Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogoriyomo asu awai nendi afindi mengoro ranaheimbo hoafiyuhi yahundüriya, “Ro nindou nda moai ninimoatükunî moaruwai rareanda hoafi himboriyahi,” mehu. ⁵ Ai asükaiyei puküna hoafiyehi seiya, “Sisas ai hoahoangju wakireandühi nindou yamundireandühi hohoanimo botimareandüri. Ai Gariri hifihü piyu haya sünumbo Sudia hifihü tükumefiyu,” masei.

Pairat ai Sisasimbo Herot sowana koamarihëriü

⁶ Pairat ai hoafi ra himboriyu haya düdüfhi yahuya, “Garirihündüyu nindou nda?” mehu. ⁷ Herot ai mamî profens hifi ra hifandimarandi rani hoarehiyu Sisas ai manüngu. Ranimboyu asu Pairat ai Sisasimbo Herot sowana koamarihëirambo mahu sapo Herot ai rani-simboani Serusaremihü mamaru wambo.

⁸ Herot ai Sisas hoeirirani mayowambo hihifi-hihifimayu, nîmboe sapo ai moani hoafi yangiri himboriyu hayambo asu hoeindihini mehu. Ai sapo yare hohoanimo yuhü Sisas ai hepünifeimbi moatükunî randeanda hoeindihea yahuhayambo. ⁹ Herot ai Sisasimbo düdü-düdümarüri, nga asu moai akidou-amboani ninî hoafi hoafiyu, nga wani. ¹⁰ Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi akimi maningomo ranai tikarhoumbo Sisasimbo papi-hoafimaruri. ¹¹ Herot ai ahandi ami babidi Sisasimbo tirifoefe hoafiyomo mburumbo asu bogori-yomondi hoeari aboedi safi yihuruwurî mburumbo asükai Pairat sowana koamarihawuri. ¹² Horombo ana, Pairat ai Heroti-dibo simbori nginindüri-mefaniyosi, nga rasimboani ai aboedi-aboedimefineandi.

*Pairat ai Sisasimboya yifimbiyuwamboane mehu
(Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Son 18:39; 19:16)*

¹³ Pairat ai Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori asu Sudayei bogori munnguambo nindou amuri raniyei aheimbo gugurimareandüri. ¹⁴ Ai hoafiyundürihi yahuya, “Nindou wambo sowana sahorimindei masinei ndanahambo hoafiyehi seiya, ‘Moaruwai hohoanimo yu randeimbanî’ masei. Ro ahambo sihei himboarühi düdümarihini, nga ro moai se

ahambo papi-hoafimarihori ra nini-moatükuni moaruwai rareanda hoafi himboryahi. ¹⁵ Asu Herot ai hoeirirani nini-moatükuni moai rareandi, nga ranimboyu hihiriri sihefimbo sowana koamarihairambo masunu. Nga asu ai nini-moatükuni moaruwai rareandai animbo ranimbo yifimanda? ¹⁶⁻¹⁷ Ro ahambo tihirifo ndahando mbundihambo animbo asu moani abodi koandihelina ngumbui,” mehu

¹⁸ Muŋguambo nindou ranai fandihi pukuna hoafiyehi seiya, “Nindou nda ndahorimindei ngei hifokoandihori. Nga rananimbo Barabasimbo aboedambo-fimboani!” masei. ¹⁹ Barabas ra ai adukari ngoafihü gafman babidi yifiariyu nindou hifokoare hayambo karabusimefiyu-ani.

²⁰ Pairat ai Sisasimbo hinigfiyuwan aboedambo homboani mehu raniyu asu awai nendi afindi ranaheimbo asukai hoafimeyunduri. ²¹ Ai asukai pukuna hoafi karihehindühi seiya, “Nimi keimbi karihendeimbifih pandiwuri! Nimi keimbi karihendeimbifih pandiwuri,” raranimaye.

²² Ai asukaiyu ngimimbo düdureandürühi yahuya, “Nine-moatükuni ramareandi? Ahambo hifokoeffimbo asei ra ro hoeirihina moai nini-moatükuni akidou-amboani rareandan hoafi himboryahi. Nga moani akidou yanggiri tihirifo ndahando mbundiha aboedambo koandihelina mbihu,” mehu. ²³ Nga ai moani hoafi pukuna karihehindühi hütihofiyehi seiya, “Sisas ai yifimbiyu-wamboane, yifimbiyu-wamboane,” mayei. Ai hoafimaye habodei ra moani Pairatindi hoafi ngasunde hayambo ahei nimmoamo hamindimayonduri. ²⁴ Raniyu asu Pairat ai Sisasimbo ahei hohoanimo süngumareandi. ²⁵ Raniyu nindou mam Barabas gafman babidimbo yifiariyu nindou hifokoare hayambo karabusambe mamaru ahambo aboedambo koamarherü. Raniyu asu ai Suda nine refembo yifirimaye süngu Sisasimbo ami-yomondi warihumariri.

Sisasimbo nimi keimbi karihendeimbifih tikoründumo pamaruwuri (Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Son 19:17-27)

²⁶ Sisasimbo sowaründumo homondane Saimon Sairinihündi ai nafini masüfu ngoafinambo hifombo yahuhayambo. Raniyomo asu Sisasindi nimi keimbi karihendeimb ra sowandifi hawa Sisasindi süngu hüfi yahomo houmbo hütihütimaruri. ²⁷ Asu awai nendi afindi ranai Sisasindi süngu hüsihi, nimorehi bidifiri ranambeahi mahüsi ranai Sisasimbo hohoanimoyehi araninambo sahorimindei mahüsi. ²⁸ Nga asu Sisas ai hihirifi hoafiyundürühi yahuya, “Serusaremihündi nimorehi se yowani wambo araninambo-yondiripoani. Nga sihei fimbo asu sihei nimoakidiboumbo animbo araninambo-ndihünduri. ²⁹ Awi mam si tükündifemboe rani-simboani nindou ranai hoafindeihya, ‘Nimorehi nimir wakemindikoate-ayei asu nimir titihukoate-ayei se hihifi-hihifindei. Sapo aheimbo tihirifo ra ngiri tükündifeyo,’ mbiseimboyei ³⁰ Rani-simboani animbo nindou ai nimoai wafumbo hoafindeihya,

‘Wamini piyafimuni,’ mbisei.

Asu asukai hifi wafumboya,

‘Gabudifoarwamuni,’ mbiseimboyei!

Hosea 10:8

³¹ Hapondani ro nimi yanggiri nahurai-anahi, nga wambo rawarhindiri. Nga süngunambo moaruwai tükündefeyoani se nimi yapari nahurai-ayei siheimbo nüngumandifendura?” mehu.

³² Nindou yimbu moaruwai hohoan+moayafandeimb+ amboan+ Sisas d+ombo sowapündümo mah+fomo ahafan+ambo h+fokoefer+imbohünda. ³³ Ai hei n+moei wafu mb+r+hap+r+ sisam+ sei ari+hünd+ ran+hü Sisas asu h+mbuhün+yafan+r+nandeimb+ nindou yimbu ahamumbo t+korüpünd+mo pamarupur+ ra Sisas ai mbusümoyuwane asu ngorü ai war+hondün+yu asu ngorü ai kadüdan+yu yafine pamarup+r+. ³⁴ Sisas ai hoafiyuh+ya, “Ape, amboawi mb+saf+ n+mboe ai moai f+frund+ n+ne-moatükun+ rawarund+ ranahambo,” mehu. Asu ami ai satu piraimemo d+dai Sisas+nd+mayo hoear+ ra mandemündü yahomo houmbo.

³⁵ Nindou af+nd+ ranai n+boadei h+imboanambo h+fand+hünd+, nga boboagor+ nindou ai Sisas+ambo t+r+foarüwuri hoafiyomondüh+ yahomoya, “Nindou b+d+f+rambo aboedambo-reandü+r+ marand+. Se God+nd+ n+mor+ Kraisi-yaf+ ana, yaro s+haf+hoar+ aboedamboyaf+,” mehomo. ³⁶ Asu ami amboan+ t+r+foar+wurüh+ homo hühütimbü moatükun+ wain hoe finiga masabudo. ³⁷ Ai hoafiyomondowohü yahomondoya, “Se Suda-yafe bogorayaf+ ana, yaro s+haf+hoar+ aboedamboyafos+!” mehomo. ³⁸ N+mi keimb+ kar+hendeimb+ n+moamo ndaru sürü pamarund+: NDA SUDAYAFE ADÜKARI BOGORANI.

³⁹ Nindou h+mbuhün+yafan+r+nandeimb+ n+mi keimb+ kar+hendeimb+ fi+h+ mapen+mbafan+ ngorü ranai Sisas+ambo t+r+foarirüh+ puküna hoafiyuh+ yahuya “Se ra Kraisi-yaf+? Ranayaf+ ana, yaro s+haf+hoar+ aboedamboyafos+ asu y+hoe+h+ambo amboan+ aboedambo-rowamun+,” mehu. ⁴⁰ Nga asu ngorü h+mbuhün+yu-randeimb+ gorügoan+n+ mapenüngu ranai afoai yahu hoafiyundowohü yahundoya, “Se God+ambo y+h+mboyafai? Nga se t+n+r+ifo asowand+f+ nahuraiane ai-amboan+ asemüdu. ⁴¹ S+h+r+ t+n+r+ifo asahoam+ndeh+ ranana sapa n+n+moatükun+ s+h+r+ ramar+hoad+ ran+süngumboane. Nga nindou ndanana moai n+n+moatükun+ moaruwai rareand+.” ⁴² Asu ai hoafiyuh+ yahuya, “Sisas, se s+haf+ ng+n+nd+ h+fandarandambe tüküyaf+ amar+f+ ana, se wambo hohoan+mondaf+nd+r+,” mehu. ⁴³ Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Ro an+hondümbonan+h+ haponda hoafehan+n+ se ro-d+bo ngoaf+ aboed+ ran+hü n+mand+mboyaf+,” mehu.

Sisas ai yif+mayu

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Son 19:28-30)

⁴⁴ Sapo hüf+h+am+nd+koate-yowohü wambo n+mb+ ranai hüfün+ambo peyo haya gabud+foare hombo n+mbambe tüküme Feyo. ⁴⁵ Refeyoambe asu hoear+ God+nd+ worambe kümarund+ ranai mbusümöndüh+ yimbu bumare-and+. ⁴⁶ Sisas ai pukünambo ham+nd+ hoaf+ kar+hoeihü “Ape, wand+ yif+fi s+haf+ war+har+hemand+,” yahu mburambo asu yif+mayu.

⁴⁷ Asu ami-yomond+ bogor+ manüngu ranai n+ne-moatükun+ tüküme Feyo ra hoeireanda mayoa asu God+ambo aboed-ani yahu hoafiyuh+ya, “An+hondü-ane, nindou ndanana moai n+n+moatükun+ moaruwai yare rand+,” mehu. ⁴⁸ Nindou af+nd+ wak+re mengoro ranai hoeir+hünda mayowamboyei af+nd+ hohoan+moyeih+ ahei ngusüfohü purüki-purüki kameih+ ngoaf+na mahei. ⁴⁹ Nga Sisas+nd+ fik+m+n+nd+iyei asu n+moreh+ Garirihünd+ ahambo süngumar+hor+ ranai foar+h+ehi n+boadeimbo h+imboanambo wamar+hori.

Sisasimbo honguambe masihelor+
(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Son 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Nindou mam+ anihondumbo-reandeimbi+ aboedi+ ham+ndi+ manungu ahand+ nduri+ Sosep, aiana Suda-yafe kans+r ambeah+ndiyu. Nga asu ai moai yifiriyu b+di+fir+ bobaagori+yomondi+ hohoan+mo Sisasimbo ramarundi+ ranahambo. Aiana Suda-yafe ngoafi+ Arimateahundi+yu hayam-boyu asu God ng+n+ndi+ hifandarandi+ ra tukufemboayo ranahambo hifanda marandi+. ⁵² Sosep ai Sisas+ndi+ yif+n+moko ra d+bonapifembohunda Pairatimbo dudufimbo mahafu. ⁵³ Asu Sosep ai Sisas+ndi+ fi-n+moko ra n+mi+ keimbi+ karihendeimbi+ fih+ndi+ foarimundi+ siheru+ henungu kifohi+ hoear+nambo pariri+ ngamondi+foariri+ mbura sowa+undumo homo n+moei adukar+ n+maroweimbi+ hongu nahurai wowond+maru hifomo ranambe masihawuri+. Asu hongu ranambe ra moai horombo yif+ sihoemo rundi+. ⁵⁴ Ai ndeara sumbo God+imbo hohoan+moyowohu+ moani+ ngoafi+imbo n+mar+imboane sei hehimbo munquambo moatukuni+ nap+r+hindane rani+moatukuni+ ra tukumefeyo.

⁵⁵ N+morehi+ Garirihundi+ Sisas bab+d+imbo mahusi+mayei+ ranai Sosep bab+d+imbo Sisas+ndi+ yif+n+moko sihefimbo honguanambo mahei+ sapo nungururur+imboemo asihawuri+ ra hoeifimbo. ⁵⁶ Rani+yei+ asu n+morehi+ ranai wor+na hei aboedi+ fis+ngarumbu+ moatukuni+ mb+mb+rai+ asu marasen ndondomar+ihindi+. Asu Moses+ndi+ ah+n+umbi+ hohoan+mo hoafi+mayo sungu moani+ n+mar+imbo si ra mamarei.

24

Sisas botimefiyu hoafi
(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Son 20:1-10)

¹ Mam+ wik ranahandambo weanguruh+ndi+ sihi+ siambe hondu+ n+moreh+ ranai Sisas samboaruwuranambo aboedi+ fis+ngarumbi+ mb+mb+rai+ ndor+hi masihehindi+ ra sahumundi+ mahei+. ² Asu ai hei h+imboyeiane n+moei hongu nafitambeih+u guru pamarundi+ ranai pairikoate tifo+e hih+ire amoah+ire menngoro+. ³ Nga ai kefoehi+ h+si+ h+imboyeiane, asu Adukar+ Sisas+ndi+ yif+n+moko ra moai yangoro+.

⁴ Rani+moatukuni+ ranahambo af+ndi+ hohoan+moyeihi+ n+imboeiane, n+mehunou+ nindou yimbu+ ranai hoear+ si kareandeimbi+ gud+ne hena ahei fik+mi+ tukuyaf+ne man+imbafani+. ⁵ Asu n+moreh+ ranai yih+imbombo hif+ini+ mb+ro pi+yei+ hehi man+imboei+. Asu nindou yimbu+ ranai hoafiyafanduh+ safani+ya, "N+imboe se nindou yanggir+ nunguweimbi+ ranahambo yif+yeimbi+yei fond+wami+ kokoar+hora?" ⁶ Aiana moai nduhi+ yanguru+, nga botimefiyu+. Ai Garirih+u nunguambe siheimbo hoafi+mayu ranimbo se hohoan+mondei+. ⁷ Ai yahuya, "Nindou Hondu+ ra nindou moaruwai hohoan+moyomo+ndeimbi+yomondi+ war+ihunduwur+imboemo n+mi+ keimbi+ karihendeimbi+fih+ tikoemundi+ pefimbohunda+. Asu yimbu+ sindu haya ng+im+ noufimb+ rani+fih+ an+imbo bot+ind+fimbui, mehu,," masafani+. ⁸ Rani+yo asu n+morehi+mayei+ ranai horombo Sisas hoafi+mayu ra hohoan+momaye+.

⁹ Asu n+moreh+mayei+ ranai hongu+ ra h+n+ng+r+ih+ hehi hei ahambo sungururu+rundeimbi+ ¹¹ asu munquambo amuri+ rani+yei+ aheimbo munquambo moatukuni+ wapor+imbo-mar+ihunduri+. ¹⁰ Sapu honguambe munquambo moatukuni+ tukumefeyoa+ hoeir+hi hehi Krais+ndi+ hoafi+

sowandümo homo-rundeimb+ambo hoaf+mayei nimorehi ranana Maria Makdarahündiyo, Soana, Maria Sems+ndi hondiyu asu bid+fir+ amuri raniyei. ¹¹ Nga asu ahandi hoafi sowandümo homo-rundeimb+ ai nimorehi hoaf+mayei ranahambo tikarhi hehi hoafi yang+ri an+hündi yahomo houbmo moai an+hondümborundi. ¹² Nga asu Pita ai pipiyu hu honguambe amofi h+boyuane, hoeari ahambo h+mond+mar+horirani yang+ri menjgorowa hoeimareandi. Raniyu ai hongu ra hin+ng+re haya hüfu worambe rani-moatükuni ranahambo af+ndi hohoan+moyuhü mamaru.

*Nindou yimbu ai Sisasimbo Emaus nafi hohü hoeimar+neri
(Mak 16:12-13)*

¹³ Nimorehi ranai honguanambo hüsi s+amboani Sisas+ndi süng+rurü-rundeimb+ yimbu ranai ngoafi mam+ Emaus Serusarem+hündi hombmo 11 kiromitahüfeimb+ hoandari nafi mahafani. ¹⁴ Ai hafandühi munju moatükuni tüküme feyo ranahambo watapor+imbo-mar+nandi. ¹⁵ Ai watapor+imbo-r+ni hafandühi fifir+nandane, Sisas ai ahandi hoar+ tüküfi haya ai-bab+id+imbo mahu. ¹⁶ Mam+ moatükuni gabud+m+foareap+ra ai moai ahambo Sisas-ani safani tür+foar+neri fifir+neri.

¹⁷ Asu ai ahafan+imbo düdureap+rühi yahuya, "Se n+ni-moatükuni+mboyo watapor+imbor+nandühi ahafana?" mehuamboyafani. Asu ai ngusumboarambe sisai fiyafandühi man+mbafani. ¹⁸ Asu ngorü, ahandi ndüri Kriopas, ai s+mbori hoafiyuh+ yahuya, "Awi Serusarem+hü ndüfosimbo tüküme h+ndi ra se yang+ranafi n+ne moatükuni rani+hü tüküme feyo ra fifir+ifekoate-ayafi?" mehu.

¹⁹ Asukai Sisas ai düdureap+rühi yahuya, "N+mboe watapor+imbo-ar+nanda?" mehuamboyafani. Asu s+mbori hoafiyafandühi safaniya, "Sisas Nasaret+hündi ranahamboane watapor+imbo-ar+horirani. Aiana God+ndi hoafi hoafiyu-randeimb+yu haya God asu munjuambo nindouyei h+amboahü ahandi hoafi, ratüpur+ ra ng+n+ndi ham+ndiyo. ²⁰ Yi+hoefi bogori nindou asu God+imbo ses+ sihou-rundeimb+ ai gafmani-yomondi war+hü hin+ng+marüwuri. Raniyo gafman ai h+fokoefimboani yahomo houbmo n+mi keimbi kar+hendeimb+fihi t+koründümo pamarüwuri.

²¹ Nga horombo ro hohoan+moyefüh+ya, 'Sisas ranana God ai Israer+hündi ranaheimbo aboedambo-fendür+imbo kafaoriri hin+ng+riri+mbombai,' masefi. Asu h+fokoamarüwuri ra yimbu si ho hayamboyoani hapo ng+m+ noufimb+ siane. ²²⁻²³ Hapo siambe hondü nimorehi bid+fir+ roambeah+ndi ai hei honguambe h+mboyeia moai ahandi yif+nimoko ra rani+hü hoeiri+hündi. Raniyo ro hepün+mehundi. Ai sinei yi+hoef+imbo hoafi+yeih+ seiya, 'Sünambeah+ndi nendi yimbu hoeiri+hup+ra ai safaniya, 'Sisas ana yang+ri mbanüngu,' masafani,' masei. ²⁴ Asu nindou bid+fir+ roambeah+ndi amboani h+fomo honguambe munjuambo moatükuni ra hoeirunda nimorehi hoaf+mayei süngure menjgoro. Nga asu moai Sisas+imbo ana hoeirüwuri," masafani.

²⁵ Asu Sisas ai ahafan+imbo hoafiyup+rühi yahuya, "Se ana ngusüfokoate-anemo, se moai God+ndi hoafi hoafiyomo-rundeimb+ hoafi+memo ranahambo n+mehünömo hohoan+moyomo. ²⁶ God+ndi hoafi hoafiyomo-rundeimb+ ai hoafiyomondühi yahomoya, 'Nindou God ai ahandi nendambo aboedambo-fendür+imbo kamafoariri ra asübus+ ndemündi mbundambo an+imbo asu süngunambo God+ndi h+amboahü ndüri

adükarümbündümbui,' mehomo," mehu. ²⁷ Ranıyo Sisas ai ahafanımbo ahandı fimbo Bukambe hoafi mapenıngo ra Mosesındımayo bukıfihı piyu haya Godındı hoafi hoafıyomo-rundeimbı sürü papıru masıhoemo ranahambo yamundımareapırı hu.

²⁸ Ai homo Emaus ngoafıkımı tükümfundi. Ranıyo Sisas ai ngasüde haya hombonoumefıyu. ²⁹ Nga yimbu ai hüti hoafıyafandühi safanıya, "Mborai ro-babıdı apoefo, nga ndeara hüfıhamındı hanühi nımbıfembo akımane," masafandamboyu. Ranıyu hafu ahafandı worambe aıbabıdı mamaru. ³⁰ Ai sesımbö yahomo houmbo nımarımombo bret semündü Godımbö hıhıfirürı mbura hıfıtıre haya masagapırı. ³¹ Rasüngumareandamboyo ai hepünafıneandühi Sisas anı safanı fıfırımarınerı. Nga asu nımeöhınou asükai awarımarıhoayüwa moai hoeırınerı. ³² Ai ahafandıhoarı simborı hoafürıyafandühi safanıya, "Anıhondü-ane, nafını sineföhı sıhehımbö wataporımbo-maramuna asu sıhırı ngusüfoambe hepünımehoandı," masafanı.

³³ Refe hayamboyoane, sünggurınerı-rınandeimbı ranai botıyafıne hena Serusaremınambo mahafanı. Ranıyo hafanı hoeırıneapuranı ahandambo sünggurü-rundeimbı 11-memo ranai ahamundı ngunındı babıdı gugureafu mamarımonda hoeımarıneapırı. ³⁴ Ai hoafıyomondühi yahomoya, "Anıhondü-ane, Adükarı ai yıfıhündı botımefıyu! Ai Saimon-so tükümfıyüwa hoeımarırı," mehomo. ³⁵ Ranıyo asu sünggurü-rundeimbı yimbu ranai ahafanımbö-so nafını tükümfıyü asu bret hıfıtıreanda türüfoarınerı fıfırımarınerı ranahambo wataporımbo-marılandı.

*Sisasımbö sünggurü-rundeimbı ai hoeımarıwuru
(Matıyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Son 20:19-23; Ratıupırı 1:6-8)*

³⁶ Ahambo sünggurü-rundeimbı ranai bıdıfırambo ranı-moatükunı ra wataporımbo-rundane, Sisas ahandıhoarı ahamundı mbusümo tüküfi nüngumbo hoafıyupurühi yahuya, "Sıhamundı ngusüfoambe afure kümbearoamboane," mehu. ³⁷ Ranıyomo yıfıafımbai hoeıarıhurı yahomo houmbo yıhımbö münguna moaruwaimemo. ³⁸ Nga asu Sisas ai hoafıyupurühi yahuya, "Nımbö se ranahambo hepünefunda? Asu nımbö se nını-moatükunıyo hoeımarundı ranahambo awı fıfırıfekoate-ayomoa? ³⁹ Se wandı yıtıngarı watıngarı hoeıru. Ro wandıhoar-anahı nda! Se sündü hoeırundırı. Sapo yıfıafı ana ngırı wandı fı nahuraindo."

⁴⁰ Sisas ai hoafıyü mbura asu ahamumbo ahandı fı hoearı ra nafuımeapırı. ⁴¹ Ai afındı hıhıfı-hıhıfımemosı, nga ai awı ranahambo anıhondümböfoe-koate-afındı hohoanımomemo. Asu Sisas ai hoafıyupurühi yahuya, "Se sesı bıdıfırı sıhındalı?" mehu. ⁴²⁻⁴³ Asu ai kını mamandundı ra ngorü bıdıfırı masabudowa semündü haya ahamundı hımböahü masesüwa hoeımarıwuru.

⁴⁴ Ai ahamumbo hoafıyupurühi yahuya, "Se fıfırındai ro horombo se-babıdımbö nımböahambe hoafımayahı ra? Ro hoafıyahapurühi sahiya, Mosesındı ahınümbı hohoanımo ranambe, Godındı hoafi hoafıyomö-rundeimbı-yomındı bukambe asu Herü Buk ranambe müngu moatükunı wambo tükündıfemboe masahı." ⁴⁵ Sisas ai ramehuamboemo ngusüfoambe fıfurıfoareapurühi Bukambe hoafımayo ra türüfoaru fıfırımarundı. ⁴⁶ Asu Sisas ai simborı hoafıyupurühi yahuya, "Sapo Bukambe sürü papımarundı

ra yare hoafiyowohü yahoya, ‘God ai ahandi nendambo aboedambo-fendürimbo koamafoariri ra asübusi ndemündü mbunda yifindu haya ngimi noufimbiri ranambo yifihündi botindifimbui. ⁴⁷ Rananimbo Serusaremihü pindimo houmbo munguambo hifi ahandi ndürinambo hoafi bokarindihomboemo. Rananimbo asu moaruwai hohoanimo ra hinngirihindühi aboedi hohoanimo süngurihindani God ai ahei moaruwai hohoanimo ra amboawi mbeyahuamboane,’ meho. ⁴⁸ Asu se ndani moatükuni tüküme feyo ndanahambo wataporimbundu ndündi. ⁴⁹ Wandi Ape ai Yifafi Aboedi koarife fembo hoafiyu masihendi ra koandihheamboyah. Nga awi se hokoate Serusaremihü niamandimombo Godindi-mayo nginindi ra ndowandümo houmbo animbo ngomo,” mehu.

*Sisasimbo God ai sünambe serümündü mahafu
(Mak 16:19-20; Ratüpurü 1:9-12)*

⁵⁰ Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbimbo sepürümündi hu Betani ngoafihü kaimayu. Raniyo God ai ahamumbo aboedi-aboedimbireapura yahu haya didibafimefiyu. ⁵¹ Ai ahamumbo aboedi-aboedireapurühi nunguane God ai ahamundi mbusümonindi serümündü sünambe mahafu. ⁵² Ai yiri yimbu pusiru niamarimombo ahambo ngusifo parüwuri mburumbo Serusaremnambo hihifi-hihifi kameihihiriyafu mahomo. ⁵³ Asu ai munguambo si Godimbo aboed-ani yaho hohoanimombohünda ahandi worina homo marundi.

Son Aboedi hoafi Son ai sürü papimarandi

Yangiri ni ngombo Hoafi ra nindou bomefeyo

¹ Horombo hondü God ai hifi nda nafikoate-yuambe Hoafi nda mengoro. Hoafi ra ai Godindi fikimi mengoro asu God-ane. ² Horombo hondü Hoafi ra Godindi fikimi mengoroane. ³ God ai Hoafi raninambo munju moatükuni ra nafimarandi, nga moai ngorü-moatükuni ngorü nafi süngure tüküfeyo. ⁴ Hoafi ra yangiri ni ngombo nimirinduhane asu yangiri ni ngombo ra nindou-yafe si-ane. ⁵ Si ra nimbir ranahambo si asagado, nga nimbir ra ngiri si ranahambo gabudeandi.

⁶ Nindou mamir God ai koamarheira mahu. Ahandi nduri Son-ani. ⁷ Nindou ranaheimbo si ranahambo anihondumbo hoafombohünda mahu. Nindou munju ai hoafi ra himboriyei hehi anihondumbo-mbiri hinda yehuenüngu mahu. ⁸ Son ra si ranipyupoani, nga si ranahambo anihondumbo hoafiyu-randeimbi yangiri-ani. ⁹ Si ndanana si hond-ane asu ai hifi ndanihü tüküfe haya asu nindou munjuambo si boakifoare arandi.

¹⁰ Nga Hoafi ranai hifi ndanihü mengoro. Hoafi raninambo God ai hifi nda nafimarandi, nga asu nindou hifi ndanihü aniboadei ranai moai ahambo fifirihori. ¹¹ Ai ahandi ngoafi hondüna hu, nga asu nindou ahandi ngoafihündi ai moai ahambo fihirihorimindei. ¹² Nga didiyei ahambo anihondumbo-rihorühi fihimarihoroambo asu ai aheimbo kamafoareandüra ai Godindi nimir tükümehindi. ¹³ Moai hifinindi moatükuninambo Godindi nimirimboyahi tüküyahindi sibirir boagiri ramehindi nou. Wanir, nga God ai ahandi hohoanimo süngu ahandi nimirimboyahi marihündi. ¹⁴ Hoafi ra nindoumbofe tüküfe mburamboyo asu sifehir mbusümo manünguwa ai nduri adükarümbir ra hoeimarihuri. Nduri adükarümbir ra Godindi nimir mamir yangiri ranahand-ane. Ai afindi hipoambore-randeimb-ani asu sifehirambo Godimbo afindi moatükuni anihondumbo nafuimaramunir.

¹⁵ Son ai ahambo anihondumbo hoafimayu. Ai puküna hoafiyundürühi yahuya, “Ro nindou ndanahamboyahir hoafimayahandüri, ‘Ro boatei tükündaheanda ai wandir süngu tükündüfimbui, nga aiana adükari safi ngasündeandireimb-ani. Nimböe ai boatefiri manünguwa ro tükümeandane,’” mehu.

¹⁶ Ahandi afindi hipoamböfe rani-süngu sifehirambo afindimbo aboedi-aboedireamunir arandi. ¹⁷ Mosesindi warir sünguyo ahinümbir hohoanimo tüküme feyo, nga hipoamböfe hohoanimo asu anihondumbofe hohoanimo ra Sisas Kraisinidir sünguyo tüküme feyo. ¹⁸ Moai nindou mamir ai-amboanir God hoehirir, nga Godindi nimir mamir Afindandir fikimi nüngumbü ai God-ani asu ai yangiriyu Godimbo hoehirir haya sifehirambo nafuimaramunir.

Son ai ro nindou God koamafoarir-yahipoanir mehu (Matyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Ruk 3:1-18)

¹⁹ Suda bogorir ai Godimbo sihou-rundeimbi bidifirir Rifai sirihündi babidimbo koamarir-houpura Serusarem hinirngirru houmbo kosimo Son

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi kamafoareapurî

³⁵⁻³⁶ Ngorü si Son ai asükai ranîhü ahambo süngurînerî-rînandeimbi babîdîmbo nüngumbo Sisasîmbo hoeirirane mahuamboyu, asu Son ai hoafiyuhî yahuya, 'Se hoeirîne. Ndanani Godîndî sipsip nîmorayu.' ³⁷ Son ai ra-mehuamboyanî asu hîmborîyafanî hena ai Sisasîndî süngu mahafanî. ³⁸ Ranîyu asu Sisas ai hîhîrîfî hoeireapîrane ahandî süngu mahafandamboyu hoafiyupîrühî yahuya, "Se nîni kokomboyafana?" mehupîramboyanî, asu sîmborî hoafiyafîrandowohü safanea, "Rabai, se nahiyafî nîmbafî aranda?" (Ndürî 'Rabai' ahandî nîmîndî ra yamunde-randeimb-ane.) ³⁹ Sisas ai hoafiyupîrühî yahuya, "Sühüfanî naha hoeirîne," mehupîramboyanî. Asu ai hüfanî worî nîmarümbî ra hoeirîne hena, asu ranî sîhî ai-dîbo mamarîfanî ra ndeara nîmbambeyo.

⁴⁰ Nindou yimbu ranai Sonîndî hoafî hîmborîyafanî hena Sisasîndî süngu mahafandî ahafandî ndürî ra ngorü ana Andru, Saimon Pitandî akîdiyü. ⁴¹ Ai hu, ahandî amongo Saimon kokorürî hoeirîrî haya hoafiyundühî yahuya, "Ro Mesaia hoeimarîhurî," mehu. (Ndürî Mesaia ra Grik hoafînambo Krais-ani.) ⁴² Ranîyu Andru ai Saimonîmbo serümündî Sisas sowana mahüfu-amboyu, asu Sisas ai Saimonîmbo hübudurürühî hoafiyundühî yahuya, "Seana Sonîndî nîmorî Saimon-anafî, nga sîhafî ndürî ana Sifasî-mbeyowamboane," mehu. (Ndürî Sifas ranana nîmoei-ane.)

Sisas ai Firip Natanierîmbo fihîmarapîmündu

⁴³ Ngorü si Sisas ai Garirinambo hafombo yahuhaya nîmarümbö, Firipîmbo hoeirirühî hoafiyundühî yahuya, "Se mborai wandî süngu," mehundo. ⁴⁴ Firip, Betsaidahündî Andru, Pita-babîdîmbo mamî ngoafîhünd-ani. ⁴⁵ Ranîyu asu Firip ai Natanierîmbo kokorürî hoeirîrî haya hoafiyundühî yahuya, "Horombo Moses ai ahînümbî hoafî sürü papîrandühî nindou kudümbui mehu ra fîfîro. Asu Godîndî hoafî hoafiyomo-rundeimbi amboanî ai mamî yahurai sürü papîmarundî ranahambo hoeimarîhorî. Nindou ranana Sisas-ani Sosepîndî nîmorî Nasaretîhündî," mehuamboyu. ⁴⁶ Asu Natanier ai Firipîmbo düdufinduhü yahuya, "Asu Nasaret ngoafîhü ra aboedî moatükunî tükümandîfeyo rane?" mehuamboyu. Asu Firip ai sîmborî hoafiyundühî yahuya, "Naha se sühüfî hoeirosî," mehu.

⁴⁷ Sisas ai Natanierîmbo hoeiriranî mahüfu-amboyu hoafiyuhî yahuya, "Nindou ndanana Israerîhündî hond-ani, nga aiana anîhondümbö yanggîrî hoafiyu-randeimbani," mehu. ⁴⁸ Ranîyu asu Natanier ai Sisasîmbo düdufindühî yahuya, "Se wambo nünguro fîfîro-wandîrîmboyafa?" mehendo-amboyu. Asu Sisas ai sîmborî hoafiyundühî yahuya, "Firip wambo fîfîrîfe hoafîkoate-yuambe süfurî afümambe manîmbafa hoeimarîheanîni," mehu. ⁴⁹ Ranîyu asu Natanier ai Sisasîmbo hoafiyundühî yahuya, "Yamundo-randeimbi, seana Godîndî nîmor-anafî! Seana Israerîhündî-yafe adükari bogor-anafî!" mehendo-amboyu. ⁵⁰ Asu Sisas ai sîmborî hoafiyundühî yahuya, "Ro sîhambo süfurî afümambe hoeimarîheanîni masahî ranîmboanafî anîhondümbö-arowandîrî? Nga awî sünguna se afîndî moatükunî ranahambo ngasündeandembi tükündîfeyoanî hoeindowamboyanî," mehu. ⁵¹ Asükaiyu hoafiyuhî yahuya, "Ro sîhamumbo anîhondümböanahî hoafayahapurî: Süngunambo ana

sünü sübüdühoehü sünambeahındi nendi ai Nindou Hondündiwami gafomo kodomo ndundanı hoeindumboemo,” mehu.

2

Sisas ai boatei hepünifeimbi moatükunı ratüpurımayu

¹ Yimbu nımbıyomo houmbo nindowenihi ngorü ai Gariri hıfambe Kena ngoafıhü nımorehi masemüdü. ² Ranıyo Sisasımbı asu ahambo süngururü-rundeimbi babıdımbı ahamumbo amboanı nımorehi semındı sesesi ranambe dıdımo masei. ³ Ranı-sımbıoanı wain hoe ra muŋgu masımındeiamboyo, asu Sisasındı hondı ai nımorımbı hoafıyondowohü yahoya, “Nindou ai wain hoe muŋgurıhimboanei,” mehindowamboyo. ⁴ Asu sımborı yare hoafıyundühi yahuya, “Me, nımboe se wambo ranımoatükunımbı hoafayafa? Ndanana sıhei siane, nga awı ro ranımbofembo sı ra yohoyoanı.” ⁵ Ra-mehuamboyo asu hondı ai worı aharambırındı ratüpurıyomo-rundeimbi ahamumbo hoafıyopurühi yahoya, “Sisas ai nıni-moatükunımbıyo refembo hoafınduanı ra-süngundundı,” meho.

⁶ Ngoafı ranıhü nımoei hıprı 6 afındı hoe hafo tüküfe-randeimbi Suda ai fı aboedıferambo hundürüyorambohünda burımayo. ⁷ Ranıyu Sisas ai ratüpurıyomo-rundeimbi ahamumbo hoafıyupurühi yahuya, “Se hıprı ranambe hoe fuıbıdı-houndı,” mehuamboemo. Asu ai hıprı ranamboe hoe fuıbıdıhoumbo tüküru-tüküru-marundı. ⁸ Ranıyu asu Sisas ai hoafıyupurühi yahuya, “Se hoe ra nımoamandı kaboandundü-anımbıo nındou sesı kanımbı ehu ahambo sowanambo ndowandümo ngomo,” mehıa-mboyo asu ai rasüngumarundı. ⁹ Nındou sesı kanımareandı ai hoe ra apıre hoeıreandane, asu wain hoe apımayowamboyo, ai moai fıfıreandı dagüdümbı wain hoe ra. Nga ratüpurıyomo-rundeimbi aıyangrıyo hoe mafıundümo fondı ra fıfımarundı. Ranıyu asu nındou sesı kanıre-randeimbi-mayu ranai nındou nımorehi semındımbıo-mayu ranahambo mborai mehundo. ¹⁰ Ai hoafıyundowohü yahuya, “Ndanı-ndanı hoafühi ana nındou wain hoe aboedı boatei sımındeı mburühımbıoanei, asu süngunamboane moaruwai ra sımındeı arıhündı. Nga asu seana aboedı safı ra kıkıhandı fı nımarı fı mburamboyafı hapondanı randı sowandı fı masınfı,” mehu.

¹¹ Sisas ai Gariri hıfambe Kena ngoafıhü boatei hepünifeimbi moatükunı ramareandı. Ai ahandı adükarı ngınındı ra nafıımayu-wamboyo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ahambo anıhondümbı-marıwurı. ¹² Ranıyo asu Sisas ai ahandı hondı, akohoandı asu süngururü-rundeimbi babıdımbı Kena ngoafı hınıngırıhi hehi Kaperneam ngoafına hei ranıhü yahunümbı sı manımboei.

Nındou ai Godındı worambe kıkı semındımbıo ratüpurımemonda Sisas ai hemafoareapurı

(Matıyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Ruk 19:45-46)

¹³ God ai Israerımbı İspıhündı aboedambo-mareandı fı ranı adükarı sı Pasofa warı ra ndeara akımı fı fımareandamboyo asu Sisas ai Serusarem ngoafına mahafu. ¹⁴ Hafu tükü fı haya Godındı worambe kefuai hu hoeıreandane, nındou fı burmakau, sıpsıp, ndu pemıyomonda asu kıkı sıseru sabupurı rundühi mamarımonda hoeımareapurı. ¹⁵ Ranıyu wofı hoandarı nafırıhai semüdü haya ranınambo ahamumbo burmakau, sıpsıp, ndu napo ra kameıhi bukırı-foareapurıhiyu, asu nındou kıkı

siseruründühi mamarimo ahamundi kaki ra buburamündi pütifihiyu fondi ra hihire amoahimareandi. ¹⁶ Raníyu asúkaiyu nindou ndu kakifihí saurundühi maníngomo ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Napo ra fufuründümo houmbo moanewana ngorügoanini homo. Asu se wandi Apendi wori ndanambe maket worimborihi hehi pemíyei asu kakifihímbo seihü aríhúnda?” mehuamboemo. ¹⁷ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi Baibor-ambe mapeníngo ra hohoanímomemo, ‘Ro síhafi wori aboedi mbífondarowa sahehea ranímboanahi afíndi tíñirífoayahi,’ meho.

¹⁸ Asu Suda ai Sisasiambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Se niní hepünifeimbi moatükuní ramandowandi yíhoefímbo worí ranambeahíndi hemoafoarowamuní ra ngínínd-ani yaho nafuimbohúndambo?” mehomondamboyu. ¹⁹ Asu Sisasiambo hoafiyupurühi yahuya, “Ro síhamumbo hoafiyahi, Godíndi worí nda bíríboadundani asu ro asúkaiinda ngimí sinambo yangíri worímbondi-hamboyahi,” mehuamboemo. ²⁰ Raníyomo asu Suda ai hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ai worí nda 46 hímbani worímbomarund-ane asu se ngimí síhi yangíri asúkaiinda worímbondihi munğundiheamboyahí asafí?” mehomondamboyu.

²¹ Sisasiambo ahandi fimboyu Godíndi worí süngunambore kafaore hoafimayu. ²² Raníyo Sisasiambo God ai honğuaambeahíndi botíriri símboani ahambo süngururü-rundeimbi ai horombo ahandi fimbo hoafimayu ra ngüsüfoambe pumaríndümo. Raníyo horombo Sisasiambo hoafimayuyo Godíndi bukambe sürü papímarundi raníyo ra aníhondümbomaru.

Sisasiambo nindouyei hohoanimo fífíreandi

²³ Sisasiambo ahandi si Pasofa ranahambohúnda Serusarem ngóafihü mamaru. Raníyo nindou afíndi ranai Sisasiambo hepünifeimbi moatükuní ramareandi ra hoeiríhi hehi aníhondümbomaru. ²⁴ Nga asu Sisasiambo ahandi ranahi hohoanimo ra fífíre hayambo-wambo moai aníhondümbomaru. ²⁵ Asu nindou amurí ai Sisasiambo nindouyei hohoanimo ranahambo nafuyondürühi hoafiyondopoani, nga ai ahei ngüsüfoambe hohoanimo ra munğuaambo fífíreamboani.

3

Sisasiambo níkodemu-díbo wataporímefani

¹ Nindou mamí Farisi-ambeahíndi manínggu ahandi ndürí Níkodemu ai Suda-yafe bogoríyu. ² Asu mamí nímbokoani Níkodemu ai Sisasiambo hu tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, Ro fífíri-hunímboanehi, seana nindou yamundo-randeimbi God koamaríhenín-ana. Nindou ngorü ai-amboani ngíri hepünifeimbi moatükuní se Godíndi ngíníndinambo rawarowandi ra randeandi,” mehuamboyu.

³ Asu Sisasiambo hoafiyundühi yahuya, “Ro síhambo aníhondümbomaru hoafehanini: Nindou ai símborí tüküfekoate-ayu ana, ai ngíri God hífandarandi ranambe ngu,” mehu. ⁴ Níkodemu ai símborí hoafiyundühi yahuya, “Asu nindou adükarihúndi ra nünğunde hondi ai wakíndírímíndoani asu nímorí akídou nahurai tükümandífia? Asu ngíri nindou ai hondandi furambe daguduwaní asúkai wakíndírímíndo,” mehuamboyu.

⁵ Asükai Sisas ai Nikodemusimbo hoafiyundühi yahuya, “Nindou ai Yifiafi Aboedinambo asu hoenambo simbori tükümbüfiyu-wamboane. Refekoate-ayu ana, ngiri God hifandarandi ranambe gafu. ⁶ Nindoundi fi ranana ahandi hondafindi-yafe findambo tüküme fiyuani, nga ahandi yifiafi ranana Yifiafi Aboedindi nginindinambo tüküme fiyoane. ⁷ Ro hoafi yahühi se simbori tükündahindi masahi hoafi ranambo se ngiri hepünafoandühi afindi hohoanmondafi,” mehu. ⁸ Weri ranai ai hohoanmomayo süngu weriyo hoarandi. Asu se weri fisihosi raninyangirane himbora yafi, nga nini-nafi tüküfe hayamboyo asu nini-nafiy aho ra moai fifirowandi. Asu nindou Yifiafi Aboedinambo simbori tükehindi amboani mamihayurai-ane,” mehu.

⁹ Asu Nikodemus ai Sisasimbo düdüfındühi yahuya, “Asu se hoafimayafi nda nungu-nahurai tükümandifea?” mehundowamboyo. ¹⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Seana Israeri-yafe yamundo-randeimb-anafi, nga asu seana awi moai fifirowandiyoy? ¹¹ Ro sihambo anihondümbaanahi hoafyanini, Ro nini-moatükuniyo fifirimarihundi ranane wataporimborihu arihundi. Asu ro nini-moatükuniyo hoeimarihundi ranane wataporimbori arihundi. Nga hoafi ro wataporimbori arihundi ranahambo se sahümundi daboadanamborihindi. ¹² Ro siheimbo hifi ndanihündambo wataporimborimarihandüri, nga asu moai se wambo anihondümborihindiri. Asu ro sünambeahindi moatükunimbo wataporindahan ra nungundühi anihondümborihindühi fifirmandihia? ¹³ Moai nindou ngörü hifi ndanihündambo ana sünambe hafu, nga Nindou Hondü sünambeahindi makusu ai yangiriyu asükai mahafu.

¹⁴ Sapo horombo Moses ai amosiri nimi wohi furikoate-reandühi semündü nimoamo botimareandi. Asu mamihayurai-animbo Nindou Hondümba amboani semündü nimoamo botifiamboani. ¹⁵ Rananimbo nindou ahambo anihondümborihori ranai yangiri koadürümbo-koadürümbo ni nggo ra mbi sahümundi-amboane. ¹⁶ God ai nimori mamümbiyu hayamboyo nimorehi nindowenih hifi ndanihü aniboadei ranaheimbo ngusüfo pareandürühiyu asu ahandi nimori mamihayurai hifina koamaritherü. Nindou mungu didiyei ahambo anihondümborihori ai ngiri awandihendi, nga koadürümbo-koadürümbo ni mboeimboyei. ¹⁷ God ai ahandi nimori hifina koamaritherü ra ai kosi nindou yibobore-randeimb nahurai hifihündi nindoweyi hohoanimo yibobofemboyupoani. Nga rananimbo munguambo hifihündi nindou ai ahandi süngu aboedambo-mbeahinda yahu hayamboyo koamarheira makusu.

¹⁸ Nindou Godindi nimorimbo anihondümboreandi ahambo ana ngiri yibobondirühi papi-hoafindüri, nga nindou ahambo anihondümbofekoate-ayu ranahambo-animbo yibobondirühi papi-hoafindürimbui. ¹⁹ Yibobofe ranahandi nimirandi ra ndahurai-ane: Sapo si aboedi ra sünambeahindi makosoyosi, nga asu ai moai ranahambo yifiriyeyi, nga ai nimbokoani nimbifi afindi pimayo ranambe ni ngomboyei yifirimayeyi. Nimböe sapo ai moaruwai hohoanimo rarihindühi wamboyei ramehindi. ²⁰ Munguambo nindou didiyeyi si ranahambo yiboaruko-arihindi ana, ai moaruwai hohoanimo yangiri rarihindühane. Nindou yahurai ana ngiri si peyoani ngei sapo si ranai ahei moaruwai hohoanimo rarihindühi ra nafuindandürimboe sei hehimbo wambo. ²¹ Nga nindou aboedi

hohoanimo yanggiri semündü anüngu ranai-animbo sihi tükündüfimbui. Rananimbo nindoundi ratüpuru ra si ranai Godindi nginindinamboane ratüpuruyu arandi mbisi nafuindimboe,” mehu.

Son ai Sisas tüküme fiyu nimindi ra weindah hoafimayu

²² Asu süngunambo Sisas ai ahambo süngururu-rundeimbi babidimbo randihünda botiyafu houmbo Sudia hifina mahomo. Ai homo ranihu yahunümbi si nüngomomoyo Sisas ai nindou hundürümarandüri. ²³ Ainon ngoafihu Serim ngoafikimi hoe afindi mafoafusowa asu ranihu Son ai-amboani nimorehi nindowenih hundürümarandüri. Rani-simboani nimorehi nindowenih afindi ranai ahambo sowana hei marihündamboyu ai hundürümarandüri. ²⁴ Son ai karabusifekoate nünguambeahyo aheimbo hundürümarandüri.

²⁵ Raniyo asu Sudahündi mamai ai Sonindi süngururu-rundeimbi babidimbo Godindi himboahü aboedi tüküfembo hundüri hohoanimo ranahambo hoafina simbori hoafimemo. ²⁶ Raoyafu mburu hifomo Sonimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, se hohoanimo yafai nindou Sodan hoekimi ai-dibo nimbafanimbo se ahandi hoafi yihoe fimbo hoafimefimuni. Nga ai haponda hundürümarandür-amboanei asu nindou ai sihefimbo sowana sifokoate ahambo sowanambo yanggiri hüraramindo,” mehomu. ²⁷ Asu simbori Son ai hoafiyupuruhi yahuya, “Nindou ai ngiri raranimoatükuni moani ndemüdü, nga God ai dagadowananimbo ndemündümbui. ²⁸ Horombo se himboriyomondani ro sihamumbo hoafiyahapurühi sahiya, ‘Roana Kraisiyahipoani, nga ahandi nafi didiboado-fembohünda God ai kamafoareandir-anahi,’ masahi hoafi ra se sihamundihoari himborimemo. ²⁹ Asu nindou ngoru ai nimorehi asemüdü ana, nimorehi ra nindowenih ranahandane. Asu nindowenihambo farisherü-randeimbi ai ai-dibo nüngumbo nimorehi masemüdü ahandi hoafi himboriyuhü ai hihifi-hihifimayu. Yahuriane asu haponda hihifi-hihifi ra wandi fiambe amaro. ³⁰ Asu nindou ranai adükari ndürimbi-mbiyowamboane, nga wandi ndüri akidou-mbeyowamboane.

³¹ Nindou nimoamo sünambeahindi makusu aiani münguambo nindou ngasünde haya adükari hamindayu. Nga asu nindou hifi ndanihündamboayu ranai ana hifinindi wambo ai hifi ndanihündambo watapori ran yanggiri semündü nüngumbo wataporiyuhani. Nga nindou sünambeahindi makusu ranai ana münguambo nindou ngasünde haya adükari hamindani. ³² Ranani asu ai raranimoatükuni hoeire asu himboriyu-randeimbi ranahambo hoafiyu arandi. Nga asu nindou mamai ai-amboani moai ahandi hoafi ra anihondümboreandi. ³³ Nindou düdi ahandi hoafi ranahambo kikharamüdü ana, asu God ai anihondümboani hoafiyu arandi yahuhani. ³⁴ Nindou God koamariheira makusu ranai ana ahandi hoafi yanggiri-ani hoafiyu arandi. Sapo God ai moai ahambo Yifiafi Aboedi ra bidifiri-bidifirire sagado.

³⁵ Afindi ai Nimorimbo afindi hamindi ngüsü parirühi asu müngu moatükuni hifandimbo nginindi masagado. ³⁶ Nindou ngoru ai Nimori ahambo anihondümbu-ariri ana, asu ai aboedi koadürümbo-koadürümbo nüngumbui. Nga asu anihondümbufo-koate-ayu aiana ngiri yanggiri koadürümbo-koadürümbo nüngu. Asu Godindi nginindi hohoanimo ra ahambo-so koadürümbo-koadürümbo yagodimboe.”

4

Sisas ai Sameriahündi nimorehi-dibo wataporimefe

¹ Rani-simboani Farisi ai yaru himboriyomondane, “Sisas-ani Sonimbo ngasündiri haya afindi nindou hundürandüri arandi,” masei. ² (Nga moai Sisas ahandihoari ana ngorumbo hundürandüri, nga ahandi süngururürundeimbi ai yangiri-yomo ramarundi.) Sisasindi süngufembo nindou afindi hundürumaye hoafi Farisi ai himborimemo ra Sisas ai fifireandi. ³ Raniyu asu ai rani hoafi ra himboriyu haya Sudia hifi hini-ngire haya Garirinambo mahu. ⁴ Garirinambo hombo nafi ra Sisas ai Samaria-yafe hifi mbusumo nafi yu mahu.

⁵ Raniyu hafu adukari ngoafi Samaria-yafe hifambe ahandi nduri Sikar ranihu tükumefiyu. Ngoafi rani-kimiyu Sekob ai ahandi nimori Sosepimbo hifi kiki-re hini-ngimareando. ⁶ Horombo Sekob ai hoe rambohünda kakira pumareandi ra ranihu puairoane, asu Sisas ai ndeara hüfinimbo nafi gebuai ra süfu süfumbo tijnambofihiyu asu foeamongo rani-kimi mamaru.

⁷⁻⁸ Raniyo asu ahambo süngururü-rundeimbi ranai boatei sesi pemimbo ngoafi ranambo mahafomo. Asu nimorehi mam Samariahündi ranai hoe ra fuimindimbo makosowamboyu, Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Hoe ra wambo fuisao, nga ro simindimbo samboanahi,” mehuamboyo. ⁹ Asu nimorehi ranai hoafiyundowohü yahoya, “Seana Sudahünd-anafi, asu ro Samariahünd-anahi, nga asu se nimboe wambo hoe fuisao safi hawa düduwefoandira?” mehoamboyo. ¹⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Nine-moatükuni God ai sishambo saimbo mehu ranahambo fifiriworühi, hoafimbefindo-mbonana, asu hoe simindiwani yangiri gedühi nngombo saganini,” mehuamboyo. ¹¹ Asu nimorehi ranai hoafiyundowohü yahoya, “Adukari, hoe fuigoninimbo hipiri wani, nga foeamongo hoe ndanana ambeambe anguni raguane. Asu hoe simindiwani yangiri gedühi nngombo ra naha dagüda mafuindandifa? ¹² Sihifi amoao Sekob ai foeamongo ra hini-ngimareamunane. Hoe ra ai ahandi nimori asu burmakau, sipsip rababidimbo sümündi marandane. Nga asu se kosirihefe adukarimbofe nngombo safomboyafi?” meho. ¹³ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundowohü yahuya, “Nindou hoe nda asimindei ranai ana asükaindei nimai amindaninjombondeimboyei. ¹⁴ Nga nindou didiyei ro hoe aheimbo asahandüri ranai ana ngiri asükaindei amindaninjombonde, nga wani. Hoe ro aheimbo saimbo saheeamboayahi ranana, ahei fi-mabe apoandihori hoe nahurai fondihoai-fondihoaindandan asu nindou ranai yangiri koadürumbo-koadürumbo nimboeimboyei,” mehuamboyo. ¹⁵ Asu nimorehi ranai düdufendowohü yahoya, “Adukari, se wambo hoe ra sawandiri. Rananimbo ro ngiri asükainda sünguna hoembo amindaninjombondahühi hoe nda fuimindimbo didihi,” mehoamboyo. ¹⁶ Asu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se ngüfi sifahifi nindowenihambo hoafindafindo mbundambo-animbo asükaindafi ndühi didifi,” mehundowamboyo. ¹⁷ Asu ai hoafiyundowohü yahoya, “Roana anamindeimbi-yahipoani, nga anamindikoate-anahi,” mehondowamboyo. Asükaiyu Sisas ai hoafiyundowohü yahundoya, “Se ‘Roana anamindikoate-anahi,’

asafi ra wambo anihondumbo-anafi hoafayafindiri. ¹⁸ Nga se nindowenih hondahuyafundeimb masowapundifi, nga se haponda nindowenih-dibo animbafi ra shafi anamindi honduyupoani. Nga se wambo haponda anihondumbo-anafi hoafayafindiri,” mehu. ¹⁹ Nimorehi ranai hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, seana ro hoeiriheanina Godindi hoafi hoafiyafi-randeimb-anafi. ²⁰ Yihoefti amoamo mam ana hifi wafu ndaniwamiyomo rotuyomo marundi, nga asu Suda se-anemo Serusarem ngoafti ranihü yangiri rotuyomboane ehomo,” mehoamboyou. ²¹ Sisas ai yahuya, “Nimorehi, se wambo anihondumbo-rowandiri, nga se ngiri amitata Apembo hifi wafu raniwami asu Serusaremihü ra rotuyo ra-koate-ndei. ²² Samariahündi seana Godimbo ndorihori fifiri-horühiyeipoani ahambo rotuyei arihündi. Nga ro Suda ana God ranahambo ndorihuri fifirihurimboanefi. Nga asu sapa Godindi nendi aboedambofembo ratüpuri ra Suda yihoeftimbo sowahi tükumefeyoane. ²³ Sapa rani si tükufembo meho ra, ndeara haponda tükufemboane, nga asu nindou ai anihondumbo rotuyei arihündi ranai-animbo Godimbo ngusüfoambe anihondumbo-ndihindühi Yifiafi Aboedindi nginindinambo rotundeimboyei. Rananimbo asu Ape ai nindou yahurai ranimboani ahambo rotuyondombo hohoani moayu. ²⁴ Nga God ana yifiafi-ani. Ranimboanmbo nindou ai Godimbo rotuyei arihündi ra ngusüfoambe anihondumbo-ndihorühi Yifiafi Aboedindi nginindinambo rotumbeyei-amboane,” mehuamboyou. ²⁵ Asu nimorehi ranai simbori hoafiyondowohü yahoya, “Ro fifirihinimboanahi nindou God kamafoariri ra ahandi ndüri Kraisi animbo kudumbui. Asu ai kusü simboani sheftimbo munju moatükuni ranahambo hoafindümunimbui,” mehoamboyou. ²⁶ Asu Sisas ai simbori hoafiyondowohü yahuya, “Ro aianahisi haponda se-dibo wataporayahi nda,” mehu.

²⁷ Sisas ai raoyahuambe ahambo sünggururü-rundeimb ai sesi pemini poedi sümburindümo tükumefundi. Asu ai hoeirundane Sisas ai nimorehi-dibo wataporimefea hepünimefundi, nga nindou mam ai amboani moai düdufinduhüya, “Se nimboeafa?” yahundo asu “Nimboe se nimorehi ra-dibo wataporefea?” yahundo, nga wani. ²⁸⁻²⁹ Raniyo asu nimorehi ranai hoe fuimindi hipiri ra ranihü shai haya hifo nindou rani ngoaftihündi ranaheimbo hoafiyondürühi yahoya, “Se naha sinei nindou geba anüngu ra hoeiri-hori. Ai wambo ro munju moatükuni ratüpuriya marihandi ra munju ai weindahi hoafimayundiri. Nga awi ai Kraisi animbombi?” mehoamboyei. ³⁰ Raniyei asu ai ngoafti ra hininjirihü hehimbo Sisas sowana munju mahanei.

³¹ Raniyomo asu ahambo sünggururü-rundeimb ai Sisasimbo hütihoafrurühi yahomoya, “Yamundo-randeimb, sesi akidounambo ngusüfo nariworü hawambo-animbo,” mehomondo. ³² Nga asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Sesi ro sesi-mbo asahi ra seana moai fifirundi,” mehupuramboemo. ³³ Asu ahamundihori simbori düduyomondühi yahomoya, “Nindou ngorü ai ahambo sesi ra semündü sün sagadomboyu?” mehomondamboyou. ³⁴ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Wandi sesi ranana ndahurai-ane: God ai koamarihendira makosahane ro ahandi hoafi sünguferambo. Wandisi sesi ana ahandi yifiri süngufe asu ahandi ratüpuriyora ho moendifembo makosahane.

³⁵ Se yaru hoafiyomondühiya, ‘Awi nümbürambeahindi sesi yimungu-remindimboana, yimbuyimbu amoamo-ane aningomo,’ mehomo, nga

asu ro hoafayahî ra se hîmboriyomo, naha se ndoru nûmbûrî ra samongoriyomo hoeiru, nînimîndî ana ndeara ngînimîndî yangîr-ane. ³⁶ Nîndou nûmbûrambeahîndî sesî yimungurîra-randeimbi-mayu ranai ndeara ranî takîni ahandî kaki semündü haya, asu ai sesî aboedi koadürümbo-koadürümbo nîngombo safîyorambo-mayo gugurareandi. Rananimbo nîndou sesî hîfire-randeimbi asu yimungurîra-randeimbi ai hîhîfî-hîhîfîndamboyanî. ³⁷ Asu hoafî ndanana anîhond-ane ‘Nîndou ngorü ai hîfireandühani, nga nîndou ngorü ai yimungurandühani.’ ³⁸ Ro sîhamumbo sesî nûmbûrî ranambe homo yimungurî mbîrunda sahehea koamarîheapurî. Asu se moai hîfirundî, nga amurî ai tîjamboyei hîfirîmarîhîndî ranî-fîhîndî asarîmbo yahomo houmbo asowandümo,” mehu.

³⁹ Nîmorehî Samariahündî ranai ranî ngoafîhündî ranaheimbo nîne-moatükunî ai ramareandî ranîmbo Sisas ai hoafîmayundo ranahambo ho wataporîmbo-marandî. Ranîyo asu munguambo nîndou ranai Sisasîmbo anîhondümbo-marîhorî. ⁴⁰ Ranîyei asu Samariahündî ranai hei Sisasîmbo apombo hûti-hoafîmehündoa ranîhü ai-babîdîmbo yimbu apomayu.

⁴¹ Ranühi Sisas ai wataporîmbo-maranda asükaî nîndou afîndî safî ranai hîmboriyei hehi anîhondümbo-marîhîndî. ⁴² Asu nîmorehî rana-hambo hoafîyahündowohü seiya, “Boatei ro se wataporîmbo-maranda anîhondümbo-marîhundî, nga se hoafîmayafîmunî ranîmbo. Nga ro-amboanî yîhoefîhoarî ahandî hoafî hîmboriyahundo hohumboanefî asu anîhondümbo-arîhurî. Nga ranîmboane nîndou ndananîmbo awi hîfî ndanîhü munguambo nîndou aboedambo-ndeandürümbui asefî,” masei.

Sisas ai adükarî bogorîndî ratûpurîyu-randeimbîndî nîmorî aboedîmarîrî
(Matyu 8:5-18; Ruk 7:1-10)

⁴³ Sisas ai ranîhü yimbu nîmbî apu mbura asu ngoafî ra hînimîngîre haya Garîri hîfîna mahafu. ⁴⁴ Asu ai ahandî fimbo hoafîyuhî yahuya, “Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbi aiana ahandî ngoafî hondühi moai ndürî yangoro,” mehu. ⁴⁵ Ranîyu asu ai Garîri hîfîhü hafu tüküfîyuwane, ahambo hîhîfî-hîhîfîmayei. Ai ramehîndî ra moanîyeipoanî, nga Serusarem ngoafîhü Israerîmbo God ai aboedambo-mareandürî Pasofa sei-arîhündî ranî-sîmboanî afîndî moatükunî ramareanda hoeirîhi hehimbo wamboyei tüküme fîyuwa hîhîfî-hîhîfîmayei.

⁴⁶ Asu Sisas ai asükaiyu Kena ngoafîna Garîri hîfambe mahu horombo ai hoe wain hoembore pureandühi. Nîndou mamî adükarî bogorîndî ratûpurîyu-randeimbi ai Kaperneam ngoafîhü nîngu hayamboyu, asu ahandî nîmorî ranai angünûmbomayu. ⁴⁷ Asu nîndou ranai, Sisas Sudia hîfî hînimîngîre haya, Garîrinambo sünûmboani hoafî ra hîmboriyu haya, hu tüküfî Sisasîmbo Kaperneam ngoafînambo hombo hûti-hütîrürühi yahuya, “Wandî nîmorî ai angünûmbo yîfîmbo yangîr-ani, nga se didîfî aboedîndoworî,” mehündowamboyu. ⁴⁸ Asu Sisas ai yahuya, “Se mamîkarambo hepünîfeimbi moatükunî ra hoeifekoateyei-mbonana, ngîrî anîhondümbo-rîhîndîrî,” mehu. ⁴⁹ Asu sîmborî Sisasîmbo hoafîyundowohü yahuya, “Adükarî, mborai se wandî süngu sühüfî, nga wandî nîmorî ai yîfîmbo yangîr-ani,” mehu. ⁵⁰ Asu Sisas ai sîmborî hoafîyundowohü yahuya, “Se ngafîsî, nga sîhafî nîmorî ana

asũkai yanggĩrĩ nũngumbui,” mehuamboyu. Nindou ranai Sisasĩndĩ hoafi ra anĩhondũmbore haya mahu. ⁵¹ Nindou ranai ngoafĩna mahuamboyu asu ahandĩ ratũpurĩyomo-rundeĩmbĩ ai nafĩnĩ hoeirũwuri houmbo hoafiyomondowohũ yahomoya, “Sĩhafĩ nĩmorĩ ana aboedĩ mbanũngu,” mehomondamboyu. ⁵² Asu ai dũdufipurũhĩ yahuya, “Nũngu-sĩmboanĩyo ai akĩdou aboedĩ safĩ mamarua?” mehuamboemo, asu hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Hamanĩ nĩmbambeyo angũnĩ hũfĩ afĩndĩ ra hĩnĩngĩmareandĩ,” mehomo. ⁵³ Ranĩyu asu afĩndĩ ai ngũsũfo pumaramũndu Sisas ai ahambo ra-sĩmboanĩ hoafiyundowohũya, “Yĩnĩ, sũhafĩ nĩmorĩ ana asũkai yanggĩrĩ nũngumbui,” mehu ranĩmbo. Ranĩyu asu ai ahandĩ worambeahĩndĩ ranĩbabĩdĩmbo anĩhondũmbo-marĩhorĩ.

⁵⁴ Sisas ai Sudianĩpoedĩ Gariri hĩfĩnambo sũnũmbo hepũnĩfeĩmbĩ moatũkunĩ ramareandĩ ra yĩmbu noufeĩmbĩyo.

5

Sisas ai nindou mamĩ foeamongoĩmĩ dĩboadomarĩrĩ

¹ Asu ra muũgumayoambe Suda-yafe adũkarĩ si ra Serusaremĩhũ tũkũmefeyoa, Sisas ai Serusaremĩnambo mahafu. ² Serusaremĩhũ nafĩtambe adũkarĩ ahandĩ ndũrĩ sipsip nafĩtambe ranĩkĩmĩ foeamongo hoe kakĩru pumarundi. Foeamongo ra Hibrueyi hoafĩ Betsada-ane. Hoe ranĩkĩmĩ mboasinĩ hondahũfeĩmbĩ (5) mafondarei. ³⁻⁴ Asu mboasinĩ ranĩ hoarehĩ nindou angũnũmbĩ afĩndĩ ranai fondĩhũ kurĩyei, hĩmboatĩhari, yĩrĩ moaruwaimbĩ, asu nindou ahei tĩjarĩ yĩfĩyoweĩmbĩ ranai nĩnoumayei. ⁵ Mboasinĩ ranambe nindou mamĩ ai 38 hĩmbanĩ farasũ haya angũnũmbo yanguru. ⁶ Asu Sisas ai nindou ranahambo hoeirirane angũnũmbo meũguruamboyu, nindou ranana gedũhĩ angũnũmboamboani yahuhaya hoafiyundũhĩ yahundoya, “Se haponda aboedĩ nĩmandĩ safomboyafĩ?” mehunduamboyu. ⁷ Asu sĩmborĩ nindou angũnũmbĩ-mayu ranai Sisasĩmbo hoafiyundũhĩ yahundoya, “Nindou adũkarĩ, hoe ranai mĩmĩnĩyowanĩ hĩmonĩ semĩndĩndĩrĩ ho hĩnĩngĩfendĩrĩmbo roana nindou wanĩ. Hoe ranai mĩmĩnĩyowanĩ gadĩ sahehea raoyaheandanĩ asu bĩdĩfirĩ ai boatei-aneĩ horombo kosĩrĩhehi haneĩ rĩhũndanane asu ro moanĩ nĩmarĩ arĩhandĩ,” mehundo. ⁸ Asu Sisas ai hoafiyundũhĩ yahundoya, “Botĩyafu, sũhafĩ hoaparĩ ra sowandĩfĩ hawa hafĩ,” mehunduamboyu. ⁹ Ranĩyu nindou ranai nĩmai hoafĩ nĩngoambe botĩfĩ ahandĩ hoaparĩ ra semũndũ haya mahu.

Ranĩ si ra moanĩ ratũpurĩkoate ngoafĩmbo nĩmarĩmbo siyo. ¹⁰ Ranĩyomo asu Suda ai nindou Sisas dĩboadomarira botĩmefiyu, ranahambo hoafiyomondowohũ yahomondoya, “Hapoana moanĩ ratũpurĩkoate ngoafĩmbo nĩmarambe-ane. Asu nĩmboe se sũhafĩ hoaparĩ ra sowandĩfĩ hawa ahafa?” mehomondamboyu. ¹¹ Asu sĩmborĩ hoafiyupurũhĩ yahuya, “Nindou wambo aboedĩmareandĩrĩ ranai hoafiyundĩrũhĩ yahuya, ‘Botĩyafu, sũhafĩ hoaparĩ ra sowandĩfĩ hawa hafĩ,’ mehuamboanahĩ sahamĩndĩ ahahĩ,” mehupurĩ. ¹² Ranĩyo asu sĩmborĩ ahambo dũdururũhĩ yahomondoya, “Dũdĩ nĩmorĩ sũhambo hoafiyunĩnũhĩ, ‘Sũhafĩ hoaparĩ ra sowandĩfĩ hawa hafĩ,’ mehunĩnĩ rana?” mehomondamboyu. ¹³ Asu nindou angũnũmbĩ aboedĩmefiyu ranai nĩmorehĩ nindowenihĩ afĩndĩ ambewambo Sisas ai sũhai hũmarĩmĩndo ra moai nindou ranahambo fĩfĩrĩrĩ.

14 Asükaiyu Sisas ai nindou ranahambo Godindî worambe mamaruwa hoeirirî haya, hoafiyundühî yahuya, “Se hîmborîyafî, se ndeara sîhafî fi ra aboediyafîmboanafi. Nga se asükaindafi moaruwai hohoanîmondamboyafi. Nga asükaindo raranîmoatükunî ngînîndî safî sîhafîfihî mbundamîndoanî se mamîkarîndamboyafi,” mehundredwamboyu. 15 Ranîyu asu nindou-mayu ranai hu Sudambo hoafiyupurühî yahuya, “Nindou wambo aboedîmareandîrî ranana Sisasîyu,” mehupuramboyo. 16 Asu ranîyomo Suda ai Sisasîmbo moanî hapoadûmbo nou piyomo houmbo moruwaimbo-moaruwaimbo-marurî homo. Nîmboe asu Sisas ai moanî ngoafîmbo nîmarombo sihî nindou ranahambo aboedîmarirî yahomo houmbo.

17 Ranîyu asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühî yahuya, “Wandî Ape ai ratûpurîyu humbo hapondan-amboa, ratûpurîyuhani, ranîmboane asu ro-amboa ratîpurayahi,” mehupuramboemo. 18 Suda ai hoafi ra hîmborîyomo houmbo ahamundî ngusûfoambe ngînîmboanîmbo-mareapura Sisasîmbo hîfokoeffimbo yahomo houmbo raraomemo. Asu moanî ngoafîmbo nîmarambe ratûpurîmayu ranîmbo yanggîrîyomoponanî. Nga ai hoafiyupurühî, “God ana wandî Ape hondani,” mehu ranîmboemo hoafi ranana Sisas ai “Ro God nahurai-anahi” mehu yahomo houmbo kameihîyomo ahambo hîfokoeffimbo raraomemo.

Godindî nîmorî ai ratûpurîmbo ngînîndeimb-ani

19 Ranîyu Sisas ai sîmborî hoafiyupurühî yahupurîya, “Ro anîhondûmboanahî sîhamumbo hoafayahapurî: Nindou nîmorî ra ngîrî raranîmoatükunî aimbo hohoanîmondu haya ranîmbondandî, nga wanî. Ai raranîmoatükunî ratûpurayu ra Afîndî ai ratîpurayu ra hoeire hayamboanî, asu nîmorî ai ra-sûngure ratîpurayu. Muŋgu raranîmoatükunî Afîndî ai ranîmborandan-ani asu nîmorî ai yare ranîmboarandî. 20 Afîndî ai ahandî nîmorî ranahambo hohoanîmoyuhû asu ai muŋgu ratûpurîyumbû ra nîmorîmbo nafuimefuendo. Nga asu awi Afîndî ai adûkarî ngînîndî ratûpurî safî amboanî nîmorîmbo nafuindundûmbui. Haponda nafuimendu ranana akîdouyo, nga se hepûnîfembohündambo sûnguna nafuuyondomboayu ranana adûkarî ngînîndî safîndîmboe. 21 Afîndî ai nindou yîfîyeimbîhündî botîreandûrî mbura asu yanggîrî nîngo sagadûrî arandî. Ranani asu nîmorî ai-amboanî ahandî hohoanîmomayu sûngureandühî nindou botîreirî hînîngîrearû arandî. 22 Moai Afîndî aiana nindou-yafe hohoanîmo yîborore randî, nga wanî. Muŋgu ranî ratûpurî ra nîmorîndî warîhûmareandane. 23 Ranîmboanîmbo asu nindou ai nîmorîmbo ahînîndeihî aboedî hohoanîmondeimboyei Afîndambo rawarîhorî nou. Asu nindou ai nîmorîmbo ahînîyohû aboedî hohoanîmokoate-ayeî ana, asu Afîndî ai nîmorî komarîherû ranahambo amboanî ngîrî ahînîndeihî aboedî hohoanîmondeî.

24 Ro sîheimbo anîhondûmboanahî hoafayahî, nindou düdi wandî hoafi nda hîmborîyuhû asu wambo hîfîna komarîhendîrî ranahambo anîhondûmbo-arirî ana, nindou ranai yanggîrî koadûrîmbo-koadûrîmbo nûngûmbui. Asu nindou ranai ngîrî Godîndî papîhoafi ranambe tükündîfiyu. Nindou ranai yîfîyorambo nafî hînîngîre haya yanggîrî nîngombo ra sûngure arandî. 25 Yîni, sapo si tükûfembo-mayo ra ndeara haponda tükûfemboane. Nga asu rananîmbo nindou yîfîmayeî ranai

Godindî Nîmorindî yafambe hîmborîndahindühî asu nindou dîdiyei ahandî hoafi ndorîhi hîmborîmayei ranai aboedî yangîrî yîfîkoate nîmboeimboyei. ²⁶ Ranîmboani asu Afîndî ai ahandîhoarî aboedî yangîrî yîfîkoate nîngombo ra nîmindîyuhüyu, asu ranî-süngunambo noure Nîmorîmbo yangîrî yîfîkoate nîngombo nîmindîmborirî hînîngîmarirî. ²⁷ Ai Nindou Hond-ani, ranîyu asu Afîndî ai ahandî Nîmorîmbo nîndoumbo yîbobofendürîrambo hohoanîmo ra masagado. ²⁸ Asu se ndanahambo hepûnahindühî afîndî hohoanîmondeimboyei, nga ngîrî amîtata munquambo nindou yîfiyeimbîhündî honquambeahîndî ranai ahandî yafambe ra hîmborîndei. ²⁹ Asu rananîmbo ai honquambeahîndî tükündahimboyei. Asu nindou ahandî hoafi aboedî hîmborîyeihî süngurîhi arîhündî ranai aboedî yangîrî yîfîkoate tükündahi burîndeimboyei. Nga asu nindou ahandî hoafi hîmborîkoate-yeihî moaruwî hohoanîmombo ratûpurî ratûpurîyei arîhündî ai-anîmbo tükündahinda God ai aheimbo se hütî-anei mbüsümbui.”

Nindou bîdfîrî amboani ranî-moatükunî nafuimaramunî ra Sisas ai Godîndî nîmor-ani masei

³⁰ “Raranî-moatükunî ra roana ngîrî rombondîhe hohoanîmonda hehea ratûpurîndahî. Ro nindou aheimbo yîbaborîhe arîhandî ra God ai hoafiyuwanî yangîrî-ane yîbaborîhe arîhandî. Wandî yîbobofe ra mbumundanesi, nga ropoanîmbo yîfirîya hehea yîbaborîheandürîhi-haifîpoani, nga Ape wambo hîfîna koamarîhendîrî ranai yîfirîyu haya hoafîmayundîr-amboyahî ro rarîhe marîhandî.

³¹ Asu ro wandîhoarî yangîrî wandî fimbo anîhondümbö hoafayahî ana, asu nindou ai ro wandî fimbo hoafayahî ra ngîrî anîhondümböndîhindî. ³² Nga asu ngorü ai wambohündä anîhondümbö hoafîyu arandî ahandî hoafi ra anîhondümböani hoafîyu arandî ra ro fîfîrîheandî. ³³ Se horombo Sonîmbo sowana nindou düdüfimbo koamarîhehipura asu ai sîheimbo anîhondü hoafi hoafîmayu. ³⁴ Nga nindou yangîrî wambo anîhondümbö hoafayu ana, ahandî hoafi ranahambo ro ngîrî hohoanîmondahî, nga wanî. Nga God sîheimbo aboedambo-mbîreandüra saheheamboanahî Sonîndî hoafi anîhond-ane asahî. ³⁵ Son ana ram hai siayo nou yahurai siyuhüyu asu sîhei fiambe si ranai boakîmafoa-reiramboyei asu bodîfohü yangîrî ahandî si ranîmbo hîhîfî-hîhîfimbo masei. ³⁶ Nga ngorü-moatükunî sîheimbo nafuimbohündä ra Sonîndî hoafi ngasündeandeimb-ane. Raranî ratûpurî ro ratîpurayahî ra wandî Ape ai sendîrühî ‘ratûpurîndafî’ mehuamboanahî ro rarîhe ratîpurayahî. Ranî ratûpurî ranai sîheimbo anîhondümbö nafuimarandürî ra Ape ai wambo koamarîhendîra makosahî. ³⁷ Asu Ape wambo hîfîna koamarîhendîrî aiyu wandî fimbo weindahî hoafîmayu. Asu se moai horombo ahandî hoafi hîmborîyei asu ahambo hoeirîhorî raraorîhorî. ³⁸ Nga asu se moai ahandî hoafi ra sîhei ngusüfoambe nîmarondürî, nîmboe sapo Ape ai koamarîhendîra makosahî wambo anîhondümböfe-koate-maye ranîmbo. ³⁹ Se rarîhi hohoanîmoyeihîya, “Godîndî bukambe hoafi apenîngo ranai yangîrî koadürümbö-koadürümbö nîngombo sei hehi buk ranambe munquambo hoafi apenîngo ranahambo türarîhündî. Nga bukambeahîndî hoafi ra wambo fîfîrîfendîrîmbo hoaf-ane apenîngo.

⁴⁰ Nga asu se aboedi yangiri ni ngombohündambo wambo sowana moai sifombo hohoanimoyei.

⁴¹ Nindou ai wambo seana nindou adükar-anafi mbiseimboyei saheheamboanahi ro moei asahi. ⁴² Nga ro sheimbo fifiri-hearumboanahi, asu shei ngusüfoambe Godindi ngusüfo pefe hohoanimo ra moai nimarondüri. ⁴³ Ro wandi Apembo sowahindiyahi makosahi, nga asu se moai wandi hoafi himboriyei. Asu seana nindou ngorü ai aipoanimo hohoanimoyu haya ahandi nginindi ranambo huan-anei ahandi hoafi himboriyei. ⁴⁴ Asu seana sheihoar-anei nindou hond-anafi nindou hond-anafayei. Nga God mamä yangiri-ani ai sheimbo nindou hond-anafi yahombo ra se moei ase. Nga asu se nüngundhi ahambo anihondumbo-mandi hora? ⁴⁵ Nga asu se ngiri wambo randihi hohoanimondei, 'Ai yihoeumbo Afindandi hümboahü papi-hoafindamuni mbisei,' nga wani. Nindou sheimbo papi-hoafimarandüri ranana Mosesiyu. Asu se nindou ranahamboyei aiana yihoeumbo fandi hemunümbui masei. ⁴⁶ Se Mosesindi hoafi anihondumbo-mbarihi-mbonana, asu se wandi hoafi amboani anihondumbo-rihi. Nimboe sapo ai wambo hoafi sürü papimarandi ranimbo-hündambo wambo. ⁴⁷ Asu ai sürü papi-randeimbi hoafi ra anihondumbofoe-koate-aye ana, asu nüngundhi se wandi hoafi ra anihondumbo-mandhia?" mehu.

6

Sisas ai 5,000 nindumbo sesi masagadüri (Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Ruk 9:10-17)

¹ Sisas ai raraofi mbura ranihünda asükaiyu Gariri kurihoe sei asu Taiberius sei arihündi ra barhei haya gogoasürüni mahu. ² Asu nimorehi nindowenihi afindi ranai Sisasimbo hoeiri-horani hepünifeimbi moatükunü ratüpuriyuhü nindou angnümboyeimbi mo aboedrearü marandamboyei, asu ahandi süngu mahei. ³ Asu ai ahambo süngururündeimbi babidimbo hafu hifi wafu wami mamaru. ⁴ God ai Israer Isipihündi aboedambo-mareandüri rani adükar si Pasofa ra ndeara akimi tüküfembo yangiriyowanayo. ⁵ Sisas ai hümboariyu wakireand-ane nindou afindi ranai ahambo sowana masühüsiamboyei asu Firipimbo hoafiyundühi yahuya, "Dagüdambo shiri sesi afindi ra pemidefi mbundihumbo nindou afindi ashüsi aheimbo mandahündüra?" mehundo. ⁶ (Sisas ai yare hoafimayu ra Firipindi hohoanimo refe hoeifembo-hündamboyei, nga ai sesi aheimbo segudürimbo ra fifire hayamboyei.) ⁷ Asu simbori Firip ai ahambo hoafiyunduhü yahuya, "Nindou ranai sesi ra akidou-amboani ngusüfonambiri-hori mbisefombo ana, shiri 1200 kina nahurainambo-animbo sesi ra pemidefi koandihumboyefi," mehu. ⁸⁻⁹ Ahambo sünguriri-randeimbi nindou ngorü Andru, Saimon Pitandi akidi ai hoafiyuhi yahuya, "Nindou mamä hoarifi ndanai bari bret hondahüyafundeimb-anemo asu kini yimbu-anafani ra shaiamboani. Nga sesi ranana ngiri nindou afindi ra simongorindei," mehuamboyei. ¹⁰ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Nindou aheimbo sowandümondüri sifomo hoafiyomonda mbimari," mehu. Ranühi wohi afindi ra furimayowamboyei raniwami ninoumayei. Nindou ra 5,000-yei. ¹¹ Raniyu Sisas ai bret ra semündühaya Godimbo hihifirüri mbura asu nindou afindi ninoumayei aheimbo yimbumareandüri. Asükaiyu kini ra ranou-ranou-mareandüramboyei

asu sesi ra ai sesiṁbo hohoaniṁmomayeṁ siṁmogodühi masahüsi. ¹² Ai sesi ra saḁüsüṁbo ndeara bodomayeiamboyu, Sisas ai ahandi süṁgururü-rundeimbiṁbo hoafiṁyupurühi yahuya, “Ai saḁüsüṁbü biḁifiri-biḁifiri kurayo ra fufurüdümo, ṁḁa akidou biḁifiri amboaniṁyeimbiṁpoani,” mehuamboemo. ¹³ Raniṁyomo asu ai bari bret hondahüṁyafundeimbi akidiḁibou-mayo ranahandambo ai saḁüsüṁbü biḁifiri kurimayo ra fufurüdümo 12 wamburi tütükiṁru manindundi.

¹⁴ Raniṁyei asu nindou afindi niṁnou-mayeṁ ranai Sisas hepüniṁfeimbi moatükuniṁ ramareandi ra hoeiriḁi hehi hoafiṁyeiḁi seiya, “Yini, anihond-ane, sapo nindou ndanana Godindi hoafi hoafiṁyurandeimbi hiḁina kosombo-mayu raniṁmbai,” maseiamboyu. ¹⁵ Asu nindou ranai ndeara ahambo siḁo semündü heḁimbo adükari bogoriṁmboḁi hüti-hütifi hiṁṁḁiḁimbo maseiamboyu Sisas ai fiḁire haya asükaiṁyü hiḁi wafu raniṁwamiṁ niṁmarimbo ahand-amboaniṁ mahafu.

*Sisas ai hoe ḁaṁḁifowamiṁ mahu
(Matyu 14:22-27; Mak 6:45-52)*

¹⁶ Raniṁyomo asu niṁbambe ahambo süṁgururü-rundeimbi ai Gariri kuriḁoe raniṁnambo mahanimbo. ¹⁷ Asu niṁbimareandamboṁ Sisas ai moai ahamumbo sowahi tüküḁiyu. Ai hanimo botambe keḁou houmbo gogoaniṁ bariḁou houmbo Kaperneam ṁḁoafiṁ ḁaṁḁowaneimbi mahafomo. ¹⁸ Raoyafundane asu weri afindi ranai weriyowohüyo hoe ranai fondamindi hanḁi hafo marandi. ¹⁹ Raniṁyomo süṁgururü-rundeimbi ai ahamund-amboaniṁ boti-mayo ranambe puriṁnambo puru hiḁomombo 5-mbayo asu 6-mbayo kiromita siṁmogodühiṁyomondühi asu hiṁboyomondane, Sisas ai bot raniḁimniṁ niṁmoamo hoe ḁaṁḁifo wamiṁ pühiṁyü mara süniṁwamboemo asu ai afindi yiḁimboḁemo. ²⁰ Asu Sisas ai hoafiṁyupurühi yahuya, “Se niṁboe yiḁimboemoa, ṁḁa roanahiṁ ndanana,” mehupuramboemo. ²¹ Asu raniṁyomo ai ahambo botambe semündü hiṁṁḁiḁimbo yahomo houmbo ramefundamboṁyü asu bot ranai ai homboḁemo raniṁnambo niṁmai ho tüküḁefeyo.

Nimorehiṁ nindoweniḁi ai Sisasiṁbo kokomariḁoriḁi

²² Asükaiṁyei siambe nindou afindi ranai Gariri kuriḁoe gogoaniṁniṁ marei. Ai fiḁiriḁindiṁ hamaniṁ bot mamḁi yangiriṁ raniḁüḁiṁ ḁeḁoro asu Sisas ana moai ahambo süṁgururü-rundeimbiṁ babidiṁbo bot ranambe hüfu, ṁḁa ahambo hiṁṁḁiḁirüwuriṁ houmbo ai yangiriṁyomo mahifomo sei hehi mamarei. ²³ Asu bot biḁifiriṁ Taibiriasḁiṁyafe-mayo ranai Sisas Godimbo hiḁifiriṁ mbura bret saḁüsüḁiṁ sinei tüküḁehindi. ²⁴ Asu ai hiṁboyeiane Sisas ai ahambo süṁgururü-rundeimbiṁ babidiṁbo raniḁüḁiṁ niṁmarikoate-memondamboṁyei asu ai bot ranambe fariṁyahi hehi Kaperneam ṁḁoafiṁna Sisasiṁbo kokombo mahüsi.

Sisas ai yangiriṁ niḁḁombo bret nahurai-ani

²⁵ Asu nindou afindiṁmayeṁ ranai Sisasiṁbo kuriḁoe gogoasürüniṁ manüḁḁua hoeiriḁoriḁi hehi, hoafiṁyahüḁowohü seiya, “Yamundo-randeimbiṁ, se nüḁḁu-simboaniṁ ndaniḁüḁiṁ sühüḁimboṁyafa?” maseiamboyu. ²⁶ Asu simboriṁ Sisas ai aheimbo hoafiṁyundürühi yahuya, “Se niṁbo wambo kokoariḁiḁindira? Se bret afindiṁ saḁüsüṁbo siṁḁḁoriṁmarihümüḁiṁ raniṁboṁyei wambo kokomariḁiḁindiriṁ sühüsi. ṁḁa asu se ro hepüniṁfeimbiṁ moatükuniṁ ramarihendiṁ raniṁbo fiḁiriḁiṁ hoeiriḁiṁ

hehimboyeipoani wambo kokomar+hündiri sühüsi nda. ²⁷ Se sesi sümburüyo arandi ranahambo hohoan+mondeih ratüpurindeimboyei, nga se yangiri koadürümbo-koadürümbo n'ngombo sesi ranahambo-animbo hohoan+mondeih ratüpurindei ndühündi. Sesi ra siheimbo Nindou Hondü ai dagadürimbui, sapo God ai rani ranimbo-hünda ahambo ngin+indi masagado-ane," mehuamboyei. ²⁸ Asu nindou ranai ahambo düdürühorühi seiya, "Asu ro nüngundi hu ratüpurimandefi Godindi ratüpurü yangiri ratüpurimbo rana?" masahündowamboyeu. ²⁹ Asu simbori Sisasi ai hoafiyundürühi yahuya, "God ai siheimbo ratüpurü ndanimboyu ndandih ratüpurindei mehu: Nindou ndanahambo hifina koamar+hehini ahambo anambo anihondümbo-ndihori," mehendüramboyei. ³⁰ Asu simbori düdühörühi sahündoya, "Se nini hepünifeimbi moatükun randowandan hoeindihunini houhumbo God koamar+henin-ane mbisefi shambo anihondümbo-mandihunina? Asu se nini ratüpurü ratüpurimbo safomboyafa? ³¹ Sihefi amoa horombo sesi mana masahüsi nini wohi furikoate-reandühi. Baiborambe yare hoafiyowohü yahuya, 'Ai sesi nimoamo sünambeahindi semündü haya sesimbo masagadürü meho nou," maseiamboyeu. ³² Asu Sisasi ai hoafiyundürühi yahuya, "Yinisi, nga ro siheimbo anihondümboanahi hoafayahi, Moses ai moai siheimbo sünambeahindi sesi sagadürü, nga wandi Ape ayu sesi hondü sünambeahindi ra masagadürü. ³³ Sesi God ai masendi ranana sünambeahindi kosi hifi ndanihu nindoumbo yangiri n'ngombo segudürimboane," mehuamboyei. ³⁴ Asu nindou-mayei ranai Sisasi hoafiyahündowohü sahündoya, "Adükari, munguambo si yihoeimbo sesi rananimbo ndawamuni ndandi," maseiamboyeu. ³⁵ Asu Sisasi ai hoafiyundürühi yahuya, "Ro sesi yangiri n'ngombo nini ndanahi. Nindou ai wambo anihondümbo-reandürühi asinu ana, ngiri wembombondu asu amindanijombondu ndandi, nga wani. ³⁶ Ro siheimbo horombo hoafimayahandüri, se wambo hoerihindiri, nga asu moai anihondümbo-rihindiri. ³⁷ Munguambo nindou wandi Ape ai wandi warihümareandürü ranai ana wambo sowana dügüsimboyei. Asu nindou düdi wambo sowanambo asüfu ranahambo ro ngiri yowan mbisahi. ³⁸ Ro sünambeahindi makosahi nda wandi hohoanimo süngufembo-yahipoani. Nga ro makosahi nda nini hohoanimo Ape yifirayu rani hohoanimo süngufemboyahi makosahi. ³⁹ Ai wambo koamar+hendirä makosahi ahandi hohoanimo ra ndahurai-ane. Munguambo nindou Ape ai wandi warihümareandürü ra ngiri mam-amboani bodiboadihini, nga bidifirani si tüküfeyoambe munguambo botindihendürimboyahi. ⁴⁰ Apendi hohoanimo ai ndahurai-ane, munguambo nindou ranai Nimori ranahambo hoerihörühi ahambo anihondümbo-arihori ana, asu ai yangiri koadürümbo-koadürümbo niboadeimboyei. Asu rananimbo ro nindou ranahambo bidirifani si tüküfeyoambe botindihinimboyahi," mehu. ⁴¹ Raniyei asu Suda ai Sisasi ngin+indirihörühi tehümarihori ai hoafiyuhüya, 'Roana yangiri n'ngombo sesi nini ndanahi sünambeahindi makosahi,' mehu ranimbo. ⁴² Raniyei asu hoafiyahündowohü seiya, "Nindou ndanana Sisasi Sosepindi nini mor-ani. Ahandi hondafindi ana ro fifirihu-pirimboanefisi. Asu ai nini ngufi hayamboyeu ro sünambeahindi makosah-anahi mehua?" maseiamboyeu. ⁴³ Asu Sisasi ai hoafiyundürühi yahuya, "Ngiri se sihehoari tehündihündi, nga se hini ngindihi

hehimbo moanî nîmandei. ⁴⁴ Nindou mamî ai-amboanî ngîrî aimbo hohoanîmondu haya wambo sowana ngu. Nga wandî Ape wambo koamarîhendîrî ai ahambo wambo sowana koandîheiranî nguwanî asu ro ahambo hîfî nda mungyoambe aboedî yangîrî nîngombohûnda botîndîhinîmboyahî. ⁴⁵ Horombo Godîndî hoafî hoafiyomo-rundeimbî ai yaru bukambe sûrû papîrundûhî yahomoya, ‘God ai nindou munguambo yamundeandûrîmbui,’ mehomomo. Asu mungu ai Apendî hoafî hîmborîyeihî ahandî warambeahîndî fîfîrîfe ra asahûmûndî ana, ai wambo sowana dÿgûsimboyei. ⁴⁶ Asu nindou mamî ai-amboanî moai Godîmbo ahandî hîmboarînambo hoeirîrî, nga nindou dÿdî asesu aiana makusu ranî yangîrîyû Godîmbo hoeimarîrî. ⁴⁷ Ro sîhamumbo anîhondûmboanahî hoafayahapuri, nindou dÿdî wambo anîhondûmbo-areandîrî ana, ai yangîrî koadûrûmbo-koadûrûmbo nÿngumbui. ⁴⁸ Roana yangîrî nîngombo sesî ra nîmînd-anahî. ⁴⁹ Horombo sîhei amoao sesî ahandî ndûrî mana ra nîmî wohî furîkoate-yowohû masahûsi, nga asu ai moai nîboadei, nga ranî sesî ra sahûsi mburîhûmbo yîfîmayei. ⁵⁰ Nga roana sesî sÿnambeahîndî makosah-ane, nindou dÿdî asesu aiana ngîrî yîfîndu, nga aboedî nÿngumbui. ⁵¹ Roana sesî koadûrûmbo nîngo-randeimbî sÿnambeahîndî makoso rananahî nda. Asu nindou ai sesî nda asesu ana, ai yangîrî koadûrûmbo koadûrûmbo nÿngumbui. Sesî nda ro ndahandûrîmboyahî ra wandî fî safî ranane, nindou hîfî ndanîhû anîboadei ai aboedî yangîrî koadûrûmbo koadûrûmbo mbînîboadeia samboanahî,” mehu. ⁵² Ranîmboyei asu Suda ai aheihorî ngîndîndî yîfîarîmbo hoafî tîmonîmarîhûndî. Asu ai hoafîyeihî seiya, “Nÿngunde nindou ndanai ahandî fî safî ra ndenda madagudîfa?” maseiamboyu. ⁵³ Asu Sîsas ai aheimbo hoafîyundûrûhî yahuya, “Yîndî, asu se Nindou Hondûndî-mayo fisafî ra sesî asu ahandî horî ra sîmîndî ra-koate-ayeî ana, ngîrî sîhei fîambe koadûrûmbo-koadûrûmbo nîngombo ra nîmandondûrî. ⁵⁴ Nindou ranai wandî safî asu horî ra sesî sÿmûndî arandî ana, ai yangîrî koadûrûmbo-koadûrûmbo nÿnguwanî, asu ro ahambo hîfî nda mungyowambe botîndîhinîmboyahî. ⁵⁵ Wandî safî nda aboedî sesî hond-ane, asu wandî horî nda aboedî sîmîndî hoe hond-ane. ⁵⁶ Nindou ranai wandî safî sesî asu wandî horî sÿmûndî arandî ana, ro ai-dîbo nîmandîhanî asu ai ro-dîbo nîmandûmbui. ⁵⁷ Ape koadûrûmbo nÿngumbû ai wambo koamarîhendîrambo kosî ahandî ngîndîndînambo anîmboahî ra ai nîmîndûh-ani. Ranî sÿngunamboane asu nindou ranai wambo asesundîrî aiana wandî-mayo yangîrî nîngombo ra ndemûndûmbui. ⁵⁸ Ranîmboane asu, sesî ndanana sÿnambeahîndî makoso-ane. Nga sesî ra horombo sîhei amoamo sahûsi hehimbo yîfîmayei yahuraiyopoanî, nga wanî. Nga sesî hapondadîdî nda nindou ai asesu ana, ai aboedî yangîrî koadûrûmbo-koadûrûmbo nÿngumboani,” mehu. ⁵⁹ Hoafî nda Sîsas ai Kaperneam ngoaîhû Sudayei rotu worambe nindou yamundeandûrûhî hoafîmayu.

Yangîrî nîngombo hoafî

⁶⁰ Ranîyomo asu ahambo sÿngururû-rundeimbî afîndî ranai hoafî ra hîmborîyomo houmbo hoafîyomondûhî yahomoya, “Hoafî ndanana awi afîndî tÿngûmb-ane. Hoafî ra dîdî hîmborîmandû rana?” mehomondamboyu. ⁶¹ Asu Sîsas aimbo ngusûfoambe hohoanîmoyu fîfîre haya hoafîyuhî yahuya ndanana hoafî ndanahamboanemo

teihūmarundi yahu haya, hoafi yupurūhi yahuya, “Hoafi nda sihamundi anihondūmbofe ra mamikari-marapuramboemoa? ⁶² Asu Nindou Hondū sūnambeahindi makusu ranai hoeindūranī asūkaindu horombo nīmaruwanambo gafuwani ra se nūngundahumbo yahomomboemo? ⁶³ Yifiafi Aboedi ranane yangiri nīngombo sai arandi. Nga nindou yafe nginindi ranana moai yangiri nīngombo sai randi. Hoafi siheimbo hoafimayahandūri ranana Yifiafi yangiri nīngo sai-randeimbi ranahamboyahī hoafimayahī. ⁶⁴ Rananemo asu moai bidifiri seamboani hoafi ranahambo anihondūmbo-rundi,” mehu. (Sisas ai nindou horombo ahambo anihondūmbofe-koate-mayeī ra fifireandi. Asu ai fifireandi nindou ranai-animbo ahambo hūrūtūmbi, nindou-yomondi warihūndirūmbui.) ⁶⁵ Ranīyu asu hoafiyuhī yahuya, “Hoafi nīmīndī ndanahamboyahī ro sihamumbo hoafimayahapurī, ‘Ape ai nindou ranahambo wambo sowanambo sifombo yīni yahokoate-ayu ana, asu nindou ranai ngiri wambo sowana dūfu,’ ” mehu.

⁶⁶ Hoafi ra hīmboriyomo mburumboemo asu ahambo sūngururū-rundeimbi bidifiri ai ahandi sūngu hokoate hīningirūwuri hōumbo hīhīryafu mahomo. ⁶⁷ Ranīyu asu Sisas ai ahambo sūngururū-rundeimbi 12 ahamumbo hoafiyupurūhi yahuya, “Asu se-amboani wambo hīningifendiri hefe hombo yahomomboemo?” mehuamboemo. ⁶⁸ Asu Saimon Pita ai simbori hoafiyuhī yahuya, “Adūkari, asu ro dabo sowana manjefa? Seana sapo aboedi yangiri koadūrūmbo-koadūrūmbo nīngombo hoafi ra sowandīfi-mboanafisi. ⁶⁹ Asu ro haponda sihambo anihondūmbo-rīhu fifiri-hunīnimboanefi, seana Nindou sūrūhoeimbi Godīndī-mayafi makosaf-anafi,” mehuamboemo. ⁷⁰ Asu simbori Sisas ai yahuya, “Nīmboe sapo sūnguru-rundeimbi 12 sihamumbo ro kamafoariheapur-ane. Nga sihamundi mbusūmo nindou mamī ranai ana moaruwai hōhoani-moyumbani,” mehu. ⁷¹ Hoafi nda Sisas ai Sudas Saimon Iskariotīndī nīmori ahambo yare hūrūhai hoafimayu. Aiana Sisasimbo sūngururū-randeimbiyusi, nga asu sūnguna humbo yu Sisasimbo hūrūtūmbi-yomondi warihūndirūmbui.

7

Sisasīndī akidī mamī ai moai ahambo anihondūmbo-rūwuri

¹ Refehayamboyoane, Sisas ai Gariri hīfambe hoahoangu wakīmareandi. Suda-yafe bogori ai ahambo hīfokoeffimbo yahomo hōumbo raramemo-ndambo yu asu ai ahei hīfambe hōmbo moei mehu. ² Asu Suda-yafe rotumbo si adūkari dagoambe nīmarimbo sei arihūndi ranai ndeara akimī tīfīmareandamboemo. ³ Asu Sisasīndī akohōandi mamī ai ahambo hoafiyomondowohū yahomoya, “Hīfi nda hīningiro hawambo Suda-yafe hīfinambo hahūfūh-animbo, se sihafī hepūnifeimbi moatūkuni rowandanī sihafī sūngurūnīnī-rundeimbi ranai hoeimbīrundamboane. ⁴ Nindou ranai mūngu ahambo fifirīmbirīhi-ndīramboane yahumbo ana, moai dībo raranī ratūpurī ratūpurīyu randī, nga weindah-ani ahei hīmboahū ratūpurīyu arandi. Asu se hepūnifeimbi moatūkuni ratūpurayafi ra mūnguambo nindou hīfi-hīfi afīndī burayei ahei hīmboahū weindahī nīmībafan-animbo, asu ai sihambo hoeimbīrī-hinīn-amboane,” mehomo. ⁵ Ahandī akidīmamī amboani ahambo anihondūmbofe-koate-wamboemo ai yaru hoafimemondo. ⁶ Ranīyu asu Sisas ai hoafiyupurūhi yahuya,

“Awi ro hafombo si ranana moai tüküfeyo. Nga nini-simboaniyo se ahafomo ra wanjei-ane. ⁷ Nindou hifi ndanihü aniboadei aiana ngiri sihamumbo hürütündühüpuri, nga wambo hürütarihündiri ro aheimbo moaruwai hohoanimoysi arihündi ranimbo weindahi hoafiyahandüri arihandi ranimbo. ⁸ Seana Suda-yafe adükari si Serusaremihü tükefeyo ranimo gafomo. Nga roana wandi hafombo si ra awi tüküfekoate-mayowambo, asu ngiri haponda ngahi,” mehu. ⁹ Ai ahamumbo yare hoafiyupuri mbura Garirih mamaru.

¹⁰ Ahandi akohoandi mamai ai adükari si ra hoeifembo mahomondamboyu, asu ai-amboani sünguna mahu. Asu ai moai weindahi tüküfi haya hu, nga dibo ahamundi süngu mahu. ¹¹ Asu Sudahündi nindou bogorimemo ranai Sisasimbo adükari si ranihü kokorurühi yahomoya, “Nindou ra nahü nungua?” mehomo. ¹² Ranieyi nindou afindi mengoro ranisimboani Sisasimbo-dibo teihumarihori. Bidifiri ai seiya, “Aiana nindou aboed-ani,” asu bidifiri ai seiya, “Wani, aiana aboediyupoani, nga aheimbo wosihofori hoafiyu-randeimb-ani,” masahundo. ¹³ Nga Suda-yafe bogori nindou ranahamumbo yihimborihüpürühi asu moai ahambo weindahi yafambe farhi hoafieyi.

¹⁴ Adükari si mbusümondühi Sisas ai tüküfi hafu Godindi worikimi nungumbo nimorehi nindowenih aheimbo yamundi-mareandüri. ¹⁵ Asu Suda ai ahandi hoafi ranahambo hepünafu afindi hohoanimoymondühi yahomoya, “Nimboe nindou nda nindou ngorü ai yamundifikoate asu ai moani hoafi nda fifirareanda?” mehomondamboyu. ¹⁶ Asu simbori ahamumbo hoafiyuh yahuya “Ro haponda yamundariheandüri hoafi nda wandi-mayo yamundife hoafiyupoani, nga Nindou wambo hifina koamarihendiri ahandi-mayo-ane. ¹⁷ Asu nindou ranai Godindi hoafi süngumbo yifiraye ana, ro hoafi hoafiya arihandi nimindi nda fifirindihimboyei. Asu ai hoafi nda Godindi-mayo-mbayo asu ro wandi hohoanimonambo hohoanimoysi hehea hoafiyahühi-mbayahiyo ra fifirindeambui. ¹⁸ Nindou ai moani ahandi hohoanimonambo hohoanimoysi haya hoafayu ranana ai adükari ndürümbinda yahumboani. Nga asu nindou ngorü ahambo koamarihörü ranahambo ‘ndüri adükarümbi-mbiyu’ ehü ranai ana aboedi mbumundi saf-ani, nga moai tikai hoafiyu randi. ¹⁹ Horombo sihefi amoaombo Moses ai ahinümbi hohoanimo ra masagadüri. Nga asu moai se mam-amboani hohoanimo ra süngurihindi. Asu nimboe se wambo hifokoefe-ndirimbo yahomo houbu rarawemoa?” mehuamboyei. ²⁰ Asu nindou afindi burimaye ranai seiya, “Moaruwai nendi sihafu fiambe mafarifeyowamboyafi rani hoafi ra hoafayafi. Düdi sihambo hifokoefeninimbo yahuhaya raraomayua?” maseiamboyu.

²¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Ro ngoafimbo nimarimbo sihi ratüpuriyahühi nindou diboadarihina ranimboyei se munguambo mahepühendi. ²² Horombo siheimbo Moses ai hoeari kefe tirihferambo hohoanimo ra nafuimarandüri. (Rani hohoanimo ranana Mosesindi-mayo hohoanimoypoani. Nga ranana sihei amoaoyafe hohoanimoane.) Ranimboane asu seana ngoafimbo nimarimbo si ranifih nindowenih nimookidibou-yomondi fi hoeari karu tirihemo arundi. ²³ Seana Mosesindi hoafi rani yangir-ane

rani-süngurundühi asu se n̄goafi+mbō n̄mar+mbō sihi n̄moaki+d̄ibou-yomondi hoeari karu tir̄ihapuri arundi. Asu ro n̄goafi+mbō n̄mar+mbō sihi n̄ndou an̄günūmbō-mayu ahandi fi did̄i+boado-mar̄ihina, asu se n̄imboe wambo n̄gin̄ind̄imarundira? ²⁴ Asu n̄ndou n̄goründi hohōan̄mo ra se h̄imboar̄inambo yan̄gir̄i hoeindu houmbo ȳibobondūmboemo, n̄ga se mbumundi hohōan̄mo süngundundühi ndōndu ȳibobondundi,” mehupuri.

N̄ndou ranai nda Kraisiyu düdi masei

²⁵ Asu n̄ndou bid̄ifiri Serusarem̄hündi ai düduyahindühi seiya, “Sapo n̄ndou ndanahamboemo bogori n̄ndou ai h̄ifokoefimbo yahomo houmbo raraomarüwura? ²⁶ N̄ndou ra ai weindahi ahamundi h̄imboar̄ühi hoafi+mayuwambo hoeiri+hor̄i asu h̄imbor̄iyei ar̄ihündi, n̄ga ai moai ahambo hoafi karüwuri. Awi n̄ndou ranahambo bogori n̄ndou ai Kraisi-an̄i yahomo hohōan̄moyomo houmbombemoyo? ²⁷ N̄ndou God ai dibon̄iyu h̄in̄n̄gamariri Kraisi ra tükefiyu ana, n̄gir̄i n̄ndou ai ahandi n̄goafi ra fifiri+nd̄ihindi. N̄ga roana n̄ndou ndanahandi n̄goafi hondü ra fifiri+hurūmboanefi ran̄imboyu ai Kraisi+yupoani,” masei. ²⁸ Asu Sisas ai God̄indi worambe aheimbo yamundeandürühi puküna hoafi+yuh̄i yahuya, “Se wambo asu wandi n̄goafi ro mas̄ihühi ra ndorihi fifiri+hindiri. N̄ga ro, wandi+poan̄imbo hohōan̄moya hehea kosamboyah̄i+poani, n̄ga Ape wambo koamar̄ihendira makosahane. Seana moai ahambo fifiri+hor̄i. ²⁹ N̄ga roana ahambo sowah̄indi koamar̄ihendira kos̄ihehambo wambo fifiri+hin̄imboanahi,” mehu.

³⁰ Ran̄iyomo asu bid̄ifiri ai ahambo kiki+himündimbo yahomo houmbo raraomarüri. N̄ga asu n̄ndou n̄gorü ai moai ahambo kiki+h̄ir̄ümündu sapo ahambo h̄ifokoefimbo si ra awi tüküfekoate-mayowambo. ³¹ Ran̄iyei n̄morehi n̄ndowenih̄i af̄ndi ranai ahambo an̄hondūmbo-r̄ihorühi hoafi+yeih̄i seiya, “Kraisi tükefiyu ana, n̄gir̄i Sisas hepün̄ifeimbi moatükuni ramareand̄i nda n̄gasündiri. N̄ga ai Kraisi+mbeyu?” masei.

Sisasi+mbō kiki+him̄indimbo prisman koamar̄ihoupuri

³² Farisi ai n̄morehi n̄ndowenih̄i Sisasi+mbō rani watapor̄imaye ra h̄imbor̄iyomo houmbo God̄imbo ses̄i s̄ihou-rundeimbi bogori+babi+d̄imbo prisman bid̄ifirambo koamar̄ihoupura Sisasi+mbō kiki+him̄indimbo mahifomo. ³³ Asu Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Awi se-babi+d̄imbo akid̄o gedühi safi n̄n̄go-n̄ngondahe heambo-an̄imbo asu ro n̄ndou wambo koamar̄ihendiri ahambo sowana gagūmboyahi. ³⁴ Ranan̄imbo se wambo kokondi+hündi+r̄imboyeisi, n̄ga asu n̄gir̄i hoeind̄ihindiri. Asu ro n̄mar+mbōayah̄i ranambe se n̄gir̄i d̄idei,” mehu. ³⁵ Ran̄iyomo Sudahündi bogori n̄ndou-memo ranai ahamundi+hoari s̄imbor̄i hoafi+yuyomondühi yahomoya, “N̄ndou ra ai nahanafi n̄guan̄i kokondi+hurimbo hoeifekoate-mandefa? Asu ai Griki+yomondi n̄goafi adükari ran̄ihü n̄gu s̄ihēfi nend̄i n̄mareihü Griki+mbō hoafi yamundi-mandēandür̄iyo? ³⁶ Ai yare hoafi+yuh̄i yahuya, ‘Se wambo kokondi+hündi+r̄imboyei, n̄ga asu se n̄gir̄i hoeind̄ihindiri,’ asu ‘Se ro n̄mar+mbōayah̄i ranambe n̄gir̄i n̄gei,’ mehu, ra n̄imboe yare hoafi+mayua?” mehomo.

Yan̄gir̄i n̄ngombo hoe

³⁷ Suda-yafe amoao-yomondi dagoambe n̄mar+mbō hohōan̄mombo si ranahandi bid̄ifiran̄i si ra adükari ham̄ind-ane. Ran̄i sihi Sisas ai bot̄ifi

puküna hoafiyundürühî yahuya, “Nindou dîdîyei ai hoe sîmîndîmbo amîndanîngombondeihî ana, wambo sowana dîdei ndîmîndei. ³⁸ Ai Godîndî bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Nindou ranai wambo anîhondümborîhindîrî ana, asu ahei ngusüfoambeahîndî yangîrî nîngombo hoe ranai afîndî tükündîfe haya ngomböe,’ mehu. ³⁹ Sisas ai yare hoafîmayu ra hoe hondümboyupoanî, nga Yifiafî Aboedî ranahamboyo hoafîmayu. Nindou ai ahambo anîhondümborîhorî ai-anîmbo Yifiafî Aboedî ra ndahümündimboyei. Nga ranî sîmboanî ana Yifiafî Aboedî ra awi moai sahümündi Sisas ai yîfîyo mburümbö sünambe hafokoate wambo.

Nîmorehî nindowenihî ai sîmborî hoafîyeihî yîbobomehindî

⁴⁰ Nindou afîndî mafandîhindî ranambe nindou bîdîfîrî ai Sisas hoafîmayu ra hîmborîyei hehi hoafîyeihî seiya, “Anîhond-ane, nindou ndanana Godîndî hoafî hoafîyu-randeimb-ani,” masei. ⁴¹ Asu bîdîfîrî ai hoafîyeihî seiya, “Aiana Kraîs nindou aboedambo-fembo God kafeorîrî hînîngîmarîr-ani,” sei, nga asu bîdîfîrî ai hoafîyeihî seiya, “Ai Kraîsyupoanî, nga Kraîs ana ngîrî Garîrî hîfînîpoedî düfu! ⁴² Baîborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Kraîs ana adükari bogorî Defitîndî sîrambeahîndîndu hayambo-anîmbo asu ai horombo Defitî nînguhü Betrethem ngoafîhü nîmorîmbondüfî tükündüfîmbui,’ meho,” masei. ⁴³ Ranîmboyei asu nindou ranai Sisasîmbo hohoanîmo yimbumböyimbumborîhindühî asu nindou ranai yimbumbore yîbobomareandî. ⁴⁴ Ranîyei asu bîdîfîrî ai ahambo kîkîhimündîmbo yahomo houmbo raraomarîrî, nga asu moai kîkîhîruründümo.

Suda-yafe bogorî nindou ai moai Sisasîmbo anîhondümbö-rîwuri

⁴⁵ Ranîyomo asu prisman Sisasîmbo kîkîhimündümbö koamarîhoupurî ranai hîhîrîyafu bogorî nindowyomo asu Farîsi ahamumbo sowana mahomo. Asu ai düdurüpurühî yahomoya, “Se nîmboe ahambo semündü sînîkoate-memoa?” mehomondamboemo. ⁴⁶ Asu prisman ai sîmborî hoafîyomopurühî yahomoya, “Horombo moai nindou ngorü ai haponda hoafîyu arandî nahurai hoafîyu, nga wanî!” mehomondamboemo. ⁴⁷ Asu sîmborî Farîsi ai ahamumbo düduyafupurühî yahomoya, “Asu ai sîhamumbo wosîhoaforî hoafîrapurai wanîyo? ⁴⁸ Farîsi-anemo asu bogorî nindou roanefî hoerîmuna nindou roambeahîndî mamai-amboanî anîhondümbö-rîrai asu wanîyo? ⁴⁹ Nîmorehî nindowenihî aiana moai Mosesîndî ahînûmbî hohoanîmo fîfîrîhindî, nga ranîmboaneî ai Godîndî hîmboahü moaruwai nîngoayeî! Ai yangîrî Sisasîmbo anîhondümborîhorî,” mehomo.

⁵⁰⁻⁵¹ Nikodemus ai Suda-yafe bogorîyu haya horombo Sisas sowana mahu. Ranîmboyu ai yare hoafîyupurühî yahuya, “Sîhefî ahînûmbî hohoanîmo ana nindowumbo moanî hoangîrîfe hefe papi-hoafîrî-hundürühîyefî asu wanîyo? Ahandî hoafî boateî wudîpoapondîhu hîmborîndefî mbundîhumbo-anîmbo asu ratüpürî ai rawareandî ra fîfîrîndîhumboyefî,” mehuamboemo.

⁵² Asu sîmborî ahambo hoafîyomondühî yahomoya, “Asu se kameihî amboanî Garîrîhündîwamböyafî? Bukambeahîndî hoafî ra se ndoro fîfîrîndowandî, nga moai Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî ana Garîrîhündî süfu randî,” mehomo. ⁵³ [Ranîyei asu nindou ranai ahei ngoafînambo bukürümehîndî.

8

Anamindihoandi birabreimbi nimorehi Sisasimbo sowana sowandümo masinimo

¹ Ranıyei asu nindou ranai ahei ngoafinambo bukürimehindamboyo, asu Sisas ai asükaiyu Orif Wafunambo mahafu. ² Hapoadümbö siambe asükaiyu Godındı worinambo mahu. Ai hu tüküfi nımaruane, asu nimorehi nindowenihi ranai ahambo sowana maheiamboyo yamundımareandı. ³ Ahınümbi hohoanimo fıfirundeimbi asu Farisi bıdiferiyomo ai nimorehi mamı hoeirundane nindowenihi-dıbo serimındı mahoamboemo asu ai ahambo sowandümo nindou himboahü mbusümo hınıngımarındı. ⁴ Ranıyomo asu ai Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, nimorehi ranai nindou ngorü-dıbo meıngorafea asu hoeimarupiri. ⁵ Mosesındı ahınümbi hohoanimo yare hoafımayo ranana yahurai-ane, ‘Nimorehi yahurai refewanı ana, nımoeinambo hıfokoefendürimboane.’ Nğa asu se haponda nıngundo hoafımandafa?” mehomo. ⁶ Ai hoafı yaru hoafımemo ra moanı Sisasimbo yürümömbö nahurayıyomo ranı-sıngundıhurani ai nıngu mbüswanı papı-hoafındıhurı yahomo houbö.

Nğa Sisas ai hıfını yimındıho yimbunambo nımarümbö hıfıfihı warımbuifınambo sürü-sürümarandı. ⁷ Nindou ranai ranıhü nıngomömbö Sisasimbo düdü-düdupomaruramboyo asu ai botıfı hoafıyupurühi yahuya, “Nindou sıhamundı mbusümo moaruwai hohoanımokoate-mayu ranai boatei-anımbö nımoeinambo harımbıno-wamboane.” ⁸ Yare hoafıyupurı mbura asükaiyu hıfını piyu yimındıho yimbunambo nımarümbö hıfıfihı sürü-sürümarandı.

⁹ Nindou ranai Sisas ranı hoafı hoafımayu ra himborıyomo houbö ahambo hınıngırüwuri houbö mamai kikefoefe mamai kikefoefeyomömbö ndamefundı. Amıngohoandı boateiyomo ndamefundı. Asu Sisas yangırı nınguane nimorehi ranai ahandı himboahü manıngö. ¹⁰ Ranıyu asu ai botıfı hoafıyundühi yahuya, “E, nindou nda mıngü bukürimefondı. Asu nindou sıhambo papı-hoafıyonınımbö ra mamamboanı nınguai?” mehuamboyo.

¹¹ Asu nimorehi ranai Sisasimbo hoafıyondowohü yahoya, “Adükari, moai nindou mamamboanı nıngu.” Asu Sisas ai hoafıyuhı yahuya, “Ro-amboanı ngırı sıhambo papı-hoafındıhanını. Se ngafı, nğa yowanı asükaiyo moaruwai hohoanımoyopoanı,” mehu.]

Sisas ai hıfınındı nindou-yafe siani

¹² Asu ngorü-sımböanı Sisas ai aheimbo hoafıyundürühi yahuya, “Roana hıfı ndanahandı sı nımınd-anahı. Nindou ai wandı sıngu ahu ana, ai ngırı nımbököanı hoahoıngu wakındeandı, nğa wanı. Nindou ranai koadürümbö-koadürümbö yangırı nıngö ranahandı sı ra ndemündümbüı,” mehu.

¹³ Ranıyomo asu Farisi ai Sisasimbo hoafıyomondühi yahomoya, “Seana sıhafı fımbö-anafı hoafı ra weindahı hoafıyafı arandı. Ranımböane asu sıhafı hoafı ra ngırı anıhondümbö-ndıfeyö,” mehomondamboyo. ¹⁴ Asu Sisas ai sımborı hoafıyupurühi yahuya, “Yını, anıhond-ane rananı, roana wandı fımbö-anahı weindahı sıheimbo hoafıya arıhandı. Nğa asu wandı hoafı ranana anıhondü hoaf-ane. Asu wandı hoafı ra nımbö anıhondü hoafayo? E! Hoafı ra yahurai-ane. Ro fıfirıheandı

nahan+nipoediyahi tükümeheandi asu nahanamboyo homboayahi ra. Nga asu seana moai wandi ngoafi hondü ana fifirundi. Asu ro nahanafiyoy homboayahi ranamboani se moai fifirundi. ¹⁵ Asu se hifinindi hohoanimo süngurundühi nindoumbo yiboboru-rundeimb-anemo, nga roana moai nindou mamimbo amboani yiboborihе rihandi. ¹⁶ Nga asu, ro nindou daboe yiboborihеandi ana, wandi yibobofe ra anihondü hondündomböe. Asu roana ro yangriyahipoani, nga wani. Ape wambo koamarihendiri ai ro-dibo rani-moatükuni ratüpuriyuhani. ¹⁷ Sihei ahinümbi hohoanimo yare megoro. Nindou yimbu ai hoafi mami ranahambo yibobo hoafefandi ana, ra anihond-ane. ¹⁸ Asu ro wandi fimbo anihondümbö hoafiyahanane Ape wambo koamarihendiri ranai wambo anihondümbö hoafiyu arandi,” mehuamboyei. ¹⁹ Asu ai Sisasimbo hoafiyahündowohü seiya, “Sihafti ape nahi anügua?” maseiamboyu. Raniyu asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Seana moai wambo fifirihindiri asu wandi Apembo fifirihori raraorihori. Asu se wambo fifirihindirimbbonana, wandi Apembo amboani fifirihori,” mehu.

²⁰ Hoafi Sisas ai yare hoafimayu ra Godindi worikimi aheimbo yamundearühüyo hoafimayu, kaki foarihirihündeimbi hpiri ningo fikimi. Sisasimbo kikihimindimbo si ra awi tüküfekoate-mayoa asu nindou mamai-amboani ngiri Sisasimbo kikihindürimündu.

Sisas ai nimorehi nindowenihimbo ro ahahi ranambe ngiri ngei mehu

²¹ Asükaiyu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Roana ndeara ndefembo samboanahi, nga asu se wambo kokondihündirimboyei. Nga asu se sihei moaruwai hohoanimo ranambo-animbo ngei ngeimbo yifindeimboyei. Asu seana ngiri ro ahahi ranambe ngei,” mehu. ²² Raniyomo asu Suda-yomondi bogori nindou ranai hoafiyomondühi yahomoya, “Sisas ai yare hoafiyuhiya, ‘Seana ngiri ro ahahi ranambe ngei,’ mehu. Ai hoafi yare hoafimayu ra ahandihoari hifokoeffe yangorombo yahumboyu?” mehomo.

²³ Asu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Seana hifinindi poed-anei, nga roana nimoamo sünambeahindi tükümeheand-anahi. Seana hifi ndanihünda tükümehind-ane, nga roana hifi ndanihünda tüküyaheambo-yahipoani. ²⁴ Ranimboanahi asu ro siheimbo hoafiyahühi, seana sihei moaruwai hohoanimo ranambo-animbo ngei-ngeimbo yifindeimboyei masahi. Asu ro dideahi se wambo anihondümböfoe-koate-aye ana, se sihei moaruwai hohoanimo ranambo-animbo ngei-ngeimbo yifindeimboyei,” mehuamboyei.

²⁵ Asu ai düduyahindühi seiya, “Asu se didiyafi nimora?” maseiamboyu. Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Ro sapo siheimbo horombo hoafimayahandüri ran-anahi nda. Nga se wambo moai anihondümbörihindiri. ²⁶ Ro sihei hohoanimo ranahambo afindi hoafinda samboanahi. Süngunambo sihei hohoanimo yibobondihеamboyahahi. Nindou ai wambo hifina koamarihendiri aiana anihond-anisi. Asu ro nimorehi nindowenih aheimbo hoafayahi ra ro ahandi-mayo hoafi himboriya heheamboanahi hoafayahi,” mehu.

²⁷ Asu Sisas ai ahandi Afindambo aheimbo hoafimayundüri ranimbo moai fifirihindi. ²⁸ Ranimboyu asu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Se Nindou Hondü ranahambo nimoamo sahorimindei botirihorühi nimi keimbi

kar+hendeimbi fih+ parar+hori+ ana, asu se ran+simboan-an+imbo fifir+indi-hor+imboyei. Ranan+imbo asu ropoan+imbofe hohoan+moyo hefembo ratüpurikoate-ya arihandi+ ra se fifir+indi+himboyei. Ro hoafi+ hoafiya arihandi+ ra Ape ai nafuiyundiranane siheimbo ran+sünguri+he hoafaya-handüri. ²⁹ Nindou wambo hifina koamar+hendiri+ ranai ngiri+ wambo hini+ngindeandiri+, nga ai wandi+ fikim+ nüngumboani, n+ine-moatükuni ai yifiriyu haya hohoan+moayu ra muñguambo si ratüpur+iya arihandi+,” mehu ³⁰ Nimorehi+ nindowenih+ afindi+ ranai Sisas+indi+ hoafi+ himbori+yei hehi ahambo an+hondümbö-mar+hori+.

Sisas ai moaruwai hohoan+imo ambeah+indi+ aboedambofembo hoafi+mayu

³¹ Ran+iyu asu Sisas ai nindou Sudahündi+ ahambo an+hondümbö-mar+hori+ aheimbo hoafi+yundürühi+ yahuya, “Asu se ro yamundi+ri-hendüreimbi hoafi+ ranahambo himbori+yeih+ ran+isünguar+hindi+ ana, asu se wandi+ an+hondü sünguri+hindi+reimb+ndeimboyei. ³² Asu se an+hondü hohoan+imo ra fifir+indi+hindani+ asu hohoan+imo ranai siheimbo aboedi+ koandi+heira ngeimboyei,” mehu. ³³ Asu Sisas+imbo hoafi+yahüandöhü seiya, “Roana Abraham+indi+ ahuir-anefti. Asu roana moai nindou ngoründi+ moani hefti ratüpur+iyefi+ ri+hundi. N+imboeafi+ se yi+hoefimbo hoafi+yafimunühi+ hoafi+ ranai ‘siheimbo aboedi+ koandi+heira ngeimboyei,’ masafa?” maseiamboyu.

³⁴ Ran+iyu asu Sisas ai aheimbo hoafi+yundürühi+ yahuya, “Yini+, nindou muñguambo moaruwai hohoan+moyei ari+hündi+ ranai moaruwai hohoan+imo ranahandi+ moani+ ratüpur+iyei+ri+hündeimbo-anei. Nga ran+imboyo ro ramasahi+. ³⁵ Nindou moani+ ratüpur+iyu arandi+ ranai moai fikim+n+indi+ babidi+ worambe n+imarü randi+, nga wani+. Nga nindou ahandi+ n+imori+ ai-an+imbo ahandi+ fikim+n+indi+ babidi+ worambe n+imandümbui. ³⁶ Ran+imboane asu God+indi+ N+imori+ ranai siheimbo aboedi+ n+imar+imbohünda fand+hendüran+ asu se aboedi+ ham+indi+ n+imandeimboyei. ³⁷ Ro siheimbo fifir+hearümböanahi+ se Abraham+indi+ ahuir-anei. Nga wandi+ hoafana moai sihei hohoan+imoambe n+imarondüri. Ran+imboane asu se wambo hifokoefendiri+imbo sei hehimbo raraoyei. ³⁸ Nini+moatükuni+ ra ro wandi+ Apendi+mayo hoeiri+he heheamboanahi+ siheimbo hoafi+yahandüri+ arihandi+. Nga asu seana raran+imoatükuni+ ratüpur+iyei+ ari+hündi+ ra sihei apendi+mayo-ane sahümündi+ hehimbo ran+sünguri+hi ratüpur+iyei+ ari+hündi+,” mehu.

³⁹ Asu simbori+ ahambo hoafi+yahüandöhü seiya, “Yi+hoefi+ ape ana Abraham+ani+,” maseiamboyu. Asu Sisas ai simbori+ hoafi+yundürühi+ yahuya, “Asu se Abraham+indi+ n+imori+ hondümbeyei+mbonana, asu Abraham+indi+ hohoan+imo ra sünguri+hi. ⁴⁰ Ro siheimbo hoafi+ hondü Apendi+mayo himbori+mayahi+ ran+iyu weindah+ hoafi+mayahandüri+. Rananei asu se wambo haponda hifokoefendiri+imbo sei hehimbo rarawar+hündiri+. Abraham ana moai yare ran+ hohoan+moyu randi+. Nga se yang+ri-anei rari+hi moaruwai hohoan+imoaye. ⁴¹ Asu seana raran+imoatükuni+ ra sihei apemami+yomondi+ hohoan+imo yang+ri+ sünguri+hündühanei+,” mehuamboyei. Asu Suda ai Sisas+imbo hoafi+yahüandöhü sahündöya, “Roana boagi+ri+ fifir+ifekoate nafi+ mbusümon+indi+ n+imori+yefi+poani+. Roana yi+hoefi+ ape mam+ God ai yang+ri-ani anüñgu asu ro ahandi+ n+imori+ hond-anefti+,” maseiamboyu.

⁴² Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “God ai anihondü sihei apembeimbonana, asu se wambo aboedi hohoanimo-rihündirisi. Nga ro Godidibo nimboa heheamboyahi asu makosahi. Ro makosahi ra ropoanimo hohoanimoaya hehea kosamboyahipoani, nga God ai wambo koamarihendiramboyahi makosahi. ⁴³ Asu se nimboeyi wandi hoafi ndofe fifirifekoate-mayeia? Asu seana ngiri wandi hoafi ra awi himborindei. ⁴⁴ Sihei ape ana Satan-ani. Rananei asu se sihei apendi hohoanimo rani yangiri sahümundi aniboadei. Horombo hondü aiana nindou hifokoarandaimbiyu manüngu. Raniyu asu ai moai anihondü hohoanimo süngure randi sapo anihondü hohoanimo ra ahandi fiambe nimarikoate-wambo. Tikai hoafi ai hoafiyu arandi ra ahandi hoafi hond-ane. Aiana nindou tikai hoafiyu-randaimb-ani, nga ranimboani asu tikai hoafi ranahandi niminduhani. ⁴⁵ Nga ro siheimbo anihondumbo hoaf-ane hoafayahandüri. Ranane asu se wandi hoafi ra anihondumbofo-koate-aye. ⁴⁶ Sihei mbusumo nindou mam rana wandi hohoanimo-ambeahindi hohoanimo moaruwai weindahmandeyo wanmandiyo? Asu ro anihondü hoafi hoafiya arihandi ana, asu se nimboe wandi hoafi anihondumbofo-koate-mayeia? ⁴⁷ Godindi nimori ana Godindi hoafi mungu ra himboriyehanei. Seana Godindi nimoriyeipoani. Ranimboanei asu se ahandi hoafi himborikoate-yei arihündi,” mehu

Sisas asu Abraham

⁴⁸ Asu Suda ai Sisasimbo simbori tirifoarihori hoafiyehi seiya, “Roana sihambo rarihu hoafiyahuninuhane: ‘Seana Samariahünd-anafi asu sihaf fiambe moaruwai nendi mam mbamari,’ asefi. Ra anihondüyo?” maseiamboyu. ⁴⁹ Asu Sisas ai aheimbo yare hoafiyuhi yahuya, “Wandi fiambe ana moai moaruwai nendi nimar, nga wani. Roana wandi Ape ranahambo, adükar-ani sahühanahi, nga se wambo moaruwaimboarihindiri. ⁵⁰ Ro wandi fimbo ndürümbanahi yahomboyahipoani. Nga Nindou mam wambo ndürümbani yahombo hoafi yibobore-randaimbi mbanüngu. ⁵¹ Ro siheimbo anihondumboanahi hoafayahi, nindou ngorü ai wandi hoafi ra süngureandi ana, ai ngiri yifindu, nga wani,” mehuamboyei. ⁵² Asu Suda ai hoafiyahündowohü seiya, “Haponda ro sihambo anihondü fifiri-huninimboane, sihaf fiambe moaruwai nendi amaronni. Abraham yifiyu asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi amboani yifisafimemo. Ranane asu se hoafiyafühüya ‘Nindou mam ai wandi hoafi rani-süngureandi ana, ngiri yifindu,’ masafi. ⁵³ Se yaro hohoanimoafühü sihefi amoa Abrahamimbo ngasündiworimboyafi? Aiana sapo yifimayu rasi. Asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi amboani ai yifimemo rasi. Asu se didiyafa?” maseiamboyu.

⁵⁴ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Asu ro wandihoari wandi fimbo ‘adükar-anahi’ mbasahi-mbonana, asu ro moan-anahi. Nga wandi Ape aiani wambo ‘adükar-ani,’ yahu arandi, nga se hoafiyehi ‘ai yihoefi God-ani,’ asefi. ⁵⁵ Asu seana moai ahambo fifirihori. Nga roana ahambo fifirihinimboanahi. Asu ro hoafiyahühi, ‘Roana moai fifirihini,’ mbasahi-mbonana, asu ro se rawehindi nou tikai hoafiya. Nga roana ahambo ndorihini fifirihini hehea asu ahandi hoafi ra süngurihandühanahi. ⁵⁶ Horombo sihei amoa Abraham ai ro tüküfembo-mayahi ra hoeifembo hohoanimoafühü hihifi-hihifi-mayu. Ai ra hoeire hayamboyu asu ahandi ngusüfo ndore küre mamaru,” mehu.

⁵⁷ Ran+mboyei asu Suda ai Sisas+mba hoafiyeih+ seiya, “Seana awi moai 50 h+mban+yafi+poan+, nga se Abraham+mba hoeimar+hini asafi?” maseiamboyu. ⁵⁸ Asu Sisas ai asükaiyu aheimbo hoafiyuh+ yahuya, “Yini, ro s+heimbo an+hondümbaanahi hoafehanduri horombo hondü Abraham ai tüküfekoate-yuambeah+yahi ro boatei man+mbaohi,” mehuamboyei ⁵⁹ Ran+yei asu Suda ai n+moei hüründümo houmbo Sisas+mba n+moeinambombo mehomo, nga asu ai God+ndi wori h+ni+ngire haya d+bo ndamefiyu.

9

Sisas ai nindou h+mbaat+har+ d+boadomariri

¹ Sisas ai nafi-süngu huhündamboyu nindou h+mbaat+har+ hoeimariri. Nindou ra hondi ai h+mbaat+har+ yahurai wak+marim+indo. ² Ran+yomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondowohü yahomoya, “Yamundo-randeimbi, dade moaruwai hohoan+mo nindou ndanahambo ramarera asu ai h+mbaat+harayua? Ahandi moaruwai hohoan+moyo, asu hondaf+ndi-yafe-mayoyo?” mehomondamboyu.

³ Asu Sisas ai ahamumbo s+mbori yahuya, “Nindou ndanahandi h+mbaat+har+ ra ahandi+mayo, asu hondaf+ndi-yafe-mayo moaruwai hohoan+mo ranambo rareran+ refimboyupoan+. Nga nindou ai yare h+mbaat+har+mayu ra God+ndi hepün+feimbi moatükun+ refewani hoiefembohündamboyu yare h+mbaat+har+mayu. ⁴ God ai wambo koamar+hendira makosahane, nga hüf+ham+ndi ndare nünguambe s+hiri ahandi ratüpuri ratüpuri-ndefomboane. Nga n+mbi p+rayo ana, asu ng+ri nindou ngorü ai-amboan+ ratüpuri+ndu. ⁵ Ro hifi ndan+hü n+mbaahambe ana ro n+morehi nindowenih+yafe si-anahi,” mehu.

⁶ Ran+yu Sisas ai yare hoafiyu mbura, hifi+hü nguri tifi+fideamunde mbura, nindou h+mbaat+har+mayu ahandi h+mbaorambe pamareandi. ⁷ Ran+yu ahambo hoafiyundühi yahuya, “Se ngafi Siroam kak+mar+hündi hoeambe sihafi h+mbaori ra popoaindandi,” mehu. (Hoafi Siroam ra ‘koar+hefeyoa ho’ hoaf-ane.) Ran+yu asu nindou ranai hu ran+hü ahandi ngusümboari ra popoaira mbura, h+hiri+fi süfumbo aboedi h+mbaori+mayu.

⁸ Ran+yei asu nindou akimi wori yimbur+hi n+mareimbi asu ahambo horombo hoer+horeimbi, ai horombo n+morehi nindowenih+mba kak+napombo moako-moakoyu marandi ranimbo hoer+hori hehimbo hoafiyeih+ seiya, “Awi sapo nindou ndan+mbaiyu n+mar+ yang+ri n+marumbo aheimbo moako-moakoyu marandi?” masei. ⁹ Bidifiri ai hoafiyeih+ seiya, “Yini, nindou aiyu refi marandi.” Asu bidifiri ai hoafiyeih+ seiya, “Wani. Ai nindou yahurayusi, nga ai-yupoan+, nga nindou ngorüyu,” masei. Nindou amur+ ai ran+ watapor+mayerimboyu asu ahandi+hoari yahuya, “Ro-anahi,” mehu. ¹⁰ Asu ai ahambo düduyahindowohü seiya, “Asu s+hafi h+mbaori ra nüngure bir+hoaimboyoa?” maseiamboyu. ¹¹ Asu ranai s+mbori yahuya, “Nindou Sisas sei-ar+hündi ranai hüburukonambo wand+ h+mbaorambe fand+foareand+rühi yahuya, ‘Se ngafi Siroam kak+mar+hündi hoe ranambe h+mbaori s+hafi ra popoaindandi,’ mehuamboyahi ro ha popoair+handa asu wand+ h+mbaori ra aboedi h+mbaori+mayahi,” mehuamboyei. ¹² Asu ai düdur+hörühi seiya, “Nindou ra nahi amaru?” maseiamboyu. Asu nindou ranai yahuya, “Nahümbei amaru ra moai fifi+r+hini,” mehuamboyei.

¹³ Raniyei ai nindou h̄mboatihari-mayu Sisas aboedi-mariri ranahambo Farisimbo sowana sahorim̄ndei mahei. ¹⁴ Ngoafimbo n̄marimbo si rani-simboaniyu Sisas ai nindou ranahandi h̄mboari aboedimareandi. ¹⁵ Asu Farisi ai nindou-mayu ranahambo d̄durur̄hi yahomoya “Si h̄afi h̄mboari ra n̄ngure aboediyomboyoa?” mehomondamboyu. Asu ai hoafiyupur̄hi yahuya, “Sisas ai h̄buruko wandi h̄mboarambe pamareandiramboyah̄ asu ro ha popoaimar̄handamboyo wandi h̄mboari ra aboedimayo,” mehu.

¹⁶ Ranimboemo asu Farisi b̄difiri ai yahomoya, “Nindou ndanahambo God ai koar̄heira kus̄mboypoani, nga ai moai moani ngoafimbo n̄marimbo hohoanimo ra s̄ngureandi,” mehomo. Asu b̄difiri ai hoafiyomond̄hi yahomoya, “Asu nindou moaruwai hohoanimoyomb̄ ai nḡri hep̄nifeimb̄ moat̄kuni yahurai rat̄pur̄indu?” mehomo. Raniyomo asu b̄difiri ai nḡor̄i hohoanimoyomo asu b̄difiri ai nḡor̄i hohoanimoyomo marundi. ¹⁷ Raniyomo asu nindou h̄mboatihari-mayu ahambo h̄h̄riyafu as̄kaiyomo hoafiyomondowoh̄i yahomoya, “Nindou si h̄afi h̄mboari aboedimareanini ranahambo se n̄nguro hoafiyaf̄ndoa?” mehomondamboyu. Asu ai hoafiyupur̄hi yahuya, “Aiana God̄ndi hoafi hoafiyu-randeimb-ani,” mehu.

¹⁸ Nindou ra ai horombo h̄mboatihari-mayu-anisi, nga asu ai ranahambo an̄hond̄um̄bofembo moei mehomo. Ranimboemo asu nindou h̄mboatihari-mayu ahandi hondaf̄ndambo ran̄ hoafi ra f̄f̄ri-f̄f̄mboh̄nda m̄nḡiyomo h̄mar̄haup̄ri. ¹⁹ Asu ai ahafembo d̄dur̄p̄r̄hi yahomoya, “Nindou nda si h̄afe n̄mor̄iyu? Asu se safeya ro h̄mboatihari yahurai wak̄mar̄-hor̄im̄dehane masafe, nga asu n̄mboe ai haponda aboedi h̄mboarayua?” mehomo. ²⁰ Asu ahandi hondaf̄nd̄ ai safeya, “Yini, ro ahambo f̄f̄ri-hor̄i ai yihoeh̄i n̄mor-ani asu ai horombo h̄mboatihari wak̄mar̄-hor̄im̄deh̄i. ²¹ Nga haponda moai ahambo f̄f̄ri-hor̄i ai n̄n̄nguf̄f̄mboabei ahandi h̄mboari ra aboedi h̄mboarayu. Asu ro moai f̄f̄ri-hor̄i nindou ahandi h̄mboari aboedimariri ranahambo. D̄duyafundosi, ai ad̄kar̄wambo sihamumbo ahandi fimbo hoaf̄nd̄pur̄imbui,” masafe. ²² Hondaf̄nd̄i ai Sudambo ȳh̄mbor̄napur̄hiyafe ai ahamumbo rar̄ne hoaf̄mefe. Horombo Suda ai yaru hoafiyomond̄hi yahomoya: “Nindou ai weindah̄i hoafiyeh̄i, ‘Sisas ra nindou God ai ahandi nendambo aboedifembo kafoariri h̄n̄nḡimariri Krai-ani,’ seiani ana, asu aheimbo rotu worambeah̄ndi h̄h̄iboadund̄ra nḡri ai-bab̄di rotunde,” mehomo. ²³ Ranimboyafe asu hondaf̄nd̄i ai hoafiyafeih̄i “Ahambo d̄duyafundosi, nga ai ad̄kar̄wambo sihamumbo ahandi fimbo hoaf̄nd̄pur̄imbui,” masafe.

²⁴ Raniyomo as̄kai nindou h̄mboatihari-mayu ranahambo m̄nḡimemonda mas̄nu. Asu ahambo hoafiyomond̄hi yahomoya, “Se Godimbo nd̄ri ad̄kar̄umb-ani mb̄saf̄ndowoh̄i an̄hond̄um̄bo hoaf̄ndafi. Ro f̄f̄ri-humboanefi nindou ndanana moaruwai hohoanimoyu-randeimb-ani,” mehomo. ²⁵ Asu nindou ranai hoafiyuh̄i yahuya, “Ro moai ahambo f̄f̄ri-hini, nga awi ai moaruwai hohoanimoyumb̄beiyomo asu wani-beiyomo. Mam̄ moat̄kuni ro f̄f̄ri-mar̄heandi ana, yini ro horombo h̄mboatihari man̄imboah̄iyah̄i, nga hapondana ro aboedi h̄mboarayahi,” mehu. ²⁶ Asu Suda ai d̄duyafundowoh̄i yahomoya, “Sihambo n̄n̄ngurean̄nimboyua? Si h̄afi h̄mboari

ra nününgure aboedireaninimboyua?” mehomondamboyu. ²⁷ Asu ahamumbo hoafiyupurüh; yahuya, “Ro sšhamumbo hoafimayahapurıyo, ŋga asu se hoafi ranahambo moai hımborıyomo. Asükai se hımborıambo yahomomboemo? Se-amboa ahambo süngururü-rundeimbıambo tükufembo yahomomboemo?” mehu.

²⁸ Asu Suda ai nindou ranahambo ŋginındırurüh; moaruwai hoafiyomondowohü yahomoya, “Seana Sisasıambo süngurırı-randeimb-anafi. Ŋga roana Mosesıambo süngurıhu-rıhundeimb-anefti. ²⁹ God ai Mosesıambo hoafımayundo ra ro fıfırıhundi. Ŋga nindou rananıambo ai dagüdambuia? Roana moai ahambo fıfırıhuri,” mehomo.

³⁰ Asu nindou ranai ahamumbo sımborı hoafiyupurüh; yahuya, “Ndanana wambo ranı-poanıambo moatükun-ane! Aiyu wandı hıamboarı aboedımareanda asu ro aboedı hıamboarayahi. Ŋga nıamboemo se hoafıyomondühiya, ai nahanınıpoedıyu ro moai fıfırıhuri ehomoa? ³¹ Ro fıfırıhumboanefti, ŋga God ana moai moaruwai hohoanımoyomorundeimbıyomondi hoafi ana hımborıyu randı, ŋga wani. Ŋga nindou ranai Godıambo hohoanımoyuhü asu ahandı hoafi süngumareandı rana-handı hoaf-ane God ai hımborıyu arandı. ³² Moai horombo nindou mamı hondı ai hımbokatıharı wakırımındoanı asu nindou ŋgorü ai ahandı hıamboarı aboedı-marırı hoafi ra yaŋgoro, ŋga wani. ³³ Asu God ai nindou nda kohefikoate-mbei-mbonana, asu ŋgirı raranı-moatükunı hıfı ndanıhü ratüpurıyu,” mehu.

³⁴ Asu sımborı ahambo hoafıyomondowohü yahomoya, “Horombo me ai sıhambo moaruwai hohoanımo ranambo wakımaramındınını asu se hımbokatıharımayafi ranıamboanefti ro fıfırırıhunını. Se nindou moaruwai hohoanımo-yafeimb-anafi. Asu se yıhoefombo yamundıfemunıambo safomboyafi?” Ai ahambo yaru hoafıyomondowohüyomo rotu woram-beahındı hıhaifoarüwuri weindanı hınıngımarüwuri.

Nindou anıhondümbafe-koate-ayei ai hımbokatıharı nahurai-aneı

³⁵ Sisas ai ranıambo hımborıyu haya, kokorırı hu hoeırırüh; yahuya, “Se Nindou Hondü ranahambo anıhondümba-roworai wanıyo?” mehundowamboyu. ³⁶ Asu nindou ranai sımborı hoafıyundowohü yahuya, “Adükarı, Nindou Hondü ra düdia? Se wambo hoafıyafı-ndırananıambo ro ahambo anıhondümba-ndıhını.” ³⁷ Asu Sisas ai hoafıyundüh; yahuya, “Se ahambo hoeımarıworı. Aiani se-dıbo wataporayı nda,” mehuamboyu. ³⁸ Asu nindou ranai hoafıyuhı yahuya, “Adükarı, ro anıhondümba-arıheanı.” Ai yahu mbura Sisasıambo yımındıho yımbu pusıre nımarümba hohoanımomayundo.

³⁹ Asu Sisas ai yahuya, “Ro nındouyeı hohoanımo yıbobofemboyahi hıfı ndanıhü makosahi. Ranıamboane asu nindou Godındı hoafi fıfırıfekoate-yeimbı ai nindou hımbokatıharı aboedehındı nahurai fıfırındıhımboyeı asu Godındı hoafi fıfırıhundeimb-anefti aseı ai hımbokatıharı nahurai fıfırıfekoate-ndeımboyeı,” mehu.

⁴⁰ Farası bıdıfırı ai ahandı fıkımı nıngomombo ahandı hoafi ra hımborıyomo houbu yahomoya, “Asu ro-amboa hımbokatıharıyefı?” mehomondamboyu. ⁴¹ Asu Sisas ai hoafıyupurüh; yahuya, “Asu se hımbokatıharımbemo-mbonana, hohoanımo moaruwai ra moai sıhamundı

fiambe n̄imaropuri. Nga se hoafi yomondühi, ‘Yi hoefi h̄imboarana aboedane,’ yahomo arundi, ran̄imboane asu hohoan̄imo moaruwai ra awi s̄hamundi fiambe amaropuri,” mehu.

10

Sisas ai sipsip h̄ifanda-randeimb-ani

¹ Sisas ai hoafi yuhi yahuya, “Ro an̄ihondümbonan̄hi s̄hamumbo hoafayah̄i, nindou ai moai sipsipi-yafe gin̄ri yipur̄i naf̄i kefuai rand̄i, nga amuri h̄imbor̄i naf̄i kefuai arand̄i, nindou ranai ana h̄umbuh̄ün̄ikor̄i napo fufuramündü-randeimb-ani. ² Asu nindou yipur̄i naf̄itambe naf̄i karefuend̄i ranai ana sipsip ahei af̄ind-ani. ³ Nindou yipur̄i h̄ifanda-randeimb̄i ai-an̄imbo nindou ahu ranahambo yipur̄i ra tind̄ihembui. Ranani asu ai sipsip ai ahand̄i yafambe ra h̄imbor̄iyei ar̄ihünd̄i. Ranani asu ai ahei ndür̄i ra dükarear̄ü ȳs̄iboasiyuh̄i asu ai aheimbo gin̄rambeah̄ind̄i semündündür̄i moanambüh̄i tüküfi ahu. ⁴ Asu ai ahand̄i sipsip ra muŋgu gin̄rambeah̄ind̄i semündündür̄i moanambüh̄i tüküfi hayambo asu ai horombofi huan̄i ahand̄i süngu ahei. Sapo sipsip ranai ahand̄i yafambe h̄imbor̄iyei h̄i ran̄imboane ahand̄i süngu ahei. ⁵ Aiana ŋḡri nindou amur̄ind̄i süngu ŋgei, nga wani. Nindou amur̄i ai huan̄i ana, ai ahambo ȳh̄imbor̄i horuh̄i fefoehindühane. Ahand̄i yafambe h̄imbor̄ikoate-aye ran̄imbo wambo.” ⁶ Sisas ai aheimbo kafeofe hoafi ra yare hoafi mayundür̄i, nga asu moai kafeofe hoafi ranahand̄i n̄im̄ind̄i ra fīrīhind̄i.

Sisas ai sipsip h̄ifand̄i-randeimb̄i aboed-ani

⁷ Ran̄iyu Sisas ai asükaiyu hoafi yuhi yahuya, “Ro s̄hamumbo an̄ihondümbonan̄hi hoafayah̄i. Roanah̄i sipsipi-yafe yipurayah̄i. ⁸ Asu nindou ai ro sünguyahan̄i horomboyahi ahei aiana h̄umbuh̄ün̄iyeh̄i raran̄i napo moan̄i fufurühümündi r̄ihündühane. Asu sipsip ai-amboan̄i moai ahei hoafi h̄imbor̄iyei r̄ihünd̄i. ⁹ Ro-anah̄i yipurayah̄i. Asu nindou d̄id̄iyei wambo sowanambo s̄inei gin̄ri ranambe karefoehind̄i ana, God ai aheimbo aboedambo-ndeandürümbui. Ranani mo asu ai keboehi tükündahi ndühündühi asu ai gin̄ri ranambe sesimbo amboan̄i keboehi tükündahimboyei. ¹⁰ Nindou h̄umbuh̄ün̄iyu-randeimb̄i gin̄ri ranambe karefuend̄i ra moan̄iyupoan̄i karefuend̄i. Nindou karefuend̄i ra ai kefoefe hefe h̄ifo sipsip h̄umbuh̄ün̄imbo h̄ifokoeffindürümbu yahumboani. Nga roana keboeandüh̄i sipsip aboed̄i yanḡri d̄iboadeimb̄i asu ahei fiambe aboed̄i hohoan̄imo yanḡri n̄iŋgombo af̄ind̄i mb̄imar̄andür̄a samboanah̄i asihühi.

¹¹ Roana sipsip h̄ifand̄i-randeimb̄i nindou aboed̄i saf-anah̄i. Nindou sipsip h̄ifand̄i-ra-randeimb̄i aboed̄i ranai ana aheimbo far̄ihendür̄imbohünda ȳf̄indümbui. ¹² Nindou kaki sem̄ind̄imbo ratüpur̄iyu arand̄i aiana sipsipiyei af̄ind̄iyupoan̄i. Asu ai sipsip aheimbo h̄ifand̄i-rarü-randeimb̄iyupoan̄i. Asu aiana n̄imambeah̄ind̄i yafor̄i moaruwai howan̄i hoeimareand̄i ra fiboembui. Ranani mo asu yafor̄i ranai sipsip ranaheimbo war̄ibadarü wak̄indeandür̄a bukür̄undeimboyei. ¹³ Nindou ranai ana moan̄i kaki sem̄ind̄imbo yanḡri hohoan̄imoyuhü wambo ŋḡri sipsip ranaheimbo h̄ifand̄iyondür̄imbo hohoan̄imöndu.

¹⁴ Nga roana sipsipiyei hifandi-hifandiyondür+rambo nindou aboedi saf-anahi. Ro ana wandi sipsip ranaheimbo fifiri+heandürani asu ai-amboani wambo fifirihindür+ramboanei. ¹⁵ Hoafi ra yahurai-ane, ro wandi Apeambo fifirihinani asu Ape ai wambo fifirareandiri nou. Rananimbo asu ro sipsipimbo farifehe-ndür+imbohünda yifindamboyah. ¹⁶ Asu wandi sipsip bidifiri mbaniboadei ranana ndani gin+rambeahi moai niboadei. Aheimbo amboani giniri ndanambe semündürü koafoefendürimbo samboanahi. Rananimbo asu ai ro hoafiyaheimbi wandi yafambehündi ra himborindeimboyei. Rananimbo sipsip ranai mamambe niboadeiya asu nindou aheimbo hifandiyondürimbo ra mamai yangiri nungumbui.

¹⁷ Ro yifuyo hefe asukai botifemboayah ranimboane Ape ai wambo ngusüfo parareandiri. ¹⁸ Ngiri wambo nindou mamai-amboani hifokofendürimbo hohoanimodu. Nga ro hohoanimomayah süngu wandi yangiri ningo ra hifokoe-fe-ndür+imbohünda hinngi-ndiheamboyahi. Asukainda ro hohoanimomayah süngu wandi yangiri ningo ra hihindühe ndaham+ndimboyahi wandi Ape ai randafoandi mehu süngu,” mehu.

¹⁹ Suda ai rani hoafi ra himboriyomo houmbo asukai yimbumboru yibobomefundi. ²⁰ Raniyomo asu bidifiri ai yahomoya, “Moaruwai nendi ahandi fiambe mamaroamboani ai yare wunünumbo-wunünumboyah. Asu se nimboemo ahandi hoafi ra himborayomoa?” mehomo. ²¹ Asu bidifiri ai yahomoya, “Hoafi ndanana nindou moaruwai nendi nimarümbindi hoafiyopoani. Asu moaruwai nendi ranai ngiri nindou himboatharindeian ahei himboari ra aboedindeandi,” mehomo.

Suda ai moai Sisasindi hoafi himboriyomo

²² Serusarem ngoafihü horombo Godindi wori ahandhoar-ane masei ranahambo asukai hihifi-hihifiimbo si tüküme feyo. Rani si ra ngisihariyowambeyo tüküfe marandi. ²³ Raniyu asu Sisas ai Godindi worambe Soromonindi weindani yibadiwami mahüfu. ²⁴ Raniyomo asu Suda ai sifomo ahambo wakiruru ningomombo yahomoya, “Ro yimbu hohoanimoayefi hefi ra asu nungusumboani se hoafimandafimuna? Asu se Krai-ayafana yioefombo weindah hoafiyafan-animbo ro himborindefosi,” mehomondamboyu.

²⁵ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo hoafi ra hoafima-yahapuriyosi, nga asu se moai wandi hoafi ranahambo anihondumbo-rundi. Mungu hepünifeimbi moatükuni wandi Apendi ngin+ndinambo ratüpurayah ranai didimbayah ra nafuyoarandi. ²⁶ Nga asu seana wandi sipsip rani d+bor+hindi-yomopani. Ranimboanemo asu se wandi hoafi anihondumbofe-koate-yomo arundi. ²⁷ Asu wandi sipsip ranana ro hoafiyaheimbi ra himboriyeihü asu ro aheimbo fifiri+heandürananei asu ai wandi süngu hei arihündü. ²⁸ Asu ro aheimbo yangiri koadürumbo-koadürumbo ningombo asahandürü ra ai ngiri yifindei. Asu ngiri nindou mamai-amboani wandi warambeahindi hündamündündürü. ²⁹ Wandi Ape ai sipsip wandi ra wambo masendür-anei. Asu ai munguambo moatükuni ranahei ngin+ndi ngasünde haya ngin+ndi saf-ani. Asu ngiri nindou mamai-amboani Apendi warambeahindi hündamündündürü. ³⁰ Ape-ani asu roanahi roana mamanehi,” mehu.

³¹ Ran+yomo asu Suda ai n+moei hūmarūdūmo Sisas+imbo pifendombo yahomombo. ³² Ran+yu asu Sisas ai yahuya, “Ro s+hamumbo Apendi ratūpuri afindi nafuimehapuri. Asu se nini ratūpuri aboedi ranahambo hohoanimo-yomondūhiyomo wambo n+moeinambo hifokoefend+rimbo yahomo houmbo rawefunda?” mehuamboemo. ³³ Asu s+mbori Suda ai ahambo hoaf+yomondowohū yahomoya, “Roana s+hafi ratūpuri aboedi ramarowandi ran+mboyefipoani n+moeinambo hifokoefen+imbo asefi, nga wani. Se moani nindou yang+ir-anafi asu God+imbo moaruwaimbofe hoaf+ir+rūhi, ‘Roana God-anahi’ masafi ran+imboanefi,” mehomondamboyu.

³⁴ Asūkaiyu Sisas ai ahamumbo s+mbori hoaf+yupurūhi yahuya, “Hoafi nda s+hamundi ah+nūmbi hohoanimo Bukambe ndare mejgoro: God ai yahuya, ‘Ro s+heimbo hoaf+mayahi, seana god-anei,’ meho. ³⁵ Nindou God ai ahandi hoafi masagaduri ranaheimboyo ai god-anei mehonduri. Asu ngi+ Baiborambeah+ndi hoafi ranana ngorū-sūngunde hoafindo. ³⁶ Nga Ape aiyu ahandi+hoari wambo kafaoreand+ri mbura, asu hifina koamari+hend+ra makosahi. Ran+mboyahi ro hoafiyahūhi, ‘Roana God+ndi n+imor-anahi,’ masahi asu n+imboe se wambo hoaf+yomo-nd+rūhiya, ‘N+imboe se God+imbo gogon+imbo-r+haworūhi hoafayafi,’ mehomoa? ³⁷ Asu ro Apendi ratūpuri ratūpuri+koate-ndahani ana, asu se wandi hoafi ra yowani an+hondūmbo-ndūmboemo. ³⁸ Nga asu ro ahandi ratūpuri ratūpuri+yahani se wandi hoafi ranahambo an+hondūmbofembo moeimbo ana, asu ratūpuri rani yang+iri an+hondūmbo-ndundi. Ranan+imbo asu se hohoanimo ra ndondu hohoanimo-nd+mondūhi f+findūmboemo Ape ai ro-d+ibo mam-anehi amarehi,” mehu. ³⁹ Asūkaiyomo Suda ai hoafi ra h+imboriyomo houmbo ahambo k+k+h+mündūmbo yahomo houmbo ramefundi, nga asu Sisas ai aboedambo mahu.

⁴⁰ Sisas ai asūkaiyu h+h+i+fi hanū Sodan h+imo horombo Son hundūrurari randūhi manūngu. ⁴¹ Ai nūngwane, nindou ranai ahambo sowana sūhūsihū seiya, “Horombo Son ai moai hepūn+feimb+ moatūkuni ratūpuriyu. Nga munju raran+moatūkuni hoafi nindou ndanahambo hoaf+mayu ranana an+hond-ane,” masei. ⁴² Ran+yei asu nindou afindi ran+hū ranai ahambo an+hondūmbo-mar+hor+.

11

Sisas ai Rasarus yif+hünd+ bot+mariri

¹ Nindou mam+ ahandi nduri Rasarus Betani ngoaf+hünd+ ranai angūn+imbo mamaru. Betani ra Maria asu Mata apodoho n+marifeimb+ ngoaf-ane. ² Maria aiyu weri f+is+jarūmb+ Sisas+ndi t+jar+wam+ kafaore mbura, asu ahandi mb+ri+nan+nambo gedūmar+hendi. N+imorehi mam+ ranahandi ranihiyu Rasarus angūn+imbo Betani ngoaf+hū menguru. ³ Ran+yafe asu apodoho ranai Sisas+imbo hoaf+imbo nindou koar+henerūhi safeya, “Adūkar+, nindou se ngusūfo pamar+wor+ ranai angūnūmboani,” masafeamboyu.

⁴ Ran+yu asu Sisas ai ahafe hoafi ra h+imboriyu haya hoafiyuh+ yahuya, “Angūn+ ranana yif+imbo angūniyopoani, nga wani. Ranana moani God+imbo nduri adūkar+ segod+imbo-hūndamboane tūkefeyo asu rani-sūngumboani+imbo God+ndi N+imori amboani nduri adūkar+ ndemūdūmbui,” mehu. ⁵ Sisas ai Mata apodoho asu Rasarus aheimbo

ngusüfo pareandüri marandî. ⁶ Nga asu Sisas ai Rasarus angünümboayu hoafi ra hîmborîyu haya, ranîhü yimbu si mamaru.

⁷ Asükaiyu sünguna nîmarumbo ahambo süngururü-rundeimbîmbo yahuya, “Asükai mborai, Suda-yafe hîfînambo ngefombo,” mehuamboemo.

⁸ Asu sîmborî hoafiyomondowohü yahomoya, “Yamundo-randeimbî, sapo hapondaniyomo Suda ai sîhambo nîmoeinambo hîfîkoefeniîmbo yahomo houmbo raraomarünîniî. Asu se asükai Suda-yafe hîfînambo hîfombo safomboyafi?” mehomondamboyu. ⁹ Asu sîmborî Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Mami si ra gebuai-ane anîngo. Nindou ai sîrühî ana ngîrî pîndu si ra hoeireambowambo. ¹⁰ Nga asu nindou ai nîmbokoani ahu ana, piyu arandî si yangorîkoate wambo.”

¹¹ Ahamumbo yare hoafiyupurî mbura asükaiyu hoafiyupurühi yahuya, “Sîhefî wandafi Rasarus ai mapuamboanahi awi ro ngü ahambo botîndîhinî samboanahi,” mehuamboemo. ¹² Asu ahambo süngururü-rundeimbî ai hoafiyomondühî yahomoya, “Adükari, nindou ra apo yangîrî apu ana, asükai ahandî angünü ra aboedîndümbui,” mehomondamboyu.

¹³ Sisas ai hoafîmayupurî ra, Rasarus ana yîfîmayu yahumboyu, nga ahambo süngururü-rundeimbî ana moani apo hondü mapu-amboani yare hoafayu mehomo. ¹⁴ Ranîyu asu Sisas ai ahamumbo dîboadîre hoafiyupurühi yahuya, “Rasarus ana munguna yîfîmayu. ¹⁵ Ranî-simboani ro moai ai-dîbo nîmarîhi, nga ro ranîmbo-hündambo hîhîfî-hîhîfayahî. Ranî-nîmbo asu se wambo anîhondümbö-ndundîrî. Nga hapondani sîhîrî ahambo sowana ngefîmboane,” mehupurî. ¹⁶ Ranîyu asu Tomas ahambo Didimas sahündö-rîhündembî ai Sisasîmbo süngururü-rundeimbî ahamumbo yahuya, “Wai sîhîrî andai ngîfî, Sisas-babîdîmbo Sudiahü yîfîndefo,” mehu.

Sisas ai yangîrî nîngombo nîmîndühani

¹⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdîmbo hîfomo Betanihi tüküyafundühîyomo Rasarus ai yîfîmayua honguambe masîhehorî ra yimbuyimbu si homboane hoafi ra hîmborîmayu. ¹⁸ Betani ngoafi ana Serusaremîhündî angunîyopoani. Betani ngoafîhündî botife hefe Serusarem ngoafîna aho ra ngîmî kiromita-ane. ¹⁹ Rasarus yîfîmayua ranîyei asu Sudahündî afîndî ranai Mata Mariambo kîkîmîfoefepîrî nîmaroani ngusufo aboedî kürîne mbîmarîfeya sei hehimbo masühîsi.

²⁰ Mata ai Sisas masüfu hoafi ra hîmborîyo haya, ahambo nafaorîfîmbo ho, nga asu Maria ai worambeahi nîmaro. ²¹ Mata ai Sisasîmbo hoafiyomondowohü yahoya, “Adükari, asu se ndanihü mbanîmbafîmbonana, wandî ranihi ai ngîrî yîfîyu. ²² Nga ro fîfîrîheamboanahi, asu se hapondani amboani Godîmbo nî-nîmbo dîdîbafefoando ana, sîhambo daganî-nîmbui,” mehoamboyu. ²³ Asu Sisas ai ahambo hoafiyundowohü yahuya, “Sîhafî ranihi ana yangîrî aboedî hîfambeambeahîndî botîndüfîmbui,” mehundowamboyu.

²⁴ Asu Mata ai ahambo asükaiyo hoafiyowohü yahoya, “Ro ranîmbo fîfîrîheamboanahi, nga ai asükaindu süngunambo hîfî nda munGuyowambe yangîrî aboedî botîndîfîmbui,” mehoamboyu. ²⁵ Asu Sisas ai yahuya, “Yîfîhündî yangîrî botife nîngo ra ro nîmînd-anahi. Nindou ai wambo anîhondümbö-reandîrî haya yîfayu ana, ai asükaindu yîfîhündî botîndüfî nîngumbui. ²⁶ Nga nindou munGu yangîrî nîmboeimbo

wambo anihondümbó-arihindiri ana, ngiri yifindei, nga ai koadürümbo-koadürümbo yangiri niboadeimboyei. Asu se hoafi ndanahambo anihondümbó-rowandai wanayo?" mehuamboyo. ²⁷ Asu Mata ai yahoya, "Yini, Adükari, ro sishambo anihondümbó-riheaninimboanahi seana God kafaore hinngimareanini Kraisanafi. Seana Godindi nimir horombo hifinambo nindou kudümbui mehu rananafi," meho.

Sisas ai aranimayu

²⁸ Mata ai yare hoafiyó haya, ahandi akidambo hifo hinngirou himboambeambe hoafiyondowohü yahoya, "Yamunde-randeimbi ana ndanihu süfumboani sishambo düdumefinini," mehoamboyo. ²⁹ Asu Maria ai rani hoafi ra himboriyó haya, nimehünou botife haya Sisasimbo sowana maho. ³⁰ Sisas ai awi moai ngoafihü tüküfiyu, nga nafini Mata ho hoeirerühi ranihü manüngu. ³¹ Raniyo Maria ai nimai botife haya pipinambo mahowamboyei asu Suda Maria-babidimbo worambe ahafembo kiki mifoarhipiri mamarei ranai ahandi süngu mahei ndanana Rasarus yangürühi ho arani-hoafimboane aho sei hehi.

³² Maria ai ho Sisas nüngühü tüküfe ahambo hoeirerühiyo ahandi fikimiri yiri yimbu pusire yimindiho yimbunambo nimarimbo hoafiyowohü yahoya, "Adükari, se ndanihu mbanimbafi-mbonana, wandi ranihi ai ngiri yifiyu," mehoamboyo. ³³ Sisas ai Mariambo hoeireandane arani-hoafimaranda, asu Suda ahandi süngu masinei ranai kameihi arani-hoafimarihündamboyo. Asu Sisas ai ahandi ngüsüfoambe moaruwaimariri. ³⁴ Asu Sisas ai aheimbo düdufindürühi yahuya, "Se ahambo nahü sishehora?" mehuamboyei. Asu ai seiya, "Adükari, naha se sühüfi hoeiro," maseiamboyo.

³⁵ Asu Sisas ai aranimayundo. ³⁶ Asu Suda ai hoafiyehi seiya, "Hoeirühi. Sisas ana nindou ranahambo afindi hamindi ngüsüfo parirühi wamboani," masei. ³⁷ Nga bidifiri ai hoafiyehi seiya, "Sisas ai nindou himboathari aboedimariri. Nga asu ai nimboe Rasarusimbo fehefiyua yangiri ni ngombo ra wanimayu?" masei.

Sisas ai Rasarus botimariri

³⁸ Asükaiyu Sisas ai ahandi ngüsüfoambe moaruwai mahafowamboyo hu honguambe tüküme fiyu. Hongu ra nimoei nimaroweimbi wowondi marihündiyó raniyo nimoeiambe nafitambe ra nimoei ngorünambo gürühi pamarihindi. ³⁹ Asu Sisas ai yahuya, "Nimoei ambembo gürühi pamarihindi ra farihehi," mehuamboyo. Asu Mata nindou yifimayu ranahandi rehi ai yahoya, "Adükari, Rasarus ana yimbuyimbu si honguambe yangurimb-ani. Nga fisinjirümbei nawe," mehoamboyo.

⁴⁰ Asu Sisas ai yahuya, "Sapo hapoasüngu hoafiya-hanineimb-ane. Asu se wambo anihondümbó-arowandiri ana, se Godindi ngininindi ra hoeindowamboyafi," mehuamboyei. ⁴¹ Raniyei asu ai nimoei ra mafarihindamboyo, Sisas ai nimoamo himboariyuhü yahuya, "Ape, ro sishambo hihifarihanini. Se wandi hoafi himbori-yafomboanafi. ⁴² Ro firirheandi ro hoafiya arihandi ra se afindiimbo himboriyafi randühanafi. Nga nindou ndanihu maniboadei-amboanahi ro ndarihe hoafayahi. Rananimbo se wambo koamarihawandira makosahi ra anihondümbó-mbirihindiramboane." ⁴³ Raweyahu haya puküna

mɪŋgɪyuhü yahuya, “Rasarus, se weindana tüküyafo sɪnɪfɪ,” mehuam-boyu. ⁴⁴ Raniyu asu Rasarus ai honɟuambeahɪndɪ tüküfi haya masünu. Ahandɪ yitɪŋarɪ watɪŋarɪ ra hoearɪ goesürɪnambo hüputüpürühümündi hɪnɪŋɪmarɪhɪndɪyo, asu ahandɪ ŋgusümboarɪ hoearɪnambo gabudɪ-mafoarɪhɪndɪyo rani-kameihɪ tükümeɟiyu. Raniyu asu Sisas ai hoafɪyuhɪ yahuya, “Hoearɪ ra fufurɪhehindoan-anɪmbo ai mbühu,” mehündürɪ.

Suda-yafe bogorɪ ai Sisasɪmbo hɪfokoeɟimbo hohoanɪmomemo
(Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Ruk 22:1-2)

⁴⁵ Raniyei asu Suda bɪdɪfɪrɪ ranihü Mariambo hoeifembo masühüsü ranai rani-moatükunɪ Sisas ai ramareandɪ raniɪmbo hoeirɪhi hehi asu ahambo anɪhondümbo-marɪhorɪ. ⁴⁶ Nga asu bɪdɪfɪrɪ ai Farisi sowana hei, Sisas ratüpürɪmayu ranahambo ahamumbo hoafɪmehüpürɪ. ⁴⁷ Raniyomo asu nindou Godɪmbo sɪhou-rundeimbɪ bogorɪ ai Farisi bɪdɪfɪrɪ-babɪdɪmbo kansɪrɪmbo gugurüpürɪ houmbo hoafɪyomopürühɪ yahomoya, “Sɪhɪrɪ nda nɪngumandahua? Nindou ndanani ai hepünɪfeimbɪ moatükunɪ afɪndɪ ratüpürɪyu arandɪ. ⁴⁸ Sɪhɪrɪ ahambo moanɪ rarɪhurɪ hɪnɪŋɪrɪthuranɪ ai hepünɪfeimbɪ moatükunɪ ratüpürɪyu randanɪ nindou afɪndɪ ai ahambo anɪhondümbo-arɪhorɪ ana, Rom bogorɪ sɪheɟimbo hɪfandarɪmunɪ ai dɪfomo sɪheɟimbo moaruwaimbo-ndɪmunühɪ asu sɪheɟɪ Godɪndɪ worɪ ra bɪrɪboadümboemo,” mehomo.

⁴⁹ Raniyo asu ranɪ hɪmbanɪfɪhɪ nindou mamɪ ahandɪ ndürɪ Kaiafas ai Godɪmbo sɪhai-randeimbɪ adükarɪ bogorɪmbofi manüŋgu. Ai hoafɪyupürühɪ yahuya, “Seana moai raranɪ-moatükunɪ fɪfɪrundɪ! ⁵⁰ Se ndoru fɪfɪrundai? Nindou mamɪ ai nindou amurɪ aheimbohünda yɪfayu ranana aboed-ane, nga Suda sɪheɟimbo muŋguambo moaruwaimbofe ana, moaruwai-ane,” mehu. ⁵¹ Kaiafas ai yare hoafɪmayu ra ahandɪ hohoanɪmonambo yangɪrɪyupoanɪ. Nga ranɪ hɪmbanɪfɪhɪ Godɪmbo sɪhai-randeimbɪ adükarɪ bogorɪmbofi nɪmarümbowambo Sisas ai aheimbohünda yɪfɪmboayu raniɪmbo horombo hoafɪreandühɪyu. ⁵² Ai Sudambo farɪheɟembo yangɪrɪyupoanɪ yɪfayu ra, nga Godɪndɪ nɪmorɪ muŋgua hɪfɪhü burɪyei wakarɪhɪndɪ aheimbo semündündürɪ mamambefendüranɪ mamɪsɪrɪmboayahi mbɪnɪboadeia mbüsü hayambo-anɪmbo yɪfɪndümbɪ.

⁵³ Asu raniyomo rani-soemboanɪ piyomo houmbo, Suda-yomondɪ bogorɪ ai Sisasɪmbo hɪfokoeɟimbo yahomo houmbo hoafɪ fɪfɪrɪmarundɪ. ⁵⁴ Raniɪmboyu asu Sisas ai moai Suda-yomondɪ hɪmboahü weindahɪ tüküfiyu. Raniyu ai Sudia hɪfɪ ra hɪnɪŋɪre haya, ŋgorü hɪfɪ nɪmɪ wohɪ furɪkoate-reandühɪ ŋgoafɪ ŋgorü ahandɪ ndürɪ Efraim ranihü hu ahambo süngururü-rundeimbɪ babɪdɪmbo manüŋgu.

⁵⁵ God ai Sudambo Isipɪhündɪ aboedɪmareandürɪ si Pasofa ra awi tüküfekoate akɪmɪ tüküfembo yangɪrɪyoambe nindou ŋgorü ŋgoafɪhündɪ ŋgorü ŋgoafɪhündɪ ranai Serusarem ŋgoafɪnambo ahei fi Godɪndɪ hɪmboahü aboedɪ tüküfembohünda mafandɪhɪndɪ. ⁵⁶ Raniyei asu ai Sisasɪmbo kokorɪhorɪ wakɪrɪhora mayoa Godɪndɪ worambe nɪmboeimbo aheihorɪ wataporɪyeihɪ seiya, “Se nüŋgurühɪ hohoanɪmoayeia? Sisas ai adükarɪ si tüküfeyo nda hoeifembo madüfuyo wanɪmandüyo?” masei. ⁵⁷ Nindou Godɪmbo sɪhou-rundeimbɪ bogorɪ ai Farisi-babɪdɪmbo yaru hoafɪmemo: ‘Nindou mamɪ ai Sisasɪmbo hoeirɪranɪ anüŋgu ana, asu ahamumbo ranih-ani anüŋgu yahopuran-anɪmbo ahambo papi-hoafɪyumböhünda kɪkɪhɪ-mbɪrundümo-ndamboane,’ mehomo.

12

*Maria ai Sisasindi tɨnarɨwamɨ werɨ kamafoareandi
(Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Adũkarɨ si ra tũkũfembo awi 6 si nɨngowane, asu Sisas ai Betani ngoafɨnambo mahu. Ngoafɨ ra Rasarusɨndɨ ngoaf-ane. Rasarus ranaham-borurɨ Sisas ai honguambeahɨndɨ yɨfɨhũndɨ botɨmarirɨ. ² Ranɨ ngoafɨhũndɨ ai Sisasɨmbo sɨndɨrũhũndũhɨ mamarei. Mata ai sesɨ kakɨreandɨ, nga Rasarus ai nindou Sisas-babɨdɨmbo nɨmarei masahũsi ra-babɨdɨmbo nɨmaru. ³ Maria ai werɨ fisɨnarũmbɨ hipɨrɨ mbuisamongo-ramɨndeimbɨ kakɨ afɨndɨfɨhɨ sahũmũndimbɨ ra semɨndɨ haya Sisasɨndɨ tɨnarɨ wamɨ kare mbura, asu ahandɨ mbɨrɨnanɨnambo gedũmarɨhendɨ. Ranɨyo asu werɨ ranahandɨ fisɨnarũ aboedɨ ranai worambe kikɨhɨmayo. ⁴ Nga asu nindou mamɨ ahambo sũnggururɨ-randeimbɨ ahandɨ ndurɨ Sudas Iskarriot ai-amboanɨ ranɨhũ nɨmaru. Nindou ranai-anɨmbo Sisasɨmbo nderũmũndũ ahandɨ hũrũtũmbɨ ahamundɨ warɨwamɨndirũmbui. Ai moai Maria ra-mareandɨ ranahambo hɨhɨfɨ-hɨhɨfɨyu. ⁵ Nindou ranai hoafɨyuhɨ yahuya, “Nɨmboe werɨ aboedɨ nda nindou ai sahũmũndihɨ asu ranɨfɨhɨ 300 kakɨ semɨndɨ mburɨmbo nindou napokoateimbɨ aheimbo segudũrɨmbomayoa?” mehu. ⁶ Nga nindou napo-koateimbɨ aheimbo hohoanɨmoyundurɨ haya hoafɨyumboyupoanɨ, nga wanɨ. Nindou ranai hũmbuhũnɨyu-randeimb-ani ranɨmboane asu ai yare hoafɨmayu. Aiyu kakɨ hipɨrɨ ahamundɨ ra hɨfandɨmarandɨ ranɨyu asu ai kakɨ foarɨhi marɨhũndɨ ra bɨdɨfɨrɨ hũmbuhũnɨyu marandɨ.

⁷ Ranɨmboyu asu Sisas ai yahuya, “Nɨmorehɨ ranahambo se hɨnɨngɨndɨhindɨ. Ai wandɨ yɨfɨ si ranahambo horombonambo noure rendũhane fisɨnarũmbɨ moatũkunɨ aboedɨ ra afandɨfoareandɨrɨ. ⁸ Nindou napo-koateimbɨ ai-anɨmbo se-babɨdɨmbo koadũrũmbo-koadũrũmbo nɨmboeimboyei asu se aheimbo fandɨhehi-ndũrɨndɨhũndɨ, nga roana ngɨrɨ se-babɨdɨmbo koadũrũmbo-koadũrũmbo nɨmboahɨ,” mehu.

⁹ Suda ai Sisas Betani ngoafɨhũ anɨngu hoafɨ hɨmborɨyei hehimboyei, ranɨnambo mahũsi. Ai mahũsi ra Sisasɨmbo hoeifimbo yangɨrɨyeipoanɨ, nga Sisas Rasarusɨmbo yɨfɨhũndɨ honguambeahɨndɨ botɨmarirɨ ranɨmbo hoeifimbo kameihɨyei mahũsi. ¹⁰ Ranɨyu asu Godɨmbo sɨhou-rundeimbɨ bogorɨ ranai Rasarusɨmbo kameihɨ hɨfokoeffimbo yahomo houmbo hoafɨ dɨdɨboado-marundɨ. ¹¹ Nɨmboe sapa Suda bɨdɨfɨrɨ ai Sisas Rasarus yɨfɨhũndɨ botɨmarirɨ ranahambo hohoanɨmoyeihɨ asu ahei bogorɨ-yomondɨ ratũpurɨ ra hɨnɨngɨrɨhi hehimbo Sisasɨmbo yangɨrɨ anɨhondũmbo-marɨhora ranɨmbo wambo.

*Sisas ai Serusarem ngoafɨhũ adũkarɨ bogorɨ nahurai tũkɨmefiyuwa
mungu ai hɨhɨfɨ-hɨhɨfɨmayei
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Ruk 19:28-40)*

¹² Nɨmohoafɨrehɨ nindowenihɨ afɨndɨ ranai adũkarɨ si ra hoefembo masũhũsi ranai ranɨhũ nɨmareiane. Asu ngorũ sihɨ Sisas ai Serusarem ngoafɨnambo asũfu hoafɨ ra hɨmborɨmayei. ¹³ Ranɨyei asu ai mbe emũndɨ nahurai hutei sahũmũndi hehi, nafɨna nafaorɨhorɨ hehũ hoafɨ afɨndɨ-afɨndɨyeihɨyeihɨ seiya,

“Godɨmbo hɨhɨfɨ-hɨhɨfɨndefo!

Nindou Adũkarɨndɨ sũngu tũkefiyu ranahambo ‘aboed-ani’ mbɨsefomboane.

Israeri-yafe adükarî bogorîmbo aboed-ani mbîsefomboane,” *Buk Song*
118:25-26
 masei.

¹⁴ Sisas ai dongi semündü haya ranîwamî masüfu Baiborambe hoafîmayo süngu. ¹⁵ Ai yare hoafîyowohü yahoya, “Saion ngoaſî, se yîhîmbondamboyaſî!

Sîhafî Adükarî bogorî asüfu ra hoeirîworî.

Aiana dongi nîmorî ranî wamani nîmarûmbo asüfu,” *Sekaraia 9:9*
 meho.

¹⁶ Horombo ana ahambo süngururü-rundeimbî ai rananî moatükunî moai wodüpoaporu fifîrundi. Nga sünguna Sisas ai sünambe hafuane, rasîmboanî ai hohoanîmomemo Baibor ahambo hoafîmayo ra. Ranîyomo asu nindou ai Sisasîmbo raraorîhorî marîhündî ranahambo fifîrîmarundi.

¹⁷ Horombo Rasarus ai yîfyu haya honguambeahî yanguruane, asu Sisas ai ahambo nîngîmayua honguambeahîndî tükümeſiyu ra nindou afîndî ranai ai-dîbo nîboadeimbo hoeimarîhorî. Asu nindou afîndî ranai Rasarusîmbo honguambeahîndî botîmarirî hoafî ra sahûmündî hehimbo, weindahî wataporîyei wakîmarîhindî. ¹⁸ Nindou afîndî ranai Sisas hepünîfeimbî moatükunî ramareandî hoafî ra hîmborîyei hehi nafînî nâfoamarîhorî hei. ¹⁹ Ranîyomo asu Farisi ai ahamundîhoarî wataporîyomondühî yahomoya, “Haponda sîhîrî ra hoerîhumboaneſî. Nîmorehî nindowenîhî munğu ahandî hoafî süngurîhindühî wambo ngîrî nîne hohoanîmo sîhîrî hohoanîmomemeſî ra aboedîndo,” mehomo.

Grik ai Sisasîmbo kokomarurî

²⁰ Nîmorehî nindowenîhî ai Pasofa adükarî si ra Serusaremînambo Godîmbo hohoanîmombo masühîsi. Asu ranîyei Grik bîdîfîrî Suda-yafe rotu hohoanîmo süngurîhindeimbî ai Suda-babîdîmbo masühîsi.

²¹ Nindou Griki-maye ranai Firip Betsaidahündî Gariri hîfambeahîndî ahambo sowahî sînei düduyahindowohü seiya, “Rîtîfo, ro Sisasîmbo hoeîndîhurî seſîmboaneſî,” maseiamboyu. ²² Asu Firip ai hu Andrumbo hoafîyundo haya, hafanî Sisasîmbo hoafîmefînando.

²³ Ranîyu asu Sisas ai ahafanîmbo hoafîyupîrühî yahuya, “Ndeara ndanî sîmboanî ana Nindou Hondü ai ndürî adükarî ndemündûmbui.

²⁴ Ro sîhafanîmbo anîhondûmboanahî hoafayahapîrî: Wît maſgîrî ra hîfînî pîrîkoate-yo haya nîmbayo ana, asu mamî ranî yangîranîmbo nîngomboe. Nga asu wît maſgîrî ra hîfînî peyo haya nîmbayo ana, asu aboedî tükündîfehü hîsî aboedî hîsîndîmboe. ²⁵ Asu nindou ai ahandî fi ranahambo yangîrî afîndî hohoanîmoayu ana, awandîhoemboe. Nga asu nindou ranai hîfî ndanîhü ahandî yangîrî nîngo hohoanîmo ra daboadanambo-areandî ana, koadürümbo-koadürümbo nüngumbui.

²⁶ Nindou mamî ai wandî ratüpürî asemündu ana, asu ai moanî wandî hohoanîmo süngu yangîrî süngumbî-randamboane. Ro ngoaſî anîmboahî ranîh-anîmbo nindou wandî ratüpürîyu-randeimbî ai ro-dîbo nüngumbui. Nindou ra wandî ratüpürî ranî yangîrî semündü anüngu ana, asu wandî Ape ai ahambo ndürî adükarî dagadombui,” mehu.

Sisas ai yîfîmbomayu ranahambo hoafîmayu

²⁷ Sisas ai yahuya, “Haponda wandî ngusüfoambe moaruwai-arandîrî. Asu ro nüngumambîsaha? Asu ro hoafîndahühî, ‘Ape wandî fiambe nînî-moatükunîyo tüküfembo yahohaya rarawayo nda sowandîſî pîro,’

mambisahiyoy? Roana ngiri randihe hoafindahi, nga wani. Nga ro wambo rambifeyowambo saheheamboanahi ndanihu tükeheandi.²⁸ O Ape, sihafu nduri ra adukari-mbeyowamboane.” Sisas ai yare hoafimayuwamboyo asu hoafi mamu sunambeahindi ndahurai kosiwohu yahoya, “Ro wandi nduri ra adukarimbo-rheamboanahi, nga wandi nduri ra randiheandani asukai adukari safi tukundi femboe,” meho.²⁹ Nimoreh nindowenih akim maniboadei ranai hoafi ra himboriyei hehi hoafiyehi seiya, “Nimoamondi hoafi burugoyoy,” masei. Asu bidifiri ai seiya, “Sunambeahindi nend-ani ahambo hoafeindo,” maseiamboyo.

³⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyuh yahuya, “Hoafi se himborimayei ranana wambo farihendirimbo tukufehuyopani, nga wani. Ranana siheimbo farihene-ndurimboane tukufeyo. ³¹ Haponda God ai nindou hifi ndanihu aniboadei ranaheimbo yibobondearumbui. Ranambo asu ai Satan ndani hifi ndanihu bogorimbofi anungu ra nderumundu pindirumbui. ³² Ranambo ai wambo botindihindira, asu ro randiheandura nindou afindi ai wambo sowana ngeimboyei.” ³³ Sisas ai ran hoafi hoafimayu ra, nindou ai ahambo nim keimb karihendeimbifih panduwurani yifindumbui.

³⁴ Ranimboyei nindou ai ahambo simbori hoafiyahundowohu seiya, “Krais ai yangiri koadurumbo-koadurumbo nungumbui, ahnimb ho-hoanimo Bukambe ranimbo hoafimayoa himborimayefi. Asu se nimboeafi haponda hoafiyafuhi, ‘Nindou Hondu ahambo nimoamo ndahorimnde botindihora yifindumbui,’ masafa? Asu Nindou Hondu ra dudia?” maseiamboyo. ³⁵ Asu simbori Sisas ai yahuya, “Si ra se-babidimbo akidumbo animbo ni ngomboe. Si yagodowan nimb tukufekoate-yoambe-animbo si ra-dibo ngei. Nindou ai si waniyowan nimbokoi ahu ana, ai moai nafi hombo ra fifireandi. ³⁶ Haponda si ra siheimbo sowahi maningowa hifandihumboane, nga se si ranahambo anihondumbo-ndihinduh-animbo, asu ahandi nimorindei,” mehu.

Suda afindi ai moai Sisasindi hoafi anihondumbo-rihindi

Sisasi ran hoafi ra rare hoafiyu mbura asu ai ahei himboarihu hu dibonapimefiyu. ³⁷ Ai hoeirihora hepuni feimb moatukuni afindi ahei himboahü ratupuriyu marandiyosi, nga asu ai moai ahambo anihondumbo-rihori. ³⁸ Ranimboyo asu Godindi hoafi hoafiyu-randeimb Aisaiani hoafi ra anihondü tukumefeyo. Ai hoafiyuh yahuya, “Adukaru, dudi nindou yihoe fi hoafi ranahambo anihondumbo-areanda?

Asu Adukari ranai daboe nginindi hohoanimo ra nafuiayundoa?”

Aisaia 53:1

mehu.

³⁹⁻⁴⁰ Aisaia ai ngoru hoafinambo yare suru papiranduh yahuya,

“God ai ahei himboari ra gabudearumboani.

Ranamboane ai ngiri raranimoatukuni ahei himboarinambo ndondhi hoeindhindi.

Ahei ngusufoambe ragu God ai nimoai nahurai nginindi ramareandura tukumefeyo.

Ranamboane asu ai ngiri ngusufoambe ndondhi hohoanimondeih wambo sowana hihndahi dugusiani diboandiharu, nga wani,”

Aisaia 6:10

mehu. Aisaia ai ra-mehu ranimboanei Suda ai Sisasimbo ngiri anihondumbo-ndihori. ⁴¹ Horombo hondü Sisas hifin n'ngokoate-yuambe Aisaia ai ahandi-mayo himboamupuimbo-randeimbi hoeire hayamboyu ahambo hoafi ra yare hoafimayundo.

⁴² Nindou afindi bogorimboyafu mamarimo ai-amboa Sisasimbo anihondumbo-aruwuri. Nga Farisimbo yihimboyomondühi wambo ai anihondumbo-aruwuri hoafi ra moai weindahi hoafiyomo. Ai hohoanimoyomondühi yahomoya "Weindahi hoafindefani yihoefimbo rotu worambeahindi hihaiבוד+munimboemo," mehomo.

⁴³ Nindou ranahamumbo nindou ai aboed-anemo mbiseiya yahomo hohoanimomemo, nga God ai ahamumbo 'aboed-anemo' yahombo moai yifiriyomo.

Sisasindi hoafi ranai nindouyei hohoanimo yibobondeamboe

⁴⁴ Ranuyu Sisas ai pukuna hoafiyuhi yahuya, "Nindou wambo anihondumbo-areandiri aiana wambo yangiri anihondumbo-reandirühiyupoani. Nga ai Ape wambo koamarihendira makosahi ahambo kameihani anihondumbo-ariri. ⁴⁵ Asu nindou wambo hoeiareandiri ranai Ape wambo koamarihendira makosahi ahambo kameihani hoeariri. ⁴⁶ Roana, hifi ndanihü si nahurai, nindou ai wambo anihondumbo-rihindirühi nimb n'imaroambe n'ngokoate-mbeyeia sahehambo makosah-anahi.

⁴⁷ Asu nindou mamai ai wandi hoafi himboriyuhü, süngufekoate-ayü ana, ro ngiri ahandi hohoanimo yibobondihin. Roana hifi ndanihü nindou aheimbo yibobofendürimbo kosamboyahipoani, nga wani. Roana aheimbo aboedambo-fendürimbo makosah-anahi. ⁴⁸ Asu nindou ai wambo daboadi hihireandirühi wandi hoafi semindikoate-ayü ana, ahambo ahandi hohoanimo yibobofe hoafi ra yagododomböe. Hoafi ro hoafimayahi rananimbo bidifirani si tüküfeyoambe yibobondeirimboe. ⁴⁹ Hoafi nda ropoanimbo hohoanimoya hehea hoafiyahühi-yahipoani, nga wani. Ape wambo koamarihendira makosahi ranai munju moatükuni Se hoafindafindürü, mehuamboanahi hoafayahi. ⁵⁰ Ro hoafi ra fifirihamboanahi. Apendi hoafana aboedi yangiri koadürümbo-koadürümbo n'nggo-randeimb-ane. Ranimboanahi Ape ai wambo hoafimayundira asu munju hoafi nda siheimbo hoafayahi," mehu.

13

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi-yomondi yitihari popoaimarapurü

¹ Sudayeri mamai adükari si Pasofa sei-arihündi ranai tüküfembo yangiriyoambe Sisas ai hifi nda hin'ngife hefe, ahandi Afindi sowanambo hafombo si ra tüküfeyoa fifirimareandi. Ai ahandi nendi afindi hifi ndanihü burayeri aheimbo afindi ngusüfo pamareandür. Ai aheimbo horombo piyu haya ngusüfo pareandüri huhumbo ndeara yifimbo yangiriyuhü afindi hamindi ngusüfo pamareandür.

² Sapo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babdimbo sowasümondühi nimarimondane asu Satan ai Saimonindi n'omorü Sudas Iskariot ahandi fiambe hohoanimo moaruwai masagadowa Sisasimbo ahandi hürütümbiyafe warihüfimbo mehu. ³ Sisas ai fifireandi Afindi ai ahambo munjuambo moatükuni hifandimbo nginindi adükari masagado ra. Asu Godimbo sowahindi makusu ra fifireandi ranimbo ai Ahambo sowana gafumbui.

4 Ran+amboyu asu ai sesi sesambeah+ndi h+n+ng+ire bot+fi, ng+is+hari hoeari yimündamündü mbura, tawor mam+ semündü ahand+ mbusümondü+ hühüre h+n+ng+mareandi. 5 Ran+iyu asu ai hoe semündü disambe kare mbura, ahambo süngururü-rundeimb+ambo ahamund+ t+jar+ ra popoairapurü+ tawor mbusümondü+ hühümareandi ranambo gedümarapur+.

6 Ran+iyu asu Sisas ai Saimon Pitambo sowana masünuwamboyu, asu Pita ai hepün+fi hoafi+yundü+ yahuya, “Adükari, se wand+ t+jar+ popoaimbo saf+amboyaft+?” mehuamboyu. 7 Asu Sisas ai s+mbor+ hoafi+yundü+ yahuya, “Ro haponda ratüpurayah+ ndanana se moai f+fir+owandi. Nga süngunambo-animbo ranahambo f+fir+indowamboyaft+,” mehuamboyu. 8 Asu Pita ai yahuya, “Se wandana t+jar+ ra popoaindamboyaft+, nga yowan+,” mehuamboyu. Asu Sisas ai s+mbor+ kafaore hoafi+yundü+ yahuya, “Asu ro s+hambo popoaiyon+n+koate-ayah+ ana, asu se ng+ri+ wand+ sünguro-randeimb+ndafoandi,” mehundowamboyu. 9 Asu Saimon Pita ai s+mbor+ yahuya, “Adükari, ambe, wand+ t+jar+ yang+ri+ popoaiyond+ri+ ana. Nga wand+ wat+jar+ ngusümboari+ ra kameih+ amboani+ popoaindand+ri+,” mehuamboyu.

10 Asu Sisas ai ahambo yahuya, “Nindou ai ahand+ fi ra munju hundü+iyu hayamboayu ana, asu asükaindu ng+ri+ hundürümbo ho-hoan+mondu. Ai t+jar+ yang+ri+ amboani+ popoai+foareandi+ ra af+saho paiar+koate aboed+iyuhani. Se af+saho-koate aboed+ an+ngomo, nga se munjuamboemopoani+,” mehu. 11 (Sisas ai nindou mam+ ahambo ahand+ hürütümb+yo-mond+ war+hüf+imbo mehu ahambo f+fir+iri+. Ran+amboyu ai ahamumbo hoafi+yupurü+), “Seana moai munjuambo af+saho-koate n+ngomo,” mehupur+.)

12 Sisas ai ahamund+ t+jar+ popoairapur+ mburamboyu, asu asükaiyu ahand+ ng+is+hari hoear+ ra güde haya, sesi yangoro fondan+ mahu. Hu n+marümbo ahamumbo düduf+ipurü+ yahuya, “Haponda s+hamund+ t+jar+ popoaimar+hand+. Se wand+ ratüpur+ nda f+fir+undai? 13 Se wambo dükarundürü+ ‘Yamundo-randeimbi,’ asu ‘Adükari,’ yahomo arund+, ranana an+hond-anes+, nga ro ran-anahi. 14 Roana s+hamund+ Adükari+mboya asu Yamund+he-r+handeimb-anahi. Ran+iyah+ asu ro s+hamund+ t+jar+ popoaimar+hapur+. Asu yahurai se-amboani+ s+hamund+hoar+ ngoründ+ hoareh+nd+mondü+ s+mbor+ fehefir+nd+mo. 15 Ro s+hamumbo nafuimbohünda ramar+heandi+ nou, se nindou ngorümbo rani-süngundund+. 16 Ro an+hondümboanah+ hoafayahapur+ : Ratüpur+iyu-randeimbi+ nindou ai ahand+ bogor+imbo ngasündirümboyoan+. Asu nindou ratüpur+imbo ahu ranai nindou ahambo koamar+herü+ ahand+ n+moamoyupoan+. 17 Asu se rani+moatükun+ ranahambo an+hond-ane yahomo f+fir+undü+, rani-sünguarund+ ana, se ran+ambo h+h+fi-h+h+fi+nd+imboemo.

18 Ro s+hamumbo munjuambo hoafi+yaha-purü+yah+poan+. Ro s+hamumbo d+bon+imehapur+ f+fir+iheapur+imboanah+. Nga sehünd+ mam+ wambo refend+rimbo-mayu ranahand+ hoafi+ Baiborambe hoafi+mayo ra an+hondü tükünd+femboe. Hoafi+ ra yare hoafi+yohü+ yahoya, “Nindou sesi mamü+ asahoaseh+ ranai wand+ hürütümb+ tükündüf+imbui,” meho. 19 Awi ndan+ moatükun+ ra moai haponda tüküfeyoan+yah+poan+ ranahambo hoafayah+. Ranan+imbo ndan+ moatükun+ ra süngunambo tükünd+feyoan+.

asu se wambo anihondümbö-ndündirö ro God ai siheimbo aboedambo-fembohünda koamarihendir-ana. ²⁰ Ro anihondümböanahi sihamumbo hoafayahö: Nindou düdi ro nindou koararhehinö ranahambo aserümündu ana, ai wambo kameihö semündündirühani. Asu nindou düdi wambo asemündündirö ranai nindou wambo koamarihendirö ahambo amboani serümündühani,” mehu.

Sudas ai Sisasimbo ahandi hürütümbi-yomondi warihündirimbui (Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Ruk 22:21-23)

²¹ Sisas ai yare hoafiyuwane asu ahandi ngusüfoambe moaruwai-mariri. Asu ai hoafiyuhö yahuya, “Ro anihondümböanahi sihamumbo hoafayahapuri: Nindou mamö sihamundi mbusümo anüngu ai-animbo wambo hürütümbi-yomondi warihünda-ndirimbui,” mehu.

²² Sisas ai yare hoafimayamboemo asu ai simbori himboapefirümemo. Asu ai moai fifirundi Sisas ai nindou dabombe yare hoafimayu ra. ²³ Nindou Sisasimbo süngururü-rundeimbö ahandi ngusüfoahündi ai ahandi fikimö mamaru. ²⁴ Ranö yu asu Saimon Pita ai ahambo mböro kareandühö yahuya, “Se Sisasimbo düduröwori, ai nindou daboe yare hoafayu rana,” mehuambo yu. ²⁵ Asu ai Sisasimbo sowana sühüfi hüfuhü düdufinduhü yahuya, “Adükari, nindou ra düdia?” mehundowambo yu. ²⁶ Asu Sisas ai simbori yahuya, “Awi ro bret bidifiri sesö hoeambe foandöhe hehea ndahandomböyahö. Ro sesö asahando nindou aiani,” mehu. Ranö yu asu ai bret bidifiri ra sesö hoeambe foare mbura, Sudas Iskariot, Saimonöndi nimorimayu, ahambo masagado. ²⁷ Sudas ai Sisasindi hürütümbi-yomondi warihüfimbo hohoanimoyuhü sesö ra semündü hayambo yuwane asu Satan ranai ahandi fiambe mafarifiyu.

Ranö yu asu Sisas ai ahambo yahuya, “Se ranö-moatükunö ratüpuri-mbo ana, nimai ratüpuriyafisi,” mehu. ²⁸ Nindou sesö fikimö ninoumemo ai mamai-amboani moai Sisas hoafimayu ranahambo fifireandi. ²⁹ Nindou bidifiri ai Sudas ahamundi kaki hipiri hifandarandi ai adükari si sesesimbo hoafimayundowambo sesö pemimboani yahomo asu nindou kakökoate-mayei aheimbo saimboani yahomo raraomarundi. ³⁰ Nimbö mamarowambo yu Sudas ai bret bidifiri Sisas masagado ra semündü haya hifinambo makusifoendi.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbö simbori ahinümbi hohoanimö masagapuri

³¹ Sudas ai hifina makusifoendamboyu, asu Sisas ai yahuya, “Haponda Nindou Hondü ai ndürümb-ani yahombo ra weindahö tükündifemboe. Rananimbo asu Nindou Hondü ai God ndürümbayu ra weindahöndirimbui. ³² Asu Nindou Hondü ai God ndürümbayu ra weindahariri ana, asu God ai ahandi süngu Nindou Hondü ndürümbayu ra nimöhönou weindahöndirimbui. ³³ Nimöakidöbou, ro ngiri se-babidimbo gedühö nimboahö. Se wambo kokondündirö-mboemo, nga se ngiri hoeindündiri. Horombo Sudambo hoafimayahö ro homboayahö ngoafi ranambe se ngiri ngei. ³⁴ Ro sihamumbo simbori hohoanimö asahapuri. Wandafö mamö, se sihamundihoari simbori ngusüfo pefirindimo, ro sihamumbo ngusüfo parariheapuri nou. ³⁵ Asu se sihamundihoari simbori ngusüfo pefirindimondan-animbo nindou ai sihamumbo amboa ‘ahambo süngururü-rundeimb-anemo’ mböseimboyei,” mehu.

Sisas ai Pitamboya, ro moai ahambo fifir+hini mbüsümbui mehu (Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Ruk 22:31-34)

³⁶ Saimon Pita ai hoafiyunduhü yahuya, “Adükari, se nahanamboyafa?” mehundowamboyu. Asu Sisas ai ahambo simbori yahuya, “Ro nahanafiyoy ahahi ra-nafi ana se ngiri wandi süngu ngafi. Nga süngunambo-animbo ranafi wandi süngu ngamboyafi,” mehundowamboyu. ³⁷ Asu Pita ai asükaiyu simbori hoafiyunduhü yahuya, “Asu nimboe ro haponda shafi süngu sinikoate-ayaha. Shambondünini asu wambondündiri ndumboemo,” mehuamboyu. ³⁸ Asu Sisas ai ahambo simbori hoafiyunduhü yahuya, “Se wamboyondiri asu shamboyonini rambo hoafayafisi, nga ro shambo anihondumboanahi hoafayahanini: Kakaro hoafikoate-yuambe-animbo se ngimimbo hoafindafühi animboya ‘Ro moai Sisasimbo fifir+hini,’ mbi-samboyafi,” mehu.

14

Sisas ai Ape God sowanambo ho naf-ani

¹ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se ngusüfoambe hepünafundühi afindi hohoanimo-ndimboemo. Nga se Godimbo-animbo anihondumbo-nduwuri. Asu se wambo amboani anihondumbo-ndundiri. ² Wandi Apendi wori ana fondi afind-ane. Nga roana shamumbo fondi diboadifembo kameihi hahühühanahi. Asu rani-moatükunü ra tikaimbe-mbonana, ro ngiri shamumbo hoafiyahapuri. ³ Ro nga shamumbo fondi diboadondithe hini ngindithe heambo-animbo, asükainda shamumbo sepurimindimbo kodamboyahü. Asu rananimbo se ngoafi ro amarihi ranihü se-amboani nimandimboemo. ⁴ Ro ahahi nafi ho ra se fifirumboanemo,” mehuamboemo.

⁵ Asu Tomas ai hoafiyunduhü yahuya, “Adükari, roana moai fifirihundi se hombo asafi ranana. Nüngundihu ro fifirimandihu ra-nafi ho rana?” mehuamboyu. ⁶ Asu Sisas ai simbori hoafiyunduhü yahuya, “Roanahi nafayahi, anihondü hoafi, asu yangiri ninngombo ra nimindühayahi. Nindou mamai-amboani ngiri ngorü nafindüfi Ape sowahi tükündifiyu, nga roanahi nafayahi. ⁷ Asu se wambo fifirarundiri ana, wandi Apembo amboani fifirindü-wurimboemo. Nga hapoadumbo se hoerüwuri houmbo fifirarüwuri,” mehuamboemo.

⁸ Asu Firip ai hoafiyunduhü yahuya, “Adükari, se yihoefimbo Ape ra nafuiyafimuni. Rananimbo yihoefimbo wanjei-mbeyowamboane,” mehuamboyu. ⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyunduhü yahuya, “Firip, ro sebabidimbo gedühi manimboahi ranane asu se wambo fifirifendiri-koate-ayafi? Düdi wambo hoemareandiri ranai ana Apembo-amboani hoeriri. Asu se ngiri hoafindafühi, ‘yihoefimbo Ape ra nafuiyafimuni,’ mbi-safi. ¹⁰ Seana moai anihondumbo-mbaropoani ro Ape sowahi animboahi asu Ape ai wambo sowahi anüngu ra? Hoafi ro masahapuri ra ropoanimbo hohoanimoya hehea sahapurimbo-yahipoani. Nga Ape ro dibofihani ai ahandi ratüpurü ra ratüpurüyu arandi. ¹¹ Se hoafi ndanahambo anihondumbo-ndundi: Ro Ape-dibo-anahi asu Ape ai ro-dibo-ani. Ra wanindoani ana, asu se ro mungu hepünifeimbi moatükunü ratüpurüya marihandi ranahambo hohoanimondimondühi anihondumbo-ndundiri. ¹² Ro shamumbo anihondumboanahi hoafayahapuri: Nindou ai wambo anihondumbo-areandiri ana, ai-amboani hepünifeimbi moatükunü rande

ratüpurîndümbui. Rananîmbo asu ai wandî ratüpurî ngasûndeandeimbi ratüpurîndümbui sapo ro Ape sowana hahühühi wambo. ¹³ Asu se munju moatükunî wandî ndürî sünguna didîbafefundî ana, ro randîheamboyahî Ape ai wandî süngu ndürî adükarî semîndîmbohünda. ¹⁴ Asu munju moatükunî se wandî ndürîna didîbafefundî ana, ro randîheamboyahî.”

Sisas ai Yifiafi Aboedi dagadürîmbui

¹⁵ “Asu se wambo ngusüfo pararundîrî ana, se wandî-mayo hohoanîmo ra süngundumboemo. ¹⁶ Asu ro Apembo didîbafi-ndaheandani ai sîhamumbo ngorü farîhefe-mbohünda dagapurîmbui. Asu ai se-babîdîmbo koadürümbo-koadürümbo nîngomboe. ¹⁷ Farîhe-randeimbi ndanana anîhondü hoafiyo-randeimbi Yifiafi Aboedi ranane. Hîfînîndî nîndou aiana ngîrî Yifiafi Aboedi ndanahambo ndahümündi. Asu ai moai Yifiafi hoeirîhi fîfirîhi rarorîhündî, nga wani. Nga se ahambo fîfirundî asu aiana se-babîdîmbo sîhamundî mbusümo nîngomboe.

¹⁸ Ngîrî ro hînîngî-ndîheapuranî asühi nîmori nahurai nîngomo, nga sîhamumbo sowana kodamboyahî. ¹⁹ Nîndou hîfî ndanîhündambo ai ngîrî amîtata wambo hoeife-ndîrîkoate-ndei, nga seana wambo hoeîndundîrîmboemo. Ro hîfî ndanîhü yangîrî nîmboahambo wambo asu se-amboanî yangîrî nîngomboemo. ²⁰ Ro yîfîhündî botîndaheandani ranîsimboanî ro wandî Ape-dîbo nîmboahanî asu se ro-dîbo nîngomondanî asu ro se-babîdîmbo anîmboahî ra fîfirîndumboemo. ²¹ Nîndou wandî hohoanîmo ra süngureandî ranai ana wambo ngusüfo pareandîrîhani. Nîndou wambo ngusüfo parareandîrî ranahambo wandî Ape ai ngusüfo parîrîhani. Asu ro-amboanî, ahandî hîmboahü weindahî tükûndaheandühi, asu ahambo ngusüfo pandîhinîmboyahî,” mehuamboyu.

²² Asu Sudas, (Sudas Iskariotî-yupoanî, nga ngorü Sudas,) ai Sisasîmbo hoafi-yundühi yahuya, “Adükarî, se nîmboeafi yîhoefî hîmboahü weindahî tükûndafoandühi asu nîndou hîfî ndanîhü anîboadei ahei hîmboahü weindahî tükûfekoate-ayafa?” mehuamboyu. ²³ Asu Sisas ai sîmborî ahambo hoafi-yundühi yahuya, “Nîndou ranai wambo ngusüfo parareandîrî ana, ai wandî hoafi ranî-süngundeambui. Rananîmbo asu wandî Ape ai ahambo ngusüfo pandîrîmbui. Rananîmbo asu ro Ape-dîbo ahambo sowahî nge ai-babîdî koadürümbo-koadürümbo nîmboemboyehe. ²⁴ Nîndou wambo ngusüfo pefendîrîkoateyu-randeimbi-mayu ranana wandî yamundîfe hoafi moai süngureandî. Hoafi haponda se hîmborayomo nda wandî hoafi yangîrîyopoanî, nga wani. Wambo Ape koarîhendîra makosahî ahandî-mayo-ane hoafi nda.

²⁵ Awi ro se-babîdîmbo nîmboamboanahî asu ro sîhamumbo ndanî moatükunî hoafi nda hoafayahapurî. ²⁶ Nga Farîhai-randeimbi ranana Yifiafi Aboed-ane. Asu wandî ndürî süngunambo-anîmbo ahambo Ape ai koandîhendani kodîmboe. Ai-anîmbo sîhamumbo munju moatükunî ranahambo yamundeapurîmboe. Asu ai sîhamumbo ngusüfoambe horîndeapura sîhamumbo ro hoafi-yahapureimbi ra asûkaîndîmo hohoanîmondîmboemo. ²⁷ Ro sîhamumbo randîheapuranî se ngusüfo afurîndu kûndumboemo. Ngusüfo afurîfe kîfe hohoanîmo wandî-mayo ra asahapurî. Ro ngusüfo afurîfe kîfe hohoanîmo asahapurî nda nîndou

hifî ndanîhündambo asahüpurî nahurai-yopoanî, nga wani. Se ngusüfo sîhamundi ra afîndî hohoanîmo-ndîmondühî yîhîmbondîmboemo.

²⁸ Ro ranî hoafî sîhamumbo masahapurî ra se fifîrundi: 'Roana ndearambo sîhamumbo hinîngîrî-heapurühanahî, nga asükainda tükündaheamboyahî.' Se wambo ngusüfo pambarundîrî-mbonana, asu ro haponda Ape sowana ahahühî ndanîmbo hîhîfi-hîhîfyomo. Nîmboe sapa Ape ai adükarî saf-ani asu wambo ngasündeandîrî-mboani.

²⁹ Yifiafî Aboedî kosowani-yahîpoanî hoafîyahapurî. Rananîmbo asu süngunambo ra tükündîfeyoanî ranahambo anîhondümbö-ndundîrî.

³⁰ Hifî ndanîhündambo hîfandî-randeimbî Satan ai ndeara haponda tükümfeyuwambo ro ngîrî se-babîdîmbo afurî gedühî wataporîndahî. Satan ai ngîrî wambo hîbadandîrî.

³¹ Nga nindou hifî ndanîhü anîboadei ranai ro Apembo ngusüfo parîhinî arîhandî ranîmbo fifîrîmboîrîhindamboane. Rananîmboane asu Ape ai hoafîmayundîrambo ratüpurîya arîhandî. Se botîyafu houmbo, mborai sîhîrî ngefombo," mehu.

15

Sisas ai wain nîmîndî hond-ani

¹ "Roana wain nîmîndî hond-ani. Asu wandî Ape ai wain nûmbürî ranî aharambür-ani. ² Wandî dödüdü ra hîsîkoate-yowanî, asu nûmbürî aharambürî ranai dödüdü ra hîfîrîrîhairandühani. Dödüdü hîsîyö-randeimbî ranana Ape ai afîndî hîsîmbeyowa yahuhaya dîboadore-randühani. ³ Seana ro hoafî hoafîmayahapurî ranambo ndeara afîndî hîsîmbohünda hîfîrîrîhoemombo nahurai-anemo anîngomo. ⁴ Asu se wandî hoafî sünguarund-anîmbo, se ro-dîbo nîngomboemo asu ro-amboanî se-babîdîmbo nîmboamboyahî. Asu wain dödüdü ra nîmîndî ranîfihî pefekoate-ayo ana, ngîrî nîmî ra hîsîndo ndandî. Rananîmboane asu se-amboanî ro-dîbo nîngokoate-ayomo ana, ngîrî hîseimbî nîmî nou nîngomo.

⁵ Ro wain bogorî nîmînd-anahî, nga asu se wain nîmîndî rana-handambo dödüd-anemo. Nindou ranai ro-dîbo nînguanî asu ro aî-dîbo anîmboahî ana, ai hîsî afîndî hîsîyu randühani. Nga se wambo hînîngarundîrî ana, asu se ngîrî raranî moatükunî randundî. ⁶ Asu nindou mamî ai ro-dîbo nîngokoate-ayu ana, ai wain dödü rawefeyo nou kandîhauranî asu yaparîndümbui. Rananîmbo nindou ai dödüdü ra gugundu mbundumbo, haimbo mandîfembohünda haiambe pütindafumboemo.

⁷ Asu se ro-babîdîmbo nîngomombo wandî hoafî sünguarundî ana, se nînî-moatükunîmboyo hohoanîmoemo ranahambo dîdîbafîndafundî. Rananîmbo se nînî-moatükunîmboyo dîdîbafîmfundî ra sîhamumbo sowahî tükündîfemboe. ⁸ Asu se nîmî nou afîndî hîsî hîsemo ana, se wandî süngu-rundeimbîmbondafu nîngomboemo. Rananîmbo asu wandî Ape ai ndüreimbîndümbui.

⁹ Asu ro sîhamumbo ngusüfo pamarîheapurî Ape ai wambo ngusüfo pamareandîrî nou. Se koadürümbo-koadürümbo ngusüfo pefe hohoanîmo wandî-mayo ndanî mbusümo nîngomo. ¹⁰ Asu se wandî hoafî ranî yangîrî sünguarundî ana, se wandî ngusüfo pefe hohoanîmo ranî mbusümo nîngomboemo. Ro-amboanî wandî Apendî hoafî ranî-süngurîhe hehea, asu ahandî ngusüfo pefe hohoanîmo ranî mbusümo anîmboahî. ¹¹ Asu

se ro hihifi-hihifayahî nou hihifi-hihifimbeyomonda sahehea hoafi munğu ra hoafimayahapuri. Asu hihifi-hihifi ra sihamundi ngusüfoambe afindi safi tükümbifeyoa sambanahi. ¹² Wandî hoafi ndanana ndahurai-ane: Ro sihamumbo ngusüfo pararitheapuri nou-animbo se-amboani sihamundi wandafi mamimbo ngusüfo pandüpurî. ¹³ Asu nindou mami ai ahandî ngunindi fehefemböhünda yifayu ana, moai nindou ngorümbö ngusüfo pefe hohoanimo ranahambo ngasündeandi, nga wani. ¹⁴ Asu se ro hoafayahî ra süngurundühi rawarundi ana, se wandî wandafi mam-anemo. ¹⁵ Haponda ro ngiri sihamumbo wandî ratüpuriyomorundeimbi mbîsa dükanditheapuri, nga wani. Sapo ratüpuriyu-randeimbi ai ana ahandî bogorîndî hohoanimo ra ngiri fifirindeandi. Nga asu ro haponda sihamumbo 'wandafi mam-anemo' asahapuri. Nîmboe ro munğu moatükunî wandî Apendî-mayo hoafi himboriya heheambo wamboanahi rawasahi. ¹⁶ Seana moai wambo 'ai yihoe-anî' yahomo diboniyomondîri, nga wani. Nga simborî sihamumboyahî ro 'ai wand-anemo' sa dibonîya hinîngî-maritheapuri. Ranîyahî ro sihamumbo ratüpurîfihî tûmaritheapuri nîmî nou hisiyomondühi, asu mare hisî yanggîri mbîninîggowa sahehea. Ranîmbo-hündambo-animbo se Apembo wandî ndürinambo didîbafîndafundani raranî moatükunî se didîbafîmefundî ra dagapurümbui. ¹⁷ Hoafi nda ro sihamumbo randundî asahapuri, se sihamundihoari simborî ngusüfo pefendürîndîmo," mehu.

Hifi ndanîhündambo nindou ai Sisanimbo süngururü-rundeimbimbo yîboaruko-ndîhipurîmboyei

¹⁸ "Asu nindou hifi ndanîhündambo ai sihamumbo yîboaruko-arîhipurî ana, se fifirîndundî horombo wambo boatei yîboarukomarîhindîrane. ¹⁹ Asu se hifi ndanîhündambombemo-mbonana, nindou hifi ndanîhündambo sihamumbo, 'yihoeft wandafi mam-anemo' mbîseihi ngusüfo pandîhipurîmboyei. Nga ro sihamumbo hifi ndanîhündambo fihîmarîhapurî-mîndühane, nga seana hifi ndanîhündambo-yomopoani. Nga ranîmboanei asu nindou hifi ndanîhündambo ai sihamumbo yîboaruko-arîhipurî. ²⁰ Ro sihamumbo hoafayahapuri nda ndondu hohoanîmondîmo: Ratüpurîyu-randeimbi nindou ai ahandî bogorî ranahambo ngasündirümbö-yupoani. Wambo moaruwaimbo-arîhindîri nou-animbo asu sihamumbo amboanî moaruwaimbo-ndîhipurîmboyei. Asu ai wandî hoafi süngubarîhi-mbonana, sihamundi hoafi amboani süngundîhimboyei. ²¹ Asu aiana moai Ape wambo koarîhendîra makosahi ranahambo fifirîhorî. Se ro diborîhîndî-memondambo wambo sihamumbo raranî moatükunîmbo moaruwai randîhipurîmboyei. ²² Asu ro kosi aheimbo ranî hoafi ra hoafîkoate-mbayahi-mbonana ahei moaruwai hohoanîmo ranahambo ngîri hütîyei. Nga hapondanana ro hoafîyahandürî heheambo wambo ai ngîri ahei moaruwai hohoanîmo ra ngorü-süngundîhi hoafîndei. ²³ Nindou ranai wambo yîboaruko-areandîri ana, asu ai wandî Apembo amboanî yîboaruko-rirühani. ²⁴ Ro raranî ratüpurî nindou amurî ai ratüpurîkoate-mayeî ranîyo ahei mbusümo ratüpurîmayahi. Asu ro ranî ratüpurî refekoate-mbehî-mbonana ai ahei moaruwai hohoanîmo ranahambo hütîyeipoani. Nga haponda ro ratüpurîmayahi ra hoeirîhimboaneisî, nga asu Ape-dîbo yîhoehimbo yîboaruko-marîhimunî. ²⁵ Ahînûmbî hoafi sürü pare masîhendî ranai

yare hoafiyohü yahoya, “Wambo moani hoangirihi hehi yiboarukomarihindiri,” meho. Hoafi ra anihondumbo tüküfembohünda ai wambo yiboaruko-marihindiri.

²⁶ Ro Farihai-randeimbi Ape sowahindi koanditheheanda sishamumbo sowana kodimboe. Yifiafi ranana anihondü hondü hoafiyorandeimbane. Ai kod wandi ratüpurirana hambo sishamumbo hoafindipurimboe.

²⁷ Horombo se ro-babidimbo maningomonda asu ro ratüpuriraweangurühi peya hehea ratüpurimayahi, asu hapondani amboani se aningomo. Ranimbo-hündambo-animbo se-amboani hoafi ra weindahitükündafu hoafindimo,” mehu.

16

¹ Sisas ai yahuya, “Sihamundi anihondumbofe ra hinjingindumboemo saheeamboyahi hoafi ra rarihe hoafimayahapuri. ² Sihamumbo aibabidimbo rotumbo yowani mbisimboemo. Süngunambo rani-moatükunira tükündifeyoan-animbo asu ai hoafindimondühi animboya, ‘Sihiri Godimbo ratüpurindefühi Sisasimbo süngururü-rundeimbi hifokoandihupurimboane,’ mbisimboemo. ³ Ai moai Apembo fifirüwurü asu wambo fifirundiri, nga wani. Ranimbo-hündambo-animbo ai rani hohanimo ra randu ratüpurindimboemo. ⁴ Ro sishamumbo rani-moatükunira hoafiyahapureimbane. Nga asu süngunambo-animbo rani-moatükunira tükündifeyoani horombo ro hoafimayahapuri ranahambo hohanimo-ndimo.”

Yifiafi Aboeindi ratüpurir

“Ro se-babidimbo nimboambowambo asu horombo moai sishamumbo hoafi ra hoafiyahi. ⁵ Nga roana Nindou koamarihendira makosahi ahambo sowana hahühahanahi. Nga moai nindou seyafundeimbi ranai wambo düdufihü, ‘Se ra nahanamboyafi ahafa?’ yahu. ⁶ Hapoana sishamumbo ro Ape sowana hafombo hoafi ra hoafimehapura asu se afindi hohanimoemo. ⁷ Nga ro sishamumbo anihondumboanahi hoafayahapuri: Sishamumbo ro hinjingirihapurir hehea ahahühi ranana sishamumbo fehefepurimboane. Asu ro hafokoate-mbayahimbonana, Farihapurir-randeimbi ai ngirir sishamumbo sowana koso. Nga ro ahahühanimbo sishamumbo sowana koanditheheanda kodimboe. ⁸ Rananimbo Farihendürir-randeimbi ai kod nindou hifi ndanihü aniboadei aheimbo türüboade nafuindandüra ai moaruwai hohanimo, mbumundi hohanimo, asu Godindi yibobofe hohanimo nimindi ra fifindihimboyei. ⁹ Ai moai wambo anihondumbo-rihindiri, nga ranimboane asu ai hütiyei mbisimbo nafuindandürimbui. ¹⁰ Mbumundi hohanimo nimindi rananimbo ai nafuindandürimbui. Ape ai wamboya, ‘mbumundani,’ mbusümbui asu ro ahambo sowana gagühanir wambo ngirir asükaindimo hoeindundiri. ¹¹ God ai aheimbo yibobofe hohanimo ra rande nafuindandürimbui. Hifi ndanihünda hifandir-randeimbi Satanimbo God ai yiboboririr haya hütimb-animehu asu aheimbo amboani yibobondearümbui.

¹² Hoafi afindi awi ro siheeamboanahi, nga se ngirir haponda mungu ndowandümo. ¹³ Yifiafi hoafi anihondumbo hoafiyorandeimbitükündifembo-animbo sishamumbo hoafi hondü ranambo didiboado-deapurimboe. Aiana ngirir aipoanimbo hohanimondo haya ratüpurindo,

ngga wani. Ai hoafi himbora mayo ranambo asu shamumbo weindahi hoafindimboe. Ranambo ai shamumbo rani-moatukuni sungunambo tukufemboayo ranahambo hoafindipurimboe. ¹⁴ Asu ai wandi-mayo hoafi ra ndemindi hayambo-anambo shamumbo weindahi hoafindimboe. Rani-nambo ai wandi nduri-mbo aduka-ani mbisimboe. ¹⁵ Apendi moatukuni munguambo ra wand-ane. Rani-mboanahi shamumbo haponda hoafiyahapurihaya: 'Yifiafi ai-animbo wandi-mayo hoafi ndemindi haya shamumbo weindahi hoafindipurimboe,' asahapuri," mehu.

Afindi hohoanimondi fondühi hihifi-hihifi tukundifemboe

¹⁶ Sisas ai yifimbo-mayu ranambo hoafiyuhi yahuya, "Akidoumbo yangir-animbo se ngiri wambo hoeindundi asu sungunambo akidoumbo yangir-animbo se wambo asukaindimboe hoeindundi-mboemo," mehu. ¹⁷ Ahambo sungururu-rundeimbi bidifiri ai ahamundihoari ndaru wataporiyomondühi yahomoya, "Nine hoafi nimindi ranahandamboyo ai yihoefimbo yare hoafemuna? Asu ai yare hoafiyuhuya, 'Akidoumbo yangir-animbo se ngiri wambo hoeindundi asu sungunambo akidoumbo yangiri se wambo asukaindimboe hoeindundi-mboemo,' mehua? Asu yahuya, 'Sapo roana Ape sowanambo hahuhühi wambo,' mehu." ¹⁸ Asu ai yaru düduyafundühi yahomoya, 'Akidoumbo yangir animbo,' ai hoafimayu nda nungufe-nunguferamboyo? Roana moai hoafimayu ndanahandambo nimindi ana fifirihundi," mehomondamboyo. ¹⁹ Sisas ai hoeireandane ahambo düdufimbo yahomo houmbo raraomemo ra fifirimareapuri. Ranimboyo asu ai hoafiyuhi yahuya, "Awi seana ro hoafimayahapuri ndanimbo nimindi hoafi ra fifirifembo yahomomboanemo düdu-düduyomo wakarundi? Ro hoafiyahühi sahuya, 'Akidoumbo yangir animbo se ngiri wambo hoeindundi asu sungunambo akidoumbo yangir-animbo se wambo asukaindimboe hoeindundi-mboemo,' masahi," mehu. ²⁰ Sisas ai yifiyo hefe botifembo-mayu ranambo hoafiyuhi yahuya, "Ro shamumbo anihondumboanahi hoafayahapuri: Awi seana afindi hohoanimo-ndimondühi aranindimboemo. Nga nindou hifi ndanihu burayei aiana hihifi-hihifindeimboeyi, nga seana ngusüfoambe afindi hohoanimondimboemo. Shamundi ngusüfoambe afindi hohoanimo ra mungundowohü asu hihifi-hihifi hohoanimo shamundi mbusümo tukundifemboe. ²¹ Nimorehi ai nimori wakemindimboayo ra rani si tukufeihi ngusüfoambe afindi hohoanimo kurareandi. Asu sungunambo nimori ra wakiramindi mburambo ana, ai asubusi ranambo ngiri afindi hohoanimondo, nga wani. Asu aiana nimori wakimaramindo ranambo hihifi-hihifindimboe. ²² Ranimboanemo se haponda hohoanimo afindi kuru amarimo. Nga asu ro asukainda shamumbo hoeindihapurani se asukaindimboe ngusüfo aboedi kundumboemo. Asu ngiri nindou ngörü ai shamundi ngusüfo aboedi kife nimari hihifi-hihifi ra ndemündü pindeandi, nga wani. ²³ Rani-si ra tukufe simboani ana ngiri se wambo ninimbo akidou düdundafundiri. Ro shamumbo anihondumboanahi hoafayahapuri: Asu se Apembo rani-moatukuni mbisenda yahomo houmbo, didibafefundi ana, asu ai wandi nduri sungunambo shamumbo rani-moatukuni ra dagapurimbui. ²⁴ Horombo ana moai se wandi

ndürinambo didibafiyafu rundi raranimoatükuni semindimbo yahomombo ra. Se ahambo didibafindimondani ana, ai sihamumbo daga-purimbui. Rananimbo asu se afindi hihifi-hihifindimondumboemo.”

Sisas ai hifi ndanihündambo nginindi ngasündimareandi

²⁵ “Ro sihamumbo kafeefe hoafiyahi hoafimayahapurisi, nga süngunambo ana ngiri sihamumbo kafeefe hoafinambo hoafindahapuri, nga wani. Nga ro sihamumbo Apembo hoafi hondü hoafindahapurimboyahi. ²⁶ Rani simboananimbo se wandi ndüri süngunambo Apembo didibafindafundo. Wandihoi ana ngiri Apembo sihamumbo farife-purimbohünda didibafindahi, nga wani. Se sihamundihoi ahambo didibafindafumboemo. ²⁷ Nga Ape ahandihoi-ani sihamumbo ngusüfo parareapuri. Nimboe sapo Ape wambo koamarihendirä makosahi ranimbo anihondumbo-rundühi ngusüfo pararundiri ranimbo wambo. ²⁸ Horombo ro Ape-dibo nimboa mburimboyahi, asu ahambo hini ngirihini hehea hifina makosahi. Nga asu hapondani ana ro asukai hifi nda hini ngife mburimbo Ape sowana hafombo samboanahi,” mehuamboemo.

²⁹ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Yini, hapondani ana se moai kafeefe hoafinambo hoafiyafi, nga hoafi hond-ane hoafiyafi. ³⁰ Hapoana sihambo ro fifirihuninimboanefi. Yihoe fi ngusüfoambe düdumbo hohoinimo ran-amboa se fifirowandi asu ngiri sihambo düdumdahundi. Se munju moatükuni fifirimarowandi. Ranimboanefi se God-dibo nimbafi hawa makosafi ranahambo anihondumbo-arihundi,” mehomo.

³¹ Raniyu asu Sisas ai simbori ahamumbo hoafiyuhi yahuya, “Hapoana se akidou anihondumbo-arundiri. ³² Nga se himboryomo! Rani si ra ndearambo tüküfembo yahomboane asu sihamumbo bukürü-boadühipurani mamimami se sihamundi worina ngomboemo. Rananimbo asu se wambo yangiri hini ngindundira nimboamboyahi. Nga asu ro yangiriyahipoani animboahi, nga Ape ai ro-dibo nüngumbui. ³³ Se ro-dibo ni ngomondani sihamundi ngusüfo afure kümbeaowa samboanahi hohoinimoayahi. Ranimboyahi ro sihamumbo rani hoafi ra rarihe hoafimehapuri. Hifi ndanihü ana se afindi hohoinimo künü nimumboemo. Roana hifi ndanihündambo hohoinimo ranana hifinambo-rheamboanahi, nga sihamundi ngusüfo rananimbo se nginindi künü nimumboemo,” mehu.

17

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimimböhünda Godimbo didibafimefiyu

¹ Sisas ai rani hoafi ra hoafiyu mbura sünambe himboyuhü hoafiyuhi yahuya, “Ape, rani si ra tüküfemboane. Se sihafi Nimori ranahambo ndüri adükarumb-ani mbisafi nafiindafindüran-animbo asu simbori Nimori ai sihambo adükar-ani mbüsü nafiindandürimbui. ² Nga nindou munjuambo ahei bogorimboriwori kafaariwori hini ngimariwor-ani. Asu munjuambo se ahambo masabadüri ranaheimbo ai-animbo aboedi yangiri koadürumbo-koadürumbo ni ngombo hohoinimo dagadürimbui. ³ Asu nindou ai se mamü God hond-anafi fifirihininü asu Sisas Kraimbo koamarihawora makusu ranahambo fifirahori ana, ai koadürumbo-koadürumbo yangiri ni boadeimboyei. ⁴ Ro munju ratüpurü se wambo

ratüpurimbohünda masawandiri ra muṅgumaritheandi raninambo hifi ndanihü ro se nindou adükar-anafi sa nafuimayahi. ⁵ O Ape, horombo ro hifi nda tüküfekoate-yoambe se-dibo nimboahambe ro se nahurai aboedi hamindi manimboahi asu hapondani ro sihambo sowahi dügühühi amboani ndüri adükari ndawandiri.

⁶ Se wambo nindou hifi ndanihündambo masawapuri ranahamumbo sihambo weindahimariheapuri. Nindou ra sihafiyomo, asu se wambo ndeara sawapurimboanafi. Asu ai sihafi hoafi yangiri sünguarundi. ⁷ Asu haponda se wambo muṅgu moatükuni masawandiri ra 'ahandi-mayo makosoane' yahomo fifirarundi. ⁸ Muṅgu hoafi se wambo masawandiri ra ro ahamumbo hoafimayahapuri. Asu ai himboriyomo houmboanemo ro horombo se-dibo nimboa hehea makosahi ranimbo anihondumbo fifirarundi. Asu ai se wambo koamarihawandira makosahi ranimbo anihondumbo-arundi.

⁹ Ro ahamumbo-hündamboanahi didibafeheanini. Nga roana nindou hifi ndanihü aniboadei aheimbo farifehe-ndürimboyahipoani didibafeheandi, nga nindou se wambo masawapuri ahamumboanahi sihafi-memondambo wambo didibafeheandi. ¹⁰ Asu muṅgu moatükuni wandi-mayo ra sihaf-ane. Asu muṅgu moatükuni sihafi-mayo ra wand-ane. Asu ahamundi wari-süṅgu nindou ai rarihi fifirihindi ro ndüri adükarümb-anahi. ¹¹ Hapoana ro ngiri hifi ndanihü nimboahi, nga sihambo sowana asihühi. Nga aiana hifi ndanihü niṅgomboemo. Ape, moai ngörü se nahurai nüṅgu. Se nindou wambo masawapuri ra sihafi hohoanimo süngundowandühi ahamumbo hibadapuri. Rananimbo se ndüri wambo masawandiri rani-süṅgunambo mbininṅgomondamboane. Rananimbo ai-amboani mamihohoanimo süngumburu-ndamboane sihiri mamihohoanimo sünguaritheandi nou. ¹² Ro ai-babidimbo nimboahambe se wambo nginindi masowandiri raninambo ahamumbo hifandimarihapura aboedambo aninṅgomo. Ro ahamumbo ndorithe hifandimarihapura asu moai mam-amboani farihoei raraorandi. Nindou ai farihefembo-mayu rani yangiriyu mafarihoyu. Rananimbo asu Baiborambe horombo hoafimayo ra anihondü weindahitüküme feyo.

¹³ Hapoana ro sihambo sowana asihühi. Ro awi hifi ndanihü ndarithe hoafayahi. Rananimbo wandi hihifi-hihifi hohoanimo ra ahamundi fiambe afindi mbi-marowa sahehea. ¹⁴ Sihafi hoafi ro ahamumbo masahapura asu nindou hifi ndanihü aniboadei ranai ahamumbo yi-boaruko-marhipuri. Ai ramehindi ra nimboe sapo roana hifi ndanihündambo-yahipoani asu ai-amboani hifi ndanihündambo-yomopoani. ¹⁵ Ro ahamumbo hifi ndanihündambo sepurimindi raguanambo-fepurimbo didibafiyaheandühi-yahipoani, nga wani. Se ahamumbo hifandirapurani asu Satan ai ahamumbo moaruwai hohoanimo refekoate-mbiyuwa saheheamboanahi didibafeheandi. ¹⁶ Ro-amboani hifi ndanihündambo-yahipoani maru ai-amboani hifi ndanihünda-mbo-yomopoani. ¹⁷ Se ahamumbo sihafi anihondü hohoanimo sihafihoi kaboadowapuri. Nga sihafi hoafi ranana anihondü hohoanimo nimirinduhane. ¹⁸ Horombo se wambo koamarihawandira kosa, nindou hifi ndanihü burayei ahei mbusümo manimboahi. Mare yahurai-animbo asu ro-amboani ahamumbo koamaritheapura homo nindouyei mbusümo aninṅgomo. ¹⁹ Ro

ahamumbo fehefe-purimbohünda wandi fi sishambo maseheandi rananimbo ai anihondü sifahafi ratüpuriyomo-rundeimbi tükümbeafunda sahehea.

²⁰ Nga asu ro didibafeheandi ra ranimbo farihefepurimbo yangiriyopoani, nga wani. Nga ro didibafeheandi ra nindou ai sünguni ahamundi hoafi himboryei hehi, asu ai wandi hoafi anihondumbo-ndihimboyei ranaheimbo kameih-anahi didibafeheandi. ²¹ Ape se ro-dibo animbafi asu ro se-dibo animboahi, nga ai-amboani yahurai-animbo mamihohoanimo süngundhi mbiniboadei sahehea hohoanimoayah. Ranimboanahi asu ai shiri-babidimbo mbiniboadei-amboane. Ranimbo asu nindou hifi ndanihü aniboadei ranai se wambo koamarihawandira makosahi ranimbo anihondumbo-ndihimboyei. ²² Nduri adukari wambo masawandiri yahurai ahamumbo sahapurimboanahi. Asu shiri rawehoandi nou ai-amboani mamiboedi rani hohoanimo yangiri sowandümo mbiniygomonda asahi. ²³ Ro ababidimbo animboahi, nga asu se ro-dibo animbafi. Ranimboanahi asu ai-amboani aboedi mamirani hohoanimo yangiri hohoanimombemo asahi. Ranimbo nindou hifi ndanihündambo ai se wambo koamarihawandira makosahi ranimbo firiimbiri hinda asahi.

²⁴ Ape, se wambo nindou masawapuri ra ro animboahi ranihü mbiniygomonda samboanahi hohoanimoayah. Ai wandi-mayo himboamupuimbo-randeimbi hoeimbirundi samboanahi. Horombo hifi nda tüküfekoate-yoambe se wambo ngusüfo parowandirühi himboamupuimbo-randeimbi ra masawandiri. ²⁵ Ape, se mamiyangiranafi mbumundayafi. Nindou hifi ndanihündambo ana moai firirihinini, nga roana sishambo firirihena-ninimboanahi. Nga nindou ndan-anemo se wambo koamarihawandira makosahi ranimbo firirumboemo. ²⁶ Ro ahamumbo sishambo nafuimayahapuri. Asükainda ro nafuindahapurimboyah se wambo ngusüfo pamarowandi nou ai-amboani ngusüfo peferü-mbeyomondamboane. Asu ro-amboani ai-babidimbo nimbamboayah," mehu.

18

Sisasimbo kikihimaruründümo

(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Ruk 22:47-53)

¹ Raniyu asu Sisas ai didibafiyu kikamündü haya, ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Kidron hoe apoari hanimo bamarihoemo. Orif nini nübürü mamirani gogoanini yangoroane, ai ranafi hanimo barihoemo houmbo nübürambe nafimahafomo. ² Sudas, nindou sapo Sisasimbo hürütümbiyomondi warihüfimbo-mayu ranai nübürü ra firireandi. Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo nübürü rani fikimi homo guguriyafu nimarimo marundi, ranimboyu Sudas ai ranahambo firirimareandi. ³ Ranimboyu Sudas ai ami bidifriyomo asu prisman Godimbo shou-rundeimbi bogori ai koamarihopuriyomo, Farisi bidifriyomo sepurümündü haya, nübürü yangoro nafimahafomo. Ai ranafi hifomondühüyomo, ram haiyo, asu hai hondü yimundu sowandümo, asu yifiarimbo napoyo ra raraoru sowandümo houmbo mahifomo.

⁴ Asu Sisas ai ahambo nini-moatükuniyo tüküfemboayo ra firireandi. Ranimboyu ai ahamumbo sowahi akimi hüfu hoafiyupurühi yahuya, "Se ra daboe kokoarura?" mehuamboemo. ⁵ Asu ai simboriyahomoya, "Ro ana

Nasaret+hünd+ Sisas+mbō kokomboanefi,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai yahuya, “Ro Sisas-anahi ndasi,” mehuamboemo. Asu Sudas Sisas+mbō hūrūtūmbi-yomondi warihūfimbō-mayu ranai ai-bab+di+mbō manūngu. ⁶Ran+yu asu Sisas ai “Ro Sisas-anahi ndasi,” mehupuramboyo nindou ranai daboadanambo sūhi+yafu-ndühündamboemo hifi+ni pūtap+memo.

⁷Ran+mboyu asu Sisas ai ahamumbo asūkaiyu dūdufipurūhi yahupuriya, “Se nindou dabo kokomboemo?” mehupuramboemo. Asu ai hoafi+yomondūhi yahomoya, “Sisas Nasaret+hündi,” mehomondamboyu.

⁸Asu Sisas ai simbori yare hoafi+yuhi yahuya, “Ro sihamumbo hoafi+yahapureimb-ane, ro Sisas-anahi. Se wambo kokondund+rūhi ana, asu wandi sūngururū-rundeimbi hini+ngi+ndupurani mbi+homondamboane.”

⁹Ai yare hoafi+mayu ra sapo ai horombo hoafi+mayu ra an+hondū tūkūmbifeyoa yahuhayamboyu yare hoafi+mayupuri. Sapo ai ndare hoafi+yuhi, “Nindou wambo se masawapuri ra ro moai mam-amboani hini+ngi+r+hini,” mehu. Ran+mboyu asu ahamumbo fari+hefepuri+mbō hohoan+moyuhū “Wandi sūngururū-rundeimbi hini+ngi+ndūpurani mbi+homondamboane,” mehupuri.

¹⁰Saimon Pita ai pisao yihim+ndi semündū hayamboyu pisao ra God+mbō sihou-rundeimbi-yomondi adūkar+ bogor+ndi ratūpur+yu-randeimbi+ndi warihondū himbohoeari mafoafoareandi. Nindou ratūpur+yu-randeimbi ahandi nduri ra Markus. ¹¹Ran+yu asu Sisas ai Saimon Pitambo hoafi+yundūhi yahuya, “Pisao ra asūkaiyafi koadūrambe sando! Ro Ape ai wambo asūbus+ saindir+imboayu ra ngi+r+ hini+ngi+ndi+heandi,” mehu.

Sisas ai God+mbō sihai-randeimbi adūkar+ bogor+ Anas+ndi himboahū manūngu

(Matyu 26:57-58; Mak 14:53-54; Ruk 22:54)

¹²Ran+imboemo asu amiyomo, ahamundi bogori+yu, asu Suda-yomondi prisman+yomo ranai Sisas+mbō mburūdūmo mburu hūputūpu-mar+hawuri. ¹³Ran+yomo asu ai Anas sowanambo boatei sowarūdūmo mahomo. Anas ai Kaiafas+ndi yamongoam+ndiyu haya ran+ h+mban+fih+ God+mbō sihai-randeimbi adūkar+ bogor+imbofi mamaru. ¹⁴Kaiafas ran+yu nindou Suda+hünd+mbō horombo yare hoafi+yupurūhiya, “Nindou mam+ ai hifi+ ndan+hū burayei aheimbo fari+hefemböhūnda yifi+mbiyu-wamboane,” mehu.

Pita ai Sisas+mbō ro moai fifi+r+hini mehu

(Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Ruk 22:55-57)

¹⁵Saimon Pita ai Sisas+mbō sūngurūri-randeimbi ngorū-d+bo Sisas+mbō sūngumar+niri hafani. God+mbō sihai-randeimbi adūkar+ bogor+ ai sūngurūri-randeimbi ngorū-mayu ahambo fifi+riri. Ran+yu asu ai God+mbō sihai-randeimbi adūkar+ bogor+ndi gin+rambe Sisas d+bo kamefoeneandi.

¹⁶Asu Saimon Pita ai weindan+ yipuri+kimi nūngu. Ran+mboyu asu Sisas+mbō sūngurūri-randeimbi ngorū God+mbō sihai-randeimbi adūkar+ bogor+ ai fifi+rireimbi-mayu ranai hu, n+moreh+ yipuri hifanda-randeimbi-mayo ahambo hoafi+yundo haya Saimon Pitambo gin+rambe serūmūdū kamefuendi. ¹⁷N+moreh+ yipuri hifanda-randeimbi ai Saimon Pitambo yahoya, “Awi se-amboani nindou ndanahambo sūngurūri-randeimb-anafi?” mehoamboyu. Asu Pita ai yahuya, “Roana wani,” mehu.

¹⁸ Nindou ratüpurüyomo-rundeimbüyomo asu prismanüyomo ai hai mamü püpiru hññgñru houmbo ngisñharñmboemondühñ waküyomo nñngomombo haihehümemo. Asu Pita amboanñ ai-babñdñmbo nüngumbo haihehü-mayu.

Godñmbo sñhai-randeimbñ adükari bogori ai Sisasñmbo düdumefindo (Matyu 26:59-66; Mak 14:56-64; Ruk 22:66-71)

¹⁹ Ranñ-simboanñ Godñmbo sñhai-randeimbñ adükari bogori ai Sisasñmbo sünggururü-rundeimbñ asu hoafñ nindou yamundearü marandñ ranñmbo düdumefindo. ²⁰ Ranñyu asu Sisas ai ahambo sñmbori yahuya, “Ro nñmbñ-nñmbñsi Godñndñ worambe, Suda ai munñgu fandñhi nñmarei rñhündambe ranñhüyahñ ro aheimbo hoafñ ra yamundñ-marñheandürñ. Nñga ro moai hoafñ mam-amboanñ dñbo hoafñyahñ. ²¹ Se nñmboe wambo düduefoandñra? Nindou hoafñ hñmborñmayei aheimbo-anñmbo düduyafandürñsi. Ai ro hoafñyaheimbñ ra fifñrñhimboaneisñ.”

²² Sisas ai ra mehuamboyu, asu prisman mamñ manññgu ranai Sisasñmbo pakarñmündü pürirühñ hoafñyuhñ yahuya, “Nñgñrñ se Godñmbo sñhai-randeimbñ adükari bogori ambo rando hoafñdafñ, mehundowamboyu. ²³ Asu Sisas ai ahambo sñmbori yahuya, “Ro moaruwai hoafñdahani anñmbo se hoafñ ra weindahñ ndowandñfñ wataporñmbo-ndandñ. Nñga asu ro aboedñ hoafñyahñ ana, se nñmboe wambo harñmayafa?” mehu. ²⁴ Asu wofñna hüputüpumarurñdñmo ra fufurñhefikoate mbanññgo nou, Anas ai ahambo Godñmbo sñhai-randeimbñ adükari bogori Kaiafas sowana komarñherü.

Pita ai asükaiyu ro moai Sisas fñfñrñhinñ mehu (Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Ruk 22:58-62)

²⁵ Saimon Pita ai haikñmñ haihü manññguamboemo. Nindou Pita-dñbo manññgomo ranai ahambo hoafñyomondowohü yahomoya, “Awi se-amboanñ ahambo sünggurñrñ-randeimbñmbayafñ?” mehomondamboyu. Asu ai dñdñmofñhi yahuya, “Roana wanñ,” mehu. ²⁶ Nindou mamñ Godñmbo sñhai-randeimbñndñ ratüpuriyu-randeimbñiyu haya, asu Pita hñmbo hoearñ mafoafoarirñ ahandñ mamñsñrñ ranai hoafñyuhñ yahuya, “Awi seana Sisas-dñbo nñmbürambe mamarñfa hoeimarñheanñni,” mehuamboyu. ²⁷ Asu Pita ai asükaiyu “Roana wanñ,” yahumbe asu kakaro ai hoafñmayu.

Sisas ai Pairatñndñ hñmboahñ manññgu (Matyu 17:1-2; Mak 15:1-5; Ruk 23:1-5)

²⁸ Ranñyomo asu ai hapoadñmbo siyoambe Kaiafasñndñ worñ hñññgñru houmbo, Romñ-yafe gafman bogorñndñ worñnambo Sisasñmbo sowarñdñmo mahomo. Asu Suda ai moai gafman bogorñndñ worambe kefow hñfomo ai adükari si Pasofa ra sesñmbo yahomombo wambo. Suda nindou ai ndñfo-yafe worambe kefoefembo ra ahñññmb-ane. Nñga asu ai karefoahundñ ana, asu ‘nñgñrñ Pasofa sesñ ra dagüdifi,’ yahomo houmboemo. ²⁹ Ranñyomo asu ai weindañ nñngomondane Pairat ai ahamumbo sowahñ tüküfi hu hoafñyuhñ yahuya, “Se nñmboe nindou ndanahambo papñ-hoafñyumbo yahomo houmboemoa?” mehuamboemo.

³⁰ Asu sñmbori hoafñyomondühñ yahomoya, “Asu nindou ndanai moaruwai hohoanñmo süngufekoate-mbei-mbonana, nñgñrñ ndarñhu sñhambo sowana sahurñmñndefñ sñnefñ,” mehomondamboyu. ³¹ Asu Pairat ai ahamumbo hoafñyupurühñ yahuya, “Se sñhamundñhoarñ sowarñdñmo houmbo sñhamundñ ahñññmbñ sünggu papñ-hoafñndürñ,” mehuamboemo.

Asu Suda ai hoafi yomondowohü yahomoya, “Yi hoefi papi hoafambe ngiri nindou ngorumbo hifokoandihundi,” mehomo. ³² Horombo Sisas ai yahurai randihe yifindamboyah mehu. Asu rani hoafi ra anihondü tükufembohünda Suda ai ra-süngumarundi.

³³ Rani moyu asu Pairat ai gafman bogorindi worambe asukai kefue hüfu Sisasimbo mborai mehondowa mahüfuwa düdufinduhü yahuya, “Se Suda-yomondi adükari bogoriyafi?” mehuamboyu. ³⁴ Asu Sisas ai hoafi yunduhü yahuya, “Awi sihafihori hohoanimo yafi hawambo yafi se yaro hoafayafi, asu nindou amuri ai wambo yaru hoafimemondambo yafi yaro hoafayafi?” mehuamboyu. ³⁵ Asu Pairat ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Roana Sudayahipoani. Nga sihaf nendiyomo Godimbo sihou-rundeimbi bogori-babidimbo wambo sowana sowandümonini masinimo. Asu se nini nününgurowambo yafa?” mehondowambo yu.

³⁶ Asu Sisas ai simbori yahuya, “Ro nginindi hifandarihandi ranana hifi ndanihündambo-yo poani. Rani hohoanimo wandi ra hifi ndanihündambombe-mbonana, asu wandi ratü puriyomo-rundeimbi ranai yifiarindimonda asu ngiri nindou ranai wambo Suda-yomondi warihündundi. Nga wandi nginindi hifandimbo ranana hifi ndanihündambo-yo poani,” mehu. ³⁷ Raniyu asu Pairat ai yahuya, “Refe ana, asu se adükari bogoriwambo yafi!” mehuamboyu. Sisas ai simbori hoafi yunduhü yahuya, “Sihafihori anihondü mboanafi yaro hoafiyafühi, ‘Se adükari bogor-anafi,’ asafi. Roana anihondü moatükuni ro hoeimarheandi rani mbo anihondü mbo hoafimbohünda makosahi. Rani moyahü Ape wambo koamarhendira makosaha me ai wambo wakimaramindi ndiri. Nindou ai hohoanimo hondü rani-süngurihindeimbi ana ai wandi yafambehüdi hoafi himboriyei rihünduhanei,” mehuamboyu. ³⁸ Asu Pairat ai ahambo hoafi yunduhü yahuya, “Anihondü hohoanimo ra ninea?” mehu.

Pairat ai Sisasimbo nini keimbi karihendeimbi fihü tikondundü mo pandiwuri mehu

(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Ruk 23:13-25)

Ai yare hoafiyu haya, asukai Suda sowana kusifoai haya mahu. Ai hoafiyuhü yahuya, “Nindou ndanahambo papi hoafimbohü ndambo moai nini moatükuni moaruwai nimaroani hoeirheandi. ³⁹ Nga sihamundi boagiri hohoanimo rani-süngunambo adükari si Pasofa ranihü ro nindou mam sihamundi hohoanimo süngu ahambo karabusambehandi aboedambo koihehine arihandi. Se hohoanimo yomondani ro ‘Sudayei adükari bogori’ nda aboedambo koandihene imboyo?” mehuamboemo. ⁴⁰ Raniyomo asu ai simbori puküna hoafi yomonduhü yahomoya, “Aiana wani, nga se Barabasimbo-animbo hini nginindi wori!” mehomo. Barabas ra gafman-babidimbo yifiariyu nindou hifokoare randeimb-ani.

19

¹ Rani moyu asu Pairat ai hoafimayua ami ai Sisasimbo sowaründümo houmbo ndüfuri-ndüfuri maruwuri. ² Asu ami ai adükari bogorindi atikai wofi thori thorarümbinambo nafiru mburu, Sisasindi mbori roambe kiki mafoarundi. Raniyomo asu adükari bogorindi hamburi hoeari güdu hini ngimarundi. ³ Asu ai ahambo tükü yafu si sindi hoafi yomondowohü

yahomoya, “Suda-yomondi adükari bogori nindou, karihasi,” yahomondühiyomo asu ahambo harimemondo.

⁴ Pairat ai asükaiyu weindani tüküfi hu hoafiyundürühi yahuya, “Himboryei! Ro ahambo weindani siheimbo sowana sahümindü tükeheandi. Ranambo se fifirindihindi. Ro moai papi-hoafimbo ninimoatükuni fifirihendi,” mehu. ⁵ Raníyu asu Sisas ai weindani tüküme fiyu. Asu ahandi mbíroambe at tíhoari tíhoarümbi wofinambo nafimarundi, asu hamburi hoeari ra güdarwane rani kameihí tüküme fiyu. Raníyu Pairat ai hoafiyuhí yahuya, “Nindou ranani nda,” mehu. ⁶ Raníyomo Godimbo síhou-rundeimbíyomo asu prismaníyomo ai hoeirüwuri houbmo puküna hoafiyomondühi yahomoya, “Nimí keimbi karihendeimbífihi tíkoründümo parüwuri! Nimi keimbi karihendeimbífihi tíkoründümo parüwuri!” raramarüri. Pairat ai yahuya, “Síhamundíhoari animbo nimí keimbi karihendeimbífihi tíkoründümo parüwuri. Nga ahandi hohoanimoambe ro moai ninimoatükuni ngorü-süngufe hohoanimo nimaroa hoeirihendi,” mehu. ⁷ Asu Suda ai simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Roana yíhoefi ahinümbi hohoanimo süngu yare hoafiyohü yahoya, ‘Nindou ndanana ai yifimbiyu-wamboane,’ meho. Nimboe sapo ai yahuya, ‘Ro Godíndi nimor-anahí,’ mehu,” mehomo.

⁸ Ranímboyu asu Pairat ai rani hoafi ra himboryu haya yihimbo afindi yihimbomayu. ⁹ Raníyu asu asükai gafmani-yomondi wori ranambe kefuai hüfu Sisasimbo yahuya, “Se nininipoediyafa?” mehundo. Nga Sisas ai moai simbori ahambo hoafiyundo. ¹⁰ Raníyu asu Pairat ai yahundoya, “Nimboe se wambo hoafikoate-ayafíndira? Roana síhambo moani koehefeníyo asu nimí keimbi karihendeimbífihi tíkoemíndinini pefeníyo ra refembo nginindi hifandíhambonanahi. Awi asu rani hohoanimo ra fifirifekoate-wamboayafi?” mehondowamboyu.

¹¹ Asu Sisas ai simbori ahambo yahuya, “God nimmoamo amaru ranai síhambo nginindi hohoanimo ra segoninikoate-mbei-mbonana, asu se nginindi hohoanímoyowohü wambo hifinambofendiri hohoanimo ra ngiri hohoanímoyafi. Ranímboane asu nindou ai wambo síhafi warihümareandiri ranahandi moaruwai hohoanimo ana síhafi moaruwai hohoanimo ranahambo ngasünde haya adükari hamínd-ane,” mehuamboyu. ¹² Raníyu asu Pairat ai rani hoafi ra himboryu haya, Sisasimbo koandíhehina mbühu yahuhaya nafí kokora wakímareandi. Nga asu Suda ai puküna hoafiyehi seiya, “Asu se ahambo koaríhaworaní ahu ana, se ngiri Romi-yafe adükari bogori Sisaríndi nguníndafí. Nindou ai hoafiyuhí ‘Roana adükari bogoranahi,’ ehu ana, asu nindou ranai Sisarimbo yíboaruko-rirühani,” mehomondamboyu.

¹³ Pairat ai rani hoafi ra himboryu haya, Sisasimbo weindani serümundü tüküme fiyu. Raníyu ai hu, papi-hoafi himboryo rambo nimarífondi mamí maníngo ‘nimoei yibadi’ sei-aríhündi raníwami mamaru. (Hiburu-yafe hoafinambo nimoei yibadi ra Gabata-ane.) ¹⁴ Rani si ranana Suda-yafe adükari si Pasofa ranimbo sesi napo fikimi-fikimifembo si-ane. Asu ndeara hüfinímboyowane, Pairat ai Sudambo hoafiyundürühi yahuya, “Síhei adükari bogori ranahambo hoeiríhori,” mehuamboyei. ¹⁵ Asu ai puküna hoafiyehi seiya, “Koaríhawori! Koaríhawori! Nimi keimbi karihendeimbífihi tíkoríndífi paríwori,” maseiamboyu. Pairat ai Sudambo düdureandürühi yahuya, “Síhei adükari bogori ranahambo ro

nîmî keimbi karîhendeimbi fihî tîkuimîndî pefimbo yîni sei ai?" mehuamboyo. Asu Godîmbo sîhou-rundeimbi adûkarî bogorî memo ranai sîmborî hoafi yomondowohû yahomoya, "Yîhoefî adûkarî bogorî ana moai ngorû nûngu, nîga Sisar yangîr-ani anûngu," mehomondamboyo. ¹⁶ Ranîyo asu Pairat ai Sisasîmbo ahamundî warambe hîni ngîmarîrî, nîmî keimbi karîhendeimbi fihî tîkuimîndî pefimbohûnda.

Sisasîmbo nîmî keimbi karîhendeimbi fihî tîkorîndûmo pamarîwurî (Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Ruk 23:26-43)

Ranîyomo asu ami ai Sisasîmbo masowarîndûmo. ¹⁷ Ranîyo asu Sisas ai ahandîhoarî nîmî keimbi karîhendeimbi ra semîndû haya nîgoafi ra hîni ngîrîhi hehimbo, wafu mamî mbîrîhapîrî nahurai wafu sei-arîhîndî ranînambo mahei. (Hiburu-yafe hoafana 'Gorgota-ane'.) ¹⁸ Ranîhî ai Sisasîmbo nîmî keimbi karîhendeimbi fihî tîkorîndûmo pamarîwurî. Asu nîndou ngorû yimbu amboani Sisas-dîbo tîkorîpîndîmo pamarupîrî ra ngorû ai gogoanînyu asu ngorû ai gogoanînyu, nîga asu Sisas ai mbusûmoyu. ¹⁹ Pairat ai hoafi mamî nîmî keimbi karîhendeimbi-mayo ranîfihî sîrû papîra pareandîhî yahuya: 'SISAS NASARETHÛNDÎ SUDAYAFE ADÛKARÎ BOGORÎ' yahu pamareandî. ²⁰ Sisasîmbo tîkorîndûmo pamarîwurî ra nîgoafi adûkarî ranî fikîmî safîyo. Ranîmboyo hoafi Pairat ai hoafi mayua pamarundî ra nîndou afîndî ranai hei hoeimarîhîndî. Pairat ai hoafi sîrû papîra pamareandî ra, Hiburu-yafe hoafi, Romî-yafe hoafi, asu Griki-yafe hoafi ranînamboyo sîrû papîmarandî. ²¹ Ranîmboemo Godîmbo sîhou-rundeimbi bogorî ai Pairatîmbo hoafi yomondowohû yahomoya, "Se nîmboe 'Suda-yafe adûkarî bogorî' safî sîrû papîra pamarîwanda? Nîga ndaro papîra parowandai: 'Nîndou ranai hoafi yuhîya, "Ro Suda-yomondî adûkarî bogoranahî," mehu,' safî parowandai," mehomondamboyo. ²² Asu Pairat ai yahuya, "Hoafi ro sîrû papîmarîhandî ra ngîrî asûkainda ngorû-sîngundîhe pandîheandî," mehu.

²³ Ami ai Sisasîmbo nîmî keimbi karîhendeimbi fihî tîkorîndûmo parîwurî houmboemo, asu ahandî-mayo hoearî napo ra muŋgu fufurîndûmo mburîmbo yimbu-yimbumboru yimbumarundî. Ranîyomo ami ai napo ra mamamîru fufumarîndîmo. Asu ai ahandî hoandari hoearî kameihî masowarîndûmo. Nîga asu hoandarî hoearî ra moai ngorû hoearî ranîfihî parîhi kakîyei, nîga mamî ranî yangîrîyo kakîmayei. ²⁴ Ranîmboemo asu ami ai ahamundîhoarî yahomoya, "Hoearî ndanana sîhîrî kîkîfepoani, nîga yowanî. Nîga hoearî ranîmbo-hûnda sîhîrî satu piraindefomboane, nîndou ngorû ai semîndîmbohûnda." Nîndou ai yaru hoafi memo ra sapo horombo Baiborambe yare hoafi mayo sîngu. Ai yare hoafi yowohû yahoya, "Wandî hoearî napo yimbumarîndûmo.

Asu hoearî wandî ranahambo nîndou mamai semîndîmbohîndambo satu piraimemo," *Buk Song 22:18*
meho. Ranîyo asu ami amboani ranî-sîngumarunda hoafi mayo ra anîhondû tûkîmefeyo.

²⁵ Sisasîndî hondîyo, asu ahandî akîdîyo, asu Maria Koropasîndî wuhîyo, asu Maria ngorû Makdarahîndîyo ai Sisasîndî nîmî keimbi karîhendeimbi-mayo ranî fikîmî manîmboei. ²⁶ Ahandî hondî-aiyo asu sîngururû-randeimbi Sisas ai ahambo nîgusûfo parîrî-randeimbi-dîbo

manimbasefae hoeimareapiri. Raniyo ai hondambo yahuya, “Nimorahi, ndanana sihafu nimor-ani,” mehu. ²⁷ Asu ahambo sungururi-randeimbi mayu ahambo yahuya, “Ndanana sihafu me-ane,” mehuamboyu. Asu rani-simboani ai Mariambo ahandi worinambo semundu hu ai-dibo manimbafae.

Sisas ai yifimayu

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Ruk 23:44-49)

²⁸ Raniyo sungunambo Sisas ai ahandi ratupuri hifi ndanihu ra mungyohane yahu fifimareandi. Raniyo asu Godindi hoafi Baiborambe anihondu tukumbifeyoa yahuhaya ndare hoafiyuhi yahuya, “Amindaninjorandiri,” mehu. ²⁹ Hipiri mamu yangori hayamboyo ranambe huhutimbu hoe finiga ranai mapuiaro. Raniyo asu ai siriwara-ambeahindi hoe kikihamindeimbi semundu hayambo, finiga ambe foareanda tukufe haya maningo. Asu ai hisop nimiharifih pare himondamundi mbura, Sisasindi yafambehu tumareandi. ³⁰ Sisas ai finiga ra sumundu mbura hoafiyuhi yahuya, “Munguayo,” yahu mbura mburo hifini piyuhu yifimayu.

³¹ Rani si ra Suda-yafe moani ngoafimbo nimari si ranahambo mungu moatukuni diboadifembo siyo. Si ra moani adukari hamindiyu raniyo asu Suda ai rani sihi nindou nima kimbikarihendeimbifih paiarimbo ra yowani mehomo. Ranimboemo Pairatimbo nindou ranahamumbo tinari kehefepura nimai yifindimonda foepumindi raguanambo-fepurimbo hoafimemondo. ³² Ranimboemo asu ami ai nindou yimbu Sisasdibo tikorupundimo pamarupiri ahafanimbo tinari ra kamarihauptiri. ³³ Nga asu ai Sisasimbo sowahi tukuyafu hoeiruwurane, ai munguna yifimayuamboemo asu ahandi tinari ra moai karihaundi. ³⁴ Nga ami mamu ai yangiri yifiarinambo ngirisafini wafusimarumundu. Raniyo asu nimai hori ranai hoe dibore haya ahandi fiambeahindi pimayo. ³⁵ Nindou hoeimareandi ranai ranahambo hoafiyuweimb-ane. Asu ai hoafimayu ra anihondu hoaf-ane, asu ahandihoari amboani hoafi hondane yahu fifireandi. Ranimbo-hundamboane asu se-amboani ranahambo anihondumbo-ndihindi. ³⁶ Rani-moatukuni tukumefeyowamboyo, Baiborambe hoafi pamaiaro sungu yare hoafiyowohu yahoya, ‘Ngiri ahandi hamindi ngoru kandundi,’ meho. ³⁷ Nga asu hoafi ngoru ranambe mengoro ra yahoya, “Asu ai-animbo nindou wafusimarumundu ahambo himboapondeimboyei,” meho.

Sisasimbo honguambe masihori

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Ruk 23:50-56)

³⁸ Sungunambo Sosep Arimateahundi ai Pairatimbo Sisasindi yifinimoko ra semundumbo yahuhaya hoafimayundo. Sosep ai Sisasimbo sungururi-randeimbiyu, nga ai Sudambo yihimborapuruhuyu asu ahandi anihondumbofo hohoanimo ra moai weindahireandi. Pairat ai ahambo ndowarindifisi mehuamboyu, asu Sosep ai Sisasimbo serumundu mahu. ³⁹ Nikodemus, horombo Sisas sowahi nimbokoani mahafu, ranai amboani Sosep-dibo mahafani. Asu ai fisinjurumbu moatukuni sanda nima hori yimbu mamamberu fanduyamundu houbu nafirundeimbi ra semundu haya mahu. Nima hori ranahandi nimbori ra 30 kirogramiyo. ⁴⁰ Raniyafani ai Sisasindi yifinimoko ra sowarindifani mburina, Suda ai yifinimoko raru arundi sungu fisinjurumbu moatukuni

sanda parine mburina hoearinambo hmondimarheneri. ⁴¹ Sisasimbo nimirihitikoründumo paruwurühi nübürü mamí ranai yangoroane, asu nübürü ranambe hongu simborambori yifi shhefekoate maninggo. ⁴² Suda ai moani ngoafimbo nimarimbo si ranahambo sesi napo diboado-marhindamboyanani. Asu hongu ra akimi ninggo hayamboyanane, Sisasindi yifinimoko ra sowandifani hafan masiheneandi.

20

Sisas ai botimefiyu

(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Ruk 24:1-12)

¹ Sande hapoadumbo siambe nimbü hoangiri kiarowane, Maria Makdarahündi ai hongu rani sowana mahifo. Ai hifo hongu rani fikimi tüküfe hímboyowane, nímoei adükari nafitambeihü mapaiaro ra paiarikoatemo. ² Ranímboyo asu ai Saimon Pita asu süngurü-rundeimbi ngorü ahandi ngusüfoahündi ranahafanímbo sowana pipímayo ho. Ai ho, hoafiyopirühi yahoya, “Adükarímbo nindou ai honguambeahindi masowündumo, nahü mbasihawuri, nga moai fifirihuri,” mehoamboyanani.

³ Ranímboyofani Pita asu Sisasindi ngorü süngurü-randeimbi-mayu ranai nímái hongu sowana mahafani. ⁴ Ai yibobo pipina mahafaniyo, nga asu ahambo süngurü-randeimbi ngorü ranai Pitambo ngasündirü haya, ai boatei hu hongu fikimi tüküme fiyu. ⁵ Asu ai hu nímárimbo amuifoi hoieandane hoeari Sisasimbo hmondüfihindi ra menjoroa hoieandani. Nga asu ai moai kefuai honguambe hüfu. ⁶ Asu Saimon Pita ai sünguni hu tüküfi hayamboyanani, ai honguambe kefuai mahüfu. Ai hüfu hoieandane hoeari Sisasimbo hmondüfimbihündi ra kurímayo. ⁷ Asu hoeari ngorü Sisasindi mbiró hmondüfimbihündi ranamboani menjorowa hoieandani. Hoeari ranana moai amuri kurímayo rani díbo yangoro, nga wani. Ranipoanímboyo nindou ngamondife shhefembo nahurai kare pare haya menjoro. ⁸ Raniyu asu ahambo süngurü-randeimbi ngorü boatei hongu sowana mahu, ranai asükaiyu sünguni honguambe kefuai hüfu, hoeari yangiri menjoro ra hoie haya anihondümbomareandani. ⁹ (Rani simboani ana moai ai fifirineandi Baiborambe yare hoafiyowohüya, “Honguambeahindi botindifimbui,” meho ra.)

Sisas ai Maria Makdarahündi sowahi tüküme fiyu

(Mak 16:9-11)

¹⁰⁻¹¹ Raniyafani asu ahambo süngurü-nirü-rinandeimbi ai worina hihiriyafine mahafani, nga Maria ai hongu fikimi ningombo araniyohü maninggo. Asu ai araniyowohüyo hongu-mayo ranambe amoefoe hímbo mayo. ¹² Asu ai hímboyowane, sünambeahindi nendi yimbu kifohi hoearümbi Sisasimbo shhehorü wami mamarifanda hoieandani. Ngorü ai mbirowaní nímáru, asu ngorü ai yirímboanani nímáru. ¹³ Ai Mariambo safaniya, “Nímórehí, se nímboeafi aranayafa?” masafandamboyanani. Asu ai ahafanímbo hoafiyopirühi yahoya, “Nindou ai wandi Adükarímbo sahorímíndei hehimbo, nahü mbasihorü ro moai fifirihiní, nga ranímboanani,” meho.

¹⁴ Ai raweyaho haya hihirifeyowane, asu Sisas ai daboanani manünguwa hoieandani. Nga asu Maria ai moai Sisas-ani yaho

fifireri. ¹⁵ Sisas ai yahuya, “Nimorehi, se nimboe aranayafa? Se dabo kokoririhüyafa?” mehuamboyo. Asu Maria ai nübürü ahambürani yahohaya hoafiyondowohü yahoya, “Se Sisasimbo sowarindifühi ana, sowarindifi hafü sihaworühi nafuindafan-animbo ro ahambo ndahümindü ngamboane,” mehoamboyo. ¹⁶ Asu Sisas ai yahuya, “Maria,” mehuamboyo. Asu Maria ai hihirife, ahambo fifireri haya Hiburu-yafe hoafinambo yahoya, “Rabonai,” meho. (‘Rabonai’ ra Hibru-yafe hoafinambo ‘Yamundo-randeimb-ane’.) ¹⁷ Sisas ai yahuya, “Se wambo kikihindandifi-ndirimboyafi. Awi ro moai wandi Ape sowana hahühi. Nga se wandi wandafi mamü sowana ngafi rando hoafinadafipurühi animboya, ‘Roana wandi Ape, sihamundi Ape asu wandi God, sihamundi God, ahambo sowana hahühühanahi,’ mbisafi,” mehuamboyo.

¹⁸ Asu Maria Makdarahündi ai ho ahambo sünggururü-rundeimbimbo hoafiyopurühi yahoya, “Ro Adükarimbo hoeimarihini,” asu Sisas hoafiyuweimbü hoafi ra hoafimepurü.

Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbü sowahi tükümeñyu
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Ruk 24:36-49)

¹⁹ Sisasimbo sünggururü-rundeimbü ai Sudambo yihimbo-rupurühyomo wori ai nimarimondeimbü ra yipuri paru houmbo mamarimo. Raniyu asu Sisas ai Sande nimbambeahi tüküfi, ahamundi mbusümo manüngu. Ai yahuya, “Se ngusüfo afurindu kündundi,” mehupuri. ²⁰ Ai yare hoafiyupurühyu asu ahandi watinari ngiri safini ra ahamumbo nafuimepurü. Asu ahambo sünggururü-rundeimbü ai ahamundi Adükarü ranahambo hoerüwuri houmbo hihifi-hihifimemo. ²¹ Asu Sisas ai asükaiyu yahuya, “Se ngusüfo afurindu kündundi. Wambo Ape ai koamarihendü ra makosahi yahurai-animbo asu ro sihamumbo koandihheapurani ngomo,” mehu. ²² Ai raweyahühüyu, ahamumbo sowanambo yafambenambo ahandi yafui ra foehepurühi yahuya, “Se Yifiafi Aboedi sowandümo. ²³ Asu se ngorü nendi-yafe hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi mbüsimondani ana, God ai amboawi mbusümbui. Nga asu ngorü nendi-yafe moaruwai hohoanimo ranahambo se amboawi yaho hoafikoateayomo ana, asu God ai ngiri ranahambo amboawi mbüsü,” mehu.

Tomas ai Sisasimbo hoeimariri

²⁴ Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbü sowahi tüküfiyuwane, asu sünggurüri-randeimbü mamü ai moai amuri ra-babidimbo nimarü. Nindou aiana Tomasüyu, nga asu ahandi ndürü ngorü ra Didimus-ani. ²⁵ Raniyomo bidifiri ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Roana Nindou Adükarimbo hoeimarihuri,” mehomo.

Nga asu Tomas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Asu ro ahambo tikomaruründimo ambe ra hoefekoate-ya, asu ahambo wandi warinambo ambe ranambe sündifekoate-ya, asu yifiarinambo ngirisafini wafusümaründümo sündifekoate-ayahü ana, ro ngiri ranimbo anihondümbö-ndiheandi, nga wani,” mehu.

²⁶ Asükaiyo mamü wik ho hayamboyuwane, ahambo sünggururü-rundeimbü ai Tomas-babidimbo worambeahi mamarimo. Ai yipuri mungu papiru houmbo nimarimondane, asu Sisas ai ahamundi mbusümo tüküfi manüngu. Raniyu ai yahuya, “Se ngusüfo afurindu kündundi,” mehu.

²⁷ Raniyu asu Tomasimbo hoafiyunduwohü yahuya, “Sihafi wari batendi naha ndanifihü sündowandüh-animbo, asu se wandi watinari ra hoeiro.

Asu se wandi ngir+safini wari paro. Se ndanahambo yimbu hohoan+mondamboayafi, nga an+hondumbo-ndowandi,” mehuamboyu.

²⁸ Asu Tomas ai simbori ahambo yahuya, “Se wandi Adukari asu wandi God-anafi,” mehuamboyu. ²⁹ Asu Sisas ai hoafi+yunduhü yahuya, “Se wambo hoeirowandiri hawambo wamboanafi an+hondumbo-arowandiri. Nga nindou ai wambo hoeifendiri+koate-yehü an+hondumbo-ar+hindiri ana, ai hihifi-hihifi-mbeyeiamboane,” mehu.

Son ai buk nda sürü papimarandi ahandi n+im+ndi

³⁰ Sisas ai God sowah+ndi makusu ra nafuimbohünda hepün+feimbi moatükun+ afindi ahambo süngururü-rundeimbi+yomondi himboahü ratüpurü+mayu ra ro moai buk ndanambe munğu sürü papirihandi. ³¹ Nga ro ndani hoafi nda sürü papir+hamboanahi. Ro sürü papimarihandi nda Sisas ai Kraisi-ani asu God+ndi N+imor-ani ranimbo an+hondumbo-mbir+hinda samboyahi sürü papimarihandi. Nga asu se ranahambo an+hondumbo-ar+hindi ana, asu aboedi yangiri n+ngombo hohoan+mo ra ndahümündimboyei.

21

Sisas ai süngururü-rundeimbi 7 ahamumbo sowahi tüküme fiyu

¹ Asükaiyu süngunambo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi sowahi Taiberias kurihoe puirühi ndahurai ndare tüküme fiyu. ² Saimon Pita, Tomas, nduri ahandi ngörü Didimus yahomo-rundeimbi+yu, Natanier Ken+hündi Gariri hifi+hündiyu, Sebedindi n+imori yimbuyafani, asu ngörü yimbu ahambo sünguri-neandeimbi+yafani ai man+ngomo. ³ Raniyu asu Saimon Pita ai ahandi horombodidi ratüpurü asukai sem+ndimbo hohoan+moyuhü yahuya, “Ro ana andürinambo kin+ wowarimboanahi,” mehuamboemo. Asu ai yahomoya, “Ro-amboani se-dibo ngefo sefomboanefi,” mehomo. Raniyomo ai homo houmbo, botambe mafareafundi. Nga rani n+imbinambo ai moai kin+ mam-amboan+ hürühoundi, nga wani. ⁴ Hapoadumbo siambe hüf+ham+ndi for+foriyuambe, Sisas ai hoe kim+ manünguambo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai Sisas+imbeipoani mehomo. ⁵ Raniyu ai ahamumbo hoafi+yapurühi yahuya, “Wandafi mam, se moai kin+ wakiründimoyoa?” mehuamboemo. Asu ai simbori hoafi+yomondühi yahomoya, “Wani,” mehomondamboyu.

⁶ Asu ai hoafi+yapurühi yahuya, “Anduri ra naha se war+hondü warani bot ran+hündün+ daboadundan-animbo, se kin+ b+idifiri hoeindumboemo,” mehuamboemo. Asu ai anduri ra hoafi+mayu ranambe masafoarunda, kin+ afindi ranai andiri ra tüküme fiyoo, him+ndimbo sisam+ndimarundi.

⁷ Sisas ahambo süngururü-randeimbi wudiyafandeimbi+mayu ranai Pita-mbo yahuya, “Pita, nindou ranana Sisas-ani,” mehunduamboyu. Asu Saimon Pita ai n+mai ahandi ngis+har+ hoeari yimünd+hai masihendi ra hühire hin+ngire haya himon+ pimayu. ⁸ Asu b+idifiri ai botambe gudi sowana hafomo mburu, anduri ra kin+ kameih+ hüründümo. Asu ai gudi rani fik+mi+ anguni safiyomoponi, nga 100 mitayo man+ngomo. ⁹ Gudik+mi hifomo tüküyafu hoeirundane, asu hai ranai gudiwami horowohüyo ranambe kin+ mam+ huru asu bret mam+ yangrü marandi. ¹⁰ Raniyu Sisas ai hoafi+yapurühi yahuya, “Kin+ haponda wakimaründümo b+idifiri ra sowandümo sifomo,” mehuamboemo.

11 Ranıyo asu Saimon Pita ai botambe kefuai nımarũmbo, andũri ra gudiana hũramũndı masıfu. Ranıyo asu andũri ranambe kinı afındı boagiri-boagiri 153 pũtapımayo. Kinı ranai afındıyosı, ŋga asu andũri ranai moai kıkıfeyo. 12 Ranıyo Sisas ai hoafıyupurũhi yahuya, “Se sıfomo, kinı sowasũmo!” mehu. Ŋga asu moai nındou mamı ai ahambo dũdurirũhi, ‘Se dıdıyafı?’ yahundo. Ŋga ai muŋguambo Adũkarı-ani yahomo fıfırũwuri. 13 Ranıyo Sisas ai sũfu kinı ra yimbureapuri mbura asu bret ranamboanı rasũngu-rasũngumareapuri. 14 Sisas ai hoŋguambe-ahındı tũkũfi hayamboyo, asu ahambo sũngururũ-rundeimbi-yomondı hımbobahũ ŋgımbombo tũkũmefıyo.

Sisas ai Pitambo hoafımayundo

15 Ai sowasũmondũhi nımarımomboemo, Sisas ai Saimon Pitambo yahuya, “Saimon, Sonındı nımorı, awı se nındou ndanahamumbo ŋgasũndowapuri hawambo, wambo se afındı hohoanımo-yafındırũhi-yafındırı?” mehuamboyo. Asu Pita ai hoafıyundũhi yahuya, “Yını, Adũkarı, se fıfırowandı, ro sıhambo aboedı hohoanımoayahanını,” mehuamboyo. Asu Sisas ai hoafıyunduhũ yahuya, “Se wandı sipsip weihoandı ranaheimbo sesı maŋguındandũri ndandı,” mehu. 16 Asũkaiyo yimbumbore hoafıyunduhũ yahuya, “Saimon Sonındı nımorı, se wambo anıhondũ hohoanımo-yafındırırai wanıyo?” mehundowamboyo. Asu Saimon ai hoafıyunduhũ yahuya, “Yını, Adũkarı, se fıfırowandı ro sıhambo hohoanımo-yahanını,” mehundowamboyo. Asu Sisas ai hoafıyunduhũ yahuya, “Se wandı sipsip weihoandı ranaheimbo sesı maŋguındandũri ndandı,” mehu. 17 Asũkaiyo ŋgımbore hoafıyunduhũ yahuya, “Saimon, Sonındı nımorı, se wambo hohoanımo-yafındırũhi-yafı?” mehuamboyo. Ranımboyo asu Saimon Pita ai ŋgusũfo afındı kũmareandı Sisas ai ŋgımbore hoafıyuhı, “Se wambo hohoanımo-yafındırũhi-yafı,” mehu ranımbombo. Ranımboyo ai Sisasımbombo yahuya, “Adũkarı, se muŋgu moatũkunı fıfırıwamboanı. Se fıfırowandı ro sıhambo hohoanımoayahanını,” mehundowamboyo. Asu Sisas ai hoafıyunduhũ yahuya, “Se wandı sipsip weihoandı ranaheimbo sesı maŋguındandũri ndandı. 18 Ro anıhondũmboanıhoafıyahanını, se horombo hoarıfı nımbafambeyafı ret sıhafı hondũ ra gũdo hawa hıfı se hombo yıfırımayafı ranı-sũngu yangırı mahahabodıfı. Ŋga sũngunambo se boagırıyafambe ana, sıhafı watıŋarı ra ŋgurındohoeftı hawa asu nındou ŋgorũ ai sıhafı ret ra sıhambo gũdeanı hayı, se nahanınyo hombo moei safanı nındou ranai sıhambo ndemũndũnını ŋgumbui,” mehu. 19 Sisas ranı hoafı yare hoafımayu rana-handı nımındı ra: Sũngunambo Pita ai Sisasındı ratũpurı ratũpurımayu ranımbombo Godımbombo ndũri adũkarı segodombobũnda yıfındũmbui. Ai Pitambo hoafıyunduhũ yahuya, “Se wambo sũngundandırı,” mehu.

Sisasımbombo sũngurũri-randeimbi ahandı ŋgusũfoahũndı

20 Pita ai hıhırıfı hoeirirane, Sisas ahambo sũngurũri-randeimbi ŋgusũfoahũndı-mayu ai ahafandı sũngu mahu. Nındou ranana horombo sowasũmondũhi nımarımombo Sisasındı haŋgıfoanı nımarımbombo hoafıyuhı, “Adũkarı, nındou dıdai sıhambo hũrũtũmbı-yomondı warıhũmandeanını?” mehu, aıyo ahandı sũngu mahu. 21 Pita ai hoeiriri haya, Sisasımbombo yahuya, “Adũkarı, nındou nda nũngufımboyı?” mehuamboyo.

²² Asu Sisas ai hoafi yunduhü yahuya, “Ai nūnguanî ro asūkainda tüküfembo sahehea hohoanî moayahî ana, asu ranî hohoanî mo ra sîhafîyo? Se wambo süngundandîrî!” mehu. ²³ Ranîyo asu yafui hoafi ra nindou muᅅgu ahei mbusümo tüküfeyowohü yahoya: ‘Süᅅgurürî-randeimbî ra ᅅgîrî yîfîndu,’ meho. Nga Sisas ai moai hoafiyo, ‘Ai ᅅgîrî yîfîndu’ yahumboyoanî. Nga ai yahuya, ‘Ai nūnguanî ro asūkainda tüküfembo sahehea hohoanî moyahî ana, asu ranî hohoanî mo ra sîhafîyo?’ mehu. ²⁴ Süᅅgurürî-randeimbî ranai-ani ndanî hoafi nda sürü papîmarandî. Asu ro rarîhu fîfîrîhundî ahandî hoafi anîhond-ane.

Bîdîfîranî hoafi

²⁵ Afîndî moatükunî bîdîfîrî Sisas ratüpurîmayu ra engoro, nga moai muᅅgu sürü papîyo. Nga asu nindou ai muᅅgu moatükunî Sisas ratüpurîmayu ra muᅅgu hondü mamamî randühî paparandî ana, asu buk ranambe sürü ra afîndî safî papîndîmboe. Asu ro hohoanî moayahî muᅅguambo hîfî ᅅgîrî sîmoᅅgorîndo.

Ratüpurî

Hoafi Sowandümo Homo-rundeimbi-yomondi Ratüpurî

Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai Ahandî hoafi Serusarem ngoafîhü bokamarîhoemo

¹⁻² Tiofirus, Sisas ai piyu haya ratüpurîyu asu nindou yamundera humbo God ai ahambo sünambe serümündî mahafu ranahamboyo weangurühî bukambe sürü papîmarîhandî. Sünambe hafokoate-yuambe, Sisas ai ahandî hoafi semîndî horambo kafoare hîniîngîmareapurî ahamumbo-so tüküfi Yifiafi Aboedîndî ngîniîndînambo ratüpurî ai süngunambo refembo ra hoafîmayupurî. Refehayamboyowane, asu süngunambo God ai serümündü mahafu. ³ Ai yîfiîyu mbura ahandî hoafi sowandümo homo-rundeimbi-so tüküfi Ai yîfiîhündî botîmefiyu ra nafuimbohünda afîndî moatükunî ramareandî. Ranîyo 40 si ranambe Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai hoeimarüwuri. Ranîyo ai God ngîniîndî hîfandarandî ranahambo wataporîmbo-marapurî. ⁴ Ranîyo ai ahandî hoafi sowandümo homo-rundeimbi-babîdîmbo sowasümondühî nîmarîmombo ahamumboya, “Se yowanî Serusarem hîniîngîfepoanî. Nga Ape ai saimbo hoafîmayua asu ro hoafîmayahî ranahambo se hîmbondîmondühî niîngomo. ⁵ Son ai nindoumbo hoenambo hundürandürî marandî, nga asu yahunümbî si süngunambo Yifiafi Aboedînambo hundürîndeimboyei,” mehu.

Sisas ai sünambe mahafu

⁶ Sisasîndî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai guguriyafu nîmarîmombo düdu-rüwurühî yahomoya, “Adükari hapondanî ndanî-sîmboanî se Israerîmbo ngîniîndî dabupura ahamundîhoarî hîfandî-mandundîyo, wanîmandîyo?” mehomondamboyu. ⁷ Asu Ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Ranana se fîfîrifembo moatükunîyopoanî. Nga Ape yangîr-anî nîni-sîmboanîyo ranî-moatükunî refembo ra fîfîreamboayu. ⁸ Nga süngunambo Yifiafi Aboedî ai sîhamumbo sowana akoso ana, se ngîniîndî ndowandümbomo. Asu rananîmbo wandî hoafi Serusarem, Sudia, Samaria asu munğu hîfî ra wataporîmbo-ndümbomo,” mehu.

⁹ Sisas ai ranî hoafi ra wataporîmbora mbura ahandî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai niîngomo hîmboapo-yomondane, nîmoamo mahafu. Ranîyo mburîngainambo gabuderühî asu ahambo hoeifikoate-memo. ¹⁰ Sisas ai hafuwane, ahandî hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai sünambe hîmboapo-yomondühî niîngomondane, nîmehünou nindou yimbu ranai kifohî hoearî güdîne hena ahamundî fikîmî manîmbafanî. ¹¹ Nindou yimbu ranai safanîya, “Garirihündî nindou, nîmboe se niîngomombo hîmboapoayomoa? Sisas se hoeirüwuri marundî ranana God ai sünambe serümündü mahafu. Se hoeirüwura mahafu yahurai anîmbo asükaî hîhîrîndüfi kudümbui,” masafanî.

Sudasîndî ratüpurî fondî semîndîmbo kamafoarüwuri

¹² Raniyo asu Sisasindî hoafi sowandümo homo-rundeimbî ranai Orif Wafu ra hîniŋgîru hou Serusaremînambo mahomo. Orif Wafu ranana Serusarem ŋgoafihündî anguni hamîndîyoponî, ŋga mamî kiromitane. ¹³ Ai adükari ŋgoafi ranîhü tüküyafu mburu worî nîmoamo yibadî ahamundî niŋgomo-rundeimbî ranambo mahafomo. Ranana Pita, Son, Sems, Andru, Firip, Tomas, Bartoromyu, Matyu, Sems Arfiusindî nîmori, Saimon Serot-yomondî hohoanîmo süngure randeimbî asu Sudas Semsindî nîmori ranîyomo.* ¹⁴ Nindou ranai muŋgu mamühî gugureafu nîmarîmombo Godîmbo dîdîbafi-memo. Bîdîfirî nîmorehî asu Maria Sisasindî hondîyo ahandî akohoandî-yomo ai-amboanî muŋgu gugureahi nîmareimbo dîdîbafîmayei.

¹⁵ Rani-simboanî Sisasimbo anîhondümborî-hindeimbî ranana 120-yei. Pita ai ahei mbusümo botîfi nüŋgumbo Godîndî hoafi wataporîmbo-randühî yahuya, ¹⁶⁻¹⁷ “Amongo-mamî asu rehi-mamî Godîndî bukambe Yifiafi Aboedî ai Defitîndî yasîmondî süngure hoafîmayo Sudas ai Sisasimbo hürütümbî nindou-yomondî warîhüfimbo ra asu hapondanî anîhondü tüküfemboane. Ai-amboanî ro-ambeahîndî mamî ratüpurîyefî-rîhundeimb-ani,” mehu.

¹⁸ Sudas ai Sisasimbo hürütümbî nindou-yomondî warîhürirühî ranî-takîni kaki masemüdu ranînambo hîfi pemîmayu. Asu süngunambo hîfi ranîhü yîfi piyuhümbö bodo bureandühî furî ranai bokarîmefoendî. ¹⁹ Raniyo süngunambo nindou Serusaremîhü amarei ranai fîfirîhi hehi hîfi ra ahei hoafînambo Akerdama sei marîhündî. Ahei hoafînambo Akerdama ranana horî kefoendeimbî hîf-ane. ²⁰ Pita ai yare hoafîyuhü yahuya, “Herü bukambe hoafi sürü papîmarundî ranana ndahurai-ane,

‘Hîfi ra nindou ŋgorü ai ndemündümbui,

ŋga moanî yare mbîniŋgo-wamboane.’

Buk Song 69:25

Asu ŋgorü bîdîfirîni buk ranambe yare hoafîyowohü yahoya,

‘Ahandî ratüpurî ra nindou ŋgorü ai mbîsemüdu-amboane,’ meho. *Buk Song 109:8*

²¹⁻²² Ranîmboane nindou mamî ahei mbusümonîndî hîniŋgîndîhurîmboane sîhîrî-babîdî Sisas ai yîfîhündî botîmefiyu hoafi semîndî horambo. Sapo nindou ranana sîhîr-ambeahîndî Sisas ai sîhîrî-babîdîmbo huranda Son ai nindou hundürändürî ra humbo asu Sisas ai hîniŋgîreamunî haya sünambe mahafu rananîmbo wataporîmbo-mbîrundamboane,” mehu.

²³ Ai nindou yimbu ndürî pamarupîrî: Sosep Barsabas, ahandî ŋgorü ndürî Sastus yahomondo-rundeimbî, asu ŋgorü Matias. ²⁴⁻²⁵ Sisasindî hoafi sowandümo homo-rundeimbî ranai yaru dîdîbafîyafundühî yahomoya, “Adükari, se muŋguambo nindou-yei hohoanîmo fîfirîrowamboanafi. Se yîhoefîmbo nafuindafi nindou yimbu nda daboe se kamafoarîworî ndanî ratüpurîmbohünda. Yîhoefîmbo nindou dîdai sîhafî hoafi semîndî horambo tükümandîfi Sudasindî fondambe. Sudas ai yîhoefîmbo hîniŋgîreamunî haya ai niŋgomboayu ranînambo mahu,” mehomo. ²⁶ Ai nîmarîmombo nindou dîdai Sudasindî fondühî ratüpurî ra mandemündü ranîmbo nîmoei pütîmemo. Raniyo nîmoei ranai Matiasindî tüküfemefyoya

* **1:13:** Serot ranana Rom-yomondî hoarehî niŋgombo moei yahomo rundeimb-anemo. Asu ai Israer ahei hohoanîmo yangîrî süngufembo hohoanîmo-yomo rundeimb-anemo.

asu Sisasindī hoafi sowandūmo homo-rundeimbi 11 rani-babidimbo hoafi sowandūmo homo-rundeimbi nindoumbo-mefundi.

2

Yifafi Aboedi makoso

¹ Nūmbūr-ambeahind sesi yimungu-remindimbo hihifi-hihifi si Pendikos sei arihündi ranai tüküfeyoambe Sisasimbo anihondumbo-rihindeimbi nindou ranai mamī worambe gugurimehindi. ² Ranīyo nimehūnou ŋgīnindī hamindī werī nahurai sūnambeahindī kosī worī ai guguriyahi nīmareimbi ranahambo simonjoramindī haya menjoro. ³ Asu ranīhū hai imami teifi dīdīŋariyohū ahoro nahurai tüküfe haya munguambo mamamī aheiwamī nīnouyo wakīmareandi. ⁴ Ranīyo Yifafi Aboedi ranai ahei fiambe farifehū ahandī ŋgīnindīnambo ŋgorū-poanīmbo ŋgorū-poanīmbo hoafīnambo wataporīmayei.

⁵ Asu Serusarem ŋgoafihū munguambo hifi adaburo ranihündi Suda bidifiri Godimbo hohoanīmoyei-rihūndeimbi ai tüküyahi mamarei. ⁶ Werī nahurai tükūmefeyo ra hīmborīyei hehi nindou afīndī ranai gugurimehindi. Ranīyo asu hīmborīyeianī Sisasimbo anihondumbo-rihindeimbi nindou ranai wataporīmayei ra ahei hoafīnambo wataporīmayeia hīmborīyei hehi mahepūnehindi. ⁷ Asu Sudahündi-mayei ranai hoafi wataporīmbo-marihündi ranahambo hepūnehi hehimbo hoafīyeihī seiya, “Awi nindou ranana munguambo Garirihündi-mbayeiyo? ⁸ Sīhīri ana mamī ŋgoafihündi-yefīpoanī, ŋga nūngurihi hehimboyo asu munguambo mamamī sihefi hoafīnambo wataporīmayeia ahei hoafi ra hīmborayefa? ⁹⁻¹⁰ Sīhīri ana Partia, Midia, Eram, Mesopotemia, Sudia, Kapadosia, Pondus, Esia, Frigia, Pamfiria, Isip asu Sairini ŋgoafīkīmī Ribia distrik ranambe ŋgoafī adaburo asu Rom, hifi ranihūndambo nindou-anefi nda fandīhu anīmboefī. ¹¹ Suda sīhīr-anefi asu nindou amurī sihefi Godimbo hohoanīmo sūngurihi arihündi anei, Kritihündi asu Arebiahündi munguambo hīmborīyefanī God ai ŋgīnindī-moatükunī ramareandi ranahambo sihefi hoafīnambo wataporīmbo-arihündi,” masei. ¹² Asu nindou munguambo ranai hepūnahi afīndī hohoanīmoyeihī aheihōari sīmborī hoafūriyehī seiya, “Nīne-moatükunīyo hapondanī yā nahurai tūkefeyoa?” masei. ¹³ Ŋga asu bidifiri ai tīrifoefe hoafī-yahūndūrūhī seia, “Awi aiana wain hoe afīndī hamindī simīndei hehi mamīkarī hohoanīmo-yehīmbayei,” masahūndūri.

Pita ai hoafi bokamarihendi

¹⁴ Asu Pita ai Sisasindī hoafi sowandūmo homo-rundeimbi 11 rani babidimbo nīŋgomombo pukūna hoafiyuhū yahuya, “Wandī wandafi mamī, Suda anei asu nindou bidifiri haponda Serusaremihū amarei, se ro ndanī-moatükunī tūkefeyo ranahambo hoafayahi nda hīmboyangiri kündihī nīmandimbo hīmborīndei. ¹⁵ Se hohoanīmoyeihīya, nindou nda wain hoe simīndei hehi mamīkarī hohoanīmoyeihaneī aseī, ŋga awi hapondanī ana 9 kirok siambeahaneī. ¹⁶ Ŋga ndanī-moatükunī tūkefeyo ranana Godīndī hoafi hoafīyu-randeimbi Soer hoafīmayu sūngū-ane tūkefeyo.

¹⁷ God ai hoafiyuhū yahuya, ‘Bidifiranambo si ranai akīmī tükūfemboambe

ro wandi Yifiafi munḡuambo nindou-yeiwami koandithe-heamboyahĩ.
Sihei nindowenihi nĩmorĩ asu nĩmorehi nĩmorĩ ai Godĩndĩ hoafi
hoafiyomo-rundeimbi nahurai wataporĩmbo-ndũhũmboyei.

Sihei nindowenihi nĩmorĩ hoarĩfamborĩ ai rani-poanĩmbo moatũkuni
yafogoadĩnambo nahurai hoeindumboemo
asu boagĩrĩ nindou ai yafogoadĩ-ndĩmboemo.

18 Asu rani-sĩmboani ana ro wandi ratūpuriyei-rĩhũndeimbi,
nĩmorehi nindowenihi yĩboboambo, aheiwami Yifiafi koandi-
heheanda

Godĩndĩ hoafi hoafiyomo-rundeimbi nahurai hoafĩndeimboyei.

19 Bĩdĩfiranambo si ra nafuimbohũnda

ro hepũnĩfeimbi moatũkuni sũnambe asu hĩfĩhũ nafuindamboyahĩ.

Hori, hai asu hasiheimi afĩndĩ tũkũndĩfemboe.

20 Adũkarĩ ai ahandĩ adũkarĩ hĩmboa-mupuimbo-randeimbi si ra
tũkũfekoate-yoambe anĩmbo

hũfĩhamĩndĩ ai nĩmbĩndĩrĩ-mĩndowohũ

asu amoamo ai horĩ nahurai hamburĩ tũkũndĩfimbui.

21 Rani-sĩmboani anĩmbo munḡuambo nindou ai aheimbo fehefendũrĩmbo
hũnda

Adũkarĩmbo dĩdĩbafehĩndĩ ranaheimbo aboedambo-ndeandũrũmbui,
mehu.”

Joei 2:28-32

22 Pita yahuya, “Israerĩhũndĩ nindou se wandi hoafi nda hĩmborĩndei.

Sisas Nasaretĩhũndĩ aiana rani-poanĩmbo nindouyu. God ai sihei mbusũmo
ahandĩ warĩsũḡu hepũnĩfeimbi moatũkuni ramareandĩ ra se fĩfirĩhĩndĩ.

23 God ai horombo hondũ hoafi fĩramũndũ sihai mburamboyu Sisasĩmbo
sihei warĩhũmarĩrĩ, ŋga hũrũtũmbĩ nindou ai nĩmĩ keimbi karĩhendeimbi
fihĩ tĩkorũndũmo pamarũwura yĩfĩmayu.

24 Ŋga God ai ahambo yĩfĩndĩ
asũbusĩ ŋgĩnĩndĩkoate-yoweimbi ranambeahĩndĩ botĩmarĩrĩ. Nĩmboe
sapo yĩfĩ ai ŋgĩrĩ ahambo bobohĩndĩrĩmĩndo.

25 Horombo Defit amboani ahambo yare hoafiyuhũ yahuya,
‘Ro hoeirĩhinani Adũkarĩ ai munḡuambo si wandĩ-fikĩmĩ anũḡu.

Ai wandĩ fikĩmĩ nũḡgumbo wambo ŋgĩrĩ nĩnĩ-moatũkuni amboani
asũbusĩ ndendĩrĩ.

26 Raniĩmboane ro ŋgũsũfoambe aboedĩ hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩyahũhĩ

God ai wambo aboedĩ moatũkuni refemboayu ranahambo
hĩmboayahĩ.

27 Asu se ŋgĩrĩ wambo yĩfĩ ambe-ambe rando hĩnĩŋgĩndowandĩrĩ.

Sapo se ŋgĩrĩ sũrũhoeimbi nindou kifoaro hĩnĩŋgĩmarĩworĩ ra hĩnĩŋgĩ-
ndowora yĩfĩ ambe-ambe sũmburĩndu.

28 Rananĩmbo se yangĩrĩ aboedĩ nĩḡgombo nafĩ ra yamundo-
wandĩrĩmboyahĩ.

Asu se yĩnĩ mbĩsafani ro se-dĩbo nĩmboambo afĩndĩ hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩ-
ndamboyahĩ,

16:8-11

mehu. 29 “Amoŋgo mam-anemo asu rehĩ mam-anei, ro siheimbo
anĩhondũmboanahĩ hoafehandũrĩ, sihefĩ amoao Defit ai yĩfĩmayuwambo
masamboarĩhuri. Asu ahandĩ yĩfĩ ambe rani haponda sihefĩmbo
sowahĩ anĩḡgo ho.

30 Defit ai-ana Godĩndĩ hoafi hoafiyu-randeimbi
wambo fĩfĩreandĩ God ai ahambo hoafiyundowohũya, ‘Sũḡgunambo
sihafĩ sĩrambeahĩndĩ mamĩ sihafĩ fondĩ semĩndĩmbohũnda ahambo

Buk Song

bogor+mbond+hini h+n+ngi-nd+hin+mboyahi,' mehu. ³¹ Defit ai n+nimoatükun+ tükünd+fembo ra fifireandüh+ watapor+imbo-randüh+ya, 'God ai ng+r+ ahambo yif+yeimbi+yei ngoaf+hü h+n+ng+ndir+, asu ng+r+ yif+ ambe-ambe sümbur+indu,' mehu. God ai ahand+ nendambo aboedambo-fendür+imbo Krais yif+hünd+ bot+marir+ ranahambo watapor+imbo-marand+. ³² Sisas+imboyo God ai yif+hünd+ bot+marir+. Munguambo ro hoeir+hu hohu ranahamboane watapor+imbo-ar+hünd+. ³³ Sisas+imbo God ai sünambe serümündü hafu h+n+ng+riran+ ahand+ war+hondü waran+ mbamarü. God ai horombo hoaf+mayu süngu Sisas+imbo Yifiaf+ Aboed+ masagado, raniyo asu Sisas ai sihefiwam+ koamafoareand+, ran-ane haponda se hoaf+ h+mbor+yei asu hoeir+hi ar+hünd+. ³⁴⁻³⁵ Defit ai moai sünambe hafu Sisas ramefiyu nou, nga ai hoaf+yuhü yahuya, 'Adükar+ ai wand+ Adükar+imbo hoaf+yundowohü yahuya,

"Se wand+ war+ hondün+ n+mandif+ ngaf+imbo

asu s+haf+ hürütümb+ ra s+haf+ hoareh+ h+n+ngi-nd+heapurani se h+badapuri+mboyafi," mehu.

Buk Song 110:1

³⁶ Ran+imboane Israer nindou munguambo se nda ndond+hi fifir+nd+hind+. God ai Sisas se n+m+ keimb+ karihe-ndeimb+fih+ tikor+homondei pamar+hori ranahambo Adükar+imborir+ asu ahand+ nendambo aboedambofembo nindoumborir+ kafoarir+ h+n+ng+marir+," mehu. ³⁷ Pita ai ran+ hoaf+ ra watapor+imbo-maranda nindou afind+ ranaheimbo ngusüfoambe hor+mareandüra b+d+fir+ amur+ Krais+nd+ hoaf+ sowandümo homo-rundeimb+bab+d+imbo ahamumbo düdur+hipurüh+ seiya, "Asu n+n+ nün+ngu-mand+hunda?" maseiamboyo. ³⁸ Asu Pita ai simbor+ hoaf+yundürüh+ yahuya, "Munguambo mamam+ se s+hei moaruwai hohoan+mo ra h+n+ng+nd+hi hehi simbor+ hohoan+mo süngund+hindüh+ Sisas+nd+ ndür+nambo hundürundeian+ an+imbo God ai s+hei moaruwai hohoan+mo ra amboawi mbüsümbui. Ran+süngund+hindan+ an+imbo God ai s+heimbo Yifiaf+ Aboed+ dagadürümbui. ³⁹ God ai Yifiaf+ Aboed+ saimbo hoaf+ framündü mas+hend+ ranana se, s+hei n+mor+ asu süngud+d+ n+mor+ hondü s+heimbo munguamboyo. Ran+moatükun+ ranana nindou munguambo God ai wand-anei yahundüreimb+ aheimbo hoaf+yu mas+hend-ane," mehu.

⁴⁰ Pita ai amur+ b+d+fir+ hoaf+ ran+fihi pare haya watapor+imbo-marand+. Ai hüt+hoaf+yupurüh+ yahuya, "Se h+bad+hümbö, nga nindou moaruwai hohoan+moyei-r+hündeimb+ ran+bab+d+imbo moaruwaimbo-ndahimboyei."

⁴¹ Pita hoaf+ watapor+imbo-marand+ ranai nindou afind+ ranaheimbo ngusüfoambe bot+mareandüra hundürümayeri. Ran+s+imboan+ 3,000 nindou-yei Sisas+imbo an+hondümbö-r+hindeimb+ hor+mbod+d+ ran+fihi pamareand+. ⁴² Nimoreh+ nindowenih+ ranai ran+hü Sisas+nd+ hoaf+ sowandümo homo-rundeimb+yomond+ yamund+fe hoaf+ h+mbor+yeih+ b+d+fir+ wandaf+ ranaheimbo fehefendür+mböhünda sesi mam+ sahüsih+ God+imbo d+d+ibafiyahi mar+hünd+.

Sisas+imbo an+hondümbö-r+hindeimb+ ai mam+ hohoan+mo süngumar+hind+

⁴³ Sisas+nd+ hoaf+ sowandümo homo-rundeimb+yomond+ war+süngu God ai hepün+feimb+ moatükun+ ramareanda nindou af+nd+ ranai y+h+imboyeih+ ah+n+mar+hori. ⁴⁴ Sisas+imbo an+hondümbö-r+hindeimb+ nindou ranai

mamühiyahi nîmareimbo mamamî ahei napo ra ahei mamühi nahu-
 raimayo. ⁴⁵ Ai ahei hîfi asu napo ra nindou ngorümbo sehindühi
 ranîfîhîndî kakî sahümündî hehi kakî ra nindou napokoate-yeimbîmbo
 sehi marîhündî. ⁴⁶ Muñguambo si Godîndî worambe gugureahi marîhündî.
 Asu ai ahei worambe gugureahi nîmareimbo sahüsi rîhündühi aheimayo
 napo ra nindou ngorümbo ngusüfoambe hîhîfi-hîhîfi kapeihü sehi
 marîhündî. ⁴⁷ Nindou ranai muñguambo si Godîmbo aboed-ani sei
 hohoanîmoyeia asu muñguambo nindou ranai aheimbo hîhîfi-hîhîfi-
 yahündürî marîhündî. Muñguambo si Adükari ai nindou bîdîfîrî
 semündündüra asu Sisasîmbo anîhondümbo-rîhindeimbî nindou ranai
 afîndî safî tüküfe marandî.

3

Pita ai nindou mamî tîjarî moaruwaimbü aboedîmarîrî

¹ Mamî nîmbambeahî Pita ai Son-dîbombo dîdîbafîfemböhünda Godîndî
 worîna mahüfanî. ² Ranîyo ginîrî yipurî Aboedî Yipurî sei arîhünd
 ranîkîmî nindou tîjarî moaruwaimbü mamaruwa hoeimarînerî. Ahandî
 tîjarî ra hondî ai yahurai wakîrîmîndî hayamboyo muñguambo si
 ginîrî nafîtambe ranîkîmî sahorîmîndei hei hîngîrîhoranî nîmarümbo
 nîmorehî nindowenihî Godîndî worîna heianî kakî moako-moakoyu-
 marandî. ³ Nindou ranai hoeireandane, Pita ai Son-dîbombo Godîndî
 worîna mahüfandamboyo kakî moakomayu. ⁴ Pita weimbo Son ai
 ahambo hîmboarî parînerî nîmbafanîmbo safanîya, “Yîhoehîmbo sowana
 hîmboyafî,” masafandamboyo. ⁵ Nindou ranai ahafanîmboya wambo kakî
 saimbo-mbayafanî yahu haya hîmbomayu.

⁶ Nga Pita ai hoafîyundowohü yahuya, “Ro moai kakî sîhambo saimbo
 sahamîndîhî, nga ro sîhambo mamî-moatükunî ndahanînîmboyahî.
 Sisas Kraiss Nasaretîhündî ahandî ngîndînambo botîyafî hawa hafî,”
 mehundo. ⁷ Ranîyu Pita ai ahandî warîhondü watîjarî kîkîhîramündü
 mbura botîmarira nîmehünou ahandî tîjarî asu yimîndîho ranai
 ngîndîramîndîwöhü botîmefiyu. ⁸ Ai horîpîrîhoei piyu nünju mbura mahu.
 Ai Pita weimbo-babîdîmbo Godîndî worambe hu nünju wakîreandühi
 hohorîpî-hohorîpîyu randühi Godîmbo adükar-ani mehu. ⁹⁻¹⁰ Muñguambo
 nindou ranai fîfîrîhîndî sapo nindou ranaiyu Godîndî worî ginîrî yipurî
 Aboedî Yipurî sei arîhündî ranîkîmî nîmarümbo kakî moako-moakoyu-
 marandî. Asu hapondanî hoeirîhoranî nindou-mayu ranai hoahoanguhü
 Godîmbo aboed-ani yahu hoafîmayua nindou ranai nünjure-hayamboyo
 ranî-moatükunî ra tüküfefeyo sei hehi mahepünahîndî.

Pita ai Godîndî worambe hoafî bokamarîhendî

¹¹ Nindou-mayu ranai Pita weimbo Sonîmbo kîkîhîrapümündî
 nünjuambe nîmorehî nindowenihî afîndî ranai hepünahi hehi
 Soromonîndî yibadî sei arîhündî Godîndî worambe ranînambo
 pîpîmayei hei. ¹² Pita ai nindou afîndî mahüsi ra hoeireandürî haya
 hoafîyundürühî yahuya, “Israetîhündî nindou se nîmboe hepünehînda?
 Se nîmboe yîhoefîmbo hîmboapoayei ahafandî ngîndî asu ai-ana
 mbumundî nindowambo mbayafandî nindou ra aboedîmarînerî sei
 hehimboa? ¹³ Abraham, Aisak, Sekop asu sîhefî amoao-yei God ai
 ahandî ratüpuriyu-randeimbî Sisas ahambo ngîndî masagado, nga
 se hîfokoe-fimböhünda hürütümbî nindou-yei warîhümarîhorî. Pairat

ai aboedambo koarìhefimbo hohoanìmoyuwane, asu se Pairatìmbo seiya, ‘Ro moai Sisasìmbo aboedambo koarìhefimbo hohoanìmoyefì,’ masei. ¹⁴ Se moai aboedì sürùhoeimbì ranahambo hohoanìmoyei, nga ahambo semündümbo hündì-mayo ranìyo asu yifariyu nindou hìfokoare randeimbì-mayu ra masahorìmìndeì. ¹⁵ Se nindumbo koadürümbo-koadürümbo yangìrì nìngombo nafì semìndìndürì hombo-mayu ra hìfokoamarìhorì ranahamboane wataporìmbo-rìhu arìhündì. ¹⁶ Sapo se nindou hoeiarìhorì nda se fìfirìhorì, ro Sisasìmbo anìhondümbo-arìhoandì ranìmboyo nindou tìnarì moaruwai nda aboedìmefiyu. Se munguambo aboedì hamìndì tükümefiyuwa hoeiarìhindì ra Sisasìmbo anìhondümbofe ranìnamboyo.

¹⁷ Amongo-mami asu rehi-mami, ro fìfirìheandì se Sisasìmbo ramarìhorì ra moai sìhei bobogorì nindou ranì-babìdìmbo nìni-moatükunìyo ramarìhindì ra fìfirìhindì. ¹⁸ God ai ahandì hoafì hoafìyomo-rundeimbì-yomondì yasìmondì süngure hoafìyuhüya, ‘Krais ai asübusì ndemündü haya yfìndümbui,’ mehu. Ranìyo asu God ai haponda anìhondü ndanìsüngure hìnìngìmareanda tükümefeyo.

¹⁹ Ranìmbo-anìmbo se sìhei ngusüfoambe hohoanìmo ngorü süngundìhindühì God sowana hìhìrìndahi dìdeiyani anìmbo asu sìhei moaruwai hohoanìmo ra amboawi mbeyahuamboane. Rananìmo Adükari ai fi hefe nìmarìmbo si ra koandìhembui. ²⁰ Rawehindì anìmbo God ai nindou sìheimbo fehefendürìmbo kafaorirì hìnìngìmarirì Krais Sisas ra, koandìherümbui. ²¹ Sapo horombo ahandì hoafì hoafìyomo-rundeimbì-yomondì yasìmondì süngu hoafìmayu süngu. Sisas ai sünambe nüngu ngumbo God ai mungu-moatükunì sìmborì tükümemo hoafìmayu ranambe tükündüfimbui. ²² Horombo Moses yahuya, ‘Nindou mami ro nahurai Godìndì hoafì hoafìyorambo Adükari God ai seambeahìndì kaboadirì hìnìngìndirümbui. Asu munngu-moatükunì ai hoafìyuweimbì ra süngundìhindì,’ mehu. ²³ Nindou Godìndì hoafì hoafìyu-randeimbì ahandì hoafì hìmborìyo süngufekoate-ayei ana, God ai hìfokoandeira yfìndeimboyei asu ngìrì Israerìyei sìrambeahìndìndeì.

²⁴ Nindou Godìndì hoafì hoafìyomo-rundeimbì Samuer nüngumbe peyo haya sìnimbo ahandì wagabe ra munguambo mami ranì hoafìyo wataporìmboru homombo asu hapondanambe tükefeyo. ²⁵ Se-ana Godìndì hoafì hoafìyomo-rundeimbì ahamundì ahurì mam-anei. Asu God ai sìhei amoa mami-babìdìmbo hoafì fìramündü masìhendì ra sìheimbo-hündamboane. Ai sìhei ape Abrahamìmbo hoafìyundowohü yahuya, ‘Sìhafi ahurì ranahambo süngunambo anìmbo munguambo nindou ndanì hìfìhü anìboadei ranaheimbo aboedì-aboedì-ndìheandürì-mboyahì,’ mehu. ²⁶ Sìheimbo aboedì-aboedìfendüra sìhei moaruwai hohoanìmo hìnìngìfemböhünda God ai weangurühì ahandì ratüpuriyu-randeimbì Sisas sìheimbo sowahì koamarìherü,” mehu.

4

Pita weimbo Sonìmbo kansìrìndì hìmboahü papì-hoafìmarupìrì

¹ Pita ai Son-dìbo nìmorehì nindowenihìmbo wataporìmbo-rìnandürühì nìmbafandambe, Godìmbo sesì sìhou-rundeimbì-yomo, ami Godìndì worì hìfandìrundeimbì-yomondì bogorì-yomo asu Sadyusi-yomo ai aheimbo sowahì hafomo tükümefundì. ² Ahamumbo ngusüfoambe moaruwai

marapuri ra sapo Kraisiñdi hoafi sowandifani hafani-rinandeimbi ranai nindoumboya, Sisiñdi nginindinambo yifihündi botindahimboyei hoafi ra yamundi-marineanda ranimboyo ahafanimbo ngusüfoambe nginindimarupiri. ³ Suda-yafe bogori nindou ranai Pita weimbo Sonimbo kikhirupindümo houmbo papi-hoafiyopirimbo mehomo. Nga asu nimbfembo yangiri-mayoambo sümbo papi-hoafiyopirimboane yahomo houmbo karabusambe hiningimarupiri. ⁴ Pita, Son ai wataporimbo-marinanda nindou afindi ranai hoafi wataporimbo-marinandi ra himboriyei hehi Sisiñdi anihondumbo-marihindi. Nindou ahafandi hoafi himboriyei hehi anihondumbo-marihindi ranana 5,000-yei.

⁵ Süngunambo ngörü sinambo Suda-yei hifandirundüreimbi, bogori nindou asu ahinümbi hohoani mo yamundu-rundeimbi ai Serusarem ngoafihü mafandundi. ⁶ Godimbo sesi sihou-rundeimbi, Anas, Kaiapas, Son, Areksander asu munguambo Godimbo sihou-rundeimbi-yomondi fikimindi ai-amboani ranihü mafandihindi. ⁷ Ai Pita weimbombo sowapündümo ahamundi himboahü hiningirupiri houmbo düduripirühi yahomoya, “Se nini-nginindinamboyo rani-moatükuni ra ramarineanda?” mehomondamboyu.

⁸⁻⁹ Pitandi fiambe Yifiafi Aboedi ranai tüküfehüyo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Hifandi-rundeimbi asu bogori nindou, se nindou tñari moaruwaimbü ranahambo aboedi moatükuni ramarhoandi ranimboyo yihoehimbo düduwefundi? Asu düdi aboedimariri yahomomboemo yihoehimbo düduwefundi? ¹⁰ Refe ana ro hohoani moyehani munguambo se-anemo asu Sudahünd-anei nda fifirindhindi, nindou ranai ana Sisi Nasarethündi ahandi ndürinamboyo aboedi tüküme fiyu. Se nini keimbi karihendeimbi fihitikorihorimindei pamarihori, nga asu God ai yifihündi botimariri. Nindou ndanai tñari moaruwaiyusi, nga Sisiñdi nginindinambo aboedifi haya haponda sihei wagabe ndanüngu. ¹¹ Sisi ai ana,

‘Kambohoani worimboru-rundeimbi nindou ai ambe mehomoyosi, nga asu wori nginemindimbohünda bogimondi kambohoani noumbofi tüküme fiyu.’

Buk Song 118:22

¹² Sisiñdi yangiriyo hifi ndanihü God ai nindou aboedambofembo nginindi masagado. Ahandi süngu animbo sihiri aboedambo-ndahumboyefi asu ai yangiri animbo nindou aboedambo-ndeamunimbui,” mehu.

¹³ Suda-yafe bogori nindou ranai fifirundi Pita weimbo Son ai moai skuri-yafani, nga moanindi nindou-yafani yihimbokoate-watapori-mayafandamboyo nindou ranai mahepünafundi. Raniyo horombo Sisi babidimbo hoahoangomo marundi ra ai fifiramarundi. ¹⁴ Nimboe sapo nindou aboedimarineri ranai ahafandi fikim manünguwamboyo asu ahafanimbo nini akidou-amboani hoafikoate-memo. ¹⁵ Suda-yei bogori nindou ranai hoafimemonda Pita ai Son-dibo tüküyafine hena mahafani. Ai hafandanayo bogori nindou ranai nimarimombo ahamundihoari bogo simbori ndüwurimefundi. ¹⁶ Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ndanahafanimbo nini nününgu-mandihupira? Munguambo nindou Serusarem ngoafihündi ai fifirindhindi sapo ai hepünfeimbi moatükuni ramarineandi ra. Nga rani wambo asu sihiri ngiri didimondefühi wani mbisefi. ¹⁷ Nga rani hoafi ra munguambo nindoumbo

goago wakinde-amboembohūnda yowanī mbīsefomboane. Yowanī mbīsefanī anīmbo nindoumbo Sisasīndī ndūrī ranahambo wataporīmbo-yondūrīkoate-mbeyafandamboane,” mehomō.

¹⁸ Ai asūkaiyomō mīngīyomō hūrīhauṗrī houmbo yahomopīriya, “Se yowanī Sisasīndī ndūrī ranahambo nindoumbo wataporīmbo-yondūrī asu yamundīfendūrī-raṗoanī,” mehomō. ¹⁹ Nga asu Pita ai Son-dībo simborī hoafīyafandūhī safanīya, “Nīne-hohoanīmo God ai yīfirayū ra se tūrūboadundī. Ro sīhamundī hoafī sūngu-mandīhoyo asu Godīndī hoafī sūngu-mandīhoyo? ²⁰ Sapo ro nīne-moatūkunī hoeirīho asu hoafī hīmborīye marīhoandī ranahambo wataporīmbo-hūndambo ngīrī ro yafambe kīkīhī-ndīhoamīndehī,” mehu.

²¹ Ai moai ahafanīmbo karabusi-fepīrīmbo nafī fīfīrundī, sapo nindou muṅguambo ai hepūnīfeimbī moatūkunī ramarīneandī ranīmbo Godīmbo adūkar-ani seiḥū wambo. Ranīyo Suda-yei bogorī nindou ranai Sisasīndī ndūrī ranahambo wataporīmboyo asu nindou yamundīferambo ngīnīndī hamīndī yowanī yahomō mburumbo asūkai aboedambo koamarīhauṗrī.

²² Nindou hepūnīfeimbī moatūkunī rarīneandūhī aboedīmarīnerī ranana 40 hīmbanī ngasūnde-andeimbīyu.

Anīhondūmbo-rīhindeimbīyei dīdībafīfe hoafī

²³ Suda-yafe boboagorī ranai Pita weimbo-babīdīmbo hoafī dīdīboado-marundī. Ranīyafanī ranīhūndambo ai mamī anīhondūmbo-rīhindeimbī aheimbo-so hīhīreafīne hafanī Godīmbo sīhou-rundeimbī bogorī asu Suda-yafe boboagorī wataporīmbo-marundī ra wataporīmbo-marīnandī.

²⁴ Sisasīmbo anīhondūmbo-rīhindeimbī nindou ranai ranī hoafī ra hīmborīyei hehī muṅguambo Godīmbo dīdībafīyeihī seiya, “Adūkarī serandī hīfī, sūnū, sīrīwara asu muṅgu-moatūkunī ranambe eṅgoro ra nafīmarandī. ²⁵ Horombo yīhoefī amoao Defit sīhafī ratūpuriyu randeimbīmbo Yīfīafī Aboedīndī sūngu se hoafīyafūhī safīya, Nīmboe muṅguambo hīfīhūndī nindou ra ngīnīndayei?

Asu nīmboe nindou ranai ngusūfo hohoanīmo-koate hoafī fīrarīhūmūndī?

²⁶ Hīfīnīndī adūkarī boboagorī nindou ranai yīfīarīmbo yahomō houmbo gugurīyafu hoafī fīrarīndūmo.

Ran-ane hīfīandī-rundeimbī boboagorī ranai

Adūkarī asu Kraīs nindou aboedambofembo kafoarīrī hīnīngīmarīrī ahafanīmbo hīfīnambo-fepīrīmbo hoafī fīrarīndūmo,’ masafī. *Buk Song 2:1-2*

²⁷ Herot, Pondius Pairat, Suda-yafe ndīfo asu Suda ai Serusarem ngoafīhū mamūhīyahi Sīsās Kraīs sīhafī ratūpuri, ratūpuriyu-randeimbī se nindoumbo aboedambofembo kafoarīworī hīnīngīmarīworī ranahambo hoafī fīmarīhūmūndī. ²⁸ Nindou ndanai ndanī-moatūkunī ramarīhīndī ra sīhafī yīfirī sūnguyo, sapo se horombo sīhafī ngīnīndīnambo hoafī fīrandīfūhī ndanī-moatūkunī nda tūkūmbīfeyo-wamboane safī masīhawandī sūnguyo. ²⁹ Asu haponda Adūkarī se yīhoefīmbo yīhīmbombīyeia sei hehī hoafī wataporīmbo-marīhūndī ra hīmborīndafī. Sīhafī ratūpuriyefī-rīhūndeimbī yīhoefīmbo fandīhawamunanī anīmbo yīhīmbokoate-sīhafī hoafī ra wataporīmbo-ndīhumboane. ³⁰ Asu se sīhafī warī aṅgūnūmbī nendīyei-wamī nandowandūranī aboedīndahīndūhī

Sisas sihafî ratüpuriyu-randeimbî ahandî ndürî süngu hepün+feimbî moatükunî ratüpuriñdafî.”

³¹ Ai rarîhi Godîmbo dîdîbafîyei kîkîrî+hümündianîyo, worî guguriyahi nîmareimbîmayo ranai yabadîmarandî. Ranîyo Yîfiatî Aboedî ranai ahei fiambe tüküfehüyo yîhîmbokoate Godîndî hoafî ra wataporîmbo-marîhündî.

Sisasîmbo anîhondümborîhindeimbîyafe fehefe hohoanîmo

³² Munguambo anîhondümborîhindeimbî ranai hohoanîmo mamamberîhi hehi mamî hohoanîmo süngumarîhindî. Ranîyo asu ahei napo ra moai yîhoefî yangîr-ane sei, nga nindou mamamî ahei napo ra munguambo aheimayo. ³³ Hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai God Sisasîmbo yîfîhündî botîmarirî hoafî wataporîmbo-marundî ra ngîndîndîyo. Ranîyo asu God ai nindou ranaheimbo fehendürîmbo hohoanîmo-yundürîhi afîndî aboedî-aboedî-mareandürî. ³⁴⁻³⁵ Nindou afîndî ranambeahîndî moai mamî ai-amboanî nîndî-moatükunî mbonîmboramündu. Nindou hîfî asu woreimbî-mayeî ranai kakîfîhi koarîhehi mburîhü kakî ra sahümundî hei hoafî sowandümo homo-rundeimbîmbo sehinda ai nindou napokoateyimbî mbonîmbo-rîhümündianî yimburundürî marundî.

³⁶ Nindou mamî ahandî ndürî Sosep ranîhü manüngu asu ranîyo hoafî sowandümo homo-rundeimbî ai ahambo ngorü ndürî Barnabas kamafoarüwuri. Ndürî Barnabas ranana ahandî nîmîndî ra ngusüfoambe ngîndîramîndî randeimb-ane. Asu aiana Rifai sirambeahîndî Saiprusîhündîyu. ³⁷ Ai hîfembüyu hayamboyu hîfî ra kakîfîhi sai mbura kakî ra semündü hu hoafî sowandümo homo-rundeimbîmbo masagapuri.

5

Ananias asu Safaira yîfîmayafe

¹ Nindou mamî, ahandî ndürî Ananias, ai ahandî nîmorehî Safairadîbo hîfî bîdîfirî nindou ngorümborî kakîfîhîmbo masabînando. ² Ai kakî ra ahambohündâ bîdîfirî masîhenda nîmorehî ai-amboanî fîfîreandî. Nga asu bîdîfirî yangîrî semündü hu hoafî sowandümo homo-rundeimbîmbo masagapuri.

³ Asu Pita ai hoafiyundowohü yahuya, “Ananias, nîmboe Satan ai sihafî hohoanîmoambe nîmarümborî Yîfiatî Aboedî ranahambo wosîhoafîrandühi kakî hîfî-hündî masowandîfî ra bîdîfirî dîbonapî-marowanda? ⁴ Se hîfî masowandî ra sihafî hohoanîmo yangîrîyo, asu kakî masowandîfî ra se nîndî-moatükunî refemboayafî ra sihafî hohoanîmo yangîrîyo. Nga asu nîmboe se rasüngu-marowanda? Yîhoefîmbo-yopoanî wosîhoafî hoafîmayafî, nga Godîmboyo wosîhoafî hoafîmayafî.”

⁵⁻⁶ Pita ai hoafîmayuwa Ananias ai hîhîmborî-yuhündamboyu yîfî pîmayuwa akohoandî nîmorî ai ahandî fî-nîmoko ra hoearînambo hîmondîwuri sowarîndümo homo dîbonapîmarüwuri. Ranîyo nindou afîndî ranai ranî hoafî ra hîmborîyei hehi yîhîmbomayeî. ⁷ Ahandî nîmorehî ai ranî-moatükunî ramefeyo ra moai fîfîreandî, ranîyo ngîmî awa hohayamboyanane, ai asûkai maho. ⁸ Pita ai ranahambo düdeandühi yahuya, “Se hoafîyafîndîrî, hîfî-hündî kakî masowandîfe ra ndearamboyawai?” mehuamboyo. Asu sîmborî Safaira ai hoafîyowohü yahoya, “Yîndî, ra ndearîyo,” mehuamboyo. ⁹ Asu Pita ai ahambo sîmborî hoafiyundowohü yahuya, “Se nîmboe sihafî nindowenîhî-dîbo

Adūkar+ndi Yifiafi ranahambo refe hoeifembo hoafi fi+mar+ndi+fea? Hoeiro, nindou si+hafi nindowenihambo hifi+kamaruwuri ranai yipur+kim+an+ngomo. Asu si+hambo amboani ndowandūmon+ni ngomo hifi kandun+in+moemo,” mehuamboyo. ¹⁰ Hoafi ni+ngoambe Safaira ai Pitandi yirikim+peyo yifi+mayo. Raniyo nindou akohoandi ranai si+fomo hoeirunda yifi+mayowamboyo sowandūmo homo ahandi nindowenihandi fikim+ hifi kamarundi. ¹¹ Raniyo Kraisi+ndi nendi+yei asu amuri bidifiri rani+yei rani hoafi ra h+mbori+yei hehi y+h+mbomaye.

Hoafi sowandūmo homo-rundeimbi ai hepūnifeimbi moatūkuni ramarundi

¹² Hoafi sowandūmo homo-rundeimbi ai nindou+yei mbusūmo hepūnifeimbi moatūkuni ramarundi. Raniyo an+hondūmbo-r+hindeimbi nindou ranai God+ndi worambe Soromon+ndi Yibadi sei ar+hūndi ran+hū gugur+mehindi. ¹³ Nindou bidifiri ranai moai ai-bab+idimbo fandi+hindi, nga ai aheimbo ah+nimaye. ¹⁴ Raniyo ni+morehi nindowenih+ af+ndi ham+ndi ranai Adūkar+imbo an+hondūmbo-r+hindūhi, asu wean+guruhi an+hondūmbo-r+hindeimbi maniboadei aheifih+ pamar+hindi.

¹⁵ Ran+imbo-hūndamboyo nindou ranai an+gūnūmbi nendi fufur+hūmūndindūri hei nafi hohū fond+wam+ asu hoapar+ foas+hi hehi kur+mar+hindūri. Ai hohoan+mo+yeih+ya, Pita ai ngu ngasūndeandan+ hūfi+ham+ind+nambo ahandi hūfi+ham+ndi+hūndi yifiafi ranai boakim+ifoareanda sei hehi. ¹⁶ Serusarem ngoaf+kim+i ngoafi adaburo ran+hūndambo nindou af+ndi ranai an+gūnūmbi asu moaruwai nendi ni+mareimbi fufur+hūmū-ndindūri tūkūmehindi. Raniyo nindou mun+guambo ranai aboed+mehindi.

Suda+yafe bogori ai hoafi sowandūmo homo-rundeimbi+mo yowan+ mehomopuri

¹⁷ Hoafi sowandūmo homo-rundeimbi ai rani+moatūkuni ra ramarunda God+imbo si+hou-rundeimbi ai Sadyusi-bab+idimbo ng+n+ndi-memo. ¹⁸ Raniyo ahamumbo kiki+iri+pundūmo mburumbo karabusambe h+n+ng+marupuri. ¹⁹ Nga asu ni+mbokoani Adūkar+ndi sūnambeah+ndi nendi ai karabus wor+ yipur+ ra sūbūd+mar+henda tūkūmefundi. Raniyo sūnambeah+ndi nendi ranai hoafiyuhū yahuya, ²⁰ “Ngomo God+ndi worambe ni+ngomombo ni+morehi nindowenih+imbo si+mbori hohoan+mo ranahambo watapor+imbo-ndundūri,” mehupuri. ²¹ Raniyo hoafi sowandūmo homo-rundeimbi ranai rani hoafi ra h+mbori+yomo houmbo God+ndi wor+na siambe hondū homo ni+morehi nindowenih+imbo yamundi-marundūri.

God+imbo si+hai-randeimbi ai ahandi wandafi-bab+idimbo tūkūyafundūhi+yomo Suda+yei kans+r asu bogori hondū ahamumbo gugur+fe watapor+imbo hoafimemo. Raniyo nindou bidifiri hoafi sowandūmo homo-rundeimbi+mo karabus worambeah+ndi sepuri+m+ndi+imbo koamari+houpuri. ²² Nga asu nindou ranai homo h+imboyomondane, hoafi sowandūmo homo-rundeimbi ranai karabus+ worambe moai ni+mar+mo. Raniyo h+iri+yafu homo Suda+yei bogori ranahamumbo hoafimemopuri.

²³ Ai homo hoafiyomondūhi yahomoya, “Karabus wor+ yipur+ ra paru mburumbo karabus hifandi+ru-rundeimbi ai yipur+ hifandu man+ngomo. Nga asu yipur+ sūbūd+hoe+hū h+imboyefane, wor+ yang+ri+ mafondaro,” mehomo.

²⁴ Karabus wor+ hifandi+ru-rundeimbi+yomondi bogori+yu asu God+imbo sesi

sîhou-rundeimbi-yomo ai ranî+moatükunî ranahambo nününgufemboyo yahomo houmbo afîndî hohoanîmo-memo.

²⁵ Nindou mamî ranai sünî hoafîyupurühî yahuya, “Hîmborîyomo, nindou se karabusîmarüpürî ranana Godîndî worambe nîmorehî nindowenihîmbo yamundundürühî mbanîngomo,” mehu. ²⁶ Ranîyo bogorîmayu ranai ratüpürîyomo-rundeimbi sepürîmündü haya homo hoafî sowandümo homo-rundeimbi ra masîwapundümo. Nga asu nindou yamundîmarundürî ranaheimboya, “Yîhoefîmbo nîmoeinambo ndîhümünîmboyei,” yahomo houmbo moai nî+nî nününgurüpürî.

Hoafî sowandümo homo-rundeimbi ranai yîhombokoate-kansîrîmbo Godîndî hoafî wataporîmbo-marundî

²⁷ Karabus hîfandîrundeimbi nindou ranai sowapurîndümo homo gugurîyafu wataporîmbo-marundî ranambe Suda-yei bogorî-yomondî hîmboahü wagabe hî+nîngîmarupürî. Godîmbo sîhai-randeimbi ai düdureapurühî yahuya, ²⁸ “Ro sîhamumbo nîmorehî nindowenihîmbo nindou ranahandî ndürî ranahambo wataporîmbo yowanî masefî. Nga se wataporîmbo marunda munnguambo nindou Serusarem ngöafîhü ranai sîhamundî hoafî ra hîmborîmayei. Ran-ane se yîhoefîmboya, se-rurî nindou ranahambo hîfokoamarüwuri yahomo houmbo papîhoafarîmunî,” mehomondamboyu. ²⁹ Asu Pita ai hoafî sowandümo homo-rundeimbi bîdîfîrî-babîdîmbo nîngomombo sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Ro Godîndî hoafî yangîrî anîmbo süngundîhumboyeifî, nga ngîrî hîfî ndanîhündambo nindou-yei hoafî ana süngundîhundî. ³⁰ Se Sisasîmbo nîmî keimbi karîhendeimbiîfîhî tikoründümo parüwuri mburümo hîfokoa-marüwuriyosi. Nga sîhefî amöao-yei God ranai yîfîhündî botîmarirî. ³¹ God ai sünambe serümundî hafu ahandî warîhondü waranî nindou sîhefîmbo aboedambofembo bogorîmborirî hî+nîngîrîra anüngu. Ahandî süngu anîmbo munnguambo Suda ai moaruwai hohoanîmo hî+nîngîndîhindühî aboedî hohoanîmo süngundîhinda ahei moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbüsümbui. ³² Ranî-moatükunî God ai ramareandî ra hoeirîhu hoahu anîhond-ane sefî wataporîmborîhu arîhundî. Asu Yîfiáfî Aboedî ai-amboanî anîhond-ane yaho arandî. Asu munnguambo nindou dîdîyei Godîndî hoafî süngurîhinda ranaheimbo Yîfiáfî Aboedî sagadürî arandî,” mehu.

Gamarier ai kansîrîmboya hoafî sowandümo homo-rundeimbi mbo hî+nîngîrou-safîndüpürî mehu

³³ Pita ai ranî hoafî ra hoafîmayuwa Suda-yei bogorî nindou ranai ngî+nîndîyomondühî hoafî sowandümo homo-rundeimbi ranahamumbo hîfoköfepürîmbo hohoanîmo-memo. ³⁴ Nga gugurîyafu wataporîmbo-marundî ranambe ahînûmbî hohoanîmo yamunde-randeimbi nindou Farisîhündî mamî ahandî ndürî Gamarier ahambo ahî+nîyei rîhündeimbi manüngu. Ranîyu hoafî sowandümo homo-rundeimbi ranahamumbo gugurîyafu wataporîmbo-marundî ranambeahîndî akîdou tükümbeafundî mehu. ³⁵ Hoafî sowandümo homo-rundeimbi ranai botîyafu houmbo homondane Gamarier ai kansîrî ranahamumbo hoafîyupurühî yahuya, “Israer nindou se ranî-moatükunî ra hohoanîmondîmo hoieindundühî anîmbo randundî mehupürî. ³⁶ Se Tadius tüküfî manüngu ra fîfîrundai. Ai hoafîyuhü yahuya, ‘Ro adükarî bogorî nindou-anahî,’ mehua 400 nindou

ahambo süngumaruri. Nga ahambo gafman ai hifokoamariwura ahambo süngururü-rundeimbî ai fefondühî ahamundî ratüpuri ra hîningîmarundî. ³⁷ Asükai süngunambo gafman ai ndürî semîndambe Garirihündî nindou mamî ahandî ndürî Sudas amboanî gafmani-babîdî yifiarîmbo nindou bîdîfirî masepurîmündu. Ai ahambo süngururü-rundeimbî masepurîmündu, nga ahambo hifokoa-marîwuramboyo ahambo süngururü-rundeimbî ranai mafoundî. ³⁸ Ranîmboane ro haponda sihamumbo hoafehapuri, Se nindou ndanahamumbo nînî nünüñgufepurîpoanî. Ranî-moatükunî ai rawarundî ra hîfî ndanîhündambo nindou-yomondî ratüpurayo ana, ngîrî aboedîndo. ³⁹ Asu ranî-moatükunî ra Godîndî-mayoayo ana, se ngîrî yowanî mbîsîmo kîkîhî-ndüpurîndümo. Rawarundî ana, se God-babîdîmbo-anemo yifiar-ayomo,” mehuamboemo.

⁴⁰ Suda-yafe bogorî ranai Gamarierîndî hoafî süngurundî hoafî sowandümo homo-rundeimbîmbo mîngîyomo hürîhouapura mahomondamboyo buburupurî mburumbo moanî koarîhoupurühî yahomoya, “Se yowanî nîmorehî nindowenîhîmbo Sisasîndî ndürî ranahambo watarîmbo-yondürîpoanî,” mehomopuri.

⁴¹ Ranîyo hoafî sowandümo homo-rundeimbî ranai hîhîf-hîhîfî kapeihî mahomo. Sapo God ai ahamumbo Sisasîndî sünguna tîñrîfo masagapurî ranîmbo. ⁴² Ranîyo munguambo si Godîndî worambe asu nindou-yei worambe homo aboedî hoafî yamundî-rundürühî nindou ranaheimboya, Sisas Kraîs ranana God ai ahandî nendambo aboedambo-fendürîmbo kafoarîrî hîningîmarîr-ani, mehomo.

6

Hoafî sowandümo homo-rundeimbîmbo fehefembo nindou 7 kafoaru hîningîmarupurî

¹ Ranî-sîmboanî süngurîhindeimbî ranai afîndî hamîndî tükümehîndî. Ranîyo asu süngurundeimbî Grik hoafî hoafümbî ai Aram hoafî hoafümbî ranahamumbo ngînîndîmarundürî. Ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, “Munguambo si sehündî nindou sesîkoate-yeimbî ranaheimbo farîhehindürî arîhündî, nga nîmorehî kai rohündî ranaheimbo ana moai farîhehindürî rîhündî,” mehomo. ² Ranîyo hoafî sowandümo homo-rundeimbî 12 ranai munguambo süngurîhindeimbî mborai yahomo hürîhoundürî houmbo hoafîyomondühî yahomoya, “Asu ro Godîndî hoafî bokarîhefe ra hîningîfe hefe sesî yimbufe ana, aboedî hamîndîyopoanî. ³ Ranîmboane wandafî mamî se siheiambeahîndî nindou 7 ndofe fîfirîfe hohoanîmo asu Yifiafî Aboedî ahamundî fiambe nîmarîpureimbî kaboadu hîningîndüpuri. Rananîmbo sihîrî ranî ratüpuri ra hîfandîmbo ahamumbo hîningîndîhu-purîmboane. ⁴ Rananîmbo asu ro nindoumbo Godîndî hoafî yamundîfe asu dîdîbafîfe ra randîhumboane,” mehomo.

⁵ Munguambo nindou ranai ranî hohoanîmo ranahambo yifîrîmayei. Ranîyo Stifen ngînîndî anîhondümbore haya Yifiafî Aboedî ahandî fiambe adükarî nîmaroweimbîyu, Firip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas asu Nikoras Suda-yafe ndîföhündî ahei rotu süngureandeimbîyu. ⁶ Nindou ranahamumbo hoafî sowandümo homo-rundeimbî-yomondî hîmboahü hîningîmarupurî. Ranîyo ranî ratüpuri ra refembohünda kafoefe hîningîfembo ahamundîwamî warî nandu houmbo dîdîbafîmefundî. ⁷ Ranîyo Godîndî hoafî ranai munguambo hîfî hoahoangohü Serusaremîhü

nindou süngurî+hindeimbi ranai adükari tükümehindi. Ranîyo asu Godîmbo sîhou-rundeimbi afîndî ranai hoafi ra hîmbori+yomondühi anîhondümbo-marundi.

Suda ai Stifenîmbo papî+hoafi+maruri

⁸ Stifenîmbo God ai aboedi+aboedi+rirühi ngîni+ndî masagadowa nîmorehi nindowenihîyei mbusümo hepüni+feimbi moatükuni yare marandi. ⁹ Asu Suda-yafe rotu, moani ratüpurambeahîndî aboedambomehîndî sei arîhündî ranambeahîndî nindou bidîfîri ranai tüküyafu Stifen babîdîmbo hoafînambo sîmbori hoafi-memo. Aiana Sairini, Areksandria ngoafi asu Sisiria, Esia profens hündi-yomo. ¹⁰ Nga asu Yifiafi Aboedi ranai Stifenîmbo farîherühi ahandî hoafi ranai ngîni+ndîyo haya ndori+hoeimbi+mayoa moai ai-babîdîmbo hoafînambo sîmbori+sîmbori-yomo.

¹¹ Ranîyomo nindou bidîfîrambo dîbo hütî-hütî-marüpurî ho hoafi+yowohüya, “Ro hîmbori+yefanî Stifen ai Moses asu Godîmbo tîrîfoefe hoafîmayu,” yahombo. ¹² Ramehomo-ndamboyo Suda-yafe bobaogorî, ahînümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbi asu nindou muŋguambo aheimbo ngusüfoambe moaruwai-marandüri. Ranîyo homo Stifenîmbo kîkîhîrundümo houmbo Suda-yafe bobaogori-yomondi fandife hoafi fîfîrîfe ranambe sowaründümo mahîfomo. ¹³ Ranîyo nindou bidîfîri sowapurîndümo hîni+ngîmarupurî tîkefehefe Stifenîmbo wosîhoafori+yuhüya, “Nindou ndanai ana Godîndî wori asu Mosesîndî ahînümbî hohoanîmo ranahambo tîrîfoefe hoafîmayu. ¹⁴ Ro hîmbori+yefanî ai hoafi+yuhü yahuya, “Sisas Nasaretîhündî ai worî nda bîrîboade mbunda asu Mosesîndî hohoanîmo horombo sîhefîmbo masendî ra ngorü-süngundeambui,” mehu,” mehomo. ¹⁵ Muŋguambo nindou hoafi fîfîrîfembo gugurîmefundî ranai Stifenîndî ngusümboarambe hoeirundane, ahandî ngusümboari ranai sünambeahîndî nendî-yomondi ngusümboari nahuraimayo.

7

Stifen ai kansîrîmbo hoafi bokarîmarîhendî

¹ Godîmbo sîhai-randeimbi adükari bogorî ranai Stifenîmbo düdurirühi yahuya, “Ndani-moatükuni wataporîmbo-arundi ra anîhondüyo?” mehuamboyo. ² Asu sîmbori Stifen ai hoafi+yuhü yahuya, “Amoŋgo man-anemo asu ape mam-anemo, awi se wandî hoafi hîmbori-yomo. Sîhefî amoa Abraham ai Haran ngoafi+nambo hokoate Mesopotemia hîfîhü nguambe Adükari God Ngîni+ndeimbi ranai ahambo-o tükümeŋfiyu. ³ Ranîyo God ai hoafi+yundowohü yahuya, “Sîhafî hîfî asu fikîmîni+ndî hîni+ngîndo hawa ngorü hîfî ro nafiindahani ranînambo ngafi,” mehundo. ⁴ Ranîyo Abraham ai Kardîa hîfî hîni+ngîre haya hu Haran ngoafi+hü manüŋgu. Asu ahandî afîndî ai yîfîmayuamboyo God ai koamarîheira haponda se anîngomo ndani+hü hîhîrîfî sünî manüŋgu. ⁵ God ai moai Abrahamîmbo hîfî ra akîdou-amboani kîkîreando. Nga Abraham ai nîmorîkoate-yuambe God ai hoafi+yuhüya, “Hîfî nda ndahanînani sîhafî nîmorî asu ahurîhoandi ahei hîfîndîmboe,” mehundo. ⁶ God ai Abrahamîmbo ndare hoafi+yundowohü yahuya, “Sîhafî ahurîhoandi ranai hîfîkoate-ndei hehimbo ngorü nindou-yei hîfîhü ŋgei nîmboeimboyei.

Ranan+mbō nindou ran+ hif+hünd+ ranai 400 h+mban+ aheimbo moan+ ratūpuriyei rihündeimb+mbō nd+hindürü+ moaruwaimbo-nd+hindür+imboyei. ⁷ Nga asu süngunambo ana nindou d+diyei aheimbo moan+ ratūpuriyei rihündeimb+mbō-ar+hindür+ ranaheimbo t+ñ+rifo ndahandür+imboyah+. Asu süngunambo ahei n+mor+ ai ran+ hifi ra h+n+ng+nd+ihi hehi ndü+ d+dei wambo ngusüfo pand+hind+imboyei. ⁸ Fihoeari kefe t+r+hefe hohoan+mo ra God ai Abraham-d+bo hoafi f+ramünd+ mas+hend+. Ran+yo süngunambo Abraham ai ahand+ n+mor+ Aisak+imbo 8 siyuambe fihoeari kari t+r+mar+herü. Aisak amboan+ ahand+ n+mor+ Sekop+imbo hoear+ kari t+r+mar+herü, asu Sekop amboan+ ahand+ n+mor+ 12 s+hefi amoaō mam+ ahamumbo ramareapur+.

⁹⁻¹⁰ Sekop+nd+ n+mor+ apodoho mam+memo ranai ahamund+ ak+di Sosep+imbo y+boaruko-rüwurü+yo mo Isip+nambo moan+ ratūpuriyo randeimb+ nindoumo-fembo nindou-yomond+ war+hümarüwuri. Nga God ai, ai-d+bofih+ ahand+ t+ñ+rifo ranambeah+nd+ aboedambomarir+. God ai Sosep+imbo ndor+hoeimb+ f+f+rife masagado ran+imbo ahand+ adükar+ bogor+ ranai ah+n+rürü+ hohoan+moyundo marand+. Ran+imboyo Isip-yafe adükar+ bogor+ ranai gafmani-yomond+ adükar+ bogor+mbomarira ahand+ worambe muŋgu-moatükuni eŋgoro ra hifand+marand+.

¹¹ Ran+yo süngunambo Isip asu Kenan hif+hü yah+mo af+nd+ tüküfehü nümbür+hünd+ ses+ yapatapariyohü ses+koate-yei+ wembo af+nd+ tüküme feyo. Ran+yo Sekop+nd+ n+mor+ s+hefi amoaō mam+ ranai ses+koate-memo. ¹² Nga asu Sekop ai Isip+hü wit eŋgoro hoafi h+mbor+yu haya ahand+ n+mor+ s+hefi amoaō mam+ ra weaŋgurü+ hondü koamar+hepur+. ¹³ Asüakai h+h+r+yafu mahomondamboyo Sosep ai ahand+ amoŋgo mam+imbo ro Sosep-anah+ mehua asu Isip-yafe adükar+ bogor+ ranai Sosep+nd+ amoŋgo mam+ ra f+f+r+mareapur+. ¹⁴ Ran+yo Sosep ai ahand+ af+nd+ Sekop asu fik+m+n+nd+ 75 n+moreh+ nindowenih+ ra sem+nd+ndür+ Isip+nambo homböhünda nindou koamar+hepur+. ¹⁵ Ran+yo Sekop ai ahand+ n+mor+ bab+dimbo homo Isip+hü n+ngomombo s+hefi amoaō mam+ ra ran+hü mungu yif+saf+memo. ¹⁶ Ran+yo asu ahamund+ fi-nimoko ra Sekem ŋgoaf+nambo sowapur+ndümo mah+fomo hifi-kefepur+imbohünda. Sapo Sekem ŋgoaf+hü horombo Abraham ai Hamor+nd+ n+mor+ yomond+ mayo yif+ samboefembo hifi kak+nambo pem+mayu ranambe samboefepur+imbohünda.

¹⁷ Horombo God ai Abraham-d+bo hoafi f+ramünd+ mas+hend+ ra asu an+hondü tüküfehü Israer+hünd+ nindou Isip+hü an+imboei ranai af+nd+ saf+ tüküme hind+. ¹⁸ Asüakai süngunambo nindou mam+ Sosep+imbo f+f+r+fikoate ai adükar+ bogor+imbofi tüküfi haya Isip hifand+marand+. ¹⁹ Ran+yo süngud+di adükar+ bogor+mayu ranai s+hefi amoaō mam+imbo wos+hoafor+randürü+ aheimbo moaruwaimbo-mareandür+. Ran+yo ahei n+mor+ ra yif+saf+imbeyeia yahuhaya moanambü+ h+n+ng+fendür+imbo hüt+hoaf+marandür+. ²⁰ Ran+s+imboan+yo Moses+imbo hond+ ai wak+mar+m+ndoa aboed+ h+mbomayua asu God ai ahambo hohoan+moyundo. Ran+yo Moses+imbo ahand+ af+ndand+ worambe ŋg+mi amoaō hifand+mar+hor+. ²¹ Asu Moses+imbo moanambü+ mas+hehoramboyo Isip-yei adükar+ bogor+nd+ n+moreh+ n+mor+ ai ser+m+nd+ haya ahand+ n+mor+mbore moaŋguimar+ri+. ²² Ran+yo Isip+hünd+ ranai Moses+imbo ahei

munḡuambo hohoanimo aboedi ra yamundi+marihori. Asu ai ng+n+ndi nindouyu haya munḡu-moatükun+ ai hoafiyuhü yare marandi.

²³ Moses ai 40 h+mban+yu haya ahand+ nend+ Israer aheimbo ho hoiefendür+imbo hohoanimo-mayu. ²⁴ Moses ai huane Isip+hünd+ nindou mam+ ai Israer+hündambo moaruwaimbomariri. Ran+yo Israer+hünd+mayu ranahambo hoareh+rümünd+ haya Isip+hünd+mayu ranahambo buburür+ hifokoamariri. ²⁵ Moses ai ahand+ nendambo hohoan+moyuhüya, God ai wand+ war+ süngu afar+hendür+ ra fifir+imbi+hi-ndamboane mehu, nga ai moai fifir+hind+. ²⁶ Ngorü sinambo asukai huane Israer+hünd+ yimbu ranai yifiar+mayafandamboyu k+k+feper+imbo mehu. Raniyu hoafiyup+rühi yahuya, 'Se n+imboe simbori buburür+ayafandi, nga se-ana apodoho-anafani,' mehup+ri. ²⁷ Raniyu nindou ngorü, ngorü-dibo yifiar+ bot+mareandi ranai Moses+imbo n+nindir+ pirirühi yahundoya, 'Düdi s+hambo y+hoef+ bogor+imbore asu nindou y+boboferambore h+n+ng+marean+na? ²⁸ Se hamani Isip+hünd+ hifokoamar+wor+ nou asu wambo hifokoa-mandowand+riyo?' mehuamboyu. ²⁹ Moses ai ran+ hoaf+ h+mboriyu haya Isip hif+ h+n+ng+ire haya hu Midian hifihü manungu. Ai ran+hü nungumbo sünguna nindouwenih+ n+mor+ yimbu kamareap+ri.

³⁰ Asu 40 h+mban+ howane süngunambo sünambeah+nd+ nend+ ranai Moses+imbo-so n+mi-woh+ fur+ikoate-reandühi Sainai wafuk+m+ n+m+wami hai imami ambere tüküme+fiyu. ³¹⁻³² Moses ai ran+moatükun+ ra hoeire haya hepün+fi af+nd+ hohoan+moyuhü ak+m+ türüfoefe hoiefembo mahu. Raniyo Adükar+ ai hoafiyundowohü yahuya, 'Ro s+hafi amoa mam+, Abraham, Aisak, Sekop ahamund+ God-anahi,' mehuamboyu Moses ai h+ham+ndar+yuhü hoiefembo y+h+mbomayu. ³³ Adükar+ ai hoafiyundowohü yahuya, 'S+hafi yiri hoear+ ra safur+hoeft+ nga, se hif+ haponda an+mbafi ndanana wand+ yang+r-ane. ³⁴ Wand+ Israer nindou ranaheimbo Isip+hü n+ne moaruwai moatükun+ ramar+hind+ ra hoer+heandi. Asu ro ahei aran+ ra h+mboriya heheamboyah+ Isip+yei warambeah+nd+ aboedambo-fendür+imbo makosahi. Ran+imboane haponda Moses s+hambo asukai Isip+nambo koand+hehean+na ngamboyaf+, mehu.

³⁵ Moses mam+ ranahamboyo weangurühi Israer+hünd+ yimbu ai hoaf+yaf+nandowohüya, 'Düdi s+hambo bogor+imbo-marean+n+ asu hoafi h+mbori+yohü y+boboferambo marean+na?' masafinando. Asu mam+ aiyu God ai sünambeah+nd+ nend+ n+m+wami hai imamiambe tüküme+fiyu ahand+ ng+n+nd+nambo ahambo bogor+imbofe asu Israer+imbo aboedambofembo koamar+herü. ³⁶ Moses ai Israer+hünd+ nindou ranaheimbo Isip+hünd+ semündündür+ mahu. Ai hepün+feimb+ moatükun+ Isip+hü asu Hambur sir+wara ran+hü rareandühi 40 h+mban+ n+m+woh+ fur+ikoate-reandühi man+boadei. ³⁷ Moses mam+ ranaiyu Israer nindoumbo hoafiyundürühi yahuya, 'God ai ahand+ hoafi hoafiyu-randeimb+ ro nahurai seambeah+nd+ ndagadür+imbui' mehündür+. ³⁸ Moses mam+ ranaiyu Israer-bab+d+imbo n+m+woh+ fur+ikoate-reandühi guguriyahi mamarei. Asu ahamboyu Sainai wafuambe sünambeah+nd+ nend+ ai hoaf+mayundo. Ai God+nd+ hoafi yang+r+ n+ngo hohoanimo sairandeimb+ ra semündü haya s+hef+imbo masend+.

³⁹ Nga s+hef+ amoa mam+ ranai moai Moses+nd+ hoafi h+mbori+yei. Ai ahand+ hoafi sahümündi pir+hi hehi asukai Isip+nambo hombo ho-

hoan+momayei. ⁴⁰ Ai Aronimbo hoafiyahündowohü sahündoya, ‘Moses ai yihoe+imbo Isipihündi semündumuni masüfu, nga ahambo nini-moatükuniyo tükumefeyo ra ro moai fifirihundi. Ranimbo animbo se god mam+ nafindandan+ ai yihoe+imbo aboedi naf+ semündumuni mb+huwamboane,’ masei. ⁴¹ Ranio nindou-mayei ranai tkai god burmakau n+mori nahurai nafirühü mburühü sesi s+hehindühi war+nambo hüt+ nafiyoweimbi+ tkai god ranahambo h+hif+hi+hif+mayei. ⁴² Ranimboyo God ai aheimbo daboadi h+hiri+mareandüra ai hüf+ham+ndi, amoamo, mupui ranahambo hohoan+momayei. Sapo God+ndi hoafi hoafiyomorundeimbi+yomondi bukambe mapen+ngo süngu. God yahuya, “Israer, se n+mi wohi fur+koate-reandühi ⁴⁰ h+mban+ man+imboei ra moai wambohünda sesi s+hehindühi.

⁴³ Se ser wor+imbombo sahümündi mahei ra wambo-hündambo-yopoan+, nga tkai god Morek asu Refan ran+ god s+sam+ mupuiyo nafirühü mburühü hohoan+moyei mar+hündi.

Ranimbo-hündambo animbo ndüh+ndambo koand+he-heandüran+ Babiron hif+nambo ngeimboyei,” *Amos 5:25-27* mehu.

⁴⁴ N+mi wohi fur+koate-reandühi n+imboeiambe wor+imbombo ser ra ai-bab+imbo menoro ranambeyo God ai s+hefi+ amoo mam+imbo hoafiyu marandi. Ser ran+nambo wor+imbombo hohoan+mo ra God ai Mosesimbo hoafimayu-ndowamboyo ahand+ hohoan+mo-mayu sünguru wor+imbomarundi. ⁴⁵ Asükai süngunambo amoo mam+ ranahei n+mori ranai ser ra sahümündi hehi Sosua-bab+imbo ngorü nindou-yei hif+ kosem+ndimbo mahei. S+hefi+ amoo mam+ ranai tükumehindamboyo God ai ahei h+imboarüh+ ngorü nindou ranaheimbo hemafoareandüri. Ranioyo ser ran+nambo wor+imborühü h+n+ng+r+hinda n+ngo hombo adükar+ bogor+ Defit nünguambe tükumefeyo. ⁴⁶ Sapo Defit, God ai ahambo h+hif+hi+hif+iyundo-randeimbi+mayu ranai d+d+ibaf+ih+ yahuya, ‘Se y+n+ mb+safani, ro Sekop+ndi God s+hambo aboedi wor+ wor+imbond+ha,’ mehundo. ⁴⁷ Nga Soromon+yu God+ndi wor+ ra wor+imbomarandi. ⁴⁸ Nga God N+moamo Hondü ranai ana moai wor+ nindou wor+imbo-rundeimbi ranambe n+maru, sapo God+ndi hoafi hoafiyu-randeimbi ai hoafimayu süngu. ⁴⁹ God ai hoafiyuhü yahuya,

‘Sünü ana wand+ n+mar+imbo mungu-moatükni h+fand+imbo fond-ane, asu h+fi ana wand+ yit+ngari püh+yo n+mar+imboane.

Asu se wambohünda nini-moatükuni wor+ wor+imbo-mandund+yo?

Asu ro fi hefe n+mar+ fond+imbo ra hohoan+moyahai?

⁵⁰ Sapo se fifiri+nd+hindi ro wand+ war+namboyo mungu-moatükuni ra naf+mar+handi,’ *Aisaia 66:1-2* Adükar+ ra mehu.”

⁵¹ Stifen ai kans+r+imbo hoafiyupurüh+ yahuya, “S+hamund+ hohoan+mo ana an+hondümbofekoate nindou-yei nahurai tap+ham+yomboane. Se-ana h+imboambekoate-yomondühi moai God+ndi hoafi h+imbori+yomorundi. Ranimboane se Yifiafi Aboed+ndi hoafi h+imbori+koate-ayomo s+hamund+ amooam+ ramefund+ nou. ⁵² S+hamund+ amoo ai God+ndi hoafi hoafiyomorundeimbi horombo hondü man+ngomonda h+fokoe+epur+imbo mehomo. Ranai horombo hondü hoafiyomondühi yahomoya, ‘Süngunambo nindou mam+ Mbumund+ Hohoan+mo-yurandeimbi

tükündüfimbui,' mehomo, nga s̄hamundi amoao ai h̄fokoamarūpur̄i. Asu se haponda ranahambo daboadi h̄h̄irundūh̄i h̄fokoamarūwuri. ⁵³ Se Moses̄indi ah̄n̄umb̄i hohoan̄imo God ai s̄nambeah̄indi nendandi s̄nggu masagado ra masah̄m̄undiyosi, nga se moai s̄nggur̄ih̄indi," mehu.

Stifenimbo n̄imoeinambo h̄fokoamarūwuri

⁵⁴ Kans̄iri-memo ranai ran̄i hoafi ra h̄mbor̄iyomo houmbo Stifenimbo nḡin̄indirurūh̄i yahafi hit̄imarundi. ⁵⁵ Nga Yifiafi Aboedi ranai Stifen̄indi fiambe far̄ifeh̄ȳo s̄nambe h̄mbomayu hafu. Ran̄iyo ai God̄indi h̄imboa-mupuimbo-randeimbi si ra hoeireandane, asu Sis̄as ai ahand̄i war̄ihondū waran̄i man̄nggu. ⁵⁶ Asu Stifen ai hoafi yuhū yahuya, "H̄mbor̄iyomo! Ro hoeir̄iheanda s̄nū ai bureandūh̄iyo Nindou Hondū ranai God̄indi war̄i hondū waran̄i man̄nggu," mehu.

⁵⁷ Ai ran̄i hoafi ra h̄mbor̄iyomo houmbo, h̄imbo tūh̄ifo war̄inambo k̄k̄ru papi-r̄undūmo mburu pukūna hoafi kar̄ihoemo houmbo pip̄iyomo homo Stifenimbo k̄k̄h̄imar̄undūmo. ⁵⁸ Ran̄iyo ngoaf-ambeah̄indi moanambūh̄i sowar̄undūmo homo h̄fokoefimbo yahomo houmbo n̄imoeinambo h̄fūt̄imaruri. Nindou horombo ahambo papi-hoafi-maruri ranai ahamund̄i war̄i hoandar̄i nḡis̄har̄i hoear̄i ra yim̄und̄indūmo nindou mam̄i hoar̄ifi ahand̄i ndūr̄i Sor ahand̄i yir̄ik̄im̄i kur̄imarundi. ⁵⁹ Stifenimbo n̄imoeinambo h̄fūt̄ir̄uwurambe d̄id̄baf̄fih̄i yahuya, "Adūkar̄i Sis̄as, se wand̄i yifiafi ndowand̄ifi," mehu. ⁶⁰ Ai piyu yim̄indoho yimbunambo n̄imarūmo pukūna hoafi kar̄ihoehū yahuya, "Adūkar̄i se yowan̄i ahamumbo moaruwai hohoan̄imo ndan̄imbohūnda

8

tir̄ir̄ifo segupur̄ipoani," yahu mbura yif̄imayu. ¹ Stifenimbo h̄fokoamarūwuri ra Sor ai aboed-ane, mehu.

Sor ai Sis̄asimbo an̄ihondūmbo-r̄ihindeimbi moaruwaimbo mare-andūr̄i

Ran̄i-simboan̄i mun̄guambo an̄ihondūmbo-r̄ihindeimbi Serusarem̄ihū man̄iboadei ranaheimbo piyei hehi moaruwaimbo mar̄ihindūra Sudia asu Samaria-yafe h̄fina bukūrūmayei. Nga hoafi sowandūmo homorundeimbi ai yanḡir̄i Serusarem̄ihū man̄inḡomo. ² An̄ihondūmbo-rundeimbi nindou b̄id̄if̄iri God̄indi hohoan̄imo yanḡir̄i s̄nggurundeimbi ai Stifenimbo pukūnambo aran̄ihoaf̄iruri mburu h̄ifi-kamarūwuri. ³ Ran̄iyo asu Sor ai an̄ihondūmbo-r̄ihindeimbi-yafe hohoan̄imo moaruwaimbo-reandūr̄ih̄i hu wor̄in̄i-wor̄in̄iyuhū worambeah̄indi n̄imoreh̄i nindouwenih̄i kifi h̄uram̄und̄indūr̄i hu karabusambe h̄in̄inḡireandūr̄i marand̄i.

Firip ai Sameria ngoafihū aboedi hoafi bokamar̄ihendi

⁴ An̄ihondūmbo-r̄ihindeimbi ai mun̄guambo ngoafi bukūrūmayei ran̄ihū aboedi hoafi bokar̄ihoemo marundi. ⁵ Ran̄iyo asu Firip ai Sameria-yafe adūkar̄i ngoafina hanū Sis̄asimbo ai Krai-ani yahu watapor̄imbo-marand̄i. ⁶ Ran̄iyo asu nindou af̄ind̄i ranai ahand̄i hoafi h̄mbor̄iyeih̄i hep̄un̄ifeimbi moatūkun̄i ramareanda hoeir̄ihindūh̄i ahand̄i hoafi wud̄ipoapor̄ih̄i h̄mbor̄imayei. ⁷ Nindou ranahei fiambe moaruwai nend̄i mamarondūr̄iyosi, nga Firip ai hemafoareandūra wur̄un̄iyombo gorefoendūh̄i nindou ranaheimbo h̄in̄inḡimar̄hindūr̄i. Asu nindou

afɪndɪ yirɪ warɪ nɪmokyeyimbɪ tɪŋarɪ moaruwaimbũ ranai-amboanɪ aboedɪmayei. ⁸ Ranɪyo asu nindou afɪndɪ ranai ranɪ ŋgoafɪhũ afɪndɪ hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪ-mayei.

⁹⁻¹⁰ Ŋga nindou mamɪ ahandɪ ndürɪ Saimon ranɪ ŋgoafɪhũ manũngu. Ai hɪmoarokora randeimbɪyu, ranɪyo asu Samariahündɪ ai hepünɪmehindɪ. Saimon ai hoafɪyu randühɪya, “Ro adükar-anahɪ,” yahu marandamboyei, amonŋohoandɪ asu akohoandɪ munŋuambo ahandɪ hoafɪ wudɪpoaporɪhɪ hɪmborɪmayei. Nindou ranai hoafɪyeyihɪ seiya, “Nindou ra ŋgɪnɪndeimbani asu ŋgɪnɪndɪ ra Godɪndɪ nahurai adükar-ane,” sei marɪhündɪ. ¹¹ Asu Saimon ai afɪndɪmbo ŋgonŋoanɪ hoafɪ yare maranda hepünahindühɪ ahandɪ sünguyahi marɪhündɪ. ¹² Ŋga Firip ai God ŋgɪnɪndɪ hɪfandarandɪ asu Sisas Kraisɪndɪ aboedɪ hoafɪ ra wataporɪmbo maranda nɪmorehɪ nindouwenihɪ ranai Firipɪndɪ hoafɪ hɪmborɪyeyihɪ hundürümeyei. ¹³ Saimon amboa Godɪndɪ hoafɪ anɪhondümbomareanda ahambo hundürümarüra asu Firip-dɪbo manũngu. Ai hoeireandane, Firip ai hepünɪfeimbɪ moatükunɪ ramareanda, asu ai afɪndɪ hohoanɪmo-mayu.

¹⁴ Ŋga asu ranɪyomo hoafɪ sowandümo homo-rundeimbɪ Serusaremɪhũ manɪŋgomo ai hoafɪ hɪmborɪyomondane, Sameriahündɪ ai Godɪndɪ hoafɪ anɪhondümbomarihindɪ. Ranɪyo Pita asu Son aheimbo sowana koamarɪhaupɪra mahanɪfanɪ. ¹⁵ Ai tüküyafɪne anɪhondümbomarihindembɪ-mayei, ranaheimbo-hündambo Godɪmbo dɪdɪbafɪ-yafɪneandühɪ safanɪya, “Sɪhafɪ Yifiafɪ Aboedɪ aheimbo dabadürɪ,” masafanɪ. ¹⁶ Nindou ranai Sisasɪndɪ ndürɪnambo yanggɪryeyei hundürümeyei. Ŋga awi moai ranɪ sɪmbonɪ Yifiafɪ Aboedɪ ai aheiwamɪ koso. ¹⁷ Ŋga asu süngunambo hoafɪ sowandɪfanɪ hafanɪ-rɪnandeimbɪ ai ahafandɪ warɪ aheiwamɪ nandɪne mburɪnambo, dɪdɪbafɪ-mefɪneanda, Yifiafɪ Aboedɪ ranai aheiwamɪ makoso.

¹⁸ Saimon ai hoeireapɪrane hoafɪ sowandɪfanɪ hafanɪ-rɪnandeimbɪ ai ahafandɪ warɪ aheiwamɪ manandɪneanda, Yifiafɪ Aboedɪ aheiwamɪ makoso. Ranɪyo asu Saimon ai kakɪ semündü-haya, ahafanɪmbo sowana hu hoafɪyupɪrɪhũ yahuya, ¹⁹ “Ŋgɪnɪndɪ ra wambo amboa se-neandɪrɪ, rananɪmbo asu ro-amboa wandɪ warɪ nindou ranaheiwamɪ nandɪheandanɪ, Yifiafɪ Aboedɪ aheiwamɪ mbɪkoso-amboane,” mehu. ²⁰ Ŋga Pita ai sɪmborɪ hoafɪyuhũ yahuya, “Ranɪmoatükunɪ God ai moanɪ asendɪ ra, asu se nɪmboe kakɪnambo pemɪmbo hohoanɪmoayafa? Ranana se sɪhafɪ kakɪ ranɪ bɪtapɪndo yɪfɪndamboyafɪ. ²¹ Se ŋgɪrɪ Godɪndɪ-mayo ratūpurɪ ndanambe keboawandɪ. Nɪmboe sapo sɪhafɪ hohoanɪmo ra Godɪndɪ hɪmboahũ aboedɪyopoanɪ, ŋga moaruwai-ane. ²² Ŋga ranɪmboane se dɪdɪboadɪndo hohoanɪmondafühɪ anɪmbo, sɪhafɪ moaruwai hohoanɪmo randühɪndo hɪnɪŋgɪndowandɪ. Asu se Adükarɪmbo dɪdɪbafɪndafoando rananɪmbo ai sɪhafɪ ŋgusüfoambe moaruwai hohoanɪmo ra amboawi mbüsümbui. ²³ Ro fɪfɪrɪheandɪ, se-ana hohoanɪ afɪndeimbanafɪ asu sɪhafɪ ŋgusüfoambe moaruwai ranɪ hohoanɪmo ran-ane nɪmarɪrɪnɪmbo hɪfandarannɪ,” mehu. ²⁴ Saimon ai sɪmborɪ hoafɪyuhũ yahuya, “Se wambo farɪhefemböhündambo Adükarɪmbo dɪdɪbafɪndafoandanɪ anɪmbo, asu rananɪ moatükunɪ se hoafɪmayafɪ ra ŋgɪrɪ tükündɪfeyo,” mehu.

²⁵ Asu Pita weimbo Son ai nɪnɪmoatükunɪ Adükarɪ ai ramareandɪ ra ai hoafɪyafɪnandürɪ mburɪnambo, asükai Serusaremɪnambo hɪhɪrɪyafɪne mahahüfanɪ. Nafɪnambo hahüfandühɪ, Samaria-yafeihɪ munŋua ŋgoafɪ adaburo ranaheimbo Adükarɪndɪ hoafɪ ra bokamarɪheneandürɪ.

Firip ai Itiopia-hündambo aboedi hoafi bokamarihendi

²⁶ Sünambeahindî nendî mamî ai Firipimbo Serusaremihü hoafiyuhü yahuya “Botiyafu, gebü Gasa ngoafinambo nindou ngoafi nangokoateyo nafi gadifi,” mehu. ²⁷ Ranîyu asu Firip ai botifi yaha hanühî ranî nafihü Itiopiahündî mamî hoeimariri. Nindou ra Itiopia-yafe adükarî bogori nimorehî Kandas ahandî kaki hifandirandeimbî bogoriyu. Nindou ranai timoefî karîwurimb-ani. Ai rotumbo-hündambo Serusaremnambo mahafu. ²⁸ Asükaî ahandî karisambe ngoafina hîhîrîfi mahu. Karisambe huhü Aisaia Godindî hoafi hoafiyu randeimbî ai bukambe sürü papîmarandî ra nafina hûbudûmara hu. ²⁹ Ranîyo Yifiafi Aboedi ai Firipimbo hoafiyohü yahoya, “Akîmi ngafi karisi-kîmi nîmbafi,” meho.

³⁰ Ranîyu Firip ai pipîyu hu, karisi fikîmi-fiyuane, nindou ranai buk Aisaia sürü papîmarandî ra ritimîmaranda hîmborîyu haya düdufihî yahuya, “Hoafi se ritimîmarandî ra awi fifîrohawambo wamboyafi?” mehuamboyu. ³¹ Asu ai simborî hoafiyuhü yahuya, “Nindou wambo hoafi rana-handî nîmindî fifîrife hoafikoate-ayu ana, ro ngîrî aboedi fifîrîndîheandî. Nga se mborai shüfi, fareafu, ro-dîbo karisambe nîmandembo,” mehundo.

³² Nindou buk hoeimareandî ranai ndare hoafiyohü yahoya, “Ahambo sipsip hîfokoefembo sowandümo ahomo nahuraiyo sowaründümo mahomo.

Sipsip wei nînendî tüpurî-hehindani, heikoate-ayo nou nindou nda moai simborî yafambe fare hoafiyu.

³³ Ai ahambo amoani-ngeimbî moatükunî rarîhindühî moai didîboadorîhorî papîhoafîrîhorî.

Hîfi ndanîhü hîfokoa-marîwura ai nîmorîkoate yîfîmayu, ranîmboane ahandî nîmorî nîngo-koateyeyi,” meho. *Aisaia 53:7-8*

³⁴ Kaki hîfandîra randeimbî ranai Firipimbo düdufindowohü yahuya, “Hoafîndafîndîrî, Godîndî hoafi hoafimbî ra dabui hoafîmayu? Ahandî fimboyu, asu nindou ngorûmboyu?” mehuamboyo. ³⁵ Ranîyo asu Firip ai ahambo Aisaiaandî buk ranîhü piyu hayambo, Sisasîndî aboedi hoafi ra yamundîmariri.

³⁶⁻³⁷ Ai nafîsüngu hanîfanî, hîmonî tükümeîneandî. Nindou kaki hîfanda randeimbî ranai hoafiyuhü yahuya, “Hoeiro, hoe apuiaro ra, nga wambo hundürüyondîrimbo ra moai nînî-moatükunî gureandîrî,” mehu.

³⁸ Nindou ranai karis ngîngîni-mareanda manîngo. Ranîyafanî hanîfanî hîmonî kosîfoene Firip ai ahambo hundürûmarîrî. ³⁹ Hoe hîningîrîne hena hahüfandane, Adükarîndî Yifiafi ai Firipimbo nîmai serîmindî maho. Nindou kaki hîfanda randeimbî ranai Firipimbo moai asükaî hoeirirî, nga nindou ranai ahandî nafîsüngu hîhîf-hîhîfî-kameihî mahu. ⁴⁰ Firip ai Asdot ngoafîhü tüküfi haya Sisasîndî aboedi hoafi wataporîmbora hüfumbo Sisaria ngoafîhü tükümeîyu.

9*Sor ai Sisasimbo anîhondümbomariî*

¹⁻² Ranîsimboani Sor ai Adükarîmbo süngurîhoreimbîmbo hîfokoakofoefendîrimbo hoafi, hoafiyumarandî. Ranîyu asu Godîmbo sesi shîhai-randeimbî bogori adükarî sowahî hu, hoafiyundühî yahuya, “Damaskus ngoafîhü Suda-yeyi rotu worambe fandîhi arîhündî ranaheimbo pas papînda koandîhawandî. Pas ranambe hoafîndafühî anîmboya,

‘Sor ai nindowenihiyu nimorehiyo Sisasindī nafi sūngurihindeimbi ranaheimbo hoeiareandūri ana, watījari hūputūpu-ndihendūri ndemūdūdūdūri Serusaremīna ŋgumbui, mbīsafī,’ mehu. ³ Ranīyo asu Sor ai pas ra semūdū hu Damaskus ŋgoafīkīmī tūkūfiyuane, nīmehūnou sūnambeahīndī wabūrūsī nahurai ahandī fihi sūmafoareandī. ⁴ Sor ai hīfīnī piyu yanguriṃbo hīmborīyowane, hoafī mamī hoafīyondowohū yahoya, “Sor, Sor, nīmboeafī se wambo moaruwaimbo arowandīri?” mehondo. ⁵ Ranīyu asu ai sīmborī hoafīyuhū yahuya, “Adūkari, Se dīdīyafa?” mehuamboyu hoafī ranai sīmborī hoafīyondowohū yahoya, “Ro Sisas-anaḥī, se wambo moaruwaimbo arowandīri. ⁶ Se botīyafō, hawa adūkari ŋgoafīnambo ŋgafī. Ranīhū nindow mamī ai se nīnī-moatūkunīyo refembo ra hoafīndūnīnīmbui,” mehu.

⁷ Sor-babīdī nindow mahomo, ranai hoafīkoate homo manīŋgomo. Hoafī ra hīmborīyomo, ŋga asu nindow fi ra moai hoeirūwuri. ⁸ Ranīyo Sor ai botīfi hīmboari bīrihoei hīmbomayu, ŋga asu moai nīnī-moatūkunī hoeireandī. Ranīyo asu nindow ai-babīdīṃbo mahomo ranai Damaskusnambo wamburūdumo mahomo. ⁹ Asu ŋgīmī sihi ahandī hīmboari ranai nahurai yangīri manīŋgo howa moai sesī sesū, hoe sūmūdī randī.

¹⁰ Sisasīṃbo sūngureandeimbi nindow mamī Damaskusihū manūngu ra, ahandī ndūrī Ananias. Ai ranīpoanī moatūkunī yafogoadīnambo nahurai hoeireandane, Adūkari ai hoafīyuhū yahuya, “Ananias,” mehuamboyu. Ananias ai yahuya, “Adūkari, ro-ana ndanīmboahi nda,” mehu. ¹¹ Adūkari yahuya “Botīyafō hawa, Nafī Mbumundī aho rasūngu ŋgafī Sudasīndī worambe se Tarsusihūdī nindow mamī hoeindīworīmboayafī, ahandī ndūrī Sor. Ai dīdībafīyuhū mbamarū. ¹² Sor ai yafogoadīnambo nahurai ranīpoanīṃbo moatūkunī ranambe hoeireandane, nindow mamī ahandī ndūrī Ananias ai ahandī hīmboari bīrīmbīhoayuwambo yahu haya worambe kefuai nindow ranahandīwamī warī manandeandī,” mehu. ¹³ Ŋga Ananias ai sīmborī hoafīyuhū yahuya, “Adūkari, nindow afīndī ai Sorīmbohūnda wambo hoafīmehūdīri. Sīhafī nindow Serusaremīhūdī ranaheimbo moaruwaimbo mareandūri, ranahambo. ¹⁴ Godīṃbo sesī sīhou-rundeimbī bogorī ai ahambo kamafoarūwuri, ai nindow afīndī ndanīhū sīhafī ndūrīṃbo hohoanīmoyeihi dīdībafī-yahūnīnī arīhūdī ranaheimbo karabusi-fendūrīmbohūnda,” mehu. ¹⁵ Ŋga Adūkari ai Ananiasīṃbo hoafīyunduhū yahuya, “Se ŋgafī. Nindow ra wandī ratūpurīyurandeimb-ani. Suda-yafē ndīfo, nindow adūkari bogorī, asu Suda, ranaheimbo sowana hombo, ai wandī ndūrī fīfīrīfēmbohūnda kamafoarīhin-ani. ¹⁶ Muṅguambo tījīrīfo wambohūnda ahambo tūkūdīfēmbōe ra ro ahambo nafūndaha-ndomboyahī,” mehu.

¹⁷ Ranīyu asu Ananias ai hu, worambe kefuai, Sorīndī wamī ahandī warī nande haya hoafīyunduhī yahuya, “Wandafī Sor, Adūkari Sisas nafīnī sīhambo sowahī tūkūmefiyu ranai wambo koamarīhendīra makosahane se asūkai wudīpoapofē hīmboarīyo asu Yīfīfī Aboedī sīhafī fīambe tūkūfēmbohūnda,” mehu. ¹⁸ Ranīyo asu hīmboarīhū kinī yapurī nahurai foare mapaiaro ranai nīmai foarīhoai pīrīmayo-wamboyu asu wudīpoapore hīmboarīmayu. Ai botīfi mamaru-wamboyo ahambo hīmonī hundūrūmarūrī. ¹⁹ Asu sūngunambo Sor ai sesī sesūhiyu, ahandī fi ra ŋgīnīmarīmīndo. Ai Damaskusihū yahunūmbī si Sisasīṃbo sūngururū-rundeimbī-babīdī manūngu.

Sor ai aboedî hoafî Damaskusîhü hoafîmayu

²⁰ Ai nîmehünou Suda-yafe rotu worambe hoahoangu waikîre randühi yahuya, “Sisas ra Godîndî nîmor-ani,” yahu marandî. ²¹ Ahandî hoafî hîmborîyeihî, hepünahi hehi, hoafîyeihî seiya, “Nindou ndanîmbaiyu Serusaremîhü nindou afîndî Sisasîndî ndürîna dîdîbafîyei arîhündî, ranaheimbo moaruwaimbo-rendürî marandî? Ranîyo horombo ndanîhü Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündeimbo watîngarî hüputüpuhefe semîndî Godîmbo sesî sîhou-rundeimbî bogorî sowana hombo hohoanîmo-mayu ranîmbeyu?” masei. ²² Sorîndî hoafî ngînîndî ho-hombo adükarî tüküme Feyo. Asu ai Sudahündî Damaskus ngoafîhü anîboadei ranî-babîdî waporî-mayua ahei hohoanîmoambe seiya nînîhoafîyo anîhondayo masei. Ranîyo asu ai anîhondumbo hamîndî aheimbo nafuiyundürühî yahuya, Sisas ra Nindou God ai nindou aboedambo-fendürîmbo kamafoarir-ani mehu.*

Sudahündî Sorîmbo yîboaruko-marîhora mafîfoendî

²³ Afîndî siyo-hayamboyo, Suda ai hoafî fîründümo sîhou hou hoafîyomondühî yahomoya, “Sîhîrî Sorîmbo hîfokoa-ndîhurîmboane,” mehomo. ²⁴ Nga asu ranî hoafî ra Sor ai hîmborîmayu. Ranîyo asu nîmbî-nîmbî si Suda ai ngoafî adükarî nîmoei ginîrî yipurîkîmî Sorîmbo hîfokoeffimbo-hündambo sîrîfoaru nîmarîmo marundî. ²⁵ Nga nîmboambo ahambo süngururü-rundeimbî ai arambe sandüwurü hou ginîrî nafîtambe nafî masafoarüwurî hanîmo.

Sor ai Serusaremîhü manîngü
(Ratüpurî 4:26)

²⁶ Sor ai Serusaremînambo hu Adükarîmbo süngururü-rundeimbî babîdîfembo mehu. Nga asu ai ahambo yîhîmborurühî, ai-ana Sisasîmbo süngurirî randeimbiyupoanî mehomo. ²⁷ Nga asu Barnabas ai fîfîreapuri ai Sorîmbo yîhîmbomemonda asu ai Sorîmbo serîmündü haya Godîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî sowana hu ahamumbo hoafîyupurühî yahuya, Sor ai Damasakusîna nafî huhî Adükarîmbo hoeimarira ai ahambo hoafîmayundo. Asu Damasîkusîhü Sor ai yîhîmbokoate Sisasîndî hoafî bokarîmarîhendî, mehu. ²⁸ Ranîyo asu Sor ai süngururü-rundeimbî-babîdî nüngumbo Serusaremîhü muŋguambo hoahoangu wakîreandühî yîhîmbokoate Sisasîndî hoafî bokarîhendürî marandî. ²⁹ Suda Grik hoafî fîfîrîrîndeimbi ai Sor-babîdî sîmborî hoafî, sîmborî hoafîyomo marandî. Ranîyo ahambo hîfokoeffimbo-hündambo nînî-süngundîhurî, nînî-sîngundîhurî-memo. ³⁰ Ranîyo asu süngunambo Sisasîmbo anîhondumbo-rundeimbî ai ra fîfîru mburumbo asu ahambo sowaründümo hanîmo Sisaria ngoafîhü koamarîhawura Tarsusînambo mahu.

³¹ Ranîyo asu muŋguambo anîhondumbo-rîhindeimbî Sudia, Gariri, Sameria-yafeambe manîmboei, ranai aboedî manîboadei. Adükarîmbo ahînîyei-ane, Yîfiafî Aboedî aheimbo ngînîmara-mîndîndüra asu nindou afîndî Sisasîmbo anîhondumbo-rîhindühî aboedî mamambeyahi manîboadei.

Pita ai Ainasîmbo aboedîmarirî

* 9:22: Suda-yafe hoafînambo nindou ra ahandî ndürî Mesaia-ani.

³² Pita ai mun̄gua ŋgoafi hoahoanguhū ŋgorū-simboanī Godīndī nendī Ridahū amarei ranaheimbo sowana ndūfosimbo mahu. ³³ Ranīhū ai nindou mamī ahandī ndūrī Ainiās hoeimarirī. Ai yirī warī nīmokoyu haya 8 hīmbanīyu worambe yaŋgīrī mamaru. ³⁴ Pita ai ahambo hoafiyundūhī yahuya, “Ainiās, hapoana Sisas Kraīs ai sīhambo aboedareanīnī. Botīyafo, sīhafī fondī dīboadīro,” mehundoa nīmehūnou botīmefiyu. ³⁵ Ridahūndī nindou-yei asu Seronīhūndī-yei ai hoeirīhora mayoa ai Adūkarīmbo anīhondūmbo-marīhorī.

Pita ai Tabitambo botīmareandī

³⁶ Sopa ŋgoafihū sūngureandeimbī mamī ra ahandī ndūrī Tabita-ane. Griki-yafe hoafīnambo ana, Dokas. Nīmōrehī ra ahandī hohoanīmo aboedīyo haya ai nindou napokoate-yeimbīmbo farīhendūrī marandī. ³⁷ Ranī-simboanī ai aŋgūnūmboyo mbura moaruwaimayo. Ranīyo ahandī yīfīnīmoko ra hundūrūhī mburīhūmbo, nīmōamo yībadīwamī manandīhindī. ³⁸ Rida ra Sopa ŋgoafīkīm-ane. Asu Pita ai Rida ŋgoafihū nīmaruane, Sopahūndī sūngurīhindeimbī ai hīmborīyei hehī nindou yīmbu ahambo sowana koamarīhehipīra mahafanī. Asu ai ahambo hoafīyafīnandowohū safanīya, “Mborai, nīmai ro-babīdī ŋgefombo,” masafīnando-amboyu.

³⁹ Pita ai botīfi haya, ai-babīdīmbo homo tūkūyafu hou ahambo nīmōamo yībadīnambo sowarūndūmo mahafomo. Asu ranīhū nīmōrehī kaisahoabedī ai hei, Pitandīkīmī nīboadeimbo Dokasīmbo hohoanīmoyeihi aranīyeihī seiya, “Hoandarī hoearī asu bīdīfīrī hoearī ro gudarīhundī nda Dokas yaŋgīrī nīngombo nafīmārand-ane,” sei hehī ahambo nafuimāyei. ⁴⁰ Asu Pita ai munguambo nindou hīhaimafoa-reandūra weindanī maheiya, yirī yīmbu pusīre nīmarūmbo, Godīmbo dīdībafīfi mbura asu hīhīrīfīhī yahuya, “Tabita, se botīyafo,” mehundo. Ranīyo asu nīmōrehī ranai hīmboarī bīrīhoai, Pitambo hoeirera mayowa, asu botīfe mamaro. ⁴¹ Ranīyu asu Pita ai wambuamūndī nūngumbo anīhondūmbo-rīhindeimbī asu nīmōrehī kaisahoabedīmbo hoafīmayua kamefoehinda ai Dokas nafuimendūrī. ⁴² Pita ai Dokasīmbo yīfīhūndī botīmāreandī hoafi ra Sopa ŋgoafi mun̄gu ho meŋgorowa, nindou afīndī ranai hīmborīyei hehī, Adūkarīmbo anīhondūmbo-marīhorī. ⁴³ Ranīyo Pita ai Sopahū afīndī si manūngu. Nindou mamī burmakau hoearī nafīra randeimbī Saimon radībo manūngu.

10

Pita ai Korniriusīmbo Godīndī hoafi hoafīmeindo

¹ Suda-yafe ndīfo nindou mamī adūkarī ŋgoafī Sisariahū manūngu, ahandī ndūrī Kornirius. Ai Romī-yafe ami ranambe 100 ami Itari sei arīhūndī ra hīfandapurī randeimb-ani. ² Ai Godīmbo hohoanīmo parirī randeimbīyu haya asu ahandī fikīmīnīndī babīdī Godīmbo ahīnīyei rīhūndeimb-aneī. Asu Suda ai napo mbonīmbo-marīhūmūndīa ahandīmāyo kaki adūkarī sagadūrī randūhī asu Godīmbo mun̄guambo si dīdībafīfi marandī. ³ Nīmbambe safī yafogoadīnambo nahurai hoeireandane, Godīndī nendī mamī ahambo sowahī kusū hoafiyundūhī yahuya “Kornirius,” mehu. ⁴ Asu Kornirius ai ahambo yīhīmboyuhū hīmbo

parirühü hoafiyundühü yahuya, “Adükari, se n+nimboeafa?” mehuamboyu. Asu God+ndi nendi ai s+mbori yahuya, “God ai s+hafi d+id+bafiyafa marandi ra h+mbori+yumboani. Asu ai hoeireandi se nindou af+ndi napo mbon+mo rihüm+deimb+mo far+hawanduri marandi ranahambohünda God ai s+hambo hohoan+mo-yumboani. ⁵ Haponda se nindou b+id+ifi+ Sopa-nambo koand+hawapur+ nindou ahandi nduri Saimon+mbuyu Pitamboyu randeimbi-mayu ranahambo fihimü+ndi s+n+imbohünda. ⁶ Ai nduri mboafu Saimon burmakau hoear+ nafira randeimbi+d+ibo manü+gu. Ahandi wori ra s+iwara hoekim+ mafondaro,” mehu. ⁷ God+ndi nendi Kornirius+mo hoaf+meindo ra huane asu Kornirius ai ahandi ratūpuri+yafan+ r+nandeimbi asu ami mam+yu ranahambo mborai mehupuri. Ami ra God+mo hohoan+mo pariri randeimbi+yu haya asu Kornirius+mo far+herü randeimbi+yu. ⁸ Asu Kornirius ai mungu-moatükun+ tüküme+feyo ranahambo ndore watapor+mo-rapur+ mbura Sopa-nambo koamar+hepura mahomo.

Pita ai ran+poan+imbo moatükuni hoeimareandi

⁹ Ngorü sina ai homo Sopa ngoafi tebünani tüküyafundane, hüfün+imbo Pita ai God+imbo d+id+bafi-fembohünda wori bog+imond+wam+ mahafu. ¹⁰ Raniyo asu Pita ai wembombuyuhü ses+ ses+imbo hohoan+imomayu. Nga awi ses+ d+id+boadombar+hi nou ran+poan+imbo moatükun+ yafogoad+nambo nahurai Pitambo tüküme+feyo hoeimareandi. ¹¹ Ai hoeireandane, sünü sübüd+hoehiyo, asu n+n+moatükun+mbai hoeari adükari yimbuyimbu h+mborümbi nahurai h+fi+nambomare koso. ¹² Mungua mam+karambo yimbuyimbu t+jarümbi n+n+hondi asu wako, amoas+ri ai h+fi+sü+gu hahabodei, asu ndu ai n+moamo bot+ri+hehi ar+hündi ranambe n+noumayo. ¹³ Asu yafambe mam+ Pitambo hoaf+yohü yahoya, “Pita, se bot+iyafa, n+n+hondi h+fokoaro, mando, sowas+fi,” meho. ¹⁴ Pita ai s+mbori hoaf+yundowohü yahuya, “Adükari, ro ses+ Sudambo ai moaruwai-ane sei ar+hündi ra ng+ri dagadi+hi,” mehu. ¹⁵ Asu yafambe ranai asükaiyo yimbumbo hoaf+yohü yahoya, “N+n+moatükun+yo God ‘aboed-ane’ mehu ra, se ng+ri ‘moaruwai-ane’ mb+safi,” meho. ¹⁶ Yafambe ra ng+m+imbo yare hoaf+mendowa, asu ran+moatükun+ ra n+mehünou sünambe asükai h+h+ri+fe mahafa.

¹⁷ Asu Pita ai ran+poan+imbo moatükun+ ahandi n+m+ndi ranahambo hohoan+moyuane, nindou Kornirius koamar+hepuri ranai s+n+imo tüküyafu hou asu Saimon+ndi wori ranahambo düduyafu hou homo, ahandi gin+ri yipur+kim+ man+ngomo. ¹⁸ Asu ai m+ngiyomo düduyafundühi yahomoya, “Saimon+mbuyu Pitamboyu randeimbi ranai nunguwai wan+yo?” mehomo. ¹⁹ Pita ai yafogoad+nambo nahurai hoeimareandi ranahambo hohoan+moyuhü nunguwane, Yifiafi Aboedi ai hoaf+yohü yahoya, “Se h+mbori+yafi. Nindou ng+m+ ai s+hambo kokoarun+ni. ²⁰ Se bot+iyafa hawa, han+fi h+fi+n+ yibad+nambo asu se ng+ri ai-bab+di ngaf+hü af+ndi hohoan+mondafi. Nga ranana ro koamar+hehepura mas+n+mo-ane,” meho.

²¹ Pita ai ranahambo sowana hanü hoaf+yupurühi yahuya, “Se wamboemo kokomaründ+ri, nga ro-ana nda. N+imboemo se mas+n+mo-a?” mehuamboemo. ²² Asu ai hoaf+yomondühi yahomoya, “God+ndi sünambeah+ndi nendi ami bogori Kornirius+mo hoaf+meindoa ai koamar+hemuna mas+nefi s+hambo hoaf+yowan+ se ahandi wor+na h+fombohünda. Ai mbumund-ani asu God+imbo ah+n+yuhü ndore

hohoanimoyumb-ani. Muṅgua Suda ai ‘Aboedi hohoanimoeimb-ani’ sei marihündi. Godindi sūnambeahindi nendi ai ahambo hoafiyundowohū yahuya ‘Se Pitandi hoafi hīmborimböhūnda ahambo hoafīndafi koaboadi-wandūhi animboya, “Wandi worina dīdifi,” mbiṣafi,’ mehu.”²³ Pita ai ahamumbo hoafiyupurūhi yahuya “Se sinimo mamī nīmī ro-dībo apoefo,” mehuamboyo. Apomo mburu asu siambe ai botifi napoamūndi haya mahomonda asu Sopahūndi Sisasimbo sūngururū-rundeimbi bīdīfirī ai Pita-babīdī mahomo.

Pita ai Korniriusindi worina mahu

²⁴ Ngorū sihi ai homo Sisariahū tūkūmefundi. Asu Kornirius ai ranihū ahamumbo hīfandapuri mamaru. Ai ahandi mamisiri, asu ṅgunindi ranaheimbo hoafīmayundūra ahandi worambe Pitandi hoafi hīmborimböhūnda guguriyahi mamarei.²⁵ Pita ai hu worambe kefuai Korniriusindi hīmboahū tūkūfyuane Kornirius ai ahambo adūkar-ani yahu haya ahandi yirikimi piyu mamaru.²⁶ Nga asu Pita ai ahambo hoafiyundowohū yahuya, “Se botiyafo. Ro-amboa nindou se nahurai-anahi,” mehu.²⁷ Pita ai Kornirius-dībo wataporīyu hu kefuai, asu nindou afīndi fanda meṅgoro ra hoeimareandi.

²⁸ Asu Pita ai yare hoafiyundūrūhi yahuya, “Se siheihōari fīfirihīndi ro yihoefi ndīfo-babīdī nīmarīpoani asu ahei worambe kefoefepoani sei arīhūndi. Nga God ai wambo nafuimayu, ro ṅgiri nindou mamī moaruwai-ani mbiṣahi.”²⁹ Ranīmboanahi asu ro moai simbori hoafi kikīhīrīheandi wambo ndanīhū sinimbo hoafimemo ra. Asu haponda siheimbo dūduweheandi, nīmboyei se wambo sinimbo hoafīmayeia?” mahuamboyo.

³⁰ Asu Kornirius ai hoafiyuhū yahuya, “Ranihūndi ro wandi worambe nīmbambe safi Godimbo dīdībafī-yaheandane, asu nīmehūnou sūnambeahīndi nendi mamī ai wandi hīmboarūhi hīmboarambe forīhoeimbī hoeari gūde haya manūngu.”³¹ Asu ai hoafiyuhū yahuya, ‘Kornirius, God ai se dīdībafīyafo marandi ra hīmborī-yumboani. Asu se napo mbonimbo-rīhūmūndi-mbimbo kakī napo sabadūrī arandi ra fīfīreamboani.’³² Ranīmboane asu se sīhafī nindou bīdīfirī koandīhawapura Sopa-nambo ṅgomo Saimon Pitambo hoafīndīmondowa mbūsūfuwamboane. Saimon ai ahandi ndūrīmboafō Saimon-dībo-ani anūngu. Ngorū Saimon ai burmakau hoeari nafira randeimb-ani. Ahandi wori ra sirīwara hoekīm-ane afondaro,’ mehu.³³ Ranīmboyo asu sīhambo sowana nindou bīdīfirī nīmehūnou koamarīheapurī. Asu se aboedi hamīndīyo ndanīhū masīfomo. Asu haponda muṅguambo ro sūhifi ndanīhū Godīndi hīmboarūhi anīboadefi. Muṅguambo hoafi Adūkarī ai sīhambo hoafīmayu ra se hoafīyowanī ro hīmborīmbo asefi,” mehu.

Pita ai Korniriusindi worambe hoafi bokamarīhendi

³⁴ Asu Pita ai hoafiyuhū yahuya, “Haponda ro wudīpoaporīhe fīfirīheamboanahi nindou muṅgua Godīndi hīmboahū sīsīmogodī yangīr-aneṣi.”³⁵ God ai muṅguambo nindou ahambo ahīnīyeihī ahandi hohoanimo sūngurīhīnda ranaheimbo hohoanīmoyundūrī arandi.³⁶ God ai Israer yihoefimbo aboedi hoafi koamarīhendi ra se fīfirīhīndi. Hoafi ra rahurai-ane, ‘Sisas Kraisi ai muṅguambo nindou ahei Adūkar-ani asu ai sīhefīmbo God-babīdīmbo mamūhī-mareamunī.’³⁷ Horombo Sudia-yafeambe

munḡuambo n̄n̄i-moatükuniyo tükümeḡeyo ra se fifir̄+himboanei. Horombo Son ai Garirihü boatei nindou hundür̄imbo hoafi+mayu. ³⁸ Se Sisas Nasaret̄ihündi ra fifir̄+hor̄i God ai Yifiafi Aboedi ḡḡin̄ndi kameih̄i masagado. Ai hoahoangu wakireandühi nindou far̄ihendür̄ühi munḡua Satan̄ndi ḡḡin̄ndi hoareh̄i man̄imboei ranaheimbo aboedambo-mareandür̄i sapo God ai-d̄ibo nüngumbo wambo. ³⁹ Suda-yafe h̄ifambe asu Serusarem̄ihü munḡu-moatükun̄i ramareandi ra hoer̄i+hu hohu an̄ihondane sefi ar̄ihundi. Nga Suda ai ahambo Serusarem̄ihü n̄im̄i keimbi kar̄ihendeimb̄ifih̄i par̄uwur̄i hou h̄ifokoamar̄uwur̄i. ⁴⁰ Nga ḡḡim̄i siyo haya God ai ahambo bot̄imarira nindou h̄imboahü weindah̄i tükümeḡiyu. ⁴¹ Nindou munḡua moai ahambo hoer̄i+hor̄i, ḡḡa want̄i. Nga ȳi+hoef̄imbo horombo God ranahambo hoeife hefe hoafi+mbohündambo kafeare h̄in̄iḡḡi-mareamun̄i ro yanḡir̄i hoeimar̄ihur̄i. God ahambo yif̄ihündi bot̄imarir̄i asu ro ai-bab̄id̄i ses̄i sahusifi, hoe s̄im̄indef̄i mar̄ihundi. ⁴² Asu ai yihoeḡimbo hoafi+yuhü yahuya, 'Nindou munḡuambo se aboedi hoafi bokar̄in̄d̄i+hoemo-ndühi an̄ihondümbō hoafi+ndomondühi an̄imboya, "God ai ahambo nindou yanḡir̄i n̄i+boadeimb̄i asu yif̄iyeimb̄i aheimbo refe ȳibobofembohünda kamafoarir-ani," mb̄is̄imo,' mehu. ⁴³ Horombo munḡua God̄in̄d̄i hoafi hoafi+yomo-rundeimb̄i ahamböhündambo yaru hoafi+yomondühi yahomoya, 'Munḡua ahambo an̄ihondümbō-nd̄i+horan̄i ahand̄i ḡḡin̄nd̄ina ranaheimbo God ai ahei moaruwai hohoan̄imo ra gogor̄in̄d̄i+he-ndür̄imbui,' mehomo," Pita ramehu.

God ai ahand̄i Yifiafi Aboedi Suda-yafe nd̄i+foambo koamar̄ihenda masahümündi

⁴⁴ Pita ai hoafi+yambe Yifiafi Aboedi ai nindou munḡuambo hoafi h̄imbor̄imayei ranaheiwami makoso. ⁴⁵ Sudahündi an̄ihondümbō-rundeimb̄i Pita-bab̄id̄i mas̄ifomo ai hep̄un̄afu hou yahomoya, "God ai ahand̄i Yifiafi Aboedi Suda s̄i+hefi nd̄i+foambo amboan̄i masagadür̄i," mehomo. ⁴⁶ Suda-yafe nd̄i+fo ai ran̄i+poan̄imbo ran̄i+poan̄imbo hoafi+na watapor̄iyehü 'God ai aboed-ani' masei ra h̄imbor̄imemo. ⁴⁷ Asu Pita ai hoafi+yuhü yahuya, "Aheimbo h̄imon̄i hundür̄ümbō nindou d̄id̄ai yowan̄i mambüs̄+ndüra. Ai Yifiafi Aboedi masahümündi s̄i+h̄r̄i masahüm̄indef̄i nahurai-ane," mehu. ⁴⁸ Asu ai aheimbo hoafi+yundür̄ühi yahuya, "Sisas̄in̄d̄i ndür̄in̄ambo s̄i+heimbo hundür̄ü-ndür̄imboemo," mehu. Asu ai Pitambo hoafi+yahündowohü seiya, "Se ro-bab̄id̄i yahunümb̄imbo n̄im̄bafi," masei.

11

Pita ai Serusarem̄ihü an̄ihondümbō-rundeimb̄i ahamumbo ran̄i-moatükun̄i tükümeḡeyo ran̄imbo watapor̄imbo-marand̄i

¹ Kraisin̄d̄i hoafi sowandümo homo-rundeimb̄i asu an̄ihondümbō-rundeimb̄i Suda-yafe h̄ifambe an̄iḡḡomo ai h̄imbor̄iyomondane Suda-yafe nd̄i+fo ai-amboa God̄in̄d̄i hoafi ra masahümündi. ²⁻³ Ran̄iyo asu Pita ai Serusarem̄ina hafuane an̄ihondümbō-rundeimb̄i nindou fihoeari karu tir̄ihoundeimb̄i ai ahambo ḡḡin̄nd̄i hoafi+yomondowohü yahomoya, "Se-ana nindou fihoeari kefe tir̄i+hefekoate-yomondi worambe apafi asu ai-bab̄id̄i ses̄i masowas̄ifi," mehomo.

⁴ Ran̄iyo asu Pita ai piyu haya munḡu-moatükun̄i tükümeḡeyo ra ndore watapor̄imbo-marand̄i. ⁵ "Sapo ro adükari ḡḡoafi Sopahü n̄imboambo God̄imbo d̄id̄ibafi-yaheandühi n̄imboahan̄i ran̄i+poan̄imbo moatükun̄i

yafogoadinambo nahurai wambo sowahi tüküme feyoa hoeimartheandi. Raniyo hoeari adükari nahurai ninimbai yimbuyimbu himborani kikihamindi haya asu wambo sowana sünambeahindi afurimare koso. ⁶ Ro wagabe ragu himboyahaniyo nimbambeahindi ninihondi, yimbuyimbu tinjarumbi, amoasiri asu ndu ra hoeimartheandi. ⁷ Asu ro himboriyaha yafambe mamı wambo hoafiyondirühi yahoya, 'Pita, se botiyafa, ninihondi hifokoaro mando sowasifi,' meho. ⁸ Nga ro hoafiyahühi sahiya, 'Adükari, wani. Suda ro sesi moaruwai-ane sefi arihundi ra moai sahasi rihandi,' masahando. ⁹ Nga yafambe ranai sünambeahindi asükai wambo hoafiyondirühi yahoya, 'Nini-moatükuni God nafimarandi ranana aboed-ane, nga se ngiri moaruwai-ane mbisafi,' meho. ¹⁰ Rani-moatükuni ra refe hayambo-yowanı asu mungua ninoumayo ra sünambe asükaiyo hüaramındo hafo.

¹¹ Asu rani simboani hamındi nindou ngımi ai sinımo worı ro nimboaeimbı rasowahi tüküme fundi. Nindou mamı Sisariahündi ai wambo fihemındiri hifombo-hündamboemo koamarıhepura masinımo. ¹² Yifiafi Aboedi ai wambo hoafiyohü yahoya, 'Se yihimbokoate ai-babıdı ngafi,' meho. Raniyo anihondumbo-rundeimbı 6 anıngomo ndanamboa ro-babıdı mahomo. Asu ro hefi Kornirusındi worambe mafariyahundi. ¹³ Asu ai hoafiyumunühi yahuya sünambeahindi nendi mamı wandı worambe farıfi manıngüwa hoeimarıhini. Ai yahuya, 'Nindou bidifiri Sopa-nambo koandıhawapurı ndürı Saimonımboyo Pitamboyo-randeimbı ranahambo hoafiyowanı sifombohünda. ¹⁴ Ai sıhambo hoafındünınimbui asu hoafi ranınambo God ai se sıhafı fikimınındi-babıdı aboedambo ndeandürımbui,' meho.

¹⁵ Ro peya hehea wataporımborıhandambe Yifiafi Aboedi aheiwamı makoso, weangurühi sıhefiwamı makoso nou. ¹⁶ Ro Adükarındi hoafi asükai hohoanımo-mayahı. Horombo ai yahuya, 'Son hoenambo hundüramarandürı, nga Yifiafi Aboedi ai kosowohü ranambo se hundürındeimboyei,' meho. ¹⁷ Horombo sıhiri Adükari Sisas Kraıs anihondumbo-marıhura God ai Yifiafi Aboedi moanı masemuni, nga haponda Yifiafi ra Suda-yafe ndıfoambo amboanı moanı masagadürı. Nga ro nıngunahurai nindou-yahi anımbı Godındi nafı kikiındihe gündıheandanı hundürıkoate-mandaı?" meho.

¹⁸ Asu Sudahündi ai hoafi ra himboriyomo hou moai simborı ahambo asükai hoafiyomo, nga Godırambo adükar-ani yahomo hoafiyomondühi yahomoya, "God ai sıhefi ndıfoambo amboa mafarıhendüra ahei hohoanımo moaruwai hınıngındıhi hehi asu yangiri koadürümbo nımböimboyei," mehomo.

Aboedi hoafi Andiokıhü tüküme feyo

¹⁹ Horombo Stifenımbı hifokoarıhorı hehimboyowanı Sisasımbı anihondumbo-rıhındeimbı ranaheimbo moaruwaimbo marıhindüra bukürümehındi. Ai hei Finisia hıfıhü, Saıprus hıfıhü, Andiok ngıafıhü tüküyahi hehi aboedi hoafi Sudambo yangiri hoafımehöndürı. ²⁰ Nga anihondumbo-rundeimbı bidifiri Saıprusıhündi, Sairinıhündi ai Andiokınambo homo Grikımbı amboanı Sisas Adükar-ani yahomo hou aboedi hoafi ra hoafımemo. ²¹ Asu Adükarındi ngınındi aı-babıdı manıngıowa nindou afındi ai Ahambo anihondumbo-rıhındühi süngumarıhorı.

²² Sisasiṁbo anihondumbo-rihindeimbi Serusaremihü hoafi ranaḥambo hĩmboriyei hehi Barnabas koamarihehora Andiokina mahu.

²³ Barnabas ai hu tüküfi God ai nindou aboedi-aboedi-mareandürü ra hoeire haya hĩhif-hĩhifiyuhü ahei ṅgusũfoambe ṅḡnamündi-ndürühi yahuya, “Nĩmbi-nĩmbi si se Adũkarĩmbo aboedi süngundi-hori,” mehu.

²⁴ Barnabas ai nindou aboed-ani, ṅḡ Yifiafi Aboedeimbiyu haya asu afĩndi hamĩndi anihondumbo-reandeimb-ani. Asu nindou afĩndi ai Sisasiṁbo anihondumbo-rihindeimbi babidiṁbo mamambe-mehĩndi.

²⁵ Raniyu asu Barnabas ai Sorĩmbo kokombo Tarsus ṅḡoafina mahu.

²⁶ Ahambo hoeiriri mbura serĩmündü Andiokina mahafani. Mamĩ hĩmbaniyo haya nindou yĩmbu ranai Sisasiṁbo anihondumbo-rihindeimbi babidiṁbo fandihimbo afĩndi yamundi-marĩneandürü. Asu Andiokihü weṅḡurühĩdĩdĩ Sisasiṁbo anihondumbo-rihindeimbi ranaheimbo Kristen anei masahündürü.

²⁷ Rani-sĩmboani Godĩndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi bĩdĩfiri ai Serusarem hĩniṅḡiru hou Andiokina makosĩmo. ²⁸ Nindou mamĩ aihündi Agabus-ani. Yifiafi Aboedi ai ahambo hoafimendoa ai botifi hoafiyundürühi yahuya, “Sũḡḡunambo muṅḡu hifi ndanihü wembo adũkarĩ tükündifemboe,” mehu. Ai yare hoafimayu, ṅḡ süḡḡunambo Krodius ai Romi-yafe adũkarĩ bogori nũḡḡambe wembo ra tükumefeyo.

²⁹ Raniyu asu süḡḡurihindeimbi ai Sudahündi wandafi mamĩ farĩhefembo-hũndambo kaki koarĩhefembo hoafi fĩmarĩhũmũndi. Mamamĩ ai aheimbo kaki saimbo sei hehi hohoanĩmoyeihi kaki bĩdĩfiri yĩboborĩhi masĩhehindürü. ³⁰ Ai Barnabas asu Sor koamari-hehipira kaki ra sowandĩfani hena Serusaremĩna hahũfani hĩfandi-rundembĩmbo masabĩnapurĩ.

12

Herot ai Sems hĩfokoarirũ mbura Pitambo karabusĩmariri

¹ Rani-sĩmboani bogori adũkarĩ Herot ai Kraisiĩndi nendi bĩdĩfirambo moaruwaimbo-mareandürü. ² Ai hoafimeyuwa Sems Sonĩndi amonḡo pisao yihĩmĩndĩnambo hĩfokoamarũwũrũ.

³ Herot ai hoeireanda Suda ai ranahambo aboed-ane maseĩamboyu Pitambo kameihĩ karabusĩmariri. Suda ai bret yisĩkoate-sesesĩ-mayei rasĩmboa Herot ai ramareandi.

⁴ Ai Pitambo serũmũndũ karabus worambe hĩniṅḡĩmarira, yĩmbuyĩmbu bĩdĩfirambe yĩmbuyĩmbu ami ai hĩfandi-marurĩ. Herot ai yare hohoanĩmoyuhũya, “Awi Suda ai bret yisĩkoate-sesesĩndei mbundũhũmbo anĩmbo ro Pitambo weindahĩ papĩ-hoafĩndũhũni-mboeahĩ,” mehu. ⁵ Asu Pita ai karabusĩ worambe mamaru, ṅḡ anihondumbo-rihindeimbi ai ahambohũnda Godĩmbo dĩdĩbafiyei marĩhũndi.

Pita karabus worĩ hĩniṅḡĩmareandi

⁶ Ndanĩ nĩmbĩnambo sũmbu noufe Herot ai Pitambo papĩ-hoafĩmbo yahumboyu sen yĩmbunambo hũputũpurundũmo ami yĩmbu-yafandĩ mbusũmo sĩhawura mapu. Asu hĩfandi-ru-rundeimbi ai karabus worĩ yipurĩkĩmĩ hĩfandĩmarundĩ. ⁷⁻⁸ Nĩmehũnou Adũkarĩndi sũnambeahũndi nendi ai manũḡũamboyo asu worambe si pĩmayoa Pitambo ṅḡĩrĩsafĩni sindira botĩmefiwa hoafiyuhũ yahuya, “Nĩmai botiyafu!” mehuamboyo nĩmehũnou asu sen ai Pitandĩ warĩhũndi fufurĩmarĩhoayo. Sũnambeahĩndi nendi ai Pitambo hoafiyuhũ yahuya, “Hoearĩ yĩhuruyafĩ mbura su

gūdo,” mehuambo Pita ai rasūngu-mareandi. Asu sūnambeahīndi nendi ai yahuya, “Sihafi hoandarī hoearī gūdo mbura wandī sūngu sīnifi,” mehu. ⁹ Raniyu asu Pita ai ahandī sūngu karabus worī safambeahīndi tūkūmefiyu. Nga Pita ai sūnambeahīndi nendi ramarirī ra moai weindahane yahu, nga yafogoadi-nambombai yahuhayamboyu. ¹⁰ Yibobo ai hafanī yimbu hīfandi-rīnandeimbī ngasūndīne hena karabus ain yipurī ra-sowahī tūkūmefineandi. Yipurī ra ahafanīmbo moanī timarīhoayo-wamboyanafanī weindanī tūkūyafīne hena adūkarī nafī sūngu hafanī asu nīmehūnou sūnambeahīndi nendi ai ahambo hīnīngīmarirī.

¹¹ Pita ai wudīpoapore fīfīre hohoanīmoyuhū yahuya, “Haponda ro anīhondūmbo fīfīrīhe-amboanahī Adūkarī ai ahandī nendi koamarīheira kusū mafarīhendīra Herot ai ngīrī wambo moaruwaimbo-ndeandīrī. Suda ai wambo moaruwaimbo-fendīrīmbo mehomo, nga ngīrī randundīrī,” mehu. ¹² Raniyu asu ai Maria, Sonīmboyu Makīmboyu-randeimbī hondandī worīna mahu. Nindou afīndī ai ranīhū Godīmbo dīdībafī-fembohūndambo gugurīmehīndī. ¹³⁻¹⁴ Raniyu asu Pita ai hu yipurūhī pīrako-pīrako-marandamboyo nīmorehī ratūpuriyo-randeimbī ahandī ndūrī Roda ai yipurī sūbūdūhefembo ho Pitandī yasīmondī hīmborīyo haya hīhīfī-hīhīfīmayo. Raniyo asu yipurī moai sūbūdūhendī, nga hīhīrīfe worī safana pīpīyo ho hoafīyondūrūhī yahoya, “Pita yipurī nafītambehū anūngu,” mehoamboyo. ¹⁵ Asu ai ahambo hoafīyeihī seiya, “Se ra hīhīndī-hīhīndī-yafūhīyafī!” masei. Nga asu ai yahoya, “Tikaipoanī, nga anīhondūmbo asahī,” yahoenīngo asūkaiyo hoafīmayo. Asu ai hoafīyeihī seiya, “Awi sūnambeahīndi nendi Pitambo hīfandīrūrī-randeimbī-mbai ranana?” masei.

¹⁶ Asu Pita ai asūkaiyu pīrako-pīrako-marandamboyo ai yipurī sūbūdī-hehindīhūnda hoeirīhorī hehī hepūnīmehīndī. ¹⁷ Pita ai aheimbo warīnambo afoai yahu haya Adūkarī ai ahambo karabus worambeahīndi serūmūdū moanambūhī tūkūmefiyu hoafī ra wataporīmayu. Ai yahuya, “Sems asu wandafī mamī ranahamumbo hoafīndahūpurī,” mehu. Asu ai Pita ranīhū hīnīngīrīrī haya ngorū goanīnī mahu.

¹⁸ Asu raniyo ngorū siambeahī Pita ai nīmarīkoate-mayuwa, ami ai hepūnafundūhī afīndī hohoanīmo-yomondūhī yahomoya, “Pita nūngufiyuwa?” mehomo. ¹⁹ Herot ai Pitambo karabus worī mungu kokofoefimbo hoafīmepuramboemo ramarundī, nga asu moai hoeirūwurū. Raniyo asu karabus hīfandī-rundeimbīmbo Pita ai aboedambomefiyu ranīmbo dūdumareapurī, nga ai moai dīdīboardorū hoafīyomo. Raniyo asu ahamumbo hīfokoefe-purīmbo hoafīmayu. Sūnguna ai Sudia hīfī hīnīngīre haya hanū Sisaria ngafīhū mamaru.

Herot ai yifīmayu

²⁰ Herot ai Tairīhūdī asu Saidonīhūdī ranaheimbo ngīnīndī-marandūrī. Raniyei asu ai fandīhi hehī nindou bīdīfīrī ahambo sowana koamarīhehipura mahomo. Weangurūhī ai Brastus, bogorī adūkarīndī ratūpuriyu randeimbī-mayu, ranahambo yahomoya, “Farīhawamunī,” mehomo-ndamboyo. “Fandīhehea-purīmboyahī,” mehu. Ai Herot soana homo hoafīyomondūhī yahomoya, “Sīhīrī aboedī-aboedī-ndahumboane,” mehomo. Nīmboe hīfī ra Herot ai hīfandīmarandī ranīhū Tair asu Saidon ai ahei sesī sahūmūdī rīhūdūhī wambo. ²¹ Raniyo Herot ai mamī sihī ware haya, ahandī adūkarī bogorī hoearī yihuru-ramūdū haya,

ahandî adûkarî bogorî nîmarî fondîwamî nîmarûmbo nindou afîndî ranaheimbo wataporîmbo-marandürî. ²² Asu nindou ranai pukûna hoafî karîhehindühi seiya, “Ndanana god mamîndî yafambe-ane! Nga nindou-yomondî yafambeyopoan!” masei. ²³ Asu Herot ai ahei hoafî ranîmbo moai ambe yahu asu ai moai Godîmbo adûkar-ani yahu. Ranîmboyo sünambeahîndî nendî hari-memondowa nûngari ahandî safî ra sahüsi wakîrîhi marîhûnda yîfîmayu.

²⁴ Nga asu Adûkarîndî hoafî ai ngînîndî tüküfe haya muŋguambo ngoafî maho. ²⁵ Asu Barnabas, Sor ai ratüpurî Serusaremîhü moendîrîne hena hîhîreafîne Andiok ngoafîna mahafanî. Ai Son Mak sowarîndîfanî hena ai-babîdîmbo mahomo.

13

Barnabas Sorîmbo Godîndî ratüpurîmbo koamarîhaupîra mahafanî

¹ Sisasîmbo anîhondûmbo-rîhindeimbî Andiokîhü anîboadei ranahei mbusûmo Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî asu yamundu-rundeimbî manîngomo. Ahamundî ndürî ra Barnabas, Simion, ahambo fi nîmbandî sei marîhündî, Rusius Sairinîhündî, Manayen, ai Herot bogorîndî ngunindîyu asu Sor. ² Ai Godîmbo hohoanîmoyeihi sesî wehîyeiane, asu Yîfiáfî Aboedî ai hoafîyohü yahoya, “Ro Barnabas weimbo Sor wandî ratüpurî ratüpurîmbo dîbonîmehapîr-ane, nga se ahafanîmbo ranî ratüpurîmbo kaboadîhi hînîngîndîhipîrî,” meho. ³ Ranîmboemo ai sesî wehîyomondühi ahamundî warî ahafandîwamî nandu houmbo koamarîhaupîra mahafanî.

Barnabas asu Sor Saipîrasîhü Godîndî hoafî hoafîmefanî

⁴ Yîfiáfî Aboedî ai Barnabas, Sor ahafanîmbo koamarîhepîra Serusia ngoafîna mahafanî. Ranîhü ai sipambe farefîneanda sip ai Saiprus airanînambo sepîrîmîndî maho. ⁵ Ai Saramis ngoafîhü tüküyafîne hena Suda-yei rotu worambe Godîndî hoafî wataporîmbo-marînandî. Son Mak ai-babîdîmbo manûngu ahafanîmbo farîhefepîrîmbohûnda.

⁶ Ai Saiprus airan ngasündîne Pafosîhü tükümeffîneandî. Ranîhü tîbagîre randeimbî mamî hoeimarînerî, ahandî ndürî Barsisas. Ai Sudahündîyu asu tîkarehaya hoafîyuhüya, “Ro Godîndî hoafî hoafîya rîhandeimb-anahi,” mehu. ⁷ Ai gafman bogorî Sergus Paurus-dîbo mamaru. Sergus Paurus ana aboedî hohoanîmoyu kükühifoare fîffireandeimb-ani. Ai Godîndî hoafî hîmborîmbo yîfirîyuhü asu Barnabas Sorîmbo mborai mehupîrî. ⁸ Nga asu tîbagîre randeimbî Erimas ai gafman bogorî ranahambo Sisasîndî hoafî anîhondûmbofembo ra yowanî yahundombo Sor weimbo Banabasîmbo hîffînambo-mareapîrî. (Tîbagîre randeimbî Barsisas ndürî ra Grik hoafînambo Erimas-ane masei.) ⁹⁻¹⁰ Nga Sor, Grik hoafîna ahandî ndürî Por. Yîfiáfî Aboedîndî ratüpurî worîborî kîdaboarîmayu ranai Erimasîmbo hîmbo parîrühî yahuya, “Se-ana Satanîndî nîmor-anafî asu se-ana aboedî hohoanîmo ranahandî hürütîmb-anafî. Muŋguambo tîkai hoafî, moaruwai hohoanîmo sîhafî ngusûfoambe amaro ranana afîndî hamînd-ane. Se-ana muŋguambo Adûkarîndî aboedî nafî moaruwaimboro randüh-anafî. Awi se ranî hohoanîmo ra hînîngîfembo moi safîmboyafa? ¹¹ Asu se hîmborîndafî! Hapondanî Adûkarî ai sîhambo hîmboarî sündianînanî se tütümondamboyafî. Haponda se ngîrî

hūfiham'indī hoeindowandī, ŋga akidou gedūhī safī nīmandimboyafi," mehundo. Ranīyo asu nīmehūnou mburīŋgai peyowohūyo Erimasimbo nīmbī mamaro. Ranīyu asu ahambo watīŋarīhū kīkīhimūndī hefembo nafī nafuimbohūnda nafī kokomarandī. ¹² Gafman bogorī ai ra hoeire haya an'ihondūmbo-mareandī. Asu ai Adūkarīmbo yamundīfe hoafi hoafimefanī ra hīmborīyu haya hepūnīmefiyu.

Barnabas Sor ai Andiok ŋgoafihū Pisidia-yafeambe Adūkarīndī hoafi hoafimefanī

¹³ Por asu nindou hīdīfīrī ai-babīdī Pafos ŋgoafi ŋgasūndundanīyo sip ai sepurīmīndī haya Perga ŋgoafīnambo Pamfīria-yafeambe maho. Ŋga Son Mak ai hīnīŋgīreapurī haya hīhīrīfī Serusaremīnambo mahu. ¹⁴ Ai Perga ŋgasūndīne hena, hafanī Andiokīhū Pisidia-yafeambe tūkūmefīneandī. Ranīyo asu moanī ŋgoafīmbo nīmarīmbo si rasīmboanī ai Suda-yafe rotu worambe kefoene mamarīfanī. ¹⁵ Mosesīndī ahnūmbī hoafi asu Godīndī hoafi hoafīyomo-rundeimbī-yomondī hoafi ra bokarīhoemo mburumbo asu hīfandī-rundeimbī ai hoafīyomondūhī yahomoya, "Wandafī weimbo, se nindou-yei ŋgusūfoambe ŋgīnemīndīmbo hoafi hohōanīmō-ndafandūhī ana, hoafīndafanī," mehomo. ¹⁶ Por ai botīfī nūngumbo warī pakarīfoareandūhī hoafīyuhū yahuya, "Wandaf, Israerīhūndī asu nindou amurī Godīmbo ahīnīrīhorī rīhūndeimbī se hīmborīndei. ¹⁷ Israer-yafe God ai sīhefī amoao kamafoareandūr-ane. Ai Isipīhū fehefehūndī-yahi nīboadeiane, God ai ŋgorū sūngumareanda nindou afīndī momorīmayei. Sūngunambo ahandī adūkarī ŋgīnīndīnambo ai semūndūdūrī Isip hīnīŋgīrīhī hehī mahei. ¹⁸ Nīmī wohī furīkoate-reandūhī nīboadeimbo 40 hīmbanī Godīndī hoafīmbo moei masei, ŋga asu God ai aheimbo fehefendūrīmbohūnda tīŋrīfomayu. ¹⁹ Kenan-yafe hīfīhū 7 sīrī God ai aheimbo yīhīrīrearūhī hīfī ra Israer aheimbo masagadūrī horombo hoafīmayu sūngu. Horombo Israer ai Isip sowana hei nīmareimbo asu sūngunambo Kenanīnambo mahei ra 450 hīmbanīyo. ²⁰ Sūngunambo God ai Israerīmbo hīfandīyo-ndūrīmbohūnda yīboboru rundeimbī nindou kamafoareapura ai hīfandīrundūrī homomboyo sūngunambo Samuer Godīndī hoafi hoafīyu-randeimbī ai tūkūfī ahamundī fondī kasīmaramūdu.

²¹ Ranīsimboanī Israer ai adūkarī bogorī semīndīmbo hoafīmehūndowamboyu asu God ai Sor, Kisīndī nīmorī, ahei adūkarī bogorī kamafoarīrī. Ai-ana Bensaminīndī sīrambeahīnd-ani. Ranīyu ai adūkarī bogorīmbo 40 hīmbanī mamaro. ²² Ŋga God ai ahambo raganamborīrī mburambo Defit ahei adūkarī bogorīmbo hīnīŋgīmarīrī. God ai ahambo hoafīyuhū yahuya, 'Ro Sesindī nīmorī Defit fīfīrīhīnī, ŋga wandī ŋgusūfo ai nindou rahurai ranahambo anahī hohōanīmō-ayahī. Nīmboe ai anīmbo wandī hohōanīmō sūngundeambui,' mehu. ²³ God ai Defitīndī sīrambeayahīndī Sisas sīhefīmbo aboedambo-fembohūnda Israer sowana koamarīherū horombo hoafīmayu sūngu.

²⁴ Sisas ai weindahī tūkūfekoate-yuambe Son ai Israerīhūndī munju ranaheimbo aboedī hoafi bokarīhendūrūhī yahuya, 'Sīhei hohōanīmō moaruywai daboadanambo-ndīhīnda asu sīheimbo hundūrū-ndīhandūrīmboyahī,' mehu. ²⁵ Ndeara Son ai ahandī ratūpurī mungumbo yangrī-yoanīyo ai hoafīyuhū yahuya, 'Se hohōanīmoyeyīa ro dīdeyaha? Ro-ana nindou sapo se hīfandarīhūndī ranīyahīpoanī. Se hīmborīyeyī! Nindou ra

sünguna tükündifimbui, nga ro-ana ahandi sufihndi wofi fufurihfefembo ra aboediyahipoani,' mehu.

²⁶ Wandafi mamí, se-ana Abrahamíndi ahuirí anei, asu Suda-yafe ndífo se Godímbo hohoanímoyei arihündi God ai aboedambo-deamunímbui hoafi ranana ai síhefímbo soana koafoareamboani.

²⁷ Serusaremíhündi nindou anei asu ahei bogor-anemo ai moai Sisasímbo aboedambore randeimb-ani sei ndoríhori fífíríhori. Asu ai moai Godíndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi hoafi munguambo ngoafímbo nímarímbo si ranambe hoeiru marundi ra fífíríhíndi, nga wani. Ai ahambo papi-hoafímaríhori horombo Godíndi hoafi hoafiyomo-rundeimbi rani-moatükuní tükündífemboe mehomo süngu. ²⁸ Nga

yíbobofeambe Sisasímbo hífkoeffímbo moai hoafi yangoro, nga asu moani hoangíríhi hehimboyei papi-hoafíríhoruhí Pairatímbo hoafíyeihí seiya, 'Hífokoaríworí,' masei. ²⁹ Ai munguambo moatükuní ramaríhíndi ra horombo Baiborambe hoafímayo süngu. Raniyo süngunambo ními keimbi karíhendeimbi-fihíndi foaríndümo hanímo honguambe masíhawurí. ³⁰⁻³¹ Nga God ai ahambo yífíhündi botímarirámboy nindou ai-babídí Garírí hínngírú hou Serusaremínambo afíndi sí mahafomo ranai ahambo hoeimaríwuré. Nindou ranai haponda Sudambo ranímbo wataporímboru marundi.

³²⁻³³ Haponda ro síheímbo yarího hoafayehí: God ai síhefí amoa mamímbo horombo hoafímayu süngu haponda ahei ahuirímamí síhefímbo aníhondümbo tüküme Feyo ra Sisasí yífíhündi botímarirí. Ndaní-moatükuní hoafímayo ra Herú Buk yimbu ranambe amboa mbapeníngo. 'Se wandí nímor-anafi,

haponda ro síhafí ape-anahí.'

Buk Song 2:7

³⁴ God ai yífíhündi ahambo botímarirí, nga ai ngírí híhíndüfi ngu yífi ambe-ambe sümbandu. Rani-moatükuní ra God ai hoafímayu süngu,

'Ro síheímbo aboed-aboed-ndíheandürúhí asu aníhondü aboedí moatükuní ndahandürí-mboyahí

horombo ro Defítímbo saímbo hoafímayah süngu.'

Aisaia 55:3

³⁵ Ranímboyo ngorú Herú Bukambe hoafíyohú yahoya,

'Süríhoeimbi nindou ranahambo se ngírí hínngí-ndoworaní sümbundu,' meho.

Buk Song 16:10

³⁶ Defítí ai nünгуambe Godíndi hohoanímó süngu ratüpurímayu. Süngunambo ai yífímayuwamboyó ahandí amoaó-babídímbo masamboaríhora asu ahandí fi ra sümbomayo. ³⁷ Nga sapo nindou God ai honguambeahíndi yífíhündi botímarirí ranana moai ahandí fi ra sümboyo.

³⁸⁻³⁹ Ranímbo-anímbo, wandafi mamí, se fífírí-mbíríhínda-mboane, ro síheímbo hoafi aboedí hoafíyefúhí sefiya, Nindou ndanana wanjei síhei moaruwai hohoanímó gogoríndíhembui. Mungu moaruwai hohoanímó ra Mosesíndi ahínümbi hohoanímó ana ngírí gogoríndíhe mbunda nindou mbumundí mbíso. Nga nindou Sisasímbo aníhondümbo-aríhori ana, ahei moaruwai hohoanímó gogoríhendühí nindou mbumundí mbüsümbui.

⁴⁰ Ranímbo anímbo se híbadühündi! Nga rananí moatükuní Godíndi hoafi hoafiyomo-rundembi hoafímemo ra síheímbo sowahí tükündífemboe.

⁴¹ Ai yaru hoafiyomondühí yahomoya,

'Aníhondümbo-fekoate-yeimbi, se hímboríndei,

Se-ana hepünündahí mbundühí ngei yífíndei.

Nímboe se níboadeiambe ro mamí-moatükuní ratüpuri-ndamboyahí.

Nindou mamī ai ratūpurī ranahambo hoafayu ana,
se ŋgīrī anihond-ane mbisei,
mehomo,” mehu.

Habakuk 1:5

⁴² Asu Por, Barnabas ai Suda-yafe rotu worī hīnīŋgīrīne hena hafan-daniyo, nīmorehī nindowenihi ai hoafīyeihī seiya, “Ŋgoafīmbo nīmarī si ranambe hoafī nda sūŋgunambo asūkai yīhoefīmbo hoafīndafanī,” masei. ⁴³ Rotu worī hīnīŋgīrīhi moanambūhī tūkūyahindani, Suda nindou asu ndīfo Suda-yafe rotumbo hei-rīhūndeimbī ai Por Barnabas yafandī sūŋgu mahei. Aheimbo dībafīrīnearūhī safanīya, “Se Godīndī moanī hīpoambofe ranambe nīmboei ŋgei,” masafanī.

⁴⁴ Asūkai ŋgorū ŋgoafīmbo nīmarīmbo si ranambe nindou adūkari ŋgoafīhūndī muŋguambo ai Adūkariṅdī hoafī hīmborīmbo mafandīhīndī. ⁴⁵ Asu Suda ai nindou afīndī hoeirīhi hehi ŋgusūfoambe moaruwaimayei. Ranīyo ai Porīndī hoafī hīfīnambo-rīhīndūhī moaruwai moaruwaimbo-marīhīndī. ⁴⁶ Ranīmboyo Por weimbo Barnabas ai yīhīmbokoate hoafīyafandūhī safanīya, “Godīndī hoafī sīheimbo boatei mbīhowamboane. Ŋga asu se hoafī ndanahambo daboadanambo-arīhīndī. Ro rāhe hohoanīmoayahī, se sīheihoarī hohoanīmoyeihī seiya, ‘Ro-ana koadūrūmbo-koadūrūmbo nīŋgombo ra ŋgīrīndefī,’ aseī. Ranīmbo anīmbo se hīmborīndei! Haponda sīheimbo hīnīŋgīrīhorū hohoa sīhei ndīfo sowana ahehī. ⁴⁷ Adūkari ai yīhoefīmbo hoafīyuhū yahuya, ‘God ai nindou aboedambo-fembo ranahambo muŋguambo hīfī semīndī hōmbohūnda

ro sīhambo Suda-yafe ndīfombo si nahurai hīnīŋgī-marīheanīni,’ ”
masafanī.

⁴⁸ Suda-yafe ndīfo ai hoafī ra hīmborīyei hehi hīhīf-hīhīfīyeihī Adūkariṅdī hoafī aboed-ane masei. Muŋguambo nindou God ai yanggīrī gedūhī nīŋgombo kamafoareandūrī ranai anihondūmbo-marīhīndī. ⁴⁹ Adūkariṅdī hoafī ra muŋgu hīfī ranīhū maho. ⁵⁰ Ranīyo asu Suda ai ŋgoafī hīfandī-rundeimbī asu Suda-yafe ndīfo nīmorehī bogorī Godīmbo hohoanīmoyei rīhūndeimbī ranaheimbo hohoanīmo botīmarīhīndūra Por Barnabasīmbo moaruwaimbo-rīhipīrūhī ahei ŋgoafīhūndī hemafoarīhipīrī. ⁵¹ Ranīmboyafanī ai ahei hohoanīmo moaruwai ra fīfīrīmbrīhīnda safanī hena nafuimbohūnda hīfī hasūfī ahafandī yirīfīhīndī kūkīfoarīne mburīna asu Aikoniamīnambo mahafanī. ⁵² Yīfīafī Aboedī ai Andiokīhūndī Sīsasīmbo sūngurīhoreimbī ranahei fīambe tūkūmefeyondūra afīndī hīhīf-hīhīfīmayei.

14

Por Barnabas ai Aikoniamīhū aboedī hoafī hoafīmefanī

¹ Aikoniamīhū Por weimbo Barnabas ai asūkai mamī rasūŋgu-marīneandī. Ai Suda-yafe rotu worambe hafanī kefoene hoafī dīboadorīne wataporīmbo-marīnandī ranī sūŋgu asu Suda-yafe ndīfo afīndī ai anihondūmbo-marīhīndī. ² Ŋga Suda bīdīfīrī anihondūmbo-fekoate-yeimbī ai nīmorehī nindowenihi Suda-yafe ndīfo bīdīfīrī-yafe ŋgusūfoambe botīmarīhī-ndūrāmboyei anihondūmbo-rīhīndeimbīmo yīboarukomarīhīndūrī. ³ Ai gedūhī Aikoniamīhū nīmbaranīmbo Adūkariṅdī hūndambo yīhīmbokoate hoafīyafanī marīnandī. Ranīyo Adūkari ai ahafanīmbo ŋgīnīndī masagapīra hepūnīfeimbī asu ŋgīnīndī moatūkunī

ramar+neanda ai ahafandi hoafi ranai Adūkar+ndi hipoambo ra an+hond-ane yaho nafuimeyondūri. ⁴ Nga n+morehi nindouwenih+ adūkar+ngoafi+hūndi ai yikūrūbūmehindi. Bidi+fir+ ai Suda-babi+di+ambo-yahindi asu bidi+fir+ ai Kraisi+ndi hoafi sowandi+fani hafani-r+nandeimbi+ babi+di+ambo-yahindi. ⁵ Sūngunambo Suda-yafe ndi+fo asu Suda ahei bogori+babi+di+ambo sūbabi hoafi+rundūhi yahomoya, “Sihi+ri ahafan+ambo moaruwaimbon+di+hup+rūhi n+moeinambo hifokoandihu-pi+r+amboane,” mehomomo. ⁶ Ran+yo ai ra fi+ri+ne hena fefoene hena Rikonია-yafeambe yimbu adūkar+ngoafi Ristra asu Debi ngoafi+hū tūkūyaf+ne mbur+na rani hifi+kimi mahafani. ⁷ Ran+hū amboani n+mbafan+ambo aboedi hoafi watapor+ambo-mar+nandi.

Por Barnabas ai Ristrahū asu Debihū aboedi hoafi hoafi+mefani

⁸ Ristrahū nindou mam+ tija+ri moaruwaimbū mamaru. Ahandi hond+ ai rahurai wak+mar+m+indo-ane, nga ng+ri+ hoahoan+gu ndandi. ⁹ Asu ai Por+ndi hoafi h+mbori+mayua, ahambo h+amboar+pariri+ nūngumbo hoeirira ahandi an+hondūmbofe ran+nambo God ai wan+gei aboedi+ndir+mbui. ¹⁰ Ran+amboyu Por ai pukūna hoafi+yuhū yahuya, “Siha+fi tija+r+nambo bot+yaf+o n+mbafi,” mehundowamboyu hor+i+ri+hoei piyu mburambo hoahoan+gu wak+re marandi.

¹¹ Nindou af+ndi ai Por ramareandi ra hoei+ri hehi Rikonია-yei hoafi+nambo pukūna hoafi+yehi+ seiya, “God bidi+fir+ nindoumbo-yaf+ne henambo sihefi+ambo sowana makosafani,” masei.* ¹² Asu Barnabas+ambo nduri Sus dūkar+ri+hori. Asu Por ai hoafi watapor+imbora randeimbi+mayua rani+yo asu ahambo Hemis-ani masahūndo. ¹³ Sus+ndi adūkar+rotu wori adūkar+ngoafi h+mboran+kimi mafondaro. Ran+yo Sus+ambo sesi sihai-randeimbi+ ai burmakau anam+ndi bidi+fir+ asu n+mi ahuri wofi amboa sifimbi+ semūndū haya adūkar+ngoafi yipuri nafitambekimi sūnū tūkūmefiyu. Nindou af+ndi ai-babi+di Por Barnabas+ambo, “Ai yi+hoe+fi god-anafani,” sei hehi burmakau hifokoe+fe segop+ambo masei.

¹⁴ Nga Kraisi+ndi hoafi sowandi+fani hafani-r+nandeimbi+ ai ran+ hoafi h+mbori+yafani hena yowan+ambo hohoan+mo-yafandūh+ ahafandi hoeari h+ri+ne hena pip+yafani hafani nindou af+ndi-yafe mbusūmo pukūna hoafi+yafandūhi safaniya, ¹⁵ “Wandafi mam+ se, n+imboe ramar+hinda? Ro-ana nindou yang+ri+ se nahurai-anehi. Ro siheimbo aboedi hoafi watapor+imbo-rihoanda se n+m+ndi+koate-moatūkuni ra h+n+ng+ndi+hi hehi God Yang+ri+ Nūngumbū sowana ngei. Ai sūnū, hifi, siri+wara asu mun+gu-moatūkuni ranambe en+goro ra nafimarandi. ¹⁶ Horombo God ai nindou mun+guambo hifi+hū h+n+ng+i+reandūra, ahei hohoan+mo sūngu hei mar+hūndi. ¹⁷ Nga ai anūngu ra nafuimbohūnda sihefi+ambo aboedi+reamuni arandi. Ai siheimbo sūnambeah+ndi hoe koafoare nūmbūr-ambeah+ndi sesi yimun+gu-rem+indambe sagadūri arandi. Ai sesi af+ndi asu ngusūfoambe h+hi+fi-h+hi+fi sagadūri arandi,” masafani. ¹⁸ Ai rani hoafi ra watapor+imbo-mar+nandi, nga nindou ai ahafan+ambo burmakau hifi+koe+fe sihefembo hohoan+mo-maye+hei hei, nga ai kiki+foefe-ndur+imbohūnda tija+r+i+fomefani.

Ai Por+imbo n+moei pimarundi

* **14:11:** Ai rari+hi hohoan+moyehi+ Sus ai ahei adūkar+ bogori+ god-ani asu Hemis ai Sus+ndi yas+mond+hūndi hoafi semūndū hu hoafiyu-randeimbi-ani masei.

¹⁹ Ranîyo Andiokihündi-yomo asu Aikoniamihündi-yomo Suda bîdîrîfî ai sînimmo nindou-yei ngusüfoambe botîmarundüra ai Porîmbo yîfîmbiyuwa yahomo houmbo nîmoeinamborurü mburu asu ngoafî bîdîfiranî kiafu hüründümo mahomo. ²⁰ Nğa Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündeimbi ai sînei wakîrîhorî manîmboeia ai botîfi haya, asûkai adûkarî ngoafîna mahu. Ranîyu asu ngorü sina Barnabas dîbombo Debinambo mahafanî. ²¹⁻²² Ranî ngoafîhü aboedî hoafî ra bokarîmarî-heneanda asu nindou afîndî ai Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündei-mbîmboiyahi tükümehindî. Ranîyo asu ai hîhîrîyafîne Rîstra, Aikoniam, asu Andiok ranînambo hafanî süngurîhorî-rîhündeimbi ngînanîdîfî-nandürühi safanîya, “Se Godîmbo ndondîhi anîhondümbö-ndîhorî ndühündî. Tîngîrîfo afîndî sîhefîmbo tükündîfemboe sîhîrî God ngînanîdî hîfandarandî ranambe homböhünda,” masafanî. ²³ Asu mamamî ngoafîhü anîhondümbö-rîhündeimbi ranahmeimbo nindou hîfandî-yondürî rambo kafaorîneapurî hena asu sesî wehîyafandühi Godîmbo dîdîbafî-mefîneandî. Asu ai Adûkarîmbo anîhondümbö-marîhorî ahandî warîwamî aheimbo hînanîngî-marîneandürî.

Ai hîhîrîyafîne Siria-yafe-ambe Andiokînambo mahafanî

²⁴⁻²⁵ Ranîyo ai Pisidia-yafe mbusümo hafanîmbo Pamfiria-yafeambe tüküyafîne Pergahü hoafî-wataporîmbo-rînrü mburîna asu Atarianambo mahafanî. ²⁶ Ateriahü ai sipambe fariyafîne hena Andiokînambo sepîmîndî maho. Ranîhü horombo Sisasîmbo anîhondümbö-rîhündeimbi ai ahafanîmbo Godîndî ratüpurî ratüpurîmbohünda hînanîngî-rîhipîrühî seiya, “God ai sîhafanîmbo hîpoambo-ndeapîrühî mbîfarîhepîramboane,” maseî. Asu ai ratüpurî ra ratüpurîyafanî moendî-marîneandî. ²⁷ Ai Andiokîhü tüküyafîne hena, anîhondümbö-rîhündeimbi gugurî-marîneandürî. Asu munngu-moatükunî God ai ahafandî warî süngu ratüpurî-mayu ranahambo hoafîmefanî. Ai hoafîyafandühi safanîya, “God ai ngorü nafî nafîmaranda Suda-yafe ndîfo ai-amboanî Godîmbo anîhondümbö-marîhorî,” masafanî. ²⁸ Asu ai afîndî si Sisasîmbo süngurîhorî-rîhündeimbi-babîdîmbo mamarîfanî.

15

Serusaremîhü Sisasîmbo anîhondümbö-rîhündeimbi-yafe bogorî ai gugurî-mefundî

¹ Ranîyo asu nindou bîdîfirî ai Sudianîpoedî Andiokîna kosîmo Suda-yafe ndîfo Sisasîmbo anîhondümbö-rüwureimbi-yamundîrûpurühî yahomoya, “Se Mosesîndî hohoanîmo süngufekoate-ndîmondühî sîhamundî fîhoearî kefe tîrîhefekoate-ndîmondanî asu ngîrî aboedambo-ndafundî,” mehomö. ² Asu Por Barnabas ai Sudiahündî-babîdîmbo hoafîna sîmborî-sîmborî-memo. Ranîmboemo anîhondümbö-rundeimbi ai hoafî firündümondühî yahomoya, “Por, Barnabas asu nindou bîdîfir-amboanî ai Serusaremînambo mbîhomo-ndamboane. Asu ai hoafî ra Kraîsîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi asu hîfandî-rundeimbi-babîdîmbo dîdîboado-mbîrundamboane,” mehomö. ³ Anîhondümbö-rîhündeimbi ai komarî-hehipura mahomo. Ai Finisia asu Samaria-yafeambe mbusümondühî homo hoafîyomondürühî yahomoya, “Asu sîhefî ndîfo amboanî Sisasîmbo anîhondümbö-marîhorî,” mehomonda asu anîhondümbö-rîhündeimbi munnguambo ai afîndî hîhîf-hîhîf-mayei.

4 Ai homo Serusarem+hü tüküme funda an+hondumbo-r+hindeimbi Kraisiñdi hoafi sowandümo homo-rundeimbi asu hifandi-rundeimbi ai ahamumbo h+hifi-mar+hüpurî. Asu Por Barnabas ai munqua-moatükuni God ai ahafandi warî süngu ratüpurîmayu ranahambo hoafimefîñandürî.

5 Nga asu an+hondumbo-rundeimbi Farisihündî bîdîfirî ai botiyafu hoafiyomondühi yahomoya, "Sîhefî ndîfo ai ahamundî fihoeari karu tirîmbîhou-ndamboane asu ai Mosesîndî ahîñumbî hohoanîmo süngumbîrîhind-amboane," mehomö.

6 Ranîmboemo Kraisiñdi hoafi sowandümo homo-rundeimbi asu hifandi-rundeimbi ai hoafi ranahandî nîmîndî wataporîyo dîdîboadofembohünda gugurîmefundî.

7 Ai wataporîyomo homo munqumayö asu Pita ai nüngumbo hoafiyupurühi yahuya, "Wandafi mamî, se fîfirundî horombo hondü God ai seambeahîndî wambo kafaore hîñîngîmareandîrî sîhefî ndîfo ranaheimbo wandî yasîmondînambo aboedi hoafi hoafiyowanî hîmborîyohü an+hondumbo-fembohünda.

8 God ai munquambo nîndou-yafe hohoanîmo ra fîfîreandî. Ai sîhefî ndîfo ranaheimbo yîñî mehu ra nafuimbohünda Yîfiafi Aboedi masagadürî sîhefîmbo masemunî nou.

9 Ai moai sîhefîmbo ngorü süngureandühi aheimbo ngorü süngurearü, nga wanî. Ai an+hondumbo-marîhînda asu God ai ahei ngusüfoambe ramareandüra sürühehindeimbi tükümehîndî.

10 Nga nîmboe asu se Godîmbo randîhu hoeîndîhurü yahomo houböa? Se ngîrî sîhefî ndîfoambo sîhamundî fihoeari karu tîmbîrîhound-amboane mbîsîmondühi aheiwamî nîmboreimbi moatükuni nandundî. Nga horombo sîhefî amöao asu sîhîr-amboanî nîmboreimbi moatükuni ra ngîrî ndahumîndefî.

11 Suda sîhîrî ndarîhu an+hondumbo-arîhundî ana, Sîsasîndî hîpoambonambo aboedambo-ndahumboyefî, nga asu sîhefî ndîfo ai-amboanî ranînambo aboedambo-ndahimboyefî," mehu.

12 Barnabas Por ai Godîndî ngîñîndî nafuimbo moatükuni asu hepünîfeimbi moatükuni ra God ai Suda-yafe ndîfombö ahafandî warîsüngu ramareandî ranahambo ndorîne wataporîmbo-marîñandî. Asu munqu ai wataporî ra hîhîmborî-yomondühi hîmbo yangîrî kümarundî.

13 Hoafi moendîmayöwa asu Sems ai hoafiyuhü yahuya, "Wandafi mamî.

Se wandî hoafi hîmborîyomo. 14 Saimon ai haponda ndore korîfoare hoafiyuhü yahuya, God ai ahandî hîpoambofe hohoanîmo nafuyuhü sîhefî ndîfo bîdîfirambo weangurühi wand-anei mehu.

15 Asu Godîndî hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondî hoafi-amboamamî yahurai-ane. Ai yaru hoafi nda sürü papîmaründî: 16 Adükari ai hoafiyuhü yahuya, 'Defitîndî mamîsîrî ai worî nahurai bîrîmefoendî,

nga süngunambo ro hîhîndahe koda

asu ahandî mamîsîrî ra asükainda botîndîhe-amboyahi

nîndou ai worî bîrîfoare mbura sîmborî worîmbo-arandî nou.

17-18 Rananîmbo asu nîndou amurî ai randîhi Adükarîmbo kokondî-horîmboyefî.

Asu munquambo Suda-yafe ndîfo ro wand-anei masahi ranai-ambo kokondî-horîmboyefî. Hoafi nda horombo hondü ndanî-moatükuni tükündîfemboe mehu-ane.

Adükari ai yare hoafîmayu ai ranî-moatükuni raremarandî, asu horombo hondü nîndou ai ra fîfirîmarîhîndî,' mehu."

19 Ran+mooyo asu Sems ai hoafi yuhū yahuya, “Ro rarihe hohoan+moayah+ sihefi ndifo ai h+h+i+yahi God+mo sowana mahei ranaheimbo sih+i+ ng+i+ ti+i+rifo ndahundūri. 20 Wani, nga sih+i+ aheimbo pasambe ndand+hu hoaf+nde-fomboane. Kabomombo sesi did+ba+fi+se sihefeimbi+ sesipoani, nimoreh+ si+si+h+mopoani asu anam+nd+hoand+ birab+i+yopoani, n+n+hond+ am+nda-wof+feimbi asu hori sesipoani. 21 Ai ng+i+r+ rand+hind+ ra nimboe horombo peyomo houmbo haponda munquambo ngoafi adūkarambe nindou ai Moses+nd+ hoafi bokar+hoemo arund+. Asu munquambo ngoafi+mo n+mar+mo si ranambe Suda-yei rotu worambe ritim+ru arund+,” mehu.

Suda-yafe ndifo an+hondūmbo-r+hindeimbi ahei pas-ane nda

22 Ran+moane asu Krais+nd+ hoafi sowandūmo homo-rundeimbi+yomo hifand+ru-ndeimbi+yomo asu an+hondūmbo-r+hindeimbi+yei ai hoafi fir+hūmūndih+ seiya, “Sih+i+r+hūnd+ bid+fi+r+i ai Por Barnabas bab+d+imbo Andiok+nambo hombohūnda koand+hehu-pur+imboane,” masei. Ai Sudas, ahand+ ndūri ngorū Barsabas, asu Sairas ahafan+mo ngafan+ sei h+n+ng+mar+hip+i. Yimbu ai an+hondūmbo-r+hindeimbi+yei bogori+yafan+. 23 Ahafand+ war+hū ai pas mam+ koar+hoe-mondūh+ hoafi yomondūh+ yahomoya:

“Ro Krais+nd+ hoafi sahum+ndefi hefi r+hundeimb-ane+ asu hifand+i+hu-hundeimb-ane+fi. Suda-yafe ndifo an+hondūmbo-r+hindeimbi+ Andiok+hū, Siriahū, Sirisiahū an+boadei, se kar+hasi-handūri.

24 Ro h+mbori+yefi+moane+fi rohūnd+ bid+fi+r+i ai homo watapori-memondamboyo sihei hohoan+mo mam+kar+marandūri, nga asu ro moai ahamumbo randund+ sefi. 25 Ran+moane asu ro hoafi fir+hūmūndehi mbur+hu sefiya ro nindou siheimo sowana koand+hehupur+imboyefi. Ro nindou ra y+hoefi ngunind+ Barnabas ana Por-bab+d+ koamar+hehup+i. 26 Ai moai ahafand+ fimbo hohoan+mo-yafan+, nga ai sihefi Adūkar+ Sisas Krais ahambo-hūndambo ahand+ ratūpuri ratūpuri-mayafan+. 27 Ran+moayefi ro Sudas asu Sairas+mo koand+hehup+i ra ngafan+ hoafi ro sūrū papar+hund+ rahurai rand+ne ahafand+ yafambenambo hoaf+ndamboyafan+. 28 Yifiafi Aboedi ai y+hoefi mbusūmo n+mar+mo asu ro mam+ mamamber+hu hohoan+mo-yefūh+ sefiya, ‘Ro ng+i+r+ ngorū ti+jūmbi hohoan+mo sihei wam+ nand+hund+,’ masefi, nga se ndan+ hohoan+mo yang+i+ an+mo rand+himboyei. 29 Se kabomombo sesi did+ba+fi+se sihefeimbi+ sesipoani, hor+ sesipoani, n+n+hond+ am+nda-wof+feimbi+ sesipoan, nimoreh+ si+si+h+mopoani asu an+im+nd+hoand+ birab+i+yopoani. Se ran+ hohoan+mo sūngufepoani. Se ran+moatūkuni ra h+n+ngar+hind+ ana, aboed+ndeimboyei. Y+hoefi hoafi ndear-ane, nga se aboedi n+boadei,” mehomō.

30 Ran+yo asu Serusarem+hūnd+ an+hondūmbo-r+hindeimbi+ ai nindou yimbuyimbu ra koamar+hehipura Andiok+nambo mahan+mo. Asu ai an+hondūmbo-r+hindeimbi+ gugurundūri mburu pas ra masabudūri.

31 An+hondūmbo-r+hindeimbi+ ai pas ranambeah+nd+ aheimbo ng+i+nem+nd+ndūri+mo hoafi hoeir+hi hehimbo h+h+if+h+h+fi+mayei. 32 Sudas asu Sairas ai God+nd+ hoafi hoafi+yafan+ r+nandeimb-anafan+. Ran+yo asu yimbu ai aheimbo af+nd+ ng+i+nem+nd+mo hoafi hoafi+yaf+ndūri

marinandi. ³³⁻³⁴ Yimbu ai Andiokihü n̄ngō-n̄ngō-yafine mburina anihondumbo-r̄hindeimb̄ ai ahafan̄mboya, “God ai aboedi-aboedi mb̄reap̄r-amboane asu ngusüfoambe afur̄nde kündeambui,” sei hehi nindou koamar̄i-houp̄r̄i ranahamumbo sowana koamar̄i-hehip̄ra h̄h̄r̄iyafine mahafani. ³⁵ Nga Por asu Barnabas ai Andiokihü man̄mbafani. Ran̄ihü yimbu ai nindou bod̄mond̄i-bab̄d̄i Adük̄ar̄nd̄i hoafi bokar̄i-he-neandüh̄i yamundi-mar̄ineandür̄i.

Por Barnabas ai yükürüb̄i-mef̄neandi

³⁶ Süngunambo Por ai Barnabasimbo hoafiyundüh̄i yahuya, “Sih̄r̄i mun̄gu ngoafi adük̄ar̄i sapo God̄nd̄i hoafi horombo bokamar̄i-hehoand̄i ran̄i ngoaf̄inambo anihondumbo-r̄hindeimb̄ ai nüngumbayahi ran̄i ndüfosimbo gagimboane,” mehu. ³⁷ Barnabas ai Son̄mboyu Mak̄mboyu randeimb̄-mayu ranahambo ai-bab̄d̄i semündü hombo mehu. ³⁸ Horombo Son Mak ai Pamfira ngoaf̄ihü ahafan̄mbo h̄n̄nḡimareap̄r̄i, nga moai ai-bab̄d̄i Adük̄ar̄nd̄i ratüperi, ratüper̄iyu hu. Nga asu Por ai ahambo moai semündü-hombo yifr̄iyu. ³⁹ Yimbu ai s̄mbor̄i hoafiyafine hena yükürüb̄i-mef̄neandi. Barnabas ai Mak serümündü haya sipambe fariyafine hena Saiprus̄inambo mahafani. ⁴⁰ Nga Por ai Sairas serümündü mahafani. Anihondumbo-r̄hindeimb̄ ai ahafan̄mbo hoaf̄iyeh̄i seiya, “Adük̄ar̄i ai shafan̄mbo moan̄i h̄poampondeap̄r̄üh̄i mb̄far̄i-hep̄r̄-amboane,” masei. ⁴¹ Yimbu ai Siria, Sirisia-yafeambe hahabod̄ifani wak̄r̄ineandüh̄i anihondumbo-r̄hindeimb̄imbo nḡin̄mar̄i-nand̄ifinandür̄i.

16

Timoti ai Por-d̄ibo mahu

¹ Por ai Derbe ngoafi hu ngasünde haya Ristra ngoaf̄ina mahu. Sisas̄imbo süngurür̄i-randeimb̄i mam̄i, ahand̄i ndür̄i Timoti ai ran̄ihü mamaru. Ahand̄i hond̄i ai Sudahünd̄i anihondumbo-reandeimb̄iyu, nga asu ahand̄i af̄nd̄i an̄mbo Grik̄ihünd̄iyu. ² Ristrahünd̄i asu Aikoniam̄ihünd̄i anihondumbo-r̄hindeimb̄i ai Timotimbo ah̄in̄yeh̄i seiya ai nindou aboed-ani masei. ³ Asu Por ai Timotimbo ahand̄i süngu semündü-hombo yahu haya hohoan̄imo-mayu. Ai Sudahünd̄i ran̄i h̄f̄ihü man̄ngomo ranahamumbo hohoan̄imoyuhü ahambo serümündü haya ahand̄i fi hoear̄i ra kar̄ir̄i t̄mar̄iherü. Sapo mun̄guambo ai f̄f̄r̄und̄i Timotind̄i af̄nd̄i ra Grik̄ihünd̄i-mayuwambo. ⁴ Ai ngoafi adük̄ar̄inambo homo tüküyafu, homo tüküyafu rundüh̄iyu asu horombo Krais̄nd̄i hoafi sowandümo homo-rundeimb̄i asu h̄f̄and̄i-rundeimb̄i Serusarem̄ihü hoafi ran̄i sünguru mas̄ihoemo ra anihondumbo-r̄hindeimb̄imbo masabudür̄i. ⁵ Asu ran̄imboyo Krais̄nd̄i nend̄i ranai hoafi ran̄inambo nḡin̄nd̄i anihondumbo-r̄hindüh̄i mun̄guambo si aho ra nindou ai af̄nd̄i tüküyahi mar̄ihünd̄i.

Por nindou mam̄i Masedoniahünd̄i hoeimarir̄i

⁶ Nḡim̄i ai Frigia, Garesia-yafeambe homondane, Yifiafi Aboedi ranai ahamumbo nindou Esia h̄f̄ambe ranaheimbo God̄nd̄i hoafi hoaf̄iyondür̄ipoan̄i meho. ⁷ Ran̄iyomo ai Bitinia h̄f̄inambo hombo yahomo houmbo Misia-yafe yüpupuk̄im̄i tüküyafundane, asu Sisas̄nd̄i Yifiafi ranai ahamumbo ranaf̄i hombo yowan̄i mehopur̄i. ⁸ Ran̄iyomo asu ai

Misia nafiyafu hou Troas ngoafinambo mahanimo. ⁹ Raniyu asu rani nimbokoa ni Por ai yafogoadinambo nahurai rani poaninambo moatukuni hoeireandane, nindou mam Masedoniahund ai botifi nungumbo huti-hutirurihi yahuya, “Se ndanafi kosafi yihoeumbo farihawamuni,” mehu. ¹⁰ Por ai rani moatukuni hoeire hayamboyo ro hohoanimo yefoanefi God ai ranaheimo ahandimayo hoafi ra hoafimbohunda koamarhemuni. Ranimboane asu nimehunou ro Masedonia hifinambo hombo naporihunduhi nafi kokomarihundi.

Ridia ai Godindi hoafi sungumareandi

¹¹ Sipambe fariyahu Troas ngoafi hinngirihu hohu asu Samotres airaninambo hefi asu ngoru sihu Neapolis ngoafihu tukumehundi. ¹² Raniyefi asu ranihu hinngirihu hohu hefi, Firipai ngoafihu tukumehundi. Masedonia-yafe hifambe Firipai ngoafi adukari Rom ai hifandi-marundi. Ranihu tukuyahu yahunumbi nimb manimboefi. ¹³ Ngoafimbo nimarimbo si tukufeyoane, asu ro hefi ginirumbi ngoafi tebunani tukuyahu mburihu, hoekimi mahefi. Hoe rani fikimi rani poaninambo fondi Godimbo didibafifembohunda fondi mbaningoyo sefi hoahumboyefi mahefi. Ranihu nimorehi bidifiri ai guguriyahi nimorehi-ane asu ro ai-babidi wataporimayefi. ¹⁴ Nimorehi mam adukari ngoafi Taiatairahundi, ahandi nduri Ridia, ai hoafi ro hoafimayefi ra himbormayo. Ranai ana Godimbo didibafife hoafiyorandeimbi asu ai hamburi hoearifih kiki semindi-randeimb-ane. Adukari ai ahandi ngusifoambe hohoanimo botimare-andamboyo Por ai hoafi, hoafimayu ra anihondumbo-mareandi. ¹⁵ Ai ahandi worambeahindi-babidimbo himoni hundurumayi. Ai himoni hunduruho mbura yihoeimbo hoafiyohu yahoya, “Se ro Godimbo anihondumbo-marhini ra fifirindunduhi ana, se wandi worambe difomo nimandomo,” meho. Ai yihoeimbo huti-hutimaramuna-mboyefi, asu ro ahandi hoafi sungu mahefi.

Por ai Sairas-dibo Firipai ngoafihu karabusimefineandi

¹⁶ Mamimbo ro Godimbo didibafifembo fondi hefane, moani ratupuriyorandoimbi nimorehi mam yihoeimbo nafini hoeimaremun. Nga moaruwai nendi ahandi fiambe nimarimbo nini moatukuni sungunambo tukufemboayo ra hoafiyomarandi. Ranimboyo asu nindou ai ahandi hoafi himbormbo ranahambo hifandiru-rundeimbi ahamumbo kiki adukari sahupuri marihundi. ¹⁷ Raniyo nimorehi ranai Por-babidimbo yihoeifi sungu hohuho asu ai yare pukuna hoafiyowohu yahoya, “Nindou ndanai ana God Nimoamo Hondu amaru ranahandi ratupuriyomoro-rundeimb-anemo. Rananemo asu God ai sheimbo aboedambo-fendurimboayu hoafi ra hoafiyomoro runduhanemo,” yaho marandi. ¹⁸ Munguambo si ai rapomayo hoamboyo asu Por ai ranahambo yiboaruko-yiboarukofi haya, asu ai hihirifi nungumbo moaruwai nendi amaro ranahambo hoafiyunduhi yahuya, “Ro Sisasindi ndurinambo hoafiyahi se nimorehi ranahambo hinngindo hawa ngoafi,” mehundo. Raniyo asu moaruwai nendi ranai mam rani simboanini hinngire haya maho.

¹⁹ Ahambo hifandiru-rundeimbi ranai ahamundi kiki semindi nafi awarimarhoayo ra fifirimarundi sapo nimorehi ra ngiri nini moatukuni tukufemboayo ra asukai hoafindo. Ranimbo-anemo ai Sairas asu Por ahafaninambo kikihirupindumo mburumbo kiafu hurupundimo nindou

adükari ahamundi koadürü guguru nîmarîmo rundühi mahomo. ²⁰ Ai ahafanîmbo sowapündümo nindou hoafi hîmboriyomo-rundeimbi ahamumbo soana homo hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou yimbu ndanana Sudahünd-anafani, nga aiyafani nindou sihefi adükari ngoafihü amarei ranaheimbo moaruwai hohoanîmo botîmarîneandi. ²¹ Ranafanî nindou Romîhündî sîhîrî ahînûmbî hohoanîmo süngukoatembomayo ranahambo yamundarîneandi,” mehomu. ²² Ranîyei asu nindou afîndî ranai ahafanîmbo ranîmbohünda papi-hoafi-marîhüpîrî. Ranîyomo asu hoafi hîmboriyomo-rundeimbi ai ahafandî hoeari yümündühaupîrî mburu hoafiyomondühi yahomoya, “Ahafanîmbo wofi bogorînambo harîmbemopîra-mboane,” mehomu. ²³ Ranîyomo asu ahafanîmbo wofi bogorî-mayo ranambo pukûna buburüpîrî mburu, asu karabusî-marupîrî. Ranîyomo nindou karabus worî hîfandî-randeimbi ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Se ahafanîmbo wudîpoapondo hîbadapîrî,” mehomu. ²⁴ Ranîyu nindou ranai hoafi ranahambo hîmboriyu mbura ahafanîmbo karabus worî safambe ragu nîmî ahi yîrîfoneimbînambo yitîjarîhü hüputüpu-rapûrîmündî hîningîmareapîrî.

²⁵ Ranîyafanî Por Sairas ai nîmbî mbusümondühi nîmarîfanîmbo herüyafandühi Godîmbo dîdîbafi-mefîneando. Asu nindou bîdîfîrî karabusîyafu mamarîmo ranai ahafanîmbo hîmborî-memopîrî. ²⁶ Asu nîmehûnou hîfîhe afîndî tüküfehüyo karabus worî kambohoanî ranai fîfîmîmayo. Ranîyo nîmai yipurî ranai sübüdhoeahüyo nindou karabus worambe mamarîmo ahamundi fîhîndî sen makiaro ra fufurîmarîhoayo. ²⁷ Ranîyu asu karabus hîfandarandeimbi ranai botîfi yipurî sübüdîhoai menjorowa hoeire haya nindou ai mbafefou yahu haya yîhîmboyuhü penau hoandarî semündü haya wandîhoarî hîfokoandîhea yahu haya ramefiyu. ²⁸ Nga Por ai heiyuhü yahuya, “E! Se sîhafî fi yimbündamboyafi! Ro-ana munju amarefi,” mehuamboyu. ²⁹ Ranîyu karabus hîfandî-randeimbi ai nindumbo hai sowandümo sînîmo yahu mîngîyu hoafiyu mbura nîmai worî safambe pîpîyu hu Por Sairas yafandî yîrîkîmî hîhamîndarîyuhü piyu menjuru. ³⁰ Ranîyu ai ahafanîmbo sepîrîmündî weindanî hüfu nîmarûmbo hoafîyupurûhî yahuya, “Rîtîfo yimbu, ro nînî nûnûngundîheanda God ai wambo aboedambo-mandeandîra?” mehuamboyafanî.

³¹ Asu ai sîmborî safanîya, “Se Sisas Adükari ranahambo anîhondûmbo-ndîworanî anîmbo asu God ai sîhambo, sîhafî worambeahîndî-babîdî aboedambo-ndeandürûmbui,” masafanî. ³² Asu ranîyo Por Sairas ai karabus hîfandî-randeimbi-mayu ranahambo nindou mamî ranî worambe manîmboei aheimbo kameihî parînerî hena Adükari ndî hoafi hoafîmefînandürî. ³³ Ranîyo asu ranî nîmbokoanî karabus hîfandî-randeimbi-mayu ranai ahafanîmbo sepîrîmündî mbura ahafandî masîmei ra popoaimarandî. Ranîyo asu ai ahandî fikîmînîndî-babîdîmbo munju hundürûmayei. ³⁴ Ranîyu ai ahafanîmbo sepîrîmündî hafu ahandî worambe nîmarûmbo sesî sagapîra masowasîfanî. Asu ai ahandî fikîmînîndî-babîdî haponda Godîndî hoafi hîmboriyei mburîhü anîhondûmbo-marîhindî ranîmbohünda hîhîf-hîhîfîmayei.

³⁵ Ranîyomo siambe hoafi hîmboriyomo-rundeimbi ai prisman bîdîfîrî koarîhoupurûhî yahomoya, “Hapoana se nindou yimbu ranahafanîmbo hîningîndowapîra mbîhafanda-mboane,” mehomu. ³⁶ Ranîyu nindou

karabusimbo hifandi-randeimbi ai Porimbo hoafiyundūhi yahuya, “Hoafi himboryomo-rundeimbi ai ‘hiningindowapira mbihafanda-mboane,’ mehomonda-mboanahi sinī hoafayahapiri, nga hapoana se aboeda ngafani,” mehupiri. ³⁷ Asu Por ai prisimanimbo hoafiyupurūhi yahuya, “Ro-ana Romihünd-anehi, nga ai yihoehimbo ninihūmboyo hoafi himborambe nindou hīmboahū buburūmuni mburu, karabus worambe koamafoarūmuni. Asu ran-anemo haponda ngoafina yihoehimbo dibo semindimuni koehefembo hohoanimoemo. Refeana wani! Nga ahamundihoari animbo sifomo sowandūmomuni koarhoumuna ngemboyehi,” masafandamboemo.

³⁸ Asu prisan ranai ahafandi-mayo hoafi ra hoafi himboryomo-rundeimbi hoafimemo-puramboemo. Raniyomo asu Por Sairas ai Romihünd-anafani hoafi ra himboryomo mburu yihimbo-memo. ³⁹ Raniyomo asu ai homombo ahafanīmboya, “Karihapisi, ro hūtiyefi,” yahomo mburu moanambūhi sowapūndūmo mahomo. Asu raniyomo ahafanimbo hoafiyomopirūhi yahomoya, “Se ngoafi nda hiningindine hena ngorū goanini ngafani?” mehomo. ⁴⁰ Raniyafani ai karabus wori ra hiningirine hena Ridiandi worina mahafani. Ranihū anihondūmbo-rhindeimbi ai mafandi-hindamboyo asu aheimbo ngusūfoambe kikimi-foarineiri hena mahafani.

17

Tesaronaika-hündi ai Por Sairasimbo hūrūtūmarihūpiri

¹ Raniyafani Por Sairas ai hafani Amfiporis Aporonia ngoafi kefoene hena hafani Tesaronaika ngoafihū tükūmefineandi. Ranihū Suda-yafe rotu wori mamī mafondaro. ² Ranīyu asu Por ai yaremarandi sūngu Suda-yafe rotu worambe kefuai hūfu nīmarūmbo ngīmimbo moani nīmarimbo si ra ai-babidimbo Babor-ambeahindi hoafi ranahambo ndorihī wataporimbo-marihündi. ³ Ai aheimbo Godindimayo hoafi ranahandi nīmindi ra wataporimbo-randūhi yahuya, “Nindou God ai ahambo nīmorehi nindowenihimbo aboedambo-fendūrimbo kafoariri hīningimariri ra Kraisanī asu ai asūbusi afindi semūdū haya yifīyu mbura asūkaiyu botimefiyu,” mehu. Asūkaiyu hoafiyuhū yahuya, “Sisas ndanahambo ro sheimbo hoafayahī ai Kraisanī,” mehu. ⁴ Nindou bidifiri ranihūdambo ai hoafi ranahambo anihondūmbo-rīhi mburihū, Por Sairasī-yafandi sūngu mahei. Nindou bidifiri Grikihündi Godimbo hohoanimo parihoreimbi asu nīmorehi afindi bogorimbo-yahindeimbi ai-amboa ahafandi sūngu mahei.

⁵ Ranīmboyo asu Sudahündi bidifiri ai ngusūfoambe moaruwaimarapura nindou bidifiri funūri wakirundeimbi maketambe manīngomo ranahamumbo gugurimarūpura ai homo nindou afindi guguripuri mburūmbo hohoanimo botimaripura ngoafambe nginindi hoafemo wakimarundi. Ranīyomo asu ai Por Sairas kikihēpimindi nindou afindi burimemo ranahamumbo sowana sepimindi hombohūnda ahafanimbo kokorupirūhi Sesonindi worina pipina mahomo. ⁶ Nga ranīyomo ahafanimbo hoeifepirikoate-yomondūhi-yomo, ai Sesonīyu asu anihondūmbo-rundeimbi bidifiri-yomo ahamumbo nindou bogorimboyafu mamarimo ahamumbo sowana kiafu hūrūpūndūmo mahomo. Ai homo pukūna hoafiyomondūhi yahomoya, “Nindou ndanai

ana munġuambo hifi ranihü moaruwai hohoanimoyomo marundi rananemo asukai haponda ndanihü tüküyafu aningomo. ⁷ Asu Seson ai ahafanimbo worinimareapiri. Nga nindou munġu ndanai ana adükari bogori hondü Sisarindi ahinümbi hohoanimo gogonimbo-riheneandühi safaniya, 'Awi nindou adükari bogori ngori maninggu, nga ahandi ndüri Sisas-ani,' safani marinand,' mehomo. ⁸ Raniyomo ngoafihündi bogoriyomo asu nindou afindiyei ranai hoafi ranahambo himboriyei hehi afindi hohoanimoyeihi ngusüfoambe moaruwai-marandüri. ⁹ Ranimboemo nindou bogori ai Sesoniyu bodimondi-yomo ahamumbo kot pemindomo mehomonda asu ai kaki masabupura hiningimariyura mahomo.

Por Sairas ai Beria ngoafihü mamarifani

¹⁰ Mami rani nimbokoani anihondumbo-rihindeimbi ai Beria ngoafinambo Por Sairas koamarhehipira mahafani. Ai hafani Beria ngoafihü tüküyafine mburina Suda-yafe rotu wori mafengoro ranambe kefoene mahufani. ¹¹ Beria ngoafihü Suda mamarei ahei hohoanimo ra Tesaronaikahündi-yafe hohoanimo ngasündimareandi. Beriahündi ai Por Sairas-yafandi hoafi himboriyei mburihü, asu hoafi ranahambo masahümündi. Raniyo ai munġuambo si maho Bukambeahi hoafi ra hoeirihi marihündi ahafandi hoafi ra anihondümbayo sei hehi. ¹² Raniyei asu Sudahündi afindi ranai hoafi ranahambo anihondumbo-marihindi. Asu Grikihündi nimoreh ndüreimbi bogorimbo-yahindeimbi afindi asu nindouwenih afindi ai hoafi ranahambo anihondumbo-marihindi.

¹³ Por ai Beriahündambo Godindi hoafi bokari-marihendüri ranahambo Tesaronaikahündi Suda ai himboriyei hehi Beria ngoafihü amboa hei tükümehindi. Raniyo asu Tesaronaikahündi ai nindou Beriahündi-mayei ahei ngusüfoambe moaruwai hohoanimo botimarihindüri. ¹⁴ Raniyei asu anihondumbo-rihindeimbi ai hohoanimoyeihi seiya Porimbo moaruwaimbo ndihorimboyei sei hehi ahambo hoekimi koamarhehora mahanu, nga Sairas Timoti ai Beriahü mamarifani. ¹⁵ Raniyomo nindou bidifiri ai Por sowaründümo hou ai-babidi Atens ngoafina mahomo. Asu Por ai yahuya, "Sairas Timoti ai nimai wambo-sowana mbisinfandamboane," mehuamboemo asu hoafi ra sowandümo hou hihiriyafu Berianambo mahomo.

Por ai Atens ngoafihü Godindi hoafi hoafimayu

¹⁶ Por ai Atens ngoafihü Sairas asu Timoti ahafanimbo hifandapirühi nimarumbo hoeireandane, ngoafi ranihü tikai god sisami afindi burimayo ranimbo ngusüfoambe nimbimayu. ¹⁷ Raniyu Por ai Suda-yafe rotu worambe Grikihündi bidifiri asu Suda bidifiri anihondumbo Godimbo hohoanimoyomo-rundeimbi ahamumbo wataporimbo-marapuri. Raniyu munġuambo si maho ra nimorehi nindowenih maketambe gugureyahi nimoreiane, hu ai-babidi nimarumbo wataporiyu marandi. ¹⁸ Raniyomo Epikurian asu Stoik firundeimbi nindou ranai Por-babidi hoafinambo simbori-simbori-memo. Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, "Nindou hoafi afindeimbi ndanai nini hoafi, hoafinda yahumboyuwa?" mehomo. Asu bidifiri ai hoafiyomondühi yahomoya, "Awi, ai ndifo-yafe sisami god mami ranahambo hoafimbo yahumboani," mehomo. Nga Por ai Sisas yifihündi botimefiyu hoafi ra hoafimayuwambo ranimboemo asu ai rahurai yaru hoafimemo. ¹⁹ Raniyomo ai kansir Areopagus wafuwami mafandundi ahamumbo sowana Porimbo sowaründümo mahafomo. Ai

homo ahambo hoafi yomondūhi yahomoya, “Ro simbori hoafi nda se nindou aheimbo hoafiyafi arandi ra himbormbo sefomboanefi. ²⁰ Asu ro sihafi hoafi ra himboryefi hohu hoafi ranahandi nīmāndi ra fifirindihu sefomboanefi,” mehomō. ²¹ Nga nindou Atens ngoafihū amarei anei asu ngorū ngoafihūndi sūhūsi Atens ngoafihū amarei anei ranai moai amuri hohoanmoyei rihūndi, nga wani. Ai ana hoafi simbori engoro ranahamboane hoafiyō asu himboryō ranimbo yangiri hohoanimoaye.

²² Ranīyū asu Por ai Areopagus wafuwami kansir-yomondi mbusūmo nūngumbo hoafiyuhū yahuya, “Nindou Atensihūndi, ro hoeiriheandane se-ana munguambo god ranaheimbo sūngufe hohoanimo-ane hohoanimo-memo. ²³ Nga ro nafina habodihūhi sihei sisami god hoeimariheandūri. Asu sisami godimbo sesi sihefe randeimbī fondi mamī hoeimariheandi ranifihī se sūrū papimarihūndi ra yare hoafiyowohū yahoya, ‘Ndanana sisami god ro fifirifekoate-mayefi ran-ane,’ meho. Nga asu se moai ranī god ra ahambo fifirihorī, nga se ahambo moanī hohoanmoyei marihūndi God ranahambo haponda ro hoafīndahandūri samboanahi.

²⁴ God ai hifi nafira mbura asu munguambo moatūkuni ranifihī nafira hīnīngimareanda anīngō ranai Adūkar-ani sūnambeahi asu hifini. Ranimboani aiana ngiri nindou ai ahei warinambo worimborihūndeimbī worī ranambe ana nīmandu, nga wani. ²⁵ Ai moai rananī moatūkuni mbonimboramūndi randi ranimboane asu ngiri nindou ahei warina ahambo raranī-moatūkuni fandihēhuri. Sapo ai-ani nindoumo yangiri nīngombo hohoanimo, yafui asu munguambo ranī-moatūkuni ra saimuni arandi. ²⁶ Amoaō mamī ranahandambo-hūndiyo God ai nindou mungua sirī nafimarandi munguambo hifihū nīngombōhūnda. Asu ai ahandihoari horombo nindou ranihū nīngombo asu hifi yūpupui kikire hīnīngimareandi. ²⁷ God ai yare hīnīngire hayambo hohoanmoyuhū yahuya, ‘Ranihū dīboadimbo animbo asu ai wambo ro animboahi ra kokombirihūndir-amboane,’ meho. Ranimbo-hūndambo animbo nindou ai God nahi anūngu ranahambo kokondihorī hoeindohorīmboyei. Nga God ai mamamī shēfimbo sowahi anjguniyupoani. ²⁸ Sihiri ai-dībo yangiri animboefi, ai-dībo ahahabodefī asu ai-dībo-anefi aniboadefi. Rahurai-ane sihei herū fifirundeimbī b-difiri ai yaru hoafiyomondūhi yahomoya, ‘Sihir-amboani Godīndi nīmor-anefi animboefi,’ mehomō. ²⁹ Sihiri Godīndi nīmor-anefi asu ngiri sihiri randihu hohoanmondefūhiya, God ai gor, sirfa kapa, nīmoei ranī sisamiyū mbīsefi. Asu ngiri hohoanmondefūhiya, God moanī shēfihorī hohoanmoyefī hohu shēfi warinambo nafimarihur-ane mbīsefi, nga yowani. God ai-ana gor, sirfa kapa, nīmoei ranī sisamiyupoani.

³⁰ Horombo nindou ai Godimbo fifirifikoate-mayeiamboyi rasiamboani ai moai aheimbo nginīndīrandūri. Nga hapondanambe ai munguambo nindou munguambo hifihū ranaheimbo yahuya, ‘Se sihei hohoanimo moaruwai daboandanambo-ndīhi hehi wandī hohoanimo sūngundihīndi,’ meho. ³¹ Nga asu ai mamī sihi dībonīyū hīnīngimareandi si ranambe ai mbumundī hohoanimo sūngundeandūhi ahei hohoanimo ranī simogodūhi munguambo nindou yibobo-ndeandūrimbui. Nga ai nindou mamī ranī-moatūkuni ra hīfandīmbōhūnda hīnīngirirīmboani. Nindou ra yifimayuwa God ai honguambeahīndi botimariiri ranani, nga ranahambo animbo sihiri anihondūmbo-ndihurimboane,” meho.

³² Nindou bîdîfirî ai nindou yîfîhündî yanggîrifembo hoafî ra hîmborîyomo houmbo-yomo asu ai ahambo sisîndî hoafîmarurî. Nga bîdîfirî ai hoafîyomondühî yahomoya, “Asükaindefî rani-moatükunî ranahambo sîhafî hoafî hîmborîndefo,” mehomondo. ³³ Asu Por ai kansîrî-yomondî wataporî yare hîningîreapuri haya mahu. ³⁴ Nindou bîdîfirî ai ahambo süngurîhorühî hoafî ranahambo anîhondümbo-marîhindî. Nindou mamî ahandî ndürî Dionisius Areopagusîhündî ai kansîrîmbofi mamaru. Asu nîmorehî ahandî ndürî Damaris ai-amboanî anîhondümbo-mareanda asu nindou bîdîfirîyêi hoafî ranahambo anîhondümbo-marîhindî.

18

Por Korin ngoafîhü amaru

¹ Süngunambo Por ai Atens ngoafî hîningîre haya Korin ngoafîna mahu. ² Ranîhü ai Sudahündî mamî ahandî ndürî Akwira hoeimarirî. Aiana Pondus-hündîyu. Nindou ranîyu ai ahandî nîmorehî Prisira-dîbo Itari hîfî hîningîrine hena asu Korinîna mahafe. Nindou mamî Rom ngoafîhü adükarî bogorîmbofi nîmarümbî ahandî ndürî Krodius ai Sudahündî nindou muŋgu aheimbo yahuya, “Se Rom ngoafî nda hîningîndîhi hehimbo ŋgorû hîfîna-ndahîndî,” mehuamboyafe ai Korinînambo mahafe. Ranîyu asu Por ai ahafembo ranîhü hoeifepîrîmbo mahu. ³ Nindou yimbu ranai Por-babîdî mamî ranî ratüpurî ra ratüpurîyêi rîhündembî wamboyu Por ai, ai-dîbo nüŋgumbo serî worî kakiyêi marîhündî. ⁴ Muŋguambo moanî ngoafîmbo nîmarîmbo si Por ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nüŋgumbo Sudahündî nindou ranaheimbo wataporîyu marandî. Nindou Sudahündî asu Grikîhündî aheimboya aheî ŋgusüfoambe botîndîheiranî asu Sisasîmbo anîhondümbo-mbîrîhînda yahuhayamboyu hüfu hoafîmendürî.

⁵ Sairas asu Timoti ai Masadonia hîfî ra hîningîrine hena Korin ngoafîna kosafandanî Por ai Sudahündî ranaheimbo aboedî hoafî yamundeandürühî manüŋgu. Ai Suda-mayêi aheimbo anîhondümbo hoafîyundürühî yahuya, “Sisas ana nindou God ai nindou aboedambofembo kafoarirî hîningîmarir-ani,” mehu. ⁶ Nga ai ahandî hoafî ra sahümündî pirîhi mburîhü asu ahambo tirîfoarîhorî hoafîmehündo. Ranîyu asu Por ai ahandî hoearî fihîndî düdübudî püpürüfî-foareandühî sîmborî hoafîyundürühî yahuya, “Se hoafî ra hîmborîkoate-yêihî awararîhehindî ana, ro hütîrîharüpoanî, ŋga sîheilhoar-aneî. Nga haponda ndühündâ ro-ana sîheimbo hîningîndîhearü hehea asu nindou sîhefî ndîfo sowana, ŋgamboyahî,” mehu. ⁷ Ranîyu asu ai rotu worî ra hîningîre haya worî akîmî Titius Sastusîndî worîna mahu. Nindou ranai ana Suda-yafe ndîfoyu, ŋga asu Godîndî hoafî süngure randeimbîyu. ⁸ Suda-yafe rotu worî hîfanda-randeimbî ahandî ndürî Krispusîyu asu ahandî fikîmînîndî-yêi ai Adükarîmbo anîhondümbo-marîhorî. Asu nindou afîndî Korin ngoafîhündî ranai Porîndî hoafî ra hîmborîyêi mburîhü anîhondümbo-marîhînda aheimbo hundürümarandürî.

⁹ Por ai mamî nîmbokoanî ranîpoanîmbo moatükunî yafogoadînambo nahurai hoeireandane, God ai hoafîyundühî yahuya, “Se yîhîmbo-ndamboyafî, ŋga hoafîndafî ndandî. ¹⁰ Nga ro se-dîbo nîmboamboanahî

ranimboane asu sihambo nindou ngorū ai ngiri moaruwaimbo-ndeani. Nga wandi nendi afindi ai adukari ngoafi ndanihū nimandeimboyei," mehu. ¹¹ Ranimboyu Por ai mamī hīmbani asu 6 amoamo ranihū nūngumbo Godindi hoafi aheimbo yamundeanduri marandi.

¹² Gario ai Akaia-yomondi gafman bogorimbobi nūnguambeahiyo asu Suda ai mamihūyafu mburimbo Porimbo nginindimaruri. Raniyomo ai ahambo sowarūdūmo hoafi didiboadofe worina mahomo. ¹³ Ai yahomoya, "Nindou ndanai ana nimorehi nindouwenihi aheimbo Godimbo hohoanimombo ra ranipoanimbo yamunde-andūrhani asu ai ahinūmbi hohoanimo hifinambo-mareandi," mehomo. ¹⁴ Por ai simbori ahambumo hoafiyupurimbo yahuhayamboysi, nga Gario ai Sudambo hoafiyupurūhi yahuya, "Nindou ndanai sihefi gafman-yafe hohoanimo ra hifinamboreandūhi moaruwai hohoanimombembonana ro sihamundi hoafi ra hīmboriya. ¹⁵ Nga Suda se-ana sihamundi hoafi, nduri asu sihamundi hohoanimo ranimboanemo se wambo sifomo dūdufundiri, nga ambe, rani-moatūkuni ana sihamundihoari ngomo didiboadondundi. Ro-ana yahurai hoafi hīmboriyo mburimbo yibobofembo-yahipoani, nga wani," mehu. ¹⁶ Raniyu asu ai ahambumo hoafi didiboadofe wori ranambeahindi koamarihepuri. ¹⁷ Raniyomo nindou bidifiri ai nindou ahandi nduri Sostenis, Suda-yomondi rotu wori hifanda-randeimbi bogori, ranahambo kikihirundūmo mburu hoafi didiboadofe wori rani hangifoani harimemondo. Nga asu Gario ai moai rani-moatūkuni ranahambo afindi hohoanimo, nga wani.

Por Andiok ngoafina hihirifi mahūfu

¹⁸ Por ai Korin ngoafihū afindi si nūngu mbura asu ai anihondūmbo-rhindeimbi aheimbo hinngireanduri haya Senkrianambo mahu. Raniyo Prisira asu Akwira ai Porindi sūngu mahafe. Horombo Por ai Godimbo hoafiyunduhū yahuya ro mamī moatūkuni randiheamboyahī mehu. Ranimbo nafuimbohūnda ai ahandi mbiro ra tūpurimarandi. Raniyei asu ai Sirianambo sipambe fariyahi hehi mahei. ¹⁹ Ai hei Efesus ngoafihū tūkūyahi mburihūmboyei asu ranihū Prisira Akwira hinngireapiri haya ai yangiri Suda-yafe rotu wori ranambe kefuai hūfu nūngumbo Godindi hoafi ai-babidimbo wataporimayu. ²⁰ Raniyomo asu ai ahambo hoafiyomondowohū yahomoya, "Awi se ndanihū gedūhi nimbafi," mehomondo, nga "Ngirindahī," mehu. ²¹ Asūkaiyu ahambumo hinngifepurimbo yangiri hoafiyupurūhi yahuya, "God ai yifrayu ana, awi ro asūkainda hihirindahe didimboyahi," mehu. Raniyu asu ai sipambe farihi mbura Efesus ngoafi hinngire haya mahu. ²² Raniyo asu sip ai ho Sisaria ngoafihū tūkūmefeyo-wamboyu asu Por ai kusifoai haya hafu Serusarem ngoafihū anihondūmbo-rhindeimbi hihirirū haya Andiokinambo mahanu.

Aporos ai Godindi hoafi Efesus ngoafihū hoafimayu

²³ Raniyu asu Por ai Andiok ngoafihū gedūhi nūngu mburamboyu Garia asu Frisia-yafeambe ngoafi daburi wakireandūhi ranihū Sisasimbo anihondūmbo-rhindeimbi amarei aheimbo kikimi-foefendurimbo mahu.

²⁴ Nindou mamī, ahandi nduri Aporos Sudahūndi, Areksandria ngoafihūndi Efesus ngoafihū manūngu. Nindou ai-ana hoafi aboedi hoafiyu-randeimbi asu Godindi hoafi ra aboedi hamindi ndore

fîfîreandeimbiyu. ²⁵ Horombo ahambo Adükari⁺ambo süngufi hombo rani⁺ hohoani⁺mo ra yamundi⁺-marîhor⁺-ane. Raniyu asu ai ngusüfoambe botîreirühi⁺ nîmorehi⁺ nindowenihi⁺ ranaheimbo hoafi⁺ aboedi⁺ sagadürühi⁺ Sisas ai nindou God koamafoariri⁺ ranahambo wudîpoapore hoafiyundüri⁺ marandi. Nga ai moai Sisasîndî hoafi⁺ aboedi⁺ mungua fîfîreandi, nga Son hundürü⁺-marandüri⁺ ranahambo yangîri⁺ fîfîrimareandi. ²⁶ Asu ai hüfu Suda-yafe rotu worambe kefuai nüngumbo yihîmbokoate piyu haya Godîndî hoafi⁺ hoafi⁺mayundüri. Prisira asu Akwira ai ahandi hoafi⁺ hîmboriyafe hena ahambo sowarîndîfe hüfe ahafe worambe Godîmbo süngufimbo hohoani⁺mo ra ndorîne hoafîmefînando. ²⁷ Raniyu asükaî Aporos ai Akaia-yafe hîfîna nga yahu haya ramefiyu-wamboyei, Efesusîhündî ai ahambo farîhehorî hehi Aporos ai tükündîfiyuanî ndahorîmîndei sei hehi Godîndî hoafi⁺ süngurihi⁺-ndeimbîmbo pas sürü papîmarîhündî. Raniyu Aporos ai hu Akaia hîfambe tüküfi mbura asu nindou rani⁺hünda God ai aheimbo hîpoambo-mareandüra anîhondümbomari⁺hindî ranaheimbo afîndîmbo aboedi⁺ mafari⁺hendüri. ²⁸ Ai Suda-babîdî sîmbori⁺-sîmboriyuhî ndore hoafiyuhü ahei hoafi⁺ hîfînambo-mareandi nîmorehi⁺ nindowenihi⁺-yafe hîmboahü. Ai Godîndî Bukambe hoafi⁺ ranînambo Sisas ra God ai nindou aboedambo-fendürîmbo kafoariri⁺ hîni⁺ngîmarir⁺-ani yahu hoafiyuhü nafuimayundüri.

19

Por ai Efesus ngoafi⁺hü ratüpurîmayu

¹ Aporos ai Korin ngoafi⁺hü nüngumbe Por ai hîfî wafuambe ngoafi⁺ adaburo ra hoahoangu hu Efesus ngoafi⁺hü tüküfi Sonîmbo süngururü-rundeimbi⁺ hoeimareapuri. ² Asu ai ahamumbo dudufipurühi⁺ yahuya, “Se Godîmbo anîhondümborîwuranî ahandi Yifiafi⁺ Aboedi⁺ sîhamundi⁺ wamî kosowai waniyo?” mehuamboemo. Asu ai sîmbori⁺ ahambo hoafi⁺yomondowohü yahomoya, “Yifiafi⁺ Aboedi⁺ ra ro moai hîmbori⁺yefi,” mehomondoamboyu. ³ Ai yahuya, “Nîni⁺ süngure hayamboyu sîhamumbo hundürü⁺-marapura?” mehuamboemo. Asu ai ahambo hoafi⁺yomondowohü yahomoya, “Sonîndî sünguyo hundürü⁺-maramuni,” mehomondamboyu.

⁴ Por ai hoafi⁺yuhü yahuya, “Sonîndî hundürü ranana nindou ai moaruwai hohoani⁺mo daboadanambofe hefembo aboedi⁺ hohoani⁺mo süngufembo-hündamboane. Raniyu asu ai nindou Israeri⁺hündî ranaheimbo hoafiyundürühi⁺ yahuya, ‘Se nindou wandî süngu tükefiyu ranahambo anîhondümborîndîhorî. Nindou ranana Sisas-ani,’ mehu. ⁵ Sonîmbo süngururü-rundeimbi⁺ ai hoafi⁺ ra hîmbori⁺yomo houmbo Adükari⁺ Sisasîndî ndürînambo hundürü⁺-memo. ⁶ Raniyu Por ai ahamundi⁺wamî warî manande-apuramboemo Yifiafi⁺ Aboedi⁺ ranai ahamundi⁺ wamî kosîwohü ranîpoani⁺mbo hoafi⁺nambo watapori⁺-yomondühi⁺ Godîndî hoafi⁺ hoafi⁺yomo-rundeimbi⁺ nahurai hoafîmemo. ⁷ Ramefundî ranana 12 nindou-yomo. ⁸ Ngîmî amoamo Por ai Suda-yafe rotu worî ranambe kefuai hüfu nüngumbo yihîmbokoate hoafi⁺yu marandi. Ai aheimboya, God ngîni⁺ndî hîfîfandarandi⁺ ranahambo anîhondümborîmari⁺hinda yahuhayamboyu watapori⁺mborarü marandi. ⁹ Nga nindou bidîfirî ai ahei hohoani⁺mo tapîhamî-randürühi⁺ anîhondümborîkoateyeihî Sisasîndî nafî ranahambo nindou hîmboahü moaruwai hoafi⁺mayei. Raniyu asu Por ai aheimbo rani⁺hü hîni⁺ngîrearü haya, Sisasîmbo süngururü-rundeimbi⁺mbo

sepurūmūndi haya hu Tiranusūndi yamundife worambe muṅguambo si wataporūmbora marandi. ¹⁰ Ranimoatūkuni ra yimbu himbani yare marandamboyei Sudahūndi asu Grikūhūndi muṅguambo Esia hifihū amarei, ai Adūkarūndi hoafi ra himbomimaye.

Skefandi nindouwenihimorimori

¹¹ God ai ranipoanimo hepūnifeimbi moatūkuni Porūndi warisūngu yare marandi. ¹² Ranimoatūkuni ai yikunimū gedūhefe hoeari asu gūdife hoeari ra Porūndi fi sūndiandeimbi sahūmūndi hei nindou aṅgūnūmboyeyimbi aheiwami manandihinda ahei aṅgūnū ranai muṅguayowohū moaruwai nendi ranai hininṅirihindūri hehi mahei.

¹³ Nga Sudahūndi bidifiri ai hoahoangomo wakirundūhi moaruwai nendi nindou fiambeahūndi ranipoanimo ṅginūndina raguanamboru marundi. Ai moaruwai nendi hefoefembōhūnda Sisasūndi ndūrina yaru hoeimarundi. Ai yaru hoafiyomondūhi yahomoya, “Por Sisasūndi hoafi hoafiyu marandi ranahandi ndūri raninambo ro siheimbo anihondūmboanefi hoafayefi, nga se nindou ranaheimbo hininṅirihindūri,” mehomō. ¹⁴ Nindou mamū Sudahūndi Godimbo sesihai-randeimbū bogorū ahandi ndūri Skefa. Ahandi nimorimori 7-yomo ai ranimoatūkuni ra ratūpuriyomo marundi. ¹⁵ Nga asu mamū sihi moaruwai nendi ranai hoafiyopurūhi yahoya, “Ro Sisasimbo fifirihini asu Porimbo fifirihini, nga se didemoa?” mehopuri. ¹⁶ Raniyu asu nindou mamū ahandi fiambe moaruwai nendi nimarūmbimayū ranai ahamūndi wami horipirihoei piyuhū bubuhaimepura ai horū kapehū ahandi worambeahūndi safi yangirū mafefoundi. ¹⁷ Nindou muṅgu Sudahūndi asu Grikūhūndi Efesus ṅgoafihū mamarei ranai hoafi ra himbomimaye hehi, yhimboyeyimbi Adūkarū Sisasimbo adūkar-animasei. ¹⁸ Ranimoyei asu Sisasimbo anihondūmbo-rihoreimbū ai nindou hīmboahū tūkūyahū moaruwai moatūkuni ratūpurimoyei marihūndi ranahambo weindahū hoafimaye. ¹⁹ Himoarokorurundeimbū bidifiri ranai ahei buk ranipoanimo himoarokombo hoafi ranambe engoro ra mamambemamberūhi sahūmūndi hei nindou-yei hīmboahū fufusimarihūndi. Horombo buk masahūmūndi kakū ra tapuiyeyi heimbo 50,000 kakūfihimoyi masahūmūndi. ²⁰ Ranū hohoanimo raninamboyo Adūkarūndi hoafi ranai ṅginūndi tūkūfehū muṅguambo hifi yangorū wakimareandi.

Efesus ai Porimbo himbosipapimarimori

²¹ Ranimoatūkuni ranai ramefeyo-wamboyo Por ai hohoanimoyuhū yahuya, ro Masedonia asu Grikū hifi, ṅgasūndi-heapirū mbundihā sipambe fandahe hehea Serusaremnambo, ṅgamboyahi mehu. Ai yahuya, “Ranū nafi boatei nga heheambo animbo, asu nga Rom ṅgoafi hoeindihēa,” mehu. ²² Raniyu ahambo fariheneririnandēimbi, Timoti asu Irastusimbo Masedonianambo koarimēpura ai-boatei mahafanda, asu ai Esia hifihū akidou gedūhi safi manūngu.

²³ Ranisimboanū Efesus ṅgoafihū Sisasūndi hohoanimo ranahambo hūmbo hoafinambo simborūsimborimaye. ²⁴ Nindou mamū Demitrius ai sirfanambo muṅguambo sisamū nafira randēimb-ani. Raniyu ranimoatūkuninambo tikai god sisamū Atemisūndi rotu worū nafiramarandi.

Asu sisamī nafīru rundeimbī ai ranīfihī kakī afīndī sowandūmo marundī.*

²⁵ Ranīyu Demitrius ai sisamī nafīru-rundeimbī-yomo asu nindou amurī munḡu sīmogodī ratūpurī, ratūpurī-yomorundeimbī ahamumbo gugurea-purī haya hoafīyupurūhī yahuya, “Wai, se fifīrarundī sīhefī ratūpurī ndanamboane kakī ra tūkefeyo. ²⁶ Sīhamundīhoarī se hoierundī asu hīmborīyomo nīne-moatūkunī Por ratūpurīmayu ra. Ai yare hoafīyuhū yahuya, ‘Sīsamī god warīnambo ratūpurīyo-weimbīhündī ana god hondūyopoanī,’ yahu arandī. Nindou afīndī ranaheimbo gugurearū haya hohoanīmo ḡgorū sūḡguarearū marandī ra Efesus hīfīhündī yanḡirī randūrīpoanī, ḡḡa bīdīfīrī munḡu Esia hīfīhündī kameihī randūrī.

²⁷ Porīndī hoafī ranambo ana sīhefī kakī semīndīkambo ratūpurī ra moaruwai-ane mbīseimboyei. Ranī yanḡirīyopoanī, ḡḡa sisamī god rehī Atemisīndī worī ra nindou-yei hīmboahū moaruwai hīmbondīmboe. Asu ahandī ndūrī adūkārī ra hīfīnambo-ndeamboe. Sapo nindou afīndī Esia hīfīhū asu munḡuamho hīfīhū ahambo dīdībafīyahīndō arīhündī,” mehu.

²⁸ Ranī hoafī ra hīmborīyei hehī nindou ranai ḡḡnīndīyeihī pukūna seiya “Efesusī-yafe Atemis ana Adūkār-ane!” masei. ²⁹ Ranīyo hoafī ra adūkārī ḡḡoafī Efesusūhī mahoamboyo nindou ranai munḡumbo hoafī warapomaye. Ranīyomo bīdīfīrī ai Masedoniahündī Gaius asu Aristakusīmbo kiafu hūrīpīndīmo aheī gugurīhī nīmarei rīhūndanambo mahomo. Nindou yimbu ra Por-babīdī hahabodīfanī rīnandeimbīyafanī.

³⁰ Ranīyu Por ai nindou afīndī aheī mbusūmo ḡḡa mehuamboemo asu sūḡgurūrū-rundeimbī bīdīfīrī ai ranambe hombo yowanī mehomo.

³¹ Porīndī ḡḡunīndī Esia hīfīhündī, gafman bogorī ai-amboanī hoafīyomo koarīhoemondūhī yahomoya, “Ambe, se gugurīfe wataporīyorambo ranambe hopoanī,” mehomo.

³² Nindou afīndī ai mamīkarī hohoanīmoyeihī nīnūḡu-yefūhīyefī masei. Bīdīfīrī ai ḡḡorū-moatūkunī hoafīyeiane, asu bīdīfīrī ai ḡḡorū-moatūkunīmbo hoafīmayei. ḡḡa nindou afīndī nīmboyei munḡu mafandīhīndī ra ai moai fifīrīhīndī. ³³ Ranīyomo Sudahündī bīdīfīrī ai Areksandambo aheī hīmboahū nīnendīhorī hei hīnīḡḡmarīhora manūḡu. Ranīyo nindou bīdīfīrī ai hoerūwurū houmbo moaruwai hohoanīmo nīmīndīhūmbai mehomo. Ranīyu Sudambo fehefendūrīmbo hūnda ai warī nīmooamo-mareandī hoafī kīkīmbīrīhūmūndīa yahu haya.

³⁴ ḡḡa ai Sudahündī-mayuwa ahambo fifīrīhorī ranīyei pukūna yimbu awa mamī afīndī hoafīyeihī seiya, “Efesus-yafe Atemis ana adūkār-ane,” masei.

³⁵ Ranīyu asu Efesus-yafe kuskus ai aheī hoafī gobadīhendūrūhī yahuya, “Efesusīhündī se hīmborīyei. Munḡumbo ai fifīrīhīndī nīmoei sisamī Atemis sūnambeahīndī pīyo haya makoso asu ahandī hoafīyorambo worī Efesus ḡḡoafī ra ai hīfandarandī. ³⁶ Nindou mamī ai-amboanī ḡḡrī hoafī ndanahambo tīkai-ane mbūsu. ḡḡa ranīmbo-hūndambo-anīmbo se sīhei hoafī ra kīkīndīhūmūndī. ḡḡa se awi ranahambo hohoanīmokoateyūrīnīmbo randīhīmboyei. ³⁷ Asu se nindou yimbu ndanahafanīmbo sahūpīrīmūndī masūhūsi. ḡḡa asu ai moai nīnī-moatūkunī sisamī godīndī worambeahī hūmbuhūnīyafanī asu worī moaruwaimbo-rīneandī. Asu moai ai nīmōrehī god sīhefī ranahambo tīrīfoefe hoafī, hoafīyafanī.

³⁸ ḡḡa asu Demitrius ai ahandī mamī ratūpurīyomo-rundeimbī babīdīmbo

* **19:24:** Atemis ai tīkai god sisamī nīmōreh-ane. Ahandī rotu worī adūkārī Efesus ḡḡoafīhū mafondaro, ḡḡa munḡu ai worī ranahambo aboedī saf-ane masei.

ahamundi hoafi engoro ranana awi ŋgorū-simboani ranipoanimo animbo fifirifemboane. Asu bogori gafman ai nimarimo-mboanemo, ŋga ai animbo hoafi ranahambo fifirindumboemo. ³⁹ Ŋga sihamundi hoafi ra yagodowanana, mamī wataporambe animbo ranahambo anihondū wataporimbo-mboane. ⁴⁰ Haponda sihiri hoafi afindi ndahumi-ndemboyefi, nimboe sihiri ndani sihi simbori hoafimayefi ranimbohūnda. Ranahandi nimindhūndi ana moai hoafi yangoro, ŋga moaniyefi simbori hoafimayefi. Ŋga sihefi gugurife moaruwai ranahambo dūduwehimuni ana, asu anikiri simbori hoafimandefi,” mehu. ⁴¹ Ai yare hoafiyunduri mburamboyu asu koamaritheira bukūrumehindi.

20

Por ai Masedonia asu Grik hifina mahu

¹ Sūngunambo hoafi afindi-afindi mayei ranai ho sihiri-mareandamboyu, Por ai Sisasimbo anihondūmbo-rihindeimbi gugureanduri haya ŋgusūfoambe ŋginiraminduri mbura asūrahini-mareanduri. Ranīyu asu ai yare hiniŋgirearū haya Masedonia hifina mahu. ²⁻³ Ranīyu ai rani hifambe huhū Sisasimbo sūngurihindeimbi afindi ranaheimbo ŋgusūfoambe ŋginindi kūrīhi hohoanimo-mbeyeia yahuhaya hoafimeinduri. Ranīyu asu Masedonia hifi hiniŋgire haya Grik hifihū tūkūfi ŋgimi amoamo manūngu. Ranīyu sūngunambo ai Siria hifina sipambe hombo hohoanimo-mayuwamboemo, Suda ai ahambo hifokoeffimbo yahomo hombo hoafi fimarūdūmo. Ranimboyu asu asūkai hihirife hefe Masedonianambo hombo hohoanimo-mayu. ⁴ Asu Sopater, Pirasindi nimori, Beria ŋgoafihūndi ai Por-dibo mahūfu. Ranīyo Tesaronaikahūndi Aristarkus Sekundus yafani, Gaius, Derbe-hūndiyu, Timotiyu asu Tikikus, Trofimus Esia hifihūndi-yafani ai mūngu Por-babidi mahifomo. ⁵ Mūngu ai-boatei hifomo Troas ŋgoafihū nimarimo yihoeffimbo himbomemo. ⁶ Ranīyefi Suda ai Bret yisikoate sesimbo si ranai mūngumayowambo Firpai ŋgoafihūndi sipambe farīyahu hohu hondahūfeimbi siyefi mburīhu hefi Troas ŋgoafihū ahamumbo sowahi tūkūmehūndi. Ranīyefi Troas ŋgoafihū 7 si mamarefi.

Por ai Yutikusimbo yifihūndi botimariri

⁷ Ranīyefi asu Sande Adūkarindi sesi, sesimbohūnda gugurimehūndi. Ranīyu Por ai sūmbo nafī himbowambo nindou afindi ranaheimbo gedūhi wataporīyu humbo nimbī mbusūmondūhi tūkūmefiyu. ⁸ Worī ro nīmarefi wataporīyefeimbi ranambe nīmoamo yibadīwami ram afindi siyowohū haŋgifoani burīmayo. ⁹ Nindou hoarīfi mamī ahandi nduri Yutikus ranai nafitambe karihoemo hiniŋgimarundi ranīwami mamaru. Por ai hoafimayu hoanūgumamboyu Yutikus ai yapombo hoafinambo kūmeru. Ranīwami yapombofi nīmarūhūndamboyu fīmaramūndu yangiri hanū ŋgimi yibadī ŋgasūnde haya hifini pīmayu. Bidifiri ai hanimo sowarūndimondane, ai nīmoko mēnguru. ¹⁰ Ranīyu Por ai hanū ahandi fi kameihī amofi hanūhūyu wagidīrūmūndūhi hoafiyundūrihi yahuya, “Se awi ŋgusūfo kīkīboadīhūndūhi afindi hohoanimo-ndemboyefi, ŋga nindou ndanana yangiri-ani,” mehu. ¹¹ Refi mburamboyu asūkaiyu nīmoamo farīfi hafu bret hifirire mbura masahūsi. Ai aheimbo gedūhi wataporimbo-randuri mbura sūngunambo siambe hūfīhamīndi

masüfuwamboyu hîniŋgîreärü haya mahu. ¹² Yutikus ai yîfîhündî yangîrîmefiyu-wamboyei asu ai ahambo ŋgoafîna sahorîmîndeî hei ŋgusüfoambe aboedî kürîhi hehimbo mamarei.

Por Troas ŋgoafî hîniŋgîre haya Miretusînambo mahu

¹³ Nga ro-boatei sipambe farîyahu hohu Asos ŋgoafîhü Porîmbo fîhimündî hefe homböhünda mahefî. Ai hîfî nafî huhü hoafîyumunühi randafundî mehumunamboyefî ahambo nafîni fîhimîndîmbo mahefî. ¹⁴ Ranîyu asu Por ai yîhoefîmbo Asos ŋgoafîhü sîfu mbureamunî haya, asu sipambe sahurîmîndefî hohu, Mitirini ŋgoafînambo mahefî. ¹⁵ Ranîyefî sipambe farîyahu hohu Mitirini ŋgoafîhündî hefîmbo siambe Kios airanîkîmî tükümehündî. Apoefî simayowamboyefî asu siambe Samos airan tüküyahu mburîhu asûkai ŋgorü sihî Meretus ŋgoafîhü tükümehündî. ¹⁶ Por ai Efesus ŋgoafî ŋgasündîfe hefe Esia hîfîhü gedühi hîfo nîŋgombo moei yahuhayamboyu hohoanîmomayu. Ai nîmehünou Serusaremînambo hîfo ahei hîhîfî-hîhîfîmbo si Pendikos tüküfemboayo ra hoiefemboyu hohoanîmomayu.

Por ai nindou bogorî Efesusîhündî ahamumbo asürahîre hîniŋgîmareapurî

¹⁷ Por ai Miretus ŋgoafîhü tüküfî nîmarümbouy Efesus ŋgoafînambo hoafî koamarîhendî Kraîsîndî nendîmbo hîfanduru-deimbi-mbo ai sîfomonda hoeindîheapurî yahuhaya. ¹⁸ Ai sîfomo tüküfundamboyu hoafîyupurühi yahuya, “Ro boatei tüküyahe Esia hîfîhü nîmboambo asu muŋguambo si se-babîdî anîmboahî nîni-moatükunîyo ramarîheandî ra sîhamundîhoarî se fîfirumboanemo. ¹⁹ Ranî-sîmboanî Suda ai wambo moaruwaimbo-fendîrîmbo hoafî fîmarîndümonda, ranîyo asu afîndî hohoanîmoyahühi aranîmbo yangîrîmayahi. Ro wandî fî hîfînambo-rîheandühi Adükarîndî ratüpurî ranî yangîrî sahamîndî manîmboahi. ²⁰ Se fîfirundî ro sîhamumbo farîhefepurîmbo aboedî hoafî bokarîhefembo moai awi sahi, ŋga nindou afîndî hîmboahü asu sîhamundî mamamî worambe yamundîheapurî marîhand-ane. ²¹ Ro Suda, Grik yîboboambo ahîni hoafîyahîndurühi sahiya, ‘Se sîhei hohoanîmo moaruwai hîniŋgîndîhi hehi Godîmbo hohoanîmondeî asu Sîsas sîhefî Adükarî ranahambo anîhondümbö-ndîhorî,’ sa marîhandî. ²² Nga hapoana Yîfiafî Aboedî ranai wambo koamarîhendîra Serusaremînambo ahühi, ŋga ro ranîhü ŋgühanî nîni-moatükunî wambo tüküfemboayo ra ro moai fîfirîheandî. ²³ Nga ro rarîhe fîfirîheandî, Yîfiafî Aboedî ai mamamî ŋgoafîhü tüküyaheandani wambo hoafîyondîrîhü yahoya, ‘Se hîbadambo ŋgafî, ŋga karabusîndafo nîmborî afîndî ndowandîfî ndamboyafî,’ yaho arandî. ²⁴ Nga ro moai wandî fimbo adükarî moatükun-ane sahi. Nga Adükarî Sîsas ai wambo ratüpurî asendî ra tîŋrîrîfoyo ho moendîfembo sahe-heamboanahî hohoanîmoayahî. Wandî ratüpur-ane nda, God ai nindou moanî hîpoamboreandürî arandî ranînambo aboedî hoafî ranahambo anîhondümbö hoafîndamboyahî.

²⁵ Horombo ro sîhamundî mbusümo hahabodühi God ŋgînîndî hîfandarandî ranahambo hoafîya marîhandî. Nga haponda ro fîfirîheandî süngunambo ana se muŋguambo ŋgîrî wandî ŋgusümböarî asûkaindîmo hoeindündî. ²⁶ Ranîmboanahî haponda ro sîhamumbo anîhondümbö hoafehapurî. Sîhamundî mbusümo nindou mamî ai awararîhoayu ana, ro

hütirühün+poani. ²⁷ Ro moai God+ndi hohoanimo munḡuambo s+hamumbo ranahambo hoafi+mbohūnda mbosiyahi. ²⁸ Se s+hamund+hoari asu munḡuambo God+ndi nendi amboa wud+poapondū h+badūndūri. Yifafi Aboedi ai aheimbo h+badiyondūrirambo kafaore h+niḡ+imareapuri. Se God+ndi nendi h+badūndūndūri sipsip h+fand+ra-randeimbi nou. Nga aheimbo ahandi hor+na pemiyu haya masemūndūndūri. ²⁹ Ro fifir+heamboanahi, s+hamumbo h+niḡ+riheapuri hehea ahahi ana, wos+hoafi hoafeimbi nendi ai n+mambeah+ndi yafori nahurai tükūndahi s+hamund+mbusūmo n+mboeimbo sipsip ra moaruwaimbōnd+hindūrimboyei. ³⁰ Asu nindou bod+mondi s+heiambeah+ndi animbo bogor+mbondafu n+ḡomboemo. Ai animbo Sisas+ndi sünguri+hindeimbi+mbo ahamund+ süḡu hombōhūnda t+kai hoafi yamundundūra asu ai ahamund+ süḡu ḡeimboyei. ³¹ Ranimbo-hūndambo animbo se h+badūmo n+ḡomo! Nga se ranimbo ndondu fifir+ndūndi. ḡim+ h+mban+ maho ra n+mb+n+mb+si ro aran+ kapehū moai mamam+ s+hamumbo ah+ni hoafi+mbo mbosiyahi. ³² Asu haponda ro s+hamumbo God+ndi wariwami h+niḡ+riheapuri asu se ahandi h+poambofe hoafi ranahambo hohoan+mond+mo. Hoafi ranan+imbo s+hamumbo ḡ+n+ndam+ndi-pur+imboe asu munḡuambo aboedi+moatükun+ God ai nindou wandanei mehu ranaheimbo dagadūrūmbui.

³³ Ro-ana moai nindou ḡgorūndi gor, kaki, hoeari napo ranimbo hohoan+ri+he rihandi. ³⁴ Se s+hamund+hoari yaru fifirūndi, ro wand+hoari wand+ warinambo ratūpur+imayah+ ra n+ne-moatükun+ ro mbon+mbor+h+am+ndi+hūh+ wandi fi far+hehe-rihand+hūmbo asu nindou ro-d+bo n+ḡomondeimbi ranahambo far+heheapuri mar+handi. ³⁵ Ro raran+ ratūpuri, ratūpur+iyahūh+ s+hamumbo rari+he nafuimehapuri nindou dūdi ai fi ḡ+n+ndi+koate ranaheimbo fand+he-hur+imboane. Adükari Sisas ai yare hoafiyuhū yahuya, 'Nindou ai ḡgorūmbo raran+ napo segodombo h+hifi+h+hifayu ana, asu nindou ai napo sem+ndimbo h+hifi+h+hifi ḡgasūndeamboane,' mehu ranahambo s+h+r+ ndond+hu fifir+ndi+hūmboane,' Por ra mehu.

³⁶ Por ai ahamumbo ran+ hoafi ra hoafiyupuri mburamboyeu, asu nindou bogori-memo rani-bab+d+imbo yim+ndi+ho pus+re n+marūmbo God+imbo d+d+ibafimefiyu. ³⁷ Ran+yomo asu ai munḡuambo aras+ran+yomondūhi+yomo Por+imbo mburūndūmo houmbo wak+ki+h+marūwuri. ³⁸ Ran+yu Por ai hoafiyupurūh+ yahuya, 'Hapondan+ ana se ḡ+r+ kaind+mo wandi ḡgusūmboari hoeindūndi,' mehuamboyomo, asu ai ran+imbo ḡgusūfo afndi kürūndūh+ h+poambo-marūwuri. Ran+yomo asu ai ahambo sip sowanambo koakomarūri han+mo.

21

Por ai Serusarem+nambo mahu

¹ Ran+hū Efesus+hūndi h+fand+rundeimbi h+niḡ+ri+hupuri mbur+hu sipambe far+iyahu hohu refe ho refe ho rakoate Kos airan+na mahefi. Ran+hūnda simayowa Rodes airan+na hefi mbur+hu asūka hefi adükari ḡgoafi Patarahū tükūmehundi. ² Ran+hū tükūyahūdane, sip mam+ ranai Finisia h+fina hombo yahohaya ramefeyo-wamboye fi hoeir+hu hohu ranambe far+iyahu hohu mahefi. ³ Mam+ hefi Saiprus airan hoeir+hu hohu war+ kadūdan+ hefi hohu Siria h+f+nambo mahefi. Ran+yefi asu hefi Tair

ŋgoafihū tükümehundi sip ai ranihū napo mbahibadi-foefembomayowa. ⁴ Ranihū hefi nindou Adūkarimbo süngurihindeimbi mamareia hoerihuri hohu asu ai-babidi 7 si manimboefi. Yifiafi Aboedi ranai aheimbo ŋgusūfoambe botimareandūra Porimbo hoafiyehi seiya, “Se yowani Serusareminambo hifopoani,” masahūndo. ⁵ Ndeara ranihū nimboefi mburihumboyefi asu ranihūnda botiyahu hohu mahefi. Raniyomo asu Adūkarimbo sünguru-reimbi ai ahamundi nimorehi nimoakidibou-babidi adūkarimbo hoafif tebūnani sahūmündihūmuni hei gudihitüküyahu yiri yimbu pupusirihu nimatefimbo ai-babidi Godimbo didibafimefi. ⁶ Raniyefi simbori hihifuriyefi mburihu asu ro sipambe fariyahu hohu mahefa ai asūkai hihiriyahi ŋgoafina mahūsi.

Sisaria ŋgoafihū Godindi hoafi hoafiyu randeimbi nindou Agabus ai Porimbo hoafi masagalo

⁷ Sipambe fariyahu hohu hefi Tair ŋgoafi hinirihu hohu hefi Toremes ŋgoafihū tükümehundi. Raniyefi ranihū anihondūmbo-rihindeimbi wandafi mamai aheimbo hoerihundūri hohu asu ranihū mamai si marefeti. ⁸ Asūkai ŋgorū sihi Toremes ŋgoafi hinirihu hohu hefi Sisaria ŋgoafihū tükümehundi. Asu nindou mamai Firip aboedi hoafi hoafiyu-randeimbini worambe fariyahu mapoefi. Nindou ranai ana farihundūri rundeimbi 7 ranambeahindi mbusūmonindiyu hayamboyu. ⁹ Nindou ranai ana nimorehi niori yimbuyimbu anamindihū-fekoate Godindi hoafi hoafiyehi rihūndeimbi-yei afindiyu. ¹⁰ Ro Sisaria ŋgoafihū yahunūmbi nimbimbarefaniyo asu Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi mamai ahandi ndūri Agabus ai Sudia hifi hinirigire haya Sisaria ŋgoafinambo makusu. ¹¹ Raniyu ai yihofimbo sowahi kusū tükūfi haya Porindi-mayo hoeari kikihirihefembo ret ra semūndū haya ahandi yitiharai watiharai ra ahandihoari hūputūpo-marahoayu. Ai hoafiyuhū yahuya “Yifiafi Aboedi ai yare hoafimayo, ‘Ndahurai nindou Sudahūndi Serusaremhū marimono ranai ana hoeari kikihirihefembo aharambūri ndanahambo hūputūpogawuri mboundu Suda-yafe ndifombo dabupurimboemo ahambo moaruwaimbo-fimbohūnda,’ mehu,” mehu.

¹² Nimorehi nindouwenihirani ŋgoafihūndi-babidi rani hoafi ra himboriyefi hohumboyefi asu Porimbo Serusarem ŋgoafina se hafopoani sefi hohu kikifoefimbi hoafi hoafimehundo. ¹³ Raniyu asu Porai simbori hoafiyuhū yahuya, “Se nimboe arani-araniyehi wandi hohoanimo moaruwaimbo-arihinda? Ro moai karabusimbo yangiri hohoanimoyahi, nga ro Serusarem ŋgoafihū Adūkarimbo Sisasindi süngu yifimbo wanjei samboanahi hohoanimoayahi,” mehu. ¹⁴ Nga ro ngiri Porindi hohoanimo ŋgorū-süngundihūndi sefi hohumboyefi asu hoafi ranahambo ambe masefi. Raniyefi hoafiyefihū sefiya, “Adūkarindi hohoanimonambo yangiri-animbo rani moatūkuni ra tükūmbifeyo-wamboane,” masefi.

Por ai Serusarem ŋgoafihū hafu tükūmefiyu

¹⁵ Yahunūmbi nimbiyefi mburihu asūkai yihoefti napo fufurihūmūndefi hohu Serusareminambo mahahifi. ¹⁶ Raniyei asu süngurihindeimbi nindou Sisariahūndi ai ro-babidi mahūsi. Ai yihofimbo nindou mamai Saiprusihūndi horombo ai boatei Sisasimbo süngurireimbi ahandi ndūri Nason ahandi worinambo sowandūmuni houmbo mahefi ahandi worambe niŋgombohūnda. ¹⁷ Hefi Serusarem ŋgoafihū tükūmehu-ndamboyei

sūngur+hindeimb+ ai y+hoef+imbo hoeir+himuni hehi h+hif+h+hif+mayei. ¹⁸ Ngorū sih+ Por ai ro-bab+d+ Sems+imbo hoeifimbohūnda hefane, asu hifand+rundeimb+ muŋgu ran+hū mamar+mo. ¹⁹ Por ai ahamumbo h+hif+rapuri mbura muŋgua-moatūkuni God ai ahand+ war+ sūngu Suda-yafe nd+foyei mbusūmo ramareand+ ranahambo ndore watapor+mbomarand+.

²⁰ Raniyomo ai hoaf+ ra h+mbor+yomo hou God+imbo aboed+ani mehomo. Asu ai ahambo hoaf+yomondowohū yahomoya, “Wandafi, se fifirowand+. Sudahūnd+ nindou af+nd+ tausen ai Sisas+imbo an+hondūmbo-r+hor+imboanei. Nga muŋgua an+hondūmbo-r+hindeimb+ ranai Moses+nd+ ah+nūmb+ hohoan+mo ra sūngufembohūnda t+taboarayeri. ²¹ Nga nindou bid+ifir+ ai sihambohūnda hoaf+yahūndūrūh+ seiya, ‘Por ai Suda bid+ifir+ Griki+yomond+ hif+hū an+boadei aheimbo hoaf+yundūruhū yahuya, “Moses+nd+ hohoan+mo ra se sūngund+hindūh+ asu n+moak+d+bou+yomond+ hoear+ kand+hi tir+nd+hehimboyei. Yaboateihūnd+ hohoan+mo ranana se sūngund+hūmboyei,” mehu,’ masei. ²² Se sūhūf+imboanaf+ hoaf+ ra ai h+mbor+ndeimboyei. Nga sihambo moaruwaimbofembo hohoan+mondeiyeya, asu sih+r+ nūngumanda-hunda? ²³ Nga ro sihambo mam+ hoaf+ hoaf+ndahun+nani an+imbo asu se ran+sūngund+wand+. Y+hoef+memo nindou yimbuyimbu God+imbo mam+ moatūkuni refemboane yahomo houmbo-anemo an+ngomo. ²⁴ Se ai-bab+d+ ŋgafūh+ an+imbo asu ahamund+ fi God+nd+ h+imboah+ aboed+ tūkūfembo hohoan+mo ra randund+. Asu ahamubohūnda kak+ dabapura ai ahamund+ mb+r+nan+ ra kik+imb+ru-ndamboane. Ai randundani ranan+imbo asu Suda ai sihambo n+ne hoaf+memo ra nindou-yei h+imboahū t+kai nahurai h+mbond+mboe. Ranan+imbo ai-amboan+ya awi Por amboan+ ah+nūmb+ hohoan+mo ranahambo sūngureandeimb+ani mb+seimboyei. ²⁵ Suda-yafe nd+fo an+hondūmbo-r+hindeimb+ ranaheimbo pas sūrū pap+r+ihu koar+hehūndūh+ hoaf+mayef+ sapo horombo ro Moses+nd+ ah+nūmb+ hohoan+mo ranahambo mas+hehūnd+ ran+imbohūnda. Pas ranambe se sisam+ god+imbo ses+ d+d+bafe sihefeimbi ses+poan+, se hor+ ses+poan+, se nin+hond+ am+ndawof+feimbi ses+poan+ asu se n+moreh+ sis+h+moyo nindouwenih+ birab+r+yorapoan+, masefi,” mehomo. ²⁶ Raniyu Por ai ŋgorū sih+ nindou ranahamumbo sepur+mūndū haya hanū fi aboed+ tūkūfembo moatūkuni ra ai-bab+d+ ramareand+. Raniyu ai God+nd+ worambe kamefuend+. Rani si fi aboed+ tūkūfembo hohoan+mo ra moend+ndowan+ an+imbo asu mamam+ God+imbo ses+ segod+imbo ranahambo Por ai ses+ sihou-rundeimb+imbo hoaf+meपुरi.

God+nd+ worambe Por+imbo Suda ai kik+h+marūndūmo

²⁷ Fi aboed+ tūkūfembo moatūkuni moend+mayowamboyo 7 si ra muŋgumbo yang+r+yambeyah+ Suda bid+ifir+ ai Asia hif+hūnd+ Por+imbo God+nd+ worambe hoeimarūwur+. Raniyomo asu ai nindou af+nd+ ranahamumbo ŋgusūfoambe bot+mar+pura Por+imbo kik+h+marūndūmo. ²⁸ Ai pukūna hoaf+yomondūh+ yahomoya, “Israer+hūnd+ nindou, se far+haumun+! Nindou ndan+ani muŋguambo hif+ ra hoahoanguhū nindou muŋguambo sih+r+ Israer+hūnd+ asu sihefi ah+nūmb+ hohoan+mo asu God+nd+ wor+ ndanahambo hif+nambore arand+. Rani yang+r+yopoan+, ŋga haponda ai nindou Griki+hūnd+ sihefi God+nd+ wor+ ndanambe sepur+mūndū kefue raraorandūh+ wor+ nda moaruwaimbo-reamboani,”

mehomo. ²⁹ Grik hifihündi Efesus ŋgoafihündi Trofimus ai Por-di-bo Serusarem ŋgoafihü manūnguwa hoeirūwuri houmboemo ai yaru hoafi-yomondühi yahomoya, “Nindou yihoefi ndifohündi ndanana Por ai Godindī wori ranambe serümündü kambeifuai,” yahomo houmbo hoafi-memo. ³⁰ Ranīyo hoafi ra Serusarem ŋgoafihü mahowa hīmbori-yomo houmbo muŋgu fandu mbura pipina mahomo. Ranīyomo asu ai Porimbo kikihiründümo houmbo Godindī worambeahindī weindana kiafu hüründümondühi nīmai wori yipuri ra pamarundī.

³¹ Ranīyei nindou afindī ranai Por hifokoefimbo sei hehimbo ho-animomayei. Ranīyo hoafi afindī afindī-mayeyi, Rom ami bogori hondü Serusaremihü amaru ranai tīŋirifo tükefeyo yahu fifirī-mareandī.

³² Ranīyo asu nīmehūnou ami bogori hondü ai ahandī ratūpuri-yomorundeimbī bogori-yomo asu ami bīdīfirī-yomo ahamumbo sepurūmündü haya ahamumbo sowana pipī-memo hanīmo. Nindou afindī ranai ami bogori asu ami hoeirūpuri houmboemo Porimbo bubumarūwuri hündi kikī-maründümo. ³³ Ranīyu ami bogori ai Por sowana hüfu kikihirūmündi mbura hoafi-yuhü sen yimbunambo hūputūpugawuri mehu. Ranīyu ai düdufihī yahuya, “Nindou nda düdia? Asu ai nīnī-moatükunī moaruwai rareanda?” mehuambo-yomo. ³⁴ Ranīyomo asu bīdīfirī ai ŋgorū hoafi-yomondühi hoafi afindī afindī-memo. Ai mamīpo hoafīkoate ŋgorū kiafu ŋgorū kiafu raro-marundambo-yu ami bogori ai fifirī-fekoateyuhü ahandī amimbo yahuya, “Ndowaründümo ami worina gafomo keboundī,” mehupuri. ³⁵ Por ai yipīŋī saboagoambe tükūfiyuane, nindou afindī ranai ahambo bubumbo mehomonda ai hoeiru houmbo warihü-warihuru sowaründümo mahafomo. ³⁶ Ranīyomo asu nindou afindī Porindī süngu mahomo ranai pukūna hoafi-yomondühi yahomoya, “Ahambo hifokoarūwuri,” mehomo homo.

Por ai Sudambo ahandī anihondümbofe ranahambo hoafī-mendürī

³⁷ Ami ai ndeara Porimbo ahamundī wori safanambo sowaründümo hafomo kefoefembo yangirī-memondambo-yu asu Por ai ami bogori hondümo hoafiyundowohü yahuya, “Ro awi sīhambo mamī hoafi hoafīndahanīnī samboanahī,” mehuambo-yu. Asu ami bogori ai düdufindowohü yahuya, “Se Grik hoafiyafi-randühī-yafi?” ³⁸ Hamanda Isipihündi mamī ai gafman-babīdī yifiari botī-mareandī. Ai 4,000 yifiari-yomo-rundeimbī sepurūmündü nīmī wohi furīkoate-reandühī mahu. Se-mbayafinawe masahī, ŋga wanī. Nīmboe se Grik hoafi fifīrowandī,” mehundowambo-yu. ³⁹ Asu Por ai sīmbori hoafiyundühī yahuya, “Ro-ana Sudahünd-anahī. Ro-ana Tarsus ŋgoafi Sirisia hifihünd-anahī. Ŋga wandī ŋgoafi ana ndürī adūkarī yanggorūmb-ane. Ŋga karīhasī awi ro nindou ndanaheimbo hoafīnda samboanahī,” mehuambo-yu. ⁴⁰ Asu ami-yomondī bogori ai hoafiyafīpurī mehuambo-yu Por ai yipīŋī-wamī botīfi nūngumbo nindou ranahamumbo warina pakamafoareapurī. Muŋgu ai hoafi kibodirī-maründümo-ndambo-yu Por ai Hibru ahamundī hoafīnambo hoafī-mepuri.

22

¹ Por ai yahuya, “Wandī wandafīmamī, asu apemamī se hīmbori-yomo ro wandī fimbo hoafi hoafombo samboanahī,” mehu. ² Por ai

Hiburu ahamundi hoafi nambo watapori-mayuamboemo asu ai hoafi kibod+ründumo houmbo maningomo-ndamboyo asu ai ahamumbo hoafiyupurūhi yahuya, ³ “Ro-ana Sudahündi asu Tarsus ngoafihū Sirisia hifambe tükumeheandi, nga asu Serusarem ngoafi ndanhu adūkarimayahi. Raniyahi ro Gamerier-dibo nimboambo ai wambo sihefi boagiri-yomondi ahinūmbi hohoanimo ra yamundi-mareandira ro wudipoaporithe fifirimariheandi. Raniyahi ro Godindi hohoanimo süngufembo tñirifomayahi haponda se tñirifoayei nou. ⁴ Nindou bidifiri Adūkarindi Nafi süngur+hindeimbi aheimbo ro moaruwaimbo-mariheandura bidifiri ai yifimayei. Ro bidifiri aheimbo seninambo hüputūpuriheharu mburiha karabusina sahamindiharu mahahi. ⁵ Sesi sihai-randeimbi adūkaribogoriyu asu kansir mungu ai ro nindou moaruwaimbo-mariheandi hoafi ra anihond-ane mbisimo hoafindimboemo. Sudahündi Damaskus ngoafihū amarei ra aheimbo ai pas sürü papiru koamari-hoemonda sahamindi Damaskusnambo mahahi. Raniyahi ro nindou Sisasimbo anihondumbo-rinhindeimbi ranihu amarei ranahambo hüputūpurihefenduri semündinduri Serusaremna ho karabusi-fendurimbohūnda mahahi.

⁶ Ro ha ndeara Damaskus ngoafikimi hüfinimbo tükuyaheandane nimehūnou sūnambeahindi si adūkarirani kosiwambo boakimafoareandiri. ⁷ Raniyahi ro hifini piya yangora himboriyahane hoafi mamirani hoafiyohū yahoya ‘Sor, Sor, se nimboe wambo moaruwai-mborowandiri aranda?’ mehondiri. ⁸ Asu ro düduyaheandūhi sahiya, ‘Adūkar, se didiyafa?’ ‘Ro Sis Nasaretihünd-anahi, nga asu se wambo süngurihi-ndeimbimbo moaruwaimbo-ariwanduri ana, wambo amboa moaruwaimbo rowandirüh-anafi,’ mehondiri. ⁹ Raniyomo asu wandi wandafi mam ai si ra hoeimarundi, nga asu ai nindou düdi wambo hoafimayundiri ranahandi hoafi moai himboriyomo. ¹⁰ Asu ro düduyaheandūhi sahiya, ‘Adūkar, ro nūngumandahea?’ masahamboyo. Asu ai hoafiyundirūhi yahuya, ‘Se botindafo hawa Damaskusnambo ngafi, nga ranihu animbo God ai sihambo mungu-moatükuni ratūpurindafi mehu ra nindou ranihu amaru ranai hoafindüninimbui,’ mehondiri. ¹¹ Si ranai nginindi hamindiyohaya himboamupui-randūhi mungu-moatükuni hoeifekoate-mehamboemo nindou ro-dibo masinimo ranai wambo warihu kikihi-rundumondiri houmbo Damaskusnambo mahafi.

¹² Ranihu nindou mam ahandi nduri Ananias Suda sihefi Godimbo ahinirürūhi Mosesindi ahinūmbi hohoanimo ra ndore süngureandeimbi manūngu. Nindou ranahambo Sudahündi Damaskusihu animboei ranai aboed-ani masei. ¹³ Nindou ranai wandi fikimi süfu nūngumbo hoafiyundirūhi yahuya, ‘Wandafi Sor, se asūkaindafi ndondo himboarindafi!’ mehondiri. Asu hoafi ra nīngowambe asūkaiya aboedi himboariyahūhi ahambo hoeimarihini. ¹⁴ Raniyu asu Ananias ai yahuya, ‘Sihefi amao-yafe God ai sihambo, ahandi yifiri süngufembo horombo hondū kafoare hinīngimareanini. Nindou mbumundi hamindi Sis ranahambo hoeifih asu nīne hoafi ahandi yahamonindi tükefeyo ra himborimbohūnda kafoare hinīngimareanini. ¹⁵ Seanimbo munguambo nindou ranahambo Adūkarimbohūnda weindah hoafindafinduri nīne-moatükuni se hoeiro asu himboriyafi marandi ranahambo. ¹⁶ Asu se haponda nimboe gedūhi hifandaranda? Botiyafohawa hundüründafūhi asu ahandi ndurinambo hoafinda-findoani sihafimaruwaimbo hohoanimo

ra popoaimbîhenda-mboane,' mehu.

God ai Porimbo koamarîheira Suda-yafe ndifo sowana mahu

17-18 Por ai hoafiyuhü yahuya, "Asükaiya ro Serusaremînambo ha ranîhü Godîndî worî ranambe dîdîbafî-yaheandühi nîmboahanî yafogoadînambo nahurai ranambe Sisasimbo hoeimarîhinî. Ranîyo ai wambo yare hoafiyundîrühü yahuya, 'Nîmai se Serusarem ngoafî hîningîro hawa hafî, nga nîndou ndanî ngoafîhündî ranai ana se wambohünda hoafayafî ra ngîrî hîmborîndei,' mehundîrî. 19 Asu ro sîmborî hoafiyahühi sahîya, 'Adükari, horombo ro Suda-yafe rotu worî afîndî mafeburo ranambe kefoehê hühühi nîndou sîhambo anîhondümborîhinînei-mbîmbo karabusîrîherü hehea hariyahandürî marîhandî ra ai fîfîrîhindî,' masahî. 20 Sîhambo wataporîmbora randeimbî Stifen hîfokoarüwuri sîmboanî ro fikîmî nîmboambo wandî ngusüfoambe aboed-ane masahî. Ranîyahî asu nîndou ahambo hîfokoamarüwuri ranahamundî hoandarî hoear ra sahamîndî manîmboahî. 21 Ranîyo asu adükari ai hoafiyundîrühü yahuya, 'Hafîsî, nga ro sîhambo anjuni Suda-yafe ndifo sowana koandîhe-heanîna ngamboayafî,' mehu.

Rom ami-yomondî bogorî Porimbo mafarîherü

22 Nîndou afîndî ranai ahandî hoafî hîhîmborîyei heimbo asu 'Suda-yafe ndifo' ra hoafîmayu-wamboyei puküna hoafîyeihü seiya, "E, ahambo hîfokoefimboani, nga nîndou ndahurai ana ngîrî yangîrî nîngü!" masei. 23 Ranîyei ai puküna hoafî karîhehindühi ahei hoearî-mayo ra wurakamo-rîhündühi hîfî hasüfî nîmoamo karühümündî pimarîhindî. 24 Ranîmboyu asu ami bogorî ai amimbo hoafîyupurühü yahuya, "Porîndowarüdümo gafomo sîhamundî worambe koaboadüwuri. Suda ai ahambo puküna hoafîmemondo nîmîndî ra fîfîrîfembohünda ahambo bubundürühü düdundafundo," mehu. 25 Nga asu ai ahambo bubumbohünda kîkîhîrurüdümo mburumbo hüputüpo-marîhawu-ramboyu asu Por ai ami bogorî ngorü akîmî manîngü ranahambo hoafiyundühü yahuya, "Romîhündî mamî ahandî hoafî dîboadîfekoate-ayambe ahambo bubumbo ra ahînûmbî hohoanîmo yangoroai wanîyo?" mehuamboyo.

26 Asu ami bogorî ai hoafî ra hîmborîyu haya hu ahamundî bogorî hondü hîfanda randeimbî ranahambo hoafiyundühü yahuya, "Se ngîrî rasüggundîworî. Nîndou ndanana Romîhünd-ani," mehu. 27 Ranîyu asu ami bogorî hondü ai Porîmbo hüfu hoafiyundühü yahuya, "Se wambo hoafiyafîndîrî, se Romîhündî hondüyafî?" mehuamboyu. Asu Por ai sîmborî hoafiyundühü yahuya, "Yînî, ro rananahî," mehundo. 28 Ranîyu asu ami bogorî hondü ai hoafiyuhü yahuya, "Ro kaki afîndî pirîheandühîyahî asu Romîhündîmboyahe tükümeheandî," mehu. Asu Por ai yahuya, "Nga wambo wandî me ai wakîmaramîndî-ndîramboyahî ro Romîhündîmboyahe manîmboahî," mehu. 29 Ranîyomo asu nîndou bîdîfîrî ahambo düdufîhî bubumbo yangîrî-memo ai hoafî ra hîmborîyomo houmbo nîmai hîngîrîwuri süsühüfundî. Ranîyu asu ami bogorî hondü ai ahambo hoerîra mayowa nîndou ranai Romîhündîmayuwa ai senîna hüputîpo-marîhawuri ranahambo ai-amboanî yîhîmbo-mayu.

30 Porîmbo Suda ai papî-hoafîmarürî nîmîndî ra ami-yomondî bogorî hondü ai wudîpoapondîhe fîfîndîhea mehu. Ranîmboyu asu ai rasinambo

Porimbo seninambo hūputūpu-marīhawuri ra fufurīherū haya Godimbo sesī sīhou-rundeimbī bogorī-yomo asu Suda-yafe kansir-yomo ai babīdī gugurīfe wataporimbo hoafimepuri. Ranīyu asu ai Porimbo ahamundi hīmboahū nīngombohūnda serūmūdū mahu.

23

Por ai Suda-yomondī kansirimbo hoafimepurī

¹ Por ai kansirimbo hūbudureapurūhī yahuya, “Wandī wandafī mamī, ro Godīndī hīmboahū moai nīnī moaruwai yarīheandī. Ro nīne wandī ŋgusūfoambe aboed-ane masahī ranīyo yarīhe marīhandī,” mehu. ² Ai hoafīmayuwambo asu sesī sīhai-randeimbī adūkārī bogorī Ananaī ai nīndou Porīndī fikīmī manīngomo ahamumbo bogorī yafambe hoearūhī harimbo hoafimepuri. ³ Asu Por ai ahambo hoafiyundūhī yahuya, “Se-ana yimbu hohoanīmoeimb-anafī. Ŋga asu God ai harīndūnūnīmbui. Se ndanīhū amarīfī ra ahīnūmbī hohoanīmo sūngufehū wambo hoafī dīboadofembo safīmboanafī, ŋga se-ana ahīnūmbī hohoanīmo ra sowandīfī pirowandūhī wambo harimbo hoafīmefīpurī,” mehuamboyu.

⁴ Nīndou Porīndī fikīmī manīngomo ranai hoafiyomondowohū yahomoya, “Awī se-ana Godīmbo sīhai-randeimbī adūkārī bogorī ranahambo moaruwai hoafīyafīndowohanafī,” mehomondo. ⁵ Asu sīmborī ai yahuya, “Wandī wandafī mamī, nīndou ranai Godīmbo sīhai-randeimbī adūkārī bogorī-mayu ra ro moai fīfīrīhīnī. Godīndī Buk ai hoafīyowohū yahoya, ‘Nīndou sīhei bogorī ranahambo se moaruwai hoafīndamboyafī,’ meho ra fīfīrīheandī,” mehu. ⁶ Por ai fīfīreandī kansir bīdīfīrī ai Sadyusi-yomo asu bīdīfīrī ai Farisi-yomo. Ranīmboyu ai ahamumbo pukūna hoafīyupurūhī yahuya, “Wandī wandafī mamī, ro-ana Farisi ambeahīnd-anahī asu wandī ape-amboanī Farisi-ambeahīnd-ani. Ro anīhondūmbo fīfīrīheamboanahī nīndou yīfīyeimbīhūdī ranai ana asūkaindeī botīndahi-mboyeī ranī hoafī-ane nda hoafīyahī. Ranīmbo-hūdamboane wambo hoafī enjoro,” mehu.

⁷ Ranīyo Por ai ranī hoafī ra hoafīmayuwambo Sadyusi Farisi ai ahamundīhoarī sīmborī hoafīyomo-ndūhīyomo yībobomarundī. ⁸ Ŋga Sadyusi ai hoafiyomondūhī yahomoya nīndou yīfīhūdī botīfe asu sūnambeahīndī nendī ai yīfīfīkoate-anei yahomo marundī. Ŋga Farisi ai muŋguambo hoafī ranahambo anīhondūmboru marundī. ⁹ Ranīyo asu Sudahūdī ranai pukūnambo hoafiyomo wakīmarundī. Asu Farisi-ambeahīndī ahīnūmbī hohoanīmo yamundu-rundeimbī ai botīyafu nīngomombo pukūna sīmborī hoafiyomondūhī yahomoya, “Nīndou ndanahambo ana ro hoeirīhuranī moai ahandī nīnī hoafī yaŋgoro. Ao, yīfīafī mamīmbayo asu sūnambeahīndī nendīmbayo ahambo hoafīmendo ra anīhondūyohūpo,” mehomo. ¹⁰ Sīmborī hoafī ranai moanī afīndī hamīndī tūkūmefeyo-wamboyu asu ami bogorī hondū ranai Porīmboya hīfokoandūwuri-mboemo yahuhaya yīhīmbomayu. Ranīyu asu ai ahandī amimbo se hanīmbo Porīmbo ahamundī warambeahīndī hūrūdūmo houbmo sīhamundī worīna hafomo mehu.

¹¹ Ŋgorū nīmboanī Adūkārī ai Porīmbo sowahī tūkūfī nūngumbo hoafiyowohū yahuya, “Se ŋgīnīndī nīmbaŋfī! Serusarem ŋgoafīhū ndanīhū se wambohūnda anīhondūmbo hoafīmayafī, ŋga asu Rom ŋgoafīhū amboanī rahurai anīmbo hoafīndafī,” mehu.

Suda ai Porimbo hifokoeffimbo hoafi fimaründümo

¹² Raníyomo asu siambe Suda bídífirí ai guguríyafu hoafi fimaründümo. Raníyomo ai dabariyafundühi yahomoya, ngírí sesí dagudifí hoe ndímíndefí ndíhundi, nga Porimbo hifokoandíhurí hohumbo anímbo randíhumboyefí mehomo. ¹³ Nindou bodímondí 40 ngasündeandeimbi-yomo hoafi ra firündümo masíhoemo. ¹⁴ Raníyomo ai Godímbo síhou-rundeimbi bogorí asu Suda-yomondí bogorí sowahí hafomo hoafiyomondühi yahomoya, “Ro-ana Porimbo hifokoandíhurí hohumbo anímbo sesí dagudimboyefí sefí aníhondümbo dabarímehundi. ¹⁵ Ranímbo-hündambo anímbo se-anemo asu kansír-anemo se ami bogorí hondü ranahambo síhamumbo sowana Porimbo semündü-kosímbohúnda hoafi koandíhoemo. Rananímboya kudúwaní ahandí hoafi engoro ra wudípoapondíhu fífíríndíhumboane mbísímo. Nga ro-ana munjambo moatükuní nafíríhumíndefo-mboanefí, nga ndühí tüküfekoate-yuwambe anímbo nafíní ahambo hifokoa-ndíhurímboyefí,” mehomo.

¹⁶ Nga Poríndí amíngírí ai hoafi fimaründümo ra hímboríyu haya ami-yomondí worambe farífi hu Porimbo raní hoafi ra hoafímeindo. ¹⁷ Raníyu asu Por ai ami bogorí ngorü hoafímeinduwa makusuwambo hoafiyunduwohú yahuya, “Nindou hoarífí nda sowaríndífí ami bogorí hondü sowana hafí. Ai bídífirí moatükuní ahambo hoafendombo yahumboani,” mehundo. ¹⁸ Raníyu asu ami-yomondí bogorí ranai Poríndí amíngírí serümündü haya hahüfaní bogorí hondü-mayu ranahambo sowahí tüküyafíne hoafiyundühi yahundoya, “Sapo karabusíhündí Por ranai wambo hoafíyu koamaríhendíra nindou hoarífí nda síhambo sowana sahümíndí asíhühi. Ai síhambo mamí hoafi hoafíyoníní-mbohúnda,” mehundo.

¹⁹ Raníyo asu ami bogorí hondü ranai nindou ranahambo wamburümündí haya aipoanímbo hafaní düdufíndühi yahuya, “Níní hoafímboyafí hoafiyondírímbo masafa?” mehundo. ²⁰ Asu Poríndí amíngírí ai hoafiyundühi yahuya, “Suda ai síhambo tikandu houmbo anímboya sümbu se Por kansírímbo sowana semündü haní ahamumbo sowahí ahandí hoafi engoro ra wudípoapofe fífírífembo húnda mbísímboemo. ²¹ Se hoafí ranahambo aníhondümbo-ndowamboyafí, nga sapo nindou bodímondí 40 ngasündeandeimbi nafíní woraríndu houmbo híbadümboemo Porimbo hifokoe-fímbohúnda. Ai yahomoya awi ngírí sesí dagudifí hoe ndímíndefí ndíhundi, nga ahambo hifokoandíhurí hohumbo anímbo randíhumboyefí mehomo. Ai-ana ndeara munjambo-moatükuní nafíríndümo houmbo-anemo asu síhamboane túru hífandarundí se yíní mbísafaní anímbo yahomo houmbo,” mehundowamboyu. ²² Raníyu asu ami-yomondí bogorí hondü ranai hoafiyundühi yahuya, “Se nindou ngorümbo hoafíndafühíya wamboya ahambo raríhe hoafímehando mbísamboyafí, nga yowaní.” Rayahundo mburamboyu asu ai nindou hoarífí-mayu ranahambo koamaríheira mahu.

Porimbo Feriks sowana koamaríhawurí

²³ Ami bogorí hondü ai ahandí hoarehí bogorí-mefaní ahafanímbo hoafíyupírühí yahuya, “Ami 200 pisao sowandümondeimbi, asu 70 nindou hos wamí nímárimondeimbi ngorü, 200 nindou yífiarí sowandümondeimbi ra guguríndíneapurí mbundína munjambo-moatükuní nafíndündümo dígau

houmbo animbo asu Sisaria ngoafina nimoakidibou boabofeefambe gadimo. ²⁴ Hos bidifiri Por ai raniwami hanimbohunda kokoboada hinngindu mbundumbo animbo asu ahambo ndonduri Rom bogori nindou Feriks sowana hibaduri gadimo,” mehu. ²⁵ Raniyu asu ami-yomondi bogori ranai pas ra ndare suru papiranduhya.

²⁶ Karisasi, Ro Krodius Risias-anahi gafmani-yomondi bogori adukari Feriksimo pas nda suru paparihandi: ²⁷ Suda ai nindou ndanahambo mburundumo houmbo ndeara akimi hifokoeffimbo yangirimemo. Nga asu ro himborimayahi ananiya ai ana Romihundi mayuwamboyahi asu ro wandi ami-babidimbo ahambo ahamundi warambeahindi humaririhuri. ²⁸ Ai nimboruri ahambo papi-hoafaruri saheeamboyahi asu ro ahamundi kansiri sowana sahuminidi mahanhi. ²⁹ Ro hoerihendanani ana ai ahamundi ahinumbi hohoanimo ranimboyo moani hoangiruwuri houmbo papi-hoafimaruri. Nga moai nini hoafi ahambo hifokoeffi asu karabusifi rambo papi-hoafi ranambe tukufeyo, nga wani. ³⁰ Suda ai Porimbo hifokoeffimbo hoafi dibo masihoemo ra ro himborimayahi. Ranimboanahi asu shambo sowana ro ahambo nimai koirihelina akusu. Nindou dudi ahambo papi-hoafimaruri ranahamumbo shambo sowahi tukuyafu hoafi didiboado-mbirundamboane sahehea hoafimehapuri.

³¹ Raniyomo asu ami ai ahamundi ratupuriwambo refembo yahomo houmbo Porimbo sowarundumo rani nimbokoani Andipatris ngoafina mahanimo. ³² Ngoru sihi ami hifinafi mahanimo ranai ahamundi worina hihiriyafu Serusareminambo hafomonduhi-yomo asu hosiwami homorundeimbi ahamumbo koamari-haupura Porimbo Sisaria ngoafinambo sowarundumo mahanimo. ³³ Ai sowarundumo hanimo Sisaria ngoafihu tukuyafu gafmani-yomondi nindou bogori Feriksimo pas sabudowohu asu Porimbo ahambo sowahi pamaruwuri. ³⁴⁻³⁵ Feriks ai pas ra hoeireandanani mayowamboyu asu Porimbo se nini hifihundiyafi yahu haya dudumefindo. Por ai Sirisia hifihundi-mayu ranimbo ai fiftre hayamboyu asu ai hoafiyuhu yahuya, “Awi ro shafi hoafi himbori-ndamboyahi nindou shambo papi-hoafimaranini ranai kodimondani,” mehu. Raniyu asu Herotindi wori adukari ranambe Porimbo koafoefi mburumbo hifandumbo hoafimayu.

24

Suda ai Porimbo papi-hoafimaruri

¹ Hondahufeimbi si munjamayowa asu Godimbo shai-randeimbi bogori adukari ahandi nduri Ananias ai nindou bogorimbo yafundeimbi-yomo asu Terturus Romi-yafe ahinumbi hohoanimo fiftreandeimbi nindou rababidi Sisaria ngoafina mahanimo. Raniyomo asu ai tukuyafu gafman bogori hondu Feriks ahandi himboahü Porimbo papi-hoafimaruri. ² Ranio Porimbo mborai yahundowan sifu tukumefiyuwa asu Terturus ai ahambo papi-hoafirurihi yahuya, “Feriks nindou adukari, se hifandamunambe ana, ro moai yifiari-yifiariyefi rihundi, nga aboedi hamindi manimboefi. Ranio asu shafi-mayo hohoanimo aboedi ranambo ndani hifihu ro simbori hohoanimo sungurihu marihundi. ³ Ranimbo-hundamboane munjambo ngoafi munjambo si yihoefti ngusüfoambe aboedi furifoare-amunuhi asu shambo hihifarihunini.

⁴ Awi ro sihambo gedūhi kikihem+nd+mbō moeisahi, ŋga yihoefi+mbō hīpoambo-ndowamunūhi yihoefi hoafi akidou nda hīmbor+ndafi sefomboanefi. ⁵ Ro hoerihuran+ nindou ndanana afindimbo moaruwai hohoan+moyu randeimb-ani asu munḡuambo hifi Suda-yomondi mbusūmo ai har+ hoafi botire-arandi. Por ai nindou bidifiri+ aipoan+mbō hohoan+moyei rihundeimbi Sisas Nasaret+hūndi sūngur+huri-rihundeimb-ane fi sei arihūndi ahei bogoriyu. ⁶⁻⁷ Raniyu asu Godind+ wor+ ranamboani moaruwaimbo-ndiheyā yahuhaya hohoan+mo-mayuwa asu ro ahambo kikihimari-hurim+ndefi. Ro ahambo yihoefi ahinūmb+ hohoan+mo ranambo yibobofembo masefi, ŋga ami bogori hondū Risiai ai kusū ahandi ḡgin+ndi-nambo yihoefi warambeah+ndi hūmarūmūndu. ⁸ Raniyu Risiai ai hoafiyuhū yahuya, 'Ahambo papi+hoafimbo nindou ranai sihafi hīmboahū tūkūmbiyafu-ndamboane,' mehu. Asu nindou ranahambo dūduar+wor+ ana, se sihaf+hoar+ munḡu-moatūkuni ro ahambo papi+hoafi-mar+huri ra an+hondūmbo fifir+ndowamboyafi," mehu. ⁹ Munḡuambo Suda ai Terturus-babidi Porimbo papi+hoafirurūhi yahomoya, "Rani+moatūkuni ra e, an+hond-ane," mehomo.

Por ai Feriks+ndi hīmboahū hoafimayu

¹⁰ Raniyu asu Feriks ai Porimbo hoafiyafi yahumbo war+nambo yangiri koamar+herū. Raniyu asu Por ai hoafiyuhū yahuya, "Se afind+ hīmban+ ndan+ hifihū yiboboro-randeimbi man+mbafi ra ro fifir+the-amboanahi. Ran+amboanah+ ro ahamumbo simbor+ hoafimbohūnda moai yihimboyah+." ¹¹ Se dūdu-dūduayafi ana, fifir+ndowamboyafi, ŋga 12 si maho ra ro Godimbo hohoan+mombohūnda Serusarem+nambo hahūhane. ¹² Ro-ana moai nindou ḡgorū-dibo Godind+ worambe simbor+ hoafiyahi. Asu ro moai Suda-yafe rotu worambe adūkar+ ḡgoafihū amboan+ har+ hohoan+mo botir+heandi. Ro raweheanda asu Suda ai moai hoerundir+, ŋga wan+. ¹³ Haponda ai wambo papi+hoafarūndir+ ra ḡgiri+ aboed+ hoaf+ndomondani fifir+ndowandūhi an+hond-ane mbisafi.

¹⁴ Ŋga ro nda an+hond-ane asahi. Ro yihoefi amao-yafe Godimbo hohoan+moyahando arihand+ nafi ra Suda ai ḡgorūpoan+mbōane ase. Asu munḡuambo hoafi ahinūmb+ hohoan+moambe engoro ranane asu Godind+ hoafi hoafiyomo-rundeimbi sūrū pap+marūnd+ an+hondūmbo-ariheandi. ¹⁵ Rananahi asu ro an+hondūmbo-riheandūhi God ai moaruwai asu aboed+ hohoan+moyeimbi yifimayei munḡuambo botifendū-rimboayurani si ranahambo hifandar+hand+ nindou ranai hifandarūndi nou. ¹⁶ Ran+amboanah+ asu ro munḡuambo si wand+ ḡgusūfoambe aboed+ hohoan+mo God asu nindou-yafe hīmboahū aboed+ mb+marowa sahehea tinjir+foayah+.

¹⁷ Ro afindi hīmban+ maho ra habodimboyah+ asu sūngunambo wand+ sirambeah+ndi Suda aheimbo saiwan+ Godimbo saimbohūndambo Serusarem+na mahahūhi. ¹⁸ Ro rar+he hehea wand+ fi aboed+ tūkūmefeyowa Godind+ worambe Godimbo siheheandane, Suda ai wambo hoeimarūndir+. Ŋga asu ran+simboan+ ran+hū nindou afind+ moai rodibo nḡngombo hoafi gobad+rūndi, ŋga wan+. ¹⁹ Ŋga asu Esia hifihūndi Suda bidifiri ai manḡgomo. Ai-boatei wambo papi+hoafimarūndir+. Ŋga nindou ranai ahamumbo sowahi wand+ hoafi engoro-ana, ai sihambo sowahi ndūhi sifomo wambo papi+hoafi-mb+rūnd+ramboane. ²⁰ Ai refekoate-ayomo ana, asu nindou ndanai ro Suda-yomondi kansir

ahamundi h̄mboahū n̄mboambo n̄ne moaruwai ramar̄heandi ra hoeiarundi ana, asu ai ndūh̄ tūkūndafu s̄haf̄ h̄mboahū hoaf̄ndi-n̄n̄mboemosi. ²¹ Mami hoaf̄ yanḡr̄i mbejgor̄mbai? Horombo ro kans̄r̄ ahamundi mbusūmo n̄mboambo rarihe pukūna hoaf̄iyahūh̄i sahiya, ‘Yif̄iyeimb̄ ai ana bot̄indahimboyei sa an̄hondūmbo-ar̄iheandi masahi ran̄imboanemo ai s̄haf̄ h̄mboahū hoaf̄emo ranana?’ masahi,” mehu.

²² Feriks ai Adūkar̄imbo an̄hondūmbo-r̄ihoreimbi-yafe hohoan̄mo ra aboedi f̄fireandi, ŋga ran̄imboyu asu Sudambo awi h̄badu n̄jgomo mehupuri. Asu ai Suda ahamumbo hoaf̄iyupurūh̄i yahuya, “Awi ami bogor̄i hondū Risias ai kudūwan̄i an̄imbo asu ro s̄hamundi hoaf̄i ra d̄id̄iboado-nd̄iheamboyah̄i,” mehupuri. ²³ Ran̄iyu asu ami bogor̄imbo hoaf̄iyundūh̄i yahuya, “Se ahambo h̄bad̄ir̄ihū awi h̄n̄jḡrou-h̄n̄jḡround̄ir̄i. Asu Por̄indi ŋgunindi ai ahambo n̄ne ak̄idou moatūkuni far̄ih̄efimbo ra se yowan̄i mb̄isamboyah̄i,” mehu.

Feriks ai Por̄imbo yimbu h̄mban̄i karabus̄i-fimbohūnda h̄putūpo-mar̄iherū

²⁴ Yahunūmbi n̄mbiyo hayamboyawane, Feriks ai ahand̄i n̄moreh̄i Drusira-d̄ibo makosafe. Ahand̄i n̄moreh̄i ranai ana Suda s̄rambeah̄nd̄iyo. Ran̄iyu asu Feriks ai Por̄imbo mborai yahundo h̄rūherū haya Por̄indi Sisas Kraisīmbo an̄hondūmbofo hoaf̄i h̄mbori-mayundo. ²⁵ Ran̄iyu Por̄ ai mbumundi hohoan̄mo, nindou ai ahand̄i hohoan̄mo ra ndonde h̄badandi hoaf̄i, asu God ai s̄ngunambo s̄hefimbo ȳbobonde-amunūmbui hoaf̄i ra hoaf̄imayuwa asu Feriks ai hoaf̄i ranahambo ȳh̄mbomayu. Ran̄iyu asu Feriks ai hoaf̄iyundūh̄i yahuya, “Andai ŋgaf̄i, ŋga awi s̄ngunambo ran̄ipoan̄imbo ambe-yanḡr̄ih̄i s̄hambo mborai mb̄isahan̄imboyah̄i,” mehundo. ²⁶ Ŋga asu Feriks ai mami moatūkunimbo kameih̄iyu h̄mboyu marandi. Ai ndananan̄iya Por̄ ai kaki ndembui yahuyamboyu asu af̄ind̄imbo ahambo mborai yahundo haya watapor̄imborūr̄i marandi. ²⁷ S̄ngunambo yimbu h̄mban̄i ranai howane, asu nindou mami ahand̄i ndūr̄i P̄osius Festus ai Feriks̄indi fond̄i masemūdu. Ran̄iyu asu Feriks ai Sudambo hoaf̄i naf̄reapurūh̄i Por̄ karabusambe h̄n̄jḡmariri.

25

Por̄ ai Rom adūkar̄i bogor̄i Sisar pap̄i-hoaf̄i h̄mbor̄imbo hoaf̄imayu

¹ Festus ai Sudia-yafe adūkar̄i bogor̄imbofi haya hu ran̄ihū tūkūmefiyu. Asu ŋḡm̄i n̄mbi howane, rani-s̄imboan̄i Festus ai Sisaria ŋgoaf̄i h̄n̄jḡre haya hafu Serusarem ŋgoaf̄ihū tūkūfi manūngu. ² Ran̄iyu ran̄ihū God̄imbo s̄hou-rundeimbi bogor̄iyomo asu Suda bogor̄i b̄id̄if̄ri-yomo ranai ahambo sowana Por̄imbo pap̄i-hoaf̄iyumbo hoaf̄i sowandūmo mahomo. ³ Ai Festus̄imbo dūdu-dūduyomo-ndūh̄i yahomoya, “Se ȳhoef̄imbo fand̄ihawamun̄i hawambo an̄imbo Por̄imbo koand̄ihaworan̄i Serusarem̄nambo mb̄isūfu-wamboane,” mehomo. Ai ramehomo ra naf̄in̄i worar̄ife n̄mar̄ih̄efe Por̄imbo h̄fokoeffimbo yahomo houmboemo. ⁴ Ran̄iyu asu Festus ai ahamumbo s̄imbori hoaf̄iyupurūh̄i yahuya, “Por̄ ana Sisaria ŋgoaf̄ihū karabusambe mbanūngu. Ŋga ro-amboan̄i ŋḡr̄i am̄tata Sisaria ŋgoaf̄in̄ambo h̄h̄ir̄indahe gad̄ih̄i. ⁵ Ran̄an̄imbo asu s̄hamundi bogor̄i nindou b̄id̄if̄r̄i ranai ro-bab̄id̄i mb̄ihan̄imo-ndamboane. Asu

nindou ranai moaruwai hohoan+monduan+ ana, ai ahambo ran+hū papi-hoaf+mb+ru-ramboanes+,” mehu.

⁶ Festus ai, ai-bab+di 8 simbaiyo asu 10 simbaiyo n+marū mbura asūkaiyu Sisaria ŋgoaf+nambo h+h+i+r+i fi mahanu. Ran+yu asu ran+ sinambo papi-hoaf+di+di+boadofe wor+ ranambe n+marūmbo Por+ambo papi-hoaf+mbohūnda ndowarūndūmo tūkūndafund+ mehu. ⁷ Ran+yo asu Por ai ahambo sowahi tūkūmefiyu-wamboemo Suda Serusarem ŋgoaf+ h+i+n+ŋ+ru houmbo makosomo ranai bot+yafu ahand+ fik+mi wak+ru n+ŋgomombo ahambo papi-hoaf+maruri. Ai moaruwai moatūkun+ ramareand+ yahomo houmbo hoaf+ ranahambo an+hond-ane yahombo moai n+n+ Festus+ambo nafuiyomo, ŋga wani. ⁸ Ran+yu asu Por ai s+mbor+ ahamumbo gūre-gūrerapurūh+ yahuya, “Ro moai n+n+ moaruwai moatūkun+ nūnūŋgur+heand+. Suda-yomond+ ah+nūmb+ hohoan+mo, God+nd+ adūkar+ wor+ asu Rom+yafe bogor+ adūkar+ Sisar+ambo amboan+ munŋuambo ro moai n+n+ moaruwai nūnūŋgur+heand+, ŋga wani,” mehuamboyu. ⁹ Ran+yu asu Festus ai Suda-memo h+h+i+f-h+i+h+i+f-i-yopur+mbohūnda Por+ambo dūdufindowohū yahuya, “Awi se Serusarem+nambo hafombo safomboyafi? Refe-anas+ ro s+hafi papi-hoaf+ eŋgoro ra gagū Serusarem ŋgoaf+hū fif+r+nd+heamboane,” mehunduwoamboyu. ¹⁰ Ŋga asu Por ai hoaf+yuhū yahuya, “Haponda hoaf+ di+di+boadofe wor+ ndanambe an+amboah+ nda ai Rom+yafe bogor adūkar+ Sisar+nd+ wor-ane. Wor+ ndanambe an+ambo wand+ hoaf+ nda ndan+hū di+di+boadofemboane. Ŋga se wud+poaporo fi+rowandai ro moai Suda ahamumbo n+n+moaruwai nūnūŋgur+heapur+. ¹¹ Asu ro ah+nūmb+ hohoan+mo ra h+i+nambo-r+heandūh+ n+n+moatūkun+ rawar+heand+ ana, ai wambo h+fokoandund+ra y+i+mbo aboed-ane anas+. Ŋga ro moai fefoefembo hoaf+yahi. Ŋga asu ai wambo papi-hoafarund+r+ rani-moatūkun+ ai t+kai yang+r+yo ana, asu di+dai wambo ahamund+ war+hūndeand+r+i, ŋga wani. Ŋga awi ro Sisar+ambo hoaf+ndahan+ an+ambo ai wand+ hoaf+ nda h+mbor+mbiyu-wamboane,” mehu. ¹² Asu Festus ai kans+r-bab+di watapor+yomo mburu hoaf+yuhū yahuya, “Se Sisar+ambo ai s+hafi hoaf+ ra h+mbor+mbiyu-wamboane masafi ran+mbohūnda se ahambo sowana ŋgafi,” mehundo.

Festus ai Agripambo Por+nd+ hoaf+ambo dūdumefiyu

¹³ Ran+yo asu yahunūmb+ n+mb+ howane, Suda-yafe adūkar+ bogor+ ahand+ ndūr+ Agripa ai ahand+ reh+ Bernaisi-d+bo Sisarianambo makosafe Festus+ambo wak+foefimbohūnda. ¹⁴ Af+nd+ si Agripa ahoro ho ai ran+ ŋgoaf+hū n+mbafe hafembo mefeyamboyu asu Festus ai adūkar+ bogor+ Agripambo Por+nd+ hoaf+ ranahambo hoaf+yundūh+ yahuya, “Nindou mam+ ndan+hū mbanūŋgu horombo Feriks ai karabusambe h+i+n+ŋ+mariri. ¹⁵ Horombo ro Serusarem ŋgoaf+hū tūkūyafe n+mar+hane, God+ambo s+hou-rundeimbi bogor+ asu Suda-yafe bogor+ ai Por+ambo papi-hoaf+rurūh+yomo asu ai wamboya se ahambo wag+r+yaf+si, ŋga karabusi-ndafoand+ mb+safi+ndo mehomond+r+i. ¹⁶ Ran+yah+ asu ro ahamumbo hoaf+yahapurūh+ sah+ya, ‘Rom+yafe hohoan+mo sūŋgu ro-ana moai moaruwai hohoan+mo ratūpuri ra nindou ŋgorūmbo moan+hoang+r+hu hohu n+mbor+ sehu r+hund+. Nindou ranai ahambo hoaf+ eŋgoro ana, ai sapo dūdi n+mori+ ai ahambo papi-hoaf+maruri ahamund+ h+amboahū nūŋguan+ an+ambo asu ahambo naf+ sihefendowan+

ai n+ni-moatükun+ambo hoafi-memondo ranahambo ahand+hoari güre-güerandüh+ambo fifire hoafi+mbiyu-wamboane,' masahi.

¹⁷ Ran+amboanah+ asu ai tüküme funda ro moai afuri h+hin+ngi-r+heand+. Nga rasinambo siambe hoafi did+boadofe wor+ ranambe n+mar+amboyah+ nindou ranahambo sowaründümo sifomo masahapur+. ¹⁸ Nga asu nindou sapo ai ahambo papi-hoafiyumbo-memo ranai botiyafu man+ngomo, nga asu ai moai ahambo moaruwai moatükun+ambo papi-hoaf+rur+. Asu ro ahambo rani-moatükun+ ran+ambo randüwur+amboemo masahi, nga wani. ¹⁹ Nga ai-ana Por+ambo hoaf+nambo yang+riyo ahamund+ God+ambo süngufi asu nindou mam+ ahand+ ndüri Sisas yif+mayu ranahambohünda rarao-maruri. Nga Por ai yahuya, Sisas ai moai yif+yu, nga yang+ri mbanügu mehu. ²⁰ Ro hoafi ranahand+ n+m+nd+hünd+ ra fifir+nd+he türüboad+he sa-heeamboyah+si, nga asu wambo hohoan+mo ranai mam+kar-and+rüh+yo ro moai fifir+heand+. Ran+amboyah+ asu ro Por+ambo Serusarem+nambo gagüfan+ an+ambo ran+hü sihafi hoafi ra yibobo-mbirundamboane sahe-hea düdumeheando. ²¹ Ran+yu asu Por ai hoaf+yuhü yahuya, 'Ro-ana moeisahi, nga awi moan+ ratūpur+ndah+hü n+ambohan+ Sisar ai an+ambo hoafi wand+ ra did+boado-mb+reand-amboane,' mehu. Ran+amboane ahambo awi karabusambe kik+h+rümünd+ mbura sünguna Sisar sowana Rom+nambo koand+heira mbühuwa samboanah+,' mehu. ²² Agripa ai Festus+ambo yahuya, "Ro wand+hoari Por+nd+ hoafi ra h+mbor+ndahando samboanah+," mehundowamboyu. Asu s+mbor+ Festus ai hoafiyundüh+ yahuya, "Refe-anasi, sümbu an+ambo hoafi ra h+mbor+ndaf+ndo," mehundo.

²³ Ran+yo asu siambe Agripa ai Bernaisi-d+bo yihuru sahari-sahariyafe hena mahüfe. Ran+yafe ai ami-yomond+ bogori-yomo asu nindou ran+ ngoo+f+hünd+ bogor+ambo-yafundeimbi-bab+di hoafi did+boadofe wor+ ranambe kefoehi mahüsi. Ran+yu asu Festus ai hoafi+mayuwa Por+ambo sowaründümo mah+fomo. ²⁴ Ran+yu asu Festus ai hoafiyuhü yahuya, "Adükar+ bogori Agripa-ani asu nindou se munju ro-bab+di an+ngomo ran-anemo se munjuambo nindou ndanahambo hoeirüwuri. Nindou ranahambo af+nd+ Sudahünd+ ai ana Serusarem+hü asu ndan+hü amboan+ wand+ h+amboahü ahambo papi-hoaf+r+horüh+ puküna hoaf+yeh+ seiya, 'Ahambo hifokoand+wor+, nga ai-ana ng+ri asükaindu yang+ri nörügu!' masei. ²⁵ Asu ro hoeiri-heandan+ ana ai moai n+ni-moatükun+ moaruwai ratūpuriyuwan+ wambo ahambo hifokoa-mandüwuri-yopoan+. Nga ahand+hoari Rom adükar+ bogori hondü Sisar+ambo yahuya, ai an+ambo wand+ hoafi nda did+boado-mb+reand-amboane, mehu. Ran+amboanah+ ro ahambo koar+hefiyuwan+ hombo hoafi nda did+boador+he as+heheand+. ²⁶ Nga ro hoeiri-heandan+ moai ahand+ hoafi ra aboed+ fifir+heand+, ran+ambo-hündambo an+ambo asu ro s+hefi bogori adükar+ambo sowana pas nda sürü pap+nd+h+ koand+heheamboyah+. Bogori Agripa, ran+amboanah+ se-anaf+ asu nindou munjuamboane s+heimbo sowana nindou nda sahüm+nd+ koar+hehina asünu. Sih+ri ahand+ hoafi bid+firi ndond+hu h+mbor+ndef+ mbund+humbo an+ambo asu ro bid+firi papi-hoafi pasambe Sisar sowanambo sürü pap+nd+h+amboane. ²⁷ Asu ro nindou karabus+hünd+ koar+hehinüh+ n+ne hoafi nindou ranahambo papi-hoaf+r+hor+ ra pasambe pefe koehefekoate-ayah+ ana, wand+ h+amboahü aboed+ ham+nd+yopoan+," mehu.

26

Por ai Agripandî hîmboahü hoafîmayu

¹ Ranîyu asu Agripa ai Porîmbo hoafîyundühi yahuya, “Hapoanani se sihafî fimbo hoafî ra hoafîyafîsi,” mehuwamboyu. Ranîyu asu Por ai ahandî warî nîmoamoreandühi ahandî fimbo yare hoafîyuhü yahuya, ² “Bogorî adûkarî Agripa, ro hohoanîmoyahani aboedi saf-ane sihafî hîmboahü Suda ai wambo papi-hoafî-maründîrî ranahambo weindahi hoafîndamboyahî. ³ Ndanana awi anîhond-ane, ranî-moatükunî ra nîmboe se Suda yihoefî Godîmbo hohoanîmo sîmborî hoafîyefî arîhundî ra wudîpoaporo fîfîrowandî. Ranîmbo anîmbo asu se wandî hoafî nda afurîndo nîmandîfî hîmborîndafî.

⁴ Horombo ro akîdouyahambe peya hehea hahambo haponda ndani sîmboani tükeheandi ra Suda ai ro hohoanîmo sünguarîheandi ra fîfîrundi. Horombo ro wandî hîfîhüyo asu Serusarem ngoafîhü nîmboahambe peyomo houmbo ai wandî hohoanîmo fîfîrundi. ⁵ Farisi-yafe hohoanîmo ranana ai tünjûmbî safîyo hayamboyo asu Suda yihoefî hohoanîmo ranahambo ngasûnde-andeimbîyo. Ro ranî hohoanîmo süngumarîhandî. Ai fîfîrundi-rî-mboanemo, nga asu ai hoafîndîmondühi ana, ra anîhond-ane mbeyahomo-ndamboane. ⁶ Nga haponda ro ndanîhü manîmboaha ai wambo papi-hoafaründîrî. Ndanahandî nîmîndî nda yahurai-ane: God ai yihoefî amoa mamî ranaheimboya sîheimbo aboedi-aboedi ndîheandûrî-mboyahî mehu ranîmbo anîhondûmborîhe heheamboanahi hîfandîhi anîmboahi. ⁷ Yihoefî 12 sîrî ranai Godîmbo nîmboambo sîrûhi dîdîbafîyahîndo rîhündühi ranî-moatükunî ranahambo yangîrîyeyî ai anîhondûmborîhi hehi hîfandîmarîhündî. Nga Bogorî, ro-amboanî hoafî ranahamboane anîhondûmborîhe hehea hîfandarîhandî. Nga ranahandî nîmîndîhündîyo Suda ai wambo papîmaründîrî. ⁸ Nîmboe bîdîfîrî se ngîrî ro-ana God ai yîfîyeyîmbî nendî botareandûrî ranahambo anîhondûmborîndîhundî aseia? God ai aboedi-aboedi-ndemunühi yîfîhündî botînde-amunîmbui.

⁹ Horombo ro wandîhoarî rarîhe hohoanîmoyahühi sahîya awi ro Sisas Nasaretîhündî ahandî ndûrî hîfînambofîmbo afîndî ratüpurî ratüpurînda masahîyosî. ¹⁰ Ranîyo asu ranî-moatükunî ra Serusarem ngoafîhü ramarîheandi. Ranîyahî ro Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî-yomondî ngînîndî sahamîndî hehea asu Godîndî nendî aheimbo karabusîmarîheandûrî. Ranîyahî asu ro nîndou bîdîfîrî-babîdîyahe hehea aheimbo hîfokoeffendûrîmbo sahehea refemboane masahi. ¹¹ Asu ro aheimbo afîndîmbo Suda-yafe rotu worî munguambo ranambe tîjîrîfo afîndî sahandûrî marîhandî. Ro aheimbo ramarîheandûrî ra Adûkarîmbo moaruwai-moaruwaimbofe hoafî, hoafîmbeyahündowa saheheamboyahî ramarîheandûrî. Ro ngusûfoambe ngînîndî-rîhandûrîhi aheimbo ngoafî adûkarî angunî manango ranîhü amboanî ha kokofoarîheandûrî marîhandî.”

Por ai Sisasîmbo anîhondûmbo-marîrî ranahambo hoafîmayu

¹² “Ranîyo Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorî ai wambo yîni yahomo houmbo ngînîndî masaundîra Damaskus adûkarî ngoafînambo mahahi. ¹³ Nîndou Bogorî Adûkarî, ro hüfînîmbo nafî mbusûmo hahühi si mamî sünambeahîndî makosowa hoeimarîheandi. Si ranai ana hüfîhamîndî siayu ranahambo ngasûnde-andeimbîyo. Ranîyo asu si ranai nîndou

ro-babîdî nafîsüngu mahefî yîhoefîmbo kosi boakîma-foareamunî. ¹⁴ Raniyefî asu ro munguambo hîfîni pütapiyefî korîyefîmbo ro hîmborîyahane, hoafî mamî ai yare hoafîyowohü Hibru-yafe hoafînambo yahoya, 'Sor! Sor! Nîmbo se wambo moaruwai-mboarowandîra? Se ana yihîmîndî moatükunîmbo yitarowandî ranîmboane asu sîhafîhoarî asûbusîmboayafî,' mehoamboyahî. ¹⁵ Asu ro duduyaheandühi sahiya, 'Adükari, se didîyafa?' masahamboyu. Asu sîmborî Adükari ai hoafîyundîrühî yahuya, 'Ro Sisas-anahî, nga asu se-ana wamboane moaruwaimbo-arowandîrî. ¹⁶ Se botîyafî nîmbafî. Ro tükümeheandî nda sîhambo wandî ratüpurî-mbohünda kafeofe hîningîfenînanî wandî ratüpurî semîndîmboyahî. Ro sîhambo nîne-moatükunî haponda nafuimehanîni, asu süngunambo nafuinda-hanîni-mboyahî ranî-moatükunî ranahambo nindou bîdîfîrambo anîhond-ane mbîsafî. ¹⁷ Ro ngîrî hîningîndîheanînanî, sîhafî nendî Suda anei asu ahei ndîfo anei ranai moaruwaimbo-ndîhinîni. Nga ro aheimbo sowanamboanahî koarari-heheanîni. ¹⁸ Rananîmbo se ahei hîmboarî bîrîdîhawandüra nîmbî ra hîningîrîhi hehî si ranî-sowana mbeyahindamboane. Asu Satanîndî ngîndî ra hîningîrîhi hehî God sowana mbeyahindamboane. Rananîmbo asu wambo anîhondümbö-ndîhindîranî ahei moaruwai hohoanîmo ra amboawi mbîsahanî asu nindou God ai wand-anei mehundîrî ranî-babîdîmbo nîmandeimboyei,' Adükari ai ramehundîrî,' mehu.

Por ai ahandî ratüpurîmbo hoafîmayu

¹⁹ Por ai asûkai hoafîyuhü yahuya, "Bogorî Agripa, ro sünambeahîndî moatükunî tüküme Feyo ra hoeirîhe heheambowambo asu ro ngîrî hoafî hîmborînda hîningîndîheandî. ²⁰ Nga Damaskus ngoafîhü boatei hoafîyahandîrî heheamboyahî asu Serusarem ngoafîhü, Sudia-yafe hîfambe, Suda-yafe ndîfo aheimbo amboanî hoafîmehandîrî. Ro sahiya, 'Se sîhei moaruwai hohoanîmo hîningîndîhi hehî God sowana ngei. Asu se sîhei moaruwai hohoanîmo hîningîfembo nafuimbohünda aboedî hohoanîmo süngundîhîndî,' masahî. ²¹ Rani-mbo-hündamboyo Suda ai wambo Godîndî worambe kîkîhîründümondîrî mburu hîfokoe-fendîrîmbo mehomo. ²² Nga God ai mafarîhendîra aboedî nîmboambo nindou moanînd-anei asu bogorîmbo-yafundeimb-anemo mamamî sîheimbo hoafî nda hoafehandîrî. Ro ngorüpoanîmbo hoafîrîhandîpoanî hoafayahî, nga Godîndî hoafî, hoafîyomo-rundeimbî asu Moses ai hoafîmemo ranahanda-mbohünd-ane hoafayahî. ²³ Ai yaru hoafîyomondühî yahomoya, 'Krais ranai yîfîndu mbunda asu munguambo nindou ai botîfekoate-yeiambe ai-boatei botîndüfîmbui. Rananîmbo Suda anei asu ahei ndîfo ran-anei aheimbo aboedî hoafî ra wataporîmbo-ndandîrîmbui,' mehomo,' mehu.

Por ai Agripambo anîhondümbö-ndowandî mehu

²⁴ Por ai ranî hoafî ra ahandî fimbo güre-gürerandühî hoafîmayu huwamboyu asu Festus ai ahambo hoafîyundühî yahuya, "Por, se-ana mamîkari hohoanîmoayafî. Se sîhafî fîfîrîfe afîndî yamundîmara hafî, ranînamboane sîhambo mamîkari hohoanîmoaranîni," mehuamboyu. ²⁵ Asu Por ai sîmborî hoafîyundühî yahuya, "Adükari Festus, ro-ana moai mamîkari hohoanîmoyahî. Ro wudîpoaporîhe fîfîrîhe heheamboanahî anîhondümbö hoafayahî. ²⁶ Bogorî Adükari Agripa ai

ndanani-moatükunî ra munġu fifireamboani, nġa ahambo yihimbokoate-nimboambo hoafayahando. Ro fifiriheandi ai moai rani-moatükunî ra mamamboani bodifoareandi, nġa nani-moatükunî Sisasiambo tükumefeyo ra moai dibo tükufeyo. ²⁷ Bogori Adükari Agripa, se Godindi hoafi, hoafiyomo-rundeimbi yomondi hoafi anihondumbo-rowandai? Awi ro fifiriheamboanahi, se-ana rambefoandi!" mehuamboyu.

²⁸ Asu Agripa ai Porimbo hoafiyundühi yahuya, "E, nimboea, hapondani yangiri hamindi se wambo rando hoafindafindira Sisasiambo anihondumbo-riheandeimbi tükumandaheyo?" mehu. ²⁹ Raniyu asu Por ai simbori hoafiyuhü yahuya, "Bodifohüyo asu hoandarühiyo ranambo aboed-ane. Nġa ro yarithe Godimbo didibafeheandi. Se-anafi asu nindou munġu düdi ai haponda wandi hoafi hihimborayei munġuambo se ro nahurai tükündahindi samboanahi. Nġa asu siheimbo seninambo nahurai himondi-hefendüra se karabusambe nimarimbo ro moei asahi," mehuamboemo.

³⁰⁻³¹ Asu raniyomo bogori adükari Agripa, gafmani-yomondi bogori Festus, Bernaisi asu nindou bidifiri ai-babidi mamarei ranai bobotiyahi hehimbo nġorü-goanin heihü ai rarihi hoafiyehi seiya, "Nindou ndanai ana moai nani moaruwai ratüpuri mamamboa rareandi, nġa ranimboane ai niri yifindu asu karabusindüfyu," masei. ³² Raniyu asu Agripa ai Festusimbo hoafiyundühi yahuya, "Nindou ndanai Sisarimbo hoafiyowanî ahandi papi-hoafi himborikoate-yumbonana se ahambo moani koarhawuranî hu," mehu.

27

Porimbo Rominambo hombohünda sipambe hininġamarüwuri

¹ Ro Itari hifinambo sipambe hombo hoafi ra fimarindümo. Raniyo Romihündi ami-yomondi bogori Surius ai Por asu karabus nindou bidifiri ahamumbo Itarinambo hifandimarapuri hu. Surius ai Romi-yomondi bogori adükarindi ami bidifir-ambeahind-ani. ² Ro sip mamî Adramitium nġoafihündi-mayo ranai ndeara Esia hifambe himbomayo ranambe kefohu hohu mahefi. Nindou mamî ahandi ndürî Aristarkus Tesaronaikahündi Masedonia hifambeahindi ranai-amboani ro-babidimbo mahu. ³ Siambe hefi Saidon nġoafihü tükumehündi. Raniyo asu ranihü Surius ai Porimbo aboedi ndore hohoanimo-yundowohü yahuya, "Se nġafi sihafi nġunindi sihambo fehefeninimbo hoeindowapuri," mehundo. ⁴ Asu ranihünda botiyahu hohu sipambe hefane werinambo semindimuni koamarihemuna Saiprus airanikimî mahefi. ⁵ Asu ro Sirisia hifi asu Pamfria hifikimî siriwara hanġifo süngu hefi Risia hifambe Maira nġoafihü tükumehündi. ⁶ Ranihü ami-yomondi bogori ranai nġorü sipî Areksandriahündi Itari hifinambo himbomayo ra fifire hayamboyu asu ai yhoefimbo sip ranambe koamarihemuni. ⁷ Asu sip ranai weri afindiwambo moani hininġirou mahowa ranambe yahunümbi siyefi hohu, moani afindi tinirifombü hininġirou safi Nidus nġoafikimî tükumehündi. Nġa ranafi hombo weri ranai gümareamunambo tinirifoyefühi asu Krit airan Sarmone bidifiranî raguanî hundünî wakimehündi. ⁸ Asu ro siriwara himbori süngu moani hürütümbo hefi hohoe mamî ahandi ndürî Hohoe Aboedi sei arihündi Rasea nġoafikimî ranihü tükumehündi.

⁹ Ro moanī gedūhi nīmarefī hefī hefīmbo asu Suda ai sesī wehīmbo si ranai ho hayambo wambo sīrīwara ranai afīndī-afīndī mayowambo sipambe hombomayo ra moaruwai hamīndīyo. Ranīmboyo asu Por ai ahamumbo ahīnī hoafīmayupurī. ¹⁰ Ai yahuya, “Wai, ro rarīhe fīfīrīheandī sīhīrī moanī haponda botīyahu ahefī ana, moaruwai hamīndī tūkūndīfemboe asu ngīrī napo sip yangīrīndo, nga sīhīr-ambo kapelīhū anīmbondemboyefī,” mehu. ¹¹ Nga asu amī-yomondī bogorī ranai moai Porīndī hoafī ranahambo anīhondūmbo-reandī, nga sip semūdū-hurandeimbī nīndou-mayu asu sip aharambūrī ranahafandī hohoanīmo sūngumareandī. ¹² Aboedī hohoe ranana ai werī afīndīyowambe ra aboedīyopoanī sip ho paīrī rambo. Ranīyomo asu nīndou afīndī sipambe mamarīmo ranai ranīhūnda botīfe hefe sīrīwara sūngu ho Finīks hohoe hohoe nīmarīmbo hohoanīmo-memo. Finīks hohoe Krit airanīhane apuīaro. Ranīhū anīmbo ai werī afīndambe aboedī nīmandeīmboyeī.

Sīrīwara ambe hoewerī afīndī tūkūmefeyo

¹³ Refe hayamboyowane, sūngunambo werī akīdou ranai hoarīnafīnīpoedī werīmayo. Ranīyomo asu nīndou ranai yaru hoafīyomondūhīya awī ndandīfeyowanī ana, aboedī safī ngemboyefī mehomo. Ranīyomo ai sipīmbo kīkīhīyīmīndī nīngombo moatūkunī ahandī ndūrī anga ra hūrūdūmo foaru houbmo ai Krit airanī hīmborīkīmī mahomo. ¹⁴ Nga asu homondane, moai amītata ngīnīndī hamīndī werī ahandī ndūrī ‘Ndīhoanīpoedī Werī’ ranai Krit airanī ranafīpoedī masīno. ¹⁵ Ranīyo asu werambe sip semīndī hīmbomayo ra ngīrīndīmo. Nga ro moanī rarīhū hīnīngīrīhundane, werī ai sip ra semīndī maho. ¹⁶ Ranīyefī asu ro rebanafī airanī akīdou mamī ahandī ndūrī Kauda hundūnī werīkoate-yowanī wakīmehundī. Ranīhū ro sapo bot akīdou sipambeahīndī makīaro ranahambo hūrūtūmbo tīngīrīfōyefūhī kīahu hūhīmarīhundī. ¹⁷ Ranīyomo asu bot akīdou ranahambo sipambe hūrūdūmo nandu hūputūpumarūdūmo. Asu wofī ngīnīndī bīdīfīrī sip hoarehī safōaru hanīmo mburu hūhīru hīnīngīmarundī. Sip ranai Ribīayafe hīfīkīmī gudi karīhoeimbī ranī sūngu ngomboe yahomo houbmo yīhīmbo-yomondūhī ser sipīfīhī makīaro ra hīfīnamaru hanīmo. Sip ra werīnambo yangīrī funamīndī mbīho yahomo houbmo. ¹⁸ Moanī afīndī hamīndī hoewerī ranai yare matīyaro-wamboemo, asu ngorū sinambo bīdīfīrī napo sip ranambeahīndī hīmonī fufumafōarundī. ¹⁹ Asūkai ngorū sina ai sip ranahandī napo ra masafōarundī. ²⁰ Afīndī si maho ra moai ro akīdou-amboanī hūfīhamīndī mupui hoerīhundī. Nga werī ranai moanī afīndī ngīnīndī hamīndī tūmero ho. Ranīyefī asu ro ngīrī aboedambo-ndahundī sefī hohu hohoanīmomefī.

²¹ Nīndou sipambe mamarīmo ranai sesī, sesīkoate-moanī gedūhī heimbo sūngunambo Por ai botīfī hanngīfoanī nūngumbo hoafīyuhū yahuya, “Awī se wandī hoafī ra hīmborīmbei-mbonana ngīrī Krit airanī ra hīnīngīrīhī heī. Asu ranīmbe-mbonana ngīrī mūngumbo napo ra yare yahurai moaruwaimbo reandūhī yeimbīrīhundī, nga wanī. ²² Nga asu ro haponda sīheimbo nda hoafehandūrī, awī hapoana ngūsūfoambe afurīndīhī kūndīhīndī! Nīndou se-ana ngīrī mamī aī-amboanī yīfīndū, nga sip ranai yangīrī anīmbo awarīndīhoemboe. ²³ Ro Godīndī nīndouya hehea asu ahambo hohoanīmoya rīhandeimbī mayahambo nīmbokoanī ahandī sūnambeahīndī nendī wambo-so

tūkūmefiyu. ²⁴ Ai wambo hoafi+yuhū yahuya, ‘Por, awi se y+himbo-ndambo+yafi! Nga se Romi+yomondi bogori hondū Sisar+ndi h+imboahū mbi+nimbafamboane. God ai s+hambo aboed+ hohoan+mo-yun+nūhi nindou se-bab+id+imbo sipambe ahei ranai ng+r+ moaruwaimbo-ndahindi,’ mehu. ²⁵ Ran+imbo-hündambo an+imbo awi nindou nda se ngusūfoambe afur+ndi hi künd+ihindi! Ro God+imbo an+hondūmbo-r+hin+imboanahi, nga rani-moatükuni ra sūnambeah+ndi nendi hoafi+mayund+r+ yahurai ham+ndi an+imbo tükünd+femboe. ²⁶ Nga awi s+h+r+ hoe mbusūmondūhi ngorū airani amaro rani h+imbor+kimi ngefi t+r+mond+humbo+yefi,” mehu.

²⁷ Ndeara 14 n+mbi+yefi hohu hoewer-ambeah+ndi Edriak Siri+wara ambe mahefi. Nimb+mbusūmondūhi nindou sip sowandūmo homon-deimbi-memo ranai yaru hohoan+mo-yomondūhūya, ndeara gudiani tükūyahu-ndūhanefi mehomo. ²⁸ Ran+yomo asu ai wofi hoandar+ ran+fihi n+mboreimb+ moatükuni paru h+imondi-marundūmo ra h+imoni s+mongoro hoeirundane, asu hoe hohoe ranai 40 mita s+mongor+fihi hani kaimayo. Asūkaiyomo ak+idou sūhi+yafu homo mburumbo safoaru s+mongorundane, 30 mita s+mongorūhū hani kaimayo. ²⁹ Sip ranai n+moei yahafi h+imoni n+nouayo ran+fihi nga pandar+imboe yahomo houmbo y+himbo-yomondūhi+yomo, asu ai sip k+k+h+y+m+ndi moatükuni anga yimbuy-imbu ra sipambeah+ndi daboadan+poed+ safoarundūhi simbeyowa yahomo houmbo d+id+ibaf+memo. ³⁰ Ran+yomo asu nindou b+id+ifi+r+ sip sowandūmo homo-rundeimbi-memo ranai sipambeah+ndi fefoefe hefe aboedambofembo yahomo houmbo nafi kokomarundi. Ran+yomo ai boti ak+idou sipambe mafoero ra sowandūmo houmbo sip han+ifoan+ anga safoefe titan+memo. ³¹ Nga asu Por ai ami-yomondi bogori-mayu asu ami b+id+ifi+r+ ranahamumbo hoafi+yupurūhi yahuya, “Asu nindou ndanai sipambe refe n+mar+koate-ayomo ana, asu se ng+r+ aboeda gudiani ngomo tükündafundi,” mehupuri. ³² Ran+yomo asu ami ai wofi bot+ifi+r+ makiaro ra k+k+marunda bot ranai h+imoni p+mayo.

³³ Ndeara simbo yang+r+mayo-wamboyu Por ai aheimbo sesi sahūsi yahuhaya hoafi+mendūri. Ai yare hoafi+yundūri+hū yahuya, “Se 14 n+mbi ra af+ndi hohoan+moyei+h+ hifand+mar+ihū hei-ane. Asu ranambe se moai n+ni sesi ak+idou-amboan+ k+k+ifoar+hindi. ³⁴ Haponda ro s+heimbo hūti hoafehandūri, nga se yang+r+ n+ngombohūnda sesi b+id+ifi+r+ dagūdi. Asu ng+r+ sihei ak+idou moatükun-amboa moaruwaindo, nga se moan+ aboed+ n+boadeimboyei.” ³⁵ Por ai rani hoafi ra hoafi+y mbara sūnguna bret b+id+ifi+r+ fufuramündū haya ahei h+imboahū God+imbo h+h+ifi+r+r+ mbara karamūdi haya masesu. ³⁶ Ran+yeyi asu muŋguambo nindou-mayei ranai aheimbo ngusūfoambe aboed+ ndore kūreandūri+hū asu ai-amboan+ sesi ra sahūmūndi hehi masahūsi. ³⁷ Nindou muŋguambo ro sip ranambe mamarefi ra 276 nindou-yefi. ³⁸ Ndeara muŋguambo nindou ai sesi, sesi s+imogodūhi sahūsi naf+r+hūmūndi+h+ n+boadeimbo sip ranai n+mbor+koate yimoemb+reand+ yahomo houmbo wit b+id+ifi+r+ ra s+r+wara ambe fufu-mafoarundi.

Sip ra ho gudifihi pareandūhi butaki-mar+hoayo

³⁹ Ndeara sifoai peyoane, asu ai moai h+ifi gudik+m+ ra ndoru hoeirundūhi fi+r+undi. Nga asu ai wafueho kare s+hendan+ gudi aboed+ pimaram+ndo

rani yangiri hoeiru houmbo awi sihiri ranambe animbo sip semindi homboane yahomo houmbo hohoanmomemo. ⁴⁰ Raniyomo asu ai angga rana-handi wofi ra kibodiru mburu siriwara ambe fufumafoarundi. Rarunduhinngomomboemo asu ai maru wofi sapo sip nimindi kikihemindi horambomayo ranifihimondimemindo ra fufurimarahoemo. Raniyomo asu ai seri hangifoani botimaru hafomo sipimbo semindi mbihowa yahomo houmbo. Raniyefi asu ro gudiani mahefi. ⁴¹ Nga asu sip ranai gudiani hifo himoni gudiambe kikihiyoyohaya mamaro. Raniyo sip hangifoyowaniranaikikihiyowohu asu daboadaniranaikeriyafuinambo butakimarihoayo. ⁴² Raniyomo asu ami ai karabus nindou ranahamumboya, hifokoandihupurananimbo mamai-amboaniboboriyo aboedambofekoate-mbeyomonda yahomo houmbo, hoafi fifirimarundi. ⁴³ Nga asu ami-yomondi bogori ranai Porimbo aboedambofimbo yahuhaya hohoanimo-mayundo. Raniyu asu ai ami ranahamumbo refe hohoanimo ana yowanayahuhaya refepoanimehupuri. Ai ahamumbo hoafiyupuruhiya, nindou munguambo dudi aiboboriyurandaimbiranaiboatei sipambeahindi himonihoripindohoi pundu haya gudiani boborindu ngu tukundufiyu,” mehupuri. ⁴⁴ Rananimbo asu amuri ainimigoesuri asu sip butakirihoeimbi-mayoranifihikikihindundumo houmbo funifunindu ngomo mehupuri. Ai rawoyafu houmboemo boboriyomohomogudianimungua aboedi tukumefundi.

28

Por ai Marta airanihu manungu

¹ Asu ro aboeda gudiani tukuyahu hoeirihunduhiyefi awi nda Marta airani sei arihundane, masefi. ² Nindou ranihundambo mayei ranai yihoeifimbo aboedi-boedimarihimuni. Hoeyowohumbo ngisihari-mayowamboyei, asu ai hai pupirihunduhiyihoeifimbo munguambo semborai suhisi haihehuyei, masei. ³ Por ai hai didari fufuramundu hai-mayo raniwamidaburifiyuwane, amoasiri airanambeahindi hai hufinambo tukumefeyo. Raniyo ai Porindi warifihingamondamindihaya makiaro. ⁴ Nindou ranihundambo-mayei ranai hoeirihindane, amoasiri ranai Porindi warihu ngamondamindihaya makiaro-wamboyei, ai aheihorai simbori nduwuri-yahinduhiseiya, “Awi nindou ndanai nindou hifokoare randaimbani. Ai siriwara ambe moai yifiyu, nga asu mbumundi hohoanimo ranai moai ahambo yangiri nngombo hohoanimo,” masei. ⁵ Nga asu Por ai amoasiri ranahambo kikimarihoyuwa haiambe kikefoai pimayo, nga Porimbo moai ninimoatukuni akidou-amboanitikufeyo. ⁶ Ai ahambo watiharifimandiyo asu moani nimai yifi pimanduyo sei hehi hifandimarihori. Ai ahambo geduhihifanduhheimboyeianiamambo ninimoatukuni moaruwai tukufendokoate-mayowa, asu sunguna ngoruhisungurihihohoanimoeyeihi seiya, “Awi ai-ana godani,” masahundo.

⁷ Asu nindou mamihifi ranihunda bogori ahandi nduri Pubrius ahandihifi ra ngoafikimimanungo. Raniyu nindou ranai yihoeifimbo aboedihamindi mboraimborairifisemundumunihandiworinimareamuna asu ro ahambo-so ngimi si manimboefi. ⁸ Raniyo asu ranihis Pubriusindifaindiranai furimboyuhungunumbo fondihu mapu. Ahandifi ranai hufifainditukufe asu furimboyuhuhandifondanimapu. Raniyo asu

Por ai kefuai hüfu warî ahandîwamî nande mbura dîdîbafîfihî anğünü ra aboedîmarîrî. ⁹ Por ai ranî-moatükunî ra ramareandamboyo asu muŋguambo anğünümbî nindou hîfî ranîhündambo-mayeî ranai masîneia ahei anğünü ra aboedîmareandürî. ¹⁰ Ranîyei ro sipambe hombo masefa ai yîhoefîmbo bîdîfirî moatükunî ro mbonîmbo-marîhumîndefî ra fufu-masehümünî.

Por ai Romînambo mahu

¹¹ Asu ro ngîmî amoamo ranîhü nîmboefîmbo süngunambo sip mami airanî ranîhü hoewerî afîndîmayowa mamaro ranambe kamefoehundî. Sip ranana Areksandria-yafe sipîyo. Asu sip hanğîfoyowamî Mboafö god sîsamî ra mapaiaro. Ranîyefî ro sipambe kefoehu hohu ranî hîfî ra hînîngîrîhu hohu mahefî. ¹² Ranîyo asu hefî hefîmbo Sirakyus ngoafîhü tüküyahu ranîhü ngîmî si mamarefî. ¹³ Asükai ranîhünda botîyahu hohu hefî hefîmbo Regium ngoafîhü tükümehundî. Mami nğorü si ranambo werî ranai hoarinîpoedî werîmayo asu yimbu siyefî mburîhu hefî Puteori ngoafîhü tükümehundî. ¹⁴ Ranîhü ro anîhondümbö-rîhindeimbî manîmboeia hoeimarîhundürî. Ranîyei ai yîhoefîmbo ai-babîdîmbo ranîhü mamî wik nîngombo hoafîmayeia manîmboefî. Nîmboefî mburîhu asu sünguna Rom ngoafîhü hefî tükümehundî. ¹⁵ Romîhündî anîhondümbö-rîhindeimbî ai ro ranî ngoafîhü tüküyahumboanefî hoafî ra hîmborîyei hehîmbo, asu ai Apîusîndî Maket sowahî nindou aporambo worî ngîmî fondarühî sînei mbumarîhimunî. Ranîyu Por ai aheimbo hoeireandürî haya, Godîmbo hîhîfirürühî nğusüfoambe afure kümareandî.

Por ai Romîhü Godîndî hoafî bokamarîhendî

¹⁶ Hîfî Rom ngoafambe tüküyahundane, ranîhünda gafman nindou ranai Porîmboya se sîhaf-amboanî worî mami ranambe nîmbafanî ami mamî ai sîhambo hîfandî-mbîranînamboane mehomondo. ¹⁷ Ngîmî si ra howane, asu Por ai Suda-yei bogorî-memo ranahamumbo wataporîmbohünda mborai yahupurî haya hümarîhepurî. Ai muŋgu mafandunda, hoafîyupurühî yahuya, “Wandafî mami. Ro moai nînî akîdou-amboanî rarîheandî sîhefî nindou asu sîhefî amoao mamî-yomondî ahînümbî hohoanîmo ranahambo hîfînambo-fembohünda. Nga Suda ai moanî wambo Serusaremîhü kîkîhîründümondîrî mburu Romî-yomondî warîhümarundîrî. ¹⁸ Ranîyomo Rom ai wandî papi-hoafî hîmborî-yomonda ro moai nînî-moatükunî rarîheanda hoeirundî wambo hîfokoeferîrîmbohünda. Ranîyo ai wambo aboedambo koarîhefe-ndîrîmbo mehomo. ¹⁹ Nga asu Suda ai ranî hoafî ra hîmborîkoate-memonda asu ro hoafîmbo moai nğorü nafî yangoro. Ranîyahî ro Rom adükarî bogorî Sîsar ai wandî hoafî ra awî hîmborîmbiyu masahî. Ranî-moatükunî rameheandî ra ro moai akîdou-amboanî nindou ro-mayeî ranaheimbo papi-hoafîrîhandürî, nğa moanî hamîndîyo rameheandî. ²⁰ Ranî hoafî ranîmboyahî ro sîhamumbo mborai-sa hümarîheheapurî hoeifepurühî wataporîmbo-yopurîmbo sambo. Ro anîhondümborîhe heheamboanahî hîmboayahî sapo nîne-moatükunî Israer muŋguambo hîmboayeî ranahambo. Ranî-moatükunî ranahandî nîmîndîhünd-ane sen haponda wambo hüputüpu-rîhendîrîmboayo,” mehupurî. ²¹ Ranîyomo asu ai ahambo sîmborî hoafîyomo-ndowohü yahomoya, “Ro moai Sudiayafe-mayo pasî sîhambohünda akîdou-amboanî sahumîndefî. Asu moai

yihoeŋi wandafɪ mamɪ Suda ai ranɪhündambo sɪhambo hoafɪmbo hündi hoafɪ sowandūmo sɪfomo. Asu moai sɪhambo moaruwai hoafɪyoweimbɪ hündi hoafɪ ra tükufe raraorandi, ŋga wanɪ. ²² Ŋga awi ro sɪhafɪ ho-hoanɪmo ra hoafɪyafanɪ hɪmborɪmbo sefomboanefɪ. Rani-moatükunɪ ra nɪmboe sapo ro fɪfɪrihündɪ munŋuambo nindou Sisas ai Godɪndɪ nɪmorani seimbɪ aipoanɪmbo-mehindɪ ranai se nɪmbafambeahɪndɪ ranahambo moaruwaimbofe hoafɪmayei,” mehomondo.

²³ Raniyomo asu rani-sɪmboanɪ fandɪhumboane yahomo houmbo, nindou afɪndɪ ranai Por nɪmarühɪ mafandundɪ. Raniyu Por ai God ŋgɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ranahambo wataporɪmbo-marandɪ. Raniyo nindou ranai Sisasɪmbo anɪhondümbomɪrɪwuramboane yahu haya Mosesɪndɪ-mayo ahɪnübɪ hohoanɪmo asu Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyomo-rundeimbɪ yomondɪ-mayo hoafɪ sürü pefe masɪhefeyo ranahandɪ nɪmɪndɪ ra wataporɪmbo-marandɪ. Rani-moatükunɪ ra moanɪ hapoadümbombo siambe piyu haya wataporɪmbora hu-hu-humbo nɪmbokoanɪ kɪkɪmaramündu. ²⁴ Raniyomo asu nindou-memo ranai bɪdɪfɪrɪ ahandɪ hoafɪ ra anɪhondümborundɪ, ŋga asu bɪdɪfɪrɪ ai awi moai ranahambo anɪhondümborundɪ. ²⁵ Por ai mamɪ hoafɪ ra hoafɪyu hayamboyuwane, asu süngunambo ai bobotɪyafu houmbo ahamundɪhoarɪ hoafɪ ranahambo sɪmborɪ hoafɪyomo houmbo bukürümeŋundɪ. Sapo Por ai yare hoafɪyuhü yahuya, “Yɪfiafɪ Aboedɪ ranai Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyu-randeimbɪ Aisaia ranahandɪ yafambe süngure haya asu sɪhamundɪ amoaŋo mamɪ ranahamumbo anɪhondü hoafɪmayu!

²⁶ Aisaia ai yare hoafɪyuhü yahuya,
 ‘Se ŋgafɪ nindou ndanaheimbo hoafɪndafɪndürɪ.
 Se hɪmborɪ yangɪrɪ hɪhɪmborɪpo-ndeimboyei,
 ŋga asu ŋgɪrɪ fɪfɪrɪndɪhi türüboadɪhɪndɪ.
 Se hɪmboapondei ŋgeimboyei,
 ŋga asu ŋgɪrɪ hoeindɪhɪndɪ.

²⁷ Nɪmboe sapo nindou ndanahei hohoanɪmo ranai tapɪhamɪ-yondürühɪ ahei hɪmboambe ra güre papɪreandürɪ asu ahei hɪmboarɪ ra dɪkɪreandürɪ raraora hayambo wambo. Refekoate-ndeianɪ, nindou rani-mayei ranai awi ahei hɪmboarɪnambo hoeirɪhi,
 ahei hɪmboambe ranambo hɪmborɪyei
 asu ahei hohoanɪmo ranai korɪfoareandürühɪ
 ai wambo sowana hehüpo ro aheimbo aboedɪ-aboedɪ fendürɪmbo-hünda,’
Aisaia 6:9-10
 mehu.” mehu.

²⁸⁻²⁹ Raniyu asu Por ai ndeara bɪdɪfirana hoafɪyuhü yahuya, “Awi se ranɪ-moatükunɪ ranahambo hohoanɪmo türüboadühi fɪfɪrɪndɪhɪndɪ. Sapo God ai nindou aboedambofembo hoafɪ ra Suda-yafe ndɪfo ranaheimbo-so maho-ane, ŋga asu ai-amboanɪ hoafɪ ranahambo hɪmborɪ-ndeimboyeisɪ!” mehu. ³⁰ Por ai worɪ mamɪ ahandɪ pemɪyu haya ranambe yimbu hɪmbanɪmanüŋgu. Raniyu asu ai nindou dɪdɪyei ahambo-so tüküyahindanɪ mboraimboraiŋi semündündürɪ dɪdɪboado-reandürɪ marandɪ. ³¹ Ai rarearühɪ God ŋgɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ranahambo aheimbo yihɪmbokoate-wataporɪmbo-randürühɪ Sisas Krai Adükari-mayu ranahambo yamundeandürɪ marandɪ, ŋga nindou mamambo moai yowanɪ yahundo.

Rom Pas Por ai Rom+hündambo sürü papimarandi

¹ Kar+has+handüri ro Por-anahi, roana Kraissis+ind+ moani ratüpuri+ya-r+handeimb-anahi. God ai wambo Kraissind+ hoafi sem+nd+ ho-rambohünda kafoare h+n+ng+reand+rühi asu se aboed+ hoafi ra bokand+hawand+ mehu-anahi nda. ² Aboed+ hoafi ndanahambo God ai horombo hoaf+mareand+ asu hoafi ra ahand+ hoafi hoafi+yomo-rundeimb+ ai ahand+ Bukambe sürü paru mas+hoemo. ³ Aboed+ hoafi ranana ahand+ N+mor+ ranahamboane hoaf+mayo. N+mor+ ra Sudahünd+ nindou adükari bogor+ Defit+nd+ s+rambeah+nd+ nindoumbofi tüküme+fiyu. ⁴ Nga ahand+ sürühoeimb+ yifiafi ranahambo ana God-ani ahand+ af+nd+ hondayu. Ai God+nd+ N+mor-ani ran+ambo weindah+ randeanda tüküfembohünda God ai ahand+ ng+n+nd+ af+nd+nambo ahambo yif+hünd+ bot+marir+. Sapo aiana sihefi Adükari Sisas Kraiss ra. ⁵ Ahand+ sünguyo ro hoafi sem+nd+ ho ratüpuri ra masahum+ndef+. Asu Suda-yafe nd+fo n+moreh+ nindowenihi munguambo h+fi+hü ranai Sisas+ambo an+hondümb+nd+horühi ahand+ hoafi ra süngumb+r+hind+ yahuhaya ran+ambo-hünda God ai y+hoef+ambo kamafoareamun+. ⁶ Asu nindou Rom ngoaf+hü amarei ra siheimbo kameih+yu hoafi ra hoaf+ambo koamar+hemun+. Sapo siheimbo God ai Sisas+nd-anei mehündüri. ⁷ Se Rom ngoaf+hü amarei siheimbo+yo sapo God ai ngusüfo parearühi asu ai nindou wand-anei yahuhaya d+bon+mendüri, siheimboanahi ro sürü nda paparihandi. Sihefi Ape God asu Adükari Sisas Kraiss ai siheimbo moant+ hi+poambo-nd+ineandürühi ngusüfoambe afur+fi+mb+ hohoan+mo mb+isab+na-ndüramboane.

Por ai Rom+hünd+ hoeifendür+ambo yahumboani

⁸ Ro randi+he hoaf+ndahandüri samboanahi, munguambo h+fi+ nindou amarei ranai se an+hondümb+o-r+hindeimb+ nindou an+imboei ran+ambo watapor+ambo-ar+hünd+ ran+amboanahi asu Sisas Kraissind+ süngu siheimbohünda wand+ God ranahambo h+hi+far+hüni. ⁹⁻¹⁰ God+nd+ N+mor+ ranahambo aboed+ hoafi ra hoafi+ya r+handühi wand+ munguambo hohoan+mo God+ambo ratüpuri+yahühanahi. Ai f+fi+reamboani sapo ro n+mb+o-n+mb+si siheimbo hohoan+moyahühi ahambo d+d+iba+fi+ya ar+handi. Ai wambo siheimbo hoeifendür+ambo far+hefe-nd+r+imbohündambo hohoan+moayu ana, asu ro süngunambo d+d+ siheimbo hoeind+heir+imboyah+. ¹¹ Ro Yifiafi Aboed+nd+mayo moatükun+ siheimbo ng+nem+nd+ndürimbohünda segodür+ambo sambo, ran+amboanahi asu ro siheimbo hoeifendür+ambo hohoan+mo-ayahandüri. ¹² Hoafi nda rahurai-ane: Sihefi an+hondümb+ofe ran+ina simbori+simbori ng+n+mb+r+am+nd+mun-amboane samboanahi hohoan+moayah+.

¹³ Wandaf+ mami, se ndor+hi f+fi+r+nd+hind+, ro siheimbo sowana af+nd+ambo s+n+ambo samboanahi hohoan+moayah+. Nga asu wambo af+nd+ambo bid+fi+r+ moatükun-ane nafi güreand+r+ marandi. Ro God+nd+ ratüpuri ratüpuri+yahühi Suda-yafe nd+fo aheimbo far+heheandürani ahand+ hoafi an+hondümb+o-r+hindeimb+ nindou tüküyah+ mar+hünd-ane. Nga ran+amboanahi siheimbo sowanambo amboan+ s+n+ambo samboanahi, sihei an+hondümb+ofe hohoan+mo ra far+hefembohünda sapo

aheimbo mafar+heheandür+ nou. ¹⁴ God ai wambo ran+ ratüpur+ masend+ra ran+amboane asu roana nindou Grik+ndi adükar+ ngoaf+hü amarei-anei asu nindou n+imambe burayei-ane, nindou fif+r+hindeimb+ rananei asu fif+r+ifekoate-mayei rananei munguambo aheimbo hoafi ro moan+ bokand+hehe sa samboanah+ ngusüfoambe fufurafoareand+r+. ¹⁵ Ran+amboanah+ asu God+ndi aboed+ hoafi nda Rom ngoaf+hü amarei siheimbo amboa bokand+heheandür+ sa hehea ro hürütayah+.

Aboedi hoafi ana God+ndi ngin+nd-ane

¹⁶ Nga ro moai aboedi hoafi ranahambo amoan+ngiyah+. N+imboe sapo ranana God+ndi hoafi ngin+ndi ham+ndiyo hayamboane asu ai didiyei an+hondümbö-ar+hindi ranaheimbo aboedambo-reandür+randeimb+ mayowambo wambo. Sudahünd+ aheimbo-so boatei tüküfe mburamboyo asu sünguna ahei nd+fo ranaheimbo-so amboa tüküfefeyo. ¹⁷ Nga aboed+ hoafi ra sapo God ai nindou an+hondümbö-ar+hindi ranaheimboya nindou mbumund-ane ehundür+ asu God+ndi mbumundi hohoan+mo hoafi ra ranambeah-ane weindah+ tükufeyo. Mbumundi hohoan+mo ranana an+hondümböfe hohoan+mo rani-süngu yanggir+ weangrüh+ peyo haya hombo bid+firani tükufeyo. Nga Baiborambe hoafi ranahambo yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou ranai ana an+hondümböfe hohoan+mo rani-süngu yanggir+ n+imboeimboyei,' meho.

Munguambo nindou God+imbo daboadanambo-ar+hor+

¹⁸ Nindou sapo God+imbo daboadanambo-r+horüh+ asu moaruwai ham+ndi hohoan+moyei+h ahei moaruwai hohoan+monambo ahand+ an+hondü hoafi ra gürühi ar+hünd+. God sünambe amaru ahand+ hürütü ra ranaheimbo weindah+ tüküfe arand+. Asu ai ranambo nindou rahurai ranaheimbo y+bobondear+mbui. ¹⁹ Nga nindou ai God ranahambo fif+r+fembo hohoan+mo ra moai d+bo yanggoro. Nga God ai ahand+hoari ran+moatükun+ ra aheimbo weindah+mareandür+. ²⁰ Y+n+, God ai h+fi nda naf+marand+ asu horombo hondü peyo haya ho-hombo hapondan+ amboan+ raran+moatükun+ ai naf+marand+ ra nindou ai hoeir+himboanei. Ran+nambo asu nindou ranai God ahambo ng+r+ himboar+ hondünambo hoeind+hor+si, nga ai nüngu-nahuraiyu ranahambo fif+r+ind+himboyei. Ai ahand+ koadürümbo yanggoroweimb+ ngin+ndi ra fif+nd+hindi asu ai God hondayu ranahambo fif+r+nd+himboyei. Ran+amboane asu ai ng+r+ roana moai ranahambo fif+r+hund+ mb+sei.

²¹ Sapo nindou ai God+imbo fif+r+mar+hor+yosi, nga asu ai moai Ahambo adükar-ani seihü, sihefi God-ani sahündowohü h+h+fir+hor+ rihünd+. Nga asu moan+ndi moatükun+imbo ngusüfo pamar+hindi asu ahei hohoan+mokoate hohoan+monambo ahei ngusüfo ra n+mb+ mamarondür+. ²² Asu ai rar+hi hoafiyei+h seiya, roana fif+r+hundeimb+ nindou-aneft, masei, nga ai nindou fif+r+ifekoate tükümehindi. ²³ Asu ai God koadürümbo-koadürümbo nünguweimb+ ranahambo h+n+ng+r+hi hehi asu ai sümbuyorandeimb+ moatükun+, nindou, ndu, n+n+hond+, wako s+sam+ ranahambo hei did+bafiyei r+hündüh+ h+h+fi-h+h+fiyei mar+hünd+.

Mam+kar+ hohoan+mo

²⁴ Nindou ranai moaruwai ran+ hohoan+mo-mayeiamboyo asu God ai aheimbo yare moan+ h+n+ng+r+mareandüra asu ai y+koar+fo hohoan+mo ngusüfoambe bot+mareandür+ asu amoan+ngümb+ moatükun+ simbor+

hoyei mar+hündi. ²⁵ Nindou ra God+ndi anihondü hoafi ranahambo hin+ngirihi hehi asu tikai hoafi süngur+hi ar+hündi. Ran+yei asu ai n+ne-moatükun+ God naf+marandi ranahambo hohoan+moyeihi did+ibaf+yei mar+hündi, nga asu ai God mun+gu-moatükun+ naf+marandi ranahambo moai anihondumbo-r+horühi did+ibaf+yahindo r+hündi. Nga awi s+hi+ri mun+guambo si aho ra ahambo adükar-ani mb+sefi+moane, nga anihond-ane.

²⁶ Nindou ranai moaruwai hohoan+mo ramar+hindi ran+ambo-hündambo God ai aheimbo amoan+ngümb+ hohoan+mo ngusüfoambe amaro ra-süngure hin+ngi-mareandüri. Ran+mboyei asu n+morehi ai-amboani nindowenih+dibo aboedi nin+gokoate-yeih+ ngorü n+morehi dibo mami ran+ hohoan+mo süngumar+hündi. ²⁷ Asu nindowenih+ ai-amboani ran+süngumboemo ai hohoan+mo aboedi ahamundi n+morehi-bab+di refembo ra hin+ngi-ru houmbo nindowenih+ ahamundihoari bogo moaruwai hohoan+mombo mehomo. Ran+yomo asu ai amoan+ngümb+ moatükun+ yaru arundi ran+ambo-hünda asu ahamundihoari t+ri+fo af+ndi masowandümo sapo ai ramefundi ran+ simogod+hümbo.

²⁸ Nindou ai God+ndi anihondü hohoan+mo fifir+ife ranahambo süngufembo moei masei ran+mboyu asu God ai ahei y+koar+fo hohoan+mo moaruwai yare hin+ngi+mareandüra, asu ai ran+moatükun+ refembo yowan+ambo-mayo ra ai ran+süngumar+hindi. ²⁹ Asu aheimbo hohoan+mo moaruwai ham+ndi men+goro ranai tüküra pimareandüri y+koar+fo hohoan+mo, sümbuyo-randeimb+ hohoan+mo, hohoan+ife hohoan+mo, ngorümb+ yifiri hohoan+mo, ngorümb+ ngusüfoambe moaruwaimbofe hohoan+mo, nindoumbo hifokoeife hohoan+mo, ng+n+ndi hoafi hohoan+mo, ngorümb+ tikai hoafi hohoan+mo, ngorümb+ moaruwaimbofe hohoan+mo, mun+gu hohoan+mo ra süngumar+hü hehi. ³⁰ Ran+yei asu ngorümb+ daboadan+ hoafi hohoan+mo, ngoründ+ ndüri weindah+ ham+ndi moaruwaimbofembo hohoan+mo, God+imbo yiboarukofi hohoan+mo, hoafi mbahir+hefimb+ hohoan+mo, af+ndi-af+ndeimb+ hohoan+mo, ahei fi ranahambo bor+ hohoan+mo, mun+guambo ra süngumar+hü hehi. Ai simbori moaruwai hohoan+mo ranahambo refembo hohoan+mo, asu hond-af+ndi-yafe hoafi himbori-koate, hohoan+mo mun+gu ra rareiran+ hohoan+mo mun+guambo ra rarihi mar+hündi. ³¹ Ai ngusüfo hohoan+mokoate-anei, asu moai ahei hoafayei ranahambo kik+hi+r+hümündi, moai ahei fikim+n+ndimbo hohoan+moyei, asu ai moai nindou ngorümb+ hipoambo-r+hindühi far+hehindüri. ³² Nindou ranai God+ndi mbumund+ hohoan+mo hoafi ra ndorihi fifir+hindi. Hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou düdi ai hohoan+mo yahurai hohoan+moayu ana, yifimbiyuwamboane,' meho. Nindou ai ra fifir+hindi+si, nga moaruwai rawar+hindi. Asu ran+yang+r+yopoani, nga nindou b+di+firi ai rawar+hindi ranaheimbo siaoyahi ar+hündi kameihi.

2

God+ndi y+bobofe hohoan+mo ai mbumund-ane

¹ Ran+imboane asu nindou did+yei nindou ngorümb+ papi+hoafir+hündürani, se ngiri ro hütiyef+poani mb+sei. Nga se ngorümb+ papi+hoafir+hündürani se s+hei-fimbo amboani papi+hoafir+hühi ar+hündi, n+imboe se ran+ moatükun+ ai rawar+hindi ra sapo se-amboani rawar+hindi

ranimbo wambo. ² Nindou sapo moaruwai hohoanimo rahurai rawarihindi ranaheimbo God ai papi-hoafaranduri, nga ahandi yibobofe hohoanimo ra mbumundi saf-ane, ra sihiri fifirihundi. ³ Nga se nindou bidifirambo ai hohoanimo rahurai hohoanimoayu ranahambo papi-hoafiri-hunduhaneisi, nga se-amboa sihehoari rani hohoanimo rahurai rarihinduhanei, nga se nungurihi ranahambo hohoanimo-yehiyeia? Asu se Godindi yibobofe tukufeyowambe ra aboedambondahumboyefi seimboyei? ⁴ God ai siheimbo hohoanimo aboedi safi hohoanimoyunduruhi siheimbo nimai yibobofe-ndurikoate geduhi hifandaranduri. Nga ahandi hohoanimo ra se moanane seimboyei? Godindi aboedi hohoanimo ra siheimbo didiboado-fendurani asu se hihirife ahamo sungufimbo-hundamboane, nga se ranahambo moai fifirihindiyoy? ⁵ Nga se afindi-afindeimb-anei asu ngiri sihei moaruwai hohoanimo ra hinngindihindi. Mami rani hohoanimo sungu Godindimayo nginindi hamindi hohoanimo ra siheiwami papirihunduh nou-anei. Asu se sungunambo God ai nginindinduhi ahandi mbumundi hohoanimo sungu yiboboreandambe animbo rani-simboani weindahi tukundifeyoani asubusumbi hohoanimo ra ndahumundimboyei. ⁶ Nga nindou mamami nne-moatukuni ai rawarihindi rani simogodihumbo animbo God ai aheimbo yibobondearumbui. ⁷ Nindou bidifiri didiyei aboedi hohoanimo ra sunguaruhi hei ana, sapo God sihefimbo nduri adukarimboane asu sumbokoate yangiri nngombo ranane munguambo rani-moatukuni mbisemuna seimboanei rawarihindi. Nindou rahurai ranaheimbo-animbo God ai yangiri koadurumbo nngoweimb ra dagadurimbui. ⁸ Nga asu nindou bidifiri didiyei ai ahei fimbo yangiri hohoanimo-yehi anihondu hohoanimo ranahambo yiboarukoruhinduh asu nne hohoanimo moaruwai mengoro ra sungufembo hohoanimo-yehi ranaheimbo-animbo God ai nginindinduhi tihirifo afindi dagadurimbui. ⁹ Rani-simboan-animbo nindou munguambo sapo hohoanimo moaruwai mengoro sunguaruhi hei ranaheimbo tihirifofane asu asubusi afindi ranane rani-moatukuni ra dagadurimbui. Rani-moatukuni ra Sudahundi aheimbo-so boatei tukundifenduri mbundambo-animbo asu sungunambo munguambo nindou amuri-mayei aheimbo-so amboani tukundifendurimboe. ¹⁰ Nga asu nindou munguambo didiyei ai sapo hohoanimo aboedi ra-sunguarihindi ranaheimbo-animbo God ai ahandi himboamupui-randeimb-ane, nduri adukar-ane asu ngusifo afurife kife-ane munguambo ra dagadurimbui. Rani-moatukuni ra Suda aheimbo boakori dagaduri hayambo-animbo asu nindou amuri-mayei ranaheimbo amboani dagadurimbui. ¹¹ God aiana ngiri nindoundi sir ranahambo hohoanimodu, nga munguambo mami hohoanimo sungu turufoa-reandurihani yiboboareanduri arandi. Nga nne-moatukuni nindou ai rawarihindi rani-sungu yangiri animbo ai turuboadeanduh yibobondeambui. ¹² Nga nindou didiyei Mosesindi-mayo ahinumbi hohoanimo ranahambo fifirifekoate-mayei-aneisi, nga moaruwai hohoanimo sungurihindani God ai ahinumbi hohoanimo ranahambo hohoanimokoate-nduh aheimbo randeandura awandihimboyei. Asu Suda ai ahinumbi hohoanimo fifirihindisi, nga asu didiyei moaruwai hohoanimo sungurihindani ahinumbi hohoanimo rani-sungu yibobondearumbue.

¹³ Nga nindou didiyei ahinümbi hohoanimo ranahambo himbormaye raniyeipoani ai Godindi hímboahü aboedi mbumundi nindou anímboei, nga wani. Nga nindou ai ahinümbi hohoanimo ranai hoafimayo ranahambo süngurihindühi rawarühi hei ranai-anímbo Godindi hímboahü aboedi mbumundi nindou tükündahimboeyi. ¹⁴ Nga nindou Suda-yafe ndifo aiana moai ahinümbi hohoanimo ra fifirihindisi, nga bidifiri ai moani ahei hohoanimonambo yangiri aboedi moatükunü ahinümbi hohoanimo ranai hoafimayo rani-süngu-anei ratüpurüyei arihündi. Ai ahinümbi hohoanimo ra fifirifekoate-aye amboani asu ai aboedi hohoanimo ra aheihorü purihümündihü hohoanimoyeihanei. ¹⁵ Rani hohoanimo ai rani-süngurühi hohoanimoyei arihündi asu ahei aboedi hohoanimo ranai-ane ahei ngusüfoambe ahinümbi hohoanimo sürü apiaro ranahambo nafuiarandi. Raniyei asu ahei ngusüfoambe ranai-amboani ahinümbi hohoanimo ra purarühümüdi ranahambo nafuiayo, nga ngoambo yiboarukureandüri asu ngoambo ndoreandüri randühane. ¹⁶ Yibobofe si ra tüküfe simboan-anímbo müngu-moatükunü sapo rahurai hamündi nindou aheimbo-so tükündifendürimboe God ai Sisas Kraisindi warisüngu nindou-yei hohoanimo díbo menjoro ra türüboadeandühi yibobondea-ndürimbui. Hoafi yahurai ranane ro síheimbo aboedi hoafi hoafayahindürühi bokarühehe arihandi.

Sudahindi asu ahinümbi hohoanimo

¹⁷ Asu se nüngu-mandahia? Se hoafiyehiya, roana Suda-anefti, nga ranímbo-hündambo ahinümbi hohoanimo ra fifirarihündi ranímbo wambo Godindi yibobofeambe síhefímbo aboedambo-ndeamunümbui asei. Asu se ro-anefti Godindi nindou-ayefti sei hehi ranahambo borüyei arihündi. ¹⁸ Sapo se ahinümbi hohoanimo ra yamundihi mburühü fifirühi hehimbo wambo God ai nüne aboedi hohoanimo-ane ehü ra fifirarihündi asu mbumundi hohoanimoayo ranahamboane yifiraye. ¹⁹⁻²⁰ Asu se hoafiyehiya ahinümbi hohoanimo ranambe fifirife hohoanimo asu anihondü hoafi ra müngu fifirarihündi asei. Ranímbo-hündambo anímbo hímboatühari-mayei ranaheimbo nafü nafuinda-hündürimboeyefti asu nindou nímü nímároani anüboadei ranahei sí rahurai-anefti. Asu roana sapo ngusüfokoate nindouyei didüboadorihündüri-rühundeimbanefi asu nímóaküdübu yamundihündüri-rühundeimb-anefti münguambo rasei arihündi. ²¹ Se nindou bodümondambo yamundarihündüri ana, asu nímboe síhei fimbo yamundifekoate-ayeia? Se hoafiyehiya, se hümbühünüpoani, asei-anesi, nga asu se ra síheihorü hümbühünüyeihüyei waniyei? ²² Se hoafiyehiya, se nímórehü sísíhimo, nindowenihü bírabirüpoani, asei-anesi, nga asu se síheihorü ra raweyahindühüyei waniyei? Se sísamü god ranahambo yiboarukoarihündisi, nga asu se sísamü godüdi worambeahündi napo hümbühünüyei rühündai waniyeiai? ²³ Se ahinümbi hohoanimo ranahambo ro fifirühumboanefi seihü ranahambo borüyei rihündühaneisi, nga se hohoanimo ra süngufekoate-yeihü asu ranámbo se Godüdi ndürü moaruwaimbo-rühündühüyei waniyei? ²⁴ Nga ranahambo Bukambe hoafi ranai yare hoafiyowöhü yahoya, 'Suda síhei sünguna nindou ngorü sírihündi ranai Godüdi ndürü ranahambo moaruwaimborühi hoafiyehi arihündi,' meho.

Hoarü kefe tírihefe hohoanimo asu ngusüfoambe hohoanimo-ane

²⁵ Asu Suda se ah+nümbi hohoanimo ranahambo sünguaríhi hei ana, síhei hoeari kefe tíríhefe hohoanimo ra mbumundi saf-ane. Nga asu se hohoanimo ranahandi süngufe hokoate-yeianí hoeari kefe tíríhefe hohoanimo ranai refekoate hímbondeimboyei. ²⁶ Asu nindou ngorü síríhündi sapo dídíyei ahei fihoeari ra kefe tíríhefekoate-aneisí, nga asu ai raní ah+nümbi hohoanimo ra sünguaríhi hei ana, nindou ranahaimbo God ai nindou ranai ana fihoeari kefe tíríhefimbí hímboyeimboanei mambüsüyo? ²⁷ Yíni, asu Suda seana ah+nümbi hohoanimo ra Bukambe mbengoríndürísí asu síhei fihoeari kefe tíríhefe hohoanímoyeimb-aneisí, nga asu se ah+nümbi hohoanimo ranahambo süngufekoate-yei aríhündí. Nga nindou ngorü síríhündí aiana moai ahei fihoeari karíhi tíríhehi ríhündísí, nga asu ah+nümbi hohoanimo ra sünguaríhíndí ana, nindou rahurai ana ahei aboedí hohoanímonambo síheimbo papí-hoafarandürí. ²⁸ Nga nindou ai moaní fi yangírí Sudahünd-ani ranai ana Suda hondüyopoaní. Asu fihoeari kefe tíríhefe hohoanimo hondü ranana moaní fi ranahambo hohoanimo yangíríyopoaní. ²⁹ Nga nindou dúdí ai Godíndí-mayo moatükuní ra ahandí ngusüfoambe amarondo ana, ai Suda hond-ani. Fihoeari kefe tíríhefe hohoanimo hondü ranana ai ngusüfoambeahíndí hohoanimo yangír-ane. Raní hohoanimo ranana moaní fimbo hohoanímoyopoaní, nga Yífiáfíndí hohoanimo-ane. Nindou rahurai ai nindouyei hímboahü ndürümbí adükariyopoaní, nga Godíndí hímboahü ndürümbí nindou-ane.

3

Moaruwai hohoanimo ra ngírí aboedí hohoanimo hífnambondeandi

¹ Ranana asu nüngunde Sudahündí-yei níngombo ranai ngorü síríhündí-yei níngombo ranahambo ngasündímandea? Asu fihoeari kefe tíríhefe hohoanimo ranambe níne-moatükuní aboedí tüküfe aranda? ² E! Afíndí munguambo moatükuní aho ra raní-poaní raní-poaníreamboane. Mamí adükari moatükuní ranane God ai Suda aheimbo ahandí hoafí hondü ai aheimboríhi hífandímbíríhünda yahuhaya masagadürí. ³ Asu nindou bídífirí ai hoafí ranahambo aníhondümbó süngufekoate-ayeí ranana asu nüngumandífea? Nindou ai raní-moatükuní rawaríhíndí ranímböhünda asu God aí-amboaní aníhondümbó hohoanimo hoafí ahandí ra híníngímandeyo? ⁴ Tikaiyopoaní, nga aníhond-ane, God aí ngírí raní-moatükuní ra randeandí! Nindou aí tíkaríhi hehi hoafayeí amboaní asu God aiana moaní aníhondümbó mam-anímo hoafíndímbuí. Sapó Bukambe hoafí ranai God ranahambo yare hoafiyowohü yahoya, 'Nüngu-símboaníyo se hoafíndafaní nindou hoafí ra aníhondayo fífírímbírí-hindamboane.

Asu nüngu-símboaníyo nindou síhambo papí-hoafíndíhünaní síhafí hoafí ra ahei hoafí ranahambo ngasündímbí-reandüramboane,' *Buk Song 51:4*

meho.

⁵ Nga asu síhefí moaruwai hohoanimo ratüpürí raní hohoanimo ranai Godíndí mbumundi hohoanimo ranahambo weindahíndeandaní ana, síhírí ranahambo nüngu mambísefa? God aí síhírí moaruwai hohoanímoyefí aríhündí ranímböhünda aí síhefímbó símborí tíngírífo asemuní ana, asu ahandí hohoanimo ra moaruwai-ane, randíhu ramambísefíyo wanímandefíyo? (Nindou síhefí hohoanimo sünguanahí

moanɪ ndarɪhe hoafɪyahɪ.) ⁶ Rani-moatükunɪ ra ai wanɪ! Asu God ai mbumundɪ hohoanɪmokoate-ayu ana, asu nüngunde ai nindou hɪfɪ ndanɪhü anɪmboei ranaheimbo türüboadeandürühɪ yɪbobomandeandüra? ⁷ Asu wandɪ tɪkai hoafɪ hohoanɪmo ranambo Godɪndɪ hoafɪ hondü ra weindahɪrɪheandanɪ asu ahandɪ ndürɪ adükarɪ tüküfeyo ana, asu nɪmboe wambo moaruwai hohoanɪmo-yaheimbɪ nindou nou God ai papɪ-hoafarandɪra? ⁸ Refeana, sɪhɪrɪ randɪhu hoafɪndefɪhüya, awi sɪhɪrɪ moaruwai hohoanɪmo rani yangɪr-anɪmbo süngundɪhu ngefani ranɪmbo asu aboedɪ hohoanɪmo ra rani-süngu tükündɪfeyoanɪ mambɪsefɪyo? Karɪhasɪhandürɪ wanɪ. Nindou bɪdɪfɪrɪ wambo tɪkai hoafɪyahü-ndɪrɪhüya Por aiana yahurai hoaf-ane wataporɪmbora arandɪ aseɪ. Süngunambo anɪmbo God ai aheimbo ramarɪhindɪ süngu türüboadeandürɪhɪ tɪɪrɪfo dagadürɪmbui, ɲga rani-moatükunɪ God ai refemboayu ra ai aboed-anesɪ.

Nindou moai mbumundɪ mamɪ ai-amboanɪ hɪfɪnɪ nüngu

⁹ Awi refe ana, Suda sɪhɪrɪ nindou ɲgorü sɪrɪhündɪ ranaheimbo ɲgasündɪhurumbo-mbeyefɪyo? Ra ai wanɪ! Ro rani-moatükunɪ ranahambo hoafɪyaheimb-ane, nindou ɲgorü sɪrɪhündɪ ranane, asu Suda ranane, muɲguambo sɪhɪrɪ ana mamɪ sɪmogodɪ nindou yangɪr-aneɪ asu muɲguambo moaruwai hohoanɪmo süngurɪhu-rɪhundühɪ sɪhefɪhoarɪ hütɪ-aneɪ. ¹⁰ ɲga Bukambe hoafɪ ranahambo yare hoafɪyowohü yahoya, ‘Nindou mamɪ ai-amboanɪ moai mbumundɪ nüngu.

¹¹ Nindou mamɪ ai-amboanɪ moai Godɪndɪ moatükunɪ ranahambo fɪfɪreandɪ,

nindou mamɪ ai-amboanɪ moai Godɪmbo kokorürɪ randɪ.

¹² Muɲgoambo ai Godɪmbo daboedɪ hɪhɪrɪhorɪ-mboaneɪ.

Muɲguambo ai nindou moaruwai saf-aneɪ tükümehindɪ.

Nindou mamɪ ai-amboanɪ nɪne-moatükunɪ aboedayo rani-moatükunɪ moai rareandɪ, ɲga wanɪ,’ *Buk Song 4:1-3; 53:1-3; Saveman 7:20*

¹³ ‘Muɲgu yafambe ana yɪfambe gabudɪfekoate anɪɲgo rahurai-anendürɪ. Tɪkai hoafɪ moaruwai ranai ahei teɪfɪ rani-süngu hɪhɪre ho pɪyowohü moanɪ yangɪroweimbɪ hoafɪ ranai tüküfɪh-ane.’ *Buk Song 5:9*
‘Amoasɪrɪndɪ yahafambe nindou hɪfokoefembo tɪbagɪ amaro nahurai.’
Buk Song 40:3

¹⁴ ‘Ahei yafambe ambe ana nindoumbo God ai moaruwaimbo-mbɪreandüra-mboane yaho hoafɪ asu moaruwai hühütimbü hoafɪ rani yangɪr-ane hoafɪyeɪ arɪhündɪ.’
Buk Song 10:7

¹⁵ ‘Aiana nindou hɪfokoefembo hohoanɪmoayeɪ.

¹⁶ Aiana nahanɪnɪyo ahei ra muɲgu-moatükunɪ moaruwaimbofe howohü tɪɪrɪfo afɪndɪ saimbo yangɪrɪ nindou-aneɪ.

¹⁷ Aiana nindou ɲgorü-babɪdɪmbo moai wudɪpoaporɪhɪ nɪmareɪ.’ *Aisaia 59:7-8*

¹⁸ ‘Aiana moai Godɪmbo akɪdou-amboa ahɪnɪrɪhorühɪ yɪhɪmboyahündo rɪhündɪ,’ *Buk Song 36:1*

meho.

¹⁹ Asu sɪhɪrɪ fɪfɪrɪhumboaneɪ, muɲguambo hoafɪ ahɪnübɪ hohoanɪmo ai hoafayo ra nindou dɪdɪyeɪ ranahandɪ hoarehɪndeihɪ süngumbɪrɪ-hindamboane. Ranɪmboane asu nindou mam-amboa ɲgɪrɪ hoafɪndühɪ ro mbumund-anahɪ mbüsu, ɲga wanɪ. Asu nindou muɲguambo Godɪndɪ hɪmboahü hütɪ-aneɪ ra nafuimbohünda ahɪnübɪ hohoanɪmo

engoro. ²⁰ Nga ahinümbi hohoanimo süngufembo raninambo ngiri nindou mamambo amboani Godindi himboahü nindou mbumund-anah mbüsu. Ahinümbi hohoanimo ranai ahandi ratüpurü sihefi hohoanimo moaruwai nafuiyamuni randühane.

Anihondümböfe süngu nindou ai Godindi himboahü mbumund-anei

²¹ Nga hapondani ana God ai ahandi nindoumbo mbumund-anei ehu hohoanimo ranana ai weindahi tüküfemboane. Nga asu rani-moatükuni ra sapo ahinümbi hohoanimo mengoro rani-süngupoani tüküfemfeyosi, nga ahinümbi hohoanimo raniyo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ranai-amboani rani-moatükuni ranahambo weindahiru masihoemo. ²² Godindimayo mbumundi hohoanimo ranana ndahurai-ane: Nindou munguambo didiyei ai Sisas Kraisimbo anihondümbö-arihori, ranaheimbo God ai nindou mbumund-anei ehu ahei anihondümböfe hohoanimo rani-mbohündambo. Nga nindou ranai ngorü-poani-yombo-yopoani. ²³ Wani, nga nindou munguambo moaruwai hohoanimo-yeimboanei asu mbumundi sürühoembi hohoanimo God ai siaoyu ra mbonimbo-rihümündimboanei. ²⁴ Nga asu God ai aheimbo moani hipoamboarandüri. Rani-mboyu asu ai nindou ranaheimbo aboedi mbumund-anei mehündüri sapo Krai Sisas ai aheimbo aboedambo-mareandüri ranahandi süngu. ²⁵ God ai Krai ahamboya, ahandi hori ranai pindowohü-animbo nindou didiyei ahambo anihondümbö-arihori ranai moaruwai hohoanimoaye ra popoaimbi-ramindüramboane yahu hayamboyu. God ai rani-moatükuni ramareandi ra ahandi hohoanimo moani mbumundi hamindi hondayo ra nafuimbohünda ramareandi. Nga horombo ana nindou ai moaruwai hohoanimomayeisi, nga God ai rani-moatükuni ranahambo hinngirou safi hifandandühi asu ai moai nimai rani-moatükuni ranahambo simbori-tjirifo saimbo hohoanimo. ²⁶ Yin, ai Sisasimbo maserü ra haponda ndanambe ana ahandi mbumundi hohoanimo ra weindahi nafuimbohündambo. Rani süngumboane ro fifirihundi ra God ai ahandi hoari mbumundi hamindi hondani asu nindou düdi ai Sisasimbo anihondümbö-ariri ranahambo seana nindou mbumund-anafi yahu arandi.

²⁷ Asu refe ana, nime-moatükuni ranahambo sihiri borimandefi habodefa? Ngiri moani borindefi. Asu nimboe rani-moatükuni rana? Rani mbumundi moatükuni ra sapo ahinümbi hohoanimo mengoro ra süngufembo-hündambo? Wani, nga sapo sihiri anihondümbö-arihundi rani-mbohündamboane. ²⁸ Nga sihiri ana ra fifirihundi, nindou moani anihondümbö-arihindi ranahambo-animbo God ai nindou mbumund-anei mbüsümbui, nga ahinümbi hohoanimo ra süngufembo rani-mbohündambo ngiri randearü.

²⁹ Asu nimboe rana? Asu God ai Suda-yei God yangiriyu? Asu nindou ngorü sirihündiyei God kameihiyu? Yin, God ai nindou ngorü sirihündiyei God amboanani. ³⁰ God aiana moani mamani. Raniyu hayambo ranani Suda sapo ai ahei fihoeari karihi tiriheli arihundi ranai anihondümbö hohoanimo süngu aheimbo nindou mbumund-anei mbüsümbui. Asu nindou ngorü sirihündi sapo ai ahei fihoeari kefe tirihfekoaete ranai anihondümbö hohoanimo süngu aheimbo amboa nindou mbumund-anei mbüsümbui. ³¹ Asu sihiri rani anihondümböfe hohoanimo ranambo sapo ahinümbi hohoanimo mengoro ra moanane sefai? Ai ra wani! Nga ahinümbi hohoanimo ahandi nimindi ra nginiri-humündefühanefi.

4

God ai Abrahamimbo nindou mbumund-anafi mehundo

1 Asu sihiri sihefi amoa Abraham ranahambo nungu mambisefa?
 2 Abraham ai nine aboedi moatukuni ratupurimayu ranahambohunda God ai ahambo nindou mbumundi aboed-ani mbehu-mbonana, asu ranimbohunda borimbomayu-hundi-yosi. Nga ranimbohunda Godndi himboahungiri borindu. 3 Nga Bukambe hoafi ranai yare hoafiyowohu yahoya, 'Abraham ai Godimbo anihondumbo-mariri ranimboyu asu God ai ahambo nindou mbumund-anafi mehundo ahandi anihondumbofe hohoanimo rani-sungumbo wambo,' meho. *Stat 15:6*

4 Sihiri fifirihundi ra, nindou ai nine ratupuri ratupurayu ana, ai rani takini kiki semunduh-ani. Ahandi kiki ra moani sabudowan semunduhuyuponi, nga sapo ai ratupurimayu rani takinimbo asabudo-ane. 5 Nga asu nindou dudi ai ahandi ratupuri ranahambo hohoanimokoate-yuwohu asu ai moani God sapo nindou hohoanimo moaruwaimbu aheimbo nindou mbumund-anei ehuru ranahambo anihondumboariri ana, asu ai ahandi anihondumbofe hohoanimo ranahambo mbumundi hohoanimo-ane yahu arandi. 6 Nindou rahurai-ane God ai ahambo mbumundi nindou-ani ehuru, nga moai ahandi ratupurimbohunda, nindou ranai hihifi-hihifumbi nindou-ani yahu. Nga Defit amboa ranahambo hoafimayu. 7 Ai yare hoafiyuhu yahuya, 'Nindou ai hihindi hohoanimoyeiani asu God ai amboawiyeyi yahuhu aheimoaruwai hohoanimo ranahambo gabudareandi,

nindou ranai ana hihifi-hihifumbi nindou-anei.

8 Nindou ai moaruwai hohoanimoyuwani asu Adukari ai ranahambo hohoanimokoate-ayundo ana, nindou ranai hihifi-hihifumbi nindou-ani,' *Buk Song 32:1-2* mehu.

9 Sapo hihifi-hihifi hohoanimo ranahambo Defit hoafimayu ra, nindou fihoeari kefe tirihefe hohoanimo sungurundeimbi ranaheimbo yangiriyu hoafimayu? Wani. Nga nindou fihoeari kefe tirihefe hohoanimo sungufekoate-ayeyi ranaheimbo kameihiyu ai yare hoafimayu. Nga sihiri rarihu fifirihundi ra, God ai Abrahamndi anihondumbofe ra hoeire-andani mayoa ahambo nindou mbumund-ani mehu, asefi. 10 Nga nungusumboaniyo rani-moatukuni ra ahambo tukumefeyowa? Abraham ai ahandi fihoeari ra kefe tirihefekoate-yuwambeyo asu kare tirihai hayamboyuwambeyo God ai ahambo yare hoafimayundo ra? Sapo ai fihoeari kefe tirihefekoate-yuwambeyo, nga sungunambo-yoponi. 11 Ai ahandi fihoeari ra kefe tirihefekoate nunguambe Godimbo anihondumbo-marira asu God ai ahamboya se nindou mbumund-anafi mehundo. Ra nafuimbohunda God ai ahambo fihoeari kefe tirihefe hohoanimo masagado. Ranimboani Abraham ai munguambo nindou moai fihoeari aheimoaruwai rani-hihindi, nga asu ai Godimbo anihondumbo-arihori ranaheimo amoa amboanayu. Ranimbohunda asu God ai aheimbo amboni se nindou mbumund-anei mehundi. 12 Nindou bidifiri ai fihoeari karhi tirihendi-ndimbi yangiri-yeiponi, nga anihondumbo-rihindi kapeih-anei asu sihefi amoa Abrahamndi anihondumbofe hohoanimo sunguruthi arihundi. Asu horombo Abraham ahandi fihoeari kefe tirihefekoate-yuambe anihondumbo-mareandi rani-sungumefundi ranimbohundaani ai aheimo amoa-ayu.

Godindi horombo hoafi ra munguambo anihondumbo-rihindeimbi-yafe-ane

¹³ God ai Abraham asu ahandi amoa mamani ranaheimbo hifi munguambo ra ndahandurimboyahi yahuhaya horombo hoafimareanduri. God ai ahambo rani hoafi ahinumbi hohoanimo sungufembo rani-sunguyopoani ai horombo hoafimareandi. Nga Abraham ai Godimbo anihondumbo-mariramboyu asu God ai nindou mbumund-ani mehundo. Nga rani-sungumboyu rani-moatukuni semindimbo God ai horombo hoafi ra hoafimeindo. ¹⁴ Sapo nindou ai ahinumbi hohoanimo ra sunguri-hundeimbi-mayei ai yangiri Godindi mungu-moatukuni ra asahumundi ana, asu anihondumbo hohoanimo ra moani ningombo nou-ane. Asu Godindi horombo hoafi ranamboani yafui hoafi yangiri nou-ane. ¹⁵ Sapo ahinumbi hohoanimo ra yangoruhi asu Godindi nginindiyowohu tinirifo saimbo hohoanimo ai-amboa yangoromboane. Nga asu ahinumbi hohoanimo ra yangorikoate-yowohu asu ngiri nindou ai ahinumbi hohoanimo ranahambo sungufekoate-ayei mbisefi hoafindefi.

¹⁶ Ranimboane asu rani-moatukuni ranahambo sapo God ai saimbo horombo hoafimareandi ra anihondumbofe hohoanimomayo rani-sungu tufefeyo. Ranimbo-hundambo-animbo rani-moatukuni ra sapo ahandi hipoambofe hohoanimomayo rani-sungu yangir-ane tufefeyo. Nindou didiyei sapo ahinumbi hohoanimo ranahambo sunguarihindi ranaheimbo yangiriyopoani, nga nindou sapo anihondumbo-arihindi ana, Abraham ai anihondumbo-mareandi nou ai-amboani ra ndahumundimboyeisi. Abraham ai ana munguambo sihefi amoa nahurai-ani. ¹⁷ Raniyo Bukambe hoafi ranai yare hoafiyowohu yahoya, 'Ro sihambo afindi hifi hifi nindou ranahei amoaombeyafa sahehea hiningi-marihuanini,' meho. Raniyo rani hoafi ra anihond-ane nimbo sapo God ahandi hoari hoafimayu. Abraham ai Godimbo anihondumbo-mariri ranai-ani nindou yifihundi yangiri botire asu nime-moatukuni munguambo tukufekoate ra ahandi hoafi sungu hoafi yangiri moani aimbore tukufe arandi.

¹⁸ God ai Abrahamimboya, 'Sihaifi amoa mamani ana tapuiyowa ngiri kikiindeandi,' mehundo ra ai moai fiftreandi nungunde rani-moatukuni ahambo tukumandife. Nga Abraham ai rani hoafi ranahambo himboriyu haya Godimbo anihondumbo-riruhi himbomayu hu. Ranimboane asu nindou afindi hifini ranahei amoa tukumefiyu God ai yare hoafimayu nou. ¹⁹ Abraham ai ndeara 100 himbani boagiri safiyusi, nga asu Godimbo anihondumbo-fimbo hohoanimo ranai moai warambe hoafireri ahandi fi ranai ndeara akimi yifimbo yangiriyowambe ra. Asu ahandi nimorehi Sara amboani ahandi fi ra ndeara boagiri-yowohu wambo ngiri nimori wakindamindo. ²⁰ God ai Abrahamimbo mamani moatukuni ndahandomboyahi yahuhaya horombo hoafimendu ranimbo moai yimbumbore hohoanimoyu, nga Godimbo nginindi anihondumbo-riruhi aboed-ani mehu. ²¹ Raniyu ai nime hoafi God ahambo randiheamboyah mehu ranimbo anihondumbo ai randaembui yahuhaya himbomayundo. ²² Ai yare hohoanimomayu-wamboyu asu God ai ahamboya, 'Seana mbumund-anafi wandi himboahü,' mehundo.

²³ Baiborambe yare hoafiyowohu yahoya, 'God ai ahambo nindou mbumund-anafi wandi himboahü,' mehu ra Abraham ahambo yangiri hamindi hoafiyumbo-yupoani, nga wani. ²⁴ Nga rani hoafi ra sihefimbo

kameihiyu hoafimemuni. Sihariri sapo God Sisas sihefi Adukari ranahambo yifihundi botimariri ranahambo-animbo anihondumbo-ndihurimboane. Rananimbo asu God ai sihefi anihondumbofe hohoanimo ranahambo hoafinduhuya rani anihondumbofe ranana mbumundi hohoanimo nouane mbusumbui. ²⁵ God ai Sisas ranahambo hifi ndanihu yifimbohunda koamaritheru ra sihefi moaruwai hohoanimo ranahambo gogorihefembohündamboyu. Asu God ai asukaiyu yifihundi botimariri ra sihefimbo wandi himboahü nindou mbumund-anei yahombohündamboyu botimariri.

5

God ai sihefimbo nindou mbumund-anei ehumuni

¹ Sihefi anihondumbofe hohoanimo ranimbo-hündambo God ai sihefimbo nindou mbumund-anei ehumuni. Ranane asu haponda sihariri sihefi Adukari Sisas Kraisindi süngu-anefti God-babidimbo aboedi-aboediyahumboayefi. ² Sihefi anihondumbofe hohoanimo ra Adukarindi sünguyo nafit menjorowa sihariri Godindi moani hipoambofe ranambe kefoehu animboefi. Rananefti asu sihariri God ai sihefimbo semindimunanit asu ahandi sürühoeimbi himboamupui-randeimbi ranahambo semindimbo anihondumbo-rihundühi hihifi-hihifiyefühi himboayefi. ³ Asu ranahambo yangiriyefipoani hihifi-hihifiyefi arihundi, nga wani. Nga nine tñirifo sihefimbo-so tükefeyo ranahambo kameihanefi hihifi-hihifiyefi arihundi. Nga sihariri fifirihundi tñirifo tükefeyomuni ranai moanane yaho hohoanimo ra sünguarandi. ⁴ Asu moanane yaho hohoanimo ra nginindi ningombo hohoanimo sünguarandi. Asu nginindi ningombo hohoanimo ra Godimbo anihondumbo himboyondombo hohoanimo sünguarandi. ⁵ Asu sihariri rarihu yahurai anihondumbo himboayefi hefti ana, asu ngiriri ngusüfoambe moaruwaindamuni, sapo God ai sihefimbo Yifiafi Aboedi semuni mbura rani-süngu ahandi-mayo ngusüfo pefe hohoanimo ra sihefi ngusüfoambe botimareamuni wambo.

⁶ Nga horombo sihariri nginindi ningokoate-yefambe rani-simboani God ai kamafoareandi nindou ahambo daboadi hihirihirihihündeimbi ranaheimbohünda Kraisi ai yifimayu. ⁷ Nindou mbumundi hohoanimoyeimbi amboani ngiriri ahambohünda yifimbo hohoanimodu. Nga nindou mamami ai nindou ngorü aboedi-mayu ranahambohünda yifimbo hohoanimomandüyo asu wanimandüyo. ⁸ Nga asu sihariri moaruwai hohoanimo süngu yangiriri süngurihundühi nimboefambe Kraisi ai sihefimbohündambo yifimayumuni. Raninambo asu God ai sihefimbo ngusüfo pamareamuni ra nafuiyumuni arandi. ⁹ Ranana asu haponda Kraisindi hori rani-süngu God ai sihefimbo ai mbumund-anei ehu ana, asu sihariri fifirihundi ahandi süngu Godindi hürütü ranambeahindi aboedambo-ndahumboyefi. ¹⁰ Horombo ana sihariri Godindi hürütümbiyefi, nga asu hapondani ana Godindi Nimori yifimayu rani-süngumboyo God-babidi ngunindimbore hinngimareamuni. Asu haponda sihariri ahandi yifi süngu ndarihu Godindi ngunidayefi ana, sihariri fifirihundi ra ahandi yangiriri ningombo hohoanimo rani-süngu aboedambo-ndahumboyefisi. ¹¹ Nga asu rani yangiriyopoani, nga

sihiri sihefi Adukari Sisas Kraisindi sunggu Godimbo hihifi-hihifiyahu-ndowohanefti. Ranahandi sunggu sihefimbo Godindi ngunindimbore hinngimareamunt.

Adam ai yifi hohoanimo nimindihuyu asu Krai ai yangiri ni ngombo hohoanimo nimindihuyu

¹² Nindou mamí ranahandi sungguo hohoanimo moaruwai ranai hifi ndanihü tükumefeyo. Nga moaruwai hohoanimo ranai yifiyorambo hohoanimo rani dibore tükumefeyo. Raniyo asu yifi hohoanimo ranai munguambo nindou ranaheimbo-so tükumefeyo sapo munguambo nindou moaruwai hohoanimomayei ranimbo. ¹³ Nga ahinümbi hohoanimo tükufekoate-yowambe moaruwai hohoanimo ranai hifi ndanihü menjgoro-ane. Nga asu ahinümbi hohoanimo yangorikoate-yowambe ana, moaruwai hohoanimoyeiani ra moai ranahambo hoafi yangori randi. ¹⁴ Nga anihond-anesi, horombo Adam ai nunguwambe peyo haya ho-hombo Moses nunguwambe tükumefeyo ranambe ana munguambo nindou ranaheimbo yifimbo hohoanimo ranai hifandi maranduri howa yifisafimayei. Nindou bidifiri Adam moaruwai hohoanimomayu ai moai rahurai rahindisi, nga aheimbo yifimbo hohoanimo ranai hifandi maranduri.

Adam aiana Nindou sunguna tükufemboayu ahandi sisami nahuraiyu ramefiyu. Nga asu nindou yimbu ahafandi hohoanimo ra ngorü-poani ngorü-poanimboyo. ¹⁵ Nga Godindi moani saimbo moatükuní ranana Adamindi moaruwai hohoanimo rahurai simogodiyopoani, nga wani. Nga nindou mamí ahandi moaruwai hohoanimo sunggu nindou afindi yifiyei marihündi. Nga asu Godindi moani hipoambofe hohoanimo, moaruwai hohoanimo ra afindi ngasündareandi. Nga Nindou mamí Sisas Krai ahandi moani hipoambofe hohoanimo sunggu moani saimbo moatükuní nindou afindi ranaheimbo tükufe marandi. ¹⁶ Ranane asu Godindi moani sai moatükuní asu nindou mamí ahandi moaruwai hohoanimo ra ngorü-poani ngorü-poani reamboayo. Nga nindou mamí ahandi hohoanimo moaruwai ranahandi sungguo God ai nindou aheimbo papi-hoafiri-rühi aheimbo hütí-anei mehu. Nga asu Godindi moani sai moatükuní ranahandi sungguo nindou hohoanimo moaruwai afindi ramarihindisi, nga asu God ai aheimbo nindou mbumund-anei wandi himboahü mehünduri. ¹⁷ Nga sapo nindou mamí ranahandamböhündi ahandi moaruwai hohoanimo sunggu yifi hohoanimo ranai tükufe haya hifandaranduri. Nga asu nindou didiyei Godindi-mayo moani hipoambofe afindi safi ranane asu ahandi moani sai moatükuní sapo mbumund-anei ehu hoafi ranane ra asahümündi ranai yangiri nimboeimbo hibadihümboyei.

¹⁸ Ranane asu nindou mamí ahandi moaruwai hohoanimo ranimbohünda munguambo nindou ranaheimbo God ai se hütíyei, nga ranimbohünda moaruwai-mbeyeiamboane mehu hoafi ra tükumefeyonduri. Mare yahurai-ane Nindou mamí ahandi mbumundi hohoanimo ranimbohünda munguambo nindou ranaheimbo Godindi himboahü se mbumundi nindou-anei hoafi ranane asu yangiri ni ngombo hohoanimo-ane munguambo tükumefeyonduri. ¹⁹ Nindou mamí ai Godindi hoafi sungufekoate-mayu asu ranimbohünda nindou afindi ranai hohoanimo moaruwaiyeimbi tükumehindi. Mare yahurai-ane Nindou mamí ai Godindi hoafi sungure haya asu ranimbohünda nindou afindi ranai Godindi himboahü hohoanimo mbumundiyeimbi nindou tükündahimboyei.

20 Ahinümbi hohoanimo moaruwai hohoanimo ratüpurü afindi tüküfemböhünda tüküme feyo. Nga asu moaruwai hohoanimo ranai afindi tüküme feyo-wamboyo Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranai afindi hamindi tüküme feyo. 21 Asu hoafi ra rahurai-ane, horombo moaruwai hohoanimo ranai nindoumbo hifandimarandürü asu rani-süngu yifi hohoanimo tüküme feyondürü. Mare yahurai-ane haponda Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranai nindoumbo hifandirandüra rani-süngu nindou Godindi hımboahü mbumundi tükehindi. Ranihünd-ane yangiri koadürümbo anımböei sıhefi Adükari Sisas Kraisindi süngu.

6

Moaruwai hohoanimo süngumbo yifimbo nahurai-mayefi, nga Kraisindi süngu yangiri anımböefi

1 Asu refe ana sıhırı nüngu mambısefa? Sıhırı moaruwai hohoanimo rani yangiri randıhu ngefa Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranai afindi tükümbı feyo-wamboane, mbısefi hoafımandefıyo? 2 Rani-moatükünı ra ai nğiri randı feyo, nga wanı! Sapo sıhırı moaruwai hohoanimo ranahambo yifi nahuraimayefi. Asu nüngundıhu moaruwai hohoanimo ra süngumandıhu ngefa? 3 Sıhırı Sisas Krais-babıdı nımböefımböyefi hımonı hundürımayefi ra. Ranana asu sıhırı ai-babıdı yifımayefi ra se moai fıfırıhındıyo? 4 Sıhırı hımonı hundürımayefi ra ai-babıdımbö yifıyefa asu ai-babıdımbö masamboareamunı nou-ane. Ranımbö-hündambo Apendı nğınındı afındı ranınambo Kraisımbö yifıhündı botımariri yahurai-ane asu sıhırı amboanı sımborı hohoanimo yangiri süngundıhumboane.

5 Sıhırı ai-babıdı mamı yifımayefi sapo ai yifımayu nou. Ranana asu sıhırı ai-babıdı mamı yifıhündı botındahumboane ai botıme fıyu nou.

Sıhırı Krais-babıdı yangiri nımböemböyefi

6 Asu sıhırı fıfırıhındı nda, sıhefi wamındafı hohoanimo ra ai-dıbo nımbı keımbı karıhındemıbı fıhı yifımayo, moaruwai hohoanimo sapo sıhefi fıambe hoangöhü ratüpurıyo arandı ra ahandı nğınındı ra raguanambo-femböhünda. Asu ranımbö-hündambo nğiri sıhefımbö moaruwai hohoanimo ranai hıbadamunı nğö. 7 Nga nindou düdı ai yıfıyü ana, asu moaruwai hohoanımondı nğınındı ranahambo aboedamböfıh-anı.

8 Asu sıhırı Krais-babıdı yifı-yefeımbıhündı nouehündı ana, rani-moatükünı ra sıhırı anıhondümbo-rıhu fıfırıhumboane fı, ranana awı sıhırı ai-babıdı yangiri nımböemböyefi. 9 Krais ai yifıhündı botı fı hayambo wambo asükaindu nğiri yifındu. Asu yifımbö hohoanimo ranai nğiri ahambo ahandı nğınındınambo hıbadırı nğö. Nga sıhırı rani-moatükünı ranahambo fıfırıhumboane fı. 10 Sapo ai munğambo moaruwai hohoanimo ra hıfınamböfembö mamımbö yangiri yifımayu. Nga asu haponda ai yangiri anıngu ranımbö kameıhıyo. Nga haponda ai yangiri anıngu ranana God-dıbo-anı anıngu. 11 Mamı rani-süngumbo-anımbö se sıhei fımbö hohoanımondei, se moaruwai hohoanimo ranahambo yifımayei nou asu ahandı nğınındı hoarehı moai nıboadei hei, nga wanı. Nga se sıhefi Adükari Sisas Krais ahandı süngu God-babıdı yangiri anıboadei.

12 Rananımbö asu se sıhei yifıyo-randemıbı fı ra moaruwai hohoanimo ranai hıbadarümboe, nga yowanı. Moaruwai hohoanimo ranai sıheimbo

hühündeiraní asu se síhei wamíndafí hohoanímo ahandí yifirí moaruwai ranahambo süngundíhimboyei, nga yowaní. ¹³ Asu se síhei fi mamí bídífirí amboaní moaruwai hohoanímo ranahambo híningíndowandaní ndemíndímboe. Mamíkarí hohoanímo moaruwai fífaníngareimbi ra refembohúnda hohoanímondeimboyei. Nga se síheihóarí Godímbó ndahúndo sápo se nindou yífíhúndí botífí yangírí anúngu nou-aneí. Asu síhei bídífirí fi munguambo ra ahambo híningíndíhindo mbumundí hohoanímo refembohúnda. ¹⁴ Nga moaruwai hohoanímo ranai síheimbo híbadarú ngomboe, nga yowaní. Nímboe sápo ahínúmbí hohoanímo ahandí hoarehí se moai níboadei, nga se Godíndí moaní hípoambofe hohoanímo ranahandí hoarehí anímboei.

Síhírí ana mbumundí hohoanímondí moaní ratüpuríyefí-ríhundeimb-aneí

¹⁵ Ranana asu síhírí ra nüngumandahuwa? Haponda síhírí ahínúmbí hohoanímo mengoro raní hoarehí níngokoate, nga síhírí Godíndí moaní hípoambofe hohoanímo raní hoarehí anímboefí. Asu ranímbo-húnda síhírí ra moaruwai hohoanímondefí mandíhúndíyo? Raní hohoanímo ra síhírí ngírí randíhúndí, nga wanane! ¹⁶ Se nindou ngorúndí hoarehí níboadeimbo ahandí hoafí hímborayeí ana, asu se ahandí moaní ratüpuríyefí-ríhundeimbi nahurai-aneí. Asu se moai ranímbo fífíríhindíyo? Se moaruwai hohoanímondí hoafí sünguaríhúndí ana, asu ranímbo yífíndeimboyei, nga se Godíndí hoafí sünguaríhúndí ana, asu ranímbo ahandí hímbóahú mbumundí nímandeimboyei. ¹⁷ Yíní, horombo ana se moaruwai hohoanímo ranahandí moaní ratüpuríyefí-ríhundeimbi nindou manímboei-aneí. Nga asu hapondaní ana se aníhóndú yamundífe hoafí masahúmúndí ra síhei munguambo hohoanímo ra sünguríhindíhaneí. Nga ranímbo-húndambo-anímbo God ahambo híhífíndíhurímboane! ¹⁸ Seana moaruwai hohoanímondí ngíníndí ranambeahíndí aboedamboyahí hehimboane asu mbumundí hohoanímo ranahandí ratüpuríyefí-ríhundeimbi nindou-yahimboaneí. ¹⁹ Raní hoafí ranai hímborímbo síheimbo tíjümb-ane ranímboane asu ro moaní nindou síhefí hohoanímonambo ndaríhe hoafayahandürí. Horombo ana síhei fi ra moaruwai hohoanímo refembohúnda raríhi híningíríhi hehimbo moaruwai hohoanímo ra rasüngumaríhi hei. Mamí yahurai-ane hapondaní ana síhei munguambo fi ra randíhi híningíndíhindí mbumundí hohoanímo asu sürúhoeimbi hohoanímo refembohúnda.

²⁰ Horombo se moaruwai hohoanímo ranahandí ratüpurí moaní ratüpuríyefí se moai aboedí mbumundí hohoanímo ranahandí ratüpuríyefí-ríhundeimbi níboadei. ²¹ Amoanínggeimbi moatükuní se ramaríhinda ra-süngumbo asu níne moatükuní aboedí tükümefoyowa? Hohoanímo raníhúndí yífí yangírí-ane tükéfe arandí. ²² Nga hapondaní ana se moaruwai hohoanímo ranambeahíndí aboedamboyahí tüküyahí hehí Godíndí moaní ratüpuríyefí-ríhundeimbi yangírí nindou tüküyahimboaneí. Hohoanímo raníhúndí se sürúhoeimbi hohoanímo sahúmúndí asu yangírí koadürümbó-koadürümbó níngombo hohoanímo ra tüküfeyandürí arandí. ²³ Nga moaruwai hohoanímo ra ahandí ratüpuríyefí-ríhundeimbi ahei ratüpurí süngu raní takíní sagadürí arandí, sápo takíní ra ai yífí hohoanímo ranane. Nga asu God ai moaní síhefímbo sai arandí ahandí

moanɩ saimbo moatükunɩ ra sapo yangɩrɩ koadürümbo nɩngombo ranane, sɩhefɩ Adükarɩ Sisas Kraisɩndɩ süngu.

7

Sɩmborɩ hohoanɩmo süngufe

¹ Wandafɩ mamɩ, ro haponda nɩnɩ hoafɩyo hoafɩmbo sa heheamboayahi nda, se fɩfɩrɩhimboaneɩ sapo seana munnguambo hɩfɩnɩndɩ ahɩnürnberg hohoanɩmo meŋgoro ra fɩfɩrɩhi hehimbo wambo. Nindou ai yangɩrɩ nunguambe yangɩr-ane ahɩnürnberg hohoanɩmo ranai ahambo hɩfandɩrɩrɩ arandɩ. Nga nindou ai yɩfɩnduwani, ahɩnürnberg hohoanɩmo ranai ana ŋgɩrɩ asükaindo ahambo hɩfandɩndɩrɩ. ² Mamɩ moatükunɩ yahurai-ane, nɩmorehɩ mamɩ ai ahandɩ nindowenihɩ anungu ana, ahɩnürnberg hohoanɩmo ranai ahambo ahandɩ nindowenihɩ ra-dɩbo kɩkɩhɩramɩndoani ai moanɩ ahandɩ nindowenihɩ-dɩbo yangɩrɩ nɩngomboane. Nga asu ahandɩ nindowenihɩ ai yɩfayua ana, asu ahɩnürnberg hohoanɩmo nindowenihɩ ahandɩ rani-dɩbo kɩkɩhɩmaramɩndo ranai ranɩ hohoanɩmo ranambeahɩndɩ hɩnɩngɩreamboane. ³ Ahandɩ nindowenihɩ nunguani nindowenihɩ ŋgorü-dɩboefeyo ana, nɩmorehɩ ranahambo nindowenihɩ bɩrabɩrɩyo-randeimb-ane mbɩsei. Nga asu ahandɩ nindowenihɩ ranai yɩfɩyuwani, nɩmorehɩ ranai nindowenihɩ ŋgorü aserɩmɩndo ana, ai nindowenihɩ bɩrabɩrɩyohɩ-yopoani, sapo ai ahɩnürnberg hohoanɩmo meŋgoro ranambeahɩndɩ hɩnɩngɩre tükufe hayambo wambo. ⁴ Wandafɩ mamɩ, mare yahurai hohoanɩmo-ane sɩheimbo-so amboani engorondürɩ. Seana Krais-babɩdɩ nɩboadei hehi asu ranɩmbo-hünda ai-babɩdɩ yɩfɩmayei nou. Ranɩnambo asu ahɩnürnberg hohoanɩmo ranai sɩheimbo moai kɩkɩhɩramündündürɩ. Ranɩmbo wambo asu se hapondani ana nindowenihɩ ŋgorü sahorɩmɩndeimbo nahurai-aneɩ sapo God ai yɩfɩhündɩ botɩmareir-ane sɩhɩrɩ aboedɩ hohoanɩmo ra süngufembohünda. ⁵ Nga horombo sɩhɩrɩ wamɩndafɩ hohoanɩmo ranambe nɩmboefambeyo ahɩnürnberg hohoanɩmo meŋgoro ranai sɩhefɩ findɩ moaruwai hohoanɩ hohoanɩmo botɩreamuna asu sɩhɩrɩ ranɩnambo moaruwai hohoanɩmo ratüpurɩ aho ra rarɩhu marɩhundɩ. Asu hohoanɩmo ra yɩfɩ hohoanɩmo yangɩr-ane yare marandɩ. ⁶ Nga asu hapondanambe ana sɩhɩrɩ yɩfɩyefɩ mburɩhumbɩ ahɩnürnberg hohoanɩmo kɩkɩhamɩndɩmuni manɩngɩ ranambeahɩndɩ hɩnɩngɩ-rɩhumbɩaneɩ. Ranɩmboane asu hapondani ana sɩhɩrɩ moai wamɩndafɩ ahɩnürnberg hohoanɩmo sürü paru masɩhoemo rani-süngurɩhu ratüpurɩyefɩ, nga sɩhɩrɩ Yɩfɩafɩndɩ-mayo sɩmborɩ hohoanɩmo rani-süngurɩhu ratüpurɩyefɩ arɩhundɩ.

Moaruwai hohoanɩmo ai sɩhefɩmbo moaruwaimbo-mareamuni

⁷ Asu ranɩmbo sɩhɩrɩ nungumambɩsefa? Ahɩnürnberg hohoanɩmo ra moaruwai hohoanɩmoyo? Ranana ai wani! Nga ahɩnürnberg hohoanɩmo meŋgoro ranaiyo wambo moaruwai hohoanɩmo ranahambo hoafɩyowohü nafuimendɩra ro fɩfɩrɩmarɩheandɩ. Ranɩ-moatükunɩ ra yahurai-ane: Ahɩnürnberg hohoanɩmo ranai hoafɩyowohüya, se nindou ŋgoründɩ napo hohoanɩndowamboayafɩ, hoafɩ ra nafuiyondɩrɩhü hoafɩyondɩrɩ-koatembe-mbonana, asu ro ŋgɩrɩ nindou ŋgoründɩ napo hohoanɩfe hohoanɩmo ranahambo fɩfɩrɩheandɩ. ⁸ Nga moaruwai hohoanɩmo ranaiyo ahɩnürnberg hohoanɩmo hoafɩ rani süngu nafɩ ranahambo

kokofoare sem+ndi haya asu ai wandi ngusüfoambe mam+karambo ho-hoan+feimbi hohoan+mo ranahambo bot+re marandi. Ah+nümbi ho-hoan+mo ranai yang+rikoate-mbembonana, asu moaruwai hohoan+mo ranai ng+ri ng+n+ndi+yo. ⁹ Horombo ana ro ah+nümbi hohoan+mo ra fif+ri+fekoate-yahambe yang+ri aboedi man+moah+i. Nga asu ah+nümbi hohoan+mo hoafi ranai tüküfhüyo wambo-so, moaruwai hohoan+mo ranai yang+ri bot+fe man+ngowa asu ro yif+yambo nahuraimayah+i. ¹⁰ Asu ah+nümbi hohoan+mo ranai nindou yang+ri n+ngombo hohoan+mo saimbo ra n+in+ndü+yo, nga asu ah+nümbi hohoan+mo rani-süngu moai yang+ri n+ngombo hohoan+mo sai-randi, nga si+hafi moaruwai hohoan+mo süngu yif+ndafi yaho marandi. ¹¹ Nga moaruwai ho-hoan+mo ranai ah+nümbi hohoan+mo hoafi rani-süngu ahambo kokofoare masem+ndo ranahandamboyo hoafi ranai wambo yir+mo-marand+ra asu ro rani-süngumar+heanda wambo moaruwai hohoan+mo ranai hi+fokoa-mareand+ra ro yif+yambo nahuraimayah+i.

¹² Nga asu ah+nümbi hohoan+mo menjoro ranai ana God+ndi-mayo-ane. Asu ah+nümbi hohoan+mo hoafi ranai-amboan+i God+ndi-mayo wambo mbumund+yo haya aboed-ane. ¹³ Nga asu ah+nümbi hohoan+mo aboedi ranai wambo ramareand+ra ro yif+yahai? Ai ra wani! Nga moaruwai hohoan+mo aboedi moatükun+i süngu ramareand+ra yif+mayah+i. Asu ran+nambo moaruwai hohoan+mo ai moaruwai ham+ndi moatükun-ane ra weindah+mefeyo. Ran+moane asu ah+nümbi hohoan+mo rani-süngu si+h+i ndond+hu fif+ri+ndi+humboane, moaruwai hohoan+mo ranana ai munjuna moaruwai ham+ndi moatükun-ane.

Moaruwai hohoan+mo ai si+hefi hohoan+mo ranahambo ki+kiham+ndi+moane

¹⁴ Si+h+i fif+ri+hundi, ah+nümbi hohoan+mo ranana God+ndi moatükun-ane. Nga asu roana sümbuyo-randeimbi fiambeah+ndi nindou-anahi. Ranana+i asu moaruwai hohoan+mo ah+ndi hoareh+ n+imboamboyah+i ah+ndi moan+i ratüpur+ya-r+handeimbi-mayah+i. ¹⁵ Roana ratüpurayah+i ranahambo fif+ri+heandü+hi-yah+poan+i, nga wani. Nga ro hohoan+mo refembo yif+rayah+i ra moai rari+he r+hand+i. Nga hohoan+mo yi-boarukoayah+i ra asu ro rari+he r+handühanah+i. ¹⁶ Ni+ne-moatükun+i ro refembo yi-boarukoayah+i ra rawar+heand+i. Asu ro rari+he hoafiyahü+ya, ah+nümbi hohoan+mo ranana an+hondü aboed-ane sa ar+hand+i. ¹⁷ Asu ro rani-moatükun+i ratüpur+ya ar+hand+i ranana wandi-hoar+yah+poan+i. Nga moaruwai hohoan+mo wandi fiambe amaro ranai-ane moaruwai rani hohoan+moyo arandi. ¹⁸ Ro fif+ri+heamboanahi, wandi fiambe ana aboedi hohoan+mo moai ni+maro, sapo wandi wam+ndafi hohoan+mo moaruwai ranambeah+ndi wamboanahi asahi. Nga ro aboedi hohoan+mo ra refembo sa hehea hohoan+mo-yahühanah+i, nga asu ro ng+ri rani-moatükun+i ra rand+heand+i. ¹⁹ Ro aboedi mbumund+i ratüpur+i refembo sahehea hohoan+moayah+i ranana asu ro ng+ri rand+heand+i. Nga asu ni+ne moaruwai fifan+ngarimbi hohoan+mo ratüpur+i ro refembo moei-asahi ranane rari+he ar+hand+i. ²⁰ Ro moei saheimbi hohoan+mo rawar+heand+i ana, ro wandi-hoar+yah+poan+i rani-moatükun+i ra rawar+heand+i, nga wani. Nga sapo moaruwai hohoan+mo wandi fiambe amaro ranai-ane wambo yaro yahoan+i rawar+heand+i.

²¹ Ranane asu ro hoeir+heandan+i ni+ne hohoan+mo aboedi ra refembo sa heheamboyahan+i, asu fifan+ngarimbi, moaruwai hohoan+mo amaro ra

aboedi hohoanimo ranahambo semindi gigiranambore arandi. ²² Wandî hohoanimo ragu asaŋgoro ranai ana Godindi hohoanimo ranimbo yangir-ane süngufembo hohoanimo ya habodarhandi. ²³ Nga asu ro hoeiriheandani hohoanimo ŋgorü wandî fiambe amaro asu ŋgorü hohoanimo ranai wandî fiambe ragu asaŋgoro rani-dibo simbori-simboriyafe arinandi. Ranane asu wandî fiambe moaruwai hohoanimo amaro ranahandi ratûpuri hohoanimo ranai wambo kikihamindindiri aninggo. ²⁴ Roana hihifi-hihifikoate nindou hamind-anahi! Nindou didai wambo yifimbo hohoanimo ranambeahindi aboedambo-mandeandira? ²⁵ Godimbo hihifarihüni. Sîhefi Adûkari Sisas Kraisindi süngu ai wambo aboedambo-ndeandirimbui! Asu ndanana moanî wandî hohoanimo-ane: Roana yangiri Godindi hohoanimo ranî hoarehi animboahi, nga asu wandî wamindafi hohoanimo ranai moaruwai hohoanimo ranahandi hoarehi niŋgombo ahandî hohoanimo ratûpuriyo ho arandi.

8

Yifiafi Aboedindi süngu yangiri niŋgombo hoaf-ane nda

¹ Ranimboane asu haponda nindou didiyei Sisas Krais-babidi animboei aheimbo ana se hütiyei, nga yifindeimboyei yaho papi-hoafi ra moai yangoro, nga wani. ² Nga Krai Sisasindi süngu yangiri niŋgombo sai-randeimbi Yifiafi Aboedindi hohoanimo ranai wambo moaruwai hohoanimo-ane asu yifiyorambo hohoanimo-ane ranambeahindi hümarihendira aboedambo-meheandi. ³ Ahinümbi hohoanimo ranimbo fifirifembo rani-süngu sihiri moai moaruwai hohoanimo ranahambo aboedambo-yahundi sapo wamindafi hohoanimo sîhefi ra ŋgiri ahinümbi hohoanimo ra süngundihündi, nga ranimbo wambo. Nga asu ranimoatükunî ra ahinümbi hohoanimo ranai ŋgiri randeandi, rani-moatükunî ana God ai ahandi hoariyu ramareandi. Sapo ai ahandî Nimori mamî koamariheira nindou sihiri moaruwai hohoanimo moyefeimbi sîhefi fi himboyimbü tüküfi manüngu. Nimori ra moaruwai hohoanimo ahandî ŋginindi müngufembo-hündamboyu kusü yifimayu. ⁴ Mbumundi hohoanimo ahinümbi hohoanimo ranahambo hoafayo ranai sîhefi fiambe tükümbifeyo-wamboane yahuhayamboyu ai ranî moatükunî ra ramareandi. Ranimbo-hündambo haponda nine hoafi ahinümbi hohoanimo ranai mbumundi hohoanimo ranahambo hoafayo, ra sihiri süngundihumboyefi. Sapo Yifiafi Aboedi ranahandi hohoanimo rasüngu hefi arihundi, nga wamindafi hohoanimo sîhefi fiambe amaro ra moai süngurihundi.

⁵ Nindou didiyei wamindafi hohoanimo süngu ahahabodei ranai ana wamindafi hohoanimo ranahambo yangiri hohoanimo-yeihanei. Nga asu nindou didiyei Yifiafi Aboedindi hohoanimo süngu ahahabodei ranai ana Yifiafi Aboedindi moatükunî ranahambo yangiri hohoanimo-yeihanei. ⁶ Nindou ahandî hohoanimo wamindafi ranahambo yangiri hohoanimoayu ana, ai yifindimbui. Nga nindou Yifiafi Aboedindi hohoanimo ranahambo yangiri hohoanimoayu ana, yangiri niŋgombo hohoanimo asu ŋgusüfoambe afurife kifeimbi hohoanimo rani yangiri ndemündü nüngumbui. ⁷ Nga nindou wamindafi hohoanimo sünguareandi ana, Godindi hürütümb-ani nimboe ai ahandî ahinümbi hohoanimo ranî hoarehi ŋgiri nüngu. ⁸ Nindou didiyei ai ahei wamindafi hohoanimo

ranahambo süngurihindühi ahahabodei ranai God ai refembo yifirayu ra ngiri randihindi. ⁹ Nga asu seana sihei wamindafi hohoanimo moai süngurihindi. Nga Godindi Yifiafi sihei fiambe amaro ana, se Yifiafandi hohoanimo ra süngundihimboyei. Asu düdi ai Kraisindi Yifiafi ra ahandi fiambe nimarindokoate-ayo ana, nindou ranai Kraisindiyupoani, nga wani. ¹⁰ Nga Kraisi ai sihei fiambe amaru ana, sihei fi ranana moaruwai hohoanimo rani-mbo-hündambo yifindowohü sümbondimboesi, nga sihei yifiafi ranai ana yangiri aboedi ningomboe sapo se Kraisindi süngu Godindi himboahü mbumundiyeih wambo. ¹¹ Sapo God Sisasimbo yifihündi botimariri ahandi Yifiafi ranai sihei fiambe amaronduri ana, asu mare God Kraisimbo yifihündi botimariri ranai süngunambo ahandi Yifiafi rani-süngu sihei yifio-randeimbi fi ranahambo yangirindeambui.

Yifiafi Aboedi ai Godindi nimirimbo-areamuni

¹² Nga rani-mboane wandafi mami, sihiri Yifiafi Aboeindi hohoanimo ra süngundihumboane, nga sihefi wamindafi hohoanimo ai hoafemuni ra ngiri süngundihu ngefi. ¹³ Nga se sihei wamindafi hohoanimo rani-süngu ahabodei ana, se yifindeimboyei. Nga asu se Yifiafi rani-süngu sihei fiambe moaruwai hohoanimo amaro ra hiningarihindi ana, asu yangiri aboedi nimboeimboyei. ¹⁴ Nindou didiyei Godindi Yifiafi nafuiyandüran süngurihi arihündi ranai ana Godindi nimir-anei. ¹⁵ Nga Yifiafi se masahümüdi ranai moai siheimbo rareandura se moani ratupuriyei-rihündeimbi tüküyahindühi yhimboyei, nga wani. Nga se sapo Yifiafi siheimbo Godindi nimirimbo reiran masahümüdi rani-süngu sihiri Godimbo Ape yihofefi Afindi sefuhanefti. ¹⁶ Yifiafi ranai-ane sihefi yifiafi-babidimbo sihefimbo ragu ngusüfoambe weindahi yare hoafiyowohüya, Se Godindi nimir-anei yaho arandi. ¹⁷ Asu sihiri God ahandi nimirimboyahu aniboadefti ana, süngunambo sihefi Ape God ai ahandi nimirimbo ahandi aboedi moatükuni diboniyu sihai giginimayu ra ndahumindemboyefti. Asu sihiri Kraisi-babidi tñirifombü moatükuni ai masemüdi nou asahumidefti ana, aboedi ndüreimbi nimirimbo moatükuni ai-babidimbo ndahumündemboyefti.

Süngunambo aboedi ndüreimbi nimirimbo moatükuni ndahumindemboyefti

¹⁸ Nga ro ranahamboanahi hohoanimoayah nda, haponda ndani simboa sihiri tñirifo afindi tñirifoayefi habodefti ranana moanane. Nga Godindi aboedi ndüreimbi nimirimbo moatükuni sihefimbo weindahi tüküfemuni-mboayo ranana adükari hamind-ane. ¹⁹ Munguambo moatükuni God nafimarandi ranai tüküfe yangori himboyowohü ai ahandi nimirimbo moaruwai weindahi tüküfemboayo si ra tükümbifeyowa yahohaya himboayo. ²⁰ Hapondanambe ana sapo mungu-moatükuni God nafimarandi ranai moaruwaimbofe buriyombo sümboyorandühane. Rani-moatükuni refe arandi ra ahandi-hoari hohoanimo hayambo refe-randühi-yupoani, nga God ai ahandi-hoari hüti rani-süngundafoandi mehuamboane refe arandi. Nga asu aboedi moatükuni ranahambo himbondohü yagodomboe. ²¹ Süngunambo God nafimarandi ranai sümbuyo-randeimbi hohoanimo kikihamindi aningo ranambeahindi aboedambo-ndeambui asu rani-simboani ai Godindi nimirimbondahi tükündahi aboedi safi ningo ranambe keboehi nimboemboyei.

²² Nga sîhîrî fîfîrîhundî horombo peyo haya ho-hombo hapondanambe ana munḡambo moatûkunî God nafîmarandî ranai nîmorehî nîmori wakemîndîmbo hoafîferandûhî amaro nahurai hîmboyoohû engoro.

²³ Nga rani-moatûkunî ra munḡu Godîndî warîhû tûkûmefeyowambo rani yangîrîyopoani, nga wani. God ai ahandî-mayo Yîfiâfî sapo ahandî weanḡurûhî moani saimbo moatûkunî nḡorû ra masemunî. Nga sîhîrî amboani kameihanefî raguambe nḡipoyefî habodefûhî God ai sîhefî fi ra ahandî nîmori-mboreamunî aboedambo-mbîreamunî sefî hohu hîmboayefî habodefî. ²⁴ Nga sîhefî ranahambo anîhondûmbo asu hîmbombo hohoanîmo ranîmbo wambo God ai sîhefîmbo aboedambo-mareamunî. Nga asu nîne moatûkunî sîhîrî hoeirîhundeimbi-mayo ranahambo tûkûfeyoanî hoeifembo sefî hohu hîmboayefî ana, rani hîmbo sîhefî ra hîmbo hondûyopoanî. Nga nindou dîdai hoeireandeimbi moatûkunî ra tûkûndîfeyoanî hoendîhea mbûsû haya hîmbomanda? ²⁵ Nga asu sîhîrî nîne-moatûkunî hoeifekoate-yefeimbi hîmboayefî ana, moanî sîhîrî sîsîkoate tûkûmbîfeyowa mbîsefî hohu hîfandarîhundî.

²⁶ Mare yahurai-ane nindou sîhîrî nḡîndî nînḡokoate-yefanî Yîfiâfî ranai-amboanî tûkûfe farîhemunî arandî. Sîhîrî moai wudîpoapofe Godîmbo dîdîbafîfembo fîfîrîhundî, nga asu Yîfiâfî ranai ahandîhoari sîhefîmbo farîhemunîhî Godîmbo dîdîbafîfemunî arandî ra nḡîrî weindahî hoafîndo. ²⁷ Asu God, sapo nindou-yei nḡusûfoambe hoeire-randeimbi-mayu, ranai Yîfiâfî ai hohoanîmoyohû hoafîmbo-mayo ranamboanî fîfîreandî. Nga Yîfiâfî ranai Godîndî nindou ranaheimbohûnda ahambo hoafîyondombo ahandî hohoanîmo sḡnḡu yahohaya hohoanîmoayo.

²⁸ Asu sîhîrî rarîhu fîfîrîhumboanefî, nindou dîdîyei ai God ahambo nḡusûfo parîhori arîhûndî ranaheimbo ana munḡu-moatûkunî tûkîfeyoanî God ai rareandanî aheimbohûnda aboedî tûkefeyo. Sapo ranaheimbo God ai ahandî hohoanîmoyu masîhendî sḡnḡu aheimbo mborai mehundurî. ²⁹ Nga nindou dîdîyei God ai aheimbo horombonambo fîfîmareandûrî ranaheimbo amboanî dîbonîyu hînînḡîrîmareandûrî. Wandî nîmorîndî hohoanîmo nahurai hondûre tûkûmbîyahindamboane asu ranahandî ana Nîmori ranai nindou afîndî ranahei amonḡo nîmorîmbofi mbînḡuwamboane yahuhayamboyu ramareandî. ³⁰ Ranîyu asu nindou dîdîyei God ai ahambbohûnda dîbonîyu hînînḡî-mareandûrî ranaheimbo amboanî ahambo sowanambo hombo mborai mehundurî. Asu nindou daboe God ai mborai mehundurî ranaheimbo amboanî aiana wandî hîmboahû nindou mbumund-anei mehundurî. Asu nindou dîdîyei aheimbo mbumund-anei mehundurî ranaheimbo ai ahandî hîmboamupuimbo-randeimbi ra masagadûrî.

Godîndî hîpoambo ai nḡîrî hînînḡîndeamunî

³¹ Rani-moatûkunî ra God ai ramareandî ranahambo sîhîrî nḡnḡumambîsefa? God ai sîhefîmbo yare yahurai farîhemunî arandî ra, asu nindou dîdî nîmori ai sîhefîmbo moaruwaimbo-mandeamuna? ³² God ai moai ahandî Nîmori ranahambo warambe kîkîhîrîmûnda, nga ai munḡambo sîhefîmbohûnda koamarîheira nîmî keimbi karîhendeimbi-fihî yîfîmayu. Asu ai sîhefîmbo ahandî Nîmori ra asemunî ana, asu ai bîdîfîrî munḡu-moatûkunî moanî ranîwamî nandeamunûmbui.

33 God ai nindou wand-anei yahundüreimb+hündi ranaheimbo ra, nindou d+dai hoaf+mandündüra? God ai ahand+hoari an+imbo aheimbo hoaf+yundürühiya, ai wandi h+imboahü ana mbumund-anei yahu arandi. 34 Asu nindou didai aheimbo papi+hoaf+yondür+hi se h+itiei asu rani+imbo-hündambo se asübusi af+indi ndahümündimboyei hoafi ra hoaf+mandündüra? Wani. Krais Sisas sapo ai yif+iyu asu yif+hündi yang+iri botifi mbura God+indi hang+ifoani anüngu, ai yang+iri-ani sihef+imbo far+ihemuni+imbohünda God+imbo hoaf+iyu arandi. 35 Ranane asu nindou didai sihef+imbo Krais+indi hipoambofe hohoan+imo ranambeah+indi yikürübü-mandeamuna? Asu n+ine t+iri+ifo tükünd+femunühane, asübümbi hohoan+imo-ane, nindou ai moaruwaimbo-nd+himunühane, wembombondühane, safi yang+ir+indefühane, n+ini-moatükun+ ai sihef+imbo moaruwaimbo-femun+imbo yahohaya aho-ane asu sihef+imbo-so hifokoeffe moatükun+ tükünd+feyowohane, rani+moatükun+ ranai sihef+imbo Krais+indi ngusüfo pefe hohoan+imo ranambeah+indi yikürübü-mandeamuniyo? Wani. 36 An+hond-ane, yahurai rani+moatükun+ sihef+imbo tüküfearandi ra Buk Baibor ai ranahambo yare hoaf+yowohü yahoya, 'S+hambo-hündamboanefi ro moaruwaiambe yif+imbo yang+iri mun+uambo si ra hefi ar+hündi.

Roana sapo sipsip hifokoeffembo sei hehi rawehindi nahurai h+imboyefomboanefi,'

Buk Song 44:22

meho. 37 Nga asu mun+uambo rani+moatükun+ sihef+imbo tükefeyomuni ai daboadan-ane, nga sapo Nindou düdi ai sihef+imbo ngusüfo pamareamuni ranai ana far+hemuni randani aboedi ham+indi har+ihu tüküyahundühane! 38-39 Nga Ro an+hondümbö f+ir+heandi, ng+iri n+ini-moatükun+ ai ahandi ngusüfo pefe hohoan+imo ranambeah+indi yikürübü-ndeamuni: Yifi hohoan+imo-ane, yang+iri n+ingo hohoan+imo-ane, God+indi nend-anemo, sünambeah+indi bogor-anei, hif+in+indi bogor-anei, n+ine-moatükun+ haponda tükefeyo-ane, sünguna tüküfemboayo-ane, n+ine-moatükun+ n+imoamo an+ingo-ane, asu n+ine-moatükun+ hifi hoareh+ ragu engoro ranane. N+ine-moatükun+ mun+uambo God ai naf+randeimb+hündi ranai ng+iri God+indi ngusüfo pefe hohoan+imo sihefi Adükar+ Sisas Krais+indi süngu ranambeah+indi yikürübü-ndeamuni. Nga wani.

9

Por ai Israer+imbo af+indi hohoan+imo-ayundüri

1 Ro an+hondümböanahi hoafayah+. Ro Krais+indi nindouya hehea ng+iri ro t+kai hoaf+indah+. Yifiafi Aboedi ai wandi ngusüfoambe hifandarandi asu wandi ngusüfoambe wandi hoafi ranahambo an+hond-ane yahohane. 2 Ro wandi mam+siri+ Sudahündi nindou ranaheimbo mun+uambo si aho ra ngusüfo af+indi kürüheandühi af+indi ham+indi hohoan+imo amarandi. 3 God ai wambo moaruwaimbo-reandira asu Israer, wandi mam+siri+ hondü, ai an+hondümbö-r+hindeimb+ nindoumboyah+ tükümbeyahi-mbonana ra aboed-ane sa. 4 Raniyu God ai Israer ranaheimbo wandi n+imor-anei yahuhaya asu ai ahandi h+imboamupuimbo-randeimb+ moatükun+ ra hoeimar+hindi. Asu God ai hoafi f+iramündi mas+hendi ranane asu ahinümbi hohoan+imo ranane ra masahümüdi. Asu God+imbo ndofe hohoan+imombo hohoan+imo ranane asu God ai horombo hoaf+re mas+hendi hohoan+imo ranane ai ra masahümüdi. 5 Amoao mam+

horombo wean̄gurühi man̄ngomo ranai ana ahei amoa mam-anemo. Suda ahei s̄rambeahi yu Krai ai nindoumbofi tüküfi man̄ngu. Ranani asu Krai ai mun̄gu-moatükun̄ burayo ranahei mb̄royu haya h̄fandarand̄. Aiana God hond-ani, nga ran̄imbo-hündambo-an̄imbo mun̄guambo si aho ra ahambo Adükar-ani mb̄sefomboane! An̄ihond-ane.

God ai ahand̄i nend̄i ranaheimbo wandanei ehund̄iri

⁶ Israer̄ihünd̄i mun̄guambo Israer̄ihünd̄i hond̄üeyipoani. Nga God̄ind̄i horombo hoafi ra moai peyo, nga wani. ⁷ Abraham̄ind̄i ahuir̄imami ranai ana mun̄guambo ahand̄i ahuir̄i hond̄üeyipoani. Nga sapo God ai Abraham̄imbo yahuya, ‘Aisak̄ind̄i ahuir̄imami yanḡgir-an̄imbo s̄hafi s̄rimbo-ndahimboyei,’ mehundo. ⁸ Asu ranane nindou Abraham̄ind̄i ahuir̄imami ranai mun̄guamboyoipoani God̄ind̄i n̄imori hond̄-aye, nga nindou ai God̄imbo horombo hoafire mas̄ihend̄ihünd̄i tükümehind̄i rananei ai Abraham̄ind̄i ahuir̄i hond̄-aye. ⁹ Nga God̄ind̄i horombo hoafi ranai ndare hoafimayo, ‘Sapo ro hoafiya mas̄ihehand̄i ran̄i-s̄imboan-an̄imbo ro asükainda tükundaheand̄ih̄ asu Abraham̄ind̄i n̄imoreh̄ Sara ai nindowenih̄i n̄imori nder̄im̄ind̄imboe,’ meho.

¹⁰ Nga asu rani yanḡgir̄iyopoani. Nga asu süngunambo Aisak̄ind̄i n̄imoreh̄i Rebekand̄i mboaf̄o n̄imori yimbu af̄ind̄i mami ranahandambo masep̄ir̄im̄indo. Nga ahafand̄i af̄ind̄i mami aiana Aisak̄i sapo s̄heft̄i amoa-ani. ¹¹⁻¹² N̄imori yimbu tüküfekoate-yafandambe God ai n̄imori mami ranahambo d̄ibon̄mayundo moan̄i ahand̄i hohoan̄imonambo yanḡgir̄i ham̄ind̄-ane. Sapo God̄ind̄i nindoumbo d̄ibon̄mayu hohoan̄imo ra nindou n̄ine rareanda tükifemboyopoani, nga God ai ahand̄i hoari yu nindoumbo kafoarir̄i h̄in̄nḡir̄iri arand̄i. Ran̄imboane asu n̄imori yimbu ranai tüküfe n̄ine ratüpuri aboediyo moaruwaiyo ra refekoate-yafandambeyu, God ai Rebekambo hoafiyund̄ühi yahuya, ‘Amon̄go n̄imori ai akidand̄i hoareh̄i mb̄n̄ünguwamboane,’ mehu. ¹³ Rahurai God ai ‘Sekop̄imbo ngusüfo pamar̄ihini, nga Isombo ȳiboaruko-mar̄ihini,’ mehu hoafi ra Bukambe yare hoafimayo.

¹⁴ Asu ran̄imbo s̄h̄ir̄i n̄üngumamb̄sefa? God aiana moai ndore ratüpuri yu-rand̄i mamb̄sefiyo? Nḡir̄i ra-mb̄sefi, nga wani. ¹⁵ Ai Moses̄imbo yare hoafiyundowohü yahuya,

‘Nindou daboe ro wand̄i hohoan̄imonambo ahambo amboawi yahandomboayah̄i ana, asu ro amboawi mb̄sahandomboyahi.

Asu nindou daboe ro wand̄i hohoan̄imonambo h̄ipoambo-fimboayah̄i ana, ro h̄ipoambo-nd̄ihin̄imboyahi,’ *Kisim Bek 33:19*

yahu hoafimeindo. ¹⁶ Ranahandamboane God ai nindou d̄ibon̄ayu ra n̄ine-moatükun̄i nindou ai hohoan̄imoayu-ane asu rawareand̄i ranane ran̄i hohoan̄imo sünguyopoani, nga God̄ind̄i h̄ipoambofe hohoan̄imo ran̄inamboane d̄ibon̄ayu. ¹⁷ Nga Bukambe hoafi ranai God ai Isip̄yafe nindou bogori Ferombo hoafimeindo ra yare hoafiyowohü yahoya, ‘Ro wand̄i nḡin̄ind̄i ra mun̄guambo nindou ranaheimbo nafuin-dahüran̄i asu wand̄i ndür̄i ranahambo mun̄guambo h̄if̄ ndan̄ihü bokar̄im̄ir̄ihend̄-amboane samboanahi. Ran̄imbo-hündamboane ro s̄hambo bogor̄imbo-r̄ihean̄in̄i h̄in̄nḡar̄ihean̄in̄i,’ meho. ¹⁸ Asu ran̄imboane

sihiri fifirihundi God ai moani ahandi hohoanimonambo yangiri nindou daboe amboawi yahuhani, asu nindou daboe ahambo afindi-afindeimbi tukumbifiyu-wamboane yahuhaya ranahambo randeandani afindi-afindeimbi tukundi fimbui.

Godindi nginindi hohoanimo asu hipoambofo hohoanimo

¹⁹ Ranimbo-animbo nindou mam se hoafi-ndafindiruhi animboya, asu refe ana, nimboe God ai nindou moaruwai hohoanimoyei arihundi ranaheimbo ai huti-anei mambusa? Nindou didai Godindi yifiri ranahambo daboadi hihirimandihinda? ²⁰ Nga nindou se dideyafi se ra Godimbo afindi-afindeimbi yahurai hoafi-mandafindoyo? Wamburi ai nindou dudi sapo wamburi sumarandi ranahamboya, 'Se nimboe wambo ndaro sumarandiri?' mambisiyo. ²¹ Nindou dudi sura-randeimbi ranai purukini ra kandamunduhi moani ahandi hohoanimonambo purukini mam ranahand-ambohundi wamburi yimbu sundapirimbui. Rananimbo asu wamburi yimbu ra ngoru aboedi safi ahandi hohoanireandeimbi ra raran hoafuh sesi ranambe raraofe rambohunda ndonde digembui. Nga asu ngoru moani yahuri ngoahuri nahurai ra moaninduhi yafisuhumi ranambe raraofe-rambohunda digembui.

²² Mare yahurai God ai ahandi hurutu hohoanimo ra weindahi nafuimbo yahuhayambo asu ai munguambo nindou ahandi nginindi ranahambo fifirimbirihind-amboane yahuhayambo hohoanimoayusi. Nga asu awi ai nindou nginindayunduri ranaheimbo afuri geduhi hifandaranduri. Nga nindou ranaheimbo moaruwaimbo-fendurimbohundambo nafimaramundinduri. ²³ Asu God ai nindou munguambo ahandi himboamupuimbo-randeimbi ra nafuimbohundambo afuri geduhi hifandaranduri. Nindou daboe ai hipoamboareanduri ranaheimbo ahandi himboamupuimbo-randeimbi ra segudurimbo yahumboani. Ai ahandi himboamupuimbo-randeimbi moatukuni ra semndimbohunda nafimaramundinduri. ²⁴ Sihiri amboa, God ai sihefimbo diboniyuhu mborai mehumuni. Sudahundi ranaheimbo yangiripoani, nga nindou ngoru sirihundi ranaheimbo kameih mborai mehundur. ²⁵ God ai Hoseandi Buk ranambe ai ndare hoafiyuhu yahuya,

"Nindou didiyei wandi nendiyepoani,
ranaheimbo ana wandi nend-anei mbisaha-ndurimboyahi.

Nindou daboe ro ngusifo pefekoate-ayah,
ranaheimbo ro ngusifo pandi-hearumboyahi.

Hosea 2:23

²⁶ Asu nini hifihundi-yei ranaheimbo hoafiyahundurui seiya, 'Ai ana Godindi nendiyepoani,' masei,
nga hifi ranih-animbo nindou ranaheimboya 'God yangiri nungu-randeimbi ranahandi nimor-anei,' mbiseimboyei," *Hosea 1:10*

Hosea ra mehu.

²⁷ Asu Aisaia ai Israer ranaheimbo yare hoafiyuhu yahuya,
'Nindou Israerihundi ai himonindi gudi kikir afindi nahurai afindiyei,
nga asu moani yimbu mam yangir-animbo aboedambo-ndahimboyei.

²⁸ Nga Adukari ai ngiri afindi hoafindu,
nga nindou munguambo hifihu aniboadei ranaheimbo nimai papi-hoafindandurih

ahei moaruwai hohoanimo ranimbohünda munguna ranı takını
 tıñrıfo dagadürimbui,' *Aisaia 10:22-23*
 mehu. ²⁹ Horombo Aisaia ranahambo amboanı yare hoafıyuhü yahuya,
 'Adükarı Muñguambo Ngınındeımbı ranai sıhefi amoaı mamı bıdıfırı
 ranaheimbo hınıñgıfendürı-koatembei-mbonana,
 sıhırı Sodomıhündı nahurai tüküyahundühümbo
 asu Gomorahündı nahurai nımböefı,' *Aisaia 1:9*
 mehu.

³⁰ Asu sıhırı nüngumambısefa? Ranı-moaıtükunı ranana ndahu-
 rai ane: Suda-yafe ndıfo sapo tıñrıfoyoate moanı mbumundı ho-
 hoanımo süngufemboayei ranai ana nındou mbumundı Godındı hımböahü
 tükümehındı. Sapo mbumundı hohoanımo ranaiyo anıhondümböfe ranı-
 süngu tüküfe arandı. ³¹ Nga asu Sudahündı sapo tıñrıfoyoahü mbu-
 mundı hohoanımo Godındı hımböahü semındımbö ahınümbı hohoanımo
 yangrı süngufembo ranı-süngu ana moai mbumundı nındou Godındı
 hımböahü tüküyahındı. ³² Nımböe sapo ai anıhondümböfe hohoanımo
 ranı-süngu mbumundı hohoanımo ra semındımbö moai hohoanımoıyeı,
 nga wantı. Nga ai ahei moanı ratüpurı ranı-süngu yangrıyo mbumundı
 hohoanımo ra semındımbö hohoanımoıyeı. Nımoı tıñarıhı bemareandı
 ranınambo bendeiranı bübürındeı ñgeı pındeımböıyeı. ³³ Bukambe rana-
 hambo yare hoafıyowöhüya,
 'Hoeırıhi, ro Saion wafuambe Serusarem ñgoafıhü nımoı masıhehını,
 nga ranai-anımbö nındou ranaheimbo bendeiranı bübürındeımböıyeı,
 nımoı yıtıfo rananımbö aheimbo randeiranı ai pındeımböıyeı.
 Nga asu nındou düdı ai ahambo anıhondümbö-arırı ana,
 nındou ranai ñgırı amoaıñgındu,' *Aisaia 8:14; 28:16*
 mehu.

10

Israer ai moai Godındı-mayo mbumundı hohoanımo ra sahümündı

¹ Wandafı mamı, ro ñgusüfoambe wandı nındou Israer ranai aböedambo-
 mbeahındı samboanahı hohoanımoayahı! Ranımböanahı ro aheim-
 bohünda Godımbö dıdıbafıyahando arıhandı. ² Nga ro aheimbo ndorıhe
 fıfırıhe heheamboanahı hoafayahı, ai ana awı Godındı hohoanımo ranı
 yangrı süngufemboaneı ñgusüfo pararıhındı. Nga ahei ñgusüfo pefembo
 hohoanımo ra anıhondü süngupoanı. ³ Aiana moai ndorıhi fıfırıhındı
 God ai nındoumbö mbumund-aneı yahu hohoanımoıyeı ranana, nga aiana
 aheıpoanımbö mbumundı tüküfe hohoanımo-ane süngurıhi arıhündı.
 Ranane asu God ai nındou mbumundı hohoanımo hınıñgımareandı ra
 moai sahümündı. ⁴ Nga sıhırı fıfırarıhındı, nındou anıhondümbö-arıhorı
 ana, ranaheimbo ndeara Kraıs ai ahınümbı hohoanımo süngufe ho ra
 moendımareandı. Ranımböane asu nındou ai anıhondümbö-arıhorı ana,
 ai Godındı hımböahü mbumund-aneı.

⁵ Moses ai nındou ahınümbı hohoanımo rasüngu mbumundı nındou
 tükufemboayo ranahambo sürü pare masıhendı. Ai yahuya, 'Nındou düdı
 ai ahınümbı hohoanımo meñgoro muñgu ranı-süngure huhü rananımbö
 ai yangrı gedühi nüngumbui,' mehu. ⁶ Nga asu nındou ai Godımbö
 anıhondümböfıwanı asu God ai nındou ranahambo seana mbumund-
 anafı yahu arandı. Mbumundı tüküfe hohoanımo ranana ndahurai-ane.
 Se ñgırı randıhi hohoanımondeıhıya, 'Nındou dıdai sünambe magafua?'

mbisei. Hoafi ranahandi n̄m̄indi ra 'D̄idai s̄nambe gafu Krai s̄hef̄imbo nder̄um̄nd̄u makuda?' ⁷ Asu se nḡiri rand̄ihi hohoan̄imondeih̄iya, 'Nindou d̄idai h̄if̄in̄i ȳifambe ranambe magada?' mbisei. Hoafi ranahandi n̄m̄indi ra 'D̄idai gad̄u hon̄guambeah̄ind̄i Krai s̄nder̄um̄nd̄u mad̄uf̄ua?' ⁸ Nga mbumund̄i t̄uk̄uf̄embo hohoan̄imo hoafi ra ndahurai-ane: 'Hoafi ranana ak̄im̄i s̄ihafi fik̄im-ane, s̄ihafi yafambe hoear̄i ran̄iwam̄i engoro asu s̄ihafi nḡus̄ifo ranambe.' Sapo an̄ihond̄umbofe hohoan̄imo hoafi ranane ro bokarihehu ar̄ihund̄i ra. ⁹ Se s̄ihafi yafambenambo weindah̄i yaro hoaf̄iyaf̄ih̄üya, 'Sisas ai wand̄i Ad̄ukar-ani,' safi mbura, asu s̄ihafi nḡus̄ifo ranambo God sapo Sisas̄imbo ȳif̄ih̄ünd̄i bot̄imar̄ir̄i ranahambo an̄ihond̄umbo-arowand̄i ana, se aboedambo-ndafoamboya. ¹⁰ Nga s̄ihafi nḡus̄ifoambe an̄ihond̄umbo-r̄iwand̄i God ai nindou mbumund-anafi yahuhaya asu s̄ihafi yafambe ranambo weindah̄i hoaf̄iyaf̄an̄i God ai aboedambo-ndean̄in̄imbui.

¹¹ Bukambe hoafi ranai hoaf̄iyowoh̄ü yahoya, 'Nindou d̄üdi ahambo an̄ihond̄umbo-ar̄ir̄i ana, nindou ranai nḡiri amoan̄inḡind̄u,' meho. ¹² Suda-aneih̄i asu Suda-yafe nd̄ifo rananei ranai nḡor̄ü-poan̄imbo nḡor̄ü-poan̄imbo-yahimboyeipoan̄i, nga nindou God̄ind̄i h̄imboah̄ü mam̄i s̄is̄imogod̄i yanḡir̄-anei. God aiana mun̄guambo nindou ranahei Ad̄ukar-ani. Asu nindou mun̄guambo d̄id̄iyei ai ahamboya far̄ihawand̄uri sei ar̄ihund̄i ranaheimbo aboed̄i-aboed̄ireand̄uri arand̄i. ¹³ Ran̄imboyo Bukambe yare hoaf̄iyowoh̄üya, 'Mun̄guambo nindou ai Ad̄ukar̄imboya far̄ihawand̄uri sei hoaf̄iyei ar̄ihund̄i ana, ai aboedambo-ndahimboyei,' meho. ¹⁴ Nga asu nindou ranai an̄ihond̄umbofe-koatendeih̄i ana, nḡiri ahambo hoaf̄indah̄üdo. Asu ai hoafi ranahambo h̄imbor̄ikoate-ndeihi ana, nḡiri ahambo an̄ihond̄umbo-nd̄ihori. Nindou ranai hoafi ra bokari-hefekoate-nd̄imondan̄i asu ai nḡiri h̄imbor̄indei. ¹⁵ Asu nindou koehefepura hokoate-ayomo ana, ai nḡiri bokand̄ihound̄i. Nga Bukambe yare hoaf̄iyowoh̄ü yahoya, 'Nindou aboed̄i hoafi sah̄um̄ünd̄i as̄inei ra aboed̄i safane,' meho.

Israer ai moai aboed̄i hoafi ranahambo sah̄um̄ünd̄ih̄ü süngur̄ih̄ind̄i

¹⁶ Nga asu Suda yimbu-mam̄i yanḡir̄i ai aboed̄i hoafi ranahambo sah̄um̄ünd̄i süngur̄ihimboanei. Nga Aisaia ai yare hoaf̄iyuh̄ü yahuya, 'Ad̄ukar̄i, nindou ai ȳihof̄i-mayo hoafi ra moai an̄ihond̄umbo-r̄ih̄ind̄i,' meho. ¹⁷ Nga ran̄i-moatükun̄i ra ndahurai-ane: aboed̄i hoafi ra h̄imbor̄iyeh̄ih̄üyei asu an̄ihond̄umbofe t̄ük̄umefeyo. Asu Krai ranahambo hoafi bokarihefembo aboed̄i hoafi ra h̄imbor̄iyeh̄ih̄üyei.

¹⁸ Nga asu haponda ro düdueheand̄i, An̄ihond̄üyo Suda ai God̄ind̄i hoafi ra h̄imbor̄ikoate-mayei? Wan̄i. Hoafi ra ai an̄ihond̄ü h̄imbor̄imayei. Nga Bukambe yare hoaf̄iyowoh̄ü yahoya,

'Mun̄gu-moatükun̄i God ai naf̄imarand̄i ranahand̄i hoafi ra mun̄guambo h̄if̄i ran̄ih̄ü ho t̄ük̄umefeyo,

ah̄ei hoafi mun̄guambo h̄if̄i kaiyowoh̄ü ho t̄ük̄umefeyo,' *Buk Song 19:4* meho. ¹⁹ Asükaiya ro düdueheand̄i, Awi Israer ai moai f̄if̄ir̄ih̄ind̄iyoy? Ai f̄if̄ir̄imar̄ih̄ind̄i. God ai Moses̄ind̄i süngure hoaf̄iyuh̄ü yahuya,

'Ro Suda-yafe nd̄ifo ai mam̄i ran̄in̄i-poed̄iyef̄ipoan̄i ranaheimbo fand̄ihehiran̄i,

asu Israer se nḡus̄ifoambe moaruwai-ndeimboyei.

Ro Suda-yafe nd̄ifo ai f̄if̄ir̄ifekoate-yeimb̄i ranaheimbo fand̄ihehe-and̄üran̄i,

asu Israer se ngusüfoambe ngin+ndi+ndeimboyei,' *Io 32:21*
 mehu. ²⁰ Asu süngunambo Aisaia ana ai moai hoafi+mba y+h+mboyu, nga
 God ai ahandi süngure yare hoafi+yuhü yahuya,
 'Nindou wambo kokoendi+koate-maye ran+yei wambo hoeimar+hind+ri.
 Roana nindou wambo hohoan+moyokoate-maye ranaheimbo sowahi
 weindahi tükümeheandi,' *Aisaia 65:1*
 mehu. ²¹ Nga asu Israer+mba ai yare hoafi+yuhü yahuya,
 'Ro n+mbi+n+mb+si nindou hoafi mbah+ri+he-hindeimbi asu h+mbor+koate-
 yeimbi
 ranaheimbo wandi wari kiki+h+ri+ha-m+ndi+nduri ar+handi ai-bab+di
 aboedi+aboedi+fembohünda,' *Aisaia 65:2*
 mehu.

11

God ai Israer bidifirambo hipoambo-mareanduri

¹ Ran+amboanahi asu ro rari+he düdueheandi nda, Asu God ai ahandi
 nindou Sudahündi munguambo daboadanambo-mbareanduri+yo asu
 wan+mbeyo? Wan! Ro Por amboani Sudahünd-anahi. Ro Abraham+ndi
 ahuir-anahi asu Bensamin+ndi s+rambeah+nd-anahi. ² God ai ahandi
 nendi Sudahündi tüküfekoate-yei+ambeahi fifireanduri+h wand-anei mehu
 ranaheimbo ana moai daboadanambo-reanduri, nga wan. Asu se hoafi
 Eraisa ai Sudambo papi+hoafiranduri+h yare God+mba didibafimefiyu
 ra fifiri+hindai? Ai God+mba yare didibafindowohü yahuya, ³ 'Adükari,
 aiyomo nindou s+hafi hoafi hoafi+yomo-rundeimbi ahamumbo mungu
 hifokoamarupuri. Asu ai s+hambo sesi shefe didibafiferambo fondi ra
 bir+mafoarundi. Nga ro mam+ yanggir-anahi an+imboahi. Asu ai wambo
 hifokoefendi+imbo mehomo,' mehu. ⁴ Nga asu God ai ahambo asükaiyu
 nüngure simbori hoafi+yundoa? Ai hoafi+yundü+h yahuya, 'Ro 7,000 nindou
 wandambofimbi sahapur+m+ndi an+imboahi ai t+kai god Ber ahambo yiri
 yimbu pusifekoate-maye,' mehu.

⁵ Rahurai-ane hapondani amboani nindou yimbu-mam+ God ai ahandi
 moani hipoambofe ranambo d+bon+mayuwa an+boadei. ⁶ God ai aheimbo
 moani hipoamboreanduri+h d+bon+mayunduri, nga ai n+ne ratupuri+maye
 ran+imbohünda d+bon+yu-nduri+mboyupoani. Nga nindou ranai ran+
 ratupuri+yeiani God ai d+bon+mbeyunduri+mbonana, asu ng+ri moani
 hipoambofe ra moani hipoambofe hondü tüküfeyo.

⁷ Asu ran+imbo-hünda s+h+ri nüngumamb+sefa? Ran+moatükuni rana-
 hambo Israer ai hüti kokomar+hündi ra asu ai moai sahü+müdi. Nga
 nindou bidifiri God ai d+bon+mayunduri ranai yanggir+yei ran+moatükuni
 ra masahü+müdi, nga asu bidifiri ranai h+imbotühüfo pap+mareanduri
 Baibor yare hoafi+mayo nou. ⁸ Ai yare hoafi+yowohü yahoya,
 'God ai aheimbo ramareandura moai ngusüfoambe hohoan+mo
 pur+hü+müdi.

Asu ahei h+imboar+nambo ng+ri hoeind+hindi
 asu ahei h+imboambenambo ng+ri h+imbor+ndei,
 nga yare n+ngo hombo hapondanambe tüküfeyo,' *Io 29:4; Aisaia 29:10*
 meho. ⁹ Defit ai hoafi+yuhü yahuya,
 'Nindou aiana seses+ndeani kin+ tifi+ngambe ahanei nou mb+haneia asahi.
 Asu ahei hohoan+mo moaruwai ran+süngumbo n+moeifih+ p+mbeyeia
 asahi.

¹⁰ Ahei h+imboari amboani d+ik+reandür+h+imbo asu ai hoeifekoate-mbeyei-amboane.
Asu se aheimbo daboaham+ndi pupurügu+hi hehi yahurai koadürümbo-koadürümbo rarihi mb+n+imboeia samboanah+,' *Buk Song 69:22-23*
mehu.

God ai Suda-yafe ndifo masemündündürü

¹¹ Ran+imboane asu ro haponda düduehand+ nda, Sapo Suda ai bübür+imayei peyehü munguna moaruwaimbo-reandür+imboyo? Ai ra wanana! Nga sapo ai moaruwai hohoan+mo-mayeiambu asu God ai Suda-yafe ndifo ranaheimbo ngusüfoambe garibi-mb+ihindür-amboane yahuhayambu asu ahei ndifo ranaheimbo aboedambo-mareandür+.
¹² Suda ai moaruwai hohoan+mo süngu-mar+hündamboyo asu God ai nindou munguambo ranaheimbo d+id+boado-mareandür+. Ai God+imbo daboadanambo-mar+horamboyo asu God ai ahei ndifo ranaheimbo mafar+hendür+. Ran+imboane asu munguambo Suda ai God sowana asukai gugur+ndahindan+ an+imbo nindou mungu ai aboed+ ham+ndi hondü n+imandeimboyei.

¹³ Suda-yafe ndifo s+heimbo haponda ro hoafehandür+ nda. S+heimbohünda God ai wambo ahand+ hoaf+ saham+ndi har+handeimb+ kamafoareandür+. Ran+imboanah+ asu ro ndan+ ratüpur+ nda ranahambo bor+yahüh+ yifirayah+.
¹⁴ Ran+imbo asu wand+ nend+ ranai God ahei ndifo afar+hendür+ ra hoeind+hindüh+imbo ran+imbo ngusüfoambe garibi+nd+himboyei. Ran+imbo asu ro bid+iframbo fand+heiran+ asu ai Ape sowana ngeian+ aboedambo-ndearümbui.
¹⁵ God ai Sudambo daboadanambo-mareandür+ asu ahei ndifo ranaheimbo ngunind+imbo-mareandür+. God ai Sudambo asukai asemündündür+ ana, ra nungumand+fea? Ai nindou yif+hünd+ botefeyo nahurai-ane!

¹⁶ Bret mam+ ranahandambo bid+ifri+ kemünd+ God+imbo asayo ana, asu bret y+poate mungu ra ahand+ yanggir-anendo. Asu n+imi ahar+ mam+ ranahand+ ahambo asegodo ana, asu düdüdü ranamboan+ ahand+ yanggir-anendo.
¹⁷ Orif n+im+ hif+ifehünd+ ranahandambo düdüdü bid+ifri+ ai titaboari-hendüh+yo asu n+mambeah+ndi orif n+im+ düdüdü ranai ran+ifi+ pap+mareandi. Suda-yafe ndifo seana n+mambeah+ndi orif n+im+ nahurai-ane. Ranane asu haponda se aboed+ emündü momoriyeih+ Sudayei-mayo yanggir+ n+ngombo hohoan+mo ra hoe nahurai asahümündi.
¹⁸ Ran+imbo-hündambo-an+imbo asu Suda orif düdüdü nou titaboari+mefoehind+ ranaheimbo se y+boaruko-nd+hindür+imboyei. Nüngundahi bor+imandeia? Seana moan+ düdüdü yanggir-ane, nga seana n+imi ahar+ ranahambo tüpür+hindüh+yeipoan+. Nga n+imi ahar+ ranane s+heimbo tüpareandür+.

¹⁹ Nga sean+imbo hoaf+indeih+ya, Yin+, nga sapo düdüdü ranai titaboari-foar+ndüh+yo asu y+hoef+imbo ran+ fondüh+imbo fond+ h+n+ng+mareamun-ane, mb+sei.
²⁰ Yin+, ranana an+hond-ane. Ai titaboari+mefoehind+ ra God+imbo an+hondümb+ofekoate-wamboyei ramehind+, nga asu seana ran+ihü rarihi an+imboei ra an+hondümb+o-r+hi hehimbo-wamboyei ahei fondüh+ an+imboei. Nga asu se ranahambo af+nd+af+ndei+h+ s+heimbo+imbo bor+ndeimboyei, nga awi y+h+imbondei.
²¹ Suda ai düdüdü hond-ane, nga God ai aheimbo moai n+im+ndüh+ h+n+ng+rearü, nga titaboari-mafoareand+. Nga se h+bad+hünd+. Se düdüdü hondüyeipoan+, nga God ai s+heimbo amboan+ n+im+ndüh+ ng+r+ h+n+ng+ndearü, nga titaboari+boadeandür+imbui.

²² Godindî hîpoambo hohoanîmo asu ngînîndî hohoanîmo ra sîhîrî dîboadondîhu fîfîrîndîhumboane. Nindou ahandî hoafi hîmborîyeisî, nga hînîngîmarîhîndî ranaheimbo ngînîndîndarûmbui. Nga asu se Suda-yafe ndîfo ahandî hîpoambofe hohoanîmo ranî-sûngu ahei ana, asu ai sîheimbo hîpoambo-ndearûmbui. Nga se-amboanî ahandî hohoanîmo ranî-sûngu hokoate-ayeî ana, randîhi tîtaboarî-boegimboyeî. ²³ Suda ai anîhondûmbo-orîhîndî ana, God ai asûkai aheimbo nîmîndîhû papîndearûmbui. God ai yîfirayu ana, asûkai aheimbo koadürü nîmîndîhû papînde hînîngîndeandürîmbui. ²⁴ Suda-yafe ndîfo se-amboanî nîmambeahîndî orîf düdüdü-aneisî, nga asu aboedî orîf nîmîndî ranîfîhî papîrîhimboanei, nga ranahandî hondüyopoanî. Suda-aneî ai hîfîfehündî orîf nîmîndî hond-ayeî. Ranîmboane asu aheimbo ana God ai düdüdü hondü tîtaboarî-mefoendî ra semündü asûkaiyu koadürü nîmîndî hondüfîhî papareandürî ana, ai asûkai aboedî hamîndî ranîfîhî penîboadeimboyeî.

God ai nindou munquambo hîpoamboareandürî

²⁵ Wandafî mamî, dîbohîndî hoafi ranîmboanahî se fîfîrîmbîrîhînda sahehea. Se sîheihoarî randîhi hohoanîmondeihî hoafîndeihiya, 'Roana fîfîrîhu hohoanîmo-yefeimb-aneî,' mbîseimboyeî saheheamboanahî. Hoafi nda yahurai-ane, Israer bîdîfîrî ana hoafi hîmborîkoate-yeimb-aneî. Ranî hohoanîmo ranana ahei ngusûfoambe nîmandündürî ngo-ngombo asu Suda-yafe ndîfo nûngunûmbîyeî God ai dîbonîmayundürî ranai fondî ra sîmongorî-ndamîndîmboe. ²⁶ Ranî sûngumbo-anîmbo God ai Israer aheimbo aboedambo-ndearûmbui. Buk Bailbor ai yare hoafîyowohü yahoya,

'Aboedambore-randeimbî ai Serusaremî-nîpoedî kudü Sekopîndî ahuirî Suda ranaheimbo randeandüranî,

ahei Godîmbo hohoanîmo-koate hohoanîmo hînîngîndîhi-mboyeî.

²⁷ Rananîmbo ro ahei hohoanîmo moaruwai ra gogorîndî-heheandühî ranî-sîmboan-anîmbo ai-babîdî hoafi femîndî sîhefe ra randîheamboyahî,'

59:20-21

Aisaia

meho. ²⁸ Nga Suda ai aboedî hoafi hîmborîkoate-mayeî ranîmboane asu God ai Suda-yafe ndîfo sîheimbo fehefembohündambo hohoanîmomayu ranîyo asu Suda ai ahandî hürütîmb-aneî. Nga God ai Sudambo dîbonîmendürî ranîmboane asu ai ahandî horombo hoafîmareandî Suda-yafe amoambo ranahamumbo hohoanîmoyuhü aheimbo ngusûfo pareandürî arandî. ²⁹ Nga asu nindou God ai aheimbo aboedî moatükunî masagadürî asu dîbonîmendürî ranaheimbo ngîrî hohoanîmo ngorü-sûngundeandî, nga wanî.

³⁰ Horombo se Godîndî hoafi hîmborîkoate-mayeî, nga hapoana God ai sîheimbo hîpoamboareandürî, Suda ai Godîndî hoafi hîmborîkoate-mayeî ranîmbo-hündambo. ³¹ Asu hapoana God ai sîheimbo hîpoambo-mareandürî ranîmboane asu Suda ai Godîndî hoafi hîmborîkoate-mayeî. Ranî-moatükunî tüküme Feyondürî ra God ai aheimbo hîpoambofe-ndürîmbo-hündamboyeî. ³² God ai nindou munquambo aheimbo hîpoambofe-ndürîmbo yahuhaya ranîyo asu nindou munquambo ahei hîmborîkoate hohoanîmo ranîna bobohîramündürî hînîngîmarearü.

God adûkar-ani mbîseiamboane

³³ Godîndî ngasûndeandeimbî hohoanîmo ra adûkarî hamînd-aneî

Ahandi aboedi hohoanimo asu fifirife ra hoandari saf-ane!
Nindou didai ahandi hohoanimo yuhü hoafayu ra fifirinde hoafimanda?

Asu didai Godindi nafi munguambo ra fifirimanda?

Godindi hoafi hoafiyohü yahoya,

³⁴ Didi Adükarindi hohoanimoambe amaro ra fifireamboayua?

Didi nindou ai ahambo ratüpurimbo rasünguro rasünguro-meyundoa?

³⁵ Nindou düdi Godimbo nini-moatükuniyo masagado,

asükai ai süngunambo ahambo hihirife segodimbo-hündambo? *Aisaia 40:13*

meho. ³⁶ Mungu-moatükuni ra God ai ahandi hoari nafi marand-ane asu ahandi nginindinamboane aningo asu ahand-ane. Munguambo si Godimbo adükar-ani mbiseiamboane. Nga anihond-ane.

12

SihEFI fi ra Godimbo ndahundimboane

¹ Wandafi mamä, Godindi-mayo hipoambofe hohoanimo adükarä ranimbo-hündamboane ro siheimbo hoafehanduri nda. Sihei fi yanggiri ni ngoambe ra se moani Godimbo ndahundo ahambo sesi asihefeyo nou. Se ahandi yanggiri ndeian-animbo asu God ai ranimbo hihifi-hihifindumbui. Se randihinduh-animbo wudipoapondihä Godimbo hohoanimondahundo.

² Se hifi ndanihündambo hohoanimo süngundihimboyei, nga sihei hohoanimoambe simbori hohoanimo süngundihindi. Rananimbo God ai hohoanimoayu ra se ndondihä fifindihä mbundihü rasüngundihimboyei. Nini-moatükuni ai aboedayo asu näne ai yifirayu asu näne ai aboedi ndorihoeimbi hamindi hondayo ra se fifindihimboyei.

God ai sihefimbo hohoanimo moani masendi ranambo ratüpurindefimboane

³ Nga God ai wambo ahandi-mayo moani hipoambofe hohoanimo masendi ranimbo munguambo siheimbo ro bidifiri hoafi hoafinda samboanahi. Se siheihöari sihei fi ranahambo yanggiri afindi hohoanimo ndeimboyei, nga wani. Nga God ai siheimbo anihondumbofe hohoanimo masagaduri rani simongorühi safi sihei fi ranahambo ndondihä hohoanimondei. ⁴ Sihiri ana fi mamami rani fihä afindi moatükuni ngorüpoani ngorüpoani fi ra hifoareamboane. Ranane asu ngorüpoani ngorüpoanimbo fi ranai ahandi ngorüpoani ngorüpoanimbo ratüpurimbe ngori. ⁵ Rahurai-mayowamboane asu sihiri nindou afind-ane fisi, nga asu Sisas Kraisindi finambo ana sihiri fi mamä ranefi. Ranimboane asu sihiri ana nindou ngorü-ngorü ra sihiri mamä wandafi mamä yanggiri-ane fi mamä rani fihä.

⁶ God ai sihefimbo moani hipoambo-reamunühüyu asu ai nindou mamami sihefimbo rani poanimbo rani poanimbo fifirife moani mase-muni. Godindi hoafi hoafimbohünda nindoumbo ratüpurä ra segodoa asemünda ana, sapo anihondumbofe hohoanimo ai asemünda rani-süngu animbo hoafendomböane. ⁷ Düdi ai farihöfembo ratüpurä ra asemünda ana, ai ndonde mbifari-hendamboane. Asu yamundi fembo ratüpurä ra asemünda ana, ndonde yamundi-mbireandamboane. ⁸ Nindou mamä ai ngusüfoambe kiki-mofoefenduri-mbo ratüpurä ra asemünda ana, asu

ngusüfoambe kíkímo-mbífóareandüramboane. Nindou düdi ai nínímoatükuní napoyo masíhendi ra nindou bodímondambo yíbobofe saimbo ratüpurí asemündu ana, ai afíndí saimbo nímboníndu. Nindou düdi bogorímbofe níngombo ratüpurí ra asemündu ana, ai ratüpurí ra tíñírífo-mbiyuwamboane. Düdi ai hípoambofe ratüpurí asemündu ana, ai moani híhífí-híhífínambo nindou ñgorúmbo mbífarí-heiramboane.

Wandafí mamímbo aboedí hohoanímoyondo hohoanímbo

⁹ Nindou ñgorúmbo aníhondúmbo ñgusüfo pandíhindí. Níne-moatükuní moaruwai-ayo ranahambo yíboaruko-ndíhindí. Níne-moatükuní aboedayo ranahambo kíkíhí-safíndíhümündi. ¹⁰ Se munnguambo símborí hohoanímuríndei se síhei fíkímíníndímbo hohoanímoye nou. Asu nindou amurí ranahambo wambo ñgasündíhi-ndíreimbanei mbísei hohoanímondei. ¹¹ Afíndí tíñjambombü ratüpurímbo hohoanímondei, ñga asu se yíboaruko-yíboaruko-ndeimboyei. Se ratüpuraye ra Adükarímbohúnda ratüpuríndei. ¹² Se Adükarímbo aníhondúmbo-ndíhorúhí híbadíhorúhí híhífí-híhífíndei. Tíñírífo síheimbo tükündífeyoaní se afuríndíhindíhí nímndei. Nímí-nímísi se Adükarímbo dídíbafíndahi ndíhündí.

¹³ Síhei aníhondúmbo-ríhindeimbí wandafí mamí ai napo mbonímbo-ndíhümündianí se aheimbo síhei-mayo ndahündürí. Asu ndífo nindou tükündahíndaníwaní aheimbo amboaní woríníndíhindürí.

¹⁴ Nindou síheimbo moaruwaimbo-aríhindürí ranahambo God ai aboedí-aboedí-mbíreandüramboane mbísei hehí dídíbafí-ndahíndürí. Godímboya aheimbo dídíboado-mbíreandüramboane mbísei, ñga ñgírí se Godímboya aheimbo moaruwaimbo-ndowandürí mbísei. ¹⁵ Nindou híhífí-híhífífayeí raní-babídí híhífí-híhífímbeyei-amboane, asu nindou aranayeí raní-babídímbo amboaní aranímbeí-amboane. ¹⁶ Síhei wandafí mamí raní-babídí wudíwudíndahíndí. Se ñgírí aboedí nindou yangírí hohoanímondei wudíndíhindürí, ñga se nindou moaruwai raní-babídí nímboei. Asu se síhei fimbo hohoanímundeihí ro fífíríheandeimb-anahí mbíseimboyei.

¹⁷ Nindou ñgorü ai síheimbo moaruwai-moaruwaimbo-ndíhindüraní, asu se símborí aheimbo moaruwaimbo-ndíhindürímboyei, ñga yowaní. Níne hohoanímbo nindou ai aboed-ane aseí ana, se raní yangír-anímbo randíhindí. ¹⁸ Se munnguambo nindou-babídí aboedí nímarímbohúndambo nafí kokondíhündí. ¹⁹ Wandí wandafí, nindou ai síheimbo moaruwaimbo-ndíhindüraní asu se síheíhoarí raní-moatükuní ranahambo símborí híhíríndíhí randíhímboyei. Ñga moaní randíhí híñíngíndíhíndaní God ai aheimbo ñgíníndí-mbírandürímboane. Bukambe yare hoafíyowohü yahoya,

‘Nindou ñgorúmbo híhírífe moaruwaimbofe ranana wandí ratüpur-ane.
Wandíhoar-anímbo ro aheimbo símborí moaruwaimbo-ndíhearúmboyahí,’ fo
32:35

mehu Adükarí ai. ²⁰ Ñga asu, Bukambe yare hoafíyowohü yahoya,
‘Nindou síhambo hürütüraní-randeimbí ranai wembombonduaní,
ahambo sesí dabado,
asu amíndaníñombo-nduaní, hoe dabado.
Se ahambo randoworaní ana, ai síhambo ramareaníní ranímbo asu ai
amoaníngí-ndúbui,’ Sindaun 25:21-22

meho. ²¹ Moaruwai hohoanimo ai ngiri sishambo ngasündeanini haya hifinambondeanini. Nga se aboedi hohoanimo rani-süngundowandühi ratüpurindafan-animbo asu se moaruwai hohoanimo ranahambo hifinambondowamboyafi.

13

Sihiri gafmani-yomondi hoareh-ndefomboane

¹ Nindou munguambo gafmani-yomondi hoareh-animbo niringomboane. Nga moai gafman ai aimbo hoangiru tüküyafundi, nga Godindi hoafi süngu ahandi warihünd-anemo. Munguambo gafman ra God ai kafaore hiniringimareapur-anemo. ² Ranimbo-hündamboane nindou ai gafmani-yomondi hoafi mbahirarihehindi ra asu Godindi hoafi kameih-ane mbahirarihehindi. Ranimbo wamboane asu ai tigrifo ndahümündimboyei. ³ Gafman ai nindou aboedi hohoanimo ratüpurirawarihindi aheimbo refendürimboyopoani, nga nindou düdi ai moaruwai hohoanimoayu ranahambo refembo-hündamboanemo aningomo. Gafmanimbo yihimbombo se moeimboyafi? Refe ana, se moani aboedi ratüpurirani yangiri-animbo süngundowandani asu ai sishambo aboed-anafi mbisimo hoafindimboemo. ⁴ Gafman aiana Godindi ratüpuriyomorundeimb-anemo se aboedi mbinimbafa yahomo houmbo aningomo. Nga asu se moaruwai ratüpurirandowandühi rananimbo se yihimbondafi ranahambo. Nga aiana moai moani nginindi moatükunira semüdu. Aiana God kafaore hiniringimareandi wambo asu ai Godindimayo nginindi nindou moaruwai-mbofe hohoanimo ra semündümboani nindou ai moaruwai hohoanimoaye aheimbo moaruwaimbo-fendürimbohünda. ⁵ Ranimbo-hündambo-animbo asu se gafmanindi hoarehi nimboei. Asu rani-moatükunisi sünguefeyo ra moaruwai-mbofe ranahambohünda yihimbombo yangiriyopoani, nga gafmani-yomondi hoarehi ningo ra aboedi hohoanimo süngufe-ane. ⁶ Ranimbo-hündamboane asu se gafmanimbo takispirihi arihündi. Gafman aiana Godindi ratüpurirratüpuriyomondühi rananemo asu ai rani ratüpurirani yangiri hifandiru arundi. ⁷ Gafman nindou ranahamumbo ninimmoatükuniyosegodürimboaye ana, aheimbo moani rani-moatükunira dagadüri. Gafman ai ninini-moatükunisi takisimboyo hoafindimondani, se ahamumbo ndehindi. Asu bogori nindou ranahandi hoarehndeihisi asu ahambo ahinidei. Asu nindou ndüri adükarümbi ranahambo ndüri adükarümb-animbisei hohoanimondei.

Simbori ngusüfo pefembo hohoanimo

⁸ Se nindou ngoründimayo ninimmoatükunisi ndowandifi mbunda simbori saimbo-mayo ra hinindingowanda gedühi niringomoe, nga yowani. Se sapo simbori ngusüfo pefe hohoanimo rani yangiri-animbo süngundihindi. Nindou düdi ai ngorümbo ngusüfo parareandi ana, ai munguambo ahinümbi hohoanimo mengoro ra süngureandeimbi nindou-ani. ⁹ Mosesindi ahinümbi hohoanimo ranai yare hoafiyowohü yahoya, 'Nimorehi ndowenihiyafe hohoanimo moaruwaimbo-feponi. Nindou hifokoefepoani. Hühühünipoani. Nindou ngoründi napo hohoanifepoani,' meho. Mungu rani ahinümbi hohoanimo ranane asu amuri munguambo engoro ranane munguambo mamambere haya

nimindi hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya, 'Se nindou amurambo ngusüfo pandowandi se sifahí fimbo ngusüfo pararowandi nou,' meho. ¹⁰ Nindou düdi ai nindou ngorumbo ngusüfo parariri ana, ai ngiri ahambo moaruwaimbo-ndiri. Ranimboane nindou ai ngorumbo ngusüfo parariri ana, asu ai ahinümbi hohoanimo hondü muṅguambo ra süṅgurandüh-ani.

Sihiri moani mbumundi hahabodefomboane

¹¹ Se fihiri himboanei haponda nini siyo sihiri animboefi ranimboane se rani hohoanimo süngundihindi. Ndeara rani si ra se mapoei-ane, nga hapondan-ana se botindahindi. Horombo sihiri Godindi hoafi anihondumbo-rihundeimbi nindou nimboefimbo God ai sifehimbo aboedireamuneimbi-mayu rani si ra akimiyoy, nga hapondan ana ndeara akimi safi tükufembo yanggir-ane. ¹² Nimbai ai ndeara muṅgumbo yanggiryowohü asu si ai ndeara akimi simbo yahomboane. Nimbokoanindi ratüpurí ra hiningifemboane, nga asu sirihündi yifiari napo ra ndahuminfo-mboane. ¹³ Nindou sirihü aboedi anüṅgu nou sihiri nimboefomboane. Sihiri mamikari hohoanimo wakife asu bia simindi hefe mamikari hohoanimo wakifepoani. Nimorehí sishimoyo wakife asu moaruwai hohoanimo wakifepoani. Watikoafi hoafiyoy asu nindou ngorumbo ngusüfoambe moaruwaimbo-fepoani. ¹⁴ Nga se Sisas Kraimbo yanggir-animbo yifiari niminehoarimbo-ndihorí sifeihíhi güdihorí. Nga sihei horombodidi moaruwai hohoanimo ngusüfoambe amaro ranahambo süngundihimboyei.

14

Wandafindandi hohoanimo ra sihiri yibobo-ndihumboyefi, nga wani

¹ Nindou mamí ai Godimbo anihondümborirani asu ahandi anihondümbofe ra kehurindoani ana, asu se ahambo Godindi nendi sihei mbusümo ndahorimindei ngei. Asu ai nine hohoanimoayu ranahambo simbori wataporimbo-ndühimboyei. ² Nindou mamí ai ahandi anihondümbofe hohoanimo nginindi süṅguareandi ana, ai muṅguambo sesi ra sesühani, nga asu nindou ngorü ai ahandi anihondümbofe ra kehurayo ana, ai ngiri safi aboedi dedu, nga wandümo yanggiri sesühani. ³ Nindou ai muṅguambo sesi sesü-randeimbi ana, asu nindou moani wandümo yanggiri sesümbi-mayu ranahambo yowani moaruwai hohoanimo-yondopoani. Asu nindou wandümo yanggiri sesü-randeimbi ranai nindou mungu-moatükuní sesümbi-mayu ranahamboya, aiana moaruwai hohoanimo-yu-randeimb-ani yahopoani. God ai nindou ranahambo amboani serümündümboani mböhünda. ⁴ Nindou se didiyafi, asu se nindou ngoründi ratüpuríyu-randeimbi nindumbo yiboboaríwora? Nindou sapo ahambo hifandarandi ai-animbo ahandi ratüpurí ra aboedimbayo wanimbayo mbüsü yibobondeambui. Nga asu ratüpuríyu-randeimbi ahandi ratüpurí aboedi ngomboe nimboe sapo Adükari ai ahambo nginrümündü nungumbo wambo.

⁵ Nindou mamí aiananiya mamí si ranana ai adükari hamindiyoy haya amurí si aho ranahambo ngasündeamboane yahuhani. Nga asu nindou ngorü aiananiya muṅguambo si aho ra simogod-ane yahuhani. Nindou mamamí se siheihoari ngusüfoambe hohoanimondei hoendihindüh-animbo hohoanimondei. ⁶ Nindou düdi ai mamí si ra adükari si-ane

yahuhî ana, ai Adûkarîmbo yangîrî hohoanîmo-yundowohani. Asu nindou dûdi ai mun̄guambo sesî sesû arandî ra ai Adûkarîmbo hohoanîmoyuhani asesu. Ranî sesî ra Godîmbo hîhîfîrûrî mburamboani asesu. Asu nindou dûdi ai mun̄guambo sesî wehayu ra Adûkarîmbo hohoanîmo-yundowohani wehayu. Asu ai amboanî Godîmbo hîhîfîrûrûhani.

7 Nindou mamamî sîhîrî moai sîhefî hohoanîmonambo yangîrî nîmboefî. Asu mamamî sîhîrî moai sîhefîpoanîmbo hohoanîmonambo yangîrî yîfîyefî rîhundî. 8 Sîhîrî yangîrî anîmboefî ra Adûkarîmbo hohoanîmo-yefûhanefî. Asu sîhîrî yîfayefî ra Adûkarîmbo hohoanîmo-yefûhî yîfayefî. Sîhîrî nîmboefûhîndowanî asu yîfîndefûhîndowanî ra moanî sîhîrî Adûkarîndî yangîrî hamînd-aneî. 9 Ranahambo sînguyo nindou yangîrî anîmboeî-aneî asu yîfîmayeî-aneî aheî Adûkarîmbofe nîngombo-hündamboyu Sisas amboanî yîfîyu mbura asu hon̄guambeahîndî yangîrî botîmefiyu.

10 Asu se, nîmboe sîhafî wandafîndandî hohoanîmo ranîmbo yîboboarîwora? Asu se, nîmboe sîhafî wandafîndambo yîboaruko-arowora? Sîhîrî ranahambo fîfîrîndîhumboane, n̄ga mun̄guambo sîhîrî Godîndî hîmboahû nîmboemboeyefî ai sîhefîmbo yîbobofemunîmbohûnda. 11 Bukambe hoafî ra yahoya,

Adûkarî ai yahuya, 'Ro yangîrî nîmboambo dabareheandî nindou mun̄guambo ranai wambo yîrûyîmbu pusîndûhî-ndîhûmboyei asu nindou mun̄guambo aheî yafambenambo weindahî hoafîndahündürûhî God Adûkar-ani mbîseimboyei,' *Aisaia 45:23* mehu. 12 Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu mun̄guambo sîhîrî sînguna Godîndî hîmboahû sîhîrî nîne ratûpurî ratûpurîmayefî ranahambo hoafînda-hundîmboeyefî.

13 Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu wandafî-babîdî sîmborî yîboboferûpoanî, n̄ga rûhîsafî hînîngîfemboane. N̄ga sîhîrî n̄gorû hohoanîmo sîngundîhumboane. Sapo sîhîrî mamî moatûkunî refeyoanî ana, wandafî ai bûbûrîndûhî moaruwai hohoanîmo sîngundîfîmbui ranî hohoanîmo ana hînîngîfemboane. 14 Ro Adûkarî dîbo-anahî, n̄ga ranîmboanahî ranîmoatûkunî ra ro fîfîrîheamboanahî. Moai nînî sesî ai ahândîhoarî moaruwaiyo. Nindou ai ranîmoatûkunî ra moaruwai-ane ehu ana, moanî ai ahambo moaruwai-ane. 15 Ra ai yahurai-ane. Se nînîmoatûkunîyo sowasîfanî ranîmbo-hûnda sîhafî wandafî ai hoeireanînûhî afîndî hohoanîmoayu ana, asu se ahambo moai hohoanîmoyafî. Sisas nindou ranahambohûnda yîfîmayuane, n̄ga asu sîhafî sesî hohoanîmo ranambo se nindou ra moaruwaimbo-ndîworîmboayafî. 16 Se mamî moatûkunî ranahambo aboed-ane asafî ana, se hîbadambo. Sîhafî hohoanîmonambo yangîrîpo, n̄ga moaruwai-ane mbîseimboyei. 17 Sesî, sesî asu hoe sîmîndî hohoanîmo ranana God n̄gînîndî hîfandarandî ranahandî nîmîndîyopoanî, n̄ga wanî. N̄ga God n̄gînîndî hîfandarandî ranî nîmîndî hohoanîmo-ane nda. Mbumundî hohoanîmo, n̄gusûfo afurîfîmbî hohoanîmo, asu Yîfiáfî Aboedîndî hîhîfî-hîhîfî hohoanîmo ra. 18 Nindou ai Sisas Kraîsîndî ratûpurîmbo yangîrî ranî hohoanîmo sîngunî anûngu ana, God ai ahambo hîhîfî-hîhîfîndundowanî asu nindou amurî ai-amboanîya ai nindou aboed-ani mbîsahündomboyei.

19 Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu mun̄guambo ai sîhefîmbo mamambe-femunî hohoanîmo asu wandafî mamîyeî hohoanîmo n̄gînemîndündürî

ranî yangîrî sünguni-ndîhumboane. ²⁰ Se sesî ranahambo yangîrî hohoanîmondeihî asu God ai nîne-moatükunî ramareandî ranahambo moaruwaimbo-ndîhimboyei. Muŋgu sesî moatükunî ranana aboed-ane. Nga asu se nîne sesî sowasifanî nindou ngorü ai ranahambo ahandî fimbo moaruwai-ane yahu mbura asesu ana, ai moaruwai hohoanîmoyuhani asu rananîmbo se-amboanî moaruwai hohoanîmo-yafühanafî. ²¹ Asu se nînihondî sowasifi, bia simîndîfi, asu amurî moatükunî aho ra rarowandanî ranîmbo sîhafî wandafî ranai hohoanîmo moaruwai hohoanîmondunanî ana, asu se ranî-moatükunî ra hîniŋgîndowandî. Ranane aboedayo. ²² Se nîne hohoanîmo anîhondümbowarowandî rananîmbo God-dîbo se yangîrî hohoanîmondafî kîkîhîndowandî. Nindou ai moanî ahandîhoarî mamî moatükunîmbo aboed-ane yahu hohoanîmoayu ana, ra aboed-ane. Asu ranî hohoanîmo ranai ahandî fi ranahambo papîhoafîkoate-ndoanî ana, asu ai hîhîfi-hîhîfimbiyu-wamboane! ²³ Nga asu nindou ranai yimbu hohoanîmo süngu sesî ra asesu ana, ai ra ahambo moaruwai-ane sapo ai nîne sesî ranahambo moaruwai-ane yahuhaya asesu ranîmbo-hünda. Nindou ai hohoanîmo mamî ranahambo aboed-ane yaho anîhondü-mbofekoateyu randühî yare arandî ana, asu ai moaruwai hohoanîmo-yumboani.

15

Kraisîndî hohoanîmo yangîrî sîhîrî süngundîhumboane

¹ Nindou sîhîrî didîyefî anîhondümbowe hohoanîmo ngînîndî sahumündeifeimbi sîhîrî nindou düdi ai anîhondümbowe kehurî arandî ranahambo farîhefimboane ngînîndî nîngombohünda. Nga sîhefî fimbo yangîrî hohoanîmopoanî. ² Sîhîrî mamamî nindou sîhefî wandafî ranaheimbo aboedî nîngombohünda didîboado-ndîhundüranî ai hîhîfi-hîhîfîndeimboyei. Rananîmbo asu ai ngînîndî nîmboeimbo anîhondümbowandîhimboyei. ³ Nga Sisas Krais ana ai moai ahandî fimbo yangîrî hohoanîmoyu. Nga asu ai ramefiyu ra, Bukambe hoafîmayo nou, 'Ape, nindou sîhambo moaruwaimbo-marîhinîni hoafi ra sîni wambo gabudî-mafoareandîrî,' mehu. ⁴ Muŋguambo hoafi horombo Bukambe sürü papîmarandî ra sîhefîmbo yamundîfe-munîmbohündamboyo sürü papîmarandî. Ranî hoafi ra sîhefîmbo ngusüfoambe ngînîramîndîmunî asu afurîhemuna anîhondümbondîhu hîmbondefühî nîmboemboyefî. Ranîmboane asu sîhîrî anîhondümbowandîhundühî nîmboemboyefî. ⁵ God ai ngusüfoambe ngînemîndîmbo asu afurîfe nîngombo hohoanîmo ra sai arandî ai sîheimbo mbîfarîhendür-amboane rananîmbo asu se Sisas Kraisîmbo süngurîhi arîhündî, sîhei mbusümo mamî hohoanîmo yangîrî süngundîhimboyei. ⁶ Rananîmbo asu se hohoanîmo, yafambe mamambendîhi mbundîhü, sîhefî Adükarî Sisas Kraisîndî God asu afîndî ranahandambo adükar-ani mbîsefîmboane.

Krais ai Suda asu Suda-yafe ndîfo ranaheimbo mafarîheirü

⁷ Nindou ai Godîmbo aboed-ani hoafîmbohündambo se sîheihorî ndahümündîhundürî sapo Krais ai sîheimbo masemîndündürî nou. ⁸ Nga ro sîheimbo hoafehandürî, Sisas ai Suda-yafe ratüpürîyu-randeimbi nîndoumbofi manînggu. Rananîmbo asu God ai ahei amoa mamîmbo horombo hoafîre masîhendî ra anîhondümbowarowandî ra nafuimbohünda Sisas tükümefiyu. ⁹ Rananîmbo asu Suda-yafe ndîfo ai-amboanî

God'ndi h'ipoambofe hohoanimo raninambo ahambo adukar-ani mbiseiya yahuhayamboyu ramefiyu. Sapo Bukambe yare hoafiyowohu yahoya, 'Rananimbo Suda-yafe ndifo ranahei himboahu nduri adukarumb-ani mbisa hoafindamboyah.

Asu shafi nduri heruna kakisaondi-haninimboyah,' *2 Samuei 22:50* meho sungu. ¹⁰ Asukaiyo Bukambe yare hoafiyowohu yahoya, 'Suda-yafe ndifo se-amboani God'ndi nendi ranibabidi hihifi-hihifindei,' *Jo 32:43*

meho. ¹¹ Asukai hoafiyowohu yahoya,

'Suda-yafe ndifo munju se Adukarimbo nduri adukarumb-ani mbisei.

Asu munquambo nimorehi nindowenihi se ahandi nduri heruna kakisaondihori,' *Buk Song 117:1*

meho. ¹² Asukai Aisaia ai hoafiyuhu yahuya,

'Sesindi ahuri ai tukundufimbui.

Nindou ranai-animbo Suda-yafe ndifo ranahei bogorimbondifi nungumbui.

Rananimbo nindou ranai ahambo anihondumbo-ndihorühi hibadihorühi nimboeimboyei,' *Aisaia 11:10*

mehu. ¹³ God ai anihondumbofe himboyondombo hohoanimo ra niminduhani. Se ahambo anihondumbo-rihori arihundi ranimbo-animbo asu ai sheimbo ahandi-mayo hihifi-hihifi asu ngusüfo afurife kife hohoanimo ra afindi safi mbisagadur-amboane. Rananimbo Yifiafi Aboed'ndi ngin'ndinambo shei Godimbo anihondumbo-fihimboyondombo hohoanimo ranai adukari hamindi ngomboe.

Por ai Suda-yafe ndifo-yafe ratupuriyu-randeimb-ani

¹⁴ Wandafi mamai, ro ngusüfoambe anihondumbo-riheamboanahi se aboedi hohoanimo hohoanimoyei arihundi ranimbo. Se munquambo mamami fifirife ra aboedi fifirihimbo wambo asu se sheihoari simbori yamundi-fir'ndei. ¹⁵⁻¹⁶ Ro shei hohoanimo asukainda bot'nd'hearü saheheamboanahi asu yihimbokoate bidifiri hoafi sheimbo sürü papimar'handi. Nimboe sapo God ai wambo rani-poanimbo ngin'ndi masendi ranina Sisas Kraisi'ndi ratupuri Suda-yafe ndifo aheimbo far'hefe-ndurimbohünda. Roana Godimbo sesi shai-randeimbi nahurai ahandi-mayo aboedi hoafi ra Suda asu ahei ndifo ranaheimbo hoafiyahanduri ar'handi. Ro ranaheimbo God sowana ndaham'ndi-handuri ngahan' asu Yifiafi Aboedi ranai randeira asu ai God'ndi yanggiri tukumbeyahinda samboanahi. Rananimbo asu ro God'ndi warihundi-hearümboyahi sapo ahambohünda nin'hondi hifokoaru shoemonda hihifefiyu nou.

¹⁷ Rani ratupuri ra Sisas Kraisi-dibo ratupurayahi ana, asu ro God'ndi ratupurayahi ranimbohünda hihifi-hihifindamboyah. ¹⁸⁻¹⁹ Ro ngiri amuri moatükuni ranahambo hoaf'ndahi, nga nini ratupuriyo Kraisi ai wambo ramareandi rani-sunguyu Suda-yafe ndifo God'ndi hoafi sungumar'handi rani yanggirimboanahi hoaf'inda sahehea. Ai wandi hoafi, ratupuri ranahandamboyu far'hendiri haya ratupurimayahi. Raniyu asu Yifiafi Aboed'ndi ngin'ndinambo ai wambo mafar'hendira hepünufeimbi moatükuni asu God'ndi ngin'ndi nafiimbo moatükuni ra ramar'heandi. Ranimboyah ro Serusarem ngoafihü peya hehea Kraisi'ndi aboedi hoafi munquambo ra wataporimbo-rihi hambo asu Iririkum hifihü tükumeheandi. ²⁰ Rani ratupuri ra nindou bidifiri ai

Sisasindî ndürî hîmborîkoate-yeimbî ranaheimboanahî ro ho aboedî hoafî bokarîhefembo hohoanîmoayahî. Roana worî moanî ngorü nindoundî kambohoanîwamî worîmbombo-yahîpoanî hohoanîmoayahî, nga wanî.

²¹ Nga Bukambe yare hoafîyowohü yahoya,

‘Nindou dîdîyei ai Krais ahambo hoafîyondürî-koate-memondürî ai-anîmbo hoeindîhorîmboyei.

Nindou dîdîyei ai ahandî hoafî hîmborîkoate-yeimbî ai anîmbo ahambo fîfîrîndîhorîmboyei,’

Aisaia 52:15

meho ranîmboanahî refembo hohoanîmoayahî.

Por ai Spen hîfîna hombo hohoanîmomayu

²² Ranîmbo-hündamboanahî asu ro sîheimbo sowana afîndîmbo tüküfembo kîkarîheheandî. ²³ Nga asu ndanî hîfînî ro ratûpurîmbo ratûpurî moai nîngo. Afîndî hîmbanî maho ra ro sîheimbo sîfo

hoeîfendürîmbo sahehea hohoanîmomayahî. ²⁴ Nga hapondanî ana awi refembo hîmboayo. Ro Spen hîfîna gagühühî asu nafîna sîheimbo

sînî hoeîfendürî hefe homboanahî hohoanîmoayahî. Rananîmbo awi ro dîdî asu ranîhü se-babîdî akîdou nîmandî hîhîfî-hîhîfînda sahehea. Sîheimbo hoeîndîhe hînîngîndîhearü heheambo-anîmbo, asu se wambo Spenînambo hombo ranafî fandîhehindîra ngamboane.

²⁵ Nga awi haponda hamîndî ana Serusaremînambo Godîndî nindou ra farîhefe-ndürîmbo hahûhanahî. ²⁶ Godîndî nendî bîdîfîrî Serusaremî-yafe mbüsumo amarei ranai napokoate-mayeiamboyei Masedonia asu Akaiahündî Godîndî hoafî süngurîhindeimbî ai kakî gugurîfe mburûmbo farîhefe-ndürîmbohündambo hoafî fîrîhümündî masîhehindî. ²⁷ Ai ahei hohoanîmonambo yangîrî moanî kakî ra gugurîhi masîhehindî.

Suda ai ahei ndîfo nindou ranaheimbo Godîndî aboedî hohoanîmo ranînamboyo farîhehindürîhî dîdîboado-marîhindürî. Ranîmboane asu Suda-yafe ndîfo ranamboanî Sudambo ahei fi nîngo hohoanîmo ranîmbo sîmborî mbîfarîhehi-ndüramboane. ²⁸ Ranî-moatükunî ra ro muḡgundîhe mbundühambo-anambo samboanahî. Ro kakî Suda Serusaremîhündî ranahei warambe hînîngîndîhe heheambo-anîmbo, asu ro Spenîna

ngahühî nafîna rühî dîdî sîheimbo hoeîndî-hearûmboayahî. ²⁹ Sîheimbo sowana asînîhî ana, ro fîfîrîheamboanahî Kraisîndî-mayo dîdîboadofe

hohoanîmo ranî sîmonḡorühî dîdîmboayahî.

³⁰ Wandafî mamî, Adükarî Sisas Kraisîndî süngu asu Yîfiatî ai ngusüfo pefe sai-randeimb-ane ranî-süngu ro sîhei ngusüfoambe botîrîheandühî

sîheimbo hoafehandürî nda: Se wambo fandîhehindîrî hehimbo Godîmbo dîdîbafîfembo ra tîrîrîfo-ndefomboane ai wambo farîhefe-ndîrîmbohündî.

³¹ Nindou Sudiahündî Godîndî hoafî süngufekoate amarei ra wambo-yîndîrîmbo maseimbo se wambohündî Godîmbo dîdîbafî-ndahîndanî anîmbo asu ai wambo ahei warambeahîndî aboedambo-

mbîreandîramboane. Asu se dîdîbafî-ndahîndanî-anîmbo ai wambo fandîhendîra Godîndî nendî Serusaremî ngoaftîhü amarei ranai wandî-

mayo hefehe ratûpurî ra ndorîhi mbîsahümündî-amboane. ³² Ranîmboane asu God ai yare hohoanîmomayu ana, ro sîheimbo sowana hîhîfî-hîhîfîmbî

dügühühîmbo se-babîdîmbo fi handîhe nîmandîmboayahî.

³³ Sapo God, afurîfîmbî hohoanîmo nîmîndühayu ranai muḡguambo se babîdî mbînügguwamboane. Nga anîhond-ane.

16

Nimorehi nindowenhi afindi aheimbo Por ai hihifi maranduri

¹ Se sihefi rehi Fibimbo fihindühümüdi samboanahi hoafayahi. Sapo ai Senkria ngoafihündi anihondumbo-rihindeimbi farihenduri-randeimbi-mayo ranahambo. ² Se Adükarindi süngu Fibimbo fihindühümüdi se-babidimbo sihei mbusümo mbinjgo-wamboane. Rani hohoanimo ranane aboedayo, nga Godindi nindou sihiri rani hohoanimo rananimbo süngundihumboane. Asu ninimboyo ai mbonimbo-ndamindowani ra se ahambo fandihendi. Nimboe ai nindou afindi ranaheimbo farihenduri marandi asu wambo amboani mafarihendiri. ³ Sisas Kraisindi ratüpuri ro mam ratüpuriyefi-rihundeimbi Prisira, asu Akwirambo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahüpuri. ⁴ Nindou yimbu ai yifimbo moai yihimboyafe wambo farihefe-ndirimbohünda. Ranane asu ro yangriyahipoani ahafembo hihifarihapiri, nga wani. Suda-yafe ndifo Godindi hoafi süngurihindeimbi müngu ranamboani ahafembo hihifirihüpürühanei. ⁵ Asu wandi hihifi hoafi nda nindou ahafe worambe fandih arihündi aheimbo hoafindahünduri. Wandi wandafi hondü Epainetusimbo amboani wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahüdü. Nindou ra ai boateiyu Esia hifihündi Godindi hoafi masemüdü. ⁶ Maria nimorehi sapo siheimbohünda ratüpuri tñjirifomayo ho ranahambo amboani se wandi hihifi hoafi nda hoafindahüdü. ⁷ Wandi hihifi hoafi nda nindou yimbu Andronikus asu Suniasimbo hoafindahüpuri. Nindou yimbu aiana wandi sirambeahindi-anafani, nga aiyafani ro mam müngu karabusambe manimboefi. Nindou aiana Godindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ahamundi mbusümo ndürimb-anafani. Ai boateiyafani wambo ngasündirineandiri hena asu ai Kraisimbo süngunimariri. ⁸ Ambriatus ai wandi wandafi hond-ani Adükarindi hohoanimo rani-süngu ahambo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahüdü. ⁹ Urbanus ana Kraisindi ratüpuri ra mam sihiri-babidimbo ratüpuriyu-randeimb-ani. Asu wandi-mayo hihifi hoafi nda ahambo hoafindahüdü. Asu Stakisimbo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahüdü nimboe ai wandi wandafi hond-ani. ¹⁰ Aperes ahandi Kraisimbo süngufe hohoanimo ra rarihi hoerihinda mayowa nginind-ane masei, nga ahambo wandi hihifi hoafi nda hoafindahüdü. Asu Aristoburusindi worambe nindou-animboei aheimbo wandi hihifi hoafi nda hoafindahünduri. ¹¹ Herodion, wandi sirambeahindi nindou, ahambo wandi hihifi hoafi nda hoafindahüdü. Asu Narsisusindi worambe nindou Adükaribabidi amarei ranaheimbo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahünduri. ¹² Adükarindi ratüpuri tñjirifoyafe-rinandeimbi Trifina asu Trifosa ahafembo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahüpuri. Persis wandi wandafi hond-ane asu aimboani Adükarindi ratüpuri tñjamboyo-randeimb-ane ahambo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahüdü. ¹³ Rufus ana nindou aboedi hamind-ani Adükarimbo süngufimbo. Asu ahandi hond ai wambo amboani ahandi niori hondümboreandiri haya didiboado-mareandiri. Nga ahafembo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahüpuri. ¹⁴ Asinkritus, Fregon, Hermes, Patrobas, asu Hermas-anemo asu wandafi mam ai-babid animboei ranaheimbo wandi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahünduri. ¹⁵ Firorogus Suria-anafe, Nereus, asu ahandi reh-ane, Orimbasi asu Godindi nendi ai-babid animboei ranaheimbo wandi-mayo hihifi hoafi

nda hoafindahündürü. ¹⁶ Godindî nendi-yafe hohoanîmona wandafî mamî ranaheimbo simborî wakîkîhî-ndürimboane. Muŋgu ai siheimbo hîhîfarîhündürü.

Kraisindî nendimbo yikürübîru-rundeimbî

¹⁷ Wandafî mamî, siheimbo ro hoafehandürî nindou yikürübîru asu sihei anîhondümbofe hohoanîmo moaruwai-mboru arundî ranahamumbo se hîbadîhümbo. Asu anîhondümbo hoafî se masahümündî ranahambo gogonîmbofoaru-rundeimb-anemo se ahamumbo sowahî ŋgeimboyei, ŋga bündahindî. ¹⁸ Yahurai nindou ana sihefî Adükarî Sisas Krais ranahandî ratüpürî ra rarundühî-yomopoanî, ŋga moanî ahamundî fimbo hîhîfî-hîhîfî hohoanîmo ranî yanggir-ane ratüpürîyomo arundî. Ahamundî aboedî asu aparumbî hoafî ranambo asu nindou ai fifîrifekoate-mayeî ranahambo tikai hoafîmemo. ¹⁹ Se Godindî hoafî sünguarîhündî ranîmbo hoafî ra mahowa nindou ai hîmborîyei parîhimboaneî. Ranîmboanahî ro siheimbo hîhîfî-hîhîfayahî. Ŋga roana siheimbo se aboedî hohoanîmo ra fifîrîndîhindî samboanahî, ŋga moaruwai hohoanîmo se fifîrîndîhimboyei, ŋga yowanî, saheheamboanahî hoafayahî. ²⁰ God ana ŋgusûfoambe afurife kifeimbî hohoanîmo ra nîmîndühani asu ŋgirî amitata Satanîmbo yirûna pühîndu sihei yirî hoarehî hîfînambondirî. Sihefî Adükarîndî-mayo hîpoambofe hohoanîmo ra se-babîdî mbîmarî-ndüramboane.

Nindou bîdifîrî ai Romohündambo hîhîfî hoafî koamarîhehindî

²¹ Ro mamî ratüpürîye-rîhoandeimbî Timoti ai siheimbo hîhîfarandürî. Asu Rusius, Seson, Sosipater mamî amboanî wandî sîrambeahînd-anemo ai siheimbo hîhîfî hoafî hoafemondürî. ²² Ro Tertius-anahî. Ro Porîndî yafambehündî hoafî nda sahamîndî heheamboanahî sürû papîmarîhandî. Adükarîndî ndürînambo ro siheimbo hîhîfî hoafî nda hoafayahîndürî. ²³⁻²⁴ Gaius ai siheimbo hîhîfî hoafî hoafeyundürî. Ro ahandî worambe-ane anîmboahî. Asu nindou bîdifîrî Godindî hoafî süngurîhindeimbî ahandî worambe amboanî mare rarîhi arîhündî. Erastus ai gafmanî-yomondî kakî hîfandî-randeimb-ani ndanî ŋgoafîhü asu sihefî wandafî Kwartus-ani ai siheimbo hîhîfî hoafî nda hoafefanî.

Sihrî Godîmbo aboed-ani mbîsefîmboane

²⁵ Asu ro Sisas Kraisîmbo aboedî hoafî hoafiya arîhandî ranînambo siheimbo God ai ŋgîndînda-mündürîmbui. Dîbo hoafî nda horombo ana dîbo meŋgoroyo, ŋga asu hapondanîyo God ai ra semündü weindahîmareandî. ²⁶ God koadürümbo-koadürümbo nüngumbü ai hoafîmayuwa asu ahandî hoafîyomo-rundeimbî hoafî sürû papîru masîhoemo ranînambo dîbo hoafî ra weindahî tükümeŋfeyo asu nindou ai ranahambo fifîrîmarîhindî. Muŋguambo sîrîhündî ai hoafî ra anîhondümbo-rîhindühî süngumbîrîhindî yahuhayamboyo God ai ramareandî. ²⁷ God mamî ai fifîreandeimbî hond-ani asu Sisasîndî sünggu muŋguambo si ahambo aboed-ani mbîsefîmboane. Ŋga anîhond-ane.

1 Korin Pas mamî Por ai Korinîhündambo sürü papîmarandî

¹ Ro Por-anahî God aiyu wambo Sisas Kraisîndî hoafî semîndî ho-rambohünda kafaore hîniŋgî-mareandîrî. ² Wandî wandafî Sostenes-dîbo nîmaremboanehî Kraisîndî nendî Korin ŋgoafîhü amarei sîheimbo pas nda sürü paparihandî. God ai sîheimbo Krais-dîbo niŋgomböhünda wandî yangîr-aneî yahu hîniŋgî-mareandürî. Ranîyu asu ai nindou muŋguambo sîhefî Adükari Sisas Kraisîmbo dîdîbafiyei arîhündî ranaheimbo ai-babîdîmbo niŋgomböhünda kafaore hîniŋgî-mareandürî. Adükari ranai ana ahei asu sîhefî muŋguamboani. ³ Ape God asu sîhefî Adükari Sisas Krais ai sîheimbo moanî hîpoambo-ndîneandürîhî asu ŋgusüfoambe afurîfembü hohoanîmo mbîsabîna-ndüramboane.

Por ai Godîmbo hîhîfarürî

⁴ Sisas Kraisndî süŋguyu sîheimbo God ai moanî hîpoambo-mareandürî ranîmbo-hündambo-anîmbo asu ahambo sîheimbohünda muŋguambo si hîhîfîrîhünî arîhandî. ⁵⁻⁶ Kraisîndî hoafî ro sîheimbo hoafîmehündürî ranana sîhei ŋgusüfoambe ŋgîniîndî nîmarîndürîmboane. Se Krais-babîdî anîboadeî ranî-süŋgu God ai ahandî hoafî hoafîyorambo asu ahambo fîfîrîfembo moatükunî ra sîheimbo masagadürî. ⁷ Ranîmboaneî asu se sîhefî Adükari Sisas Krais ai weindahî tüküfembooyu rana-hambo hîmboyeîhî asu se-ana moai Yifiafî Aboedîndî-mayo moatükunî ra mbonîmbo-rîhümündî, ŋga wanî. ⁸ Asu ai sîheimbo ŋgîniîndî kîkîhî-ndamündündürî nüŋgu ŋgumbo bîdîfîranî si asu ai kosîmbo tüküfiyuambe ŋgîrî se hütîyeî mbûsu. ⁹ Asu ai nîni-moatükunî hoafayu ai randeam-bui. Ahandî nîmorî Sisas Krais sîhefî Adükari-babîdî wudîmbeyeia yahuhayamboyu ai sîheimbo mborai mehündürî.

Kraisîndî nendî ai yikürübümehîndî

¹⁰ Wandafî mamî, sîhefî Adükari Sisas Kraisîndî süŋgu sîheimbo hütî hoafayahandürî. Muŋguambo se mamî hohoanîmo ranî yangîr-anîmbo hohoanîmondeî. Ŋga asu se yikürübündeî wakîndîhimboyeî. Se moanî mamî hohoanîmo süŋgu-anîmbo moanî mamîmbondahi nîmboeî. ¹¹ Wandafî mamî, nindou bîdîfîrî Kroendî worambeahîndî ai hoafîmehündürî sîhei mbusümo sîmborî hoafî hohoanîmo eŋgoro ranahambo. ¹² Awi ro ndarîhe hoafayahî: Nindou mamamî se ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo hoafîyo hoafîmayeî. Ŋgorü ai hoafîyohü yahoya, “Roana Porîndî süŋgueheandî,” ŋgorü ai, “Roana Aporosîndî süŋgueheandî,” ŋgorü ai, “Roana Pitandî süŋgueheandî,” asu ŋgorü ai, “Roana Kraisîndî süŋgueheandî,” ranî hoafî hoafîmayeî. ¹³ Asu Sisas Krais ai yikürübü-reandeîmbîyu? Asu Por ai sîheimbo-hündambo nîmî keîmbî karîhendeîmbîfîhî yîfîyuwai? Porîndî süŋgurîhorî-rîhüdeîmbîboyahi hundürîyeî-ai? ¹⁴ Ro moai sîheimbo ana dabo hundürîhandürî, ŋga Krispus asu Gaius ahafanîmbo yangîrîhapîrî hundürî-marîhapîrî. Ranîmbo-hündamboanahî ro Godîmbo hîhîfarîhünî. ¹⁵ Ranîmbo-hündambo-anîmbo nindou mamî ai ŋgîrî wandî ndürînambo

himon+ hundür+mayeri mbüsü haya hoaf+ndu, nga wan+. ¹⁶ Awi y+n+, ro Stefanos+yu asu ahand+ fik+m+n+nd+ aheimbo amboan+ hundür+mar+handür+, nga nindou amurambo hundür+yondür+imbo ana, moai hohoan+moyah+. ¹⁷ Sisas Krai ai wambo moai nindou hundür+yondür+imbo koar+hend+ri, nga aboed+ hoaf+ ra bokar+hefembo-hündamboyo koamar+hend+ri. Nga roana, fifirundeimb+ nindou tikai hoafiyomo arundi nahurai ran+ hoaf+ moai hoaf+ya rihand+. Ran+imbe-mbonana asu Sisas Krai n+m+ keimbi kar+hendeimbi-fih+ yif+mayu ranai ng+n+nd+mbeyu-poan+.

Krais ana God+nd+ ng+n+nd+ani

¹⁸ Sisas Krai n+m+ keimbi kar+hendeimbi-fih+ yif+mayu hoaf+ ranana nindou moaruwaimbo-femboayeri ranaheimbo h+h+nd+ hohoan+mo-anendür+, nga asu nindou God ai aboedambo-reamuneimb+ sihef+imbo ana ran+ hoaf+ ra God+nd+ ng+n+nd+anemuni+. ¹⁹ Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Hif+n+nd+ ndor+hi hohoan+moyeimb+yei ndofe hohoan+mo ranana moaruwaimbo-nd+heandühi+ asu nindou hif+n+nd+ aboed+ hohoan+moyomondeimbi-yafe hohoan+mo ra g+g+ranambo-nd+heamboyah+,” meho. ²⁰ Refe-anas+ asu nahi ndoru hohoan+moyomo-rundeimb+ man+ngomoa? Asu ah+nümb+ fifirundeimb+ nindou amboan+ nahiyomo an+ngomoa? Asu nahiyomo hif+ ndan+hündambo simbor+ hoaf+ naf+ru-rundeimb+ an+ngomoa? Nindou hif+ ndan+hü an+imboei ranahei ndofe hohoan+mo ranahambo God ai h+h+nd+ hohoan+mo-ane yahu nafuimayu!

²¹ God+nd+ ndofe hohoan+mo sünguyo hif+ ndan+hündambo nindou ndor+hi fifir+hindeimbi+ ai ahei hohoan+monambo yang+ri+ ng+ri+ God+mbo fifir+nd+ihori+. Hoaf+ ro hoaf+yef+ ar+hund+ ra nindou ranahambo h+h+nd+ hohoan+mo-ane asei, nga God ai yif+ri+yu haya nindou Krai+mbo an+hondümb+ar+ihori+ ranaheimbo aboedambo-nd+heandür+mboyah+, meho. ²² Hoaf+ ranahambo an+hond+ane yahomböhünda Suda ai hepün+feimb+ moatükun+ ran+imboanemo hoeind+hu ehomo, nga asu Grik ai fifir+fe hohoan+mo ran+imboanemo yifirayomo. ²³ Nga sihef+imbo ana Sisas Krai n+m+ keimbi kar+hendeimbi-fih+ yif+mayu ranahamboane ro bokar+hehu ar+hundi+. Ran+ hoaf+ ranane Suda-yomond+ hohoan+mo ranahambo mam+karapur+ arand+. Asu Grik ana ndan+ hoaf+ ndanahamboya ran+moatükun+ ana h+h+nd+ hohoan+mo-ane yahomo houmbo hohoan+mo-yomondühanemo. ²⁴ Nga asu sih+aneft+, Sudahünd+anei asu Grik+hünd+anei mun+guambo sihef+imbo God ai mborai mehumun+ ra h+mbor+yeifembü sihef+imbo ana Krai ai God+nd+ ng+n+nd+ moatükun+yu haya, asu ahand+ ndofe hohoan+mo-ani. ²⁵ God ai h+h+nd+ hohoan+mombayu-mbonana, ahand+ hohoan+mo ra nindou-yei ndofe hohoan+mo ngasünde. Asu God ai kehur+mbeyu-mbonana, ahand+ kehuri ra nindou-yei ng+n+nd+ ngasünde.

²⁶ Wandaf+ mam+, se ndand+hi hohoan+mondei sapo horombo siheimbo God ai hoaf+mayundüra ahand+ nindou tükümehind+ ran+mbo. Sihei mbusümo nindou af+nd+ ai hif+n+nd+ hohoan+mo fifir+hindeimbi-yeipoan+. Nindou af+nd+ ai ng+n+nd+yeipoan+. Nindou af+nd+ ai adükar+ ndür+imbi-yeipoan+. ²⁷ Nga asu hif+ ndan+hündambo nindou ai hohoan+moyeihi+ h+h+nd+ hohoan+moyeimb+anei masei ranaheimbo God ai moan+ hohoan+moyu haya masemündündür+ ndor+hi hohoan+moyei-r+hündeimbi+ nindou aheimbo amoan+ngambo-fendür+mbo-hünda. Asu hif+ ndan+hündambo nindou ai ra ng+n+nd+koate-yeimb+ane masei ranaheimbo

God ai hohoan+moyu haya masemündündürü nindou ng+nindü hifandü rihündeimbi aheimbo amoan+ngambo-fendür+mbohünda. ²⁸ Raniyu asu ai hifi ndan+hü ndürikoate-yoweimbi moatükunü ranüyo, asu nindou ai ranümoatükunü ana moanane seihü yiboaruko-marihindü ra God ai masemüdü nindou ai aboedi hamind-ane masei ranahambo hifnambo-fembohünda. ²⁹ Rani-mayowamboane nindou mamü ai ngüri Godindü himboahü ahandühoarimbo borindu. ³⁰ Nga God ai siheimbo Sisas Kraibabidü hin+ngümarear-anei. God ai ahambo sihefi fifirife hohoanümo, Godindü himboahü mbumundü n+ngü hohoanümo, sürühoeimbi hohoanümo süngufembo hohoanümo, asu aboedambo-femunimbo hohoanümo ranahambo nümündümborirü hin+ngümarirü. ³¹ Ranümoane Godindü hoafi ai hoafiyohü yahoya, “Nindou ai borümoabayu ana, ai Adükarimbo yangüri-animbo borümbiyu-wamboane,” meho.

2

Por ai Sisas yifimayu ranahambo hoafimayu

¹ Wandafü mamü, sapo siheimbo sowana sühühü Godindü-mayo dübohündü hoafi hoafiyahühü ro moai ndorühoeimbi hamindü hoafi nahurai hoafiyahü asu moai hohoanümo ndorüheandeimb-anahü sahehea hoafiyahü. ² Ro se-babidü nimboambo ana rarühe hohoanümoayahüya, ngüri ngorü-moatükunimbo yamundüheandü, nga Sisasimbo asu ai nümü keimbi karühendeimbifihü yifimayu ranahambo yangüri-animbo yamundüheamboyahü, masahü. ³ Ro siheimbo-so nimboahambe hamindü kemündükoate-yahühü hihamindarü kapeihyahü manümoahü. ⁴ Ro yamundüheandühü asu bokari-marüheheandü ra fifirundeimbi nindou-yomondi-mayo fifirife hoafinambo-yopoanü hoafimayahü. Nga ro hoafiyahane Godindü Yifiafandü ng+nindünambo ratüpurümayahü ranai wandü hoafi anühond-ane yaho nafuimeyondüri. ⁵ Sihei anühondümböfe ra se nindou-yei fifirife hohoanümonambo tüküfembo moeisahü, nga Godindü ng+nindünambo-animbo tükümbüfeyo-wamboane.

Godindü ndofe hohoanümo

⁶ Nga nindou ng+nindünambo-yahindeimbi aheimboane ro ndofe hohoanümo hoafi ra hoafiyahandürü arühandüsü, nga ndofe hohoanümo ranana hifi ndan+hündambo-yopoanü asu hifi ndan+hündü bogoriyafemayopoanü. Nga ahei ng+nindü afure arandü. ⁷ Godindü ndofe hohoanümo-ane yamundühe arühandü. Hohoanümo ranana dübo mengoro-ane. God ai mungu-moatükunü nafükoate-yuambeyo ai ranü ndofe hohoanümo ranahambo sihefimbo ai ndürümbü mbümariamboane yahuhaya ahandü hohoanümonambo yangüri hoafiyu masihendü. ⁸ Hifi ndan+hündambo nindou bogori mamü ai-amboanü ndofe hohoanümo ra moai fifireandü. Asu ai fifirümbaru-mbonana ngüri nindou Adükari himboamupuimborandeimbi-mayu ra sowaründümo houmbo nümü keimbi karühendeimbifihü parüwuri, nga wani. ⁹ Nga Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou Godimbo hohoanümo parühorü-rühoeimbi ranaheimbo ai afandü moatükunü düdüboadere masihendü.

Ranümoatükunü ra himboarü ai moai hoeireandü,
himboambe ai moai himborüyo

asu nindou-yafe hohoan+monambo yang+ri moai tüküfeyo,” *Aisaia 64:4*

meho. ¹⁰ Hoafi ra ai dibo menjoroyosi, nga Yifiafi Aboedi rana-handi ratüpur+namboyo God ai rani+moatükun+ ra nafuimemuni. Yifiafi Aboedi ranai ana God+ndi hohoan+mo dibo enjoro amboani kokon-dambo hoeindeamboe. ¹¹ Nindou ngorü ai ng+ri ngoründi hohoan+mo amaro ra fi+ri+ndeandi, nga yifiafi ahandi fiambe amarondo ranai-an+imbo ahandi+hoari fi+ri+ndeamboe. Mare yahuraiane nindou ai moai God hohoan+moayu ra fi+ri+hindi, nga ahandi Yifiafi Aboedi ranane ahandi hohoan+mo ra fi+ri+reamboayo. ¹² Si+ri+ri ana hi+ri ndan+hündambo yifiafi ranana moai sahum+ndefi, nga Yifiafi God ai koamar+hemuni rani+yo masahum+ndefi. Sapo God ai ni+ne-moatükun+ masemun+ ra fi+ri+ferambohünda. ¹³ Ran+imboane si+ri+ri ng+ri hoafi+ndefühi nindou-yafe hohoan+mo hoafi+nambo yamund+hündi, nga Yifiafi Aboedi+ndi yamund+fe hoafi ranan+imbo nindou God+ndi Yifiafi ahei fiambe ni+mar+ndüreimbi ranahaimbo God+ndi moatükun+ fi+ri+fe hoafi+imboane.

¹⁴ Nga nindou Yifiafi ahandi fiambe ni+mar+koate-yondoweimbi ranai ng+ri God+ndi Yifiafi sai-randeimbi moatükun+ ra ndemüdu. Nindou aiana rani+moatükun+ ra ng+ri ndonde fi+ri+ndeandi. Nga ahambo hi+h+ndi hohoan+mo nahuraind+imboe. Nga Yifiafi+ndi wari+süngu yang+ri-an+imbo nindou ai rani+moatükun+ yi+bobondeandühi fi+ri+ndeambui. ¹⁵ Nindou düdi ai Yifiafi Aboedi ra ahandi fiambe amarondo ana, ai mu+guambo moatükun+ yi+bobondeambui, nga asu nindou ngorü ai ng+ri ahandi hohoan+mo yi+bobondeandi. ¹⁶ God+ndi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou düdi Adükari+ndi hohoan+mo fi+ri+reamboayo-a? Nindou d+idai ahambo yamund+mandira?” Nga si+hefi+imbo ana awi Kraisi+ndi hohoan+mo ra ngusüfoambe ni+mar+mun+imboane.

3

Kraisi+ndi nendiyafe ratüpur+iyu-randeimbi ana God+ndi ratüpur+iyu-randeimbani

¹ Wandafi mam+ni, horombo ana ro ng+ri si+heimbo Yifiafi Aboedi ni+mar+ndüreimbi+imbo hoafiyahandüri ari+handi nou hoafiyahandüri. Ro nindou ai hi+ri ndan+hündambo hohoan+moyeimbi asu ni+moak+dibou nahurai si+heimbo hoafi+mehandüri. ² Awi ro si+heimbo kehuri sesi safiyo moan+gui-mar+handüri, nga ni+imboe sapo se moai ng+ri+ndi sesi sesi+imbo tüküyahindi hapondan+ amboani. ³ Nga hapondan+ ana awi se nindou hi+ri ndan+hünda an+imboei nahurai-anei. Wandafi ngorümbo moaruwaimbofi hohoan+mo asu si+hehoari simbor+ hoafi ranana awi si+he mbusümo yangoromboane. Hohoan+mo ranana nindou hi+ri ndan+hündambo hohoan+mo asu wam+ndafi hohoan+mo ranane hi+fandar+hündi. ⁴ Nindou mam+ni ai hoafiyuhüya, “Roana Por+ndi sünguehandi.” Asu ngorü ai hoafiyuhüya, “Roana Aporosi+ndi sünguehandi.” Rani hohoan+mo se hohoan+moaye ranana nindou hi+ri ndan+hündamboyafe hohoan+mo-ane hohoan+moaye.

⁵ Se ranahambo ndond+hi hohoan+mondei. Aporos ra nindou düdia? Asu ro Por nda ro d+id+yaha? Roana moan+ni God+ndi ratüpur+imbo yang+ri nindou-anehi. God ai yi+hoefimbo ratüpur+ni masemun-ane

asu y^hoefi ratüpurü rani-sünguyei se Sisas Krais+ambo an+hondumbo-mar+horü. ⁶ Ro nümbürü mamü ranambe hoari hifi-kamar+heandi. Asu Aporos ai woh+mar+hendi. Nga asu Ape God aiyu rani-moatükunü ranahambo bot+mareanda adükari tüküme Feyo. ⁷ Ran+amboane nindou ai nⁿi manj+riyo hifi-karareand-ane asu wohar+hendi ranai ana ndür+mbiyupoanü, nga wanü. Nga sapo God ai rani-moatükunü ranahambo bot+reandanü tüke Feyo ranai yangir-ani ndür+mbi ham+ndayu. ⁸ Nga nindou düdi manj+ri hifikare asu nindou düdi woh+ri+hai arandi ranü yimbu ai moanü simogodü nindou-anafanü. Nga nindou ranahafan+ambo God ai ahand+hoar-an+ambo sünguna nⁿe ratüpurü ai ratüpurüme fanü takinü dagapir+mbui. ⁹ Roana mam+boyaho hohoa God+ndi ratüpurü ratüpurayehi, nga seana God+ndi nümbürü, asu worü nahurai-anei.

God+ndi ratüpurüyei-r+hündeimb ai worü wor+mboru-rundeimbü nahurai-anei

¹⁰ God+ndi moanü hipoambofe-namboyahi ro nindou aboedü wor+mborandei+mbi nou tükümeheandi. Ranüyahü asu ro kambohoanü boatei ng+n+ndi mafeburaheandi. Ranüyo asu nindou ngorü ai kambohoanü ranüwamü worü mafondeandi. Nga nindou mamamü düdi wor+amboarandi ranai moanü ndonde hoeindeandühü worü ra wor+mbondandü. ¹¹ God ai mbusümo kambohoanü hondü ng+n+ndi mafondirü ra Sisas Krais-ani, nga asu kambohoanü ngirü asükai nindou ai yahurai fondeandi. ¹² Nindou bidifirü ai gor, sirfa, nⁿmoei kakü af+ndi fihü koar+hefembo ran+ambo ranüwamü wor+ambo-ndühümboyei. Nga asu nindou bidifirü ai nⁿimü, wohü asu ahur+ndambo nⁿim+ndi ranünambo wor+ambo-ndühümboyei. ¹³ Ranan+ambo nindou ai nⁿe-moatükunü nüngunahuraiyo ratüpurüyei h+n+ng+mar+hindü ra Krais tüküfi simboanü weindahü tükünd+femboe. Asu ranü si weindahü tüküfe simboan-an+ambo God ai hai nahurai ahei ratüpurü ra rande hoeinde-andür+mbui. Ranan+ambo ai nahanüyo aboedü safayo ranahambo hoeindeambui. ¹⁴ Asu nindou ai kambohoanü ranüwamü wor+ambo-r+hündanü asu worü ahei ranai hai tikirükoate-ayo ana, nindou ranai takinü ndahümündimboyei. ¹⁵ Nga asu nindou ahei ratüpurümayei ra hai tikirarandi ana, asu ai ranahandi takinü ngirü ndahümündi. Nga asu aheiharü ana haiambeah+ndi hürar+hehindü nouehindü ana, aboedambo-ndahimboyei.

Sihirü God+ndi wor-ane fi

¹⁶ Se fifir+hindai, seana God+ndi wor-anei, nga asu ranane God+ndi Yifiafi ranai sihei mbusümo amaro. ¹⁷ Nga asu nindou düdi ai God+ndi worü ra moaruwaimbo-areandi ana, asu simborü God ai nindou ranahambo moaruwaimbo-ndirümbui. God+ndi worü ana ahandü yangir-ane asu seana ahandü wor-anei.

Sihirü ngirü nindoumbo adükar-anei mbise fi

¹⁸ Se sihei fimbo tikai hoaf+ndeimboyei. Sihei mbusümo nindou mamü ai hifi ndan+hündambo hohoanümo süngurandühü yare hohoan+moyuhüya, "Roana fifir+heandeimb-anahü," ehu ana, nindou ranai awi nindou-yei h+amboahü h+h+ndi hohoan+moyu-randeimbü nahurai tükümb+fi-yuwamboane. Ranan+ambo asu ai God+ndi hohoanümoambe fifreandeimbü nindou hondü tükünd+fimmbui. ¹⁹ Hifi ndan+hündambo aboedü fifirüfe ranana God+ndi h+amboahü h+h+ndi hohoanümo nahurai-ane. God+ndi hoafi yare hoafiyowohü yahoya,

“Fifirundeimbî nindou ai wosîhoaforî hoafiyomo arundi,
 nga God ai ahamundi hohoanîmo moaruwaimbo-ndeapurîmbui,” *Job*
 5:13

meho. ²⁰ Nga Godîndî hoafî asükai yare hoafiyowohü yahoya,
 “Adükari ai fifireamboani fifirundeimbî nindou-yomondi hohoanîmo
 ranana
 nîmîndî aboedi fifirîfekoate-ane,” *Buk Song 94:11*
 meho.

²¹⁻²² Se ngîrî ngorü nindou ranîmbo borîndei, nga Por, Aporos asu
 Pita munguambo ra siheimbo fehefembo awi sihei-anemo. Yîni, nga
 munguambo moatükunî siheimbo fehefembo sihei-ane. Hîfî, yangîrî nînggo,
 yîfî, hapondan-ane asu süngunamboane mungu-moatükunî ra sihei-ane.
²³ Asu se Kraisînd-anei asu Krais ai Godînd-ani.

4

*Adükari ai ahandîhoar-ani ahandî ratüpurîyomo-rundeimbî ahamumbo
 fifireapurî arandi*

¹ Se yihoefimbo rahurai hohoanîmondei: Ai Kraisîndî ratüpurîmbo
 nindou-anemo. Ai Godîndî hoafî dîbo megoro ranahandî hîfandîru-
 rundeimb-anemo. ² Nga nindou hîfandîmboayu ahandî ratüpurîmbo
 hohoanîmo ana ndahurai-ane. Ai nîne ratüpurî hîfandîmboayu ana,
 ai ndore aboedi hîfandî-mbîrandamboane. ³ Se-anei asu nindou
 hîfîhündî hohoanîmo süngurîhindeimbî ai wandî hohoanîmo ranahambo
 yîboboareandî ana, ra moanane asahî, nga asu ro moai wandîhoarî
 rarîhe yîboborîhe rîhandî. ⁴ Ro moai nîni-moatükunî moaruwai ra-
 marîheandî ra hohoanîmoyahî, nga asu ngîrî ro wandîhoarî randîhe
 hoafîndahühîya, “Roana nindou mbumundî hamînd-anahî mbîsahî, nga
 wani.” Wandî ratüpurî yîbobofe ra Adükari yangîrî-anîmbo randeam-
 bui. ⁵ Ranîmboane asu rani si ra awi tüküfekoate-yoambe ana, se nin-
 dou ngoründî hohoanîmo yîbobofendürîpoani, nga Adükar-anîmbo kusü
 simboani yîbobondearîmbui. Ai-anîmbo mungu-moatükunî dîbo engoro
 ra ndemündü si nînggoanî dîgembui. Rananîmbo asu ai munguambo
 nindou-yafe ngusüfoambe hohoanîmo ra weindahîndeambui. Ranî-
 simboani anîmbo God ai nindou mamamî ahei hohoanîmo ranahambo
 aboed-ane mbüsümbui.

⁶ Wandafî mamî, ro siheimbo farîhefe-ndürîmbo hohoanîmoyahüh-
 anahî asu Aporos-dîbo yihoehî fimbo mungu hoafî ranahambo hoafayahî.
 Se yihoehîmbo hohoanîmo-ndühîmunüh-anîmbo asu mbumundî
 hohoanîmo rani yangîrî süngundîhindî hoafî mamî hoafîmayo nou
 “Godîndî bukambe hoafîmayo ra wudîpoapondîhi süngundîhündî,” meho.
 Ranîmboane asu se nindou ngorümbo hîhîfî-hîhîfîndeihi asu ngorümbo
 moaruwaimbo-ndîhorîmboyei. ⁷ Wandafî mamî, moai nindou ngorü
 sîhambo ngoründî hîmboahü adükarîmbore hîni-ngîreandürî. Asu se nîni-
 moatükunî Godîndî-mayo semîndîkoate-mayeia? Asu se Godîndî-mayo
 yangîrî nîne-moatükunî asahümündî ana, asu nîmboe se rani-moatükunî
 ra siheihoarî nîmîndîhanefî sei hei siheihoarîmbo borayeia?

⁸ Se rarîhi hohoanîmoyeihî seiya, “Roana ndeara munguambo
 moatükunî nafîrîhumî-ndefomboanefî. Roana Godîndî-mayo aboedi-
 moatükunî sahumîndefî hohu afîndeimbanefî. Roana ndeara adükari
 bogorîmboyahu tüküyahumboanefî,” maseisi, nga roana adükari

bogor+koate-anefti. Seana an+hondumbo adukari bogor+mbondahi n+boadei an+mba asu ro se-babidi bogor+mbondahu n+mbaofomboanesi. ⁹ Ro rarithe hohoan+moayah, Kraisi+ndi hoafi sahum+ndefi hefi-r+hundeimbi y+hoefimbo ana God ai hifini hondu hini+ngimareamuni. Roana kotambe papi+hoafiyomuni mburimbo hifokoeffemuna sunambeahindi nendi asu nindou-yei h+mbaohu yifimbo nahurai-anefti. ¹⁰ Kraisi+mba farihfembohunda ro hihindi hohoan+moyefeimbi nahurai-anefti, nga se rarihi hohoan+moyeihiya, "Ro Kraisi+ndi hohoan+mo fifir+hundeimbi nindou hondu tukuyahumboanefti," maseisi. Roana ngin+ndiyefipoani, nga seana ngin+ndi saf-anei. Seana nindou ndur+mbanei, nga roana nindou y+hoefimbo moaruwaimbo-r+himuneimb-anefti. ¹¹ Horombo piyo haya ho-hombo hapondani amboani ro wembomboyefuhi am+ndasumo kikire yapari+marihemuni. Asu hoeari amboani won+mbi moaruwai maguduhundi. Ai y+hoefimbo wari momondifekoate pakari+hamuni marundi. Ro moai aboedi ndori+hu n+marefi. ¹² Roana y+hoefi wari+nambo ratupuri ra tiri+rifoyefi marihundi. Ai y+hoefimbo tiri+foefe hoafi+r+himunanani asu roana aheimbo simbori aboedi hoafi+mehunduri. Ai y+hoefimbo moaruwaimbo-r+himunanani asu moanane sefuh+ ngin+ndi man+mbaofefi. ¹³ Ai y+hoefimbo amongoni hoafiyahumunanani asu ro simbori aheimbo hoafenduhi hoafiyahunduri marihundi. Roana munquambo nindou-yei h+mbaohu yafisuhumi nahurai-ayefi. Ro horombo piyefi hohu dudubudeimbi nahurai-ayefi.

Korin+hundi ai Por+ndi hohoan+mo ra sungumbi+r+hind-amboane

¹⁴ Se amoan+ngi+mbeyeiya saheheambo-yahipoani ro pas nda suru paparihandi. Nga siheimbo didi+boadondihearu samboanahi se wandi ngusufoahundi n+mor+ nou suru nda paparihandi. ¹⁵ Kraisi+ndi hohoan+mo sungumbo siheimbo 10,000 nindou hifand+yondur+mba an+mbaofefi, nga afindi hamindi yahurai boagireimbi+yeipoani, nga wani. Ro God+ndi hoafi aboedi ra hoafimeha h+mbori+yei mburihu Kraisi-babidi an+mbaofefi rani-sungumbo ro mam-anahi sihei ape nahurai-ayahi. ¹⁶ Rani+mbaofefi ro siheimbo huti hoafayahanduri wandi-mayo hohoan+mo nda sahumundi mburihu rani-sungu mbi+hahabudia saheheambo. ¹⁷ Rani-sungumboanahi haponda ro siheimbo sowana Timoti koamari+hehina asufu. Aiana Adukari+mba sungunambo wandi ngusufoahundi n+mor+ nahurai aboedi ratupuri+yu-randeimb-ani. Ai-an+mba ro Kraisi+ndi simbori hohoan+mo sunguri+hi asu ahandi nendi munquambo hifihu yamundi+he arihandi ra siheimbo asukai hohoan+mo bot+ndearumbi.

¹⁸ Awi bidifiri aiana wamboya aiana ngiri y+hoefimbo sowana dufu sei hehimboanei asu ai ahei fimbo bori+yei wakiri+hi arihundi. ¹⁹ Nga asu God ai yifirayu ana, ro siheimbo sowana nimai tukundaheamboyah. Asu ranan+mba nindou ahei fimbo bori+yeimbi+yei ngin+ndi ra ro turuboadi+he fifir+ndi-heamboyah. Nga ahei hoafi ranana moanane. ²⁰ God ai ngin+ndi hifandarandi ranana hoafi yangiri+yopoani, nga wani. Nga ngin+ndi moatukuni saf-ane. ²¹ Nga se nini hohoan+momboyei hohoan+moayeia? Asu se sihei hohoan+mo ra didi+boadofekoate-yeiyani ro nini+har+ semindi hefembo siheimbo didi+boado-fenduri+mba hohoan+moayeia? Asu se sihei hohoan+mo ra didi+boado-ndihindani ro siheimbo h+mbaofefi hoafenduh+ hipoambofe hohoan+mo semindi hefembo siheimbo sowana sifombo rani+mboyei hohoan+moayeia?

5

Nimorehi sisihimo hohoanimo Korin ngoafihü engoro

¹ Sihei mbusümo ana nimorehi sisihimo hohoanimo hoafi ranane yangori wakareandi. Rani-moatükuni ra moai nindou Godindi hoafi süngufekoate ana rarihi rihündi. Nindou mamai ai afindandi nimorehi hüramündü marandi hoafi nahurai himborimayah! ² Asu awi se sihei fimboanei borayei. Nga awi se afindi hohoanimondeih! aranindei. Asu sapo nindou düdi ai sihei mbusümo moaruwai rani hohoanimomayu ranahambo siheiambeahindi hündihorimindei himboranambo-ndihori. ³ Roana wandi fi-ane angunayahi, nga wandi hohoanimo ana se-babidimboane engoro. Shefi Adükari Sisas Kraisindi ndürinambo ro sapo nindou sihei mbusümo moaruwai hohoanimomayu ranahambo papirihinühi tñirifo asahando mamai ranihü se-babidimbo nimboambo hoeirheambo nou. ⁴ Awi se mamai fandihindan-animbo asu ro hohoanimonambo se babidi fandihundan sihefi Adükari Sisasindi nginindi ranambo ai akimi sihiri-babidi nüngumbui. ⁵ Rananimbo asu se nindou ranahambo Satanindi warihündihori ahandi moaruwai hohoanimo rani-sünguna ahandi fi ranai moaruwaimbo-ndifimbuisi, nga yifiafi ranai Adükarindi si tükufe simboani aboedambo-mbifeyowamboane.

Korin ai nindou moaruwai ranahambo yhirimbiri-horamboane

⁶ Awi se borayei habudi ranana aboedi hamindi hohoanimoyopoani! Se fifirihindi hoafi nda, “yis akidou praua ambe parefeyo ana, bret muñguambo ra fufudigondimboe.” ⁷ Ranimbo-hündambo-animbo asu se moaruwai hohoanimo yis wamindafi nahurai ra fifirindihümündi pindihindan-animbo asu se bret simbori nou aboedi hamindi tükündahimboyei. Sapo aboedambo-femunimbo sipsip nimori Kraisi ra hifokoarüwuri shawurimboanemo asu shefi God aboedambo-femunimbo sesesimbo si tükumefeyo. ⁸ Ranimbo-hündambo-animbo sihiri rani aboedambofembo si ranahambo hihifi-hihifimbohündambo didiboado-ndihumboane. Sihiri moaruwai hohoanimo raguanambo-ndihumboane Suda ai yis wamindafi pimarihindi nou. Sihiri yisikoate bret nahurai tükündahumboyefi sapo ra ai anihondumbo hoafimbo asu didiboadofe ratüpurimbo nou-ane.

⁹ Horombo ro pas sürü papirihiri koaricheheandühi sahiya, “Se nindou nimorehi sisihimoyei-rihündeimbi babidi fiyimbu-ndeimboyei,” masahandüri. ¹⁰ Nindou muñguambo hifi ndanihünda ai nimorehi sisihimoyomo-rundeimbi, hohoaniri-hindeimbi, hümbuhüniyei-rihündeimbi asu tikai godimbo hohoanimoyei-rihündeimbi, ranaheimbo muñguambo hinngife-ndürimboyopoani hoafimayah, nga wani. Asu se nindou hifi ndanihündambo rahurai hinngifendürimbo hohoanimondeih! ana, hifi ndan-amboani hinngindihindi. ¹¹ Nga roana ranahandambo nimindi hoafi sürü papirihandühi hoafimayah! ana, ndani hoafi ndanahamboyahi hoafimayah! Nindou mamai ranahambo se anihondümbore-randeimbi wandafi sahündoweimbi ai nimorehi sisihimoyu arand-ane, hohoanire arand-ane, tikai godimbo hohoanimoyu arand-ane, tirifoefe hoafiyu arand-ane, asu bia sümündi haya mamikari hohoanimoyu arand-ane, se ai-babidi fiyimbu-ndeimboyei. Nga ai-babidi nimari sesi sesimbo amboani kapeihiyahi yowani masahi. ¹² Ai nüngunahuraiyo rani hohoanimo rana? Nindou düdi ai Godindi nindou-yei

mbusümo niŋgokoate hiŋboranɪ amaru ranahandi hohoanɪmo yɪbobofe ra wandɪ ratüpurɪmbaiyo? Ai ra wanɪ. Nga nindou didiyei sihei mbusümo aniboadei ranahei hohoanɪmo yɪbobombɪrihi-ndamboane. ¹³ Nindou hiŋboranɪ amarei ahei hohoanɪmo ana God ai yangɪr-anɪmbo yɪbobondea-ndurɪmbui. Nga Godɪndɪ hoafɪ hoafiyohü yahoya, "Se-ana nindou moaruwai sihei mbusümo anüŋgu ranahambo yɪhrɪndɪhorɪ," meho.

6

Kraisɪndɪ nindou ana wandafɪ ŋgorümbö anihondümböfe-koateyeimbi-yei hiŋboahü papɪ-hoafiyupoanɪ

¹ Asu Kraisndɪ nindou seambeahɪndɪ mamɪ ahambo hoafɪ engoro ana, nindou ranai ŋɪrɪ Godɪndɪ nindou seambeahɪndɪ fükakɪboendürɪ haya ŋu nindou Godɪmbo fɪfɪrɪfekoate-ayeɪ ahei hiŋboahü hoafɪ ahandɪ ra didiboadondeandɪ. ² Godɪndɪ nindou sihrɪ süngunambo nindou hɪfɪ ndanɪhü-ndamboyeɪ hohoanɪmo yɪbobofendürɪmboayefɪ ranahambo awi se moai fɪfɪrɪhindɪyo? Anihond-ane, sapo se nindou hɪfɪ ndanɪhündambo ahei hohoanɪmo yɪbobofembomayeɪ ana, moanɪ akɪdou hoafɪ yahurai tüküfeyoanɪ nɪmboe asu ra yɪbobofehü fɪfɪrɪfekoate-mayeia? ³ Asu sünambeahɪndɪ nendɪ-yomondɪ hohoanɪmo sünguna sihrɪ yɪbobofemboayefɪ ra awi se moai fɪfɪrɪhindɪyo? Asu ra adükarane, nga ranɪmbo-hündambo anɪmbo haponda ndarihu nɪmboefambe akɪdou ndahurai moatükunɪ ra yɪbobondɪhumboane. ⁴ Asu akɪdou yahurai moatükunɪ tükündɪfeyoanɪ nindou Godɪndɪ hoafɪ süngufekoate-mayeɪ aheimbo sowana hoafɪ ra nɪmboe sahümündi aheia? ⁵ Seana amoanɪŋgɪkoate-aneɪ, nga anihond-ane nda, sihei mbusümo sihei wandafɪ mamɪ ai fɪfɪreandeimbi mbanüŋgu nɪniyafanɪ Kristen apodoho ranai sɪmborɪ hoafiyafandanɪ didiboado-fepɪrɪmbohünda. ⁶ Asu ŋgorü Kristen ai ŋgorümbö papɪ-hoafɪmbo nindou Godɪndɪ hoafɪ süngufekoate-mayeɪ aheimbo sowana nindou ranai ahandɪ hoafɪ ra didiboado-fembohünda humarandɪ. ⁷ Se sihei wandafɪ ŋgorü ranahambo papɪ-hoafɪrɪhorühɪ sɪmborɪ hoafɪyeɪ arɪhündɪ ranana awi Kraisɪndɪ hohoanɪmo ana muŋguna hɪfɪna hanimboaneɪ. Asu se nɪmboe aheimbo hiŋboarɪ yangɪrɪ hɪfandɪyondüra siheimbo moaruwaimbo-fendürɪkoate-mayeia? Asu se nɪmboe aheimbo hiŋboarɪ yangɪrɪ hɪfandɪyondüranɪ sihei-mayo napo hümbuhünɪkoate-mayeia? ⁸ Nga asu siheihoari-yeɪ sɪmborɪ hümbuhünɪyeihɪ sɪmborɪ moaruwaimbo-firɪmayeɪ, nga sihei Kristen wandaf-aneɪ.

⁹⁻¹⁰ Anihondane, nga se ra fɪfɪrɪhindai, nindou moaruwai hamɪndayeɪ ranai ana ŋɪrɪ God ŋɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ranambe ŋgei. Nindou didiyeɪ ai nɪmorehɪ sisihɪmo hohoanɪmoyeɪ, sanendɪ kabomombo didɪbafɪyeɪ, nɪmorehɪ nindowenihümbɪ sɪmborɪ himɪndiyeɪ, asu nindowenihɪ bogo fɪyimbu sɪmborɪ moaruwai hohoanɪmoyomo, hümbuhünɪyeɪ, nindou ŋgoründɪ napo hohoanɪrɪhi, bia sɪmɪndei hehi moaruwai mamɪkarɪ hohoanɪmoyeɪ, nindou ŋgorümbö tɪrɪfoefe hoafɪyeɪ asu nindou ŋgoründɪ-mayo napo fufurɪhümündi rarao-rɪhindeimbi nindou God ŋɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ranambe ŋɪrɪ ŋgei. ¹¹ Horombo ana nindou bɪdfɪrɪ se yahurai manɪmboeɪ-aneɪ. Nga Adükarɪ Sisas Krais asu Yifafɪ Aboedɪ ai sihei moaruwai hohoanɪmo ra popoai-marɪheneandüra haponda se Godɪndɪ yangɪr-aneɪ asu ahandɪ hiŋboahü mbumund-aneɪ.

Sihēfi fi ana Godindī sūrūhoeimbi ratūpurimboane

¹² Nindou mamī ai hoafīnduhūya, “Roana moanī ro hohoanīmomayahi sūngu nīnī-moatūkuniyo refemboayahī ra randīheamboyahi,” mbūsūmbui. Yinī, ŋga refeana randowamboayahī, ŋga muŋgu-moatūkuni se refemboayahī ranana sihambo aboedī yanggīryopoanī. Yinī ranī-moatūkuni ra, ro hoafīndahūhīya, “Ro nīnī-moatūkuni refemboayahī ra randīheamboyahi, ŋga asu ro ŋgīrī nīne-moatūkuni wambo hīfandīndandīrī,” asahi. ¹³ Nindou ŋgorū ai afīndī sesimbo hohoanīmondūhūya, “Sesī ana bodombo-hūndamboane, asu bodo ana sesimbo-hūndamboane,” ehu. Yinīsī, ŋga asu ranī-moatūkuni ana God ai bīdīfirānambo si tūkūndīfeyoanī yībobō moendī-ndeapīrīmbui. Nindou ranahandī fi ranana nīmōrehī sisīhīmo hohoanīmo fi-yopoanī, ŋga Adūkarīmbo ratūpurīmbo fi yanggīr-ane. Asu Adūkarī ai fi ranahambo ratūpurīyuhū wudīpoapore arandī. ¹⁴ God ai Adūkarīmbo yīfīhūndī botīmārīrī ranīmbo-hūndambo-anīmbo asu sihefīmbo amboanī ahandī ŋgīnīndīnambo mare yahurai botīndeamunīmbui.

¹⁵ Se fīfīrīhindai, sapo sihei fi ranana Kraisinīdī fi bīdīfirī kameihane? Asu ro Kraisinīdī fi ra ndahamīndī hehea nīmōrehīmbo dībo ho hohoanīmo ranambe ŋga madīheheyo? Ngīrīndo ranana! ¹⁶ Nindou ahandī fi ra semūndū haya hu nīmōrehīmbo dībomborandūhī ahandī fi ra nīmōrehī ranahandī fihī parareandī ra awi se fīfīrīfekoate wamboyei? Hoafī mamī ranai Bukambe yare hoafīyowohū yahoya “Nindou yimbu ahafe fi ranai mamī nahurai tūkūndīfemboe,” meho. ¹⁷ Ŋga ranīmboane nindou dūdi ai ahandī fi ra Adūkarīndī fihī parareandī ana, Adūkarīndī hohoanīmoambe mam-anafanī. ¹⁸ Nīmōrehī sisīhīmo hohoanīmo ra se refepoanī. Nindou ranai amurī moaruwai hohoanīmoayu ranana ahandī fi ranīfihī pareandūhīyupoanī, ŋga nīmōrehī sisīhīmoayu ranana ahandīhoarī ahandī fi ra moaruwaimbo-reandūhani. ¹⁹⁻²⁰ Sihei fi ra Yīfīafī Aboedīndī wor-ayo ra awi se moai fīfīrīhindīyo? Sapo God ai Yīfīafī Aboedī masagadūrī sihei fiambe amarondūrī. Sihei fi ana sihei yanggīryopoanī, ŋga Godīnd-ane, sapo ai siheimbo kaki adūkarīnambo nahurai pemīmayundūrī. Ranīmbo-hūndambo-anīmbo sihei fi ranīmbo nīne-moatūkuni refembo Godīmbo ahīnīndei.

7

Nīmōrehī semīndī hohoanīmo hoafī

¹ Haponda ro pasambe hoafī sūrū papīmārīhandī ranahambo dīdīboadondīhe wataporīmbo-ndīhandūrī samboanahī. Nindou mamī ai nīmōrehī semīndīkoate-ayu ana, ra aboedī saf-anesī. ² Ŋga sihei mbūsūmo nīmōrehī sisīhīmo asu nindowenihī bīrabīrī hohoanīmo adūkarī ŋgoro ranīmbo-hūndambo-anīmbo, mamamī nindowenihī ai nīmōrehūmbī yanggīrīmbyomo-ndamboane. Asu nīmōrehī mamamī ai amboanī nindowenihūmbī yanggīrīmbyei-amboane. ³ Nindowenihī ahandī fi ranana ahandī nīmōrehī ranahandī fi-ane, ŋga ranīmbo-hūndambo-anīmbo nindowenihī ai ahandī fi ra kīkīhemīndīpoanī. Mare yahurai saf-ane nīmōrehīndī fi amboanī ahandī nindowenihī ranahand-ane, ŋga ranīmbo-hūndambo-anīmbo nīmōrehī ranai-amboanī ahandī fi ra kīkīhemīndīpoanī. ⁴ Nīmōrehī aiana ahandī fi ra ahandīhoarī hīfandamboyoanī, ŋga wanī. Ahandī nindowenihī

ai-ani hifandamboayu. Mare yahurai-ani nindowenihî ai-amboani ahandî fi ra ahandîhoari hifandamboypoani, nga ahandî nîmorehî ai-ane hifandamboayo. ⁵ Se nîmorehühî asu anamîndühîndafine hena, sîhafehoari sîhafe fi ra sîmbori dîbokorüri-ndamboyafe. Yîni, asu se sîhafehoari fi ranahambo bodîfohü kîkîhemîndî mburümo Godîmbo dîdîbafi-fembohünda hoafi firandife mburîna, sîhafe fi ra kîkîhîrandife anîmbafe ana, i ra aboed-ane. Nga asu sîhafe fi ra süngunambo mamambe-ndîneandî. Nga asu se sîhafe fi ra ndofe hifandîkoate-ndafeani asu Satan ai sîhafembo rande hoeindeapîrîmbui. ⁶ Ndanî hoafi ndanana moai ro sîheimbo randîhindî sahi, nga sîheimbo fehefembo se yifirayeî ana, randîhindî asahi. ⁷ Nüngurühî ana nindou munguambo ro nou anamîndühîfe asu nîmorehühîfekoate nîboadeî asahi, nga munguambo mamami God ai rani-poani rani-poani ngîni-ndî yimbumareand-ane. Raniyo nindou ngorü ai ngorü-poani-ngo moatükunî semündü nindou ngorü ai ngorü-poani-ngo semündü marandî.

⁸ Haponda yihoari-ri hoari-ri asu kai aheimbo hoafayahandüri: Ro raweheadî nou se-amboani moani rarihi anîmboei hei ana, aboed-ane. ⁹ Nga asu se sîhei hohoanîmo ra ndofe hohoanîmokoate fi sîhei ra mamîkar-arîhündî ana, awi se nîmorehühî asu anamîndühîndahindî. Se rawehindî ranana aboedî saf-ane. Se refekoate-ayeî ana, sîhei hohoanîmo ranai moaruwai ratûpurî hohoanîmo ranîngo ngusüfo botîndearümböe. ¹⁰ Nîmorehî nindowenihühî-yeimbi aheimboane ndanî hoafi nda randîhindî asahi ranana wandî hoafiyopoani, nga wanî. Ranana Adûkarîndî hoafi-ane. Hoafi ra yahurai-ane: Nîmorehî ai ahandî nindowenihî ranahambo yowanî hîni-ngînderîmböe. ¹¹ Nîmorehî ai randîfeyowohü ana, ai moani nindowenihîkoate ni-ngombondowohü asu ahandî nindowenihî ra sowana hîhîrîfe hambondowohü. Asu nindowenihî ai ahandî nîmorehî ranahambo moei mbüsühî koandîhembui, nga yowanî.

¹² Nga nindou amurî ranaheimbo ana, royahi wandî hohoanîmonambo yangîri rarihe hoafîmayahi, nga Adûkarîndî hoafiyopoani. Nindou anîhondümbö-reandeimbi mamî ai nîmorehümböayu ana, asu nîmorehî ranai Godîmbo anîhondümböfe-koateayo ranai nindowenihî rani-dîbo ni-ngombo hohoanîmondoani ana, asu nindowenihî ranai ahambo moei mbüsühî hîni-ngîndeambui, nga yowanî. ¹³ Asu mare anîhondümbö-reandeimbi nîmorehî ai Godîmbo anîhondümböfi-koate nindou serîmîndoani, nindowenihî ranai nîmorehî rani-dîbo ni-ngombo hohoanîmoayu ana, asu ahambo moei mbîsowohü hîni-ngînderîmböe, nga yowanî. ¹⁴ Se ranahambo ndondîhi fîfirîndîhindî, nindou düdi Godîmbo anîhondümböfekoate-yumbü, ai ahandî nîmorehî Godîmbo anîhondümbö-reandeimbi-mayondî fihî ahandî fi ra parareandî ana, nindou ranai Godîndî hîmboahü aboed-ani. Asu nîmorehî Godîmbo anîhondümböfekoate-yoweimbi ai ho nindou Godîmbo anîhondümbö-marîri ranahandî fihî ahandî fi ra parareandî ana, asu nîmorehî ranai Godîndî hîmboahü aboed-ane. Asu rani-moatükunî ra wanayo ana, nîmorî ahafe ranai Godîmbo anîhondümböfekoate-yeimbi-yafe nîmorî nahuraindîmböe. Nga hapondani ana ai Godîndî hîmboahü aboed-ane. ¹⁵ Nga asu, nindou ai Godîmbo anîhondümböfekoateyu haya, ahandî anîhondümbö-reandeimbi nîmorehî ra moei yahohefembo hîni-ngîfembo hohoanîmoayu ana, ambesî, nga rambîreandamboane. Nga mare

nimorehi amboa mamî yahurai-ane. Yahurai moatükunî tükündifeyoani ana, nindowenihîyu asu nimorehiyo Kraisimbo anihondumbo-reandeimbi nindou ranai nîne hohoanimo ai hohoanîmomayeî süngu, rambürîhindamboane, nga aheimbo moai nîni-moatükunî kîkîhamîndîndürî. Nga God ai se aboedîfe nîmarîmbohünda hîniñgîmareandür-anei. ¹⁶ Godimbo anihondumbo-rîworeimbi nîmorehi se nüngundo sîhafî nindowenihî ranahambo fandîhaworanî, asu ai-amboanî anihondumbo-reandeimbi tüküfembo fîfîrowandühîyafa? Asu Godimbo anihondumbo-rîworeimbi nindowenihî, se nüngundo sîhafî nîmorehi ranahambo fandîhawandanî, asu ai-amboanî anihondumbo-reandeimbi tüküfembo ra fîfîrowandühîyafa?

God ai sîhefîmbo mborai mehu ranî hohoanîmo süngu nîmboefîmboane

¹⁷ Nga Adükari Sisas ai nindumbo muñguambo nîngomböhünda hohoanîmo yimbumareandürî. Nga nindou ranahambo God ai Krais sowana mborai ehu ana, moanî ai mamî ranî hohoanîmo yangîrî süngundandî. Yahurai hohoanîmo ranîyo ro muñguambo ngofîthü Kraisîndî nendî amarei ranaheimbo rarîhe yamundîhe arîhandî. ¹⁸ Nindou mamî Sudahündî ahambo fi-hoearî karu tîrîhau-reimbiîhündî ahambo God ai Krais sowanambo mborai ehu ana, asu ai ngîrî ranî-moatükunî ra asükai koadürü-koadürü-ndeandühî dîbonapîndeandî. Asükai nindou ai ahandî fi-hoearî ra kefe tîrîhefekoate-yu haya, God ai ahambo Krais sowanambo mborai ehu ana, asu ai ngîrî ahandî fi-hoearî ra kande tîrîndîhendî. ¹⁹ Nindou fi-hoearî kefe tîrîhefe hohoanîmo-ane asu fi-hoearî kefe tîrîhefekoate nînggo hohoanîmo-ane, ranana moanane. Nga Godîndî hoafî süngufe ho ranane ai moanî aboedî mbumündî hondayo. ²⁰ Muñguambo nindou ai nüngu-nahurai nindou-yei nîboadeianî, God ai Krais sowana mborai ehu ana, ranîhü moanî randîhi mbîni-boadei-amboane. ²¹ Awi se moanî ratüpurîyei-rîhündeimbi nîmboeianîyo God ai sîheimbo mborai ehua? Awi moanane, nga aboedambofembo nafî engoro ana, se rasüngundahîndî. ²² Nga asu nindou ranai moanî ratüpurîyurandeimbi nünguanî God ai ahambo Krais sowana mborai ehu ana, nindou ranai Godîndî hîmboahü moanî ratüpurîyo-rakoateyu-randeimb-ani. Mare yahurai-ane nindou düdi moanî ratüpurîyo-rakoate nünguanî, Krais ai ahambo mborai ehu ana, nindou ranai Kraisîndî moanî ratüpurîyurandeimbi nüngumboani. ²³ God ai sîheimbo kakî adükari nambo nahurai masemündür-anei. Nga ranîmbo-hündambo-anîmbo se ngîrî nindouyafe hohoanîmo süngundowandühî moanî ratüpurîyafî-randeimbi nahurîndafî. ²⁴ Wandafî mamî, mamamî se nîne-moatükunî rarîhînda God ai Krais sowana mborai ehu ana, se mamî ranî hohoanîmo yangîr-anîmbo randîhindühî nîmboei.

Hoarîfamborî asu kaisahoabedî ranahei hoafî

²⁵ Yihoarîfî hoarîfî ranaheimbo ro moai Adükariîndî-mayo hoafî sahamîndî heheambo-yahîpoanî, nga moanî wandî hohoanîmonambo yangîr-anahî ro ndarîhe hoafayahî. God ai wambo hîpoambo-reandîrühî anihondumbo-reandîrî haya ahandî ratüpurî masendîrî. ²⁶ Haponda tîñîrîfo afîndî engoro ranîmbohünda nindou ai moanî yahurai-poanîmbo mbînünguwamboane. ²⁷ Se nîmorehümbayafî ana, asu se nîmorehi ranahambo moei mbîsamboyafî. Awi asu se nîmorehi semîndîkoateyafî ana, asu se nîmorehîmbo kokondamboyafî. ²⁸ Nga asu se

n+moreh+ asowand+fi ranana moaruwai hohoan+moyopoani. N+moreh+ yihoar+fi ranai ho nindowenih+ aser+m+ndo ana, ran+moatükun+ ra ai moaruwai hohoan+moyowohü-yopoani. Nga n+moreh+ nindowenih+ ranai n+morehü+ nindowenihü+yahindeimb+ ana, h+fi ndan+hü t+ñ+r+fo af+nd+ ndahümündimboyei, nga ran+mboanah+ yahurai moatükun+ ra s+heimbo sowah+ tükufembo ro moei asahi.

29 Wandafi mami, ro ndahurai-anah+ ndarihe hohoan+moayahi. Adükar+nd+ si ra hapondan+ gedüh+yopoani an+ngo. Awi hapoana hombo nindou n+morehümb+ ai n+moreh+koate anüngu nou yare yahurai mbününguwoamboane. 30 Nindou düdi arani-aran+y+u-randeimb+, ai moani af+nd+ hohoan+mokoateyu-randeimb+ manüngu nahurai-mbiyuwoamboane. Nindou düdi h+h+fi-h+h+fi+y+u-randeimb+ ai nindou h+h+fi-h+h+fi+koateyu-randeimb+ nahurai-mbiyuwoamboane. Nindou düdi napo pem+y+u-randeimb+ ai nindou napokoateyu-randeimb+mayu nahurai-mbiyuwoamboane. 31 Asu nindou h+fi ndan+hündambo ratüpur+ ratüpur+y+ei-r+hündemb+, ai ng+r+ h+fi ndan+hündambo ratüpur+ ranahambo yang+r+ ngusüfo pand+hind+. H+fi haponda ndare an+ngo ra ng+r+ ndande gedüh+ ham+nd+ n+ngo.

32 Se af+nd+ hohoan+moyo wakife ranahamboanah+ ro moei asahi. An+hondumbo-reandeimb+ n+moreh+koate hoar+fi anüngu ana, ai Adükar+nd+ ratüpur+ ranahamboani af+nd+ hohoan+moyu arand+. Adükar+ ai ranahambo h+h+fi-h+h+fi+mbiyuwa yahuhaya. 33 Nga asu n+morehü+h+fi+mb+ nindou ana h+fi ndan+hündambo moatükun+mo af+nd+ hohoan+moyu arand+ n+moreh+ ai ranahambo h+h+fi-h+h+fi+mbeyowa yahuhaya. 34 Ran+mboane asu hohoan+mo ahand+ ranai yimbumboareand+. Nga an+hondumbo-reandeimb+ n+moreh+ nindowenih+koate yihoar+fi-mayo ranai ana hohoan+mo ahand+ ranai Adükar+nd+ ratüpur+ hohoan+mo ran+fi+h+ yang+r+ane apen+ngondo, ai ahand+ fi asu yifiafi ra Adükar+nd+ yang+r+ mb+n+ngowa yahohaya. Nga asu n+moreh+ nindoweniheimb+ ana, ai h+fi ndan+hündambo moatükun+ ranahamboane hohoan+moyo arand+, ahand+ nindowenih+ ranahamboya ai h+h+fi-h+h+fi+mbiyuwa yahohaya. 35 S+heimbo ro ran+ hoafi ranahambo yowan+ sahandür+h+yah+poani, nga wan+. Ro s+heimbo fehefendür+imbo samboanah+ hoafi ra hoafayahi. Asu ranan+imbo se mbumund+ hohoan+mo süngund+hindüh+ Adükar+nd+ ratüpur+ ran+ yang+r+ rand+hindüh+ n+mboeian+ ranan+imbo, asu n+n+moatükun+ ranai ng+r+ s+heimbo fondam+nd+ndür+ ngo saheheamboanah+ hoafayahi.

36 Nga nindou ranai n+moreh+ sem+nd+imbo d+bon+yahündo-weimb+, ranahambo ngusüfoambe hohoan+moayu ana, asu ai n+moreh+ ranahambo sem+nd+imbo af+nd+ hohoan+moayu ana, ra moani s+s+koate mb+semündu-wamboane. Ran+ hohoan+mo ana moaruwai hohoan+moyopoani. 37 Nga asu ran+ hohoan+mo ranahambo ahand+ ngusüfoambe yang+r+ ho-hoan+moyuhü, asu ahambo ran+ hohoan+mo ra n+mai bot+ifekoate-ndowohü, ahand+ hohoan+mo ranai ng+n+nd+ n+mar+ndowohü, n+moreh+ ra moani mb+n+ngo ehu ana, ra aboed-ane. 38 Nindou ranai sapo ahand+ n+moreh+ d+bon+mayera asemündu ana, aboed-anesi, nga asu nindou düdi ai n+moreh+ moani d+bon-ayeri ranahambo sem+nd+koateyu ana, ra moani aboed+ ham+nd-ane.

³⁹ Nĩmorehi nindowenihũmbi ana nĩne-hohoanĩmo ai hohoanĩmomayo rani-sũngu nĩrĩ randeandi ahandĩ nindowenihĩ ai nũnguambe ana. Nga nindowenihĩ ai yĩfĩnduan-anĩmbo, ai nindowenihĩ nĩgorũ semũndĩmbo hohoanĩmoayo amboanĩ ai rambĩfeyo-wamboane. Nga ai Adũkarĩmbo anĩhondũmbo-rireimbĩ yangĩr-anĩmbo nderĩmĩndo. ⁴⁰ Asu ai moanĩ yare anĩngo ana, ai moanĩ mare aboedĩ ranihũ rande hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩna nĩngomboe. Ranana moanĩ wandĩ hohoanĩmo-ane. Nga ro rarihe hohoanĩmoyahũhĩ Godĩndĩ Yifiafĩ ranai fiambe nĩmarĩmbo farĩhendĩrĩ arandĩ asahĩ.

8

Tĩkai godĩmbo nĩnĩhondĩ sĩhefeimbĩhũndĩ sesĩmbo hoafĩ

¹ Haponda ro tĩkai godĩmbo sesĩ sĩhefeimbĩhũndĩ ranahambo watorĩmbondĩha samboanahĩ. Bĩdĩfĩrĩ ai seiya, “Roana fĩfĩrĩhundeimb-anefĩ,” aseĩ. Yĩnĩsĩ, nga fĩfĩrĩfe ranana afĩndĩ-afĩndũmbĩ hohoanĩmo botĩreandũhane, nga ngũsũfo pefe hohoanĩmo ranane nĩdou nĩgorũmbo ngĩnĩramĩndĩ arandĩ. ² Nĩdou ranai nĩne-moatũkunĩ ra anĩhondũ hamĩndĩ fĩfĩrĩheandeimb-anahĩ ehu ana, awi nĩdou ranai mũngu-moatũkunĩ ra fĩfĩreandeimbĩ hamĩndĩyupoanĩ. ³ Nga asu nĩdou dĩdĩyeĩ ai Godĩmbo hohoanĩmoayeĩ ana, asu God ai nĩdou ranaheimbo fĩfĩreandũrĩmboani.

⁴ Nga asu sapa nĩnĩhondĩ tĩkai godĩmbo sĩhefeimbĩhũndĩ sesĩ ranahambo ana ro rarihe hoafayahĩ: Sĩhĩrĩ ranahambo ndorĩhu fĩfĩrĩhumboanefĩ, tĩkai god ranana anĩhondũ hondũyupoanĩ, nga sĩsami yangĩr-ane. Nga God hondũ ana moanĩ mamĩ yangĩrĩ hamĩnd-ani anũngu ranahambo sĩhĩrĩ fĩfĩrĩhurĩmboanefĩ. ⁵⁻⁶ Asu afĩndĩ moatũkunĩ ranahambo hoafĩyeihĩya “god” aseĩ ane, asu afĩndĩ moatũkunĩ ranahambo “adũkarĩ” aseĩ-ane. Mũnguambo rani-moatũkunĩ god asu adũkarĩ ra nĩmoamo-ane hĩfĩn-ane ra anĩngo ana, I ra ambemboane, nga sĩhĩrĩ ana mamĩ God yangĩr-ani sĩhefĩ Ape anũngu. Aiana mũnguambo moatũkunĩ ra nĩmĩndũhani asu sĩhĩrĩ ana ahand-anefĩ anĩmboefĩ. Adũkarĩ aiana moanĩ mamĩ hamĩnd-ani anũngu asu aiana Sisas Krais-ani. Ahandĩ sũnguyo mũnguambo moatũkunĩ ranai tũkũmefeyo. Asu ahandĩ sũnguna sĩhĩrĩ amboanĩ anĩmboefĩ.

⁷ Nga nĩdou bĩdĩfĩrĩ ana ranahandambo hohoanĩmo ra moai fĩfĩrĩhĩndĩ. Aiana tĩkai god horombodĩdĩ ranahambo sũngumarĩhũndĩ. Ranĩmboaneĩ asu tĩkai godĩmbo nĩnĩhondĩ sĩhefeimbĩhũndĩ ra anĩhondũ hond-ane maseĩ. Aiana tũrũfoarĩhi fĩfĩrĩhĩndũhĩ-yeipoanĩ. Ranane asu ai sesĩ sahũsĩhũ, ranahambo ahei ngũsũfoambe moaruwai-anefĩ aseĩ. ⁸ Anĩhond-ane, nga asu sesĩ aseso ra nĩrĩ God sowana akĩmĩ ndemĩndĩndũrĩ ngo. Sĩhĩrĩ sesĩ ra sesĩkoate-ayefĩ ana, nĩrĩrĩ Godĩndĩ hĩmboahũ moaruwai tũkũndahundĩ. Nga asu sĩhĩrĩ asahũsifĩ ana, nĩrĩrĩ ahandĩ hĩmboahũ aboedĩ tũkũndahundĩ. ⁹ Nga asu se rani-moatũkunĩ ranahambo hĩbadĩhũmbo. Se nĩne hohoanĩmo refemboayeĩ ra randĩhindanĩ, asu nĩdou dũdĩ ai ahandĩ Godĩmbo anĩhondũmbofe akĩdou safayo ranai hoeĩndĩhindanĩwanĩ, asu ai-amboa refembo hohoanĩmoayeĩ ana, ai moaruwai hohoanĩmo-ndeĩmboyeĩ.

¹⁰ Nĩdou fĩfĩrĩwandeimbĩ se tĩkai godĩndĩ worĩ ranambe hafĩ nĩmarĩfĩmbo sesĩ sowasĩfanĩ, nĩdou Godĩmbo akĩdou yangĩrĩ anĩhondũmbo-reandeimbĩ-mayu ranai hoeiareanĩnĩ ana, asu ai tĩkai

godimbo ninihondi sihefeimbihundi ra sesimbo hohoanimondumbui. ¹¹ Rananimbo asu sihafihohoanimo ranai sihafiwandafiambohindambo kameihisissas krais yifimayu, sapo akidou yanggirananihondumbo-reandeimbi-mayu ranahambo moaruwaimbo-nderimboe! ¹² Ranisungumbo-animbo asu se sihafiwandafiranahambo hohoanimo moaruwaimbo-rowandoani, ai ahandi ngusufoambe nini-moatukuniyo aboediyo asu moaruwaiyo turufefe hohoanimo ra moaruwaimbo-arowandi. Ranimboane asu se kraisimbo hohoanimo moaruwaimbo-marowando. ¹³ Ranimboane asu nini sesi wandiwandafiranahamborareranimoaruwai hohoanimo asemundu ana, ro ngiri sesi ra asukainda dagadihi, wandiwandafi ai moaruwai hohoanimo-ndumbuimbohunda.

9

Por amboani Kraisindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi bidifiri nahurai-ani

¹ Ro nindou-yafe hohoanimo sungufekoate-ani moani aboedi animboahi. Ro Kraisindi hoafi sahamindi harihandeimbi animboahi asu Sisas shefi Adukari hoeimarihini. Ro Adukarindi ratupuri ratupurimayahisunguyo muugambo seana anihondumbo-rihindeimbi tukumehindi. ² Asu wambo nindou bidifiri ai Godindi hoafi semundu hu-randeimbi-yupoani masei. Nga se fifirihimboanei, wandi ratupuri ranambo se anihondumbo-rihindeimbi tukumehindi ranina ro Adukarindi hoafi sahamindi harihandeimb-ani ranahambo nafuimayo.

³ Nindou bidifiri ai wandi hohoanimo ra yiboborihinda rani hoafi ranane simbori hoafiyahanduri arihandi. ⁴ Kraisindi hoafi sahumindefi hefirihundeimbi ro yihoeferatupuri ranimbohunda sesi, sesi asu hoe simindimbo, ra ahinumbiyo? ⁵ Asu Adukarindi akihoandi-yomo, Pitayu bidifiri Kraisindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi-yomo ai ramefundinou anihondumbo-reandeimbi nimorehi-dibo hoafi semindi hoangoombo ra ahinumbiyosi? ⁶ Awi Barnabas-dibo ro yanggiri yihoehi fi farihefembo kaki semindi ratupuri ratupuriyoani, asu amuri Kraisindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi ranai wanimboyosi? ⁷ Nindou mami ai amimbofi anungu ra ahandihoari sesi kokombo-mandifiyosi? Nindou ai numburi hifareandi ra ahandihoari sesi yimungu-remindikoate-manduyosi? Asu nindou ai burmakau moangiarandi ra ahandihoari burmakau titi boboe ra simindikoate-manduyosi?

⁸ Roana nindou-yafe hohoanimo sungu yanggiri-yahipoani hoafayahi. Nga ahinumbi hohoanimo amboani yahurai hoafimayo. ⁹ Nga Mosesindi ahinumbi hohoanimo ranambe suru papiranduhiyahoya, "Burmakau ai wit hipiri fifirigendani se yowan ahandi yafambe kikihemindipoani, bidifiri wit dedimboe yaho hefembo," meho. Asu God ai burmakaumbo yanggiri hoafiyuwaisi? ¹⁰ Ranana yihoefimboyu hoafimayu. Anihond-ane, Bukambe hoafimayo ra shefimbo rambirihinda yahohayamboyo. Nindou ngoru ai numburi hifireandanayo, asu ngoru ai yimungu-ramunduanayo, ranai sapo ahafandi ratupurayafani ranimbohunda sesi ra bidifiri semindimbo hohoanimo-mbeyafandamboane. ¹¹ Ro shei mbusumo Yifiafi Aboeindi-mayo hoari ra hifi kamarihundi, ranimbohunda se yihoefimbo fi farihefembo bidifiri sesi saimbo ra yowanmandiyosi? ¹² Sapo se nindou

bidiŋfirambo sihei-mayo napo semindimbo yini, ase i ana, asu yihoeŋimbo amboani afindimbo yini, mbiseiamboane.

Ro sihei-mayo napo semindi ra nafi yanggorosi, nga ambe masefi. Ro semindikoate-mayefi ra, sapo Kraisindi aboedi hoafi ra nafi gifepoani, sefi hoahumboyefi. Ranimboane ro tihirifo afindi sahumindeŋi arihundi, nga ranimbo moanane asefi. ¹³ Se fifirihindai, nindou Godindi adukari worambe ratupuriyomo arundi, ranai ranifihind-ane sesi sowandumo arundi. Nindou Godimbo ninihondi hifokoaru sihou-rundeimbi fondi raniwami ratupuriyomo arundi, ranai sihefembo fondi raniwaminind-ane ninihondi bidifiri sowandumo arundi. Awi ra se moai fifirihindiyoy? ¹⁴ Mamani ranisunguyo, Adukari ai yahuya, "Nindou aboedi hoafi watorimbo-arundi ranai nindou watorimbo-arunduri ahei-mayo bidifiri nipo ahamundi fi hehefembo mbisahupur-amboane," mehu.

¹⁵ Nga ro moai rasungurihundi. Asu hapondani amboani sihei-mayo napo semindimbo-yahipoani pas nda suru paparihandi, nga wani. Ro napo semindikoate ranahambo hihifi-hihifayah, asu ngiri ngoru nindou ai ro hihifi-hihifayah nafi ra gundeandi. Ai rambarea-mbonana, ro yifayah ra aboed-ane. ¹⁶ Ro Aboedi hoafi hoafindahuhi ra ngiri wandi fimbo borindahuhi roana aboedi hohoanimo sunguriheandeimb-ana himbisahi, nga wani. Sapo Aboedi hoafi hoafimbo ranana wandi ratupuri wambo ro ngiri hinngindiheandi. Ro aboedi hoafi hoafikoate-yahimbonana, ro ngiri aboedi nimboahi. ¹⁷ Ro wandi hohoanimo sungu ratupurayahi ana, ranifihitakinini ndahamindimboyahi. Nga Adukari ai wambo rani ratupuri ra masendiramboanahi ro ratupurayahi. ¹⁸ Asu ro ninitakinini wandi ratupuri ranimbohunda mandahamindihaha? Ro takini semindimbo-mayahi aboedi hoafi hoafiya arihandi ranimbo-hundambo ranana moai ninimoatukuni sahamindihit. Nimorehi nindowenihimbo moani hoafimbo ranahambo takini nahurai-ane.

Por ai munguambo nindou-yei moani ratupuriyu-randeimbimbofi manungu

¹⁹ Ro nindou ngorundi moani ratupuriya-rihandeimbi-yahipoanisi. Nga asu ro wandi hohoanimonambo Kraisindi nindou tukufembohunda nindou afindi safi semindimbo ahei moani ratupuriya-rihandeimbi nahurai animboahi. ²⁰ Ranimboane ro Suda-dibo nimboambo ahei hohoanimo sunguriheandi, Suda aheimbo aboedambo-fendurimbohunda. Ahinumbi hohoanimo ra moai wambo hifandirandiri, nga nindou-yei himboahuhihinumbi hohoanimo ra sunguriheanduhinou-ayahi ahinumbi hohoanimo sungurihindeimbi aheimbo aboedambo-fendurimbohunda. ²¹ Asu Suda-yafe ndifo ahinumbi hohoanimo sungufekoate-ayei, ranaheimbo ro-amboani ahinumbi hohoanimo sungufekoate-ayahi aheimbo aboedambo-fendurimbohunda. Nga asu ro moai Godindi ahinumbi hohoanimo ana hinngirihendi. Wani, nga Kraisindi ahinumbi hohoanimo ana sunguri-heanduhanahi. ²² Asu didiyei nginindi anihondumbofekoate-ayei, ranaheimbo semindi-ndurimbohunda ro-amboani nginindi anihondumbo-fekoate nahurai-ayahi. Ro nindou bidifiri aboedambo-fendurimbohunda nafi kokombo munguambo nindou-yei hohoanimo sungurihe arihandi. ²³ Ro rani ratupuri ra rarihe marihandi, Sisasindi aboedi hoafi ra nginindi tukumbifeyowa sahehea.

Rananimbo ro-amboani Adükari ai aboedi hoafindi aboedi moatükuni nindou ranaheimbo saimbo napire masihendi ra ndahamindi sahehea.

Sihiri napo semindimbo pipi ndefomboane

²⁴ Sapo se fifirihindi napo semindimbo pipi ranambe munguambo nindou pipiyehanei, nga mamani yangiri-animbo pipi ranahandi napo ra ndemündumbui. Nga ranimboane se-amboani napo semindimbo pipi ra tinjirifondei. ²⁵ Munguambo nindou pipi ranambe napo semindimbo pipi ana, ahei fimbo hohoanimo ra hinjgirihi hehi, napo semindimbo pipi ranambe tinjirifoyehanei. Aiana awarihoei-randeimbi napo semindimbo tinjirifoyei arihundi, nga ro awarihoei-randeimbi napo semindimbo tinjirifoyefi arihundi. ²⁶ Ranimboane ro nindou napo semindimbo pipiyuhü amuri hambokoate ahu nahurai-ayahü. Asu nindou fifahi yangoambe diboadore yangora arandi nou raweheadi, nga moai mamikari yangorihandi, nga wani. ²⁷ Nga ro hohoanimoayahü süngufembo tinjirifoyahü wandi fi yamundihe arihandi.

10

Ngiri sihiri Israer hohoanimomayei süngundihundi

¹ Wandafi mamani, sihefi amoa mamani ai Moses sünguhorani, nine-moatükuni aheimbo-so tükumefyonduri ranahambo-animbo hoeindihirühi ndondihii hohoanimo ra türiboadihindi. Aiana hamburi siriwara aboeda bamarihendi munguambo mburüngai mamani ranhoarehi nimboembo. ² Mburüngai-ambeyo asu siriwara-ambeyo ra ai Mosesindi süngurihündei-mbimboyahi hundurimayei. ³⁻⁴ Nindou munguambo ai God sesi masendi ra sahüsi asu, God hoe masendi ra simindei marihundi. Asu ai hoe ra masimindei Godindi nimoei aboedambehindi asu nimoei ra ahei süngu maho. Nimoei ranana Kraisani. ⁵ Nga asu God ai nindou afindi aheimbo hihifi-hihifikoateyundurihi, asu ranimboyo nini wohi furikoate-reandühi yifisafiyehi, ahei yifinimoko ranai moani mamikare kurimayo.

⁶⁻⁷ Rani-moatükuni aheimbo tükumefyonduri ranana sihiri hoeifembohünda nafuimboane. Nindou bidifiri ai moaruwai moatükuni ra süngumarihündi asu sisami god ranahambo süngurihi marihündi, ranimboyo se-amboani rani-moatükuni ra yowani rani-süngufepoani yaho haya yare nafui-mayo. Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, "Nindou ai sesesiyoy asu wain hoe simindirambo nimareimbo, asu ai botiyahi hihifi-hihifiyehi nimorehi sisihimoyei marihündi," meho. ⁸ Sihiri ana nimorehi sisihimo, nindowenihii birabiri hohoanimoyopoani, nindou bidifiri ramehindi nou. Raniyo mamani-simboani 23,000 nindou ai yifisafi kurimayei. ⁹ Ranimboane asu sihiri jgiri Adükari ahambo sisindihurühi, randihuri hoeindihuri nindou bidifiri ai ahambo ramarihori nou. Aiana ramarihori ranimboyo aheimbo amoasiri ai tikrimarandüra yifisafimayei. ¹⁰ Nindou bidifiri ramehindi nou, sihiri nini-moatükuni tükufeyoani hoafiyoy hoangopoani. Nga ranimboyo nindou bidifiri ranai ramehinda sünambehindi nendi nindou hifokoare-randeimbi ai aheimbo moaruwaimbo-mareanduri.

¹¹ Rani-moatükuni aheimbo tükumefyonduri ra nindou bidifirambo nafuimbo nahuraiyo, nga ranimboyo asu rani-moatükuni ranahambo sihefimbo ahini hoafembohünda sürü papiru masihoemo. Sihiri

ana ndeara bɔdɔfɔranambo si tükufembo bɔdɔfɔrühanefti anɔmboefti nda. ¹² Ranɔmboane asu nindou mamɔ ai hoafɔyuhüya, “Roana ngɔnɔndɔ nɔmboambo-anahɔ,” ehu ana, moanɔ ai hɔbadambo-anɔmbo nunggu, nga asu ai pündumbui. ¹³ Nɔne refe hoeifembo moatükunɔ sɔheimbo sowahi tükumefeyondürɔ, ranana ranɔ-poanɔmbo moatükunɔyoponanɔ, nga wanɔ. Sɔheimbo sowahi tükumefeyondürɔ ra bɔdɔfɔrambo amboanɔ tükufendürɔ arandɔ nahurai-ane. God ai hoafɔyu masɔhendɔ hohoanɔmo rasungwareandɔ ana, asu ngɔrɔ nɔnɔ-moatükunɔ sɔheimbo refe hoeifembo tükufeyo ranai sɔhei ngɔnɔndɔ ranahambo ngasündeandɔ, nga God ai sɔheimbo ngorüsungunde fandɔheirɔmbui. God ai-anɔmbo sɔheimbo ngɔnɔndamündündüranɔ, asu se ngɔnɔndɔ nɔmboeimboyei nɔne-moatükunɔ sɔheimbo refe hoeifembo tükufe sɔmboanɔ. Rananɔmbo asu ai sɔheimbo aboedɔ nafɔ koandɔheira tükündahimboyei.

Sɔhɔrɔ ngɔrɔ God asu moaruwai nendɔ yɔbobo süngundɔhundɔ

¹⁴ Wandafɔ mamɔ hondü, ranɔmbo-anɔmbo se moaruwai nendambo dɔdɔbafɔfe ranɔ fikɔmɔ hopoanɔ. ¹⁵ Se fɔfɔrɔhindeimbi nindou-aneisɔ, nga ro sɔheimbo hoafɔ nda hoafehandürɔ, nga ro hoafayahɔ nda se sɔheihoarɔ türüboadɔhindɔ. ¹⁶ Adükarɔndɔ kap nda Godɔmbo dɔdɔbafɔyahu hɔhɔfɔrɔhurɔ mburɔhu sɔmɔndefɔ arɔhundɔ ra sɔhefɔmbo Kraisɔndɔ horɔnambo mamɔhüreamunɔ arandɔ. Sapo bret bɔdɔfɔrɔ hɔfɔfɔrɔhu arɔhundɔ ra Kraisɔndɔ fi ranɔfɔhɔ mamɔhüreamunɔ arandɔ. ¹⁷ Sapo bret mamɔ engoro ranɔmbohöndambo wamboane, asu nɔmorehɔ nindoweniɔ sɔhɔrɔ afɔnd-aneftɔ, nga fi mamayefɔ. Sapo munguambo sɔhɔrɔ bret mamɔ ranahandamboane sahusifɔ arɔhundɔ. ¹⁸ Se Israer nindou ranaheimbo hohoanɔmo-ndahündürɔ. Ranɔhündambo nindou ana ai Godɔmbo fondɔwamɔ sesɔ sɔhefemboɔndambo sahusimbi, ranai ana sapo sesɔ Godɔmbo sɔhefembi babɔdɔmboyei ai mamühɔyahi marɔhündɔ.

¹⁹ Se ngɔrɔ randɔhi hohoanɔmondeihɔya, Ro Por tɔkai godɔmbo sesɔ saimbo ra anɔhond-ane asahɔ mbɔsei. Roana moai tɔkai god ranahambo anɔhond-ane sahi. ²⁰ Wanɔ, nga ro rarɔhe hoafayahɔ: Nɔne-moatükunɔ Godɔmbo süngufekoate nindou ai sesɔ asɔhehindɔ, ranana ai moaruwai nendɔ ranaheimbo hohoanɔmo-yahündürɔhaneɔ aheimbo asɔhehindɔ, nga Godɔmbo ana wanɔ. Ranɔmboanahɔ ro sɔheimbo moaruwai nendɔ ranɔbabɔdɔmbo mamɔhüfembo yowanɔ asahandürɔ. ²¹ Se ngɔrɔ Adükarɔndɔ kap ranambe ndɔmɔndei asu moaruwai nendɔ-yafe kapambe ndɔmɔndei ndɔhündɔ. Asu se ngɔrɔ Adükarɔndɔ sesɔ dagüdi asu moaruwai nendɔ-yafe sesɔ ra dagüdi ndɔhündɔ. ²² Awi sɔhɔrɔ randɔhundani, Adükarɔ ai sɔhefɔmbo ngusüfoambe moaruwaimbo-mbɔreamunɔ sefɔmboyefa? Asu sɔhefɔ ngɔnɔndɔ ra ahandɔ ngɔnɔndɔmbo ngasündeamboyo?

Munguambo si aho ra Godɔmbo aboed-ani yahomboane

²³ Bɔdɔfɔrɔ seiya, “Munguambo moatükunɔ ra sɔhɔrɔ randɔhumboane,” aseɔ. Yɔnɔsɔ, nga asu ngɔrɔ munguambo moatükunɔ sɔhɔrɔ rawarɔhu heftɔ ranai sɔhefɔmbo fandɔhemunɔ. Bɔdɔfɔrɔ seiya, “Munguambo moatükunɔ ra sɔhɔrɔ randɔhumboane,” aseɔ. Yɔnɔsɔ, nga asu munguambo moatükunɔ sɔhɔrɔ rawarɔhundɔ ranai ngɔrɔ fandɔhemuna ngɔnɔndɔ nɔmboefti. ²⁴ Nindou mamɔ ai ngɔrɔ ahandɔ fimbo yanggɔrɔ hɔbadandɔ, nga wanɔ. Nindou munguambo ai ngorümbo fehefembo hohoanɔmondeɔ.

²⁵ Munguambo maketambe nɔnɔhondɔ safɔ sahümündeimbi ranana dagüdi, nga ranahambo aboedɔmbayo mbɔsei hehi afɔndɔ

hohoan+mondeihî düdü-düdündeî wak+nd+himboyei. ²⁶ Nga Bukambe yare hoaf+yowohü yahoya, "Hîfî ndan-ane asu muŋgu-moatükunî hîfî ranîfihî engoro, ranane muŋguambo ra Adükar+ndî yangîr-ane," meho. ²⁷ Asu nindou mamî God+ambo an+hondümböfe-koateyuweimbi ai sîheimbo ho ahandî worambe sesimbo hoaf+nduanî, asu se hombo hohoan+moayeri ana, n+ne sesî sîheimbo asahündürî ra se dagüdi. Nga asu se ranahambo afîndî hohoan+mondeihü, düdü-düdündeî wak+nd+himboyei. ²⁸ Nga asu nindou mamî ai hoaf+yundürühîya, "Sesî ndanana moaruwai nendambo sîhefeimb+hünd-ane," mbüsüwanî ana, se sesî ra dagüdimboyei, nindou ai yare hoaf+mayu mbîsei hehi asu ŋgusüfoambe moaruwai-ane yaho hohoan+mombohünda. ²⁹ Ro sîhei ŋgusüfoambe moaruwai-ane yaho hohoan+mombo-yah+poanî. Nga nindou ŋgorü ai ŋgusüfoambe ranahambo moaruwai-ane mbüsümbui ran+ambo hohoan+moayeri.

Ro wand+höari ana sesî ra dagad+imboyeri, nga asu nindou ŋgorü ai moaruwai-ane ehu ana, ŋgîrî wandî ratüpurî ra gündeandî. ³⁰ Asu ro God+ambo hîhîfîrîhünî hehea sesî ra sahasîhanî, asu n+mböe nindou ŋgorü ai ro hîhîfîmarîhünî ranahambo moaruwai-ane ehua?

³¹ Ran+amboane asu se sesî ra dagüdi, hoe nd+m+ndeî, asu n+ne-moatükunî aho ra rawarîhindî ra, muŋguambo God+ambo adükar-ani yahombo-hündambo-an+ambo randîhindî. ³² Se n+nî-moatükunî randîhindühî Suda-anei, ahei nd+fo-anei, asu God+ndî nend-anei ranaheimbo hoeindîhindühî moaruwai-ane mbîseimboyei. ³³ Ro-amboanî muŋguambo nindou ai refemboayeri ranî hohoan+mo-ane rarîhe arîhandî. Roana wandî fi ranahambo farîhefembo yangîrî hohoan+moyopoanî rarîhe arîhandî, nga wanî. Roana muŋguambo nindou ranaheimbo God ai

11

aboedambo-mbîreandürî hohoan+mo ranane ratüpurîya arîhandî. ¹ Se wandî hohoan+mo ra süngundîhi ŋgei, ro Krais+ndî hohoan+mo süngurîhe arîhandî nou.

Nîmorehî ai mbîro gabudîfembo hoaf-ane

² Ro sîheimbo hîhîfî-hîhîfayahandürî, sapa se muŋguambo si aho ra wambo hohoan+mo-yahündürühî, asu ro sîheimbo yamundîhearühî sîhei warambe masahandürî, ra süngurîhü hei marîhündambo. ³ Nga ro sîheimbo ndanî-moatükunî ndan+amboanahî ndondîhi fîfîr+ndîhindî asahî ra ndahurai-ane: Kraisi ai muŋguambo nindou-yei mbîro-ani, nindowenihî ai ahandî nîmorehî ranahandî mbîro-ani, asu God ai Krais+ndî mbîro-ani. ⁴ Ran+amboane nindou düdi ai nindou hîmboahü mbîro gabude haya, God+ambo dîdîbafîfi asu God+ndî hoafî hoafayu-ane ra Krais+ambo moaruwaimbo-rirühî nou-ani. ⁵ Nga asu nîmorehî mamî ai ahandî mbîro ra gabudîfekoate dîdîbafîfe arand-ane, asu God+ndî hoafî hoafayo-ane ra ai ahandî anam+ndî ranahambo moaruwaimbo-rerîhü nou-ane. Nîmorehî ranai ana sapa amoanîŋgî-mbeyowa sei hehi, mbîro foarîhehindeimbi moanî anîŋgo nahurai-ane. ⁶ Nîmorehî ranai ahandî mbîro ranahambo gabudîfembo wanîndowohü ana, ai mbîrînanjî ra bodîfo kîkîrandühî tüpurîmbîrî-hendamboane. Nga asu nîmorehî ranai ahandî mbîro ra kîkîyo foarîhefembo amoanîŋgîndowohü ana, asu ai mbîro ra gabudî-mbîreandamboane. ⁷ Nga asu nindowenihî aiana ahandî mbîro ra gabudeambui. Aiana sapa God+ndî ndüreimbi asu

ngin'ndi nafuimbo sisami nahurai-ani. Nga asu nimorehi ahandi ra sungumbo nindowenih ai ndureimbi-ndumbui. ⁸ Nga moai nindowenih ai nimoreh'ndi ham'ndinambo tukufiyu, nga nimorehiyo nindowenih ranahandi ham'ndinambo tukumefeyo. ⁹ God ai moai nindowenih ranahambo nafiruri nimorehi ranahambo fehefembohunda, nga wani. Nga nindowenih ranahambo fehefembo-hundamboyo nimorehi ra nafimarandi. ¹⁰ Rani-mayowamboane sunambeah'ndi nendi ai hoeifeyoani, nimorehi ranai God'ndi ratupuri ratupurayo ra nafuimbohunda, ai ahandi mbiro ra gabudi-mbireandamboane.

¹¹ Nga Adukari-babidi animboefi ranana nimorehi ai moai aheipoanimbo niboadei rihundi. Asu nindowenih ai moai ahamundi-poanimbo niyngomo rundi, nga wani. ¹² Nga God ai nimorehi ranahambo nindowenih ranahandi finambo randi nafimaranda, nimorehi ranai tukumefeyo. Nga asu God ai haponda nindou ranahamumbo nimorehi-yei furambe nafirapuri arandi. Asu mungu-moatukuni ra God'ndi sungu-ane tukufearandi. ¹³ Siheihoi hoafi ndanahambo turuboad'hindi: Ranimboane asu nimorehi ai ahandi mbiro ra gabudifekoate, nindou himboahu Godimbo didibafife hoafi ra aboediyo? ¹⁴ Nindou sihefi hohoanimo nambo yangir-ane siheimbo rahurai nafuiyoarandi. Nindowenih ai mbirinani hoandarumbi ana, aboedi ham'ndiyopoani. ¹⁵ Nga asu nimorehi ai mbirinani hoandarumbayo ana, ranamboani aboedi himbombeyo-wamboane. Sapo rani-moatukuni ra God ai ahandi mbiro gabudifembohunda masagado-ane. ¹⁶ Nga nindou mamai ai rani-moatukuni ranahambo hoafindu hoanguhu ana, ai ranahambo ndore tumbifoareand-amboane: Roanahi asu God'ndi nend-anei ro moai ngoruhohoanimo sungurihu rihundi.

Adukar'ndi sesi sesimbo

¹⁷ Nga hapoana ro siheimbo bidifiri moatukuni yamundiheanduri samboanahi, nga asu se nine-moatukuni ratupuriyei arihundi ranahambohunda ngiri ro siheimbo hihifi-hihifi-ndahanduri. Se God'ndi hoafi himbomimbo fandihinduhi, asu se moaruwai hohoanimo afindi hohoanimoayei ra moai nindou farihenduri randi. ¹⁸ Siheimbo ndani hoafi nda boatei hoafinda samboanahi: Asu seana fandihinduhi yikurubueyi wakirihinduhane. Ro rani hoafi ra rarihe rahurai himbomimbayi, nga asu ro hoafi ranahambo akidou anihondumbo-mariheandi. ¹⁹ Nga awi anihondu yikurubufe hohoanimo tukumbifeyo-wamboane, sapo dudi siheimbusumo animboei ranai God'ndi hohoanimo sunguar'hindi ra ndorihihoeimbi-hindamboane. ²⁰ Ranimboane asu se mamai fandihinduhi, asu Adukar'ndi sesi ra ndofe mamai nimarimbo sesikoate-mayei. ²¹ Rananei asu nindou mamai se sesi ra siheipoanimbo sahumundi hehimbo, nimai sahusi arihundi. Ranane asu nindou bidifiri ai moani wembopo nimoreiani, asu bidifiri ai afindi ham'ndi sahusihi, hoe sim'ndeihi, hohoanimo mamikaranduri arandi. ²² Awi se sesi, sesi asu hoe sim'ndi rambo ra worikoate-wamboyei? Asu se God'ndi nendi ranaheimbo moananei seimboyei, wandafi mamai bidifiri ranaheimbo sesi napokoate ai mamareia, amoanigambo-arihinduri. Ro siheimbo nungundithe hoafimandahandur-a? Awi ro siheimbo hihifi-hihifi-mandanduriyo? Wani yangir-ane.

23-24 Yamundife hohoanimo nda Adükarindi-mayo sahamindi heheambo-anahi, asu sheimbo masahanduri: Rani nimbokoani Sudas ai Adükar Sisasimbo hürütümbi nindou-yomondi warihumariramboyo asu ai bret mamı ra semündü haya, Godımbı hıhıfirürı mbura, hıfıtıre haya, hoafıyuhü yahuya, “Bret nda wandı fısaf-ane, sıhamumbo farıhefepurı-mbohünda. Ndanı-moatükunı nda se randu ndundı, wambo hohoanı-mombohünda,” mehu. 25 Ranıyu asu sesı ra sowasümo mburu, mare yare yahurai kap amboanı semündü haya, hoafıyuhü yahuya, “Kap ndanana Godındı sımborı hoafı femındı sıhefe moatükun-ane, asu wandı horınambo ngınındı tükündıfemboe. Ndanı-moatükunı nda se nın-sımbıanı-yomo asımındımo ra se randu ndundı wambo hohoanı-moyondırı-mbohünda,” mehu. 26 Muıguambo sı ra se bret nda sahusı asu kap ndanambe sımındı arıhündı ana, Adükarı ai yıfımayu ranahambo weındahi hoafıyeı rıhündühaneı. Ranı-moatükunı ra se randıhi ngeıanı, asu Adükarı ai hıhırfı mbıkusuwamboane

Nindou ai Adükarındı sesı moaruwaimbo-areandı ana, ai hüti-ani

27 Ranımboane nindou düdı ai ndofe hohoanımo-koateyuhü, ai bret ra sesü, asu kap ranambe hoe sümündü arandı ana, Adükarındı fı asu horı ra moaruwaimbo-reandıhani, asu nindou ranai ahandı fı hüti-anandı. 28 Nindou ai moanı ahandı fı ranahambo hohoanımondu hoeındeandıhı anımbı, ai bret ra dedü asu kap ranambe hoe ndümündü ndandı. 29 Ranı-moatükunı ra rahurai-ane: Nindou düdı ai Adükarındı fı ranahambo ndofe hohoanımo türüfoefekoateyu haya, moanı sesı ra sesü, kap ranambo hoe sımündı arandı ana, ai ahandı fı ra ahandıhoarı hüti-anandı. 30 Sapo ranımbıanı nindou afındı se angünımbıyeıhı, hamındı kemındıkoateyeıhı, asu bıdıfırı ai yıfımayeı. 31 Asu sıhırı sıhefıhoarı sıhefı fı ranahambo türüfoarıhundühi, bret sahusıfı, asu hoe asımındefı ana, Godındı hımbıoahü ngırı hütındefı. 32 Nga asu Adükarı ai sıhefı hohoanımo ranahambo türüfoare-amunühi, aboedıkoate-mayowambo sıhefı hohoanımo ngorü-süıgure arandı. Ai sıhefımbı rawareamun-anımbı, asu sıhırı ngırı hıfı ndanıhündambo nindou rawehındı nou, ai-badıdı awarındıhehındı.

33 Wandafı mamı, ranı-mayoamboane, asu se sesımbıhünda fandıhindühi ana, awı se sesımbı mbıseımbı ra bıdıfırambo hıbadıhündürı hehımbı anımbı, mamı dagüdı. 34 Nindou düdı ai wembombınduhı ana, ai ahandı worambe anımbı mbısesıwamboane. Rananımbı asu se mamı fandıhindühi amboanı, asu ngırı Godındı papıhoafı ranambe ngeı. Bıdıfırı hoafı awı engorıdı, ngeı asükainda tükündaheandıh-anımbı ranamboanı dıdıboado-ndıheamboyahı.

12

Yıfıafı Aboedındı-mayo ranı-poanı ranı-poanı ratüpurı moatükunı

1 Wandafı mamı, ranı-poanı ranı-poanı ratüpurı Yıfıafı Aboedı saı-arandı ranahambo se ndorıhi fıfırımbırıhında samboanahi. 2 Horımbı se Godındı hoafı süıgufekoate nımbıoıambe, ranı-sımbıanı ana muıguambo sı maho ra sısamı god hoafıkoate, yıfı nahurai meıgoro, ranı sowanamboyo ai sıheımbı hürıhümündı-hündürı hei marıhünda, asu ranı-süıngu hei marıhündı ra se fıfırıhımbıoaneı. 3 Ranımbıoanahi asu se ndanı-moatükunı ranahambo fıfırındıhındı asahi, ra ndahurai-ane. Asu Yıfıafı Aboedı ranai nindou ngoründı fıambe amaro-ana, nindou ranai ngırı

hoafindühüya, “Sisas ai moaruwaimbo-mbifiyu-wamboane,” mbüsu. Nga asu nindou mamî ai hoafiyuhüya, “Sisas ai Adükar-ani,” ehu ana, asu ai Yifiafi Aboedindi süngu yangir-ane hoafiyu arandi.

4 Yifiafi Aboedindi ratüpurî ra afind-ane engorosi, nga asu awi Yifiafi ranana mamî ranî yangir-ane sagadürî arandi. 5 Adükarîndi ratüpurî ra ranî-poanî ranî-poanî ratüpur-anesi, nga asu Adükarî mamî ranahamboane ratüpurîyei arihündi. 6 Ranî-poanî ranî-poanî ratüpurî nginindane, nga God mamî ranai-ani nindou munju ranaheimbo nginîndi ra sagadürî arandi. 7 Yifiafi Aboedî ranane ahandî-mayo nginîndi ra nindou mamamî ranaheimbo tükufe arandi nindou munguambo farifehendürimbohünda. 8 Nindou ngorümbo Yifiafi Aboedî ranai nginîndi sagadowohane ndofe hohoanîmo wataporîmbo-yondürimbohünda. Nga asu nindou ngorümbo mare Yifiafi mamî ranai nginîndi sagadowohane ndofe fifirife ranahambo wataporîmbo-yondürimbohünda. 9 Yifiafi mamî ranane nindou ngorümbo anihondümbofe hohoanîmo ra sagado arandi. Asu mare Yifiyafî mamî ranane ai nindou ngorümbo nindou angünümbo-yeimbimbo didiboado-fendürî-rambo nginîndi ra sagado arandi. 10 Asu nindou ngorümbo hepünifeimbî moatükunî refembo nginîndi ra sagado arandi. Asu nindou ngorümbo Godîndi hoafi hoafiyo rambo nginîndi ra sagado arandi. Asu ngorümbo ai Yifiafi Aboedîndi-mayoyo asu moaruwai nendîyei-mayoyo ratüpurî ra türüfoefembohünda nginîndi ra sagado arandi. Nindou ngorümbo ranî-poanîmbo hoafi hoafimbo nginîndi ra sagado arandi. Asu ngorümbo ranî-poanîmbo hoafi hîhîrîfoefe hoafi nginîndi ra sagado arandi. 11 Yifiafi Aboedî mamî ranane ai ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo nginîndi ranahambo yare arandi asu ai-ane moanî ahandî hohoanîmonambo yangirî nindou mamamî ranaheimbo nginîndi yiboborearü arandi.

Munquambo sîhîrî fi mamî ranahandambo bîdifîr-ane fi

12 Fi ra mam-anesî, nga asu ngorü-poanî ngorü-poanî moatükunî ra ranîfilî papîreamboane. Ahandî ranî-poanî ranî-poanîmbo moatükunî afind-anesî, nga fi mamî ranîfilî türemarand-ane. Krais ai rahurai-ani. 13 Mamî ranî-süngumboane munquambo sîhîrî, Suda, Suda-yafe ndifo, moanî ratüpurîyei-rîhündeimbi, asu moanî nîmboeimbi nindou, sîhîrî fi mamî ranînambo hundürîmayefî. Asu munquambo sîhefimbo God ai Yifiafi mamî ra masemunî.

14 Fi ranana moanî mamî moatükunînambo yangirîyopoanî pare haya anîngo. Aiana afîndî ranî-poanî ranî-poanî moatükunî ra papîre mburamboane fi ra mamî nahurai anîngo. 15 Asu tînarî ai hoafîndowöhüya, “Roana watînarî-yahîpoanî, ranîmboane asu ro fi ranahandî-yahîpoanî,” mbîsîmboesi, nga sapo aiana fi mamî ranahandamboane. 16 Asu hîmboambe ai hoafîndowöhüya, “Roana hîmboarîyahîpoanî, ranîmboane roana fi mamî ranahandîyahîpoanî,” mbîsîmboesi, nga sapo aiana fi mamî ranahandamboane. 17 Asu fi munju ranai hîmboarî ranî yangîrayo ana, asu nîngunde hîmborîmanda? Asu fi munju ranai hîmboambe ranî yangîrayo ana, nîngunde fîsînarî kamadada? 18 Fi mamî ranana ai yahuraiyopoanî, nga God ai moanî ahandî hohoanîmonambo ranî-poanî ranî-poanî moatükunî ra fi mamî ranîfilî papîmareand-ane. 19 Nga asu fi mamî ranahandambo moanî mamî ranî yangîrayo ana, asu fi ranai nahü

man'ngoa? ²⁰ Fi ranai moani yare n'ngowan-ane, asu fi mam' ran'fih' ranipoan' ranipoan' moatükun' ranai pap'ire haya an'nggo.

²¹ Ran'imboane asu ng'iri h'imboari ai wat'jar'imbo hoaf'ndowohüya, "Ro ng'iri s'hambo ndaham'nd'han'ni," mb'iso, nga wani. Asu ng'iri mb'iro ai t'jar'imbo hoaf'ndowohüya, "Roana ng'iri s'hambo ndaham'nd'han'ni," mb'iso, nga wani. ²² Nga awi s'hir' nahan'niyo s'hef' fi ranahambo ranana ng'n'indeimbi-yopoi asemi, rani-moatükun' ranai fi ran'fih' pari'koate-ayo ana, asu ng'iri fi ranai aboedi ndonde n'nggo, nga wani. ²³ Asu fi ranahandambo b'id'fir' moatükun'imbo s'hir' aboedi moatükun'yopoi asemi, ranahamboane f' s'hir' aboedi yihuruhi ar'hundi. Nga asu fi ranahandambo b'id'fir' amoan'ng'imbü moatükun' ranahamboane aboedi d'id'boado-ar'hundi. ²⁴ Fi b'id'fir' aboedi ra moani h'in'ng'ir'ihu ar'hundi. Nga God aiyu ahand'hoari mun'guambo rani-poi rani-poi fi b'id'fir' ra fi mam' ran'fih' mam'bere h'in'ng'imateandi. Raniyu asu fi b'id'fir' ranahambo moanane ase ranahambo ai ndor'hoaimbi h'in'ng'ire marandi. ²⁵ Fi mam' ranai ng'orü-poi ng'orü-poi mbeyo yahuhayambo yare h'in'ng'ireambo-yupoi, nga fi mam' b'id'fir', mam' b'id'fir' ranai mam' hohoi mo süngu s'bori far'hefirü-mbeyo yahuhayambo yare h'in'ng'imateandi. ²⁶ Ran'imboane fi ra ng'orü mam' b'id'fir' asübus'imboayo ra, asu fi mam' mun'gu ranai-amboani asübusiyowohane. Asu fi ra mam' b'id'fir' aboed-ane ase ana, asu mun'guambo fi ranai-amboani aboedi h'ih'fi-h'ih'fiyowohane.

²⁷ Ran'imboane mun'guambo nindou se Kraisi'ndi fi-anei an'imboei. Asu mun'guambo se ahand' fi b'id'fir' nou-ayei. ²⁸ God ai b'id'fir'rambo Kraisi'ndi nendi-mayei ranaheimbo rahurai yare h'in'ng'imatearu. Weangurü'h'id'di ranai Kraisi'ndi hoaf' sowandümo homo-rundeimbi, ranik'm'in'ndi ranai God'ndi hoaf' hoaf'yei-r'ihündeimbi, asu ranik'm'i ra yamundu-rundeimbi, asu hepün'feimbi moatükun' rar'hi-r'ihündeimbi, asu nindou angün'umbi aboed'r'hi-r'ihündeimbi, asu nindou far'heh'r'ihündeimbi, asu mun'guambo ratüpur' aho ra hifand'r'hi-r'ihündeimbi, asu ng'orü-poi'imbo hoaf' hoaf'yo-ramboanei ranaheimbo h'in'ng'imateandüri. ²⁹ Awi nindou mun'guambo Kraisi'ndi hoaf' sahümündi hei-r'ihündeimbi yang'ir'yei an'imboeia? Awi mun'guambo God'ndi hoaf' hoaf'yei-r'ihündeimbi nindou yang'ir'yei an'imboeia? Awi mun'guambo yamund'hi-r'ihündeimbi nindou yang'ir'yei an'imboeia? Awi mun'guambo hepün'feimbi moatükun' ratüpur'yei r'ihündeimbi yang'ir'yei an'imboeia? ³⁰ Asu mun'guambo nindou ai angün'umboyeimbi'imbo aboedi-fendüri'imbo ng'n'indeimbi yang'ir'yeia? Mun'guambo nindou ai ng'orü-poi'imbo hoaf' ra hoaf'yei-r'ihündeimbi yang'ir'yeia? Asu mun'guambo nindou ai hoaf' ra h'hir'foadihi hoaf'yei-r'ihündeimbi yang'ir'yeia? E! rani-moatükun' ra ai wani. ³¹ Se moani aboedi ham'ndi moatükun' rani yang'iri sem'nd'imbo ng'usüfo pand'hindi.

S'hir' nindou amurambo ng'usüfo pand'humboane

Nga ro s'heimbo nahan'yo aboedi ham'ndi naf' aho ranahambo nafuin-dahandüri samboanah'.

13

¹ Asu ro nindou ranaheimbo nindou-yei hoaf-ane, asu sünambeah'ndi nendi-yomondi hoaf' ranane ra hoaf'yahandürihi, asu ro nindou

ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayahî ana, asu ro nümüsü fandîyoanî, moanî hoafayo hoango nahurai-ndamboyahî. ² Asu ro Godîndî hoafi hoafîndahandürühi, Godîndî hohoanîmo dîbo engoro ra munquambo fîfirarîheand-ane, asu munquambo fîfirîfe ra fîfirarîheand-ane, asu ngînîndî hamîndî anîhondümborîheandühi asu nîmoei-wafu nîmaroanî hoafîyahani gorügoanîni aho-ane, asu ro nindou ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayahî ana, asu ro moan-ana. ³ Ro wandî napo munquambo masîheheandî ra napokoate-yeimbi nindou fehefendürîmbo yimbondîhe, asu wandî fî ra hîni ngîndîheandanî nindou ai wambo haiambe mandundîranî hai tikîrînda-ndîrîmboest, nga asu ro ngorü nindoumbo ngusüfo pefekoate-ayahî ana, ra ngîrî wambo aboedî fandîhendîrî.

⁴ Ngorümbo ngusüfo pare-randeimbi ai warî hoafeandüh-reandühi farîhendürî arandî. Asu ai moai nindou ngorümbo ngusüfoambe moaruwai hohoanîmoyu randî, asu ahandî fimbo moai borîyu randî, asu moai ahandî fimbo hîhîfî-hîhîfîyu randî. ⁵ Ai moai afîndî-afîndîyurandî. Asu ai moai ahandî moatükunîmbo yangîrî hohoanîmo pare randî, asu moai nîmehünou ngînîndîyu randî. Asu ai moai nindou ahambo moaruwaimbomarîhorî ranahambo hohoanîmoyu randî. ⁶ Asu ngorümbo ngusüfo pare-randeimbi aiana nîne-moatükunî moaruwai-ayo ranahambo moai hîhîfî-hîhîfîyu randî, nga aiana anîhondü hohoanîmo ranahamboane hîhîfî-hîhîfîyu arandî. ⁷ Ai ana munquambo tîngîrîfo aho ra moanane yahu arandî, asu munquambo si aho ra Godîmbo anîhondümborîrî randühani. Munquambo si aho ra God ai fandîhendîrîmbui yahuhaya, hîfandandühi asu munquambo tîngîrîfo ra tüküfeyoanî, ai ngînîndî nüngumboanî.

⁸ Ngorümbo ngusüfo pefe hohoanîmo ra ai ngîrî awarîndîhoayo. Nga Godîndî hoafi hoafombo hohoanîmo ranana kîkîndamîndîmboe. Ranîpoanîmbo hoafîna hoafi hohoanîmo ranana moendîndîmboe. Fîfirîfe hohoanîmo ranana awarîndîhoemboe. ⁹ Mungu-moatükunî aho ra moanî bîdîfîrî-bîdîfîrî yangîrî-ane fîfîrîhumboayefî. Godîndî hoafi hoafîmbo ranamboanî awî moanî bîdîfîrî yangîrî-ane hefî hoafîyefî arîhundi. ¹⁰ Nga süngunambo nîne-moatükunî aboedî hamîndî-mayo ranai tükündîfeihî anîmbo, asu nîne-moatükunî moanî bîdîfîrî-bîdîfîrî yangîrî hohoanîmomayefî ranai awarîndîhoemboe. ¹¹ Horombo ro nîmori-yahambe ranîsimboanî wandî hoafi, hohoanîmo, fîfirîfe ranî-moatükunî ra nîmori nou rasüngumarîheandî. Nga hapondanî ana ro adükari-yahühi nîmoakîdîbou-yei hohoanîmo ra hîni ngîrîrîheamboanahî. ¹² Haponda munquambo moatükunî awî moai sîhîrî ndorîhu fîfirîhundi, nga hoehîmboambe nahurai-ane hoeirîhu arîhundi. Nga süngunambo anîmbo sîhîrî Godîmbo ndondîhuri ahandî ngusümboari ra hoeindîhumboyefî. Hapondanî ana moanî bîdîfîrî yangîrî-ane fîfirarîheandî. Nga süngunambo-anîmbo ro ahambo ndondîhinî fîfirîndîhinîmboyahî, ai wambo haponda ndore fîfirareandîrî nou. ¹³ Nga haponda ngîmî moatükunî nda, Godîmbo anîhondümbofe hohoanîmo, Godîmbo anîhondümbofehü himboyondombo hohoanîmo, asu nindou ngorümbo ngusüfo pefe hohoanîmo ra moanî koadürümbo-koadürümbo yagodîmboe. Nga ngîmî hohoanîmo ranahandambo, ngorümbo ngusüfo pefemboane ai adükari hamîndayo.

14

Godindî hoafî hoafimbo hohoanimo pandihumboane

1 Munguambo si aho ra nindou bodimondambo ngusüfo pefembo hohoanimo moyo homboane. Asu se Yifiafi Aboedindî-mayo nginindî ranî semindimbo hohoanimondei ngei. Nga Godindî hoafî hoafiyorambo nginindî ranimbo se moanî ngusüfo pandihindî. ² Nindou düdi ai ranî-poanimbo hoafinambo hoafayu ana, nindou ranaheimbo hoafiyundürühi-yupoanî, nga ai Godimbo yangir-ani hoafayu. Sapo hoafî ra nindou ranai ngirî fifirîndihindî, nga ranana Yifiafi Aboedi-mayo ranahandî nginindinambo Godimbo yangir-ani dîbo hoafî hoafiyundo arandî. ³ Nga asu nindou düdi ai Godindî hoafî hoafayu ana, asu ai nindou ranaheimbo anihondümböfe ra nginemindindürühi farihendürühi, asu ngusüfoambe aboedi didiboado-rearühane. ⁴ Nindou düdi ranî-poanimbo hoafinambo hoafayu ana, ai ahandî fi nginemindimbo yangir-ani hoafayu. Nga asu nindou düdi ai Godindî hoafî ra hoafayu ana, asu hoafî ranai Kraisindî nendî ranaheimbo nginindamündürimboe. ⁵ Ro sheimbo munguambo ranî-poanimbo hoafinambo hoafindei sahehea hohoanimoayahîsi, nga awi ro sheimbo Godindî hoafî hoafiyoramboanahî hohoanimoayahî habodihî. Nindou düdi ai ranî-poanimbo hoafinambo hoafinduanî asu nindou ngorü ai hoafî ranahambo hîhîriföefe hoafiyonanî animbo, asu Kraisindî nendî munguambo ranaheimbo hoafî ra fandihendürimboe. Nga nindou düdi ai Godindî hoafî weindahî hoafayu ranana ranî-poanimbo hoafinambo hoafimbo ngasündeamboane.

⁶ Wandafî mamî, awi ro sheimbo sowahî tükundaheandühi ranî-poanambo hoafinambo hoafindahandüranî ra ro ngirî sheimbo fandîheandürî. Nga ro sheimbo God ai wambo bidîfirî moatükunî weindahî-mareandîrifî hoafî, fifirîfembo moatükunî hoafî, Godindî hoafî hoafiyorambo hoafî asu yamundîfembo hoafî ra ndahandüran-animbo, sheimbo fandîhehe-andürimboyahî.

⁷ Hoahoango rakoate-randeimbi moatükunî, nümüsi, fufunî, mbonîfaifai ranamboanî moanî mamî rahurai-ane. Ranî-moatükunî munguambo ranai mamîkarî hoafindoanî ra nüngundîhi nindou ai hîmborîmandei hoafî ahandî rana? ⁸ Nindou ai yifiarimbo yînafoaiyu-randeimbi ai ndofe yînafoaikoate-ayu ra, asu nindou didai yifiarimbo napo ra didiboadomandea? ⁹ Moanî mare yahurai-ane, asu se ranî-poanimbo hoafinambo hoafayei ra asu nindou amurî ai nüngundîhi sîhei hoafî fifirîmandîhinda? Ranana se moanîpo hoafindamboyahî, nga sîhafi hoafî ranai moanî werî-yafui nou nîmoamo ngombö! ¹⁰ Yîni, munguambo hîfî ndanîhü ranî-poanî ranî-poanî hoafî afînd-ane engoro. Nga asu moai mamamî hoafî ranai ranahandambo nîmîndî fifirîfekoate yangoro, nga wanî. ¹¹ Nga asu ro hoafî wataporayu ranahandî nîmîndî ra fifirîfekoate-ayahî ana, nindou hoafayu ranai wandî nindou amurînduanî asu ro-amboa ahandî nindou amurîndamboyahî. Se ranî-poanimbo hoafinambo wataporîndeanî sîheimbo yahurai tükündîfemboe. ¹² Nga se-amboa Yifiafi Aboedindî-mayo nginindî ra semindimbo hohoanîmoyei arîhündî ranimboane asu se Kraisindî nendî fehefembo nginindî ra semindimbohünda tîngîrifondei ngei.

¹³ Ran+moane nindou düdi ai rani-poan+mo hoaf+nambo hoaf+yu-randeimb+ ana, ai hoafayu ranahambo Kraisi+ndi nendi ranaheimbo hih+i+foefe hoafombohünda ng+i+ndi ranahambo God+imbo did+bafe+mb+fiyuwamboane. ¹⁴ Asu ro rani-poan+mo hoaf+nambo did+baf+heandi ana, wandi yifiafi ranai-ane did+bafefeyo, nga asu wandi hohoan+mo ranai ana moani moaruwai titan+mo-reamboane. ¹⁵ Asu rando+foyan+ ra ro nungumand+hea? Ro wandi yifiafi ranambo did+baf+inda-heamboyah+i, nga asu ro wandi hohoan+mo ranambo amboani did+baf+inda-heamboyah+i. Ro wandi yifiafi ranambo heründa-mboyah+i, nga asu ro wandi hohoan+mo ranambo amboani herüdamboyah+i. ¹⁶ God+imbo se sihaf+ yifiafi ranambo yang+ri hih+i+far+i ana, asu moan+ndi nindou-maye ranai fand+feambe ng+ri hoaf+ndeihi, "An+hond-ane," mb+i+sei se hih+i+yafambe. Sapo se hoafayafi ranahambo ana nindou ranai moai fif+i+hindi. ¹⁷ God+imbo hih+i+imbo did+baf+fe sihaf+ ra aboedi saf-anes+i, nga ng+ri nindou ngoru ranahambo ng+i+nda-m+indüdüri. ¹⁸ Ro af+ndi+moanahi rani-poan+mo hoaf+nambo God+imbo hoafiya arihand+i ra siheimbo ngasünd+hea-ndüri+moanahi asu rani+moanahi ro God+imbo hih+i+far+hüni. ¹⁹ Nga Kraisi+ndi nendi fand+feambe roana, moani nindou ai fif+i+hindeimb+i hondahüfeimb+i (5) hoafi yang+ri yamund+fe-ndüri+mo hohoan+moayah+i. Nga asu hoafi moani af+ndi ham+ndi rani-poan+mo hoaf+nambo wapor+i+moayo ho ana, aboedi ham+ndi+yopoani.

²⁰ Wandafi mam+i, se ni+moak+d+ibou hohoan+moayei nou hohoan+mo-ndeimboyei. Moaruwai hohoan+mo aho ranan+imbo se ni+moak+d+ibou nou hohoan+mondeih+i ni+mboei, nga asu sihei hohoan+mo ranana nindou boag+ri nahurai-an+imbo se ni+mboei. ²¹ Ah+nümb+i hohoan+mo sürü pap+randühi+yahoya, "Rani-poan+mo hoafi hoaf+imbo nindound+i yafambe süngu-ane, asu nindou amuri+yei yafambe süngu-ane, ranan+imbo nindou ndanaheimbo ro hoaf+ndahandüri+mboyah+i, nga asu ai ng+ri wambo h+mbor+ndei," mehu Adükar+i ai.

²² Nga ranane asu rani-poan+mo hoafi hoaf+imbo ng+i+ndi ranai nindou God+imbo an+hond+umbofe-koate-maye ranaheimbo nafuimbo moatükun-ane, nga asu an+hond+umbo-r+i+horeimb+i ranaheimbo ana wani. Nga asu God+ndi hoafi hoaf+imbo ng+i+ndi ahei mbusümo ranai an+hond+umbo-r+i+horeimb+i aheimbo nafuimbo moatükun-ane, nga God+imbo an+hond+umbofe-koate-maye ranaheimbo ana wani. ²³ Ran+moane asu Kraisi+ndi nendi ranai mamühi fand+hindan+i se rani-poan+mo hoaf+nambo hoafayei ana, asu fif+i+fekoate-yeimb+i asu an+hond+umbofe-koate yeimb+i ranai tükündahi siheimbo hoeind+hindüri+h+i, ai ana hih+i+ndi-hih+i+ndi+yeihanei mb+i+seimboyei. ²⁴ Nga mun+guambo God+ndi hoafi rani yang+ri hoaf+ndeian-an+imbo, asu an+hond+umbofekoate-yumbü asu fif+i+fekoate-yumbü ai tükünd+fi-hündambo amboani asu ai hoafi ra h+mbor+ndu haya moaruwai hohoan+momayu rani+mbohünda ngusüfoambe af+ndi hohoan+mond+imbui. ²⁵ Ranan+imbo asu ahand+i hohoan+mo d+ibo men+goro ra weindah+ndeandühi, asu ai yiri yimbu pus+nde ni+mand+umbo God+imbo hohoan+mond+wöhü hoaf+ndüh+umboya, "Awi an+hond-ane, nga God ai se-bab+i+d+i sihei mbusümo anüngu!" mbüsümbui.

God+imbo ratüpur+i hohoan+mo ra aboedi mb+i+howamboane

²⁶ Wandafî mamî, asu se nûngundîhi ramandîhinda? Munguambo se fandîfeambe, nindou ñgorü ai herü hohoanîmonduhane, ñgorü ai yamundîferambo hohoanîmo hohoanîmonduhane, ñgorü ai God ai nîni-moatükunîmboyo hoafîmbohünda nafuimayundoane, ñgorü ai ranî-poanîmbo hoafînambo hoafîmboane, asu awi asûkai sapo ai hoafîyumbî hîhîrîfe hoaf-ane, munju ranî-moatükunî ra hoafîmbeyei-amboane. Munju-moatükunî ra Kraisiñdî nendî ranaheimbo ñgîñîmbîramîndûramboane. ²⁷ Nga asu nindou bîdîfirî ai ranî-poanîmbo hoafînambo hoafîmbo hohoanîmondeihî ana, moanî nindou yimbundafandanî asu ñgîmîndîmondanî yangîr-anîmbo rambîrundamboane. Nga asu moanî ñgorü ai hoafîndu kîkîndamüduanî, ñgorü ai hoafîyu-mbîrandamboane. Rananîmbo asu nindou ñgorü ai nîne hoafî ñgorü ai hoafîmayu ranahambo hîhîrîfoare hoafîmbiyu wamboane. ²⁸ Nga asu nindou ñgorü ai ranî-poanîmbo hoafînambo hoafînduanî ranahambo hîhîrîfe hoafîmbo nindou ranîhü nîngokoate-nduanî ana, asu nindou ranai ranî hoafînambo hoafîndümbui, nga moanî ai sîsîkoate nîmandümbö-anîmbo ahandî fimboane asu Godîmboane ranî yangîrî hoafîmbiyu-wamboane.

²⁹ Yimbu ñgîmî nindou saf-anîmbo Godîndî hoafî hoafîmbo-mayo ra hoafîmbeyo-mondamboane. Nga asu amurî bîdîfirî ai moanî nîmarîmombö nîne hoafî ai hoafayomo ranahambo tümbîrundamboane. ³⁰ Nga asu nindou mamî wataporambe amaru ahambo God ai nafuiduanî, asu nindou nûngumbo hoafayü ranai ahandî hoafî ra awi kîkîmbîramüdu-amboane. ³¹ Ranî-sûngumbo-anîmbo nindou munjuambo mamamî Godîndî hoafî hoafîndîmondanî, asu nindou munju amarei ranai hoafî ranahambo fîfirîhindühî ñgîñîndî mbîñîmboei-amboane. ³² Godîndî hoafî hoafîmbo ñgîñîndî sowandümondeimbî nindou ana ai moanî ranahandî ñgîñîndî ra hîfandî-mbîrundamboane. ³³⁻³⁴ Sapo God ai sîhefîmbo moai mamîkarîyo wakîferambo yifirîyu, nga moanî aboedî ndorîhefe nîngomboane yifirayü.

Kraisiñdî nendî munju ai fandîfeambe ana, awi nîmorehî ai wataporîndeimboyei, nga moanî sîsîkoate nîmandei. Kraisiñdî nendî munjuambo yahurai-ane rarîhi arîhündî. Nîmorehî ai ana ñgîrî hoafîndei sapo Mosesîndî ahînûmbî hoafî hoafîmayo sûngu ai moanî nindowenihî-yomondî hoarehî nîmboei. ³⁵ Nîmorehî ai ranî-moatükunî ranahambo fîfirîfehü türüfoefembo mbîseimbo ana, ai ahei nindowenihî ranahamü worambe düdumbeyahi-puramboane. Nîmorehî ai Kraisiñdî nendî fandîfeambe botîfe hoafî ana, amoanîñgeimb-ane.

³⁶ Awi Godîndî-mayo hoafî ra sîheimbo sowahîndî botîfe homboyo? Awi asu hoafî ra sîheimbo yangîrî tüküfemboyo? ³⁷ Nga asu nindou mamî ai rande hohoanîmondühüya, “Ro Godîndî hoafî hoafîya-rîhandeimb-anahî,” ehuyo, asu “Yifiafî Aboedîndî fîfirîfe masahamîndîhî,” ehu ana, refeana ai fîfirîmbîreand-amboane, nga Adûkarî ai randîhindî mehu hoaf-ane nda ro sîheimbo sûrü paparîhandî. ³⁸ Nga asu nindou ranî hoafî ranahambo hîmborîkoate-ayu ana, asu se ñgîrî ahambo hîmborîndei.

³⁹ Ranîmboane wandafî mamî, Godîndî hoafî hoafîmbo hohoanîmo ranahambo yangîrî ñgusüfo pandîhi ñgei, nga asu se ranî-poanîmbo hoafîna hoafîmbo yowanî mbîseimboyei. ⁴⁰ Kraisiñdî nendî fandîfeambe munju-moatükunî aho ra wudîpoapondîhi ndondîhi randîhindî.

15

Krais ai yifiyu hayamboyu asükaiyu botimefiyu

1 Wandafî mamî, haponda ro siheimbo aboedî hoafî masahandürî ra asükainda hohoanîmo botîndîhendürî samboanahî. Aboedî hoafî ra se sahümündi hehimboyei asu se ranîfîhî ngînîndî manîboadei ranahamboanahî. 2 Aboedî hoafî siheimbo ro bokarîmarî-heheandürî ranahambo ngînîndî kîkîhîrîhümündi anîboadei hei ana, ranambo se aboedambo ndahimboyei. Nga refekoate-ndeianî ana, ngîrî fandîhendürî.

3 Ro hoafî himborîya heheambo masahamîndîhî ra siheimbo masahandürî ra ai aboedî adükarî moatükunî hamînd-ane: Krais ai sihefî moaruwai hohoanîmo ra raguanambo-fembo-hündamboyu yifîmayu, sapo Godîndî hoafî yare hoafîmayo süngu. 4 Ahambo honguambe sihehorane, asu ranambe ngîmî nîmbîyu mbura asükaiyu botimefiyu, Godîndî hoafî yare hoafîmayo süngu. 5 Ranîyu asu ai Pitambo-so boatei tüküfi mburamboyu asu süngunambo ahandî 12 süngururü-rundeimbîmbo-so tüküme fiyu. 6 Ranîyu asükaiyu ahandî wandafî mamî 500 ngasündeandeimbî nindou ranaheimbo-so tüküme fiyu. Nindou ra afîndî ana anîmboei, nga asu bîdîfîrî ana yîfîsafîmayei. 7 Ranîyu ai Semsîmbo-so tüküfi mburamboyu asu süngunambo ahandî hoafî sowandümo homo-rundeimbî-memo munguambo ahamumbo-so tüküme fiyu. 8 Ranîyu asu süngunambo hondü wambo-so amboa tüküme fiyu. Asu ro furambe sanjorambo hapoadümboyaha wakemîndî-ndîrimbo nahurai-anahî.

9 Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî-yomondî mbusümo ra akîdou saf-anahî. Wambo ana Kraisîndî hoafî semündü hurandeimbî mbîsei dükandîhi-ndîrimboyei sapo ro Godîndî nendî ranaheimbo moaruwaimbo-marîhearü hahî ranîmbohünda. 10 Nga God ai wambo moanî hîpoambo-mareandîra ranîmboanahî haponda ro Kraisîndî hoafî sahamîndî ha-rîhandeimbayahî. Nga asu ahandî moanî hîpoambofe hohoanîmo ranai moai moanîmbofeyo, nga wanî. Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbî bîdîfîrî ai mungu moai ro ratüpurayahî nou yaru tîjîrîfoyomo. Nga roana, wand-amboanî moai ratüpurîya rîhandî. Nga Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo wandî fiambe amarondîrî ranane farîhendîra ro rawarîheandî. 11 Ranane hoafî ra ro hoafîyahembü hündîyo asu ai hoafîyomondeimbî hündîyo ra sapo mamî ranî hoafî ranîyo bokarî-marîhehundî ranahambo se anîhondümbom-marîhindî.

Sihrî yîfîhündî botife hoafî

12 Krais ai yifîmayua asu God ai honguambeahîndî botîmarîrî hoafî ra ro afîndîmbo hoafîyefî marîhundî. Nga asu nîmboe nindou bîdîfîrî sihei mbusümo anîmboei ranai hoafîyeyihîya, “Nindou yîfîyoweimbî-hündî ana, ngîrî asükaindo botîndîfeyo,” maseia? 13 Ranî hoafî ra anîhondümbayombonana, God ai moai Kraisîmbo honguambeahîndî botîrîrî. 14 Asu Krais ai yîfîhündî botîfekoate-mbeimbonana asu ro ngîrî nînîmbo hoafîyefî rîhunda asu se ngîrî nînî-moatükunîmbo anîhondümbom-rîhindî. 15 Rambefe-mbonanasî, asu ro Godîmbo tîkai hoafîyefî-rîhundeimbî nindou tükümbayahu. Sapo ro ahambo anîhondümbom hoafîyefîhî sefiya, “God ai Kraisîmbo botîmarîrî,” asefî. Nindou yîfîhündî botîfekoate-mbeimbonana, God ai ngîrî Kraisîmbo yîfîhündî botîrîrî. 16 Nga God ai nindou yîfîyeimbîhündî ranaheimbo botîfendürîra koatembei-mbonana,

asu Kraisi ai-amboani yifihündi botimbefipoani. ¹⁷ Nga asu God ai Kraisi+ambo yifihündi botifikoateyu-mbonana, asu sihei anihondümbofe ranai siheimbo mbafari-hendüripoani. Nga seana sihei moaruwai hohoanimo ranaianimbo kikihindamindindüri niggomboe. ¹⁸ Asu anihondümbo rambebefembonana, nindou didiyei Kraisi+ambo anihondümbo-rihori mburihü yifimayi ranai-amboani moaruwaimboyahi. ¹⁹ Sihar+ ana Kraisi+amboane fi anihondümbo-rihurühi himboayahundo. Nga asu Kraisi ai sihefimbo ndanisimboani yangiri fehefemunimbo himbombayefimbonana, asu nindou bidifiri sihefimbo hipoanimoembou-anei sahümüni.

²⁰ Hohoanimo ra yahuraiyopoani, nga wani. Nga anihondüyo Kraisi ai yifiyu mbura honguambeahindi God ai botimariri. Nümbürambeahindi horombonambo sesimbo moatükuni boatei nafaramindo nahuraiyo God ai Kraisi+ambo boatei yifiyeimbi nindou ai yangiri botifekoate-yeambe ahambo botimariri. ²¹ Nindou mamihandü süngu yifimbo hohoanimo tüküme feyo asu nindou mamihandü ai-amboani ahandü süngu yangiri botifembo hohoanimo tüküme feyo. ²² Sapo nindou müngu ai ra Adam+ndi sirihünd-anei yifimayu süngu yifiyei arihündi. Nga nindou münguambo Kraisi+ndi sirihünd-anei botimefiyu süngu botiyahi arihündi. ²³ Nga münguambo nindou mamihandü ahei botifeambe botindahumboyefi. Kraisi ai boateimayu asu ai asükaindu kudüwan-animbo asu nindou ahandü sirimayei ra müngu botindahimboyei.

²⁴ Rani+simboan-animbo müngu-moatükuni müngumboayo si ranai tükündifemboe. Rananimbo asu Kraisi ai sanendi, anani, kabomo ra hifandi-rundeimbi, münguambo ratüpuri bogorimboyafu-ndeimbi, asu münguambo ngin+ndi hifandu-ndeimbi ranahamumbo hifinambo-ndeapurimbui. Rananimbo asu ai ngin+ndi hifandarandi ra Ape God+ndi wariwami hin+ngindeambui. ²⁵ Awi ranambe ana Kraisi ai bogorimbondüfi nüngu ngumbo animbo, asu God ai moaruwai nendi ranaheimbo hifinambo-ndeandüri haya Kraisi+ndi yirümbo hoarehi hin+ngindearümbui. ²⁶ Amuri hürütümbi ranaheimbo hifinambo-ndeandüri ngu-ngumbo animbo, asu süngunambo hondü-animbo yifi ranahambo amboani hifinambo-ndeambui. ²⁷ God+ndi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, "God ai müngu-moatükuni ahandü hoarehi hin+ngimareandi," meho. Nga God ai münguambo moatükuni ranambeyupoani. Ranimbo-animbo sihari fifir+ndi-humboane, God ai müngu-moatükuni ra Kraisi+ndi hoarehi hin+ngimareand-anesi, nga asu ai moai ahandü hoarehi nüngu, nga wani. ²⁸ Nga müngu-moatükuni ra Kraisi+ndi hoarehi yangirindoan-animbo, asu God+ndi Nimori ranai sapo Afindi ai müngu-moatükuni ahandü hoarehi hin+ngimareandi rani-hoarehindümbui. Rananimbo asu God ai ahandühoari müngu-moatükuni aho ranahambo bogori hondündümbui.

²⁹ Nga asu yifiyeimbi ai botifekoate-ayei ana, asu nindou bidifiri aheimbohünda himoni hundüriyei arihündi ranai nüngurihi-ndühiyeia? Asu yifiyeimbi ai botifekoate-ayei ana, asu nimboe nindou bidifiri ai aheimbo fehefe-dürimbohünda himoni hundüriyei arihünda? ³⁰ Asu yihoe fimbo amboa. Ro Krasindi ratüpuri ratüpuri mayefi asu nindou bidifiri ai münguambo si aho ra moaruwaimbo-rihimuni hei arihündi. Asu yifiyeimbi nendi ranai asükaiyo botifekoatembo-ayei ana, asu ro nimboe

moanî ndarîhu anîmboefa? ³¹ Wandafî mamî, munġuambo si aho ra ro yifîmbo nahuraiya arîhandî. Ra anîhond-ane. Se munġuambo Sisas Kraîs-babîdî anîboadeî ranîmboanahî ro sîheimbo hîhîfî-hîhîfîyahûhî weindahî rarîhe hoafehandûrî. ³² Efesus ŋgoafîhû ro nîmambeahîndî nînîhondî-babîdî nahurai yifîarîmayahî. Ranîmbo-hündambo nîndouyafe hohoanîmo süngu ro nînî-moatükunî aboedî mandahamîndîha? Nġa asu yifîyeimbîhündî nîndou ranai asûkaindeî ŋġrî botîndahîndî hoafî ra anîhondayo ana, ambesi, ŋġa sîhîrî moanî, “Sesî dagudîfî, hoe ndîmîndefî raraondîhu ŋġefîmboane. Nġa sümü ana awî sîhîrî yifîndemboyefî,” hoafî mamî hoafîmayo süngu.

³³ Se tîkai hoafî anîhondümbö-ndîhimboyeî. Sîhîrî sîhefî wandafî moaruwai-mayeî ranî-babîdî ahahabodefî ana, asu ai sîhefî hohoanîmo aboedî ra moaruwaimbö-ndîhimunîmboyeî. ³⁴ Se wudîpoapondîhî hohoanîmondeîhî asu moaruwai hohoanîmo ra rûhüsafî hînîŋġîndîhîndî. Nîndou bîdîfîrî seana moai awî Godîmbo fîfîrîhorî. Ranahandambo se amoanîŋġîmbeyeî-amboane.

Fi asûkaiyo botefeyo ranana ŋġorü-poanîmboane

³⁵ Nîndou bîdîfîrî ai düdündahîndîhî anîmboya, “Nîndou yifîhündî ra nüngundîhî asûkai botîmandahînda? Fi ra asûkaindo botîndîfeyowohü nüngü-nahurai fi ndemîndî haya tükündîfe manîŋġoa?” mbîseimboyeî. ³⁶ Ranana hîhîndî hoaf-ane? Se ra fîfîrowamboanafî nînî-moatükunî hoarî hîfambe hîfî kararowandî ranai yifîkoate-nahuraiayo ana, asu ai ŋġrî yangġrî aboedî tükündîfeyo. ³⁷ Se konîyo asu nînî mangġrîyo hîfarowandî ra moai emündü düdüdü kameihî hîfîrowandî, ŋġa hoarî yangġrî-ane hîfî kararowandî. ³⁸ Ranana asu God ai hohoanîmomayu süngu düdüdü emündü napo ra ranîfîhî papareandî. Ranai munġu nîne-moatükunî mamamî hoarî ranaheimbö ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo düdüdü, emündü ra sagadûrî arandî. ³⁹ Munġu-moatükunî yangġrî nîŋġo haya hoahoŋġo-randeimbî ranaheî fisafî ana mamî sîmogodî yangġrîyopoanî, ŋġa wanî. Nîndou ai ŋġorü-poanîmbo fisaf-ane, nînîhondî ai ŋġorü-poanîmbo fisaf-ane, ndu napo ai ŋġorü-poanîmboane. Asu kinî ai ŋġorü-poanîmboane. ⁴⁰ Sünambeahîndî moatükunî fî-poanîmboane, asu hîfî ndanîhündambo fî-poanîmboane. Nġa asu sünambeahîndî moatükunî ranai ŋġorü-poanîmbo fîyomboane, asu hîfî ndanîhündambo moatükunî ranai ŋġorü-poanîmbo fîyomboane. ⁴¹ Hüfîhamîndî ai-amboanî ahandî ranî-poanîmbo fî anandî. Amoamo ai-amboanî ahandî ranî-poanîmbo fî anandî. Asu mupui amboanî ranî-poanîmbo fî anandî, ŋġa asu munġuambo mupui ra bîdîfîrî ai ŋġorü-poanîmbo fîyo asu bîdîfîrî ai ŋġorü-poanîmbo fîyo ra hoanġomboane.

⁴² Moanî yahurai-anîmbo nîndou yifîyeimbîhündî asûkaindeî botîndahînda tükündîfemboe. Fi ra asamboefeyo rananîmbo ai sümüboyo-randeimb-ane. Nġa asu fî ranai yangġrambofe tükefeyo ranai ana sümübokoateyo-randeimb-ane. ⁴³ Fi asamboefeyo ranana wosîhoaforî hîmboyowohü hoafendîyowohane. Nġa asu fî yangġrî botefeyo ranana moanî aboedî hîmboyyowohü ŋġîndî tüküfeihane. ⁴⁴ Fi asamboefeyo ranana hîfî ndanîhündambo fî yangġrî-ane. Nġa asu fî botefeyo ranana sünambeahîndî fî-ane.

Hifi ndanihündambo fi-poaniamboane, asu sünambeahindi fi-poaniamboane rehayamboane aninggo. ⁴⁵ Sapo Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, 'Weangurühididi nindou, ahandi nduri Adam ana, nindou yangiri niingombo tüküme fiyu,' meho. Nga asu ngorü Adam, Krais, aiana yangiri niingombo yifiafi saimboyu tüküme fiyu. ⁴⁶ Yifiafi hoearambe fi ranai moai raboatei tüküfeyo, nga wani. Nga hifi ndanihündambo fi raniboatei tüküfeyoane, asu süngunambo yifiafi fi ranai tüküme fiyu. ⁴⁷ Weangurühididi Adam aiana hifihündiyu tüküme fiyu. Nga asu süngudidi Adam ana sünambeahindi tüküme fiyu-ani. ⁴⁸ Hifi ndanihündambo nindou ana sapo nindou hifinambo nafiyumbihündi-mayu nahurai-anei. Nga asu nindou sünambeahindi aiana sapo nindou sünambeahindi tüküme fiyu nahurai-anei. ⁴⁹ Hapondani ana sihiri nindou hifinambo nafiyumbi-mayu ranahandi fi-hoeari-yefomboane fi, nga mare yahurai-animbo sihiri nindou sünambeahindi tüküme fiyu nahurai fi-hoeari-ndembofeyi.

⁵⁰ Wandafi mam, hoafi nda ndahurai-mayowamboanahi hoafehanduri. Nindou hifi ndanihündambo safi hori rani-finambo tüküfimb nindou ranai ana ngiri God nginindi hifandarandi ranambe ngu. Asu nimoatükuni sümboyo-randeimbi ra asu ngiri nimoatükuni sümbokoateyo-randeimbi ra ndemüdü. ⁵¹⁻⁵² Dibo hoafi mengoro nda himborindei, nindou muḅuambo sihiri ngiri yifindefi. Nga muḅuambo sihiri ngorü-süngundahundühi animbo rani-poaniambo findefi hohu tükündahumboyefi. Nimehünou, himboari dikirihu afarhumindefi nou bidifiranambo fufufi ai hoafindoani simbori tükündahumboyefi. Sünambeahindi fufufi ranai hoafindoani animbo nindou yifiyeimbihündi ranai asükainde botindahimboyeyi, asu muḅuambo sihiri moani rani-poaniambo tükündahumboyefi. ⁵³ Sümboyo-randeimbi fi ranana ngorü-poaniambo findo haya sümboyoate-randeimbi tükümbifeyo-wamboane. Nga asu yifiyo-randeimbi fi rananiambo ngorü-poaniambo findo haya yifiyo-rakoate tükümbifeyo-wamboane. ⁵⁴ Rananimbo sümboyo-randeimbi fi ranai sümboyo-rakoate findoani, asu yifiyo-randeimbi fi ranai yifiyo-rakoate findoananimbo, asu Baiborambeahindi hoafi ranai anihondü tükündifemboe. Ai yahoya, "Yifi ai awarihoeihü yangiri koadürumbo niingombo ranai harihoai tüküme fiyu!" meho.

⁵⁵ "Yifi se, naha sihaf harihefembo ngininda?"

Yifi se, naha sihaf nginindi moaruwaimbofe ramboa?"

⁵⁶ Moaruwai hohoanimo, ra yifindi moaruwaimbofe nginindi nimindühane. Ahinümbi hohoanimo ra nindou-yafe moaruwai hohoanimo nafuiyo arandi rananimbo asu nindou ai moaruwaimbondahimboyeyi. ⁵⁷ Sihefi Adükar Si Sas Kraisindi nginindinamboyu God ai sihefimbo ramareamuna yifiar-ambeahindi hamarhehündi. Nga ranimbo-hündambo-animbo sihiri Godimbo hihifindihurimboane!

⁵⁸ Wandafi mam, ranimboane se akidou-amboani bübürindeimboyeyi, nga se moani nginindi hamindi niboadei. Se muḅuambo si ahora Adükarindi ratüpuri tiñirifondei ndühündi, nimboe sapo ndani-moatükuni nda se fifirihindi. Se Adükarimbo ratüpura yei ra ngiri moani mbondifeyo.

1 Hapondani kaki Godindi nendi Sudia hifihü amarei ranaheimbo fehefe-ndürimbohünda gugurifembo hoafinda samboanahi. Kraisindi nendi Garesia hifihü amarei aheimbo hoafimayahä nou se-amboani rasüggundihindi. 2 Muñguambo Sande aho rananimbo nindou muñguambo mamani se kaki masahümundi ranahandi saimbo sihei worambe bídifiri dígehindi. Rananimbo süngunambo ro tükündaheandani, aheimbo kaki gugurife segudürimbo ra se ñgiri afuri kokopondühündi. 3 Ranihü ro tükündaheandüh-animbo nindou se díbonimehüpurí ranai sihei-mayo kaki gugurimaríhindi ra sowandümo houmbo koandíheheapura wandí-mayo ahamundi fimbo pas kameihí Serusarem ñgoafinambo mbíhanímo-ndamboane. 4 Nga asu ro-amboa hohoani-mo-yahaníwani ahaníhí ana, nindou ranímemo ranai ro-díbo mbíkosomo-ndamboane.

Poríndi hohoanimó

5 Awi ro Masedonia hifí mbusümo nafíndahe hehea síheimbo sowahí tükündaheamboyahí, ñga ro Masedonia hifí-nafí homboanahí hohoanimoayahí. 6 Awi ro moai fifiríheandi, ñga se-babídí akídou nímbóahani ñgísíharí túkefeyo ra aboedíndoaní manggahíyo, nüngumandahe. Se-babídí nímbó mbundíha asu ro níni-nafíyo hombo hohoanimoarandíri rananimbo se wambo nafí hombo mbífaríhehindír-amboane. 7 Roana se-babídímbo akídou yanggírí nímarímbo ana moeisahí. Nga awi roana se-babídí gedühí níngomboanahí hohoanimoayahí, Adúkarí ai rawoyafa ehu ana. 8 Nga awi roana, Efesus ñgoafihü ndanihü nímandíhaní Suda-yafe adúkarí si Pendikos* ra tükündífeyoan-animbo ndamboyahí. 9 Nímboe sapo God ai nímorehí nindowenihí afíndí aheimbo ahandí nindumbofe tüküfembohünda wambo fondí masendímbo wambo. Nga asu nindou afíndí ai wambo ndanihü hürütárhündírí.

10 Nga asu Timoti ai rühí síhei nafíndüfiyuaní wani, se ndahorímíndeí woríníndíhoran-animbo ai se-babídí aboedí yíhímbokoate mbínüñguwamboane. Nga ai-amboani mare ro raweheandi nou Adúkaríndí ratüpuríyu-randeimb-ani. 11 Nga asu nindou ñgorü ai ahambo yowaní moaníndí nindou-ani mbüsümbui. Nga se ahambo moaní aboedí fandíhehoraní ñgusüfoambe afure küre haya mbüsünüwamboane. Nga ai wandafí mamí bídífirí babídímbo mbísínimonda sahehea hímboyaha-purühanahí.

12 Haponda wandafí Aporosíndí hoaf-ane síheimbo hoafayahí nda: Ro ahambo wandafí mamí bídífirí-babídí síheimbo süni hoeimbíreandürí sahehea hoafíya-handowohanahí. Nga ai hombo moei yahumboani, awi hapondanambe ana. Nga awi ai níni-símboaniyo hombo nafí ñgoro ana, ai ñgumbui.

Bídífíranambo hoafí

13 Se híbadíhündühí aníhondümbofe hohoanimó ñgíníndí kíkíhíndühümündí nímbóei. Se yíhímbokoate moaní ñgíníndí nímbóei.

14 Se ratüpuríndeihí ra síhei ñgusüfo pefe hohoanimó ranambo yanggír-animbo ratüpuríndeí ñgei.

15-16 Wandafí mamí, sapo se Stefanas asu ahandí worambeahíndí-yei hoafí ra fifíríhindi. Sapo ai boateiyei Akaia hifihü Kraisímbo aníhondümbo-ríhindeimbí tükümehind. Aí Godíndí nendí ranaheimbo

* 16:8: Pendikos ai Suda-yafe adúkarí si núbürambeahíndí sesi yimüñgu-remíndímbo si-ane.

fehedefendürimbo ratüpurî ra refembo afîndî hohoanîmoyei arîhündî. Wandafî mamî, ro haponda siheimbo hüti-hoafayahandürî se-amboanî yahurai nindou-yomondî hoarehî nîmboei. Asu nindou düdi ai-babîdî farîhündürîhî houmbo ratüpurîyomo arundî amboanî kameihî.

¹⁷ Stefanas, Fortunatus asu Akaiikus ai sihei fondîhümbö sapo se ndanîhü sîfokoate-mayei ranîmbo asu ai wambo sowana masîfomondamboanahî hîhîfî-hîhîfayahî. ¹⁸ Aiyomo wambo wandî ngusüfoambe ndoru kümarundîrî sapo siheimbo ramarundürî nou. Nindou yahuraimbo-anîmbo nindou aboed-anemo mbîsefî hohoanîmo-ndefomboane.

¹⁹ Esia hîfambe Kraisîndî nendî amarei ranai siheimbo hîhîfarîhündürî. Akwira, Prisira-anafe, asu Kraisîndî nendî ahafe worambe fandîhi nîmarei arîhündî ranai-amboanî Adükârîndî ndürînambo siheimbo hîhîfarîhündürî. ²⁰ Asu wandafî mamî munngu ndanîhündambo amboanî siheimbo hîhîfarîhündürî. Se Kristenî-yafe hohoanîmo süngu sîmborî wakîkîhürîndeî.

²¹ Ro Por-anahî wandî warînambo siheimbo hîhîfî hoafî nda sürü paparîhandî.

²² Nindou düdi ai Adükârîmbo aboedî hohoanîmo-yondokoate-ayu ana, ai moaruwaimbo-mbîfiyuwamboane. Adükârî, se mborai!

²³ Adükârî Sisas ai ana siheimbo moanî hîpoambo-mbîreandür-amboane.

²⁴ Munnguambo se Sisas Krais-babîdî anîmboei siheimbo ro ngusüfo pararîheandürî.

2 Korin Pas yimbu Por ai Korin+hündambo sürü papimarandi

¹ Karıhasıhandürı, wandafı mamı, ro Por-anahı sapo God ai wambo moanı ahandı yifırı süngu Sisas Kraisındı hoafı semındı ho rambohünda kafoare hınıngı-mareandı. Ro asu sıhefı wandafı Timotıdıbo Godındı nendı se Korin ıgoafıhü amarei-anei, asu muıguambo Akaia hıfambe amarei rananei, sıheimbo muıguambo pas nda sürü papırıho koararıhehoandı. ² Sıhefı Ape God asu Adükarı Sisas Krais ai sıheimbo moanı hıpoambo-ndıneandürühi ıngusüfoambe afurıfe kifeimbı hohoanımo mbısabınandür-amboane.

Godımbı Por ai hıhıfımarürı

³ Awi sıhırı Adükarı Sisas Kraisındı God asu Ape ranahambo aboed-ani mbısefımbıboane. Ai hıpoambo-reandeimbı Ape-ani asu ıngusüfoambe afurıfe kifeimbı hohoanımo muıgu ra sıai-randeimbı God-ani. ⁴ Aiani yıhoefımbı-so nıne tııırıfo afındı tüküfeyoanı ıngusüfoambe afure küreamunı arandı. Rananımbı asu ro mandıho nındou bıdıfırı aheimbo sowahı tııırıfo tükefeyondürı ranaheimbo hohoanımondehühi ıngusüfoambe afurındıho kündıhoa-ndürımbıoyehı sapo ro yıhoehıhoarı Godındı-mayo ıngusüfoambe afurıfe kife hohoanımo sahoamınde hohoambo nahurı wambo. ⁵ Kraisımbı sowahı tııırıfo afındı tüküfeyoanı semündü marandı asu ranane ro-amboanı sahoamınde arıhoandı. Rahurı-ane Kraisındı ıngusüfoambe afurıfe kifimbı hohoanımo afındı ranı yıhoehımbı-so tüküfeyomuna sahoamınde arıhoandı. ⁶ Asu yıhoehımbı-so tııırıfo afındı tükündıfeyoanı ro sıheimbo hohoanımondemboyehı sıhei ıngusüfoambe afurıfe kifemboane, asu rananımbı God ai sıheimbo aboedambo-ndeandürümbı. Nıa asu God ai yıhoehı ıngusüfoambe afurıfembü hohoanımo küreamunı ana, asu sıhei ıngusüfoambe afurıfendürımbı kameihane. Rananımbı ro tııırıfo masahoamındehı nahurı se moanane sei hehi ıngınındı anımbıoyehı heı ana, God ai sıhei ıngusüfoambe hohoanımo afure küre arandı. ⁷ Ro sıheimboya se ıngınındı mbınıboadeia sehıhoı anıhındımbı-rıhorıhanehi. Ranımbı-hündambo ro rarıho fıfırıhoamboanehi, se ro-babıdı tııırıfo sahümbıandı asu se-amboanı ıngusüfoambe afurıfe kifimbı hohoanımo ra ro asahoamındehı nou ndahümbıoyehı.

⁸ Tııırıfımbü moatükunı Esia hıfambe wambo tükümeferındı ranahamboanahı ro wandafı mamı sıheimbo hoafındahandıra se ranahambo fıfırımbırıhında saheheamboanahı. Ranıhı wambo tııırıfo afındı hamındı tüküferındıhıyo asu wandı ıngınındı nııngombo ratüpürı hohoanımo ra muıguna hıfınamareandı. Ranıyahı asu ro ıngırı yangırı aboedı nımbıoyehı sahehe hoanımoayahı. ⁹ Ranıyahı asu ro hohoanımoayahı wandı fıambe tııırıfo afındı tükümeferıyoa yıfındamboyafı masahı sapo nındou kot hıfandı-randeimbı ai hoafıyuhıya, se yıfındamboyafı, ehı nahurıyo tükümeferındı. Nıa asu

rani-moatükunî yîhoefîmbo tükîmefeyo ra yîhoefî fimbo hohoanîmokoate-ndehühî, ro God yîfîhündî botîre-randeimbi-mayu ranahambo yangîri-anîmbo hohoanîmo-ndefomboane. ¹⁰⁻¹¹ Rani-moatükunî moaruwai ranai yîhoefîmbo hîfokoefemunîmbo mayoyosî, nga asu God ai yîhoefîmbo ranambeahîndî aboedambo-mareamunî. Mande ai-anîmbo süngunambo aboedambo-ndeamunîmbui. Asu se yîhoefîmbo farîhehimunühî Godîmbo dîdîbafayahündo ana, ro ahambo ngînîndî anîhondumbo-rîhurühî sefîya, “Ai yîhoefîmbo aboedambo-ndeamunî ngu,” asefî. Rananîmbo hohoanîmo-yahûmunühî amboanî asu Godîmbo hîhîfî-mbîrîhor-amboane ai yîhoefîmbo afarîhemunî ranîmbohünda. Ai nindou afîndîyei dîdîbafîfe süngu yîhoefîmbo hîpoamboreamunühî mafarîhemunî.

Por ai hohoanîmo ngorü-süngumareandi

¹² Ndanî-moatükunî ndanahamboanahî ro hîhîfî-hîhîfîya arîhandî: Wandî hohoanîmoambe yare hoafîmeyondîrî ro Godîndî-mayo sürühoeimbi hohoanîmo hohoanîmoya marîhandî. Hîfî ndanîhündambo nindou-yafe fîfîrîfenambo wambo moai ranî hohoanîmo ranai rareandîra tüküfeyondîrî, nga wanî. Nga Godîndî hîpoambofe hohoanîmo ranai wambo ramareandîra asu ro nindou-yei mbusûmo mbumundî hohoanîmo ranî-süngu yangîrî mahahabodîhî. Sîheimbo-poanîmbo ro yahurai ramarîheandürî hahî. ¹³⁻¹⁴ Ro sîheimbo pas sürü papîrîho arîhoandî ra se hoeindîhi mbundîhü hoafî ra fîfîrîndîhimboyei. Hapoana hoafî ra se akîdou yangîrî fîfîrîhindî. Nga se ro hoafayehî nda munguambo fîfîrîndîhindühî hohoanîmombeyei-amboane sehehoamboanehî. Ranîmbo Adûkarî ai kosîmbo si ra tüküfeyoambe-anîmbo ro sîheimbo hîhîfî-hîhîfînda-hoandürîmboyeihî mare yahurai-anîmbo se yîhoehîmbo hîhîfî-hîhîfînda-hûmunîmboyei.

¹⁵⁻¹⁶ Ro rarîhe hohoanîmoyahîya, ai wandî hohoanîmo wudîpoapondîhi fîfîrîndîhindî sahehea horombo ro sîheimbo sowana sîfomboanahî masahî. Ro Masedonia hîfînambo hafohü kosohü sîheimbo hoeifendürîmbo asahî, asu se wambo Sudia hîfînambo hombo mbîfarî-hehindîramboane saheeamboyahî hohoanîmoyayahî. Rananîmbo se wambo yimbumbo hoeindîhindîrühî hîhîfî-hîhîfîmbeyei-amboane masahî. ¹⁷ Horombo ro sîheimbo yimbumbo hoeifendürî horombo hoafîrîhe masîheheandîyosî, nga wanî. Nga ro wandî hohoanîmo ngorü-süngumarîheandî. Ro yimbu hohoanîmo-yaheimbî-mbayahîyo? Ro hîfî ndanîhündambo nindou nou moai mamî sîmboanî wandî horombo hoafîrîhe masîheheandî ranahambo yînî sa asu wanî sa rîhandî, nga wanî.

¹⁸ Sîhîrî Godîmbo anîhondumbo-arîhurî nou asu se wandî hoafî amboa anîhondumbo-ndîhimboyei. Munguambo hoafî ro sîheimbo asahandürî ra yînî ranane asu wanî ranane ra ai wanî. ¹⁹ Ro Sairas, Timoti-babîdî sîheimbo Godîndî Nîmorî Sisas Krais ranahambo hoafîmehundürî, aiana yînî yahu, wanî yahu-randeimbîyupoanî. Nga mamî hohoanîmo yangîrî-ani hohoanîmoyu arandî. ²⁰ Nga asu Godîndî horombo hoafî afîndî ra yangoromboane, nga ranane asu Sisas Kraisîndî süngu-ane horombo hoafî munju ra anîhondumbo tüküfe arandî. Ranane asu sîhîrî Godîndî hoafî hîmborîyefühî asu Sisas Kraisîndî süngu hoafîyefühî, “Anîhond-ane,” asefî God ai adûkar-ani hoafîmbohünda. ²¹ God aiani yîhoefîmbo se-babîdîmbo ngînîndî kîkîhîramündümuna asu sîhîrî Krais-babîdî ngînîndî anîmboefî. Asu ai sîhefîmbo ahandî ratûpurîmbo

amboanî kafaore hîniŋgîmareamun-aneŋî. ²² Aiyu ai ahandîhoari sîhefîmbo dîbonîyumunî hîniŋgîreamunî haya asu ai Yifiafî Aboedî ra sîhefî hohoanîmoambe hîniŋgîmareandî. Yifiafî Aboedî ranana sapo God ai sîhefîmbo aboedambo-femunîmboayo ranahambo nafuimbo-hündamboane.

Por ai moai aheimbo sowana asûkai hu

²³ Nga ro anîhondumbo hoafî hoafayahî nda God ai anîhond-ane mbüsü ŋgîniŋdamündumbui. Nga ro sîheimbo didî tîŋîrîfo afîndî segodürîpoanî saheheamboyahî asu ro hombo hoafîmayahî sîhei ŋgoafî Korinînambo asûkai sîniŋkoate-mayahî. ²⁴ Sîhei anîhondumbofe ranana ro hîfandî-handürühiyahîpoanî, ŋga wani. Sîhei anîhondumbofe hohoanîmo ranamboanei se-amboanî sîheihoarî ŋgîniŋdî kîkîhîrîhîmündî anîmboei. Rananehî asu ro sîhei hîhîfî-hîhîfî hohoanîmo ra botîfemböhünda se-babîdîmbo ratûpurîye arîhoandî.

2

¹ Ranîmboyahî ro moanî wandî hohoanîmonambo yangîrîya, awi ro ŋgîrî aheimbo sowana gadî asûkainda ŋgîniŋdîfîmbî hoafîindahandüranî, afîndî hohoanîmondeî sahehea hohoanîmomayahî. ² Asu ro sühühî sîheimbo ŋgusûfoambe afîndî kifîmbî hohoanîmo mbasahandürîmbonana, asu nîdou mamî ai ŋgîrî wambo hîhîfî-hîhîfîmbohünda farîhendîrî. Nga se yangîrî-aneî wambo hîhîfî-hîhîfî moatükunî randîhînda hîhîfî-hîhîfîyahî. ³ Seana wambo hîhîfî-hîhîfîyahündîrî-rühündeimbi nîdou-aneî. Ranîmboanahî asu ro sîheimbo sowana sîniŋ sîheimbo ŋgusûfoambe afîndî kifîmbî hohoanîmo ra segodürîmbo moei asahî. Ranîmbo-hündamboyahî ro horombo sîheimbo pas sürü papîrîhî koamarîheheandî. Ro nîni-moatükunîmboyo hîhîfî-hîhîfîyahî ana, asu se-amboanî ro-babîdî ranahambo hîhîfî-hîhîfîyehî. Ranî moatükunîmbo sîheimbo munġuambo anîhondumbo-rîhandürîmboanahî. ⁴ Horombo sîheimbo pas sürü papîrîhî koarîheheandî sîmboanî ana wandî ŋgusûfoambe tîŋîrîfo afîndî nîmarîwohüyo asu asûbusûmbî hohoanîmo ranai tüküfîhîyo ro aranîmbo-aranîmboya wakîmarîheandî. Se tîŋîrîfombü hohoanîmo-mbeyeia sahehea pas ra sürü papîrîhambo-yahîpoanî. Nga se wambo ro sîheimbo hohoanîmo afîndî hohoanîmo-arîhandürî ra fîfîrîmbîrîhînda saheheamboyahî parîhe koamarîheheandî.

Nîdou ai sîheimbo moaruwaimbo-mareandürî ranahambo amboawi mbîsei-amboane

⁵ Nîdou ai ŋgusûfoambe afîndî kifîmbî hohoanîmo wambo yangîrîyoponî masendîrî, ŋga sîheimbo munġuamboyo masagadürî. Ro ranî moatükunîmbo afîndî hoafîmbo moeisahî, ŋga ranîmboanahî moanî bîdîfîrî yangîrî hoafayahî. ⁶ Nîdou ranahambo nîdou afîndî se tîŋîrîfombü ratûpurî masahündo ra awi rühü safî ahambo hîniŋgîndîhorî. ⁷ Nga awi se ahandî hohoanîmo moaruwai ranahambo amboawi sahündowohü asu ŋgusûfoambe afurîfe kifîmbî hohoanîmo ndahündo. Nga asu ŋgusûfoambe afîndî hamîndî kifîmbî hohoanîmo ai ahambo munġuna moaruwaimbo-nderîmboe. ⁸ Ranîmboane ro sîheimbo hoafî nda hoafehandürî, se ahambo sîhei-mayo hîpoambofe ra nafuindahündoan-anîmbo ai fîfîrî-mbîreandamboane. ⁹ Ro horombo

pas sürü papirihi koamarî-heheandürî moani sîheimbo refe hoeife-ndürîmbohünda. Wandî-mayo hoafi se süngurihündühî munju moatükunî ra rarihi mbarîhündîyo wanîmbaiyo? Nga se ahambo tiñirîfo masahündo. ¹⁰ Asu se nindou düdi ani sîheimbo moaruwai hohoanîmoayundürî ranahambo amboawi asei ana, asu ro-amboanî ahambo amboawi mbîsahandomboyahî. Moaruwai hohoanîmo engoro ana, ranahambo ro amboawi asahî ana, Kraisindî hîmboahü sîheimbo fehefe-ndürîmbohünda amboawi sahühanahî. ¹¹ Satan ai sîhefîmbo tikai hoafîndîmunî-mbui sahehea ramarîheandi ra. Ahandî dîbohîndî hohoanîmo ra sapo sîhîrî fîfirîhumboaneîfî.

Troas ngoafîhü Por ai tiñirîfo afîndî masemündu

¹² Ro sîheimbo hîniñgirîheirî hehea Troas ngoafîhü Godîndî hoafi hoafomböhünda tüküyaheandühî hoeirîheandane asu Adükari ai wambo ranîhü ratüpurîmbohünda aboedî hohoanîmo nafuimayundîrî. ¹³ Nga ro sîhefî wandafî Taitus ranîhü hoefîkoate-yahühî asu ngusüfo afîndî kürîheandühî afîndî hohoanîmomayahî. Ranîyahî asu ro nindou ranîhü amarei aheimbo hîhîfirîharü hîniñgirîhearü hehea, asu ro Masedonia hîfînambo mahahî, nga sîheimbo sowana moai asükai sühühi.

Kraisindî ngîniñdînambo ro ngasündî-hurîmboaneîfî

¹⁴ Nga Godîmbo hîhîfîndî-hurîmboane nîmboe sapo aiani Krais-babîdî nîmboefanî munjuambo si aho ra sîhefîmbo aboedî nafî semündûmunî huhü asu nîne-moatükunî ranai sîhefîmbo moaruwaimbo-femunîmbo aho ra ngasündîhu aboedühî tûkehündî. Yîhoeîfî ratüpurî ranahamboani God ai hoafîyuanî asu nindou ai Krais ranahambo fîfirîrarîhorî. Kraisîmbo fîfirîfe ranana aparûmbî fîsîñarü yanggorî wakareandî nahurai-ane. ¹⁵ Sîhîrî amboanî aparûmbî fîsîñarü Kraisindî-mayo Godîndî aboedî sesî mandîfe fondî wamîniñdî aboedî tüküfe hafo arandî tüküfe haya God sowana aho nahurai-aneîfî. Fîsîñarü ranane nindou Godîndî hoafi süngurihindeimb-ayeî asu ahandî hoafi süngufekoate-ayeî ahei mbusûmo yanggorü wakare-andî. ¹⁶ Nindou dîdîyeî Godîndî hoafi hîmborîkoate anîmboei aheimbo ana yîfî fîsîñarî nahurai-ane. Sapo fîsîñarü ranai-ane aheimbo hîfokoarearü arandî. Nga asu nindou Godîndî hoafi süngurihindeimbî aheimbo ana fîsîñarü ranai yanggirî niñgombo sagadürî arandî. Nindou munjuambo aiana ngîrî aheihoarî Godîndî ratüpurî ra randîhindî. ¹⁷ Nga se fîfirîhimboaneî, roana nindou afîndî ai homo Godîndî hoafi hoafîyomondühî kakî sowandûmo arundî nahurai nindou-yefîpoanî. Nga God ai yîhoeîmbo ratüpurî ra masemuna asu ro moai ahandî ratüpurî ranahambo tikai hoafîyefî rîhündî. Nga roana Krais-babîdî hohoanîmo mamî sünguri-hündühanefî asu Godîndî hîmboarühî hoafi ra mbumundî süngu yanggirî hoafîyefî arîhu hefî.

3

Sîmborî hoafi femîndî sîhefîmbo ratüpurîyomo-rundeimbî nindou

¹ Ro Godîndî ratüpurîyefî-rîhundeimbî-aneîfî masefî ra awi asükai yîhoeîfîhoarî yîhoeîfî fimbo borîyefîhümbö se yîhoeîfîmbo aboed-anemo mbîseiya sefîmbo mbaiyefîyo? Asu awi ro nindou bîdîfirî nou ai pas sürü papirihi-ndeimbîhündî sîheimbo saiyoanî asu se yîhoeîfîmbo

aboed-anemo yahombohünda mbayefiyo? Asu se yihoefimbo farihefe-mun+mbohünda pas yahurai sürü papimboyo? Nga wani. ² Seanei yihoefimbo nindou mungu aboed-anafani yahomun+mbohünda pas nahurai-aye. Pas ranahambo sürü papimarihündi ranana sihei ngusüfoambe-ane amaro. Munguambo nindou ranai pas ranahambo fifirihi hehi asu ai hoeferambo-hündamboane. ³ Rani-moatükun+ ra dibo+hündiyopoani, nga ai yahurai-ane. Krais ahandi+hoari randi pas ra sürü papira mbura yihoefi süngu koamarihendi. Pas ra moai pen+nambo sürü papirandi, nga God yangiri koadürümbo nungu-randeimbi ranahandi Yifiafi+nambo sürü papimarandi. Asu moai God horombo ramareandi nou nimoefih+i sürü papirandi, nga nindou-yei hohoan+moambeahiyo sürü papimarandi.

⁴ Ro rani hoafi hoafayehi ra sapo Kraisindi süngu ro Godimbo anihondümbo-mar+hor+i. ⁵ Asu ngiri yihoefi+hoari yangiri ana rani ratüpuri ra randihündi, nga ranimboane asu ro ngiri hoafindefühüya, yihoefi+hoari rihündi rani ratüpuri ra ramarihündi mbi+sefi. Nga Godindi ngin+ndi sahum+ndefi hohumboanefi ratüpuri+yefi arihündi. ⁶ God ai ahandi+hoari yihoefimbo se randumbo mehuwa, asu ro simbori hoafi femindi sihefe ratüpuri rani nindoumbo yahu animboefi. Ratüpuri ranana horombo sürü papiru sihoemombo-yomopoani. Nga Yifiafi Aboedindi ngin+ndi+namboyo sürü papira masihendi. Ahinümbi hohoan+mo sürü papiru masi+hoemo rani+süngu ana nindou ai yifi+yei ari+hündi, nga Yifiafi Aboedi ana nindumbo gedühi yangiri n+ngombo sendühane.

⁷ God ai ahinümbi hohoan+mo ra nimoefih+i sürü papimarandi. Nga asu raniyo rani-moatükun+ ra Godindi-mayo h+imboamupuimbo-randeimbi rani bitapire tüküme feyo. Raniyo asu Moses+ndi ngusümboari ranai h+imboamupuimbo-maranda asu Israeri+hündi ai ahandi ngusümbori ra ngiri ndond+hi hoeind+hindi. Nga asu sünguna homboyo rani-moatükun+ ranai afur+mar+hoayo. ⁸ Ranimboane Yifiafi Aboedindi ratüpuri ra ahinümbi hohoan+mo ranahambo ngasünde haya h+imboamupui-randeim+ane. ⁹ Ahinümbi hohoan+mond+ ratüpuri ranana nindumbo pap+hoafi+imboane, nga asu Godindi-mayo h+imboamupuimbo-randeimbi si rani-dibo mengoro. Rani hohoan+mo rani+sünguyo nindou ai yifi+yei ari+hündi. Nga asu nindumbo Godindi h+imboahü mbumundi tüküfembo ratüpuri h+imboamupuimbo-randeimbi si rani-dibo engoro ra ngasündeamboane. ¹⁰ Anihond+ane, horombodidi ratüpuri ranahandi h+imboamupui-randeimbi si adükar+mayosi, nga ndeara dikri+femboane. Nimboe sapo hapoana aboedi hoaf+ndi ratüpuri+ndi h+imboamupuimbo-randeimbi si adükar+ ham+nd+ane. ¹¹ Ahinümbi hohoan+mond+ ratüpuri h+imboamupuimbo-randeimbi si kameih+ tüküme feyosi, nga moai gedühi yangoro. Nga aboedi hoaf+ndi ratüpuri koadürümbo-koadürümbo yagodomboe ranimboane asu ahandi h+imboamupuimbo-randeimbi si ra adükar+ ham+ndi-mbeyowamboane.

¹² Aboedi hoaf+ndi ratüpuri ranana ngiri mungundo ranahambo ro anihondümbo-r+hu hohu an+imboefi. Ranimboane asu ro yi+h+imbokoate ranahambo hoafiyefi ari+hündi. ¹³ Roana Moses yare marandi nou moai yari+hu rihündi. Aiyu ahandi ngusümboari ra hoear+nambo gabud+mareandi. Rananimbo Israeri+hündi ai sapo h+imboamupuimbo-randeimbi si ra ahandi ngusümboarambe tüküme feyo ra ngiri hoeind+hinda

afurinde gado. ¹⁴ Nga asu ahei hohoanimo ra moai hoeireanduri. Ranিয়ে asu ai horombodidi hoafi femindi sihefe ra hoeirihinduhi asu ahei ngusumboarambe hoeari nou ranai ahei ngusufoambe gabudifoareanduri haya ho-hombo haponda tikefeyo. Ai moai rani-moatukuni ra raguanambo-rihindi, nga wani. Krais mamani ranahandi sungunambo yangir-animbo God ai hoeari ngusufoambe gabudareandi ra raguanambo-ndeambui. ¹⁵ Horombo peyo haya ho-hombo hapondan-amboani ai Mosesindi hoafi hoeiruhi maruhi hei ra hoeari ranai ahei hohoanimo ranahambo gabudimareandura asu hoafi nimindi ra moai fifirihindi. ¹⁶ Nga nindou ai Adukari sowanambo hihiriyahi ahei ana, hoeari ra Adukari ai raguanambo-ndeambui. ¹⁷ Adukari ndanai ana Yifiaf-ani. Nga asu Adukarindi Yifiafi ranai nindou ranahandi fiambe amarondo ana, asu nindou ranai moani aboedambo-ndufimbui. ¹⁸ Munguambo sihirini ana moai sihefimbo nini-moatukuni ai ngusumboari gabudeamuni. Ranane asu Adukarindi-mayo himboamupuimbo-randeimbi si ranai sihefimbo tapara-mindimunuhi asu sihirini hoehimbo nou nindou ranahei fihini hefi taparihu-mindefimbo nou-ayefi. Rananefi munguambo si aho ra himboamupuimbo-randeimbi si ranai adukari tukufe howohu sihefimbo ngoru-sungureamuni hoani sihirini Adukari anungu nou nimboefi arihundi. Adukari sihefi ranai Yifiafi wamboani ai rasungure arandi.

4

Kraisindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi ai hifina nafumbi hipirini nahurai-anemo

¹ Sapo God ai yihoefimbo hipoambo-reamuni hayambo-wamboyu ratupuri ra masemuni ro refemböhünda, ranimboane asu ro moai yiboaruko-yiboaruko-yahunduhi ambe sefi hinigirihundi, nga wani. ² Ranimbo-hündamboyefi asu ro amoanigungumbi ratupuri dibo engoro nindou ai yaru marundi ra daboadanambo-marihundi. Roana moai tikai hoafi hohoanimo sungurihu hefi rihundi asu moai Godindi hoafi ra ngorü-sungurihu rihundi, nga wani. Nga roana nindou ranai yihoefi ratupuri Godindi himboahü ra hoeirihinduhi ahei hohoanimoambe ratupuri ranahambo aboed-ane mbiseiya sefimboanefi asu hoafi hondü ra weindahi hefi hoafiyefi arihundi. ³ Godindi hoafi ro hoafiyefi arihundi ranai dibo engoro ana, sapo nindou ahandi hoafi himborikoateyei heimbo awarihfemboayei aheimbo-anenduri. ⁴ Nindou ranai ana hoafi ranahambo moai anihondumbo-rihindi, sapo ahei hohoanimoambe nimbi amaro hifi ndanihündambo tikai god nungumbi Satan ai gabudifoareanduri hayambo wambo. Rananei asu ai Krais sapo Godindi sisamihondü nahurai aiyu ranahandi aboedi hoafindi himboamupuimbo-randeimbi si ra moai hoeirihori rihundi. ⁵ Ro bokararitheheandi ra moai yihoefi fimbo hoafiyefi rihundi, nga wani. Nga Krais ai Adukar-ani sefi hoahumboanefi asu ro ahandi sunguyo shei ratupuriyefi rihundeimbi animboefi ranahambo hoafiyefi arihundi. ⁶ Sapo God hifi sunü nafrandambe ai hoafiyuhü yahuya, "Nimbi yare nimaroambe si ranai simbeyo-wamboane," mehu. Asu God mamani ranani sihefi hohoanimoambe si ramareanda afindi hamindi tukumefeyo asu sihefi ngusufoambe ranai aboedi si nahurai engoro. Ro si ranahambo fifirihumboanefi sapo

Godɪndɪ hɪmboamupuimbo-randeimbi si Sisas Kraisiɪndɪ ŋgusũmboarambe apenɪŋgo ranahambo.

⁷ Ŋga roana sapo aboedɪ hoafi ŋgɪnɪndɪ napo nahurai hɪfɪna nafũmbɪ hɪpɪrambe afoero nahurai-aneɪfɪ. Rani-moatũkunɪ ra nindou ai yarihi fɪfɪrɪhɪndũhɪ ndani-moatũkunɪ ŋgɪnɪndɪ afɪndɪ nda Godɪndɪ-mayoane, ŋga asu yihoefɪ-mayopoani mbɪsei-yambohũndamboane ra. ⁸ Yihoefɪmbo afɪndɪ tɪŋɪrɪfo ranai moaruwaimbo-reamunɪsi, ŋga asu awi moai mungunambo moaruwaimbo-reamunɪ. Afɪndɪ moatũkunɪ ranai yihoefɪ hohoanɪmo ranahambo kikihɪramɪndɪ-munũhanesi, ŋga asu awi yihoefɪ hohoanɪmo ra moai mungunambo hamɪndɪ peyo randɪ. ⁹ Nindou biɪɪfɪrɪ ai yihoefɪmbo moaruwaimbo-rɪhimunɪ marɪhũndɪsi, ŋga asu God ai yihoefɪmbo moai hɪnɪŋgɪreamunɪ randɪ. Ai yihoefɪmbo harɪyahũmunɪ marɪhũndɪsi, ŋga asu ro moai moaruwaimbo-yahu rɪhundɪ. ¹⁰ Munɠuambo si maho ra Sisas yɪfɪmayu nou yihoefɪ fimbo amboani yɪfɪmbo yangɪrɪ nahurai-mayefɪ. Rani-mboane asu Kraisiɪndɪ yangɪrɪ nɪŋgo hohoanɪmo ra yihoefɪ fiambe hoeimbɪrɪhind-amboane. ¹¹ Ro yangɪrɪ nɪmboefũhɪ Sisasiɪndɪ ratũpurɪ, ratũpurɪyefani, nindou ai yihoefɪmbo hɪfokoefemunɪmbo sei hehi raraomarɪhũmunɪ. Rananɪmbo asu Sisas ai hɪfɪ ndanɪhũ manũŋgu ahandɪ yangɪrɪ nɪŋgo hohoanɪmo amboani yihoefɪ yɪfɪmbo fiambe weindahɪ tũkũmbɪfeyo-wamboane. ¹² Ranane asu yɪfɪmbo hohoanɪmo ra yihoefɪmbo sowahi enɠoro, ŋga yangɪrɪ nɪŋgo hohoanɪmo siheimbo sowahi enɠoro.

¹³ Godɪndɪ hoafi yahoya, “Ro anɪhondũmbo-rɪhe heheambo wamboanahɪ hoafayahɪ,” meho. Mare yahurai-ane ro-amboani mamɪ anɪhondũmbofe-namboanefɪ hoafayefɪ. ¹⁴ God ai Sisasi-mbo yɪfɪhũndɪ botɪmarirɪ ranahambo fɪfɪrɪhumboanefɪ. Rani-mbo-hũndambo-anɪmbo asu yihoefɪmbo amboani Sisas rameɪfyu nou botɪndeamunɪ haya, ndemũndũmunɪ siheimbo kameihɪ gafu ahandɪ fikɪmɪ hɪnɪŋgɪndeamunɪmbui. ¹⁵ Ŋga asu siheimbo farɪhefe-ndũrɪmboane munɠu tɪŋɪrɪfombũ rani-moatũkunɪ yihoefɪmbo sowahi tũkũfe arandɪ. Sũngunamboanɪmbo Godɪndɪ hɪpoambo hohoanɪmo ranai nindou afɪndɪ ahei ŋgusũfoambe tũkũndɪfendũrɪ ndandanɪ asu ai Godɪmbo afɪndɪ hɪhɪfɪndɪhorũhɪ ahambo aboed-ani sei mbɪrɪhũnd-amboane.

¹⁶ Roana rani-mbo hohoanɪmoyefɪ hoerɪhũndũhanefɪ asu ro Godɪndɪ ratũpurɪmbo ra moai mbosɪyefɪ rɪhundɪ. Yihoefɪ fi ranai moaruwai-yowohanesɪ, ŋga asu yihoefɪ ŋgusũfoambe hohoanɪmo ranai munɠuambo si aho ra aboedɪ sɪmborɪ tũkũfeyoani ndorɪhu hohoanɪmo-yefũhanefɪ. ¹⁷ Rani-moatũkunɪ ra ɪ nahurai-ane: Tɪŋɪrɪfo yihoefɪmbo sowahi tũkũfe arandɪ ra afɪndɪ hamɪndɪyopoani, ŋga rani-mbo wambo asu ŋgɪrɪ amɪtata moendɪndo. Ŋga asu sũngunamboanɪmbo sũnambe moani aboedɪ hamɪndɪ ŋgorũ-sũngundahu koadũrũmbo-koadũrũmbo nɪmandemboyefɪ. Sũnambe sũngunambo aboedɪ hamɪndɪ nɪmarɪ ranai-anɪmbo asu haponda hɪfɪ ndanɪhũ tɪŋɪrɪfo akɪdou enɠoro ranahambo ŋgasũndeamboe. ¹⁸ Sɪhɪrɪ ana moai nɪne-moatũkunɪ hɪmboarɪnambo hoeife-randeimbi moatũkunɪ rana-hamboypoani kokorɪhu heɪ arɪhundɪ, ŋga wani. Ŋga sɪhɪrɪ ana nɪne-moatũkunɪ hɪmboarɪnambo hoeifekoate-yefɪ arɪhundɪ ranahamboane hohoanɪmo pari-hu arɪhundɪ. Sapo nɪne-moatũkunɪ sɪheɪ hɪmboarɪnambo hoerɪhu arɪhundɪ ranana ŋgɪrɪ gedũhɪ yagodo, ŋga nɪne-moatũkunɪ sɪhɪrɪ

sihefi h̄imboar̄inambo hoefekoate-yefi ar̄ihundi ranai-an̄imbo gedūhi koadūr̄umbo-koadūr̄umbo yagod̄imboe.

5

¹ Sih̄iri f̄if̄ir̄ihumboanefi h̄ifi ndan̄ihū dago ndanambe an̄imboefi ndanana kand̄ihoeyoan̄i asu ŋgoas̄umboan̄i ana God ai wor̄i hondū s̄unambe sih̄iri n̄iŋgombohūnda h̄in̄iŋgimareand̄i ranambe-an̄imbo n̄imboemboeyefi. Wor̄i ranana nindou moai wor̄imboarundi, ŋga moan̄i koadūr̄umbo fondar̄imboane. ² Hapondanana sih̄iri wor̄i aboed̄i ham̄ind̄i sihef̄imbo s̄unambeah̄ind̄i nou gabud̄i-foareamun̄imbo afondaro ranahamboanefi sih̄iri haŋafumboyefūhi hohoan̄imo parar̄ihundi. ³ Sih̄iri ran̄i-moatūkun̄i aboed̄i ra fi ranahambo gabud̄afoar̄ihundi ana, asu sih̄iri ŋḡiri fi safi yan̄ḡiri n̄imboefi. ⁴ Yin̄i, awi sih̄iri haponda dago ndanambe n̄imboefomboanefi haŋafumboyefūhi af̄ind̄i hohoan̄imoayefi. Asu sih̄iri rawehundi ra sihef̄i fi-hoeari wam̄indaf̄i ra raguanambofembo sef̄i hohumboyefi poan̄i, ŋga wanti. Nga sihef̄i fi-hoeari s̄imbori ra sapo hoeari hondū s̄imbori nahurai gūd̄ifemboane. Asu ranan̄imbo sihef̄i fi s̄umboyo-randeimb̄i ranai aboed̄i yan̄ḡiri gedūhi n̄iŋgombo ra mb̄isem̄indowambo sef̄i hohumboanefi. ⁵ God ai ahand̄ihoariyu sapo sih̄iri yan̄ḡiri sem̄ind̄i hefe n̄iŋgombo ra d̄id̄iboadore mas̄hend̄i. Ran̄iyu asu ai sihef̄imbo Yifiafi Aboed̄i ra masemuni. Yifiafi Aboed̄i masemuni ranana sapo mun̄gua aboed̄i moatūkun̄i s̄ungunambo God ai sihef̄imbo refemun̄imboayu ranahandambo wean̄gurūhid̄id̄i bid̄if̄ir̄iyu.

⁶ Ranane sihef̄i fiambe ŋḡin̄ind̄i tūkūfemuni arand̄i. Haponda sih̄iri ra rand̄ihū f̄if̄ir̄ind̄i-humboane sihef̄i fi nda sihef̄i wor̄i nahurai ranambe an̄imboefis̄i, ŋga sih̄iri Adūkar̄ind̄i wor̄i ranahambo an̄gun-aneńi an̄imboefi. ⁷ Hapondanambe sih̄iri moan̄i Adūkar̄imbo an̄ihondūmbo-r̄ihurūhanefi an̄imboefi. Nga n̄in̄i-moatūkuniyo hoiefembo ranahambo hohoan̄imo par̄ihu-ndūhiyefi poan̄i an̄imboefi. ⁸ Sihef̄i hohoan̄imo ranai ŋḡin̄ind̄i tūkūfemunūhane asu roana yihoef̄i fi nda h̄ifi ndan̄ihū h̄iŋgife hefembo hafo Adūkar̄i-bab̄id̄i ŋgoafi hondūhi n̄imar̄imbo rananefi hohoan̄imoayefi. ⁹ Ran̄imboanefi sih̄iri ana ŋgoafi hondūhi n̄imboefūhi-ndoan-ane asu ndūhi n̄imboefūhi-ndoan-ane ra ro moan̄i n̄ine hohoan̄imo Adūkar̄i ai hohoan̄imoayu ra s̄ungufembo yan̄ḡiri hohoan̄imoayefi. ¹⁰ Mun̄guambo sih̄iri Adūkar̄i ai ȳiboboreand̄i s̄imboan̄i ra ahand̄i h̄imboahū tūkūndahumboyefi. Ranan̄imbo ran̄i-s̄imboan̄i sih̄iri fi ndar̄ihu n̄imboefambe aboed̄i ratūpur̄i ratūpur̄imayef-ane, asu moaruwai ratūpur̄imayef-ane, ran̄imbo mun̄guambo sih̄iri mamam̄i n̄ine-moatūkun̄i ramar̄ihundi s̄imongorūhi Adūkar̄i ai ndemunūmbui.

Nindou ai Krais̄ind̄i s̄ungu God̄ind̄i ŋgunind̄imbofe tūkūfemboane

¹¹ Ran̄imboane roana Adūkar̄imbo ȳih̄imboyefūhi, ahand̄i hoarehi n̄imboefūhi nindou bid̄if̄ir̄ambo hoaf̄iyefi habodef̄i ar̄ihundi ahei hohoan̄imo bot̄ifendūran̄i ai Adūkar̄imbo an̄ihondūmbo-f̄imbohūnda. God ai ȳihoef̄imbo ndore f̄if̄ireamun̄imboani. Mare yahurai-ane s̄iheh̄i hohoan̄imoambe se ȳihoef̄imbo ndor̄ih̄i f̄if̄ir̄imb̄ir̄ihimun-amboane asefi.

¹² Ro asükai siheimbo ndani hoafi hoafayefi nda se yihoefimbo aboedanemo yahombo-hündamboyoani, nga se yihoefimbo hihifi-hihifimbeyahumuna sefimboyefi. Rananimbo asu se nindou bidifiri-yafe hohanimbo ranahambo hihifi-hihifayei, nga nindou-yafe hohanimbo ranahambo moai hohanimoyei se simbori hoafimböhünda hoafayahandüri. ¹³ Nindou bidifiri ai yihoefimbo hihindi-hihindi-yomondühanemo masei. Ro hihindi-hihindayefi ana, Godimbo-hündamboanefi. Nga asu haponda ro ndorihu hohanimoyayefi ana, ra siheimbo farihendürimbo-hündamboane. ¹⁴ Krais yihoefimbo hipoambo-mareamuni hohanimbo ra yihoefi ratüpuru ranahambo hifandarandi. Ra yarihu fifirihundi nindou mamai ai nindou munguambo ranaheimbo sünguna yifimayurani-süngunambo-animbo nindou mamami sihiri amboani yifiyefimbo nahurai-anefi. ¹⁵ Ai nindou munguambo sihefi sünguna yifimayu. Rani süngumbo-animbo nindou sihiri ndarihu yangiri nimboefambe ra sihiri hohanimomayefi süngu yangiri hohanimoyohü hoahoangopoani, nga yowani. Nga sapo ai sihefi sünguna yifiyu mbura asükaiyu botifi mahafuranimbo sihiri ndondiho hohanimondefüh-animbo hahabodefomboane.

¹⁶ Rani-mayowamboane roana ngiri nindou-yafe hohanimbo ra süngundihundühi asu nindou ngorüdi hohanimbo türüboadihu ngefi. Yini, horomboyefi sihiri nindou-yafe hohanimbo ra yarihu hohanimoyefühi Kraisimbo tümafoarihuri hefisi. Nga asu hapondani ana sihiri moai ahambo rani hohanimoyahundo rihundi. ¹⁷ Himboriyei. Nindou mamai ai Krais-dibo anüngu ana, God ai nindou ranahambo simbori nindoumbondiri hinngindirümbui. Wamindafi hohanimbo awarimarhoayo, nga asu simbori hohanimbo tüküfemboane.

¹⁸ Ran-moatükuni ranana God aiani nimindühiyu haya yare arandi. Horombo ana sihiri ahandi hürütümbü nindoumboyahu manimboefiyosi, nga asu hapondaniyu Kraisindi süngu sihefimbo God ai aboedi-aboedi-mareamuni. Raniyu asu Godindi hürütümbü ranaheimbo farihendürani asu ai God-babidimbo wudi-wudifembo ratüpuru ra yihoefimbo masemuni. ¹⁹ Siheimbo ro ndarihu hoafehundüri: God ai nindou munguambo Kraisindi sünguyu ngunindimbore arandi. Asu ai moai nini-moatükuniyo moaruwai hohanimoyei marihündi ranahambo hohanimoyu sihairandi, nga wani. Asu ai nindoumbo wudi-wudifembo hoafi ra hoafimbo ratüpuru masemuni. ²⁰ Ranimboanefi ro Kraisindi yasimondühindi hoafi ra sahumindefi hohu hoafayefi. God ai ahandihoariyu yihoefi yasimondi süngure haya munguambo nindou ranahaimbo wudi-wudinahindi yahundüri arandi. Rananefi ro Kraisindi fondi sahumindefi hohu hoafiyahu-ndürühiya, “Awi se God-babidi hürütümbü hohanimbo ra hinngirihi hehi asu wudi-wudiyahi,” sefi hohu hoafiyefi arihundi. ²¹ Krais ai moai moaruwai hohanimoyu randi. Nga asu God aiyu sihefi-mayo moaruwai hohanimbo ra ahandi wami semündü manandeandi. Raniyu asu Sisas ai nindou moaruwai hohanimoyumbü nou tüküme fiyu. Sihefimboya, ai wambo-so nimboeimbo wandi nginindinambo Godindi nindoumboyahi moani aboedi mbumundi safi mbanimboei-amboane yahuhayamboyu ai rani-moatükuni ra ramareandi.

6

1 Ro God-babidi nginindi nimboefombo ratupuriyefi rihundeimbi-anefti nda siheimbo huti-hoafehunduri, "Sapo se Godindi-mayo hipoambo hohoanimo masahumundi-ane, nga asu se rani-moatukuni ra moani-yeimbunduhumboyei," asefi. 2 God ai yare hoafiyuhü yahuya, "Rani si hamindi hondü ro sihei hoafi himborimayahi. Asu siheimbo ro aboedambofe-ndurimboayahahi rani si tuküfeyoambe mafaritheanduri," mehu. Se hoafi ra himboriyei! God ai siheimbo fehefembo aboedi si-ane tükefeyo. Hapondanana God ai siheimbo aboedambo-fendurimbo yahumboani.

3 Roana nindou bidifiri ai yihoefti ratupuri ranahambo moaruwai-ane mbiseimboyei sefi hohumboanefi. Asu ro ngiri nindou ranahei himboahü moaruwai ratupuri randihundanai ai hoeindihindühi ranaha moaruwai hohoanimoane mbi-sei. 4 Nga roana Godindi ratupurimbo nindoumboyahu nimboefombo wambo, asu munguambo si aho ra yihoefti aboedi ratupuri rani-yangir-ane munguambo nindou ranaheimbo yarihu nafuiyahunduri arihundi. Rananefti asu roana nane tinjirifo yihoeftimbo-so tükefeyoane, asu afindi hohoanimo tükefeyoane, ra moanane sefi hohu nginindi animboefti. 5 Nindou ai yihoeftimbo hariyahumuni, karabusirihimuni, asu mami afindi gugurühi mburühi moaruwaimborihimuni arihundi. Asu ro gedühi ratupurimayefi hefti raniyefi nd-ofe apo, sesi, sesi raraokoateyefi arihundi. 6 Asu ro sürühoeimbi hohoanimoyefühi yihoefti Godimbo fifirife ra ndorihu kikihirihumindefti arihundi. Yifiafi Aboedindi nginindi ranai yihoefti fiambe nimarowohüyo asu ro nindoumbo aboedi ndondorihunduri arihundi. Asu ro nindou ranaheimbo Godindi ratupuriyefi-rihundeimb-anefti sefi hohu nafuiyefi arihundi. 7 Ro Godindi nginindinambo nimboefomboanefi asu ahandimayo hoafi hondü ra hoafiyefi arihundi. Ro mbumundi hohoanimo ra yifiari, niminehoari nou sahumindefti hohumboanefi animboefti rani-moatukuni ra raninambo yifiariyo rambohünda.

8 Nindou bidifiri ai yihoeftimbo didiboado-rihimunühi aboed-anemo sei, asu bidifiri ai yihoeftimbo moaruwai-anemo sei arihundi. Bidifiri ai yihoeftimbo amongoni hoafiyahumuni, nga asu bidifiri ai nindou bidifiramboya, aiana aboedi ratupur-ane ratupuremo sahumuni arihundi. Bidifiri ai yihoeftimboya, aiana wosihofori hoafiyomo-rundeimb-anemo sahumunisi, nga asu roana hoafi hondü rani-yangir-ane hoafiyefi arihundi. 9 Ro Kraisindi hoafi sahumindefti hefti-rihundeimbi-mayefi ra nindou bidifiri ai moai fifirihimuni, nga asu afindi ai se rananemo sei hehi fifirarihimuni. Roana nindou ndeara yifimbo yangiriyefisi, nga asu awi aboedi yangiri animboefti. Yihoeftimbo tinjirifo masemuniyosi, nga asu awi ro moai moaruwaimbo-yahundi. 10 Ro afindi hohoanimoyefi arihundiyosi, nga asu munguambo si ra hihifi-hihifiyefi arihundi. Ro nindou moaruwai safi animboeftisi, nga awi ro munguambo nindou ranaheimbo afindi moatukuni aboedi sahunduri arihundi. Ro nindou kakikoate-ayefisi, nga asu ro napo afindeimbi nahurai-ayefi.

11 Wandafi mamü Korinihündi, ro siheimbo hoafi nda himboahü hoafehunduri. Ro siheimbo yihoefti ngusüfoambe afindi hamindi hohoanimo-ayahunduri. 12 Roana siheimbo hohoanimo kikihirihumindefti himboefühi-yefipoani, nga asu simbori seanei yihoeftimbo moai yahurai

hohoan+moyahümuni. ¹³ Ro haponda siheimbo wandi n+morimbo nou hoafehandüri: Sihei hohoan+mo ra y+hoefimbo ngusüfo pand+himuni simbori ro siheimbo rawehundi nou.

Sihi+ri ana Godindi wor-aneft

¹⁴ Godindi hoafi anihondü-mbofekoate nindou rani-babidi+mba ana se mam+ ngeimboyei, nga yowan+ni. Nüngund+ne mbumundi hohoan+mo asu hohoan+mo moaruwai ra mamambemand+nea? Nüngund+ne si-ane asu nimb-ane ra mam+ man+mbafea? ¹⁵ Nüngund+ne Krais-ani asu Satan-ani ai hohoan+mo mam+ süngumand+nea? Asu nüngund+ne nindou ai Kraisimbo anihondümboriri-randeimb-ani asu nindou ai ahambo anihondümbofe-koateyu-randeimb+ ranai hohoan+mo mam+ süngumand+nea? ¹⁶ Nüngund+hu Godindi wori ra sanend+ kabomo wori rani-dibo mamambe-mandifep+ra? Nga sihi+ri ana God Yangri+ri Nüngumbü ahandi wor-aneft! God ai ahandi+hoari hoafiyuhü yahuya, “Ro wandi wori ra wandi nindou rani-babidi worimbondi+ni mbundi+ha ahei mbusümo n+mandimboyahi. Rananimbo ro ahei God+ndahani asu ai wandi nendi-ndeimboyei,” mehu. ¹⁷ Ranimboane asu Adükari ai hoafiyuhü yahuya, “Se aheimbo hini+ngindi+hindüri hehi sepoan+imbo ngei n+mandei.

Nga asu se moaruwai hohoan+mo ra rand+himboyei.

Nga rananimbo asu ro siheimbo wandi+hoari ndaham+indi+harü-mboyahi.

Aisaia

52:11

¹⁸ Rananimbo asu ro sihei apembondahe n+imboahani, asu se wandi nimorehi+ asu nindowenihi n+mor+mbondahi n+imboeimboyei,” *2 Samuei 7:14*
Adükari Munguambo Ngin+indi Hifandandeimbi ai ramehu.

7

¹ Wandafi mam+, Godindi+mayo hoafi ndanana sapo sihefi+mba hoafiyu masihend-ane. Rani+mayowamboane awi sihi+ri Godimbo y+himbondefühi, sihefi fiambe-ane asu hohoan+moambe-ane nine moaruwai hohoan+mo ra hini+ngindi+hu hohu moani aboedi sürühoeimbi yangri+ri ham+indi n+imboefomboane.

Korin+hünd+ ai ngor-süngumar+hindi ranahambo Por ai h+hi+fi-h+hi+fi+mayu

² Se wambo sihei ngusüfoambe hohoan+mo pand+hindüri. Roana moai nindou ngorümbo moaruwai hohoan+moyahando rihandi. Asu ro moai nindou ngorümbo moaruwai hohoan+mo süngufembo yari+he rihandi. Moai ro nindou ngorümbo t+kai hoafiyahandowohü asu ahandi napo kiahe hüsiham+indi rihandi. ³ Ro sihei wami papifendüri hoafombohünda ndari+he hoafiyahühi+yah+poani, nga wani. Nga horombo hoafimayahi nou siheimbo ngusüfoambe pand+huri ngefombo y+findemboyeft. ⁴ Ro siheimbo weindah+nda hoafehandüri. Roana siheimbo h+hi+fi-h+hi+fi nafiri+ham+indi-harümboanahi! Wambo-so t+ni+ri+fo af+ndi tükefeyo-amboani, asu ro siheimbo hohoan+mo-yahandürühi, asu wandi ngusüfoambe hohoan+mo fufuri+foa-reand+ran+ni rani+imbo ro af+ndi h+hi+fi-h+hi+fi+ya arihandi.

⁵ Horombo ro siheimbo hini ngirihunduri hohu Masedonia hifi hu hefi tukumehundi amboa rani hu ro moai fi harihu nimatefi, nga wani. Nga rani hu ana yioefimbo-so tiri rifombu hohoanimo afindi ranai tukufeyowohuyo, nindou ngoru-babidi simbori hoafiyefuhiyefi ngusufoambe yihimbomaramuni. ⁶ Nga awi God ai nindou dudi ai tiri rifombu hohoanimo ahandi fiambe tukufeyoani aboedi fufurifoare-randeim-bani. Raniyo rani-simboani God ai Taitusimbo koamariheira yioefimbo-so suni tukumefiyuwa asu yioefi ngusufoambe fufuri-mafoareamuni. ⁷ Ai yioefimbo sowana masunu rani mbo yangiri yefipoani ramehundi, nga se ahambo sapo ngusufoambe didiboado-marithori hoafi ra semundu suni hoafimemun-amboyefi asu yioefimbo God ai ngusufoambe fufuri-ma-foareamuni. Taitus ai yioefimbo hoafimemuni sapo se wambo hoeifendiruhi mani hohoanimo sungufembo afindi hohoanimomaye asu se wambo fehefendirimbo sei hehi hohoanimomaye habodei. Asu rani mboanahi ro hihifi-hihifayahi habodih.

⁸ Ro pas siheimbo parihe koamari-heheandamboyei se moai hihifi-hihifiyeisi, nga asu ro moai rani mbo afindi hohoanimoyahi. Horombo ana ro afindi hohoanimoyahisi, nga hapondani ana aboed-anahi. Ro firirheandi, pas ra siheimbo afindi hohoanimo mbasagadurisi, nga ranana moani bodifoahu yangiri-ane. ⁹ Haponda ro hihifi-hihifayahi se afindi hohoanimomaye ranahambo-yahipoani, nga afindi hohoanimo ranai sihei hohoanimo ra aboedi ngoru-sungumareandura aboedi hohoanimomaye rani mboanahi hihifi-hihifayahi. God ai ahandihoari randuri siheimbo afindi hohoanimo ra masagaduri, nga rani mboyo asu wandi-mayo hoafi ranai moai siheimbo moaruwaimbo-reanduri. ¹⁰ Wani, nga afindi hohoanimo God ai siheimbo rareanduri arandi ranana se ngoru-sungurihindani asu ai siheimbo aboedambofe-ndurimboayu rani mboane rareanduri arandi. Rani mboane se ranahambo afindi hohoanimoyo hoangopoani. Nga hifi ndani hundambo afindi hohoanimo ranai nindoumbo moaruwaimbore arandi. ¹¹ God ai siheimbo afindi hohoanimo masagaduri rani namboyo siheimbo aboedi hohoanimo tukumefeyo. Afindi hohoanimo ra siheimbo botimateandura se botiyahi sihei hoafi ra didiboadofembo hohoanimomaye. Asu nindou ai moaruwai hohoanimomayu ranahambo nginindi hoafimayahundo asu se Godimbo yihimboyei marihundi. Asu se wambo nimate hoafendirimbo hohoanimomaye. Asu nindou moaruwai hohoanimomayu ranahambo tiri rifo saimbo hohoanimomaye habodei. Raniyo asu sihei hohoanimo ra yare weindahi tukumefeyo: Asu seana siheihoi hutiyeipoani.

¹² Ro horombo pas ra siheimbo parihe koamari-heheandisi. Nga asu roana moai nindou moaruwai hohoanimomayu asu ngorumbo moaruwaimbo-mariri ranahambo hohoanimo-yahahuyapoani hoafiyahi. Se yioefimbo hohoanimoehumuni habodei ra God ai siheimbo nafuimbohunda ro pas siheimbo parihe koamari-heheandi. ¹³ Ranane asu sihei rani hohoanimo sunguyo yioefimbo ngusufoambe afurimareamuni.

Ro ngusufoambe afuri hu kirihu mamarefi yangiri-yosi, nga asu ro hihifi-hihifimayefi amboani. Sapu munguambo se Taitusimbo hihifi-hihifi-yahundowohu didiboado-marithori rani mboyo ai-amboani hihifi-hihifimayu. ¹⁴ Ro Taitusindi himboahu siheimbohunda borimayahi

asu se ahambo aboedi hohoan+momehündo ran+mboyei se moai wambo amoan+ng+yahündiri. Roana s+heimbo moani an+hondü hoafi hondüyo hoafi+yahandüri mar+handi. Rani+süngumboyo s+heimbohünda Taitus+ambo bor+mayahi ra an+hondümayo. ¹⁵ Taitus ai s+heimbo sowahi tüküme fiyuwa se y+himboyeih+hiham+ndariyei ahambo masahor+m+ndei. Raniyei asu muḅgambo se ahandi hoafi ra süngumar+hindi. Se ahambo ramar+hori ran+ambo hohoan+moyuhüyu ai s+heimbo af+ndi hohoan+mo-marandüri hu. ¹⁶ Ro fi+fi+r+heamboanahi se aboedi hohoan+mo rani yang+ri süngund+hi ngeimboyei. Nga ran+amboanahi ro s+heimbo hi+h+fi-h+hi+fi nafar+ham+nd+handüri.

8

God+ndi nendi fehefembohünda kaki gugur+mar+hindi

¹ Wandafi mam+ti, ro s+heimbo God+ndi hi+poambo aboedi Krai+ndi nendi Masedonia hi+fi+hü amarei aheimbo masagadüri ranahambo hoafi+ndahundüri sefomboanefi. ² Aheimbo-so ti+ri+fo af+ndi tüküme fiyondüra ai moaruwai napo-koate man+imboeyosi, nga asu ai af+ndi hi+h+fi-h+hi+fiyeih+ God+ndi nendi bi+di+fi+r+ ranaheimbo far+hefe+ndüri+mbohünda kaki gugur+mar+hindi. ³ Rani+moatükuni ra ro fi+fi+r+he heheamboanahi s+heimbo weindah+nda hoafayahi. Ai kaki nüngunümb+yo saimbo masei ra masehündüriyosi, nga asu rani+wami bi+di+fi+r+ parihi mburi+hümboyei masahündüri. ⁴ God+ndi nendi Sudia hi+fambe amarei ranaheimbo far+hefe+ndüri+mbö sei hehi ahei hohoan+monambo yang+ri y+hoef+imboya, se ranahambo yin+ yahomondan-an+imbo rand+hu sei hehi hoafi+mehümüni habodei. ⁵ Horombo ro ai kaki di+gegimboyei sefi hohu hohoan+momayefi. Nga asu ai moai rani yang+ri rari+hindi. Boatei ai Adükar+ndi yifiri ra süngufembo hohoan+momayei asu mare God+ndi hohoan+monambo y+hoef+ yifiri ran-amboani süngufembo hohoan+momayei.

⁶ Horombo Taitus ai hi+poambofe hohoan+mo ra sihei mbusümo bot+mareandi. Raniyefi asu ro ahambo rani ratüpur+ ra mando rando ngafi moend+ndowand+ sefi hohu hüti-hütimar+huri. ⁷ Muḅgambo moatükuni se yarihi ar+hündi ranana aboedi ham+nd-ane. Sihei an+hondümböfe hohoan+mo, sihei sürühoeyoweimbi hoafi, sihei fi+fi+r+ife, sihei God+ndi ratüpur+imbo yifiri hohoan+mo, asu y+hoef+imbo ngusüfo pefemuni hohoan+mo, muḅgambo ra aboedi saf-ane. Mand+hi yahurai ham+nd-an+imbo nindou fehefe+ndüri+mbö kaki gugur+nd+hindi asefi.

⁸ Ro s+heimboya, "Se rand+hindi," saheheambo-yah+poani, nga wani. Nga nindou bi+di+fi+r+ ai aboedi ratüpur+ ranahambo refembo sei hehi hohoan+moayei habodei asu ro sihei hohoan+mo ra ai hohoan+moayei nou hohoan+mombayeyiyo, asu nüngumbehi sahehea moani yari+he hoeiar+heandi. ⁹ Seana s+hefi Adükar+ Sisas Krai+ndi hi+poambofe hohoan+mo ra fi+fi+r+himboanei. Aiana muḅgu-moatükun+imboyu manüḅgu, nga asu s+heimbo far+hefe+ndüri+mbö ran+imboyu ai nindou moaruwai napokoate nahurai tüküme fiyu. Se muḅgambo aboedi moatükun+ af+ndei+mb+mbeyeia yahuhayamboyu asu ai nindou napokoate nou manüḅgu.

¹⁰ Haponda wand+ hohoan+mo-ane nda s+heimbo hoafehandüri. Ngorü hi+mban+fi+hüyo se nindou fehefembo kaki gugur+ife ratüpur+ bot+mar+hindi. Nga asu se rani ratüpur+ ra refembo boatei hohoan+momayei. ¹¹ Se

ratüpurî botîmarîhindî ra haponda moendîndîhindî. Horombo seana ratüpurî ra refembo hohoanîmomayei habodei. Yahurai-anîmbo hapondanî amboanî nîne kaki engoro ranambo ratüpurî ra moendîfembo amboanî hohoanîmondei habodei. ¹² Nindou ai nîne-moatükunî akîdouyo, adükariyo, nindou ngorümbo saimbo hohoanîmoyuhü asîhendî ra asendî ana, Godîndî hîmboahü aboed-ane. Asu kaki akîdouyoweimbî ai kaki akîdou asendî ana, Godîndî hîmboahü moaruwaiyopoanî.

¹³ Roana se tîjîrîfo sahümündî nîmareianî asu bîdîfirî ai aboedî mbîmari samboyahîpoanî, nîga se munğambo mamî ndorîhi mbîmarei samboanahî. ¹⁴ Hapondanambe ana sîhei-mayo afîndî napo ra nindou bîdîfirî ai mbonîmboarîhümündî ranaheimbo fehefendürîmbo ra aboed-ane. Ranîmbo-anîmbo asu se-amboa mbonîmboarîhümündî ana, asu ai afîndî dîgegîndühî amboanî sîheimbo mbîfarîhe-hîndüramboane. Ranî hohoanîmo sünguarîhind-anîmbo munğambo mamî ndondîhi nîmandeimboyei. ¹⁵ Godîndî hoafî yare hoafîyowohü yahoya, “Nindou düdi ai afîndî sesi asemündu ana, ai nîgîrî afîndî fondanî dîgendî. Nîga nindou düdi ai akîdou sesi asemündu ai-anîmbo nîgîrî mbonîmbondamündu,” meho.

Por ai kaki gûgurîfembohünda nindou Korinînambo koamarîhepurî

¹⁶ God ai Taitusîmbo hohoanîmo botîmarîra marîhu ro hohoanîmoayefî nou hohoanîmomayua ranîmbo ro Godîmbo hîhîfîmarîhünî. Ai-amboanî sîheimbo farîhefe-ndürîmboani hohoanîmoayu. ¹⁷ Ro ahamboya, ai ho sîheimbo fehefendürîmbo yîfirîmayefîsî, nîga ai ahandî hohoanîmonambo sîheimbo sowana masüfu. ¹⁸ Asu rananefî ro yîhoefî wandafî mamî Taitusîndî sünggu koarîhehura asühüfanî. Munğambo Kraîsîndî nendîyei hîmboahü nindou ndanai ana aboedî hoafî hoafîmbo ra ndürîmb-ani. ¹⁹ Asu ranî yangîrîyopoanî, nîga ro nindou fehefembohünda hahabodefühî ratüpurîyefî arîhündî, asu Kraîsîndî nendî ai ahambo ro-babîdî hombo amboanî koamarîhehorî. Ro ranî ratüpurî rawarîhündî ra Godîndî ndürî aboed-ane yahombohünda ro nindou fehefendürîmbo hohoanîmoayefî ra aheimbo nafuiyo-ndürîmbohünda.

²⁰ Kaki afîndî masîhendî ra ro hîfandîmbo ranahambo nindou ai hoafîndei habodeimboyei sefîmboane ahînîyefühî nindou ra sahurîmîndefî ahefî. ²¹ Roana aboedî mbumundî ratüpurî hohoanîmo ra Adükarîndî hîmboahü yangîrî ndofe refembo hohoanîmoyefühî-yefîpoanî, nîga munğambo nindou ahei hîmboahü kameih-anefî refembo asefî.

²² Ranîmboanefî asu ro yîhoefî wandafî nda ahafandî sünggu koarîhehuri. Ro ahambo afîndîmbo ratüpurî ra refembohünda yarîhurî hoerîhurane, asu ai ranî-moatükunî refembo yahuhaya nğusüfo pamareandî. Hapondanî ana se mbumundî ratüpurî hohoanîmo ranî yangîrî sünggubîrîhînda yahuhayamboani nîgînîndî anîhondümbo-areandî. Ranîmboane asu ai ranî-moatükunî ranahambo refembo ra nğusüfo parareandî. ²³ Taitusîmbo se randîhorî fîfîndîhorî. Aiana wandî wandafîyu haya, asu sîheimbo farîhefe-ndürîrambo ro mamî ratüpurîye-rîhoandîmb-ani. Nîga asu yîhoefî wandafî yîmbu ranahafanîmbo-anîmbo se randîhi fîfirîndîhipîrî: Nindou yîmbu aiana Godîndî nîndouyei ratüpurî ratüpurîyafanî rînandühî asu ai ahafandî ratüpurî ranînambo Adükarîmbo ndürî adükarîmb-ani safanî-rînandeimb-anafanî. ²⁴ Se ahafanîmbo sîhei

hîpoambofe hohoanimo ra nafuindahüpîri. Rananimbo asu Kraisindi nendi munguambo ranai sîhei hîpoambo hohoanimo asu ro sîheimbo moani borî yangîri borîyefûhi-yefîpoani ra ndorîhi fîfirîmbîrîhindamboane.

9

Godîndî nendambo farîhefembo kakî gugurîndîhimboyei

¹ Godîndî nendambo farîhefembo kakî gugurîhi arîhündî ranahambo se fîfirîhimboanei. Nga ranîmayowamboane asu ro ngîrî sîheimbo asûkainda pas pandîhe koandîheheandi. ² Ro fîfirîhearûmboanahî sîhei hohoanîmoambe nindou ngorûmbo fehefembo hohoanîmoaye ra. Nga ranîmboyahî ro Masedoniaye hîmboahû sîheimbo borîmayahandûrî. Ro aheimbo rarîhe hoafîyahandûrîhi sahîya, “Ngorû hîmbanîfîhiyo wandafî mamî Akaia * hîfîhû amarei ai ranî ratûpurî ra süngufemboane sei hehîmbomaye,” masahî. Ranîyei asu se ranî hohoanîmo botîfembo hohoanîmomaye hoafî ra hîmborîyei hehi asu ranîmoatûkunî ra ai-amboani refembo sei hehi ngusûfoambe botîmareandûrî. ³ Ro sîheimbohûnda borîmayahî ra hoafî yangîrî tûkûfembo moeisahî. Nga se farîhefe-mbohûnda kakî ra nafîndîhûmîndî nîmandei, nga ro nindou ndanahambo hoafîmayahapurî. Ro ranahambo hohoanîmoya hoerîheanda mayowamboanahî asu ro wandafî mamî ngîmî ndanahamumbo sîheimbo sowana koandîheheapura difomboemo. ⁴ Ro anîhondûmbo-rîhumboanefî se nîne-moatûkunî sairambo ra nafîrîhûmîndî mbamarei. Asu Masedonia ai ro-babîdî kosîmo hoerîndûranî, se nafemîndî nîmarîkoate-ndeianî, ro amoanîngîndemboyei asu se-amboani amoanîngîndeimboyei. ⁵ Ranîmboanahî ro hohoanîmoya hoerîheanda mayoa asu wandafî mamî ngîmî nda boatei sîheimbo sowana mbîkosomonda sahehea hohoanîmoayahî habodîhi. Rananimbo asu ai difomo sîheimbo-so tûkûndafu sîheimbo fandîhondûrî mbundu sapo se nîne-moatûkunî saimbo masei ra dîdîboadondîhi dîgehîndî. Rananimbo asu ai randu fîfirîndumboemo ranîmoatûkunî sîhei hohoanîmonambo masîhehîndî, nga ro sîhei-mayo moanî sahumûndefûhi-yefîpoani.

⁶ Wandafî mamî, se randîhi fîfirîndîhîndî: Nindou dûdî ai nînîmoatûkunî mangîrîyo akîdou safî hîfareandî ranai ana süngunambo ranahandambo sesî safî ra akîdou ndemûndûmbui. Nga asu nindou dûdî ai mangîrî adûkarî hîfareandî ranai-anîmbo sesî ranahandambo adûkarî hîsîndowa ndemûndûmbui. ⁷ Nindou munguambo mamamî se sîhei ngusûfoambe hohoanîmondei hoeîndîhindûh-anîmbo, asu se ranîmoatûkunî saimbo masei ra moanî ndehîndî. Nga asu nindou mamî ai ahandî ngusûfoambe moaruwaimbo-nderîhi ranîmoatûkunî saimbo ranahamboya, nindou ai wambo hûti-hûtîmarûndîr-amboanahî ro wandî ranîmoatûkunî ra maseheandî mbûsûmbui. Nga wanî. Nga God aiana nindou hîhîfî-hîhîfîyuhû moanî saimbo yangîrî hohoanîmoayu ranahamboani hohoanîmo pararîrî. ⁸ God aiana sîheimbo munguambo afîndî aboedî moatûkunî ra dagadûranî asu se aboedî moatûkunî afîndeimbîndeimboyei. Rananimbo munguambo si aho ra mbonîmboe-mîndîkoate

* 9:2: Korin ngoafi ai Akaia hîfîh-ane anango.

afindi dıgehimboyei asu nindou farıhefembo ra afindi yagodomböe.

⁹ Godındı hoafi ranahambo yare hoafıyowohü yahoya,

“Nindou düdi ai nindou napo-koate-mayeı aheimbo warambe kıkıhemındıkoate-ayu

ra nindou ahurı bubufoareandı nahurai-ani.

Ahandı mbumundı hohoanımo ranai koadürümbo-koadürümbo yagodımböe,”

Buk Song 112:9

meho. ¹⁰ God ai sesı mangırı nindou nümbürıra-randeımbı ranahambo sagado asu mamıkarambo sesı sesımbö sagadürı arandı. Ranımbö-hündambo-anımbö asu God ai sıheimbo afındı moatükunı dagadüranı asu se dıgehi hehi ahandı nendı ranaheimbo fandıhehi-ndürımböyeı.

Ranımbö sıhei fehefembo hohoanımo ranai afındı hamındı tükündıfemboe nindou nümbürambeahındı moatükunı hıfıreanda afındı hısayo nou. ¹¹ God ai sıheimbo afındı aboedı moatükunı dagadüranı asu se munğambo sı warambe kıkıhemındıkoate ndehımböyeı. Rananımbö asu sıhei-mayo kakı aheimbo asehindı yıhoefı warıthü ra ndahümündı hehi asu Godımbö hıhıfı-ndıhorımböyeı.

¹² Se ranı ratüpürı rawarıhindı ra Godındı nindou ranai nıne moatükunı mbonımböa-rıhümündı ranahambo farıhefendürımbö yangırıyopoanı, ıgga ai ranı-moatükunı ra hoeırıhindühi Godımbö afındı hıhıfımbırıhorambo kameıhane. ¹³ Ranı ratüpürı se rawarıhindı ranana sıhefı wandafı mamı ranaheimbo farıhefendürımböane, ıgga asu rananımbö ranı-moatükunı ranai weındahı hamındı tükündıfemboe. Rananımbö asu wandafı mamı ranai randıhi fıfırındı-hındühi-mböya, seana Kraısındı aboedı hoafı ranahambo ndorıhi süngürı-hındühaneı mbısehündürı-mböyeı. Asu munğambo nindou se aheimbo kakı sıhei hohoanımonambo yangırı warambe kıkıhemındıkoate asehindı ranımbö ai rarıhi hoeırıhindanı wanı asu ai Godındı ndürı ranahambo aboed-anı mbısei-amboane. ¹⁴ Rananımbö Godındı hıpoambo hohoanımo sıhei fıambe amaro ra ai hoeımbırıhind-amboane. Rananımbö asu ai sıheimbo hohoanımo-ndühındürühi amboanı asu ai Godımbö sıheimbohünda dıdıbafımbö-yahündowamboane. ¹⁵ God ai moanı aboedı hamındı moatükunı masemunı ranahambo ıgırı sıhırı wudıpoapondıhu nımindı hoafı ra wataporımbö-ndıhundı, ıgga ahambo hıhıfı yangırı hıhıfındı-hurımböane.

10

Nindou ai Porımböya aiana Kraısındı hoafı semündü hu-randeımbı hondüyupoanı maseı ranaheimbo sımbörı hoafımayu

¹ Nindou bıdıfırı ai wamboya, “Por ai ro-dıbo nünguambe afure manüngu, ıgga ai-poanımbö nünguambe ranı-sımböanı yangırı yıhoefımbö pasambe ıgınındı hoafıyumunı marandı,” aseı. Ro Por-anahı haponda wandıhoarı pas ndanambe sıheimbo Kraıs ramefıyu nou hımböarı hoafendahü hıpoambörıhearühi hoafayahandürı. ² Ro sıheimbo ıgınındı hoafımbö moeısahı, ıgga se wambo amongonı hoafındeıanı ana, asu ro sıheimbo-so düğuhanı sıheimbo ıgınındı hoafındamboyahı. Nğa nindou dıdıyeı ai wamboya, aiana hıfı ndanıhündambo hohoanımo ranane süngüare hu aseı ranaheimbo-anımbö ro yıhımbökoate ıgınındı hoafındaha-ndürımböyahı. ³ Ro nindou yangırı-aneıfıı, ıgga asu ro moai nindou-yafe hohoanımo süngürıhundühi yıfıarıyefı rıhundı. ⁴ Munğambo

yifiarî nîmînehoarî sahumîndefîmboayefî ra hîfî ndanîhündambo-yopoanî. Nga wanî. Nga ranana Godînd-mayo ngînîndî yifiarî nîmînehoar-ane. Ranana hürütümbü nindou-yafe ngînîndî hîfînambondeamboe. Ranamboane wosîhoaforî hohoanîmo ra raguanambo-arîhundî. ⁵ Asu nîne-moatükunî ai Godîmbo fîfîrîfîmbo-mayo ranahambo nafî gürareandî ra hîfînambo-ndîhumboayefî. Asu munquambo sîhefî hohoanîmo kîkîhîrî-hümündeiî Kraismbo yangîrî hohoanîmo pambîrîhinda asefî. ⁶ Se Kraismîndî hoafî ranî yangîrî süngundîhi mbundîhümbo-anîmbo asu sehündî bîdîfîrî ai süngufekoate-ayei ranaheimbo tînjümbî hohoanîmo ndahu-ndürîmboayefî.

⁷ Seana nîne-moatükunî hoeiarîhindî ranahambo wudîpoapondîhi türüboadîhi hohoanîmondei. Nindou mamî ai hoafîyuhüya, roana Kraismîndî nindou hond-anahî ehu ana, awi ai rande wudîpoaponde hohoanîmondühü ro-amboanî ai rawefiyu nou Kraismîndî nindou-ane fîmbeyahu-wamboane. ⁸ Sîhei anîhondümböfe hohoanîmo ra ngînemîndî-ndürîmbo-hündamboyu Adükarî ai yîhoefîmbo ndanî ratüpürî nda masemunî. Ranî-moatükunî ranana sîheimbo moaruwaimbofe-ndürîmbo-yopoanî. Nga asu ro ndanî ratüpürî ranîmbo wandîhoarî akîdou borayahî ana, asu ranîmbo ro moai amoanîngîyahî. ⁹ Se randîhi hohoanîmondeihîya, “Por aiana ahandî pasambe hoafî ranînambo yîhîmboaramunî,” mbîseimboyei. ¹⁰ Nindou bîdîfîrî ai randîhi hoafîndeiî anîmboya, “Porîndî-mayo pas ranana tînjümbî saf-ane. Nga ai sîhefî fikîmî nüngumbo ana, ai hîmboarî hoafendî safî nüngumbo asu hoafî ahandî ra ndorîhefekoate-ane,” sei arîhundî. ¹¹ Nindou düdi yahurai hoafîyu arandî ranai ana rande ndonde hohoanîmondühî türüboadeandî. Ro angunî nîmboefîmbo pasambe hoafayef-ane, asu sîheimbo-so ranîhü nîmboefîmbo hoafehundür-ane, ranî moatükunî ra ngorü-poanîmboayefî, nga wanî.

¹² Roana ngîrî yîhoefîhoarî yîhoefî fî ra sîmongorîndîhu hoeindîhu ndîhundî nindou bîdîfîrî ai ahamundî fimbo borayomo nou. Nindou ranai ana moanî ahamundî hohoanîmonambo yangîr-anemo ai ahamundîhoarî ngorü ahandî hohoanîmo ra ngoründî-mayo hohoanîmo ranîfîhî sîmongoru hoeiru arundî. Yahurai nendî ana fîfîrîfekoate-anemo! ¹³ Nga asu ro yîhoefî fimbo ana ratüpürî yîhoefî ranahambo sîmongorî ra ngasündîfe hefe borîyo ho ranahambo moei asefî. Nga nîne-moatükunî ratüpürî God ai yîhoefîmbo masemunî ranî sîmongorühî anîmbo ngemboayefî sîheimbo-so ratüpürîmbo kameihî amboanî. ¹⁴ God ai yîhoefîmbo ratüpürî masemunî ranî hoarehî se anîmboei. Ranî-sîmboanî ro sîheimbo sowahî tüküyahundühî Kraismîndî Aboedî Hoafî ra sahumîndefî hohu sîheimbo hoafîmehundürî. Ranînambo God ai yîhoefîmbo ratüpürî masemunî ranî yangîrî süngumarîhundî. ¹⁵ Roana moai God ai ratüpürî nindou ngorümbö masagadürî ranahambo borîyefî hefî rîhundî, nga wanî. Nga roana sîhei anîhondümböfe ranî ngoanî asu ro sîhei mbusümo ratüpürîmbohünda God ai ranî ratüpürî masîhendî ra refeyowanî aboedî adükarî tüküfembo ranahamboane anîhondümbö hîmboayefî. ¹⁶ Ranînambo asu ro aboedî hoafî ra ndahumîndefî nindou bîdîfîrî sîhei hîfî daboandanî amarei ranaheimbo hoafînda-hundürîmboayefî. Asu ro ngîrî nindou ngorü ai ratüpürîmayu ranahambo borîndefî.

¹⁷ Bukambe yare hoafi yowohü yahoya, “Nindou düdi ai borimbo hoanimoayu ana, moani Adükarai ai nüne-moatükunî ramareandi ranahambo yangir-animbo borimbïyu-wamboane,” meho. ¹⁸ Nindou düdi ai sapo nüne-moatükunî ramareandi ranimbo ahandi hoari borayu ana, Godindi homboahü ndürimbüypoani. Nga asu Adükarai ai nindou daboe ndürimb-ani ehu ana, nindou ranai ndürimb-ani.

11

Por ai se Kraisiñdi hoafi wosihoafori hoafiyomo-rundeimbî ahamundi hoafi himboriyo-poani mehu

¹ Awi se wambo rarihi hiniñgiri-hindirani-animbo asu ro hihindi hoafi hoafinda. Nga se wambo hiniñgiri-hindirimboanei. ² Awi ro ngusüfo parariheandüri God ai siheimbo ngusüfo parareandüri hu nou. Seana moani nimorehi yihoarifi hamindi nindowenihi mamî ranahambo yangiri segodombo sei hehi diboniyei hiniñgari-hindi nahurai-anei. Nindowenihi mamî ranai ana Kraisi ranani. ³ Sapo amoasiri tikai hoafi fifireandeimbî hamindiyo haya Ifimbo tikai hoafimendo ranahamboanahi ro afindi hohoanimoayahî. Siheimbo-so amboa hohoanimo yahurai tükündifendüranî, asu sihei Kraisiimbo hohoanimo aboedi ngusüfo pamarithori ranai moaruwaimbo-ndifemboe saheheamboanahi ro yihimboayahî. ⁴ Nindou bidifiri ai siheimbo-so tüküyafu Sisas sapo ro bokarithehu arihundi ranahamboemopoani, nga ngorüpoanimbo Sisas ranahambo bokarihou rundühanemo. Asu se ngorüpoanimbo yifiafi masahümündi, nga ro Yifiafi Aboedi ranahambo hoafiyefi arihundiyo poani masahümündi. Asu se ngorüpoanimbo aboedi hoaf-ane sahümündi arihündi, nga aboedi hoafi ro sinefi hoafiyahundüri marihundi raniiyo poani. Nindou bidifiri ai rani hoafi ra hoafiyomondüranî asu se rarihi hiniñgirihipuranî yahurai hoafi ra hoafiyomo arundi.

⁵ Ro siheimbo hoafehandüri, nindou ranahamumbo Kraisiñdi hoafi sowandümo homo-rundeimbî nindou bogor-anemo aseî ranahamundi hoarehi nimboambo-yahipoani. ⁶ Yinî anihond-ane, hoafi hoafiyorambo ra ro aboedi hamindi-yahipoani, nga fifirife ranana ro moai mbonimborihamindihi. Munjuambo moatükunî hohoanimo ro rarihu marihundi ra siheimbo rani fifirife raniyo munjuambo nafuiyahundüri marihundi.

⁷ Se fifirihindi roana siheimbo Godindi-mayo aboedi hoafi hoafiyahandüri marihandi ranimbo-hünda moai kaki napombo semindimbo wariyarhandi. Ro siheimboya, ai-animbo nindou aboedi hamindi tükümbeyahindi sahehea asu wandi fimbo ro hifinambo-riheandühi himboari hoafendühi hoafiya marihand-ane. Asu rani-moatükunî ra nimboea? Refe-ana awi wandi hohoanimo ranambo ro moaruwai hohoanimombayahio? ⁸ Ro siheimbo farifehendürimböhünda Godindi nendi ngorü ngoafihü amarei ranai wambo kaki akidou sehi rihünda masahamindihi. Ranimbo-hündamboyahî ro ahei-mayo kaki ra moani hümbuhünimbo fufurhamindiimbo nahuraimayahî. ⁹ Ro se-babidiimbo ranihü nimboahî simboani ana ro kakinapo yahurai sihefe-koate mbonimbo-rihamindihihi moai nindou mamî sihei mbusümo ahambo tiriifo sahando, nga wani. Nga wandafi mamî Masedoniahündi ndanihü sühüsi tükümehindi aiyei nüne napo ro

sihéfembo mbonimbo-maríhamindíhi ra masehindíri. Horombo mahokane, asu süngunamboane ro ngírí síheimbo tíjírífo ndahandúri. Nga ro raní hohoanimo ra süngurí-heandühanahí. ¹⁰ Kraisíndí hoafí hondú ra wandí ngusüfoambe nímárimboane, ranane asu ro síheimbo aníhondümbó hoafehandúri: Hohoanimo ra ro sünguríhe aríhandí ranahambo borayahí ra ngírí Akaia hífhü ngorú nindou ai wandí borí hoafí ra kíkíndeandí. ¹¹ Nímboe ro síheimbo tíjírífo saikoate-ayaha? Ro síheimbo ngusüfo pefindúríkoate-wamboayahí? Nga waní. God ai fífíreamboani ro síheimbo ngusüfo paríhendúri aríhandí ra.

¹² Ro haponda níne ratüpurí rawaríheandí ra ro moaní raní yangírí ratüpurí-yahühanahí, nindou bídífirí ranahamumbo nafí gifepurímbohúnda. Ai ngomondúhíya, roana Por mamí ratüpuríyomo arundí yahurai-anebí ratüpuríyefí aríhundi mbísimo houmbo boríndímboemo sahehea. ¹³ Nindou ranai ana, Kraisíndí hoafí sowandümo homo-rundeimbí hondüyomopoani. Aiana ahamundí ratüpuríyomo arundí ranahamumbo tikai hoafíyomo rundühanemo nindou amurí ranaheimboya, ai Kraisíndí hoafí sowandümo homo-rundeimbí hondanemo sei hoafímbyeiya yahomo houmbo. ¹⁴ E! Asu se ahamundí hohoanimo ranahambo afíndí hohoanimo-ndeimboyei. Satan aí-amboaní ahandí fi ra ngorú-süngure haya sünambeahíndí nendí-yomondí si ranímbofi haya tükúfi arandí. ¹⁵ Ranímboane Satan ahandí ratüpuríyomorundeimbí nindou ranai nindou ahei hímbóahü aboedí mbumundí ratüpurí-yomondeimbí raní hoearambeyafu tüküyafunda ranahambo hepúnífeponí. Nindou ranai ana süngunambo raní-moatükuní ramarundí símongorühí asübusí ndowandümbóemo.

Por ai Godíndí ratüpurímbofi nüngumbo tíjírífo masemündu

¹⁶ Ro asúkai hoafayahí: Nindou mamí aí wamboya, aiana híhíndíhíndíndíyuhani mbüsü haya hohoanímóndímbuí, nga yowaní. Se wambo randíhi hohoanímómbondeihí ana, ambesí, nga wamboya, aiana híhíndíhíhíndíyumb-ani mbísahúndíran-anímbo asu wandí fimbo borínda habodímboanesí. ¹⁷ Ro haponda ndaríhe hoafayahí nda: Adúkaríndí hohoanimo süngu hoafíyambo-yahípoaní, nga waní. Nga ro moaní wandíhoarí híhíndíhíhíndíyahühíyahí ro raríhe boríyahühí hoafayahí. ¹⁸ Nindou bídífirí aí hífí ndaníhündambo hohoanimo süngu homondúhí síheimbo-so homo ahamundí fimbo boríyomo arundí rananímbo asu ro-amboaní wandí fimbo mandíhe yahurai boríndamboyahí.

¹⁹ Seana síheihóarímboya, “Ro hohoanimo aboedí fífíríhü-ndeimbanefí,” aseisí, nga ranímboaneí se híhíndíhíhíndíyomondeimbí nindou ranahamumboya, “Ambemo, nga moaní aí raní hoafímbeýomo,” aseí. ²⁰ Seana nindou ranai síheimbo moaní hoafemo süngufembo yangír-aneí hohoanímóayeí. Asu síhei-mayo napo fufemíndí, ahamundí wosíhoafórí hoafí ranambo síheimbo semündündürane, síheimbo moaruwái-moaruwaimbo-arundürane, asu ngusümboarambe pakararíhóundür-ane, raní-moatükuní ra rarundan-ane asu seana ahamumboya, aí ambemo aseí. ²¹ Raní-moatükuní hohoanimo aí rawarundí ranahambo ana awí ro ngíníndí hamíndíyefípoaní.

Nga asu nindou ngorú aí ahandí fimbo borímbo ehú-ana, ro-amboaní, awí híhíndíhíhíndíyahühí hoafayahí, nga wandífimbo boríndamboyahí. ²² Nindou ra Hibruhúndí-yomósí? Nga ro-amboaní Hibruhúnd-anahísí.

Asu ai Israerihündi-yomosi? Asu ro-amboani Israerihünd-anahisi.* ²³ Ai Kraisiñdi ratüpuriyomo-rundeimbi-yomosi? Awi ro hohoani-mokoate nindou-anahi, nga roana ratüpurí ra refembo ahamumbo ngasündi-heapurimboanahi. Roana ratüpurí ra afindi hamindi tññirifoya, afindi-mbo karabusiyahe, afindi-mbo wambo buburundi, raramarundi-anesi. ²⁴ Wambo hondahüfeimbi-mbo wofi bogorinambo Suda 39 amberamñdeimbiyo bubumarundi. ²⁵ Romihündi ai wambo ngimimbo nimiharinambo buburundi. Asu mamimbo nimoeinambo-rundi, asu ngimimbo ro nimartheimbi sip ranai himoni hññirimafoareandi asu ro mamí si himoni yangiri boboriya wakimartheand-ane. ²⁶ Ro afindi-mbo hahabodi marhandi ranambe hohoambumbo ha asu hñmbuhññi nendi afindi yangorambe ha marhandi. Asu ranambe yangiriyopoani, nga Sudahündi wandafi mamayi asu Suda-yafe ndifoyei ai wambo moaruwaimbo-marhindiri. Adükari ngoafihüyo asu nimambe nindou nñngokoate-reandühi ranamboani ro moaruwaimbo-fembo yangiriya marhandi. Siríwara himoyo asu tikai ngunindiyomo ranambe ro moaruwaimbo-fembo yangiriya ha marhand-ane. ²⁷ Ro rani-poani rani-poani ratüpurí afindi safiyo ratüpuríya marhandi. Afindi-mbo ro nimbokoani gedühi moai ndoríhe apo rihandi. Wembombo-yarihandühi asu wandi amindasümo ranai hoe simindi-mbo kiki-re-yaparíhoai marandi. Ro sesi afindi sihefe, wofi aboedambe nimari, hoeari aboedi güdüfe raraokoate-ya marhand-ane. ²⁸ Rani-moatükuní yangiriyopoani wambo-so tüküfe marandi, nga wani. Munguambo si maho ra Godíndi nindou ngorü ngoafihü amarei ranaheimbo hifandiyondüri-mbo hohoanimo ranai-amboani tüküfeyo-aníyahi ro tññümbi hohoanimo sahamindi marhandi. ²⁹ Nindou düdi ai nginemindi-koate-ayu ana, asu ro-amboani nginemindi-koate-anahi. Nindou ngorü ai rareanda ngorü ai moaruwai hohoanimoayu ana, asu ro ngusüfo nimbíyahühi nimarí aríhandi.

³⁰ Ro borimbo asahi ana, sapo ro nginemindi nñngokoate animboahi ranahambo-animbo borinda habodimboyahi. ³¹ God ai God-ani asu Adükari Sisiñdi Afind-ani ranahandi ndürí koadürümbo-koadürümbo aboed-ani seihanei. Ai wambo fifireandiri ro tikai hoafiyo rakoate anihondümboanahi hoafayahi nda. ³² Ro Damaskus ngoafihü nimaríhambé bogori nindou rani ngoafi hifanda-randeimbi adükari bogori Arestasiñdi hoarehi mamaru. Nindou ranai wambo kikihemindi mburimbo karabusi-fendirimbohünda ami bidifiri ngoafi ginri nafítambe fikimi hññingimareapura maningomo. ³³ Nga asu wambo ngoafi ginri ranambe nafí wandafi mamí bodimondi ai basketambe wofi küru mburu foarundiri houmbo masafaarundira aboedambomehandi.

12

God ai Porimbo afindi moatükuní nafuimeindo

¹ Ro borinda ngamboyahisi, nga asu ranana ngiri siheimbo fandihendi. Ambesi, nga hapondan-ana wambo Adükari ai yafogoadinambo nahurai mungu-moatükuní sünguna weindahi tüküfemboayo weindahi-mareandiri ra siheimbo wataporinda samboanahi. ² Ro nindou mamí Kraisiñdi bo nñngumbü fifiraríhññi, nga 14 hñmbani maho ranambe ranahambo God ai

* **11:22:** Hibruhündi ai Abrahamindi ahuri hond-anei. Israerihündi ai Suda-yafe Godimbo hohoanimo sünguríhi aríhünd-anei.

serümündü n+moamo hondü sünambe mahafu. Rani-moatükun+ ra roana moai fifir+heand+ , nga moan+ nindou saf+mbayo asu yifiafi yang+ri+mbayo, nga God aiani ra fifireamboayu. ³ Ro fifir+heand+ nindou ranai God+nd+ ngoafi sünambe moan+ aboed+ ham+nd+ ranambe n+me+hünou hasifi tüküfi mahafu. Nga asüka+ ranahambo amboa ro moai fifir+heand+ , nindou saf+mbayo asu yifiafi yang+ri+mbayo, nga God aiani ranahambo fifireamboayu. ⁴ Rani+yu asu d+boh+nd+ moatükun+ nindou ranahambo ng+ri+ hoaf+ndei hoafi ra ahand+ h+mb+oambenambo h+mbor+mayu. ⁵ Ro nindou ranahambo-an+ambo bor+ndamboyah+ , nga wand+ fimbo ng+ri+ bor+ndah+ . Nga wand+ fi ng+n+nd+koate-yaheimb+ ranahambo yang+ri+ wand+ fimbo bor+ndamboyah+ . ⁶ Ro n+n+moatükun+mboyo bor+ambo mbasah+mbonana, asu ro ng+ri+ h+h+nd+hi+h+nd+yaheimb+ nindou-anah+ mb+sah+ sapo ro raran+moatükun+ ranahambo an+hondü+ambo-an+ambo hoaf+ndamboyah+ . Nga wand+hoar+ bor+ambo moei asah+ ranan+ambo nindou ng+ri+ wambo aboed-ani mb+sah+ünd+ri+ . Nga ro n+ne ratüpur+ rawar+heand-ane, asu n+ne hoafi hoafayah-ane, ran+ambo nindou ai hoeir+hind+rühi wambo wud+poapond+hi fifir+nd+hind+ri+mboyei.

Por+nd+ fih+ t+hoar+ nahurai kamareri

⁷ God ai wamboya, n+n+ ngorü-poan+ambo moatükun+ ai hoeimareand+ ranahambo ahand+ fimbo bor+nd+mbui yahuhamboyu, mam+ moatükun+ t+hoar+ nahurai wand+ fihü fut+mareand+ri+ . Rani-moatükun+ ramareand+ ranana Satan+nd+ ratüpur+yu-randeimb+ nindou nahurayiu wamboya, ahand+ fimbo bor+nd+ hoangumbui yahuhaya h+fn+ambo-fend+ri+mböhünda hariyond+ri+mb+o mehu. ⁸ Adükar+imbo rani-moatükun+ ra f+mb+ri+henda sahehea ro ng+m+ambo d+d+ba+meheando. ⁹ Rani+yu asu ai wambo simbor+ yare hoaf+yund+rühi yahuya, “Wan+ , nga wand+mayo h+poambofo hohoan+mo ranana awi se-d+bo ndear-ane, nga wand+ ng+n+nd+ ranana nindou ham+nd+ kem+nd+koate-aye+ ranaheimbo so-ane tüküfe arand+,” mehuamboyah+ . Asu ro sahiya, hapondan-ana ro ham+nd+ kem+nd+koate-anah+ ranahambo h+h+ft+h+h+fn+ndahühi bor+ndamboyah+ Adükar+nd+mayo ng+n+nd+ ai wambo ham+nd+ ng+nem+nd+nd+rambohünda. ¹⁰ Ranane asu ro ham+nd+ kem+nd+koate-ayah+ , nindou ai wambo moaruwaimbo-r+hind+ri+ , t+ngümb+ hohoan+mo tüküfeyond+ri+ , nindou ai moaruwaimbo-moaruwaimbo-ar+hind+ri+ hei, ranahambo Krais+mböhünda ro h+h+h+ft+h+h+fayah+ . Ro ham+nd+ kem+nd+koate-ayah+ ana, asu ras+amboan+ ro ng+n+nd+ n+mb+oamboanah+ .

Por ai Korin+hündambo af+nd+ hohoan+mo-ayundüri

¹¹ Ro ndan+ hoafi hoaf+mayah+ ra h+h+nd+hi+h+nd+yaheimb+ nindou nouyah+ hoaf+mayah+ , nga wambo se ngusüfoambe bot+mar+hi-nd+ramboyah+ ran+ hoafi ra hoaf+mayah+ . Nga simbor+ se-an+ambo wand+ aboed+ hohoan+mo ranahambo hoaf+ndahünd+ri+ , nga asu se moai rar+hind+ , ran+mboyah+ asu wand+hoar+ ran+ hoafi ra hoaf+mayah+ . Yin+ , an+hond-anes+ , roana ndor+hehea-ndeimb+ nindou hondüyah+poan+ , nga Krais+nd+ hoafi sowandümo homo-rundeimb+ nindou “ran+poan+ambo” ase+ sihei mbüsumo an+ngomo ranahamund+ hoareh+ n+mb+oamboyah+poan+ . ¹² Ro hohoan+moya k+k+h+ri+he heheamboyah+ Krais+nd+ hoafi sem+nd+ ho-rambo ratüpur+ sihei mbusümo n+mb+oambo ran+ ratüpur+ ra ramar+heand+ . God+nd+ ng+n+nd+ nafuimbo ratüpur+

asu hepünifeimbi moatükuni ratüpuri ra sihei mbusümo ramariheandi Kraisiñdi hoafi sahamiñdi harihandeimb-anahi sahehea nafuimayahí. ¹³ Siheimbo ramariheandüri nou-ane asu Kraisiñdi nendi ngorü ngoafihü amarei aheimbo amboani rariheandüri arihandi. Ro moai siheimboya, wambo sesi-napo sehindiri sahehea siheimbo tinjirifo sahandüri, nga wani. Karihasihandüri, nga se wambo amboawi mbisahündüri ro siheimbo tinjirifo segodürükoate-mayahí ranimbo-hünda.

¹⁴ Hapoana ngimimboanahi nda ro siheimbo sowana sifombo saheheamboayahí, nga asu ro ngiri sihei-mayo napofihí yanggiri kiarimbohünda tinjirifo-ndahandüri. Nga roana sihei kaki-napo semindi-mboyahipoani, nga siheimbo fehendürimbo yanggir-anahi. Raraní moatükuni ra se fifirihindi nimori akidibou aiana boagirambo fehene-ndürimbohünda ngiri sesi-napo kokoboadihi ndahümündi tükündahi digehindi, nga wani. Nga simbori boagiri ai-animbo nimorambo rani-moatükuni ra didiboadofe sihefemboane. ¹⁵ Siheimbo farifehe-ndürimbohünda ana wandi-mayo napo engoro ra segodürimbo wandi fimbo kameihí hihifi-hihifi-yamboanahi. Ro siheimbo afindi-mbo ngusüfo pandiheandüraní asu se simbori wambo akidou yanggiri ngusüfo pamandihindiryo?

¹⁶ Anihond-ane, ro sihei-mayo kaki-napo semindi-mbohünda moai siheimbo tinjirifo sahandüri. Nga asu nindou bidifiri ai seiya, “Yinisi, nga sihefi kaki-napo semindi-mbo-ana, ai tikarehayambo ngorü-süngundeamuní mbunda ndemüdümbui,” masei. ¹⁷ Nga asu nüngufemboyoa? Asu ro wandi nindou bidifiri siheimbo sowana koamaritheapurí ranai sihei-mayo napo ra moai kiafu hüsiñdümo. ¹⁸ Ro Taitusimbo siheimbo sowana sinimbohünda hoafiyahando habodihühi asu ahandi süngu wandafi mamí koamarihelina masinu asu Taitus sihei-mayo napo kifi hüsiamünduwai? Nga ra ai wani. Nindou ranai ro hohoanimoayahí hohoanimo süngure hayambo ro rawariheandi rani-süngu yare randühyu? Asu ro ai-dibo mamí hohoanimo süngurihoandühi nime-moatükuni rarihoandühyehi.

¹⁹ Se hoafi ra rarihi hoeirihindühyo yihoeifmboya, aiana ahamundihoari aboedi hoafimbohünda sürü papimbarundi seimboyei? I, ra wani. Ro haponda siheimbo hoafehandüri roana Kraisiñdi nindou hondümboyaho nimboemboanehi, ranane asu rani hoafi ra Godiñdi himboahü sihei ngusüfo ra ngininemindürimbo-hündamboanahi rarihe hoafehandüri, nga yihoeif fimbo hoafiyambo-yahipoani. ²⁰ Ro siheimbo-so tükeheandi ra asu siheimbo aboedi hoeifendürimbo samboanahi, nga asu se ngiri aboedi nimandei sahehea ranimbo yihimboyahi. Asu simbori amboani se wambo hoeindihindüraní nindou yahurai se hoeifembo sei hehi hohoanimoayeí yahurai ninngokoate-ndamboyahi. Ro akidou yihimboyahüh-anahi rani-moatükuní ranahambo ro ndarihe hoafayahí. Sihei mbusümo yifari, wandafi ngorümbo hohoanimo moaruwai hohoanimoayondo, simbori watikoafi, afindi-afindi hohoanimo, tirifoefe hoafi, daboadaní hoafi, ahandi fimbo yanggiri hohoanimo, mamikari hohoanimo munju-moatükuní ra yahurai tükündifembo sahehea yihimboyahühí hoafayahí. ²¹ Ro siheimbo sowana dügühaní wandi God ranai wambo sihei himboahü amoaninngambo-ndeandürimbi samboanahi ro yihimboyayahí. Asu ro nindou bidifiri horombo moaruwai

hohoan+moyei mbur+hümbö asu ai nimorehi sis+himo, nindowenihi b+rab+r+ hohoan+mo, ngusüfoambe bot+fe hohoan+mo ranahambo daboadanambofe-koate-mayei ranaheimbo, hoeind+ihe-andüran+ wani amonan+ng+ndahühi aran+ndamboyah+hi. Ranahambo wambo God ai hif+nambo-ndeand+r+mbui saheheamboanah+ akidou y+h+amboayah+hi.

13

Bidif+ranambo ah+ni hoaf+ asu h+hif+ hoaf+ane

¹ Haponda ndeara ng+m+amboanah+ s+heimbo hoeifendür+imbo sifombo asahi. Bukambeah+nd+ hoaf+ ranai yare hoafiyomunühi yahoya, "Nindow yimbuyo ng+m+yo ai an+hondümbö hoaf+ndomondühiya, 'Ro hoeir+humboanef+ nindow mam+ ai moaruwai hohoan+momayuwa,' mb+simondan-an+imbo, awi s+h+r+ ran+ hoaf+ ra d+d+iboado-femboane," meho. ² Nindow d+d+yei horombo moaruwai hohoan+momayei ranaheimbo haponda asükainda hoaf+nda samboanah+ nindow amuri ranaheimbo kameih+ amboan+. Horombo ro yimbumbo süh+ s+heimbo ah+n+ hoaf+ hoaf+yahandür+is+, nga hapondan+ amboan+ ro asükainda ah+n+ hoaf+ndahandür+ samboanah+ ro angun+ ndar+he an+imboah+ amboan+. Ro asükaiya s+heimbo sowana as+hüh+ ana, nindow moaruwai hohoan+momayei ranai mam+ ai-amboan+ t+h+r+fombü ratüpur+ ra ng+r+ gübüsüboadea-ndür+. ³ Ran+mboyu se rand+hi an+hondümbö f+f+r+nd+himboyei Kraisi ai wand+ yafambe süngufi haya hoaf+ndümbui se f+f+r+fembo masei. Nga wand+ war+ süngu Kraisi ai se-bab+d+imbo nüngumbo s+heimbo far+hendür+imbo ana, ng+r+ ai mbos+mbos+ndu. Nga asu aiana ahand+ ran+poan+imbo ng+n+nd+ adükar+ ra s+heimbo nafuiyundürühani. ⁴ Yin+, ra an+hond+ane, horombo ai ham+nd+ ng+nem+nd+koateyu ran+mboyomo nindow n+m+ keimbi kar+hendeimb+filh+ t+korundümo pamarü-wura yif+mayu. Nga asu hapondan+ ana God+nd+ ng+n+nd+ adükar+ ham+nd+ ranambo bot+marira asu ai yang+r+ bot+fi anüngu. Asu ro-amboan+ ai-d+bo n+mboeff+imboanef+ ham+nd+ kem+nd+koate-ayef+. Nga asu God+nd+ ng+n+nd+ ranambo-an+imbo mare ro-amboan+ s+heimbohündambo ai-bab+d+ yang+r+ n+imboemboyef+.

⁵ Se s+heihoar+ ro hoaf+ ranahambo an+hondümbö-mbar+huyo asu wani-mbayef+yo mb+sei hehi hohoan+mondei hoeind+hind+. Moani s+heihoar+ yang+r-an+imbo hohoan+mo ra rand+hi hohoan+mondei hoeind+hind+. Sisas Kraisi ai s+hei hohoan+moambe anüngu ra f+f+r+hindai? Se ahambo f+f+r+fikoate-ayei ana, awi se ahambo wud+poapofe an+hondümböfe hohoan+mo aho ra f+f+r+fekoate-wamboanei. ⁶ Se hoaf+ndeihiya, ai Kraisi+nd+ an+hondü ratüpur+yomo-rundeimb-anemo mb+sei hohoan+mondei sahehea ro an+hondü f+f+r+heamboanah+. ⁷ God ai s+heimbo far+heiran+ asu se moaruwai hohoan+mo süngufekoate moan+ aboed+ yang+r+ mb+n+imboeia sefi hohumboanef+ ro ahambo s+heimbo far+hefe-ndür+imbohünda d+d+baf+yahundo ar+hünd+. Se y+hoef+imboya, aiana Kraisi+nd+ aboed+ ratüpur+yomo-rundeimb-anemo nafuimbo y+hoef+ fimbo hoaf+yefühi+yef+poan+, nga wan+. Nga bidif+r+ nindow y+hoef+imboya, "Ai God+nd+ ratüpur+imbo moai aboed+ ratüpur+yomo," asei ana, ambesi, nga se aboed+ hohoan+mo ra süngumb+r+hi heiya sefi+imboanef+ d+d+baf+yahu ar+hünd+. ⁸ Roana ng+r+ hoaf+ hondü ranahambo g+g+ranambofembo moatükun+ hohoan+mo ana rand+hünd+, nga hoaf+

hondü ranahambo yanggir-aneŋi hohoanimo pariŋu heföhü rawarühu hefi. ⁹ Ro hamindi keminkoate-yefani ana, asu se nginindi aboedi nimboeiani ro ranahambo hihifi-hihifi-yefühaneŋi. Asu ro siheimboya, hohoanimo moaruwai hinngirühi hehi didiboadorühi hohoanimombeyeia seŋi hohu Godimbo siheimbohünda didibafiyahundühaneŋi. ¹⁰ Ranimboanahi ro angunü ndanühi nimboambo siheimbo pas nda sürü papirühandühü hoafayahandürü. Asu rananimbo ro siheimbo-so tükündaheandühü amboani Adükari ai wambo nginindi masendiri rani hohoanimonambo siheimbo nginindi hoafimbo moei asahi. Nginindi ai wambo masendiri ra siheimbo moaruwaimbo-fendürimbo-hündamboyopoani, nga siheimbo nginemindi-ndürimboane. Ranimboanahi ro siheimbo pas nda sürü papirühandürü.

Bidifirranambo hihifi hoafi

¹¹ Nga karihasihandürü. Hohoanimo moaruwai hinnginidühi hehi didiboadindühi hohoanimondei. Ro hoafayahü ranahambo himboründeihü rani-süngundihindü. Mami hohoanimondeihü aboedi sisi-koate nimboei. God nindou hipoamboreandühü aboediyu-randeimbü asu afurife hohoanimo sai-randeimbü ai se-babidi nüngumbui.

¹² Se Godindi nendi-yafe hohoanimo süngu wandafi-wandafündeihü simborü wakikihüründeindühündü. ¹³ Godindi nendi münguambo ai-amboani siheimbo hihifarühandürü.

¹⁴ Sihafi Adükari Sisas Kraisi ai siheimbo hipoambombüreandür-amboane asu God ai siheimbo ngüsüfo pambüreandür-amboane asu Yifiafi Aboedi ai shei ngüsüfoambe mamambe-mbüreandür-amboane.

Garesia

Pas nda Por ai Garesiahündambo sürü papimarandi

¹ Ro Por-anahi. Nindou ai moai ahei hohoanimonambo wambo Kraisindi hoafi ndowandifi ngafi ndandi sei hehi kafoarhindiri mburihü koarhehindiri, nga wan. Nga Sisas Krai asu Ape God sapo yifihündi botmariri rani diboyafani wambo ahafandi hohoanimonambo ahandi hoafi semindi ho rambohünda kafoare hinng+mareandiri. ² Munguambo anihondumbo-rihindeimbi ndanihü ro-babdimbo aniboadei ai-amboani Kraisindi nendi Garesia hifihü amarei siheimbo hihifarihündiri.

³ God sihefi Ape asu Adükar+ Sisas Krai ai siheimbo moan+hipoambo-ndineandürühi asu ngusüfo afurife kife hohoanimo ra mbisabinandür-amboane. ⁴ Sihefi moaruwai hohoanimo raguanambo-fembohünda asu nene moaruwai hohoanimo hifi ndanihü engoro ranambeahindi aboedafemunimbohünda Krai ai sihefi Ape Godindi yifiri sünguyu ahandi fi masagado. ⁵ Ranimboane asu sihiri munguambo si aho ra Godimbo aboed-ani mbisefi hohoanimo-ndefimboane. Nga anihond-ane.

Abodi hoafi mam+ rani yangir-ane engoro

⁶ God ai siheimbo Kraisindi moan+hipoambofe sünguyu diboniyundürühiya, wand-anei mehuyosi, nga asu moai se gedühi hoafi ra süngurihindi. Nga asu ngorü rani-poanimbo abodi hoafi ra süngurihindühi asu ahandi fikimi ningokoate-mayei. Raniyo asu ro rani-moatükun+ ramarihindi ranahambo mahepünaheandi! ⁷ Anihond-ane, moai ngorü rani-poanimbo abodi hoafi yangoro. Nga nindou bidifiri ai sihei hohoanimo ra mamkar+yo wakifih+ asu ai Kraisimbo abodi hoafi ra ngorü-süngu ngorü-süngufe wakifembo hohoanimoyomo arundi. Ranimboanah+ ro ndarihe hoafayahi. ⁸ Nga ro-anehi asu sünambeahindi nend-ani abodi hoafi ra hoafinduan+ sapo siheimbo hefi hoafimayefi yahurai hoafikoate rani-poanimbo fiyoweimbi hoafayu ana, nindou ranahambo God ai hai ngoafi moaruwai raninambo koambiriheir-amboane. ⁹ Siheimbo rani hoafi ra horombo hoafiyahundüreimb-anesi, nga asükaiya ro hapondani siheimbo hoafehandiri: Nindou ngorü ai ngu siheimbo abodi hoafi ra, sapo horombo ro hoafimefa se anihondumbo-mar+hindi, yahurai hoafikoate moan+ rani-poanimbo hoafeyundüri ana, nindou ranahambo God ai hai ngoafi moaruwai raninambo koambiriheir-amboane. ¹⁰ Ro ndani hoafi hoafayahi nda, nindou wambo aboed-ani yahombohündamboyo? Wan, nga Godimbo yangir-anahi. Ro rani-moatükun+ ra anihondü refembo sahehea rambarihea-mbonana, asu ro Kraisindi ratüpur+ya-rihandeimbi nindouyahipoani.

Por ai Godindi hoafi semindi horambo tükumefiyu hoafi

¹¹ Wandafi mam, awi siheimbo randihe hoafindahandüri, ro siheimbo abodi hoafi ra ha hoafiyahandüri arihand+ ranana nindou-yafe hohoanimonambo hoafiyopoani. ¹² Rani-moatükun+ ra nindou-yei-mayo moai sahamindih+ asu moai nindou mam+ ai wambo yamundeandiri, nga wan. Nga Sisas Krai ahandihoari randeri rani hoafi ra wambo weindahimareandiri.

13 Ro horombo Suda-yafe Godimbo hohoanimo rani-sunggu yangiri sunggurihanduhi nimboahambe ana, ro Kraisindi nendi ranaheimbo moaruwaimbo-rihearuhi munggunambo awarihendurimbo hohoanimomayahi. Rani hoafi ra se horombo himboriyeimb-ane. 14 Wandafi mami, Sudahundi ranahei mbusumo nindou akohoandi ro dibombo-memo ranahamumbo ngasundi-heapurimboanahi. Roana moani Suda-yafe hohoanimo hondu ranahambo sunggufembo nindou hamindiyahi rani-poanimbo manimboahi. Raniyahi asu ro moani yihoefi amoaoyafe hohoanimo ranimbo yangiri sunggufe hombo ngusifo pamaritheandi. 15 Nga asu ro ningokoate-yahambeahiyo God ai wambo moani hipoambo-reandiruhi ahandi ratupuri ratupurimbohunda kafoare hinngimareandiri. 16 Raniyo asu ro ahandi-mayo aboedi hoafi ra semindi ho Suda-yafe ndifo ranaheimbo bokari-hefembohunda ahandi nimori wandi hohoanimoambe ndore korimafoareandiri. Ro moai nindou ngorumbo-so didiboadore hoafimbiyundiri sahehea tukuyaheandi.

17 Asu ro moai Serusaremnambo Kraisindi hoafi horomboyafu sowandumo homo-rundeimbi ranahamumbo sowana ndufosimbo hahuhi. Nga roana nimehounou Arebia hifinambo yangiriyahi ha mburaha asu asukaiya Damaskus ngoafina hihirima-riheheandi. 18 Raniyo asu ngimi himban hoane, rani mbusumo ro Serusarem ngoafinambo Pitandimayo bidifiri watapori himborimbo mahahuhi. Raniyahi asu ro ranihu ai-dibo yimbu wik yangiri manimboahi. 19 Ranihu ro moai Adukarindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi hoeirihapuriri, nga Sems Adukarindi akidi yangiriyu hoeimarihini. 20 Ro siheimbo pasambe nda anihondumboanahi hoafayahi. God ai hoafi ranahambo fifireamboani, nga ro tikai hoafiyahuhi-yahipoani!

21 Raniyahi asu sunggunambo ranihunda botiyahe hehea Siria, Sirisia hifambe mahahi. 22 Asu Kraisindi nendi Suda-yafeambe amarei ranai moai wambo ndorhi fifirihindiri. 23 Nga nindou bidifiri ai wambo hoafi yangiri himborimayei. Bidifiri ai hoafiyehiya, nindou sapo ndanaiyu sihefimbo moaruwaimbo-reamuni marandi ranani anihondumbofo hohoanimo ra awarihewambo yahuhaya hohoanimoyayu. Nga asu ranane haponda ai rani hoafi ra bokarihai arandi, masei. 24 Raniyei asu ai wandi sungguyo Godimbo aboed-ani masei.

2

Por ai Adukarindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi nindou bidifiri babidi hohoanimo mami sungguarundi

1 14 himbani sunguna asukai hihiriyaha Serusarem ngoafinambo wandafi Barnabas-dibo hahihuhiyehi Taitusimbo fihimari-horimindehi. 2 Ro rani ngoafina mahahuhi ra God ai wambo nafuimarandir-amboyahi mahahi. Raniyahi ro ranihu tukuyahe nimboambo anihondumbo-rihindeimbi-yei bogori nindumbo aningomo ahamumbo poanimborigapuriri mburaha ro Suda-yafe ndifo Godindi hoafi hoafiya marihandi ranahambo hoafimehapuri. Ro nane ratupuri horombo ramaritheandi asu haponda rawaritheandi ranai moani ngo afurindihomoe saheheamboayahi ramaritheandi. 3 Wandafi Taitus ai Grikihunduyu ro-dibo mahehi, nga asu ahambo moai shafi fi-hoeari ra kando tindihawandi yahomo houmbo huti-hutiruri. 4 Tnjirifo tukumefeyo

ra tɪkaruhou anɪhondũmbo-rundeimbi nahurai nindou yihoefi mbusũmo dɪbo hasiyafu tũkũyafu masifomo. Ai ramefundɪ ra sapo sihefiɪmbo Kraisi ai Suda-yafe ahɪnũmbɪ hohoanimo-ambeahɪndɪ aboedambo-mareamuna asu sihirɪ Kraisi-babɪdɪmbo aboedamboyahou anɪmboefi. Rani hoafi hihiɪmboriyo mburũmo asu sihefiɪmboya, ai ahɪnũmbɪ hohoanimo rani hoarehi mbɪnɪboadei-amboane moanɪ ratũpurɪyei-rɪhũndeimbi nou yahomo houmoemo dɪbo masifomo. ⁵ Godɪndɪ aboedɪ hoafi hondũ ranai siheimbo-so koadũrũmbo mbeyangorowa sefi hohumbo wambo asu ro moai ahamundɪ hoafi rani hoarehiyefi. Asu Taitusimbo fi-hoearɪ kefe tirɪhefembo rani hoafi ahamundi-mayo ranahambo moai yɪnɪ sefi, ŋga wani.

⁶ Nindou bidɪfirɪ ahamumbo ndũreimb-anemo masei. Ai bogorɪmbo-efundɪyo wanayomoyo ra ambe. Ŋga Godɪndɪ hiɪmboahũ nindou munɟuambo simogod-anei. Nindou ranai moai nɪnɪ simborɪ hoafɪfimbɪ wandɪ aboedɪ hoafi raniɪfihɪ tũru hoafɪyomo, ŋga wani. ⁷ Ŋga ai yaru fiɪfirɪmarundɪ God ai wambo Suda-yafe ndɪfo ranaheimbo aboedɪ hoafi ra hoafɪmbohũnda koamarɪhendɪrɪ, sapo ai Pitambo Suda ranaheimbo ahandɪ hoafi hoafɪmbohũnda koamarɪherũ nou. ⁸ Ŋga sapo God ai Pitambo Suda ranaheimbo hoafi semɪndɪ ho hoafɪyondũrɪ-rambo ramarɪrɪ nou ai wambo ŋɪnɪndɪ masendɪ Suda-yafe ndɪfo ranaheimbo Kraisiɪmbo aboedɪ hoafi semɪndɪ ho hoafɪyo-rambohũnda.

⁹ God ai ahandɪ aboedɪ hoafi hoafɪyorambo rani-poanɪmbo ratũpurɪ masendɪrɪ ra nindou ranai fiɪfirɪmarundɪ. Raniyomo Sems, Pita, asu Son ai bogorɪ nindoumboyahou nɪŋgomombo Barnabas-dɪbo yihoehɪmbo warɪ fumafoarũmunɪ sihirɪ mamɪ rani ratũpurɪyefi-rɪhũndeimb-aneɪ yahomo houmbo. Raniyefi asu ro mbiro fokoakomayefi Barnabas-dɪbo ro Suda-yafe ndɪfo-yei mbusũmo ratũpurɪndehani asu ai Suda-yei mbusũmo ratũpurɪndɪmboemo sefi hohu. ¹⁰ Ai mamɪ hoafi yanggɪrɪ yihoehɪmbo hoafɪyomondũhi yahomoya, 'Awi se nindou moaruwai rananɪkoate-mayeɪ ranaheimbo-anɪmbo farɪhefendũrɪmbo hohoanɪmondafani,' mehomondamboyahɪ asu ro amboanɪ kameihɪ ranahambo refembo hihiɪfi-hihiɪfiyahũhi hohoanɪmomaya hahi.

Por ai Andiok ŋgoafɪhũ Pitandɪ moaruwai hohoanimo weindahɪmareandɪ

¹¹ Pita ai Andiok ŋgoafɪhũ tũkũmefiyu-amboyahɪ asu ro ahandɪ hiɪmboahũ ŋɪnɪndɪ hoafɪmehando ahandɪ hihiɪndɪ hohoanimo ranahambo. ¹² Sapo rani ŋgoafɪhũ nindou bidɪfirɪ Sems koamarɪhepurɪ ranai tũkũfekoate-yomondambe ana, Pita ai Suda-yafe ndɪfo anɪhondũmbo-rɪhindeimbi rani-babɪdɪmbo sahũsihũ nɪmarũ marandɪ. Ŋga asu nindou ranai tũkũmefundamboyu ai Suda-yafe ndɪfo-babɪdɪ ranɪhũ piyu haya moai nɪmarũ sesũ randɪ Sudambo yihiɪmborapurũhi wambo. ¹³ Raniyomo asu Sudahũndɪ wandafɪ mamɪ bidɪfirɪ ranai Pita hohoanɪmomayu sũŋgu hohoanɪmomemo. Raniyo asu ahamundɪ rani hohoanimo rani Barnabasɪndɪ hohoanimo ranahambo mamɪkarɪmarɪra rani-sũŋgumareandɪ. ¹⁴ Raniyahɪ asu ro ahamumbo hoerɪheapura aboedɪ hoafi anɪhondũ meŋgoro rani-nafi sũŋgufe ho-rakoate-memonda, asu ro nindou munɟuambo ahei hiɪmboahũ Pitambo hoafɪyahandowohũ sahɪya, "Pita, seana Sudahũnd-anafi, ŋga moai se Suda-yafe hohoanimo

süngurowandi, nga Suda-yafe ndifo nahurai-anafi. Nga nimböe se Suda-yafe ndifo ranaheimboya, 'Se Suda-yafe hohoanimo süngundihindi,' asafi," sa hoafimehando.

Nindou ai Sisasimbo anihondümboarior ana, ai nindou mbumundi hamindi nimboemboyei

¹⁵ Ro Sudahünd-anefti yihoeftimbo hoafayahimuni, sapo roana Suda-yafe sirambeahindi tükümehund-anesi. Nga roana yihoefti ndifo sirambeahindi ahinümbi hohoanimo süngukoate-yeimbi moai tüküyahundi, nga wani.

¹⁶ Ro rarihu fifirihumboanefi, God aiana moai nindou düdi ahinümbi hohoanimo mengoro ra süngure huaniranimbo nindou mbumund-ani yahurandi, nga wani. Nga nindou moani Sisas Kraisisimbo anihondümboarior ranaheimboani nindou mbumund-anei yahu arandi.

¹⁷ God ai Sudahündi yihoeftimbo nindou mbumund-anei mbeyahumuna sefi hohu asu ro Kraisisimbo anihondümborihuri hefuhahi ahinümbi süngukoate-yefeimbi nahurai tükümehundi nindou amuri rawehindi nou. Nga ranimboane asu ro randihu hoafindefihüya, 'Krais-ana moaruwai hohoanimo nimindihani,' mbisefi hoafimandefiyo? Ngirirandi yahu hoafindefi, nga wani. ¹⁸ Ro mbumundi ningomböhünda ahinümbi hohoanimo süngufembo ra hinirigirihemburihasa süka hihiriyahemhamindihani ana, ro nindoumo moaruwai hohoanimoayahira nafuiya arihandi. ¹⁹ Godindi hoarehi nimarimbohünda ahinümbi hohoanimo ranahandi sünguyo ro yifi nahurai-mayahiranimbohündambo-animbo ahinümbi hohoanimo ngirirwambo hibadandiri.

²⁰ Ranane asu ro nimbi keimbi karihendeimbi-fihikrais-dibo yifiyamboanahi, nga hapondanambe ana ro moai yanggiri nimboahühi wandihoari hifandirihandi, nga Kraisisindi yanggiri ningombo hohoanimo wandi fiambe nimarimbo wambo hifandarandiri. Ranane asu Godindi Nimori ai wambo hipoamboreandiri haya nimbi keimbi karihendeimbi-fihiyifimayuboedambofendirimbohünda ahandi nginindinambo ro yanggiri animboahi. ²¹ Ro rarihemhoafiyahani moai Godindi moani hipoambofembo hohoanimo ranahambo yiboarukoriheandi. Nga sihiri Suda-yafe ahinümbi hohoanimo sünguarihundi raninambo sihiri Godindi himboahü mbumundi nimboefimbonana, asu Kraisisihembohünda yifimayura moanimbore.

3

Ahinümbi hohoanimo süngufe asu anihondümbofe hohoanimo süngufe

¹ Garesiahündiseana hohoanimokoate-aneini Nindou didai siheimbo ngorü-süngumarundür-amboyeise hohoanimokoate-ayeia? Ro sihehimboahü sapo Sisas Kraisisihembo aboedambofemunimbohünda nimbi keimbi karihendeimbi-fihiyifimayura hoafimayaha se wudipoaporihimborimayei. ² Ro siheimbo mamihofin danahambo düdundaheandiri samboanahi, nga se wambo rani-moatükunira hoafindahündiri. Se Yifiafi Aboedi raningurihisahümündimboyeia? Ahinümbi hohoanimo engoro ra süngurihindühi rani-süngumbo sahümündimboyei, asu Godindi hoafi ranihondümborihihesihingurihindühi sahümündimboyei ningurihimboyeia? Anihondümbofesüngu! ³ Awi se hihindi hohoanimo-yehiyeya? Se Godindi-mayoyifiafi Aboedi ranahandi nginindinambo piyei hehi Kraisisimbo

süŋgumarìhorì hei asu haponda se moanì sìhei ŋgì+nìndìnambo ranì ratùpurì ra moendìmandìhiyo? ⁴ Se horombo Godìndì hoafì ranahambo semìndìmbo tìŋrìfomayei hei, ŋga asu tìŋrìfo ra moanìmbo-mandìfeyo wanìmandìyo? Ro sìheimbo hoafehandürì ranì-moatükunì ranai ana ŋgìrì moanìmbondìfeyo. ⁵ Nìmboe God ai sìheimbo Yìfiáfì Aboedì sagadürì asu sìhei mbusùmo hepùnufeimbi moatükunì ra ratùpurìyu arandì? Ra sapo se ahìnùmbì hohoanìmo süŋgurìhìndanìyo asu ahandì hoafì hìmborìyeyi anìhondümbò-rìhi hehi süŋgurìhìndanìyo? Anìhondümbòfe süŋgu-ane.

⁶ Sapò Abraham ramefiyu ranahambo-anìmbo hohoanìmomboane. Sapò Godìndì hoafì yare hoafìyowohü yahoya, ‘Abraham ai Godìmbo anìhondümbomarira ai ahamboya nindou mbumund-anafì mehundo,’ meho. ⁷ Awi se ranahambo ndondìhi türüboadìhìndì, ŋga sapò nindou dìdìyeyi ai Godìmbo anìhondümborìhorì arìhündì ranai ana Abrahamìndì ahuirì mam-ane. ⁸ Horombo hondü God ai Suda-yafe ndìfo ranaheimbo fìfìrìmareandürì nindou ranai ana süŋguna aboedì hoafì ra anìhondümbò-ndìhimboyei ranìmboane ai ranaheimbo aiana nindou mbumundì hamìnd-aneì mbìsamboyahì mehu. Ranìyo asu horombo God ai aboedì hoafì ra Abrahamìmbo yare hoafìmayundo sapò ahandì hoafì yare hoafìyowohü yahoya,

“Sìhafì süŋgu-anìmbo süŋgunambo ro muŋguambo nindou ranaheimbo aboedì-aboedìndì-heandürìmboyahì,” *Stat 12:3*

meho. ⁹ Sapò Abraham ai Godìmbo anìhondümbomarira God ai ahambo aboedì-aboedì-marirì nou-anìmbo asu nindou dìdìyeyi anìhondümbò-arìhorì ranaheimbo amboanì Abrahamìmbo ramefiyu nou God ai aboedì-aboedì-ndeandürìmbui.

¹⁰ Nindou dìdìyeyi hohoanìmoyeihiya, ro ahìnùmbì hohoanìmo muŋgu süŋguarìhündì ana, God ai yìhoefìmboya, ‘seana mbumund-aneì, mbüsùmbui aseì ana, awi God ai aheimbo moaruwaimbo-ndearümbui. Nìmboe sapò Baibor ai yare hoafìyohüya, ‘Dìdìyeyi muŋguambo ahìnùmbì hohoanìmo Bukambe engoro ra mamamì amboanì süŋgukoate-ayeì ana, God ai nindou ranaheimbo moaruwaimbo-ndearümbui,’ meho. ¹¹ Nda muŋguambo fìfìrìhimboaneì ahìnùmbì hohoanìmo süŋgufe ranì nìmìndì süŋgu ŋgìrì nindou ai Godìndì hìmboahü mbumundì nūŋgu. Ranì-moatükunì ra sapò Godìndì hoafì yare hoafìyowohü yahoya, ‘Nindou düdi ai Godìmbo anìhondümbòarìrì ranai-anìmbo Godìndì hìmboahü nindou mbumundì tükündüfì nūŋgumbui,’ meho. ¹² Ŋga asu ahìnùmbì hohoanìmo ranai ana anìhondümbòfe hohoanìmo ranì-dìbo sìmogodì-yafepoanì. Sapò Baibor ai yare hoafìyowohü yahoya, ‘Nindou düdi ahìnùmbì hohoanìmo süŋguare hu-anìmbo yanŋgìrì nūŋgumbui,’ meho.

¹³ Sìhìrì ŋgìrì muŋguambo ahìnùmbì hohoanìmo süŋgundìhündì, ŋga ranìmboane asu sìhìrì moaruwaimbo-ndahumboyefì. Ŋga Kraìs ai sìhefìmbo moaruwaimbo-fembo ranambeahìndì aboedambo-femunìmbohünda ai moaruwaimbo-mefiyu. Sapò Godìndì hoafì yare hoafìyowohü yahoya, ‘Nindou daboe ahambo hìfìkoefembohünda kambòhoanì-fìhì pararìhorì ana, ahambo God ai moaruwaimbo-ndirümbui,’ meho. ¹⁴ God ai Abrahamìmbo aboedì-aboedìfe hohoanìmo masagado ranahandìhündìyo Sisas Kraìsìndì süŋgu Suda-yafe ndìfo aheimbo-so amboanì tükümbìfeyo-wamboane yahuhayamboyu aboedambo-mareandürì. Sapò horombo God ai hoafìmayu süŋgu,

sihëfimboya ai Kraismbo anihondumbo-r+hindühi asu ai Yifiafi Aboedi ra mbisahümündi-amboane yahuhayamboyu ramareandi.

Ahinümbi hohoanimo ana God ai horombo hoafirea-ndeimb+hündi ra ngiri raguanambo-ndeandi

¹⁵ Wandafu mamu, awi nindou s+hiri munquambo si aho ra rarihu arihundi yahurai hoafinda samboanahi: Sapo nindou yimbu ai nini-moatükunimboyo hoafi fifirine mburuna ranahambo ndeari hoaf-ane ranihusi safandeimbi-hündi ra, asu nindou didai hoafi ranahambo ngorü-süngunde asu bidifiri hoafi ranifihitaparimanda-mündipoani, nga wani.

¹⁶ God ai Abraham asu ahandi nimori mamu ranahafanimbo süngunambo aboedi moatükunü tükündifemboe yahuhaya horombo hoafimareapiri. Asu ai moai ahuri afindi ranaheimbo hoafiyu, nga wani. Nga ai moani ahuri mamu ranahamboyu yare hoafiyuhü yahuya, 'sahafi ahuirambo' mehu. Ahuri ranana Sisas Kraismbo ranahamboyu yare hoafimayu. ¹⁷ Ro hoafimayahit ra yahurai-ane: Horombo God ai Abrahamimbo horombo hoafirirühi hoafi firamündi masihend-ane. Nga asu süngunambo 430 himbanu ai hoaniyo ranambe, ahinümbi hohoanimo ranai tükumefeyo. Ranimboane asu ahinümbi hohoanimo süngunü tükumefeyo ranai ngiri horombo God ai hoafi firamündi masihendi ranahambo yihirinde pandeandi. Asu ngiri horombo God ai horombo hoafirea-ndeimb+hündi ranahambo raguanambo-ndeandi. ¹⁸ Nini-moatükunü God ai s+hifimbo

saimbo horombo hoafimareamunü ra ahinümbi hohoanimo ranu nafi süngu sahumindefi mbarihu-mbonana, asu s+hiri sapo God ai horombo hoafimareamunü ranisüngu ngiri sahumindefi. Nga horombo hoafi yangiri sünguyo God ai Abrahamimbo moani aboedi-aboedimariri. ¹⁹ Nga asu nimboe ahinümbi hohoanimo ranai tükufe menjgoroa? Moaruwai hohoanimo nimindi aho ranai weindahifembo-hündamboyo ahinümbi hohoanimo ra tükumefeyo. Nga asu ahinümbi hohoanimo ra ho-hombo ranipoanimbo nimori God ai Abrahamimbo horimbo hoafimariri ra tükumefiyu. Nga asu God ai ahinümbi hohoanimo sunambeahindi nendi ranahamumbo hoafimayupura asu ai Mosesimbo hoafimemonda asu Moses hoafi semündü hu semündü hu-randeimbimbo nindou ranai Sudambo hoafimayundüri. ²⁰ Mamu nindou ahandihoari hoafimboaiyu ana, ai ngiri hoafi semündü hu semündü hu-randeimbimbo hoafindüdo. God ai ahandihoari hoafiyu marandi. Nga God mamu ai yangiriyu Abrahamimbo horimbo hoafire masagado ranimboane asu horimbo hoafi ranai ahinümbi hohoanimo ngasündeamboane.

Ahinümbi hohoanimo ranana s+hifimbo Kraismbo sowana semindimuni hombo moangui boagiri nahurai-ane

²¹ Ranayo ana, asu ahinümbi hohoanimo ranai sapo horombo God ai Abrahamimbo horombo hoafimareandi ranahambo hifinambomandeyo? Ai ra wani. Nga ahinümbi hohoanimo süngu God ai s+hifimbo koadüri yangiri nimgombo mbasemuni-mbonana, s+hiri anihondumbo Godindi himboahü mbumundi nimboefi. ²² Nga asu Godindi hoafi hoafiyowohü yahoya, 'Munquambo nindou ranai moaruwai hohoanimondi nginindi ranu hoareh-anei,' meho. God ai yare hoafimayu ra sapo ai yifiriyu nindou düdi Sisas Kraismbo anihondumbo-ar+horu ana, ai yangiri-animbo

nini-moatükuniyo ai Abrahamimbo horombo hoafimariri ra ndahümündimboyei.

²³ Kraisimbo anihondümbofe hohoanimo ranai tüküfekoateyo-ambeahiyoy ahinümbi hohoanimo ranai sihefimbo tüküfe kikihiramindimuni ho-hombo anihondümbofe hohoanimo ra weindah tüküfemefeyo. ²⁴ Ranio asu sihefimbo ahinümbi hohoanimo ranai sihiri Krais sowana hombohünda hifandimaramuni. Sihiri ahambo anihondümbondihurühi Godindi himboahü nindou mbumundi tüküfembohünda hifandimaramuni. ²⁵ Ranimboane asu sihiri Kraisimbo anihondümbofe nafi ranana hapondani ndanihu engoro. Ranimboane asu ngiri hapondanambe ana, ahinümbi hohoanimo ranai hibadamuni ngo.

²⁶ Sisas Kraisimbo anihondümbofe hohoanimo rani-süngumboane munguambo se ai-babidi nimboeimbo asu Godindi nimorimboyahi animboei. ²⁷ Se didiyeyi Krais-babidi hundurimayeyi ranimboyei asu se ahandi hohoanimo masahümündi. ²⁸ Ranimboane asu Kraisindi nendimbofe ra Sudahünd-aneiy asu ahei ndifo rananeyi munguambo ra ngorü-poanimbo fiyeimbi-yeipoani. Nindou moani ratüpuriyeyimbi rananeyi asu moani aboedi-poanimbo animboei rananeyi ai ngorü-poanimbo fiyeimbi-yeipoani. Asu nimorehi, nindowenihiy ai ngorü-poanimbo fiyeimbi-yeipoani, nga wani. Nga munguambo se Sisas Krais babidi animboei seana mam-aneiy. ²⁹ Asu se Kraisindi nend-ayeyi ana, Abrahamindi ahurim mamindeiy hehi asu se nini-moatükunimboyu God ai saimbo yahuhaya horimbo hoafire masihendi ra ndahümündimboyei.

4

Sisas Kraisindi sünguyefi sihiri Godindi nimorimbomehundi

¹ Nga hoafi ra ndahurai-ane: Nindou nimorim anüngu ana, sapo ai ahandi afindandimayo mungu-moatükuni ra ndemümdümbui. Ai mungu-moatükuni hibadambuisi, nga asu awi ai akidouyu-ambe ana, ngiri ai hibadandi, nga ai moani ratüpuriyu-randeimbi nahurai nüngumbui. ² Nindou nimorim ranai akidouyu-ambe ana, ai moangui afindi asu hifandi-randeimbi ranahafandi hoarehi nüngu ngumbo asu ai nini-simboanio afindi ai ahambo hifandimbirand-amboane mehu rani-simboani dagadombui. ³ Mare yahurai safane sihiri horombo nimorim akidou nahurai hifi ndanihündambo moatükuni ranahandi moani ratüpuriyefeyimbi manimboefi. ⁴⁻⁵ Nga asu ndeara si ra tüküfembo yangiriyoyambeyo God ai ahandi Nimorim ra hifina koamarisherü. Nimorehi ai ahambo wakimarimindo asu ai Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo mengoro rani-hoarehi manüngu. Nindou didiyeyi ahinümbi hohoanimo rani-hoarehi animboei ranaheimbo aboedambo-fembohünda God ai ahambo koamarisherü. Rananimbo asu sihiri Godindi nimorimbondahu burindemboyefi. ⁶ God ai sihefimboya, ai wandi nimorim-beyeyiamboane yahuhayamboyu. Ranimboane asu ahandi Nimorindi Yifiafi sihefi ngusüfoambe koamarihendi, sapo Yifiafi ranai ramareamuna sihiri Ape, wandi Ape, sefi arihundi. ⁷ Ranimbo-hündamboane asu se hapondani ana nindou ngoründim moani ratüpuriyeyi-rihündeyimbi nindou-yeipoani, nga Godindi nimorim-aneiy. Asu se ahandi nimorimbo-mehindambo-wambo ai nini-moatükuni ahandi nimorambo napire masihendi ra dagadurimbi.

8 Horombo maho ana awi se moai Godimbo fifirihori. Nga ranimboyei se God hondü nngokoate amuri godimaye ranahei moan ratupuriyei marihündi. 9 Nga asu hapondan ana se Godimbo ndorihori fifirihorimboanei. Nga awi asu God ai siheimbo fifirea-ndurimboani. Ranimboane asu se nimboe asukai hifi ndanihündambo moatükuni engoro ranahambo hihiriyahi aheia? Asu se nimboe hifi ndanihündambo nginindi-koate ranahambo moan ratupuriyei-rihündeimbi nngombo hohoanimoayeia? 10 Seana Suda-yafe hohoanimo süngurihindühi ranipoanimo si, amoamo, hoembo, yahimombo asu himban ranahambo afindi hohoanimo rihünduhanei. 11 Roana siheimbo yhimboariharü. Ro siheimbo farifehe-ndurimbohünda ratupuri afindi tinjirifoayah ra hifini pindimboe samboanahi hohoanimoayah.

12 Karihasihanduri wandafi mami, ro siheimbo huti-hoafehanduri. Se awi ro ahinumbo hohoanimo süngufekoate animboahi nahuraindei. Horombo ana roambo se ahinumbi hohoanimo süngufekoate manitukoni nahurai tükumeheandane. Horombo se moai wambo ninimotükuni moarwai hohoanimoayahündiri, nga wani. 13 Wambo angünambo-marandira siheimbo sowahi boatei sühi aboedi hoafi siheimbo hoafimehandura se fifirarihindi. 14 Wandi flambe ra moai ndoreandiri asu se ranimboyei tinjirifomaye, nga asu se wambo moai daboadi hihirihindirühimbo yiboaruko-rihindiriri, nga wani. Nga se moani wambo masahümündi-ndiri Godindi-mayo sunambeahindi nendiyu asu Sisas Kraisi ahandihoariyu semindimbo nou. 15 Se rani-simboan wambohönda hihifi-hihifimaye, nga haponda asu hihifi-hihifi ra nahana? Horombo se wambo fehefembo afindi hohoanimomaye. Nga asu se sihei himboari ra himindimbombe-mbonana, se wambo hürühümündi sehi. 16 Awi ro siheimbo aboedi hoafi ra anihondumbo hoafayahanduri ra ro sihei hürütümbi-mbaiyahiyoy ndane?

17 Yini, nindou bidifiri ai ahamundi hohoanimo süngufembohünda siheimbo hühumaründuri hoangomosi, nga aboedi hohoanimokoate-yomondühi ramaründuri. Nga ai ramefundiri ra siheimboya, Por mamimbo daboadi hihirihipurühi asu yihofimbo nginindi süngumbihimuna yahomo houmboemo. 18 Sihiri nindou fehefembo afindi hohoanimondelan ra aboed-ane. Mujuwambo si se randihindi ro se-babidimbo nngokoate-yahambe amboani. 19 Wandi nimori mami, sapo nimorehi ai nimori wakemindimbo nimini nimarimbo asubusimboayo yahurai-ane wandi ngusüfoambe asubusi amaro. Ro moani yahurai hamind-animbo siheimbo asubusimbonda nga-ngambo se Godindi nimori Sisas Kraisi nahurai tükündahimoyei. 20 Karihasihanduri, haponda ro se-babidimbo nngombo afindi hohoanimoayah. Awi asukai siheimbo afurindihe hoafindahanduri samboanahi. Awi hapondanambe ana ro sihei hohoanimo ranahambo ngusüfo afindi kürüheamboanahi.

Hagar Sara-yafe kafeje hoafi

21 Awi haponda ro nindou se didiyei ahinumbi hohoanimo engoro ranahandi hoarehi nimboefimbo ase siheimbo düdundaehanduri samboanahi: Awi se ahinumbi hohoanimo ranai hoafimayo ra himborikoate-wamboyei? 22 Sapu Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, Abraham ai nindowenihini nimori yimbumarapiri. Ngorü nimorehi moan ratupuriyoy-randeimbindy asu ngorü ahandi nimorehi hondündimayu.

²³ Abraham+ndi n+mor+ ra n+moreh+ moani ratüpur+yo-randeimbi Hagar+ndi-mayu ranai koadürü n+mor+ wak+r+hümündi ari+hündi süngu tüküme+fiyu. Nga asu n+moreh+ aboed+ n+ngo-randeimbi Sarand+mayu ranai God horombo hoaf+mareand+ rani-süngu tüküme+fiyu. ²⁴ Hoaf+ ai yare hoaf+mayo ranahambo refe türüfoefemboane, nga kafe+efe hoaf+ane ra. N+moreh+ yimbu ra God ahand+ nindou-bab+di hoaf+ fem+ndi as+hefeyo yahurai-anafe. Ngorü hoaf+ fem+ndi as+hefeyo ranana God ai Moses+ambo ah+nümbi hohoan+mo masagado nahurai Sainai wafu amaro ranahand+ane. Sainai wafuwam+ Moses ai ah+nümbi hohoan+mo masemündu. Asu nindou ranai ah+nümbi hohoan+mo rani hoareh+ n+mareimbo moani ratüpur+yei-r+hündeimbi nahurai-anei. Ran+imboane Hagar ai ah+nümbi hohoan+mo hoaf+ fem+ndi as+hefeyo nahurai-ane. ²⁵ Hagar ai Sainai Arebia-yomondi hifi wafu asu Suda-yomondi adükar+ ngoaf+ Serusarem nahurai-ane. Ran+imboane asu Serusarem ngoaf+ ranai nindou rani ngoaf+hü amarei rani-bad+di+imbo ah+nümbi hohoan+mond+ hoareh+ moani ratüpur+yei-r+hündeimbi-anei. ²⁶ Nga asu ngorü Serusarem sünambe ana+ngo ranai ana moani aboed+ n+mar+randeimbi ngoaf+ane. Ngoaf+ ranai ana an+hondümbi-r+hündeimbi+ sihefi me-ane. ²⁷ Baiborambe yare hoaf+yowohü yahoya,

“N+moreh+ ra seana h+hifi-h+hifiyafi.

Serusarem se h+hifi-h+hifiyafi.

Se n+mor+ wakem+ndi+koate nahurai-anafi.

Se heiründafüh+ asu h+hifi-h+hifi+ndafüh+ hoaf+ puküna hoaf+ndafi.

Se n+mor+ wakem+ndi+imbo simboan+ asübus+ afindi sem+ndi+koate-ayafi.

Se n+moreh+ nindowenih+ h+n+ng+reandeimbi nahurai-anafi,

nga se n+moreh+ nindoweniheimbi aheimbo n+gasünd+wor+ hawa
n+mor+ af+ndeimbi+ndamboyafi,”

Aisaia 54:1

meho.

²⁸ Wandafi mami, seana Aisak nou God+ndi n+mor+anei horombo Abraham+ambo horombo hoaf+mareand+ süngu. ²⁹ Nga asu n+mor+ mami sapo hond+ ai nindou sihefi hohoan+mo süngu wak+mar+im+ndo ranaiyu n+moreh+ n+mor+ Yifiafi Aboed+ndi ng+n+ndi süngu wak+mar+im+ndo ranahambo t+ng+r+fo masagado. Hapondani amboan+ mami yahurai ah+nümbi hohoan+mo süngur+hindeimbi ai an+hondümbi-r+hindeimbi aheimbo t+ng+r+fo sahündür+ ari+hündi. ³⁰ Nga asu Baiborambe hoaf+ ra nüngure hoaf+yowa? Ai yare hoaf+yowohü yahoya, ‘N+moreh+ moani ratüpur+yo-randeimbi+ ra ahand+ n+mor+ rani-d+bo hefoar+hip+r+. Nga ahand+mayu n+mor+ ranai ana ng+r+ af+ndandi+mayo napo n+moreh+ aboed+ n+ngo-randeimbi+ndi+mayu rani-d+bo y+bobondand+fan+,’ meho. ³¹ Wandafi mami, müngu-moatükuni sih+r+ rani n+m+nd+hündi f+fr+r+hündi ana, moani ratüpur+yo-randeimbi n+moreh+ ranahand+ n+mor+yef+poan+, nga sih+r+ ana n+moreh+ aboed+ n+ngoweimbi+ndi n+mor+aneft.

5

S+h+r+ aboed+ an+imboef+ yahurai yang+r+ n+imboef+imboane

¹ S+h+r+ aboed+ n+ngombohünda Sisas Kraiss ai sihefi+imbo ah+nümbi hohoan+mo-ambeah+ndi aboedambo-mareamuni. Ran+imbo-hündamboane

asu se ngin+ndi+hümündi n+amboei. Nga asu se asükaindei ah+nümbi ho-
hoan+mo ran+ hoareh+ moan+ ratüpur+iyei-r+hündeimbi tükündahimboyei.

² Se h+mbor+nde! Ro Por-anah+ nda s+heimbo ndar+he hoafehandür+.
Se ah+nümbi hohoan+mo süngufemböhünda s+hamund+hoar+ fi-hoear+ ra
kefe t+r+hefe hohoan+mo sünguarund+ ana, Sisas Krais ai ng+r+ s+hamumbo
fand+ihepur+, nga wan+. ³ Nindou düdi ai ahand+ fi-hoear+ ra kare
tir+ihoayu ana, awi ro ahambo ah+n+ hoafehando: Asu se ran+ hohoan+mo
sünguarand+ ana, se ah+nümbi hohoan+mo muŋguambo engoro ra kameih-
an+ambo süngunda ngafi. ⁴ Nga asu ah+nümbi hohoan+mo ra süngufeyoan+
ran+mbohünda God ai s+heimbo mbumund-anei mbeyahua sei hehi ho-
hoan+moayei ana, awi se Krais+ambo h+n+ng+r+i+horüh+ asu God+ndi+ moan+
h+poambofe hohoan+mo ra ng+r+ s+heimbo fand+ihendür+. ⁵ Nga ro Yifiafi
Aboed+ ranahand+ ngin+ndi+namboanef+ God+ambo an+hondümbö-r+ihurüh+
y+hoef+ambo nindou mbumund-anei mbeyahumun+ sefi hohu ranahambo
h+amboayef+. ⁶ Nga asu nindou ai Sisas Krais d+boehind+ ana, fi-hoear+
kefe t+r+hefe hohoan+mo-ane asu nindou fi-hoear+ kefe t+r+hefekoate ho-
hoan+mo-ane ranana awi moanane yahomboane. Nga an+hondümböfe
hohoan+mo ai nindou ngorümbö ngusüfo pefe hohoan+mo ranahambo
botareand+ ana, ran+ hohoan+mo ra ai ndor+ihoeimbi ham+nd-ane.

⁷ Se horombo ana Krais+ndi+ hohoan+mo rasüngu aboed+ maheiy! Nga
asu düdi n+mor+ ai s+heimbo ran+naf+ ra gümareandüra asu se an+hondü
hohoan+mo ra süngufekoate-mayeia? ⁸ God sapo s+heimbo wand-anei mehu
ranai moai naf+ güreandür+. Nga wan+. ⁹ Hi+bad+hümbö! Ak+idou h+h+nd+
hohoan+mo ra af+nd+ nindou-yafe hohoan+mo mam+kar+ndandür+imboe
tapoko akidou sesambe apaiaro ana, asu sesi muŋgu hühüti yang+r+
nahurayohane. ¹⁰ Se Krais-d+bo man+amboei-amboanah+ asu ro yar+he
hohoan+moayahi, ng+r+ se ngorü hohoan+mo ndahümündi, nga wand+
hohoan+mo-an+ambo ndahümündi-mboyei, asahi. Nindou düdi ai s+hei
hohoan+mo haponda ngorü-süngu ngorü-sünguarandür+ ranana God ai
ahambo t+r+i+fo dagadombui.

¹¹ Nga wandafi mam+, ro fi-hoear+ kefe t+r+hefe hoafi ra bokar+hehe-
mbar+h+ hah+mbonana, asu wambo ng+r+ moaruwaimbo-rund+r+. Nga
ro hoafi ra bokar+hehe-mbar+h+ hah+mbonana, asu ro Krais ai n+mi
keimbi kar+hendeimbi-fih+ y+fi+mayu ranahambo bokar+hehe ar+h+nd+
ranan+ambo Suda ai ng+r+ ngusüfoambe y+boaruko-r+hind+r+. ¹² Nindou
d+diyei s+hei hohoan+mo ra ngorü-süngu ngorü-süngu arund+ ranai ana,
awi ai ahamund+hoar+ fi-hoear+ yang+r+ karu t+r+ihoemo asu t+moef+
kameih+ kamb+rupur-amboane.

¹³ Wandafi mam+, s+heimbo ana God ai aboedambo mb+n+amboeia
yahuhayambo sinei yahund+reimb-anei. Haponda se aboedambo
an+mbeisi, nga asu se ranahambo ng+r+ hohoan+mondeih+ h+fi
ndan+hündambo hohoan+mo ra war+ndahi ndahümündi. Nga se
s+mbor+ ngusüfo pefir+ndeih+ fand+hehindür+ ndühünd+. ¹⁴ Muŋguambo
ah+nümbi hohoan+mo engoro ra hoafi mam+ ran+ n+mi+nd+fih-ane türefira-
m+nd+mboayo. Ai yare hoafi+yowohü yahoya, 'Se nindou ngorümbö ngusüfo
pandwand+ sapo se s+haf+ fimbo rawarowand+ nou,' meho. ¹⁵ Nga asu
se n+mi+mbeah+nd+ n+n+hond+ burayei nou hohoan+moayei+ s+heihoar+
s+mbor+ hoafürayei ana, awi se ranahambo h+bad+hümbö. Nga asu awi se
s+heihoar+ s+mbor+ moaruwaimbo-fir+ndeimboyei.

Yifiafi Aboedi ndi hohoanimo asu hifi ndan ihundambo hohoanimo

¹⁶ Wandi hoafi ro hoafayahi nda ndahurai-ane. Sihei hohoanimo ra Yifiafi Aboedi ranai-animbo hifandi-mbiranduri howamboane. Rananimbo asu se ngiri horombodidi hohoanimo ngusüfoambe amaronduri ranahandi yifiri süngundihigei. ¹⁷ Awi sihiri randihu fifirindihumboane, horombodidi hohoanimo ranai Yifiafi Aboedi hohoanimo ra puhayo hifinambofembo yaho haya refeyoan-ane, asu simbori Yifiafi Aboedi hohoanimo ranai horombodidi ngusüfoambe hohoanimo hifinambofembo hohoanimoayo. Rananafe yimbu moatükun ranai simbori nginindurefe hafe. Ranimboane nini-moatükun se refembo sei hehi hohoanimoaye ra ngiri randihindi. ¹⁸ Siheimbo Yifiafi Aboedi ranai semindinduri aho ana, asu se ahinümbi hohoanimo ranahandi hoarehiyeipoani.

¹⁹⁻²¹ Horombodidi ngusüfoambe hohoanimo ranana se fifirihimboanei. Rani-moatükun ra ndahurai-ane: Nimorehi sisihimo hohoanimo, nindowenih birabiri hohoanimo, ngusüfoambe moaruwai botife hohoanimo, tikai godimbo hohoanimombo, sanendi kabomombo didibafife hohoanimo, yiboarukofe hohoanimo, hohoanife hohoanimo, watikoafi hohoanimo, dibokori hohoanimo, simbori hoafi hohoanimo, yikürüburihefe nimagi hohoanimo, ngorumbo ngusüfoambe moaruwaimbofe hohoanimo, bia simindi hohoanimo, patiambe bia simindi hefe ho hohoanimo, rahurai hohoanimo aho ra. Horombo siheimbo hoafimehanduri yahurai-ane asükaiya ahini hoafehanduri. Munguambo nindou ai yahurai hohoanimo sünguarihigei ana, ai ngiri God nginindi hifandarandi ranambe ngigei, nga wani.

²²⁻²³ Nga asu Yifiafi Aboedi aiana abodi hohoanimo ndahurai ngusüfoambe botire randuhane. Ngusüfo pefe hohoanimo, hihifi-hihifi hohoanimo, ngusüfoambe afurife kife hohoanimo, nindou ngorü ai sihefimbo moaruwaimbo-rhimunan ambirihümun yaho hohoanimo, fehefe hohoanimo, nindou ndondofe hohoanimo, asu moani abodi mbumundi ho hohoanimo, hini ngirou safi ningo hohoanimo, hohoanimo ndofe kife hohoanimo aho ra. Moai ahinümbi hohoanimo mam-amboani rani hohoanimo ranahambo yowani yaho, nga wani. ²⁴ Nindou didiyei ai Kraisindayei ana, ai ahei horombodidi ngusüfoambe hohoanimo ra ahandi yifiri asu hohoanife hohoanimo rani kameih raguanamomarihind-ane. ²⁵ Yifiafi Aboedi ranai sihefimbo yangiri ningo hohoanimo masemuni. Ranimboane asu randihu hini nginidihunda Yifiafi Aboedi ai sihefi hohoanimo ra hifandimbira howamboane. ²⁶ Awi ngiri sihefi fi ranahambo moani hoangirindihu sihiri borindefi. Asu ngiri nindou ngorüdi ngusüfoambe moaruwaimbo-fembohünda hohoanimo botindihundi. Asu ngiri ngorumbo ngusüfoambe moaruwaindefühi hohoanimo-mbondefi.

6

Sihiri simbori farihefiri-ndefomboane

¹ Wandafi mam, asu nindou ngorü ai moaruwai hohoanimo ranambo himondarimindo ana, nindou sapo didiyei Yifiafi Aboedi hohoanimo sünguri-hindeimbi se nindou ranahambo wari hoafendühi abodi ndondondihori hini nginidihori. Randihindühi asu se siheihoari hibadihumbo, nga asu rani hohoanimo ranai siheimbo amboani rande hoeindeandurani

¹⁵ Fi-hoeari kefe tirihefe hohoani mo asu fi-hoeari kefe tirihefekoate hohoani mo ra yiboboambo Godindi himboahü moanane. Nga sihefi mbo God ai simbori nindoumboreamuni hinijgimareamuni ranane ai aboedi hamindi hondayo. ¹⁶ Nindou munquambo ai rani hohoani mo engoro ra sünguarahi hei ranaheimbo God ai hipoambo-reandürühi ngusüfo afurife kife hohoani mo mbisagadür-amboane. Asu Godindi nendi munquambo ranaheimbo amboa mbisagadür-amboane.

¹⁷ Ndeara bidifiranambo hoafi hoafayahi: Nindou mamai ai wambo tijnümbi hohoani mo ngiri ndendiri, nga yowani. Nindou ai wambo harimemondira sifo anangondiri rani-süngunambo munquambo fifirihindi ro Sisas Kraisindi yangir-anahi.

¹⁸ Wandafi mamai, sihefi Adükari Sisas Kraisi ai siheimbo moani hipoambo-mbireandürimboane. Nga anihond-ane.

Efesus

Pas nda Por ai Efesusihündambo sürü papimarandi

¹ Ro Por, Sisas Kraisindî hoafi sahamindî ha-rihandeimb-anahi. God ai ahandî hohoanîmonambo wambo ahandî hoafi semindî hombohünda kafaore hîniñgi-mareandîrî. Se Efesusihündî Sisas Kraisimbo anihondümborihoreimbi siheimbo God ai wand-anei, yahuenüngu kamafoareandür-anei. ² Sihefi Ape God asu Adükari Sisas Krais ai siheimbo moani hipoambo-ndineandüra, asu sihei hohoanîmo afundîhi kündîhi hehi mbîmariya samboanahi.

Kraisindî süngüyu God ai sihefi hohoanîmoambe aboedî moatükunî masemunî

³ Sihirî sihefi Adükari Sisas Kraisindî God asu Ape-mayu ranahambo aboed-ani, mbîsefimboane. Sihirî Krais-babîdî manîmboefamboyu asu God ai sihefi hohoanîmoambe sünambeahindî moatükunî muñgu ranîmbo aboedî-aboedîreamunî arandî. ⁴ Sapo God ai hîfi, sünü nafîkoateyu-ambeahîyu sihefimbo ahandî sürühehindeimbi nindou-yeihî asu ahandî hîmboahü hütikoate-mbeyeiya yahuhaya dîbonîmayumunî. ⁵ Horombo hondü God ai ahandî hipoambofe süngu sihefimbo Sisas Kraisindî süngüyu ahandî nîmorîmbore kamafoareamunî. Ahandî-hoarî yifirîmayu rasüngu ramefîyuwa asu ai hîhîfi-hîhîfi-mayu. ⁶ Ai ahandî ñgusüfo parireimbi nîmorîndî süngu sihefimbo hipoambo-mareamunî ranîmbo-anîmbo asu sihirî ahandî ranî-poanîmbo hondü moani hipoambombofe ranahambo aboed-ane, mbîsefimboane. ⁷⁻⁹ Krais ai yifîyuhüyu, asu ahandî horînambo sihefi moaruwai hohoanîmo ranahambo God ai amboawiyei yahuhaya aboedambo-mareamunî ai sihefimbo afîndî hamîndî hipoambo-reamunîhî-wambo. Nga Godîndî moanî hipoambofe hohoanîmo ra adükari hamîndî hond-ane! Horombo God ai Kraisindî warî-süngu ro randîheamboyahî mehu ra dîbo meñgoroyosî, ñga ai dîboadore fîfîreandühi yifiriyuhü ahandî hohoanîmo ra sihefimbo weindahî-mareamunî. ¹⁰ God ai ahandîhoarî aboedî hohoanîmo nda yare hohoanîmoyu masîhend-ane, ñga rasîmboanî refembo si tükündîfeyoanî muñguambo hîfîndîndî asu sünambeahindî moatükunî ra mamambe-ndeandüh-anîmbo asu Krais ai bogorîmbondîfi hîbadarümbui, mehu. ¹¹ Nîni-moatükunî God ai yifirîyu haya hohoanîmoyu masîhendî ra yare-randa tükufe arandî. Horombo God ai hohoanîmoyu masîhendî ra hapondanî ana rasüngureandühi asu Kraisî-babîdî Suda yîhoefîmbo ahandî nendîmbore kamafoareamunî. ¹² Ranane asu Suda ro boatei Kraisîmbo hîfandîrîhurî manîmboefî ra God ai wambo aboedî hamîndî ndürî adükarümb-ani mbîsei, yahuhaya kamafoareamunî. ¹³ Aboedî hoafi ndanambo-anîmbo Suda-yafe ndîfo siheimbo amboanî God ai aboedambo-ndîheandürî-mboyahî mehu. Se hoafi ra hîmborîyei hehi, anihondümborîmîhindî asu se Krais-babîdî mamî anîmboei. God ai horombo hoafi-re masîhendî süngu siheimbo wand-anei mehu ra nafuimbohündambo ahandî Yifiafi Aboedî masagadürî. ¹⁴ God ai sihefimbo ahandî nouehündî ranîmbo muñgu aboedî moatükunî horombo hoafi-mareamunî, ñga asu ai ndaiamunümbui. Nga ranîmboaneftî sihirî hîfandarîhundî ra

fifirifembo-hündambo ahandi Yifiafi Aboedi masemuni. Süngunambo ai sihefimbo aboedindeamuna aboedi hamindi niŋgomboayefi rasimboani ndahumündemoyefi. Ranimbo-animbo süngunambo ai ndürümbündühi asu ahambo aboedi hamind-ani mbiseimboyei.

Porindi Godimbo didibafife hoafi

¹⁵⁻¹⁷ Ranimboayahi asu se Adükari Sisasimbo anihondumbo-rihori arihündi, asu ahandi nendi muŋguambo hiŋpoambo-rihindüri arihündi, rani-hoafi ranahambo himboriya hehea, siheimbohündambo Godimbo hihifi hoafi kikirihamindi himboyahühi-yahipoani. Nimbini-mbisi siheimbo hohoanimoayahühi Adükari Sisas Kraisindi God asu sihefi Aboedi Hamindi Ape ahambo didibafi-yaheandühi sahiya, 'Se aheimbo shafi Yifiafi Aboedi dabadürühi, ranambo asu aheimbo diboadorihoeimbi hohoanimo dagadürühi, asu shafi hohoanimo nafui-ndafindürani rananimbo asu sihambo diboadondühi fifindihini-nimboane. ¹⁸ Ape, se aheimbo ŋgusüfoambe sürühoeimbi hohoanimo dabadürani animbo asu se nini-moatükunimboyo hoafimayafindüri ra ai himboayei ranahambo fifirimbirihind-amboane. Ape, se shafi nendi ranaheimbo aboedi hamindi niŋgombo dibonyafi hinŋimarwandüri ranahambo fifirifembo-hündambo fandihawandüri. ¹⁹ Asu shafi ŋginindi adükari hamindi anihondümborihirihündeimbi nindou ranaheimbo fehefembohünda ratüpuruyo arandi ranahambo fifirifembo-hündambo fandihawandüri.' Yahurai siheimbohündambo Godimbo didibafiyaherihandi. Asu Godindi ŋginindi ra akidouyo, ŋga adükari saf-ane. ²⁰ ŋginindi ra sihefimbo ratipurayo ra rahurai-ane, God ai ranamboyu Krais yifihündi botriririhaya, bogorimboririhandi warihondü warani sünambe hinŋimariramaru. ²¹ Kraisi nimoamo saf-ani, ŋga sünambeahindi moatükuni ŋginindeimbi, bogori, ndürümbi ra muŋguambo ahandi hoareh-ane. Muŋgu-moatükuni ndürümbayo ranamboa, ahandi hoareh-ane, hapondani asu süngunambo amboani. ²² God ai muŋgu moatükuni ra Kraisindi hoarehi sihai mbura asu ahandi nend-ayei ranaheimbo bogorimboririhininŋimariri. ²³ Kraisindi nendi ra ahandi fi-ane, ŋga ai ahei mbiro-ani. Ai muŋgu moatükuni nafiramündumboani asu ahandi nendi ahambo amboani nafirihorimindeimboane.

2

Sihiiri yifihündi nahuraimefa God ai yangiri-mareamuni

¹ Horombo se Godindi hoafi himborikoate-yehi, hohoanimo moaruwai süngurihi marihündi, raniyei se yifihündi nahurai-maye. ² Rasimboa se ndani hifinindi moaruwai hohoanimo ra süngurihindühi, asu moaruwai nendi nimoamo sünambe amarei ahei bogorindi hoafi süngurihi marihündi. Asu haponda ai Godindi hoafi himborikoate-yeimbi muŋgu hifandarandüri. ³ Horombo sihiri amboani ai ramehindi nahurai-mayefi. Sihiri sihefi hifinindi hohoanimo süngurihundühi asu nini-moatükuni sihefi fiambe hohoanimo yifirayo ra rarihu süngurihu marihündi. Asu bodimondambo ramefeyo nou, sihefimbo amboa God ai ŋginindi-ndamunühi tihirifo mbisayamun-amboane. ⁴⁻⁵ Yini, ro Godindi hoafi himborikoate-yefühi yifihündi nahurai-yefi, ŋga Godindi moani hiŋpoambofe ra adükari hamind-ane asu ai sihefimbo

afindi ngusũfo pareamunũhi Krais-babidi yangiri-mareamuni. Ahandi moani hipoambo-nambo yangiri shefimbo farihemunũhi aboedambo-mareamuni. ⁶ Asu shefimbo Krais-babidi yangireamunũhi sũnambe nĩmoamo hiniŋgi-mareamuna, ai-babidimbo bogorindi fondihũ amarefi. ⁷ Ai afindi hamindi moani hipoambo-reamunũhi Kraisindi sũnguyo shefimbo abodi hohoanĩmomemuni. Ra koadũumbo-koadũumbo sũngunambo nafuimbohũnda Krais-babidi ahandi fondihũ nĩmoamo hiniŋgi-mareamuni. ⁸ Se anihondũmbo-marĩhind-amboyu asu God ai ahandi hipoambofena aboedambo-mareandũri. God ai moani masagadũr-ane sheimbo, ŋga sheihoari moai rani-moatũkuni ra rarihindi. ⁹ God ai moai se abodi ratũpuri ramarĩhindi rani-mbo hohoanĩmoyũhi aboedambo-reandũri. Rani-mayo-wamboane, asu ŋgiri se sheihoari rani-mbo borĩnde. ¹⁰ Shefimbo nafĩramunũhi asu Krais-babidi mamambereamunũhi, abodi hohoanĩmo sũngufembo-hũdambo nafĩmaramun-ane. Horombo God ai abodi hohoanĩmo ra hohoanĩmoyu masihend-ane, sihiri rasũngufembo-hũdambo.

Krais ai Suda-yei ndifo aheimbo mamũhimarearu

¹¹ Rani-mboane asu se ndanahambo hohoanĩmondei. Suda ai ahamundi warĩna fi-hoeari karu tĩrihoemo arundi. Ŋga seana Suda-yafe ndifo-anei asu moai sihamundi fi-hoeari karu tĩrihoemo rundi. Asu Suda ai sheimbo sisindi hoafirundũrũhi seiya fi-hoeari kefe tĩrihefe-koateyomo-rundeimb-anemo sei dũkamarihipuri. ¹² Se ndanahambo hohoanĩmondei. Horombo se Krais-babidi moai nĩboadei. Se nindou amur-anei, ŋga se nindou God ai dĩboniyu hiniŋgi-mareandũri raniyei-poani. God ai Sudambo hoafimareandũri rasũngumbo aheimbo hoafi fĩramũndũ masihendi, ŋga sheimbo-ana, wani. Se hifi ndanihũ ana Godi-koate-aye asu God sheimbo farihene-ndũrimboayu moai hifandũhi nĩmarei. ¹³ Horombo se Godindi fikimĩ moai nĩmboei, ŋga haponda God ai sheimbo, Sisas Kraisindi hori rani-nambo, ai-babidi mamambe-mareandũra, Godindi fikimĩ anĩmboei. ¹⁴ Krais ai Suda, asu Suda-yafe ndifo mamambereamunũhi, shefimbo wudĩmbohũnda mafarihemuni. Horombo simbori ŋginiĩndũriyefũhi nĩmboefimbo asu simbori yiiboaruko-firiyefũhi rani-moatũkuni ra giniri nou mbusũmo mapaiaro. Krais ai simbori ŋginiĩndũri ra mbusũmo kiki-mareandi. ¹⁵ Suda-yafe ahinũmbi ai yowanĩ yahomo asu randihindi yahomo marundi, ŋga Krais yifimayu rani-nambo ahinũmbi hohoanĩmo ra awamarĩhoayo. Suda asu Suda-yafe ndifo ai-babidi mamambefe-piri-mbo, simbori nindou mamĩ nahurai tũkũfembohũnda Krais yifimayua, asu yimbu ai wudĩmayei. ¹⁶ Ahei simbori ŋginiĩndũri kiki-fembohũnda, asu yimbu mamambefepiri sepirimĩndi God sowana hombohũnda, ai nĩmi keimbi karihendeimbifihĩ yifimayu. ¹⁷ Suda ai Godindi fikimĩ manĩmboei, ŋga Suda-yafe ndifo se ahandi fikimĩ angunĩ manĩmboei, ŋga Krais ai kusũ yimbu ranahafembo yahuya, 'Se Godi-dĩbo wudĩndafĩneandũhi asu sheihoari amboa wudĩndei ndihĩndi,' mehu ¹⁸ Kraisindi sũnguyo ro Suda, asu se Suda-yafe ndifo Godindi Yifiafi Aboedi rani-nambo nafĩ masihemunambo wambo asu sihiri Ape sowana hefi arĩhundi. ¹⁹ Rani-mboane asu hapondani ana Suda-yafe ndifo se Godindi hĩmboahũ nindou rani-poani asu amuri-yeipoani, ŋga moani se Godindi nindou yangiri-anei asu se muŋguambo ahandi fikimĩnĩndi yangiri-anei. ²⁰ Se Godindi worĩ nahura-anei. Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi, asu Kraisindi hoafi sowandũmo homo-rundeimbi ai hawesafi

nahurai-anemo, asu Sisas Kraisi ai bogimondi nahurai-ani. ²¹ Kraisi ai nimi munju ra mamambemareanda nginindi maningo. God ai wori ra worimbo-randuhani adukari tukundi fewani asu Adukari ai wandi yangiri-ane mbusumbui. ²² God ai siheimbo amboa Kraisi ndi nendi asu Kraisi-babidi mamambe-reandurühi, ahandi Yifiafi ranambe nimarimbohunda wori ra worimboarandi.

3

Por ai Suda-yafe ndifombo aboedi hoafi hoafimenduri

¹ Raneahi asu ro Por siheimbohündambo Godimbo hoafiya arihandi. Ro Sisas Kraisi ndi ratupuri ratupuriya, Suda-yafe ndifo siheimbo Godindi hoafi hoafimayahi, raniyo asu wambo karabusi-marundi. ² Se ra himborimbeyeiyo, God ai siheimbo moani hipoamboreandurühi ahandi hipoambo hohoanimo ra nafuimbohündambo wambo ranipoani ratupuri masendiri. ³ Ai hohoanimo masihendi hoafi ra horombo dibo menjoro, nga haponda ai wambo hoafi ra weindahi-mareandi. Horombo ro ranimbo akidou sürü papimarihandi. ⁴ Nga se wandi hoafi ra hoeiarihindi ana, se fifindihimboyei, ro Kraisi-mbo diborihündi hoafi menjoro God weindahi-mareandi ra ndorihе fifirimarihendi. ⁵ Horombo God ai ahandi dibo hohoanimo ra moai nindombo hoafiyundi, nga haponda ahandi Yifiafi Aboedi ranai Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi, asu Kraisi ndi hoafi sowandümo homo-rundeimbi, ranahamumbo hohoanimo ra weindahi nafuimarapuri. ⁶ Diborihindi hoafi God ai weindahimareandi ra ndahurai-ane: Suda-yafe ndifo amboa ahandi aboedi hoafi anihondumbo-arihindi ana, ai sihiri Suda nahurai, Godindi aboedi moatükuni ndahümundeimboyei. Ai-amboa Kraisi ndi fi-anei. Asu koadürü yangiri ningombo God ai horombo hoafimareandi, ranambo Sisas Kraisi ndi warisüngunde aheimbo dagadurimbui. ⁷ Ai wambo moani hipoambo-reandurühi, ahandi nginindi sendiri hayambo, ahandi aboedi hoafi hoafimbohündambo ratupuriya-rihandeimbi kamafoare-andiri. ⁸ Godindi nendi-yafe mbusümo ro bidifirani hamind-anahi, nga God ai moani hipoambo-reandurühi, ranipoani ratupuri masendiri. Ro Suda-yafe ndifombo God ai sihefimbo afindi hamindi didiboado-reamunühi Kraisi masemuni ranimbo aboedi hoafi ra hoafiyondurimbohündambo ratupuri ra masendiri. Nga ahandi aboedambofe hohoanimo afindi hamindi wambo ngiri munjuambo fifindihundi. ⁹ God ai munju moatükuni nafimarihandi, nga horombo hondü peyo-haya hombo ahandi hohoanimo ra dibo menjoro. Nga asu haponda wambo ahandi hohoanimo ra weindahi nafuimbohündambo ratupuri ra masendiri. ¹⁰ God ai hohoanimo yuhü yahuya, 'Sünambeahindi bogorimbo-yafundeimbi asu nginindeimbi ai wandi ranipoani ranipoanimo ndofe fifirife ra fifiri-mbirund-amboane,' yahuhaya Kraisi ndi nendi-yafe warina ranahamumbo nafuirapuruhani. ¹¹ Horombo hondü God ai hohoanimo ra hohoanimo masihendi, nga asu sihefi Adukari Sisas Kraisi ndi warisünguyi hohoanimo ra, rasüngumareandi. ¹² Sihiri Kraisi-mbo anihondumbo-rihurühi ai-babidi amarefi ranisüngumboane sihiri moani yihimbokoate Godimbo yimiyamboarhuri. ¹³ Raniyo asu siheimbo hoafiyahandurühi sahea, 'Ro siheimbo mafarihe-heandurambo asu wambo

sowahi tɨŋrifo afɨndi tũkefeyo. Nga se ŋgiri ranimbo ŋgusũfoambe moaruwainde, ŋga raninambo se ndũreimbi-ndeimboyei,' asahi.

Kraisɨndi hipoambofe hohoanimo

¹⁴ Raniyo asu ro Ape mbo yiri yimbu pusirthe nɨmarimbo didibafɨyahe arɨhandi. ¹⁵ Ai sũnambeahɨndi nendi, hifinɨndi nendi, mamisirɨ munɣu ranahei nɨmɨndih-ani. ¹⁶ Ro ahambo siheimbohũdambo didibafɨyahe hoafɨyahũh, 'Ape, se munɣu aboedi moatũkunɨ nɨmɨndih-anafi, asu sihafɨ Yifiafi Aboedinambo aheimbo ŋginɨndi dabadũrani, asu ŋgusũfoambe ŋginɨndi kũrũhi hehi mbimare-amboane. ¹⁷ Asu ai Kraisimbo anihondũmbo-arɨhorɨ rananimbo, ahei ŋgusũfoambe mbimarɨndũramboane. Ai ŋgusũfo pefe hohoanimo ranambe, ŋginɨndi mbinimboei-amboane, nɨmɨ aharɨ hifambe hanɨ ŋginɨndi anɨŋo nou. ¹⁸ Rananimbo ai nafɨndihũmũndihɨ asu Kraisɨndi ŋgusũfo pefe ra, Godɨndi nendi-babidimbo munɣuambo, diboadondihɨ fifirimbirɨhindamboane. Ŋgusũfo pefe ra afɨndi hamɨndiyo hayambo, hoandari, hanɨ, ho asu hafomboane. ¹⁹ Yini, ai ahandi ŋgusũfo pefe fifirimbirɨhindamboane, ŋga nindou ŋgiri ŋgusũfo pefe ra munɣu hamɨndi fifɨndihɨndi. Ai ra fifɨndihɨndani, sihafɨ aboedi hohoanimo aheimbo hafo tũkũndifemboe sihafɨ ŋgusũfoambe hafo tũkũmefeyo nou,' asahi. ²⁰ God ai ŋginɨnd-ani. Asu nɨnɨ-moatũkunɨ sihirɨ ahambo dũduwehundo, asu hohoanimoayefɨ ra, Godɨndi ŋginɨndi ai ŋgasũndeamboane. Nga hapo ŋginɨndi ra sihefi ŋgusũfoambe ratũpurɨyo arandi. ²¹ Kraisɨndi nendi Godimbo, koadũrũmbo-koadũrũmbo aboed-ani, mbisei-amboane. Anihond-ane.

4

Kraisɨndi fi mam-ane

¹ Ro Adũkarɨndi ratũpurɨ sũnguyahi karabusi-meheandi. God ai siheimbo ahandi mbumundɨ hohoanimo sũngufembo yahuhaya mborai sinei mehũdũri. Ranimboane asu ro siheimbo hũti-hũtirɨharũ se Godɨndi mbumundɨ hohoanimo ra ndondihɨ sũngundihɨ ŋgei asahi. ² Se siheihoari fi hifinambofe, warɨ hoafendũhife asu tɨŋrifo tũkũndifewani moanane yaho hohoanimo ra sũngundihɨ ŋgei. Asu Kristen bidifirɨ ai siheimbo tɨŋrifo ndehindũrani-wani, se moanane mbisei hehi, ranaheimbo ŋgusũfo pandihɨndũri. ³ Nga Yifiafi Aboedi ai diboado-mareamuna asu sihirɨ hohoanimo mamɨ sũngufeihũ wudi-wudife-mbohũnda wofɨ nɨnɨni-moatũkunɨ mamambere hũhareandi nou. Nga se mamɨ yahurai hohoanimo-animbo tɨŋrɨfondihɨ sũngundihɨndi. ⁴ Kraisɨndi fi mam-ane asu Godɨndi Yifiafi mam-ane. Asu God ai sihefimbo 'Mborai ro siheimbo aboedambo-fendũrimbo ra hɨbadũhɨ nɨmandei,' mehu rani-moatũkunɨ mamɨ ranahamboane hifandarɨhundɨ. ⁵ Adũkarɨ mam-ani, Kraisimbo anihondũmbofe hohoanimo mam-ane asu hundũrũmbo hohoanimo ra mam-ane. ⁶ Asu God mam-ani, nindou munɣuambo-yei Ape-ani, munɣuambo-yei Adũkar-ani asu ai munɣuambo-yei mbusũmo ratũpurɨyo arandi, asu munɣuambo moatũkunɨ rani-mbusũmo amaru. ⁷ Kraisɨndi ahandi afɨndi hamɨndi moani hipoambofe hohoanimo ra rani-poanimbo aboedi ratũpurɨ sihefimbo simogodi yimbumareamunɨ. ⁸ Ranahambo Godɨndi hoafi ai yahoya, 'Ai ahandi hũrũtũmbimbo ŋgasũndirɨ mburambo, nindou yifarambe ŋgasũndimareapurɨ ai separɨmũndũ haya, nimoamo

ham'ndi hafuhü, asu nindoumbo aboedi moatükun' masagadür', meho. ⁹ Mam' hoafi 'ai mahafu' ra nüngufimboyu mahafuwa? Ranane ra, ai rahurai-ane, ai moai sünambe nimoamo yanggiri hafu, nga boatei kusü mbura hifini hifambe-ambe ragu ham'ndi amboa mahanu. ¹⁰ Nindou mahanu ra, mam' ranaiyu asu sünambe nimoamo ham'ndi mahafu, munguambo hifi, sünü ranifih' n'ngombo-mayo ranimbo. ¹¹ Ai ahand'hoari b'idi'rambo ahand' hoafi sem'ndi ho ratüpur' ra sagapur', b'idi'rambo God'ndi hoafi hoafimbo ratüpur' ra sagapur', b'idi'rambo ho aboedi hoafi hoafiyorambo ratüpur' asu b'idi'rambo ahand' nendi ranaheimbo moangündürimbo asu yamundifembo ratüpur' ra masagapur'. ¹² Krai ai ahand' fi ra af'ndi kokoendühi asu ng'ndimbeyowa yahuhaya God'ndi nendambo farihefe ratüpur' ranimbo diboado-fembohündambo ranipoan'ratüpur' ra masagadür'. ¹³ Sih'ri rand'ihu ngefombo, God'ndi nimori wud'ipoapond'ihu anihondümbon'dihur'ihümü f'if'ndihur'ühi, mam' hohoan'imo süngund'humboyefi. Sih'ri rand'ihundühi, Krai nahurai diboadori-hehundeimbi hondü nimboemboyefi nimori heimbo ng'inar'heh'ndi nou. ¹⁴ Sih'ri rand'ihundan', ng'ri nimoak'dibou nahurai n'mandefi. Asu nindou ai s'hef'imbo mam'karambo simbor' yamundife hoafinambo t'ikai hoaf'ndihümunan' sih'ri ahei hohoan'imo ra ng'ri süngund'ihundü. Nindou ai t'ikai hoafi süngufembo-hündambo ai hoafi naf'ri'hi r'ihündühanei. Asu ahei t'ikai yamundife hoafi ra ng'ri s'hef'imbo yamund'himunühi werinambo n'm' fondam'ndi ho fondam'ndi ho arand' nahuraindefi. ¹⁵ Wani, nga sih'ri nindoumbo ngusüfo pand'ihu ngefühi, asu anihondü hoafi hoaf'nda-hundür'imboane. Asu sih'ri Krai-bab'dimbo af'ndi'kokoe nahurai nindou adükari diboadori-hehundeimbi-ndefomboane. Nga ai s'hef' mb'iro-ani. ¹⁶ Mb'iro ranai fi-safi munju hifandarand' asu mandühar' ai fi munju türe-türe arand'. Asu fi-safi napo ngorü-ngoan'ini, ngorü-ngoan'in', ahei ratüpur' wud'ipoapond'hi ratüpur'ndeian' asu fi af'ndi kokoendühi ngusüfo pefenambo ng'in'ndi tükund'femboe.

Anihondümborihindeimbi ai simbor' hohoan'imo sünguar'ihindi

¹⁷ Ranimboane asu s'heimbo Adükari'ndi süngu ahini hoafayahandür'inda, se God'imbo f'if'ri'fe-koateyeimbi-yafe hohoan'imo ra asükainde süngund'himboyei, nga ahei hohoan'imo ra nim'ndi f'if'ri'fe-koate-ane. ¹⁸ Asu ai ngusüfoambe diboadofe f'if'ri'fe-koateyeimb-anei. Asu God'ndi-mayo yanggiri n'ngombo ra ranikoate-anei. Sapo ai ngusüfo hohoan'imo-koate-anei asu himboambe himbori-koate-anei. ¹⁹ Ahei moaruwai hohoan'imo ranahambo amoan'ngi-koate hohoan'imo yanggiri sünguri'hi arihündi. Asu ngusüfo h'ih'ri wak'ri'hi kür'hi hehi, hohoan'imo moaruwai ham'ndi ra yahuraimbo himboyehi sünguar'ihindi. ²⁰ Nga s'heimbo Krai'imbo horombo yamundimarundür' ranana yahurayopoani. ²¹ Krai ranahambo hoafi himbor'mayeisi, nga se ahambo sünguri'horani Sisas'imbo anihondü aboedi hoafi ra s'heimbo yamundimarundür'. ²² Se s'hei horombod'idi ngusüfoambe hohoan'imo ra raguanambo-fembo yamundimarundür'. Ai s'heimbo hifand'randür' marandamboyei asu se moaruwai hohoan'imo sünguri'hi mar'ihündi. Horombod'idi hohoan'imo ra nindoumbo t'ikarehaya ngusüfoambe bot'reandür' arand', nga ai aheimbo awarihendür' arand'. ²³ Nga

sihei ngusüfoambe ra sîmborî tükümbife-ndüramboane. ²⁴ Asu se sîmborî hohoanîmo ra ndahümündi kiki+boadîhindi, nga hohoanîmo sîmborî ra God ai ahandîhoarî ramareanda ahandî hohoanîmo yahurai tüküme feyo. Sîmborî hohoanîmo ra sürühoeimbi asu aboedi dîboadori-hoeyoweimbi hond-ane. ²⁵ Ranîmboane asu se tîkai hoafi hohoanîmo ra hîniŋgîndîhindi. Nga wandafi mamîmbo anîhondümbö yanggîri hoafîndeî, nîmboe sîhîri munŋu Kraisîndî fi-ane fi. ²⁶ Se ngîniŋdîndeianî hîbadîhümbö, nga se moaruwai hohoanîmo-ndeimboyei. Se mamî ngîniŋdîndeî ngeimbo hüfihamîndî hündamîndîmboe, nga yowanî. ²⁷ Se Satanîmbo nafi nafiŋdî-hehimboyei. ²⁸ Hümbuhünî nendî asükaiyo hümbuhünîmbo poani, nga yimbukoarî warînambo ratüpuri aboedi ratüpuriyo mburîmbo-anîmbo kaki asu sesî semîndî mburîmbo, nindou mbonîmbo-arîhümündi aheimbo farîhefe-ndürîmboane. ²⁹ Se moaruwai hoafi hoafîndeimboyei, nga nindou farîhefe-mbohündambo asu ngînemîndürîmbo aboedi hoafi yanggîri hoafîndeian-anîmbo, asu sihei hoafi ra ahei hohoanîmoambe mbonîmbo-arîhümündi ranahambo dîdîboado-ndearümbö. ³⁰ Se moaruwai hohoanîmo ra refe-poani, nga Yifiafi Aboedi ai afîndî hohoanîmondombö. God ai siheimbo dîbonîmayundürî asu ra nafuimbohünda Yifiafi Aboedi masagadürî. Rananîmbo se wudîpoaporîhi fîfirîhindi bîdîfiranî si tüküfeyo-ambe God ai siheimbo aboedambo-ndearümbü. ³¹ Ngusüfoambe yiiboarukofimbi, ngîniŋdî hoafümbî, paipaife hoafümbî, tîrifoefe hoafümbî, asu ngusüfoambe moaruwaimbofe hoafi munŋu hohoanîmo moaruwai ra hîniŋgîndîhindi. ³² Nga se wandafi mamîmbo hîpoambo-ndîhindürühi asu afufurîfoefimbi hohoanîmo hohoanîmo-ndahündürî. Bodîmondî ai siheimbo moaruwai hohoanîmondeianî, asu moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawiyeyi mbîsei God ai Kraisîndî süngü sihei hohoanîmo moaruwai ranahambo amboawiyeyi mehu nou.

5

Sîhîri sîhi yanggîrihü ngefîmboane

¹ Se Godîndî nîmor-anei, asu siheimbo hohoanîmo pamareandürî. Ranîmboane asu se ai ahandî hohoanîmoayu nahurai ra süngündîhindi. ² Se ngusüfo pandîhi ndühündî, Kraisi sihefîmbo ramareamunî nou. Siheimbo farîhefe-mbohünda yifîyühü, ahandî fi Godîmbo masagado ahambo hîhîfi-hîhîfi-mbohündambo nindou sesî asu aboedi fîsiŋarümbî moatükunî Godîmbo asayo nahurai. ³ Nîmorehî sisîhîmo, anîmîndîhoandî bîrabîrî, ngusüfo moaruwai hohoanîmo, hohoanî hohoanîmo, moaruwai hohoanîmo munŋu ra ngîri sihei mbusümo nîmando, nîmboe se Godîndî sürühoeimbi nindou-anei. ⁴ Se hohoanîmo-koate hoafi, amoanîngümbî hoafi, asu sisîndî hoafi, hoafîndeimboyei. Hoafi ra refembo aboedi-yopoani, nga Godîmbo hîhîfi-mbo aboed-ane. ⁵ Se ra fîfirîhindi! Nîmorehî sisîhîmombü, anamîndîhoandî bîrabîreimbi, hohoanümbü, ngîri Kraisi God ngîniŋdî hîfandarînandî ranambeahi ngei. Nga asu hohoanî hohoanîmo ra tîkai godîmbo süngufe randeimbo-ane. ⁶ Se hîbadîhümbö, nga nindou siheimbo hîhîndî hoafi ranî-süngü ndahümündîhündürî ngeimboyei. Nga asu nindou Godîndî hoafi ranahambo gîgîrana-mboarîhîndî ana, asu God ai ranaheimbo ngîniŋdandürîmbü. ⁷ Nga se ai-babîdîmbo wudîndeimboyei. ⁸ Horombo se nîmbokoanî nahurai

mamarei, nga asu haponda se Adükarîndî nîmorîmboyahi mburîhûmbo asu sihî anîboadei. Rananîmbo asu se sîrîhündî nindou rawehindî nou randîhindî. ⁹ Aboedî hohoanîmo, dîboadofe hohoanîmo, anîhondûmbofe hohoanîmo ra si ai botîmareand-ane. ¹⁰ Nîne hohoanîmo Adükarî ai yîfirayû ranahanambo kokondîhündî. ¹¹ Nindou ai nîmbokoanî hahabodei arîhündî, ra-babîdîmbo se ngeimboyeyi, nga asu ranî hohoanîmo ranana ngîrî hîsî aboedî hîsîindo, nga wanî. Nga se hohoanîmo ra weindahîndîhindî. ¹² Nindou ranai moaruwai hohoanîmo dîbo ratîpurayeyi arîhündî ranahambo hoafîmbo ro amoanîngayahi. ¹³ Mungua hohoanîmo ra sihî tükefeyo ranahandî nîmîndîhündî ra weindahî-reandûhane. ¹⁴ Asu hohoanîmo ra weindahî-ndîfewanî nindou ai ahandî nîmîndî fîfîrîndîhimboyeyi. Nga asu ranîmboane hoafî nda hoafayo, 'Nindou se apoei ra se botîindahîndî, asu yîfîhündî hînîngîndîhindî.

Rananîmbo asu Kraisi ai sîhei wamî sindûmbui,' meho. ¹⁵ Se sîhei ahabodei ra hîbadîhûmbo. Se nindou hohoanîmo-koate ahabodei nahurai ngeimboyeyi, nga fîfîrîhindeimbî ahei rahurai ngei. ¹⁶ Haponda moaruwai hohoanîmo engoro, ranîmboane asu aboedî ratûpurî nafî engoro ana, asu se ra süngundîhindî. ¹⁷ Ranîmboane asu se hîhîndî-hîhîndî-ndeimboyeyi, nga ranîmboane se wudîpoapondîhî fîfîndîhindî hohoanîmo Adükarî ai ahandîhoarî yîfirayû rasûngu. ¹⁸ Se bia hoe ndîmîndei hehi, mamîkarî hohoanîmo-ndeimboyeyi, nga ai sîheimbo moaruwaimbo-ndearûmboe. Nga se Yîfiafî Aboedî ai sîheimbo hîfandîmbîramun-amboane mbîsei. ¹⁹ Se wandafî mamî-babîdî wataporîmbo-ndûhündûhî bukambeahîndî herû asu Sîsasîmbo kakîsaombo herû asu Yîfiafî Aboedîndî-mayo herû hoafî ranînambo wataporîmbondîhû ndûhündî. Asu ngusûfoambe Adükarîmbo hohoanîmondeihî adükar-ani mbîsei hehi herûna horî-horîndîhorî ndûhündî. ²⁰ Nîmbî-nîmbîsî se mungua moatükunî ranahambo Ape Godîmbo hîhîfîndîhorî ndûhündî sîhefî Adükarî Sîsas Kraisi ndî warîsûngu.

Nîmorehî nîndowenihî ahafe hoaf-ane nda

²¹ Se Kraisi mbo ahînîndei hî ngoründî hoarehîndei. ²² Nîmorehî, se sihî nîndowenihî-yafe hoarehîndei, se Adükarîmbo rawehindî nou. ²³ Nga nîmboe, nîndowenihî ai nîmorehî hîfandarandî, asu ahandî mbîro-ani, Kraisi ai ahandî nendî hîfandîrandî asu ahandî mbîroayû nou. Kraisi ndî nendî ai ahandî fî-anei, asu ai aheimbo aboedambo-reandûrî-randeimb-ani. ²⁴ Ranane asu nîmorehî se nîndowenihî-yafe hoarehîndei, Kraisi ndî nendî ahandî hoarehayeyi nou. ²⁵ Nîndowenihî, se sîhamundî nîmorehî ranaheimbo ngusûfo pandundûrî, Kraisi ai ahandî nendambo ngusûfo pareandûrîhîmbo aheimbohündambo yîfîmayû nou. ²⁶ Kraisi ai aheimbo Godîmbo yangîrî saimbohünda ramefîyû. Ai ahandî hoafînambo hoenambo nahurai ahandî nendîmbo hundûrûmarandûra aboedîmayeyi. ²⁷ Kraisi ai ahandî nendambo ahandî hîmboahû aboedî hamîndîmbeyeia yahuhayambo yîfîmayû. Ai sürûhoeimbî, hütî-koateyembû, moaruwai hohoanîmo-koate, aboedî yangîrî mbîdîboadia yahuhaya dîboadofembohünda yîfîmayû. ²⁸ Mamî ranî-sûngumbo-anîmbo nîndowenihî sîhamundî nîmorehîmbo ngusûfo pandundûrî, sîhamundî fimbo ngusûfo pararundî nou. Nga asu nîndowenihî ai ahandî nîmorehî ngusûfo pare arandî ana, ai ahandî fimbo ngusûfo pare arandî. ²⁹⁻³⁰ Nindou

ai ng̃r̃i ahandi fimbo yiboarukondeandi, nga wani. Nga ai ahandi fimbo d̃boadoreandühi, sesi moanguirandühani. Krais ai ahandi nendambo yahurai rawareandi nimboe sapo sih̃r̃i ahandi fi safi bid̃if̃r̃i nahurai-aneft̃. ³¹ God̃indi hoafi yare hoaf̃imayo, 'Ranane asu nindowenih̃i ahandi hond-af̃ind̃i h̃iñng̃indeap̃r̃i haya, ñmoreh̃i-d̃ibo ñmand̃imboyafe asu yimbu ai-anafe fi mam̃indamboyafe,' meho. ³² D̃ibor̃ih̃ind̃i hoafi ra Krais ahandi nend̃i-bab̃id̃i ranahambo hoaf̃imayo. ³³ Nga asu sihef̃imbo kameih̃yo yare hoaf̃imayo, 'Se sihamund̃i ñmoreh̃imbo ng̃usũfo pandund̃r̃i, se mamam̃i sihamund̃ihoar̃i ng̃usũfo pararund̃i nou. Nga asu mare ñmoreh̃i ai ahandi nindowenih̃imbo ah̃iñndo.

6

Ñmoak̃d̃ibou asu hondaf̃ind̃i aheimbo hoaf̃-ane nda

¹ Ñmoak̃d̃ibou, se Adũkar̃ind̃i hohoañmo süngund̃hindühi, sihei meape-yafe hoafi h̃imbor̃indeih̃i ra süngund̃hind̃i. Hohoañmo ra d̃iboador̃ihoeimb̃i hohoañmo-ane. ²⁻³ God̃indi hoafi yare hoaf̃iyowohü yahoya, 'Se sihei meapembo ah̃iñndei,' meho. Ah̃inũmb̃i hoafi ra God ai weangurühi horombonambore rani bitap̃ire mas̃hend̃i. 'Se rand̃ihindañ ranañimbo se aboed̃i yang̃r̃i ñiboadeimbo, asu h̃ifi ndañihü gedühi ñimboeimboyei,' meho.

⁴ Nga boag̃r̃i, se sihei ñimorambo ng̃iñnd̃i h̃imbond̃ih̃hindüra ñimor̃i ai ng̃usũfoambe ng̃iñnd̃i-nd̃eimboyei, nga yowañi. Nga Adũkar̃ind̃i hoafi ra d̃iboado-nd̃ihindürühi yamund̃ihindür̃i.

Moañi ratũpur̃iyei-r̃ihũndeimb̃i asu h̃ifand̃iru-rundeimb̃i aheimbo hoaf̃-ane nda

⁵ Moañi ratũpur̃iyei-r̃ihũndeimb̃i, se sihei h̃ifand̃iru-rundeimb̃imbo ah̃iñndeihi ỹh̃imbo sis̃r̃indahindühi ahamund̃i hoafi h̃imbor̃indei. Moañi mam̃i aboed̃i hohoañmo süngund̃hindühi, ahamund̃i hoafi h̃imbor̃indei, se Krais̃ind̃i hoafi rawehind̃i nou. ⁶ Ai sihei ratũpur̃i ranahambo aboed-ane mb̃is̃imonda mb̃isei hehi ahamund̃i h̃imboahü yang̃r̃i aboed̃i ratũpur̃i-nd̃eimboyei, nga yowañi. Se Krais̃ind̃i moañi ratũpur̃iyei-r̃ihũndeimb̃i nahurai ñiboadeimbo ñiñi moatũkuñi God ai yifirayu ra h̃ih̃ifi-h̃ih̃ifi-nd̃eih̃i süngund̃hind̃i. ⁷ Se h̃ih̃ifi-h̃ih̃ifi-nd̃eih̃i, moañi ratũpur̃i ra d̃iboadond̃ih̃i ratũpur̃indei. Se nindowambo ratũpur̃aye nahurai yopoñi, nga Adũkar̃imbo ratũpur̃aye nahurai ratũpur̃indei. ⁸ Se ra fif̃r̃ih̃ind̃i, Adũkar̃i ai ahandi tak̃iñi ratũpur̃iyei-r̃ihũndeimb̃i asu moañi ratũpur̃iyei-r̃ihũndeimb̃i aheimbo muñguambo dagadür̃mbui.

⁹ H̃ifand̃iru-rundeimb̃i, se sihamund̃i moañi ratũpur̃iyei-r̃ihũndeimb̃imbo aboed̃i-aboed̃indundür̃i, nga se aheimbo ng̃iñnd̃i hoaf̃ind̃imboemo. Adũkar̃i ai s̃unambe amaru ra, sihamund̃i asu ahei muñguambo h̃ifand̃ira-nd̃ureimb̃-ani. Asu ai moai nindow ng̃orũmbo ng̃orũ-poañi ng̃orũ-poañi hohoañmoyu, nga ahandi h̃imboahü mam-ane.

Añihondũmbo-r̃ihindeimb̃i ai God̃ind̃i ami nahurai-ane

¹⁰ Asu hapoana ro hoaf̃i nda muñgufembo samboanah̃i. Adũkar̃i ai ng̃iñnd̃-ani asu ahandi ng̃iñnd̃inambo ng̃iñnd̃i ñiboadei. ¹¹ Se God̃ind̃i-mayo yifiar̃imbo napo ra ndahũmũndi hehimbo Satan ai siheimbo sis̃h̃imo-ndandür̃ani ng̃iñnd̃i ñimboei. ¹² Nga asu sih̃r̃i moai nindow-bab̃id̃imbo yang̃r̃i yifiar̃iyefühi-yef̃ipoñi, nga muñgu moaruwai nend̃i

sünambe amarei ra-babidi-mboanefi yifiarayefi. Moaruwai nendi-yafe bogori, nginindi nendi, asu hifinindi moaruwai hohoanimo ra hifandundeimbi munguambo ai-babidi-mbo yifiariyefi arihundi. ¹³ Ranimboane asu Godindi-mayo yifiarimbo napo ra ndahumundi. Rananambo asu moaruwai tukundifewani, se nginindi niboadeimbo yifiarindei ngeimbo, se harindi-hehi niboadeimboyei. ¹⁴ Yin, se randihi niboadei, anihondü hohoanimo rananambo sihei botifohü retimbondihigüdhindi. Asu sürühoembihohoanimo raninambo niminehoari nahurai güdhindi. ¹⁵ Godindi hoafi aboedi hoafimbo diboadondihihihini mandei. God ai nindou-babidi wudimbo yahumboani hoafi ra su nahurai güdhindi. ¹⁶ Munguambo moatükun ra ndahumundi hehi Godimbo anihondumbo-fembo hohoanimo ran-amboa nimafümi nahurai ndahumundi mbundihumbo, rananambo Satanindi yifiari hai ra pakandihendi. ¹⁷ God ai sheimbo aboedambo-mareandüri, ranambo yifiarimbo at ra kikiboandihindi. Godindi hoafi ra Yifiari Aboeindi nimeri nahurai-ane, se ra ndahumundi. ¹⁸ Nimbini-nibisi Yifiari Aboeindi nginindinambo se didibafin-dahindühi rani-poanumbo didibafife ranambo Godimbo düdandahindühi se fandihawamunimbi sei ndühündi. Se ngiri afurindhindi, nga nimbini-nibisi Godindi nendimbohündambo ahambo didibafindei. ¹⁹ Se ndandihididibafindahindi: God ai wambo hoafi ndendirani ro yihimbokoate nimboambo ahandi diborihindi aboedi hoafi weindahimareandi ra hoafindamboyah. ²⁰ Ro Godindi aboedi hoafi ra hoafiya-rihandei-mbanahinayah, asu ro ranimbo-hündambo karabusi-mehandi. Nga se wambohünda Godimbo didibafindeiananumbo, ro yihimbokoate aboedi hoafi ra hoafind-amboane God ai yifirayu süngu.

Bidifirana hoafi

²¹ Tikikus shefi wandafi asu Adükarindi diboadore ratüpuriyurandeimbi ai hoafindündürimbui ro ratipurayah asu nünguriheamboyah animboah rani-mbo se-amboa diboadondihififirindhimboyei. ²² Ranimboyah ahambo koi-hehina asüfu, ro ninüngu-yahumboyefi aniboadefi ranimbo-hündambo fifirindhimboyei. Asu ai ngusüfoambe kikimo-boadearümbui. ²³ Ape God asu Adükari Sisais Kraisi, se mungu wandafi mamimbo ngusüfo pefe hohoanimo, anihondumbofo hohoanimo, ngusüfoambe afurife kife hohoanimo mbiseneand-amboane. ²⁴ Nindou shefi Adükari Sisais Kraisi-mbo ngusüfo parihori arihündi, ranaheimbo God ai moani hipoambo-mbireandür-amboane.

Firipai

Pas nda Por ai Firipaihündambo sürü papimarandi

¹ Por ro Timoti-dibo Sisas Kraisindi moani ratüpuriye-rihoandeimb-anehi. Se Godindi nendi Firipaihündi Sisas Krais-babidi aniboadei asu anihondumbo-rihindeimbimbo hifandi-rundeimbi asu farihou-rundeimbi babidimbo se munguambo karithasihandür-anei. ² S'hefi Ape God asu Adükarı Sisas Kraıs ai sıheimbo moani hıpoambo-ndıneandürühi ngusüfoambe afurıfımbı hohoanımo mbısabınanıdür-amboane.

Por ai Godımbı hıhıfımarıri

³ Ro sıheimbo hohoanımo-yahandürühi-ana sıheimbohünda wandı Godımbı hıhıfırıhüni arıhandı. ⁴ Ro sıheimbo munguambohünda munguambo sı Godımbı dıdıbafı-yahandowohü hıhıfı-hıhıfıya arıhandı. ⁵ Horombo se Kraısımbı anihondumbo-marıhorı ra hei-heimbo haponda asu ro aboedi hoafı bokarı-hefemböhünda wambo farıhehındırı arıhündı ranımbıboanahı ro Godımbı hıhıfarıhüni. ⁶ God ai ranı-sımbıoanı piyu haya sıhei ngusüfoambe aboedi ratüpuri ratüpuriyu humbo asu süngunambo Sisas Kraıs asükaindu kuduani ratüpuri ra moendındeambui, ro rana-hambo türüfoarıhe anihondumbo-rıheandı.

⁷ Ranımbıoane ro sıheimbo yahurai hohoanımoayahı ra aboed-ane. Ro sıheimbo ngusüfo pararıheandıri. God ai sıhefımbı moanı hıpoambo-reamunühi ratüpuri mamı masemuni. Nga ro haponda karabus-ambe anımbıoahıyo asu horombo karabusı-fekoate-yaheand-ambe manımbıoahıyo aboedi hoafı ranahambo anihondü nafuımbı asu nındou ngınındı anihondumbo-fembo farıhehe arıhandı ra se wambo farıhehındırı arıhündı. ⁸ Ro sıheimbo ngusüfoambe afındı hohoanımo-ayahandıri asu ranı hohoanımo ra Sisas Kraısındı-mayo-ane. Ro ranımbıo anihondumboanahı hoafayahı, nga God ai wandı hoafı ra anihond-ane mbüsümbui.

⁹ Ro Godımbı dıdıbafı-yaheandühi sahiya, sıhei ngusüfoambe nındou ngorümbı ngusüfo pefe ra afındı hamındı tükümbıfendür-amboane. Asu rananımbı se aboedi fıfırındıhindühi asu sıhei hohoanımoambe ra sündıhoe-ndürımbıo. ¹⁰ Rananımbı se hohoanımo yıbıobondıhindühi aboedi hohoanımo ra fıfındıhimboyei. Süngunambo Kraıs kusü sımbıoanı ra se sürühehi-ndeimbi asu hütıkoate-ndeimboyei. ¹¹ Sisas Kraısındı wari-süngu mbumundı hohoanımo sıhei hohoanımoambe tükündıfewanı asu nımorehi nındowenihı ai hoeındıhindühi Godımbı aboed-anı mbıseimboyei.

Por ai karabusıme fıyu ranıyo asu nındou afındı ai aboedi hoafı hımbıorımayei

¹² Wandafı mamı, se ra fıfırımbıhında samboanahı, wambo karabusı-marundırı ra aboedi hoafı hoafıyo hombo mafarıhendı. ¹³ Ranımbıoane asu mungu prısmarı ai Rom adükarı bogorı Sısarındı worı hıfandımbıo, asu bıdıfırı amurı amboanı ai fıfırıhindı ro Kraısındı hoafı sünguarıhandı

ran+ambo-hündamboyo wambo karabus+marund+ri. ¹⁴ An+hondumbo-r+hindeimb+ wandaf+ afind+ ai ro karabus+meheand+ ran+ambo ho-hoan+momaye. Ran+amboane asu Adükar+ambo an+hondumbo-r+horüh+ ngusüfoambe k+k+m+foar+hi hehi y+h+mbokoate-yeih+ asu God+nd+ hoafi watapor+mbor+hü ar+hünd+.

¹⁵ Nga bod+mond+ nindou ai s+mbor+ h+f+n+ambofe-yomondüh+ wambo ngusüfoambe moaruwaimbo-rund+rüh+ Krais+nd+ hoafi bokar+hou arund+. Nga bod+mond+ ai d+boadoru hohoan+mo-yomondüh+ Krais+nd+ hoafi bokar+hou arund+. ¹⁶ Nga ro aboed+ hoafi an+hondü nafuimbohünda an+amboah+ ra nindou ranai yaru f+f+rund+. Ran+amboane asu ai wambo ngusüfo parund+rüh+ Krais+nd+ hoafi bokar+hou arund+. ¹⁷ Nga bod+mond+ ai ahamund+hoar+ambo yang+ri hohoan+mo-yomondüh+ moai d+boadoru Krais+nd+ hoafi bokar+hou rund+. Ai hohoan+mo-yomondüh+ya, 'Ro rand+hundan-an+ambo Por+ambo karabus+ambe t+ñ+r+ifo tükümb+fendo-wamboane,' mehomo. ¹⁸ Nga ambe, moanane masah+. Aboed+ ho-hoan+monamboyo asu moaruwai hohoan+monamboyo, ai munguambo Krais+ambo bokar+hou arund+. Ran+amboanah+ ro h+h+fi-h+h+fiyah+.

Ran+amboane asu ro h+h+fi-h+h+fi+nda ngamboyah+. ¹⁹ Nga asu ro yar+he f+f+r+heand+ sihaf+ d+d+bafe asu Sisas Krais+nd+ Yifiaf+nd+ fehefe ran+nambo süngunambo karabus h+n+ng+nd+he hehea tükündaheamboyah+. ²⁰ Ro af+nd+ yifirayah+ ra Krais+nd+ ratüpur+ h+n+ng+nd+heandüh+ amoan+ng+nd+amboyah+ sahehea, nga haponda ham+nd+ ro y+h+mbokoate Krais+nd+ hohoan+mo süngund+he ngamboyah+ horombo yar+he mar+hand+ nou. Ran+ambo ro yang+ri an+amboah+yo asu y+fayah+yo ra Krais+ambo aboed+ani mb+seimboyei. ²¹ Asu n+mboe ro yang+ri an+amboah+? Ro yang+ri an+amboah+ ra Krais+ambo-hündamboane. Nga ro y+f+ndahani, ra wambo aboed+ saf+ane. ²² Ro yang+ri an+amboah+ ana, ranani ratüpur+ aboed+ ratüpur+nd+amboyah+. Ro y+fayah+yo asu yang+ri an+amboah+yo n+ne aboedayo ra moai f+f+r+heand+, nga nahan+mbai? ²³ Ranahambo ro y+booar+hand+. Ro Krais sowanambo hafo ai-d+bo n+mar+ambo asah+, ra aboed+ane. ²⁴ Nga asu s+heimbo fehefendür+ambo h+f+ ndan+hü an+amboah+ ranai ngasünde+amboane. ²⁵ Ro wud+poapor+he f+f+r+r+heand+ nda, ro ndan+hü se-bab+d+ambo n+mbambo s+hei h+h+fi-h+h+fi asu an+hondumbofe ra ho-hombo af+nd+ tüküfembohünda fand+he-heandür+amboyah+. ²⁶ Ran+amboane asükai s+heimbo sowah+ ngahan+ se wand+ süngu Krais+ambo af+nd+ ham+nd+ siaondahindüh+ ngusüfoambe fufur+boad+himboyei.

Firipaihünd+ Por-bab+d+ambo ran+ ratüpur+ambo t+ñ+r+ifo-mbeyei-amboane

²⁷ Nga se aboed+ hohoan+mo yang+ri süngund+hi ndühünd+, Krais+nd+ aboed+ hoafi hoafi+mayo nou. Nga ran+nambo ro s+heimbo sowah+ tükünda-heandüh+ndoan+ wan+ndoan+, hoafi nda rand+he h+mbor+nda samboanah+. Se mam+ moatükun+ambo yang+ri hohoan+moyeih+ ng+n+nd+hüm+ndi n+boadei. Asu aboed+ hoafi ra an+hondumbofe hohoan+mo ranahand+ n+m+nd+hane, nga se mam+ hohoan+mo yang+ri s+ngur+hindüh+ an+hondumbofe ra fehefembo t+ñ+r+ifoeyi ar+hünd+ ra h+mbor+nda samboanah+. ²⁸ Nga se s+hei hür+tümb+ambo y+h+mbokoate ngei. Se randahindan+ ana, aheimbo nafuinda-hündür+mboyei ai awand+hehimboyei, nga se aboedambondahi hand+hehimboyei. Nga God ai ra randeambui. ²⁹ Sapo se Krais+ambo an+hondumbo-r+hinda

God ai Kraisi+mbohünda siheimbo ndondomareandüri. Se Kraisi+mba an+hondümbofembo yangiri+yo-poani, nga asu ahambohündambo asübusi semindimbo kapeihyo ndondomareandüri. ³⁰ Nga asu horombo ro se-babidi n+amboah-ambe ro Godindi ratüpurü tihiri+fomayahü ra se hoeimari+hindi. Nga haponda ro ahandi ratüpurü tihiri+foayahü ra se himborayei. Nga haponda se ro nahurai tihiri+foayei.

2

Sihiri sihefihoiari moanane fi mbi sefuh-animbo wandafi mamimbo hoanimo-ndahundüri-mboane

¹ Kraisi se-babidi nungumbo siheimbo nginindi sagadüri arandi raninambo se nginindi aniboadei. Ai siheimbo ngusüfo pareandüra se ngusüfoambe afurühi amarei. Se Yifiafi Aboedi-babidi wudiyehi asu se nindou ngorumbo aboedi hohoanimoeyehi hipoambo-arihindi.

² Ranimboane asu wambo afindi hihifi-hihifimbohündambo, mamü hohoanimo süngundi+hindühi, siheihoiari simbori ngusüfo pefirindeihü, mamü hohoanimo süngundi+hindi. ³ Se siheihoiari yangiri hohoanimondeihü niñondi-ndeimboeyei. Nga se sihei fi hifinambondihindühi bodimondamboya, ai ndeari hamind-anei mbi sei. ⁴ Se siheihoiari ranani moatükunimbo yangiri diboadofemboane mbi seimboeyei, nga bodimondi-yafe ranani moatükunü kapeihü diboadofemboane mbi sei hohoanimondei.

Kraisi ai ahandihoiari fi hifinambo-mareanda God ai adükarimborari

⁵ Sisas Kraisi ai hohoanimomayu nahurai se mandihü süngundi+hindi. ⁶ Koadürumbo-koadürumbo Kraisi ai God-ani, nga ai moai God nahurai niñgombo ra kikihamindu, nga moani hinigimareandi. ⁷ Nga God nahurai niñgombo ra ai ahandihoiari hinigimareandi, asu moani ratüpurü+randeimbü nahurai hohoanimo masemündü. Nindoumbofi tüküfi nungumbo, asu nindou-yafe fi wusindamündü manügu. ⁸ Nindou ranahambo nindou nahurayü hoeimari+hori, nga ahandi fi hifinambore hayambo Godindi hoafi süngura humbo yifimayu. Yin, nini keimbi karihe-ndeimbifihü yifimayu. ⁹ Ranimboane asu God ai ahambo serümundü hafu nimoamo hinigirirühi, asu munguambo ngasündeandeimbü bogori kamafoariri. ¹⁰ Ranimboane asu nimoamonindi, hifinindi, hifi hoarehindi nendi munguambo ai yirimbo pusindihü Kraisi+ndi hoarehü nimanideimboeyei. ¹¹ Asu munguambo ai Sisas Kraisi Adükarü Bogor-ani mbi seimboeyei. Ranimbo-hündamboane ndüri adükarümb-ani mbi seimboeyei.

Sihiri ngorü nindou-yafe mbusümo si nahurai-ndefomboane

¹² Ranimboane asu ngusüfo pariheandüreimbü mamü, ro se-babidimbo n+amboahambe se n+mbi+n+mbisi wandi hoafi himbori-yei marihündü. Nga haponda se-babidi nimarikoate-yahambe se wandi hoafi ra süngundi+hi ngei. God ai siheimbo aboedambo-mareandüri, nga ratüpurü ra moendi+femböhünda se aboedi hamindi nimarimbohündambo bübüri+ndahi ngei. ¹³ Sapo nini-moatükunimboeyei God ai yifirayü ra se yifirüyo hefe ratüpurü+mböhünda farihendüri arandi.

¹⁴ Munguambo moatükunü se ratüpurü+ndeihü ngiri yiboaruko hoafindeihimbo simbori+simborindei. ¹⁵ Ranimbo-hündambo se

moaruwai hohoan+mokoate-yeimb+ndeihi asu God+ndi aboedi sürühehindeimbi n+mor+ n+mböeimboyei. Hifi+ndi n+morehi nindowenih+ ai diboadofekoate-yeimbi moaruwai hohoan+moyei-r+hündeim-anei. Nga se aheimbo yang+ri+ n+ngombo hoafi hoaf+ndeian+, se ahei mbüsumo n+boadeimbo sindeimboyei mupui n+mbokoan+ siayo nahurai. ¹⁶ Se rahurai rand+hindani, aheimbo yang+ri+ n+ngombo hoafi hoaf+ndeian+, Kraisi ai asukai kuduani, rasimboan+ ro s+hemböhündambo h+hifi-h+hifi+ndahühi hoaf+ndamboyahi, 'Ro moan+ hoang+ri+he ti+j+ri+foyahühiyah+poan+.' ¹⁷ Se God+imbo an+hondumbo-r+horühi ratüpur+yei ar+hünd+ ran+imbo God ai h+hifi-h+hifi+fyay se ahambo sesi s+hefembo nahurai-ane. Wambo h+fokoarahind+ri ana, ra ro se-bab+di+ God+imbo sesi s+hefembo nahurain+imboe asu se-bab+di+imbo h+hifi-h+hifi+ndamboyahi. ¹⁸ Ran+nambo asu se-amboan+ ranahambo ro-d+ibo h+hifi-h+hifi+ndei.

Timotindi hoaf-ane

¹⁹ Adükar+ Sisi ai yifirayu ana, ng+ri+ am+itata Timoti s+heimbo sowanambo koand+hehina düdu sahehea hohoan+moayahi. Ranan+imbo asu ai asukai düdü s+heimbohündambo wambo hoaf+nduan+, ro ngusüfoambe h+hifi-h+hifi+ndamboyahi. ²⁰ Nindou ngorü moai rahurai nungu, nga Timoti yang+ri-ani ro mam+ hohoan+mo sünguar+hoand+. S+heimbo far+hendür+imbo ai af+ndi hohoan+moayu. ²¹ Bod+imondi ai aheihor+imbo yang+ri+ hohoan+moyei ar+hünd+, nga Sisi Kraisi+ndi ratüpur+imbo moai hohoan+moyei. ²² Nga se yar+hi f+fi+r+hindi, Timoti ai nindou aboed-ani. Aboed+ hoafi hoaf+imbo wambo mafar+hend+ri+, n+mor+ ai ranan+ moatükun+ ratüpur+imbo af+ndambo afar+heirü nou. ²³ Ran+namboane asu n+ni-moatükun+ tüküfemboayo ra nungund+he f+fi+nd+he mbund+hambo-an+imbo, n+mai koand+hehinan+ s+heimbo sowanambo mbüsünuwa asahi. ²⁴ Ro türüfoar+he an+hondumbo-r+heand+ Adükar+ ai yifirayu ana, ng+ri+ am+itata ro-amboan+ s+heimbo sowana d+id+hi.

Epfroditus+ndi hoaf-ane

²⁵ Epfroditus+imbo s+heimbo sowanambo koehefiwa s+n+imbo hohoan+moayahi. Ai s+hefi wandaf-ani, nga ai ami nahurai wand+ mam+ ratüpur+iyu-randeim-ani. Wambo far+hefe-nd+ri+imbo sei hehi, koamar+hehora wambo süni+imbo mafar+hend+ri+. ²⁶ S+heimbo hoeifembo af+ndi hohoan+moayu. Se ahambo angün+mbomayu hoafi h+imbor+moyei ranahambo f+fi+re hayambo asu s+heimbo af+ndi hohoan+mo-mayundüri+. ²⁷ An+hond-ane, horombo angün+mboyuhü ndearambo ak+mi ham+ndi y+fi+imbo yang+ri+mayu. Nga asu God ai ahambo h+poamborirühi diboadomarira asu aboed+mefiyu. God ai moai ahambo yang+ri+ h+poamboriri, nga wan+. Nga ai wambo amboan+ h+poambomareand+ri+, n+imboe ro af+ndi hohoan+momayahi, nga asu ai y+fi+imbeimbonana, ro af+ndi ham+ndi hohoan+moya. ²⁸ Ran+namboanah+ ahambo koehefimbo af+ndi ham+ndi hohoan+moayahi ranan+imbo se asukai hoeind+horühi h+hifi-h+hifi+ndeimboyei. Ranan+imbo asu ro s+heimbo af+ndi hohoan+mokoate-ndamboane. ²⁹ Ran+namboane asu se h+hifi-h+hifi+nambo Epfroditus ndahor+m+ndei Adükar+imbo an+hondumbo-r+horeimbi ai an+hondumbo-r+hindeimbi asahor+m+ndei nou. Se yahurai nindoumbo ndüreimb-anemo mb+sei. ³⁰ Ai Kraisi+ndi ratüpur+ ratüpur+iyuhü ndeara ak+mi ham+ndi y+fi+yuane, nga ai moai ahand+ fimbo ndor+hefe n+ngombo hohoan+moyu. Nga wan+. Se wambo fehefend+ri+imbo masei, nga

ngɔrɔndeɪ. Nga sɔhei-mayo fehefe ra wambo saimbohünda ahandɔ angüni ra karefarɔhoei hayambo ahandɔ ratüpurɔ ratüpurɔmayu.

3

Nindou didiyei Kraisiṁbo anihondüṁbo-arihorɔ ana, ai mbumundi hamɔnd-anei

¹ Wandafɔ mami, hoafɔ nda moendɔfembohünda randɔhe hoafɔnda samboanahi: Se Adükari-babɔdɔ anɔmboei asu ranahambo se hɔhɔfi-hɔhɔfiɔndeɪ. Rani-moatükunɔmbo asükai sɔheimbo süru papɔmbo ro moai yiṁboarukoyahi, nga ro sɔheimbo fandɔhe-heandürɔmboyahɔ.

² Nindou afoendɔ yaforɔ nahurai ratüpurɔ moaruwai ratüpurɔyomorundeimbɔ ahamumbo se hɔbadɔhüṁbo. Rani nindou ai hütihütirundürühɔ hoafɔyomondühɔya, 'Sihɔrɔ munɔguambo Suda rarihi arihündɔ süngu sɔhefɔ fi-hoearɔ kandɔhu tɔndɔhehumboane,' mehomondürɔ. ³⁻⁴ Nga Kraisiṁbo anihondüṁbo-rihurɔ arihündɔ sɔhɔrɔ Godɔndɔ mamɔsɔrɔ hond-aneɔfɔ. Nɔmboe sɔhɔrɔ ahandɔ Yifiaɔnambo ahambo hɔhɔfi-hɔhɔfiṁbo kakisaorɔhurühɔ asu Sisas Kraisiṁbo ndürɔ adükareimbani sefɔ arihündɔ.

Nindou düdi ahandɔ fimbo moatükunɔmbo yanggɔrɔ türüfoare anihondüṁbo-areandɔ ranahambo ro ngasündɔ-hinɔmboanahi. ⁵ Wambo me ai wakɔmara-mɔndɔndɔrɔ ra 8 siyo hayamboyoane, wandɔ fi-hoearɔ karu tirimari-hoemondɔrɔ. Nga asu ro Israerɔhündɔ Bensaminɔndɔ sɔrambeahɔnd-anahi. Ro Hibruhünd-anahi asu wandɔ meape amboa Hibruhünd-anafe. Nga ro ndorɔhe Farisi-yafe ahɔnümüṁ hohoanɔmo ra süngurɔhe marɔhɔ hahi. ⁶ Ro ahɔnümüṁ hohoanɔmo süngufembo hütihütɔya habodɔhühɔyahɔ asu Kraisiṁdɔ nendɔ aheimbo moaruwaimbo-marɔheandürɔ. Nindou ai Suda-yafe ahɔnümüṁ hohoanɔmo ranahambo hohoanɔmoyei asu wandɔ hohoanɔmo ranahambo yɔbobomarɔhindɔ ranahambo ro hütikoate-yahi.

⁷ Horombo rani-moatükunɔ ra wambo ndorɔhoayo-weimbɔ hondü hamɔndɔ-mayo, nga asu haponda Kraisiṁdɔ süngumbo rani-moatükunɔ ra moanane asahi. ⁸ Roana Suda-yafe moatükunɔ ranahambo moanane yahombo yanggɔriyahɔpoani, nga wani. Nga munɔguambo moatükunɔ ranahambo moanane asahi Sisas Kraisiṁ wandɔ Adükariṁbo fifirari-hinɔmbohünda. Rani-moatükun-ane ai afɔndɔ hamɔndɔ hondayo, nga asu munɔguambo aboedɔ moatükunɔ hɔfi ndanɔhünd-ambo ranana ai yafɔsühumi nahurai-ane. Roana Kraisiṁbo yanggɔr-anahi süngumbo hohoanɔmoayahɔ, nga asu bɔdɔfɔrɔ amurɔ moatükunɔ ranana hinɔnggɔ-marɔheandɔ, nga asu rananɔmbo ro Kraisiṁbo yanggɔrɔ kɔkɔhɔsafɔndɔ-hümɔndɔmboyahɔ. ⁹ Ro ahɔnümüṁ hohoanɔmo sünguarɔheandɔ ana, wambo mbumund-ani mbɔseiani, ra moanane, asahi. Nga ro Kraisiṁbo anihondüṁbo-ariheandɔ ana, God ai wambo mbumund-ani mbüsuanɔ, ra aboed-ane. ¹⁰ Ro Kraisiṁbo ndondɔhinɔ fifirɔndɔhinɔ samboanahi. Ai yifɔhündɔ botɔmefiyu, rani ngɔnɔndɔ ra fifirɔndɔhe samboanahi. Kraisi ai tiŋgɔrɔfo masemündua asu ro-amboani waboadɔhinɔmbo tiŋgɔrɔfo ndahamɔndɔ samboanahi. Ai hohoanɔmoyu mbura, yifɔmayu nou, ro-amboa rani süngundahe samboanahi. ¹¹ Ro rani-süngundɔhe heheambo-anɔmbo ro-amboani yifɔhündɔ botɔndaheamboyahɔ saheheamboanahi hohoanɔmoayahɔ.

Por ai tüküfembo-yowamɔ tüküfembohünda pipɔmayu hu

12 Ro Kraisindî hohoanîmo moai mun̄guambo süngurîheandî asu nafîrîhamîndîhi, nga wanî. Ranîmbo-hünda awi ro tîjîrîfoayahî mun̄gumboyowamî tüküfihî takîni semîndîmbohünda. Nga ranîmbo-hündamboyu Kraisi ai wambo wandani, mehu. 13 Nga wandafî mamî, ro hohoanîmoayahî, moai awi mun̄guambo tüküyaheandî, nga ro mamî moatükunî yangîrî-ane süngurîhe arîhandî. Wandî horombodîdî hohoanîmo ra moanane asahî, asu süngunambo Kraisi nahurai ndorîhoeimbî nîngombo ranî hohoanîmo tîjîrîfoayahî. 14 Ro mun̄gumboyowamî tüküfembo hüti-hütiayahî napo semîndîmbohündambo nahurai. God ai Kraisindî warî-sünguyu wambo hoafîmeindîrî sünambe God-dîbo nîngombohünda ra napo nahurai-ane. 15 Sîhîrî didîyefî hohoanîmo ngînîndî kükühi-foarîhundeimbayefî ana, sîhîrî amboa hohoanîmo yahurai randîhu hohoanîmo-ndefomboane. Nga bidîfirî se hohoanîmo ra mamî süngufekoate-aye ana, God ai sîheimbo ranî hohoanîmo ranahambo korîboadeandürümbui. 16 Nga sîhîrî aboedî hohoanîmo sahumîndefimboanefî ranî hohoanîmo ra kîkîhîsafî-ndîhumîndefimboane.

17 Wandafî mamî, se mun̄guambo wandî hohoanîmo ndanî-süngundîhindî. Sîheimbo aboedî hohoanîmo nafuimarî-hundürî. Nindou ai ranî hohoanîmo rasüngurîhi arîhündî ranahaimbo dîboadondîhi hoeindîhindürî mbundîhü-mboanîmbo, se-amboa rasüngundîhi ndühündî. 18 Horombo sîheimbo afîndîmbo hoafîmehandürî, nga haponda arani hîmboahombo-rîhamîndîhühi hoafayahî. Nindou afîndî ai moaruwai hohoanîmo süngurîhi arîhündî asu ranînambo Kraisi nîmî keimbî karîhe-ndeimbîfihî yîfîmayu ranahambo daboedî hîhîrîma-rîhindî. 19 Süngunambo nindou ranai ana awarîndî-hehimboyei. Nîni-moatükunî ai yîfirayeî ranî-moatükunîmbo yangîrî hohoanîmoyei arîhündî ra ahei god nahurai-ane. Ahei amoanîngümbî hohoanîmo ranahambo borîyei rîhündühî asu hîfînîndî moatükunî ranahambo yangîrî hohoanîmoyei arîhündî. 20 Nga sîhefî ngoafî hondü ana sünambe-ane. Adükari Sisi Kraisi sîhefîmbo aboedamboreamunî-randeimbî ai sünambeahîndî kosîmboayu ra hîfandarîhundî. 21 Ahandî ngînîndînambo ai mun̄gu-moatükunî ra ahandî hoarehîndîmboe. Asu mamî ranî ngînîndînambo ai sîhefî fi moaruwai fiyoweimbî ra hîhîrî-boadeanda asu ahandî ranî-poanîmbo fiayu nahurai tükündahu-mboyeî.

4

Hîhîfî-hîhîfîndeihî wudîndeihî aboedî hohoanîmo süngundîhindî

1 Ranîmboane asu se Adükari-dîbo anîboadeî ra se ngînîndîhümündî nîboadeî. Ngusüfo parîheandüreimbî, ro sîheimbo afîndî hohoanîmoayahî. Sîheimbo ro hîhîfî-hîhîfîyahühî asu ngusüfoambe yibîdafoa-rîheandî.

2 Yuodia-ane asu Sindiki-ane, sîhafembo hüti-hoafayahî, se Adükari-dîbo anîmbafe, nga se wudî-wudîndafîneandî. 3 Nga se ro-dîbo ratûpurîyafî-randeimbî-anafî sîhambo hoafayahanîni, “Nîmorehî yimbu ra fandîhawapîrî,” masahî. Kremen asu wandî mamî ratûpurîyei-rîhüdeimbî babîdî nîmorehî yimbu ai tîjîrîfo-mayafe aboedî hoafî hoafîmbohünda. Horombo God ai ahei ndürî mun̄gu koadürümbö yangîrî nîngombo bukambe sürü papîmarandî. 4 Se Adükari-dîbo amarei, nga

ranan+mbó munḡuambo si h+hif+h+hif+ndeí. Asúkai hoafayahi, se h+hif+h+hif+ndeí. ⁵ Nindou bod+mond+ síhei h+amboar+ hoafend+ hohoan+mo hoeimb+r+hind+amboane. Nga ḡḡr+ amítata Adúkar+ ai kudu. ⁶ Se ḡḡr+ n+n+moatúkuni+mo af+nd+ hohoan+mondeí. Nga n+n+moatúkuni síheimbo fehefemböhündambo se God+mbó h+hif+nd+hor+hü d+d+baf+ndahindo. ⁷ Ranan+mbó asu se Krai+d+bo n+mandeimbo God+nd+ afur+fe hohoan+mo ranai síhei hohoan+moambe asu ḡḡsüfoambe ra ḡḡn+inda+m+nd+imboe. Afur+fe hohoan+mo ra nindou ai ḡḡr+ aboed+ f+f+nd+hind+.

⁸ Nga wand+ b+d+f+ran+ hoaf+ane nda: Aboed+ hohoan+mo asu hohoan+mo ranahambo nindou aboed+ane sei ar+hünd+ ranahambo se hohoan+mondeí ndühünd+. Hohoan+mo ra an+hond+ane, ndondofeimb+ane, d+boador+hoeimb+ane, sürühoeimb+ane, aboed+ saf+ane asu hohoan+mo ranahambo aboed+ane asei, ran+ hohoan+mo ranahambo n+mbi+n+mb+si se hohoan+mondeí. ⁹ Ro watapor+imbo-mar+händ+ asu yamund+mar+händü+ ra se f+f+r+himboane asu n+n+moatúkuni+yo ro ramar+heand+ ranahambo h+mbor+mayeíyo asu hoeimar+hind+yo munḡuambo ra se süḡḡnd+hü ndühünd+. Se rand+hind+ni, God afur+fe hohoan+mo saimun+r+andeimbi ai se-bab+d+ n+mandümbui.

Ahei-mayo fehefe ranahambo Por ai h+hif+marandüri

¹⁰ Haponda se asúkaiyei wambo hohoan+moyeíh+ mafar+hehind+r+. Ran+amboanah+ Adúkar+d+bo h+hif+h+hif+fayahi. Horombo se wambo far+hefe+nd+r+imbo sei mar+hünd+, ḡḡa nūḡḡnd+hü mafand+hehind+r+. ¹¹ Ro moai ranan+n+ moatúkuni+mo mbon+mbó-r+ham+nd+ hehea hoafiyahi, ḡḡa wan+. Nga ro f+f+r+he+amboanah+ n+n+moatúkuni wambo tükéfeyo ranahambo ro moai af+nd+ hohoan+moyahi. ¹² Nḡorü-s+imboá ro napo mbon+mbó-r+ham+nd+, asu ḡḡorü-s+imboá napo af+ndeimb+ya ran+moatúkuni ranahambo ḡḡr+ af+nd+ hohoan+mondahi. N+n+moatúkuni tükéfeyo ranahambo ro moai af+nd+ hohoan+moyahi, ḡḡa aboed+ n+mar+ar+händ+ ra ro f+f+r+heand+. Ro sahas+ heheambo nahurai+mbayah+yo wem-bopo nahurai+mbayah+yo, af+nd+mbayo ak+doumbayo ran+moatúkuni+mo wanḡei+ane asahi. ¹³ Krai ai wambo ḡḡn+nd+ masend+ra, asu ran+na ro munḡu moatúkuni ra rand+heamboyah+.

¹⁴ Nga wambo moaruwai tükümeíyeyo, se mafar+hehind+r+ ra aboed+ane. ¹⁵ Firipaihünd+ se-amboá yar+hi aboed+ f+f+r+hind+, horombo ro peya hehea, God+nd+ aboed+ hoaf+ ra bokar+hefemböhünda, Masedonia hif+ hin+ḡḡ+mar+heand+. Rasimboá Krai+nd+ nend+ ḡḡorü ḡḡoaf+hünd+ wambo moai far+hehind+r+, ḡḡa se yang+r+ far+hehind+r+ hehi wambo kak+ masehind+r+. ¹⁶ Ro Tesaronaikahü n+mar+hambe b+d+f+r+ moatúkuni mbon+mbó-mar+häm+nd+ha, rasimboan+ se yahunümb+imbo far+hehind+r+ mar+hünd+. ¹⁷ Ro moai síhei-mayo napo sem+nd+imbo yang+r+ hohoan+moyahi, ḡḡa wan+. Nga se wambo mafar+hehind+r+ ranahambo God ai síheimbo aboed+imb+reandür+amboane asahi. ¹⁸ Síhei-mayo munḡua-moatúkuni masaham+nd+hü. Ra ak+douyopon+, ḡḡa adúkar+ane. Epafroditus síhei-mayo moatúkuni semünd+ sü+n+ wambo masend+ra, ranane asu ro af+nd+ engoro. Síhei-mayo moatúkuni wambo masehind+r+ ra God+imbo aboed+ f+f+r+arü moatúkuni saimbo nahurai+ane. Ran+ hohoan+mo ranahambo God ai aboed+ane yahuhaya h+hif+h+hif+fayu. ¹⁹ Se n+n+moatúkuni mbon+mbó+r+hümünd+ ra wand+ God ai ahand+ napo af+ndeimbi saf+ane ra Krai+nd+

süŋgu s̄heimbo dagadür̄imbui. ²⁰ S̄hef̄i Ape God̄imbo koadür̄umbo-
koadür̄umbo aboed-ani mb̄isefomboane. An̄ihond-ane.

H̄h̄if̄i hoaf̄i

²¹ God̄ind̄i nend̄i KraiS̄ sisas-bab̄id̄i an̄iboadei aheimbo h̄h̄if̄ar̄ihündür̄i.
Bod̄imond̄i wandaf̄i mam̄i ro-bab̄id̄i amarei, s̄heimbo amboan̄i
h̄h̄if̄ar̄ihündür̄i. ²² God̄ind̄i nend̄i ndan̄ihü amarei s̄heimbo
h̄h̄if̄ar̄ihündür̄i. Rom̄i-yafe bogor̄i adükar̄i S̄isar̄ind̄i worambe
ratüpuriyei-r̄ihündeimb̄i ai-amboan̄i s̄heimbo h̄h̄if̄ar̄ihündür̄i. ²³ Adükar̄i
S̄isas KraiS̄ ai s̄heimbo moan̄i h̄ipoambo-mb̄ireandür̄-amboane.

Korosi

Pas nda Por ai Korosihündambo sürü papimarandi

¹ Ro Por Sisas Kraisindi hoafi sahamindi ha-rihandeimb-anahi. God ai ahandi hohoanimonambo wambo Kraisindi hoafi semindi hombohünda kafaore hinngi-mareandiri. ² Wandi wandafi, Timoti diboanehi pas nda sürü papirihho Godindi nendi Sisasimbo anihondumbo-rihoreimb Korosi ngoafihü amarei siheimbo koararihehoandi. Shefi Ape God ai siheimbo moani hipoambo-ndearühi ngusüfoambe afurife kifimbi hoohanimo mbisagadür-amboane.

God ai Korosi nendambo anihondümbafe hohoanimo botimareandüri

³ Yihoehi didibafife hoafi ranambe siheimbohünda munguambo si Godimbo shefi Adükari Sisas Kraisindi afindi ranahambo hihifirihorihü hoafiyahoando rihöandüh-anehi. ⁴ Se Sisasimbo anihondumbo-rihorühi asu Godindi nendi amuri animboei aheimbo ngusüfo parihhi marihündi hoafi ra ro himborimayehi ranimboyehi ro Godimbo hihifimarihori. ⁵ Nimboe sapo se anihondü hoafi asu aboedi hoafi ranai tüküfeyoani aboedi moatükun God ai sünambe masihendi ranahambo himboriyehi hehi semindimbohünda anihondümborihhi nimmoamo himboyei arihündi. Asu ranana sihei hipoambofe asu ngusüfo pefe hohoanimo ranahandi nimindihane. ⁶ Munguambo hifihü ai bokamarihomo ranayo nimorehi nindowenih afindi anihondumbo-rihindühi süngumarhindü asu ranayo ahei hohoanimo ra aboedi tüküfeyo siheimbo rawareandi nou. Aboedi hoafi ra weangurühi siheimbo sowahi tüküfeyo himboryeihü asu ranimbo Godindi moani hipoambofe hohoanimo ra anihondumbo fihirimarihindi. ⁷ Epafras ai Godindi-mayo moani hipoambofe hohoanimo hoafi ra yamundi-mareandüri ra se fihirihimboanei. Nindou ranai rodibo Sisasindi ratüpuriyefi-rihundeimb-ani asu ai yihoehimbo farihemuni arandi ahambo ngusüfo pamarihori. ⁸ Yifiafi Aboedi ranai siheimbo nindou ngorumbo ngusüfo pefe hohoanimo masagadüri ra Epafras ai yihoehimbo wataporimbo-marandi.

God ai Korosimbo nginimb+ramündüri yahuhaya Por ai didibafimfindo

⁹ Ranimbo-hündamboyeih ro siheimbo himboriye hohoa munguambo si ra siheimbohünda Godimbo didibafiyeh arihöandi. Raniyehi ro Godimboya ai Yifiafi Aboedindi-mayo aboedi fihirife dagadürani asu se nin+moatükun ai yifirayu ra fihiri-mbirihinda se hohoa didibafi-yahoando arihöandi. ¹⁰ Ranimbo-hündambo-animbo asu se Adükariindi nendi nahurai hahabodeihü asu nin hohoanimo se rawarhindü ra hihifi-hihifindümbui. Rananimbo asu se nimboeimbo ahandi-mayo aboedi ratüpuri ran yangiri süngundih ndühündü asu sihei Godimbo fihirife ra ngombo adükariindimboe. ¹¹ Ro rariho didibafi-yahöandühi sheiya: God ai siheimbo ahandi hepünüfeimbi nginindünambo ngusüfoambe nginamindüri-mboane. Ranimboane asu nginindü nimboeimbo munguambo tinirifo ranahambo moanane mbiseihü hihifi-hihifindeih Godimbo hihifindühorü asehi. ¹² Ai siheimbo ramareandüra se aboedi hohoanimo süngurih arihündü ranimboane

asu aboedí moatükuní semíndímbo díboníyu masíhendürí ranínambo süngunambo ndahümündimboyei. Rananímbo Godíndí nendí munguambo si God hífandírandí ranífihi anímboei raní-babídí raní-moatükuní ra se ndahümündimboyei. Ranahambo se Godímbo híhífíndíhori. ¹³ God aiyu síhefímbo nímíbí nímariwanípoedí hürámündümuní tükúfi aboedambo ahandí nímorí mamí ranahandí ngíníndí hífandírand-ambe híningí-mareamuní. ¹⁴ Ahandí sünguyefí síhírí aboedambo tüküyahundühí síhefí moaruwai hohoanímbo ranahambo amboawiyei mehumuní.

Sisas asu ahandí ratüpuri hohoanímbo

¹⁵ Godíndí nímorí Kraisa-ana sapo God hoiefekoate-ayefí yahurai sísamí hamínd-ani. Aiana weangurühí hondú tükúfi haya asu munguambo moatükuní God aí nafímarandí ra aí ngasündífe nímíndíhani. ¹⁶ Ahandí sünguyo God aí mungu moatükuní nímooamo sünambe asu hífíní ra nafímarandí. Aí hoiefeimíbí asu hoiefekoateimíbí moatükuní ngíníndí munguambo nafímarandí. Raníyu mungu moatükuní ra ahandí süngu ahambohúnda nafímarandí. ¹⁷ Raníyu Sisas Kraisa aí boatei mungu moatükuní tükúfekoate-yoambe manüngu asu raní-moatükuní ranai ahandí ngíníndínambo aboedí tükúfe engoro. ¹⁸ Ranímboane asu aí ahandí nendí-yafe fi ranahambo mbíroyuhú asu fi ranahambo yanggírí níngombo nímíndíhayu. Aí boatei weangurühí tükúfeyu asu mungu moatükuní ranahambo bogorí níngombohúnda aí boatei yífíhündí botímefiyu. ¹⁹ God aí ahandí munguambo yanggírí níngombo hohoanímbo asu ngíníndí ra ahandí Nímoríndí fiambe mbímarowamboane mehu. ²⁰ Mungu moatükuní hífi ndaníhúnda asu sünambeahíndí ra Godímbo hürütimb-anei, nga ahandí nímoríndí sünguyu aí munqua moatükuní ra aí randeambui asu God-babídí wudíndeimboyei. Ranímboyo Sisasíndí horí ranai nímí keimbí karíhendeimbí fíhí kamefoenda asu God aí síhefí hürütimbú hohoanímbo ra hífínambo-mareandí.

²¹ Horombo ana God aí anguní manüngu asu se anguní manímboei. Raníyei asu se ahambo hohoanímboambe hürütúmaríhori. Sapo se moaruwai hohoanímbo ra sünguríhindühí wambo. ²² Nga asu Sisas aí nímí keimbí karíhe-ndeimbífihi yífíyuhú raní-süngunamboyu God aí díbo níngombo mamambe-mareandürí. Síheimboya, aí wambo sowana sühüsíhúmbo asu aí aboedí sürühehindeimbí nímboeimbo moaruwai hohoanímbo ra nímarikoate-mbeyondürí yahuhayamboyu ramareandí. ²³ Se aníhondúmbofe hohoanímbo ranínambo kíkíhísaífi-ríhümündíhí moaní ngíníndí anímboei ana, raní-moatükuní síheimbo tükúndífemboe. Nga moaruwai ratüpuri hohoanímbo ranai síheimbo hühündeiraní asu se aboedí hoafí hímboríyei hehí aníhondúmbo-maríhindí ra híningí-ndíhimboyei. Ro Por aboedí hoafí ranahandí ratüpuriya-ríhandeimb-anahí asu hífi ndaníhú nindou munguambo ranaheimbo raní hoafí ra hoafíya maríhandí.

Por aí Korosímbo mafaríhendürí

²⁴ Haponda ro síheimbo faríhefendürühí níné tíngírífo ra wandí finambofe semíndímbo híhífí-híhífeheandí. Roana Kraisaíndí nendí ahandí fi nouayo ranímbo fehéfembo samboanahtí. Kraisaíndí asúbúsí ahandí nendí ranaheimbo faríhefembo ra awí mbenggorí. Asúbúsí ra ro semíndímboayahí nda Sisaíndí asúbúsí raní-díbo

simoŋgoriŋdiheha samboanahi. ²⁵ God ai ahandihoari kamafoareandi-ramboyahi ro Kraisiŋdi nendi-yafe ratupuriyo-rambo siheimbo farihefe-ndurimbohunda tukumeheandi. Ranimbo-hundambo-animbo asu ro Godiŋdi hoafi engoro ra muŋgu waporimbo-ndihamboyahi. ²⁶ Muŋguambo si maho ra horombo ana hoafi ra muŋguambo nindou ranahei himboahü dibo meŋgoro. Nga hapondani ana Godiŋdi nendi ranahei himboahü weindahi hamiŋdi tukufemboane. ²⁷ God ai hoafi dibo engoro ra Suda-yafe ndifo ranaheimbo nafuimbo yahumboani. Hoafi dibo hamiŋdi meŋgoro, nga God ai weindahimareandi ra ndahurai-ane: Sisas ai se-babidi manungu-wamboanei asu se ahambo hifandarihor. Nimboe ai siheimbo semindinduri hafo ai-babidi aboedi napo ahandimayo sunambe engoro ra semindimbohunda.

²⁸ Roana Sisasiŋdi aboedi hoafi ra muŋguambo nindou mamami ranaheimbo hoafiyefi-rihundeimb-aneŋi. Rananeŋi ro nindou muŋguambo ranaheimbo wudi-paporihu yamundi-rihuruhi ahini hoafiyefi arihundi. Asu ro aboedi hamiŋdi fifirifenambo yamundihunduri arihundi sapo ai nginiŋdi hamiŋdi sungurihindeimbi tukundahindani asu ro Godimbo sowana semindinduri hombohunda. ²⁹ Ranimbo-hundamboane asu ro Adukariŋdi nginiŋdi nambo tiamboyahi ratupurayahi. Kraisi ayu rani nginiŋdi ra wandi fiambe hiniŋgi-mareandi.

2

Ai nginiŋdi anihondumbo-ndihinduhi tkai hoafi yihiri-mbiri-hind-amboane

¹ Ro siheimbo yarihi fifirimbiri-hinda samboanahi afiŋdi hamiŋdi tiri-foayah se-anei adukari ngoafi Raodisiahund-anei asu Godiŋdi nendi wandi ngusumboari hoeifekoate-mayei-anei fehefembohunda.

² Ahei hohoanimo ra nginiŋdi tukindi-fehumbo ngusüfo pefirindeih aboedi hohoanimo sahümundihumbo asu rani hohoanimo ranai ahei anihondumbofe hohoanimo ranahambo ngini-mbi-ramindindura samboanahi. Asu Godiŋdi dibo hoafi horombo megoro ranamboani ai fifirimbiri-hinda samboanahi. Nga Kraisi-ani ai ahandihoari hoafi ranahambo nimindihayu. ³ Godiŋdi muŋguambo fifirife asu hohoanimo ra Kraisi ahandi hohoanimoambe tukufemboane nginiŋdi napo arambe tükufeyo nou. ⁴ Nindou ngoru ai siheimbo sisiŋdi hoafinambo tkai hoafinda-hunduri-mboyei saheeamboanahi hoafi nda siheimbo hoafayah. ⁵ Ro se-babidimbo nimboambo-yahipoani, nga wandi hohoanimo ana se-babidimboane engoro. Ranaŋi ro se Kraisi-mbo anihondumbo-rihoruhi aboedi nginiŋdi nimboeimbo ratupurayei ranahambo fifirihhe hehea hihifi-hihifayah.

Sihiri Kraisi-babidi ni-boadefuh-animbo yangiri niŋgo hondü ra ndahumidefi-mboane

⁶ Nga asu se Sisasi Kraisi-mbo yihoeŋi Adukari-ani seihü masahorimindei ranimboane asu se ai-babidi nimboei ŋgei. ⁷ Ranimbo se ahandi nginiŋdi nambo nimboei sapo nimi ahar hifambe hanihü nginiŋdi aningoro-ane asu wori kambohoani nginiŋdiwami nginiŋdi afondoro nahurai nimboei. Ro siheimbo aboedi hoafi yamundarihunduri rani yangiri anihondumbo-ndihinduhi nginiŋdi nimboeimbo asu se Godimbo hihifiŋdihori nduhundi. ⁸ Asu se randihinduhi hibadihumbo. Nga

nindou ngorü ai siheimbo hoafi n+mi+ndi fifirifekoate hoafinambo tikai hoafindandürübui. Yahurai nindou-ana ahamundi amoaoyomondi-mayo asu moaruwai nendi hifandi-rundeimbi-yomondi-mayo hohoanimo masemüdu, nga ai moai Adükarindi hohoanimo süngureandi. Nga wani.

⁹ Munquambo yangiri n+ngombo hohoanimo Godindi-mayo ranana Kraisindi fiambe tükufemboane. ¹⁰ Krais ai munqu-moatükuni nginindeimbi ranahei mbiro-ani. Se Kraisind-anei, ranimboyu God ai siheimbo yangiri n+ngo hohoanimo masagadüra sihei fiambe tükufemboane. ¹¹ Se Krais-dibo animboadei ranimbo-hündamboyo se fi-hoeari kefetirifehe hohoanimo hondü sünguarihindi. Rani-moatükuni ranana fi-hoearindi-yopoani, nga wani. Nga rani-moatükuni ranana Kraisindi sünguyo sihefi yaboateihündi ngusüfoambe hohoanimo ra raguanambo-fembohünda ramarihindi fi-hoeari kefe tirifehe nou. Rani-moatükuni ranana Kraisindi-mayo fi-hoeari kefe tirifehe hohoanimo hond-ane. ¹² Se hundürayei ana, se Krais-babidi hifambe masamboerei nahurai-ane, asu se ai-babidi botimehindi. Se Godindi nginindi Sisamibo botimariri ranahambo anihondümbomarihinda ranimbo God ai siheimbo botimareandüri.

¹³ Horombo ana se moaruwai hohoanimo süngumarühi hei. Raniyei asu se yaboateihündi hohoanimo ra moai raguanambo-r+hindi, nga asu ranai siheimbo hifokoa-mareandüri noumehindi. Nga asu siheimbo God ai ahandi hipoambona Kraisindifih yangiri n+ngombo hohoanimo ranambo botireandüri pamareandüri. Raniyu asu ai rani-simboani sihei moaruwai hohoanimo mamarondüri ra raguanambo-mareandüri.

¹⁴ Raniyo munquambo ah+nümbi hohoanimo ranai sihefimbo papi-hoafireamuni mbura sihefi moaruwai hohoanimo ra weindahimareandi. Nine hohoanimo moaruwai ratüpuriyefi marihundi ranana papi-hoafi sürü pefe sihefewa engoro, nga asu God ai rani-moatükuni ra n+mi keimbi karithe-ndeimbifih pare tikoramündüh munqu moendimareandi.

¹⁵ Raniyu God ai moaruwai nendi, asu nginindi bogorimboyafundeimbi hifinambo-mareapurü. N+mi keimbi karihendeimbifih God ai munquambo nindou-yafe h+amboahü nafuimayu Krais ai ahamumbo ngasündimareapura asu ai nginindikoate-memo.

Sihi+i Krais-babidi yifimayefi

¹⁶ Ranimbo-hündamboane nindou ngorü ai ngiri siheimbo papi-hoafindandüri sesi sesi, hoe simindi, adükarü rotumbo si asu simbori amoaomfih rotumbo asu moanti ngoafimbo n+marimbo si ah+nümbi ranimbo. ¹⁷ Horombo ah+nümbi hohoanimo ranana n+ni-moatükuniyo süngunambo tükufemboayo ranahambo sisami nahurai-ane, nga haponda Krais-ani ai anihondü hamindi hondayu. ¹⁸ Se hibadimbo nindou mamü ai siheimbo papi-hoafindandüranü animbo se ngiri Godindi takini ndahümüdi. Ai tikarehaya ahei ndüri hifinambo-mareandi, nga asu sünambeahindi nendi ranaheimbo adükar-anei sei hehi ahei ngusüfo ranaheimbo parühi arihündi rani hohoanimo ranahambo h+hifi-h+hifiyei arihündi. Nindou ranai n+ni-moatükuni yafogoadinambo nahurai hoerühi hehi ranahambo afandi wataporimbo-arihündi ahei-hoari ndüreimb-aneüf ase. Nga ai nindou-yafe hohoanimo yangiri süngurihündi fifirihundeimb-aneüf ase. ¹⁹ Rananei asu nindou ranai Krais mbiro hondü ranahambo moai ndorühi k+kih+i+homi+ndei. Kraisindi nendi ai

ahandî fi-ane asu Krais ai mandüharî fisafî ranai türe-türe ra haya fi afîndî tükefeyo God ai ramareandambo wambo.

²⁰⁻²¹ Seana Krais-babîdî yîfiyei mburîhü asu ranî-simboanî hîfi ndanîhünda hohoanîmo moaruwai ra ndeara hîningî-marîhind-ane. Nga asu nîmboeyei haponda se nindou hîfi ndanîhündambo hahabudi arîhündî nahurai tükehinda? Asu nîmboeyei se munjuambo hîfi nîndî hohoanîmo ndahurai menjoro ranî-hoarehî anîmboei ra sapo yare hoafîyowohüya, 'Ranî-moatükunî ra refepoanî, ranî-moatükunî ra sesîpoanî, ranî moatükunî ra sündîfepoanî,' yaho arandî. ²² Se munju moatükunî ra randîhinda moendîndîmboe. Nindou aiyomo ranî hohoanîmo ra moanî ahamundî hohoanîmonambo yangîrî hohoanîmoyomo houmbo sîhefîmbo yamundîmarûmunî. ²³ Anîhond-ane, ranî hohoanîmo ranîramunî sîhefîmbo ngî nîndî hohoanîmo botîreamunanî asu sîhîrî sünambeahîndî nendambo dîdîbafî-yahundühi sîhefî hohoanîmo ranahambo hîfi nambo-reamunühi asu sîhefî fi ranahambo asûbusî semunî marandî. Ranîmboyo asu sîhefî hîmboahü ana ranî-moatükunî ra ai aboedî mbumundî hamîndî hîmbomayo. Nga asu ranî-moatükunî ranana moaruwai hohoanîmo sîhefî ngusûfoambe botîfe ranahambo ngîrî hîfi nambo-ndeandî, nga wanî.

3

God ai Krais-babîdî botîmareamunî

¹ God ai Krais-babîdî sîhefîmbo botîreamunîmboani. Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu nîndî-moatükunî hohoanîmo nîmoamo sünambe engoro ranahambo yangîrî hohoanîmondei. Nîmoamo ranîhü ana Krais ai munjuambo moatükunî ranahambo bogorîmbofi Godîndî warî hondünî nîmarûmboani. ² Munjuambo si aho ra se sünambeahîndî moatükunîmbo yangîrî-anîmbo hohoanîmo pandîhindî, nga hîfi nîndî moatükunî ranîyopoanî. ³ Seana Krais-babîdî yîfîmayei, ranîmbo-wambo asu sîhei koadürü yangîrî nîngombo hohoanîmo ranai-ana dîbo mbengorî Krais-dîbo Godîndî fikîmî, nga awi moai weindahî yangoro. ⁴ Krais-ana sîhei yangîrî nîngombo hohoanîmo ranahambo nîmîndîhani. Süngunambo ai weindahî tüküfiyu-ambe-anîmbo asu se ai-babîdî Godîndî ngî nîndî hîmboamupuimbo-randeimbî engoro ra ndahümündî hehimbo ranîhü weindahî tükündahimboeyi.

Se sîmborî hohoanîmo sahümündî-mboanei

⁵ Ranîmboane se sîhei hohoanîmoambe hîfi ndanîhündambo hohoanîmo amarondürî ra raguanambo-ndîhindî. Ro hoafehandürî moaruwai hohoanîmo nda ndahurai-ane: Nîmorehî sîsîhîmo hohoanîmo, nîndowenîhî bîrabîrî hohoanîmo, ngusûfo botîreandeimbî moaruwai hohoanîmo asu nindou ngoründî napo hohoanîfe hohoanîmo. Hohoanîfe hohoanîmo ranana tîkai godîmbo süngufe hohoanîmoane. ⁶ Nindou düdi ai Godîndî hoafî hîmborîkoate ranî-moatükunî hohoanîmo sünguarandî ana, asu God ai nindou ranahambo ngî nîndîndürühî moaruwaimbo-ndîrûmbui. ⁷ Horombo se-amboanî nindou ranî-babîdî nîmboeyimbo munjuambo moaruwai hohoanîmo ra süngumarîhünd-ane. ⁸ Nga haponda se hohoanîmo nda munjuambo hîningîndîhindî: Ngî nîndî hohoanîmo, watîkoafî hohoanîmo, nindou ngorûmbo moaruwaimbofe hohoanîmo, amonjonî hoafî, munjuambo moaruwai hoafî ranana

se munḡu h+nḡiḡndiḡhindi. ⁹ Se mamami sḡbori tḡkai hoafuri-ndeimboyei sapo ndeara yaboateihundi moaruwai hohoanimo ra sḡhei ḡḡsufufoambe-ahindi h+nḡiḡri+himboane. ¹⁰ Nga asu hapondan-ana se sḡbori nindou tüküyahimboane. God aiyu ahandiḡhoari nindou sḡbori ra nafimarandi. Raniyu asu ai sḡheimbo hohoanimo sḡbori sḡborireanduri h+nḡiḡreanduri arandi se God munḡuambo moatükuni nafira-randeimbi ranahambo dḡboadofe fifirifimböhünda. ¹¹ Ranimboane asu Godindi sḡbori hohoanimo süḡḡu sḡhiri ahandi himboahü mamaneḡi. Suda asu Suda-yafe ndifo rani-poanimboyopoani, nindou fi-hoari kefe tirihefeimbi asu nindou fi-hoari kefe tirihefe-koateimbi rani-poanimboyopoani. Ndifo asu nḡmambeahindi buriyeimbi nindou, kapi semindiḡkoate ratüpuriyomo-randeimbi nindou asu nindou moani aboedi nḡḡomondeimbi ra rani-poanimboyopoani. Nga Kraisi ai yangiri adükari moatükun-ani asu munḡuambo siheḡi fiambe amarumuni.

¹² God ai sḡheimbo wand-aneḡi yahu h+nḡiḡma-reanduri-amboani, asu se ahandi nindoumboyahi manḡmboei-amboaneḡi asu ai sḡheimbo munḡuambo si ḡḡsufufo pareanduri arandi. Ranimboane asu se hohoanimo ndahurai ndahümüdi: Hiḡpoambofe hohoanimo, nindou didiḡboadiḡfe hohoanimo, afurife hohoanimo, wari hoafeandühiḡfe hohoanimo, sḡbori hoafikoate hohoanimo. Rani+hohoanimo ra se süḡḡundiḡhi ndühüdi.

¹³ Nindou ḡḡorü ai sḡheimbo moaruwaimbo-areanduri ana, asu se amboawi mbisei. Nindou ḡḡorü ai ḡḡorümbu moaruwaimboariri ana, nindou rani ḡḡiri ahambo sḡbori hoafindu. Sisais Kraisi ai sḡhei hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi mehu nahurai-animbo asu se-amboani rani-süḡḡumbo nindou ranahaimbo amboawi mbisei. ¹⁴ Amuri hohoanimo munḡu ra ranahambo kapeihḡ ḡḡsufufo pefirindei. Ranane ḡḡsufufo pefe hohoanimo ra munḡuambo mamambere h+nḡiḡreanda ḡḡinḡndi anḡḡḡo.

¹⁵ Sisais Kraisiḡndi-mayo ḡḡsufufoambe afurifimbi hohoanimo masemuni rani sḡhei ḡḡsufufo ranahambo ndore hiḡfandimḡranduri-amboane. Se fi mamḡ nahurai-aneḡi asu God ai sḡheimbo afurife küfimbḡ hohoanimondei yahuhaya mborai mehünduri. Asu se Godimbo hiḡhifindiḡhori ndühüdi.

¹⁶ Kraisiḡndi hoafi ra sḡhei hohoanimoambe ḡḡinḡndi mbimarḡnduri-amboane. Se sḡheihoari ndondḡhi fifirḡndiḡhindühi sḡbori yamundiḡirḡndei. Se Herü Bukambeahḡndi herü, Sisaisimbo kakisaombo herü asu Yifiaḡi Aboediḡndi-mayo herü ra herüdeihḡi sḡhei hohoanimoambe Godimbo hiḡhifindiḡhori. ¹⁷ Ranimbo asu se munḡu moatükuni hoafi hoafayei-ane asu nḡne ratüpurḡi ratüpurayei-ane ra Sisais Adükari yifirayu süḡḡu ratüpurḡndei. Kraisi ai sḡheimbo mafariḡhenduri raniḡmbo-hündambo se Ape Godimbo hiḡhifindiḡhori.

Nḡmoreḡi nindoweniḡi asu ahei nḡmori ranahaimbo hoafi

¹⁸ Nḡmoreḡi se, sḡhei nindoweniḡi ranahamundi hoareḡi nḡmboei. Rani hohoanimo ranane Godindi himboahü aboedi hamḡndayo. ¹⁹ Nindoweniḡi se-amboani, nḡmoreḡi sḡhamundi ranahaimbo ḡḡsufufo pandunduriḡhi sisḡkoate ndowandümonduri nḡḡomo. ²⁰ Nḡmori se-amboani munḡuambo moatükuni sḡhei boagiri ai hoafayei ahei hoareḡi nḡboadei. God ai rani hohoanimo ranahamboani hiḡhifi-hiḡhifayu. ²¹ Asu afḡndi se-amboani sḡhamundi nḡmori ranahaimbo randüwuranḡi asu ai ḡḡinḡndiḡḡinḡndiḡndeiḡi diḡgori-diḡḡorḡndahimboyei.

Ratüpurḡyeyi-rihundeimbi asu hiḡfandu-rundeimbi-yafe hoafi

22 Ratüpuríyeyi-ríhundeimbí se síhei hífandündürí-rundeimbí ahamundí hoafí raní-yangírí süngundíhindí. Se ahamundí hímbóahü yangírí ai hoeirundühi aboed-anei mbísimonda mbísei hehi ratüpurí aboedí ratüpurí-ndeimboyei. Nga se Adükarímbo yíhímbondeih-anímbo asu síhei hohóanímbo ra ratüpurí aboedí ranahambo yangírí hohóanímbo pandíhindí. 23 Se níne ratüpurí ratupurayeí ra ndondíhi ratüpuríndeí. Sapo se muŋgu ratüpurí ratüpurayeí ra Adükarímbohúnda ratüpurayeí, nga nindou-yeyipóani. 24 Se fífíríhímboanei, süngunambo ana Adükarí ai síheimbo takíní dagadürímbuí. Ai níni-moatükuníyo síheimbo segudürímboayu ra napíre síhaiamboani. Se Kraisíndí ratüpuríyo-rambohúnda nímbóei. Aiana síhei Adükar-ani. 25 Nindou ai moaruwai hohóanímóayeí ana, asu God ai aheimbo símborí moaruwaimbo-ndearümbuí. Nga God ai nímorehí nindowenihí-yafe hohóanímbo ra mamí símogodúhi yíbobore randúhani.

4

1 Ratüpurí hífandündeimbí bogorí se-amboani síhamundí ratüpuríyeyi-ríhundeimbí nindou ranahaimbo aboedí ndondündürí híbadündürí. Se fífírumbóanemo, Bogorí síhamundí ranai-amboani súnambe mbamarú.

2 Godímbo dídíbafífendombo hohóanímbo ra se ndondíhi kíkhíndíhümündí. Se dídíbafífembo ra ndondíhi hohóanímóndeyí Godímbo híhífíndíhorí. 3 Se yíhoefímbo kameihí Godímbo dídíbafí-ndahíndowaní asu ai yíhoefímbo nafí nafuinduaní ro Kraisíndí hoafí weindahí bokaríndí-hehumboane. Hoafí ranahandamboyó wambo karabusambe híniŋgíma-ríhíndírí. 4 Se dídíbafí-ndahíndan-anímbo asu ro Sísasíndí-mayo hoafí ra ndondíhe türíboadíhe hoafíndahani weindahí tükümbífeyó-wamboane God ai ranahambo hohóanímóayu süngu. 5 Se nindou Godímbo süngufekoate-yeimbí babídí nímbóeimbo ndondíhi hohóanímóndeyí aboedí hohóanímbo süngundíhindí ahei hímbóahü. Se muŋguambo sí híbadíhündühi Kraisíndí hohóanímbo nafuindahündürí. 6 Muŋguambo sí se aboedí hoafí yangírí hoafíndeí. Yahurái hoafí ranímboaneí nindou ai hímborímbo yífrayeí. Ranímbo se nindou-yafe dúdufe hoafí ra símborí hoafímbo wudíndíhi fífíríndíhi hoafíndeimboyeí.

Por ai Tikikus Onesimusímbo Korosinambo koamaríhepírí

7 Tikikus ai síheimbo muŋgua ratüpurí ro ratüpurímayahí ranahambo hoafíndündürímbuí. Nindou ndanana aboedí aníhondúmbo Adükaríndí ratüpurí ratüpuríyu-randeimb-ani asu ro-díbo síhefí ratüpuríyefí-ríhundeimbí wandaf-ani. 8 Ranímboanahí ro ahambo síheimbo sowana koararíhehiní, ai síní ro níne ratüpurí ratüpurayeí ranímbo hoafíyóndürímbohúnda. Ranínambo síhei ŋgusúfo ŋgíníndamíndí-ndürímboe. 9 Onesimus amboani ai-díbo koararíhehiní. Ai sehünd-ani asu síhefí aboedí hamíndí wandaf-ani. Ai-anímbo síheimbo níne-moatükuní ndaníhü tükúfe arandí ranahambo wataporímbo-ndínarümboayafaní.

Por ai Korosímbo karíhasíhandürí ehündürí

10 Aristarkus ro-díbo karabusambe anüngu ai-amboani síheimbo híhífarandürí. Mak, Barnabasíndí asandí, ranai-amboani síheimbo híhífarandürí. Ai síheimbo sowana dúduwaní ana, ahambo se ndahorímíndeí sapo ro síheimbo hoafímayahandürí ranímbohúnda. 11 Sísas Sastus sahúndo-ríhundeimbí ai-amboani síheimbo híhífarandürí.

Ai yangiri Sudahünd-anemo ro-babidi God nginindi hifandarandi ranahambo ratupuri mayefi. Aiyomo wambo aboedi hamindi mafarhoundiri. ¹² Epafra sehüdi ai Sisas Kraisindi ratupuriyurandeimb-ani sheimbo hihifarandüri. Muḡuambo si aho ra aiani sheimbo nginindi nungumbo sheimbohünda Godimbo didibafifi arandi. Ai sheimboya, nindou hondü nimboeimbo shei hohoanimo ranai God hohoanimoayu ra fifirihindühi nginindi mbini boadeia yahuhayamboani Godimbo didibafifi arandi. ¹³ Ro yarihe sheimbo hoafayahandüri, Raodisia-hündi, Hiroporis-hündi ai sheimbo farifehe-ndürimbohünda afindi ratupuri tirifoyei arihündi. ¹⁴ Ruk yihoe fi dokta asu Dimas ai-amboani sheimbo hihifarinandüri. ¹⁵ Wandi hihifi hoafi nda se wandafi mam Raodisia adükari ngoafihü amarei aheimbo hoafindahündüri. Nimfa asu Kraisindi nendi ahandi worambe fandihiri-hündeimbi ranaheimbo yihoe fi-mayo hihifi hoafi nda hoafindahündüri.

¹⁶ Pas nda se hoeindihü mbundihumbo-animbo asu nindou Raodisia ngoafihü amarei aheimbo sowana koandihinda ai-amboani hoeimbiri-hind-amboane. Asu se-amboani wandi-mayo pas Raodisia-hündambo koamarheheandi ra hoeindihindi.

¹⁷ Nga asu se Arkipusimbo randihü hoafindahündowohü animboya, 'Sapo ratupuri Adükari-mayo masowandifi ranahambo se hibadambo animbo ndondo ratupurindafi,' mbisahündo.

¹⁸ Ro Por-anahi wandi warinambo sheimbo hihifi hoafi nda sürü paparihandi. Se wambo hohoanimo-ndahündüri, nga ro karabusambe-anahi animboahi. Nga Godindi moani hipoambofe hohoanimo ra sheimbo sowahi mbeyangoro-wamboane, nga karihasihandüri.

1 Tesaronaika Pas mamî Por ai Tesaronaika-hündambo sürü papîmarandî

¹ Ro Por, Sairas, Timoti-aneî, Kraisiñdî nendî Tesaronaikahü amarei sîheimbo pas nda sürü paparîhundî. Se Ape God asu Adükari Sisas Kraisyafand-aneî. God ai sîheimbo hîpoambo-reandürühi, afurîfe hohoanîmo mbîsagadür-amboane.

² Munquambo si sîheimbohündambo Godîmbo didîbafi-yahundürühi hîhîfi-rîhurühanefî. ³ Se anîhondümborîhindühi aboedî ratûpurî ratûpurîyeihî, ngusüfo parîhindühi tîñrîfoyeihî, asu Adükari Sisas Kraisi kosomboayu ranîmbo hîmboyeihî ngîñîndî nîmboei arîhundî. Ranîmbo ro hohoanîmoyefühi, nîmbî-nîmbîsi sîheimbohündambo sîhefi Ape Godîmbo hîhîfirîhurühi didîbafiyefî arîhundî. ⁴⁻⁵ Wandafî mamî, yîhoefî hoafî aboedî nda hoafî yangîrîyopoanî sîheimbo tükefeyo, nga ngîñîndînambo tüküme fefeyo-ane. Yîfi afî Aboedî ai mafarîhemuna aboedî hoafî ra hoafîmayefî, asu ranîamboane se ngîñîndî anîhondümborîmarîhindî. God ai sîheimbo ngusüfo pareandürühi, ahandîhoarî sîheimbo kamafoareandürî, ra ro yarîhu fîfirîhu mburîhu hîhîfarîhurî. Sîhei mbüsumo nîmboefombo sîheimbo fehefe-ndürîmbohünda hohoanîmomayefî, ra se fîfirîhindî. ⁶ Se Godîndî hoafî masahümündia hohoanîmo afîndî tüküme fefeyondürîsî, nga Yîfi afî Aboedî ai mafarîhendürâ hîhîfi-hîhîfîmayei. Se yîhoefî hohoanîmo asu Adükariñdî hohoanîmo ra dîboadorîhi süngurîhi marîhundî. ⁷ Ranîyo asu se Masedonia hîfîhindî, Akaia hîfîhindî anîhondümborîhindeimbî ranahaimbo aboedî hohoanîmo nafuimehündürâ asu ai ranî-süngumarîhindî. ⁸ Sehündî Adükariñdî hoafî ra fufuñayomo rahurai maho. Masedonia Akaia hîfî yangîrîyopoanî, nga munqu hîfî se Godîmbo anîhondümborîmarîhorî hoafî ra maho. Ranane asu ro asükaindefî ranîmbo ngîrî aheimbo hoafîndefî. ⁹ Nga aheihoarî ranahambo fîfirîhindühi hoafîyei arîhundî nahurai: Ro sîheimbo sowana tüküme hunda Godîndî hoafî sahümündî hehi, tîkai god hîñîngîrîhi hehi, anîhondü God ai yangîrî nüngumbî ranahambo süngumarîhindî ranîmbo wataporîyei arîhundî. ¹⁰ Asu God ranani ai ahandî nîmorî Sisas yîfîhindî botîmarîrî sünambeahîndî kosomboayu ranîmbo se hîfandarîhorî. Sisas ai Godîndî hürütümbî yîbobofe si ra tükündîfemboe sîhefîmbo ranambeahîndî aboedambo-reamunî arandî.

2

Por ai Tesaronaikahü ratûpurîmayu ranahambo hoafîmayu

¹ Wandafî mamî, horombo ro sîheimbo sowanambo masîneî rasîmboanî yîhoefî ratûpurî moai moanî tüküfeyo, nga ra se fîfirîhindî. ² Horombo Firipai ngoafîthü yîhoefîmbo moaruwaimbo-rîhimunühi asu yîhoefîmbo amoanîngümbî hoafî hoafîmayei, ra se fîfirîhindî. Asu bîdîfirî ai yîhoefîmbo gümarîhimunîsî, nga ro Godîmbo anîhondümborîhurühi, yîhîmbokoate aboedî hoafî sîheimbo bokamarî-hehundürî. ³ Sîheimbo moai mamîkarambo hoafî hoafîyahundürî, asu moai moaruwai hohoanîmoyefühi wosîhoaforî hoafîyahundürî, nga wanî. ⁴ Nga God ai

yihoeŋimbo yare hoeireamuna mayoa aboed-anemo yahuhaya, ranimbo yihoeŋimbo anihondumbo-reamunühi aboedi hoafi hoafimbo ratüpuri ra masemuni. Asu nindou yihoeŋimbo siao-mbeyahümunambo sefi hohumbo-yefipoani aboedi hoafi hoafayefi, nga God ai siaombüfyuwa sefi hohumboanefi hoafiyefi arihundi. God-ani ahandihoari yihoeŋi ngusüfo yare hore arandi. ⁵ Asu yihoeŋi hoafi ra ngorü-süngufe hoafiyi, ngorü-süngufe hoafiyi-ramboyefipoani, se ra fifirihindi. Asu ro yihoeŋi hohoani hohoanimo ra gabudihundühi moai hoafiyefi, nga God ai ranimbo fifireandi. ⁶ Nindou bidifiri asu se, yihoeŋimbo aboedi mbumund-anemo mbiseiya sefi hohumbo-yefipoani, nga wani.

Ro Kraisindi hoafi sahumindefi hefirihundeimb-aneŋi, nga se yihoeŋimbo afarihelimuni ra aboed-anesi. ⁷ Nga se-babidi mamarefi ra wari hoafendühi diboado-marihundüri, hondi ai nimorimbo diboado-arihindüri nou. ⁸ Ro siheimbo afindimbo ngusüfo parihundürühi aboedi hoafi hoafiyondürimbo hihifi-hihifimayefi. Rani-yanğiriyo poani, nga fehefe-ndürimbohündambo amboani hohoanimomayefi. Sapo se ngunindi hondü-mayeimbo. ⁹ Wandafi mamı, ro afindi tıñirifomayefi ra se fifirihindi. Siheimbo aboedi hoafi bokari-hehundürühi se yihoeŋimbo sesımbuimbi saimbo ra tıñirifon-dahimboyefi sefi hohu ranimboyefi asu nımbı-nımbısi afindi tıñirifomayefi yihoeŋihoari fehefembohünda.

¹⁰ Horombo anihondumbo-rihindeimbi babidi nimboefambe, ro moai moaruwai hohoanimo süngurihundi, nga mbumundi hohoanimo süngurihu marihundi rananeŋi hütikoate-ayefi. Ranimbo se Godimbo fifirihori. ¹¹ Afindi ai ahandi nimori didiboadoariri nou-ane, ro siheimbo mamamı rarihundüri marihundi, ra se fifirihindi. ¹² Ro sihei ngusüfoambe kıkımıfoari-hundürühi, ngusüfoambe botirihundürühi hütihoeŋimehundüri. Nga se Godindi hoafi süngundhindani, God ai siheimbo aboed-aneı mbüsündüra sefi hohumboanefi hoafi ra hoafimehundüri. Nga God-ani siheimbo ahandi sımbamındı hamındı ngınındı hıfandırand-ame kefoefembohündambo kamafoareandüri.

Ai Godimbo anihondumbo-rihindühi taborıhehi nıboadeı arıhündı

¹³ Ro horombo Godındı hoafi hoafımayefa se nındou-yafe hoafi yanğiriyo, nga Godındı-mayo hoaf-ane sei hehi masahümundi ranimbo ro munğambo si Godimbo hihifirihuri arihundi. Nga anihond-ane, hoafi ra Godındı hoaf-ane. Se anihondumbo-rihindeimbi hoafi ra sihei ngusüfoambe amarondüri ranai ngınındı ratüpuriyo arandi. ¹⁴ Wandafi mamı, Godındı nendi Sudia hıfıhü amarei se ahei hohoanimo süngurıhi arıhündı. Nga sihei ngoafıhündı siheimbo moaruwaimbo-marıhindüri, Sudahündı ai aheimbo moaruwaimbo-marıhindüri nou. ¹⁵ Sudahündı ai Godındı hoafi hoafıyomo-rundeimbi asu Adıkarı Sısas ahamumbo hıfokoa-marıhipuri, asu yihoeŋimbo hemafoarihimuni. Raniyu God ai aheimbo ngınındı-marandüra asu ai nındou munğambo hürütarıhündüri. ¹⁶ God ai Suda-yafe ndıfombo aboedambo-fendürimbo moei aseı ranımbıane asu ai yihoeŋimbo Godındı hoafi bokari-hefendürimbo gümarıhimuni. Ranınambo ahei moaruwai hohoanimo afındı tükümeŋeyowa haponda Godındı hürütü ranaheimbo tüküfendürimboane.

Por ai Tesaronaikahündı ndüfosimbo asükaı hıhııfe hombo mehu

¹⁷ Wandafi mamı, Suda ai gümarıhimuna asu moai akıdou gabusümo se-babıdı nımarefi, nga siheimbo afındı hohoanımoayefi. Yihoeŋi ngusüfo

ana se-bab'id'imboane, nga roana fi safi yang'ir-ane fi. Raniyo asu siheimbo hohoan'imoyefuhi n'ini-naf'indahu ngefi hoeind'hunduri sefi hohu huti-hutiayefi. ¹⁸ Siheimbo sowanambo ndufosimbo h'hirife hombo masefi, nga Por ro yimbumbo-mbaiyah'yo, ng'im'mbo-mbaiyah'yo siheimbo sowana sin'imbo masahi, nga Satan ai y'hoefimbo gumareamuni. ¹⁹ Adukari Sisas ai kuduani, rasimboani n'ini-moatukunimbo an'hondumbo-nd'hunduh'i h'bad'iamand'hunda? Se ro-bab'id'i n'imarefambe ra. Dabohundambo h'hi fi-h'hi f'imandefa? Siheimbohundambo. Y'hoefi ratupuri ra aboed-ane nafuimbohunda ro aboedi n'ini-moatukuni mandahum'ndefa? Siheimbo. ²⁰ Nga siheimbohundambo h'hi fi-h'hi fayefi asu ndurimb-ane fi.

3

Por ai Timotimbo koamar'heira hu ahei ngusüfo kik'im-mafoareanduri

¹⁻² Asu siheimbo af'indi hohoan'imoyefuhi sihei hoafi f'if'ifembo-hündambo ng'iri geduhi ham'indi h'bad'hundi, nga ro yimbu Atens ngoaf'hü n'imari'mbo sehühi, Timoti siheimbo sowana koar'hefiyuan'i hombo masehi. Timoti ai sihefi wandaf-ani, asu ai Krais'indi hoafi aboedi hoafi'yu randuhi, God'indi ratupuri'yu-randeimb-ani. Siheimbo kik'im'foefendürühi, asu ng'inem'indi-ndurimbo koamar'hehora masunu. ³ T'ij'ir'ifo siheimbo tükünd'ifewani se ng'iri kik'ir'if'indei, nga se sihehoari f'if'ir'hindi God ai sihefi'mbo t'ij'ir'ifo ra yif'ir'mayu süngumbo. ⁴ Yin'i, horombo ro se-bab'id'i n'imboefambe yar'ihu hoafi'yahu-ndurahi'ya, 'Sihefi'mbo t'ij'ir'ifo tükünd'ifemboe,' masefi ra tüküme'feyo. ⁵ Rani süngumbo'yo asu ro moai geduhi h'fand'handi, nga asu Timoti koamar'hehina masunu ra ro sihei an'hondü'mbofe f'if'ir'ife-ndurimbohündambo. Sisih'imore hoeire-randeimbi ai siheimbo sisih'imonde hoeindeandurani asu y'hoefi ratupuri sihei mbusümo ra wan'ind'imboe sefi hohu moei-asefi.

Timoti ai Krais'indi nendi Tesaronaika ngoaf'hü aboed-anei mehua Por ai h'hi fi-h'hi f'ir'mayu

⁶ Nga haponda Timoti ai h'hir'ifi sünümboni siheimbo sowah'id'id'i raniyo ai se an'hondü'mbor'ih'i asu ngusüfo par'ih'i ar'ihünd'i ranahambo hoafi semündü masunu. Ai yare hoafi'yuhü yahuya, mun'guambo si se y'hoefimbo hohoan'imoye'ih'i y'hoefimbo hoeifembo af'indi hohoan'imomaye' ro siheimbo ramehünd'i nou. ⁷ Wandafi mam'i, moaruwai moatukuni asu t'ij'ir'ifo y'hoefimbo tüküme'feyo, nga se aboedi an'hondü'mbo-mar'ihindi ra ro h'imbor'yeifuh'i rani hoafi y'hoefimbo kik'im'ima-foareamuni. ⁸ Nga se Adukari-bab'id'i ng'in'indi man'iboadei ranimboane asu ro aboedi safi amarefi. ⁹ Sihefi God'indi h'imboahü siheimbohündambo af'indi h'hi fi-h'hi far'ihunduri ranimboane fi asu h'hi fi-h'hi fi ranahambo ro God'imbo af'ind'imbo h'hi fi-mar'huri. ¹⁰ N'imbi-n'imbi si siheimbo hoeifembohündambo God'imbo did'ibafi'yahu ar'ihünd'i. Asu sihei an'hondü'mbofe ra mbonimbo-nd'hümündian'i, ro ranimbohünda fand'hehu-ndurimbo'yefi.

Por ai aheimbo sowana hombo ahafan'imbo fehefep'ir-mbohünda God'imbo did'ibafimefiyu

¹¹ Sihefi Ape asu God ahand'hoari sihefi Adukari Sisas ai siheimbo sowana naf'i ndond'neamunan'i d'igimboane. ¹² Asu Adukari ai siheimbo fand'hendurani sihei ngusüfo pefe hohoan'imbo adukari

mbihowamboane. Raniamboane asu se apodoho-apodoho asu muŋguambo nindou aheimbo afindi ŋgusüfo pandihindüri ndühündi, ro siheimbo ŋgusüfo pararhundüri nou. ¹³ Rananambo ai sihei ŋgusüfoambe kiki-mi-mbifoareandür-amboane asu süngunambo-animbo sihefi Adükari Sisas ahandi nendi-babidi kuduan, rasimboani se sihefi Ape Godindi himboahü sürühehindeimbi hütikoate niboadeimboyei.

4

Hohoanimo God ai yifrayu ra süngundhi ndühündi

¹ Wandafi mam, hohoanimo God ai yifrayu ra siheimbo yamundi-marihundüri asu se ra süngurihi arihündi. Adükari Sisasindi süngu siheimbo ŋginemindürimbo se hohoanimo aboedi safi rani-süngundhi ngei asefi. ² Sisasindi dibafi hoafi ro horombo siheimbo hoafimayefi ra se fifrarihindi.

³ God ai yare hohoanimoyuhü, se diboadondihehi niboadeimbo, nimorehi sishimo, animindihandüri birabiri, rani hohoanimo hinŋgundhi hehi niboadei, mehu. ⁴ Se mamam nindou muŋguambo ai nimorehü-ndafundü, nimorehimbo aboedi hohoanimo-ndimondürühi diboadondüwuri. ⁵ Nindou Godimbo fifirifekoate-yeimbi, Suda-yafe ndifo ai nimorehimbo ŋgusüfoambe hohoanirundürühi nimorehi sishimoyomo marundi. Nga se ahamundi hohoanimo rasüngundu hohoanimondimboemo. ⁶ Se wandafi mamimbo moaruwaimbo-ndüpurühi ahamundi nimorehi sishimo-ndümoemo. Nga nindou ai rawareandi ana, God ai ahambo simbori tinjifo dagadombui. Nga horombo siheimbo ranahambo ro ahini hoafimehundüri. ⁷ Nga God ai moaruwai hohoanimo süngufembo yahumboyoipoani sihefimbo hoafimemuni, nga sürühoeimbi hohoanimo süngufembo yahumboyo hoafimemuni. ⁸ Raniamboane asu nindou ai hoafi ranahambo diboadanambo-ndihindani, nindoumboyoipoani, nga God Yifafi Aboedi sai-randeimbi-anihori diboadanambo-arihori.

⁹ Wandafi mamimbo ŋgusüfo pefe hohoanimo ranana ro ŋgiri siheimbo pas ndanambe sürü papindhündi. Sapo God ai siheimbo hohoanimo ra yamundi-mareandüri. ¹⁰ Yini, Masedonia hifi muŋguambo, apodoho mam ranihü muŋguambo se ŋgusüfo pandihindüri. Nga wandafi, se yandhi süngundhi ngei sefi hohumboanefi ro siheimbo hütihütiaeyefi. ¹¹ Se yandhi diboadondihi hohoanimondeihi, afufuri-boadihi hohoanimondeihi, siheihorimbo yangiri diboadondihi hibadhündi. Moani nimateimboyei, nga yimbokoari warinambo ratüpurindei, horombo siheimbo yarihu hoafimehundüri nou. ¹² Rananambo se ŋgiri ŋgoründifihi kündarei. Raniamboane asu Godindi hoafi süngufekoate-yeimbi ranai yandhi hondihindürani, siheimbo ahinindeimboyei.

Sisasimbo anihondumbo-rihindeimbi yifihündi botife aheimbo hoaf-ane nda

¹³ Wandafi mam, Godindi hoafi süngurihindeimbi yifisafimayei raniambo fifirimbirihindi sefi hohumboanefi. Se ranaheimbo afindi hohoanimo-ndeimboyei nindou ai anihondumbofe-koate ramehindü nou. ¹⁴ Nga Sisas yifiyu mbura, asukai botimefiyu ra anihondumbo-arihündi. Raniamboane asu ndan-amboani anihondumbo-arihündi. Sisasimbo

an+hondümbö-r+hindeimbi yifimayei ra God ai aheimbo ndemündündüri haya, Sisas-babidimbo kodeimboyei.

¹⁵ Nga Adükarindi-mayo hoafi siheimbo hoafayefindüri ra ndahurai-ane: Adükarai ai asukai kuduani, yangiri aniboadefti shiri Sisasimbo an+hondümbö-r+hindeimbi yifimayei ranaheimbo ngiri ngasündihundüri hohu gagifi, nga wani. ¹⁶ Nga rani-sihi Adükarai ai ahandihoari sünü hinnginde haya kudümbui. Rasimboan-animbo ai puküna hoafindüani, sünambeahindi nendi bogori ai mnggindüani, asu Godindi fufunji ai hoafindimboe. Nga Sisasimbo an+hondümbö-r+hindeimbi horombo yifimayei ranai boatei botindahimboyei. ¹⁷ Nga sünguni shiri yangiri aniboadefti ai-babidi Godindi nginindinambo sünambe mamabendeamuni hayambo-animbo, Adükarai babidi mamühindahu, asu koadürümbo-koadürümbo ai-babidimbo nimandeimboyefi. ¹⁸ Nga hoafi raninambo ngusüfoambe kiki-mi-foefirindei.

5

Adükarai ai kudümbui ranimbo-hündambo shiri diboatondihuhu nimandefomboane

¹ Wandafit mamit, nini-sihiyo nini-simboaniyo rani-moatükuni tükündifemboe ranahambo ro ngiri siheimbo hoafi sürü papindihundi. ² Shiri ngiri rani-simboani ffindihundi. Nga Adükarai ai kusü simboani ra moani nimai tükündifemboe, nimboambo hümbuhüni nendi tükayafundi nou, se sheihoari ranahambo aboedi ffirihindi. ³ Nindou ai hoafindeihiya, 'Aboedi hoafühane,' asu 'Hapoana aboedi amarefi,' rambiseiani, rani-simboan-animbo moaruwai moatükuni aheimbo moaruwaimbo-ndearümboe, nimorehi ai nimir wakemindimbo nimai tangüfuri arandi nou. Nga ai ngiri ranahambo taborindi-hehindühi bündahindi.

⁴ Nga wandafit mamit, seana nimbokoani moai nimorei, nga ranimboanimbo Sisas kusü simboani se ngiri hepündahindi hümbuhüni nendi tüküfewani nindou ai hepühendi nou. ⁵ Nga se ra munju nimbokoani hahabudei-rihündeimbi-yeipoani, nga sirihü hahabudei-rihündeimb-anei. ⁶ Ranimboane shiri ngiri apoefi bodimondi ai rawehindi nou, nga shiri ana hibadihundühi munju ranahambo diboatondihu hohoanimo-ndefomboane. ⁷ Nga yapombohimbombü ai nimboambo apoehanei asu simindei-rihündeimbi ai nimboambo simindei hehi afindi-afindiyei rihündühanei. ⁸ Shiri sirihüdi nindou-anefti, ranimboane asu sirihü hahabodefühi diboatondihu hibahindi-humboane. Shiri anihondümbö ngusüfo pefe hohoanimo ra güdhumboane niminehoari agüdündi nou. God ai shefimbo aboedambofe-munimboayu rasimboan-animbo ranimbo himbondefomboane, rananimbo randihundan, shefimbo ngosanjonindimboe kapa at nginindi ami yifirimböhünda kikafoarundi nou. ⁹ God ai shefimbo nginindiyimuni moai kafaoreamuni, nga wani. Nga shefimbo ana shefti Adükarai Sisas Kraisi aboedambofe-munimböhündambo kamafoareamun-ane. ¹⁰ Sisas ai shefimbo fehefe-munimböhündambo yifimayu. Rananimbo asu shiri yangiri niboadefühiyo asu yifindefühiyo ai-babidi nimboemboyefi.

¹¹ Ran+amboane asu se siheihoi+ simbori+ kiki+m+foe-fir+indeih+i, aboedi+ hoafi+nambo fehefir+nde, ra se rawar+hindi+ nou.

Bidifiran+ambo Hoafi

¹² Wandafi+ mam+i, ro hoafi+ nda hoafehundüri+, nindou ai se-bab+di+ God+nd+i ratüpur+i ratüpur+i+yomo-rundeimbi+ ranahamumbo di+boadondi+hipuri+. Ai siheimbo hi+fand+mb+ohündambo Adükari+ ai kamafoareapura, siheimbo aboedi+ hohoani+mo süngufembo hoafi+yomondüri+ arundi+. ¹³ Ahamundi+ ratüpur+i+ambo hohoan+i+mondeih+i, se ah+i+n+i+ndeih+i hohoan+i+mondahüpur+i. Se wandafi+ mam+i-bab+di+ simbori+ simbori+ wud+i+nde.

¹⁴ Wandafi+ mam+i, ro siheimbo hoafehundüri+ nda, nindou ai yiboaruko-yiboarukondeiani+, aheimbo ah+i+n+i hoafi+ndahündüri+. Nindou ah+i+n+i+yei-r+i+hündeimbi+ kiki+m+boadi+hündüri+. Nindou ai God+nd+i hoafi+ ak+i+dou yang+i+r+i süngund+hindani+ ranaheimbo fand+i+hehindüri+ asu nindou muñguambo war+i hoafendü+hindi+hündüri+. ¹⁵ Se hi+bad+i+hünd+i nindou bi+di+fi+r+i ai siheimbo moaruwaimbo-nd+i+hündüri+, asu aheimbo simbori+ moaruwaimbo-nd+i+hündüri+mboyei. Nga wani+. Muñguambo si siheihoi+ simbori+ fehefir+indeih+i, asu nindou muñguambo fand+i+hehindüri+.

¹⁶ Muñguambo si hi+h+i+fi+h+i+h+i+findeidei ndühünd+i. ¹⁷ Muñguambo si God+i+mb+o di+di+bafi+ndeidei ndühünd+i. ¹⁸ Ni+n+i-moatükuni+ tükümand+i+fe ranahambo se God+i+mb+o hi+h+i+findeih+ori+. Sapo se Sisas Kraisi+nd+anei asu God muñgu ra refemboane mehu.

¹⁹ Se Yifiafi+ Aboedi+ hai nou di+k+i+r+i+nd+i+himboyei. ²⁰ Nindou God+nd+i+mayo hoafi+ hoafi+ndeiani+, se hoafi+ ranahambo moanane mb+i+semboyei. ²¹ Nga muñgu-moatükuni+ ra rand+i+hi hoeind+i+hinda aboedi+ndoan+i ana, ranahambo kiki+hi+safi+nd+i+hümünd+i. ²² Nga moaruwaindoan+i ana, ranahambo bündahindi+.

²³ God ai afur+i+fe hohoan+i+mo ra ni+m+i+nd+i+hani. Ai ahand+i+hoari+ siheimbo muñgunambo di+di+boado-mb+i+reandüri+-amboane asu se sürühehindeimbi+ ni+mboeimboyei. Nga sihe+i+ngusüfo, yifiafi+, fi ra hi+fand+i+mb+i+rand+amboane ranan+i+mb+o asu sihefi+ Adükari+ Sisas Kraisi+ kuduani+, se hütipoani+, nga aboedi+ mbümünd+i ham+i+nd+i ni+mboeimboyei asefi+. ²⁴ Nga God ai randeambui+ ni+mboe sapo ai an+i+hondumbo mamani+ siheimbo wand+anei mehündüri+.

²⁵ Wandafi+ mam+i, se yi+hoef+i+mb+o-hündambo God+i+mb+o di+di+bafi+ndeidei. ²⁶ Se apodoho-apodoho muñguambo se yi+hoef+i+mb+o-hündambo kar+i+has+i+handüri+ mb+i+sei. ²⁷ Adükari+nd+i ng+i+n+i+nd+i süngu ro hoafehandüri+ nda: Se pas nda muñguambo apodoho-apodohombo hoeind+i+hi hehi hoafi+ndeidei.

²⁸ Sihefi+ Adükari+ Sisas Kraisi+ siheimbo hi+poambo-mb+i+reandüri+-amboane.

2 Tesaronaika

Pas yimbu Por ai Tesaronaika-hündambo sürü papımarandı

¹ Por, Sairas, Timoti, ro pas nda Kraisiñdi nendi Tesaronaika-hündi sıheimbo sürü paparıhundi. Se sıhefi Ape God asu Adükarı Sisas Kraisyafand-anei. ² Ape God asu Adükarı Sisas Kraisi ai moanı hıpoambo-mbırineandür-amboane asu se ıgusüfoambe afundihi küñdihı nımandei.

Por ai Godımbı hıhıfarüri

³ Wandafı mamı, muñgumbo sı sıheimbohündambo Godımbı hıhıñdihuriñdihumboyefı. Ra aboed-ane, nımbıoe sapı sıhei anıhondümbıfoe hıhoanımo adükarı tüküfe arandı asu sıheihıoarı sımborı hıpoambofırıyeihı hei asu ranı hıhoanımo afıñdı tüküfe arandı. ⁴ Ranahambohüñda ıgorü ıgoafı, ıgorü ıgoafı Kraisiñdi nendi sıheimbo aboed-anei aseı. Sıhei hürütümbı moaruwaimbo-marıhindüra sıheimbo tıñırıfo tükümeıfıyo. Nga se ranahambo moanane sei hehi Godımbı anıhondümbı-rıhindühı ıgıññdı anıboadeı. Ranahambo ro Kraisiñdi nendambo sıheimbo hoafıyahundürı arıhundi.

God ai sıhefımbı mbumundı hıhoanımo süñgu yıboboreandühani

⁵ God ai ahandı mbumundı yıbobıfoe hıhoanımo ndahurı nafuıaramunı. Se God ıgıññdı hıfandırandı ranahambo ratüpurıyeı arıhündı ranımbıoane asu nındou ai sıheimbo moaruwaimbo-marıhindürı. Asu rananımbı God ai sıheimbo ahandı ıgıññdı hıfandırandı ranamı nıngombo ra nafıñdamündı-ñdürımbı. ⁶ Nındou sıheimbo moaruwaimbo-marıhindürı ranaheimbo God ai mbumundı hıhoanımo süngundeandühı sımborı moaruwaimbo-ñdearümbı. ⁷ Se tıñırıfo masahüñdı ra God ai moendıñde mbunda asu sıheimbo ai-babıdı aboedı nımarımbıohüñda fandıherümbı. Adükarı Sisas ai hai kameihı ahandı süñambeahıñdı nendi ıgıññdı-babıdımbı süñü hıñıngıñde weindahı kuduñı rasımbıoanı God ai fandıhemunümbı. ⁸ Nındou ai Godımbı fıfırıfıkoate-ayeı asu Adükarı Sisas Kraisiñdi aboedı hoafı süñgufıkoate-ayeı ranaheimbo tıñırıfo dagadürımbı. ⁹ God ai aheimbo sımborı moaruwaimbo-ñdeıranı ai Adükarıñdı hımbıoamupuımbı-randeımbı ıgıññdı-kıñı ıgırı nımandei asu ai koadürümbı-koadürümbı moaruwai nımandeimboyı. ¹⁰ Adükarı Sisas ai kuduñı ahandı nendi muñgu ahambo aboed-anı mbısembıoyı rasımbıoanı ra tükündıfımbıoe. Asu muñgumbo nındou ahambo anıhondümbı-arıhorı ranı ranahambo hepünıñdahımbıoyı. Se-ambo a randıhımbıoyı anıhondü hoafı sıheimbo hoafımayefı ra se anıhondümbı-marıhindı wambo. ¹¹ Ranımbı hıhoanımoıfıhı sıheimbohündambo Godımbı dıdıbafıyefıhı seıfıya, 'Ape God, se aheimbo sıhafı hıhoanımo süñgufımbı hoafı-mayafıñdürı asu se dıboadondo-wandüranı rasüñgumbırıñd-amboane. Aheimbo ıgıññdı dabadüranımbı aboedı hıhoanımo ai süñgufımbı aseı rasüñgumbırıñd-amboane. Asu ai Kraisiñdı anıhondümbı-rıhorühı ahandı ratüpurı muñgu-mbırıñd-amboane,' asefı. ¹² Rananımbı se Adükarı Sisas Kraisiñdı aboed-anı mbıseı, ınga ai-ambo sıheimbo

aboed-anei mbüsümbui. God asu Sisas Kraiss siheimbo moa hipoambondineandürühi rambiri neandür-amboane.

2

Godindi hohoanimo dabodanambo-rendeimbi ai weindahi tükündifimbui

¹ Wandafi mam, sihefi Adükar Sisas Kraiss asukai kudümbui asu sihefi-mbo ai-babidi mamambe-ndeamun-imbui ranahambo ro siheimbo hoafayefi. ² Nindou ai hoafindühiya, 'Adükarindi si tüküfemboane asu Adükar ai kusumboani,' mbüsüan se ngiri afindi hohoanimondeih, ngüsüfoambe hepünindahindi. Rani hoafi ra nindou ngörü ai Godindi hoafi hoafiyu-rendeimbi nahurai hoafiyumbo-mbeiyo, asu nindou ngörü ai ahandihoari hohoanimoyu haya hoafiyumbo-mbeiyo, asu nindou ngörü ai yahuhaya, 'Por, Sairas, Timoti ai yaru hoafimemo,' yahumbo-mbeiyo? ³ Se nindoumbo himboana wandihündüran siheimbo tkai hoafindeimboyei. Awi Adükarindi si ra ngiri moani hoanginde tükündifeyo. Nga boatei nindou afindi Godindi hoafi moaruwaimbo-ndihindühi getündihe-himboyei. Asu moaruwai hohoanimoyumbü ahambo God ai moaruwaimbo-ndearümbui ranai weindahi tükündifiyan se süngunambo-animbo Kraiss ai kudümbui. ⁴ Moaruwai hohoanimoyumbü ra ai munguambo moatükun ranahambo nindou ai hohoanimo-yahündowohü dükarhi god sei-arihündi ranahambo ai hürütündarümbui. Rani-moatükunimbo 'moanane' mbüsühi ahandi fimbo yangiri adükar-ane mbüsümbui. Ai Godindi worambe ni-mandumbo, 'Ro God-anahi,' mbüsümbui.

⁵ Hoafi horombo ro siheimbo sowahi ni-mboahambeyahi hoafimayahi ra se mitanirihümündi-ai? ⁶ Rani-moatükun ai moaruwai hohoanimoyumbündi nafi gürareandi ra se fifirihindi. Ahandi nafi gündeandani ngombo-animbo nini-simboanimo God ai yirifayu rani-simboan-animbo ai weindahi tükündifimbui. ⁷ Awi getürühoeimbi hohoanimo haponda dibo ratüpurimo arandi. Nga nindou ai moaruwai hohoanimo-yumbündi nafi gürareandi ana, God ai ahambo nderümünduan asu ai nafi gifekoate-nduan ra-simboan mungu moatükun ngiri dibo yagodo. ⁸ Asu moaruwai hohoanimoyumbü ai weindahi tükündifimbui. Asu Adükar Sisas ai kudian ai moaruwai hohoanimo-yumbümo ahandi yafuinambo hifokoandirühi asu ahandi himboamupuimbo-rendeimbi ranambo moaruwaimbo-ndirümbui. ⁹ Satan ai moaruwai hohoanimo-yumbümo nginindi dagadombui asu nindou ranai nginindi tükündifi haya nginindi moatükun asu hepünfeimbi moatükun tkai ratüpurindümbui. ¹⁰ Nindou ai awarihefemboaye ranaheimbo moaruwai hohoanimondühimbo tkai hoafindürümbui. Nga nindou ranai awandihehimboyei ni-mboe sapo ai anihondi hohoanimo ranahambo ngiri yifirindei asu God ai ngiri aheimbo aboedambondarü. ¹¹ Rani-mboane asu God ai ahei hohoanimo ngörü-süngundeandani rananimbo ai tkai hoafi ra anihondumbo-ndihimboyei. ¹² Rani-mboane asu nindou mungu ai anihondü hoafi anihondümbofe-koate-yehi hohoanimo moaruwai ranahambo yifrayei ranaheimbo God ai ahandi yibobofe-ambe moaruwaimbo-ndearümbui.

God ai siheimbo kamafoareandiri wambo aboedambo-ndearümbui

13 Wandafî mamî, Adûkarî ai sîheimbo ngusûfo pareandûrî arandî. God ai weangurûhî hondû sîheimbo aboedambo-fendûrîmbo kamafoareandûrî. Ranîmboanefî sîheimbohündambo Godîmbo hîhîfirîhûrî arîhundî. Ai sîheimbo Yîfiáfî Aboedî masagadûrî ranîmbo-hündamboane asu se Godîndî yangîr-aneî asu se anîhondû hoafî anîhondûmbo-marîhindî. Ranî-sûngumbo-anîmbo God ai aboedambo-ndearûmbui. 14 Ai sîhefî Adûkarî Sîsas Kraîsîndî sîheimbo hîmboamupuimbo-randeimbî sûrûhoeimbî moatûkunî ranambefendûrîmbo yahumboani. Ro sîheimbo hoafî aboedî nda hoafîmayefî ranînambo God ai sîheimbo mborai mehu. 15 Ranîmboane asu, wandafî mamî, se ngîndîhîmündî nîboadeî. Godîndî hoafî mungu sîheimbo yafambenambo, pasînambo yamundarîhundûrî ra se kîkîhîndîhîmündî. 16 Sîhefî Adûkarî Sîsas Kraîs asu Ape God ai sîhefîmbo ngusûfo parîneamunûhî moanî ngusûfoambe kîkîmî-mafoarîneamuna sîhîrî ahambo anîhondûmbo-rîhurûhî hîfandarîhurî. 17 Nga God ai sîhei ngusûfo kîkîmî-boadeandûrûhî ngîndî mbîsagadûr-amboane ranîmboane asu se hohoanîmo aboedî sûngundîhindûhî hoafî aboedî hoafîndeimboyeî.

3

Yîhoefîmbo farîhefe-munîmbohündambo se Godîmbo dîdîbafîndei

1 Wandafî mamî, nda ndeara bîdîfiranîmbo hoaf-ane. Yîhoefîmbo farîhefe-munîmbohündambo se Godîmbo dîdîbafîndei ndûhündî. Ranîmbo Godîmbo hoafî ra nîmehûnou ngorû ngooafî, ngorû ngooafî mbîhowamboane asu ahandî hoafîmbo aboed-ane mbîsei-amboane sîhei mbusûmo ramefeyo nou. 2 Yîhoefîmbo farîhefe-munîmbohündambo Godîmbo dîdîbafîndei ndûhündî rananîmbo asu nîndou moaruwai hohoanîmoyomo-rundeimbî ai ngîrî yîhoefîmbo kîkîhînda-mündîmunî. Nîmboe sapo afîndî nîndou moai anîhondûmbo-rîhindî. 3 Nga Adûkarî ai hohoanîmo hondû aboed-ane yare arandî. Ranîmboane asu ai sîheimbo ngîndî dagadûrûhî hîbadandûranî Satan ai ngîrî sîheimbo moaruwaimbo-ndearû. 4 Adûkarî ai ramareamuna ro fîfirîhundî nda: Hoafî sîheimbo hoafîmayefî ra hapo se rasûngurîhi arîhundî, nga asu sûngunambo amboa randîhimboyeî. 5 Adûkarî ai sîheimbo aboedî hohoanîmo sagadûranî ranîmboane asu Ape Godîndî nîndoumbo ngusûfo pefe hohoanîmo ra fîfirîndîhindî asu se ahandî ngîndînambo tîngîrîfo ranahambo moanane mbîsei hehî ngîndî nîmboeimboyeî Kraîs ramefîyu nou.

Nîmorehî nîndowenîhî mungu ai ratûpurî-mbeyei-amboane

6 Wandafî mamî, sîhefî Adûkarî Sîsas Kraîsîndî ngîndî sûngu ro sîheimbo randîhindî asefî. Munguambo wandafî ngorû ai ratûpurîkoateyeîhî hohoanîmo sîheimbo yamundîma-rîhundûrî ra sûngufekoate-yeianî se ahei fikîmî papûhî-ndahimboyeî. 7 Se yîhoefî hohoanîmo nda sûngundîhindî. Yîhoefî ratûpurîmbo se fîfirîhindî asu ro se-babîdî nîmarefîmbo moai yîboaruko-yîboarukoyefî. 8 Sesî se masehimunî ra pemîmayefî. Se yîhoefîmbohünda tîngîrîfo-ndahimboyeî sefî hohu sîrîhû nîmboambo ro ratûpurîmbo tîngîrîfomayefî. 9 Sîhei-mayo sesî ndahumî-ndembofîsî, nga asu moai sahumîndefî. Nga sîheimbo aboedî ratûpurî

nafuindefanî asu se aboedî hohoanîmo ra süngumbîhinda sefî hohum-boyefî sesî semîndîkoate tîñîrîfomayefî. ¹⁰ Nga se-babîdî nîmboefîmbo ro sefîya, 'Nindou ratûpurî-koateyuanî ñgîrî sesî ndemündu,' masefî. ¹¹ Nga ro hîmborîmayefî ra semayei bodîmondî moanî ratûpurîkoate nîmarei mburîhûmbo ñgoründî ratûpurî sefe farîhefendürîmbo hoafîyei arîhündî. ¹² Nindou ra aboedî hohoanîmo süngufembo sefî hoahu Adûkarî Sisas Kraisîndî süngu hoafîyahundürîya, 'Se sîheilhoarî sesî semîndîmbo-hündambo moanî ratûpurî yanggîrî ratûpurîndei,' asefî. ¹³ Wandafî mamî, se aboedî hohoanîmo süngufembo ra yiboaruko-yiboaruko-ndeimboyei. ¹⁴ Hoafî pas ndanambe sürü papîmarîhundî nda nindou ai rasüngufekoate-ndeianî ranaheimbo se türüboadîhi fîfîrîndîhindürühî ai-babîdî wudîndeimboyei, ñga yowanî. Rananîmbo asu ai amoanîñgî-mbeyei-amboane. ¹⁵ Nga se yandîhi hohoanîmo-ndeihiya, 'Yîhoefî hürütümb-anei,' mbîsemboyei, ñga yîhoefî wandaf-anei mbîsei hehimbo aheimbo ahînîndahündürî.

Bîdifîranî hoafî

¹⁶ Adûkarî ai afurîfe hohoanîmo ra nîmîndîh-ani. Muñguambo si muñguambo moatükunî tükündîfeyoanî ai sîheimbo mbîfarîhendür-amboane asu ñgusüfoambe afundîhi kündîhi hehi nîmandei. Adûkarî ai muñguambo se-babîdî mbînñguwamboane. ¹⁷ Ro Por-anahî sîheimbo karîhasîhandürî asahî hoafî ra wandîhoarî sürü paparîhandî ro wandî pas muñgu sürü papîmarîhandî nou. ¹⁸ Sîhefî Adûkarî Sisas Kraisî sîheimbo muñguambo hîpoambo-mbîreandür-amboane.

1 Timoti

Pas mamî Por ai Timotimbo sÛrÛ papîmarandî

¹ Ro Por Sisas Kraisindî hoafî sahamindî ha-rîhandeimb-anahî. God sihefîmbo aboedamboreamunî-randeimbî asu Sisas Krais ranahambo anîhondÛmbo-rîhurÛhî hîmboayefî aiyafanî wambo hoafî semîndî hombohÛnda kafoarinê hînîngî-marîneandîrî. ² Timoti, wandî sÛngumboyo se anîhondÛmbo-marîworî asu se wandî nîmorî hondÛ nahurai-anafî. Pas nda sîhambo sÛrÛ papîrîhî koararîheheandî. Ape God asu ahandî nîmorî Sisas Krais ai sîhambo moanî hîpoambondîne hohoanîmo-ndînanîhÛ ngusÛfoambe afurîfe kÛfimbî hohoanîmo mbîsabînanîn-amboane.

Tîkai yamundîfe hoafî ra raguanambo-ndîhumboane

³ Ro Masedonia hîfîna hahÛhî asu sîhambo Efesus ngofîhÛ mbînîmbafa sahehea hoafîmehanîni ranane asÛkai haponda sîhambo hoafehanîni. Se ranîhÛ nîmbafîmbo nindou bîdîfîrî ai tîkai hoafî sÛngufe hohoanîmo yamundarundÛrî ra yowanî mbîsafîpurî saheheamboyahî hoafîmehanîni.

⁴ Rananîmbo se hoafîndafî-ndÛranî ai ngîrî tîkai hoafîndei asu ahei hÛrÛtÛhoafî, ahuirîhoandî ndÛrîmbo tÛrÛfoefe ho wataporî hohoanîmo ra mbîsîhehind-amboane. Ngâ yahurai yamundîfe hoafî ana sîmborî hoafî tÛkÛfe arandî, ngâ asu ranî hohoanîmo ranai ana ngîrî aheimbo Godîmbo anîhondÛmbofîhî ahandî ratÛpurî fîfîrîfembo-hÛnda fandîhendÛrî, ngâ wanî. Ngâ anîhondÛmbofe hohoanîmo yangîrî randeamboe. ⁵ Ro ngusÛfo pefe hohoanîmo botîfembohÛnda hoafî ra hoafayahanîni. NgusÛfoambe sÛrÛhoeimbî hohoanîmo, Godîndî hîmboahÛ hÛtî-koateimbî hohoanîmo asu anîhondÛmbofe hohoanîmo munÛguambo ra ngusÛfo pefe hohoanîmo nîmîndîh-ane.

⁶ Asu nindou bîdîfîrî ana hohoanîmo ranahambo munÛguna daboadanamborîhi hehimboaneî, asu hîhîndî wataporî ranahambo yangîrî hohoanîmoyei hei arîhÛndî. ⁷ Aiana Godîndî ahînÛmbî hohoanîmo ranahamboanemo yamundîhu-rîhundeimbî-ndefîmbo mehomo. Ngâ ai ahamundî hoafî ranahandî nîmîndîhÛndî asu ai rananî moatÛkunîmbo anîhondÛmboanefî hoafayefî mehomo ra moai fîfîrundî.

⁸ Sîhîrî yarîhu fîfîrîhÛndî God ai nindou-yafe hohoanîmo dîboadofembo-hÛndambo ahandî ahînÛmbî hohoanîmo hînîngîmareandî. Asu nindou ai ahînÛmbî hohoanîmo ranahandî ratÛpurî hondÛ rawarîhindî ana, ra aboed-ane. ⁹ Ngâ sîhîrî ndanahambo ndondîhu yandîhu fîfîrîndîhumboane: God ai nindou aboedî ranaheimbo-yoponî ahînÛmbî hohoanîmo hînîngîmareandî, ngâ wanî. NdanîmoatÛkunî ranana nindou ai ahînÛmbî hohoanîmo gogonîmbîrîhehîndeimbî, bogorîmboyafu-ndeimbîmbo hîfînambo-rîhipureimbî, Godîmbo daboadanambo-rîhoreimbî, moarwai hohoanîmo sÛngurîhi-ndeimbî, Godîndî hohoanîmo ana ambe sei-rîhÛndeimbî, hîfî ndanîhÛnda hohoanîmo sÛngufemboane seimbî, boagîrambo hîfîkoarîhindÛrî-rîhÛndeimbî asu nindou hîfîkoarî-hindeimbî munÛguambo ranaheimbo God ai ahînÛmbî hohoanîmo hînîngîmareandî. ¹⁰ Asu nîmorehî sîsîhîmoyeimbî, nindowenîhî bogo moarwai hohoanîmoyomo-rundeimbî,

nindoumbo hūmbuhūn+yomo sowandūmo homo kaki fih+imbo koar+houn-
rundeimbī, tīkai hoafīyei-r+hūndeimbī, asu moanī hoanḡ+rīhi hehi
nīmoamo nda sei-r+hūndeimbī, yamundīfe hoafī aboedī ranahambo
daboādī hīhīr+hindeimbī, nindou munguambo ranaheimbo God ai
ah+nūmbī hohoanīmo ra hīnīḡḡi-mareandī. Nḡa ah+nūmbī hohoanīmo
ndanana ranī-moatūkunī, asu amurī moaruwai hohoanīmo aho ranai
aboedī hohoanīmo ranahambo gabudeamboembo-hūnda gifembo-
hūndamboane. ¹¹ Hoafī hondū ranana aboedī hoafī God ai wandī warīhū
masendī ranī-dībo sīmogod-ane. Hoafī aboedī ranahambo aboed-ane aseī
asu God ai hīhīfī-hīhīfī hohoanīmo nīmīndīhayu ra hoafīmemunī.

Por Godimbo hihifarūri

¹² Sīhefī Adūkarī Sisas Kraīs ai wambo hohoanīmo-yundīrūhī, wandī
ratūpurī nda wudīpoaponde randeambui yahuhaya, wambo ahandī-mayo
ḡḡi+nīndī ra masendīra-mboanahī, asu ro ranahambo hīhīfar+hūnī. ¹³ Yīnī,
ro horombo ahambo hoafīyahandowohū tīrīfoar+hīnūhī moaruwaimbo-
rīhīnūhī ahambo hūrūtūmar+hūnī, nḡa ro ahambo anīhondūmbofī asu
fīfīrīfekoate manīmboaha ranīmboyu ai wambo hīpoambo-mareandīrī.
¹⁴ Adūkarī ranai wambo hīpoambo-mareandīramboyahī, ro Sisas Kraīs-
dībo anīmboahī. Ranīyu wambo anīhondūmbofī asu hīpoambofī
hohoanīmo afīndī masendīrī. ¹⁵ Hoafī nda anīhondū hond-ane asu
muḡḡu ai anīhondūmbo-mbīrīhind-amboane. Sisas Kraīs ai moaruwai
hohoanīmoyefembū sīhefīmbo aboedambo-femunīmbo makusu, nḡa
moaruwai hohoanīmoyei-r+hūndeimbī ranaheimbo muḡḡuambo nḡasūndī-
heandūrīmboanahī. ¹⁶ Nḡa Sisas Kraīs ai moaruwai hohoanīmoyeimbī
hīmboana wamarandūrī hu ra nafuimbohūnda nḡasūndīhearū hehea
moaruwai hohoanīmoya-rīhandeimbī wambo boateī hīpoambo-
mareandīrī. Nindou dīdīyeī Kraīsīmbo anīhondūmbo-ndīhoranī asu
sūḡḡunambo koadūrūmbo-koadūrūmbo yanḡrīrī nīḡḡombo semīndīmboayei
ranaheimbo ro sīsamī nahurai-anahī. ¹⁷ Aiana Bogorī adūkarī hondū
koadūrūmbo-koadūrūmbo nūḡḡumboani. Aiana yīfīkoateyu-randeimb-
anī, asu ahambo nindou ai hoeife-koateyu-randeimb-anī. Ai mam-anī
God hondayu asu ahambo ndūrī adūkarūmb-anī asu ai koadūrūmbo-
koadūrūmbo bogorī hond-anī mbīsefīmboane, nḡa anīhond-ane.

Timoti ai ḡḡi+nīndī nūḡḡumbo yīfīarīmbyu-wamboane

¹⁸⁻¹⁹ Timoti, se wandī nīmōrī nahurai-anafī. Horombo Godīndī hoafī
hoafīyu-randeimbī ai sīhambo nīnī-moatūkunī sūḡḡunambo refemboayafī
ranahambo hoafīmayu asu ro hoafī ranahambo hohoanīmoya hehea,
haponda se randowandī asahanīnī. Se hoafī ra ḡḡi+nīndī kīkīhīndandīfī
nīmboafīmbo-anīmbo asu sīhafī nḡusūfoambe hūtikoate-ndafūhī
anīhondūmbo-ndīworūhī moaruwai hohoanīmo dībo yīfīarīmbohūnda
tīḡrīfondafī. Nindou bīdīfīrī ahei nḡusūfoambe ra moaruwai-ane aseī, nḡa
ranahambo raguānambo-marīhindī ranīmboanei asu ahei anīhondūmbofī
hohoanīmo ra mahanondūrī sip ho nīmōeifīhī tīrīmondeandūhī hīmonī
ahano nou. ²⁰ Nindou yimbu yahurai-anafanī ahafandī ndūrī Himeneus,
Areksander ahafanīmbo ro Satanīndī warīhū-marīheapīrī. Nindou
yimbu ai randafīneandūhī karīnī asu ai Godīmbo tīrīfoefe hoafīkoate-
mbeyafanda sahehea.

2

Godimbo didibafife hohoanimo

1 Boatei se anihondumbo-rihindeimbi aheimbo hoafindafindürühi animboya, se nindou munquambo fehefe-ndürimbohünda Godimbo didibafi-ndahindowohü hihihindihori, mbisafi. 2 Adükari bogorimbo-yafundeimbi, asu munquambo gafman ranahambo-hündambo Godimbo hoafimbeyafindo-wamboane sihiri aboedi nimarimböhünda. Rananimbo asu sihiri Godindi hohoanimo süngundihu nindoumbo hohoanimondefi ngefimboane. 3 Sihiri hoafi yahurai hoafayef-animbo ra aboed-ane asu God sihefimbo aboedamboreamuni-randeimbi ai ranahambo yifirayu. 4 Ai nindou munquambo aboedambo-ndiheandürühi asu anihondü hoafi ra fifirimbirihinda yahumboani. 5 God mam-ani asu hoafi semündü hu semündü hu-randeimbi nindou mam-ani. Aiani God asu nindoumbo sowana hoafi semündü hu semündü hu arandi. Nindou ra Kraisi Sasani. 6 Ai munquambo nindou aboedambofe-ndürimbohünda ahandi fi Godimbo masagado. Nini-simboaniyo God ai yifirimayu ra ai nindou aboedambo-fendürimbo yahumboani sihefimbo nafuimbohünda Kraisi ai ahandi fi masagado. 7 God aiyu ahandihoari rani hoafi ra semindi ho Suda-yafe ndifombo bokarifehe-ndürühi yamundife-ndürimbo kafaore hininigi-mareandiri. Ranahambo ro tikaritheambo-yahipoani, nga anihondümbaanahi hoafayahi. Rananimbo Suda-yafe ndifo ai Kraisi-mbo anihondümboririhorühi asu anihondü hohoanimo fifirimbirihindamboane.

8 Munquambo nindowenihü ngaafi-ngaafi ranihünda ai warü botirundühi didibafimbemonda sahehea hohoanimoayahi. Ai sürühoeimbi ningomombo asu simbori hoafikoate-ndimondühi Godimbo didibafindafundi.

Nimorehi-yei hoaf-ane

9 Nimorehi ai hoeari ndorihoyo-weimbi güdühindühi afind-afindi-koate asu ahei fi hifinambo-ndihindi. Ai ahei mbirinari didiboadofe yihuru asu gorinambo nafiru-ndeimbihündi ranambo fi yihuru-ane asu hoari kakü adükarihihi semindümbi yihuru-ane ra moeisahi. 10 Nga nimorehi ai Godindi hoafi süngumbo sembo ana, ai ratüpuri aboedi ratüpuri-mbeyei-amboane ranane nimorehi-yei yihuru hondayo. 11 Nimorehi ai hifandi-rundeimbi-yomondi hoarehindeihü sisi-koate nimandeimbo Godindi hoafi himborimbeyei-amboane. 12 Ro ngiri hininigi-ndiheandüra nindowenihambo hibadühüpuri asu Godindi hoafi yamundhipurü ndühündi, nga wani. Nga nimorehi ana moani sisi-koate nimarimbo Godindi hoafi himborimbo yanggir-anei. 13 Nimboe sapo God ai Adamimbo boatei nafirüri mburamboyu, asükaiyu süngunambo Ifimbo nafimarandi. 14 Nga asu Adam ai moai tikai hoafi ranahambo anihondümboreandi, nga wani. Nimorehi aiyu tikai hoafi ranahambo anihondümboreandiri raniyo asu ai moaruwai hohoanimomayo. 15 Nga nimorehi ana niori wakemindi ratüpuri ratüpuri-mbeyei-amboane. Asu ai yarihindühi Godimbo munquambo si aho ra anihondümboririhorühi, nindoumbo hipoambofe hohoanimo ra süngurihündühi, sürühoeimbi hohoanimoyeihi asu ahei fi hifinambo-arihindi ana, God ai aheimbo aboedambo-ndearümbui.

3

Kraisindi nendambo hifandi-rundeimbi-yomondi hoafi

¹ Hoafi nda tikaiyopoani, nga anihond-ane: Nindou düdi ai Kraisindi nendi aheimbo hifandiyondürimbo hohoanimoayu ana, asu ai ratüpurü aboedi ranahambo yifiriyu hayamboani. ² Hifandirandürirandeimbi nindou bidifiri ai ahandi moaruwai hohoanimo nimarikoate-ayo ranahambo türüfoefe hoeifekoate-mbiyei-amboane. Asu moani nimorehi mamü semündümb-animbo mbününgu-wamboane. Nindou ranai ahandi fi diboadore hifandimbrand-amboane asu ndore nünguanü nindou ai ahambo aboed-ani mbisei-amboane. Asu nindou ahandi worina tükehindi ra ndore hifandimbrandür-amboane. Asu ai aboedi yamundeandeimbimbiyu-wamboane. ³ Asu ai ngiri bia afindi ndümündü asu ai ngiri harimbo hohoanimöndu, nga himboari hoafendühi simbori hoafikoate nindoumbiyu-wamboane. Asu aiana ngiri kaki afindi semindimbo hohoanimöndu. ⁴ Ai ahandi aborüdi ranaheimbo didiboado-ndearühi asu nimoakidibou ai ahambo ahiniyeihü ahandi hoafi himboriyehi süngumbirihind-amboane. ⁵ Nindou ranai ahandi aborüdi ranaheimbo didiboadofekoate-ayu ana, asu ai nüngunde Kraisindi nendi ranaheimbo hibadimandandüra? ⁶ Anihondümbo-reandeimbi nindou simbori aiana nimai hifandi-randeimbimbofe-poanisi, nga ai ahandi fimbo borindu asu God ai ahambo Satanimbo ramariri nou tihirifo dagadombui. ⁷ Nga nindou düdi Godindi hoafi himborikoate-mayei ahei mbusümo aboedi mbumundi anüngu ai-animbo hifandi-randeimbimbofi mbimaru-amboane. Nga asu nindou ranai ahei himboahü mbumundi niñgokoate-ayu ana, asu nindou ranai yiboaruko-ndihoranü asu Satanindi andürambe keboembui.

Kraisindi nendi-yei ratüpurüyomo-rundeimbi-yomondi hoafi

⁸ Mamü yahurai-ane Kraisindi nendi-yafe ratüpurüyomo-rundeimbi amboani ai ahamundi ratüpurü ranahambo ndöndu hohoanimo-mbemondamboane. Nindou ranai ngiri afindi bia ndimindimo asu ngiri nümüsi nou moaruwai hoafindimo aboedi hoafindimo ndündi. Asu ai ngiri nindou bidifiri-yeimayo kaki semindirambo hohoanimöndimo. ⁹ Rananimbo asu ai Godindi himboahü hütikoate-yomöndühi anihondümbofe hohoanimo dibo menjoro God ai sihefimbo nafuimayu ranahambo kikihisafi-mbirundimund-amboane. ¹⁰ Weangurühi ahamundi hohoanimo ranahambo yandu hoeindundani, asu ranü hohoanimo aboedi mbumundi ngoan-animbo asu se ahamundi ratüpurüyomo-rundeimbimbo-ndüpurü hinngi-mbirupur-amboane. ¹¹ Mamü yahurai-ane nimorehi amboani ai ahei ratüpurü ranahambo ndondühi hohoanimömbeyei-amboane. Ai ngörümbo daboarani hoafindeimboyei. Ai ahei fi hifinambo-ndihindühi anihondümbo ratüpurümbeyei-amboane. ¹² Ratüpurüyomo-rundeimbi aiana nimorehi mamü yangiri sowandümöndeimbi-mbemond-amboane. Asu ai ahamundi aborüdi ranaheimbo ndondündüri hifandimbrandür-amboane. ¹³ Ratüpurüyomo-rundeimbi ai aboedi ratüpurü ratüpuremo ana, nindou ranahamundi ndürü aboedi yagodimboe. Rananimbo ai ahamundi Sisas Kraisimbo anihondümbofe ranahambo hoafimbo yihimbokoate-ndimboemo.

Godindi hohoanimo nimindihündi hoafi

¹⁴ Timoti, ro sihambo sowana ni+mehunou sinimbo afindî hohoanimo-ayahahi, nga asu ndani moatukunimbo pas nda sürü paparhandi. ¹⁵ Ranimboanahi asu ro nimai sinikoate-ndahani ana, asu se hoafi nda hoeindo hawa aboedi hohoanimo Godindî nendi sihirî siŋgufemboayo ra fifirindo-wamboyafi. Rani nindou sihirî ana yangirî koadürümbo nüngumbü Godindî nendi fandîhi arihündî ranaheimbo kambhoani nahurai anihondümbofe hohoanimo ra nginemindî-ndürimboanefi.

Kraisimbo herü

¹⁶ Sihirî ndondîhu fifirindihumboane, nga Godindî nimindî hoafi hohoanimo ra ndorihoeimbi hamind-ane. God ai dibo-hoafi weindahimareandi ra ndahurai-ane.

Nindou nimorimbofi tükümeŋyüwa hoeimarîhori.

Yifiafi Aboedi ai nafuimayo ahandî hohoanimo mbumund-ane.

Sünambeahindî nendi ai hoeimarüwuri.

Ahambohünda Suda-yafe ndifoambo hoafi bokamarîhoemo.

Hifinindî nimorehi nindowenihî ai ahambo anihondümbo-marîhori.

God ai sünambe serümündü mahafu.

4

Tikai hoafümbi nendi-yafe hoafi

¹ Yifiafi Aboedi ranai wudiŋpoapore hoafiyowohü yahoya: Süngunambo ana nindou bidifirî ai anihondümbofe hohoanimo ra hinŋgindihimboyei. Asu ai tkai hoafümbi sanendi kabomo ranahei yafambehündî himborindeihî asu ranahei yamundife hoafi ranahambo süngundühimboyei, meho. ² Yamundife hoafi ra tkai hoafiyomorundeimbi-yomondi-mayo hoaf-ane. Ahamundî ngusüfoambe hohoanimo ra mamîkarî-ndapurüh-animbo asu ahamundî moaruwai hohoanimo ranahambo ngirî amooanŋgindimo ndundî. ³ Rani nindou ranai nimorehi semindikoate hohoanimo asu bidifirî sesi wehisaambo hohoanimo ra refemboane mbisimboemo. Nga nindou didiyei ahambo anihondümboarîhori asu hoafi hondü fifirarîhindî ranai sesi sahüsihî asu ahambo hihifimbohünda God ai sesi ra nafimarand-ane. ⁴ Nga asu münguambo moatükunî God ai nafimarandî ra aboed-ane. Nga se rani-moatükunî ranahambo moaruwai-ane mbiseimboyei, nga Godimbo hihifarihori ana, ndahümüdü. ⁵ Nga asu Godindî hoafi süngu sihefi didibafife hoafi rasüngunambo münguambo sesi ra Godindî yangirî tükündifemboe.

Timoti ai Sisaindî ratüpurimbo aboedi mbününgu-wamboane

⁶ Asu se ndani hoafi ra wandafi mamî ranaheimbo hafayafindürî ana, asu se Sisas Kraisindî ratüpuriyafi-randeimbi aboedi hoafi nimboamboyafi. Anihondümbofe hoafi asu yamundife hoafi aboedi ra se sünguaro hafî rani-süngu se nginindî niemandimboyafi. ⁷ Asu se hihindî wataporî moaruwai ranahambo ana daboadanambo-ndowandî. Nga se Godindî hohoanimo ranahambo yangir-animbo yamundî-yamundî-ndowandî. ⁸ Sihefi fi yamundî-yamundife hohoanimo ndanana moani akîdou fandîhemunimboe. Nga asu Godindî hohoanimo süngufembo yamundî-yamundife ra sihefimbo afindî safî fandîhemunimboe. Rani-moatükunî animbo yangirî animboefî ndani-simboani fandîhemuni asu süngunambo koadürümbo-koadürümbo yangirî niŋgombo semindimbo rani-simboani

amboani fandihemuni raraondamboe. ⁹ Hoafi ra anihondü hamindane, nga muŋguambo ra anihondumbo-mbirihind-amboane. ¹⁰ Godindihohoanimo süngufembo ra ratüpuriyefühi hütihütiafeyi. Sapo ro yangiri nüngumbü Godimbo anihondumbo-rihurühi himboayefi. Nga nindou didiyei ahambo anihondumbo-arihori ranaheimbo aboedambo-reandüreimb-ani.

¹¹ Nga se nindou ranaheimbo hoafi ra dabadürühi yamundowandüri arandi rananimbo süngumbirihind-amboane. ¹² Ahei himboahü ana se nindou akohoand-anafi, nga asu ai sishamboya aiana nindou yangiri-animbisahüni-nimboyei, nga wani. Nga se nindou aboedi mbumundi hamindi-nimbafan-animbo, asu anihondumbo-rihindeimbi ai sishafi hoafi, niŋgo, hipoambofe hohoanimo, anihondumbofe hohoanimo asu sürühoeimbi hohoanimo ra sishambo hoeirihinini hehimbo süngumbirihind-amboane. ¹³ Ro tüküfekoate-yahambe nindou himboahü Godindihofi hoeindo wataporimbo-ndandühi, kikumiboadowa-ndürühi asu ahandihofi yamundowandüri ndandi. ¹⁴ Horombo hifandi-rundeimbi ai sishambo wari wani nanduninani God ai ahandihofi hoafiyu-randeimbändihofi-süŋgu sishambo ranipoani ratüpurimaganini. Nga se ratüpurira mbosindamboyafi. ¹⁵ Muŋguambo ratüpuriranahambo sishambo hoafimayahira se ndondo hibadandi ratüpuriraboedi ra tüküfemböhünda tihirifondafi. Rananimbo asu muŋguambo nindou-yei himboahü sishafihohoanimo ra aboedi tükümbifeyo-wamboane. ¹⁶ Se nindou aheimbo yamundaro-wandürane, asu sishafihohoanimo ranane ranahambo ndondo hibadandi. Se yaro nginindi nimbafi. Se randowandühi ana, se-anafi asu sishafihofi himboriyeimbi ra muŋguambo aboedambo-ndahimboyei.

5

Ngorü nindoumbo didiboadofe hoafi

¹ Se boagiri nindoumbo nginindi hoafindamboyafi, nga sishafi apembo hinigirou safi didiboado-ariwori nou-animbo asu ahamumbo amboani randowapuri. Asu akohoandambo amboani sishafiki-dambo rawarowori nou rando didiboado-ndowapuri. ² Se nimorehi boagirambo amboani didiboado-ndowandüri sishafi me hondü rawarowandi nou. Asu se yihoarif-amborimbo didiboado-ndowandüri sürühoeyoweimbi hohoanimo süŋgu sishafi rehi hondumbo rawarowandi nou.

Nimorehi kaisahoabediyei hoafi

³ Se nimorehi kaisahoabedi ranaheimbo aheiamboa hamindi ni-boadeia ndondondiworü. ⁴ Nga asu nimorehi ranai nimoreimbi-ndowohü ahuirihondeimbi-ndowanana, nimirai boatei ahei hondü asu asariranahaimbo mbifarihe-hindür-amboane. Ranihohoanimo ra Godindihohoanimo süngufe-ane, nga yamundowandüri. Asu ai nimorehiranahambo ndondihi hibadihündühi horombo moanquimarandüri ranisüŋgumbo simbori amboani mbifarihe-hindamboane. Rani hohoanimo ranimbo-ani God ai yifirayu. ⁵ Nimorehi ranai nindowenihambo digerihaya ai-yangiri hamindi niŋgombo ana, ai Godimbo hibadirihü nimbi-nimbisi ahambo fehefe ranahambo didibafindo pindo nda ngomboe. ⁶ Nga nimorehi kai ai moani ahandi fimbo yangiri hohoanimoyo süngure arandi ana, nimorehi ra yifiyombo nahuriane. ⁷ Se anihondumbo-rihindeimbi ranaheimbo rani hohoanimo ra

randihindi mbisafan-animbo asu ai ranahambo süngündühi ngeiani asu nindou ngiri aheimbo moaruwai hoafindahündüri. ⁸ Nindou düdi ai ahandi mamisiri asu ahandi fikiminindi ranaheimbo-poanimbo didiboado-fendürikoate-ayu ana, nindou ranai anihondümböfe hohoanimo ranahambo daboadi hihireamboani. Nga nindou ranai anihondümböfe-koateyeimbi ranaheimbo ngasündearü haya ai moaruwai hamindi nüngumbui. ⁹ Kaisahoabedi ai 60 hımbani ngasündeandeimbi nindowenihı mamı yangiri serimındoweimbi ranahambo aboedi hohoanimo süngureandeimb-ane asei nımorehi yahurai yangir-animbo kaisahoabedi-yafe fehefembo bukambe ndüri pefendürimboane. ¹⁰ Ai aboedi hohoanımoyo-randeimb-ane mbısei-amboane. Rani-ratüpurı aboedi yahuraimboanahı hoafayahı ai ahandı nımorı ndore hıfandımbırand-amboane asu nindou semındı worınambo-mbıreand-amboane, anihondümbö-rıhindeimbi-yafe tınarı popoi-mbırıhend-amboane, nindou tınırifo tükündıfeyoanı mbıfarıhendür-amboane asu munguambo aboedi ratüpurı aho ra rambıreand-amboane. ¹¹ Nga se kaisahoabedi akıdou nımorı safı aheimbo fehefembohündambo ahei ndüri pandowa-ndürımboyafı. Ai hoafındeihı anımboya, ‘Ro Kraısındı ratüpurımboanefı’ mbısei hehi, asu ahei fimbo yangiri hohoanımondeihı anamındı ngorü semündümbö mbısei hehi Kraısındı ratüpurı ra hınıngındıhimboyei. ¹² Asu sapo ai nını-moatükunıyo horombo hoafıyeihı randıhumboyeı masei ra refekoate-ayeı ana, ai hütindeimboyei. ¹³ Asu ai ngorü hohoanımo yarıhi arıhündı ra ratüpurıkoate-ndeihı moanı worını-worınındeimboyei. Asu ratüpurı-koate yangiri-poanı, nga ai bodımondambo hahabodeihı daboadanı tehündıhündüri asu bıdıfırı-yafe moatükunı ranahambo sefe fehefendürı nını-moatükunı ai hoafıkoate-mbomayo ra wataporımborıhü arıhündı. ¹⁴ Ranımböane kaisahoabedi akıdou nımorı safı aiana asukai anamındıhü-mbeyahınd-amboane asahı. Rananımbö nımorı wakındıhümündı mbundıhümbo asu ahei worı ra hıbadıhündı. Randahından-anımbö nindou ai ngırı ahei moaruwai hohoanımo hoeındıhindühi asu moaruwai hoafındeı. ¹⁵ Nga nımorehi bıdıfırı ana ai daboadı hıhıryahi hehimbo asu Satanındı süngu heimboaneı. ¹⁶ Nımorehi anihondümbö-reandeimbi, nımorehi kai mamı ahandı worambo ai-dıbombo anıngo ana, nımorehi ranai ndonde hıbadandı. Sapo nımorehi kai ranahambo ana anihondümbö-rıhindeimbi ai ngırı ahambo hıbadındıhündı ranımbö-hünda. Nga nımorehi kai dıdıyeı nindou ngorü ai-amboanı hıfandıyondürı-koate-ayeı ranaheimbo-anımbö anihondümbö-rıhindeimbi ai hıbandıhündürımböyei.

Hıfandı-rundeimbi nindou ai aboedi ratüpurı-ndımonda ndondıhu hıbadıhu-purımböane

¹⁷ Asu hıfandı-rundeimbi ai aboedi hıfandarundı ranı-süngumbo ahamumbo aboed-anemo mbısahüpurüh-anımbö aboedi mbıfarı-hehipurımböane. Godındı hoafı hoafıyomo asu yamundou-rundeimbi ahamumbo ranı-poanımbö hamındı mbıfarı-hehipurımböane. ¹⁸ Sapo nindou ahandı ratüpurı ranahambo kıkı saımbö ranahambo-hündambo Godındı hoafı yare hoafıyowohü yahoya, ‘Burmakau ai wit hıpirı fıfırıhendühi asu safı dedımböe sei hehi yafambe kıkıhındı-

hüm+ndimboyei,' meho.* Asu ngorü hoafi yahoya, 'Nindou ratüpurüyu-randeimb+ ranai ratüpurü ran+ süngunambo kaki ndemündümbui,' meho.

¹⁹ Nindou mam+ ai hifand+randeimb+ ranahambo papi+hoafindürani ana, se ahand+ hoafi h+mbori+ndamboyafti. Nga yimbuyafani+ asu ng+m+yomo ai hoafind+mondan-an+ambo h+mbor+ndaf+fti. ²⁰ Asu hifand+ru-rundeimb+ nindou bid+fti+ri ai moaruwai hohoan+mo-nd+mondani ana, se ranahamumbo hifand+ru-rundeimb+ yomond+ h+amboahü hoaf+ndaf+fti+hü d+d+boado-ndowapuran-an+ambo asu hifand+ru-rundeimb+ bid+fti+ri ai amboani y+h+ambo-mbeyomondamboane.

Timoti ai ahand+ hohoan+mo ranahambo ndonde h+badand+

²¹ Ro God, Sisas Kraisi asu God kafaoreapureimb+ sünambeah+ndi nendi ahamundi h+amboahü s+hambo hoafayahan+ni, se randowandi masahi mam+ yahurai hohoan+mo-an+ambo munguambo nindou ndondo süngundandi. ²² Nga se yowan+ nindou God+ndi ratüpurü ratüpurü+mbohünda kafeofi h+n+ng+ftimbo ra n+mehünou war+ ahand+ wami nandowamboyafti. Se God+ndi h+amboahü mbumundi n+ngombo h+badambo, nga ngorü ai moaruwai hohoan+moayu ra se ai-d+bo mamambe-ndafamboyaf+fti. Nga se sürühoeimbi n+mbaf+fti ngaf+fti. ²³ Se hoe yang+fti+ri nd+m+nd+mboyaf+fti, nga aki+du wain hoe amboani s+haf+fti furi asu angün+ sowand+fti arandi ra far+hefe-n+n+mbohünda nd+m+nd+fti. ²⁴ Asu nindou bid+fti+ri-yei moaruwai hohoan+mo ra aheimbo y+bobofekoate-yuambe weindah+ adükar+fti tüküfe arandi. Asu nindou bod+mond+fti-yei ai d+boamboane engoro, nga süngunambo weindah+fti tükünd+ftifemboe. ²⁵ Mam+ yahurai-ane aboed+fti hohoan+mo amboani weindah+fti tüküfe engoro. Asu bid+fti+ri aboed+fti hohoan+mo n+mehünou weindah+fti tüküfekoate-ayo ra ng+fti+ri mungunambo d+bo yagodo.

6

¹ Munguambo an+hondümbö-r+hindeimbi+ ngorü nindou-yei moani ratüpurü+yei-r+hündeimbi+mbo-yahi an+mboei ai ahei hifand+rundüri-rundeimbi+ nindou ranahamumbo ah+n+ndeih+fti ahamundi hoareih+mbeyei-amboane. Ranani+mbo nindou ai ng+fti+ri God+ndi ndür+fti asu s+hefti yamundi+fe hohoan+mo ranahambo moaruwai hoaf+ndu. ² Nga ratüpurü+yei-r+hündeimbi-yei hifand+rundüri-rundeimbi+ ranai an+hondümbö-rundeimbi+ aiyomo ana, ai yowan+ rand+fti hohoan+möndeihi+ya, 'Ro mam+ apodoho nahurai-anefti, nga ro ng+fti+ri ahamundi hoafi h+mbor+ndef+fti,' mb+sei, nga wani. Nga ai rand+fti hohoan+möndeihi+ an+mboya, 'Nindou ndanahamumbo aboed+fti fehefembohünda ratüpurayefi nda ai an+hondümbö-rundeimbi+memondamboanefti ro ahamumbo hohoan+mo parar+hupuri,' mb+sei. Se n+morehi+ nindowenih+fti aheimbo aboed+fti hohoan+mo ra yamundowandür+fti asu rasüngufembo ngusüfo bot+ndowandür+fti.

³ S+hefti Adükar+fti Sisas Kraisi+ndi hoafi ai s+heftimbo God+ndi hohoan+mo süngufembo yamundeamuni+ arandi. Asu nindou ngorü ai yamundi+fe hoafi ra h+n+ng+fti+ri haya rani+poan+mbo hoafi yamundareandür+fti ana, nindou ranai ahand+fti hohoan+mo ranahambo yang+fti+ri-ani af+ndi hohoan+moyuhü

* **5:18:** Por ai hohoan+moyuhü yahuya, An+hondümbö-r+hindeimbi+ ai ahei hifand+rundeimbi+mbo kaki-napo mb+far+he-hipur-amboane, mehu. Rani+hoafi ra weindah+fti+mbohünda ai Baiboram-beah+ndi hoafi hoaf+mayu. 1 Korin 9:8-12, Io 25:4, Ruk 10.7

hoafi hĩmborĩkoate-ayu. ⁴⁻⁵ Aiana fifĩrife-koate nindou nahurai-anemo. Nga ai nĩnĩ akĩdoumbo ndũrĩ asu nĩnĩ kaboadĩhumbo yaho hefe hoafĩnambo sĩmborĩ-sĩmborĩmbo-anemo mamĩkarĩ hohoanĩmoemo. Rani hohoanĩmo rani-sũngumboane ndanĩ hohoanĩmo tũkũfe arandĩ. Nindou ŋgorũmbo moaruwaimbofi, sĩmborĩ-sĩmborĩ, tĩrĩfoefi hoafi, ŋgusũfoambe nĩmbĩyo asu hoafĩnambo sĩmborĩ-sĩmborĩ, munguambo hohoanĩmo ra tũkũfe arandĩ. Nindou rasũnguru arundĩ ana, ahamundĩ hohoanĩmo ra mamĩkarĩ-rapurũhĩ moai akĩdou amboanĩ hoafi hondũ ra wudĩpoaporu fifĩrundĩ. Ai Godĩmbo sũngufe hohoanĩmo ana aboedĩ napo semĩndĩ nafĩmbai yahomo houbmoanemo. ⁶ Anĩhond-ane, sĩhĩrĩ Godĩndĩ hohoanĩmo sũnguarĩhundĩ ana, asu nĩnĩ-moatũkunĩ God ai sĩhefĩmbo semunĩ arandĩ ranahambo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩyefũhĩ aboedĩ napo nahurai sahumĩndefĩ arĩhundĩ. ⁷ Sĩhĩrĩ fifĩrĩlumboanefĩ, sĩhefĩmbo sĩhefĩ boagirĩ ai wakĩrĩ-hũmũndimunĩ sĩmboanĩ moai nĩnĩ-moatũkunĩ sahumĩndefĩ hoahumbo-yefĩpoanĩ tũkũmehundĩ. Rani sũngumboane asũkai yĩfayefĩ amboanĩ ŋgĩrĩ nĩnĩ-moatũkunĩ ndahumĩndefĩ ŋgefĩ. ⁸ Nga sesi hoearĩ napo sĩhefĩmbo engoro ana, ra ndear-ane mbĩsefĩmboane. ⁹ Nga nindou ai kaki-napo afĩndĩ semĩndĩmbo hohoanĩmoayei ana, nĩnĩhondĩ andũrambe pĩrayo nahurai randahimboyei. Ai afĩndĩ moaruwai moatũkunĩ refembo hohoanĩmo-ndeimboyei asu rani hohoanĩmo rananĩmbo aheimbo mamĩkarĩ-ndandũrĩmboe. Rani sũngunambo-anĩmbo ai moaruwaimbo-ndahimboyei. ¹⁰ Kakiĩmbo hohoanĩmo pefe ana moaruwai hohoanĩmo afĩndĩ ranahandĩ nĩmĩndĩh-ane. Nindou bidĩfĩrĩ ai kaki afĩndĩ semĩndĩmbo hohoanĩmoyei hĩhĩndũbofe hohoanĩmo hĩnĩŋgĩ-rĩhindũhĩ afĩndĩ hamĩndĩ tĩŋĩrĩfo masahũmũndĩ.

¹¹ Nga Timoti, Godĩndĩ nindou-anafi, nga se rani-hohoanĩmo ranahambo feboawandĩ. Nga se mbumundĩ hohoanĩmo, Godĩmbo sũngufe hohoanĩmo, ŋgusũfo pefe hohoanĩmo, tĩŋĩrĩfo tũkũfeyoanĩ moanane yaho ŋgĩnĩndĩ nĩŋgombo hohoanĩmo, asu hĩmboarĩ hoafendũhĩ hohoanĩmo munguambo ra se sũngundandĩ. ¹² Nindou Kraisiĩmbo anĩhondũ-mboarĩ ana, sapo nindou napo semĩndĩ-mbohũnda pĩpayomo nahurai-ane. Raniĩmbo-hũndamboane se aboedĩ pĩpĩndafĩ ŋgafĩmbo yangĩrĩ koadũrũ-koadũrũmbo nĩŋgombo ra ndowandĩfĩ. Se nĩmorehĩ nindowenĩhĩmbo sĩhafĩ anĩhondũmbofe hohoanĩmo ranahambo hoafi-mayafĩndũrĩ raniĩmbo God ai sĩhambo hoafiyumboani yangĩrĩ koadũrũmbo nĩŋgo rani semĩndĩmbohũnda. ¹³ God ai munguambo moatũkunĩmbo yangĩrĩ nĩŋgo sai arandĩ asu Sisas Kraisi ai Pondius Pairatĩndĩ hĩmboahũ nũngumbo anĩhondũmbo fifĩrĩfoare hoafĩmayu ahafandĩ hĩmboahũ sĩhamboya ndahurai randowandĩ asahĩ. ¹⁴ Sĩhambo refembo hoafĩmayo ra hũtĩkoate-ndafĩhũ wudĩpoapondo yando ŋgafĩ Adũkarĩ Sisas Kraisi ai kuduanĩ rananĩmbo asu ŋgĩrĩ hoafi yagodo. ¹⁵ Ai weindahĩ tũkũfemboayu ra God ai ahambo tũkũfembo hoafĩmayu rani-sũngu tũkũndĩfĩmbui. God aiana aboedĩ yangĩrĩ nũngumb-ani asu ai mamani mungu-moatũkunĩ hĩfandarandĩ. Aiana munguambo bogorĩ nindou-yei bogorĩ hond-ani asu hĩfandĩ-rundeimbĩ-yomondĩ Adũkarĩ hond-ani. ¹⁶ Ai mamĩ yangĩr-ani yĩfĩyo-rakoate-ayu. Aiana si afĩndĩ peyoanĩ raniĩh-ani anũngu, nga rani-fĩkĩmĩ nindou mamĩ ai-amboanĩ ŋgĩrĩ ŋgu. Nga asu nindou mamĩ ai-amboanĩ moai horĩrĩ asu ŋgĩrĩ hondĩrĩ. Raniĩmboane munguambo si sĩhĩrĩ ahambo hohoanĩmo-ndĩhuranĩ ai munguambo ŋgĩnĩndeimbĩ-

mbiyu-wamboane, nga anihond-ane.

¹⁷ Nindou hifi ndanihündambo napo afindeimbi ranaheimbo hoafindafinduri ai yowan borindeimboyei. Ai nimehünou moaruwaiyorangeimbi napo ranahambo ngiri anihondumbo-ndihindi, nga yowan. Nga God ai shefimbo hihifi-hihifimbohünda aboedi moatükun saimuni arandi ranahambo animbo anihondumbo-ndihurimboane. ¹⁸ Napo afindeimbi ai aboedi hohoanimonduhü aboedi ratupuri afindeimbi mbiyu-wamboane asu sai-randeimbi mbiyu-wamboane. ¹⁹ Ai rasunguarihindi ana, aheimbo süngunambo farihefembo napo gugurihindühi nahurai-ane aiana süngunambo yangri ni ngo hondü ra ndahümündimboyei.

²⁰ Timoti, se God ratupuri shambo masendi ra wudipoapondo hibadandi. Munguambo nimindi fifirife-koate hoafi ranahambo daboadanambo-ndowandi. Nindou bidifiri ai tikarhi hehi hoafiyehi seiya, 'Hoafi nda nimindi fifireandeimbi hoaf-ane,' mbiseimboyei, nga se hoafi ranahambo himbori-ndamboyafi. ²¹ Nindou bidifiri ai rani hoafi rani-süngurihindühi anihondumbofe hohoanmo ra hinigiri-himboanei.

Godindi moani hipoambofe hohoanimo ai se-dibo mbeyangoro-wamboane.

2 Timoti

Pas yimbu Por ai Timotimbo sürü papimarandi

Por ai Timotimbo pas sürü papimarandi

¹ Ro Por-anahî. God ai ahandîhoari Sisas Kraisîndî hoafi semîndî horambo kamafoareandî. God ai wambo nindou Sisas Kraisimbo anihondumbo-rîhinda yangîrî koadürü niŋgoweimbî saimbo horombo hoafîmareandî ranahambo wataporîmboyo-rambohünda koamarîhendîrî. ² Timoti, se wandî nîmorî hondü nahurai-anafi, ro sihambo pas nda sürü paparihandî. Ape God asu sihefi Adükari Sisas Krais ai sihambo aboedî hohoanîmo-ndînanînühi hîpoambo-ndîneanîna ŋgusüfoambe afure kümbearo-amboane.

Sihiîrî yowanî aboedî hoafi hoafîmbo amoanîŋgî-yopoanî

³ Ro Godîndî hîmboahü hüti-koate ahandî ratüpuri ratüpuriya arihandî wandî amoa mamî amboanî ranî-sünguarîhîndî nou. Ro sirîhü asu nîmbokoanî sihambo hohoanîmo-yahanînühi Godîmbo hîhîfîrîhînühi dîdîbafi-yaheando arihandî. ⁴ Asu se wambohünda aranîmayafi ranîmbo hohoanîmoyahanînühi ro sihambo hoeifenîmbo afîndî hohoanîmoayahi. Ro asûkai hoeindîheanînühi rananîmbo hîhîfî-hîhîfî-ndamayahi. ⁵ Ro sihafî Kraisimbo anihondumbofe hondü ranahambo asûkai hohoanîmoayahi. Sihafî asarî Rois asu sihafî me Yunis ai weyangurühî anihondümborîne marînandî, ŋga ro yarîhe anihondümborîheandî sihafî anihondümborî hohoanîmo amboa ahafe nahurai-ane. ⁶ Ranîmbo-hündamboane sihafî hohoanîmo botariheanî. Ro wandî warî sihafî mbirowamî manandîheandî ra God ai sihambo ranî-poanîmbo ŋgîndî masaganî. Rananîmbo sihafî ŋgîndî ranai hai pîpirowanda ahoro nahuraimbeyowa sahehea. ⁷ Sapo God ai sihefîmbo Yifiafi masemunî ra yîhîmbo saiyamunî-randeimbî-yopoanî, ŋga wanî. Yifiafi ranana sihefîmbo ŋgînemîndîmunanî nindou ŋgorümbo ŋgusüfo pefe asu sihefî hohoanîmo ndofe hîfandîmboyo hohoanîmo ra masemunî. ⁸ Ranîmbo-hündamboane se sihefî Adükarindî hoafi hoafîmbo amoanîŋgî-ndamboayafi. Asu se wambo amoanîŋgî-ndamboayafi, ŋga ro ahandî ratüpuri-mbohünda karabusî-meheand-ane. Ŋga se Godîndî-mayo ŋgîndî ranînambo Aboedî hoafi bokarî-hefembohünda ro-dîbo tîŋrîfondemboane. God ai ranîmbo-hündamboyo ŋgîndî sayamunî arandî. ⁹ Asu ai aboedamboreamunî mbura ahandî sürühoeimbî nindoubore kafoare hîniŋgîmareamunî. Ai ramareandî ra sihîrî aboedî hohoanîmo-mayefamboyoopoanî, ŋga wanî. Ŋga ranana horombo hondü God ai hîfî sünü nafî-koateyu-ambeyo Kraisîndî süngu aboedî hohoanîmo-memuna ahandî nindoumboayahu tükümehundî. ¹⁰ Ŋga asu hapondanî ana Sisas Krais sihefîmbo aboedambo-reamuneimbî ranai ndeara weindahî tüküfîmboani. Asu ahandî ratüpuri süngu Godîndî nindoumbo aboedî hohoanîmo amboanî weindahî tüküfemboane. Sisas Krais ai yîfîndî ŋgîndî hîfînambo-mareanda yîfî ai ŋgîndîkoate-ane. Asu ahandî aboedî hoafi ranînambo muŋguambo nindou ai yîfîkoate yangîrî koadürümbo-koadürümbo niŋgombo ra weindahî-mareandî.

11 Ai wambo kamafoareandiri aboedi hoafi wataporimboyo, Kraisindi hoafi semindi ho, asu nindoumbo Godindi hohoanimo yamundife raraombohünda. 12 Ro tñjirifo asahamindih aboedi hoafi hoafiya arihandiraniambo-hünda, nga ranahambo ro moai amoanngiyahi. Sapo ro Nindou anihondümbom-arihini ahambo fifirihini. Asu ro fifirihendi ai wambo rani ratüpuri masendi ra hibada ngumbo Sisasindi adükari si ra tükündifemboe.

13 Ro yamundi-marihendi himbormayafi ra aboedi sisami nahurai-ane asu se mamihayurai nindoumbo yamundowandüri ndandi. Raniamboane se Sisas Kraisimbo anihondümbom-ndiworühi ngusüfo pandoworühi asu rani-hoafi yamundo ndandi. 14 God ai aboedi hoafi sihafiharihümareandi ra aboedi moatükun-ane, nga se wudipoapondo hibadandi. Yifiafi Aboedi sihefi fiambe amaro ranai fandihenimboe rani ratüpuri ra hifandimbohünda.

15 Se fifirowandi munquambo nindou Esia hifihündi ai wambo hinngimarihindiriri. Asu Figerus weimbo Hemogenes amboani hinngimarinandiri.

16 Ro didibafehendi Adükari ai Onesiforus ahandi aborüdi babidimbo hipoambo-mbireandür-amboane. Ai wambo karabusambe-ani yahu amoanngikoate süni hoeireandiri randani ngusüfo aboedi kürihe marihiri. 17 Ai süfumbo Romohü wambo tñjirifoyuhü kokorandirimbo asu sünguna hoeimareandiri. 18 Ro didibafehendi Adükari ai Godindi yibobofe si tüküfe simboani hipoambo-mbirir-amboane. Se fifirowandi Onesiforus ai ro Efesusihü karabusiyaha nimarihambe wambo fehendirimbohünda afindi ratüpuri ratüpuriyu marandi.

2

Timoti ai Kraisindi ratüpuri wudipoaponde ratüpuri-mbiyu-wamboane

1 Asu wandi nimori Timoti, munquambo si Sisasindi-mayo aboedi hohoanimo ranai sihambo nginimbi-ramandinin-amboane. 2 Asu yamundife hoafi ro nindou afindi-yei himboahü wataporimbo-marihandiri ra se himborimayafi. Rani hoafi ra nindou Godindi hoafi anihondümbom-kikihiründimondeimbi ahamundi bogori ai ahamundi warihündowapuri. Raniambo asu ai asükai nindou bidifirambo yamundi-mbirundür-amboane.

3 Se Sisas Krisindi ami aboedi nahuraimbondafo nimbafi. Raniambo se ro-dibo tñjirifo ra ndahoaminde-mboane. 4 Se ami-yomondi ratüpuri fifirowandi, sapo ai amimboyafu ratüpura-yomo ra ngiri ngori ratüpuri ndowandümo, nga wani. Aiana moani ami ratüpuri rani yangiri ratüpuri-ndimondani ahamundi bogori ai ahamundi ratüpuri ranahambo aboedane mbeyahua mbisimo hou rani yangiri ratüpuri-ndimboemo. 5 Asu nindou ai napo semindimbo pipi ranambe pipayu ana, pipi ranahandi ahini ra süngundeandi. Ai ra süngufekoate-ayu ana, ai pipimayu ranahambo napo semindimboayu amboani ngiri ndemündu. 6 Nindou nümbürame mangiri hifireandühi tñjirifoayu ai-boatei bidifiri sesi ra yimunguri-mbiramündu-wamboane. 7 Hoafi nda ro hoafimayahimbo se hohoanimondafi, nga Adükari ai sihafihohoanimoambe horindeaninimbui. Asu raniambo se hoafi ranahandi nimindi ra wudipoapondo fifirindo-wamoyafi.

8 Se hohoan+mondafi f+fir+indowandi Sisas Kraiss yif+hündi bot+imefiyu ranana Defit, Israeri+yafe adükar+ bogor+ndi sirambeah+nd-ani. Ran+imboane aboedi hoafi ro watapor+imbo-ar+ihandi ranahambo hoafayahi. 9 Ro aboedi hoafi hoafiya marihandi ran+imboyo nindou ai wambo moaruwai nindou-ani yahomo houmbo mam+karambo tñ+rifo saundi+ mburümbo karabusi-marundi+ri. Nga God+ndi hoafi ranana ng+r+ karabus+nd+ifeyo. 10 Ran+imbo-hündamboane ro hohoan+mo ng+n+ndi kür+heandühi munguambo tñ+rifo ra asaham+nd+h+ nindou God ai wand-anei yahundüreimbi ranaheimbo fehefe-ndür+imbohünda. Ran+imboanahi ai-amboani Sisas Kraiss ai aheimbo aboedambo-ndeandüra ai-d+bo koadürümbo-koadürümbo h+imboamupuimbo-ndeandü+ kapehiü mb+n+imboeia sahehea hohoan+moayahi. 11 S+h+ri hoafi randa an+hondümbo-nd+humboane:

S+h+ri ai-d+bo yifayefi ana,

asükai s+h+ri ai-d+bo yang+r+ n+imboemboyefi.

12 S+h+ri ai-d+bo tñ+rifo asahum+ndefi ana,

asu s+h+ri ai-bab+d+imbo bogor+mbondahu h+bad+humboyefi.

Nga asu s+h+ri ahambo daboadi h+h+ri+r+ihur+ ana,

ai s+hef+imbo daboadi h+h+ri+ndi-ndeamunümbui.

13 S+h+ri ahambo süngufimbo hoaf+yefi mbur+humbo

asu süngufekoate-ayefi anasi,

asu aiana ahandi hoaf+mayu ra süngundeambui.

Aiana ng+r+ ahandi hohoan+mo ra ngorü-süngundeandi, nga wani.

Timoti ai God+ndi ratüpur+yombo tñ+rifombiyu-wamboane

14 Se n+morehi nindowenihi ranaheimbo rani hoafi ranahambo hoaf+ndaf+ndür+ nda ngafi. Asu God+ndi h+imboahü se aheimbo ah+n+ hoaf+ndaf+ndür+ ai ng+r+ h+f+n+ndi moatükuni ranahambo hoaf+nambo s+mbori+s+mbor+ndei. Rani-moatükuni ranana nindoumo famand+heiri-poan+, nga nindou h+imborayei ranaheimbo moaruwaimbo-ndearümboe.

15 Se God+ndi ratüpur+yorand+imbi nindoumbofe tüküfembo tñ+rifondafi, ranan+imbo God ai s+hafi ratüpur+ ra aboed-ane yahombohünda. Ranan+imbo se God+ndi ratüpur+yafi-rand+imbi amoan+ng+koate-ndafüh+ ahandi hoafi wud+poapondo yamundo-wandür+imboyafi. 16 Se God+ndi hohoan+mo süngufekoate hoafi rani-fik+m+ ngamboyafi, nga yowan+. Sapo hoafi moaruwai ranai ana nindoumbo God+ndi süngufe angun+ ndem+nd+ndür+ ngomboe. 17 Sapo hoafi ranana mas+mei moaruwai ham+ndi adükar+ tükefeyo nahurai-ane, nga ranan+imbo nindoumbo moaruwaimbo-ndeamboe. Sapo Himeneus weimbo Firetus rawef+ne mar+nand+ nou. 18 Nindou rahurai aiana hoafi hondü ra h+n+ng+r+neambo anafandi, sapo ai hoaf+yafandüh+ safan+ya, 'S+h+ri ana yif+hündi bot+mayahundane, ran+imbo wambo asu ng+r+ sünguna yif+hündi bot+ndahundi,' safan+ ar+nandi. Ranane hoafi ranai bod+mond+yafe God+imbo an+hondümbofe hohoan+mo ra moaruwaimbo-reandür+ arandi.

19 God ai Kraiss+ndi nendi ng+nem+nd+imbo-hünda Kraiss kambohoani nahurai mafondiri. Kambohoani ran+fil+ sürü nda apen+ngo: 'Adükar+ ai ahandi nendambo ndore f+firea-ndür+imboani.' Asu ngorü sürü amboani nda 'Munguambo nindou ai seiya, "Ro Adükar+nd-aneft," asei ranai ana moaruwai hohoan+mo ranahambo daboadi h+h+ri+mb+r+ihind-amboane.'

²⁰ Adükari worambe gor asu sirfa ran+nambo hip+ri naf+rühi mas+hehindi. Gor sirfa ran+nambo yang+ri+yopoani, nga n+mi asu hifi ran+nambo amboani naf+mar+hündi. Rani-moatükuni ra bidifiri rani-poanambo ratüpurimboyo asu bidifiri mam+karambo moatükuni ratüpurimboyo. ²¹ Rani+moane nindou düdi ai rani mam+karambo hohano+mo ra hin+ng+reandühi God+ndi himboahü aboedayu ana, ai rani-poani+mba ratüpurimbo hip+ri nahurai nüngumbui. Ai Adükari+ndi yang+ri nünguhü asu ahambo fand+heirühi aboedi ratüpurimbo yang+ri naf+ram+ndi ninjo marand-ane.

²² Nga rani+moane se nindou hoar+fambori-yafe moaruwai hohano+mo ranahambo feboawandi. Nga se mbumundi hohano+mo, God+mba an+hondümbafe hohano+mo, ngusüfo pefe hohano+mo, ngusüfo afurife kife hohano+mo, rani hohano+mo-an+imbo ndowandifi. Nindou didiyei God+ndi himboahü sürühehi-ndeimbiyei asu Adükari+ndi ndürinambo didi+bafiyahi ar+hündi ai se-bab+di+mba rani hohano+mo süngund+hindi.

²³ Asu se nindou ngusüfo hohano+mokoate hoafi ngorü-süngu ngorü-süngu-ri+hündeimbi ranahei fik+mi ngamboyafi, nga yowan. Nga se fifrowandi hoafi yahurai ranana hoaf+nambo simbori+simbori tükufe randühane. ²⁴ Asu Adükari+ndi ratüpuriyu-randeimbi ana ng+ri hoaf+nambo simbori+simbori+ndu, nga wani. Nga ai nindou munguambo afure hohano+moyuhü ndore yamunde-randeimbiyu haya himboari-yang+ri hifand+randeimbi+mbiyu-wamboane. ²⁵ Adükari+ndi ratüpuriyu-randeimbi ai himboari hoafend+nduhü, nindou mam+ hohano+mo süngufekoate-yeimbi ranaheimbo yamundeandüri. Rananambo God ai ahei ngusüfoambe h+hirareandüri ana, an+hondü yamundife hoafi ra himbori-ndeimboyei. ²⁶ Nindou yahurai ranana Satan ai aheimbo ahandi andürambe masemündündüri ahandi hoafi süngufembohünda. Nga ai hoafi hondü ra fifrari+hindi ana, Satan+ndi andüri ra hin+ng+ri+hi moanambühi aboedambo tükündahimboyei.

3

Bidifiranambo si tüküfeyoambe ana nindou ai moaruwai hohano+mo-ndeimboyei

¹ Se fifri+hindi bidifiranambo si ak+mi tüküfembo-yoambe ana tinjirifo af+ndi tükündifemboe. ² Nimboe sapo nindou ai ahei fimbo yang+ri hohano+mondeihü, kakimbo yang+ri hohano+mo pand+himboyei. Ai ahei fimbo yang+ri bor+ndeihü asu ngorü nindoumbo hohano+mo-koatendehi nindou bod+mondambo tiri+foefe hoaf+ndeihü, ng+ri ahei boag+ri-yei hoafi himbor+ndei ndühündi. Ng+ri nindou ranaheimbo h+hi+nd+hündüri asu ai God+ndi hohano+mo süngufekoate-ndeimboyei. ³ Ai ng+ri nindou bod+mondambo hohano+mondei asu ng+ri nindoumbo amboawiyeyi mbisei. Nga ai daboadan+ nindou ngorumbo amongon+ hoaf+ndeimboyei, asu ng+ri ahei fi wudi+poapondi+hi h+bad+hündi, nga ai hipoambofe-koatendehi n+ne aboedayo ra moaruwaimbo-nd+himboyei. ⁴ Asu ai ahei ngunindambo amboani hohano+mo-koatendehi moaruwai moatükun+ rand+himboyei. Ai hohano+moyo hoeifekoate ratüpur+ndeimboyei. Ai hohano+mo-ndeihiya, roana bogori nindou-ane+mbisei hehi God+mba hohano+mokoate hifi ndani+hündambo h+hi+fi-h+hi+fi hohano+mo yang+ri hohano+mo-ndeimboyei. ⁵ Ai God+ndi hoafi ra fi yang+ri süngund+himboyei, nga ahandi ng+n+ndi

adükari engoro ra ngiri fifirindihindi. Se nindou yahurai ranahei fikimi ho-poani, nga yowani.

⁶ Nindou yahurai aiana nimorehi hihindi hohoanimoeyimbi moaruwai hohoanimoeyi arihundi ranahei worinambo ho ahei hohoanimo ngorü-süngufe hifandimbo ranimboane nafi kokoarundi. Moaruwai hohoanimo ai ahei ngusufambe botireandura ran hohoanimo ra refembo hohoanimoeyi arihundi. ⁷ Asu nimorehi ranai simbori yamundife sahümündi arihundi, nga ai ngiri Godindi anihondü hohoanimo ra fifirindihindi. ⁸ Horombo Sanes weimbo Sambres ai Mosesindi hoafi daboadi hihirima-rineandi rani-süngumboane hapondani amboani anihondü hoafi ranahambo daboadi hihirarundi. Ranane ahamundi hohoanimo ranai mamikari-yomondühi asu ahamundi Godimbo hohoanimo ra moanane. ⁹ Nga ahei rani hohoanimo ra ngiri adükari tükündifeyo, nga wani. Munguambo nindou ai hoeindihindani ahamundi hohoanimo ai mamikari-ndapurimboe sapo horombo Sanes weimbo Sambres ramefineandi nou.

Timoti ai Godindi hoafi nginindi kikihimbi-ramüdu-wamboane

¹⁰ Nga seana wandi yamundife, hahabodi marihandi asu wandi hoahoango ranahandi nimindi ra fifirowandühi süngumarowandi. Ro Godimbo anihondumbo-rihinühi ngorü nindoumbo afurihe hohoanimo-yahanduri asu nindoumbo ngusüfo pariheandürühi tihirifo tüküfeyowani moanane sa nginindi nimboa marihandi ra se fifirowandi. ¹¹ Sapo ro Andiok, Aikoniam asu Ristra ngoafihü nindou ai wambo moaruwaimborihindirühi asubusi masehündi ra se fifirowandi. Ro rani ngoafihü tihirifo masahamindihiyosi, nga Adükari ai famarhendira aboedambo animboahi. ¹² Anihond-ane, munguambo nindou Sisas Kraisi dibo nimboadeimbo Godindi hohoanimo sünguarthindi ana, nindou ai aheimbo moaruwaimbo-ndihindürimboeyi. ¹³ Nga nindou moaruwai Godindi hoafi fi yangiri süngurundeimbi ahamundi hohoanimo ranai ngongombo moaruwai hamindindimboe. Ai nindou bidifiri-yei hohoanimo mamikari-rundürühanemo, nga asu ahamundi hohoanimo amboani mamikarapurü.

¹⁴ Ro shambo hoafehanini, se hoafi himboriyafi mbura anihondumbo-arowandi rani yangiri süngundo ngafi. Hoafi ra anihond-ane, sapo nindou düdi shambo yamundi-marihinini ranaheimbo wudipoaporo fifirowanduri. ¹⁵ Asu se fifirowandi sapo se nimori akidouyafambe hafimbo shambo hohoanimo aboedi saimbo Godindi hohoanimo pa-iaroweimbi buk rani-boatei fifirimarowandi. Buk rananimbo hohoanimo aboedi daganinan Sisas Kraisimbo anihondumbo-ndiworan asu God ai shambo aboedambo-ndeaninimbui. ¹⁶ God ahandi bukambe hoafi ra weindahi-mareandi. Asu yamundifembo, moaruwai hohoanimo nafuimbo, hohoanimo didiboado-fembo asu mbumundi hohoanimo süngufembo yamundife-mbohündambo hoafi ra aboed-ane. ¹⁷ Rananimbo nindou didiyei Godindi hohoanimo sünguarthindi ranai aboedi ratüpurü ratüpurü-mbohünda ndorihifi fifirihimboanei.

4

Timoti ai Godindi hoafi hoafimbo nginindi mbününgu-wamboane

¹ Sisas Kraisi ai weindahi kuduani asu ahandi nginindi hifandarandi ra tukundi feyoani ai yangiri ni boadeimbi asu yifiyeimbi ra yibobondearumbui. Ahandi asu Godindi himboahu ndanahambo sihambo ahini hoafehanini. ² Se aboedi hoafi ra bokarihefembo nginindi nimbafi. Nindou ai himborindeianiyo asu wanindoaniyo ra se bokandi hao ndandi. Nindou ai ahei hohoanimo moaruwai hoeifembohunda hoafindafinduri. Ai moaruwai hohoanimo ndeiani se nginindi hoafindafinduri. Ahei ngusufoambe kikimo-boadowanduri. Hinngirou hoafindafindurihi wudipoapondo yamundowanduri. ³ Himboriyafi, sungunambo ana nindou ai hoafi hondu ranahambo himborikoate-ndeimboyei. Rananimbo ai nindou afindi aheimbo yamundife-ndurimbo kokondihu-purimboyei nini hoafiyoi ai himborimbo hohoanimo yeimbi ra yamundife-ndurimbohunda. ⁴ Rananimbo hoafi hondu ra hinngindihi hehi moani hoafi yangiri ra sungundihimboyei. ⁵ Nga se munguambo si wudipoapondo hohoanimondafi se tngirifo ndowandifi asu nindoumbo aboedi hoafi ra wataporimbo-ndanduri. Asu Godindi ratupuri ra se anihondumbo hamindi ratupurindafi.

Por yifimbo akim-ani

⁶ Wand yangiri ningo ra Godimbo sesi saimbo nahurai-ane, nga ndeara wandi yifimbo ra akim-ane. ⁷ Ro aboedi hamindi yifariya, yangiri ningo semindimbo ra pipimayah ranane ro pipi moendifemboyo-wami tukuyaheanduhi wandi Godimbo anihondumbofe ra kikihari-hamindih. ⁸ Hapoana napo pipambe horombofe hefe semindimbo ranai yangori hifandarandi. Napo ranana ndahurai-ane. Adukari ai wambo mbumundi nindou mbusumbui. Adukari ai mbumundi hohoanimo sungu nindou yibobore arandi sapo ahandi adukari yibobofe si ra tukundi feyoani napo ra wambo ndendirimbi. Ai wambo yangriyopoani asendiri, nga nindou munguambo didiyei ahambo weindahi tukundifiyuan hoeifimbo himboyeih amarei ranaheimbo amboa.

Timoti ai nimehounou Porimbo sowana mbusunu-wamboane

⁹ Se wambo sowana nimehounou sinimbo tngirifondafi. ¹⁰ Demas ai hifihundi hohoanimo sungufembo afindi hohoanimo yuh wambo hinngireandiri haya Tesaronaika ngoafinambo mahu. Kresens ai Garasia hifina mahu asu Taitus ai Darmesia hifinambo mahu. ¹¹ Asu Ruk mami yangri-ani ro-dibo anungu, ranimbo-animbo dugufihu Mak ndowarindifi dugufi. Rananimbo ai wandi ratupuri ra farihendiri haya ratupurimbiyu-wamboane. ¹² Nga Titikusimbo ana Efesusinambo koamarihelina mahu.

¹³ Asu se asuhifi ana, wandi ngisihari hoeari wari hoandari Troas ngoafihu Karpusindi worambe masihehandi ra ndowandifi dugufi, asu buk amboani kapeih. Sapu buk ninihondi hoearinambo nafiyoweimbi-mayo ra.

¹⁴ Areksander napo bras kapanambo nafira-randeimbi ai wambo afindi moaruwaimbo-mareandiri. Ranimbo-hunda sungunambo Adukari ai simbori ahambo moaruwaimbo-mbirir-amboane. ¹⁵ Nga se-amboani nindou ranahambo-animbo hibadambo. Nga ai-ani yihoe fi hoafi hifinambore arandi.

¹⁶ Weangurui ro kotambe simbori hoafimayah ra moai nindou didai-amboani farihendiri, nga munguambo nindou ai hinngi-marihindiri. Nga God ai aheimbo amboawiyei mbeyahuamboane. ¹⁷ Asu Adukari

ai ro-dibombo nungumbo nginindi masendra ro aboedi hoafi ra Suda-
yafe ndifo ranaheimbo didiboadondihe wataporimbo-ndihamboyahi.
Raniyo God ai wambo nimambeahindi ninihondi raion yahamonindi
humarihendiri.* ¹⁸ Mamani rani-sungumboane Adukari ai wambo nin-
dou moaruwaimbo-fembo hohoanimoayei ranambeahindi aboedambo-
ndeandirimbui. Rananimbo ai sunambe nginindi hifandarandi ranambe
aboedambo ndemundundi gafumbui. Koadurumbo-koadurumbo ahambo
aboed-ani mbisefimboane.

¹⁹ Asu se wandi hihifi hoafi Prisira weimbo Akwirambo asu One-
siforusindi worambeahindi aheimbo hoafindafi. ²⁰ Erastus ai Ko-
rin ngoafihü awi mbanungu. Trofimus ai angunimbomayua Mure-
tus ngoafihü hinungimarhini. ²¹ Asu se wambo sowanambo sifombo
tiririfondafi ngisihari tuküfekoate-yoambe. Yuburus, Pudens, Rinus,
Krodia asu munguambo anihondumbo-rihindeimbi ai sishambo hihifi hoafi
koararhehinini.

²² Adukari ai se-dibo mbinungu-wamboane. Nga asu ahandi moani
hipoambofe ai se-dibo mbeyangoro-wamboane.

* **4:17:** Nda kafoefe hoaf-ane. Raion ai nindou bidifiri mbura arandi. Kafoefe hoafi
nimindi ra Porimbo tiririfo tuküfefeyowa yifimbo yangirimayu, nga God ai ahambo mafarheira
aboedambomefiyu.

Taitus Pas Por ai Taitusimbo sürü papimarandi

¹ Ro Por Godindi ratüpuriya asu Sisas Kraisindi hoafi sahamindi harihandeimb-anahti. God ai nindoumbo wand-anei yahu-ndüreimbi ranahai anihondümbofe ra nginemindi-ndürimbo asu Godindi mbumundi hohoanimo fifirife süngufembohünda kafaore hinngi-mareandür-ane. ² Anihondümbofe asu fifirife ranahandi nımindi ra yanggiri koadürükoadürümbo ni ngombo ranahambo himboayefi ranane. Horombo hifi nafikoate-yuambe God tı kai hoafikoateyu-randeimbi ranahambo horombo hoafimareandi. ³ God ai yifirimayu rasimboani ai ahandi hoafi ra weindahi-mareandi. God sihefi mbo aboedambo-reamuni-randeimbi ai randowandi yahuhu wandi warı hü hoafi ra masihenda ro ahandi hoafisüngu randowandi bokarihehe arıhandi. ⁴ Taitus, ro sihambo pas nda sürü paparihandi. Sihehi mamindihündi anihondümbofe hohoanimo ranınambo wandi nı mori nahurai-anafi. Nga Ape God asu Sisas Krais aboedambore-randeimbi ai moani hi poambofe asu ngüsüfo afurife kife hohoanimo mbısabınanın-amboane.

Taitusindi ratüpuri Krit airanı hü

⁵ Bidifiri ratüpuri moendife-koate anı nggo ra moendife asu muıguambo adıkarı ngooafihü anihondümbo-rıhindeimbi hifandı mbo nindou kafeofe hinngi-fembohünda horombo hoafimayahı süngu ro sihambo airan Krit ranı hü hinngi-marıheanı. ⁶ Hifandı-randeimbi nindou ranai nindou-yei himboahü mbumundıdu haya nı morehi mameimbindu. Asu ahandi nı mori amboanı Kraisimbo anihondümbo-mbırıhind-amboane, nga ai yowanı boagiri-yei hoafi amboanı himborıkoate-ndeimboyei. ⁷ Se fıfırowandı, anihondümbo-rıhindeimbi hifandı-randeimbi ai Godindi ratüpuriyu-randeimb-anı. Ranımboane asu ahandi hoahoango ra aboedımbeyo-wamboane. Ai ngiri moaruwai hohoanimo ahei himboahü randeanda hoeindihindi asu ngiri afınd-afındıdu. Asu ai ngiri ngüsüfoambe nı mai hüfıdu. Asu ngiri bia ndümündü haya afınd-afındıdu ndandı. Ai ngiri nindou harıdu asu ngiri kaka napombo semındı mbo hohoanı mondu ndandı, nga yowanı. ⁸ Ai nindou ngorü ngooafihündi ahei ranaheimbo worınambo-mbıreandür-amboane, nga asu ai aboedı hohoanı mo ranı yanggiri hohoanı mondühi sıngumbıreand-amboane. Nga ai aboedı dıboadorıhoei nıngumbo Godındi hohoanı mo ranı yanggiri hifandı mbrırand-amboane. Asu ai ahandı fı muıgu ra wudıpoapore hifandı mbrırand-amboane. ⁹ Nga asu ai anihondü hoafi yamundı-marıwuri ra kıkıhi-mbıramündu-wamboane. Rananı mbo asu ai nindou bidifirambo yamundı-ndeandürühi, ahei ngüsüfoambe kıkımı mbo-foareandür-amboane. Asu yamundife hoafi aboedı rananı mbo nindou ai anihondü yamundife hoafi mbaharıhehındi ranaheimbo ai ndore hoafımbıyundür-amboane. Rananı mbo asu ahei moaruwai hohoanı mo ra yarıhi hoeimbrıhind-amboane.

Krit nindou ai afındı tı kai hoafümb-anei

¹⁰ Yini, nindou afindi ai hoafi mbahibadi-rihoundeimbi aningomo, nga moani hoafi yangir-anemo, asu nindou aheimbo tikarhou wosihofori hoafiyomo-rundeimb-anemo. Nindou afindi ai rawarundi ra ai Suda-anemo, nindou fi-hoeari karu tirhoemo-ndeimbi-yomondi mamisir-anemo. ¹¹ Nindou yahurai ai hohoanimo yamundarundi ra sihiri ngiri randihundi. Ranane asu nindou bidifiri mam worambeahindi, ranaheimbo ngusüfo mamikararunduri kaki semindimbohünda. Ranimoane se nindou yahurai-yafe yafambe ra kikihndapundifi. ¹² Horombo Kritihündi fiftreandeimbi ahandhoari hoafiyuhü yahuya, 'Kritihündi aiana tkai hoafiyei arihündi. Ai nimambeahindi ninihondi moaruwai nahurai ratupurimbo yiboarukoyeihi afindi sahusi arihündi,' mehu. ¹³ Rani hoafi ra anihond-ane. Ranimoane se aheimbo nginindi aboedi hoafindafinduri. Ranimbo asu Adukarimbo anihondübofe ra nginindimbeyo-wamboane. ¹⁴ Ranimbo Suda-yafe hürütühoafi yangiri asu nindou ai hoafi hondumbo daboadi hihirarihindi ranahei ahini hoafi ranahambo ngiri hohoanimondei. ¹⁵ Nindou didiyei ahei hohoanimo sürühoeimbayo ana, asu ranaheimbo munguambo moatükuni sürühoeimb-ane. Nga asu nindou ai moaruwai hohoanimoaye ra moai Kraimbo anihondumbo-rihindi, ranaheimbo munguambo moatükuni sürühoeimbi-yopoani. Nga ahei hohoanimo ngusüfoambe afoero ranamboan moaruwai-ane. ¹⁶ Yafambe yangiri ai yarihi hoafiyeihi, 'Ro Godimbo firihihi,' asei. Nga asu ahei hohoanimo yarihi nafuiyehi Godimbo daboadi hihirihorühanei. God ai aheimbo moai wudireanduri. Ai hoafi kikihiri-hindühanei, nga ai ngiri aboedi hohoanimo randihindi.

2

Hoafi nda nimorehi nindowenih boagirambo hoaf-ane

¹ Nga Taitus, se ndorihoeimbi hohoanimo rani-sungu nimorehi nindowenimbo yamundowanduri. ² Nindowenih boagiri ranahamumbo hohoanimo nda süngufembo yamundowapuri. Ai ahamundhoari ndondu hibadundühi, nginindi-hamindi anihondübondundi. Ai ngusüfo parundühi asu tiriifo tükündefeyoani moanane mbitimo nginindi mbininigomond-amboane. ³ Mare yahurai-animbo nimorehi boagirambo amboani yamundowanduri. Ai aboedi sürühoeimbi yangiri niboadeih asu dabadani amonjonimbo hoafindeimboyei. Asu aheimbo nginindi hamindi bia ra hibadarimboe, nga yowan. Nga ai aboedi hohoanimo süngufembo ra yamundimbirihind-amboane. ⁴ Asu nimorehi ngusüfo kikihiri-hindeimbi ranaheimbo yamundife-ndurimboane aboedi hohoanimo ndahurai: Ai ahei nindowenihambo ngusüfo pandhipuri, asu ahei nimirambo amboani mam yahurai ngusüfo pambirihindur-amboane. ⁵ Asu ai ahei hohoanimo ra wudipoaporihi hifandirihündühi, mbumundi mbini-boadei-amboane. Asu ahei wori ra diboadirihündühi hifandimbirühünd-amboane. Asu munguambo aboedi mbifarihendur-amboane. Ranimbo asu ahei nindowenih-yafe hoarehi mbini-boadei-amboane. Ai rani hohoanimo ra mungua süngumbirihünd-amboane. Ranimbo nindou ai ngiri Godindi yamundife hoafi ranahambo tiriboandih hoafindei.

Hoafi nda hoarifamborimbo hoaf-ane

6 Mamî yahurai se hoafîndafîpurî, nindou akîdou hoarîfamborî-yomondeimbî ranahamumbo, nga ai-amboanî ahamundî hohoanîmo ra ahamundîhoarî wudîpoaporu hîfandîmbîrund-amboane. 7 Hohoanîmo munjuambo se rawarowandî ra, se-amboanî aboedî nafuimbo nîmbafanî nindou ai sîhambo horîhinînhû süngu-mbîrîhinî-amboane. Nindou yamundîfe ratûpurî ra anîhondumbo hondû ndondo yamundowandî. 8 Asu se anîhondumbo yangîrî hoafîndafî ndandî. Rananîmbo nindou ai ngîrî sîhambo moaruwai-ani mbîsei. Nga rananîmbo sîhefîmbo ngîndîndarîhûmunî ai amoanîngî-ndeimboyei sapo sîhefîmbo moaruwai hoafîmboayeî ra nînhî-moatükunî moaruwai moai rarîhundî.

Hoafî nda moanî ratûpurîyeî-rîhûndeimbîmbo hoaf-ane

9 Se moanî ratûpurîyeî-rîhûndeimbî yando yamundowandürîhî hoafîndafîndürî munjuambo moatükunî ai ahei bogorî ranahandî hoarehîmbeyeî-amboane. Asu ai dîboadondîhî aboedî ratûpurî ratûpurîmbeyeî-amboane. Rananîmbo ahei bogorî ranai 'aboed-ane' mbeyahomondür-amboane. Asu ai ngîrî ahei bogorî ranahamumbo moaruwai hoafî sîmborî hoafîndahûpurî. 10 Asu ai ahamundî-mayo napo bîdîfirî moanî ndahûmündimboyei, nga yowanî. Rananîmbo bogorî ai aheimbo anîhondumbo-ndundürîmboemo. Ranînambo asu ahei ratûpurî munjuambo ranînambo sîhefî God aboedambo-reamuneimbî ahandî yamundîfe hoafî ranahambo nindou ai aboed-ane mbîseimboyei.

Sîhîrî aboedî nîboadefombo Kraîsmbo hîbadîhurîmboane

11 Sîhîrî fîfirîhundî, nîmorehî nindowenîhî munju aboedambofe-ndürîmbohûnda Godîndî moanî hîpoambofe weindahî tüküme Feyo. 12 God ai sîhefîmbo moanî hîpoambo-mareamunî hohoanîmo ranai-ane sîhefîmbo yamundîreamunî arandî. Godîmbo daboadî hîhîrîfe hohoanîmo asu munjuambo hîfînhîndî hohoanîmo moaruwai ra hînhîngî-fembohûnda yamundî-mareamunî. Sîhîrî wudîpoapondîhu hohoanîmo-ndefomboane, ndasîmboanî mbumundî hahabodefûhî asu Godîndî hohoanîmo sîngundî-humboane. 13 Sîhîrî yarîhundani anîhondumbo-ndîhundûhî, sîhefî God asu Aboedambo-reamunî-randeimbî Sîsas Kraîs ai hîmboamupuimbo-randeimbî dîbofe weindahî tüküfemboayu ranahambo hîhîfî-hîhîfîyefûhî hîfandarîhundî. 14 Sîsas ai sîhefîmbo munjuambo moaruwai hohoanîmo-ambeahîndî aboedambofe-munîmbo yîfîmayu ahandî yangîrî sürühoeimbî nindou nîngombohûnda. Nindou ranai aboedî hohoanîmo yangîrî süngufembo hohoanîmondei ndühündî. 15 Hoafî ra yamundowandürî ndandî. Aheimbo ngînemîndürîmbo asu moaruwai hohoanîmo hînhîngî-fembohûnda ngînhîndîhûndo hoafîndafîndürî ndandî. Nga asu sîhambo nindou ai nindou yangîrî-ani mbîseimboyei.

3

Sîhîrî aboedî hohoanîmo ranahambo ngînhîndî nîboadefîmboane

1 Se nîmorehî nindowenîhambo ngusûfoambe botîndowandürî ndandan-anîmbo, ai gafman asu gafmanî-yafe ratûpurîyomo-rundeimbî-yafe hoarehîyeihî ahamundî hoafî süngurîhindûhî nafîndîhûmündî nîmandeimbo aboedî ratûpurî ratûpurîmbeyeî-amboane. 2 Nga asu ai ngîrî nindou ngorumbo moaruwai hoafîndei. Asu ai ngîrî yîfiarîndei,

nga ai wudi-wudi+ndeihî nindou-yafe hîmboahü ahei fi hîfînambo-ndîhindî. ³ Nga se fîfîrowandî, horombo sîhîrî amboanî ngusüfokoate-yefî, hoafî himborîkoate-yefî asu Satan ai sîhefîmbo tikai hoafîmemuni. Sîhîrî afîndî moatükunî moaruwai hohoanîmo ngusüfoambe botirea-ndeimbi, rani+hoarehü manîmboefî. Sîhîrî nindou moaruwaimbofe hohoanîmo süngurîhu asu napo hohoanîrîhu marîhundî. Asu sîhefîhoarî amboanî sîmborî ngînîndürîyefî rîhundühî manîboadeî. ⁴ Nga asu God Aboedamboreamunî-randeimbi ai sîhefîmbo hohoanîmo-yumunühî hîpoambo-mareamunî ra weindahî tükümeîfeyo. ⁵ Sîhîrî moai aboedî hohoanîmoyefanî-yupoanî ai sîhefîmbo aboedambo-mareamunî, nga wanî. Nga ahandî hîpoambofe ranamboyu sîhefîmbo aboedambo-mareamunî. Ai sîhefîmbo popoi-marîhemuna, sîhîrî nîmorî aboedî tükümeîhunda asu Yîfiáfî Aboedî ai sîhefîmbo sîmborî yangîrî aboedî nîngombo masemuni. ⁶ Sîsas Kraîs Aboedamboreamunî-randeimbi ahandî sünguyo God ai sîhefîmbo Yîfiáfî Aboedî afîndî masemuni. ⁷ Kraîsîndî hîpoambo ra sîhefîmbo mbumundî nindou yaho dükamareamunî. Ranîmboane asu yangîrî koadürü-koadürümbo nîngombohünda sîhefîmbo kamafoareamunî. Ranahambo anîhondümbo-ndîhundühî hîbadîhu nîmboefîmboane. ⁸ Ranî yamundîfe ra anîhond-ane. Nga se ranahambo hoafîndafanî nindou aboedî fîfîrîmbîrîhind-amboane samboanahî hoafayahî. Rananîmbo asu Godîmbo anîhondümbo-rîhindeimbi ai aboedî hohoanîmo süngufembo tîjîrîfombeyei-amboane. Ranî-moatükunî aboed-ane asu munguambo nindou fandîhe-ndürîmboe. ⁹ Nga asu mamîkarambo hîhindî hoafî ra ai düdu-düduyei wakîrîhi-rîhundühî, amoaó mamî-yei ndürîmbo wataporîmborühî, asu ngîndîndîyeihî Mosesîndî-mayo ahînûmbî hohoanîmo ranahambo hoafîna sîmborî-sîmborayei, nga ranahambo se ngasündowandî. Nga sîhîrî fîfîrîhundî ranana ngîrî sîhefîmbo fandîhemunî asu ai ngîrî sesî aboedî hîsîndo. ¹⁰ Nindou yîkürübü-reandeimbi ahambo mamîmboyo yimbumboyo ahîndî hoafîndafîndo. Nga ai hoafî hîmborîkoate-nduanî, se ahambo daboadî hîhîndîwori. ¹¹ Se fîfîrowandî, nindou yahurai ra ai nafî aboedî hîndîngîrîndühî moaruwai hohoanîmoyomo arundî. Asu ahamundî moaruwai hohoanîmo ranai ahamumbo papî-hoafîmarapurî.

Bidîfîranambo hoafî

¹² Süngunambo Artemasîyu asu Tikikusîyu sîhambo sowana koandîhe-hinîmboyahî, nga se wambo sowana Nikoporis ngoafînambo sîfombo tîjîrîfondafî. Nga se fîfîrowandî, ngîsîharî tükîfeyo-ambe ro Nikoporisîhü nîmboamboanahî masahî ra. ¹³ Se ahînûmbî fîfîrîndeimbi Sînas weimbo Aporosî yimbu ahafanîmbo nafî ho ra wudîndo fandîhawapîra ai ngîrî nîndî-moatükunîmbo mbonîmbo-ndandîfanî. ¹⁴ Sîhefî nindou ai aboedî ratüpuri ranîwamî nîboadeimbo ra fîfîrîmbîrîhind-amboane. Asu nindou mbonîmbo-arîhümündî, ranaheimbo mbîfarîhe-hîndür-amboane, asu ai hîfî ndanîhü ngîrî moanî nîmboei. ¹⁵ Munguambo nîmorehî nîndowenihî ro-babîdî anîboadei nda ai sîhambo hîhîfarîhîndîndî. Anîhondümbo-rîhindeimbi ai yîhoefîmbo hohoanîmo-ayahümunî ranahambo hîhîfîndandürî. Nga moanî hîpoambo hohoanîmo ra munguambo se-babîdî mbeyangoro-wamboane.

Firemon Pas Por ai Firemon+mbó sürü pap+marandi

¹ Firemon, síhambo pas nda ro Por-anahí sürü paparihandí síhefi wandafí Timoti díbo. Ro Sisas Kraisiñdí ratüpurí süngunambo karabusíyahe nímboamboanahí asu yíhoefí wandafí se ro-babídí mámi ratüpurí ratüpuríyefí-ríhundeimb-anafí. ² Asu ro síhefi rehi Afia-ane asu síhefi wandafí Arkipas ai ro-babídí ami nahurai Kraisiñdí ratüpurí ratüpuríyefí-ríhundeimb-ani asu Kraisiñdí nendí síhafí worambe fandíhi-ríhundeimbi ranaheimbo amboani pas nda sürü paparihandí. ³ Ape God Adükarí Sisas Kraisiñdí ai síheimbo moani hípoambofe hohoanimo asu ngusüfo afurífe kifeimbi hohoanimo ra mbísabínandür-amboane.

Firemon ai Adükarímbo ngusüfo parirühi aníhondümbo-rirühani

⁴⁻⁵ Se Adükarímbo ngusüfo paríworühi aníhondümbo-ríworí arandi asu Godíñdí nendí ranaheimbo amboani ngusüfo parowandürí arandi hoafi ra hímborí-yahühanahí. Ranímboanahí münguambo sí ro Godímbo dídíbafíyahühi ra síhambo hohoanimo-yahanínühi dükaríheanínühanahí asu ranímbohünda ro wandí God ranahambo dídíbafíyahando aríhandí. ⁶ Se ro-babídí aníhondümbofe-rambo anímbafí. Ranímboanahí asu ro Godímbo dídíbafíyahando aríhandí síhafí aníhondümbofe ranai randeandí aboedí síhafí hohoanimoambe tükümbífeyo sahehea. Síhírí Kraisiñdí anímboefí asu ranínambo ahandí-mayo münguambo aboedí moatükuní síhírí masahumíñdefí ra se ndondo türüboadowandí sahehea dídíbafíyahando aríhandí. ⁷ Karíhasí wandafí, se Godíñdí nendí ranaheimbo ngusüfo parowandürí arandi ranímboane asu aheimbo ngusüfoambe ngíní-ra-míñdíñdürí arandi. Asu ranínambo afíñdí híhífí-híhífíyahühi wandí ngusüfoambe afure akiaro.

Firemon ai Onesimúsímbo wandafímborirí mbíserümandu-wamboane

⁸⁻⁹ Se mamí moatükuní rambírowanda saheeamboanahí. Ro síhambo Kraisiñdí süngu randowandí randowandí-ndamboyahí ra yíhímboate-anahísí, nga ngusüfo pefe hohoanimo raní-süngu síhambo düduweheaníní. Sapo ro Por boagírí-yamboanahí asu ro Kraisiñdí fondühi ahandí hoafi semíñdí hombo-hündamboanahí, nga haponda ro karabusí-yaheamboanahí. Nga asu ro síhambo ngusüfo paríheanínühi wamboanahí híñíngírrou safí ndaríhe hoafíyahaníní. ¹⁰ Ro síhambo ndaríhe düduweheaníní Onesimúsímbo-hündambo. Aiana wandí nímorí hond-ani Kraisiñdí sünguna. Ro karabusíyahe nímboambo Kraisiñdí aníhondümbo-fembo yamundímaríhin-ani. ¹¹ Horombo ana ai moai mamímbo amboani síhambo aboedí faríheníní raraní ratüpurí ra, nga hapondan-ambe ana ai se-anafí asu ro-anahí síhehímbo aboedí níníní ratüpurí fandíhemunümbui.

¹² Haponda ro ahambo síhambo sowana híhíríhíní koararíhehíní asu ai wandí ngusüfoahünd-ani. ¹³ Ro aboedí hoafi ra sahamíñdí hahabodíhane raníhümbo wambo ndaníhü karabusí-marundíra anímboahí. Ranímboyahí asu ro Onesimúsímbo ndaníhü kíkhíñdühümíñdíhaní asu ai síhafí fondíhü wambo mbífaríhendíra sahehea

hohoanimoayah. ¹⁴ Asu awi ro sihambo wambo farifehe-ndirimbo huti-hutiyoninimbo ana moeisahi, nga moani wambo se randowandi mbisafan-animbo randihamboyahi. Se sihafi hohoanimonambo refemboanahi randowandi asahi. Ranimbo ana, ro ngiri nini-moatukuni ninungundheandi, nga nda wambo se randowandi mbisafan-animbo randihamboyahi. ¹⁵ Ai sihambo akidou hinngi-mareanini, nga awi refeanasi asukai se ndowarindifani ai se-dibo geduhi mbinungu-wamboane. ¹⁶ Ai se-dibo moani ratupuriyu-randeimbi-yupoani, nga ngusüfo pariworeimbi wandafimbiyu-wamboane. Nga ra aboedi safane. Se yahurai ahambo ndowarindifi. Ro ahambo ngusüfo pararhini, nga sihambo ai moani ratupuriyu-randeimbi asu Kraisindi süngu sihafi wandafi kapeih-ani. Ranimbo se ahambo afindi safi ngusüfo pandiwori.

¹⁷ Nga asu wambo se sihafi wandaf-anahi asafindiri ana, asu mare yahurai-safi ahambo amboani wandi wandafi mbisafindowohü hühindiwori. ¹⁸ Asu ai sihambo moaruwai hohoanimo-yuninühi sihafi-mayo bidifiri moatukuni moani asemüdu ana, se süngunambo rani-moatukuni ranahambo wandi nduri pando mbunda hoafindafindiri. ¹⁹ Ro Por wandi warinambo simbori saimbo moatukuni sürü parife asiheandi. Ro-animbo sihafi nime-moatukuni ai ramareandi ranimbo sihambo hihirindihe ndahaninimboyahi. Nga se wandi sünguyafi anihondumbo-rowandeimbi tükümefoandi rani-nambo se simbori wambo saimbo-aiyafi ranana sihafi fi ningo hohoanimo rananesi, nga asu ro ngiri ranahambo sihambo watapori-mbondihanini. ²⁰ Nga wandafi, shiri Adükari-babidi animboehi ranimboane asu se wambo hihifi-hihifindafindiri. Shiri yibobo Kraisindi nindou-anehi, nga ranimbo-hünda se wandi ngusüfoambe ndondo kündowandürühi Onesimusimbo wandafi mbisafindowohü hühindiwori. ²¹ Se wandi hoafi himbori-ndamboyafi sahehea anihondumbo-riheaninühi pas nda sürü paparihanini. Ro haponda sihambo rani hohoanimo ra randowandi sahehea düduwehanini. Rani hohoanimo ra ngasüdo hawa asu aboedi adükari hamindi rani-poanimbo randowamboyafi sahehea fifiri-heamboanahi. ²² Awi ro sihambo mam hoafi ngorü hoafindahanini samboanahi. Asu se randowandühi wambo sihafi worambe fondi nafindhao hinngindowandi. Nga ro fifiri-heamboanahi God ai shei didibafife ra himborindu haya asu wambo siheimbo sowana koandihendiri yahumboani.

Hihifi hoafi bidifiri

²³ Epafra ai ro-dibo Sisas Kraisindi hoafi süngunambo karabusiyaho ndanihu animboehi ai sihambo hihifaranini. ²⁴ Wandi Kraisindi ratupuriyefi-rihundeimbi Mak, Aristakus, Dimas asu Ruk ai-amboani sihambo hihifarunini. ²⁵ Adükari Sisas Kraisindi-mayo moani hipoambofe hohoanimo ranai shei ngusüfoambe mbimarondür-amboane.

Hibru Hibruhündi anihondümborihindeimbimbo pas sürü papimarandi

God ai ahandi nimorindi süngu sihefimbo hoafimayu

¹ Horombo God ai afindimbo afindi moatükunü süngure haya sihefi amoa mamü ranaheimbo ahandi hoafi hoafiyomo-rundeimbü-yomondi yafambe süngure haya hoafiyundürü marandi. ² Nga asu hapondani bidifirani si ndanambe-ane God ai ahandi Nimorindi yafambe süngure haya hoafiyumunimboani. Nimorindi sünguyu God ai munguambo moatükunü sünü hifü ra nafimarandi. Ranyu asu ai Nimorimboya, ai munguambo moatükunü ra ahandi yangirimbeyo-wamboane yahuhaya kafoarirü hini ngimarirü. ³ Ranani asu Nimorü ranai God ahandi si adükari ranambe himboamupui-randeimb-ani. Ranani asu ai Afindandü fi wusindamündumbo nou anüngu. Ranane asu ahandi hoafindi nginindi ranambo mungu moatükunü ra kikihamindi anüngo. Ranane asu sihefi moaruyai hohoanimo foafofembo ratüpurü ra moendire haya süngunambo hafu Bogorü Hondündi warü hondü waranü bogorü hondümbofi mamaru.

Nimori ai sünambeahindi nendi ngasündeamboani

⁴ Godindi Nimori ai adükarimbofi tüküfiyuane asu sünambeahindi nendi ai ranü hoarehü tüküfundü. Mamü yare ra nou-ane Ape God ai ahambo 'Wandü Nimori' yahu dükarirühü adükari ndürü ra sagadowohü asu sünambeahindi nendambo ndürü akidou masagapurü.

⁵ Nga God ai mamü simboani moai sünambeahindi nendi ranahamumbo mamimbo amboani hoafiyuhüya,

"Hapo ro sahea, 'Seana wandü nimor-anafi,

ngga haponda ro sihafü Apembo-yaheamboanahi,'" asahi, *Buk Song 2:7* yahu. Asu asükai moai sünambeahindi nendi mamimbo yahuya,

"Ro ahandi afindindamboyahü,

ngga asu ai-amboani wandü nimorindümbui,"

2 Samuei 7:14

yahu. ⁶ Nga ndeara ai ahandi amonngo nimori mamü hifina koafoefimbo yahuhaya hohoanü moyuhü nimarumbo, asu ai mamü yare hoafiyuhü yahuya,

"Munguambo sünambeahindi nendi ranü amboani moani ahambo yangiranimbo hohoanü mo-ndümondowohü, 'Ai yangir-ani adükarayü,' mbüsimo,"

Io 32:43

mehu. ⁷ Hoafü nda ndahuraiyo ai sünambeahindi nendambo yare hoafiyuhü yahuya,

"Aiana sünambeahindi nendambo werü nahurai nafirapurühü,

asu ahandi ratüpurüyomo-rundeimbü ranahamumbo hai imami nahurai nafirapurü-randeimb-anemo,"

Buk Song

104:4

mehu. ⁸ Nga ahandi Nimori ranahambo God ai yare hoafiyuhü yahuya,

"O God, sihafü nginindi hifandarandi ranana koadürumbo-koadürumbo hohane,

Se sɪhafi nendi ranaheimbo mbumundi hohoanimo sɪngu anandi hɪfandiranduri arandi.

⁹ Seana nine-moatukuni mbumundayo ranahambo yafohorowanduhanafi, nga asu nine-moatukuni farifarumbayo ranahambo yiboarukorowanduhanafi.

Ranambo-hundamboyo sɪhafi God ranai Adukarimbore dɪboniyunini hɪnɪngɪmareanina hɪhɪfi-hɪhɪfayafi, sapo sɪhafi wandafi mamambo yahurai hɪhɪfi-hɪhɪfi segopurikoate-a,”
Buk Song 45:6-7

mehu. ¹⁰ Ai asukaiyu Nimorimbo yare hoafiyuhü yahuya, “O Adukari, horombo bidifirani hondü se hifi nafira mbura asu sɪhafi warinambo nimoamo sünü ra nafimarandi.

¹¹ Rani-moatukuni ranai ana awandhoemboe, nga seana moani rando yahurai yangiri nimoamboayafi.

Rani-moatukuni ranai ana munguambo sapo hoeari rawefeyo nou yahurai wonimbndimboe.

¹² Asu se warambeimbi hoeari momondefeyo nou rando ranimoatukuni ra momondo-wamboayafi.

Asu se randowandani

ranimoatukuni ranai nindou hoeari ngorü güdeandani ngorü hɪmboayu nou randifemboe.

Asu seana ngiri ngorüpoani findafi,

nga moani koadürumbo-koadürumbo yahurai yangiri nimbafimboanafi,”
Buk Song 102:25-27

mehu. ¹³ Nga God ai moai sunambeahindi nendambo mamambo amboani yare hoafiyuhüya,

“Wandi warı hondü warani se nimarifi,

nga ranambo asu süngunambo sɪhafi hürütümbi nindou ranaheimbo sɪhafi yirumbo hoarehi hɪnɪngɪndiheandurani,

asu se yiri pühindafi nımandifi,”

Buk Song 110:1

yahu. ¹⁴ Sunambeahindi nendi ra asu ninemoa? Aiana Godındi dıborıhındi nend-anemo. Aiana Godındi ratüpurı ratüpurıyomorundeimbi yangir-anemo, asu ai koamarıhepur-anemo sapo nindou aboedambofe-ndürimboayu ranaheimbo farıhefe-ndürimbohünda.

2

Nindoumbo aboedambofe ranana adukari hamınd-ane

¹ Ranıamboane awi sıhıri moani nine hoafi hımborımayefı ra ngıniındi safı kıkıhındi-humındefı hohu ranahambo süngundi-humboane. Rananımbu asu sıhıri ngıri ranımoatukuni ranahambo gübüsüboadı-hundıhı funındıhehundı. ² Horombo God ai sunambeahındi nendıyomondi yafambe süngure ahınümbı hoafi hoafıyumbühündı ngıniındı megoro ranahambo anıhondümbu-femboane. Nga asu nindou düdi ai süngufekoate-ayu-ane asu hımborıkoate-ayu-ane ranana nindou ranai nine-moatukuni moaruwai ramareandı sımogodühı tıjıriıfombü hohoanımo masahümündi. ³ Ranımbu-hundambo-anımbu asu adukari hamındı aboedambofe-mayo ra sıhıri hımborındefühı gıgırana-mboefeyo ana, ra asu nüngundıhu mafehoehua? Sapu Adukari ai ahandıhoarıyu aboedambofe hohoanımo ranahambo weıngurühı hondü wataporımbumarand-ane. Ranıyo asu nindou dıdıyei hımborımayei ranai ranana

yihoeifimbo anihond-anesi masei. ⁴ Mami yare God ai ahandi aboedambofe hohoanimo anihond-anesi yaho hoafi ra ahei fihitüre haya adükari nginindi moatükuni, asu hepünüfeimbi moatükuni afindi ranambo ahei hoafi ra anihond-ane yahu nafuimemuni. Raniyu asükaiyu Yifiafi Aboedandi rani-poanimbo rani-poanimbo nginindi ra moani ahandi hohoanimonambo yangiri nafiramundi yibobo-mareanduri. Asu ranimbo-hündambo-animbo sihiri gigrana-mbofepoani, nga himborayehi ra kikihsafiyimindimboane.

Aboedambofe-rambo Nindou bogori

⁵ Simbori ninggo hohoanimo tükufemboayo ranahambo wataporimborarihundi ra God ai moai sünambeahindi nendi bogorimbofe hifandiyo ningombo diboniyu hininggireapur, nga wani. Nga nindoumboyo ramareandi. ⁶ Refembo-mayoyosi, nga asu Godindi bukambe ngorükimi yare hoafiyowohü yahoya,

“Nindou ai sihafit himboahü ninea,

asu God se ranaheimbo hohoanimoyafai?

Nindou nimori ranai ninimoatükuni-mayei-amboyafi

se ranaheimbo didiboado-rowanduri hafarand-a?

⁷ Sapo se nindou aheimbo moani bodifombo sünambeahindi nendi ranai nimoamo-yomondani

asu aheimbo rani-hoarahi rowanduri hininggi-marowandür-anesi.

Nga asu se ahambo nginindi sabado hawa ai adükari hamindi hond-ani safindo hawa,

ai muṅgu moatükuni ranahambo bogorimbofi mbüningu-wamboane,

⁸ Se nindou ranaheimbo muṅgu moatükuni ra ahei hoarahimbeyo-wamboane safi hawa hininggi-marowandür-ane,”

Buk Song

8:4-6

meho. Ai rani-moatükuni rareandühi muṅguambo moatükuni engoro ra nindou hoarahi hininggi-mareandür-ane. Nga asu moai hapondanambe ana hoeirihunda nindou ai muṅguambo moatükuni engoro ra hifandihundi, nga wani. ⁹ Nga sihiri Sisasimbo hoeirihuri! Bodifomboyu God ai ahambo sünambeahindi nendi-yomondi hoarahi hininggi-mariri. Asu ahandi moani hipoambofe hohoanimo rani-süngunambo muṅguambo nindou ranaheimbo sünguna yifimbiyu yahuhaya. Haponda sihiri hoeirihura Sisas anüṅgu God ai ahambo himboamupui-randeimbi nginindi sagado hayambo ai adükari hamindi hond-ani ehundo sapo ai asübusi ranifihiyifimayu ranimbo-hündambo wambo. ¹⁰ God aiana muṅgu moatükuni ra nimindih-ani asu ai muṅguambo moatükuni ra nafimaranda tükumefeyo. Ai ahandi nimori afindi ranaheimbo semündünduri hafo aboedambo-fendürimbo asu ahandi himboamupuimbo-randeimbi ranambo yibobofe-ndürimbo mehu. Ranimboane asu God ai Sisasimbo asübusi sünguyo ahambo boatei hondü ndore nafirümündi hininggi-mariri. Ranimboyo asu Sisas ai-animbo nindou aboedambofe-rambohündambo horombofe bogor-ani. God ai rani moatükuni ramareandi ra moani mbumundi hamind-ane. ¹¹ Sapo Nindoumo sürühoeimbi hohoanimo sagaduri-randeimbi ranani asu nindou sürüheindeimbi-mayei rananei muṅguambo aiana Afindi mami ranahandi nimori yangiri-ane. Ranimbo-hündambo wamboane asu Sisas ai ngiri aheimbo wandi akohoand-ane. ¹² Asükaiyu ai hoafiyuhü yahuya,

“God, Ro wandi akohoandi ranaheimbo s̄hafi ratūpur̄i ranahambo watapor̄imbo-nd̄ihandūr̄imboyahi.

Mungu afindi fandife-ambe ro sihambo kakisaondi-han̄inūhi God adūkar-ani mb̄isahan̄in̄-mboyahi,” *Buk Song 22:22*

mehu. ¹³ Asūkaiyu ai yare hoafi-yuhū yahuya,

“Ro ahambo yan̄girī ṅgusūfo pand̄ihinūhi an̄ihondūmbo-nd̄ihini ṅgamboyahi,” *Aisaia 8:17*

mehu. Asūkaiyu yare hoafi-yuhū yahuya,

“Ro ndan̄imboahi God ai wambo muṅguambo n̄imorī masend̄irī ran̄i-bab̄id̄imbo,” *Aisaia 8:18*

mehu. ¹⁴ Sapo n̄imorī ranai nindou fimboyahi n̄imboei-ambe asu Sisas ai-amboanī mam̄i yare ai ramehindī nahurai tūkūfi nindoumbofi haya man̄ṅgu. Hifi ndan̄ihū ahand̄i yifī sūngu sapo Satan yifiyo-rambo hohoan̄imo n̄im̄nd̄ihū an̄ṅgu ranahambo raguanambo-nd̄ihinī yahuhayamboyu tūkūmefiyu. ¹⁵ Nindou yifīmbo yih̄imboyei habodei mar̄ihūndī. Muṅguambo si maho ra ai hifī ndan̄ihū n̄imboei-ambe ra yifīmbo yih̄imbombo ranai k̄ik̄ih̄isafi-ram̄ind̄indūr̄i man̄ṅgo. Ran̄i-sūngumboyu Sisas ai hifī ndan̄ihū yifīmayu aheimbo yifī yih̄imbombo ranambeah̄indī aboedambofe-ndūr̄imbohūnda. ¹⁶ Sihīrī ran̄i-moatūkunī ra fīfir̄ihūndī, Sisas ai moai sūnambeah̄indī nendī far̄ihendūr̄i rand̄i, ṅga Abraham̄indī ahurī mam̄i far̄ihendūr̄i arandī. ¹⁷ Mam̄i ran̄i-sūngumboyu asu ai-amboanī ahand̄i wandafī mam̄i ramehindī nou muṅguambo moatūkunī ra ahand̄i fī amboa mam̄i yare yahurai tūkūmefeyo. Ran̄iyu ai h̄ipoambore-randeimbī asu ndore hohoan̄imoyu God̄imbo sai-randeimbī bogorī adūkar̄imbofe tūkūfembohūndambo nindoumbofi tūkūmefiyu. Ai ramefiyu ra sapo nindou ahei moaruwai hohoan̄imoyei ar̄ihūndī ranahambo ahand̄i hor̄inambo gogorīhefendūr̄imbo-hūndamboyu. ¹⁸ Ran̄imbo-hūndambo-an̄imbo asu nindou daboe n̄ine moaruwai hohoan̄imo refe hoeifembo moatūkunī tūkefendūr̄i ranaheimbo fand̄ihendūr̄imbui sapo ahambo amboanī ran̄i-moatūkunī ra tūkūmefendowa t̄ṅrīfo ra marore hayambo wambo.

3

Sisas ai Moses̄imbo ṅgasūndirīmboani

¹ Ran̄imbo-hūndambo-an̄imbo sūrūhoeimbī wandafī mam̄i, siheimbo amboanī God ai wand-anei mehundūr-anei. Awi se sapo Sisasimbo d̄iboadond̄hi hohoan̄imondei. Ai God̄indī hoafī sem̄indī ho-randeimbī asu God̄imbo sihai-randeimbī adūkar̄i bogorīani. Sihīrī ahambo an̄ihondūmbor̄ihu mbur̄ihu watapor̄imbor̄ihu ar̄ihūndī. ² God ai ahand̄i ratūpur̄imbo-hūnda Sisas ahambo kafoarirī h̄in̄ṅḡimarirī-ani. Rananī asu Sisas ai God̄indī ratūpur̄i moanī ndore ratūpur̄iyu-randeimbayū. Sapo Moses ai God̄indī wor̄imboyahi man̄iboadei nendī-bab̄id̄imbo moanī ndore ratūpur̄iyu marandī nou-ani. ³ Sisas aiana Moses̄indī ndūr̄i ranahambo ṅgasūndeandeimb-ani, sapo nindou wor̄i wor̄imboarandī ranai ndūr̄umb̄iyuwuhī asu wor̄imbomarandī wor̄i ranai moan-ane.

⁴ Awi sapo muṅguambo wor̄i ra nindou mam̄i ai wor̄imbondandanī an̄imbo fondar̄imboesī. ṅga awi muṅguambo moatūkunī ranamboanī

God ai yang'ir-an'imbo naf'ramboani. ⁵ Moses ai God'indi ratupuriyu-randeimb' nindouyu haya moani ndore God'indi nendi mun'guambo ranaheimbo hifandimaranduri hu. Ramareandi ranan'imbo-an'imbo asu God ai nini-moatukun'imboyu sungunambo watapor'imboayu ranahambo nafuiranduri marandi. ⁶ Nga Krais ranai-ani God'indi Nimoriyu haya moani ndore God'indi wori nahurai-maye ranahaimbo hifandaranduri. Nga ng'in'indi ni'ngo hohoanimo ranahambo kiki'isafiri-hum'indifuh' h'ihifi-h'ihifiyefuh' Adukari ranahambo h'imboayefi ana, asu si'hiri ahandi wori nahurai-ayefi.

God'indi nendi aheimbo har'hefe ni'mar' hohoanimoane

⁷ Ran'imbo-hundambo-an'imbo asu si'hiri Yifafi Aboedi hoafi-memun'imbo turuboadi-humboane. Ai yare hoafiyowohu yahoya, "Asu haponda se God'indi yafambehundi hoafi h'imboringehi ana, ⁸ se ng'iri h'imbo-si'hi-mond'ehindi, sapo si'hei amoa mam' horombo ai wosi'hoafori hohoanimoeyehi wand' hoafi mbah'ir'hehi mar'ihundi nou. Ni'm' woh' fur'koate-reanduh' ni'mboei-ambe ai h'imboring'koateyehi wambo moani yar'hi sis'ind'iri'hi hoeimari-hind'iri. ⁹ Ran'ihu ai ni'mboeimbo ro n'ine ng'in'indi moatukun' 40 h'imban'imbo ratupuri'mayah' mun'guambo ra hoeimari-hind'yosi. Nga wambo sis'ind'iri-hind'iruh' ai nungu-nahurai-yuke masahund'iri. ¹⁰ Ran'yahi asu ro nindou wand' ratupuri hoeimari'hindi ranaheimbo ng'in'indi-r'iharuh' hoafiya-hand'iruh' sah'ya, 'Aiana mun'guambo si ra ro hohoanimoayah' sunguri-hinduh' yeipoani, nga ai wand' hoafiyaheimb' ra yi'boaruko-r'indahanei,' masahi. ¹¹ Ran'imboyah' asu ro ng'in'indi-r'hand'iruh' dabari-yaheanduh' sah'ya, 'Nindou ran' sapo ro aheimbo har'hefe ni'mar'imbo hifi masahanduri ranambe ng'iri' ngei,' masahi," *Buk Song 95:7-11* mehu.

¹² Wandafi mam', se h'bad'ihumbo. Nga si'hei mbusimo nindou mam' ai ahandi ngusufoambe hohoanimo moaruwai tukund'ifendowohu an'ihondumbofe-koatendehi asu ai sapo God yang'iri koadurumbo nunguwembi-mayu ranahambo hin'ing'indiri haya hohoanimo ran'isungundufimbui. ¹³ Nga sapo God ai si ranahambo hoafiyuh', 'Hapo,' mehu ra awi ni'ngomboane. Nga ranan'imbo asu haponda ndefeambe se si'heihori mun'guambo si aho ran'ifih' simbor' far'hefirundei ngei. Nga h'bad'ihumbo nindou mam' seambeah'indi ai ahambo hohoanimo moaruwai tukund'ifendowohu t'ikai hoaf'ind'indoani asu ai hoafi h'imboring'koate-nduh'imbo mam'kar' hohoan'mondumbui. ¹⁴ Sapo horombo b'id'if'iri si hoani Kraisimbo ng'in'indi an'ihondumbo-mar'ihuri hefi nou yahurai hefi-hef'imbo sungunambo b'id'if'irani yifayefi ana, si'hiri Kraisindi ngunind'imbo-ndahumboyefi. ¹⁵ Nga asu se ran' hoafi h'imboring'mayei ra mitan'induh'umundimboyei, sapo ai yare hoafiyowohu yahoya, "Haponda se God'indi yafambehundi hoafi h'imboringehi ana, se h'imbo-si'homo-nd'ehindi sapo horombo si'hei amoa mam' ai God'indi hoafi h'imboring'koate-yehi mbah'mar'hehindi nou," *Buk Song 95:7-8* meho.

16 Nindou d̄idiyei s̄apo God̄ind̄i yafambehündi hoafi h̄imboriyei hehi asu rani-moatükun̄i ranahambo süngufekoate mbah̄mar̄i-hehinda? Nindou mun̄gu ranai ana s̄apo Moses ai Isip h̄ifambeah̄ind̄i semündündür̄i mahu rani-yei ramehind̄i. 17 Nindou daboe God ai 40 h̄imban̄imbo nḡin̄ind̄i-masararū hu-a? Ai ramefiyu ana nindou s̄apo moaruwai ho-hoan̄moyei hei asu ai n̄im̄i woh̄i fur̄ikoate-reand̄üh̄i ȳifisaf̄imayei ranaheimboyu nḡin̄ind̄i-marand̄ür̄i. 18 Asu nindou daboe God ai dabar̄ifih̄i horombo hoafi hoafi-yuh̄üya,

“Ai nḡir̄i ro aheimbo har̄ifehe n̄imar̄imbo h̄ifi masahand̄ür̄i ranambe n̄gei,”

mehu-a? S̄apo nindou ahand̄i hoafi ȳiboaruko-r̄ihind̄üh̄i mbah̄mar̄i-hehind̄i ranaheimboyu yare hoafi-mayund̄ür̄i. 19 Ran̄imbo-an̄imbo awi s̄ih̄ir̄i hoeind̄ihumboane. S̄apo ai God̄ind̄i hoafi an̄ihond̄ümbofekoatemoyei ran̄imbo-hündambo wambo-an̄imbo asu ai nḡir̄i har̄ifehe n̄imar̄imbo h̄ifi God h̄in̄inḡi-mareand̄i ranambe n̄gei.

4

God̄ind̄i nend̄i-yei har̄ifehe n̄imar̄imbo

1 Nga God ai aheimboya, ai har̄ifehe n̄imar̄imbo ranambe n̄geimboyei yahuhaya horombo hoafi-mareand̄i ra yangorombo-wambo s̄ih̄ir̄i rani-moatükun̄i ranahambo watapor̄imbo-marand̄i ra ndahum̄indemboyeft̄i. Awi s̄ih̄ir̄i ranahambo ndond̄ihu h̄ibad̄ihumboane, nga nindou mam̄i ai har̄ifehe n̄imar̄imbo moatükun̄i ranambe hokoate-ndu haya bod̄iboembui.

2 Nga s̄ih̄ir̄i amboan̄i God̄ind̄i aboed̄i hoafi ra h̄imbor̄iyefi-mboanef̄i, s̄apo amoa mam̄i-mayei ai yar̄ih̄i h̄imbor̄imayei nou. Ai hoafi ra h̄imbor̄imayeyosi, nga asu ai ranahambo an̄ihond̄ümbofekoateyeih̄i süngufekoate-mayei ran̄imbo-wambo moai ndoreand̄ür̄i. 3 Nindou s̄ih̄ir̄i hoafi ranahambo an̄ihond̄ümbor̄ihundeimb̄i ana, har̄ifehe n̄imar̄imbo ranambe hef̄i-r̄ihundeimb̄i-aneft̄i. S̄apo rani-moatükun̄i ranahambo God ai yare hoafi-yuh̄ü yahuya,

“Ro ranaheimbo nḡin̄ind̄i-yahand̄ür̄üh̄i dabari-yaehand̄üh̄i sahiya,

‘Ai nḡir̄i s̄apo ro aheimbo har̄ifehe n̄imar̄imbo h̄ifi segud̄ür̄umbo-mayah̄i ranambe tükündahind̄i,’ masahi,” *Buk Song*

95:11

mehu. Ai Moses n̄ungu-ambe rani hoafi ra hoafi-mayu. Nga horombo ai mun̄guambo moatükun̄i naf̄iramünd̄i mbura ahand̄i rat̄üpuri ra mungumayo. 4 Nga Baiborambe nḡoründ̄üh̄i r̄üh̄i 7 si ranahambo s̄apo yare hoafi-yowoh̄ü yahoya,

“God ai rat̄üpuri-yu humbo 7 si rani-s̄imboan̄iyu war̄i hare mamaru,” *Stat*

2:2

meho. 5 Mare mam̄i rani-moatükun̄i ranahambo asükaiyu yare hoafi-yuh̄ü yahuya, “Nindou ranai nḡir̄i s̄apo wand̄i har̄ifehe n̄imar̄imbo h̄ifi ranambe n̄gei,” mehu. 6 Israer nindou ranai weangur̄üh̄i hoafi aboed̄i ranahambo h̄imbor̄imayei aiana moai har̄ifehe n̄imar̄imbo h̄ifi ranambe he s̄apo ai rani-moatükun̄i God ai hoafi-mayu ranahambo an̄ihond̄ümbofekoatemayei ran̄imbo-wambo. Nga asu nindou amuri-mayei aiana ranambe n̄geimboyei. 7 Ran̄imbo-hündambo asu süngunambo God ai asükaiyu nḡorū si ra h̄in̄inḡi-mareand̄i, s̄apo si ranahambo d̄ükareand̄üh̄i “ndan̄i

si” mehu ra. Godꞑndꞑ hoafi mbahꞑrꞑhefe si afꞑndꞑ hꞑmbanꞑ ra ho-ane rani mbusꞑmo Defitꞑndꞑ yafambe sꞑngure haya God ai hoafiꞑyuhꞑ yahuya, “Asu haponda se Godꞑndꞑ yafambeꞑhꞑndꞑ hoafi hꞑmborꞑndꞑeiꞑ ana, se ngꞑrꞑ hꞑmbo-sꞑhomondꞑhehindꞑ,” *Buk Song 95:7-8*

8 Nga asu Sosua ai nindou ranaheimbo sapo God ai harꞑhefe nꞑmarꞑmbo hꞑfꞑ ra horombo hoafiꞑmayu mbasagadꞑrꞑ-mbonana, asu God ai ngꞑrꞑ asꞑkaiyu sꞑnguna ngꞑrꞑ si tꞑkꞑfemboayo ranahambo wataporꞑmborandꞑ. 9 Ra rawefeyo nou-ane asu Godꞑndꞑ nendꞑ ranaheimbo amboanꞑ harꞑhefe nꞑmarꞑ si ra awi mbanꞑngondꞑrꞑ sapo God 7 sihꞑ warꞑ hare mamaru nou. 10 Nindou dꞑdꞑ ai sapo Godꞑndꞑ harꞑhefe nꞑmarꞑmbo hꞑfꞑ ranambe ahu ana, nindou ranai ahandꞑhoari ratꞑpurꞑ moendꞑre haya nꞑmarꞑmboani sapo God ai-amboanꞑ muꞑgu moatꞑkunꞑ nafꞑra humbo warꞑ hare mamaru nou. 11 Ranꞑmbo-hꞑndambo-anꞑmbo awi sꞑhꞑrꞑ amboanꞑ rani harꞑhefe nꞑmarꞑmbo moatꞑkunꞑ hꞑfꞑ ranambe tꞑkꞑfembo hꞑtꞑ-hꞑtꞑndꞑfꞑmboane. Rananꞑmbo asu nindou mamꞑ ai-amboanꞑ ngꞑrꞑ sꞑhꞑrꞑ ranambeahꞑ tꞑkꞑfembo gꞑbꞑsꞑ-boadeamunꞑ sapo nindou ai aheihoari Godꞑndꞑ hoafi ranahambo sꞑngufekoate-yeihꞑ bodꞑmefoehindꞑ nou. 12 Godꞑndꞑ hoafi ranane yangꞑrꞑ nꞑngombo ngꞑnꞑndꞑ ratꞑpurꞑ ratꞑpurꞑyohꞑ anꞑngꞑ. Aiana yihꞑmꞑndꞑ hamꞑndꞑyo hayamboane asu pisao yꞑboboanꞑ yihꞑmꞑndꞑ-yoweimbꞑ ranahambo ngꞑsꞑndꞑeamboane. Godꞑndꞑ hoafi ranai ana ragu safambe kefoendꞑhꞑ sapo yifiafꞑ asu yangꞑrꞑ nꞑngombo hohoanꞑmo ahafe mamambe-marꞑneandꞑ, hamꞑndꞑ tꞑriandꞑambe asu efu nꞑmaro-ambe amboanꞑ ragu keboemboe. Ranane asu ai nindou-yafe ngꞑsꞑfoambe hohoanꞑmo ragu amaro ranahambo tꞑrꞑfoare arandꞑ. 13 Ngꞑrꞑ nꞑnꞑ-moatꞑkunꞑ Godꞑndꞑ hꞑmboahꞑ dꞑbonapꞑndꞑfe yagodo. Nindou muꞑgu God ai nafꞑmarandꞑ ranai ana ahandꞑ hꞑmboahꞑ weindahꞑ yangꞑrꞑ-ane. Nga God ai sꞑngunambo sꞑhefꞑ hohoanꞑmo muꞑgu yꞑbobondeambui.

Sisas ai sꞑhefꞑ Godꞑmbo saimbo bogorꞑ adꞑkarꞑ-ani

14 Sꞑhefꞑ Godꞑmbo sai-randeimbꞑ bogorꞑ adꞑkarꞑ Sisas, Godꞑndꞑ Nꞑmorꞑ, ranai sapo God amaru ranambe nꞑmoamo mahafu. Nga awi sꞑhꞑrꞑ ranꞑmbo-anꞑmbo nꞑnꞑ-moatꞑkunꞑmboyo anꞑhondꞑmborꞑrꞑhundꞑhꞑ weindahꞑ wataporꞑmborꞑhu arꞑhundꞑ ranahambo ngꞑnꞑndꞑ-safꞑ kꞑkꞑhꞑndꞑ-humꞑndꞑfꞑmboane. 15 Sꞑhꞑrꞑ sꞑhefꞑhoari ana moaruwai hohoanꞑmo ranahambo hꞑfꞑnambofembo ngꞑnꞑndꞑ-yefꞑpoani. Nga asu sꞑhefꞑ Godꞑmbo sai-randeimbꞑ nindou ranai ana sapo nindou sꞑhefꞑmbo hꞑpoambofemunꞑ-koatemayu ra nahuraiꞑyupoanꞑ, ngꞑ wani. Nga ranꞑmoatꞑkunꞑ ra yahurai-ane, nindou ranai-amboanꞑ sꞑhꞑrꞑ rawehundꞑ nou afꞑndꞑ mamꞑkarambo moatꞑkunꞑ ranai yare hoeimarerꞑyosi, ngꞑ ai moai moaruwai hohoanꞑmoyu. 16 Ranꞑmboane awi sꞑhꞑrꞑ moanꞑ mbꞑro-koate God moanꞑ hꞑpoambore-randeimbꞑ hꞑfanda nꞑmaruwani ahambo sowana ngꞑfꞑmboane. Ranambe anꞑmbo sꞑhꞑrꞑ amboawiyei yaho hohoanꞑmo asu moanꞑ hꞑpoambore arandꞑ ra sꞑhefꞑmbo fehefembohꞑnda ndahumꞑndꞑemboꞑyefꞑ sapo sꞑhꞑrꞑ semꞑndꞑmbo hohoanꞑmoayefꞑ amboanꞑ.

5

Sꞑhefꞑ Godꞑmbo sai-randeimbꞑ bogorꞑ adꞑkarꞑ Sisas ai-anꞑmbo aboedambo-ndeamunꞑmbui

¹ Munḡuambo Godimbo sai-randeimbı bogorı adükarı nindou ana sapo nindou-yei mbusümonındı God ai kafoarırı hınıḡḡımarırı-ani. Ranani asu nindou ranai munḡuambo nindou ranahei moaruwai hohoanımo ranımböhünda Godimbo moanı saimbo asu ahambo nınıhındı hıfokoefe sıhefembo-hündamboane kafoarırı hınıḡḡımarırı. ² Ranane asu nindou ai fıfırıfekoate-yeihı mamıkarıyei arıhündı ranaheimbo hımboarı hoafendühi hıbadarümbui, sapo nindou-mayei ranai-amboanı aheihoarı ḡḡınındı nıḡgokoate-yeihı-wambo. ³ Ranımbowambo ai Godimbo nıne-moatükunı hıfokoare sıhenda horı pırayo ra ḡḡırı nindou dıdıyei moaruwai hohoanımomayei ranaheimbo-hündambo yangırı randeandı. ḡḡa ai-amboanı ahandı moaruwai hohoanımo ranımbowambo kameihı rareandıhani. ⁴ Godimbo sai-randeimbı bogorı adükarımbofe ndürümbı moatükunı-ane asu adükarı ratüpurı ra ḡḡırı nindou mamı ai ahandıhoarı ranımbondahe nımbowambo mbüsu, ḡḡa wanı. ḡḡa moanı God ahambo kafoarırıamboanı ranı ratüpurımböhünda sapo Aranımbowambo boatei Godimbo sai-randeimbımborırı kafoarırı hınıḡḡımarırı nou. ⁵ Mami yare yahurayıyo, Krais aiana Godimbo saimbo ra bogorımbofe adükarı ndürümbıyo nıḡgombowambo mayu ra ahandıhoarı moai bogorımbofi nıḡḡu, ḡḡa wanı. ḡḡa Godıyo ahandı ndürı adükarı sagadowohü hoafıyundühi yahuya,

“Seana wandı nımor-anafı,

ḡḡa haponda ro sıhafı Apembo-yaheamboanahı,”

Buk Song 5:7

mehundo. ⁶ Asu God ai asükayıyo yare hoafıyuhü yahuya,

“Awi seana wambo sairambo bogorımbowambo-ndafo rando ndühümeambo nımbowamboyafı

sapo Merkisedek referambohönda manıḡḡu ranıfihı tündo hawambo,”

Buk Song 110:4

mehundo.

⁷ Sisas ai hıfı ndanıhü yangırı nıḡḡuambe Godimbo sapo ahambo yıfıhündı aboedambowambo-mayu ranahambo ai moanı puküna hoafıyuhü aranıhımbowambo hımoarıyuhü dıdıbafıyundühi hoafıyundo marandı. Sisas ai hımbowambo hoafendıyo haya Godındı hoarehı nıḡḡumbo-wambo God ai ahandı hoafı ra hımbowambo. ⁸ Sisas ai Godındı Nımorıyusı, ḡḡa nıne-moatükunı tıḡırıfo afındı ahambo tükümeendo ra ahambo yamundıfıwanı asu ai Godındı hoafı ra süḡḡufe hımbowambo tükümeendo. ⁹ Ranıyo asu ai tıḡırıfo moatükunı ra ndeara yare nafamündı mbura rananımbowambo asu ai nindou dıdıyei ahandı hoafı süḡḡurıhı arıhündı ranaheimbo koadürümbowambo aboedambo-fendürımbowambo nımındıhıfı tükümeefıyo. ¹⁰ Ranıyo asu God ai ahambo fı sai-rambohünda Sisasımbowambo bogorı adükarımborırı hınıḡḡımarırı sapo Merkisedek rasıḡḡure marandı ranıfihı türe haya.

Se Godimbo anıhındımbowambo ho ra hınıḡḡıfe-poanı

¹¹ Ranı hoafı ranahambo sıheimbo wataporımbowambo-ndürımbowambo ra afındı-ane enḡorosı, ḡḡa sıheimbo wataporımbowambo-ndürımbowambo ra awı akıdou tıḡümbı saf-ane, sapo se nımai hohoanımo ra puremındı-koateyei arıhündı ranımbowambo. ¹² Afındımbowambo maho ra se Godındı hoafı yamundıfe-randeimbı nıḡḡombowambo-aneisı. ḡḡa awı nindou ḡḡorü ai-anımbowambo Godındı hoafı boakorı fıfırıfe ra asükai sıheimbo yamundımbırıhındür-ambowambo. Se ḡḡınındı sesı sesımbowambo rananeisı, ḡḡa asu awı nindou ḡḡorü ai sıheimbo tıtı yangırı-anımbowambo dagadürımbui. ¹³ Nindou düdı ai tıtı yangırı

sɪmɪndɪmboayu ana, ai nɪmoakɪdou nou-ani, ŋga asu ai aboedɪ mbumundi hohoanɪmo aho ranahambo yamundɪfe ra moai tʉrʉfoareandɪ. ¹⁴ Sapo ŋgɪnɪndɪ sesɪ ranana nindou adʉkarɪmboehindɪ ranahei ses-ane. Nindou yahurai ana ahei hohoanɪmo ra ndorɪhi korɪfoarɪhi arɪhʉndɪ-wambo asu ai nɪne-moatʉkunɪ aboedayo-ane asu nɪne-moatʉkunɪ moaruwaiyo ranane ranɪ-moatʉkunɪ ranahambo tʉrɪboadɪhi fɪfɪndɪhimboyei.

6

Godɪmbo anɪhondʉmbofe ranahambo sɪhɪrɪ kɪkɪhɪ safɪndɪhu-mʉndɪmboane

¹⁻² Awi ranɪmbo-anɪmbo sɪhɪrɪ ŋgɪnɪndɪ yamundɪfe hoafɪ ranɪ-sowana sʉhʉndahundʉh-anɪmbo asu Kristenɪ-yafe raboakorɪ hoafɪ yamundɪfembo engoro ra daboadanambo-ndɪhumboane. Sɪhɪrɪ ŋgɪrɪ kambohoanɪ ranɪ yangɪrɪ fondɪhu asʉkaindefɪ fɪndɪhehu fondɪhu ndɪhundɪ. Asʉkaindefɪ ŋgɪrɪ sɪhɪrɪ ranahambo wataporɪmbondɪhu ŋgefɪ, ŋga ranana sapo nda: Ndorɪhefe-koate ratʉpurɪ daboadanambofe, Godɪmbo anɪhondʉmbofe, ranɪ-poanɪmbo hɪmonɪ hundʉrʉ hohoanɪmo, nindou-yeiwamɪ warɪ nandɪfe hohoanɪmo, nindou yɪfɪhʉndɪ asʉkaiyo botɪfe hohoanɪmo asu Godɪndɪ nendɪ yɪbobofe hohoanɪmo ranɪ-sɪmboanɪ God yɪbobondeandanɪ asu bɪdɪfɪrɪ ai koadʉrʉmbo yangɪrɪ nɪmboeimboyei asu bɪdɪfɪrɪmbo God ai tɪŋrɪfo dagadʉrɪmbui. Ranɪ hoafɪ yamundɪfe yangɪrɪ ŋgɪrɪ hɪhɪrɪndefɪ keboehu ndɪhundɪ, ŋga wanɪ. Ŋga sapo nindou boagɪrɪ-yafe yamundɪfe hoafɪ rananɪmbo hɪmborɪndefʉhɪ sʉngundɪhu ŋgefɪmboane.

³ God ai sɪhefɪmbo refembo hɪnɪŋgareamunɪ ana, sɪhɪrɪ randɪhumboane.

⁴ Nindou bɪdɪfɪrɪ ai Godɪndɪ sʉrʉhoeimɪ hohoanɪmo ranambe nɪmboei, asu sʉnambeahɪndɪ moanɪ saimbo moatʉkunɪ ra ai yarɪhi hoerɪhɪndɪ asu Yɪfɪafɪ Aboedɪ ra ai-amboanɪ sahʉmʉndɪ manɪmboei. Asu nindou ranai rarɪhindeimɪ ai ahei anɪhondʉmbofe ho ra randɪhi hɪnɪŋgɪndɪhi hehi, asu asʉkaindei nʉngundɪhi hɪhɪrɪndahi Kraismbo anɪhondʉmbo-mandɪhora?

⁵ Sapo ai Godɪndɪ hoafɪ aboedɪ hamɪnd-ayo ranahambo fɪfɪrɪhɪndɪ ai yarɪhi hoerɪhimboane-wambo. Asu ai Godɪndɪ aboedɪ si sʉngunambo tʉkʉfemboayo ranahandɪ ŋgɪnɪndɪ ra hoerɪhimboane. ⁶ Asu ai ahei Kraismbo anɪhondʉmbofe hohoanɪmo ra moanɪ yarɪhi hɪnɪŋgarɪhɪndɪ ana, ai ŋgɪrɪ asʉkai hɪhɪrɪndahi anɪhondʉmbondɪhɪndɪ, ŋga wanɪ. Ranɪ-moatʉkunɪ ra refekoate-ayo ana, ŋgɪrɪ randɪfeyo sapo ai ahei-hoarɪ asʉkaiyei Godɪndɪ Nɪmorɪ ranahambo nɪmɪ keimɪ karɪhe-ndeimɪfɪhɪ nindou hɪmboahʉ hɪfokoarɪhorɪ pamarɪhorɪ noumayo-wambo.

⁷ Hoe ranai hɪfɪ ranɪ-wamɪ afɪndɪmbo peyoanɪ asu hɪfɪ ranai hoe ra semɪndʉhɪ nindou nʉmbʉrɪ-marɪhʉndɪ ranahei nʉmbʉrɪ ranambe sesɪ aboedɪ tʉkefeyo ana, God ai ranɪ-moatʉkunɪ ranahambo aboedɪ dɪdɪboadore huhanɪ. ⁸ Ŋga asu hɪfɪ ranɪ-wamɪ nʉmbʉrɪ ranai wohafɪ napo furɪyowohʉ wohɪ ai furayo ana, ŋgɪrɪ aboedɪndo. Ranɪmbo-anɪmbo asu ranɪ-moatʉkunɪ ranahambo God ai moaruwaimbo-ndeanda asu sʉnguna hai-nambo tɪkɪrɪndandanɪ awarɪndɪhoemboe.

⁹ Ŋga wandafɪ mamɪ, ro hoafɪ afɪndɪ tɪŋʉmbɪ ndahurai hoafayefɪ ra awɪ sɪheimboanefɪ hoafayefɪsɪ, ŋga ro sɪheimbo ranɪ-moatʉkunɪ ranɪmbo-hʉnda fɪfɪrɪhundʉrɪ-mboanefɪ. Se ŋgɪrɪ randɪhi nindou amurɪ ramehɪndɪ nou moaruwaimbo-ndahɪndɪ, ŋga wanɪ. Ŋga awɪ sɪheimbo

God ai aboedi didi boado-ndearumbui sapo ai sheimbo aboedambofe-nduri mboayu rani mbo-hundambo. ¹⁰ God aiana nindou hohoanimo mitaniramundi-randeimbipyoan. Raniyu-animbo asu ai nine ratupuri se ratupurayei-ane asu Godimbo ngusifo parihoruhi ahandi nendi ranaheimbo farihehi marihund-ane asu hapondani amboani yarihi arihund-ane ranahambo ngiri mitani-ndamunduri, nga wani. ¹¹ Yihoefti adukari hohoanimo sheimbo ranana ndahurai-ane. Roana sheimboya, awi se munguambo moani rani-ratupuri yangiri-animbo randihi ratupurindei ngeimbo bidifiran hondu rananimbo asu se ninimboyei himboaye rani anihondu tukumbife-nduramboane. ¹² Se rani ratupuri sungufe ho yi boaruko-yi boaruko ranimboanefi ro moei-asefi. Nga se sapo nindou bidifiri Godimbo anihondumbo-rihori mburihumbo-maye sapo Ape ai ninimoatukuniyo segodurimbo horombo hoafimareandi ra asahumundi nou randahindi sefomboanefi hohoanimoayefi.

Sihiri Godindi horombo hoafi ra anihondumbo-ndihumboane

¹³ Horombo God ai Abrahamimbo horombo-hoafiriruhi ai anihondumbo-randihamboyah yahu dabarimefiyu. Ahambo moai nini-moatukuni ngasundeambo nahurai yangoro ranambo dabarife-mbohunda, nga wani. Nga raniyu asu ai moani ahandi nduri ranihifi yangiri dabarifihi hoafimayu. ¹⁴ God ai yare hoafiyuhu yahuya, “Anihondumboanahi ro shambo aboedi-aboedi-ndiheaninimboyah asu shafi ahuriri mamifi andi tukundahimboyei,” *Stat 22:17* mehu. ¹⁵ Raniyu asu Abraham ai rani-moatukuni ranahambo himboyuhu nungu-ane God ai ahamboya, aboedi-aboedi-ndiheaninimboyah yahuhaya horombo-hoafimariri. ¹⁶ Nindou mamifi ai dabarifembo yahumbo ra sapo nindou ngoru dudi ai ahambo ngasundiri haya ranahandi ndurinambo dabarindi-fiyuan-animbo asu ahandi hoafi ra nginemindimbo nini-moatukuni simbori hoafi mbusumo engoro ranahambo wanindimboe. ¹⁷ Nindou sapo didiyei ai God aheimbo aboedi didi boado-fendurimbo ahandi nimorimbo horombo-hoafimareandi ra ngiri ngoru sungundheandi yahuhaya ranimbo weindah-reanduhiyu ahandi horombo-hoafi ranahambo nginamunduhidabari mefiyu. ¹⁸ Ahandi dabarife-ane asu horombo-hoafife-ane yimbu moatukuni ranana ngiri ngoru-ngorundo. Asu rani-moatukuni ranahambo God ai yare hoafimayu ra ngiri tikandeambo rambusu, nga ranimbo-animbo shefi ngusifo ndondeamunimboe. Ranimboane nindou shiri didiyefi Godindi fikimi aboedamboyahu nimboefeimbi shiri ana rani-moatukuni ra anihondu hondu tukundifemboe mbi sefi hohu God ai shefimbo horombonambore rani-moatukuni mbo himbombo masihemuni ranihifi nginindi kikhindi-humindefi nimboefimboane. ¹⁹ Rani-moatukuni ranahambo himbombo hohoanimo ranana shefi ni nngo hohoanimo ranambeahi nimoei furifurikoate nginindi amaro nahurai-ane. Rani-moatukuni ranana aboedambore-randeimbiyo haya rani-hoarehi nimboefembo ngiri furifurindefi. Hohoanimo ranambo God nimiru-ambe ngemboyei sapo Godimbo sai-randeimbi bogori adukari ai yipuri hoeari rani hunduni kefuai ser wori safambe hamindi ragu hufu-arandi nou. ²⁰ Shefimboghunda Sisas ai Godimbo saimboghunda bogori adukarimbofi haya God nimiruambe ai-boatei kefuai

mahüfu. Sapo Merkisedek ai sai-randeimbi bogori+mbomefiyu ranifihitürehaya ai koadürümbo-koadürümbo anüngu.

7

Merkisedek ai ndürümb-ani

¹ Merkisedek ranai ana adükari ngoafi Saremi+yafe bogori adükari nindou sapo God+ndi ndüri n+moamo hondayo ranahambo sai-randeimb-ani. Abraham ai yifiar+ni+poedi bogori adükari nindou yimbuyimbu-yomondi ami t+taboarifoaru hou ran+ni+poedi mahüfuwa Merkisedek ai naf+ni hoeiriri haya ahambo God+mbohünda aboed+aboed+mariri.

² Asu Abraham ai yifiar+ni+poedi napo semündü masüfu ra mam+ 10 yibobore mbura mam+ b+di+fi+ri Merkisedek+imbo masagado. Ndüri 'Merkisedek' ranana 'Mbumundi hohoani+moyumbü bogori adükari' yaho-randeimb-ani. Sapo ai Saremi+yafe bogori adükari nindou-ayu, ran+imboane ahandi ndüri ranamboani 'ngusüfo afurife küfeimbi bogori adükari' yaho arandi. ³ Merkisedek+ndi hond+af+ndi, ahandi amoa, ai tüküme fiyu asu ai yifi+mayu hoafi ra moai akidou amboani yangorowani fi+ri+feyo. Merkisedek ranai ana sapo God+ndi Ni+mor+ moani yahurai nou koadürümbo God+imbo sai-randeimbi anüngu.

⁴ Awi se Merkisedek ranahambo hoeind+hor+ nüngu-nahurai ndürümbi adükari+yu tüküme fiyu ra. Sapo si+hefi adükari amoa hondü Abraham ai napo yifiar+ni+poedi semündü haya ranahambo mam+ 10 yibobore haya ahambo mam+ b+di+fi+ri masagado ra. ⁵ Rifaindi ahuri+mam+ ranai ana God+imbo sihou-rundeimb-anemo. Ran+yomo asu nindou ranai yang+ri+an+imbo Israeri+yeimayo mam+ 10 b+di+fi+ri napo ra mam+ b+di+fi+ri sowandümo mbürundamboane yaho ah+ni+umbi hoafi yare me+goro. Sapo God+imbo sihou-rundeimbi ranai-amboani Israer+hündi+yomo asu Israer ai-amboani Abraham+ndi ahuri+ mam+yeisi, nga God+imbo sihou-rundeimbi ai ahei-mayo napo mam+ b+di+fi+ri sowandümo marundi. ⁶ Nga asu Merkisedek ana Rifaindi ahuri+ mamambeah+ndi+yupoani. Nga asu ai Abraham+ndi+mayo napo mam+ b+di+fi+ri ra semündü mburambo asu ahambo aboed+aboed+mariri sapo nindou God+ndi+mayo horombo hoafi semündümbü-mayu ranahambo. ⁷ Awi si+h+ri+ ranahambo fi+ri+humboanefi sapo nindou düdi ai ngorumbo aboed+aboedariri ranai ana ndüri ng+ni+ndi adükari+mbiyu-wamboane asu aboed+aboed+mefiyu ranai ahandi hoareh-ani. ⁸ Rifaihündi aiana Israeri+yeimayo napo b+di+fi+ri sowandümo marundi ra nindou yifi+yomo marundi. Nga Merkisedek aiana nindou-yeimayo napo mam+ b+di+fi+ri mam+ b+di+fi+ri semündü marandi, nga ai yang+ri+ nüngumbü nou-ani sapo Baibor ai yare hoafi+mayo nou. Ranane asu si+h+ri+ yar+hu fi+ri+ar+hündi Merkisedek ai Abraham+imbo ngasünd+mariri. ⁹ Moani hoafi+imbo rand+hu hoafi+ndef+imboane. Rifaindi ahuri+ mam+ ai Israer+yeimayo napo 10 mam+ b+di+fi+ri sowandümo marund-anesi, nga horombo Merkisedek ai Abraham+ndi+mayo b+di+fi+ri napo masemündu ras+imboani Rifaindi ahuri+ mam+ aho ra ranaheimbo kameih+ rand+ masemündu. ¹⁰ Ran+imbo Merkisedek ranai Abraham ranahambo naf+ni hoeirirani Rifai ai tüküfekoate-yuambe ahandi amoa Abraham ranahandi fiambe mamaru. Ran+moatükuni ra moani hoafomboane. Ranane asu si+h+ri+ yar+hu fi+ri+ar+hündi Merkisedek ai Rifaimbo amboani ngasünd+mariri.

Godimbo sai-randeimbi bogori simbori ai Rifaindi ahuriri mamimemo ranahamundi fondi kosimarihendi

¹¹ Rifaindi srambeahndi yangiri Godimbo sai-randeimbi bogori ra tukuyafu marundi. Moses ai ahinumbi hohoanimo ra nindou Israerihundi ranaheimbo masagaduri, nga Rifaindi ahuriri mamirana hifandimaru homo. Rifai mamiyomondi Godimbo saimbo ratupuri ra nindoumbo ndombarihoai-mbonana, asu ngiri ngorupoanimbo Godimbo saimbo bogorimbofe moatukuni ra tukufeyo. Nga ngorupoanimbo Godimbo saimbo moatukuni ra Merkisedekindi Godimbo saimbo hohoanimo ranifihitire hayamboyo, nga Aron Rifaindi ahuriri ahandifihitire hayamboyo. ¹² Asu Godimbo saimbo bogorimbofe moatukuni ranirigorisi sunguefeyo ana, asu ahinumbi hohoanimo ranamboani ngorisi sungumbifeyo-wamboane. ¹³ Sihifiri Adukari sapo ahamboane ndani hoafiranda hoafayo, Aiana nindou ngorisi srambeahndiyu, nga asu Aronindi srambeahndiyupoani. Moai ahandi srambeahndi ana Godimbo sairandeimbi bogori ratupuri ra nindou mamirana ai-amboani semundu, nga wani. ¹⁴ Aiana nindou Suda-mayu srambeahndiyu tukumefiyu. Nga asu Moses ai moai ranisiri ranahambo dukare hoafiyu Godimbo sairandeimbi bogori nindou tukufembo, nga wani. Rani-moatukuni ra sapo ndorihufifirihumboanefi.

Sisas ana Godimbo sai-randeimbi bogori adukari koadurumbo nungumbani Merkisedek nahurai

¹⁵ Sihiriri diboadorihu hoeirihumboanefi ngorisi simbori Godimbo sairandeimbi bogori Merkisedek ramefiyu nahurai tukumefiyu asu ai Rifaindi srambeahndi sihou-rundeimbi ranahamumbo ngasundi-mareapuri. ¹⁶ Ai Godimbo sairandeimbi bogorimbomefiyu ra moai Rifaindi ahuriri yangiri-animbo ratupuriyo ramboane yaho ahinumbi hoafiri mengoro ranisungu sungurandi, nga wani. Nga aiana awarihefekoate yangiri nungumbani ranimboane asu ai ngasundeandeimbi bogori sairandeimbi tukumefiyu. ¹⁷ Nga Baibor ai yare hoafiyowohu yahoya, "Seana Godimbo sairandeimbi bogori koadurumbo-koadurumbo nimbomboayafi

Merkisedek ramefiyu ranifihitundo hawambo," *Buk Song 110:4* meho.

¹⁸ Horombodidi ahinumbi hohoanimo ranana gigirana-mbofemboane sapo ranimoatukuni ranai aboedi ndorihefekoate asu sihefimbo fehefemunikoatemayo-wambo. ¹⁹ Nga ahinumbi hohoanimo mengoro ranai ana ngiriri ninimoatukuni aboedi ndemindi ndondeandi. Nga hapondani ana simbori moatukuni horombodidi moatukuni ranahambo ngasundareandi. Rani-moatukuni himboayefi ranambo sihiriri God sowanambo akimiri ngemboyefi.

²⁰ Asu God ai Sisasimbo ahambo sairandeimbi-mboriruhiri moai moanirininngiriri, nga dabarifihiyu hininngimariri. Nindou bodimondi yaru Godimbo sihou-rundeimbi-mbo-yafundeimbi ana moai yahurai dabariri yangorowa tukuyafu rundi. ²¹ Nga Godindi dabariri sunguyu Sisas ai ahambo sairandeimbi tukumefiyu. Rani-simboani God ai yare ahambo hoafiyundowohu yahuya,

"Adukari ai anihondumbo hondu dabarifimboani,

nga asu ai ngiriri ranimoatukuni ra hihirinde ngorisi sungundeandi.

Nga seana Godimbo sao-randeimb+ koadürümbo nimboamboayafi,” *Buk Song 110:4*

mehu. ²² Dabari ranimbo-hündambo wamboyo simbori hoafi femindi sihefe moatükuni-mayo ranahambo Sisas ai hoafiyuhüya, rani-moatükuni ra anihondü tükündifemboe, mehu. Ranimboane hoafi femindi sihefe ra Mosesind+ ahinümbi ranahambo ngasündeamboane.

²³ Rani-moatükuni ra yahurai-ane: Horombo ana Godimbo sai-randeimb+ bogori nindou ra afindi tüküyafu marundane, nga asu ai yifiyomo rundühi wambo moai ahamundi rani ratüpuri ra gedühi hüramindi ho randi, nga wani. ²⁴ Nga Sisas ana moani koadürümbo nüngumbo wambo asu ahandi Godimbo sai-randeimb+ ratüpuri ra ng+r+ nindou ngorü ai kosind+hai ratüpuri+ndu, nga wani. ²⁵ Ranimbo-wambo-animbo hapondan-ane asu süngunambo munquambo si aho ranane ra nindou didiyei God sowana Sisasind+ sünguyahi ahei ranaheimbo munquambo aboedambo-ndearümbui. Sapo ai koadürümbo nüngumbo aheimbo farihefe-ndür+mböhünda didibafiyu arandi.

Sisas Godimbo sai-randeimb+ bogori adükar+ ai-animbo sihefimbo fandihemunümbui

²⁶ Sapo Godimbo sai-randeimb+ bogori adükar+ ndahurai sihefimbo fandihemunümbui. Aiana moani aboedi sürühoeimb+ hamindi hondani. Ahandi flambe ana moai se hütiyaf+ yaho hoafi hohoanimo nimarondo. Aiana moaruwai hohoan+moyeimb+ ranaheimbo nindou nimboeia ai moani rani-poani hondüyu haya sünambe nimoamo hondani anüngu. Nindou yahurai-animbo sihefimbo fehefemunimboani.

²⁷ Aiana bodimond+ Godimbo sihou-rundeimb+ bogori adükar+ nindou yahurayipoan+. Aiana nimb+nimb+si moai ahandi fimbohündambo boatei Godimbo nin+hond+ hifokoare sihai mbura asu sünguna nindou amuri ranahei moaruwai hohoanimo ranahambo yare randi, nga wani. Nga aiana moani mamimbo yang+r+ randi ramareand+ moani koadürümbo ai ahandi fimbo Godimbo sihefembo sapo nin+hond+ hifokoarefeyo nou refih+. ²⁸ Ahinümbi hohoanimo mengoro ranaiyo nindou ndoyimind+koate-memo ranahamumbo Godimbo sai-randeimb+ bogori adükarimbo hin+ng+reapuri arandi. Nga asu Godind+ ahinümbi hohoanimo ra sagado-ambe ahandi dabarife ranamboyo Nimorimbo yariri hin+ng+mariri. Raniyo asu rani-moatükuni ranai ahandi Nimori koadürümbo ndorihoeimb+ ranahambo yare hin+ng+mareri. Sapo Nimori koadürümbo mungunambo ndorihoei nüngumbü-mayu ranahambo.

8

Sisas ai sihefi+ Godimbo sai-randeimb+ bogori adükar-ani

¹ Rani-moatükuni ranahandi nimindi hondü hoafi ro wataporimboarihund+ ranana sihefi moani yahurai Godimbo sai-randeimb+ bogori adükar+ ai sünambe God Bogori Hondü-mayu ranahandi hançifoani amaru.

² Ranambe-ani aiana Godimbo sai-randeimb+ bogori adükar+ ratüpuri ranani ratüpuri+yuhü moani sürühoeimb+ fond+ ranambe anüngu. Fondi ra sapo Godimbo hoafiyorambo ser wori hondü Adükar+ ai mafondeandi ranambe, nga nindou ai wori ra moai fondundi.

³ Munquambo nindou didemo sapo Godimbo sihou-rundeimb+ bogori adükar+ niñgomo arundi ra Godimbo moani saimbo moatükuni sihefembo

asu nini+hondi hifokoeffeyoani hori kefoefe-rambohündambo aningomo. Ranimbo-hündambo-animbo sihefi Godimbo sai-randeimbi bogori adukari ranai-amboani nini-moatukuniyo ra awi Godimbo mbisihend-amboane.

⁴ Sisas ranai hifi ndanihu mbanungu-mbonana, ai ngiri Godimbo sai-randeimbi-mbo nungu, sapo nindou bidifiri ai Suda-yei ahinumbi hohoanimo rani-sungumbo Godimbo moani saimbo moatukuni sihou-arundi nindou ranai maningomo-ndambo wambo. ⁵ Moani suruhoeimbi fondi ranambe Godimbo sihou-rundeimbi ratupuri yaru arundi fondi ranana moani safi hondu sunambeahi engoro ranahandambo sisam-ane. Moses ai sapo sisami moatukuni ser wori-mayo ra fondi-fembo yahuhayamboyambe God ai ahambo hoafiyundohu yahuya,

“Se rani-moatukuni ra randowanduhi ana, sapo hifi wafuambe munguambo moatukuni refembo safi hondu sisamirthe nafuimehanini rananimbo rani-sungundo worimbondandi,” *Kisim Bek 25:40*

mehundo. ⁶ Nga haponda Sisas ai Godimbo sai-randeimbi bogori adukari ratupuri ranifihitire haya ratupurayu hu ranana amuri-yomondi ratupuri ngasundeandeimbi hond-ane. Sapo hoafi femindi aboedi safi sihefembo moatukuni Godindi nendi asu Godimayu ranahei mbusumo didiboado-mareandi ranana moani aboedi mbumundi hamindi hond-ane. Rani-moatukuni ra sapo aboedi hamindi hondu horombo hoafifimbihundi sungu wambo.

Simbori hoafi femindi sihefe ai horombodidi ranahambo ngasundeamboane

⁷ Horombo weanguruhididi hoafi femindi sihefe-mayo ra moani aboedi ndombarihoai-mbonana, asu ngiri sunguni ngoru tukumefeyo ranai tukufeyo, nga ranana waniyo. ⁸ Nga asu God ai ahandi nendi ranaheimbo papi-hoafirandurui yahuya,

“Adukari ai yahuya, Awi sunguna ro Israerihundi asu Sudahundi rani-babidimbo
simbori hoafi femindi sihefemboayah rani si ra tukundi-femboe.

⁹ Rani hoafi femindi sihefe moatukuni ranana ngiri sapo ahei amoaomami-babidimbo Isip hifambeahindi koakoma-rihanduri hah rani-simboani hoafi firihamindi masiheheandi nahurai-yopoani, nga wani.

Nindou ranai wandi hoafi femindi sihefe ra ndofe sungufekoate-mayei-amboyahi

asu ro-amboani aheimbo moani yarithe hini-ngimarhearü, Adukari ramehu.

¹⁰ Awi sungunambo ana Israerihundi babidimbo ndani

hoafi femindi sihefe ndandithe ndahurai-animbo randiheamboyahi.

Ro wandi-mayo ahinumbi hohoanimo ahei hohoanimoambe hini-ngindiheandui

asu ahei ngusüfo fihu sürü papindihini hini-ngindiheamboyahi.

Ro ahei God-ndamboyahi

asu ai wandi nendi-ndeimboyei.

¹¹ Nindou mami ai-amboani ngiri ahandi mami ngoafihundi nindou-mayu ranahambo yamundeanduri

asu ahandi sirambeahindi nindou ranaheimbo hoafindundurui,

‘Se Adukari firindihori,’ mbüsu.

Godimbo sai-rambo ser wori ranai fondarowan ana, Sürühoeimbi Hondü Fondi sünambe wori safambe hombo nafi ra weindahife-koatemayo. ⁹ Nimiñdihindi ra ranane nda. Munguambo rani ratupuri ser wori ranana sisami nahurai hapondanambe ranahamboane nafuiayomuni. Ninahondi hori Godimbohünda raraofe asihafeyo ana, ngiri nindou didiyei Godimbo hohoanimo sei-arihüñdi ranabei ngusüfo ranai ndondihoayondüri. ¹⁰ Nga saimbo moatükuni ra sesimbo moatükuni, simindimbo moatükuni, mamikarambo fi popoaifoefembo moatükuni ranana moani fi-hoeari moanambuhü ranahandi ratupuri hohoanimo yangiri-ane. Nga asu rani-moatükuni ra süngundhi ngeiani Godindi simbori hohoanimo tükündifemboe yahumboani

¹¹ Krais hapondanambe tüküfimboani, nga aiana munguambo aboedi moatükuni haponda tükümeveyo ndanahambohünda Godimbo sai-rambo bogori adukarimbofi tüküfimboani. Godimbo saimbo ser wori hondü sapo horombodidi-mayo ranahambo ngasündeandeimbi-mayo. Rani ser wori ranana nindou ai worimbo-rumbo-yomopoani. Asu rani-moatükuni ranai hifini nafiyombo-yopoani, nga wani. ¹² Krais ai moai meme hori asu burmakau hori ra semündü haya Godimbo saimbohündambo kefuai hüfu, nga wani. Nga asu aiana ahandi hori rani-randi semündü hayambo Godimbohünda sehefembo God namaruambe Safambe Hondü mamimbo yangiriyu kefuai mahüfu sihefimbo koadürümbo-koadürümbo ningombo aboedambofe-munimbohünda. ¹³ Nga nindou bidifiri ai Godindi himboahü moaruwai fiaye ana, asu Godimbo sihou-rundeimbi bogori ranai meme hori, burmakau anamindi hori, asu burmakau yikimindi weindambo mandifimbi-hüñdi hasüfi rani amboani ahei-wami bubumafoarunda, asu rani-moatükuni ranambo nindou ahei moaruwai fi ra Godindi himboahü aboedi tükümehindi. ¹⁴ Nga Kraisindi hori ana rani-moatükuni hohoanimo ranahambo ngasündeandeimb-ane. Sapo Kraisindi fiambe ana moai moaruwai hohoanimo ra akidou-amboani namaro, nga wani. Asu sapo Yifiafi koadürümbo-koadürümbo namaro-wembü ranahandi nginindi-namboyo Krais ahandi fi ningombo hohoanimo ra Godimbohünda ninihondi hifokoeve asihafeyo nou yare hifokoare masihendo. Ranimboane ahandi hori ranai ngiri sihefi fi moanambühi rani yangiri popoaindihendi, nga wani. Nga aiana sapo sihefi hohoanimo moaruwai ngusüfoambe popoai-marithemuna asu sihiri horombodidi fehefekoate ahinümbi hohoanimo moai süngurihundi. Ranimbo-animbo asu sihiri God yangiri nunguweimbi ahandi ratupuri aboedi rani yangiri ratupuri-ndemboeyefi.

Kraisindi hori ranai simbori hoafi femindi sihefe ranahambo nginimaramindo

¹⁵ Ranimbo-hündambo Krais mamiraniyu simbori hoafi femindi sihefembo moatükuni ra didiboadore semündü tüküfi weindahimareandi. Ranimbo asu nindou daboe diboniyu-ndüreimbi koadürümbo-koadürümbo yangoroweimbi aboedi moatükuni ahei ape ai nimirimbo segodürimbo horombo hoafimareandüri ra ndahümündimboyei. Ndanimoatükuni ra yare yahurai tükümbifeyo-wamboane. Sapo Sisai yifiyuhü nindou moaruwai mamikari hohoanimomayei ranambeahindi aboedambo-mareandüri ai weangurühididi hoafi femindi sihefe ra yangoro-ambe ramarhindimbo-hünda.

16 Nindou düdi ai süngunambo yifindamboyahı yahuhaya, asu ahandı napo ra nindou ngorü ai mbısemüdü-wamboane yahuhaya, pepafihı sürü pare asihendi ranana sapo nin+moatükunımboyo hoafı femındı asıhefeyo nahurai-ane. Nindou ranahandı nımorı ai hoafı femındı sıhefe hoafı ra süngure hühü afındandı-mayo napo ra asemüdü ana, nindou bıdıfırı ai hoafındeihıya, nindou ranai yifımayu mbısei. 17 Nindou ranai ranımoatükunı sıhendeimbi-hündı süngunambo ai yıfayu rananımbı ranımoatükunı ranai mamı anıhondümbı tükündıfemboe. Nga asu nindou ranai yare hoafı fıramüdü sıhai mbura awı yıfıkoate yangırı anüngu ana, ahandı hoafı femındı sıhefe moatükunı ranai moanı yare yangromboane. 18 Ranımbı-hündambo weangurühıdıdı hoafı femındı sıhefe ranai amboanı horınambo yangırı-ane ranı hoafı ranahambo ngınemındımbıhünda yaru marandı. 19 Weangurühı Moses ai munguambo nindou ranaheimbo God ai nindoumbı ranımoatükunı yangırı-anımbı süngundıhündı yahuhaya ahınümbı hohoanımo hoafı sürü papıre masihendi ranahambo wataporımbımarandı. Ranıyu asu ai burmakau anamındıdambo horı memendambo horı ra semüdü hımonı fonjoefı mbura hisip nımbı düdü dıdareimbiyo asu hamburı sıpsıpındı nınendi bıdıfırıyo ranımoatükunı ranambo ahınümbı Bukı-mayo ranıwamı fıshai-fıshaimarandı nindou munguambo ranahei wamı kameihı. 20 Ranıyu ai hoafıyuhü yahuya, “Horı ndanamboanımbı sapo God ai hoafı fıramüdü sıhendühı ranımoatükunı ra randıhı süngundıhündı yahuhaya hoafımendırı ranahambo ngınındamındımbıboe,”

Kisim Bek

24:20

mehu. 21 Mamı yare ramareandı yahuraiyu Moses ranai horı ra semüdü haya, hoafı femındı sıhefe ser worı asu mungu moatükunı ranambe yangorowanı Godımbı dıdıbafıfe-rambo moatükunı-mayo ranıwamı kameihı fıshai-fıshaimarandı. 22 Anıhondı-ane, sapo ahınümbı hohoanımo ranai hoafıyowohü yahoya, “Munguambo moatükunı ranana horınambo yangırı-anımbı popoaindıhendanı asu asıkai aboedımbıboe,” meho. Asu horı peyohü popoaihefe-koate ana, God ai ngırı amboawı mbüsu nindou-yei hohoanımo moaruwai ranahambo.

Kraisındı yıfı ana moaruwai hohoanımo awarıhoendühane

23 Hıfını rotu ser worındı moatükunı ra sısamı nahurai-ane, nga anıhondü hamındı moatükunı sünambe engoro. Ranımbı-hündamboanımbı munguambo hıfınındı moatükunı ra horınambo popoaihefe ranambo aboedı tüküfemboane. Nga sünambeahındı hondü moatükunı engoro ranai ngasündeandeimbi horı ranınambo yangırı aboedı tükümbıfeyo-wamboane. 24 Sünambe anıhondü hamındı engoro ranahandı sısamı nindou ai sürühoeimbi fondı nafıru hınıngımarandı ranambe ana moai Krais ai kefuai hu, nga wanı. Nga sapo sünambe fondı hondü-mayo ranambeahıyu ai Godındı hımbıoahı sıhefımbıhündambo kameihı tüküfımbı ranambeahıyu ai kefuai hüfu anüngu. 25 Suda-yomondı Godımbı sai-randeimbi bogorı adükarı ranai ana ser worı moanı safambe hondü ranambeahıyu ranıpoanı horı semüdü haya moanı mamımbı yangırı hımbanı mamı-mamı randühı kefuai hüfu marandı. Nga Krais-ana ai moai ahandı fı ra Godımbı saımbı afındımbı kefuai hüfu randı, nga wanı. 26 Ranımoatükunı ra rambarea-mbonana, Krais ranai tıngırıfo afındımbı semüdü ra hu-humbo God ai hıfı, sünü asu mungu moatükunı

ra nafirand-ambe amboani tüküfi, nga wanî. Nga asu moani ai mamimbo yangiri hamindi munguambo si aho ranahambo kameihi tüküfemboane ndeara bidifranambo si ranai tüküfembo yangiriyoyambe. Moaruwai hohoanimondi nginindi engoro ra Kraisi ahandihoari Godimbo sihefimböhünda yifiyowohü awarihefembo-hündamboyu tüküme fiyu. ²⁷ Munguambo nindou moani mamimbo-animbo awi yifiyoyo mburumbo asu süngunambo God ai yibobondeambui. ²⁸ Mamî yare yahuraiyo Kraisi amboani ahandî fi ra Godimbo sihefimböhünda moani mamimbo yangiri nindou afindi ranahei moaruwai hohoanimo ra raguanambo-femböhünda yifimayu. Asukaiyu ai tüküfiyu ra moaruwai hohoanimo ranahambo gogorihembo yifimboyupoani, nga nindou didiyei ahambo tükümbifiyu sei hehi himboayei hei ranaheimbo aboedambo-fendürimbo-animbo tükündüfimbui.

10

Kraisi ai mamimbo yangiri yifimayu

¹ Suda-yeimayo ahinümbi hohoanimo ranana sapo nîne-moatükuni aboedi süngunambo tüküfemboayo ranahandi-mayo sisami yifafi nahurairane. Asu nindou ai ahinümbi hohoanimo süngurühi-rühündeimbi munguambo himbani aho ra ahei moaruwai hohoanimo ranahambo-hündambo Godimbo ninihondi hifokoarihi sihehi arihünda. Nga ranî hohoanimo ngiri nindou Ape sowana hei arihünda ranaheimbo munguna aboedambo-ndeandüri. ² Nga ahinümbi hohoanimo süngu nindou-yei moaruwai hohoanimo ranahambo raguanambo-reandüra ai aboedi sürühehindeimbi tükümbehi-mbonana, asu ai ngiri moaruwai hohoanimo ranahambo hütiefi sei hehi hei rihünda. Rambefe-mbonana, asu munguambo Godimbo ninihondi hifokoeffe hohoanimo ra rühisafi hinngirihisi. ³ Nga asu Godimbo hifokoeffe siheffe hohoanimo ra munguambo himbani yarihi piyei arihü hei ahei moaruwai hohoanimo ranahambo hohoanimo korifoeffe-ndürimbohünda. ⁴ Nga burmakau horane asu meme horane ranî-moatükuni ranai ana awi ngiri moaruwai hohoanimo ranahambo raguanambo-ndeandi.

⁵ Ranimbo-hünda Kraisi ai ndeara hifina kosimbo yahumbo ai Godimbo hoafiyundühi yahuya,

“God, seana sihambohünda ninihondi hifokoeffe siheffe moatükuni ranimbo ana se moai yifiriyafi,

nga se wandi fi-safi ranirandi refemböhünda yaro masahawandi.

⁶ Seana ninihondi sihambohünda munguambo mandifeimbane, asu moaruwai hohoanimo raguanambo-femböhünda ngorü-poani sihambo sihefembo moatükuni ranimbo ana moai hihifi-hihifiyafi randi.

⁷ Raniyahi asu ro yarithe hoafiyahühiya, ‘O God, yiniyahî ro nda.’

Sapo sürü paru masihoemo buk ranambe wamböhünda yare hoafimayo.

Moani sihafî hohoanimoayafi ranî-süngufembo-hünda ro ndeara kosamboanahi,”

Buk Song
40:6-8

mehu. ⁸ Weangurühi ai yare hoafiyuhü yahuya, “Seana moai yifiriyafi randi sihambohünda ninihondi hifokoeffe siheffe asu mandife arandi

moaruwai hohoanimo raguanambofembo ranimbo ana,” mehu. Ahinümbi hohoanimo ra yangorowan ranisüngumbo ninihondi Godimbo hifokoefe sihefe hohoanimo ra yarhi arihündi yahu Kraisi ai hoafimayu. ⁹ Asukai ai yare hoafiyuhü yahuya, “O God, yiniyah ro nda. Ro sapo se hohoanimoayafi süngu yangiri süngufih refemboanahi ndanimboahi,” mehu. God ai munguambo wamindafi Godimbo sai-rambo moatükuni ra giganambo-reanduhani, asu Kraisi ndi fi Godimbo saimbo moatükuni ranahandi fondihü simbori kikafoareandi. ¹⁰ Sapo Sisi Kraisi ai God ro hohoanimoayahi süngu yangiri rambireandamboane mehu ranisüngure haya asu ai moani ahandi fi ra mamimbo yangiri munguambo si aho ranimbo kamehi Godimbo masihendo. Ranimbo asu sihir moaruwai hohoanimo ranambeahindi aboedi sürüehundeimbi animboefi.

¹¹ Suda-yomondi Godimbo sai-randeimbi bogori mamani ranai ahandi Godimbo ninihondi mandife sihefembo ratüpurü ra munguambo si ratüpurüyuhü moani mamani ranimoatükuni ratüpurü yangiriyu raro ra hu marandi. Nga asu ranimoatükuni ratüpurü ranai ana awi ngiri moaruwai hohoanimo ranahambo raguanambo-ndeandi. ¹² Nga asu Kraisi-ana moani ai mamimbo yangiriyu yifiyuhü ahandi fi ra Godimbo masihendo munguambo si moaruwai hohoanimo ra raguanambofembohünda. Ranani asu ai haponda Godindi wari hondü warani amaru. ¹³ Ranihü ai Godimboya, ai wandi hürütümbi nindou ra wandi yirimbo hoarehi hiningimbreandi yahuhaya hifanda amaru. ¹⁴ Ai moani mamimbo yangiri yifiyuhü Godimbo fi ahandi ra sihendühi asu ranimbo ai nindou ranahambo moaruwai hohoanimo ranambeahindi sürühendüri hiningi-mareandüra ai koadürümbo-koadürümbo ndoriheni animboei.

¹⁵ Yifiafi Aboedi ranai-amboani ranahambo anihond-ane meho. Nga ai Baibor-ambeahi weangurühi hoafiyowohü yahoya,

¹⁶ “Haponda awi süngunambo-animbo Israeri nindou-babidimbo, ndani hoafi femindi sihefe ndandhe ndahurai-animbo randiheamboyahi,” Adükarü ra mehu.

“Ro wandi-mayo hohoanimo ahei hohoanimoambe hiningindihendühi asu ahei ngusüfofih sürü papindih hiningi-ndiheamboyahi,” *Jere-maia 31:33*

mehu. ¹⁷ Raniyu ai ninofi hoafiyuhü yahuya,

“Ro ahei moaruwai hohoanimomayei-ane

asu moaruwai hamindi moatükuni hondü yarhi arihündi ranahambo amboawiyei mbisahü ngiri gedambo hohoanimondahi,” *Jeremaia 31:34*

mehu. ¹⁸ Asu mungu ranimoatükuni hohoanimo ranahambo amboawiyei ehu ana, asu moaruwai hohoanimo raguanambofembo Godimbo ninihondi hifokoefe sihefe hohoanimo ranai ngiri asukaindo tükündife ndandi.

¹⁹ Nga ranimbo-hündambo-animbo wandafi mamani, awi Godimbo sihefe bogori adükarü ai moani Sürühoeimbi Hondü Fondi ranambe kefuai hu arandi nou sihir amboani moani himbokoate God nimaruarube Sisi ndi hori süngumbo keboehu ngemboyefi. ²⁰ Sihiri ranambe keboehu ngemboyefi simbori nafi rani-süngu. Sisi yifiyuhüyu ai hoeari Godindi nafi tambehü mapenngo rani mbusümo nafi hifombo yangiri ningoweimbi nafi ra sübüdmarhendü. ²¹ Ranimboane hapondani ana sihir Godimbo

Sai-randeimbi Bogori Adükari Godindi wori sünambe ranambeahindi nindou hifanda-randeimbi bogori anungu. Ranai Sisas-ani. ²² Sapo aiyu ahandi horina sihefimbo moaruwai hohoanimo sihefi ngusüfoambe ranahambo sihiri hütü-ane fi yarihu arihundi sefi-rihundeimbi amaro ra popoi-marihemuni. Asu sürühoeyoweimbi hoenambo amboani kamehi sihefi fi hundürümaramuni. Ranimbo-hündambo-animbo sihefi ngusüfoambe moaruwai tiki hohoanimo amaro ra raguanambondi hu mbundi hu asu sihiri moani anihondumbofo hohoanimo rani yangiri ndahumündefi hohu God sowana akim sühündahu ngefimboane. ²³ God ai aboedi moatükuni süngunambo sihefimbo saimunimboayu ranahambo horombo hoafimareandi. Ranimbo sihiri hoafiyefi arihundi ranahambo awi nginindi nimboefimbo himbondefimboane. Awi ahambo sihiri randeambu mbisefi anihondumbo-ndihumboane sapo God ai hoafiyumbühündi ai randeambuimbo-hündambo wambo. ²⁴ Awi sihiri mamami wandafi mamani ranaheimbo hohoanimo-ndefimboane. Asu nindou ai simbori fehefe asu ngusüfo pefe hohoanimo ra ahei hohoanimoambe botindihumboane. ²⁵ Awi sihiri ana wandafi mamani babidi mamühi fandife hohoanimo ra refe hinngifepoani rühi sapo nindou amuri bidifiri raweahi arihündi nou, nga wani. Nga se hoeirihimboanei bidifirani si ra ndeara akimane. Nga ranimbo-hündambo-animbo asu sihiri nindou bodimondi ranahei ngusüfoambe hohoanimo nginemindi ndürimbohünda tñirifondefi ngefimboane.

Godindi Nimori ranahambo daboadanambo-fipoani

²⁶ Asu sihiri Kraisindi-mayo anihondü hoafi ra fifirihu mburihu, moani sihefi hohoanimonambo yangiri hefuhünda, raninambo moaruwai hohoanimo rani-süngu peahu ahefi ana, moai ngorü-poaniambo hifokoefe Godimbo sihefeyoani asu ranambo hohoanimo ra raguanambofembo yangromuni, nga wani. ²⁷ Nga sapo Godindi yibobofemunimbo si tükündifeyowohü nindou Godindi hürütümbi ranaheimbo nginindi hamindi hai ranambo tikirindandürimboe ranahambo yhimboyefühi himboayefi rani yangiri-ane engoro. ²⁸ Nindou düdi ai ahinümbi hohoanimo Moses masendi ra himboriyowohü süngufekoate-ayu ana, nindou yimbuyafani asu ngimiyomo ai rani-moatükuni ra ai ramareandi sei hoafiyeyani moani amboawi yaho-koate hifokoarihi marihündi. ²⁹ Asu nindou düdi ai Godindi Nimorimbo daboadi hihirariri ana, se ranahambo nungurihi hohoanimo-yehiyeyia? Nindou ranai ana awi afindi tñirifo saf-animbo ndemündümbui. Kraisindi-mayo hori ranambo Godindi hoafi femindi sihefe ranahambo ndomarihendi. Hori mamani ranambo nindou ranahambo hohoanimoambe süritheri hinngimareres-anesi. Nga asu nindou ranai hoafi femindi sihefe hori-mayo ranahamboya, rani-moatükuni ana moan-ane, nga ndorihoeimbi moatükuni haminyopoani yahumbü nindou-ani. Ranani asu ai Yifafi moani hipoambore-randeimbi ranahambo moaruwai moaruwai-mboareandi. ³⁰ Sapo sihiri fifirihundi Adükari ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Nindou moaruwai hohoanimoyeyani rani-süngumbo simbori tñirifo sai ana, wandi ratüpur-ane.

Ro simbori tñirifo ndeheamboyahü,”
mehu. Asükaiyu ai nñofi ngorü hoafiyuhü yahuya,

Io 32:35

“Adükari ai ahandihoar-animbo ahandi nendi ra yibobondearumbui,” *fo 32:36*
 mehu. ³¹ Yangiri koadürümbo nungumbü God ai nindou kikihemindimbo ra yihimbombü moatükun-ane.

Anihondümbofe hohoanimo ra nginindi kikihindihumindefimboane

³² Sapo rani-moatükun siheimbo-so horombombo tükumefeyondüri ranahambo se hohoanimondei! Godindimayo si aboedi siheimbo boakifoa-reandürambe rani mbusümo maho ra sapo se tñirifo afindi tükumefendüra awi tñirifo ranambe hütihütimayi hei-ane. ³³ Se rani-simboani nimboei-ambe ana ngoambo nindou bidifiri ai siheimbo nindou himboahü moaruwai-moaruwaimbo-rhindürühi tñirifombü hohoanimo masahündüri. Asu se ngoambo nindou ai tñirifo asahümündi rani-badimbo-yahindühi se ahei mbusümo nimboeimbo ai tñirifoayei ra farihehi-ndürühanei. ³⁴ Raniyei asu se nindou karabusambe nimboeimbo tñirifoayei nou se-amboani ai-badimbo tñirifomayei. Asu nindou bidifiri ai sihei napo ra ngoambo fufurühümündi hündüran asu se raniimbo hihifi-hihifiyeih aheimboya, ‘I ambirihündi ana,’ sei hehi wari hürühümündi-ani ai sahümündi marihündi. Se rani-moatükun ranahambo ramarihindi ra, sapo sihei aboedi moatükun hondü koadürümbo-koadürümbo yangoromboayo ra fifirih hehimbo-wambo.

³⁵ Ranimbo-hündambo awi se sihei nginindi hamindi anihondümbofe ho moatükunimayo ra wari-hündühümündimboyei, nga yowan. Nga nimboe rani-moatükun ranahambo takinanimbo God ai aboedi adükari moatükun ro ndeheamboyah mehu ra ai ndembui. ³⁶ Ranimbo-hündambo-animbo God ai nime-moatükun saimbo horombo hoafimareandi ra semindimbohünda awi se moani sapo God ai nime hohoanimo hohoanimoayu rani-sungu yangiri himboarinambo hibadihumbo ratüpurindei. ³⁷ Sapo Baiborambe God ai yare hoafiyuhü yahuya,

“Awi gedamboyo-poani, nga nindou sapo tükufembo-mayu ranai tükündifimbui.

Ai ngiri gedambo hihiningindeandi.

³⁸ Ro hohoanimoayah rani-sungu yangiri rarihindeimbi nindou wandi, awi ai wambo anihondümbo-rhindürühi mbnimboei-amboane. Nga asu nindou düdi bidifiri ai wambo anihondümbofe ranahambo sisirefiyu ana,
 asu ro ngiri nindou ranahambo wüdündihin,” *Habakuk 2:3-4*
 mehu.

³⁹ Nga asu sihiri ana Godimbo anihondümbofe hohoanimo ranahambo sisiriyahündühi awarihehundeimbi nindou-yefipoani, nga wani. Nga awi sihiri ana Godimbo anihondümborihu hefühi aboedambo-yahundeimbi nindou-anefti.

11

Anihondümbofe hohoanimo niniindi hoaf-ane

¹ Sapo anihondümbofe hohoanimo ranana nini-moatükunimboyo himboayefi ra tükündifemboe ranahambo sihiri didiboadorihu fifirihündi. Rani-moatükun ranana sihiri ngiri sihefi himboarinambo

hoeindihundi, nga moani hohoanimonambo yangir-animbo rani-moatükuni ra anihondü mbengori mbi-semboyefi. Hohoanimo ra anihondümbefe hohoanimo-ane. ² Horombo amoa ahei anihondümbefe hohoanimo rani-mbo-hündambo God ai aheimboya, nindou aboedi mbumund-anei mehündi. ³ Sihifi anihondüfe hohoanimo-mbohündambo fifirihumboayefi sapo God ai hoafiyuhü ahandi hoafinambo sünu hifi ra nafimarandi ranahambo. Nga rani-moatükuni ra nafimaranda himboarinambo hoeiarihundi ai moani hoefekoate moatükuninambo randi ramareandi.

Aber, Enok asu Noa ai Godimbo anihondümbomariwuri

⁴ Aber ahandi anihondümbefe hohoanimo-mbohündambo ai Godimbohünda ninihondi hifokoare mamandeandi. Ai ramareandi ra Ken ai ramareandi ranahambo ngasünde haya Godindihimboahü moani aboedi hamindiyoy. Asu ahandi anihondümbefe hohoanimo-mbohündambo God ai ahamboya, aiana nindou moani mbumundi hamindani mehu hoafi ra Aber ahambo maho. Raniyu asu God ai nine-moatükuni Aber ai ahambo masagado ra hihifi-hihifiyu marandi. Aber ai yifimayusi, nga awi ahandi anihondümbefe hohoanimo rani-süngumbo hoafi yare hoafiyoy ara ho.

⁵ Enok ahandi anihondümbefe hohoanimo-mbohünda God ai ahambo nimoamo maserümünduwa asu ai yifi-koate gedühi manüngu. God ai maserümündu-wambo asu nindou didai moai ahambo hoeiriri. God ai Enok ahambo semündü hafokoate-yuambe rani-simboani ahambo hoafiyuhüya, 'Ro hohoanimoayahani rani-süngu yangiri süngumara hu,' mehundo. ⁶ Nga nindou Godimbo anihondümbefe-koate-ayu ana, asu ahambo God ai ngiri siaondifiyu. Nga nindou düdi ai Godindihikimi sühufembo hohoanimoayu ana, God ai anüngu ranahambo anihondümbombi-reand-amboane. Sapo God ai nindou düdi ahambo hütihütiyuhü kokoaruri ranahambo takini segodombo ranahambo kameihani anihondümbombi-reand-amboane.

⁷ Noa ahandi anihondümbefe hohoanimo-mbohünda God ai nine-moatükuni sünguna refeyowani tükufemboayo ra Noa ai hoefekoate-yuambe ranahambo ahini hoafirürühiya rani-moatükuni tükündifemboe mehu. Raniyu ai Godindihofi ra himboriyu mbura, moani ai hoafimayu süngu sip afindi ra nafimarandi ai ahandi aborüdi-babidi ranambe kefoehi nimateimbo aboedamehindi-mayo ra. Raniyo asu ahandi anihondümbefe hohoanimo-mbohünda God ai ahamboya seana nindou mbumund-anafi mehundo. Rani-süngu nindou munguambo ahambo anihondümbomarihori ranahambo refemboayu nou. Rani-mbo-hündamboyo asu Noa ai munguambo nindou ndani hifihündi ranaheimbo nindou moaruwai-anei yaho nafuiyombo nou ramareandi.

Abrahamindi hoaf-ane

⁸ Abraham ahandi anihondümbefe hohoanimo-mbohünda God ai ahambo hidibori nafini hifi ngorü segodimbo koehefimbo mehu ra himborimayu. Ai ahandi hifi hondü hinngire haya moani fifirifekoate nahanafimbayahi nda ahami yahuhaya sirimbrowohü mahu. ⁹ Ahandi anihondümbefe hohoanimo-mbohünda God ai ahambo hifi ngorü ndahandomboyahiyahu horombo hoafimayu rani hifambe hidibo-hidiborihoei manüngu. Raniyu ai hifi ranihü ser worambe manüngu sapo Aisak ahandi niori, asu Sekob Aisakindi niori marine mamani rani hifi

God ai sünguna dagapirani nıngomboayafani nou. Nga ahafanımo amboanı God ai rani-moatükunı segopırımböhünda horombo hoafımareapırı. ¹⁰ Abraham ai ser worambe manüngu, nga ngoafı adükarı koadürümbo-koadürümbo nıngoweımbı God ai ahandıhoarı nafımo hohoanımoymubura nafımarandı ra hoeıfemboyu hımbomayu hu.

¹¹ Sara Abrahamındı nımorehı ahandı anıhondümbofe hohoanımo-mbohünda ai ahandıhoarı amboanı purüsü nımorıkoate nınggo hohombo boagırımayoyosı, nga asu God ai ahambo ngınındı masagado nımorı wakemındımo. Ranıyo asu Sara ai yare hohoanımoymowohüya, God ai nımorı wakındandımboyafı yahu horombo hoafımayu ra ai anıhondümboyu hoafımayu, nga ai rani-süngundeambui, yahohaya hohoanımomayo. ¹² Ranıyo asu Abraham ai ndeara boagırıyuhü yıfımbonyangırımayusı, nga asu ai afındı nımorı burayo ranahei amoaomayu. Nımorı nındou mamı yangırı ranahandambo-hündı burayo ra moanı afındı tüküfeıhıyo sapo mupui sünambe engorü asu gudıkırı tapuyıowa kıkıfekoate engorü yahurai tükümeıfeyo, God ai ahambo horombo hoafımeındo nou.

¹³ Nındou munğu ranai Godımo anıhondümbo-rıhorı heimbo sünguna yıfımayei. Ai ndanı hıfıhü nımboeıambe awı moai sapo God ai aheımo aboedı moatükunı segodürımo horombo hoafımayu ra sahümündı, nga wanı. Nga moanı ai angunı nımboeımo hımboarınambo yangırıhoeırıhindühı hıhıfıhıhıfımayei. Ranıyeı ai weıdahı yarıhi hoafıyeıhıseyıa, ‘Ro ndanı hıfıhü nımboefanı ro ngorü hıfıhündı hıdıborı nındou nou-aneıfı, moanı bodıfombo ndanı hıfıhü anımboefı,’ maseı. ¹⁴ Nındou ai yarıhi yahurai hoafıyeı ana, sıhırı randıhu hohoanımo-ndefıhüya, aıana ahei hıfı hondü aboedı hamındı ranı hoeıfembo seımboaneı yarıhi yahurai hoafıyeı mbıseıfımboane. ¹⁵ Nındou ranai ahei hıfıhü weangurühı nımboeı mburıhü ra hınıngırıhi hehi ngoründühı nımboembo weangurühıdıdı hıfı ranahambo hohoanımo pambarıhımbonana, awı ai koadürana hıhırıyahi hei. ¹⁶ Wanı, nga ai sapo hıfı sünambe engoro hıfı ndanıhü ngasündareandı ranı hıfınamboyeı hombo seı-hehi hohoanımomayeı. Ranımo-hündambo-anımo asu Godımo ai sıheıfı Godanı seımo ra God ai ngırı aheımo amoanıngı-ndundırı sapo hıfı ranıfıhı aheımo ngoafı adükarı nafıra hınıngımareandambo wambo.

¹⁷ Abraham ahandı anıhondümbofe hohoanımo-mbohünda God ai ahambo yarı hoeımarırı ranambo asu ai ahandı nımorı Aısak ra Godımböhünda hıfıfıkoefı sıheıfımo hohoanımomayu. Abraham ranahamboyu God ai nınımoatükunımboyu ahambo refımboyu ranahambo horombo hoafımarıra fıfırımareandı. Nga asu Abraham ai ahandı nımorı mamı hamındımayu ranahambo Godımböhünda hıfıfıkoefı sıheıfımo hohoanımomayu. ¹⁸ Sapı God ai Abrahamımo Aısak ranahamboyu horombo hoafırırühı yahıya ‘Aısak ranahandambo-hünd-anımo sıhafı amoaı mamı afındı ra yagodımbıoe sa horombo hoafımarıheanıni,’ meıhıyosı, nga asu ai ahandı nımorımo hıfıfıkoefımo hohoanımomayu. ¹⁹ Abraham ai yare hohoanımo-yuhüya, Aısak ai yıfıyü ana, God ai yıfıhündı botındırımbıı yahıhaya hohoanımomayu. Nga moanı hoafımo randıhu hoafındefıhüya, Abraham ai ahandı nımorı yıfıhündı nou hıhırı maserümündü mbıseıfımboane.

Aısak, Sekop asu Sosepıyomondı hoafıane

²⁰ Aisak ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda ai ahandi nïmorï yimbu Sekop Isombo aboedi didiboado-mareapiri. Ai hoafi raninambo nini-moatükunïyo ahafanïmbo sünguna tüküfemboayo ranahambo hoafïmayupiri. ²¹ Sekop ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda ai ndeara yifimbo yanggiri-yuambe Sosepindi nïmorï yimbu ranahafanïmbo aboedi-aboedi-mareapiri. Ai ahandi nini-nimi wafu ranïwamï kikihamündü amofihü Godïmbo seana Adükari aboedi hamindanafï yahuhaya hihifïmaruri. ²² Sosep ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda asu ai ndeara yifimbo yanggiri-yuambe hoafïyuhüya, süngunambo Israer ai Isip hifï hinïngindïhi hehi ñgorü hifïna ñgeimboyei mehu. Asu ai yifïndua ahandi hamindï ranahambo nüngundïhi-nüngundïhi-mandïhündï yahuhaya hoafïmayunduri.

Mosesindï hoaf-ane

²³ Mosesindï hondafindï ahafe anihondümböfe hohoanimo-mbohünda ai ahafe nïmorï Moses ra wakirindife mburina aboedi hamindïmayu ranïmboane asu nindou adükari bogori Isip hifï hifandarandi ranahandi ahinümbï hohoanimo ranahambo yihimbokoate ñgimï amoamo weindahïfikoate sowarindife manïmbafe. Sapo nindou adükari bogorindï ahinümbï ranane nda: Suda-yafe nindowenihï nïmorï munju hifokoambirihind-amboane. ²⁴ Moses ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda ai adükariyu mbura se wambo ana Isip-yafe nindou adükari bogorindï nïmorï Ferondï nïmor-ani mbisahü-ndirïmboyei yahuhaya hohoanïmomayu. ²⁵ Moses ai sapo Godindï nendambo ñgorü nindou ai moaruwai-moaruwaimbo-marïhindüra afindï tïjirïfoayeï ranïbabidïmbo yahurai refemboyu hohoanïmomayu. Nga asu ai moai bodïfombo moaruwai hohoanimo süngu hihifï-hihifïmbo hohoanïmoyu. ²⁶ Kraï ranahambohünda Mosesimbo amoanïngümbï hoafi hoafi-yahündowanï ai munguambo kaki, hoearï, ñginindï moatükunï napo Isip hifïhü engoro ranahambo ñgasündeamboayo yahuhaya hohoanïmomayu. Ranïyu ai süngunambo God ai ahambo tïjirïfomayu ranï takini aboedi moatükunï segodïmbo-mayu ranïmbo himboapomayu. ²⁷ Moses ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda asu ai Isip hifï hinïngire haya Isipihündï nindou bogorindï ñginindï ranahambo yihimbokoate mahu. Nindou Godïmbo hoeifikoate-mayu ra Moses ai hohoanïmonambo yanggiri hoeimariri ranïmboyu ñginindï yanggiri manüngu hu. ²⁸ Ahandi anihondümböfe hohoanimo-mbohünda nindou aheimbo Pasofa si ra botïmareandi. Si ranïfihï sipsip hifokoaru mburümbo yipurïfihï horï kükihoemonda, God ai sünambeahindï nendï amonjo nïmorï hifokoeffembohünda koamarïherü ranai Israer nindou ranahei fikimï akimï hokoate-mbiyuwa yahuhaya se ranï-moatükunï ra yaru mehupuri.

Israer afindï ai Godïmbo anihondümbö-marïhorï

²⁹ Israer nindou ahei anihondümböfe hohoanimo-mbohünda ai Hamburï Sïrïwara bamarïhehindï moanï hifï yanggiri süngu nou. Isipihündï nindou ai randïhu badïhehu yahomo houbmo raweafundane, hoe ranai koadürükoadüreandühï tïtiporïko-mareapura yifisafïmemo. ³⁰ Israerihündï ahei anihondümböfe hohoanimo-mbohünda Godindï ñginindïnambo Seriko ñgoafi-yafe giniri ra tiboai pïndïmboe sei hehi giniri ranahambo 7 amberamïndeimbïmbo wakïyeï wakïmarïhinda tütifoai pïmayo. ³¹ Rahap

nimorehi nindowenihî bîrabîrîyo-randeimbi ahandî anihondümbofe hohoanîmo-mbohünda ai Israerîhündî nindou yimbu ngoafi kosemîndî-mbohünda samongorîmbo tükümeFINEANDA aboedî hîhîfi-hîhîfîna worînimareapîri. Ranîmbo-hündamboyo ahambo moai hîfokoarundî nindou Godîmbo anihondü-mbofekoate-yeimbi hîfokoako-mafoarundürî ranambe.

Godîmbo anihondümbo-rîhoreimbi ranaheimbo tîjîrîfo tükümeFYONDÜRÎ

³² Awi ro nîni hoafi ngorü sîheimbo hoafîmandahî ngaha? Si moai gedühi nîngo ro Gideon, Barak, Samson, Septa, Defit asu nindou munngu Godîndî hoafi hoafîyomo-rundeimbi-memo ranahamumbo hoafîyombo, nga wanî. ³³ Nindou ranai ahamundî anihondümbofe hohoanîmo-mbohünda ndîfo nindou-babîdîmbo yifiari-yomombo asu ai hamarîhoemo. Bîdîfirî ai mbumundî hohoanîmonambo yangîrî nindoumbo hîfandîmarapurî asu ai nîni-moatükunîmboyo God ai saimbo horombo hoafîmareapurî ra masowandümo. Ranîyomo bîdîfirî ai adükarî nîmambeahî nînihondî ahandî ndürî raion ranahandî yafambe tapîru kîkîhîmaründümo. ³⁴ Bîdîfirî ai yîhîmbo sîsîreandeimbi hai ngînîndî-hamîndî ahamundî hürütümbî püpimaranda mahoro ra dîkîru mamandundî asu bîdîfirî aboedambomefundî ranambeahîndî ahamumbo pisaonambo hîfokoeFEPURîMBO mehomo. Nindou ranîmemo ai hamîndî kemîndîkoate-memosî, nga asu süngunambo ai hamîndî ngînîmaründümo. Ai yifiarambe moanî tîtaboari-hoemondühiyomo asu ai ndîfo nindou-yomondî harîndîfo nendî ranahamumbo wamafandûpurî. ³⁵ Nimorehi bîdîfirî ahei anihondümbofe hohoanîmo-mbohünda ahei fikîmînîndî yîfiyomondeimbi yangîrîyafu marunda sahûpurümündî marîhündî. Bîdîfirî ai karabusambe Godîmbo daboadanambo-arîhorî ana, aboeda ngeimboyei, nga ai moei masei ranîmboaneî asu nindou ngorü ai ahei fi moaruwaimbo-marîhindüra asu yîfîmayei. Nindou ranai aboedambofe yiboarukombo süngunambo yîfîyei mburîhü yîfîhündî botîyahi yangîrî aboedî nîngombo-mayo ra hohoanîmoyeihi aboedambofembo yiboarukomayeî. ³⁶ Asu bîdîfirambo hoafînambo moaruwai-moaruwaimborundürî asu bubumarundürî asu bîdîfirambo senînambo hûputüpu-rîhondürî karabus-ambe hînihîngîmarundürî. ³⁷ Bîdîfirambo nîmoeinambo pütîyomondühi bubumarundüra yîfîmayei. Bîdîfirîmbo sonambo yimbu kîkîrundürî sîhondürî asu bîdîfirambo pisaonambo hîfokoarundürî sîhondürî marundî. Bîdîfirî ai aheimbo moaruwai-moaruwaimbo-rîhindürühi tîjîrîfo masahündüra moanî napo-koate sipsip hoearî, meme hoearî ranî yangîrî güdühi sahümündî hehi hahabodei wakîmarîhindî. ³⁸ Sapo ai nindou aboedî hamîndîyei, nga asu nindou hîfi ranîhündambo ai aboedî hamîndî-yeipoanî! Nindou ranai nîmî wohî furîkoate-yowohü, hîfi wafuanî hîhîrîyei wakîrîhindühi, nîmoei ambîsambe hîfi ambîsambe ranambe nîmboei marîhündî. ³⁹ Sapo nindou munnguambo ranai Godîmbo anihondümbo-marîhorî ranîmbo-wambo God ai nindou aboed-aneî mehu, nga asu ai God nîni moatükunîmboyo segondürîmboane yahu horombo hoafîmareandî ra awi moai sahümündî. ⁴⁰ God ai sünguambo sîhefîmbo munngu semunîmboayu aboedî moatükunî hondü ra ndore sîhai hayambo wamboyu asu nindou ranai boatei

sem+ndi+koate-mayei. God ahandi hohoan+mo ana yahurai-ane, sihef+imbo munju ramareamuna aboedi simonjori-hum+ndefimboanefi.

12

Awi sihiri Sisasimbo yangiri himboari pandihurühi anihondümbon-dihurimboane

¹ Nga asu awi sihiri nüngumandahua? Sihefombo ana nindou afindi ranai wakirihimunühi n+ne-moatükun+ anihondümbofe ramar+hindi ran+nambo sihef+imbo anihondümbofe hohoan+mo nafuimar+hümun+. Ran+imbo-hündambo-an+imbo awi sihiri sihef+hoar+ n+ne-moatükun+ sihef+imbo naf+ gürareamun+ ranane, moaruwai hohoan+mo ng+n+ndi ham+ndi kik+ihi safaram+nd+mun+ ranane ra y+i+r+nd+ihu hohu, ngusüfo ng+n+ndi foand+ihu hohu, sihef+imbo hombo God ai naf+ h+n+ng+mareamun+ rasüngu ngef+imboane. ² Awi sihiri Sisasimbo yangir-an+imbo himboari pand+huri ngef+imboane. Ai sihef+ anihondümbofe hohoan+mo n+m+nd+ihani asu ai sihef+ anihondümbofe hohoan+mo rasüngunambo naf+ndamü+ndi h+n+ng+ndeamun+umbui. Ai n+ne-moatükun+ t+i+r+ifo ahambo sowah+ tüküme+fendo ranahambo awi ro n+m+ keimb+ kar+hendeimb+fihi y+i+imboanahi, nga i ambe ran+moatükun+ ra h+n+ng+nd+hea yahu, nga wan+. Nga h+i+h+i-h+i+h+i af+nd+ ai süngunambo sem+nd+imboayu ranahambo hohoan+moyuhü ai amoan+ngümb+ moatükun+imbo moan-ane yahuhü ng+n+ndi yare manüngu. Ranani asu ai haponda God munju hifanda-randeimb+ ahandi n+mar+fond+ ahandi war+ hondü waran+ amaru.

God ai sihef+imbo t+i+r+ifo asemun+ ranana sihef+imbo di+di+boado-femun+imboani

³ Awi se Sisasimbo rand+hi hohoan+mo-ndahü+ndo, sapa nindou moaruwai hohoan+moyeimb+ ranai y+boaruko-r+horü+hi moaruwaimbo-moaruwaimbo-mar+hora moan-ane yahuhaya ng+n+ndi manüngu. Ran+imbo-hündambo-an+imbo asu se-amboan+ yahurai n+imboei, nga se ran+moatükun+ siheimbo tükü+nd+feyoan+ ngusüfoambe gar+b+ndahindü+ rü+hi rand+hi h+n+ng+i-nd+imboyei. ⁴ Se moaruwai hohoan+mo ranahambo raguanambo-fembo sei hehi ran+bab+d+imbo hüti-hütiyeihaneis+, nga awi moai moaruwai hohoan+mombo yifiari+yeih+ sihei hor+ ai piyo, Sisas+ndi hor+ ramefeyo nou. ⁵ Awi siheimbo God ai ahandi n+imor+ nou ngusüfoambe kik+m+foefeimb+ hoafi watapor+imbo-marandü+ri ra se m+tan+r+himü+ndiai? Sapa Ai yare hoafi+yuhü yahuya,

“Wandi n+imori, Adükari ai siheimboya ai di+di+boadond+hi hohoan+mo-mbeyeia mbüsü haya ngorü süngunde randearan+ se ahambo himbor+ yangr+i himbor+ndahü+ndo.

Asu ai siheimbo di+di+boad+ fembohü+nda n+n+imboyo se t+i+r+ifo dagadü+ran+, ngusüfo n+mb+ndeimboyei.

⁶ Sapa Adükari ai nindou mam+ ngusüfo parareand+ ana, di+di+boadore arand+.

Asu nindou mam+ asemü+ndu ana,

ahambo wand+ n+imoran+ yahuhü aboedamböhü+nda pakar+herü arand+,”

mehu.

Sindaun 3:11-12

⁷ S^heimbo dⁱdⁱboadofe-ndürⁱmböhünda God ai pakari-hefendürⁱmbo mbüsüwanⁱ ahandⁱ nⁱmorⁱ nou, se moanⁱ ngⁱnⁱndⁱ nⁱmboei. Ranahandambo hündⁱ se tⁱñⁱrⁱfo asahümundⁱ ana, ranⁱ+moatükunⁱ ra God ai ahandⁱ nⁱmorⁱmbore-andürⁱ haya rareandürⁱhani. Hifⁱ ndanⁱhündambo boagⁱrⁱ ai nⁱmorⁱmbo dⁱdⁱboado-fimböhünda moai pakariherü randⁱyoy? ⁸ Nⁱneafi nⁱmorⁱ sihambo Ape ai ahandⁱ nⁱmorⁱmbo noureanⁱnⁱ pakarihefenⁱnⁱkoateayu ana, awi se boagⁱreimbi nⁱmorⁱ hondüyafi-poan^t, nga se boagⁱrⁱkoate nafⁱnⁱndⁱ nⁱmor-anafi. ⁹ Sapo sihefⁱ ape hifⁱ ndanⁱhündambo-memo ai sihⁱrⁱ mamⁱkarⁱ hohoanⁱmoyefanⁱ pakarihoumunanⁱ ana, I aboedanesⁱ, nga ambⁱrⁱmuni sefuhaneftⁱ. Ranⁱ süngumbo-animbo sünambeahⁱndⁱ Ape ranahandⁱ hoarehⁱ safⁱndefühⁱ ahandⁱ hoafⁱ süngundⁱhu-mboane, nga rananimbo yangⁱrⁱ nⁱboademboyefⁱ. ¹⁰ Hifⁱ ndanⁱhündambo ape sihefⁱ ranai ana moanⁱ ahamundⁱ hohoanⁱmo süngumbo yinⁱhoar-amboanemo pakararⁱhoumuni. Nga God aiana sihefⁱmbo farⁱhefembo ai ro sürüheheandeimbayahⁱ yahurai tükümbeahind-amboane yahuhayamboani rawareamuni. ¹¹ Ape ai pakararⁱhemunⁱ sihefⁱmbo aboedambo-hündambo ranⁱsimboanⁱ ana sihⁱrⁱ ngusüfo nⁱmbiyefühⁱ ngⁱrⁱ hⁱhifⁱ-hⁱhifⁱndefⁱ. Nga asu süngunambo pakarⁱmarⁱhoumuni ranahandambo dⁱdⁱboado-rⁱhehu hohumböhündⁱ ana, ranⁱ takⁱnⁱhündⁱ mbumundⁱ aboedⁱ hohoanⁱmo tüküferandⁱ. Asu ranimbo-hündamboane moanⁱ ngusüfo aboedⁱ kife nⁱmarⁱ hohoanⁱmo ra tüküfeyowohane.

Sihⁱrⁱ firⁱfirⁱ-koate nginⁱndⁱ hamindⁱ tütüngindühu hohu nimboefimboane

¹² Ranimbo-animbo sihei warⁱ ra afurⁱndeiranⁱ wanⁱ, se moanⁱ hamⁱndⁱ tütüngindühündühⁱ sihei tⁱñⁱrⁱ ra hoafⁱndeiranⁱ mandühari ngⁱnⁱndⁱ dⁱdⁱboadondⁱhi nⁱmboei. ¹³ Se nafⁱsüngu yangⁱrⁱ ngei, nga hⁱmboranⁱ pⁱndahimboyei. Nafⁱ aboedⁱ ra süngundⁱhⁱndanⁱ tⁱñⁱrⁱ hoafⁱkoate ngⁱnⁱndⁱimboe. ¹⁴ Se munguambo nindou ranⁱ+babⁱdⁱmbo moanⁱ ngusüfo afurⁱfe kifeimbi hohoanⁱmo asu sürühefimbⁱ hohoanⁱmo ranⁱ-süngu yangⁱrⁱ süngundⁱhündühⁱ tⁱñⁱrⁱfondeihⁱ nⁱmboei. Ranⁱ hohoanⁱmo süngufe ho ranⁱ-koate ana, nindou mamⁱ amboanⁱ ngⁱrⁱ Adükari^{mbo} hoeindirⁱ. ¹⁵ Se awi hⁱbadⁱhümb^o. Seambeahⁱ nindou mamⁱ ai Godⁱndⁱ-mayo moanⁱ hipoambofe hohoanⁱmo aboedⁱ ranahambo bodⁱboadeambui. Asu seambeahⁱ nindou mamⁱ ai hühütimbü nⁱmⁱ anⁱngo nou tükefiyu ana, siheimbo tⁱñⁱrⁱfo dagadüra asu se moaruwai hohoanⁱmo süngundⁱhimboyei. ¹⁶ Nindou mamⁱ ai seambeahⁱndⁱ nⁱmorehⁱmbo hohoanⁱmo nindowenihⁱmbo hohoanⁱmo yangⁱrⁱ ngusüfo pandⁱhi ngeimboyei. Nindou mamⁱ ai seambeahⁱndⁱ Godⁱmbo daboadⁱ hⁱhⁱrⁱndirümbui, sapo horombo Iso ai ahandⁱ akidandⁱ-mayo sesⁱ akidou yangⁱrⁱ sesimbo yahumbo Godⁱndⁱ-mayo amongo nⁱmorⁱ ai semⁱndⁱmbo-mayo ra akⁱdⁱ-dⁱbo sisemefineandⁱ nou randⁱfimbui. ¹⁷ Se ra fifⁱrⁱhi, akⁱdⁱ ai masemünduambo süngunambo Iso ai aranⁱmboaho hümoariyuhü asu nⁱnⁱ-süngundⁱhea yehuenüngu hohoanⁱmoyuhü kokora wakⁱmareandⁱsi, nga asu ai moai ranⁱ-moatükunⁱ ra semündu.

Sihⁱrⁱ anⁱhondümb^o-rihundeimbⁱ Godⁱndⁱ ngoafⁱ hondühⁱ tüküyahu-boaneftⁱ

¹⁸⁻¹⁹ Se God sowana hombo hohoanⁱmondeihⁱ awi moai Israer ramehindⁱ nou Sainai wafu tüküyahi hoeirⁱhi asu sündⁱhindⁱ. Wafuambe ranⁱhü imami kⁱkⁱrandeimbⁱ hai, mutⁱ kambⁱñⁱ kⁱkⁱrandeimbⁱ nⁱmbⁱ, asu

hoeweri nimoamondi-hoafiyowohü fufurü ai hoafiyowohü Godindi hoafi sünambeahindi tüküfehümbomayo yahurai awi moai sheimbo amboani tüküfeyondüri, nga wan. Nindou ranai rani hoafi tüküme feyo ra himboriyei hehi hoafiyehi seiya, “Ro ngiri asükaindefi ngörü hoafi himborindefi,” masei. ²⁰ Hoafi ranai yare yahurai tüküfeyowohü yahaya, “Nindouyo ninhondiyoy Sainai Wafu ra warü parareandi ana, nimoainambo pitiyo hifokeofemboane,” meho ra himboriyei hehi ngiri ro rasüngundihundi sei hehimbo. ²¹ Rani-moatükunü ai hoeimarihindi ra moanü yihimbo sisireandeimbi-mayo wamboyu Moses ai yare hoafiyuhü yahuya, “Ro awi hihamindari-yahühü yihimbo sisireheandi,” mehu. ²² Seana moai Sainai Wafu yahuraihü tüküyahindi, nga seana God koadürümbo nünguweimbi ngoafi adükari Saion Wafu ranüwam tüküyahimboanei. Rani ngoafi adükari ranana Serusareme-ane, nga sünambe nanjoanü Godindi sünambeahindi nendi afindi nimarimondi ngoafihü tüküyahimboanei. ²³ Seana Godindi munjuambo amonjo nimiriyeyi hihifi-hihifümbü fandifeambe tüküyahimboanei. Nindou ranahei ana ndürü ra sünambe parühi shehinda mbejgori. Seana sapo God nindou munjuambo yibobore-randeimbi ranahambo, asu nindou aboedi mbumundüyeimbi God ai aheimbo nafiramündi hinngi-mareandürü ahei yifafi ranahambo sowahi tüküyahimboanei. ²⁴ Sisas aiyu God-babidimbo simbori hoafi femindi shefe ranahambo yipupuikiki manüjgu ahambo-so amboani tüküyahimboanei. Ahandi hori aboedambo-fembohünda tütnarimayo ranana Aberindi hori ngasünde hayambo sapo Sisasindi hori ana simbori hoafi femindi shefembo-hündamboyo, nga Aberindi hori ana simbori mbüro hoafimbo-hündamboyo. Seana munju ranahambo-so tüküyahimboanei.

Sihiri hibadihumbo

²⁵ Ranimbo-hündambo-animbo awi se hibadihumbo. God ai hoafinduanü se ahandi hoafi himborimbo yiboaruko-yiboaruko-ndeimboyei. Horombo nindou Godindi-mayo hoafi hifi ndanühi himborimbo yiboaruko-yiboarukoyei marihündi ranimboyei ai moai aboedambo fefoehindi. Sapo yahurai-ane sünambeahindi hoafi hoafayo ranahambo sihiri daboadanambo-arihundi ana, nüngundihu asu aboedambo mafehoehua? Ngiri randihundi. ²⁶ Rani-simboani ahandi hoafinambo hifi nda hifihemayo. Nga asu hapondanimbo ai yare horombo hoafireandühi yahuya,

“Awi asükainda mamimbo ngiri hifi yangiri hifihendo,
nga sünü kameih-animbo randifemboe,”

Hagai 2:6

mehu. ²⁷ Hoafi ‘Awi asükainda mamimbo’ ranana yahurai-ane: Nimoatükunü God ai horombo nafimarandi ra hefihenambo raguanambo-areandi ana, ngiri ningo, nga awandihomboe. Nga asu nimoatükunü hifihenambo refe hoiefekoate-aiyo ana, ranai ningomboe. ²⁸ God ai nginindi hifandarandi ra sihiri asahumindafi ana, ngiri ninimmoatükunü ai hifihenambo rande hoeindeandi. Ranahambo-animbo Godimbo hihifindi-hurimboane. Awi sihiri moanü Godimbo ahinideföhü ahandi ratüpurü ra kikihindi-humundefananimbo ai ranimbo hihifimbiyu-wamboane. ²⁹ Sapo shefi God aiana nginindi hamindi hai munju moatükunü sesi arandi nahurai-wambo.

13

Hohoanimo ranane God ai yifirayu

¹ Wandafî mamî, hohoanîmondeihî se simborî ngusüfo pefirûndei ngei. ² Hîdîborî nindou tükündahindani sîheimbo-so semündündürî worîñîfendürîmbo hohoanîmondei. Nindou bîdîfirî ai rarîhindühîyei sünambeahîndî nendî ai tükümfunda fîfirîfe-purîkoate moanî sahüpürümündi worîñîma-rîhipurî. ³ Nindou karabusîyahi anîmboei sopo se-amboanî ai-babîdîmbo karabusîyahi anîmboei nou ranaheimbo hohoanîmo-ndahündürî. Nindou ai tîñîrîfoyeianî asu se-amboanî ai-babîdîmbo tîñîrîfoyeyi nou aheimbo hohoanîmo-ndahündürî. ⁴ Nîmorehîhîfe anamîndühîfe hohoanîmo ranana aboed-ane. Nga nîmorehî nindowenihî ranai ahafe fi ranahambo simborî anîhondümböferündafehü ndorîne hîfandî-mbîrînand-amboane. Nindou dîdîyomo nîmorehî sîsîhîmoyomo asu nîmorehî ai anamîndîhoandî bîrabîrayeyi ana, ranaheimbo God ai yîbobo-ndearûmbui. ⁵ Kakîmbo ngusüfo pandîhi ngeimboyei, nga se ranahambo hohoanîndühümboyei. Nîñî-moatükunîyo se masîhehindî ranîmbo I ndear-ane nda mbîsei. Sapo God ai yare hoafîyuhü yahuya,

“Ro sîheimbo ngîrî hîñîngîndîhearü,
asu ro ngîrî sîheimbo daboedî hîhîrîndîhearü,” *Io 36:1*

mehu. ⁶ Ranîmbo-hündambo-anîmbo sîhîrî hîmbo-koate hoafîndefîhüya, “Adükari ai wambo farîhendîrî-randeimb-ani ranîmbo wambo ro ngîrî yîhîmbondahi.

Nindou ai wambo nîñî-moatükunî nüngumandundîra?” *Buk Song 118:6-7*

mbîsefîmboane, Bukambe ai hoafayo nou.

Nindou horombo bogorîmbo-yafundeimbi nindou Godîndî hoafî watorîmbo-marundürî ranahamumbo hohoanîmondei

⁷ Horombo sîhei bogorîmbo-yafundeimbi nindou Godîndî hoafî watorîmbo-marundürî ranahamumbo hohoanîmondei. Horombo ai yaru manîngomo ranîmbo-anîmbo se hohoanîmondei. Ai yarumboemo manîngomo mbîsei hehi ahamundî anîhondümböfe ra yahurai-ane mbîsei süngundîhindî. ⁸ Sîsas Kraîs aiana ngîrî ngorü hohoanîmondu, nga mamî ranî yangîrî horombo maho hapondan-ambe asu süngunambo aho ra ai mamî ranî yangîrî nüngumboani. ⁹ Ranîmboane asu se awî ranî-poanîmbo wosîhoaforî yamundîfe hohoanîmo ranai sîhei aboedî ndofe yamundîfe ho hohoanîmo ranambe tüküfeyowanî asu se ngorî nafî süngundahimboyei. Godîndî moanî hîpoambofe hohoanîmo sîhefî ngusüfoambe ngînemîndî ra aboedî safane, nga sesî wehîmborî horî-horîfe ho hohoanîmo ranînambo sîhîrî ngîrî ngîñîndî ndahumîndefî. Nindou dîdîyeyi ai ranî hohoanîmo ranahambo sünguarîhi hei aheimbo hohoanîmo ranai moai farîhendürî. ¹⁰ Sîhefe fondî hîñîngîrîhu-mboanefî. Nga Godîmbo sîhou-rundîmbî Suda-yomondî ser worî ranambe ratüpurîyomo-rundîmbî aiana sîhefî sesî mandîfe fondî-wamîñîndî nîñî-moatükunî amboanî ngîrî dowadümo. ¹¹ Godîmbo sîhai-randîmbî adükari bogorî ai God nîmaru-ambe ahamo nîñîhondî hîfokoeffe sîhefembo-hündâ moaruwai hohoanîmo süngunambo horî sowandümo kefoau arundî. Nga amurî fi safî ranana ginîrî hundünî mandu arundî. ¹² Ranî süngumboyu Sîsas amboanî ahandî horînambo nindou ranahei moaruwai hohoanîmo popoi-hefembohündâ Serusarem ginîrî hundünî yîfîmbo tîñîrîfo adükari

masemündu. ¹³ Ran+ambo-hündambo-an+ambo awi sih+ri ahambo-so gin+ri nafitambe hundün+ ngef+ ran+hü amoan+ngambo-marüwuri nou ai-bab+di yahurai-ndefimboane. ¹⁴ Nga h+fi ndan+hü moai sihef+imbo koadürümbo n+ngoweimb+ ngoaf+ adükar+ nanngo, nga wan+. Nga sih+ri koadürümbo n+ngoweimb+ ngoaf+ adükar+ aboed+ süngunambo tüküfembo ran+amboanefi h+imboayefi. ¹⁵ Ran+ambo-an+ambo sih+ri Sisas+nd+ süngu hoaf+ndef+hüya, 'God ai aboed-ani,' mb+sef+imboane munguambo si aho ra ahambo n+n+hond+ sihefe rawefeyo nou. Ranane sih+ri sihefi yafambe ra God+imbo ndahundowohü ranambo weindah+ hoaf+ndef+hüya, 'Ai y+hoef-ani,' nda mb+sefomboane. ¹⁶ Aboed+ hohoan+mo süngufe ratüpur+yowohü nindou mbon+imbo-rühümündimb+ fehefe hohoan+mo ra se m+itan+ndü-hümündih+ h+n+ng+nd+himboyei. Sapo ran+moatükun+ ra God+imbo sihefembo moatükun+ nou-ane asu God ai ran+imbo h+h+fi-h+h+fiyuhani.

God ai sihef+imbo randeamuna aboed+ n+imboemboye+fi

¹⁷ Sihei bogor+ nindoumboayafu an+ngomo ranai siheimbo far+hefe-ndür+imbo yahomomboanemo hohoan+moemo. Rananemo ai sihei hohoan+mo munguambo si aho ra ai har+hefe n+mar+koate hifandu homo arundi. Ranan+imbo süngunambo ai God+imbo n+n+moatükun+ ratüpur+yo ramarundi ran+imbo hoaf+nd+mo-ndomboemo. Se ahamundi hoaf+ h+imbor+ndei+h+imbo ahamundi hoareh+ndeian-an+imbo, asu ai moan+ h+h+fi-h+h+fi-nd+mondüh+ aboed+ randumboemo. Nga asu wanayo ana, ai afnd+ hohoan+monambo ratüpur+nd+imboemo. Ranana asu ng+ri siheimbo ran+ hohoan+mo ranai fand+heiri. Ran+imbo-hündambo-an+imbo se moan+ ahamundi hoaf+ ai hoafemo ra h+imbor+ndei+h+ rasüngund+hind+. ¹⁸ Se God+imbo y+hoef+imbohünda d+id+ba+finde+i ngei. Ro fi+ri+hundi ro mbumundi hohoan+mo hohoan+moayef+ ra, nga moan+ munguambo si aho ra sapo mbumundi hohoan+momayo ran+ yang+ri süngund+hu sef+imboanefi. ¹⁹ God ai siheimbo sowana hapondanambe wambo h+h+re koamb+ri+hend+ri-amboane samboanah+ se God+imbo d+id+ba+finde+i sahehea düduar+handür+ habod+h+. ²⁰ God ai ngusüfoambe afur+fe kifeimb+ hohoan+mo n+m+nd+i+hani ranai sihef+ Adükar+ Sisas rana-hambo y+fi+hünd+ yang+ri bot+mariri. Ranan+imbo asu Sisas ai sip-sip hifandandeimb+ nou sihef+imbo hifandamuneimb+ bogor+imbomefiyu. Ahand+ hor+n+amboane koadürümbo yangorombo hoaf+ fem+nd+ sihefe ra ng+n+ram+nd+ arand+. ²¹ Munguambo aboed+ moatükun+ sapo se sem+nd+imboayei ra God ai mb+sagadür-amboane ahand+ hohoan+mo süngufehümbo ratüpur+imbohünda. Sisas Krai+nd+ süngu-an+imbo sihef+ ngusüfoambe ratüpur+imbiyu-wamboane n+ne-moatükun+ aboed+yowan+ ai h+h+fi-h+h+fefiyu ranahambo. Sisas Krai+imbo ahand+ ndür+ adükar-ane mb+sef+imboane koadürümbo-koadürümbo, nga an+hond-ane.

B+id+fi+ranambo hoaf+fi

²² Wandaf+ mam+, awi ro siheimbo hoaf+poa-yahandür+ habod+h+. Nga siheimbo ngusüfoambe ng+nem+nd+ndür+imbo-hündambo hoaf+ hoafehandür+ ndanahambo h+imboar+nambo yang+ri h+badüh+ndüh+ h+imbor+ndei. Siheimbo ro pas nda sürü pap+mar+hand+ ra awi hoandri ham+nd+yopoan+, nga wan+. ²³ Sihef+ wandaf+, Timoti, ai karabus-ambeah+nd+ h+n+ng+marüwura tüküme fiyu ranahambo fi+ri+mb+ri+hor+ samboanah+ hoafehandür+. Asu ai n+mai wambo-so tükefiyu ana,

ro s̄heimbo hoeifendürimbo asükai tükeheand̄i ra ai-d̄ibo tükünda-
hoamboyeh̄i. ²⁴ Sihei bogor̄i nindou muṅguambo ranahamumboane
asu God̄ind̄i nend̄i muṅguambo ȳhoeḥ̄i-mayo h̄ih̄if̄i hoaf̄i nda
hoaf̄indahündür̄i. Itari h̄if̄ihünd̄i ai s̄heimbo h̄ih̄ifar̄ihündür̄i. ²⁵ God̄ind̄i
moan̄i h̄ipoambo hohoan̄imo s̄heimbo muṅguambo mb̄ifar̄ihendür-
amboane.

Sems Pas Sems ai sürü papımarandı

Pas nda Sems sürü papımarand-ane

¹ Ro Sems-anahı God asu Adükari Sisas Krais-yafandı ratüpurıya-rıhandeimbı. Sudahündı 12 mamısırı Sisasımbı anıhondümbö-rıhindeimbı sıhei ŋgoafı hondühündı bukürühehi mburıhü hıfı ŋgoründühi anıboadei, sıheimboanahı pas nda sürü paparıhandürı. Ŋga karıhası-handür-anei.

Tıŋrıfombü moatükunı ranai sıhei anıhondümböfe hohoanımo ranahambo ŋgınemındı-ndürımböane

² Wandafı mamı, tıŋrıfombü moatükunı sıheimbo tüküfeyoanı se ranımbö randıhi hohoanımondei: Ranımbö-anımbö asu ro hıhıfı-hıhıfıdamboyahı. ³ Ŋga se yarıhi fıfırıhındı, rananı moatükunı ra sıhei anıhondümböfe hohoanımo ranahambo refe hoeifembo-hündamboane tüküfeyo. Ranı moatükunı ranana se ŋgınındı nımböeimbo nıne tıŋrıfo tüküfeyo ranahambo moan-ane mbıseyıa yahomboane tüküfeyöndürı. ⁴ Se ŋgınındı nıboadei ŋgeimbo-anımbö asu se dıdıboado-ndıhehi nımböeimbo asu se ŋgırı Godındı hohoanımo mbonımbö-ndıhümündi.

Nındou ai dıdıboado-rıhefımbı hohoanımo ra mbonımböaramündu ana, Godımbö dıdıbafımbıfyıu-wamboane

⁵ Sehündı mamı dıdıboado-rıhefımbı fıfıre ra mbonımböaramündu ana, asu ranımbö-hündambo Godımbö dıdıbafı-femboane, ŋga ai ahambo dagadombui. Ai afındı sendeimb-ani, ŋga nındou dıdıyei ahambo dıdıbafıyei arıhündı ranaheimbo muŋguambo ŋgınınd-koate sagadürı arandı. ⁶ Ŋga nındou ra Godımbö dıdıbafıfıhı ndaiambui yahu anıhondümbö-mbıreandamboane, ŋga anıhondü-mandı mbüsümbui. Ŋga nındou yımbu hohoanımoyu arandı ai wofı nımi werınambo semındı ho semındı ho arandı nahurai-ani. ⁷ Nındou yahurai God ai ahandı hoafı hımbörındühi ŋgırı ŋgorü-moatükunı ahambo dagado. ⁸ Ai yımbu hohoanımoyu arandı, ŋga hohoanımo muŋgu ahandı wofı nımi nahurai sıho sıho arandı. ⁹ Wandafı napokoateimb-ayu ranai hıhıfı-hıhıfımbıfyıu-wamboane, nımböe Godındı hımböahü aiana ndüreimbındümbui. ¹⁰ Asu nındou napo afındeimbıyü ranai hıhıfı-hıhıfımbıfyıu-wamboane, ŋga hıfınambo-ndırümbui. Nındou ranai ana sapo wohı ahurı yaparayo nou mande yahurai ranai-amboayıfındümbui. ¹¹ Sapı hüfıhamındı afındı pare kıkasowohü ana, wohı ranai yaparıyo randühi ahandı ahurı ranai yaparıyo hıfoköföendühi asu ahandı yihuru aboedı hımbö-mayo ranai-amboanı moaruwai-mbofehane. Mare yahurai-anımbö nındou sapı napı afındeimbı-mayı ranai-amboanı ahandı ratüpurı afındı ra ratüpurınduhü ranambe yıfındümbui.

Nındoumbo refe hoeifembo moatükun-ane

¹² Nındou düdi ai ŋgınındı nıŋgombö nıne tıŋrıfo ahambo refe hoeifembo tüküfeyoanı ai hıhıfı-hıhıfımbıfyıu-wamboane. Ŋga nındou ranai refe hoeifembo moatükunı ranahambo tıtaboarı-foareandeimbı ana, ai koadürümbö yangrı nıŋgombö hohoanımo ra sapı takıni nahurai ndemündümbui God horombo hoafımayu süŋgu. ‘Nındou wambo ŋgusüfo

pararihindiri ranaheimbo ra ndahanduri-mboyahi,' mehu. ¹³ Moaruwai hohoan+mombo-hündambo mam+ moatükun+ ai ngusüfoambe bot+nderan+, nindou mam+ ranai ngiri+ hoaf+nduhüya, 'God ai ran+moatükun+ ra ramareand-ane,' mbüsu, nga wan+. Nga God ai-amboan+ ngiri+ nindou ngorumbo moaruwai hohoan+mo-mbohünda n+nendeandi. ¹⁴ Nga nindou ranahandi+fiambe hohoan+mo amarondo ranane ai moaruwai hohoan+mo-mbohünda ngusüfo bot+rer+ ser+m+ndi+ hohü asu hohoan+ hohoan+moyu arandi. ¹⁵ Ranane asu ahand+ hohoan+ hohoan+mo ranai n+moreh+ ranümb+ an+ngo nahurai-ane. Ran+süngu n+moreh+ ai n+mor+ wakar+m+ndo nahurai moaruwai hohoan+mo ra tükefeyo. Asu moaruwai hohoan+mo ai af+ndi tüküfendowohü yifi hohoan+mo tüküfe-arandi.

¹⁶ Wandafi mam+, h+bad+hümbö. Hohoan+mo moaruwai ra s+heimbo wos+hoafori+ hoaf+nda-ndür+mboe. ¹⁷ Munguambo aboedi+ asu ndori+hoeimb+ sai-randeimb+ moatükun+ ra sünambeah+ndi+ makoso-ane. Ape munguambo si n+m+nd+hani ranai ana ran+moatükun+ ra s+hef+mbö hifi+na koamafoareandi. Aiana ahand+hoari+ ngiri+ h+h+i+nde si nahuraindu asu h+h+i+nde n+mb+ nahuraindu ndandi, nga wan+. Ngiri+ ahand+ hohoan+mo ra ngorü süngunde ngorü süngunde ndandi, nga mam+ ham+nd-ane hohoan+moayu. ¹⁸ Ai moan+ ahand+ hohoan+mo yang+ri+ süngu ahand+ an+hondü hoaf+nambo ramareanda sh+i+ ahand+ n+mor+ tükümehund+. God ai yare hohoan+moyuhüya, 'Nindou ranai sapo ro munguambo moatükun+ naf+mar+handi+ ranaheimbo wean+gurüh+di+di+ s+i+r+mböyahi mb+di+boadei-amboane,' mehu.

S+i+r+ God+ndi+ hoafi+ h+mbor+ndefi+ mbur+humbö rasüngund+h+umboane

¹⁹ Wandafi mam+, se ndanahambo di+di+boado-nd+ihi fifi+ndi+hindi. Munguambo se n+mehünou hoafi+ ra h+mbor+mbo-hündambo naf+ndühümündi n+mboei. Nga asu se awi n+mai hoaf+imbo bot+ndahi ng+i+ndi+ hoaf+ndeimboeyi. ²⁰ Nga nindou-yei ng+i+ndi+ hohoan+mo ranai ana God+ndi+ aboedi+ mbumund+ hohoan+mo ranahambo moai weindah+re randi, nga wan+. ²¹ Ran+mbo-hündambo-an+imbo munguambo moaruwai ham+ndi+ hohoan+mo s+hei ngusüfoambe af+ndi+ tüküfenduri+ arandi ra raguamambo-nd+hindi. Nga asu se s+heihoari+ h+mboari+ hoaf+ndüh+ di+gegindüh+ asu God ai s+hei ngusüfoambe hoafi+ mafaoreandi+ ra ndahümündi, nga sapo hoafi+ ranai-an+imbo s+heimbo aboedambo-ndear+mboe. ²² Asu se hoafi+ ranahambo h+mbor+ yang+ri+ h+mbor+ndeimboeyi, nga wan+. Nga se ranahambo h+mbor+ndeihi+ asu süngufe amboan+ süngund+ihi ngei. Asu se moan+ h+mbor+ yang+ri+ h+mbor+ayei ana, se s+hei fimbo wos+hoafori+ hoafi+ri+hündühanei. ²³ Nindou mam+ ai God+ndi+ hoafi+ ra moan+ h+mbor+ yang+ri+ h+mbor+yu haya asu rasüngufe-koate-ayu ana, ai ahand+ ngusümbor+ hoeh+imbo-ambe hoeiareandi+ nou-ani. ²⁴ Ai ahand+ ngusümbor+ ra türüfoare haya asu süngunambo n+mai ahand+ ngusümbor+ ra nün+u-nahuraiyo hoeimareandi+ ran+mbo m+itanamündühani. ²⁵ Nga sapo ah+nümb+ hohoan+mo nindumbo aboedambofembo rawareandi+ ranai ana mbumund+ ham+nd-ane. Nindou düdi ai ran+ hohoan+mo ranahandi+ n+m+ndi+ ra ndore türüfoareandüh+ ranahambo süngure huhü, ai h+mbor+yuhü m+itanem+ndi+koate-ayu ana, nindou ranahandi+ hoahoango munguambo ra God ai di+di+boado-ndür+mbui.

²⁶ Nindou mam+ ai rande hohoan+mönduhüya, roana God+ndi+ hohoan+mo süngur+ihe-r+h+handeimb-anahi, yahuhü asu ai ahand+ yafambe ra ndofe k+i+k+h+m+ndi+koate-ayu ana, nindou ranai ahand+ fimbo wos+hoafori+

hoafiyuhani. Ranana ahandi Godimbo süngufe hohoanimo ra moani fimboane. ²⁷ Godimbo süngufe hohoanimo ra sihefi Apendi himboahü mbumundi asu hütikoate ndahurai-ane: Asühi nimori asu nimorehi kai ranaheimbo tñirifo tükündifeyoani sihefi daboadaní kíkíndíhu hündíhumíndefí-mboane. Asu híbadíhumbo, hífi ndaníhündambo hohoanimo ranai sihefi ñgusüfoambe mamíkarí-ndeamuníboe.

2

Sihiri munquambo nindou ranaheimbo mamí smogodi hohoanimo yangiri hohoanímomboane

¹ Wandafi mamí, se sihefi Adúkarí Sisas Kraís sápo hímbóamupuímbo-randeímbe-mayu ranahambo aníhondúmbofe ra kíkíhí-ndühümündíhi ana, se ñgorü nindoumbo ñgorü süngundíhi hohoanímóndéihí asu ñgorü nindoumbo ñgorü süngundíhi hohoanímóndéimboyei. ² Se Godimbo hohoanímombo fandíhindaní nindou mamí gor mísíñj warambe kíkífoare mbura aboedí hoearümbí síheímbo sowanambo ñguaní asu nindou napo-koateyuweímbe hoearí híri híriyowéímbe güdeandeímbe aí kameihí ñguaní, se ahafanímbo mamí smogodi hohoanímóndahüpírí. ³ Se nindou hoearí aboedümbí-mayu ranahambo hoafínda-hündowohü anímboya, ‘Karíhasí, se nímarí fondí aboedí raní-wamí nímarífi,’ mbíseímboyei, ñga nindou napo-koateyuweímbe ranahambo hoafínda-hündowohü anímboya, ‘Awi se rühi nímbafí,’ mbísei asu ‘Se ro nímaríhíkímí worífondühí nímarífi,’ mbíseiání, raní hohoanímó ana moaruwai-ane. ⁴ Se raní hohoanímó yaríhi hohoanímóayeí ana, asu se nindou ñgorümbo yíbobore-randeímbe-mboyahí hehí moaní síheí moaruwai hohoanímó mamaróndürí-mayo rananímbo yangírí-aneí nindou ranaheimbo raní yíbobofeyéí aríhündí.

⁵ Wandafi mamí, awi se nda hímboríndéí! Nindou dídíyeí aí nindouyeí hímbóahü napo-koateyuweímbe ranaheimbo ana God aí aheimbo aheí aníhondúmbofe hohoanímó nafamündúmboaní. Ranímboane nindou napómbayeí nahurái-aneí yahuhaya díbonímáyundürí. Ñga nindou Godimbo ñgusüfo pararíhorí ana, ranai God ñgíníndí hífandarandí ranambe níboadeímboyeí aí horómbo hoafímareandí süngu. ⁶ Ñga se nindou napo-koateyuweímbe ranaheimbo amóaníngámbo-ríhíndürí aríhündí. Nindou napo afíndeímbe ranai síheímbo tñirífo afíndí sahündürühí asu aí síheímbo papí-hoafí sowana kíahi hírihümündí-hündürí heí aríhündí ra awi se fífiríhíndái? ⁷ Sisas Kraísíndí ndürí aboedí safínámbo síheímbo dúkaríhíndühí Krísten-aneí maseí, ñga napo afíndeímbe aí ndürí ranahambo sísíndí hoafíríhi aríhündí.

⁸ God aí síhefi adúkarí bogor-aní asu ranahandí-mayo ahínümbí hohoanímó ra se raní-sünguaríhíndí ana, ra aboed-ane. Ahínümbí hohoanímó ra Baíborámbe yare hoafíyowohü yahoya, ‘Síhafí wandafímbo ñgusüfo pandowandí síhafí fimbo ñgusüfo parowandí nou,’ meho. ⁹ Ñga se nindou bodímóndámbo dídíboadóndíhíndühí asu bodímóndámbo koaríhíndürí ana, asu se moaruwai hohoanímó-yeihaneí. Rananímbo síheímbo ahínümbí hohoanímó aí hoafí mbahíríhehíndeímbe-aneí mbísíhaya papí-hoafíndándürímboe. ¹⁰ Nindou dúdí aí Godíndí ahínümbí hohoanímó munquambo süngure arandí, ñga mamí yangírí mbahíraráhéndí ranana aí híti-aní. Aí nindou munquambo ahínümbí hohoanímó

mbah+rari+hendi nahurai-ani. ¹¹ Nga God Baiborambe hoafiyuhü yahuya, 'Se nimorehi nindowenihümbi himindipoani,' mehu. Asükaiyu hoafiyuhü yahuya, 'Se nindou hifokoefepoani,' mehu. Se nimorehi nindowenihümbi himindikoate-yafühi asu nindoumbo hifokoararowandi ana, rananímbo se ahinümbi mbah+rihoeifeimbi tükündaföamboyafi. ¹² Godindi ahinümbi hohoanímbo nindou ranaheimbo aboedambo koaríhendürí arandi asu ai aboedi hei arihündi. God ai ahandi ahinümbi hohoanímbo rananímbo nindou ranaheimbo yíbobö-ndearümbui. Rani-mayowamboane se rani-moatükuní randíhi asu hoafíndeí ndühündi ahinümbi hohoanímbo rani simogodühi. ¹³ God ai nindoumbo yíbobondeandühi ngírí sapo nindou amboawiyei yaho hohoanímokoate-mayu ranahambo simborí amboawi mbüsündo, nga wani. Nga nindou düdi ai amboawi hoafümbi-mayu rananímbo ahandi amboawi yaho hohoanímbo ranai Godindi yíboböfe ranambeahíndi awi aboedambo-ndífimbi.

Aníhondümböfe hohoanímbo ra aboedi hohoanímbo ratüpurífihi pefekoate-ayo ana, ngírí aboedíndo

¹⁴ Wandafi mamí, nindou mamí ai hoafínduhüya 'Roana Godímbo aníhondümbö-ríheandeimb-anahí' ehu, nga moai dídíboadore hohoanímoyu randi. Nindou ra moan-ane aníhondümbö-areandi, nga ahandi rani aníhondümböfe hohoanímbo ranai aboedambo-manderíyo? Nga wani. ¹⁵⁻¹⁶ Sisasiímbo aníhondümbö-ríhindeimbi wandafi ngörü hoearí-koateyoweimbi asu sesi-koateyoweimbi níngöani se yaro hoafíyafí-ndowohüya, 'Karíhasí, se aboedi nímbafi. Se hoearí güdowanda síhafi fi hüfíndowaní asu sesi dowadífi,' asafíndo ana, ahambo rani-moatükuní ra segodokoate-yafühi yaro hoafayafíndo ra ahambo nüngunde mafandíhera? ¹⁷ Aníhondümböfe hohoanímbo rani amboani mare yahurai-ane. Aníhondümböfe hohoanímbo ranai aboedi ratüpurí-koate ranambo moan-ane.

¹⁸ Nga asu nindou ngörü ai yare hoafíyuhüya, 'Nindou ngörü ai aníhondümbö-rendeimb-ani, asu nindou ngörü ai aboedi ratüpurí-yu-randeimb-ani,' ehu. Nga asu ro randíhe hoafíndahüh-anímboya, 'Se aníhondümbö-roandeimb-anafi, nga aboedi ratüpurí ratüpurí-koateayafi ana, nüngundo wambo síhafi aníhondümböfe ra nafuimandafa? Nga ro Godíndi ratüpurí ratüpurí-ndamboyahi, nga ranambo ro síhambo wandi aníhondümböfe nafuinda-hanínímboyahi,' asahi. ¹⁹ Se moani mamí God rani yangírí anüngu ranahambo aníhondümbö-ríhorímboaneí. I, rani-moatükuní ra aboed-anesí, nga moaruwai nendi amboani ahambo yaríhori aníhondümbö-ríhori mburíhü asu ai yíhímboyeihí híhamíndarayei. ²⁰ Hohoanímbo-koate nindou-anafi! Aníhondümböfe hohoanímbo ra aboedi ratüpurí ratüpurí-koateayo ana, ra moan-ane. Se ra fífirowandai? Awi síhambo ro nafuindi-hanínímboyahi. ²¹ Nüngureamboyu síhefi amoaó Abraham ai Godíndi hímböahü nindou moani aboedi mbumundi hamíndi manüngu-a? Ai Godíndi hoafi süngüreandühi fondí-wamí ahandi nímorí Aisak ranahambo Godímbohünda hífokoarírí maserügudo ranímboyu God ai ahambo seana nindou mbumund-anafi mehundo, rani ratüpurí aboedi ahandi ranímbo wambo. ²² Se ranímbo dídíboadondo hohoanímondaí. Sapo Abrahamíndi aníhondümböfe ra ahandi aboedi ratüpurí hohoanímbo rani díboyo mamambere haya ratüpurímayo ho. Ahandi aníhondümböfe hohoanímbo ra ahandi aboedi ratüpurí rani süngüyo moani aboedi hamíndi tükümeíyo. ²³ Baibor-ambe yare hoafíyowohü yahoya, 'Abraham

ai Godimbo anihondumbo-mariri ranimboyu asu ahandi anihondumbofe hohoanimo ranimböhünda God ai ahambo nindou mbumundi hamind-anafi mehundo, meho. Asu 'Abraham ai Godindi ngunind-ani masahündo,' meho. God ai yare hoafimayu Abraham ramareandi ranimbo wambo, nga raninambo süngunambo hoafi ranahandi nimindi weindahi tüküme feyo. ²⁴ Randihi se fifindihindi, nindou ai ahandi aboedi ratüpurü hohoanimo raninambo-animbo God ai ahamboya, 'se nindou aboedi mbumund-anafi' mbüsümbui, nga ahandi anihondumbofe hohoanimo ranimbo yangiri ngiri rande hoafindu.

²⁵ Sapo Rahap, nindowenihi birabiriyorandeimbi nimorehi amboani yahurai ramefeyo-ane. Ai Israerihündi türüfoarine fifirine-rinandeimbi nindou yimbu ai ahambo-so tüküme fineanda sepirimindi worinreapiri haya se-dibo ngorü nafi aboedambo-ndafineandi yahohaya mafarhепiri. Nimorehi ai aboedi ratüpurü ra ramareanda asu God ai ahambo se nindou aboedi mbumund-anafi mehundo. ²⁶ Nga asu sapo nindou fi ranambe yifiafi nimarikoate-ayo ana, yifiyomboane. Mare yahurai-ane anihondumbofe amboani. Anihondumbofe hohoanimo ranai yangorowanü asu aboedi ratüpurü ranai yangorikoate-ayo ana, raniamboani yifiyomboane.

3

Hibadihumbo hoafindefimboane

¹ Wandafi mamü, awi se-ambeahndi afindi safi hoafi yamundife-rambo nindoumbo-ndafu tükünda fumboemo. Awi se randu fifirindundi nindou hoafi yamundihu-rihundeimbi sihefimbo-animbo God ai türiboade yibobo-ndeamunümbui. ² Munguambo nindou sihiri ngiri mbumundi hohoanimo maho rani-süngu yangiri ngefi, nga wani. Nga asu nindou mamü ai nüne hoafi hoafayu ranambe moani mbumundi hohoanimo aho rani-süngu hoafayu ana, nindou ranai moani ndorihoei haya asu ahandi munguambo fi ranahambo ndore hifanda huhani. ³ Hos ai moani sihiri hohoanimoayefi rani-süngu yangiri süngufembohünda sihiri ain bidifiri ahandi yafambehu safoarihu hinngiri-rihundühanefi. Rananimbo asu hosindi yafambe akidou-anesi, nga rananimbo sihiri ahandi fi mungua ndahumindefi ngemboyefi. ⁴ Asu sip ranahambo amboani se türiboadihindi. Ai adükarü moatükuni hamindiyo hayambo weri afindinambo ragore-ragore randühanesi, nga moani akidou moatükuni ahandi ndürü rada ranambo sip ranahambo koakoranda sapo sip semündü hu-randeimbi ai homboyu nafi howohane. ⁵ Mare sapo sihefi teifi ran-amboani yahurai-ane. Teifi ra akidou moatükun-anesi, nga asu ai munguambo afindi moatükuni ranahambo wataporimbo-randühi boriyowohane.

Se fifirihindi, hai akidou ahoro ra hombo porihoi haya adükarü nimü napo hai tikirandühane. ⁶ Sapo sihefi teifi ranamboani mare hai yahurai saf-ane. Aiana moaruwai wosihofori hohoanimo ranahandi ngüsüfoambe tüküra pire hayamboane asu shei munguambo fi ranahambo moaruwaimbo-reamboayo. Ranane asu ai sihefi fi ranahambo hai hüfü nou tñirihendühi asu shei fi ranai moaruwai hohoanimoyo arandi. Hai ranana sapo koadürümbo horoweimbi hai rani-ni-poedane tüküfe arandi. ⁷ Nindou ai munguambo moatükuni hifini ahahabodei

ran+yo, n+imbeah+ndi n+nhondi, ndu, amoasiri asu siriwarambeah+ndi bur+yeimb+ ra yamund+hinduh+ hifanduh+ mar+hundi. Hapondan+ amboan+ ran+moatukun+ ra rand+himboyei. ⁸ Nga nindou mam+ ai-amboan+ moai teifi ana hifandanduh+ kikihi+ramundu randi, nga wani. Nga teifi ranai moan+ yare aimbo kiar+imboane moaruwai hoaf+yo arandi. Rani-moatukun+ ranai ana huhutimbü moatukun+ nindou moaruwaiimbore-randeimb-ane. ⁹ Teifi ranamboanef+ s+hi+ Ape adukar+imbo aboed-ani sefi ar+hundisi, nga nindou God ai nahurai naf+marandi, ranahe- imbo s+hi+ shefi teif+nambo moaruwai hoaf+yefi ar+hundi. ¹⁰ Sapo yafambe mam+ ran+ naf-ane God+imbo aboed+fe hoafi tukufe asu nindou ngorumbo moaruwaimbofe hoafi tukufe arandi. Wandafi mam+, rani-moatukun+ ranana awi se rand+femboe, nga yowan+! ¹¹ Apoar+nd+hori hoe mam+ tükefeyo ranahandambo-hündi ng+ri aboedi aparumbi p+ndo asu huhutimbü p+ndo ndani, nga wani. ¹² Wandafi mam+, hoandasüfo n+im+ndi rani-fih+ ng+ri hang+ri h+s+ndo asu hongoroho n+im+ndi rani-fih+ ng+ri hoandasüfo ranai kündaro, nga wani. Mare yahurai-ane s+ri ap+yoeweimb+ hoe apoar+ tükefeyo ranahandambo ng+ri aboedi ap+yoeweimb+ tükünd+feyo, nga wani.

Abodi hohoan+mo ana God+ndi-mayo-ane

¹³ S+hei mbusümo se-ambeah+ndi nindou düdi d+di+boadore fif+ri+fe hohoan+moeimbay-a? Asu nindou yahurai afufuri+boadeanduh+ aboedi hohoan+mo süngumb+reand-amboane, nga rani-nambo ahandi d+di+boadori+hefimb+ fif+ri+fe ra nafuindumbui. ¹⁴ Nga asu se s+hei ngusüfoambe nindou ngorumbo moaruwaimbofe hohoan+mo, ng+n+ndi-ng+n+ndi hohoan+mo, asu yi+boarukofembo hohoan+mo ra n+mand+ndüran+ ana, asu se ng+ri s+hei fif+ri+fe ranahambo bor+ndei. Asu an+hondü hoafi ranahambo ndahümündi pind+hi hehi t+kai hoaf+ndeimboyei. ¹⁵ Yahurai fif+ri+fe hohoan+mo ranana God+ndi-mayo sünambeah+ndi kos+imboyo-poan+, nga h+fi ndan+hündambo yang+ri-ane. Nindou-yafe moaruwai hohoan+mo ranahambo Satan ai hifandarandi. ¹⁶ Nga nahanühiyo nindou ngorumbo moaruwaimbofe hohoan+mo asu yi+boarukofembo hohoan+mo engoro ana, ran+hü ana ndofe n+marokoate hohoan+mo asu mam+kar+ hohoan+mo süngufe ranamboan+ mare yang+ri+imboane. ¹⁷ Nga sapo d+di+boadori+hefimb+ hohoan+mo sünambeah+ndi akoso ranane nda: Weangurühi sürühoeimb+ hohoan+mo, munguambo wud+ hohoan+mo, himboari hoafenduh+ hohoan+mo, nindou ngorumbo himbor+imbo hohoan+mo, af+ndi hipoambo hohoan+mo, aboedi ratupuri+imbo hohoan+mo, simogoduh+ hohoan+mo asu an+hondü hondü hohoan+mo. Hohoan+mo ranane God+ndi-mayo makoso-ayo. ¹⁸ Afuri+fembü hohoan+mo ra ses+ moatukun+ hoar+ nahurai-ane. S+hi+ afuri+fembü hohoan+mo hif+nd+hundan+ mbumund+ hohoan+mo tükünd+femboe.

4

Nindou düdi ai hif+n+ndi hohoan+mo süngufembo hohoan+moayu ana, ai God+ndi hürütümb-ani

¹ Dagüdambo tükufemboyo s+hei mbusümo s+imbor+ hoafi hohoan+mo asu yifari-yifari hohoan+mo rana? S+hei hohoan+ hohoan+mo ranai ngusüfoambe n+mar+imbo ai s+hei fiambe s+imbori-s+imboraye. ² Se n+ni-moatukun+yo sem+nd+imbo sei hehi hohoan+mo-yei+haneisi, nga asu se

rani-moatükunî ra moai sahümündi rîhündî ranîmboane asu se nindou hîfokoeffembo sei arîhündî. Se nîni-moatükunîmboyo hohoanî-rîhindühaneisî, n̄ga asu se moai sahümündi, ranîmboane asu se n̄gîndî-n̄gîndîyehî yifiariyei arîhündî. Se nîni-moatükunîmboyo semîndîmbo hohoanîmoayeî ra se n̄gîrî ndahümündi, nîmboe se moai Godîmbo rani-moatükunî ranîmbo ndawamunî sei hehi dîdîbafiyahindî. ³ Se nîni-moatükunîyo semîndîmbo dîdîbafi-yahindanî semîndîkoate-ayeî ra sapo se moanî mamîkarîhi dîdîbafîmehindî ranîmboane. Se semîndîkoate-ayeî ra, sapo sîhei fi hîhîfi-hîhîfîmbohündambo ranî-moatükunî semîndîmboyo hohoanîmomayeî. ⁴ Se anamîndîhoandî bîrabîrîyeimbî nahurai-aneî! Nindou düdi ai hîfi ndanîhündambo nindou-yafe-mayo hohoanîmo rana-hambo süngufembo hohoanîmoayu ana, asu ai Godîmbo yîboarukorîrhani. Awi se moai ranahambo fîfîrîhindîyo? Nindou düdi ai hîfi ndanîhündambo hohoanîmoyeimbî nindou ranaheî n̄gunindayu ana, asu ai Godîmbo hürütürü-reimbî nindou-ani. ⁵ Baibor-ambe yare hoafîyowohü yahoya, 'Yîfiatî God ai sîhefî fiambe hîningî-mareandî ranai ahandîhoarî yangîrî yîhoefîmbo hîfandîmbo yahomboane,' meho. Awi se rani-moatükunî ranahamboya sîsîndî moatükun-ane seimboyeî?

⁶ N̄ga God ai afîndî moanî hîpoambo-ramunühi sîhefîmbo farîhemunî arandî. Baibor-ambe yare hoafîyowohü yahoya, 'God ai nindou afîndî afîndîyeimbîmbo koareandürühi asu nindou hîmboarî afurîhîndeimbîmbo moanî hîpoambo-randürühi farîhendürî arandî,' meho. ⁷ Ranîmbo-hündambo-anîmbo awi se afufurî-boadîhindühi Godîndî hoarehî nîmandeî. Satanîmbo koandîhoranî asu ai sîheimbo hîningîrearü haya fîboembui. ⁸ Se God sowana akîmî sühündahindan-anîmbo asu aimboanî sîheimbo so akîmî sühündüfimbui. Moaruwai hohoanîmoyeî-rîhündeimbî nindou sîhei n̄gusüfoambe sürühoeimbî tükümbîfeyowamboane. Sîhei n̄gusüfo ra ndorîhi kürühindühi yimbu hohoanîmoyeî arîhündî ra rühî randîhi hîningîrîhindî. ⁹ Se moaruwai hohoanîmomayeî ranahambo afîndî hohoanîmondeihî aranîndeihî sîrîndei n̄gei. Asu sîhei tikîfümbî hohoanîmo maho ra hîningîndîhi hehi aranîmbo hohoanîmo süngu-ndîhindühi hîhîfi-hîhîfi hohoanîmomayeî ra hîningî-ndîhindühi afîndî hohoanîmondeî. ¹⁰ Se Adükarîndî hoarehî yangîrî nîmboeimbo-anîmbo ahandî hohoanîmoayu süngu süngundîhündan-anîmbo asu ai sîheimbo ndemündündürî botîndearümbui.

Sîhîrî wandafîndambo papîfi-poanî

¹¹ Wandafî mamî, se sîheihoarî sîmborî tîrîfoefîrî-ndeimboyeî. Nindou düdi ai ahandî wandafî-mayu ranahambo tîrîfoarîrühî asu yîboboarîrî ana, asu nindou ranai sapo ahînûmbî hohoanîmo men̄goro ranahambo tîrîfoareandühi yîbobo-reandühani. N̄ga asu raranîmbo nindou ranai ahînûmbî hohoanîmo ranahambo süngure-randeimbî nindouyupoanî, n̄ga ai ranahambo türüfoareandühi yîbobore-randeimb-ani. ¹² Mamî ai yangîrî-ani ahînûmbî hohoanîmo saimbo ra nîmîndîhîyü haya asu ai yangîrî-ani fîfîre yîbobore-randeimbayü. Ai yangîrî anîmbo nîne nindou ranaheimbo aboedambonde asu moaruwaimbo ndaandürî ndambui. N̄ga asu se ra nindou dîdîyafî sîhafî wandafî-mayu ranahambo yahurai yîboboro aranda?

Sîhîrî afîndî afîndîmbo-yopoanî

13 Awi se haponda h̄mbor̄iyei, wambo nindou did̄iyei sapo yar̄ihi hoaf̄iyeh̄iya, ‘Hapo s̄umbu ana, nḡorū nḡoaf̄i ad̄ukar̄ina nḡefi mam̄i h̄mban̄i ged̄uh̄i kak̄i sem̄ind̄i rat̄ūpur̄i rat̄ūpur̄indef̄uh̄i, kak̄i ndahum̄indef̄i nd̄ihumboane,’ sei ar̄ihündi. 14 Awi se moai fif̄ir̄ihind̄i s̄ihēi fi ranahambo s̄umbu n̄in̄i-moat̄ukun̄i t̄ükufe-nd̄ür̄imboayo ra! S̄ihēi n̄iŋgo ranana sapo mbur̄iŋgai siambe moan̄i wos̄ihoaf̄or̄imbo peyo mbura asu h̄üf̄iham̄ind̄i-yowoh̄ü awarar̄ihoayo nahurai-anend̄ür̄i. 15 Se hoaf̄imboayei ana, ndan̄i süngund̄ihi hehimbo-an̄imbo hoaf̄indei: Ad̄ukar̄i ai ahand̄ihoar̄i yare hohoan̄imoayu ana, ra rand̄ihu n̄imboef̄imbo n̄ine rat̄ūpur̄i aho ra ndan̄i süngund̄ihu rani-süngund̄ihu nd̄ihumboyef̄i, mb̄isei. 16 Nga asu se af̄ind̄i-af̄indeih̄i s̄ihēihoar̄i bor̄iyei ar̄ihündi. Bor̄iyo hoan̄go hohoan̄imo ranana sapo moaruwai ham̄ind̄i hohoan̄imomayo-ane. 17 Se wud̄iŋpoapond̄ihi hohoan̄imondei. Nindou düdi ai aboed̄i rat̄ūpur̄i hohoan̄imo fif̄ireand̄i, nga refekoate-ayu ana, nindou ranai moaruwai hohoan̄imoayu.

5

Napo af̄indeimb̄+yomond̄i hoaf̄-ane

1 Asu napo af̄indeimb̄i se! Awi h̄mbor̄iyei! N̄in̄i-moat̄ukun̄i t̄iŋr̄ifo af̄ind̄i s̄ihēimbo t̄ükufemboayo ranahambo-an̄imbo se af̄ind̄i hohoan̄imondeih̄i aran̄ihoenam̄bo n̄imboeimbo has̄iheindei. 2 S̄ihēi nḡin̄ind̄i napo af̄ind̄i ranai ana s̄umboyomboane. Ranane asu s̄ihēi hoear̄i napo ranamboan̄i k̄idaboar̄i tapar̄ihumboane. 3 S̄ihēi nḡin̄ind̄i napo sapo gor̄sirfa ranana samiyomboane. Sami ranai s̄ihēi kak̄i napo tapar̄imarand̄i nou-an̄imbo asu s̄ihēi fi ranamboan̄i süngunambo s̄ümbond̄uh̄i sapo hainambo t̄ik̄ir̄i arand̄i nou. Nḡir̄i amitata b̄id̄if̄iranambo si t̄ükündifeyo, nga se nḡin̄ind̄i napombo yanḡr̄r̄i hohoan̄imoyeh̄i gugurar̄ihind̄i. 4 E! Awi se nda ndor̄ih̄i h̄mbor̄i-yei! Nindou b̄id̄if̄ir̄i ai s̄ihēi n̄ümbürambe woh̄i t̄ūpur̄imayei, nga asu se moai aheimbo ran̄i tak̄in̄i kak̄i ndor̄ih̄i sahündür̄i, nga se b̄id̄if̄ir̄i d̄ibo masah̄ümündi. Rananei asu nindou ranai s̄ihēi n̄ümbürambe rat̄ūpur̄iyeh̄i ses̄i s̄ihēi yimungur̄i mar̄ihündi ranai kak̄i sem̄ind̄imbo hoaf̄imayei habudi. Asu ahei hoaf̄i ranai Ad̄ukar̄i munguambo h̄ifanda-randeimb̄i ahand̄i h̄imboah̄ü t̄üküme Feyowa h̄imbor̄imayu. 5 Se h̄ifi ndan̄ih̄ü n̄imboei-ambe ana, se aboed̄i moat̄ukun̄i ra s̄ihēimbo t̄üküfeyond̄ür̄an̄i sah̄ümündi hehi ran̄imbo h̄ih̄ifi-h̄ih̄ifiyeh̄i man̄imboei-ane. Se af̄ind̄i sah̄üsi ar̄ihündi ranan̄imbo se wor̄ind̄i moatei nou fi saf̄indeian̄i ndear̄i yif̄imbo ak̄im̄i t̄if̄indahimboeyi. 6 Seana ndor̄ihoeimb̄i nindou ai s̄ihēimbo hari sowanambo-fend̄ür̄ikoate-ayei ranaheimbo papi-hoaf̄ir̄ihündür̄i hehi h̄ifokoari-hindür̄i ar̄ihündi.

S̄ih̄ef̄imbo n̄imbor̄i t̄ükündifeyoan̄i awi s̄ih̄ir̄i moan-ane mb̄isef̄i Ad̄ukar̄imbo h̄imbondef̄imboane

7 Ran̄imboane wandaf̄i mam̄i, se s̄ihēi nḡus̄üfoambe ra nḡin̄ind̄i ndond̄ih̄i k̄ik̄ih̄ind̄üh̄ümündi hehimbo-an̄imbo n̄in̄i-moat̄ukun̄i t̄iŋr̄iŋfoyo t̄ükündifeyoan̄i ra moan-ane mb̄iseih̄ü asu awi se Ad̄ukar̄i t̄ükufemboayu ranahambo h̄imbondeih̄i n̄imboei. Se sapo nindou n̄ümbür̄ira mbura ai awi ses̄i aboed̄i n̄ümbür̄i ranambe t̄ükündifemboe yahuhaya ai h̄imboayu hu ranahambo hoeind̄ihor̄i. Ai moan̄i h̄ifanda huan̄i hoeyo yah̄imoyo rand̄uh̄i ses̄i ranai n̄ümbür̄i ranambe t̄üküfeyoan̄i asu ai ses̄i ra asemündu. 8 Ran̄i-süngumbo-an̄imbo awi se-amboan̄i moan-ane mb̄isei hehimbo

himbondei. Adükarîndî tüküfembo si ra ndeara akîm-ane ranîmboane asu awi se sihei hohoanîmo ra ngîrîndî safî kîkîhîndü-hümündî.

⁹ Wandafî mamî, se siheihoarî simborî momorî hoafüründeihi ngîpondei habudimboyei. Nga hîbadîhümbö, God ai siheimbo yîbobondearümbui. Nindou yîbobofembo si ranana ndeara tüküfembo akîmî nafîra-mîndîmboane. ¹⁰ Wandafî mamî, hrombo Godîndî hoafî hoafîyomo-rundeimbî ai Adükarîndî ndürînambo wataporîmbo-marundî ranîmbo awi se türîboadîhindî. Nindou bîdîfirî ai ahamumbo tîngîrîfo masahüpura ai awi moan-ane yahomo houbmo manîngomo. Tîngîrîfo yahurai-ambe manîngomo nou-anîmbo asu se-amboanî randîhi ai rafeundî nou nîmboeimbo süngundîhi ngei. ¹¹ Se fifîrîhindî, nindou dîdîyei ai ngusüfoambe kîkîmîfoa-rîhindühi nîne tîngîrîfo tüküfeyoanî awi moan-ane seimbî ana, ai ndorîhoeimb-ane sefî arîhundî. Se Sopîndî hoafî sapo ai ngusüfo ndore kîkîmîfoare mbura nîne tîngîrîfo afîndî ahambo-so tüküfefeyowa ai awi moan-ane yahuhaya manüngu ranahambo hîmborîyahündö. Ranîyu asu süngunambo Adükarî ai ahambo mafarîheirî, ranamboanî se fifîrîhindî. Nga Adükarî aiana munquambo si aho ra sihefîmbo hîpoambo-reamunühani.

Sîhîrî hoafîyowohü Ape nîmoamo amaru ra yaho-poanî

¹² Nga wandafî mamî, hohoanîmo nda adükar-ane, nga se ra süngundîhindî. Se sünambeahîndî ndürî asu hîfîndî ndürî asu ngorü moatükunîndî ndürî ngîrî dükandîhi anîhondümbö dabarîndahîndî. Se hoafîyeihî, yîni, aseî moanî yîni mbîsei. Asu hoafîyeihî, wanî aseî moanî wanî mbîsei. Rananîmbo asu se sünguna ngîrî Godîndî yîbobofe sihi papi-hoafîfe ranî so tükündahîndî.

Nindou mbumundîndî Godîmbo dîdîbafîfe ana ngîrîndane

¹³ Nindou se-yeimbî ngorü ai tîngîrîfoayuyo? Ai Godîmbo dîdîbafîmbiyuwamboane. Asu nindou ngorü ai hîhîfî-hîhîfayuyo? Ai Godîmbo-anîmbo heirînambo moanî kakîsaombürîr-amboane. ¹⁴ Nindou se-yeimbî ngorü ai angünümboayuyo? Ai ranîfihî ana sapo Kraîsîndî nendî hîfandîru-rundeimbî ranahamumbo-anîmbo hoafînduanî asu ai ahandîfihî werînambo Adükarîndî ndürînambo Godîmbo dîdîbafîmbeyomo-ndamboane. ¹⁵ Nindou ranai Godîmbo anîhondümbörürühî ro dîdîbafehundî nda God ai hîmborîndîmbui yahomo houbmo dîdîbafefundî ana, asu Adükarî ai nindou ranahambo angünümbîhündî dîdîboado-ndirühî botîndirümbui. Asu nindou ranai moaruwai hohoanîmoayu ana, God ai ahandî moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi mbüsümbui. ¹⁶ Ranîmbo-anîmbo asu se sihei moaruwai hohoanîmo wandafî mamî-yei hîmboahü weindahî-fîrîndei ndühündî. Asu God ai siheimbo dîdîboadofe-ndürîmbohünda ahambo simborî dîdîbafîfirüdei. Nindou mbumundî hamîndîyumbü ranahandî Godîmbo dîdîbafîfe ana, ngîrîndî hamîndîyo haya nindou farîhai-randeimb-ane. ¹⁷ Erasa ana nindou moanî mamî sîhîrî nahurayiu manüngu. Nindou ranai hoekoate-mbayu yehuenüngumbo Godîmbo ngîrîndî hamîndî dîdîbafîmefiyuwa ngîmî hîmbanî asu 6 amoamombo hoekoate-mayo. ¹⁸ Ranîyu asu süngunambo Godîmbo hoe koandîhoefî yahuhaya dîdîbafîmefiyuwa sünambeahîndî hoe ranai peyowohü asu sesi-napo ranai hoenambo aboedî momorîmayo hîfî ranîfihî.

Nindou ai Godɪndɪ hohoanɪmo hɪnɪŋgɪndeambui hoaf-ane

¹⁹ Wandafɪ mamɪ, nindou se-yeimbɪ anɪhondü hohoanɪmo süngufe ho ra hɪnɪŋgɪre haya moaruwai hohoanɪmoayu ana, asu nindou ŋgorü ai ahambo aboedɪ hohoanɪmo ranɪ sowana serümündü hɪhɪndüfi düduanɪ, ai aboedɪ hohoanɪmondümbui. ²⁰ Nga se yarɪhi fifirɪhindɪ, nindou ŋgorü ai sapo nindou moaruwai hohoanɪmoyumbü ranahambo moaruwai hohoanɪmo ranambeahɪndɪ hürarümündu ana, nindou ranahambo aboedambo-rirühani, ŋga asu ŋgɪrɪ muŋguna yɪfɪndu. Ranɪ hohoanɪmo ranɪ-süŋgumbo-anɪmbo God ai moaruwai hohoanɪmo afɪndɪ gogorɪndɪhaimbui.

1 Pita Pas mam+ Pita ai sürü pap+marand+

¹ Kar+hasi+handüri, ro Pita Sisas+indi hoafi saham+indi ha-r+handeimb-anahi. God+indi nend+ se hif+ hondü h+n+ng+r+ihi hehi nou, Pontus, Garesia, Kapadosia, Esia, asu Bitinia hif+ ran+hü bur+yei wakar+hind+, siheimbo pas nda sürü papar+handi. ² Ape God ai horombo hondü fif+reandü+ siheimbo ahambohünda d+bon+mayundüra Yifiafi Aboed+ ai God+ambohünda kafaoreandür+ h+n+ng+i-mareandür+. Se Sisas Kraisi+ndi hoafi süngur+hünda asu ahand+ hor+na siheimbo popoaiyondür+imbohündamboyo God ai d+bon+mayundür+.

God ai siheimbo moan+ h+poambo-ndeandürühi ngusüfo afur+fe kifeimbi hohoan+mo ra af+nd+ saf+ mb+isagadüramboane.

Yang+r+ n+ngombo hohoan+mo

³ Awi sihir+ sihefi Adükari Sisas Kraisi+ndi God asu Ape-ayu ranahambo aboed-ani mb+sefi+amboane. Ai ahand+ h+poambofe hohoan+mo af+nd+ rani-süngunambo sihefi+ambo yang+r+ n+ngo hohoan+mo masemun+. Sisas+ambo yif+hünd+ bot+marir+, ran+ambo-hündambo-an+ambo sihir+ amboan+ rand+hu tükündahumboyef+ sefi hohumboanef+ asu sihir+ ranahambo h+amboayef+.

⁴ Asu sihir+ ahand+ n+mor-aneft+, ran+ambo-hündambo-an+ambo God ai yang+r+ n+ngombo hohoan+mo engoro ra ndemun+mbui sihir+ ranahambo amboa h+amboayef+. Rani+moatükun+ ra sürühoeimbi ham+ndi+yo hayamboane ng+r+ sümbondo asu moend+ndo. Mu+ngu moatükun+ ra God ai sihefi+ambohünda sünambe kik+h+ramündü n+marümbowambo. ⁵ Se ahambo an+hondümbor+ihori ar+hünd+, ran+amboane asu ai siheimbo ahand+ ng+n+nd+nambo güre h+badandüra ngombo asu bid+fi+ranambo si tükünd+femboe. Ra-s+amboan-an+ambo ai siheimbo aboedambofe-ndür+imboayu ra weindah+nd+femboe. ⁶⁻⁷ Ranahambo h+hifi+h+hifi+yeihaneisi, nga asu se hapondani akidou h+n+ng+fe mam+karambo t+ng+r+fo siheimbo sowah+ tüküfehane. Nga ran+ t+ng+r+fo moatükun+nambo God ai sihei an+hondümbofe hohoan+mo ranahambo refe hoeifendür+imbo yahumboani, gor haiambe mandu hoeiarund+ nou.

Gor ai hepün+mbü moatükun-ane, nga ai moend+nd+imboe. Nga sihei an+hondümbofe hohoan+mo gor+ambo ngasündeamboane. Ran+amboane asu süngunambo Sisas Kraisi ai weindah+ tüküfyu-ambe-an+ambo God ai siheimboya aboed-anei mb+sündürühi h+amboamupuimbo-randeimbi dagadüran+ asu se ndürümbi ham+ndi-ndeimboyei. ⁸ Asu se moai awi ahambo hoeir+horühi-yeipoan+, nga se ahambo af+nd+ hohoan+moyahünda ar+hünd+. Hapondani ana ahambo se hoeir+horühi-yeipoan+, nga asu se ahambo ngusüfo par+hor+ ar+hünd+. Ndan+ h+hifi+h+hifi+ ndanana hif+ ndan+hündambo-yopoan+, nga nüngund+hu ranahambo hoaf+ndef+ sefi, nga wagabeah+ndi moatükun-ane. ⁹ Se God+ambo an+hondümbor+ihori ran+amboane asu ai sihei yang+r+ n+ngombo aboedambo-reandür+ arand+ ranahambo se h+hifi+h+hifi+fayei.

¹⁰ God ai nindou aboedambo-fembo horombo ahand+ hoafi hoaf+yomorundeimbi aiyomo wud+poaporu türüfoaru marund+. Ai God siheimbo aboedambo-ndearümbui ranahambo hoaf+memo. ¹¹ Kraisi+ndi Yifiafi ai

ahamundi fiambe nimarimboyo horombo boatei yahoya, “Sungunambo Kraisi ai tinarifo hohoanimo ndemündü mbundambo asu ndüri adükarümbi-ndümbui,” mehopuri. Raniyomo ai rani-moatükunî ra nini-simboani nungu-nahurai tükümandife yahomo houmbo ranahambo tümaru hoangomo. ¹² God ai ahamumbo nafuimepuri, nga asu ahandi aboedambofe-munimbo hohoanimo ra ahamundi fimbo fehefepurimbo-yopoani, nga hoafi ra siheimbo farifehe-ndürimbo-hündamboane. Nga aboedi hoafi ra hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai haponda siheimbo masabundürî ranahamboane hoafimemo. God ai sunambeahîndî Yifiafi Aboedi koamarihenda kosowühîyo asu rani nginîndînambo ai aboedi hoafi ra siheimbo hoafimemo. Rani-moatükunî ranahamboanemo sunambeahîndî nendi ranai-amboani fifirîndîihu yahomo houmbo hohoanimoemo.

God ai sihefimbo sürühehindeimbi mbimboei yahumboani

¹³ Ranimboane haponda se diboado-ndühümüdi nîmandei. Ranimbo Sisas ai sungunambo weindahî tüküfhumbo rani-simboani God ai aboedambofe-ndürimbo ranahambo se muŋguambo anihondumbo-ndîhindühi himbondei. ¹⁴ Dibafi hoafi himboriyembi nîmorî nahurai Godîndî hoafi himborîndei. Horombo ahândî-mayo hohoanimo ra sihei fikimî yanŋorikoate-yoambe wamboyei asu se sihei ngusüfoambe hohoanimo moaruwai tüküfe-randeimbi hohoanimo ra süngurîhimarîhündî. Nga awi hapondan-ana rani hohoanimo ra se süngundîhimboyei. ¹⁵ Nga se aboedi sürühehindeimbi hamîndîndei, God siheimbo dibonî-mayundürî ranai aboedi sürühoeimbi hamîndayou nou. ¹⁶ Sapo Godîndî hoafi hoafiyohü yahoya,

“Roana sürühoeimbi hamîndî hond-anahî ranimbo asu se sürühehindeimbi hamîndîndei,”
Wok Pris 11:44-45

meho. ¹⁷ Asu Ape ai mamî hohoanimo süngu-ane mamamî nindou yiboboreamunî arandi. Asu se ahambo Ape seihi dibafiyahindo arihündî ana, asu se ndifo nindou hifi ndanîhü nîboadei-ambe Godimbo hohoanimo-ndahündo sisirî-sisirîndahîndühi himbadîhümbu hahabodei.

¹⁸ Horombo sihei amoaoyei-mayo ndorîhefekoate hohoanimo ranî-süngu mahahabodei-anei. Nga hapondan-ana siheimbo ranambeahîndî aboedambo-mareandürî. Nga se fifirîndî, God ai moai awarîhefimbi moatükunî gor asu sirfa nahurai ranînambo aboedambo-reandürî, nga wani. ¹⁹ Nga ai Kraisiîndî horî aboedi ngasündeandeimbi ranamboyo aboedambo-mareandürî. Kraisi aiana hohoanimo moaruwai-koateimbi sipsip nîmorî nîni moaruwai moatükunî nîmarîkoate aboedi hamîndayou nahurai-ani. ²⁰ God ai hifi nda nafi-koate-yoambe boateiyu ai Kraisiimbo dibonîyu hinîngîmarirî siheimbo yifimbohünda. Nga ho-hombo hapo bidîfirîrani-mboyu-ambe siheimbo farifehe-ndürîimbohünda ranai weindahî hifi ndanîhü tükümeŋiyu. ²¹ Ahambo ranimbo-hündamboanei Godimbo anihondumbo-arîhorî. God ai Sisas ranahambo yifîhündî botîrirî haya bogorîmborîrî hinîngîmarirî. Ranimboanei se Godimbo anihondumbo-rîhorühi himboaye.

Sihrî wandafîndambo ngusüfo pefimboane

* **1:19:** Sipsip yahurai hamîndî horombo Sudahündî ai hîfokoaru marundî ahei hohoanimo moaruwai gogorî-hefembohünda.

22 Seana God'indi hoafi hondü ranî hohoanimo süngur+hindühi ranimboanei asu sihei ngusüfoambe hohoanimo aboedi mbumundi ranai tükümfeyondüri. Ranimbo-animbo se wandafi mamimbo anihondumbo hondü ngusüfo pandihindüri. Ranî hohoanimo rananimbo se kikihi-safindühümündi nimboeimbo sihei ngusüfoambe sürühoeimbi hohoanimo ranambo afindi simbori ngusüfo pefirindei. ²³ God'indi hoafi sesî hoarî aboedi nahurai-ane, nga se raninambo simbori yangiri nîngombo tükümehindi. Hoarî ra yifimbo nîmîndîhiyopoani, nga yangiri nîngombo nîmîndühane. Hoarî ra God'indi hoaf-ane, nga ai yangiri gedühi nînggo ngomboe. ²⁴⁻²⁵ Yinî, nga God'indi hoafi hoafiyowohü yahoya,

'Nindou munguambo aiana nenewohî nahuraiyei hehimboanei, asu ahei yihuru napo, munguambo moatükunî ranana nenewohî ahurî nahurai-anendüri.

Ranane nenewohî ranai yapataparîyo pütapîyohane,

nga asu Adükar'indi hoaf-ana koadürümbo-koadürümbo yare yangoromboane,'

Aisaia 40:6-8

meho. Nga ndanî hoafi ranana sapo siheimbo aboedi hoafi hoafimemondüri ranane.

2

Adükarî ana nîmoei aboedi yangiri nîngoweimbi engoro nahurai-ani

¹ Ranimboane asu hapo-ana se mamîkarambo moaruwai hohoanimo, munguambo tikai hoafi, yimbu hohoanimo süngufe ho, nindou ngorümbo moaruwai hohoanimo asu ngorümbo munguambo daboadanî moaruwai hoafi hohoanimo ranamboani se moani hîni ngîndîhîndî. ² Se simborî tükümehindi ranane asu se Yifiafi Aboedîndî-mayo hoafi sürühoeimbi ranahambo wembombondei, nîmorî warîhündî titî simîndîmbo rawehîndî nou. Ranimbo-animbo hoafi ranî ngîni ndînambo sihei Godimbo süngufe hohoanimo ra nîmorî horarîhehîndî noundowanî, aboedambondearümbui. ³ Nga asu God'indi hoafi ai yahoya, 'Se Adükar'indi hohoanimo yarîhi hoeirîhînda-mayoa aparümb-ane asei,' meho.

⁴ Adükarî aiana yangiri nîngombo worîmbombo kambohoani nahurai-ani. Ahambo nindou ai moaruwai-ani sei hehi worîmbombo kambohoani moaruwai asîhehîndî nou yarîhorî masîhehorî, nga God ai ahambo aboedi hamînd-ani yahuhaya hoeirîrühî maserümündu. Ranîmayu ranahambo sowana se sühüsi arîhündî. ⁵ Se-amboani yangiri worîmbo kambohoani nîmî nahurai-anei, nga God ai sihei-mayo fi kambohoani nîmî nahurai ranambo didîbafife worî ra mamambefendüri worîmbombohündambo yahumboani hohoanimoayu. Worî ranambe se Godimbo sihehi-rîhündeimbi sürühehîndeimbi mbumundi hondü animboei. Asu Yifiafi Aboedîndî süngu sihei fimbo Godimbo sihefe moatükunî nahurai ndahündomboyeyi Sudahündî sihefembo sipsip hîfîkoaru ahambo sihou-arundî nou. Kraisîndî sünguyo God ai sihefe hohoanimo ra yifirayu. ⁶ Krais ranahambo God'indi hoafi hoafiyowohü yahoya,

"E, hoeirîhi, ro aboedi hamîndî worî kambohoani

Saion ngoafîhü kamafoarîheandî.

Nga nindou düdi ai kambohoani ranahambo anihondumbo-arirî ana,

ai ngîrî ngusüfo nîmbîndei,"

Aisaia 28:16

meho. ⁷ Ran+amboane nindou se Adükar+ambo an+hondümbö-r+horeimbi sihei hohoan+moambe ai hepün+feimbi moatükun+ ham+nd-ani. Nga nindou ai ahambo an+hondümböfe-koateyeimbi ranaheimbo God+ndi hoafi ra yare hoafiyowohü yahoya,

'Sapo nindou wor+mboru-rundeimbi kambohoan+ hoeirunda mayoa mas+hound+

ranana aboed+ ham+ndi hond-ane,'

Buk Song 118:22

meho. ⁸ Asu ngorü b+idifiran+ God+ndi hoafi hoafiyowohü yahoya,

'Kambohoan+ ranan+ambo nindou ranaheimbo bendeandüran+

ai bübür+ndeihi+ p+indeimboyei,'

Aisaia 8:14

meho. Ai God+ndi hoafi süngufekoate-yei ar+hündi, nga ran+imboyei ai bürühümündi mahei God horombo hohoan+momayu süngu.

⁹ Nga siheimbo ana God ai d+bon+mendüra se ahand+ mam+sr-ane asu God adükar+ bogor+ambo ses+ sihehi-r+hündeimbi an+imboei. Asu se sürühehindeim-ane asu ahand+ yanggir+ nend-ane. Se nindou h+amboahü Adükar+ ai aboed+ ham+ndi moatükun+ ratüpur+iyu arand+ ran+ambo watar+imbo-mb+r+hündamboane yahuhaya d+bon+iyu h+n+ngi-mareandüri. Aiyu siheimbo hoafiyuhü yahuya, se nimb+ n+maro-ambeah+ndi h+n+ngi+r+hi hehi wand+ si aboed+ safi n+ngowan+ tüküyahi sinei, mehu. ¹⁰ Horombo se God+ndi nindou-yeipoan+, nga hapondan+ ana se God+ndi nindou tüküyahimboane an+imboei. Horombo-ana God ai moai siheimbo h+poambo-reandüri rand+, nga hapondan-ana ai siheimbo h+poambo-reandüri+amboani.

¹¹ Wandafi mam+, seana nindou ngorü ngoaf+hündi+yei hehimbo, asu hei hifi ndan+ihü buri+yei wakar+hindi nahurai-ane. Nga sihei ngoafi hondü ana sünambe-ane anangondüri. Ran+ambo-hündamboane ro siheimbo hoafehandüri+ nda: Hifi ndan+hünda hohoan+mo ran+ fikim+ wak+ndahimboyei, nga ranahambo bündahindi. Nga hohoan+mo ra nindou-yei fiambe yanggir+ n+ngombo ran+bab+id+ yifiari+yei r+hündühane.

¹² Nga seana nindou God+imbo an+hondümböfe-koateyeimbi ranahei h+amboahü aboed+ hohoan+mo yanggir+ süngund+hindi. Ranan+ambo asu ai siheimboya, aiana moaruwai hohoan+mo sünguri-hindürühane mb+sah+ndüran+wan+, asu ai sihei aboed+ ratüpur+ hohoan+mo ranahambo ndand+hi hoeindi-hindan+wan+ God ai nindou y+boböfe si tükünd+feyoani ai God+imbo aboed-ani mb+seimboyei.

Se bogori nindou-yomond+ hoareh+ndei

¹³⁻¹⁴ Adükar+imbo-hündambo munquambo boboagori siheimbo h+badündüri+imbo an+ngomo ahamund+ hoarehi yanggir+ n+imboei. Gafman adükar+ bogori ai gafman nindou bod+mondambo h+n+ngi-mareapur+. Ai n+ngombo nindou düdi ai moaruwai hohoan+moaye ranaheimbo t+ng+r+fo segodüri+mböhünda asu nindou ai aboed+ hohoan+moaye ranaheimbo aboed-ane hoafomböhünda h+n+ngi-mareapur-anemo.

¹⁵ Nga God ai siheimboya, se moan+ aboed+ hohoan+mo süngundühi ngeian+, asu se nindou ngusüfo-koate b+idifiri+ ai siheimbo n+ne-hoafi moaruwai hoaf+nda-hündüran+, ranaheimbo aboed+ hohoan+mo ranambo ahei yafambehü k+ik+hindi+hümündihündüri. ¹⁶ Se nindou ngor-ai siheimbo hifand+yondüri+koate nahurai n+imboei. Nga se ngir+ nindou ngor-ai hifand+yomuni-koateanef+ mb+sei hehi moaruwai hohoan+mondei. Nga seana God+ndi moan+ ratüpur+yei-r+hündeimbi

nahurai ham+ndi hond-an+imbo n+imboei. ¹⁷ Seana nindou munꝓuambo ah+n+indahündürí. An+hondumbo-r+hindeimb+ ranaheimbo hohoan+mondahündürí. Se God+imbo y+himbond+horí asu gafman+ndi adúkarí bogor+imbo ah+n+indahúdo.

Sih+ri Sisas+ndi hohoan+mo yang+ri süngund+hundühi t+ñümb+ hohoan+mondahumi+ndef+imboane

¹⁸ Moaní ratüpuríyei-r+hündeimb+, seana nindou ai s+heimbo hifandarandürí ranahambo ah+n+ndei+hí ahandí hoareh+ndei. Nindou s+heimbo aboed-anemo asu ñg+n+ndí hoafi+koate-yomo rundeimb-anemo ranahamumbo hoareh+imbo yang+ri+yopoani, ñga ñg+n+ndí hoafiyomorundeimb+, ranahamundi hoareh+ amboani n+imboei. ¹⁹ Se God+imbo yang+ri hohoan+mo-yahündowohü heiani, asu nindou ai s+heimbo t+ñümb+ hohoan+mo ra moaní sahündüraní asu se raní hohoan+mo ranahambo moan-ane sei hehi an+imboei ana, God ai ranahambo aboed-ane rananasi mbüsümbui. ²⁰ Ñga se moaruwai hohoan+moyeiani, asu nindou ranai s+heimbo raní-süngumbo haríyahündüraní, asu se ranahambo moan-ane aseí ana, asu ñgorü nindou ai hohoan+mo ranahambo ñg+ri aboed-ane mbüsu. Ñga se aboed+ hohoan+mo raní-süngu süngurí-hindüh+imbo heiani, asu nindou ranai s+heimbo raní-süngu haríyahü-ndüraní, asu se ranahambo moan-ane sei hehi an+imboei ana, God ai s+heimbo h+hífi-h+hífi+ndümbui. ²¹ Ñga God ai s+heimbo raní t+ñümb+ hohoan+mo ndahümündi yahuhayamboyu kafaore h+n+ñgi-mareandürí. Ran+imboyu Kraisi amboa t+ñ+ri+fo masemündu s+heimbo farihefe-ndür+imbohünda. Ran+imboyu ai anümü nahurai s+heimboya ai-amboa yaríhi hoerí+hindühi raní-süngumb+rí+hinda yahuhaya yare mas+hendi.

²² Ñga ai moai n+ní-moatükun+imbo moaruwai hohoan+mo ratüpurí ra süngureandi asu nindou mamí ai-amboani moai h+mboríyuwaní t+kai hoafi ahandí yahamo tüküfeyo, ñga waní. *Aisaia 53:9*

²³ Nindou ai ahambo moaruwaimbo-fimbo hoafi hoafi+meyomondowa ran+imbo ai moai ahamumbo s+mborí moaruwaimbo-fepurí hoafi hoafíyu. Nindou ai ahambo asübusí af+ndí sabudowaní ai moai s+mborí moaruwaimbo-ndí+heapur+imboyahí yahu, ñga waní. God ai mbumundi yíbobore-randeimbí-wamboane ran+imboane asu Kraisi ai ahambo an+hondumbo-rirühi ahandí fi God+ndi warambe n+nendí+mareandi.

²⁴ Aiyu ahandíhoarí s+hefi moaruwai hohoan+mo ra ahandí finambore semündü hu n+im+ keimbí karihe-ndeimbí+fi+hí yífi+mayu. Sih+ri moaruwai hohoan+mo ra h+n+ñgí+fe hefe, asu mbumundi hohoan+mo raní yang+ri süngufembohünda ai yífi+mayu. Nindou ai ahandí fi ra moaruwaimbo-marundi, ñga asu raníyo s+híri aboedí tükümehundi. ²⁵ Ñga horombo-yei se sipsip moaní mamíkaríhi buríyei wakímaríhindi nahurai-mayei, ñga asu hapondan-ana se sipsip hifanda-randeimbí sowahí h+híri+yahi ahei nahurai masínei.

3

An+hondumbo-r+hindeimbí+yei hohoan+mo

¹⁻² Moaní ratüpuríyei-r+hündeimb+ ai ahei hifandírandürí-randeimb+ndi hoarehí aníboadei nou n+morehí se-amboaní sihei nindowenihí ranahamundi hoarehí n+imboei. Ranan+imbo asu nindowenihí b+dí+fi+rí God+ndi hoafi süngufekoate-yomondeimb+ ranai, n+morehí sihei God+imbo ah+ní

hohoanimo asu mbumundi hohoanimo ra hoeindiwur hounbo ai-
amboani Godindi hoafi anihondumbo-ndumboemo. Se rani-moatükuni
ranahambo hoafikoate-aye amboani, ai anihondumbo-ndumboemo sapa
sihei hohoanimo aboedi yangiri-wambo. ³ Asu nimorehi se fi-hoeari sihei
moanambuhü rani yangiri aboedi yihurunambo yihuru-ndihümboyei, ro
aboedi himbondefo mbisei hehi. Sapa se sihei mbirinani didiboado-
arihind-ane, misinji yihuruaye-ane asu hoeari se ndorihoeimbi yihuruyei
arihündi ranane. Se rani-mbo yangiri hohoanimo-ndeimboyei. ⁴ Nga sihei
ngusüfoambe hohoanimo ranahambo-animbo randihi yihurundihöndi.
Rani-mbo asu yihuru wagabe ragu amaro ranai ana ngiri awandihoayo.
Rani hohoanimo ranana sapa didiboadofe hohoanimo-yohü, himboari
hoafendi ni-ngombo ratüpur hohoanimo-ane. Nga rani hohoanimo-
ane Godindi himboahü aboedi hamindayo. ⁵ Sapa horombo höndü
Godimbo ngusüfo parihoreimbi nimorehi ai Godimbo anihondumbo-
rihorühi hifandiri-hori marihündi ayei yahurai yarihi yihuruyeihi asu
ahei nindowenihi-yomondi hoarehi manimboei. ⁶ Mami yahurai Sara ai
ahandi nindowenihi Abrahamimbo yangiri süngurihihöndou bogori
yahondo marandi. Nga hapo-ana se aboedi hohoanimo ra süngurihindühi
nini-moatükunimbo yihimbokoate-aye ana, se ahandi nimorehi nimori
nahurai-anei.

⁷ Mami, rani-süngumbo-animbo nindowenihi se-amboani sihamundi
nimorehi rani-babidimbo ni-ngombo ai nginindiyeyipoani mbisimo
houmbo ndondu hohoanimo-ndundüri. Se aheimbo ahinindimondüri, nga
asu ai-amboani se-babidi God yangiri koadürümbo ni-ngombo hohoanimo
semunimboayu ra ndahümündimboyei. Se rawarundi ana, ngiri nini-
moatükuni se Godimbo didibafefundi ranahambo mbusümo kikindeandi.

Nindou bodomondambo aboedi hohoanimo-ndefimboane

⁸ Haponda ro wandi hoafi moendinditheasamboanahi. Muḡḡambo
se moani mami rani-süngufimbi hohoanimo yangiri hohoanimondei asu
simbori hohoanimurindei. Asu apodoho nahurai simbori ngusüfo pe-
firindeihi simbori hi-poambo-firindei asu sihei fi hifinambo-ndihindi. ⁹ Se
nindou bodimondi ai siheimbo moaruwaimbo-ndihindürani, asu se ahe-
imbo hihindihimbo moaruwaimbo-ndihindürimboyei. Asu ai siheimbo hoafi
moaruwai hoafinda-hündürani, se aheimbo hoafi moaruwai ra hihindihimbo
hoafinda-hündürimboyei, nga wan. Nga ai siheimbo randihindürani ana,
asu se Godimbo didibafi-ndahindo aheimbo aboedi-aboedifembohünda,
nga sapa God ai siheimboya mborai yahu aboedi-aboedifendürimbo
kafoare hininji-mareandüri. ¹⁰ Nga,

‘Nindou düdi ai hihifi-hihifiyuhü

aboedi gedühi ni-ngombo hohoanimonduhü ana,

asu ai moaruwai hoafi hohoanimo

asu tikai hoafi hohoanimo ra hininji-mbireand-amboane.

¹¹ Asu ai moaruwai hohoanimo ra hininjinde mbunda,

aboedi hohoanimo ra süngu-mbireand-amboane.

Ai nindou muḡḡu-babidimbo aboedi-aboedife nimarimbohünda
tinirifoyeihi

mami rani hohoanimo yangiri süngu-mbirihöndamboane.’ *Buk Song*

34:12-16

¹² Nga Adükari aiana mbumundi nindou ranaheimbo, ahandi himboarina
himbo-pareandürühi asu ahandi himbona ahei didibafife hoafi ra

h+mbor+iyu arand+. Nga nindou ai moaruwai hohoan+moayei, Adükar+ ai ranaheimbo refepoan+ yahuenüngumbo-wambo.

S+hi+r+ aboedi hohoan+moayef+ ran+imbohünda t+ij+r+ifo-ndefimboane

¹³ Asu se aboedi hohoan+mo ranahambo hüti-hütiyeih+ süngur+hi ar+hünd+ ana, s+heimbo nindou d+idai moaruwai-moaruwaimbo-mand+hindüra? ¹⁴ Nga se aboedi mbumur+hoeimb+ hohoan+mo ra süngur+hü heiani, ran+ambo-hündambo nindou ai s+heimbo moaruwaimbo-fendür+imboayei ana, asu se h+ih+fi-h+ih+findei. Nga se aheimbo y+ih+imboyopoan+ asu af+ind+ hohoan+imoyopoan+. ¹⁵ Nga s+hei hohoan+mo ran+nambo-an+imbo Kraisi+ambo ah+n+ndeih+ Adükar+ani mb+sei hehi hohoan+mo-ndahüdo. Asu nindou düdi ai fi+r+ife hoaf+imbo s+heimbo düdundahindür+hü, 'N+imboe Kristen se ranahambo an+hondümbor+hindüh+ h+imboayei,' mb+sahündüran+, asu se s+imbor+ aheimbo ran+moatükun+ ranahambo d+iboadond+hi hoaf+indahündür+. Nga asu se aheimbo aboedi hohoan+mo-ndahündür+hü h+n+ng+r+rou-safi an+imbo hoaf+indahündür+. ¹⁶ S+hei hohoan+mo ra hütikoate God+nd+ h+imboahü aboedi yang+r+imbeyo-wamboane. Ranan+imbo asu se Kraisi+ambo süngufe hohoan+mo aboedi ra sünguar+hind+ ran+imbo nindou ai s+heimbo t+r+ifoefe hoafi hoaf+indahündür+ mbund+hü asu rand+hi h+imbondei-an+wan+ ahei hoafi ranahambo amoan+ng+ndeimboyei. ¹⁷ Aboedi hahabodiani+ ranahambo t+ij+r+ifo tükefeyo ana, aboed-ane, God ai ran+imbo yifir+iyu. Nga asu moaruwai hohoan+mo ra süngur+hündan+, t+ij+r+ifo tükefeyo, ranane moaruwai safayo.

Krais ai s+hef+imbo aboedambo-femun+imbohünda yif+iyu mbura bot+imefiyu

¹⁸ S+hef+imbo God sowanambo sem+nd+muni hafomböhündamboyu mbumund+ ham+nd+mayu ranai nindou moaruwai-mayei ahei fond+hümbomam+imbo yang+r+iyif+imayu. Nindou ahand+ fi ra h+fokoa-marurüyos+, nga asu God ai ahand+ yifiafi ranahambo yang+r+iyu bot+imarir+. ¹⁹ Rasi+imboan+ raniyu ai yifiafiyu haya hu yifiafi ng+oaf+hü yifiafi karabusambe an+imboei ranaheimbo ahand+ hoafi ra watapor+imbo-mararü. ²⁰ Yifiafi ranana sapo Noa ai sip naf+r+randambe asu God ai moan+ sis+ikoate nindoumbo h+fanda nünguambe, nindou ranai God+nd+ hoafi süngufekoate-mayei ahei yifiafi+imboyu hu watapor+imbo-mararü. Nindou bid+fi+r+ 8 yang+r+iyu sip ranambe hoenambo aboedambo-mehind+. ²¹ Hoe ra hundür+yeimb+ ranahambo sis+am-ane asu ran+nambo se aboedamboyahi ar+hünd+. Hundür+yeimb+ hoe ranana s+hei fi af+saho ra popoaifoefemboyopoan+. Nga hundür+yeimb+ hoe ranana se God+nd+ hoafi süngufembohünda ai-d+ibo hoafi fem+nd+ mas+hefeyo hoaf-ane. Sisas Kraisi ai yif+hünd+ bot+imefiyu ran+namboyei se aboedamboyahi ar+hünd+. ²² Asu ai sünambe hafu God+nd+ war+hondan+ bogor+imbofi amaru. Ranane asu sünambeah+nd+ nend+, ndür+ adükar+ümbi, asu ng+in+nd+ adükar+ hohoan+mombü mun+uambe ranai ahand+ hoareh+ an+ng+omo.

4

Moaruwai hohoan+mo horombo süngumar+hind+ ra h+n+ng+ind+hind+

¹ Kraisi ai s+hef+imbohünda ahand+ fiambe asübus+ af+ind+ masemündu. Ran+ süngumbo-an+imbo se-amboan+ ai ramefiyu nou rand+hindan-an+imbo

ranî hohoanîmo ranai siheimbo ngîniñda-mündürîmboe. Nga nindou düdi ai Kraisi-mbohünda ahandî fiambe asübusî yahurai asemüdu ana, moaruwai hohoanîmo ranahambo sünguarandî ranambe moai hu. ² Se hîfî ndanîhü fi-hoearî kapeihü nîmboei-ambe sihei horîmbodîdî hohoanîmo süngufe-poani, nga God yifirayu ra süngundîhindî. ³ Horombo se ndeara afîndîmbo ndîfo nindou ai Godîmbo anîhondümböfe-koateyeimbi ahei hohoanîmo ranî-süngumarîhi hei-ane. Sapo se ndani-moatükunî ndaniyo süngumarîhündî: Nîmorehî sîsîhîmo hohoanîmo, nindowenihi bîrabîreimbî hohoanîmo, moaruwai moatükunî ranahambo ngusüfo pefehümbo hohoanîfe hohoanîmo, bia sîmîndî hefe mamîkarî hohoanîmo, afîndî sesesîmbo sihî moaruwai hamîndî hohoanîmo, asu bia sîmîndî moaruwai hohoanîmo patimbo ho hohoanîmo asu sîsamî god tîkaimbo didîbafîfe amoanîngîmbo hohoanîmo ranî hohoanîmo ra horombo se süngurühü marîhündî. ⁴ Nga haponda anîhondümböfe-koate nindou ranai ai-babîdî se hokoate-yeihî, moaruwai hamîndî hondü hohoanîmo meñgoro ra süngufekoate-yeiani, asu ai ranahambo ndarîhi hoeirîhinda mayoa, siheimbo tirîfoarîhi hoafehündürî. ⁵ Nga süngunambo-anîmbo sapo God ranahandî hîmboahü ai moaruwai moatükunî ratüpurîmayei ra dîboadondîhi hoafi-mbeyahündo-wamboane. God ranai ana ai-ani nindou yangîrî nîmboeimbo-anei asu yîfîyeimb-anei ahei hoafi ra hîmborîmbohünda hîmboayu. ⁶ Ranîmboane asu aboedî hoafi ra yîfîyeimbî aheimbo bokarîhefemboane. Ai yîfîmayei nindou moaruwai hohoanîmoayei ra yîfîyei arîhündî nou ahei moaruwai hohoanîmo ranî-süngumbo. Nga aboedî hoafi ranaheimbo bokarîhefemboane ai yîfîafi nîngombo yangîrî koadürümböfe nîngomböhünda God rawefiyu nou.

⁷ Muñguambo moatükunî muñgumbo-ayo ranî si ra ndeara akîm-ane. Ranîmboane asu se sihei fi ra siheihoarî hîbadîhümbo, ndondîhi hohoanîmondei kîkîhîndî-hîndühîmbo Godîmbo didîbafî-ndahîndo. ⁸ Anîhondümböfe-rîhindeimbi siheihoarî sîmborî ngusüfo pefîrîndeihi, ranî hohoanîmo aboedî se moanî ngîniñdî kîkîhî-safîndîhümündî. Rananîmbo nindou ai ngorümböfe ngusüfo parareandî ana, ahandî moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi mbüsümbui. ⁹ Nindou ai sihei worîna ngeiani, aboedî wataporîmbo-ndîhündürühî, moanî sîsîkoate sesi moatükunîyo, fondîyo, ra sîmborî seiründei. ¹⁰ God ai siheimbo ra sîhafî warîhü ranî-moatükunî wudîmbeyo-wamboane yahuhaya masîhend-ane. God ai siheimbo moanî hîpoambo-reandürühî mamamî ranî-poanî ranî-poanî ratüpurî yimbumareandürî se nindou bîdîfirî babîdî sîmborî fehefirîndei yahumbo. Sapo nindou mamî ngoründî ratüpurîyuanî, ra ndore hîfandarandî yahurai hamînd-anîmbo randîhindî. ¹¹ Nindou ngorü ai bokarîhai arandî ana, ai God hoafîmayu nahurai bokarî-mbîrîhend-amboane. Nindou ngorü ai bîdîfirambo farîhendürî arandî sapo God ai ranî ngîniñdî masagado ranînambo-anîmbo bîdîfirambo mbîfarîhendür-amboane. Rananîmbo Sîsî Kraisiñdî warî-süngu asu Godîmbo adûkar-ani mbîseimboyei. Koadürü-koadürümböfe God ai ndüreimbi asu ngîniñdeimb-ani. Nga anîhondü-ane.

Kristenî-yafe asübusî semîndî hohoanîmo

¹² Wandafî mamî, gor refe hoeifembohünda hai-ambe mandu hoeiarundî nou, siheimbo sowahî asübusî afîndî tükefeyo ranahambo se hepünînda-himboyei. Se ranahamboya ranî-poanîmbo moatükun-ane tükefeyo

mbisei hehimbo hepüninda-himboyei. ¹³ Kraisi ai asübusi masemündu, nga se-amboa ai-babidi-mbo masahümündi asu ranambo se hihifi-hihifindei. Rananambo asu sünguna ahandi nginindi moatükuni weindahi tüküfeyo-ambe sihei ngusüfoambe hihifi-hihifi afindi tükündifemboe. ¹⁴ Kraisi-mbohündambo wambo se nindou amuri ai siheimbo nne hoafi moaruwai hoafehündüri ranambo hihifi-hihifindei. Nga sapa sihei fiambe Godindi-mayo hepünifeimbi Yifiafi amaro ranambo-hünda. ¹⁵ Hifokoeffembo hohoanimo, hühühüni hohoanimo, moaruwai hohoanimo ratüpurü, ngoründi ratüpurü sehe-fehefe hohoanimo, ranambo-hündambo asübusi asahümündi ana, ra moaruwai-ane. ¹⁶ Nga asu se Kristen-aye ranambohünda asübusümbi moatükuni ra siheimbo sowahi tükündifeyoani, ranahambo amoanngi-ndeimboyei, nga se Godimbo hihifindihorü sapa se Kristen ndürimb-aneimbohünda. ¹⁷ Nga God ai ahandi sirü yibobofemboayu ranü si ra ndeara tüküfemboane. Asu ai ahandi sirü siheimbo boatei yiboboareandüri ana, asu nindou Godindi-mayo aboedi hoafi anihondümbofe-koate-maye ranaheimbo tñirüfo afindi safi tükündifemboe. ¹⁸ Nga ranambo Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou sürühehindeimbi ai aboedambofe ra tñümbayo ana, asu nindou Godimbo hohoanimokoate asu moaruwai hohoanimombo süngurihindeimbi ra nüngumandahia?' *Sindaun 11:31*

meho.

¹⁹ Ranambo-hündamboane asu God ai ahandi hohoanimonambo nindou bidifiri ai tñirüfombü hohoanimo asahümündi ana, nindou ranai moani aboedi mbumundi yangiri ngehümbu asu ahei fi ra God nafira-randeimbi ahambo yangirindahüdo. Nne ai horombo hoafiyu masihendi ra ran-deambui.

5

Hifandirundeimbi seana Godindi sipsip ra hibadündüri

¹ Ranamboanahi haponda ro sihei hifandiru-rundeimbi ahamumbo hoafindahapuri samboanahi. Ro-amboani hifandirühi-rühandeimb-anahi. Ro wandi himboari-namboyo Sisasimbo hoeirühina ai asübusi ra masemündu. Ngiri amitata God ai Kraisi adükari hamind-ani weindahi nafuindu, nga ro-amboa ai-dibo aboedi nimboamboyahi. ² God ai nindou sihamundi warühümareandüri ranaheimbo ndondu hibadündüri. Sapa sipsip hifandi-randeimbi nindou sipsip hifandarandüri nou, sihamundihoari hohoanimondi-mo houmbo randundi God ai yifrayu nou. Nindou ngorü ai sihamumbo hüti-hüti nou reandürimbo-yupoani. Asu se kakü semindimbo ratüpurimbo hohoanimo-ndimboemo, nga sihamundi hohoanimonambo fandühaundüri. ³ Asu se nindou God ai sihamundi warüwami hinngimarearü ranaheimbo nginindi hibadu-ndürimboemo, nga wanü. Se aboedi ratüpurü yangiri animbo ranaheimbo nafuindi-mondürani ai rani-süngu-mbirihind-amboane. ⁴ Rananambo asu sipsip hifandira-randeimbi hondü Kraisi ai weindahi tükündüfihü rani-simboani se ramarundi ranambohünda aboedi hamindi koadürümbo-koadürümbo nngombo taküni ndowandümbemo.

⁵ Rani süngumbo-animbo asu akohoandi nindou se boagiri nindou-yomondi hoarehi nngomo. Rananambo müngumbo se siheihoari fi hifinambofe hefe wandafi mamambo fandühehindüri. Sapa, 'God aiana nindou ahei fimbo borüyeiani,

ranaheimbo hifinambo-reandürühani,
 nga asu nindou didiyei ai aheihöari fi hifinambo-r+hindeimb+
 aheimbo ana didiboado-reandürühani.’

Sindaun 3:34

⁶ Se siheihöari hifinambondhi hehi Godind+ nginind+ hamind+ wari
 hoareh+ ranihü nimboei. Rananimbo asu ai ahandihöari nini-simboaniyu
 hohöanimoayu rani-simboani siheimbo ndürimbanei mbüsümbui. ⁷ God ai
 siheimbo afind+ hohöanimo-yundürühani, nga se sihei ngusüfoambe afind+
 hohöanimo amarondür+ ra ahand+ warihü digehind+.

⁸ Se hohöanimondei kikihind+hindüh+ ndondhi hibad+hündi. Nga
 Satan ai sihei hürütimb-ani asu siheimbo moaruwaimbo-fendürimbo
 yahumboani amoas+r+ ai n+n+hond+ mbüfe sesimbo yaho haya hoahoango
 wakareand+ nou. ⁹ Se anihondümböfe hohöanimo aboed+ rani yang+r+
 kikihind+hündi-hümündi nimboeimbo-animbo asu Satan günd+horüh+
 raguanambo-nd+horüh+ moan+ nginind+ hamind+ nimboei. Se randhi
 fifirind+hindüh+ hohöanimondei, sihei wandaf+ mam+ munguambo
 hif+ ranihü amarei ai-amboan+ se tih+rifo asahümündi nou yar+hi
 sahümündihanei.

¹⁰ Nga God ai nindou hipoambofe hohöanimo ra nimind+hani. Aiyu
 se Krais-babid+ n+ngombo ahand+ nginind+ si aboed+ koadürümbo
 n+ngoweimb+ ra semind+mböhünda diboniyu hin+ngi-mareandür+. Asu
 se moan+ bodifombo nindou-yafe tih+rifo ra ndahümündi mbundühü
 asu süngunambo-animbo asükaindu ai ahandihöari siheimbo wud+wud+
 ndeandürüh+ ng+nämündündüra nginind+ nimboemboeyi. ¹¹ Ahamo
 sowah+ ana munguambo nginind+ ra koadürümbo-koadürümbo mbenjori.
 Nga anihond-ane.

¹² Pas nda Sairas ai far+hend+r+ hayambo sürü papimara-ndamboanah+
 hoafiyahi, nga wandaf+ nda ro anihondümbo-r+hinimboanah+. Asu hoafi
 pas ndanambe ra Godind+ moan+ hipoambofe hohöanimo hondü rana-
 hambo anihondümbo hoafimbohünda sürü paparihandi. Nga moan+
 hipoambofe ranahambo ndondhi kikihind+hümündi nimboei.

¹³ Anihondümbo-r+hindeimb+ nindou Babiron* ngoaf+hünd+ sapo God
 ai ahand+ hoafi süngufembohünda se-babid+ hin+ngi-marearü ai-amboan+
 siheimbo hih+far+hündür+. Raniyu asu wand+ nimor+ Mak amboan+
 siheimbo hih+farandür+. ¹⁴ Kristeni-yafe hohöanimonambo se simbori
 wakik+hür+indei ndühündi.

Mungumbo se Krais-babid+ nimboeimbo sihei ngusüfoambe afur+fimb+
 hohöanimo mb+mar+nd-amboane.

* **5:13:** Nda kafoefe hoaf-ane, nga ahand+ nimind+ moai fifir+hundi. Nindou bidifiri ho-
 öanimoeyihya, Rom-ane ase, nga bidifiri hohöanimoeyihya munguambo Kristen ai ahei hif+
 hin+ngi+r+hi hehi nimboei wakar+hind+ horimbo Suda ai Babiron ngoaf+hü asu hif+hü mamarei nou,
 ase.

2 Pita

Pas yimbu Pita ai sürü papimarandı

¹ Karıhasıhandürı, ro Saimon Pita Sisas Kraısındı moanı ratüpuriya-rihandembı asu ahandı hoafı sahamındı ha-rıhandeimb-anahı. Sıhefı God asu aboedambo-reamunı-randeimbı Sisas Kraısındı sürühoeimbı hohoanımo süngu God ai anıhondümbofe hohoanımo aboedı-safı ro hohoanımoayefı yahurai sıheimbo masagadıri. ² Se God asu Adükarı Sisas anıhondümbo fıfırıhi-pırımboanei ranımbo-anımbo ai hıpoambo-ndınearühı ngusüfoambe afurıfe kife hohoanımo afındımbombısabınandür-amboane.

God ai sıhefımbı wand-aneı mehu

³ Kraıs ai Godındı ngınındeimb-ani, asu ranınambo ahandı hohoanımo yangırı süngufembohünda ai sıhefımbı munğu moatükunı masemunı. Sıhırı ahambo fıfırırıhurı ranınambo ai sıhefımbı ahandı-mayo fıfırıfe aboedı masemunı. Ai sıhefımbı hoafıyumunühı yahuya, 'Se sineı wandı hımboamupuımbo-randeimbı asu sürühoeimbı hohoanımo sahümündı,' mehumunı. ⁴ Ranımboyu sıhefımbı aboedı adükarı hamındı fehefembo moatükunı ra masemunı sapo horombo ai sıhefımbı boya ndahandürımbıyahı mehu. Ranınamboyeı se ngusüfoambe moaruwai botıfımbı hohoanımo hıfı ndanıhündambo sıhefımbı munğu ra moaruwaimbo-reamunı marandı ranahambo aboedambo-ndahımbı boyeı asu se Godındı hohoanımo ndahümündı-mboyeı.

⁵ Ranımbo-hündambo-anımbo asu se tırırıfondeihı sıhei aboedı hohoanımo ra anıhondümbofe ranıfıh-anımbo pandıhındı. Sıhei aboedı hohoanımo ranıfıh-anımbo Godımbı fıfırıfe ra pandıhındı. ⁶ Godımbı fıfırıfe ranıfıh-anımbo sıhei fımbı dıboadofe hıfandı hohoanımo pandıhındı. Sıhei fımbı dıboadofe hıfandımbı hohoanımo ranıfıh-anımbo ngınındı nıngombo hohoanımo ra pandıhındı. Sıhei ngınındı nıngombo hohoanımo ranıfıh-anımbo God hohoanımoayı hohoanımo süngufe ra pandıhındı. ⁷ Sıhei God hohoanımoayı süngufe hohoanımo ranıfıh-anımbo wandafı mamı-babıdı aboedı nıngo hohoanımo ra pandıhındı asu ranıfıh-anımbo hıpoambofe hohoanımo ra pandıhındı.

⁸ Rananımbo asu ranı hohoanımo ranai sıhei fıambe nımandı ngombo adükarı tükefeyondürı ana, asu sıhei Adükarı Sisas Kraısımbı fıfırıfe ra ngırı moanı rande yagodo, nga wanı. Nga ranana sıhei Adükarımbı fıfırıfe ranai aboedı nımbı afındı hısayı nou yahurai rande hıındımbıboe. ⁹ Nga asu nındou ai sapo munğuambo ranı-moatükunı hohoanımo ra ahandı fıambe nımarıkoate-ndoanı ana, nındou ranai nını-moatükunıyo angunı engoro ra hoeıfekoate-ayı ana, hımbıoatıharı nahurai-ani. Aiana sapo horombo moaruwai hohoanımoayı marandı ra God ai raguanambo-mareando ranahambo hohoanımo mıtanıra-mündümboanı.

¹⁰ Ranımbıoane wandafı mamı, God ai sıheimbo wambo sowana sınei yahuhaya hoafıyundürühı ai wand-aneı mehündür-aneı. Ranımbıo-hündambo-anımbo asu ai sıheimbo anıhondümbo hoafımayundürı ranımbı nafımbıbohünda süngündühündühı hüti-hütindeı. Se rawarıhındı ana, ngırı se anıhondümbofe hohoanımo hınıngındıhındı. ¹¹ Rananımbo

sìheimbo sìhefi Adükari asu aboedambo-reamuneimbi Sisas Kraisindi nginindi hifandarandi koadürümbo-koadürümbo yangorambo ranambe hafombo nafì yagodondürimboe.

¹² Yinì, munngu-moatükuni horombo hoafimayahi ra se hohoanimoyei fifirihì hehi nginindi nimböeimbo süngurihü-ndühaneisi. Nga awi ro sìheimbo nimbì-nimbì-si hoafìndaha-ndürimboyahi se ranì hohoanimo ra hohoanimoyei-mbìrühündamboane mbìsahehea. ¹³⁻¹⁴ Ro fifirìhe-amboanahi ngirì amitata ro fi yanggìrì animboahì nda hìnìngìndìheandi. Sapo ranì-moatükuni ranimboyu sìhefi Adükari Sisas Krais ai fifire hoafimayundirì. Nga awi ro ndarìhe yanggìrì nimböahambe-animbo sìhei hohoanimo ra botifendürì rambo-hündambo munnguambo si ra asükai hoafìndamboyahi. Ro hohoanimoayahì ranana aboed-ane. ¹⁵ Ranimboanahi asu ro haponda sìheimbo hoafiyondürimbo hütì-hütìaya habodihì. Rananimbo asu sünguna ro yifinda hehea ngahanì amboanì asu munnguambo hoafì ranahambo hohoanìmombeiya saheheamboanahi ro hütì-hütìyahühì hoafehandürì.

Kraisimbo sowahì Godìndì nginìndì megoro ra hoeimarìhundi.

¹⁶ Sìhefi Adükari Sisas Krais asükaiyo nginindi kapeihü kosimboayu hoafì ra ro ndorìhe waporimbo-marìhandürì ra ropoanimbo hohoanimoyefì hohu hoafiyefühì-yefìpoanì. Nga yìhoefì hìmboarinambo ahandì nginindi hìmboamupuimbi moatükuni hoeimarìhurì. ¹⁷ Ape God airürì ahambo ndürì adükari sagadowohü asu si adükari aboedì ahandì-mayo ra sagadowanì ro ranìhü manimboefì. God ai adükari hìmboamupuimbi sünambe si ranìfihì nìmarümbo ai yare hoafiyuhü yahuya, “Nindou ranana wandì nìmor-ani, nga moanì ro ngusüfo parìhineimb-ani. Ahamboane ro wambo ngusüfoambe siaoweheandì,” mehu. ¹⁸ Ro Sisas Krais-babidì wafuambe nimböef-ane God hoafìmayu ranì hoafì ra sünambeahindì makosowa hìmborìmayefì.

¹⁹ Ranimboanefì ro Godìndì hoafì hoafiyomo-rundeimbi ahamundì hoafì ra nginindi anìhondümbo-arìhundi, nga se-amboanì ranì hoafì ranahambo yarìhi anìhondümbo-arìhindì ana, aboedì saf-ane. Ahamundì hoafì ranana ram nimbì nìmarowanì anìngo nahurai-ane. Ram ra siyo homboyowanì si hoafambe Kraisindì si botìbotì nahurai sìhei ngusüfoambe tükündifemboe. ²⁰ Nga asu se ranahambo wudìpoapondìhi fifirìndìhi hehimbo-animbo. Nindou mamì ai ngirì ahandì hohoanìmonambo yanggìrì Godìndì hoafì hoafiyomo-rundeimbi-yomondì hoafì Baibor-ambe engoro ranahambo fifìnde hoafìndu. ²¹ Ai nimböe, horombo nindou mamì ai moai Godìndì hoafì engoro ra ahandì hohoanìmonambo yanggìrì hoafìyu, nga wanì. Yifiafì Aboedì ranaiyo nindou bìdìfìrambo hohoanìmo botìreapuranì God ai hoafì masagapurì ranimbo hoafì weindahì hoafiyomo marundì.

2

Godìndì hoafì tìkai-hoafiyomo-rundeimbi

¹ Nga horombo Godìndì hoafì tìkai-hoafiyomo-rundeimbi nindou Israeri-yei mbusümo tükümefundì. Yahurai-animbo nindou tìkai-hoafì yamundu-rundeimbi sìhei mbusümo amboanì tükündafumboemo. Nindou

ranai dibo tükündafu niŋgomombo muŋguambo rani-poani-mbo tikai-
hoafi siheimbo moaruwaimbo-fendürimbo yamundi-ndündürimboemo.
Nindou ranahamumbo Adükarai ai moaruwai hohoanimo-ambeahindi
hihire masepurimündüyosi, ŋga asu ai Adükarai ranahambo amboani
daboadi hihiri-maruwur-ane. Ai ramefundi ranimboemo asu ai
ahamundihoari nimai moaruwaimbo-ndafumboemo. ² Asu nindou
anihondumbo-rihindeimbi afindi ranai tikai yamundu-rundeimbi
ahamundi moaruwai hamindi hohoanimo ra süngundihüboyei. Asu ai
rawarhindiranimbohünda nindou amuri burayei ranai hoafi hondü nafi
eŋgoro ranahambo moaruwai hoafindeimboyei. ³ Ndaninindou ndani
sapo hohoanir hohoanimoyomo-rundeimbi-wambo ai siheimbo tikai-
hoafi hoafindimo-ndürimboemo. Horombo hondüyo God ai ahamumbo
papi-hoafi hoafimayupuri, ŋga ai moai muŋguyo. Hoafi ai hoafiyu
masihendi ahamumbo moaruwaimbo-fipurimbo ra adükarai tüküfemboane
himboyopurühi aninŋo.

⁴ Sünambeahindi nendi bidifiri ai yaru moaruwai hohoanimo-
memoyosi, ŋga asu God ai moai ahamumbo ambemo yahu hininŋreapuri,
ŋga wani. Ai ahamumbo ŋgoafi moaruwai nimbi afindi nimarom-
ambe karabusire hininŋimareapuri asu ai adükarai tinirifo saimbo si
tüküfembohünda hifandarundi. ⁵ Horombo hondü ai moai hifinindi
nindou muŋguambo ranaheimbo ambeyei yahu, ŋga wani. Ŋga ai hoe
afindi koamarihenda ranambo Godimbo hohoanimokoate nindou ranai
moaruwaimbo-mehindi. Ŋga Noa ana sürühöimbi hohoanimo bokarhai-
randeimbi asu God ai ahamumbo nindou 7-babidi aboedambo-mareanduri.
⁶ Ŋga ŋgoafi yimbu Sodom, Gomora ranahafembo moaruwaimbo-
ndiheapirimboyahi yahuhaya, hainambo ramareapira hai tikirapirimbo
muŋguambo moatükuni hasufi yangiri menjoro. Ranimboane nindou
Godimbo daboadi hihirihoreimbi ana, horombo rani-moatükuni
tüküme feyo nindumbo ra nafuimbo nahuraiyo tüküme feyo. ⁷ Rot nindou
sapo mbumundi hamindiyu asu God ai ranahambo mafarheiri. Rot
aiyu nindou moaruwai hohoanimoyeimbi ranaheimbo ranimbo ŋgusüfo
nimbi mayu. ⁸ Nindou aboedi ranai ahamundi mbusümo nüŋgumboyu asu
ai moaruwai nindou ahamundi-mayo ahinümbi hohoanimo süngufekoate
hohoanimo hoafi himboriyu asu hoeire marandi. Ranimbo
muŋguambo si maho ra ahandi mbumundi ŋgusüfo asuriri marandi.
⁹ Ŋga asu nine-moatükuni Godindi hohoanimo süngurihindeimbi
aheimbo refendürimbo yahohaya sisam-aranduri ana, God ai aheimbo
ranambeahindi hurihefendürimbo fiftreamboani. Ŋga Adükarai ai nindou
moaruwai hohoanimoyeimbi ranaheimbo karabusi-fendürimbo sünguna
yibobofembo si tüke feyo ranihü aheimbo moaruwaimbo-fendürimbo
fiftreamboani. ¹⁰ Rani-simboan-animbo nindou bidifiri sapo Godindi
ŋginindi yiboaruko-marhindirani moaruwaimbo-feimbi hamindi
hohoanimo ahei ŋgusüfoambe botifembo rani-süngurihimarihindirani
aheimbo moaruwaimbo-ndearümbui.

Tikai yamundu-rundeimbi nindou aiana himboambekoate nindou-
anemo asu ai ahamundi-poani-mbo hohoanimo rani-süngu yangiri
süngumarundi. Raniyomo ai bogori hifandirundeimbi ahamumbo
tirifoe fe hoafimbo kikirififeekoate-memo. Nindou himboambekoate-
yeimbi asu afindi-afindeimbiyomo ai nindou sünambe amari-mo
ahamumbo tirifoe fe hoafimbo yihimbekoate-memo. ¹¹ Sünambeahindi

nendi ranai nindou tikai hoafi yamundu-rundeimbi ahamumbo ngasündüpurî houmbo nginîndi adükari hamîndanemosi, nga asu ai moai simborî tirifoarüpurühi Adükariîndi himboahü papi-hoafirüpurî. ¹² Nga tikai yamundu-rundeimbi ai ninîhondi-yei hohoanîmo nahurai sünguarundi. Ahamumbo hifokoefe mandife sesimbo yanggiri nahurai anîngomo nindou ra asu nîne-moatükunî ai fifirîfekoate-memo ranahambo moanî türüfoaru hoafiyomo marundi. Asu nindou ninîhondi naru arundi nou God ai ahamumbo hifikoa-ndeapurîmbui.

¹³ Asu ai moaruwai hohoanîmo süngumarundi ranîmbohündambo ai tinîrîfo asükai ndowandümoemo. Ai nindou bidifirambo tinîrîfo masabudürî ranî-sünguyo asu ai-amboa tinîrîfo ndowandümoemo. Aiana sirîhü sesiyomo asu bia simîndîmo raro arundi ranahambo hîhîfi-hîhîfîmbai yahomomboanemo. Rananemo ai se-babîdî sowasümondühî amarîmo, nga se ranahambo amoanîngayei. Nga moaruwai tikai hohoanîmo ai yifirîyomo houmbo ramarundi ranahambo hîhîfi-hîhîfîyomondühî amarîmo. ¹⁴ Aiana amurî hîmbombo-yomopoanî, nga moaruwai hohoanîmo ra ratüpurîmbohünda nîmorehîmbo sowanamboane hîmboarî pararundi. Aiana ngîrî moaruwai hohoanîmo ra hîningîndundî, nga wantî. Rananemo asu ai nindou bidifirî anîhondümböfe hohoanîmo akîdou yanggiri kîkîhîru-ndümondeimbi ahamumbo moaruwai hohoanîmo ra rambîrunda yahomo houmbo hüharupurî. Aiana nindou ngoründî napo hohoanîfembo hohoanîmo ra ndeara yamundumboanemo. Nga God ai nindou ranahamumbo moaruwaimbo-ndeapurîmbui. ¹⁵ Ai sapa aboedî hohoanîmo nafî hondü menjoro ranahambo daboadi hîhîrîmarundi ranîmboanemo asu ai mamîkarîyomo wakarundi. Nindou aiana Beorîndî nîmorî Baram ai moaruwai hohoanîmomayu ahandî hohoanîmo ra süngumarundi. Baram aiana ro moaruwai hohoanîmondahan-anîmbo kaki ranai tükündîfemboe yahuhaya yare hohoanîmomayu. ¹⁶ Ahandî ninîhondi moangui-randeimbi-hündî ahandî ndürî dongi ai hoafîkoateimbane, nga nindou hoafi nahurai hoafîmayo. Ai Godîndî hoafi hoafîyu-randeimbi Baram moaruwai hohoanîmoayu ranahambo ranî-süngufepoanî yahohaya hoafîmendo. Ranîyo asu dongi ai ahandî ngusüfo-koate hohoanîmo ra kîkîhîmarîmîndo.

¹⁷ Tikai yamundu-rundeimbi ndanana sapa apoarîndîhorî hoe ngînareandî nahurai-anemo. Asu aiana mburüngai hoewerînambo kîkîramîndî pireandanî aho yahurai-anemo. God ai ahamumbo nîmbî afîndî moaruwai nîmarowanî koarîhefepurîmbo dîbonîyu hîningî-reapurîmboani.* ¹⁸ Nindou ndanai-ana ngusüfokoate hoafi hoafîyomondühî nîjondîyîmondühî borîyomo wakarundi. Rananemo asu ai nindou bodîmondambo findî moaruwai hohoanîmo aho ranahambo ngusüfoambe botife hohoanîmo ra süngu-mbîrîhînda yahomo houmbo yirümoarundürî hoangomo. Ai nindou sapa haponda moaruwai hohoanîmoyomo-rundeimbi ahamundi fikîmî mafefoehîndî ranaheimbo ahamundi moaruwai hohoanîmo ranambe mbîheiya yahomo houmbo hohoanîmoyomo arundi. ¹⁹ Rananemo tikai yamundu-rundeimbi ranai horombo hoafîyomondühîya, 'Se yîhoefî hohoanîmo sünguarîhîndî

* **2:17:** Yimbu moatükunî ra hoekoate-anafe asu ai ngîrî hoenambo nindou fandîheneandî. Yahurai-ane tikai yamundu-rundeimbi ahamundi hoafi nîmîndî-koate-ane, ranane asu ngîrî nindou fandîhendürî.

ana, aboedambo ngeimboyei,' mehomo. Nga asu ai-amboani n'ne-moatükun' ahamumbo moaruwaimbo-ndeapur'imboe ranahand' moan' ratüpur'iyomo-rundeimb' nindou nahurai n'nggomomboanemo. Rani-moatükun' ra ndahurai-ane: N'ne-moatükun' nindou ranahambo h'fandar'ri ana, ahand' moan' ratüpur'iyu-randeimb' nindou-ani.²⁰ E! ra an'hond-ane, nindou ai s'hef' Adükari' Sisas Krai s'hef'imbo aboedambofe-mun'imboayu ranahambo f'fir'ihori. Asu rani'mbo-hünda ai fefoehindüh' h'fi ndan'hünda moaruwai hohoan'imond' ng'n'nd' ranambeah'nd' aboedambo-mehind'. Nga asu asükai ai moaruwai hohoan'imo ra sünguar'ihind' ana, asükai h'h'ri'yahi karabusehind' nahurai-ane: We'ngurühi ai an'hondümböfe-koate-yeiame moaruwai hohoan'imo ra süngur'ihindüh' nindou moaruwai man'imboei. Asükaiyei sünguna ai h'h'ri'yahi hei ran'fih' apaiarei ana, moaruwai ham'nd' hondü n'imboeimboyei.²¹ Refe ana, awi ai aboed' hohoan'imo naf' aho rani-süngufekoate-mbeimbonana, ranana ranaheimbo moaruwai-ane. Nga nindou ai aboed' hohoan'imo naf' aho rani-süngu süngur'ih' hehimbo süngunambo God'nd' ah'nümb' hoaf' ranaheimbo yamund'marundüra masahümündi ranahambo daboadanambo-ar'ihind' ana, ranaheimbo moaruwai ham'nd' hond-ane.²² Ahei hohoan'imo ra kafoefe hoaf' nahurai-ane: 'Yafori ai n'n'-moatükun'yo kimbomayo ra asükaiyo h'h'ri'fe ho ses' arand'.' Asu ngorü yahurai-ane: 'Nindou ai moatei hundürand' ana, moatei ai h'h'ri'nd'ife asükai ngo hüburukoambe foer'imboe.'

3

Adükari ai kudümbui.

¹ Ngusüfohönd' wandaf', haponda s'heimbo yimbumboanah' pasnda sürü papar'hand'. Pas yimbu ranambe s'heimbo sapo ran' hoaf'mayo ra asükai hohoan'imo pur'ihümündih' mbumund' hohoan'imo bot'imb'ri'hind' saheheambo sürü pap'mar'hand'.² Hoaf' ra God'nd' hoaf' hoaf'iyomo-rundeimb' sürühoemo-ndeimb' horombo hoaf'memo. Asu s'hef' Adükari' aboedambo-reamuneimb' ai ahand' hoaf' sowandümo homo-rundeimb'-yomond' süngu hoaf'mayu rani'mboanah' asükaiyei hohoan'imo pumb'ri'hümündia sahehea hohoan'moayah'.

³ Se ndan' boatei f'fir'nd'ih' hehimbo-an'imbo: B'id'if'ranambo si tüküfeyo-ambe-an'imbo nindou ai tükündahi hehi ahei moaruwai hohoan'imo ngusüfoambe bot'indeiran' ra süngund'h'imboyei.⁴ Ranan'imbo ai rand'ih' tr'ifoefe hoaf'ndei'h-an'imboya, 'Sapo kosombo horombo hoaf'mareand', nga nahi-a? Horombo amooa mam' ai y'f'isaf'iyei heimbo hapondanambe amboan' mungu moatükun' God naf'marand' ra moan' horombo man'ngo nou yare yahurai yang'ir' an'ngo ho,' mb'iseimboyei.⁵ Ai ndani-moatükun' horombo tüküme'feyo ranahambo hohoan'mo-yowohumbo f'fir'ifembo-yeipoan', nga wan'. Horombo hondü God ai hoaf'iyuhü h'fi sünü naf'ra h'n'ng'imareand'. Ai h'fi hoe y'bobomareanda h'fi ranai hoe mbusümo tüküme'feyo.⁶ Asu süngunambo hoe ranai hohoambu af'nd' tüküfihumbo h'fi wam'ndafi-mayo ra moaruwaimbo-mareand'.⁷ Hoaf' mam' rani'yo sünü asu h'fi haponda tüküme'feyo ranamboan' hai koar'ih'efeyowa sünü h'fi ra t'kir'imbohünda hoaf'mayo'a rani'mbo h'imboyowohü an'ngo. Sünü h'fi nda sapo nindou d'd'iyei ai God'imbo daboad' h'h'ri'mar'ihori' ranaheimbo God ai y'bobofendü'imbo

moaruwaimbo-fembo si tüküfemboayo ranahamboane ai h+n+ng+mareanda h+imboyowohü an+ngo.

⁸ Se sapo mam+ moatükun+ ndan+an+imbo se hohoan+mo mitan+ndü-hümündimboyei. Adükar+ndi hohoan+monambo ana si mam+ ra 1,000 h+mban+ nahurai-ane, nga asu 1,000 h+mban+ ra mare mam+ si nahurai-ane. ⁹ Adükar+ ranai sapo horombo hoaf+ hoaf+mayu ran+imbo ratüpur+imbo ra afureandühi+yupoani. Bid+fir+ nindou afur+fembo hohoan+moayo nou refih+yupoani. Nga aiana nindou mam+ ai-amboan+ awar+hefembo ana, moi yahuhü nindou muñguamboya se ngoru süngur+hi hohoan+moyei yahumboani hohoan+moayu.

Sünü hif+ nda awand+hoemboe

¹⁰ Adükar+ ai kos+imbo si ana sapo hühbuhün+ nindou hühbuhün+imbo ahu yahurai-an+imbo tükünd+femboe. Ran+simboan+ sünü ranai n+moamond+hoaf+ nahurai paindowohümbo awand+hoemboe. Ranan+imbo muñgu ak+dou ham+nd+ moatükun+ ran+nambo God ai sünü hif+ naf+marand+ ranai hai tik+r+ndandan+ muñgund+imboe. Ranan+imbo asu hif+ amboan+ muñgu moatükun+ ran+fi+h+ engoro ranai kameih+ hai tik+r+ndamboe.

¹¹ Ran+moatükun+ ranai rande awand+hoemboe. Nga se ranahambo nüngumandahu mb+sei hohoan+mondei. Ran+imbo-hündambo-an+imbo se God+nd+ yanggir+anef+ mb+seihü ran+ yanggir+ süngund+hi ndühünd+. ¹² Ran+ hohoan+monambo-an+imbo se God+nd+ si tüküfemboayo ra h+imbondei. Ranan+imbo asu se si tüküfemboayo ranahambo n+mai-n+maind+hindühi ng+n+nd+ ratüpur+ndei. Ran+ si tüküfe simboan-an+imbo sünü ranai hai tik+r+ndandühi muñgund+imboe. Asu ranan+imbo muñguambo sünambe ak+dou ham+nd+ moatükun+ ra kameihü hufü af+nd+yohümbo hoe nahurai tükünd+femboe. ¹³ Nga God ai sünü hif+ simbor+ naf+imbo horombo hoaf+yumboani, nga simbor+ hif+ ran+fi+h-an+imbo moan+ mbumund+ hohoan+mo yanggir+ yagod+imboe. Ran+moatükun+ ranahamboanef+ s+h+r+ tükümb+feyowa sefi hohu h+imboayefi.

S+h+r+ h+bad+humbo Adükar+imbo h+imbondef+imboane

¹⁴ Wandaf+ mam+, ran+moatükun+ ranahambo se h+imboyeihanei. Ran+imbo-hündambo-an+imbo se God+nd+ h+imboahü sürühoeimb+ hondü n+ngombohünda asu ai-bab+di wud+wud+imbohünda hüt+hüt+ndei. ¹⁵ S+hefi Adükar+ ai s+heimbo aboedambo-fendür+imbo yahuhaya h+imboyu-ndürühani asu ai s+heimbo h+n+ng+r+rou-h+n+ng+r+rouarandür+ ran+imbo rand+hi hohoan+mondei. God ai s+hefi wandaf+ Por+imbo fif+r+ife aboedi masagadowa asu ai-amboan+ hoaf+ ra mare ndahurai s+heimbo pasambe sürü pap+ra koamar+hendür+. ¹⁶ Y+ni, ahand+mayo muñguambo pas ranambe ai ndan+ moatükun+ ranahamboyo hoaf+yu marand+. Ahand+mayo hoaf+ pas ranambe bid+fir+ ana asu ak+dou t+ñ+maramuni. Nindou bid+fir+ fif+r+ife ng+n+nd+ n+ngokoate-ayei hoaf+ ran+yo asu Baibor-ambeah+nd+ hoaf+ kameih+ mam+kari-mar+hünd+. Ran+imbo-hündambo-an+imbo ai awand+hehimboyei.

¹⁷ Wandaf+ mam+, se fif+r+himboanei n+ne-moatükun+ sapo sünguna tüküfemboayo ra. Ran+imbo-hündambo-an+imbo se s+hei fimbo h+bad+hümbo. Nga asu hoaf+ mbah+bad+hoemondeimb+ nindou-yomond+ h+h+nd+ hohoan+mo ranai s+heimbo hühündeirani se an+hondümbfofe ng+n+nd+ h+n+ng+nd+himboyei. ¹⁸ Nga seana s+hefi Adükar+ asu

aboedambo-reamuneimbi Sisas Krai ahandi hipoambofe hohoanimo nda afindisafi ndahumundih, asu se ahambo adukari hamindi ndondihori fifirindihori ŋgei. Aiana hapondan-ane asu sūngunamboane ra ndürümbi-mbiyuwamboane. Anihond-ane.

1 Son Pas mamî Son ai sûrü papîmarandî

Yangîrî nîngombo hoafî

¹ Yangîrî nîngombo hoafî ranahambo siheimbo sûrü paparihundî. Horombo hondü ai mengoro, nga ro ahambo himboriyefî yîhoefî himboarînambo hoeirîhu mburîhu sûndîhu marîhundî. ² Yangîrî nîngombo ra weindahî tüküme Feyo, nga hoeirîhu hohu anîhondümbonefî hoafîyefîhümbö siheimbo bokararîhehundî. Horombo ai Afîndî-dîbo manüngu, nga yîhoefîmbo sowahî weindahî tüküme Feyu. ³ Se ro-babîdî wudîmbohündambo nîne-moatükunî ro hoeirîhu himboriyefî marîhundî ra siheimbo bokararîhehundî. Nga ro Ape God asu ahandî Nîmori Sisas Kraîs ai-babîdîmbo wudîyefî arîhundî. ⁴ Sîhîrî afîndî safî hîhîfî-hîhîfîndefo sefî hohu hoafî nda sûrü paparihundî.

Sîhîrî sîhî ngefîmboane

⁵ Hoafî ra Kraîsîndî-mayo hoaf-ane himborî-yefeimbîhündî siheimbo rarîhu bokarîhehundühi sefîya, 'God ai si nahurai-ani, nga moai ahambo sowahî nîmbî nîmaro,' asefî. ⁶ Sîhîrî hoafîyefîhüya, 'Roana aî-dîbo wudayefî,' sefî hohu asu nîmbokoanî hefî arîhundî ana, sîhîrî tikarîhu hohumboanefî hoafîyefî arîhundî, nga anîhondü hohoanîmo moai süngurîhundî. ⁷ Nga sîhîrî sîrîhü ahefî ana, ai sîrîhü amaru nou sîhîrî Kristen wandafî mamî-babîdî wudîyefî arîhundî asu ahandî Nîmori Sisasîndî horî sîhefî hohoanîmo moaruwai mungu gogorîhairanda sîhîrî aboedîyefî arîhundî. ⁸ Sîhîrî hoafîyefîhühi, 'Ro moai moaruwai hohoanîmoyefî,' asefî ana, sîhefîhoarî tikarîhu hohumboanefî asu anîhondü hoafî sîhefî ngusüfoambe moai nîmaro. ⁹ God ai dîdîboadorîhoeimb-ani asu ai refembo ehu ana, randeambuî ranîmboane asu sîhîrî sîhefî hohoanîmo moaruwai ranahambo weindahî hoafîndefanî ai sîhefî hohoanîmo moaruwai ra gogorîndîhembuî asu rananîmbo sîhîrî aboedîndemboyefî. ¹⁰ God ai hoafîyuhü yahuya, 'Nîdou munquambo hohoanîmo moaruwaimb-anei,' mehu, nga asu sîhîrî hoafîyefîhüya, 'Roana moai moaruwai hohoanîmoyefî rîhundî,' asefî ana, sîhîrî rarîhu hoafîyefîhüya, 'God ai tikare-hayamboani,' sefîhanefî. Nga ahandî hoafî ra moai sîhefî ngusüfoambe nîmaro.

2

Kraîs ai sîhefîmbo fehefemunîmboani

¹ Wandî nîmoakîdîbou, se moaruwai hohoanîmo-ndeimboyeyî saheheamboanahî sûrü nda paparihandî. Nga sîhîrî ngorü ai moaruwai hohoanîmonduanî sîhefîmbo farîhefe-mbohünda God-dîbo sîhefî mbüsumo Sisas Kraîs ai dîdîboado-reandeimbî-mbofî nüngumboani. ² Nga aiyu sîhefî moaruwai hohoanîmo gogorîmarîhenda asu sîhîrî God-dîbo wudayefî. Nga moaruwai hohoanîmo ra sîhefî yangîrîyopoanî, nga munquambo nîdou-yafe-ane. ³ Sîhîrî Godîndî ahînûmbî hohoanîmo süngundîhundühi rananîmbo randîhu dîboadîndîhu fîfîrîndî-humboyefî, ro ahambo fîfîrîhinî. ⁴ Nga nîdou mamî ai hoafîyuhüya, 'Ro

Godimbo fifirihini,' ehu ana, asu Godindî ahinümbi hohoanimo moai süngureandi, nindou ra tikare-hayamboani, nga anihondü hoafi ahandi ngusüfoambe moai nîmaro. ⁵ Nindou mamî ahandi hoafi sünguarandi ranai ana Godimbo ngusüfohuri-reimbi hamind-ani. Rananimbo randihu diboadondihu fifirindi-humboyefi, sîhiri God-babidimboanefi. ⁶ Nindou mamî ai hoafiyuhüya, 'Roana God dibo-anehi,' mbüsuanî nindou ranai Sisas ramefiyu nou refimboani.

Nindou ahandi wandafi mamimbo ngusüfo parareandüri ana, ai sirihü hu arandi

⁷ Wandafi mamî, ahinümbi hohoanimo sheimbo sürü paparihandi nda simboriyo-poani, nga wamindaf-ane horombo hondü se himbori-yei mburihü masahümündi. ⁸ Nga ahinümbi hohoanimo ra asükaiya sheimbo simborî simborihe sürü paparihandi. Kraisi ai hohoanimo ra süngure marandi asu se amboa süngurihi marihündi, ranimboane asu hohoanimo ra anihondü ane sefi fifirarihündi. Nga asu nîmbi munquihimbo si anihondü sirihoi anîngo. ⁹ Nindou mamî ai hoafiyuhüya, 'Ro sirihü animboahi,' yahuhü ai ahandi wandafi ngorumbo yiboaruko-areandi ana, nindou ranai awi nîmbokoan-ani anüngu. ¹⁰ Nindou ahandi wandafi mamimbo ngusüfo parareandüri ana, nindou ranai sirih-ani anüngu, nga ngiri ngorü-moatükunî ahambo randeranî pündu. ¹¹ Nga nindou ai ahandi wandafi ngorumbo yiboaruko-areandi ana, nindou ranai nîmbokoan-ani anüngu. Asu ahandi himboarambe nîmbi nîmarimbo-wambo ai nafi bibai-bibaindümbu.

¹² Nîmoakidibou, Sisasindî sünguyo God ai sîhei moaruwai hohoanimo gogori-marihendi. Ranimboanahî hoafi nda sheimbo sürü paparihandi.

¹³ Boagiri, Nindou nda horombo hondü nüngu humbo haponda anüngu ndanahambo se fifirüwuri, ranimboanahî sîhamumbo hoafi nda sürü paparihandi.

Akohoandi, se hamarîhoemonda Satan ai amomefiyu, ranamboanahî sîhamumbo hoafi nda sürü paparihandi.

Nîmorî, se Ape God fifirîhorî, ranimboanahî sheimbo hoafi nda sürü paparihandi.

¹⁴ Boagiri, Nindou nda horombo hondü nüngu humbo haponda anüngu ndanahambo se fifirüwuri. Ranimboanahî sîhamumbo hoafi nda sürü paparihandi.

Akohoandi, se nginind-anemo asu Godindî hoafi sîhamundi ngusüfoambe amaro, nga ranîyo se hamarîhoemonda Satan ai amomefiyu, ranimboanahî sîhamumbo hoafi nda sürü paparihandi.

Ngiri sîhiri hifinindi moatükunimbo hohoanîmondefi

¹⁵ Se hifinindi moatükunî asu hifinindi hohoanimo ranahambo ngiri hohoanîmondei. Nindou ai hifinindi moatükunî asu hohoanimo ranahambo hohoanîmoayeri ana, ai moai Godimbo hohoanîmoyei. ¹⁶ Hifinindi hohoanimo-ane nda: Moaruwai hohoanimo ngusüfoambe botife hohoanimo, hohanî hohoanimo asu borî hohoanimo. Hohoanimo ra Godindî-mayopoani, nga hifinindi hohoanimo-ane. ¹⁷ Hifinindi hohoanimo asu hifinindi ngusüfoambe botife hohoanimo amboa ra munğundimboe, nga nindou ai Godindî hoafi süngurihi arihündi ai gedühi koadürümbo-koadürümbo nîmboeimboyei.

Kraisindĩ hürütümbĩ tüküfimboani

¹⁸ O, nĩmoakidĩbou, hapoana ndeara bidifiranambo si akim-ane. Horombo se hoafi rarĩhi hĩmborĩmayei, Kraisindĩ hürütümbĩ dūdūmbui masei, ŋga hapoana Kraisindĩ hürütümbĩ afĩndĩ tüküyahimboanei. Ranamĩbo asu hapoana ndeara bidifiranambo si akim-ane ra fifirĩhundi. ¹⁹ Kraisindĩ hürütümbĩ ai sĩhĩrĩhündĩ-yomopoani, ŋga ranĩmboanemo hĩnĩŋgĩ-rumunĩmboemo. Ŋga ai sĩhĩrĩhündĩmbemo-mbonana, sĩhĩrĩ mamĩ koadürũbo nĩboadeftĩ. Ŋga sĩhĩrĩhündĩ hĩnĩŋgĩ-rumunĩmboanemo ranamboanefĩ wudĩpoaporĩhu fifirarĩhundi nindou munju ranai sĩhĩrĩhündĩ-yomopoani. ²⁰ Sisas ai sĩheimbo Yifiafi Aboedi masagadũra ranĩmboane asu se munju anĩhondũ fifirarĩhindi. ²¹ Se anĩhondũ ra fifirĩhindĩsi, ŋga se fifirĩfekoate-anei saheheambo-yahĩpoani sürũ paparĩhandĩ, ŋga wani. Se yarĩhi fifirarĩhindi tĩkai hohoanĩmo ŋgĩrĩ anĩhondũ hohoanĩmo ranĩ nĩmĩndĩhũ tükündĩfeyo. Se ra fifirarĩhindi, ranĩmboanahĩ sĩheimbo sürũ paparĩhandĩ. ²² Nindou ai hoafĩyeyehĩ, 'Sisas ai Kraisĩyupoani,' aseĩ ana, ranai tĩkai hoafũmb-anei. Nindou rananei God arĩmbĩnĩmbo daboadĩ hĩhĩrĩhipĩrĩ arĩhündĩ asu Kraisindĩ hürütümbayei. ²³ Nindou ra Nĩmorĩmbo daboadĩ hĩhĩrĩhorĩ arĩhündĩ ranana God ai aheĩ afĩndĩyupoani. Ŋga nindou ai Sisas Nĩmorĩ ranahambo anĩhondũmbo-arĩhorĩ rananĩmbo God ai-amboa aheĩ afĩnd-ani.

Godĩndĩ Yifiafi sĩhefĩmbo anĩhondũmbo fifirareamunĩ

²⁴ Hoafi ra horombo se hĩmborĩyeyimb-ane se kĩkĩhĩsafĩ-ndĩhũmündĩ. Se hoafi ra kĩkĩhĩsafĩ-ndĩhũmündianĩ Sisas arĩmbĩnĩ ai sĩheimbo kĩkĩhĩsafĩ-ndĩnandũrĩ-mboyafanĩ. ²⁵ Ai anĩhondũmbo horombo-nambore hoafĩyuhũ yahuya, 'Ro randĩheanda se yangĩrĩ gedũhĩ nĩboadeimboyeyi,' mehu. ²⁶ Nindou ai se tĩkai hoafi ranahambo anĩhondũmbo-fembo mehomo ranahamumbo sĩheimbo sürũ paparĩhandĩ. ²⁷ Ŋga se Kraisindĩ-mayo Yifiafi Aboedi sahũmündĩ hehimbo sĩheimbo sowahĩ anĩŋgo, ranĩmboane asu moai dĩdai-amboanĩ sĩheimbo yamundearũ, ŋga wani. Yifiafi Aboedi ai munjuambo moatũkunĩ yamundearũ arandĩ asu ahandĩ yamundife ra tĩkaiipoani, ŋga anĩhond-ane. Ranĩmboane se Krais ranahambo kĩkĩhĩsafa-ndĩhorĩmĩndei Yifiafi Aboedi ai yamundĩmarearũ nou. ²⁸ Yĩnĩ, nĩmoakidĩbou, se ai-babĩdĩ nĩboadeimboanei. Ranĩmboane ai weindahĩ tüküfĩ sĩmboanĩ rananĩmbo sĩhĩrĩ yĩhĩmbokoate nĩboademboyefĩ, ŋga ahandĩ hĩmboahũ ŋgĩrĩ amoanĩŋgĩ-ndefĩ. ²⁹ God ai dĩboadorĩhoeimb-ani ra se fifirarĩhindi, ranĩmboane asu se rarĩhi fifirarĩhindi, nindou dĩboadore hohoanĩmoayu ranai Godĩndĩ nĩmor-ani.

3

Haponda sĩhĩrĩ Godĩndĩ nĩmor-aneftĩ

¹ E awi, Ape ai sĩhefĩmbo ŋgusũfo pareandũrĩ-mboani. Ranane asu ai sĩhefĩmbo wandĩ nĩmor-anei, ehu. Ŋga anĩhond-ane, sĩhĩrĩ ahandĩ nĩmor-aneftĩ. Ranĩmboane asu hĩfĩnĩndĩ nindou ai sĩhĩrĩ Godĩndĩ nĩmor-ayefĩ ra moai fifirĩhimunĩ, Godĩmbo fifirĩfi-koate-wambo. ² O wandafĩ mamĩ, haponda sĩhĩrĩ Godĩndĩ nĩmor-aneftĩ. Ŋga sũŋgunambo-anĩmbo nũŋgundĩhu mamandefĩ ra moai fifirĩhundi. Ŋga ra dĩboadorĩhu fifirarĩhundi, Krais ai tükündĩfyuanĩ, sĩhĩrĩ ahambo dĩboadondĩhurĩ hoeindĩhurũh-anĩmbo asu sĩhĩrĩ Krais nahuraindemboyefĩ. ³ Munjuambo ai ranĩmbo hohoanĩmoyeyehĩ Sisasĩmbo

hifandarihori ranai ahei hohoanimo diboadorihi arihundi Sisasindi hohoanimo aboedayo nou. ⁴ Nindou ai hohoanimo moaruwaiyu arandi ra Godindi ahinumbi hohoanimommo moaruwaimbo-reanduhani. Hohoanimo moaruwai ra ahinumbi hohoanimommo moaruwaimbo-reanduhani. ⁵ Se rarihi fifirarihindi Kraisi ai moaruwai hohoanimo ra gogorihefembo yahumboyu tukumefiyu, nga ahambo sowahi moai hohoanimo moaruwai yangoro. ⁶ Nindou Sisas-dibo anungu ranai moai hohoanimo moaruwai hohoanimoyu randi. Nga nindou moaruwai hohoanimoyu arandi, ranai ana Sisasimbo moai horiri asu moai fifiriri raaou randi. ⁷ O nimoakidibou, hibadumbo, nga nindou mam siheimbo tikai hoafindumbui. Nindou didiboadore hohoanimoayu ranai didiboadorihoeimb-ani Sisas didiboadorihoeimbayu nou. ⁸ Nindou moaruwai hohoanimoyu arandi ranai Satanindi nimor-ani. Sapo horombo hondu rani-sungure hayamboani humbo haponda Satan ai moaruwai hohoanimo ra sungure arandi. Ranimboyu asu Godindi Nimori ai Satanindi ratupuri moaruwai ranahambo raguanambo-fembo weindahi tukumefiyu. ⁹ Nindou ai Godindi nimor-ayu ranai moai moaruwai hohoanimoyu randi, nga ai God dibo-ani ranimboane ai ngiri moaruwai hohoanimo sungundeandi, nga wani. Ai Godindi nimor-ani. ¹⁰ Naha fifindi-humboane dudi Godindi nimor-ayu, dudi Satanindi nimor-ayu? Randihu fifindi-humboane. Nindou ai mamikari hohoanimonduan ai Godindi-yupoani. Asu nindou ai ahandi wandafi mamimbo ngusifo pefekoate-ayu ana, ranai-amboa Godindi-yupoani.

Wandafi mamimbo simbori ngusifo pefendurimbo hohoanimo

¹¹ Horombo hondu se hoafi rarihi himborimaye, sihefihorari simbori ngusifo pefir-ndefimboane. ¹² Sihiri Ken ramefiyu nahurai ngiri nimboefi. Ai Satanindi nimor-ani, nga ahandi akidambo hifokoamariri. Nimboe hifokoamariri? Ahandi hohoanimo moaruwai-ane, nga ahandi akidandi hohoanimo aboed-ane ranimboyu asu ahambo hifokoamariri. ¹³ Wandafi mam, hifinindi nindou ai siheimbo yiboaruko-ndihindurani se ngiri ranahambo hepunindahindi. ¹⁴ Sihiri sihefihorari simbori ngusifo pefiriyefi arihundi ranimboane asu sihiri rarihi fifirarihundi sihiri yifimbo hohoanimo ra hinngi-marihundi, nga yangiri ningombo hohoanimo sunguarihundi. Nindou ai ahandi wandafi mamimbo ngusifo pefekoate-ayu-animbo ranai awi yifimbo hohoanimo sungureanduhani. ¹⁵ Nindou ai ahandi wandafi mamimbo yiboarukore arandi ranai hifokoare-randeimbi nahurai-ani. Nga se fifirarihindi hifokoare-randeimbi ai ngiri yangiri geduhi nungu. ¹⁶ Sisas ai sihefimbo farihemumimbo yifimayu, nga asu raninambo ngusifo pefe hohoanimo fifirimarihundi. Sihiri amboa ranisungundahumboane wandafi mamimbo fehefe-ndurimbohundambo yifimboane. ¹⁷ Nindou mam ai napombuyu, nga wandafi mam hondirani ai waninduan ana, asu ai wandafi mamimbo ngusifo pefekoate-ayu ana, Godindi-mayo ngusifo pefe hohoanimo ra ahandi ngusifoambe moai nimaro, nga wani. ¹⁸ Wand nimoakidibou, sihiri ngiri wandafi mamimbo hoafi yangiri ngusifo pandihunduri, nga sihiri aheimbo anihondumbo hondu fandihuhundurimboane.

Sihiri Godindi himboahu ngiri yihombondefi

¹⁹ Sîhîrî ngorü nindoumbo ngusüfo pandîhundani rananîmbo anîhondü hohoanîmo sünguri-hundühanefî ra fîfirarîhundî, nga ranîmboane asu Godîndî himboahü sîhefî ngusüfoambe afundîhu hohu nîboademboyeftî. ²⁰ Asu sîhefî ngusüfoambe yîboaruko-ndîhimunanî, ambe! Sîhîrî rarîhu fîfirarîhundî God ai adûkar-ani, nga sîhefî ngusüfoambe adûkarîyopoanî. Nga asu God ai munju fîfirareandî ra. ²¹ O Wandafî mamî, sîhefî ngusüfoambe sîhefîmbo yîboarukofe-koateyeianî, sîhîrî Godîndî himboahü moai yîhîmboyeftî. ²² Sîhîrî ahandî ahînûmbî hohoanîmo asu ai hohoanîmoayu ranahambo süngundi-hundani anîmbo asu rananî moatükunî sîhîrî Godîmbo düdundahundoanî ai sîhefîmbo ndayamunûmbui. ²³ Ahandî ahînûmbî hohoanîmo nda: ahandî Nîmorî Sîsas Kraîs ranahambo anîhondûmbo-ndîhindühi asu sîheihoarî sîmborî ngusüfo pefîndürîndeî Sîsas sîhefîmbo hoafîmayu süngu. ²⁴ Nîdoru mamî ai Godîndî ahînûmbî hohoanîmo sünguarandî ana, ai God-dîbo nîmandîmbui asu God ai-dîbo nîmandîmbui. God ai ahandî Yîfiáfî masemunî ranîmboane asu sîhîrî rarîhu fîfirarîhundî God ai sîhefîmbo sowahî amaru.

4

Godîndî Yîfiáfî Aboed-ane asu bîdîfîrî yîfiáfî moaruwai-anei

¹ O wandafî mamî, Godîndî hoafî tîkai hoafîyomo-rundeimbî afîndî hîfînî ahoahoangomo. Nga nîdoru sîheimbo hoafîndomondühi, ‘Ro Godîndî Yîfiáfîmb-anahî,’ mbîsîmondanî, se munjuambo ra anîhondûmbo-ndîhimboyei. Nga se yîfiáfî munju ranahambo randîhi hondîhindühi Godîndî-mayoyo asu hîfînîndîyo ra randîhi fîfirîndîhindî. ² Se Godîndî Yîfiáfî Aboedî randîhi fîfîndîhimboyei ra: Nîdoru ai hoafîyuhü, ‘Sîsas Kraîs ai nîdoubomefîyu,’ mbûsuani ana, nîdoru ranai Godîndî Yîfiáfî Aboedûmb-ani. ³ Nga nîdoru ai hoafîyuhü Sîsas ai moai nîdoubomefîyu mbûsuani ana, nîdoru ranai Godîndî Yîfiáfî Aboedûmbî-yupoanî, nga moaruwai nendeimb-ani. Nîdoru ra Sîsasîndî hürütûmb-ani se hîmborîyeianî ai düdûmbui maseî, nga sünûmboani. ⁴ O nîmoakîdîbou, se Godînd-anei, nga Godîndî Yîfiáfî Aboedî sîhei fîambe amaru ranai hîfînîndî nendî moaruwai ranaheimbo ngasûnda-reandîrî, nga se ranaheimbo harîhehimboaneî. ⁵ Nîdoru ranai hîfînînd-anei, nga ranîmboane ahei hoafî ra hîfînînd-ayo. Nga hîfînîndî nîdoru munju ai ahei hoafî ra hîmborîyei arîhündî. ⁶ Nga sîhîrî Godînd-aneftî asu nîdoru ai Godîmbo fîfirarîhorî ranai sîhefî hoafî hîmborîyei arîhündî. Nga nîdoru ai Godîndî-yeipoanî ranai ngîrî sîhefî hoafî hîmborîndeî. Rananîmbo sîhîrî anîhondü Yîfiáfî ranane, tîkai yîfiáfî ranane ra fîfîndî-humboane.

God ai ngusüfo pefe hohoanîmo nîmîndîh-ani

⁷ O wandafî mamî, God ai ngusüfo pefe hohoanîmo nîmîndîh-ani asu sîhîrî wandafî mamîmbo ngusüfo pandîhu-ndürîmboane. Nîdoru ai ngusüfo pare arandî rananîmbo ai Godîndî nîmor-ani asu ai Godîmbo fîfirarîrî. ⁸ God ai ngusüfo pare-randeimb-ani asu nîdoru ai wandafî mamî ngusüfo pefekoate-ayeî ranai moai Godîmbo fîfirîhorî. ⁹ God ai Nîmorî mamûmb-ani, nga asu ranîyo sîhîrî yangîrî gedühi nîngombohündambo Nîmorî ra koamarîheirî. Ranîmboyu asu God ai sîhefîmbo ahandî ngusüfo pefe ra weindahî nafuimaramunî. ¹⁰ Nga

ngusüfo pefe ra rahurai-ane. Moai sîhîrî Godîmbo ngusüfo parîhurî, nga God ai sîhefîmbo ngusüfo pareamunûhî sîhefî moaruwai hohoanîmo ra gogorî-hefemböhündambo ahandî Nîmorî hîfîna koamarîheira kusû yîfîmayu. ¹¹ O wandafî mamî, God ai sîhefîmbo afîndî ngusüfo parareamunî ranîmboane asu sîhîrî amboa sîmborî ngusüfo pefîrîndefîmboane. ¹² Nîndou mamî ai-amboanî moai Godîmbo horîrî. Nga sîhîrî sîmborî ngusüfo pefîrayefî ana, rananîmbo God ai sîhîrî-babîdî anûngu asu ahandî ngusüfo pefe hohoanîmo sîhefîmbo adûkarî hamîndî tûkûfemboane. ¹³ God ai ahandî Yîfiáfî Aboedî sîhefîmbo masemunî ranahambo fîfîrarîhundî ana, God ai sîhîrî-babîdî anûngu asu sîhîrî aî-babîdî anîboadefî. ¹⁴ Ape God ai hîfînîndî nîndou farîhefe-mbohündambo ahandî Nîmorî koamarîheira makusu. Ra ro hoeîrîhu hoahumboanefî bokarîhehu arîhundî. ¹⁵ Nîndou ai weindahî hoafîyuhû, 'Sîsas ai Godîndî Nîmor-ani,' ehu ana, God ai nîndou ra-dîbo nûngumboani asu nîndou ranai God-dîbo nûngumboani. ¹⁶ Asu God ai sîhefîmbo ngusüfo parareamunî ra fîfîrîhu mburîhu anîhondûmbo-arîhundî. God ai ngusüfo pefe nîmîndîh-ani. Nîndou ai ngusüfo pefe hohoanîmo sûnguareandî ana, ai God-dîbo anûngu asu God ai-dîbo anûngu. ¹⁷ Godîndî ngusüfo pefe hohoanîmo ra sîhefîmbo adûkarî hamîndî tûkefembo nahurai-ane: Sîhîrî dîboadondîhu ngusüfo pandîhundani anîmbo sîhîrî Sîsas hîfînî manûngu nahurai nîmboemboyefî. Ranîmboane asu God ai munguambo nîndou yîbobonde-andûranî rasîmboanî ngîrî yîhîmbondefî. ¹⁸ Ngorûmbo ngusüfo parîhî-rîhîndeimbî ai ngîrî yîhîmbondeî. Ngusüfo pefe hohoanîmo ra adûkarî hamîndî tûkündîfeyoanî yîhîmbo ra raguanîmbo-ndîfemboe. Yîhîmbo hohoanîmo nîmîndîh-ane ra: God ai nîndou-yafe hohoanîmo moaruwai ranahambo ranî tîjîrîfo dagadûmbui. Nîndou ai yîhîmboyei arîhîndî ranaheimbo Godîndî ngusüfo pefe hohoanîmo moai adûkarî hamîndî tûkûfeyo. ¹⁹ God ai-boateî sîhefîmbo ngusüfo pamareamunî ranîmboanefî asu sîhîrî ahambo ngusüfo pararîhurî. ²⁰ Nîndou mamî ai hoafîyuhûya, 'Ro Godîmbo ngusüfo pararîhîni,' yahuhû asu ahandî wandafî mamîmbo yîboaruko-areandî ana, nîndou ranai tîkai hoafîmb-ani. Nîndou ranai nîndou hoeîreandûrîhî ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayu ana, asu God hoeîfekoate-ayu ranahambo ngîrî ngusüfo pandîrî. Nga nîndou ahandî wandafî mamîmbo hoeîreandûrîhî ranaheimbo ngusüfo pefekoate-ayu, asu nûngunde God hoeîfekoate ranahambo ngusüfo pamandîra? ²¹ Hohoanîmo nda sîhîrî Kraîsîndî-mayo masahumîndefî ra, nîndou ai Godîmbo ngusüfo pararîrî ranai ahandî wandafî mamîmbo-amboa ngusüfo pambîrea-ndûramboane.

5

Anîhondûmbo-rîhîndeimbî ai hîfînîndî hohoanîmo pûhîyei afoasîhîndî

¹ Nîndou mungu Sîsas ai Kraîs-ani sei anîhondûmbo-arîhîndî ranai Godîndî nîmor-anei. Nga nîndou mungu Afîndambo hohoanîmoayeî ra asu Nîmorîmbo amboa hohoanîmo-yeihanei. ² Sîhîrî Godîmbo hohoanîmoyefûhî asu ahandî ahînûmbî hohoanîmo sûnguarîhundî ana, ndarîhu sîhîrî fîfîrarîhundî: Sîhîrî Godîndî nîmor-aneî. ³ Godîndî ahînûmbî hohoanîmo sûnguarîhundî ana, ahambo ngusüfo parîhurî arîhundî, nga ahandî ahînûmbî hohoanîmo sûngufembo tîjîmbîyopoanî.

4 Munngu God'ndi n'mor-ayeï ranai hif'n'ndi hohoan'mo ra p'hiyei foas'hinduhanei. God'imbo an'hondumbo-r'ihur'imboanefi ran'imboane hif'n'ndi hohoan'mo moaruwai ra p'hiyefi foas'humboanefi. 5 Nga did'yei hif'n'ndi hohoan'mo ra p'hiyei afoas'hindi? Nindou ai Sisas'mbo God'ndi N'mor-ani seihü an'hondumbo-ar'ihori ranai hif'n'ndi hohoan'mo ra p'hiyei foas'hinduhanei.

Sisas ai ahandi N'mor-ani ra God ai nafuimaramuni

6 Sisas Kraï ai kusü hoenambo hundürüyu asu n'im keimb' kar'he-ndeimb'fih' ahand' hori peyowohü asu ai y'f'mayu. Nga ai kusü hoenambo hundürumbo yang'ri+yupoan', nga ahand' hori peyowohü asu ai y'f'mayu. God'ndi Yifiafi an'hondumbo ran' hoafi ra an'hond-ane yaho nafuiarandi. 7 Nga ng'im' ai an'hondumbo hondü hoaf'mayei. 8 God'ndi Yifiafi Aboedi, hoe, hori, ng'im' ranai hoafi hoaf'mayei, nga ahei hoafi ra mamane. 9 Nindou ai an'hondumbo hoafi hoafayomo ana, ahamund' hoafi an'hondumbo-nd'ihumboyefi. Nga God'ndi an'hondü hoafi ra nindou-yafe hoafi ngasüde-anduhane. Nga God ai hoafi ra ahand' N'mor'imbo-hündambo an'hondumbo hoaf'mayu. 10 Nindou ai God'ndi N'mor'imbo an'hondumboariri ranan'imbo ai ngusüfoambe yare f'firareandi Sisas ai God'ndi N'mor-ani. Nga nindou ai God'ndi hoafi an'hondumbofokeate-ayu ana, God'ndi an'hondü hoafi ahand' N'mor'imbo hoaf'mayu ra moai an'hondümboreandi. Ranana ai God'imboya, 'Ai t'ikai hoaf'yu-randeimbani,' yahu arandi. 11 God'ndi an'hondü hoafi nda: God ai sihef'imbo ramareamuna sih'ri gedühi yang'ri n'iboademboyefi. Nga yang'ri n'ngombo ra God'ndi N'mori' ai n'im'nd'h-ani. 12 Nindou God'ndi N'mori-d'ibo an'ngü ai gedühi yang'ri n'ngumbui. Nga nindou ai God'ndi N'mori-d'ibo n'ngokoate-ayu an'imbo, ai gedühi yang'ri n'ngokoate-ndümbui.

Sih'ri yang'ri gedühi n'iboademboyefi ra f'f'nd'ihumboane

13 Se God'ndi N'mor'imbo an'hondümbor'ihori-r'ihündeimb-anei, siheimbo hoafi nda sürü papar'handi. Se gedühi yang'ri n'iboademboyei ra f'fir'imbi-r'ihinda sahehea sürü papar'handi. 14 Ranan' moatükuni God yifirayu ran'imbo ahambo düdünd'ihuran' sihef' hoafi h'imbor'nd'immbui. Nga ra f'firar'hundi ranan'imbo asu ahambo hoaf'imbo moai y'ihimbor'ihur' r'ihundi. 15 Nga ahambo düdünd'ihuran' sihef' hoafi h'imbor'nd'immbui ra f'firar'hundi. Ranan'imbo ranan' moatükuni refembo ahambo düdünd'ihuran' sihef'imbo randeambui ra f'firar'hundi. 16 Bid'if'ri hohoan'mo moaruwai nindou mam' ai randeandan' ranan'imbo ai awand'hoembui. Nga bid'if'ri hohoan'mo moaruwai nindou rawareandi ana, ng'ri awand'hoayu. Kristen ngorü ai hohoan'mo moaruwai rawareandi ana, asu ngorü Kristen ahambo hoeindiran-wan' ai ahamböhündambo God'imbo did'ibaf'ndümbui. Ranan'imbo asu God ai ahambo fand'heiran' yang'ri n'ngumbui. Nga awar'hoeimb' hohoan'mo moaruwai sapo horombo hoaf'mayah' ranahambo God'imbo did'ibaf'fembo moai hoaf'yahi. 17 Munnguambo hohoan'mo did'iboadofokeateayo ra ai hohoan'mo moaruwai-ane, nga bid'if'ri hohoan'mo moaruwai nindou ai rawareandi ranan'imbo ng'ri ai awand'hoayo. 18 Sih'ri ndar'ihu f'firar'hundi: God'ndi n'mori' ai moai hohoan'mo moaruwai süngur'ih' r'ihünd', nga wan'. Nga God'ndi N'mori' Sisas ai aheimbo h'fandandüri arandi, nga Satan ai ng'ri aheimbo künd'fi hündamündündüri. 19 Nga sih'ri

ndarihu fifirarihundi: Siharî Godîndî nîmor-aneî, nga Satan ai hîfîndî nindou mungu hîfandîrandûrî arandî. ²⁰ Asu sîharî ndarihu fifirarihundi: Godîndî Nîmorî kusû anîhondû God ranahambo fifîrîfîmbohûnda sîhefîmbo yamunde hîngîre-amunîmboani. Nga sîharî God arîmbînî Sîsas Krais-babîdîmbo anîmboefî. Ai God hond-ani asu koadûrûmbo-koadûrûmbo yangîrî nîngombo nîmîndîh-ani. ²¹ O nîmoakîdîbou, se tîkai godîmbo hohoanîmo-mboyopoani. Karîhasîhandûrî.

2 Son

Pas yimbu Son ai sürü papimarandi

¹ Meao, sihambo God ai ahandihoari kamafoareanini raniambo anihandi ro aborüdi siheimbo kameihii hifandi-rihandeimbii nindou-anahe pas nda sürü paparihandi. Siheimbo anihondumbo ngusüfo parariheandüri ra ro yangiri-yahipoani, nga muŋgu anihondü hoafi fifirihindeimbii ranai amboa siheimbo ngusüfo pararihindüri. ² Sihiri anihondü hoafi ra anihondumbo-arihundi, nga koadürumbo-koadürumbo anihondümbondihumboyefi raniamboanahi siheimbo ngusüfo parariheandüri. ³ God arimbini Sisas Kraisi sihefimbo ngusüfo parineamunühi, raniambo sihiri ngusüfoambe afundi hu kündü hoahu ni mandefühi anihondü hoafi anihondümbondühu asu ngorumbo ngusüfo pandühu-ndürimboyefi. ⁴ Sihafi nimori bidifiri anihondü hohoanimo süngurihi arihundi sihefi Ape God sihefimbo hoafimayu nou, raniambo himborya heheamboanahi hihifi-hihifayahi. ⁵ O Meao, ro se nda randowandi saheamboanahi hoafiyahühi, 'Sihefi-hoari simbori ngusüfo pefirindefimboane,' asahi. Hohoanimo ra sihambo sürü pararihandi nda simbori moatükuniyoponi, nga horombo hondü masahumindefane. ⁶ Sihiri yahurai wandafi mamimbo ngusüfo pandühu-ndürimboane ranane Godindi hoafi süngufeayo. Horombo hondü se Godindi hohoanimo ra masahümüdi, 'Se ngorumbo ngusüfo pandihindüri.'

Sihiri Kraisi ndi hoafi ra ngiri hini ngindihundi

⁷ Tikai hoafümbi afindi hifi ndanihü hahabodei wakarihindi. Nga ai ngiri weindahii hoafindeihii, 'Sisas Kraisi ai nindoumbo-mefiyu,' mbisei. Nindou ranai tikarihi hehimboane, nga asu Kraisi ndi hürütümb-anei. ⁸ Se hibadühumbo. Rani-moatükuni se Godindi warambeahindi semindimbo sei hehimbo raniambohünda ratüpurimayei ra se hibadühumbo, nga hini ngi-ndihimboyei. Nga tiririfondefühi Godindi-mayo takini aboedi ra yhoefi ratüpurimbohünda ndahumi-ndefimboane. ⁹ Nga nindou mamii ai Kraisi ndi hoafi ragu pire haya ngorü hohoanimo süngure arandi ranai ana God ai ngiri ai-dibo nimanu. Nindou ai Sisasi ndi hoafi süngure arand-animbo God arimbini Sisasi-dibo nindou ranahambo sowahi nimboamboyanani. ¹⁰ Nga nindou mamii siheimbo sowahi tükündifihumbo yamundi fe hoafi ra hoafikoate-nduanii ana, se nindou ranahambo ngiri hihifindihorühi worinindihori, nga wani. ¹¹ Nindou ai ahambo hihifarüri ana, nindou ranai ahambo ahandi moaruwai hohoanimo ranahambo farheirühani.

Bidifirana hoafi

¹² Ro siheimbo hoafi afindi hoafimbo saheamboyanahi, nga pepafihii sürü pefembo moeisahi. Nga ro siheimbo sowanambo sinii wataporimbo saheamboyanahi sihiri hihifi-hihifimbohünda. ¹³ Sihafi akidi God ai ahandihoari kamafoareandi ahandi nimori ai sihambo hihifarähünini. Karihasi.

3 Son

Pas ngimi Son ai sürü papimarandi

¹ Ro anihondumbo-rihindeimbi hifandiri-handeimb-anahi, wandi wandafi Gaius, sishambo pas nda sürü paparihandi. Sishambo anihondumbo ngusüfo parariheanini. ² O wandafi, sishambohündambo Godimbo didibafayahi. Sihafi ngusüfo didiboado-rihoeimbi-ani, nga sihafi ranani moatükuni ra yahurai didiboado-ndihoayowa se aboedi mbimarifa sahehea ranahambo Godimbo hoafiyahühi didibafayahi. ³ Wandafi mamı, horombo bidifiri ai wambo sowahi tüküyafu hoafiyomondühi yahomoya, 'Hapoana Gaius ai anihondü hohoanimo süngure arandi horombo rasüngumareandi nou,' mehomo-ndamboyahi ranahambo afındi hihifi-hihifimayahi. ⁴ Wandi nımorı ai anihondü hohoanimo süngurıhi arihündi rani hoafi ra himborayahi ana, ro afındi safi hihifi-hihifiya arıhandi.

Gaius ai aboedi didiboadorihoi ratüpurıyu arandi

⁵ O wandafi, se wandafi mamımbı didiboadorı farıhawandüri arandi. Nga asu se wandafi mamı ndıfoambo amboa farıhawapurı arandi. ⁶ Nıdou rotumbo tüküyahi-rihündeimbi-yafe himboahü hoafiyomondühi yahomoya, 'Gaius ai yıhoefımbı ngusüfo pareamunühi mafarıhemunı,' mehomo. Se ahamumbo nafi ngınambo warı ngınırowapurı arandi God ai refi arandi nou. Se rawarowandi ana, aboed-ane. ⁷ Ai Sisasımbıhünda hoangomo arundi, nga nıdou ai anihondümbıfoe-koateyeimbi aheımayo nıni-moatükunı moai sowandümo. ⁸ Nıdou yahurai sıhıri fehefepurımbıane asu rananımbı sıhıri ai-babıdı Godındı anihondü hoafi fandihehurı-mboyefı.

Diotrefes ai hohoanımo moaruwai süngumareandi

⁹ Horombo ro Kraisındı nendi ranaheimbo pas sürü parıhe koamarıheheandı. Nga Diotrefes ai aheı bogorımbondahe nımbıambo yahuhaya yıhoefı hoafi moai himborıyu. ¹⁰ Ranımbıane asu ro didi tükündaheandı ahandı ratüpurı ranahambo hoafında-handımbıoyahi. Ai yıhoefımbı-hündambo moaruwai hoafi wataporıyu wakıre arandi. Ranı ratüpurı yangrıyıpoanı, nga ai sapo wandafi mamımbı himbokaboako-marapurı. Nga nıdou ai nıdou ranahambo worınıfımbı hohoanımondeianı, Diotrefes ai aheimbo yowanı yahu arandi, nga ngırı-ro-babıdı rotundımo yahupurı arandi.

Demitrius ai hohoanımo aboedi süngure arandi

¹¹ O wandafi, se ngırı hohoanımo moaruwai süngundowandı. Nga hohoanımo aboedi süngundowandı. Nıdou ai aboedi hohoanımo süngundeandı ana, ai Godındı nımor-ani. Nga nıdou ai hohoanımo moaruwai süngundeandı ana, ai Godımbı hoiefekoate-ani. ¹² Munğu ai Demitriusımbı aboed-ani aseı. Nga ra anihond-ane munğu ai fıfırıhındı. Ro-amboa ahambo anihondumbo hoafiyahühi aboed-ani asahi, nga wandi hoafi anihond-ane ra se fıfırowandı.

Bidifırana hoafi

¹³ Sihambo ro afindi hoafi hoafimbo samboanahi, nga pepafihisi sürü pefembo moeisahi. ¹⁴ Awi hibadandiri, nga se-dibo wataporimbohünda sihambo sowana sinimbo samboanahi. ¹⁵ Se ngusüfoambe afundo künde hawa nimbafi. Wandafi mamai ai sihambo hihifarihünini. Yihoe fi wandafi mamimbo mamamindandürühi hihifindandürü.

Sud Pas Sud ai sürü papimarandi

¹ Karıhasıhandürı, ro Sud Sisas Kraısındı ratüpurıya-rıhandeımbı, Semsındı akıd-anahı. Ape God ai sıheimbo mborai yahundürühi ıgusüfo pamareandür-aneı asu Sisas Kraıs ai hıfandımarandüra se ıgıńıńdı anımboeı sıheimbo pas nda sürü paparıhandı. ² Nıga Ape God ai sıheimbo hıpoambofoe hohoanımo, ıgusüfo afurıfe kife hohoanımo asu ıgusüfo pefe hohoanımo afındı mbısgadür-amboane.

Tıkai hoafı yamundu-rundeımbı nındou

³ Wandafı mamı, horombo God ai sapo sıhefımbı munıgumbo aboedambo-mareamunı ranahambo sıheimbo pasambe hoafındahandürı saheeamboyahısı. Nıga awı hapondanı ana sıheimbo pas nda sürü paparıhandühi sıhırı anıhondümböfe hohoanımo masahumındefı ra tıkaruhou yamundu-rundeımbı ai tüküme funda wambo ıgusüfoambe botımareandıra se ranahambo gifemböhünda ıgıńıńdı-hamıńdıhandürı samboanahı. God ai mamımbö yarıgırıyu ahandı nendı ranaheimbo anıhondümböfe hohoanımo masagadürı. ⁴ Nıga nındou Godımbö hohoanımo-koateyomo-rundeımbı ai sıhefı mbusümo dıbo hasıyafu tüküyafu sıfomomboanemo. Rananemo asu ai Godıńdı-mayo moanı hıpoambofoe hohoanımo ra hıhırı ıgorü sünguru hoafıyomo arundı ahamundı moaruwai hamıńdı hohoanımo ra gabudıfe-mbohünda. Rananemo ai sıhefı Bogorı Adükarı Sisas Kraıs ranahambo yıboaruko-ruwurüdü daboadı hıhırımarıwurü. Horombo hondü Babor yahoya, 'Nındou ranai süngunambo asübusı ndowandümböemo,' meho.

⁵ Awı se ndanı hoafı ndanahambo ndorıhi fıfırıhi-mboaneısi, ıga awı ro sıheimbo namühi hoafındahandürı samboanahı. Adükarı ai İsaerımbö aboedambo-mareandürı İspı hıfambeahıńdı, ıga ai süngunambo nındou ahandı hohoanımo anıhondümböfe-koate-mayeıa asu ai aheimbo moaruwaimbo-mareandürı. ⁶ Horombo sünambeahıńdı nendı ai God ratüpurı ahamumbo masagapurı ra moei yahomo hou hıfandıkoate hıńıgımarundı. Nıga ai moanı ıgoafı hıńıgımarundamboyu, asu God ai ahamumbo sen ıgıńıńdınambo hüputüpu-rapurümündı mbura nımbı nımarowambe ragu papı-hoafıyupurımbö-hünda hıńıgı-mareapurı. Asu God ai ahamumbo tıgırıfo saımböhünda ai Godıńdı yıbobofembo sı ranahambo hıfandundühi amarımo. ⁷ Yahurai-ane horombo nındou Sodom asu Gomorahündı asu ıgoafı akımı ranı fıkımı adaburo ranıhündambo nındou amboanı sünambeahıńdı nendı ramefundı nou yarıhi hohoanımomayeıane. Ranıyu asu God ai aheimbo hai koadürümbo horı-randeımbı ranambe hıńıgı-mareandüra asübusı afındı masahümündı. Nıga aheimbo yandıhu hondıhundürı mbundıhumbo anımbö asu sıhırı amboanı yahurai refeponı, ıga ranahambo ndondıhu türüboadı-humboane.

⁸ Mamı ranı-süngumboane nındou ranai-amboanı nıne-moatükunı yafogoadınambo nahurai tüküfeyoanı ranahambo süngurıhındühi moaruwai hamıńdı nındou tüküme hındı. Raneı ai Godıńdı ıgıńıńdı ranahambo daboadı hıhırıhındühi hımböamupuımbö-randeımbı sünambeahıńdı nendı ranahamumbo tırıfoefe hoafıyahüpurı arıhündı.

⁹ Horombo sünambeahindî nendî-yomondî bogorî, ahandî ndürî Maiker, ai moai ramarîhindî nou rareandî. Nga ai Satan-dîbo Mosesindî fi ra dîdî manderûmundî safanî hena sîmborî hoafiyafandühü ai moai Satanîmbo tirîfoarîrî papi-hoafîrürî. Nga ai yare hoafiyuhü yahuya, 'Adûkarî ai-anîmbo sîhambo moaruwai watîkoafî-mbiyün-n-amboane!' mehundo. ¹⁰ Nga nindou ranane nîmîndî ra fîfîrîfekoate wamboaneî ranahambo ai tirîfoarîhi hoafîyei arîhündî. Asu ai nînîhondî nahurai hohoanîmo fîfîrîfe-koate-aneî nînîmoatükunîyo hohoanîmoambe tûkefeyo ra süngurîhi arîhündî. Ranane asu ahei ranî hohoanîmo ranai aheimbo moaruwaimbo-reandürî arandî. ¹¹ Hîpoanîmboebou-aneî, nga aiana asûbusî afîndî ndahûmündimboyei! Aiana sapo horombo Ken hohoanîmomayü hohoanîmo-ane süngurîhi arîhündî. Aiana horombo Baram tîkare-haya ramefiyu nou ai kaki semîndîmbo-hündambo yangîrî ratûpurîyei arîhündî. Kora ramefiyu nou ai Godîmbo süngufekoate-mayeî-amboaneî asu ai aheimbo moaruwaimbo-reandürîmboaneî.* ¹² Se mamî fandîhi nîmarimbo nindou ngorûmbo aboedî hohoanîmo-yondorambo sesesî-yehî nîmarian-anemo asu nindou ranai se-babîdî nîmarîmondühî ahamundîhoarî sowasûmondühî nindou bîdîfîrambo saikoate-memo. Ahamundî hohoanîmo ra sîhei fandîhi arîhündî ra moaruwaimboru arundî asu ai dîdîbudûmbî moatükunî nahurai-anemo. Rananemo asu ahamundî fimbo yangîrî-anemo aiana hohoanîmoyomo hoangomo arundî. Aiana sapo mburûngai werînambo kîkamîndî pireandî hoe-koate moanî goagu aho yahurai hamîndî nend-anemo. Aiana sapo nîmî hîsî sîmboanî hîsî-koate anîngo nahurai-anemo. Asu ngoambo nîmî sapo nindou ai ahasîharî kîbodîrîhinda emündü pefoi haya yaparî anîngo nahurai-anemo. ¹³ Ahamundî amoanîngûmbî ratûpurî ra sapo hohoambu afîndî howohü wutîpuiarî semîndî ho momoehoanî koararîhendî yahurai-anemo. Horombo God ai sapo mupui hoahoango-randeimbîmbo nîmbî nîmarowambe ranîhü koadürûmbo nîmandîfî ndandî yahuhaya hînîngîmareandî yahurai-anemo.

Nindou ranai tîjîrîfo moaruwai ndowandûmboemo

¹⁴ Enok ai Adam nûngu-ambeahîndî 7 amoaombofi tûküfi manûngu. Ai nindou ranahamumbo horombo hondü hoafiyuhü yahuya, "Hoeirîhi! Adûkarî ai ahandî sünambeahîndî nendî afîndî tausen engoro ranî-babîdîmbo kudûmbui muŋguambo yîbobofe-mbohündambo. ¹⁵ God ai nindou muŋguambo 'se hütîyei,' mbûsü haya ahambo fîfîrîfekoate-ayeî ranaheimbo tîjîrîfo dagadürîmbui. Sapo ai Godîmbo hohoanîmokoate moaruwai hamîndî moatükunî ratûpurî süngurîhündühî asu ai Godîmbo moaruwai hamîndî hoafî hoafîyei marîhündî ranîmboane ranaheimbo tîjîrîfo dagadürîmbui," mehu. ¹⁶ Nindou ranai ana nînînîmbo ra ai yîboaruko hoafîyomo wakîrundühî nindou ngoründî-wamî papîfe hoafî afîndeimb-anemo. Aiana ahamundî moaruwai hohoanîmo meŋgoro ranî-yangîrî-ane sünguru homo arundî. Aiana ahamundî fimbo borîyomo arundî asu nindou bîdîfîramboya, ai yîhoefî hohoanîmo ranî-süngumbîrî-hinda yahomomboanemo aheimbo hoafî nafîrundürî arundî.

* **1:11:** Ken ai ahandî akîdambo ngînîndîyuhü hîfîkoamarîrî (Stat 4). Baram ai kaki semîndîmbohûnda Israerîmbo moaruwaimbofe hoafî hoafîmayu, nga God ai moai ahandî hoafî hîmborîyu. (Namba 22-24, Io 23:4-5). Kora ai Mosesîmbo daboadî hîhîrîmarîrî ranîmboane asu God ai ahambo hîfîkoamarîrî. (Namba 16).

Se hɨbadɨhũmbo sɨhei anɨhondũmbofe hohoanɨmo ra kɨkɨhɨndũhũmũndi

¹⁷ Se wandɨ ɨɨgusũfohũnd-anei, se sapa nɨne hoafɨ sɨheimbo sɨhefɨ Adũkarɨ Sisas Kraisɨndɨ hoafɨ sowandũmo homo-rundeimbɨ ai horombo hoafɨmemondũrɨ ranahambo hohoanɨmondei. ¹⁸ Ai sɨheimbo yaru hoafɨyomondũhũya, “Bɨdɨfɨranambo si tũkũfeyo-ambe ana, tɨrɨfoaru hoafɨyomo-rundeimbɨ tũkũndafumboemo asu ai ahamundɨ Godɨmbo fɨfɨrɨife-koate hohoanɨ sũɨɨgundu ndumboemo,” mehomondũrɨ. ¹⁹ Nindou ranai hɨfɨnɨndɨ hohoanɨmo sũɨɨguru asu yikũrũbũru-rundeimb-anemo. Yɨfɨfɨ Aboedɨ ranai moai ahamundɨ ɨɨgusũfoambe nɨmaropurɨ, ɨɨga wanɨ. ²⁰ ɨɨga wandafɨ mamɨ, sɨhei anɨhondũmbofe hohoanɨmo ra Godɨndɨ yanɨɨɨrɨane asu se ɨɨɨnɨndɨ anɨhondũmbo-fembohũnda sɨmborɨ farɨhefɨrɨndei. Sapo Yɨfɨfɨ Aboedɨndɨ-mayo ɨɨɨnɨndɨ ranɨnambo-anɨmbo Godɨmbo dɨdɨbafɨndei ndũhũndɨ. ²¹ Godɨndɨ ɨɨgusũfo pefe hohoanɨmo ranambe nɨmboei ɨɨgei. Se sɨhefɨ Adũkarɨ Sisas Krais ranai ahandɨ hɨpoambo hohoanɨmo ranambo yanɨɨrɨ koadũrũmbo-koadũrũmbo nɨɨɨgombo ra ndemunɨmbui mbɨsei hehi hɨmbondeihɨ nɨmboei. ²² Nindou dɨdɨyei ai ndofe anɨhondũmbofe-koate moanɨ mɨbusũmondũhɨ nɨmboei wakarɨhɨndɨ ranaheimbo hɨpoambo-ndɨhɨndũrɨ. ²³ Bɨdɨfɨrɨ nindou aiana hai ɨɨgoafɨna ho nafɨnɨ anɨboadei, ɨɨga se nɨmai aheimbo ranambeahɨndɨ kũndahi hũndũhũmũndi-hũndũrɨ aboedũhɨ pɨndɨhɨndũrɨ. Nindou bɨdɨfɨrɨ ahei ɨɨgusũfoambe botɨfembo moaruwai hohoanɨmo aheimbo hɨfandɨrandũrɨ arandɨ. ɨɨga se aheimbo moanɨ yɨhɨmbondeihɨ hɨpoambo-ndɨhɨndũrɨ. Hɨbadɨhũndɨ, ɨɨga ahei moaruwai hohoanɨmo ranɨnambo se moaruwai tũkũndahimboyei.

Godɨmbo hɨhɨfɨ hoafɨ

²⁴ Sɨhɨrɨ God mamɨ yanɨɨrɨ ahambo aboed-ani mbɨsefɨmboane. Ai-anɨmbo sɨheimbo kɨkɨhɨndamũndũ nũɨɨɨɨnɨ asu se ɨɨɨrɨ anɨhondũmbofe hohoanɨmo hɨnɨɨɨɨndɨhɨndɨ. Ai-anɨmbo sɨheimbo ndemũndũndũrɨ gafu dɨdɨboadonde ahandɨ hɨmboamupuimbo-randeimbɨ hɨmboahũ ranambe hũti-koate hɨhɨfɨ-hɨhɨfɨ kapeihũ hɨnɨɨɨɨndearũmbui. ²⁵ God ai sɨhefɨmbo aboedambo-reamunɨ-randeimb-ani. Sɨhefɨ Sisas Kraisɨndɨ sũɨɨɨɨɨyũ Godɨmbo hoafɨyeihɨ seiya, “God ai adũkarɨ ndũreimb-ani, adũkarɨ bogor-ani, ɨɨɨnɨndɨ adũkareimb-ani asu mũɨɨɨɨɨambo moatũkunɨ hɨfandandeimb-ani,” mbɨseiamboane. Mũɨɨɨɨɨambo si horombo maho ai yahurai manũɨɨɨɨɨane asu hapondanambe asu sũɨɨɨɨɨambo amboanɨ ai moanɨ yahurai koadũrũmbo-koadũrũmbo nũɨɨɨɨɨmbui. Anɨhond-ane.

Dibohindi Hoafi Weindahifembo Hoaf-ane Hoafi God ai Sonimbo weindahimareandi

Boatei hoafi

¹ Hoafi nda dibo mengoro-ane, nga Sisas Kraisi ai weindahimareandi. God ai ahandi ratupuriyei-rihundeimbi ranaheimbo nini-moatukuni nimehinou tukufemboayo nafuimbiyunduri yahuhaya Sisas Kraisi-mbo nafuimayundo. Rani-moatukuni ra sunameahindi nendi ai Kraisi ndi ratupuriyu-randeimbi Son, wambo sowana koarheira kusu weindahimareandi. ² Raniyo asu Son ro nini-moatukuniyo hoeimartheandi ranahambo anihondumbo hoafimayah. Rani-moatukuni ra Godi ndi hoafimayowamboyo asu Sisas Kraisi ai ranahambo anihondumbo hoafimayu. ³ Nindou ai nini-moatukuni sunguna tukufemboayo hoafi nda nindou bidifiriyei himboahü ritimira arandi aiana hihifi-hihifimbiyu-wamboane. Asu nindou didiyei ai ndani hoafi sürü papimarandi ranahambo himboriyei hehi sunguarihindi ai hihifi-hihifimbeyi-amboane. Nini-moatukuniyo tukufemboayo si ra ngiri amitata tukundifeyo.

Kraisi ndi nendi 7-ngoafümbi amarei aheimboane hoafi nda

⁴ Ro Son-anahi nda, ro 7-ngoafümbi Kraisi ndi nendi Esia hifambe amarei siheimbo sürü nda paparhandi.

God haponda anüngu, horombo hondü manüngu, asu sungunambo ni ngomboayo ranani, asu yifiafi 7 ranai ahandi adukari bogorindi nimetri-fondi hanjifoani amarei, asu Sisas Kraisi aanei siheimbo moani hipoambo-ndihindürühi ngusüfoambe afurife kifimbi hohoanimo mbisahü-ndüramboane. ⁵ Sisas Kraisi-ana ai ndore anihondumbo weindahi hoafiyu-randeimb-ani. Ai boatei yifihündi botifi haya, asu ai munquambo moatukuni hifi ndanihü bogorimboyahi ninouaye ranaei adukari bogor-ani. Sapo Sisas aiyu sihefimbo moani hipoambo-reamunühi ahandi hori ranambo moaruwai-ambeahindi aboedambo-mareamuni. ⁶ Raniyo sihefimbo, God ahandi afindi ranahandifihidi didibafte-rambohünda adukari bogorimbore hini ngi-mareamuni. Sisas Kraisi aiana nuri adukarümbünda haya koadürumbo-koadürumbo ngini ndimbiyu-wamboane. Nga anihond-ane!

⁷ Awi se himboriyei! Ai ngiri amitata mburüngai bitapinde haya kudu.

Nga asu munquambo nindou ai hoeindi-horimboyei.

Asu yifiarinambo wafusimaründümo nindou amboa hoeindü-wurimboemo.

Asu ahambo sunguna mungua hifinindi siri amboa arani-hoafindeimboyei.

Yini, ndani-moatukuni ra tukundifemboe. Nga anihond-ane.

⁸ God Adukari ai hoafiyuhü yahuya, "Roanahi horombodidiya asu süngudidiya arihandi. Roanahi haponda animboahi, horombo manimboahi asu sünguna nimboamboyahi. Asu ro ngini ndi hamindi hond-anahi," mehu.

Son ai Kraisi-mbo hoeimariri

⁹ Ro sihei wandafi Son-anahi. Ro se-babidimbo ni ngombo asubusi Sisas-dibo asahümündi ra semindi mburumbo God ngini ndi hifandarandi

ranambe n̄ngomboanah̄. S̄ih̄r̄i mun̄guambo n̄ne t̄n̄r̄ifo af̄ind̄i t̄k̄efeyo ra mam̄i h̄n̄n̄ḡrou n̄mboef̄imbo sahum̄n̄def̄uh̄-anēf̄i. Ro God̄ind̄i hoaf̄i asu hoaf̄i Sis̄as weindah̄i-mareand̄i ra bokamari-heheandamboyei wambo hemafoar̄i-hind̄ira asu ro ha airan Patmos-wam̄i man̄imboah̄i. ¹⁰ Ad̄uk̄ar̄ind̄i si ra t̄k̄ufeh̄iyo asu Yifiaf̄i Aboed̄i wand̄i flambe nḡin̄ind̄i t̄k̄ufeh̄iyo asu wand̄i daboadan̄i h̄imbor̄iyahane nindou mam̄i hoaf̄imayu ra fufun̄j̄i nahurai puk̄un̄a hoaf̄imayu. ¹¹ Ai yare hoaf̄iyuh̄u yahuya, “N̄n̄i-moat̄ukun̄iyo hoeiaro-wand̄i ra se bukambe s̄ur̄u pap̄inda mbunda 7 ngoaf̄umb̄i Krais̄ind̄i nend̄i amarei aheimbo sowana koand̄ihoef̄i. Ngoaf̄i ranana Efesus, Smerna, Pergamam, Taiataira, Sardis, Firadefia asu Raodisia-anei,” mehu.

¹² Ran̄iyah̄i asu nindou d̄udi wambo hoaf̄imayu ranahambo hoeifimbo sahehea, h̄ih̄riyaye hoer̄iheandane gor̄inambo naf̄umb̄i ram nind̄ife fond̄i 7 ranai man̄ngomonda hoeimar̄iheapuri. ¹³ Ran̄iyo asu nindou mam̄i ram nind̄ife fond̄i ran̄i mbus̄umo man̄nggu. Aiana Nindou Hond̄u nahurayiu. Ran̄iyu ai hoandar̄i hoear̄i ḡudeandan̄i han̄i t̄n̄r̄ar̄i gabud̄i-mafoareandamboyu asu gor̄inambo naf̄umb̄i ret nahurai ahand̄i m̄is̄ind̄i-ham̄ind̄ih̄u h̄uh̄ire haya man̄nggu. ¹⁴ Ahand̄i mb̄iro asu mb̄ir̄inan̄j̄i ana kayah̄i n̄nend̄i kifohayo asu s̄un̄u kifoh̄i nahurai ham̄ind̄imayo. Ran̄iyo asu ahand̄i h̄imboar̄i ranai hai imami nahuraimayo. ¹⁵ Ahand̄i t̄n̄r̄ar̄i ana ain hai ad̄uk̄arambe mand̄ife mbur̄imbo h̄imboamupuimbo-arand̄i rahurai ham̄ind̄iyo makiaro. Ran̄iyo asu ro ahand̄i hoaf̄i ra h̄imbor̄iyahan̄i s̄apo hoe hohoambuyo haya aho nahurai fumayo. ¹⁶ Asu ai mupui 7 ra war̄ihond̄u waran̄i waramberam̄und̄u haya man̄nggu. Asu ami-yomond̄i pisao ra ȳibobonan̄i yih̄um̄ind̄iyo-weimb̄i yih̄um̄ind̄i ham̄ind̄i ranai ahand̄i yahamon̄ind̄i moanambuh̄i t̄k̄ife mbumarand̄i. Asu ahand̄i nḡus̄umboar̄i ranana s̄apo h̄uf̄in̄imbo h̄uf̄iham̄ind̄i si boakafoareand̄i nahurai ham̄ind̄i simayo.

¹⁷ Ran̄iyah̄i hoer̄ih̄in̄ih̄unda asu ahand̄i yir̄ik̄im̄i yif̄i nahurai p̄imayah̄i. Ran̄iyu asu ai ahand̄i war̄ihond̄u war̄i ra wand̄iwam̄i nande mbura hoaf̄iyuh̄u yahuya, “Awi se ȳih̄imbo-ndamboayafi. Roana wear̄ngur̄uh̄i-d̄id̄i hond̄uya asu s̄unḡu-d̄id̄i hond̄uya-r̄ihandeimb̄-anah̄i. ¹⁸ Asu ro yanḡḡr̄i nda an̄imboah̄i. Horombo yif̄imayah̄is̄i, nḡa se h̄imboyafi, roana haponda yanḡḡr̄i koad̄ur̄umbo-koad̄ur̄umbo an̄imboah̄i. Ran-anah̄i asu ro Yif̄iyoramboane asu yifiaf̄i ngoaf̄i yipur̄i ra h̄ifandar̄ihand̄i. ¹⁹ Ran̄imboane awi n̄ne-moat̄ukun̄i hoeimarowand̄i asu haponda t̄k̄efeyo-ane asu s̄unḡuna t̄k̄ufemboayo ra se s̄ur̄u pap̄indand̄i. ²⁰ S̄apo se hoeimarowand̄i mupui 7 asu gor̄inambo naf̄umb̄i ram nind̄ife fond̄i 7 wand̄i war̄ihond̄u waran̄i ranana d̄iboh̄ind̄i hoaf̄i men̄goro-ane. Ranahand̄i n̄m̄ind̄i ra ndahurai-ane: Mupui 7 ranana Krais̄ind̄i nend̄i-yei s̄unambeah̄ind̄i nend̄i 7-anemo. Ram n̄m̄ind̄i 7 ranana Krais̄ind̄i nend̄i 7-anei,” mehu.

2

Krais̄ind̄i nend̄i Efesus ngoaf̄ih̄u amarei aheimbo hoaf̄i aho

¹ Nindou ranai hoaf̄iyuh̄u yahuya, “S̄unambeah̄ind̄i nend̄i Krais̄ind̄i nend̄imbo Efesus ngoaf̄ih̄u h̄ifandarand̄ir̄i ranahambo s̄ur̄u pap̄indand̄i.

Nindou mam̄i ai mupui 7 ahand̄i war̄ihond̄u waran̄i sem̄und̄u haya gor̄inambo naf̄umb̄i ram nind̄ife fond̄i 7 ran̄i mbus̄umo hoango wak̄imareand̄i ai hoaf̄iyuh̄u yahuya, ² ‘Se mun̄guambo moat̄ukun̄i

wambohünda ratüpurüyei arihündi ra ro fifirihēa-mboanahi. Asu ambe yaho yiboaruko-yiboarukofihī hīnīngīfekoate tījīrīfoyeihī ratüpurüyei arihündi. Seana moai nindou moaruwai ranaheimbo sihei mbusümo nīngombo yifirīyei. Nindou ai hoafiyomondühīya, “Ro-amboa Kraisīndī hoafī sahumīndefī hefi-rīhundeimb-anefi,” mehomo, ŋga anihondū ana wanī, se ranahamumbo yīboborī-hipurūhī fifirihīndī ra ai tīkai hoafūmbī nindou yangīr-anemo. ³ Ŋga seana ambe sei hehi ŋgīnīndī nīmboeimbo asu wandī süngu tījīrīfo ra sahumūndi hehi tījīrīfoyeihī moai wambo süngufembo ra hīnīngīrīhīndī.

⁴ Ŋga sihafī hoafī akīdou engoro. Se weaŋgurūhī wambo ŋgusūfo pamarowandīrī, ŋga haponda hīnīngī-marowandīrī. ⁵ Se aboedī hohoanīmo hīnīngīfekoate-yafambe manīmbafī ra nahurai hohoanīmondafi. Ŋga asu hapondanī ana se moaruwai hohoanīmo hīnīngīro hawa horombo weaŋgurūhī süngumarowandī nou süngundandī. Asu se sihafī hohoanīmo ra ŋgorū-süngufekoate-ayafī ana, asu ro tükūndahe sihambo tījīrīfo ndahanīnīhū sihafī ram nīndīfe fondī ra raguanambo-ndīheamboyahī. ⁶ Awi aboedī hohoanīmo ranana sihafī fiambe nīmarīmboane: Asu ranane Nikorasīndī sīrīhündī nindou ranahēi hohoanīmo ranahambo yiboarukorohafī arandī. Ro-amboanī aheī hohoanīmo ranahambo ana yiboarukorīheandūhanahī.

⁷ Nindou ai hīmboambe-mbīndühī ana, awi ai moanī hīmbo yangīrī kūmbīreandamboane, sapo Godīndī Yīfiāfī Aboedī ranai Kraisīndī nendambo hoafendūrī ranahambo! Nindou ai yīfiarīyu taborarīhoayu ana, nīmī nindoumo yangīrī senda nīmboei-rīhūndeimbī ranahandambo sesī yīmai mbīsaha, ndemūndūmbui. Nīmī ranana Godīndī nūmbūrambe-ane anīŋgo,’ ” mehu.

Kraisīndī nendī Smerna ŋgoafīhū amarei aheimbo hoafī aho

⁸ Nindou ranai hoafīyuhū yahuya, “Sūnambeahīndī nendī Kraisīndī nendambo Smerna ŋgoafīhū hīfandarandūrī ahambo sūrū papīndandī.

Nindou dūdi ai weaŋgurūhīdīdī asu süngudīdī yīfiyu haya asūkai yangīrī anūŋgu, ai ndare hoafīyuhū yahuya, ⁹ ‘Ro fifirīheandī sihei tījīrīfo afīndī asu napokoate-ayeī ra, ŋga se mūnguna napo afīndeimbī hondaneī! Ro fifirīheandī nindou bodīmondī ai siheimbo hoafī moaruwai hoafīmehūndūrī ra. Ai hoafīyeihī seiya, “Roana Sudahūnd-anefi,” masei, ŋga aiana Suda hondūyeipoanī. Aiana Satanīndī nendī yangīr-aneī. ¹⁰ Nīne asūbusī ndeara akīmī hamīndī siheimbo tükūfemboayo ranahambo se yowanī yīhīmboyopoanī. Hīmborīyeī! Satan ai bīdīfīrī siheimbo refe hoiefendūrī-mbohūndambo karabusī-ndearūmbui. Asu 10 si se afīndī tījīrīfo-ndeimbōyeī. Ŋga se anihondūmbondīhī ŋgeimbo yīfayeī amboanī ro yangīrī nīngombo hohoanīmo ŋgīnīndī napo nahurai ndahandūrīmboyahī.

¹¹ Nindou ai hīmboambembīndühī ana, awi ai moanī hīmbo yangīrī kūmbīreand-amboane sapo Yīfiāfī Aboedī ranai Kraisīndī nendambo hoafayondūrī ranahambo. Nindou dīdīyeī yīfiarīyeī taborīhehī-rīhūndeimbī aheimbo ana ŋgīrī asūkaiyo yīfīmboayo ranambo moaruwaimbo-ndeandūrī,’ ” mehu.

Kraisīndī nendī Pergamum ŋgoafīhū amarei aheimbo hoafī aho

¹² Nindou ranai hoafīyuhū yahuya, “Sūnambeahīndī nendī Kraisīndī nendambo Pergamum ŋgoafīhū hīfandarandūrī ahambo sūrū papīndandī:

Nindou mamî ami-yomondî pisao yîboboanî yihûmîndeimbi masemûndu ranai ndare hoafiyuhû yahuya, ¹³ ‘Ro nahi se nîmboei arîhündî ra fîfirîhe-amboanahî. Ngoafî ra sapo Satan ai ahandî ngînîndî hîfandarandî ranîhû. Nga seana, wandî ndürî ranahambo kîkîhîsafi-randîfîmbo-anafî. Horombo Antipas ai wandî ndürî ranahambo weindahîre-randeimbi manûngu asu moanî wandî hoafî ranî yanggîrî hamîndî süngumare hu. Ranîyo asu sapo Satan ai nîmarû ngoafîhû ranîhû sîhei mbusûmo ahambo hîfokoamarîhora yîfîmayusi, nga ranî-sîmboanî se moai sîhei anîhondûmbofe ra dîbonapîrîhindî.

¹⁴ Nga awi ro sîheimbo hoafiyondürîmbo hoafî akîdou mbegorî. Awi sehündî bîdîfirî aiana Beramîndî hohoanîmo ra ngînîndî kîkîhîrî-hûmündimboaneî. Ai Berakîmbo yamundîmarira asu Berak ai Israerîmbo moaruwai hohoanîmo nafuimendûra süngurîhindûhî tîkai godîmbo sesî sîhefeimbîhündî sahûsi marîhündî. Asu nindowenihî ai nîmorehî sîsîhîmoyomo asu nîmorehî ai nindowenihî bîrabîryei marîhündî. ¹⁵ Rahurai sehündî nindou amboa bîdîfirî Nikorasîndî yamundîfe süngurîhî-rîhündeimbo-aneî. ¹⁶ Ranîmbo-hündambo-anîmbo awi sîhei moaruwai hohoanîmo hînîngîndîhî hehî aboedî hohoanîmo süngundîhindî. Asu se refekoate-ayeî ana, ro nîmehûnou sîheimbo-so dügûmbo ranî-babîdîmbo wandî yahamo pisao yihûmîndî tüküfe anînggo ranambo yîfiarî-ndamboyahî.

¹⁷ Nindou ai hîmboambe-mbîndühî ana, awi ai moanî hîmbo yanggîrî kûmbîreand-amboane sapo Yîfiarfî Aboedî ranai Kraîsîndî nendambo hoafendürî ranahambo. Nindou düdi ai yîfiarfî ra tîtaboara-foareandî ana, nindou ranahambo sünambeahîndî sesî bîdîfirî, ahandî ndürî mana, dîbo engoro ra ndahandomboyahî. Asûkainda ro nîmoeî kîfohî ndürî sîmborî penîngoweimbî ahambo ndahandomboyahî. Nîmoeî kîfohî ranîfîhî ndürî apaiaro ra nindou mamî ai-amboanî ngîrî fîfirîndeandî, nga nindou sapo düdi ndürî asemûndu ranai yanggîrî-anîmbo fîfirîndeambui,’ mehu.

Kraîsîndî nendî Taiataira ngoafîhû amarei aheimbo hoafî aho

¹⁸ Nindou ranai hoafiyuhû yahuya, “Sünambeahîndî nendî Kraîsîndî nendambo Taiataira ngoafîhû hîfandarandürî ahambo sürû papîndandî:

Godîndî nîmorî, nindou düdi ai ahandî hîmboarî hai imami nahurai asu ahandî tîjarî ain hai adûkarambe mandîfe mburîmbo hîmboamupuimbo-arandî nahurai, ai ndare hoafiyuhû yahuya, ¹⁹ ‘Se nînî-moatükunîyo ratûpurîyafî arandî ra ro fîfirîheamboanahî. Sîhafî hîpoambofe hohoanîmo, anîhondûmbofe hohoanîmo, fehefe hohoanîmo, asu sîhambo tîngîrîfo tüküfeyoanî moan-ane yahoefe nînggo hohoanîmo ra ro fîfirîheandî. Se horombo ratûpurîmayafî ranahambo ngasûnde haya haponda afîndî hamîndî ratûpur-ayafî ranahambo ro fîfirîheandî.

²⁰ Nga ro sîhambo ndanahambo hoafî akîdou engoro. Asu se Seseberîmbo nîmesi safûhî hînîngîmarowanda tîkai yamundîfe ra yamunde wakîmareandî. Ai hoafiyohû yahoya, ‘Roana Godîndî hoafî hoafîya-rîhandeimbo-anahî,’ meho. Nga ai wandî ratûpurîyeyî-rîhündeimbi mbo tîkare-haya yamundîmareandûra nîmorehî sîsîhîmoyei asu nindowenihî bîrabîryei asu tîkai godîmbo sesî sîhefeimbîhündî sahûsi marîhündî. ²¹ Ranîmbo ahandî moaruwai hamîndî hohoanîmo ra hînîngîre haya hîhîrîfe aboedî hohoanîmombeyo sahehea afîndî si rarîhe hînîngîmarî-heandîyosî, nga asu ai ahandî ranî hohoanîmo ra

daboadanambo-fembo moei meho. ²² Awi nimorehi ranahambo ro tñjirifo semindrambo fondi rani wami pindheamboyah! Asu nindou didiyomo ai-babidi nimorehi sisihimoyomo marundi amboa hifi ndanihunda moaruwai hohoanimo ra hinñjigife-koateayomo ana, afindi hamindi tñjirifo ndowandumboemo. ²³ Ro ahambo süngurihi-ndeimbimbo amboa hifokoako-boadhearimboyah. Rananimbo asu munguambo Kraisindi nendi ai wambo animboya, Nindou aiana ngusüfoambe asu hohoanimo ambe türüfoare ffireandeimb-ani. Asu mamami nindou se moaruwai hohoanimomaye ranahambo simbori tñjirifo ndahandurimboyah.

²⁴ Taiaitaira ngoafihündi seana moai ahandi yamundife rani süngurihi rihündi. Asu ro fifirihendi, seana moai Satanindi hoafi dibohindi hohoanimo asef ra fifirihindi. Ro hoafehanduri, siheimo ngorü tñjirifo ra ngiri siheiwami ana nandihenduri. ²⁵ Nga se munguambo hohoanimo masahümündi ra nginindi kikihisafi ndühümündi nimboei ngeian-animbo ro tükündaheamboane.

²⁶ Nindou düdi ai yifariyu humbo titaboarifore haya asu ro hohoanimoayah rani-süngu yangiri süngura humbo bidifiranimbo ana, nindou ranahambo nginindi ndahandombayah wandi Ape wambo masendi nou. Rananimbo asu nindou ranai munguambo nindou hifi ndanihu animboei ranaheimbo hbadarumbui.

²⁷ Ai nginindi hamindi nungumbo yikamuninambo hbadarumbui.

Asu rananimbo aheimbo harindunduran hipiri hifinambo nafumbi nahurai boborindeambui. *Buk Song 2:9*

²⁸ Asu ai ngasündi-mareandinduri rani nafuimbohunda ro ahambo botiboti ndahandombayah. ²⁹ Nindou ai himboambembünduhu ana, awi ai moani himbo yangiri kümbireand-amboane, sapo Yifafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafenduri ranahambo!" mehu.

3

Kraisindi nendi Sardis ngoafihü amarei ranaheimbo hoafi aho

¹ Nindou ra asukaiyu hoafiyuhü yahuya, "Sünambeahindi nendi Kraisindi nendambo Sardis ngoafihü hifandaranduri ahambo sürü papindandi:

Nindou mamai ai yifafi 7 asu mupui 7 semünduweimbi-mayu ai ndare hoafiyuhü yahuya, 'Ro sihambo se nüne ratüpurü rawarowandi ranahambo fifirihendi. Nindou ai hoafiyehi seiya, "Seana yangiri animbafi," maseisi, nga anihondü ana se munguna yifiyafi-mboanafi. ² Se himboari birihoefi! Sihafi anihondumbofe hohoanimo ra moendikoate-yoambe nginindi nimbafimbo kikihisafi-ndandifi. Nga ro hoeirihendan se ninmoatükuniyo rawarowandi ranana wandi Godindi himboahü awi aboedi ndorihoeimbi hamindi-yopoani. ³ Se ninmoatükuniyo himboriyafi mbura asu masowandifi ra mitaninda-ndimboyah. Nga himborindafi mbunda asu sihafi moaruwai hohoanimo ra hinñjindo hawa asu aboedi hohanimo süngundowandi. Se himboari birihoefi hawa hbadandi, nga ro sihambo sowahi hümbuhünümbi nindou nahurai tükündahe-amboyah asu se ngiri ro tükifemboayah ra fifirindowandi.

⁴ Nga asu Sardis ngoafihü nindou bodimondi ahei hoeari ranana aboedi afisahoyokoate-ane. Asu rananimbo ro-babidi hahabodeihü sapo ai aboedi hamindi wambo kifohi hoeari gudhimboyei. ⁵ Nindou düdi ai nginindi

semündü haya yifiariyu hu titaboara-foareandi animbo ai nahurai kifohi hoeari güdeambui. Asu ro ngiri yangiri nningombo bukambe nduri sürü papimarandi ranambeahindi gogorindi-heheandi. Nga ro wandi ape asu ahandi nendi-yomondi himboahü hoafindahühi animboya, 'Wand-anei,' mbisamboyahü. ⁶ Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai moani himbo yangiri kümbireand-amboane, sapa Yifiafi Aboedi ranai Kraisi ndi nendambo hoafenduri ranahambo,' mehu.

Kraisi ndi nendi Firadefia ngoafihü amarei ranaheimbo hoafi aho

⁷ Nindou ra asükaiyu hoafiyuhü yahuya, "Sünambeahindi nendi Kraisi ndi nendambo Firadefia ngoafihü hifandaranduri ahambo sürü papindandi:

Hoafi ndanana sapa nindou düdi sürühoeimbi hondüyu haya anihondumbo hoafiyu-randeimb-ani. Aiana Adükari Bogori Defitindi-mayo ki semündumboani yipuri ra sübüdihenda asu nindou mamai-amboani ngiri asükaindu pandeandi. Asu ai parareandi ra ngiri ngorü ai sübüdhendi. ⁸ Ro se nini-ratüpurü ratüpuriyafi arandi ra fifirihema-mboanahi. Asu se ndürükoate-ayafi ra fifirihendi, nga ro nini-moatükuni mboyo yamundi-martheanini ra se süngurandihü asu wandi nduri dükefembo moai amoaninyiyafi. ⁹ Rani nindou Satanindi rotu worambe mamarei ranai seiya, 'Roana Sudaünd-anehi,' maseisi, nga aiana anihondü Suda-yeipoan. Aiana tkai hoafümbi nindou yangir-anei. Ro yanditherani shafi himboahü tükündahi shafi yirikimi yirümbu pusindihimboyei, asu ro shambo hohoani-mo-ayahinini ra ai fifiridhimboyei. ¹⁰ Ro shambo sahiya, 'Tinjirifo shambo tükündifeyoani se moan-ane mbisafi nginindi nimbafi,' masahi. Asu se hoafi ra süngumarowandi. Ranimbo-hündambo-animbo asu ro shambo hibadihanini-mboyahü tinjirifo nindou munguambo ndani hifihündi ranaheimbo refe hoefendurimbo si tükefeyo rani-simboani ra ngiri shambo tükündifenini.

¹¹ Ngiri amitata ro shambo sowana tükündaheandi. Anihondümböfe hohoanimo se kikiharandifi ra awi hini ngindo-wamboya fi. Nga kikihindandifan-animbo asu nindou bodimondi ai shafi aboedi harihimbibi takini-mayo ra raguanambofe-koatembeyei-amboane.

¹² Nindou düdi sapa yifiariyu titaboari-foareandeimbi-mayu ranahambo ana ro wandi Godindi wori ranambe kambohoani-mbondihin fondühi hini ngi-ndihini-mboyahü. Asu ai ngiri wori ra hini nginde haya weindani tükündüfiyu. Asu ro-ahandifih wandi Godindi nduri pandihe asu wandi Godindi ngoafi adükari simbori Serusarem ranahandi nduri amboani pandiheamboyahü. Sapa rani ngoafi ranai animbo sünambeahindi hifina wandi God sowahindi kodomboe. Rananimbo asu ro-amboani wandi simbori nduri nindou ahandifih pandihe hini ngi-ndiheamboyahü.

¹³ Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai himbo-yanjiri kümbireand-amboane, sapa Godindi Yifiafi Aboedi ranai Kraisi ndi nendambo hoafenduri ranahambo,' mehu.

Kraisi ndi nendi Raodisia ngoafihü amarei aheimbo hoafi aho

¹⁴ Nindou ra asükaiyu hoafiyuhü yahuya, "Sünambeahindi nendi Kraisi ndi nendambo Raodisia ngoafihü hifandaranduri ahambo sürü papindandi:

Anihondumbo hoafiyu-randeimbi ai munguambo God nafimarandi ranahandi nimirandi ra ndare hoafiyuhü yahuya, ¹⁵ ‘Se nene-ratüpurü ratüpurayafi ra fifirihenini-mboanahi. Asu awi se moai wambo daboadi hihirowandiri asu moai ngusüfo parowandiri. Awi se wambo daboadi hihirimbaro-wandiriyu asu ngusüfo pambarowandiriyu saheheamboyahü. Nga se wambo akidu yanggiri anihondumbo-rowandiri arandi. ¹⁶ Ranimbo-hündambo-animbo asu awi ro sihambo daboadi hihirindi-heaninimboyahi. ¹⁷ Nindou se raro hoafiyafühi safiya, ‘Roana kaki afindeimbi nindouya hehea napo afindeimb-anahi. Ranimbo-wambo asu ro moai mamü moatükunü napo amboani mbonimbori-hamindihü,’ asafi. Nga wani. Se moai nindou wudü ningoyafi. Seana nindou moaruwai hamindiyafi himboatihariyafi hawa moani nindou safi yanggiranafi. ¹⁸ Awi ro sihambo dibafindiheni samboanahi. Se napo afindeimbi hondü tüküfembohünda wandimayo gor hondü nda pemindafi. Asu sihafü amoaningümbi safi yanggiri fi ranahambo gabudifembohünda kifohi hoeari amboani pemindafi. Se himboatihar-ayafi ranimbo-hündambo se himboari aboedi asukaiyo himboarimbohünda himboari marasin bidifiri pemindafi.

¹⁹ Nindou daboe ro hohoanimo-ayahandüri ranaheimbo ana moaruwaimborihe hoafeyahandürühi asu aheimbo didiboadoriheandürühanahi. Ranimayo-wamboane awi se afindi hohoanimondafühi moaruwai hohoanimo ra hiningindo mbunda aboedi hohoanimomayo ra ndowandifi süngunda ngafi. ²⁰ Awi se himboriyafi! Ro yipuri-kimi nimboambo pirako-pirako-arihandi. Nga asu nindou düdi ai ro pirako-pirako-arihandi ra himboriyuhü wambo yipuri sübüdarihendiri ana, ro ahandi worambe keboehe ai-dibo sesi dagadihanü asu ai-amboa ro-dibo nimirandi dedümbi.

²¹ Ro yifariya titaboarimafoareandi nindouya heheamboanahi asu hapondani ro wandi Apendi nimirifondi raniwami amarihü. Nga nindou düdi ai-amboani yifariyu titabofoarea-ndeimb-ayu ana, asu ro-dibo yini mbisaha wandi adükari bogorindi nimirifondi raniwami nimirandi. ²² Nindou ai himboambe-mbündühi ana, awi ai himboyanggiri kümbireand-amboane, sapo Godindi Yifafi Aboedi ranai Kraisindi nendambo hoafendüri ranahambo,” mehu.

4

Godimbo sünambe heirünambo hihifi-hihifiyeihü kakisao-arihori

¹ Raniyahi rani-simboani hamindi ro yafogoadinambo nahurai sünambe yipuri ranai sübüdarühoai menjorowa hoemariheandi. Raniyu asu himboriyahane wambo hoafi mamü horombo fufunü nahurai hoafimendiri ranai hoafiyondürühi yahoya, “Awi, se ndühü sühüfananimbo ro sihambo nene-moatükuniyo süngunambo tüküfemboayo ranahambo hoafindahanini,” mehondiri. ² Nimehünou Godindi Yifafi Aboedi ranai wandi flambefeyowohüyo asu adükari bogorindi nimirifondi sünambe hoerihendani, raniwami nindou mamü didimbei ranai amaru. ³ Nindou adükari bogorindi nimirifondi raniwami mamaru ahandi ngusumboari ana yanggirasüfo asu hamburi sospa asu hamburi konirian kaki afindifihü semindimbo nimeoi nahurayowohü tüküfe maningo. Refeyowohüyo asu foforahoemi ranai bogorindi

nimarifondi ranahambo wakiyo türe haya, yanggirasüfo emerar nimoie nahurai himboarambe forihoayoweimbi maninggowa hoeimartheandi.
⁴ Adükari bogorindi nimarifondi ranahambo 24 adükari bogorindi nimari fondi bidifiri ranai wakiyo türe haya burimayo. Raniyo asu fondi raniwami 24 boagiri-memo ranai kifohi hoeari yihuruyomo houmbo gorinambo nafumbi at kibodirifoaru mburu ninoumemo.
⁵ Adükari bogorindi nimari-fondi ranambeahindi wabürüsü ranai bire hininggireandühiyo, nimoamonindi hoafi ranai moani puküna pai kameihi kikimarandi. Raniyo asu adükari bogorindi fondi-mayo rani hangifoani sjarai hai 7 ranai yiyowohü burimayo. Sjarai hai maninggomo ranana Godindi yifiafi 7-yomo burimayomo.
⁶ Asu asükaiyo fondi hangifoani ra mam moatükuni siriwara sürühoeyoweimbi grasinambo nahurai nafiyoweimbi mengoro.

Adükari bogorindi nimari-fondi rani-mbusümondühi asu himbori-kimi ra yanggiri ningombü moatükuni himboari hangifoani asu daboarani gabudifoa-reandeimbi ranai ninoumayei.
⁷ Weangurihüddi yanggiri ningombü moatükuni-mayo ranai adükari pusi ahandi ndüri raion nahuraiyo. Rani-kiminindi yimbu noufimb yanggiri ningombü moatükuni ranai burmakau nahuraiyo. Ngorü rani-kimi ngimi noufimb yanggiri ningombü moatükuni-mayo ranai ahandi ngusumboari ra nindou nahuraiyo. Asu bidifirani yimbuyimbu noufimb yanggiri ningombü moatükuni-mayo ranai meso botirihoi ho-randeimbi nahuraiyo.
⁸ Yimbuyimbu yanggiri ningombü moatükuni mamami ranai 6 mbanendeimbiyei ninoumayei. Ahefih wagabe ragu asu moanambühi ra himboarinambo yanggiriyo gabudifoa-reandüri haya mamarei. Asu ai nimbini-nimbisi ra moai heirü kikirühümündi, nga heirü hoafina kümerei. Ai rarihi heirüyeih seiya:

“Adükari God Moani Adükari hondü,
 Ai Sürühoeimbi hondü, Sürühoeimbi hondü, Sürühoeimbi hond-ani.
 Ai horombo manüngu, haponda anüngu asu sünguna ningomboayu,”
 sei heirüyeih kakisaorihori marihündi.
⁹ Yimbuyimbu yanggiri ningombü moatükuni ai nindou koadürümbo-koadürümbo yanggiri nünguweimbi bogorindi nimarifondi-wami mamaru ahambo heirünambo kakisaorihori arihündi.
¹⁰ Ai refembo hohoani-mo-yomondühi ana, sapo bogori nindou 24-memo ranai nindou ai adükari bogorindi nimarifondi wami mamaru ranahandi hangifoani yiriyimbu pusirundühi piyomo mamarimo. Ai heirünambo koadürümbo-koadürümbo nüngumbü-mayu ranahambo kakisaomaruri. Raniyomo nimarifondi rani hangifoani ahamundi adükari bogorindi at ra pirindowohü yaru heirüyomondühiya,

¹¹ “Yihoefi Adükari asu God!

Awi seana ndüri adükarümbi asu nginindi moatükuni semindimbo ra adükari hamindi hond-anafi.
 Se-randi munjwambo moatükuni engoro ra sifafi hohoani-mo süngu nafimarandi,”
 mehomo.

5

Godindi hoafi nimitharifihi ngamondifeimbi asu sipsip nimorindi hoafane

¹ Ran'yo asu adükari bogor'indi n'marifondi ran'wami nindou mamaru ranahandi war'ihondü warani ro hoeir'heandani pepa hoandari mam' n'm'harifih'i ngamond'feimbi ahandi nduri skror ai menjoro. Asu pepa-mayo ran'fih'i yiboboani sürü pap'iyoweimbi mayowa, asu ranahambo n'm'i hori nahurai 7-nambo h'mond'iyim'indi mas'hefeyo.

² Asu ro hoeir'henda sünambeah'indi nendi ng'in'indi hondü ranai hoaf'iyuhü yahuya, "Nindou düdi aboedi mbumundi ndor'hoeimb-aiyu ai pepa n'm'harifih'i ngamond'feimbi-mayo ranahambo n'm'i hori ran'nambo h'mond'mem'indo ra kiki'nde fufud'igai haya pepa ra ngur'ima-ndeanda?" mehu.

³ Nga asu nindou sünambeah'ind'iyu, hif'in'ind'iyu, hif'ambeah'indi ragupoed'iyu mam' ai-amboani ng'iri pepa-mayo ranahambo ngur'inde hoeinde asu ragu wagabe h'imbondü, nga wani.

⁴ Pepa n'm'harifih'i ngamond'feimbi-mayo ranahambo nguri-ngurife asu wagabe ragu samonjori-foefembo-mayo nindou mam' ai n'ngokoate-mayuwa hoeifekoate-mayefi. Ran'imboanah'i ro moani af'ind'imbo aran'imboaho ngusumboari h'imboari-mayah'i.

⁵ Ran'yu asu nindou boag'iri-mayu ranai wambo hoaf'iyund'irühi yahuya, "E! Se aran'ndamboyaf'i! Se h'imboyaf'i! Raion Suda s'rambeah'indi sei-ar'ihünd' sapo Defit'indi amoa adükari-mayu ranai awi yifari'yu titaboafoare-randeimb-ani. Ran'imboane asu ai-an'imbo n'm'i hor'nambo h'mond'mem'indo 7 ra kiki'nde haya pepa n'm'harifih'i ngamond'feimbi-mayo ra nguri-ngur'indeambui," mehu.

Son ai Sipsip N'omor' hoeimar'iri

⁶ Asu ro hoeir'heandani Adükari bogor'indi n'marifondi-mayo rani mbusümondühi Sipsip N'omor' ra manüngu. Ran'yo asu ahambo yimbuyimbu yang'iri n'ngoweimbi moatükuni-mayei ran'yo asu boag'iri nindo-memo ranai Sipsip N'omor' ranahambo wak'iyomo türu humbo man'ngomo. Refeyowohüyo asu Sipsip N'omor' ranai h'fokoeife sihefembo h'imboyohaya menjoro. Sipsip N'omor' ranai 7 daburüdumb'yo asu 7 h'imboarümb'yo. Asu ai ra God'indi 7-yifiafi-yei sapo mun'guambo hif'ina koamar'hendüra makosei.

⁷ Sipsip N'omor' ranai ho adükari bogor'indi n'marifondi-wami nindou mamaru ranahandi war'ihondü waran'ipoedi sapo pepa n'm'harifih'i ngamond'fe mas'hefeyo ra kos'maram'indo.

⁸ Sipsip N'omor' ranai ramareandamboyo asu sapo yimbuyimbu yang'iri n'ngoweimbi moatükuni-mayei ran'yei asu 24 boag'iri-memo ranai mun'guambo ahandi han'g'ifoani yir'iyimbu pus'irihi mamarei. Mun'guambo mamami boag'iri-memo ranai fand'yo-rambo moatükuni hap ra fufuründümo asu gor'nambo naf'iyoweimbi dis warambemaründümo ranambe fis'inarümb'i moatükuni foafusimbüyo. Ranana God'indi yang'iri nindou-yei did'ibafife ran'yo.

⁹ Asu ai yaru heirü simbori heirüyomondühi yahomoya,

"Seana nindou moani aboedi ham'ind-anafi.

Pepa n'm'harifih'i ngamond'feimbi sem'indi hefe
 asu n'm'i hor'nambo h'mond'iyim'indi mas'hefeyo
 ra kiki'fe nguri-ngurifembohünda se ng'in'indayaf'i!

N'imboe sapo sihambo h'fokoama-r'ihin'ina yif'mayafi,
 ran'imbohünda asu sihaf'i hor' ranambo mun'guambo s'iri,
 mun'gumbo hoaf'imbü, mun'guambo hif'hünd'
 asu mun'guambo fi ra
 God'imbo-hünda h'hi'ro masowand'fi-nduri.

10 Asu se aheimbo Godimbo sesi sai-rambohünda nindou adükarî bogorimbo-rowandürühi hîniŋgi-ma-rowandürî ahandî ratüpurî ratüpurîyo-rambohünda.

Asu aiana muŋgua hîfi hîbadîhümboyei,” yahomo heirümayomo.

11 Ranîyo asükaiya hîmboyahane sünambeahîndî nendî afîndî tapuiyoanî tausenîyo mirionîyo-randeimbi-yomondî yafambe hîmborîmayahi. Asu ai sapo Adükarî bogorîndî nîmarîfondî ranahambo, yimbuyimbu yangîrî nîŋgoweimbi moatükunî-mayo, asu boagîrî nindou-memo ranaheimbo muŋguambo wakîyomo türu houmbo manîŋgomo.

12 Ranîyomo asu ai puküna heirüyomondühi yahomoya,

“Sapo Sipsip Nîmorî hîfokoamefiyu ranai ana nindou aboedî hamînd-ani. Asu ai hîfandîmbo ŋgîndî, muŋguambo aboedî moatükunî, aboedî fifîrîfe, ŋgîndî ra mbîsemündu-amboane.

Asu muŋguambo nindou ranahambo ndürümbî adükar-ani mbîsei-wamboane, ahambo hîhîfi-hîhîfîmbîrî-horîmboane, asu ahambo hîhîfîmbîrî-horîmboane,” yahomo houmbo heirümayomo.

13 Ranîyo hîmborîyahane, muŋguambo moatükunî sünambe eŋgoro, hîfi ndanîhü eŋgoro, hîfambe ragu hoarehî eŋgoro, asu muŋguambo moatükunî sirîwara-ambe eŋgoro ranai rarîhi heirüyeihî seiya,

“Nindou sapo ahandî adükarî bogorîndî nîmarîfondî-wamî amaru asu Sipsip Nîmorî amboanî ranahafanîmbo muŋguambo ai hîhîfîmbîrîhü-pîramboane adükarî ndüreimb-anafanî mbîseyei-amboane ahafanîmbo hîhîfi-hîhîfîmbeyei-amboane asu ai ŋgîndî mbîsowandîfand-amboane,”

masei. 14 Asu yimbuyimbu yangîrî nîŋgoweimbi moatükunî ai rarîhi simborî hoafiyeihî seiya, ‘Anîhond-anesî,’ masei. Ranîyomo asu nindou boagîrî-memo ranai yirîyimbu pusîru nîmarîmombo heirünambo ahafanîmbo kakîsaorupîrühî aboed-anafanî mehomopîrî.

6

Sipsip Nîmorî ai nîmî horî ra kîboakîmarîhendî

1 Asu ro hoeirîheandane, Sipsip Nîmorî ranai sapo nîmî horî masîhefeyo 7 ranahandambo mamî kîboakîmareandî. Asu ro hîmborîyahane, sapo yangîrî nîŋgoweimbi moatükunî yimbuyimbu-mayeî ranahandambo mamî ai puküna nîmoamondîhoafi nou yare wambo hoafiyouwöhü yahoya, “Se sühüfi!” meho. 2 Ranîyahî asu hîmboyahane hos kifohî ranahambo hoeimarîheandî! Nindou hos semündü hu-randeimbi ranai yifahondî semündü-haya mamaru ranahambo adükarî bogorîndî at masagado. Ai yifiariyu tîtaboarîfoare-randeimb-ani asu ai yifiariyo tîtaboarî-foefembohünda asükai hîhîrîfi mahu.

3 Ranîyu asu Sipsip Nîmorî ai yimbu noufimbî nîmî horî ra kîboakîmareandî. Asu ro hîmborîyahane, yimbu noufimbî yangîrî nîŋgoweimbi moatükunî ranai hoafiyouwöhü yahoya, “Se sühüfi!” meho.

⁴ Raniyo asu hos hamburi ranai tüküfe masano. God ai hos semündü hu-randeimbi nindou-mayu ranahambo nginindi masagado. Nginindi ra aboedi ninngombo hohoanimo raguanambofihü asu yifiari hohoanimo sihefeyoani yifiariyowohü simbori hifokoeffirü-mbohünda nginind-ane. Ahambo ami-yomondi pisao adükari masagado.

⁵ Raniyu asu Sipsip Nimori ai ngimi noufimbü nimi hori ra kibokimareandi. Asu ro himboriyahane, ngimi noufimbü yangiri ninngoweimbi moatükuni-mayo ranai hoafiyowohü yahoya, “Se sühöfi!” meho. Raniyo asu ro himboyahane, nimbandi hos ranai maninggo. Hos semündü hu-randeimbi ranai nimbore simonggori-ferambo waramberamündü haya maninggo. ⁶ Asu ro himboriyahane, yangiri ninngoweimbi moatükuni yimbuyimbu mamarei ahei mbüsumo hoafi mamä rahurai yare hoafiyowohü yahoya, “Sesi mbonimbo-marundümo. Mamä kirogram wit ra ten kinafihü yibobondowandi. Asu bari ngimi kirogram ra ten kinafihü yibobondowandi.* Nga asu se mandife wer-ane asu wain ranana moaruwaimbo-ndowamboyafi,” meho.

⁷ Raniyu asu Sipsip Nimori ranai yimbuyimbu noufimbü nimi hori ra kibokimareandi. Ro himboriyahane, yimbuyimbu noufimbü yangiri ninngoweimbi moatükuni ranai hoafiyohü yahoya, “Se sühöfi!” meho.

⁸ Raniyo asu himboyahane, anjüsü futireandeimbi hos ra maninggo. Nindou hos semündü hu-randeimbi raniwami manaru ahandi ndüri ranana Yifeimb-ane. Asu Yifiari Ngoafi ahandi süngu maho. Nindou hifihü animboei ranaheimbo yimbuyimbu-mbore yibobomareandi. Mamä bidifiri ranaheimbo yifiari, wembo, angünü asu nimambeahindi ninihondi moaruwai ranambo hifokoeffe-ndürimbohündambo God ai ahafanimo nginindi masagapiri.

⁹ Sipsip Nimori-mayu ranai hondahüfimbü nimi hori kibokimareandi. Raniyahü asu ro hoeiriheandane, ninihondi hifokoeffe mandifembo fondi-mayo rani-hoarehi yifiari yangiri aniboadei ra hoemariheandi. Sapo nindou ra Godindi hoafi wataporimborihü asu anihondümba ahandi hoafi ranahambo hoafiyei marihündi ranimbohünda hifokoa-marihindüriyeyi yifiari raniyeyi. ¹⁰ Raniyeyi asu ai puküna rarihi hoafiyeyihi seiya,

“Moani adükari hamindi bogori, sürhoeimbyafi hawa asu anihond-anafi! Ro nüngunimbimbo hibadima-ndihundi se nindou hifihü amarei ranaheimbo yibobondo-wandürühi tiriifo madabadüri sapo yihoeffimbo hifokoa-marihimuni ranambohündambo?” sei düdumehindi. ¹¹ Raniyo asu mamamä aheimbo hoandari hoeari kifohi yimbundürühi awi akidou gedühi safi nimandei yahomo houmbo hoafiyomondühi yahomoya, “Asu süngunambo-animbo sihei mamä ratüpuriyeyi-rihündeimbi nindou-ane asu wandafi-mamä ranaheimbo hifokoa-mbürihindüri-amboane, sapo siheimbo hifokoa-marihindüri nou,” mehomo.

¹² Raniyu asu Sipsip Nimori-mayu ranai nimi hori 6 ra kibokimareandi. Raniyo asu ro himboyahane, adükari hifihe ranai tüküfeyowohüyo, hüfihamindi ranai nimbokoani nahurai nimbirani-mareandi. Asu amoamo ranai moani müngunambo hori nahurai hamburi-mayu.

¹³ Raniyo asu mupui ranai hifini firibadiyifoai pütapimayo sapo hangiri

* **6:6:** Kaki ra rani sesi pemimbohünda adükari hamind-ane. Adükari yifiari-mbo simboani nindou ai sesi simogodühi rahurai kaki ranifihü pemiyeyi arihündi.

wer+nambo nahurai fimbomoranda hifokoakoayo nou. ¹⁴ Asu sünü ranai awar+hoaihüyo sapo n+m+har+fihi+ n+n+ moatükuni ngamondefeyo nou. Asu mungambo hifi wafu asu airan ran+poan+ambo ranai n+marifond+h+ndi ran+hündambo fir+boad+hoai haya ho marandi.

¹⁵ Ran+yo asu hifi+n+ndi bogori nindou, gafman hifandi-rundeimbi ami-yomondi bogori, napo afindeimbi, ngin+ndi hifandi-rundeimbi, moani ratüpur+yei-r+hündeimbi, kaki sem+ndimbohünda ratüpur+yei-r+hündeimbi nindou munguambo ranai n+moei ambeambe asu hongu hoarehi d+bonap+mehindi. ¹⁶ Ran+yei asu ai hifi wafu, n+moei y+ifo ranaheimbo rar+hi hoafiyeih+ seiya, “Y+hoefi wami se p+yei gabud+himun-an+ambo asu nindou sapo ahandi n+marifond+wami amaru ranai hoiefekoate-yumunühi asu Sipsip N+mori ranai ngin+ndi-yomun+koate-mbiyumun-amboane. ¹⁷ Ahafandi ngin+ndiyowohü nindou d+ideyi ai moaruwai hohoan+momaye ranaheimbo t+nr+ifo saimbo si ra ndeara tükufemboanesi, nga asu nindou d+dai ranahambo moan-ane mambüsa?” masei.

7

God ai Israer+hündi 144,000 nindou ranaheimbo sürü pamareandüri

¹ Munguambo rani-moatükuni ranai refehayambo-yoane, asu ro hoer+heandane, sünambeah+ndi nendi yimbuyimbu ranai hifi munguambo yimbuyimbu rani himborani-kim+ waran+ründümo man+ngomo. Ran+yomo asu yimbuyimbu weri ra k+k+i+ründümo warambe man+ngomo. Ranan+ambo asu weri ranai ng+r+i mam+ ai-amboani hifi ran+h-ane, sir+wara ambe-ane, hoe-ane asu n+m+ ran+wam-ane ra ng+r+i wer+ndi yahomo houmbo. ²⁻³ Ran+yahi asu ro hoer+hinane, sünambeah+ndi nendi mam+ ranai hüf+ham+ndi süfuan+poedi God yangg+i nüngumbünd+mayo sürü pare-randeimbi semündü haya masüfu. Asu ran+yu sünambeah+ndi nendi yimbuyimbu-memo sapo God ngin+ndi masagapura hifi asu sir+wara moaruwai-mbofembo-memo ranahamumbo puküna m+ng+yu hoafiyuhü yahuya, “Awi se hifi, sir+wara, asu n+mi napo ranahambo n+mai yowan+ moaruwaimbo-fepoani. Nga y+hoefi God+ndi ratüpur+yei-r+hündeimbi ranaheimbo ahei gir+bod+i ham+ndi+wami sürü pare-randeimbinambo pand+hundan-an+ambo, se rani moatükuni moaruwaimbo-ndundi,” mehu. ⁴ Nindou ranaheifih+ sürü apaiaro ra himboyahane, 144,000-mayo. Nindou ranai ana 12 mam+sir+ Israer+hündi-yei asu ai mamam+ mam+sir+ ranambeah+ndi 12,000-yei.

⁵ Sudandi sirambeah+ndi 12,000,

Ruben+ndi 12,000,

Gad+ndi 12,000,

⁶ Asandi 12,000,

Naptarind+ 12,000,

Manasendi 12,000,

⁷ Simion+ndi 12,000,

Rifaindi 12,000,

Isakar+ndi 12,000,

⁸ Seburun+ndi 12,000,

Sosep+ndi 12,000

asu Bensamin+ndi 12,000.

Rani nindou ranaheimboyo God ai wand-anei yahu sürü pamareandi.

Nindou Afɪndi ai Godimbo hohoanimoyeihi aboed-ani sei arihündi

⁹ Rani+moatükun+ ranai refehayambo-yoane, asu asükaiya hoeir+heandane, nindou afɪndi hamɪndi ranai man+amboei asu ranaheimbo ngɪri+ mamai amboa tapuinduri. Nindou ranai ana munguambo hɪfihündi, munguambo siri, munguambo fi-hoeari, asu munguambo hoafümbi+yei man+amboei. Ai Godɪndi nɪmarifondi Sipsip Nɪmori+mayu ranahandi hangifoani+yei kifohi hoeari yihuruyei mburihü asu hihifi-hihifiyeihi mbeyemü waramber+hümündi hehi burimayi. ¹⁰ Ai puküna hoafiyeihi seiya,

“Yihoefti God ai adükari bogorɪndi nɪmari-fondiwami amaru

asu Sipsip Nɪmori+dibo yihoeftimbo aboedambo-rineamuni arinandi,” masei. ¹¹ Sünambeahɪndi nendi munguambo ai bogori nindou-yomo asu yanggiri nonoweimbi moatükun+ yimbuyimbu-mayi raniyei ai Godɪndi nɪmari-fondi ranahambo wakirihhi hehi burimayi. Raniyei asu ai Godɪndi nɪmari-fondi rani hangifoani pütapiyei amoyareimbo Godimbo hohoanimo-rihorüh+ aboed-ani masahündo. ¹² Ai seiya,

“Anihond-ane!

Yihoefti God ranahambo hoafiyefihüya,

‘Ai hɪmboamupui-randeimbi,

aboedi fɪfireandeimbi,

nduri adükarümbi,

asu hɪfandimbo ngin+ndeimb-ani.

Koadürümbo koadürümbo ahambo hihifɪndihurüh+ aboed-ani,’ mbisefimboane,”

masei.

¹³ Raniyo asu boagiri+ mamai ai wambo hoafiyundirüh+ yahuya, “Nindou didiyei hoandar+ hoeari kifohi ra güdɪmarihinda? Ai nahani-poediyeya?” mehu. ¹⁴ Ro simbori+ hoafiyah+ndowohü sahiya, “Ape, se fɪfɪrarowandi,” masahi.

Ai yahuya, “Nindou ranai tɪnɪrɪfoyo asu asübus+ afɪndi ranambeahɪndi aboedambo tükümehɪndi.

Ai Sipsip Nɪmori+ndi horambe ahei hoandar+ hoeari boboemari-hünda kifohimayo.

¹⁵ Ran+mbo-hündamboane, ai Godɪndi nɪmari-fondi hangifoani animboei.

Ai ahandi worambe nɪmbi-nɪmbisi ratüpuriyei arihündi.

¹⁶ Ai ngɪri+ asükaindei wembombondei asu amɪndaninjo-mbondei.

Hüfɪhamɪndi ranai ngɪri+ aheimbo tagɪndanduri,

asu hüfü amboa ngɪri+ tagɪndanduri.

¹⁷ Nɪmboe sapo sipsip nɪmori adükari bogorɪndi nɪmari-fondi mbusümondüh+ anüngu

ai ahei hɪfandiranduri-randeimbi+ndümbui.

Ai aheimbo ndemündündür+ ngu yanggiri+ nɪngombo hoe sowahi tükündahimboyei.

Asu God ai ahei hɪmboar-ambeahɪndi aran+hɪmboaho gedüherümbui,” mehu.

8*Sipsip Nɪmori ai 7 noufimb+ nɪm+ hori ra kiboa+mareandi*

¹ Sipsip Nɪmori ai 7 noufimb+ nɪm+ hori ra kiboa+mareanda asu bodifoahü sünambe nɪm+ emündü boefoaimbo nahuraimayo. ² Raniyo

asu sünambeahindî nendî 7 Godindî hanġifoanî manîġgomo ranai fufunġ 7 ra waranî-maründümonda hoeimarîheapuri. ³ Asu sünambeahindî nendî ŋgorü ranai Godimbo fisîŋarü aboedeimbî mandife hasihonî ranî-kîmî tüküfi manüŋgu. Ai gor hipîrî ranambe fisîŋarümbî moatükunî foerümbî warambemaramünduwa ahambo fisîŋarümbî moatükunî afindî ra masabudo. Ai Godambo ranî-moatükunî ahandî nendî munġu ranabei didibafife hoafi ra-kapeihü shefembohünda masabudo. Aiana gorinambo nafeimbî hasihonî Godindî nîmarî-fondî fikîmî anîŋgo ranîwamî dîgembui. ⁴ Ranîyo asu fisîŋarümbî moatükunî hai tikîrîmarandî-mayo hasiheimî ranai Godindî nendî-yafe didibafife ranî bitapîre haya sünambeahindî nendî ranahandî warambeahindî Godindî hanġifoanî mahafo. ⁵ Ranîyu asu sünambeahindî nendî-mayu ranai fisîŋarümbî moatükunî hipîrî ra semündî haya Godimbo sesi mandife hasihonî-mayo ranîwamînindî hai sîramündî foare mbura hîfîrî pimareandî. Asu ranî-sîmboanî nîmoamondî-hoafîyohü, fu afindî-afîndîyohü, wabüsürîyohü hîfîhemayo.

⁶ Ranîyomo asu sünambeahindî nendî 7 fufunġ waramberündümo manîġgomo ranai ndeara fufunġimbo yahomo houmbo-memo.

⁷ Sünambeahindî nendî mamî noufimbî-mayu ranai ahandî fufunġ ra fufunġimayuwa asu hoewerî ranai hoe ŋġîsîharî ŋġînîndî nîmoei nahurai pütapîyowohüyo asu hai ranai horî bitapîre haya hîfî ranîwamî pîmayo. Ranîyo asu ranambo hîfî mamî ŋġîmî bidîfîrî, nîmî mamî ŋġîmî bidîfîrî asu munġuambo mamamî wohî yangîrî ra hai tikîrîmarandî.

⁸ Ranîyu asu yimbu noufimbî sünambeahindî nendî-mayu ranai ahandî fufunġ ra fufunġimayu. Asu mamî moatükunî moanî adûkarî hamîndî hai tikîrandeimbî nîmoei wafu hîmboyoweimbî ra sîrîwara-ambe pifeyoanî mahano. Ranîyo asu sîrîwara mamî ŋġîmî bidîfîrî ranai horîmbofe tükümeŋeyo. ⁹ Ranîyo asu yangîrî nîŋgoweimbî moatükunî mamî ŋġîmî bidîfîrî-mayo sîrîwara-ambe ranai yîfîsafîyowohü asu sip mamî ŋġîmî bidîfîrî sîrîwara-ambe hei arîhündî ranai ranî-moatükunî ranambo nîmborî mafaoreandî.

¹⁰ Ranîyu asu ŋġîmî noufimbî sünambeahindî nendî ranai ahandî fufunġ fufunġimayu. Ranîyo mupui mamî adûkarî ranai sîŋarî hai nahurai yiyowohü sünambeahindî fîrefoai hoe asu apoarîndîhorî hoe ŋġîmî bidîfîrî ranambe pîmayo. ¹¹ Mupui ranahandî ndürî ranana Hühütimbî Moatükunîyo. Hoe ŋġîmî bidîfîrî ranai hühütimbü tükümeŋeyowa nindou afindî ranai sîmîndeihünda yîfîmayei sapo ai hühütimbü wambo.

¹² Asu yimbuyimbu noufimbî sünambeahindî nendî ranai ahandî fufunġ fufunġimayu. Asu hüfîhamîndî ŋġîmîndambo, bidîfîrî amoamo ŋġîmîndambo, bidîfîrî mupui ranahembo harîmendürä asu ahei sî ranai ŋġîmîndambo bidîfîrî nîmbîranġî-mareandî. Ranîyo asu ranî-sîmboanî ŋġîmîndambo bidîfîrî siyo asu ŋġîmîndambo bidîfîrî nîmbî ra si akîdou amboa tüküfekoate-mayo.

¹³ Ranîyo asu ro hîmborayahane ndusîkorî nîmoamo youyu wakîmareandî ai puküna hoafîyuhü yahuya, “Hîpoanîmboembou-aneî, hîpoanîmboembou-aneî, hîpoanîmboembou-aneî, nindou hîfîrî anîmboei se! Sünambeahindî nendî ŋġîmî ranai ahamündî fufunġ ranambo fufunġîndîmondanî, moaruwaimbofe moatükunî afindî tükündîfemboe,” mehu.

9

Hondahüfimbî noufimbî sünambeahîndî nendî ai fufurîmayu

¹ Hondahüfimbî noufimbî sünambeahîndî nendî-mayu ranai fufurîmayuwa mupui ranai sünambeahîndî hîfîna fîrefoai pîmayowa hoemariheandî. Ranîyo asu ahambo hîfambe akîmî kaikoate raguhondü hanümbîmayo ranahandî yipurî sübüdîrîhefembo ki masemüdu. ² Mupui ranai ki ranambo hîfambe-mayo ranahandî yipurî ra sübüdî-marîhendamboyo, asu hasîheimî afîndî tüküme Feyo hai adükarî hîfambe horombo nahurai. Hasîheimî tüküme Feyo ranînambo hüfîhamîndî asu sünü ranahambo gabudî-mafoareanda nîmbî mamaro. ³ Ranîyo asu wohî-yîtîhî ranai hasîheimî ra hînîngîrîhî hehî hîfînî pütapîmayei. Asu ai hîfîndî ngîndî aheimbo masagadüra arühüpoahündî nahurai nindoumbo kiarîmbohünda tüküme hindî. ⁴ “Se wohî, nîmî asu amurî moatükunî yangîrî hîfînî burayo ranahambo ana moaruwaimbo-ndîhimboyei. Nga moanî sapo nindou daboe ahei gîrîbodî hamîndî-wamî God ai wand-anei yahombo moatükunî pefekoate-mayeî ranaheimbo-anîmbo moaruwaimbo-ndîhindürî,” meho. ⁵ Wohî-yîtîhî ana nindou ranaheimbo hîfokoefe-ndürîmbo hoafî ra moai yangoro, nga moanî aheimbo hondahüfimbî amoamo anîmbo afîndî hamîndî asübusî ndahündürî yaho hoafîmayondürî. Nga afîndî hamîndî asübusümbî ana sapo arühüpoahündî kiaroanî asübusayo nou-anîmbo rambîfeyowamboane. ⁶ Hondahüfimbî amoamo ranambe nindou ranai yîfîmbo yîfirîndei-mboyeisî, nga asu ai ngîrî yîfîndei. Ai yîfîmbo hohooanîmo-ndeimboyeisî, nga asu yîfî ranai aheimbo gübüsüboadearümböe.

⁷ Wohî-yîtîhî ranai ana, sapo hos yîfiarîmbo hombo sei hehimbo rawehindî nou-mayeî. Ahei mbîroambe ana sapo adükarî bogorîndî at gorînambo nafümbî nahurai-ane amarondürî. Ranane asu ahei ngusümböarî ranana nindou-yafe nahurai-ane. ⁸ Ahei mbîrînanî ranana nîmorehî-yei mbîrînanî nahurai hoandarîyo hayamboane asu yahafî ana adükarî pusi raion ahandî yahafî nahurai-anendürî. ⁹ Ahei mîsîndî ranana ainî-nambo nafümbî nîmînehoarî nahurai-anendürî gabudîfoareamboayo. Asu fihoafî ahei mbanendînambo ranana sapo nîmarîfondî hosîfîhî nafîyo kifeyoanî kife hüramîndî haya yîfiarîmbo füsühoasümbî ahei yahurai-ane. ¹⁰ Wohî-yîtîhî ndînîndînambo kiarei arîhündî ranana sapo arühüpoahündî nahurai-anei. Asu ahei ndînîndî ranînambo nindoumbo hondahüfimbî amoamo asübusî sehi arîhündî. ¹¹ Ranî-moatükunî aheimbo ana sünambeahîndî nendî bogorîmbofi hayamboani hîfandarandürî. Sünambeahîndî nendî ranai ana sapo hîfambe akîmî kaikoate ragu hamîndî hanîweimbi ranahambo hîfandandeimbi nindou-ani. Ahandî ndürî Hibru-yafe hoafînambo ana Abadon-ani. Asu Grik-yafe hoafînambo ana Aporion-ani. Hoafî ahandî nîmîndî ra moaruwaimbore-randeimb-ani.

¹² Weangurühîdîdî tîngîrîfo afîndî ranai ana ndeara munğumayo. Nga asu sünguna awî yimbu afîndî tîngîrîfo amboanî tükündafîne-amboyafe.

¹³ Sünambeahîndî nendî 6 noufimbî-mayu ranai fufurî-mayuwamboyo, asu gorînambo nafümbî sesî mandîfe hasîhonî yimbuyimbu daburüdümbî Godîndî hangîfoanî manîmboei ranambeahîndî hoafî ranai tüküme Feyowa

himbora mayahi. ¹⁴ Sünambeahindî nendî 6 noufimbî fufuñeimbü-mayu ranahambo hoafi ranai yare hoafiyondowohü yahoya, “Sünambeahindî nendî yimbuyimbu adükari hoe ahandî ndürî Yufretis kimi karabusiyafu aningomo ranahamumbo koandîhawapura mbîhomond-amboane,” mehondo. ¹⁵ Ranîyo asu sünambeahindî nendî yimbuyimbu-memo ranahamumbo karabus-ambeahindî aboeda koamarîhoupara mahomo. Ai ndeara hapondani, ndani si, ndani amoamo, ndani hîmbanîfihî nindou ngîmîndambo bîdîfirî ranaheimbo hîfokoefe-ndürîmbohünda nafîrîndümo houmo hîfandu manîngomo. ¹⁶ Ami ai hos ranîwamî nindou-memo ranana tapuiyoanî yimbu handret mirion-ane (200,000,000) mehomonda ro hîmbora mayahi.

¹⁷ Ranîyahî asu ro yafogoadînambo nahurai hos ranîyei asu nindou hos sowandümo homo-rundeimbî ra hoeimarîheandî. Ahamundî nîmînehoarî mîsîndîhü magüdüdü ra hai imami nahurai hamburî-mayo, nîmbandî asüdübo, asu anîsühi safî nahurai mapaiaro. Hosi-yei mbîro ranana adükari pusi raionîndî mbîro nahuraiyo. Ranîyo asu ahei yahamonîndî hai, hasîheimî, asu nîmoei sarfa imamiayo nahurai ranai tüküfe haya maho hoango. ¹⁸ Ranîyo asu ngîmî moatükunî hai, hasîheimî, asu nîmoei sarfa imamiayo nahurai hosi-yei yahamo tüküme feyo ranambo nîmorehî nindowenihi ngîmîndambo bîdîfirî-mayo ra moaruwaimbo-mareandürî. ¹⁹ Hos ranahei ngînîndî referambo moatükunî ranana ahei yahamo asu sendani ane amarondürî. Ahei sendî ranana amoasîrî mbîro nahurayondürî hayamboane asu ranînambo nindou moaruwaimbo-rîhindürî arîhündî.

²⁰ Nîmorehî nindowenihi bîdîfirî moaruwai hamîndî moatükunî ranambo hîfokoefendüra yîfîkoate-mayeî ai awî moai ahei hohoanîmo ngororî-süngurîhindî. Asu moai tîkai god sîsamî ahei warîna nafîmarîhündî ranahambo daboadanambo-rîhindî. Asu ai moai moaruwai nendî hîfî ndanîhünda ranaheimbo ngusüfo pefe hohoanîmo ra hînîngîrîhindî. Asu tîkai sîsamî god aheihoarî gor, sirfa, bras, nîmoei, nîmî bîdîfirî ranînambo nafîmarîhünda hîmboariyo, hoafi hîmboriyo, asu hoahoango-rakoate-mayeî ranahambo amboa ai moai ngusüfo pefihumbo hohoanîmo ra hînîngîrîhindî. ²¹ Asu nindou ranî-mayeî ranai sapo ai nindou hîfokoarîhi, tîbagîrîhi, nîmorehî sîsîhîmo, nindowenihi bîrabîrîyei asu hümbuhünîyei marîhündî ranahambo amboanî ai moai hînîngîrîhindühi aboedî hohoanîmo süngurîhindî, ngga wanî.

10

Sünambeahindî nendî mamî ai Sonîmbo buk masagadowa masesu

¹ Ranîyahî asu ro hoeirîhinane, sünambeahindî nendî ngînîndî mamî ranai sünambe tüküfi haya makusu. Ai mburüngainambo gabudîfoarerî haya asu ahandî mbîro wafusîfoahü fororahoeimî ranai wakîyo tûmarerî. Ahandî ngusumboarî ana hüfîhamîndî nahuraiyo asu ahandî tîngarî yimbu ana hai nahuraiyo. ² Ai ahandî warambe buk akîdou skror* ra, ngure waramberamündü hayamboyo. Ranîyu ahandî warîhondü tîngarî ra sirîwara-ambe türeandî asu kadüdî tîngarî ra hîfîwamî tûmareandî. ³ Asu ai puküna hamîndî raion hoafayo nou hoafîmayu. Ai hoafîyu hayamboyu-ane asu nîmoamondî-hoafi 7-ambe ramîndeimbîmbo hoafîmayu.

* **10:2:** Skror ra pepa hoandarî nîmîharîfihî ngamondîfeimb-ane.

4 Nimoamondi-hoafi ranai hoafimayuwa rani-simboani ro ndeara ahei hoafi ra sürü papimbo yangirimayah. Nga asu sünambeahindi hoafi mamani ranai hoafiyohü yahoya, “Nimoamondi-hoafi 7 hoafimayo ra se weindahindo-wamboyafi, nga dibonapi-ndowandi. Asu se bukifih hoafi ra sürü papindamboyafi,” mehondiri.

5-6 Raniyu sünambeahindi nendi siriwara-ambe tinarä türe asu hifihü türe maranda hoeimarihini-mayu ranai sünambe ahandi warihondü warä nimoamore mbura God koadürümbo-koadürümbo anüngu ahandi ndürinambo anihondümbo hoafimayu. Ai sünü, hifi, siriwara asu muᅅgu moatükunä ranambe eᅅgoro ra nafimarandi. Sünambeahindi nendi ai hoafiyuhü yahuya, “Ndeara God ai muᅅgu-moatükunä moendifemboayu si ra muᅅgumbo yahomboane, nga asu ᅅgiri ai gedühi hihada ᅅgu. 7 Nga asu 7 noufimbä sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi fufuᅅi fufuᅅinduan-animbo, asu God ai ahandi hohoanimoju dibo masihendi ra moendi-ndeambui. Rani-moatükunä ranahamboyu ai ahandi ratüpuriyomorundeimbi asu hoafi hoafiyimo-rundeimbi-memo ranahamumbo wataporimbo-marapuri,” mehu.

8 Sünambeahindi hoafi ro horombo hoafimayowa himborimarihaindihä ranai asükaiyo hoafiyondirühä yahoya, “Se ᅅgafi buk akidou skror sünambeahindi nendi tinarä siriwara-ambe türe asu hifihü türe haya anüngu ranahandi wariwami boare ananᅅo ra ndowandifi,” meho.

9 Raniyahä asu ro sünambeahindi nendi-mayu ranahambo sowana ha buk akidou ra mbisenda sahehea düdumeheando. Raniyu asu simbori wambo hoafiyundirühä yahuya, “Se buk akidou ra ndowandifi mbunda dowadifi. Rani-moatükunä ra sihafä bodoambe didihaindimboe. nga asu sihafä yafambehü ana efu hoe nahurai aboedä aparindimboe,” mehondiri.

10 Raniyahä asu ro ahandi warambeahindi buk akidou-mayo ra sahamindi hehea sahasihane, rani-moatükunä ranai efu hoe nou wandi yafambehü aboedä aparimayo. Nga asu sahasi hiniᅅgirihe heheamboyahane asu wandi bodoambe didihainimayo. 11 Raniyu asu wambo yare hoafiyundirühä yahuya, “Asükaindafi se muᅅguambo sirihündä, hifihündä hoafi asu bogori nindou afindi ranaheimbo nini-moatükunä tüküfemboayo ra wataporimbondandi,” mehondiri.

11

Yimbu nindou ai hoafi bokamar+heneandi

1 Raniyo asu wambo simoᅅgorife-rambo nimihari niminä nahurai sendiri mbura hoafiyuhü yahuya, “Nimihari ranambo ᅅgafi Godindi wori asu ahambo sesä mandife hasihoni ra simoᅅgori-ndowandi. Asu nindou didiyei wori ranambe amarei ranaheimbo tapuindafinduri. 2 Nga asu Godindi wori ranahandambo papä weindani anᅅᅅo ranana yowani se simoᅅgori-ndowamboyafi. Ranana sapo nindou Suda-yafe ndifo ranaheimbo hiniᅅᅅimefeyo-ane. Rani nindou ranai-animbo Godindi ᅅᅅoafi adukari ranahambo 42 amoamombo pühindei kikimiboadihimboyei. 3 Rananimbo asu ro nindou koandihheapira afindi hohoanimo-yomombo hoeari güdüne hena wandi hoafiyaheimbi hoafi hoafombohünda kodamboyafani. Rananimbo ai Godindi hoafi ra wataporimbo-ndinamboyafani 1,260 si aho ranambe,” mehondiri. 4 Nindou

yimbu ranai ana sapo orif n+mi yimbu asu ram hai yimbu muṅguambo hifi ranahei Adūkar+ anūṅgu ranahand+ haṅg+foan-ane an+mbafani. ⁵ Nindou yimbu ranahafan+ambo dūdi ai moaruwaimbo-fep+ri+ambo ehu ana, asu ahafand+ yahamo-nafi hai ranai tükünd+fehü rani+moatükun+ ranambo ahafan+ambo moaruwaimbofe-p+ri+ambo nindou ranaheimbo hai t+ki+r+inda-ndür+imboe. ⁶ Ai ṅg+n+ndi sowand+fan+ambo-anafani God+ndi hoafi bokar+hefembo simboani sūnambeah+ndi hoe kosiwa kiki+hem+ndimbo ra. Asūkai ai ṅg+n+ndi sowand+fan+ambo-anafani hoe ra hor+ nahuraimbofe tüküfembo amboa. Asu hifi+n+ndi nendi aheimbo moaruwai moatükun+ refeyoan+ moaruwaimbo-fendür+imbo amboa ahafand+ hohoan+mo süṅgu refembo asafani ra rand+neamboyafani.

⁷ God+ndi hoafi ra ndeara watapor+imbor+ni moend+neandan-an+imbo n+imambeah+ndi n+n+hond+ hifambe ak+mi kai-koateimbi ranambeah+ndi tüküfe arand+ ranai ai-bab+id+ambo yifiar+nd+imboe. Ai ahafan+imbo ṅgasūndeap+ri haya hifokoa-ndeap+ri+imboe. ⁸ Asu ahafand+ yifi-n+moko ranai ṅgoafi ranahand+ bogor+ naf+n+ yagod+imboyafani, sapo ahafand+ Adūkar+ n+mi keimbi kar+hendeimbi-fih+ t+koründümo pamaruwuri hoombo hifokoarüwuri. Adūkar+ ṅgoafi ranahambo kafoefe hoafi ranana Sodom asu Isip+yo. ⁹ Muṅgua hifi+hünd+ nindou, mamami sir+, mamami hoafümbi asu mamami fi-hoeari ai ṅg+m+yo mbura ṅgorü sinambo hombo hufün+imboyo ahafand+ yifi-n+moko ra h+budund+hü-p+ri+imboyeisi, ṅga asu ṅg+ri hifi kand+hip+ri. ¹⁰ Hifi ndan+hündambo nindou ai h+hifi-h+hifi-ndeimboyei sapo nindou yimbu ai yifimefand+ ranahambo. Ai sesesi-ndeihi h+hifi-h+hifi-ndeihi asu aboedi napo simbor+ saindeimboyei nindou yimbu God+ndi hoafi hoafiyafani-r+nandeimbi ai nindou ranaheimbo af+ndi ham+ndi t+ṅ+ri+fo masabinandür+ ran+imbo.

¹¹ ṅg+m+yo mbura ṅgorü sinambo hombo hufün+imboyo yangg+ri n+ṅgombo yafui ra God ai koamafoareanda kosi ahafand+ fiambemefeyowa ai bot+imefi+neanda, asu nindou muṅguambo ai ndar+hi hoear+hip+ra mayowa y+h+imbomayei. ¹² Raniyo asu God+ndi hoafi hoafiyafani-r+nandeimbi ai h+imbori-yafandane, sūnambeah+ndi hoafi mam+ puküna ahafan+imbo hoafiyop+ri+h+ yahoya, “Mborai ndüh+ sühüfani,” meho. Ahafan+imbo hifokoa-mar+hip+ri ai h+imboapoyeiane, asu ai mbur+ṅgai bitap+ri+ne hena sūnambe mahahüfani.

¹³ Asu rani-s+imboani ham+ndi hifi+he af+ndi ranai tüküfehüyo, adūkar+ ṅgoafi ranahandambo mam+ bid+fir+ birefoai pütap+iyowohü asu 9 bid+fir+ n+ṅgohüyo 7,000 n+morehi nindowenih+ ra hifokoako-mafoareandür+. Nindou bod+mond+ yangg+ri man+boadei ai y+h+imboyeih+ God sūnambe amaru ranahambo adūkar-ani masei.

¹⁴ Yimbu noufimb+ t+ṅ+ri+fo ranana ndeara muṅguyomboane, ṅga se h+imbor+yei ṅg+m+ noufimb+ t+ṅ+ri+fo ranai ndeara ak+mi tüküfembo yahom-boane.

Sūnambeah+ndi nendi 7 noufimb+ ai fufuṅ+mayu

¹⁵ Raniyo asu sūnambeah+ndi nendi 7 noufimb+ ai fufuṅ+mayu. Raniyo asu sūnambeah+ nindou af+ndi hoafi ranai puküna hoafiyeihi seiya, “ṅg+n+ndi sem+ndi hefe muṅgua hifi ra hifand+imbo ana sihefi Adūkar+ asu nindou sihefi+imbo aboedambofe-mun+imbo kamafoariri Krai ahafand-ane,

asu ai-animbo koadürümbo-koadürümbo h+badambui,”
 masei ¹⁶ Ran+yomo God+ndi hanjifoani ²⁴ boagir+ nindou ahamundi
 nimari-fondiwami mamarimo ranai hifini yiri-yimbu pusiru mbiro
 pitapiyomo mburu Godimbo aboed-ani mehomo. Ai hoafiyomondühi
 yahomoya,

¹⁷ “Adükari, se God muŋguambo ŋgin+ndeimb-anafi.

Seana haponda an+mbafi,
 horombo man+mbafi!

Sihafi ŋgin+ndi ra sowandifi hawa

asu muŋguambo hifi piyafi hawa hifandara hafi
 ranahambo s+hambo ro h+hifar+hun+ni.

¹⁸ Hifi ndan+hünda nindou ai ŋgin+ndimayei

sapo sihafi ŋgin+ndimbo si ra tükümeŋyowa,

asu yifiyeimbi nindou aheimbo y+bobo-fendürimbo si ranamboa
 tükümeŋyowa.

Sihafi ratüpuriyomo-rundeimbi,

sihafi hoafi hoafiyomo-rundeimbi asu

sihafi muŋguambo nindou ak+douyo adükariyo sapo s+hambo
 y+himboarihün+ni

ranaheimbo aboedi moatükuni saimbo si ra tüküfemboane.

Ŋga asu nindou didiyei hifi moaruwaimbo-mar+hindi

ranaheimbo moaruwaimbo-fendürimbo si rani amboa ndeara
 tüküfemboane,”

mehomo.

¹⁹ Sünambeahi God+ndi wori ranahandi yipuri ra sübüd+hoehü asu
 ahandi nendimbo hoafi firamündü masihendi bokis ra weindahimayowa
 hoeimar+hindi. Raniyo wabürüsiyo wakireandühi asu fuyowohüyo
 nimoamon+ndi hoafi ai pai kapeihü k+k+randühiyo asu hifihe tüküfehü
 kifohi nimo ei nahurai pitapimayo.

12

Son ai nimorehi asu amosiri adükari hoeimareapiri

¹ Raniyo asu sünambe moani rani-poanimbo moatükuni ranai
 tükümeŋyowa. Rani-moatükuni ranana nimorehi mami ranaiyo. Ai
 hüf+ham+ndi hoearimbore güde hayamboyo asu amoamo ahandi
 yirüfoendi hoarehi pare mbura, ¹² mupui atimbore ahandi mbiroambe
 k+k+foare hayamboyo tükife man+ŋgo. ² Nimorehi ranai ranümbiyo
 hayamboyo asu nitori wakem+ndimbo asubusi ranai ahambo tükümeŋyowa
 ndowa asubusimbo hoafi kar+hoaimarandi. ³ Rameŋyowamboyo asu
 moani rani-poanimbo moatükuni ŋgoru ranai sünambe tükümeŋyowa. Rani-
 moatükuni rameŋyowa ranana moani adükari ham+ndi amosiri hamburiyo
 7 mbiroweimbi, asu ¹⁰ daburüdümüyü haya ahandi mbiro mamami
 raniwami at ⁷ kibodiri+foare hayamboyo tüküfi man+ŋgo. ⁴ Ahandi sendi
 ranambo ŋgin+ b+difi+ri mupui kifihüramündi huhüyo asu sünambeah+ndi
 hifina firibadi-mafoareandi. Raniyo asu amosiri ranai nimorehi-mayo
 ranahandi fikimi man+ŋgo nitori ra wak+ndam+ndoani mbund+he
 dagadi yahuhaya. ⁵ Raniyo asu nimorehi ranai nindowenih+ nitori
 wakimar+mindo. Nindowenih+ nitori ranai-animbo adükari+mbondifi
 haya muŋguambo hifi+hündi nendi ranaheimbo ain nimi+har+ ndemündü

haya hɪbadarũmbui. Nɪmorehɪ ranai nɪmorɪ ra wakɪmaramɪndo-
amboyo asu nɪmorɪ ra kosɪrũndũmo houmbo God asu ahandɪ nɪmarɪ-
fondɪ sowana mahafomo. ⁶ Ranɪyo asu nɪmorehɪ ranai fefoai haya
nɪmɪ wohɪ furɪkoate-reandũhɪ maho. Sapo God ai ahambo 1,260 si
ranambe nɪngowanɪ hɪfandɪmboane yahuhaya ŋgoafɪ dɪdɪboadore
hɪnɪŋgɪmareandɪ ranɪnambo.

⁷⁻⁸ Ranɪyo asu yɪfarɪ ranai sũnambe pomarɪhoaiyo. Ranɪyo
sũnambeahɪndɪ nendɪ bogorɪ Maiker ai ahandɪ sũnambeahɪndɪ nendɪ-
memo ranɪ-babɪdɪmbo amoasɪrɪ afɪndɪ-mayu ranɪ-babɪdɪ yɪfiarɪmemo.
Asu amoasɪrɪ ai asũkaiyu ahandɪ nendɪ-babɪdɪmbo hɪhɪrɪyafu
yɪfiarɪmemo. Ŋga amoasɪrɪ adũkarɪ-mayu ranahambo yɪfiarambe
ŋgasũndũwuri houmbo, asu ahandɪ nendɪ-babɪdɪmbo sũnambe gedũhɪ
nɪngombo yowanɪ yahomo hemafoarupurɪ. ⁹ Ranɪyomo Godɪndɪ
sũnambeahɪndɪ nendɪ-memo ranai amoasɪrɪ afɪndɪ-mayu ranahambo
sowarɪndũmo hɪfɪna pɪmarũwuri. Amoasɪrɪ ranai ana horombodɪdɪ
hondũyu haya ahamboya, “Satan hɪfɪ ndanɪhũnda nindou papɪ-hoafɪra-
randeimb-ani,” masei. Ai hɪfɪnɪndɪ nindou muŋguambo tɪkai hoafɪyu-
randeimb-ani. Ranɪyo ahambo ahandɪ sũnambeahɪndɪ nendɪ-memo
ranɪ-babɪdɪmbo sũnambeahɪndɪ hɪfɪna hemafoarupurɪ.

¹⁰ Ranɪyo asu ro hɪmborɪyahane sũnambeahɪ hoafɪ ranai pukũna yare
hoafɪyowohũ yahoya,
“Hapo-ana God ai sɪhefɪmbo aboedambofe-munɪmbo ra ndeara
tũkũfemboane.

Hapo-ana nindou God ai dɪbonɪyu hɪnɪŋgɪmarɪrɪ ranahambo bogor-
ani yahu nafuiyumboani!

Sapo nindou dũdi ai Godɪndɪ hɪmboahũ nũngumbo
sɪhefɪ wandafɪ mamɪ nɪmbɪ-nɪmbɪsi papɪ-hoafɪrandũrɪ arandɪ
ranahambo sũnambeahɪndɪ hɪhairũndũmo masafoarũwuri.

¹¹ Sɪhefɪ wandafɪ-mamɪ ana Sipsip Nɪmorɪndɪ horɪ
asu ahandɪ hoafɪ anɪhondũmbo wataporɪmborɪhũ marɪhũndɪ
ranɪnamboyei ai amoasɪrɪ-dɪbo yɪfiarɪyei taborɪ-marɪhehindɪ.

Nindou ranɪ-mayeɪ ranai ahei fimbo hohoanɪmo-koate
asu hoafɪ anɪhondũmbo wataporɪmbo-marɪhũndɪ
ranɪnamboyei amoasɪrɪ-dɪbo yɪfiarɪyei taborɪ-marɪhehindɪ.

Nindou ranɪ-mayeɪ ranai yɪfɪmbo yɪhɪmbokoate-mayeɪ.

¹² Ranɪmbo-hũndambo-anɪmbo sũnũ asu sũnambeahɪndɪ nend-anemo
se hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪndɪmo!

Ŋga hɪfɪ asu sɪrɪwara se hɪpoanɪmboembou-anafe.

Satan ai ndeara ranɪhũ kusũmbo wambo asu ahambo ŋgusũfo
asũrɪrũhane.

Ai ranɪhũ nɪngombo ra gedũhɪyopoanɪ,
ŋga bodɪfo-ane ranɪmbo fɪfɪreamboani,”
meho.

¹³ Amoasɪrɪ adũkarɪ-mayu ranai ahambo hɪfɪna hemafoarũwuri ra
ndare hoireandanɪ mayoamboyo asu sapo nɪmorehɪ nindowenihɪ nɪmorɪ
wakɪmarɪmɪndo ranahambo pare wamara hu. ¹⁴ Ŋga asu nɪmorehɪ
ranahambo meso mbanendɪ nahurai masahũdo. Mbanendɪ yimbu

ranambo-animbo ai nindou niŋgokoate-reandühi amoasiri adükari ranahambo didimombo diboai haya ŋgomboe. Asu ranihü ŋgo niŋgowananimbo ŋgimi himbaniyo haya 6 amoamo ahambo hibadihündühi sesi ndahündomboyei. ¹⁵ Ranio asu nimorehi ranahamboya hohoambu ranambo semindi mbihowamboane yahuhaya amoasiri ahandi yahamonindi hohoambu kamafoareandi. ¹⁶ Ai ramareandiyosi, ŋga asu hifi ranai nimorehi ranahambo mafarihendi. Hifi ranai yafadü boamareanda amoasirindi yahamonindi hoe tükumefeyo ra sirimafoareandi. ¹⁷⁻¹⁸ Ranio asu amoasiri adükari ranai yare hoeireanda mayowa nimorehi ranahambo ŋginindimarandi. Asu ai nimorehi-mayo ranahandi ahuirhoandi-mayei, sapo nindou didiyei Godindi ahinümbi hoafi asu Sisasindi hoafi süngurihi-rihündeimbi, ranaheimbo sowana ai-babidimbo yifiarimbo yahuhaya mahu.

13

¹ Ranio asu amoasiri adükari ranai siriwara gudi pimaramindo raniwami maninju

Nimambeahindi ninihondi yimbu tükumefineandi

Ranayah asu ro hoeirheanda moaruwai himboyoweimbi ninihondimami ranai siriwara-ambeahindi tükufe masifo. Ranimoatükuni ra 10 daburüdübüyo haya asu 7 mbiroweimbüyo. Daburüdü mamami ra adükari bogori nindoundi at nahurai ninoumayo. Asu ahandi mbiro mamami raniwami sürü papimayo, ranana Godimbo tirifoefi hoafiyu. ² Ninihondi tükumefeyowa hoeimarheandi-mayo ranai ana adükari pusi titiborandeimbi repeat nahuraiyo. Ahandi tinarai ra adükari ninihondi bea nahuraiyo. Asu yafambe ahandi ra mare raionindi nahuraiyo. Ranahamboyo amoasiri adükari-mayu ranai ahandi-mayo ŋginindi, asu adükari bogorindi nimarifondi asu adükari bogori moatükuni ra masagado. ³ Ninihondi-mayo ranahandi mbiro ŋgorü ranana moani pisaonambo-marundi ra yifimbo-mbuimbiyosi, ŋga asu ahandi masimeimamaro ranana dikirimefeyo. Muŋguambo hifinindi nindou ranai ranimoatükuni ramefeyo ranahambo hepünahi hehi asu ahambo süngumarihü hei. ⁴ Ranioyei asu muŋguambo hifinindi nindou ranai amoasiri adükari-mayu ranahambo hohoanimo parihindühi seiya, adükari-ani sapo aiyu ninihondi-mayo ranahambo hifandimbohünda ŋginindi masagado. Asu ai ninihondi-mayo ranahambo amboani hohoanimo parihindühi seiya, “Düdi nimambeahindi ninihondi ndahurayaya? Asu didai ninihondi ndanahambo ŋgu pande haya yifiarimanda?” masei.

⁵ Ranio asu God ai ninihondi ranahambo yare hininŋimareanda hoafi afindi-afindio wakireandühi Godimbo tirifoarerühi hoafimendo. Ranio asu ai ahambo ranimoatükuni ra refembo 42 amoamo yangiri hininŋimareandi. ⁶ Ranio asu ranimoatükuni-mayo ranai Godimbo, ahandi nimarifondi asu ahandi nendi sünambe amarei ranaheimbo amboa tirifoefe hoafiyu marandi. ⁷ Ranio ahambo God ai hininŋimareanda ahandi nendi-babidimbo yifiarimayei asu ai yifiarimbi ra titaboarimafaoareandi. Asu ai muŋgua sirimbi, hifihündi, hoafeimbi, fi-hoeari ranaheimbo hifandiyondüri hombo, randowandi mehundo. ⁸ Rananimbo nindou muŋguambo hifi ndanihü animboei ranai nimambeahindi ninihondi-mayo ranahambo ŋgusüfo pandihimboyei.

God hifî sünü nafîkoate-yuambe Sipsip Nnîmorî hifokoamarüwuri ranahandî koadürümbo-koadürümbo yangîrî nîngombo buk ranambe ndürî papîmareandî. Ranambe ahei ndürî pefekoate-mayeî ranai ana nîmambeahîndî nînihondî ranahambo ngusüfo pandîhimboyei.

⁹ Nindou dîdîyei ai hîmboambembayeî ana, hoafî nda hîmborîndei. ¹⁰ Nindou dîdîyei sapo aheimbo mbuimündîndürî karabusîfendürîmbo-mayeî ranaheimbo mbuimündîndürî karabusîfe-ndürîmboane. Asu nindou düdi ai sapo pisao yihümîndî-mayo ranambo hifokoefimboani meho, ranana pisao yihümîndî ranambo hifokoefimboani. Yahurai moatükunî tükündîfeyoanî ana, asu Godîndî nendî ai ahei anîhondümböfo hohoanîmo ra kîkîhîsafî-rîhümündî hehi mbînimboei-amboane, meho.

¹¹ Ranîyo asu ro hoerîheandane, moaruwai hîmboyoweimbî nînihondî ngorü ai hîfambeahîndî tükîfe masîfo. Ranî-moatükunî ra Sipsip Nîmorîndî daburüdü nahurai yimbu ahandî mbîrowamî hînîngîreapîrî hayamboyo, nga ai adükarî amoasîrî nahurai hoafîmayo. ¹² Ai adükarî hamîndî ngînîndî weangurühîdîdî nînihondîndî-mayo semîndî hayamboane asu haponda ahandî fondahü ai ranî-süngure arandî. Ai hifî asu nindou ranîwamî anîmboei ranaheimbo weangurühîdîdî nînihondî masîmei afîndeimbî yîfîmbo yangîrî-mayo ranahambo ngusüfo pefembohünda hüti-hüti-marandîrî. ¹³ Yimbu noufimbî nîmambeahîndî nînihondî ranai adükarî hamîndî hepünîfeimbî moatükunî ramareandî. Ai nindou muŋguambo ahei hîmboahü ramareanda hai ranai sünambeahîndî tükîfe haya hîfîna makoso. ¹⁴ God ai yînî mehua nindou ranaheimbo tîkai hoafîyondürühî weangurühîdîdî nînihondî ranahandî hîmboahü hepünîfeimbî moatükunî ramareandî. Yimbu noufimbî nînihondî-mayo ranai nindou ranaheimbo yahoya, sapo horombo nînihondî pisaonambo hîtîmaranda masîmeimbü-mayo, nga ai haponda yangîrî anîngo ranahandî sîsamî nafîndîhü mbundîhü asu ahambo hohoanîmo-mbeahündo-wamboane, meho. ¹⁵ God ai yînî mehua yimbu noufimbî ranai weangurühîdîdî nînihondî sîsamî ranahambo yangîrî nîngombo yafui masagado. Rananîmbo asu sîsamî ranai wataporîyohümbö nindou dîdîyei ahambo ngusüfo pefekoate-ayeî ranaheimbo hîfokoa-ndeandüra yîfîmbîyei-amboane, meho. ¹⁶ Nindou muŋguambo akîdou, adükarî, napo afîndeimbî, napo-koateimbü, moanî ratüpurîyei rîhündeimbî asu kakî semîndîmbo ratüpurîyei rîhündeimbî ranaheimbo ahei warîhondü waranî asu ahei girîbodî hamîndî wamî sürü pefendürîmbo hüti-hüti-marandîrî. ¹⁷ Nindou mamî ai-amboa ngîrî kakînambo pemîndu asu ngîrî kakîfîhîmbo ndendî, nga nindou düdi ahandîfîhî sürü apenîngo ranî yangîrî anîmbo randeambui. Sürü ranana nînihondî ahandî ndür-ane asu namba ranahandî ndür-ane. ¹⁸ Ndanana aboedî fîfîreandeimbayü ana, ai nînihondî ranahandî ndürî nîmîndî ra tapuimbiyu-wamboane. Sapo sürü ranana nindoundî ndürî süngunamboane. Ranahandî namba sürü ranana 666-ane.

14

Sipsip Nîmorîndî nindou ai sîmborî heirü heirayeî

¹ Ro asükaiya hoerîheand-ane 144,000 nindou ai Saion nîmoei wafuambe Sipsip Nîmorî-babîdîmbo manîmboei. Sipsip Nîmorî asu ahandî afîndandî ndürî ra ahei girîbodî hamîndîfîhî papîmarandî. ² Ranîyo

ro h̄mboriyahan̄ s̄nambe hoe am̄nd̄r̄i fuwayo asu n̄moamondi-
hoaf̄ nahuraimayo. Ran̄yo asu ro h̄mboriyahan̄ gita fandunda
hoafayo nahurai hoafimayo. ³ Nindou ranai God̄nd̄ n̄mar̄ifondi
hanḡifoan̄, yimbuyimbu yanḡr̄i n̄ngoweimbi asu boaḡr̄i n̄ndou-
yomondi h̄mboah̄ s̄mbor̄i heir̄u mam̄i heir̄umaye. Nindou 144,000
God ai h̄f̄i ndan̄h̄ndambo n̄ndou-yafe mbus̄umon̄nd̄i masem̄nd̄nd̄r̄i
ran̄i yanḡr̄i-an̄imbo heir̄u ra fif̄r̄ind̄ihimboyei. ⁴ Nindou ranana
moai n̄moreh̄i d̄ibombo apomo, ŋga moan̄i s̄r̄uhoeimbi ham̄nd̄-
anemo. Muŋguambo h̄f̄i nahi Sipsip N̄mor̄i ai huwan̄i n̄ndou
ranai ahambo s̄nggur̄uwur̄i homo arund̄i. God ai n̄ndou rana-
hamumbo h̄f̄i ndan̄h̄ndambo-yomondi mbus̄umon̄nd̄i man̄ngomonda
masepur̄im̄undu. Ahamumbo boatei ndeara sepur̄i-m̄nd̄umboani Sipsip
N̄mor̄i asu God ahafand̄i yanḡr̄i n̄ngomboh̄nda. ⁵ Ai moai t̄kai
hoaf̄iyomo-rund̄i, ŋga aiana h̄t̄i-koate-anemo.

S̄nambeah̄nd̄i nend̄i ŋḡim̄i ai hoaf̄i watapor̄imbo-marund̄i

⁶ Ro hoeir̄ihinan̄yo s̄nambeah̄nd̄i nend̄i ŋgor̄u ai n̄moamo
youyu wak̄imareand̄i. Ai yanḡr̄i koad̄r̄u koad̄r̄umbo n̄ngombo
hoaf̄i n̄ndou muŋguambo aheimbo watapor̄iyond̄r̄imbo sem̄nd̄u
hayamboyu. Muŋguambo h̄f̄ih̄nd̄i, muŋguambo fihoeareimbi,
muŋguambo mam̄is̄r̄i, muŋguambo mam̄i hoafeimbi ranaheimbo
muŋguambo watapor̄imboyond̄r̄imbo sem̄nd̄i hayamboyu. ⁷ Ai
puk̄unambo yare hoaf̄iyuh̄u yahuya, “God ai n̄ndou-yei hohoan̄mo
ȳibobofembo si ra ndeara t̄k̄ifemboane, ŋga asu ran̄imbo-h̄ndambo
an̄imbo ȳh̄imbondeih̄i ahambo aboed-ani mb̄isef̄imboane. Aiyu s̄n̄u,
h̄f̄i, s̄r̄i-wara, asu feam̄oŋgo hoe naf̄imarand̄i ran̄imbo-h̄ndambo-an̄imbo
ŋgus̄ifo pand̄ihor̄i,” mehu.

⁸ Yimbu nouf̄imbi s̄nambeah̄nd̄i nend̄i ai weaŋgur̄uh̄id̄id̄i ramefiyu
ahand̄i s̄nggu ai yahuya, “Ad̄ukari ŋgoaf̄i Babiron ana moaruwaimbo-
mefeyo. An̄hond-ane! Muŋgunambo moaruwaimbo-mefeyo. Ad̄ukari
ŋgoaf̄i Babiron ramareand̄ura n̄moreh̄i s̄is̄ih̄mo asu n̄ndowenih̄i
b̄rab̄ir̄iyei mar̄ih̄nd̄i. Ai ŋḡin̄nd̄i wain hoe sagad̄uran̄i s̄im̄nd̄ei
hehi h̄h̄nd̄i hohoan̄moaye nahurai-aye ran̄imbo God ai ŋḡin̄nd̄i-
ndand̄r̄umbui,” mehu.

⁹⁻¹⁰ As̄ukai s̄nambeah̄nd̄i nend̄i ŋgor̄u ai ŋgor̄u yimbu ramef̄ineand̄i nou
ramefiyu. Ai puk̄una hoaf̄iyuh̄u yahuya, “Nindou d̄id̄yei ai n̄mambeah̄nd̄i
n̄n̄hond̄i asu ahand̄i s̄is̄am̄i ranahambo ŋgus̄ifo parar̄ih̄nd̄i ana, ahei
ḡir̄ibod̄i ham̄nd̄if̄ih̄i asu war̄ihond̄u waran̄i s̄r̄u apaiaro ana, ai ran̄i-
poan̄imbo wain hoe mb̄is̄im̄nd̄ei-amboane. Wain hoe ranana God̄nd̄i
h̄r̄ut̄-ane. God ai ŋḡr̄i ŋḡin̄nd̄i wain ra hoe-ambe kandeand̄i, ŋga
wan̄i. Ai ahand̄i h̄r̄ut̄u ra moaruwai-mbofoe hoe s̄im̄nd̄i h̄p̄r̄i ranambe
kande dagad̄uran̄i nd̄im̄nd̄eimboyei. Asu n̄ndou n̄n̄hond̄imbo ŋgus̄ifo
par̄ih̄i ar̄ih̄nd̄i, s̄nambeah̄nd̄i aboed̄i ham̄nd̄i n̄ndou asu Sipsip N̄mor̄i
ahamund̄i h̄mboah̄u, ranahaimbo hai asu sarfa n̄moei hai h̄f̄u hond̄u
ran̄inambo t̄ŋr̄ifo af̄ind̄i mb̄isagad̄ur̄-amboane. ¹¹ Hai ranahandambo
has̄ih̄im̄i aheimbo t̄ŋr̄ifo asagad̄ur̄i ranai koad̄r̄umbo-koad̄r̄umbo
gafomboe. Sapo n̄ndou n̄n̄hond̄i asu ahand̄i s̄is̄am̄i ranahambo ŋgus̄ifo
pamar̄ih̄nd̄i, asu ahand̄i nd̄r̄i s̄r̄u masah̄um̄nd̄i ranana ŋḡr̄i fi hand̄ih̄i
n̄mand̄ei,” mehu. ¹² Ran̄imbo-h̄ndambo God̄nd̄i nend̄i ai ahand̄i hoaf̄i

himbori-yei süngur+hindühi asu Sisasi+mbó an+hondumbo-ar+hor+ hei ai aboedamboyahi ng+n+ndi mb+n+mbóei-amboane.

¹³ Ro himboryaha sünambe yafambe mam+ ai hoafiyohü yahoya, “Se sürü nda papirandí: Haponda asu sünguna nindou didíyeyi Adúkar+idíbo an+boadei ranai yifayei ana, ai h+hífi-híhí+imbeyei-amboane,” meho. Yifiafi Aboedi ai-amboan+ yahoya, “An+hond-ane. Sapo ai ratüpurí afíndí tíñ+rí+fomayei ra h+n+ngír+hi hehi moan+ war+ hand+hi n+mandeimboyei ran+mbó-hünda. Asu ai ngír+ moan+ ngei, ngei aboedi hohoan+mo ai ramar+hindí ra-kapeihü ngeimboyei,” meho

Hífi ndan+hündambo sesi yimungu-rem+nd+mbó si

¹⁴ Asúkai ro h+mbóyah+nd-amboyó mbur+ngai kifohi-wam+ nindou mam+ Nindou Hondü nahurai mamaruwa hoeimar+hini. Ai adúkar+ bogor+ndí at gor+nambo nafiyoweimbi-mb+ro-ambe kíkífoare sarif yih+m+ndí semündü haya mamaru. ¹⁵ Asu sünambeah+ndí nendí ngorü ai God+ndí woram-beah+ndí tüküfi sünü nindou mbur+ngai-wam+ mamaru ranahambo puküna m+ngíyü hoafiyuhü yahuya, “Sihafí sarif ndowandífi hawa sesi hífi+n+ndí ra yimunguri-ndandífi, ngei ndeara sesi ra yimungur+mbó si-ane,” mehundo. ¹⁶ Raníyo nindou sapo mbur+ngai-wam+ mamaru ranai ahandí sarif semündü haya sesi hífi+n+ndí raní yimungure-m+nd+mbó mahanu.

¹⁷ Asúkai sünambeah+ndí nendí ngorü ai God+ndí worí ra h+n+ngíre haya tüküfi masünu. Ai-amboan+ sarif semündü hayamboyu. ¹⁸ Asúkai sünambeah+ndí nendí ngorü hai hífandíra-randeimbi+mayu ranai God+mbó sesi mandífe síhefe-rambo hasíhoni-mayo ra h+n+ngíre haya masüfu. Ai sünambeah+ndí nendí ngorü-mayu sarif yih+m+ndí masemündü ranahambo puküna hoafiyuhü yahuya, “Sihafí sarif yih+m+ndí ndowandífi hawa wain hísi ra hífi+írí-ndandífi mam+ní dígawandí, ngei ndeara wofí hísi ra süfíomboane,” mehundo. ¹⁹ Sünambeah+ndí nendí ranai sarif semündü haya amofi hanü wain hísi ra hífi+ramündí mam+níre masíhendí. Wainí hísi-mayo ra God+ndí hürütümbí nímoei hípírí wain hísi ndüníyo boboe sem+nd+mbó-mayo ranambe pütímefíyü. ²⁰ Asu ai wain hísi-mayo ra adúkarí ngoafi h+mbóraní tüküyafu homo hípírí-mayo ranambe ndünírund-aníyo horí ranai 300 kíromíta nahurai máho. Asu horí tüküfe máho, ra nindou símongorí-feyoan+ ngusümboarühi nahurai máhafo.

15

Bídífranambo tíñ+rífo

¹ Ro sünambe hoeiríheandane, raní-poan+mbó moaruwai ham+ndí hepünífeimbi moatükuní tükímefeyo. Sünambeah+ndí nendí 7 ranai nindoumbó moaruwaimbofembo moaruwai ham+ndí moatükuní 7 sowandümo mamarímo. Raní-moatükuní ranai munguayo ana, God+ndí hürütü ndeara bídífranamboane, ngei asu ngír+ asúkai yahurai tükündífeyo. ² Raníyo asu ro karasínambo nafümbí nahurai síríwara-ambe hai bítapíre tükímefeyowa hoeimaríheandí. Nindou yifíarambe ng+n+ndí n+mbóeimbo n+mambeah+ndí n+n+hondí, ahandí sísamí, asu ahandí ndürí namba ranahambo hífi+nambo-mar+hindí. Ai ahei gita God masagadürí ra fufuríhümündí hehi karasínambo nafümbí nahurai síríwara raní-kímí manímbóei. ³ Asu Móses, God+ndí ratüpurí ratüpuríyü-randeimbi asu Sípsíp Nímorí-mayu ahafandí heirü ndahurai heirümáyei.

“Adükarî, seana God muṅguambo ṅgîṅîndî nîmîndîh-anafî.

Se hepûnîfeimbî moatükunî ratûpurîyafî-randeimb-anafî.

Se muṅgua nindou-yafe bogorî adükar-anafî.

Sîhafî hohohanîmo mbumundî hondüyo haya anîhondü hamînd-anafî.

4 Adükarî, muṅguambo nindou sîhambo ahîṅîndeiḥî sîhafî ndürî rana-hambo aboed-ani mbîseimboyei.

Seana sürühoeimbî hamînd-anafî.

Muṅguambo hîfîhündî nindou sîhambo sowana dîdei ṅgusüfo pandîhi-nîṅîmboyei.

Sapo sîhafî mbumundî ratûpurî ramarowandî ra fufurühümündî hehi karasînambo nafümbî nahurai sîrîwara ranî-kîmî manîmboei.”

masei.

5 Asükaiya sünambe hîmboyahündamboyo Godîmbo hoafî femîndî sîhefe worî ranahandî ahînûmbî worî safambe ra sübüdî-marîhoayowa hoeimarîheandî. 6 Asu sünambeahîndî nendî 7-memo ranai nindoumbo moaruwaimbo-fembo moatükunî 7 masowandümo. Ai hoearî aboedî afîsaho-koate hîmboarambe forîhoeimbî güdu mburu asu gorînambo nafümbî ret ahamundî mîsîndîhü hühîru hîṅîṅîru hou serîworî safambe tüküyafu masîṅîmo. 7 Asu yimbuyimbu yanggîrî nangoweimbî moatükunîndambo mamî ranai sünambeahîndî nendî 7 ahamumbo gorînambo nafîyoweimbî dis 7 masagapuri. Ranî-moatükunî masagapuri ranana Godîndî koadürü-koadürümbo yanggîrî-randeimbî hürütü foeroweimbî disîyo. 8 Godîndî hîmboamupuimbo-randeimbî asu ṅgîṅîndî ranahandî hasîheimî ranai ahandî worambe güre haya mengoro. Asu ṅgîrî nindou mamî amboanî ahandî worî ranambe kebuendî, ṅga wanî. Ai hîbadîhündanî sünambeahîndî nendî ranai nindou moaruwaimbofe moatükunî ra moendî-ndundan-anîmbo keboehimboyei.

16

Sünambeahîndî nendî 7 ai Godîndî hürütü 7 hîpîrambe foeroweimbî kamafoarundî

1 Ranîyo asu ro hîmborîyahanîyo Godîndî worî ranambeahîndî hoafî mamî sünambeahîndî nendî 7-memo ahamumbo puküna hoafîyowohü yahoya, “Se ṅgomo Godîndî hürütü 7-disambe afoero ra hîfîhü kaboandî,” meho.

2 Ranîyo asu mamî noufîmbî sünambeahîndî nendî-mayu ranai hu ahandî dis Godîndî hürütü foafusümbî ra kamafoareandî. Ranîyo nindou sapo yanggîrî nîṅgoweimbî moatükunî ranahandî sîsamîmbo ṅgusüfo pamarîhindî, asu ahandî sürü ahei gîrîbodî hamîndîfîhî parîhindeimbî-mayeî, asu ranaheîfîhî moaruwai hamîndî asübusümbî masîmeî tükümeḥyondürî.

3 Ranîyo asu yimbu noufîmbî sünambeahîndî nendî-mayu ranai ahandî dis ra hu sîrîwara-ambe kamafoareandî. Ranîyo asu hoe ranai nindou yîfîyoanî yîwîhoe nahurai tüküḥyowohüyo asu muṅguambo yanggîrî nîṅgoweimbî moatükunî sîrîwara-ambeahîndî ranai yîfî-safîmayo.

4 Ranîyo asu ṅgîmî noufîmbî sünambeahîndî nendî-mayu ranai ahandî dis ra hu hoe asu apoarîndîhorî forîhoayo-ambe kamafoareandî. Ranîyo muṅguambo hoe ranai horî nahurai tükümeḥyoyo. 5 Ranîyo asu ro

himboryahane, sünambeahindi nendi munguambo hoe ranahambo hifandandeimbi-mayu ranai yare hoafiyuhü yahuya,

“O God, seana aboedi hamind-anafi,

Haponda se animbafi asu horombo manimbaf-ane.

Tijirifo yibobofe se hifina kafaaro arandi ra mbumund-ane.

⁶ Nindou didiyei ai sihaf nindou ranaheimbo

asu sihaf hoafi hoafiyomo-rundeimbimbo hifokoa-marhinduri

ranaheimbo hori kamefoendi ra aheimbo simindimbohunda masabaduri.

Se rani-moatükun aheimbo ramarwanduri ra sapo

ai nin-moatükunyo ramarhind rani simogoduhimboane,”

mehu. ⁷ Raniyah asu asukai hamboryahane, Godimbo sesi mandife sihefe hashoni ranambeahindi hoafi mam hoafiyohü yahoya, “Yini, Adukari God, seana Munguambo Nginindeimb-anafi. Se nindou ranaheimbo pap hoafaranduri ranana ai moani anihondü hondüyo hayambo asu mbumundi saf-ane,” meho.

⁸ Raniyu asu yimbuyimbu noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis hufhamindi-wami kamafoareandi. Raniyu God ai hufhamindi nginindi masagado nindou hifini ranaheimbo hai nahurai tikiriyo-ndurimbohunda. ⁹ Nindou ranaheimbo nginindi hamindi hufü ranai tagiri-maranduramboyei asu ai seiya, “God ndan-ani mungua moatükun moaruwaimbofembo nginindi ra hifandarandi,” sei hehi ahandi nduri moaruwaimbo-marihindi. Nga asu nindou ranai moai ahei moaruwai hohoanimo ra hinngirihinduh Godimbo aboed-ani sei, nga wani.

¹⁰ Raniyu asu hondahufimb noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis ra nimambeahindi ninihondi adukari bogorindi nimarifondi raniwami kamafoareandi. Raniyo asu nindou munguambo ninihondi hifandirandi raniwami nimb piyowohüyo asu ai asubusi afindi sahümündih ahei teifi kikimarihündi. ¹¹ Raniyei asu aheimbo asubusi afindi tüküfendürüh masimeini noumendurambo Godimbo moaruwai-moaruwaimbo-marihori. Nga asu ai moai ahei moaruwai hohoanimo süngufe ra hinngirihindi.

¹² Raniyu asu 6 noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis ra hoe adukari Yufretisi-mayo ranambe kamafoareandi. Raniyo asu hoe ranai nginireandühüyo bogori nindou hufhamindi süfuani-poedi sifombo-memo ranahamumbo nafi ra menjoro. ¹³ Raniyah asu ro hoertheandane, moaruwai nendi ngimi ranai koaikoai nahurai adukari amoasiri, nimambeahindi ninihondi, asu Godindi hoafi tikai hoafiyurandeimb ranahei yahamo-nafi tükümehindi. ¹⁴ Aiana moaruwai nendi hepünifeimb hamindi moatükun rarihi arihündi rananei. Moaruwai nendi ranai ana bogori nindou hifi hifandu-rundeimbimbo sowana hei arihündi. Sapo bogori nindou ranahamundi ami mamambefepura God Munguambo Adukari Nginindi hifandirandi ranahandi bidifirani sihi yifiarimbohunda.

¹⁵ Adukari ai yahuya, “Awi se hamboriyei! Ro hühbühünümbi nindou nahurai tükündaheamboyah! Nga nindou düdi ai apokoate yangiri nimarumbo ahandi hoeari ra wudipoapore hifandarandi ana,

h+hif+hi+hif+mbiyu-wamboane. Sapo ranan+ambo ai ng+r+ nindou af+nd+ h+amboahü safi yang+r+ hoahoanguhü ahand+ fimbo amoan+ng+ndu,” mehu.

¹⁶ Ran+yomo asu moaruwai nend+ ng+mi+mayei ranai bogor+ nindou-memo ranahamumbo hif+ mam+ Hibru-yafe hoaf+nambo Armagedon ran+hü mamüh+feपुर+ambo sahüpurümündi mahei.

¹⁷ Ran+yu asu 7 noufimb+ sünambeah+nd+ nend+mayu ranai ahand+ dis h+pir+ ra n+moamo sünambe kamafoareandi. Ran+yo asu hoaf+ mam+ ranai puküna God+nd+ munguambo moatükun+ hifand+yo n+mar+ambo fond+ ran+wam+nd+ hoaf+yowohü yahoya, “Mungu-moatükun+ ra ndeara munguyomboane,” meho. ¹⁸ Ran+yo asu wabürüs+ af+nd+ ranai bire h+ning+irera wak+reandüh+yo asu n+moamond+ hoaf+ ranai pai kameih+ k+k+randüh+yo hif+he af+nd+ ranai moan+ moaruwai ham+nd+ tüküme feyo. God ai nindou naf+randambe ana hif+he ranai moai yahurai tükümeyo, nga haponda tüküme feyo ranana moan+ moaruwai ham+nd+yo.

¹⁹ Ran+yo asu adükari ham+nd+ ngoaf+ ranai ng+im+mbore bumareandi. Ran+yo asu munguambo hif+yei adükari ngoaf+ madaburo-mayo ran+ amboa moaruwaimbo-mareandi. Sapo God ai Babiron ngoaf+ amboa moaruwaimbo-mareandi. Sapo God ai Babiron ngoaf+ ranahambo hohoan+mo puramündüh+yo asu ai ahambo ahand+mayo kap ranambe wain hoe ra s+im+nd+ambo masagado. Wain+ hoe ranana sapo God ahand+ ng+n+nd+ ham+nd+ hürütü ran+yo.

²⁰ Ran+yo asu munguambo airan ranai d+bonapi-foendüh+yo, asu n+moai wafu ranamboan+ moai hoeir+h+nd+.

²¹ Asu ng+n+nd+ ng+si+har+ ais n+moai nahurai sünambeah+nd+ 50 kirogram n+mboreimb+ ranai nindou-yeiwam+ pütap+yowohü ranaheimbo moaruwaimbo-mareand+ri. Ran+mboyei asu nindou ranai seiya, “Ro n+mboyef+ moaruwaimbo-ehundi,” sei hehi God+ambo moaruwai-moaruwaimbo-mar+hor+.

17

Nindowenih+ b+rab+r+yo-randeimb+ n+moreh+

¹ Ran+yu asu sünambeah+nd+ nend+ mam+ sapo dis 7 fufurundümo-ndeimb+memo ranambeah+nd+mayu ranai wambo-so kusü hoaf+yund+rüh+ yahuya, “Awi se mborai s+nif-an+ambo n+moreh+ ndowenih+ b+rab+r+yo-randeimb+ bogor+mayo ranahambo t+nr+ifo adükari tükefendo ra nafuindahan+n+mboyah+. N+moreh+ ranai ana ngoaf+ adükari hoe har+ afoafuso rani-k+mane an+ngo. ² Munguambo hif+ ran+hünda adükari bogor+ nindou ranai n+moreh+ ran+ bab+d+ moaruwai hohoan+momemo. Ran+yei asu hif+ ndan+hünda nindou ranai-amboa n+moreh+ ran+bab+d+ moaruwai hohoan+mo ra süngumarund+. Ran+mboyomo asu nindou ranai ngusüfo moan+kari-marapur+ ai nindou wain hoe s+im+nd+ hefe rawehind+ nou,” mehu.

³ Ran+yah+ asu Yifiaf+ Aboed+ ranai wambo fiambe far+fe ng+n+ma-ram+nd+nd+ra asu sünambeah+nd+ nend+mayu ranai wambo semündünd+ri haya n+im+ woh+ fur+koate-reandüh+ mahu. Ran+hü tük+yaheandüh+ hoeir+heandane, n+moreh+ mam+ ranai n+mambeah+nd+ n+n+hond+ hambur+ ran+wam+ mamaro. N+n+hond+mayo ranahand+fih+ ana ndür+ af+nd+ sürü pap+yo h+ning+feyoane man+ngo. Ndür+ ranana God+ambo moaruwaimbofe hoaf+yo pap+mayo. N+n+hond+mayo ranai 7 mb+roweimb+yo haya asu 10 daburüdümbüyo. ⁴ N+moreh+ ranai

ana bogori+yafe asudabombü asu hamburi hoeari güde mbura, rani-poan+mba yihuruyo haya gor asu n+moei kak+af+ndi+fihi sem+ndi+weimbi-nambo nafiyoweimbi, foefembo moatükuni yihururam+ndi hayamboyo man+ngo. Gor+nambo nafiyoweimbi kap ranambe moaruwai moatükuni ai anam+ndi+hoandi b+rab+ri-mayo ranahandi afisaho foafusoweimbi sem+ndi haya man+ngo, sapa ai anam+ndi+hoandi b+rab+ri-mayo rambo-hünda. ⁵ N+morehi ranahandi gir+bodi ham+ndi+fihi moan+ rani-poan+mba d+boh+ndi ndüri sürü paru h+n+ng+marundi ranai yare hoaf+yowohü yahoya,

‘DİBOHÜNDİ HOAFİ BABIRON NĠGOAFİ ADÜKARI NINDOWENIHI BİRABİRİYEIMBİ NİMOREHI ASU MUŊGUAMBO MOARUWAI HOHOANİMO HONDÜ HİFİ NDANIHÜNDAMBO ENGORO RANAHEI HOND-ANE’,

meho. ⁶ N+morehi ranaiyo God+ndi nendi+yei asu Sisasi+mba an+hondümba sünguri+horeimbi hifokoarearu marandi ranahei-mayo hori ra sim+ndi haya mam+kar+mayowa ro hoei-mar+heandi.

Raniyah+ asu ro rani-moatükuni ranahambo hepünaheandühi af+ndi hohoanimo-mayah. ⁷ Raniyu asu sünambeah+ndi nendi ranai düdufind+rühi yahuya, “Se n+mbae hepünefoandühi af+ndi hohoanimoayafa? Awi ro si+hambo n+mambeah+ndi n+n+hondi asu n+morehi ranahambo sem+ndi ho arandi ranahafe d+boh+ndi hoafi n+m+ndi ra hoaf+ndahan+n+mboyahi. N+mambeah+ndi n+n+hondi ranana sapa 7 mbiro-weimbiyo haya asu 10 daburüdümbi-mayo-ane. ⁸ N+mambeah+ndi n+n+hondi+mba yang+ri man+ngowa hoeimarowand-anesi, nga asu hapondanana wan+. Ai ndeara sapa hifambe ak+mi kaikoaite moan+ raguham+ndi han+weimbi ranambeah+ndi tüküfembo yang+ri-ane. Nga asu ng+ri am+тата ahambo moaruwaimbo-fembohünda d+bonap+ndi+feyo. God ai hifi sünu naf+rand-ambe nindou d+diyei koadürümbo-koadürümbo yang+ri n+boadeimboyei ranahei ndüri ra bukambe sürü pap+marandi. Nindou hif+n+ an+imboei ranahei ndüri buk ranambe pefe sihefekoate-mayo ranai-an+imbo rand+hi n+mambeah+ndi n+n+hondi ranahambo hoeind+hindan+wan+ hepün+dahi+mboyei. Rani-moatükuni ra horombo yang+ri man+ngoyosi, nga hapondan-ana moai n+ngo, nga asu süngunambo asükaindo tükündi+femboe.

⁹ Ndan+ hoafi ndanana nindou düdi ai fifi+reandeimbi-mayu ranahamboane: Mbiro 7 ranahandi sisam+ ranana hifi wafuyo asu n+morehi-mayo ranai rani+wam+ n+mar+ arandi. Asu rani-moatükuni ra adükar+ bogori nindou 7 amboan-ane. ¹⁰ Ranane asu hondahüyafundeimbi (5) adükar+ bogori nindou yif+memo-ane mo mam+ ai mbamar+ asu ngorü ai awi moai bogori+mbofi tüküfyu. Tüküfekoate-mayu ranai tük+ndi+fiyuwan+ ai moan+ ak+dou bod+fohö yang+ri nüngumbui. ¹¹ Sapa n+mambeah+ndi n+n+hondi horombo man+ngo-yosi, nga asu hapondan+ ana moai n+ngo. Ai-an+imbo ahandi+hoar+ ranana 8 noufimb+ bogori+mba-ndi+femboesi, nga asu aiana sapa n+n+hondi 7 ranambeah+nd-ane. Nga asu ahambo ana süngunambo God ai moaruwaimbo-ndearümbui.

¹² Sapa 10 daburüdümb+ hoeimarowandi ranana 10 adükar+ bogori nindou-yomo asu ai awi moai muŋguambo moatükuni hifandiyo homba ra piyomo houmbo hifandundi. Nga ahamumbo amboan+ God ai ng+n+ndi dagapur+mbui. Bod+fohö n+mambeah+ndi n+n+hondi-mayo ra-bab+d+imbo adükar+ bogori nindoumbondafu hifandu n+ngomboemo. ¹³ Bogori nindou

ranahamundi ratüpurî hohoanîmo ranana moanî mam-ane. Rananemo ai ahamundi ngîninîndî asu ndürî adükarî ra nîmambeahîndî nîninîhondî ranahambo masabudo. ¹⁴ Ai Sipsip Nîmorî ranî-babîdîmbo yifiarî-ndîmboemo. Nga asu Sipsip Nîmorî ai yifiarî ra taborîndî-hoembui. Aiana adükarî-yomondî adükarî-ani asu adükarî bogorî-yomondî adükarî bogorî-ani. Asu ahandî nendî ranahaimboya mborai mehundûra tükîmehinda wand-aneî yahu kafoare hîningî-mareandûra ahandî hoafi sünguarîhind-anîmbo yifiarî ra taborîndî-hehimboyei,” mehu.

¹⁵ Sünambeahîndî nendî ai asükaiyu wambo hoafiyundîrühî yahuya, “Nindowenihî bîrabîriyo-randeimbî nîmorehî nîmarümbî hoe se hoeimarowandî ranana nindou-aneî. Ai muŋgua hîfîhündî, muŋgua fi-hoearî, muŋgua mamamî hoafümbî asu muŋgua nindou afîndî mafandîhindî ranîyei. ¹⁶ Se 10 daburüdümbî nîmambeahîndî nîninîhondî hoeimarowandî ai-anîmbo nîmorehî ranahambo yîboaruko-ndîhindühî ahandî nîne napo ahambo sowahî engoro ra mbirîboadi-hindühî hoearî hîrîboadi-hindoanî asu safî yanggîrî nîmandîmboe. Rananîmbo asu ai ahandî fisafî ra dagüdindowohü hai-ambe muŋguna mandîhimboyei. ¹⁷ Ranî-moatükunî ra God ahandîhoariyu ahamundi ngusüfoambe refembo hohoanîmo masagapurî ranîyo asu ahamundi-mayo ngîninîndî ra nîmambeahîndî nîninîhondî ranahambo masabudo. Ai muŋgua hîfî ra hîbadîyo hombo God ai ahandî hoafîmayu süngu muŋgua moatükunî anîhondü tüküfemboayo ranî si tüküfe sîmboanî. ¹⁸ Nîmorehî se hoeimarowandî ranana adükarî ngoafi sapo hîfîninîndî adükarî bogorî nindou ranahamumbo hîfandapurî arandî ranîyo,” mehu.

18

God ai Babiron ngoafi Adükarî ra moaruwaimbo-mareandî

¹ Ranî-moatükunî ranai refehayamboyoane, sünambeahîndî nendî ngorü ranai sünambeahîndî tüküfi makusuwa hoeimarîhinî. Ai ngîninîndî hamîndî hondüyu haya asu ahandî ngîninîndî hamîndî si ranambo muŋguambo hîfî ra si boakîma-foareandî. ² Asu ai puküna hoafîyuhü yahuya, “Adükarî ngoafi Babiron ai hîfîninî pîmayo! Ai hîfîninî pîmayo!

Ai moaruwai nendî ranahai ngoaf-ane.

Ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo moaruwai ndu ranai-amboanî ranîhü amarei.

³ Nîmorehî Babiron ranî-babîdîmbo muŋguambo nindou ranai moaruwai hohoanîmomemo nindou ai wain hoe sîmîndîmo houmbo mamîkarî hohoanîmomemo nou.

Muŋguambo adükarî bogorî nindou hîfî ndanîhündambo amboanî ai-dîbo moaruwai hohoanîmomemo.

Asu kakî semîndî ratüpurî ratüpurîyomo-rundeimbî nindou amboanî ahandî-mayo moaruwai hamîndî hohoanîmo ranî-fihîndî kakî afîndî sowandümo houmbo

kakî afîndeimbî nindou tüküme fundî,”

mehu.

⁴ Ranîyo asu hoafi mamî sünambeahîndî makosowa hîmborîyahane, ai yare hoafîyowohü yahoya,

“Wandî nindou se ngoafi ranambeahîndî aboedühî tüküyahi!

Se ai moaruwai hohoanîmoayo ranîsüngu-ndîhimboyei, nga yowanî.

Asu se ai tɪŋrɪfo asemɪndo ranambe-ndahimboyei, ŋga yowanɪ!

⁵ Ahandɪ moaruwai hohoanɪmo ratüpurɪmayo ra nɪmoamo sünü ŋgasüde-amboane.

Ranane asu God ai nɪmorehɪ ranahandɪ moaruwai hamɪndɪ hohoanɪmo ranahambo moai mɪtanɪramüdu.

⁶ Ai sɪheimbo ramareandürɪ ranɪ-sɪmogodühɪ sɪmborɪ se ahambo randɪhindɪ.

Nɪmorehɪ ranai sapo munɟuambo moatükunɪ moaruwai ramareandɪ ranɪ-sɪmogodühɪ nandɪhi ndahüdo.

Nɪmorehɪ ranai sɪheimbo wain hoe ra ŋɟɪnɪndɪ hamɪndɪ kare masagadürɪmbo

asu se ahambo wain yimbumbore ŋɟɪnɪndɪ hamɪndɪ kandɪhi ndahüdo.

⁷ Nɪmorehɪ ranai ahandɪ borɪyohü asu napo afɪndeimbi-mayo ranɪ-sɪmogodühɪ

ahambo asübusɪ afɪndɪ ndahüdoanɪ aranɪmbeyo-wamboane.

Ai ahandɪ fi ranɪmbo borɪyohü yahoya,

‘Roana adükari bogorɪmbo-yaheamboanahɪ nda amarɪhɪ!

Ro ŋɟrɪ aranɪndahɪ, ŋga wanɪ,’ meho.

⁸ Ranɪmbo-hündambo-anɪmbo awi ŋgorü-sɪmboanɪ ana ahambo moaruwai hamɪndɪ moatükunɪ,

masɪmei, arani-hoafi, sesi-koate nɪmarɪ, munɟuambo ranɪ-moatükunɪ ranambo nɪkonda dɪgemboe.

Asu hai ahambo tikɪrɪndamboe

sapo Adükari God ai-anɪmbo ahambo yɪbobondeambui ai ŋɟɪnɪndɪ hamɪnd-anɪ.

⁹ Hɪfi ndanɪhündambo adükari bogorɪ nindou-memo ranai nɪmorehɪ ranɪ-babɪdɪmbo nɪmorehɪ sɪsɪhɪmo-yomondühɪ ai moanɪ moaruwai hamɪndɪ afɪndɪ sowandümo manɪŋgomo. Ranɪmbo-hündambo-anɪmbo adükari bogorɪ nindou ranai nɪmorehɪ ranahambo hai tikɪrɪrandühɪ ranahandɪ hasɪheimɪ ahafo ranahambo hoeindundanɪ-wanɪ aranɪndɪmondühɪ ŋgusüfohö warɪ purükɪndümboemo. ¹⁰ Nindou ranai anɟunɪ safɪ

ahandɪ fikɪmɪ nɪŋgokoate nɪŋgomboemo sapo ai asübusɪ ranambefembo yɪhɪmbombo. Asu ai hoafɪndomondühɪ anɪmboya, ‘Hɪpoanɪmboembou-ane! Hɪpoanɪmboemou-ane!

Babiron ŋgoafi adükari ra!

Se ŋgoafi adükari hamɪndɪ-yafɪ hawa asu ŋɟɪnɪndɪ hamɪnd-anafɪ!

Nɪmehɪnou God ai sɪhambo tɪŋrɪfo saganɪnɪmboanɪ,’

mehomo.

¹¹ Hɪfi ndanɪhündambo nindou kakɪ semɪndɪmbo ratüpurɪ ratüpurɪyomundeimbi-memo ranai-amboanɪ ahambo aranɪndɪmboemo sapo nindou ahamundɪ napo ra semɪndɪmbo wanɪmewambo. ¹² Sapo ahamundɪ napo ranana ini nda: gor, sirfa, nɪmoei kakɪ adükari hamɪndɪfihɪ semündümbɪ, aboedɪ hamɪndɪ yamanɪ, kɪfohö hoeari ŋɟɪnɪndɪ aboedɪ, ranɪ-poanɪmbo hoeari hamburɪ, sirika ŋɟɪnɪndɪ hoeari. Asu ranɪ-poanɪ nɪmɪ fisɪŋarü aboedümbɪ, munɟuambo aboedɪ moatükunɪ erefan yahafɪnambo nafɪyo-weimbɪhündɪ, munɟu moatükunɪ nɪmɪ kakɪ afɪndɪfihɪ pemɪyo-weimbɪhündɪnambo nafɪyo-weimbɪhündɪ. Asu ŋɟɪnɪndɪ kapa bras, ain asu nɪmoei aboedɪ sürü-sürüyo-weimbɪnambo nafɪyo-weimbɪhündɪ. ¹³ Asu bɪdɪfirɪ napo yahurai. Sesi fisɪŋarümbɪ moatükunɪ sinamon, kosendɪ mbai, fisɪŋgrümbɪ mbɪmbɪrai, wowondümbɪ moatükunɪ aboedɪ fisɪŋgrümbɪ,

sanda, wain, sesimbo wer, kifohi praua asu nimbandi praua, burmakau, sipsip, hos, ahandi nimarifondi kameih, nindou kaki-koate ratupuriyomondeimbi asu nindou yifiarambe sowandumo-nduireimbi munguambo moatukuni ra ngiri asukai pemindomo.

14 Kaki semindimbo ratupuriyomo-rundeimbi ranai nimorehimbo hoafiyomondowohu yahomoya, 'Mungu aboedi moatukuni se sihoefi hawa wand-ane masafi ranana ndeara sihambo hinngireanin haya dibonapimefeyo. Asu munguambo aboedi sesi kaki afindih semundumbi asu munguambo yihuruyimindi napo aboedi sihafi mengoro-mayo ranamboan ndeara sihambo hinngireanin haya awarimarhoayo. Asu munguambo rani-moatukuni ra ngiri se yahurai asukaindafi hoeindowandi,' mehomo. 15 Sapo kaki semindi ratupuri ratupuriyomondeimbi ai adukari ngoafi ranihu ninggomombo rani-fihindi kaki afindeimbi-memo ranai ngoafi ra anguni safi ningomboemo ai afindi tihirifo asemindo ranambefembo yihimbombo wambo. 16 Nga asu aiana aranyomonduhi afindi hohoanmomemo. Ai randu hoafi-ndimonduhi animboya,

"Hipoanimoembou-ane! Hipoanimoembou-ane! Adukari ngoafi ra.

Horombo ai kifohi hoeari aboedi, rani-poanimbo hoeari hamburi yihururamindi,

asu gor, nimoie ranambo nafiyoweimbi moatukuni, aboedi hamindi yaman yihururamindi raraora-hayambo maningomoyo-ane!

17 Asu nimehunou munguambo aboedi nginindi moatukuni ra awarimarihendi!" mbisimboemo.

Munguambo sip sowandumo homo-rundeimbi, nindou sipambe fareahi ngoru ngoafini hei-rihundeimbi, sipambe nimarimombo, sip ranahambo hifandiru homo-rundeimbi asu nindou didemo siriwara-ambe kaki semindi ratupuri ratupuriyomondeimbi nindou munguambo ai Babiron ngoafi rani-kimi ningo-koate anguni-safi manimboei. 18 Rananimbo asu ai Babiron ranahambo hai imaminambo tikiriranduhi hasheimi ahafo ranahambo hoerihindani mayowa hashei-maye. 'Moai ngoru ngoafi adukari Babiron yahurai nanjo!' masei. 19 Ai ahei mbiroram dudu budi putiyahinduhi arani-himboahoyei seiya,

'Hipoanimoembou-ane! Hipoanimoembou-ane! Babiron ngoafi adukari! Moaruwai hamindi ahambo tukimefeyo.

Nindou didemo ai sip shoundeimbi-memo ranai siriwara-ambe sowandumo homonduhi

kaki afindeimbi nindoumbo-yafu tukumefundi ngoafi ranahandi kaki afindi ranambo!

Asu munguambo moatukuni afindi ahandi ra awarimarhoayo,' masei.

20 God ai Babiron ranahambo moaruwaimbo-mareandi ranimboane asu sunu se-anafi, Godindi nindou se-anei, Kraisindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi nindou-anemo, Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-anemo munguambo se hihifi-hihifindei.

God ai ahambo tihirifo masagado sapo simbori siheimbo ramareanduri sungumbo," meho.

21 Ran+yu sünambeah+ndi nendi-mayu ranai wit nokoyo-rambo nahu-
rai af+ndi+kokoe n+moei semündü bot+re haya sir+wara-ambe pireandü+
hoafi+yuhü yahuya,

“Ndahurai-an+mo Babiron ngoafi adükar+ ranamboan+ puküna
pind+feyowan+
gadowohumbo ng+r+ asükaindo hoeind+hindi.

22 Babiron se, nindou gita fandu, heiründe, mbon+ faifaind+mo
asu inafaaind+mo rarao-ndundan+
sihaf+ mbusümo ng+r+ nindou ai asükainde h+mbor+nde ndühünd+!

Ran+poan+mo ratüpur+yomo-rundeimb+ ai
sihaf+ mbusümo ran+ ratüpur+nd+mo ndunda ng+r+ asükaindo
hoeind+feyo.

Asu wit n+kombo n+moei ranai ng+r+ asükaindo
sihaf+ mbusümo wit n+kondandü+ hoaf+ndowan+ h+mbor+nde
ndühünd+.

23 Asu sihaf+ mbusümo ng+r+ asükaindo
ram hai ranai sindoan+ hoeind+feyo.

Sihaf+ mbusümo n+ndowenih+ ai n+moreh+ sem+nd+imboayo-ane
asu n+moreh+ ai n+ndowenih+ sem+nd+imboayo-ane
hoafi+ ra ng+r+ asükai tükünd+feyowan+ h+mbor+ndo ndand+.

Sihaf+ kak+ sem+nd+imbo ratüpur+ ratüpur+yomo-rundeimb+ nindou ranai
ana

munguambo hifi ranahambo ngasüdu houmbo ndeara moan+
ng+n+nd+ ham+nd+ hond-anemo.

Nga asu se sihaf+ t+bagi ng+n+nd+ ranamboayafi+ munguambo hifi+hünd+
nindou ranaheimbo wos+hoaf+ hoafi-mayaf+ndür+!

24 God+nd+ hoafi hoafi+yomo-rundeimb+-yomond+ hor+ asu God+nd+ nindou
ranahei hor+ ranai Babiron ngoafi ran+hü mengoro.

Y+n+, sapo nindou aheimbo ai hifi ndan+hü hifokoa-mareandür+ rana-
hei hor+y+o ngoafi ran+hü mengoro,”

mehu.

19

*Babiron ngoafi ranai moaruwaimbo-mefeyowa nindou ai ran+mo h+hifi-
h+hifimaye!*

1 Ro nindou af+nd+ sünambeah+ hoafi puküna kamar+hehinda
h+mbor+mayahi. Ai rarihi hoafi+yehi+ seiya,

“God ai sihef+imbo aboedambo-reamuneimb-ani.

Ndür+ adükar+ asu munguambo ng+n+nd+ ranana sihef+ God ranahand+
yang+r-ane!

2 God ai an+hondü asu mbumund+ hohoan+mo süngure nindoumbo
y+bobore arand+.

Nindowenih+ b+rab+ryo-randeimbü ranai munguambo nindou
ranaheimbo ahand+ nindowenih+ b+rab+r+ hohoan+mo ranambo
moaruwaimbo-mareandür+.

God ai n+moreh+ ranahambo s+mbor+ t+n+r+ifo masagado

n+mb+oe ai God+nd+ ratüpur+yomo-rundeimb+ nindou h+fokoamar+pur+
ran+imbo-hünda.”

masei. 3 Asükaiyei ai puküna hoafi+yehi+ seiya,

“God+imbo adükar-ani yahomboane!

Hai Babiron ngoaft adükarî ranahambo tikrarandî ranahandambo hasiheimî ranai moanî yare koadürümbo-koadürümbo ahafo,” masei.

⁴ Ranîyo 24 boagîrî asu yangîrî nîngoweimbî moatükunî ranai hîfîni pütapîyei nîmareimbo God sapo ahandî adükarî bogorî nîmarîfondî ranîwamî amaru ranahambo hohohanîmo yahündowohü ngusüfo pamarîhori. Ai rarîhi hoafîyeihî seiya,

“Godîmbo adükar-ani yahomboane! Nga anîhondü-ane!”

masei. ⁵ Ranîyo asu adükarî bogorîndî fondîmayo ranambeahîndî hoafi ranai tüküfeyowohü yahoya,

“Munquambo nindou, Godîndî ratüpurîyei-rîhündeimbî se sîhefî God ranahambo aboed-ani mbîsei.

Moanî nindou-anei asu ndüreimb-anei se munquambo ahambo aboed-ani mbîsei,”

meho.

Sipsip Nîmorî ai nîmorehîhîfîhî sesî afîndî tükümfeyo

⁶ Ranîyahî asu nindou afîndî fandambo yanggorombo hoafi afîndî tüküfembo nahurai hîmborîmayahî. Ranî-moatükunî ranai ana sapo hoe amündürî yigüdayo nahurai hîmboyo asu nîmoamondî hoafi mbuayo nahuraiyo tükümfeyo. Ro hîmborîyaha ai rarîhi hoafîyeihî seiya,

“Godîmbo adükar-ani yahomboane!

Sapo Adükarî God sîhefî ai munquambo ngînîndî ra hîfandarandî!

⁷ Haponda awi sîhîrî hîhîfî-hîhîfîndefühî adükar-ani mbîsefîmboane.

Sapo Sipsip Nîmorî ranai nîmorehî semîndîmboayu ranî si ra ndeara tüküfemboane.

Asu ahandî nîmorîrehî ranai ndeara nafîramîndîmboane amaro.

⁸ God ai nîmorehî ranahambo moanî aboedî hamîndî hoearî hîmboarambe forîhoaiweimbî güdüfembohünda sagadomboani,” masei. (Sapo hoearî aboedî ranana Godîndî nendî mbumundî ratüpurî hohohanîmoayerî ranahandî sîsamî nahurai-ane.)

⁹ Ranîyu asu sünambeahîndî nendî mamî ai hoafîyundîrühî yahuya, “Se ra sürü papîrandühî anîmboya, Sipsip Nîmorî ai nîmorehî semündühî sesî afîndî sesesîmayeî ranambe God ai nindou ranaheimbo se dügüsi mehündürî ranai ana hîhîfî-hîhîfîmbeiyei-amboane.” Asükaiyu yare hoafîyundîrühî yahuya, “Ndanî hoafî ndanana Godîndî anîhondü hoafî hond-ane,” mehu. ¹⁰ Ranîyahî asu ro ahambo hohohanîmo-mbohünda yirî yimbu pusîrîhe mamarîhî. Nga ai hoafîyundîrühî yahuya, “Refepoanî! Ro-amboanî se asu sîhafî wandafî babîdîmbo sîhîrî Sîsasîndîmayo hoafî anîhondümborîhündeimb-aneftî. Nga se Godîmbo yangîr-anîmbo hohohanîmo pandîworî. Hoafî Sîsas weindahîmareandî ranai nindou ngînîndî sagapurî arandî Godîndî hoafî hoafîmbohünda,” mehu.

Nindou kîfohî hosîwamî mamaru

¹¹ Ranîyo asu ro hîmboyahane, sünambe yipurî ranai sübüdîhoai yanggorowohüyo hos kîfohî ranai manîngowa hoeimarîheandî. Hos semündü hu-randeimbî nindou ranîwamî mamaru ranahandî ndürî ra yahurai-ane: ‘Ratüpurî ndore hîfanda-randeimb-ani’. Asu, ‘Anîhondü hohohanîmo süngure-randeimb-ani’. Sapo ai nindou ranaheimbo yîbobofe asu yifiarî hohohanîmo ra ai moanî mbumundî hohohanîmo menjoro

rani-süngu-ani rawareandi. ¹² Ahandi himboari ana hai nahuraiy-owohüyo asu adükari bogori nindou-yafe at afindi ahandi mbiroambe ninoumayo. Ahandifihini ndüri sürü pefe hiniñgifyowa mapaiaro rana-hambo nindou amuri ai moai fifiñfeyo, nga moanti ahandihoari yangiri-ani fifiñreamboayu. ¹³ Ai hoandari hoeari magüdeandi ranana hor-ambe foefe himindümbiyo magüdeandi. Ahandi ndüri ranana, 'Godindi Hoaf-ane.' ¹⁴ Raniyomo asu sünambeahindi ami ranai kifohi hoeari moani aboedi hamindi ra fihü yihururündimo houmbo kifohi hosi-wami ninouyomo houmbo ahambo süngumarüri homo. ¹⁵ Muñguambo hifi ranaheimbo hifinambo-fendürimbo ami-yomondi pisao nahurai yihümindihamindi ahandi yahamonafi tükufe mbumarandi. Ai ain niniñmi ranambo-animbo muñguambo hifi ranahambo hibadambui. Rananimbo asu ai wain hoe boboe ra wain boboembo fondi ranambe tñjarinambo bubütükündambui. Rani-moatükuni ranana sapo God muñguambo nginiñdihifandandeimbi-mayu ranahandi muñguna moaruwai hamindi nginiñdihohoanimo ranane. ¹⁶ Ahandi hoandari hoeari-mayo raniñfihiyoyasu ngehurifihiyoyo ndüri ra sürü pefe hiniñgifyoani mapaiaro. Ndüri ranai yare hoafiyowohü yahoya, "Bogori nindou-yomondi Bogori asu adükari nindou-yomondi Adükari-ani," meho.

¹⁷ Raniyahiyasu himboyahünda sünambeahindi nendi ranai hüfihamindi fihini botifi manünguwa hoeimarhini. Raniyu asu ai ndu sünü wafusifohü youmemo ranahamumbo puküna hoafiyupurühi yahuya, "Godindi adükari sesesi ndanifihini mborai sifomo fandu mamühiyafu! ¹⁸ Mborai sifomo adükari bogori nindou-yafe safi, ami bogori-yomondi safi, nginiñdihindou-yomondi safi, hos safi, asu hos sowandümo homo-rundeimbi-yomondi safi, ra muñguambo sowasümo. Muñguambo nindou-yafe safi, moani ratüpuriyomorundeimbiñdindou-yomondi-mayo asu kaki semindi ratüpuriyoyorundeimbiñdindou-yomondi-mayo, adükari nindou asu akidou nindou-yomondi-mayo safi ra muñguambo sowasümo," mehu.

¹⁹ Raniyahiyasu himboyahünda, nimumambeahindi ninihondi asu adükari bogori nindou hifi ndanihünda ahei amiyomo ranai fandu gugurimarunda hoeimarheandi. Nindou sapo kifohi hosi-mayo raniwami nimarümbo semündi ahu ranani asu ahandi ami rananemo rani-babidimbo yifiarimbo ranai fandu gugurimarundi. ²⁰ Nimumambeahindi ninihondi-mayo asu Godindi hoafi tikai hoafiyu-randeimbiñdindou-mayu rani-dibo ai muñguambo tikai hepünifeimbi moatükuni rariñe-marinandi raniyimbumbo mbumaripündümo. Nindou nimumambeahindi ninihondi-mayoranhandi himboahü hepünifeimbi moatükuni rarerandühi asu ranihohoanimo sünguyu ai nindou ranaheimbo wosihoafori hoafiyundüri marandi. Raniyei asu ai nimumambeahindi ninihondi-mayoranhandi ndüri sahümündihiyasu ai sisami ranahambo hohoanimo parihi marihündi. Raniñmboyo asu nimumambeahindi ninihondi-mayoraniyo asu Godindi hoafi tikai hoafiyu-randeimbiñdindou-mayoraniyu ahafanimbo yangiriñmbafanda sowapündümo wafusüriho hai sarfa nimoeinambo tikira-randeimbiñdindou-mayoranambe pimarupiri. ²¹ Raniyu asu nindou sapo kifohi hosi-wami nimarümbo ahandi yahamo pisao yihümindihitükufe mbumarandi ranambo ami bodimondiñdindou-ranahamumbo hifokoakomafoareapuri. Raniyo asu muñguambo ndu ranai ahamundi safi sahüsimbo bodo tükimehindi.

20

Satan ai 1,000 hĩmbani karabusambe manũjgu

1 Ranĩyahĩ asu ro nĩmboa hĩmboyahũnda sũnambeahĩndĩ nendĩ mamĩ ranai sũnambeahĩndĩ tũkũfi haya sapo hĩfi ambe ndihĩ ragu hoeife-koateyo-randeimbĩ ranahandĩ yipurĩ ki asu sen nĩmboreimbũ waramberamũndũ makusũwa hoeimarĩhĩnĩ. 2 Ranĩyu asu ai amoasĩrĩ afĩndĩ ranahambo mbumaramũndu. Amoasĩrĩ ranai ana sapo horombodĩdĩ hondũ-mayo-ane. Ai sapo munũguambo nĩndou ranaheimbo papi-hoafĩrandũrĩ hoanũgũ-randeimbĩ Satan-ani. Ranĩyu asu sũnambeahĩndĩ nendĩ mayu ranai ahambo senĩnambo hũputũpurĩherũ mbura 1,000 hĩmbani hĩnĩngĩmarĩrĩ. 3 Ranĩyu ai ahambo hĩfambe ragu hanĩweimbĩ-mayo ranambe pirira mahanu. Nafĩtambe pare mbura kinambo kĩkĩre papĩramũndĩ yowanĩmbo hĩnĩngĩmareandĩ. Rananĩmbo ai munũguambo hĩfĩhũndĩ ranaheimbo ngĩrĩ wosĩhoaforĩ hoafĩndundũrĩ. Ahambo refi hĩnĩngĩfiyuanĩ nũngũmbo 1,000 hĩmbani munũguyo-ambe-anĩmbo tũkũndũfi akĩdou yangĩrĩ nũngũmbui. 4 Ranĩyo asu bogorĩ nĩndou-yafe nĩmarĩmbo fondĩ ranai burĩmayowa hoeimarĩheandĩ. Fondĩ ranĩwamĩ mamarĩmo-memo ranahamumbo yĩboboferambo ngĩnĩndĩ masagapurĩ. Asu asũkai sapo nĩndou Sisasĩmbo asu Godĩndĩ hoafĩ ranahambo anĩhondũmbo wataporĩmbo-rĩhũ marĩhũndĩ ranĩmbo mbĩro kĩbodĩrĩ-marandũrĩ ranahei yifafĩ hoeimarĩheandĩ. Asu aiana nĩmambeahĩndĩ nĩnĩhondĩ-mayo ranahambo ahandĩ sĩsamĩ kameihĩ moai ngũsũfo parĩhindĩ. Ahei gĩrĩbodĩ hamĩndũhĩ asu warĩhũ nĩmambeahĩndĩ nĩnĩhondĩndĩ ndũrĩ moai pairaro, ngũ wanĩ. Ai yangĩrĩ tũkũyahĩ bogorĩ nĩndoumboyahĩ Krais-babĩdĩ munũgu-moatũkunĩ 1,000 hĩmbanambi hĩfandĩmarĩhũndĩ. 5 Nĩndou amurĩ yifĩmayei ana moai yangĩramboyahĩ tũkũyahĩndĩ, ngũ ai randĩhĩ yifĩ yagodei ngeimbo 1,000 hĩmbani munũguyo-ambe-anĩmbo tũkũndahĩmboyei. Ranana weanũgurũhĩ yifĩhũndĩ botĩfe-ane. 6 Nĩndou dĩdĩyei ai sapo weanũgurũhĩ yifĩyeimbĩ botĩfe sĩ ranambe botĩyahĩndeimbĩ ana ai hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩmbeyei-amboane. Ai Godĩndĩ yangĩr-aneĩ. Asũkai yĩmbu noufimbĩ yifĩ ranai ana ngĩrĩ nĩndou ranaheimbo hĩfĩnambo-ndearũ. Ai Godĩmbo asu Kraisĩmbo dĩdĩbafĩfe-rambo nĩndoumbondahi nĩmboeimboyei. Rananĩmbo ai Krais-babĩdĩmbo nĩmboeimbo 1,000 hĩmbani aho ranambe munũgu moatũkunĩ ra hĩbadĩhũmboyei.

Satan ai munũguna moaruwai-mboefiyu

7 Sũngũnambo 1,000 hĩmbani ra munũguyo-ambe-anĩmbo Satanĩndĩ karabus worĩ yipurĩ ranai sũbũdĩgoedoanĩ asu ai moanambũhĩ tũkũndũfĩmbui. 8 Asu rananĩmbo ai munũguambo hĩfĩhũ nĩndou burĩyei wakarĩhindĩ ranaheimbo wosĩhoaforĩ hoafĩyondũrĩmbo hoahoanũgũ wakĩndeambui. Hĩfi ra ahandĩ ndũrĩ Gok asu Magok-ane. Rananĩmbo Satan ai aheimbo munũguambo yifĩrĩmbohũnda ndemũndũndũrĩ mamũhĩ gugurũndearũmbui. Nĩndou afĩndĩ safĩ ranai ana moanĩ sĩrĩwara hoe-kĩmĩ gudikĩkĩrĩ nahurai anĩboadei. 9 Ranĩyei asu ai munũguambo hĩfi ranĩhũ hei Godĩndĩ nĩndou ser worambe anĩboadei asu adũkarĩ ngoafĩ God ai hohoanĩmoyu wakĩmareandĩ ranaheimbo wakĩ-marĩhindũrĩ. Ranĩyo asu sũnambeahĩndĩ hai ranai kosĩwohũyo nĩndou ranaheimbo hainambo tĩkĩrĩmarandũrĩ. 10 Satan ai nĩndou ranaheimbo wosĩhoaforĩ hoafĩmayundũrĩ ranĩmboyu asu God ai ahambo wafusũrĩho hai sarfa nĩmoeifĩhĩ mahoro ranambe pirira mahanu. Nĩmambeahĩndĩ nĩnĩhondĩ

asu God'ind'i hoafi t'ikai hoafiyu-randeimbi nindou amboani haiambe manimbafani. Rananimbo ai munguambo nimb'i si aho ra koadürümbo-koadürümbo asübusimbondimo p'indimundu ngomboemo.

Yibobofo si tüküme feyo

¹¹ Raniyo asu himboyahünda adükar'i bogor'ind'i n'imar'i-fond'i kifoh'i ranai n'ingwöhüyo asu ran'iwam'i nindou mam'i ai mamaruwa hoeimar'ihin'i. Raniyo asu ai n'imar'u-ambe ra h'ifi sünü ranai awar'hoehüyo asu moai asükaiyo hoeifeyo. ¹² Raniyah'i asu himboyahünda yif'iyeyimb'i nindou ndüreimb'i asu ndürü-koateimb'i ranai bogor'ind'i n'imar'i-fond'i hañg'ifoan'i bur'imayeiya hoeimar'heandür'i. Raniyo asu buk b'id'if'ir'i ranai boare haya kurümayo. Asu yang'ir'i n'ingombo buk amboani boare haya meñgoro. Raniyo asu yif'iyeyimb'i nindou bur'imaye'i ranaheimbo n'ine-moatükun'i ramar'hinda sapo buk kurümayo ranambe sürü pefemaran'di ran' simogodühi aheimbo pap'i-hoafi ranai tüküme feyondür'i. ¹³ Raniyo asu munguambo sir'iwara-ambe yif'iyeyi yangoreimb'i ranaheimbo sir'iwara ai h'in'ng'i-mareandür'i. Yif'iyoy-rambo hohoan'imo asu yifiafi ngoafi ranambe yif'iyeyimb'i nindou kik'ih'ir'hümündi an'imboei ranaheimbo mungu h'in'ng'i-mareandür'i. Raniyo asu nindou n'imar'i-fond'i-wam'i mamaru ranai n'ine-moatükun'i ai ramar'hindi ran' simogodühi aheimbo pap'i-hoafimarandür'i. ¹⁴ Raniyo Yif'iyoy-rambo asu Yifiafi Ngoafi ranahafembo haiambe pimareap'ira mahane. Wafusüroho haiambe ranana sapo asükaiyo yimbombofofe yif'imbo moatükun'i ranane. ¹⁵ Nindou d'id'iyeyi ahei ndür'i sapo yang'ir'i n'ingombo buki-mayo ranambe paiari-koate-ayo ana, nindou ranaheimbo wafusüroho hai mahoro ranambe pimareandüra mahanei.

21

Hifi sünü simbori tüküme feyo

¹ Ran'i-moatükun'i ranai refehaya-mboyowane, asu himboyahünda sünü h'ifi simbor'i ranai tüküme feyowa hoeimar'heandi. Weangurühi sünü tüküfe h'ifi tüküfe-marandi ranai awar'hoehüyo asu sir'iwara amboani foeri-koate-mayo. ² Asu himboyahünda God'ind'i ngoafi simbor'i Serusarem ranai, sapo n'imorehi anam'ndühifembo ahand'i anam'nd'i ran'i-sowah'i homboyaho haya rawefeyo nou yahurai refe-haya God' sowah'ind'i tüküfe makosowa hoeimar'heandi. ³ Bogor'ind'i n'imar'i-fond'i-mayo ranambeah'ind'i hoafi puküna hoafimayowa himbor'imayah'i. Yare hoafiyowohü yahoya, "Himbor'iyeyi! God'ind'i wor'i hapoana nindou-bab'id'imbo anango! God' ai nindou-bab'id'imbo nünguhü asu ahand'i nend'i-ndeimboyei. God' ai ahand'hoar'i nindou ran'bab'id'imbo anüngu an'imbo asu ai ahei God'ind'ümbui. ⁴ Ai nindou ranahei himboarambeah'ind'i aran'i-himboaho gedüherümbui. Rananimbo yif'imbo hohoan'imo, asübus'i, aran'i asu ngusüfo af'ind'i kife hohoan'imo ra ng'ir'i tükünd'ifeyo. Sapo ranana horom-bod'id'i moatükun'i awar'hoaimb-ane," meho.

⁵ Raniyo asu nindou fond'i ran'iwam'i mamaru ranai hoafiyuhü yahuya "Haponda ro munguambo moatükun'i simbor'i rar'heandühanah'i," mehu. Asükai hoafiyund'irühi yahuya, "Ndan'i hoafi ranahambo se sürü pap'indandi. Sapo hoafi nda ai an'hondü ham'ind-ane, nga an'hondümbond'hindi," mehu.

6 Raniyu hoafiyundirühi yahuya, “Munjuambo moatükuni ai tüküfemboane! Roana horombonipoed-anahi asu süngunipoed-anahi, sapo weangurühidid-anahi asu bidifiranidid-anahi. Nindou düdi ai amindanijomboayu ana, nindou ranahambo ro yangiri niñgoweimbi harihoe forihoeimbi nindou ranahambo moani ndahandoani ndümündumbui asu kakinambo semindi-koate ndahandomboyahi.”
 7 Nindou düdi ai yifiarambeahindi titaboarifoare harihoei tükefiyu ana, ai wandi-mayo moani sai moatükuni ra ndemündumbui. Rananambo asu ro ahandi Godi-ndahanai ai wandi nimorindumbui.
 8 Nga asu nindou didei yihimbo-sisiriyahi-rihundeimbi, anihondümbofe-koateyi rihundeimbi, moaruwai hamindi ratüpuriyei rihundeimbi, nindou hifokoarihirihundeimbi, nimorehi sisihimoyomo-rundeimbi, nindowenihibi-rabiriyei rihundeimbi, tibatagiru-rundeimbi, tikai godimbo hohoanimo parihirihundeimbi, wosihofori hoafiyei rihundeimbi ahei niñgofondi ranana, wafusüroho hai asu hai sarfa nimoei apoarambe ahoro ranihu yagodimboe. Ranana yimbu-noufimbibi yifimbo moatükuni-ane,” mehu.

Simbori Serusarem ngoafi

9 Sünambeahindi nendi dis 7 waramberündimo-ndeimbi ranahandambo mamimayu ranai wambo-so Godindi hürütü moendifembohünda moaruwai hamindi moatükuni foafusüfiyuanitüküfimbimayo ra semündü haya makusu. Ai hoafiyundirühi yahuya, “Se sinif-animbo ro nimorehi anamindühifembo aningo Sipsip Nimorindi nimoreh ra nafuindahani-nimboyahi,” mehundi. 10 Raniyo asu wandi flambe Yifiafi Aboedi ranai nginindi tüküfendirühiyahi asu sünambeahindi nendi ranai wambo semündündiri hifi wafu nimooamo hamindi raniwami mahafu. Raniyu asu ai wambo Serusarem ngoafi adükari sünambe God sowahindi makoso ranahambo nafui-mayundi. 11 Raniyo asu Godindi himboamupuimbo-randeimbi ranai si boakimafoareandi. Asu ngoafi ranai sapo sürühoeimbi sospa nimoei kaki afindifihisi semindimbo rahurairo moani himboarambe foriforihoeimbi hamindi-mayo. 12 Ngoafi adükari ranai papi nimooamo hamindiyo 12 nafitambe kemindi hinñgimefeyo. Raniyo asu 12 sünambeahindi nendi ranai nafitambe ranahambo warani-ründümo houmbo hifandimarundi. Nafitambe ranifihisi Israer-yafe 12 siriranahe ndüri ra papimayo. 13 Nafitambe ranai gorügoanini-gorügoaninire burimayo. Ngimi ranai hüfihamindi süfuani niñgomo, ngimi himborani niñgomo, ngimi ranai rahanini himborani niñgomo asu ngimi hüfihamindi hafuani niñgomo marundi. 14 Adükari ngoafi ranahandi papi ranana 12 nginindi nimoeinambo ndihiragu sambefimbüyo. Raniyo asu mamam raniwami Sipsip Nimorindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi 12-yomondi ndüri ranai papimayo.

15 Sapo sünambeahindi nendi horombo wambo wataporimbo-marandiri-mayu ranai gorinambo nafiyoweimbi-hündi simonggorife nimihariranambo adükari ngoafi nafitambe asu papi ra simonggorifembohünda semündü haya manüngu. 16 Adükari ngoafi ranana munjuambo himbori ra moani simogodapo hamindiyo. Raniyu asu sünambeahindi nendi ranai simonggori nimiharimsemündu ranambo simonggo-reandane, ngoafi afindi-kokoeaiyo ahandi ra 2,200 kiromita tükümefeyo. Raniyo asu ahandi simonggori hoandar mahafu, himbori

yimbu mahafe ranai moani simogodapo hoandari-mayo. ¹⁷ Asu papu nimoamo ranahambo amboani simonngo-reandane, mamu 65 mita tukumefeyo. Rani simonngori ranana moani nindou simonngorurundeimbiyo sunambeahindi nendi-mayu ranai simonngorimareandi. ¹⁸ Ngoafi ranahandi papu ranana hamburu asu yanggiri saspas nimoainambo papiyoweimbiyo. Nga ngoafi ranana moani gor suruhoembu yanggiri-ane nafiyoeweimbiyo manaŋgo. ¹⁹ Adukari ngoafi ranana hifini ndihi God ai munguambo mamukarambo nimoai kaku afindifih semundumbi-namboyo kore hiniŋgimareandi. Weanguruhi korimefeyo ranana hamburu asu yanggiri saspas nimoaiyo, rani-kimi asudabombu sapaia nimoaiyo, rani-kimi kifohi aget nimoaiyo, rani-kimi yanggirasufo emerar nimoaiyo. ²⁰ Asu rani-kimi hamburu kikire kifohi kikire-randeimbi sadonikis mungeo. Rani-kimi konirian nimoaiyo, rani-kimi krisorait nimoaiyo, asu rani-kimi ngoru-poanimo yanggirasufo berir nimoaiyo, rani-kimi anjusuhsafumbi topas nimoaiyo, rani-kimi krisopres nimoaiyo yanggirasufoyo anjusuhsafumbiyo-randeimbi. Asu rani-kimi asudabombu haiasin nimoaiyo, bidifiranambo ana hamburu ametis nimoaiyo. ²¹ Nafitambe 12 ranana sapo 12 kifohi mbi-sihondiyo. Mungeo yipuri nafitambe ra mbi-sihondi mamu-namboyo nafiyo hiniŋgimefeyo. Ngoafi ranahandi mungeo nafi ranana gor hondunambo nafiyoeweimbiyo hayamboyo hoehimbo nahurai-mayo.

²² Ro moai Godimbo hohoanimo-yondo-rambo wori fondarowa hoeritheandi. Sapo Adukari God Mungeo Ngaindembu-mayu ranai-yu asu Sipsip Nimori ai ngoafi ranahandi Godimbo hohoanimo-yo-rambo worimefani. ²³ Ngoafi raniwami hufihamindi amoamo ahafandi si ra ngiri boaki-boadineandi sapo Godindi himboamupuimbo-randeimbi si ranai ngoafi raniwami boaki-mafoareandi ranimo-wambo. Asu Sipsip Nimori ranai-ani ngoafi ranahandi ram hai nou-ayu. ²⁴ Ranimbo mungeo hifihundi ranai ngoafi ranahandi si ranisungu ngeihu, asu mungeo hifihundi bogori ranai ahamundi ngaindi napo ra ranihu ndowandumo tukundafumboemo. ²⁵ Mungeo si aho ra nafitambe ranai ngiri pande ningo, nga subudihoi yagodi ngombo. Sapo rani-simboani ana ngiri nimbini ranai yagodo. ²⁶ Asu ngoafi adukari ranambe mungeo hifihundi-yafe yihuru asu abodi napo ngaindi ra ndemundundi keboemboe. ²⁷ Nga nane-moatukuni moaruwai-ayo, asu yikoarifo hohoanimo-yo-randeimbi asu wosihofori hoafiyo-randeimbi, mungeo ranana ngiri ngoafi ranambe keboehi ngei. Sapo Sipsip Nimorindi koadurimbo ningo buki-mayo ranambe ahei nduri pamareanduri ai-yanggiranimbok-boehi ngusimboeyi.

22

Yanggiri niŋgombo hoe asu nimi

¹⁻² Raniyu asu sunambeahindi nendi-mayu ranai hoe afindi yanggiri niŋgombo niminidi ra wambo nafuimayundiri. Hoe ra himboarambe mupui fori wakireandimb-ane. Hoe ranana sapo God asu Sipsip Nimori ranahafandi nimari-fondi-mayo ranambeahindi tukufe hayamboyo ngoafi nafi bogori rani mbusumonduhi mafoero ho. Asu hoe rani himbori-kimi yanggiri niŋgombo nimi ranai ngorugooanini-ŋgorugooanini

burimayo. Nim ranai mam himbanambe 12 hisiyowohü asu moani mamam amoamo hisiy arandi. Asu nim ranahandi emündü ranana muŋguambo hifihündi ranaheimbo aboedambofendür ramboane. ³ Asu nine-moatükun God ai ranahambo moaruwai-ane ehu ranana ngiri ngoafi raname yagodo. Nga God asu Sipsip Nimori ahafandi adükari bogorindi nimarifondi rani yanggiri yagodoani asu Godindi ratüpuriyei rihündeimbi ai ahambo hohoanimondeih ngusüfo pandihorimboyei. ⁴ Rananimbo asu ahandi ngusumboari hoeindihimboyei asu ahandi ndür ra ahei giribodi hamindifih sürü pande hinngindeambui. ⁵ Asu rananimbo ngiri nimb asükaindo tükündifeyo. Ranimbo-animbo ngiri ram asu hüfhamindi ranai si boakiboadeandi. Sapo Adükari God ai-animbo ahei sindumbui. Asu nindou ranai adükari bogori nindoumbondahi koadürümbo-koadürümbo hibadüh ngeimboyei.

Sisas ai ngiri amitata kudu

⁶ Raniyu sünambeahindi nendi ai hoafiyundirühi yahuya, “Ndani hoafi ndanana anihond-ane, nga anihondümbo-mbirihindamboane. Nga Adükari God, sapo ahandi hoafi hoafiyomo rundeimbi ranahamumbo ahandi Yifafi masagapuri ranai ahandi sünambeahindi nendi ranahamumbo koamarihepuri. Asu ai sapo Godindi ratüpur ratüpuriyei rihündeimbi ranaheimbo ninimmoatükun nimai hamindi tükümandife ranahambo nafuimbohünda koamarihepuri,” mehu.

⁷ Sisas ai hoafiyuhü yahuya, “Awi himboriyei! Ro ngiri amitata tükündaheandi. Nindou düdi ai buk ranambe sünggunambo tükifembo hoafi sürü papi-mayo ranahambo himboriyeihi sünggurihi rihündeimbi-mayei ranai ana hihifi-hihifimbeyi-amboane!” mehu.

⁸ Ro Son rani-moatükun ra himboriya hoeirhe amboanahi. Asu ro rani-moatükun ra himboriya hoeirhe raraorih heheambo sünambeahindi nendi wambo nafui-mayundiri ranahandi yiri-kimi piya nimarimbo ndeara ahambo hohoanimo-yondowohü ngusüfo pefimbo yanggirimayahi.

⁹ Nga asu ai wambo hoafiyundirühi yahuya, “Yowan, se refepoani! Roana sapo sihafi mam ratüpuriyei rihöandeimbi wandaf-anahi. Asu roana sapo sihafi apodoho wandafi-mam Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi-memo rananemo asu muŋguambo nindou buk ndaname hoafi engoro ranahambo himboriyei mburühü rani-sünggurihindeimbi ranahei wandaf-anahi. Nga Godimbo-animbo hohoanimo-ndafindowohü ngusüfo pandiwori,” mehu.

¹⁰ Asükai hoafiyundirühi yahuya, “Godindi sünggunambo tükifembo buk ndaname apaiaro ra se yowan dibonapifehi gabudife-poani. God ai muŋguambo rani-moatükun ranahambo refemboayuru ndeara akimi tüküfembo yanggir-ane. ¹¹ Ranimboane asu moaruwai hohoanimo-yurandeimbi ranai moani moaruwai hohoanimo ranisüngu-mbireandamboane. Asu moaruwai hamindi hohoanimo-yurandeimbi ranai moaruwai hamindi hohoanimo süngu-mbireandamboane. Asu mbumundi hohoanimo-yurandeimbi ranai mbumundi hohoanimo süngu-mbireandamboane. Sürühoeimbi hohoanimo sünggureandeimbi ranai sürühoeimbi hohoanimo süngu-mbireandamboane,” mehu.

¹² Sisas ai yare hoafiyuhü yahuya, “Awi se himboriyei! Ro ngiri amitata tükündaheandi! Ro takini moatükun ndahamindi tükündahe-amboayahi.

Rananimbo düdi ai nini-moatükunyo ramareandi rani-simogodühi nde-heamboyahä. ¹³ Roana horombonipoed-anahi asu süngunipoed-anahi. Ro weanğurühidid-anahi asu bidifiranidid-anahi. Roana weanğurühidid hondüyu asu süñudid hondüya-rihandeimb-anahi

¹⁴ Nindou didiyei ahei hoeari-mayo ra boboerihünda aboedi simbori afisaho-koate tüküfeimbi-maye ranaï ana hihifi-hihifimbeyei-amboane. Aiana sapo yangiri niñgoweimbi nini-mayo ranahandi hisi ra moani himbo-koate dagüdihi asu adükarï ñgoafi giniri yipuri nafitambe-mayo rani nafi keboehimboyei. ¹⁵ Nğa asu moaruwai hamindi hoanimoeyimbi nindou, tıbagıru rundeimbi, nimorehi sisihimoyomoru-ndeimbi asu nindowenihı bırabıriyei rihundeimbi, nindou hifokoarihı rihundeimbi, tıkai godımbı süngurıhi-rıhundeimbi, nindou wosıhoafı hoafıyei rihundeimbi, ranaï ana ñgıri adükarı ñgoafi nafitambe-mayo rani nafi keboehi ñgüsi, nğa ai moanambuhü nimboeimboyei.

¹⁶ Ro Sisas-anahi nda, wandı sünambeahindi nendi ranahamumbo koarari-heheapuri muñguambo moatükunı ranahambo wandı nendi ranaheimbo wataporımbı-yondürımbıhünda. Roana sapo Defitindi amoaomamı ranahei sırihünd-anahi tüküyahe anımbıoahi. Asu roana botıbotı sıambeahındı mupui-anahi,” mehu.

¹⁷ Yıfiafi Aboedi ai Sipsip Nımorındı nimorehi rani-dıbo hoafıyafehü safeya, “Se mborai sıniñi,” masafe. Nindou düdi himborınduhü ana, hoafınduhü anımbıya, “Se mborai sıniñi,” mbüsü. Nindou düdi ai amındanıñombınduhü ana, mbüsünu-wamboane. Nindou ai hoe sımındımbı hohoanımoayu ana, ai sünü yangiri niñgoweimbi hoe ra moani mbüsümbünu-wamboane.

Son ai nindou buk ndanambeahındı hoafi himborayeı ranaheimbo ahıni hoafımayındürı

¹⁸ Muñguambo nindou ai Godındı hoafi sapo buk ndanambe enğoro ranahambo himborayeı ranaheimbo ahıni hoafi nda ro Son-anahi asahandürı. Nindou düdi ai ahandı hoafi Godındı-mayo hoafi raniñihı pare haya hoafıya ana, God ai ahambo nıne moaruwai moatükunı ai buk ndanambe refembo hoafımayı ra ahambo randeambui. ¹⁹ Asu nindou düdi ai bidifiri hoafi buk ndanambe raguanambo-areandi ana, God ai nindou ranahambo randıranı asu ñgıri sapo yangiri niñgombo nini hisi-mayo ra dedu. Asu ñgıri Godındı adükarı ñgoafi buk nda ranahambo wataporımbımarandı ranambe nüñgu.

²⁰ Nindou muñgu moatükunı ranahambo anıhondumbo hoafımayı ai hoafıyuhüya, “Ro ñgıri amıtata tükündaheandi,” mehu.

Anıhond-ane. Adükarı Sisas, se mborai.

²¹ Adükarı Sisas ai sıheimbo muñguambo moani hıpoambo-ımbıreandüramboane.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mat 1:1-2:12
2	Mat 2:13-3:6
3	Mat 3:7-4:11
4	Mat 4:12-25
5	Mat 5:1-26
6	Mat 5:27-48
7	Mat 6:1-24
8	Mat 6:25-7:14
9	Mat 7:15-29
10	Mat 8:1-17
11	Mat 8:18-34
12	Mat 9:1-17
13	Mat 9:18-38
14	Mat 10:1-23
15	Mat 10:24-11:6
16	Mat 11:7-30
17	Mat 12:1-21
18	Mat 12:22-45
19	Mat 12:46-13:23
20	Mat 13:24-46
21	Mat 13:47-14:12
22	Mat 14:13-36
23	Mat 15:1-28
24	Mat 15:29-16:12
25	Mat 16:13-17:9
26	Mat 17:10-27
27	Mat 18:1-22
28	Mat 18:23-19:12
29	Mat 19:13-30
30	Mat 20:1-28
31	Mat 20:29-21:22

February

date	Scripture
1	Mat 21:23-46
2	Mat 22:1-33
3	Mat 22:34-23:12
4	Mat 23:13-39
5	Mat 24:1-28
6	Mat 24:29-51
7	Mat 25:1-30
8	Mat 25:31-26:13
9	Mat 26:14-46
10	Mat 26:47-68
11	Mat 26:69-27:14
12	Mat 27:15-31
13	Mat 27:32-66
14	Mat 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29-2:12
17	Mak 2:13-3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31-4:25
20	Mak 4:26-5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24-8:10
26	Mak 8:11-9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27-12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38-13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Ruk 1:1-25
14	Ruk 1:26-56
15	Ruk 1:57-80
16	Ruk 2:1-35
17	Ruk 2:36-52
18	Ruk 3:1-22
19	Ruk 3:23-38
20	Ruk 4:1-30
21	Ruk 4:31-5:11
22	Ruk 5:12-28
23	Ruk 5:29-6:11
24	Ruk 6:12-38
25	Ruk 6:39-7:10
26	Ruk 7:11-35
27	Ruk 7:36-8:3
28	Ruk 8:4-21
29	Ruk 8:22-39
30	Ruk 8:40-9:6
31	Ruk 9:7-27

date	Scripture
1	Ruk 9:28-50
2	Ruk 9:51-10:12
3	Ruk 10:13-37
4	Ruk 10:38-11:13
5	Ruk 11:14-36
6	Ruk 11:37-12:7
7	Ruk 12:8-34
8	Ruk 12:35-59
9	Ruk 13:1-21
10	Ruk 13:22-14:6
11	Ruk 14:7-35
12	Ruk 15:1-32
13	Ruk 16:1-18
14	Ruk 16:19-17:10
15	Ruk 17:11-37
16	Ruk 18:1-17
17	Ruk 18:18-43
18	Ruk 19:1-27
19	Ruk 19:28-48
20	Ruk 20:1-26
21	Ruk 20:27-47
22	Ruk 21:1-28
23	Ruk 21:29-22:13
24	Ruk 22:14-34
25	Ruk 22:35-53
26	Ruk 22:54-23:12
27	Ruk 23:13-43
28	Ruk 23:44-24:12
29	Ruk 24:13-53
30	Son 1:1-28

date	Scripture
1	Son 1:29-51
2	Son 2:1-25
3	Son 3:1-21
4	Son 3:22-4:3
5	Son 4:4-42
6	Son 4:43-54
7	Son 5:1-23
8	Son 5:24-47
9	Son 6:1-21
10	Son 6:22-40
11	Son 6:41-71
12	Son 7:1-29
13	Son 7:30-52
14	Son 7:53-8:20
15	Son 8:21-30
16	Son 8:31-59
17	Son 9:1-41
18	Son 10:1-21
19	Son 10:22-42
20	Son 11:1-53
21	Son 11:54-12:19
22	Son 12:20-50
23	Son 13:1-30
24	Son 13:31-14:14
25	Son 14:15-31
26	Son 15:1-27
27	Son 16:1-33
28	Son 17:1-26
29	Son 18:1-24
30	Son 18:25-19:22
31	Son 19:23-42

date	Scripture
1	Son 20:1-31
2	Son 21:1-25
3	Rat 1:1-26
4	Rat 2:1-47
5	Rat 3:1-26
6	Rat 4:1-37
7	Rat 5:1-42
8	Rat 6:1-15
9	Rat 7:1-29
10	Rat 7:30-50
11	Rat 7:51-8:13
12	Rat 8:14-40
13	Rat 9:1-25
14	Rat 9:26-43
15	Rat 10:1-33
16	Rat 10:34-48
17	Rat 11:1-30
18	Rat 12:1-23
19	Rat 12:24-13:12
20	Rat 13:13-41
21	Rat 13:42-14:7
22	Rat 14:8-28
23	Rat 15:1-35
24	Rat 15:36-16:15
25	Rat 16:16-40
26	Rat 17:1-34
27	Rat 18:1-21
28	Rat 18:22-19:12
29	Rat 19:13-41
30	Rat 20:1-38

date	Scripture
1	Rat 21:1-16
2	Rat 21:17-36
3	Rat 21:37-22:16
4	Rat 22:17-23:10
5	Rat 23:11-35
6	Rat 24:1-27
7	Rat 25:1-27
8	Rat 26:1-32
9	Rat 27:1-20
10	Rat 27:21-44
11	Rat 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25-3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13-5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15-8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22-10:13
27	Rom 10:14-11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22-16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Kor 1:1-17
5	1 Kor 1:18-2:5
6	1 Kor 2:6-3:4
7	1 Kor 3:5-23
8	1 Kor 4:1-21
9	1 Kor 5:1-13
10	1 Kor 6:1-20
11	1 Kor 7:1-24
12	1 Kor 7:25-40
13	1 Kor 8:1-13
14	1 Kor 9:1-18
15	1 Kor 9:19-10:13
16	1 Kor 10:14-11:1
17	1 Kor 11:2-16
18	1 Kor 11:17-34
19	1 Kor 12:1-26
20	1 Kor 12:27-13:13
21	1 Kor 14:1-17
22	1 Kor 14:18-40
23	1 Kor 15:1-28
24	1 Kor 15:29-58
25	1 Kor 16:1-24
26	2 Kor 1:1-11
27	2 Kor 1:12-2:11
28	2 Kor 2:12-17
29	2 Kor 3:1-18
30	2 Kor 4:1-12
31	2 Kor 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Kor 5:11-21
2	2 Kor 6:1-13
3	2 Kor 6:14-7:7
4	2 Kor 7:8-16
5	2 Kor 8:1-15
6	2 Kor 8:16-24
7	2 Kor 9:1-15
8	2 Kor 10:1-18
9	2 Kor 11:1-15
10	2 Kor 11:16-33
11	2 Kor 12:1-10
12	2 Kor 12:11-21
13	2 Kor 13:1-14
14	Gar 1:1-24
15	Gar 2:1-16
16	Gar 2:17-3:9
17	Gar 3:10-22
18	Gar 3:23-4:20
19	Gar 4:21-5:12
20	Gar 5:13-26
21	Gar 6:1-18
22	Efe 1:1-23
23	Efe 2:1-22
24	Efe 3:1-21
25	Efe 4:1-16
26	Efe 4:17-5:2
27	Efe 5:3-33
28	Efe 6:1-24
29	Fir 1:1-26
30	Fir 1:27-2:18

date	Scripture
1	Fir 2:19-3:6
2	Fir 3:7-4:1
3	Fir 4:2-23
4	Kor 1:1-20
5	Kor 1:21-2:7
6	Kor 2:8-23
7	Kor 3:1-17
8	Kor 3:18-4:18
9	1 Tes 1:1-2:9
10	1 Tes 2:10-3:13
11	1 Tes 4:1-5:3
12	1 Tes 5:4-28
13	2 Tes 1:1-12
14	2 Tes 2:1-17
15	2 Tes 3:1-18
16	1 Tim 1:1-20
17	1 Tim 2:1-15
18	1 Tim 3:1-16
19	1 Tim 4:1-16
20	1 Tim 5:1-25
21	1 Tim 6:1-21
22	2 Tim 1:1-18
23	2 Tim 2:1-21
24	2 Tim 2:22-3:17
25	2 Tim 4:1-22
26	Tai 1:1-16
27	Tai 2:1-14
28	Tai 2:15-3:15
29	Frm 1:1-25
30	Hib 1:1-14
31	Hib 2:1-18

date	Scripture
1	Hib 3:1-19
2	Hib 4:1-13
3	Hib 4:14–5:14
4	Hib 6:1-20
5	Hib 7:1-19
6	Hib 7:20-28
7	Hib 8:1-13
8	Hib 9:1-10
9	Hib 9:11-28
10	Hib 10:1-18
11	Hib 10:19-39
12	Hib 11:1-16
13	Hib 11:17-31
14	Hib 11:32–12:13
15	Hib 12:14-29
16	Hib 13:1-25
17	Sem 1:1-18
18	Sem 1:19–2:17
19	Sem 2:18–3:18
20	Sem 4:1-17
21	Sem 5:1-20
22	1 Pit 1:1-12
23	1 Pit 1:13–2:10
24	1 Pit 2:11–3:7
25	1 Pit 3:8–4:6
26	1 Pit 4:7–5:14
27	2 Pit 1:1-21
28	2 Pit 2:1-22
29	2 Pit 3:1-18
30	1 Son 1:1-10

date	Scripture
1	1 Son 2:1-17
2	1 Son 2:18-3:2
3	1 Son 3:3-24
4	1 Son 4:1-21
5	1 Son 5:1-21
6	2 Son 1:1-13
7	3 Son 1:1-14
8	Sud 1:1-25
9	Weï 1:1-20
10	Weï 2:1-17
11	Weï 2:18-3:6
12	Weï 3:7-22
13	Weï 4:1-11
14	Weï 5:1-14
15	Weï 6:1-17
16	Weï 7:1-17
17	Weï 8:1-13
18	Weï 9:1-21
19	Weï 10:1-11
20	Weï 11:1-19
21	Weï 12:1-18
22	Weï 13:1-18
23	Weï 14:1-20
24	Weï 15:1-8
25	Weï 16:1-21
26	Weï 17:1-18
27	Weï 18:1-24
28	Weï 19:1-21
29	Weï 20:1-15
30	Weï 21:1-27
31	Weï 22:1-21